Digitized by Google

Digitized by Google

<36640161570019

<36640161570019

Bayer. Staatsbibliothek

Digitized by Google

4° . g. Lett. Suec. 57-2.

Ling. German. Lexi. Pg. 1169.

Digitized by Google

Teutſch = Schwediſches
und
Schwediſch = Teutſches
Wörterbuch.

Tyſk och Swenſk,
ſamt
Swenſk och Tyſk
Ord = Bok.

Andra Delen
ifrån K til Z.

Författad
af
J. G. P. Möller.
Profeſſor i Hiſtorien wid Akademien i Greifswald, ſamt Ledamot af Kongl. Swenſka Wetenſkaps Academien, Kongl. Patriotiſka, och Upfoſtrings-Sällſkap. i Stockholm.

Greifswald,
Tryckt hos Anton Ferdinand Röſe,
och finnes i Swerige hos Acad. Bokhandlaren, Magnus Swederus.
1785.

Digitized by Google

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.

Digitized by Google

Företal.

Wid denna Delens utgifwande af närwarande Ordbok har jag intet mycket at påminna; jag önskar at Allmänheten ej hade mera öfwer deß mångfaldiga brister och ofullkomligheter. Men detta är en af de oskyldiga önskningar, hwilka man bör ursäkta hos en Författare, som sjelf ej tror, at de någonsin gå i fullbordan. Om likwäl denna Delen skulle hafwa något företräde för den förra, så har jag ganska mycket at tacka mina Wänner därföre.

Hr. Prof. **Weigel** har, oaktadt de arbeten han sjelf haft under händerna, aldrig nekat mig sin hjelp, när det angått Konstord uti Natural-Historien. Kongl. Bibliothekarien Hr. Mag. **Leopold** har, så sjuklig han ock war, likwäl wisat mig den wänskapen och gjort sin Nation den tjensten, at til större delen genomse handskriften. Hr. Prof. **Nordmark** har, när jag warit owiß om många ord och uttryck, ganska benäget granskat och förbättrat dem, och Hr. C. **Brisman** har i synnerhet biträdt mig wid Correcturen under tryckningen. Jag hade wißt aldrig warit i stånd, at framgifwa denna Ordboken, sådan som den är, om jag ej funnit här så många hederliga och kunniga Swenske Män, hwilka jag nästan dagligen kunnat rådfråga. Likwäl har jag, när det ankommit på witta handwerks-ord, ibland måst stadna i owißhet, som de sjelfwe, och at rådföra mig med Swenska arbetare, war här på orten intet tilfälle til.

Hwad Konstorden i Naturkunnigheten beträffar, så äro de mindre wanliga Tyska Namnen däraf ofta de **Müllerska**, hwilket här bort anföras, efter som ej alle Naturforskare bruka samma Tyska ord i samma mening. Mitt löfte i företalet til första Delen, i anseende til de Konstord, som saknas särdeles i de tre första bokstäfwerna, jämte några andra, har jag sökt at fullgöra i bihanget. Det skall altid wara mig et nöje at kunna rätta de fel jag begått, och at fylla de brister, som äro nästan oundwikeliga i et werk af sådan widd och beskaffenhet, särdeles wid första uplagan. Hwarje anledning därtil, skall jag med erkänsla emottaga, helst som den tillika kan anses såsom bidragande til upodling och utspridning af et språk, som under en **Gustaf III** uplysta Tidehwarf och Regering börjar alt mer och mer förtjena de Lärdas såwäl som Konstnärernas täflande upmärksamhet.

Digitized by Google

Förtal.

At denna Delen kommit något ſednare i dagsljuſet, än loſwadt war, är intet Förläggarens ej eller min ſkull, om icke i det afſeendet, at jag ej gerna welat förhaſta et arbete, ſom fordrat mera flit och granſkning än brådſka. Utom des, har ſedan förſta Delen utgafs, en ſwår ſjukdom näſtan et halft år ſtängt mig ifrån alt arbete, och til ſlut war tryckeriet ſå öfwerhopadt, at tryckningen ej kunde gå ſå fort, ſom jag hade både önſkat och förmodat. Några influtna tryckfel lärer den Swenſke Läſaren benåget urſäkta, emedan de Tyſke ſättare i tryckeriet ej warit hemma i Swenſka Språket, och haſwa ſåledes i detſamma måſt begå flera fel, hwaraf händt, at et eller annat ibland ſå många lätt kunnat undanſticka ſig Correctorernas annars upmärkſama ögon.

Nu återſtår endaſt tredje Delen. Jag kunde af den ſamma blott göra et kort Namn - eller Ord - Regiſter, ſom gemenligen plägar ſke; men därwid ſkulle jag hwarken upfylla Allmänhetens i Tyſkland längtan ej heller min åträ, at göra Swenſka Språket i Tyſkland mera bekant, för at ſätta mina Landsmän i ſtånd, at ſjelf läſa, förſtå och kunna öfwerſätta ſå många dråpeliga och uplyſande Skrifter, ſom utkomma nu i Swerige. Skall detta ſke, ſå böra de förnämſta Swenſka Konſtorden förſt i många Böcker uti åtſkilliga Wetenſkaper och Konſter noga upſökas. Mödan at ſamla dem ihop, och at i det afſeendet genomgå ſådana Skrifter och Handlingar ſkall wäl aldrig falla mig för tung; men det fordrar likwäl tid och rådrum, och jag hoppas, at man lärer lemna mig deſamma, ſå mycket mera, ſom man lärer winna i fullſtändighet och noggranhet, hwad man komme at förlora i tid. Det är otroligt, huru många och ibland löjeliga fel begås i åtſkilliga Tyſka Öfwerſättningar ur Swenſkan, hwilket kan bäſt därigenom förekommas.

Den Nåd, hwarmed **Hans Majeſtät Konungen** behagat uptaga förſta Delen, och det bifall ſom man i Swerige och Tyſkland hedrat mitt arbete med, haſwa upmuntrat mig wid den andras utarbetande, och ſkola än widare upmuntra mig, at lägga all möjelig flit wid den tredje, för at genom Swenſka Språkets och Litteraturens utbredande bliſwa ſå nyttig för mina Landsmän, ſom jag åtminſtone har åſtundat at bliſwa det genom den Tyſkas för Swenſka Nationen.

Greifswald den 22. Mart. 1785.

Digitized by Google

K.

A. C. C. m. ver. bengal. auf Kalbsfell, 4 u. 8. Regiftr.
Abjutanten, 1 Hauptmann und 1 Lieutenant.
Adjutanten, 2 Lieutenants bei der Cavallerie.
Adjutanten, 2 Lieutenants bei der Infanterie.
Adjutanten, 2 Lieutenants bei der Artillerie.
Adjutanten, 2 Lieutenants bei der Ingenieur-Corps.
Adjutanten, 2 Lieutenants bei der Garnison-Artillerie.
Adjutanten, 2 Lieutenants bei der Garnison-Infanterie.
Adjutanten, 2 Lieutenants bei der Garnison-Cavallerie.
Adjutanten, 2 Lieutenants bei der Garnison-Artillerie.
Adjutanten, 2 Lieutenants bei der Garnison-Ingenieur-Corps

Buckelhornkäfer, zackigter; Scarab. Typhoeus.
Buckelkäfer; Scar. Mimas.
Bündelkäfer; Scar. faſcicularis.
Bürſtenkäfer; Scar. hirtellus.
Carolinſcher Käfer; Scar. marianus.
Doggenkäfer; Scar. Moloſſus.
Dornkäfer; riſware. *R.* Hiſpa.
Dotterblumenkäfer; en liten ånger, *R.* ſom finnes på kalſleka och andra blommor. Dermeſtes Calthae.
Dreckkäfer; Scar. conſpurcatus.
Drehkäfer; wattenbagge. *R.* Gyrinus.
Dung- Duten- Käfer; ſwartbagge. *R.* Hiſter.
Eierkäfer; Scar. ovatus.
Erdkäfer; 1. jordbårare. *R.* Carabus 2. tordbagge. Scarabaeus. 3. ſkinnare. S. Aaskäfer.
Erdflohkäfer; S. Flohkäfer.
Erdſtaubkäfer; S. Staubkäfer.
Eſelkäfer; bödel. S. Afterſcheinkäfer.
Fenſterkäferchen; en liten ånger ſom finnes om wåren på fönſtren. Dermeſtes feneſtralis.
Fliegenkäfer; timmerman. S. Bockkäfer.
Fallkäfer; S. Speckkäfer.
Flohkäfer; bitare. *R.* Mordella.
Frühkäfer; Scar. vernalis.
Fugenkäfer; en ſlägt ſkalinſecter ſom höra med til Chryſomela L. S. Blattkäfer. Ciſtela *Geoffr.*
Fühlſpitzenkäfer; frödyfwel. S. Saamenkäfer.
Geiſerkäfer; ſkinnare. S. Aaskäfer.
Geſpenſtkäfer; ſpåman. *R.* Mantis.
Glanzkäfer; en art lysmaſk. Lampyris ſplendidula.
Gleißkäfer; bobba. Bupreſtis.
Glimmerkäfer; tigerbagge. *R.* Cicindela.
Goldkäfer; guldſmed. Scar. auratus.
Goldweidenblattkäfer; en art gullbagge ſom ſins på bladen af gulaktig Pil och Aſp. Chryſomela vitellina.
Grabkäfer; ſkinnare. S. Aaskäfer.
Grüner Käfer; Scar. nitidus.
Halbkäfer; kortwinge. *R.* Necydalis.
Heiliger Käfer; Scar. ſacer.
Holzkäfer; 1. ſmalſtjert. *R.* Leptura. 2. timmerman. S. Bockkäfer.
Igelkäfer; riſware. S. Dornkäfer.
Johannisbrodtkäfer; en art tornbagge. *R.* Scar. Ceratoniae.
Johanniskäfer; S. Brachkäfer.
Juliuskäfer; Scar. Fullo.
Juniuskäfer; ållonborre. Scar. ſolſtitialis.
Kornkäfer; S. Brachkäfer
Kegelkäfer; S. Fugenkäfer.
Kehrigkäfer; Scar. Quisquilius.
Kirſchkäfer; en art wiſwel, *R.* ſom leſwer på körsbärsblad; Curculio Ceraſi.
Kleinkäfer; ånger. *R.* Dermeſtes.
Knollkäferchen; ſtådare. S. Blumen-Blüthenkäfer.
Kronenkäfer, ſ. m. en art Majbagge. Meloe Schaefferi.
Laubkäfer; gullbagge. *R.* S. Blattkäfer.
Laufkäfer; tigerbagge. S. Glimmerkäfer.
Leuchtender Käfer; lysmaſk. *R.* Lampyris.
Marienkäfer; nyckelpiga. *R.* Coccinella.
Majkäfer; 1. majbagge. *R.* Meloe. 2. Scar. Melolontha.
Maulwurfskäfer; ſkinnare. S. Aaskäfer.
Mehlkäfer; budbärare. *R.* Tenebrio.
Miſtkäfer; torndyfwel. Scar. Stercorarius. *it.* Fimetarius.
Muſſelkäfer; frödyfwel. S. Saamenkäfer.
Müllerkäfer; *R.* Tenebrio. S. Mehlkäfer. it. Tenebrio molitor.
Nagkäfer; ſtådare. Byrrhus.
Naſehornkäfer, Europäiſcher; Scar. naſicornis.
Ohrenkäfer, *Müll.* 1. Scar. Cephalotes *Pall.* 2. lökſpröt. Bulboceros Cephalotes. *Achar.*
Pflaſterkäfer; bödel. S. Afterſcheinkäfer. it. Bockkäfer.
Pillenkäfer; Scar. pillularius.
Prachtkäfer; S. Gleißkäfer.
Punktkäfer; Scar. ſticticus.
Raubkäfer; blåsgump. *R.* Staphylinus.
Rieſenkäfer; Scar. Aloëus.
Rüſſelkäfer; wiſwel. *R.* Curculio. Baſtardrüſſelkäfer; långhals. *R.* S. Bienenkäfer.
Samenkäfer; frödyfwel. *R.* Bruchus.
Sandkäfer; Scar. ſabuloſus. *it.* Cicindela. S.
Schabkäfer; S. Kleinkäfer.

Scharr-

Scharrkäfer; Scar. Stercorarius. S. Stinkkäfer.
Scheinkäfer; S. leuchtender Käfer.
Schildkäfer; hjelmbagge. R. Caſſida.
Schildkrötenkäfer; S. Bienenkäfer.
Schlupfkäfer; budbärare. Tenebrio.
Schimmerkäfer; en art lysmask. Lampyris corruſca.
Schmutzkäfer; Scar. ſqualidus.
Schwimmkäfer; S. Tauchkäfer.
Seekäfer; S. Juliuskäfer.
Sonnenkäfer; S. Marienkäfer.
Speckkäfer, Speckkäferchen; ånger. R. Dermeſtes lardarius.
Springkäfer; knäppare. R. Elater.
Statskäfer; Scar. feſtivus.
Stachelkäfer; S. Dornkäfer.
Staubkäfer; Scar. farinoſus.
Steinbockkäfer, Alpenbockkäfer; en art timmerman. Cerambyx alpinus.
Stinkkäfer; 1. torndyfwel. S. Miſtkäfer. 2. bobba. S. Gleißkäfer.
Strichkäfer; Scar. Lineola.
Tauchkäfer; dykare. R. Dytiſcus.
Vierfingrigter Käfer; Scar. Tetradactylus.
Warzenkäfer; bödel. S. Afterscheinkäfer. it. S. Bockkäfer.
Waſſerkäfer; S. Drehkäfer. it. Tauchkäfer.
Weiſſer Käfer; Scar. albus.
Zangenkäfer; twåſtjert. R. Forſicula. it. Cicindela. S. Glimmerkäfer.
Zaunkäfer; Scar. Sepiola.
Zwillingskäfer; Scar. didymus.

Käferfliege, f. 1. en art bödel. R. Cantharis Dermeſtoides. 2. en art ledſnut. R. Conops ſubcoleoptrata.

Käferhähngen, f. n. en art guldbagge. R. Chryſomela Caraboides.

Käferlaus, f. f. **Käfermilbe**, f. f. en art qualſter, R. ſom lefwer på torndyflar och andra Inſecter. Acarus Coleoptratorum.

Käfermilbe, f. f. en art qualſter, R. med ſkalwingar på ſidorna. Acarus coleoptratus.

Käfermuſchel, f. f. Kakadumuſchel; ſkalſugga. R. Chiton.

Käferſchnecke, f. f. en art månſnäcka. Helix Scarabæus.

Käferſchröter, f. m. en art ekore, R. ſom liknar jordbärare. R. Lucanus Caraboides. S. Schröter.

Käferwanze, f. f. en art bärfis, R. ſom liknar tordbaggar. Cimex ſcaraboides.

Kaff, f. n. i. g. L. agnar. S. Spreu.

Kaffe, f. m. caffe.

Kaffebaum, f. n. caffeträd. Coffea arabica, occidentalis.

Kaffebohne, f. f. caffeböna.

Kaffebrenner, f. m. caffebrännare.

Kaffebrett, f. n. caffebräde.

Kaffehaus, f. n. caffehus.

Kaffekanne, f. f. caffekanna.

Kaffekeſſel, f. m. caffekittel.

Kaffekocher, f. m. caffekokare.

Kaffemühle, f. f. caffequarn.

Kaffeſchälchen, f. n. Kaffetaſſe; caffekopp.

Kaffeteller, f. m. talrik hwarpå caffe bäres fram.

Kaffetiſch, f. m. caffebord.

Kaffezeug, f. n. caffe-redſkap.

Käfig, f. m. bur, fogelbur.

Kaſiller, f. m. in der anſtändigern Sprechart für: Abdecker, Schinder; aftagare, ſkinnare.

Kaſtan, f. m. kaftan, en wid, fotſid öfwerrok hos öſterlänningarna.

Kahl, adj. u. adv. ſkallig, bar, naken, oſjådrad, kal, affliten, lam, knapp. Ein kahler Kopf; et ſkalligt hufwud. Ein kahles Kinn; et kinben utan ſkägg. Er iſt noch kahl um den Kinn; han är ännu icke ſkäggbrusten. Ein kahles Tuch; et kläde ſom ej har mycket logg. Der Pels wird ſchon kahl; pelſen börjar bliſwa kal. Die Bäume ſind ſchon kahl; trän haſwa redan kaſtat bort löfwen. Ein kahler Berg; et naket berg, et berg utan trän. Die Vögel ſind noch kahl; foglarne haſwa än intet fått ſjådrar. Fig. Er iſt ganz kahl, i. g. L.; han är blott och bar, aldeles penningelös. Es ging da nur kahl her, i. g. L.; det gick där mycket knapt til. Eine kahle Entſchuldigung; en lam urſägt. Er beſtand recht kahl; han war rätt målſtulen. Damit wirſt du kahl beſtehen; du lärer ej komma fort därmed, du lärer ſkämma ut dig därmed. Es kam blos auf einen kahlen Reichsthaler an; det kom blott an på en enda Riksdaler.

Kahlbäuche, f. pl. für: Fiſche ohne Bauchfloſſen; fiſkar utan bukfenor. Piſces apodes.

Kahlheit, f. f. ſkallighet.

Kahlkopf, f. m. flintſkalle, it. en ſom intet har hår på hufwudet.

Kahlköpfig, adj. u. adv. flintſkallig.

Kahm, f. m. Kahn; mögel på wåtwaror.

Kahmen, v. n. mit dem Hfw. haben; möglas.

Kahmigt, adj. u. adv. möglig. Kahmigt werden; möglas.

Kahn, ſ. m. Kähne, pl. en liten båt, ekſtok, julle.

Kai, ſ. m. in den Seeſtädten, für: ein gemauerter und eingeſchloſſener Platz am Ufer eines Hafens, die Bühne; kaj, laſtplats för farkoſtar.

Kai, Kaidcich, ſ. m. kajdamn.

Kaigeld, ſ. n. penningar ſom betalas för friheten at laſta ut och in ſina waror på kajarna.

Kaimeiſter, ſ. m. Bühnenmeiſter; den ſom har upſigten öfwer en ſådan plats wid bryggor, dår man kan laſta ut och in warorna.

Kaiſer, ſ. m. Kejſare. Der türkiſche Kaiſer; Sultan. Ueber des Kaiſers Bart ſtreiten, Spr. i. g. L. träta om ingen ting eller om det ſom år af ringa wårde.

Kaiſergeld, ſ. n. penningar ſom åro ſlagne i Tyſka Keiſarens egna ſtater.

Kaiſergroſchen, ſ. m. et ſlags keiſerligt mynt om tre Kreutzer, hwaraf trettio göra en Tyſk Riksdaler.

Kaiſergulden, ſ. m. en tyſk gyllen.

Kaiſerinn, ſ. f. Kejſarinna.

Kaiſerkrone, ſ. f. Königslilie; kejſarkrona. Fritillaria Imperialis.

Kaiſerlich, adj. u. adv. keiſerlig. Der kaiſerliche Hof; Wienerſka Hofwet. Die Kaiſerlichen; de kejſerliga tropparne. Er iſt nicht gut kaiſerlich; han år intet keiſerligt ſinnad.

Kaiſerthum, ſ. m. Kejſaredöme.

Kaiſerrecht, ſ. keiſerlig rått.

Kaiſerſchnitt, ſ. m. barnets utdragande ur moderns lif genom ſkärning. Operatio caeſarea.

Kaiſerwürde, ſ. f. kejſerlig wårdighet, Kejſaredöme.

Kaiſerwurz, ſ. f. Meiſterwurz; måſtar-ört, Imperatoria Oſtruthium.

Kaiſerzahl, ſ. f. S. Indiction.

Kajute, i. g. L. ſ. f. kajuta.

Kak, Pr. W. ſ. m. käk. S. Pranger.

Kakadumuſchel, S. Käfermuſchel

Kaland, ſ. m. Kaland, et wiſt bröderſkap uti 13 århundradet, ſom förſamlade ſig i början af hwar månad, ſingulis Kalendis menſium, it. deras förſamling och hufwet, hwaruti de ſamlades. Uti Schleswig och andra orter kallas ån präſternas årliga ſammankomſt: Kaland.

Kalandsbrüder, ſ. m. pl. Kalandsbröder.

Kalandshaus, ſ. n. Kalandshof; hus hwaruti et ſådant ſällſkap ſamlas.

Kalandsgeſellſchaft, ſ. f. S. Kalandsbrüder.

Kalandsherren, ſ. m. pl. ſå kallades fordom de andeliga ſom hade uprättat et ſådant ſällſkap.

Kalander, ſ. m. Galander, ein Kornwurm, Curculio granarius. it. eine Art Käfer; ånger, Dermeſtes lardarius.

Kalb, ſ. n. Kälber, pl. kalf. Ochſenkalb; tjurkalf. Kuhkalb; qwigkalf. Ein Kalb bekommen oder werfen; kalfwa. Ein Milchkalb; en mjölkkalf. Das Kalb iſt ſpät im Herbſt gefallen; kalfwen blef född ſent på höſten. Ein Kalb abſetzen, abbinden, in der Landwirthſchaft; afwänja en kalf. Fig. und Spr. Er iſt noch ein Kalb; han år ån mycket kalfacktig, barnslig. Ein dummes Kalb, n. R. en enfaldig, låttrogen, dumm menniſka. Wo iſt ein Ochs der nicht vorher ein Kalb geweſen? de ſmå blifwa också ſtore. Das Kalb auslaſſen; wara ſjelfswåldig, ſjelfswåldas. Das Kalb ins Auge ſchlagen; ſlå en för hufwud, fördårfwa det aldeles med en. Wenn er nicht mit ſeinem Kalbe gepflüget hätte; om han ej hade hemligen njutit hjelp utaf honom. Die Kuh mit dem Kalbe bekommen, n. R. få en ſtut lågrad perſon til huſtru. Ein Kalb machen oder anbinden, n. R. gifwa öfwer, kaſta up. Ein Mondkalb; en månkalf, et falſkt foſter. Meerkalb, Seekalb; en ſjökalf, ſjåhl.

Kalbe, ſ. f. P. W. für junge Kuh, die noch nicht gekalbet hat; qwiga, qwigkalf.

Kalben, v. n. mit den Hfw. haben, gekalbet, p. föda en kalf, kalfwa.

Kalben, ſ. n. kalfning.

Kälberei, i. g. L. ſ. f. kalfaktighet, barnslig yrſel.

Kälbergekröſe, ſ. n. kalfkrås.

Kälberhaft, i. g. L. adj. u. adv. Kälberiſch; kalfacktig.

Kälberkoppel, ſ. f. kalfhage.

Kälberkropf, ſ. m. hundkar, Chaerophyllum ſylveſtre.

Kälbern, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben, für Kalben; kalfwa. it. für: alberne Poſſen machen, auf eine ausgelaſſene Art luſtig ſeyn; på et barnsligt ſått ſjelfswåldas,

wåldas, springa och rasa med hwarannan, sjollas. S. Jachern.

Kalbfell, s. n. kalfskinn. Wer seinen Lehrern nicht folgt, muß dem Kalbfell folgen, Spr. i. g. L. den som ej will lyda sina lärare måste lyda trumman.

Kalbfleisch, s. n. kalfkött.

Kalbleder, s. n. kalfläder, kalfskinn. S. Kalbfell.

Kalbsbraten, s. m. kalfstek.

Kalbsfuß, s. m. Kalbsfüsse, pl. kalf-fot.

Kalbsgekröse, s. n. S. Kälbergekröse.

Kalbsgeschlinge, s. n. kalf-inelfwor.

Kalbskeule, s. f. kalflår.

Kalbskopf, s. m. kalfhufwud, it. en dumm menniska.

Kalbslab, s. n. Kälberlab, Kälbermagen; kalfmage, löpe hwarmed man ystar mjölk.

Kalbsmilch, s. f. Kalbdrüse, s. f. Kälberpreis, s. m. Kälberbröschen; S. Milchfleisch.

Kalbsnase, s. f. S Löwenmaul.

Kalbsviertel, s. n. kalf-fjerding.

Kaldaunen, i. g. L. s. pl. für die Gedärme und Eingeweide eines Thiers; inelfwor.

Kaldaunenkrämer, s. m. Kaldaunenkrämerinn, s. f. den som säljer inelfwor af boskap.

Kaldaunenmarkt, s. m. torg eller bod där som inelfwor säljes.

Kalender, s. m. Kalender, pl. almanach. Kalender machen; göra almanachor. it. i. g. L. wara i djupa tankar, mycket eftersinna något. Er hat einen Kalender an seinem eigenem Leibe; hans kropp tillsäger honom om alla wäderskifften.

Kalendermacher, Kalenderschreiber, s. m. den som gör eller skrifwer almanachor.

Kalesche, s. f. en halstäckt wagn.

Kalfactor, f. W. s. m. en inköpare, skaffare. it. en fyrbötare.

Kalfatern, v. a. in der Schiffarth, kalfatert, p. tilstoppa hål och springor i skepp och öfwerstycka dem med tjära, at wattnet ej må tränga sig in; kalfatra. it. kölhala.

Kalfatern, s. n. kalfatring.

Kalfaterer, s. m. den som tilstoppar hål och springor i skepp och bör gifwa akt därpå; it. den som har upsigt öfwer arbetet därwid.

Kalinkenbeere, s. f. Bachholunder; fogelbär, olwon, Viburnum Opulus. S. Hohlunder.

Kalk, s. m. kalk. Kalk zum Mauren oder zur Tünche; murkalk. Angemachter oder eingerührter Kalk oder Mörtel; murbruk, hoprörd kalk. Lebendiger oder ungelöschter Kalk; osläckt kalk. Gelöschter Kalk; släckt kalk. Steinkalk; kalk som brännes af kalkartiga stenar, til åtskilnad af: Kreidenkalk, Mergelkalk, Muschelkalk. Zugerichteter Kalk; kalkblandning. Sparkalk; kalk blandad med sand och lera. it. en art gipskalk. Mehlkalk; mjölkalk. Lederkalk, Bitterkalk; kalk som med mera watten är upspädd, och sedan blifwer en seg massa. Mit Kalk bewerfen, bestreichen; kalkslå. Der Anwurf von Kalk; kalkband. Der Kalk fällt ab; kallbandet faller af. Zu Kalk brennen, in der Chemie; genom eld göra til kalk eller pulfwer, calcinera.

Kalkart, s. f. Kalkarten, pl. kalk-art, kalk-arter.

Kalkartig, adj. u. adv. kalkartig.

Kalkäscher, s. m. bei den Weisgärbern; en grop, hwaruti garfware tilreda kalken at beta skinn med, it. sjelfwa betan.

Kalkberg, s. m. kalkberg.

Kalkbeule, s. f. knöl på en lem med en kalkartig materia uti.

Kalkbrennen, s. n. kalkbrännande.

Kalkbrenner, s. m. kalkbrännare.

Kalkbrennerei, s. f. kalkbränneri, kalkbruk.

Kalkbruch, s. m. Kalksteinbruch; kalkbrott.

Kalkbrühe, s. f. med mycket watten upspädd kalk, som garfware bruka at beta sina skinn uti, och som kallas; äschern.

Kalken, i. g. L. v. a. gekalckt, p. kalka.

Kalkerde, s. f. kalkjord. it. für Bergmilch.

Kalkfaß, s. n. Kalkkübel, s. m. så at tilreda och bära kalk uti.

Kalkgebirge, s. n. kalkberg.

Kalkgrube, s. f. kalkbrott. it. kalkgrop.

Kalkguhr, s. f. månemjölk. S. Mondmilch.

Kalkhändler, s. m kalkhandlare.

Kalkhütte, s. f. kalkbruk, kalkhytta.

Kalkigt, adj. u. adv. kalkartig.

Kalkig, adj. u. adv. kalkig.

Kalkkrücke, s. f. et instrument at röra kalken med når han släckas.

Kalklauge, s. f. kalk-lut.

Kalkloch, i. g. L. S. Kalkgrube.

Kalkmergel, s. m. en art jordmärg, som innehåller mera kalk än lera, och som brukas at dynga med, kalkmergel.

Kalkmeßer, s. m. kalkmätare.

Kalkmühle, s. f. qwarn at mala gipskalk på.

Kalkofen, s. m. kalkugn. it. für: Calcinirofen; calcinerugn.

Kalksalz, s. n. kalksalt, Sal neutrum calcareum. *Wall.*

Kalksand, ſ. m. kalkartig ſand, ſpatſand. *Wall.*

Kalkſchiefer, ſ. m. kalkſkifer, ſkifrig kalkſten, Schistus calcareus, Calcareus fissilis. *Wall.*

Kalkſinter, ſ. m. Kalktropfſtein, Topfſtein; kalkſinter; Stalactites calcareus incrustans. Zackichter Kalkſinter, Eiſenblüthe; pipig hwit järnmalm, *Cronſt.* Calcareus ſtalactites.

Kalkſpat, ſ. m. kalkſpat. Calcareus Spathum. *Wall.*

Kalkſtein, ſ. m. kalkſten. Fadenartiger Kalkſtein; Calcareus figuratus. *Wall.* Verſteinerungskalkſtein, Calcareus testaceus. Stinkender Kalkſtein, Stinkſtein; orſten. Lapis fuillus.

Kalktropfſtein, S. Kalkſinter.

Kalkwaſſer, ſ. n. kalkwatten.

Kalmank, ſ. n. Calamank; et ſtrimigt yllet tyg, kalmink.

Kalmäuſer, i. g. L. ſ. m. en ſom ſitter altid inne och grälar, grillenfångare.

Kalmäuſerei, ſ. f. enſligt grubbel, grillenfångeri.

Kalmäuſeriſch, adj. u. adv. enſlig och grålaktig.

Kalmäuſern, i. g. L. v. n. grubbla, älſka enſlighet och gräl.

Kalmus, ſ. m. eine Wurzel, Ackerwurz, wolriechende Schwerdtlilie; kalmus, en rot. Acorus. Gemeiner Kalmus; europäiſk kalmus. Acorus Calamus. Aſiatiſcher Kalmus; aſiatiſk kalmus. Eingemachter Kalmus; inſyltad kalmus.

Kalt, adj. u. adv. kälter, comp. kälteſt, ſup. kall, kallare, kallaſt, utan eld, utan at göra warmt, fig: kallſinnig, orörlig, orörd. Etwas kalt; kylaktig. Eiskalt; iskallt. Es iſt heute ſehr kalt; det är mycket kallt i dag. Es fängt an kalt zu werden; det börjar bli winter. Mir iſt kalt; jag fryſer. Kalte Schale; kall ſkål. Kalte Küche; kall kök. Auf Reiſen muß man kalte Küche mit ſich führen; på reſor måſte man taga kall mat med ſig. Das kalte Fieber; froßa, kall feber. Von kalter Natur ſeyn; ej hafwa mycken naturlig wärma. Er hat immer kalte Hände; han är altid kall om händerna. Kalt werden; ſwalna, kallna, ſtelna; fig: förminſkas. Laß die Suppe erſt etwas kalt werden; lät ſuppan förſt litet ſwalna. Der Todte fängt ſchon an kalt zu werden; den döde börjar redan ſtelna. Die Liebe unter ihnen iſt ſehr kalt geworden, fig: kärleken emellan dem har ſwalnat, har bliſwit mycket förminſkad. Das Eiſen kalt ſchmieden; ſmida järnet utan at det är glödande. Den Ofen kalt thun, im Hüttenbau; förminſka elden. Der kalte Brand; kallbrand. Eine kalte Vergoldung; en förgyllning ſom ſker endaſt med Guld uplöſt i aqua regia. Ein kalter Schlag, i. g. L., beim Gewitter; et ſtarkt åſkeſlag ſom likwäl ej tänder. Eine kalte Fährte, auf der Jagd; et ſpår ſom hundarne ej mera hafwa någon känning af. Zu allen Füßen kalt werden, i. g. L.; häpna. Ein kalter Schrecken durchlief ſeine Glieder, als er das ſahe; han häpnade när han ſåg det. Fig: Gegen jemand ſehr kalt thun; ſtälla ſig mycket kallſinnig emot en, S. Kaltſinnig. Ihr ward bald kalt bald warm beim Verhör; hon ſkiftade ofta hy, hon ſwettades mycket uti förhöret. Ein kaltes Herz; et hjerta ſom ej lätt röres. Er bleibt immer gleich kalt; han röres aldrig af något, han kommer aldrig i affekt. Etwas mit kaltem Blute thun; göra något af berådt mod, utan at wara i ifwer. Die kalte Vernunft; förnuftet ſom ej förledas af känslornas wärma. Ein kaltes Gedicht; en dickt utan lif och eld.

Kaltblåſig, adj. u. adv. brukas om järnmalm ſom ej lätt flyter i elden, S. ſtrengflüßig.

Kaltblütig, adj. u. adv. fig: kall, utan warma känslor, utan at wara rörd. it. phlegmatiſk

Kaltblütigkeit, ſ. f. känslornas köld, ſinnes orörlighet.

Kaltbrüchig, adj. u. adv. vom Eiſen; kallbräkt.

Kaltbrüchigkeit, ſ. f. järnets egenſkap at wara kallbräckt.

Kälte, ſ. f. köld, käle, fig: kallſinnighet. Sie kann nicht die geringſte Kälte vertragen; hon är mycket frusen, hon kan ej tåla den minſta köld. Sich der Kälte nicht erwehren können, ſich für Kälte nicht zu laſſen wiſſen, i. g. L.; ej kunna eller weta berga ſig för köld. Die Kälte nimmt zu; kölden sätter til. Die Kälte nimmt ab; kölden slår för. Es iſt eine heftige Kälte draußen; det är en ſträng winter ute. Im Frühjahr wenn die Kälte aus der Erde zieht; i wår när kälen går ur marken. Er ſagte das mit einer gewiſſen

wißen feierlichen Kälte; han sade det med en wiß utmärkt kallsinnighet, sinnets orörlighet.

Kalten, v. W. v. n. S. erkalten.

Kälten, v. a. für kalt machen; göra kall. Das Waßer kältet im Magen; wattnet kyler i magen. S. erkälten.

Kaltgründig, f. m. som har en kall grund. Ein kaltgründiger Boden; en kall, fucktig mark.

Kaltlager, f. n. in den Salzwerken, kallas, når intet sjudas på saltsjuderier.

Kältlich, adj. u. adv. für: ein wenig kalt; kylaktig, något kalt.

Kaltmeißel, f. m. et huggbår som smederne bruka, at hugga det kalla järnet sönder med.

Kaltschlagamboß, f. m. kopparslagares smedjestäd, hwarpå de arbeta kopparen utan eld.

Kaltschmidt, f. m. hos de gamla kallades harneskmakare således, nu förtiden förstås därmed, på wißa orter, meßingsslagare.

Kaltsinn, f. m. köld, kallsinnighet.

Kaltsinnig, adj. u. adv. kaltsinnig, kall, lika nögd, likgiltig. Einem kaltsinnig begegnen; wisa sig mycket kallsinnig emot någon. Er bekam eine kaltsinnige Antwort; han fik et kalt swar. Ein kaltsinniges Lob; et loford som hjertat ej tyckes deltaga uti. Sehr kaltsinnig studieren; studera utan särdeles innerlig drift och åhoga.

Kaltsinnigkeit, f. f. kallsinnighet, likgiltighet. S. Gleichgültigkeit.

Kamaschen, f. pl. stöfletter. it. stöfwelkragar.

Kamee, f. f. randig kisel eller agat af olikfärgada hwarf; de därutaf hos de gamla uti half uphögt arbete skurna stenar, kallas därföre också: Kameen.

Kameel, f. n. kamel, et fyrfotad djur, Camelus, en maschin at lyfta swåra skepp med, it. et ankertåg. Matth. 19, 24.

Kameelfliege, f. f. sylslända, R. Raphidia.

Kameelgarn, f. n. kamelgarn.

Kamelhaar, f. n. kamelhår, hår af angoriska getter.

Kamelhären, adj. u. adv. gjord af kamelhår.

Kamelheu, f. n. kamelhö, Andropogon Schoenanthus.

Kamelot, f. m. kamlot. S. Camlot.

Kamelpardel, f. m. Kamelo-pard, *Orr.* Cervus Camelopardalis

Kamelstroh, f. n. S. Kamelheu.

Kamelstrauß, f. m. struts, Struthio Camelus.

Kameltreiber, f. m. kamelwaktare.

Kamelziege, f. f. Kämelziege; en turkisk, angorisk get; Capra Hircus angorensis.

Kameralist, f. m. den som förstår sig på räknings- och kammarsaker.

Kameralsachen, f. f. pl. kammarsaker.

Kameralwesen, f. n. kammarwerk.

Kameralwissenschaft, f. f. kammeralwetenskap.

Kamerad, f. m. kamrat. S. Camerad.

Kamille, f. f. eine Pflanze; kamillblomma, Anthemis. Ackerkamille; Anthemis arvensis. Römische Kamille; romersk kamillblomma, Athemis nobilis. Gemeine oder wilde Kamille; sötblomster, *K. Med. Tax.* Matricaria Chamomilla.

Kamin, f. m. spis. Mache Feuer im Kamin; gör up elden i spiseln.

Kaminfeger, f. m. skorstensfejare. S. Schornsteinfeger.

Kaminfeuer, f. n. eld i spiseln, spiseld.

Kamisol, i. g. L. f. n. tröja, wäste. S. Weste.

Kamm, f. m. Kämme, plur. kam. Ein Haarkamm; en hår-kam. Hahnenkamm; kam af en tupp. Der Kamm an den Pferden; öfre del af hästhalsen hwareft mahnen sitter. Wollkamm, Krampel; ullkam. Der Kamm oder Bart am Schlüßel; nyckelax. Die Kämme oder Zähne in einem Rade; kuggar uti et hjul. Die Kämme oder Stiele an den Weintrauben, woran die Beeren sitzen; winklasar hwar uti druforna sitta. Der Kamm der Austern; ostronskägg. Der Kamm oder das Blatt bei den Webern; blad eller sked hos wäfware. Redensarten i. g. L. sind: Alle über einen Kamm scheeren, mit einem Kamm kämmen; skära alla öfwer en kam, bemöta alla, döma om alla, på et och samma sätt. Jemanden über den Kamm hauen; snäsa en. Roth um den Kamm werden; rodna af wrede.

Kammblatt, f. n. bei den Webern; blad eller sked hos wäfware.

Kammbrett, i. g. L. f. n. tallrikshylla.

Kammbürste, f. f. kamborste.

Kammeisen, f. n. Kröneleisen; kamjärn hos stenhuggare.

Kämmen, v. a. gekämmt, p. kamma. Wolle kämmen; kamma, karda ull. Gekämmte Wolle; kammad ull.

Kämmen, f. n. kamning.

Kämmer, Wollkämmer, ſ. m. ullkammare.
Kammfett, ſ. n. det feta af halſen ſom ſitter under mahnen på häſtar.
Kammfutter, ſ. n. kamfoder.
Kammgras, ſ. n. exing. S. unter Gras.
Kammhaken, ſ. m. i. g. L. für Genick; nakben.
Kammhaare, ſ. m. pl. i. g. L.; häret uti hängmahnen.
Kammhebel, ſ. n. bei den Atlasswebern; wägbalk ſom lyfter ſkeden eller bladet.
Kämmling, ſ. pl. bei den Wollarbeitern; ull ſom kammas utaf den finare, it. kort ull ſom wid kamningen blir qwar i kammen, flockull. it. ull ſom med en wiß kamm i manufactorierna kammas af tyg.
Kammlitze, ſ. f. troddel, dromt, tåt.
Kammacher, ſ. m. kammakare.
Kammmuſchel, ſ. f. Strahlmuſchel; oſtra, i ſynnerhet des kamlika arter, Oſtreae Pectines.
Kammrad, ſ. n. kugghjul.
Kammſtein, ſ. m. en förſtenad oſtra.
Kammtopf, ſ. m. bei den Wollkrämern; en järngryta at wärma kammarna på.
Kammzähne, ſ. m. pl. tänderna i en kamm, kuggar i et hjul.
Kammer, ſ. f. Kammern, pl. kammare, et rum utan kakelugn, cabinet, bod. In dieſem Hauſe ſind ſechs Stuben und vier Kammern; uti detta huſet ſins ſex eldrum och fyra kamrar utan eld-ſtad. Bettkammer oder Schlafkammer; ſängkammare. Gewehrkammer; gewärkammare. Herzkammer; hjertkammare. Holzkammer; wedbod. Kleiderkammer; klädekammare. Kunſtkammer; konſtkammare. Milchkammer; mjölkkammare. Naturalienkammer; naturaliecabinet. Pulverkammer; krutkammare. Rentkammare; räntekammare. Rauchkammer; rökſtuga, rökhus där kött rökes. Rollkammer; mangelkammare. Schatzkammer; ſkattkammare. Silberkammer, Lichtkammer, u. d. m. et rum eller en kammare, hwaruti ſilfwerkärlet, ljus, u. d. m. förwaras. Speiſekammer; matkammare. Vorrathskammer; fatebur. Die Kammer zu den Orgelbälgen; ſtället där blåsbälgarne ligga. Die Kaiſerliche Kammer zu Wetzlar; Kaiſerliga Kammarrätten eller öfwer-domſtolen uti Wetzlar.
Kammeradvocat, ſ. m. en Advocat wid en räntekammare.
Kammeramt, ſ. n. kammarbetjening. it. et collegium ſom förwaltar ſtadens inkomſter. S. Kämmerei.
Kammerarchiv, ſ. n. kammar-archiv.
Kammerbeamte, ſ. m. kammar förwant.
Kammerbecken, ſ. n. S. Kammergeſchirr.
Kammerbediente, ſ. m. kammarbetjent.
Kammerbothe, ſ. m. Kammergerichtsbothe; et bäd, en waktmäſtare wid en kammarrätt.
Kammercapelle, ſ. f. kammarkapell.
Kammercollegium, ſ. n. Kammer, ſ. f. Cammar-Collegium.
Kammercommißair, ſ. m. Kammarcommißarius.
Kammercopiſt, ſ. m. Kammarſkriſware.
Kammerdegen, ſ. m. ſtatswärja, ſpatſerwärja. S. Galanteriedegen.
Kammerdame, ſ. f. Hofdame; Stats-Fru.
Kammerdiener, ſ. m. kammar-tjenare.
Kammerdirector, ſ. m. Directeur wid en räntekammare.
Kämmerei, ſ. f. et collegium ſom förwaltar en ſtads inkomſter, o. ſ. w. it. orten hwareſt de därtil hörande perſoner ſamlas. it. Kämnärsrätt.
Kämmerer, ſ. m. Kammererare. it. Kammarherre. Kunſtkämmerer, Silberkämmerer, u. d. m. den ſom wid Furſtliga Hof har upſigten öfwer konſtkammaren, ſilfwerkammaren, o ſ. w.
Kammerfeſt, ſ. n. en högtid hälſt uti Wien, ſom intet firas af hela Hofwet utan endaſt af Öfwerheten och de närmaſt til dem höriga Perſoner uti ſmå rummen på ſlottet.
Kammerfiſkal, ſ. m. Kammarfiſcal.
Kammerfourier, ſ. m. kammar-fourier eller qwartermäſtare.
Kammerfrau, ſ. f. Kammar-fru.
Kammerfräulein, ſ. f. Kammar-fröken.
Kammergericht, ſ. n. Kammarrätt.
Kammergerichts-Beiſitzer, ſ. n. Biſittare wid Kammarrätten.
Kammergerichts-Bothe, ſ. m. waktmäſtare wid en Kammarrätt.
Kammergerichts-Ordnung, ſ. f. förordning för Kammarrätten.
Kammergerichts-Rath, ſ. m. Råd uti Kammarrätten.
Kammergerichts-Präſident, ſ. m. Preſident wid Kammarrätten.
Kammergeſchirr, ſ. n. nattpotta.
Kammergeſell, ſ. m. kammer-kamrat.

Kammergut, ſ. n. Kammergüter, plur. kronogods, kongsgårdar.
Kammerherr, ſ. m. Kammar-Herre.
Kämmerier, ſ. m. kamererare.
Kammerjäger, ſ. m. kammar-jägare. I ſkämt kallas ſå de ſom fånga möß och råttor, råttfångare.
Kammerjungfer, ſ. f. kammarjungfru.
Kammerkätzgen, i. g. L. ſ. n. en kammarjungfru, brukas både i ſkämt och ſpottwis.
Kammerjunker, ſ. m. Kammar-Junkare.
Kammerknecht, ſ. m. v. W. ſå kallades i gamla tider Judarna; des Kaiſers Kammerknechte.
Kammerlackei, ſ. m. kammardräng.
Kämmerlein, ſ. n. en liten kammare.
Kammerleute, ſ. pl. kammer-betjening, kammar-folk.
Kämmerling, ſ. m. beim päbſtlichen Hofe; ſå kallas Kardinalen ſom är Påfwens öfwerſte Skattmäſtare, och ſom efter Påfwens död ſtyrer om alt tils Kardinalerne gå in uti Conclave. Wid de orientaliſka Hof kallas wiſſa ſnöpingar, ſom hafwa upwaktningen; Kämmerlinge.
Kammermädgen, ſ. n. kammarflicka, kammarpiga.
Kammermagd, i. g. L. ſ. f. S. Kammermädgen.
Kammermatrikel, ſ. f. förteckning på det ſom hwar och en Riksfurſte måſte betala til keiſerliga Kammarrättens underhåll uti Tyſkland.
Kammermeiſter, ſ. m. Kamererare, Hofmäſtare, Räntemäſtare.
Kammermuſik, ſ. f. kammar-muſik.
Kammerpage, ſ. m. Kammar-Page.
Kammer-Präſident, ſ. m. Präſident wid et Kammar-Collegium.
Kammer-Procurator, ſ. m. Procurator wid Kammerrätten.
Kammer-Reviſion, ſ. f. Kammar-Reviſion.
Kammer-Reviſionsrath, ſ. m. Kammar-Reviſions-Råd.
Kammerproceß, ſ. m. rättegång uti kammarſaker, it. rättegång wid en Kammarrätt.
Kammerrath, ſ. m. Kammar-Råd.
Kammerrichter, ſ. m. Öfwerdomare wid en Kammarrätt, ſärdeles wid keiſerliga Kammarrätten uti Wetzlar.
Kammerſache, ſ. f. kammar-ſak.
Kammerſchlüſſel, ſ. m. kammarnyckel.
Kammerſchreiber, ſ. m. kammarſkrifware.
Kammerſchuld, ſ. f. kammar-ſkuld.

Kammerſekretair, ſ. m. Kammar-Secreterare.
Kammerſtück, ſ. n. in der Geſchützkunſt, Feuerkatze, Schrotſtück; fordom en art ſtycken, utur hwilka ſtora ſtenar ſkjutas. S. Steinſtück.
Kammerſtuhl, ſ. m. nattſtol.
Kammerſtyl, ſ. m. kammarſtyl, ſtyl ſom är brukelig i kammarſaker, wid Kammarrätten.
Kammerton, ſ. m. in der Muſik; kammarton uti muſiken.
Kammerthüre, ſ. f. kammardör.
Kammertopf, ſ. m. nattpotta.
Kammertrauer, ſ. f. kleine Trauer; lätt ſorg i ſynnerhet wid Hofwet.
Kammertuch, ſ. n. kammarduk, ſå kallad af ſtaden Cambray uti Nederländerna.
Kammerverwalter, ſ. m. Kammar-förwaltare.
Kammerwagen, ſ. m. wagn för kammarbetjeningen, kammarfolket.
Kammerweib, Kammermenſch, n. W. ſ. n. en qwinsperſon ſom förrättar de ringare ſyßlor uti rummen wid et Hof.
Kammerweſen, ſ. n. Kammarwerk.
Kammerziel, ſ. n. Kammerzieler, pl. en penningeſumma ſom hwar och en af tyſka Rikſens Ständer har at betala til underhåll af keiſerliga Kammarrätten uti Wetzlar.
Kamp, ſ. m. in der Landwirthſchaft; et bredt åkerſtycke, en hägnad mark. Ein Eichelkamp; et hägnad ſtycke land til ållonſkog.
Kampeln, Kämpeln, n. W. für: mit Worten zanken, v. n. mit dem Hfw. haben; gnabbas.
Kampf, ſ. m. Kämpfe, pl. kamp, ſtrid, ſlag, ſlagsmål, fäcktande, kämpande. Einen zum Kampf ausfordern; utmana någon til ſtrid. Als der Kampf am heftigſten war; när ſlaget ſtod ſom hetaſt. Fauſtkampf; näfkamp, ſlagsmål med händerna. Hahnenkampf; tuppſtrid. Todeskampf; dödskamp. Zweikampf; enwiges kamp. Der Kampf wieder die Sünde; ſtrid emot ſyndens retelſer.
Kämpfen, v. a gekämpft, p. kämpa, ſtrida, ſtreta emot, brottas, täfla. Mit ſich ſelbſt kämpfen; wara i ſtrid med ſig ſjelf. Ich habe lange genug mit einem wiedrigen Glück zu kämpfen gehabt; länge nog har jag haft at kämpa emot en widrig lycka. Reue und Verzweiflung kämpften in ſeiner Bruſt; ånger och förtwiflan ſtridde uti hans bröſt. Gegen den Strohm kämpfen;

pfen; streta emot strömmen. Im Ringen mit einander kämpfen; brottas. Mit dem Tode kämpfen; kämpa med döden, ligga i själtoget. Sie kämpften um den Vorzug; de täflade om företrädet.

Kämpfen, s. n. kämpning

Kämpfer, s. m. kämpe, en som slås eller brottas. Mein Mitkämpfer; min medtäflare.

Kämpfer, s. m. in der Baukunst, Impost; den utstående delen af en pelare, hwarpå en boge eller et hwalf hwilar.

Kampfhahn, s. m. brushane. S. Braushahn.

Kampfjagen, s. n. djur-strid, en Lustbarhet, då wilddjur på en wiß instängd plats måste kämpa med hwarannan. it. björnskall.

Kampfplatz, s. m. kämpeplats, walplats, stridsplats, täfleplats, skådeplats.

Kampfrecht, s. n. kämpe-rätt eller lag, som i kämpning bör aktas.

Kampfrichter, s. m. en domare som skal tilldöma kämpare deras segerlön.

Kampfweise, adv. på kämpewis.

Kampher, s. m. kamfer.

Kanal, s. m. canal, wattenledning, wattenränna, rör. I Geographien, sundet emellan Frankrike och England. I Anatomien, en gång eller et rör, it. stället i munnen på en häst hwareft tungan ligger. I byggningskonsten, uthålkning på en pelare. Fig. en wäg, utwäg, et medel til at erhålla något. it. en person som man betjenar sig af för at erhålla, at uträtta, at framföra något, o. s. w. Er ist der einzige Kanal, wodurch man etwas ausrichten kann; den som will uträtta något, bör endaft hålla sig, wända sig til honom.

Kanariensame, s. m. kanarie-frö. S. Kanarlengras unter Gras

Kanarienhecke, s. f. häck utaf Canariefoglar.

Kanarieninseln, s. pl. Canarie-öar.

Kanariensekt, s. n. Canarie-seck, et slags söt win ifrån Canarie-öarna.

Kanarienvogel, s. m. Canarie-fogel.

Kandelbaum, s. m. Kandelblüthe. S. Hohlunder.

Kandelzucker, s. m S. Candelzucker.

Kandiren, v. a. öfwerdraga med socker. S. candiren.

Kaneel, s. m. kanelbark; S. Canel.

Kanefaß, s. m. kanfas, nöpkin, S. Canevaß.

Kanefassen, adj. af nöpkin.

Kanig, adj. u. adv. S. Kamigt.

Kanin, Kaninchen, s. n. kanin, Caniculus.

Kaninchenbau, s. m. et canin-hål.

Kaninchenbehältniß, s. n. en inneſluten ort til at förwara caniner.

Kaninchenberg, s. m. et caninberg.

Kaninchengehäge, s. n. Kaninchengarten, s. m. Kaninchenbusch, s. m. en park som hålles caniner uti.

Kanker, i. g. L. s. m. spinnel, dwärg. S. Spinne.

Kankergespinst, s. n. dwärgsnät. S. Spinnegewebe.

Kanker, i. g. L. s. m. an den Blumen, besonders den Nelken; en sjukdom hos neglikor, som liknar kräftan eller kallbrand.

Kanne, s. kanna; it. et wißt mått för wätskor, som håller i Pommern twå stop. Bierkanne; ölkanna. Kaffekanne, Milchkanne; caffekanna, mjölkkanna. Trinkkanne; drikskanna. Gießkanne, Springkanne, Gartenkanne; wattenspruta, stänkkanna. Zu tief in die Kanne gucken, n. R. dricka för mycket.

Kannenbürste, s. f. kannborſte.

Kannendeckel, s. m. lock på kannan.

Kannengiesser, s. m. kanngjutare.

Kannenglück, i. g. L. s. n. Kannenglück haben, das lezte aus der Kanne bekommen; få sonlyckan.

Kannenkraut, s. n. eine Art Farrenkraut; räfrumpa, Equiſetum arvenſe.

Kannenmaas, s. n. kannmått.

Kannenöhr, s. n. grep på en kanna.

Kannenschrank, s. m. et skåp at sätta drikskärl uti.

Kannenweise, adv. kanntals.

Kanone, s. f. canon, stycke.

Kanoniren, v. a. kanonirt, p. skjuta med stycken, loſſa canonerna.

Kanonenkugel, s. f. canonkula.

Kanonenpulver, s. n. krut til canoner.

Kanonenschuß, s. m. canonſkott.

Kanonirer, s. m. en som riktar stycken.

Kanonirung, s. f. skjutande med stycken, canoners loſſande.

Kanot, s. m. Kanots, pl. båtar som de wilda folkslagen i Amerika bruka och som äro gjorda utaf bark eller urhålkade trän.

Kante, s. f. för: Ecke, Spitze, Seite, Rand; kant, hörn, ytterſta randen eller ändan af något. Eine Kante vom Brodt; en kant af brödet, et stycke af skorpan. Ein Brett auf die Kante stellen; ställa et

bräde

bräde på hwassa kanten. Auf der Kante des Tisches; på ytterſta randen eller hörnet af bordet. Nach der Kante oder Seite zu; åt den kanten. Von allen Kanten, beſſer: Orten; ifrån alla kanter. Sein Geld in die Kante ſetzen, i. g. L. göma ſina penningar på kiſtbotten. Seekante, für: Seeküſte; ſjökant. Kanten, für: ſchmale geklöppelte Spitzen; fina ſpetſar, knytningar.

Kanten, i. g. L. v. a. gekantet, p. kantra, ſätta på kant, wältra omkring. it. für ſäumen, einen Saum umher nähen; kanta omkring. Auskanten, bei der Schneiderarbeit; utſkära bredden omkring på et tyg.

Kanthaken, i. g. L. ſ. m. en järnhake at wältra något omkring med. Jemand beim Kanthaken faſſen, n. R; taga någon i nacken.

Kantig, adj. u. adv. hörnig, kantig, vierkantig, beſſer: viereckig; fyrkantig. it. fig. für: dreiſt; djerf. Er iſt ſehr kantig, n. R.; han är mycket djerf, han är mycket på ſin kant.

Kanton, ſ. m. en ort, et ſtycke land, en provins. Die Kantons oder Eidgenoſſenſchaften in der Schweiz; de Sweitſerſka orterne. In den Preuſſiſchen Ländern hat jeder Regiment ſeinen Kanton; uti preuſſiſka länderna är åt hwart och et Regimente tildelt et wißt diſtrict, at taga ſina recruter uti.

Kanzel, ſ. f. Kanzeln, pl. predikſtol. Die Kanzel betreten; ſtiga på predikſtolen. Er hat noch nie die Kanzel beſtiegen; han har ån aldrig predikat.

Kanzelrede, ſ. f. predikan.

Kanzelredner, ſ. m. Predikant.

Kanzelgebühren, ſ. pl. lyspenningar.

Kanzlei, ſ. f. Cantslie.

Kanzleibediente, ſ. m. Cantslie-betjent.

Kanzleibedienung, ſ. f. betjening uti Cantsliet.

Kanzleibothe, ſ. m. waktmäſtare uti Cantsliet.

Kanzleicollegium, ſ. n. Cantslie-Collegium.

Kanzleidirector, ſ. m. Directeur wid Cantsliet.

Kanzleigebühr, ſ. m. Cantslie-penningar, Canzliegebyr, ſ. W.

Kanzleigut, ſ. n. ſchriftſäſſiges Gut; et gods ſom ſtår omedelbart under en Öfwerrätt, och hwars innehafware utaf denne Rättens Cantslie får bud och förbud.

Kanzlelinſiegel, S. Kanzleiſiegel.

Kanzleilehen, ſ. n. förläning af Länskantsliet, til åtſkilnad ifrån: Amtslehn, Afterlehn.

Kanzleirath, ſ. m. Cantslie-Råd.

Kanzleiſaß, ſ. m. den ſom ſtår omedelbart under en Öfwerrätt och des Cantslie. S. Schriftſaß.

Kanzleiſäſſig, adj. u. adv. den ſom lyder omedelbart under en Öfwerrätt och des Cantslie, S. ſchriftſäſſig.

Kanzleiſchreiben, ſ. n. zum Unterſchied von Handſchreiben; et uti Cantsliet utfärdadt bref til åtſkilnad ifrån handbref.

Kanzleiſchreiber, ſ. m. cantslie-ſkrifware.

Kanzleiſchrift, ſ. f. ſkrift med wißa ſtora bokſtäfwer, ſom hålla medelwägen emellan wanliga och fractur bokſtäfwer.

Kanzleiſtil, ſ. m. cantslie-ſtyl.

Kanzleiſekretair, ſ. m. Sekreterare uti Cantsliet.

Kanzleiſiegel, ſ. n. cantslie-ſigill.

Kanzleiverwalter, ſ. m. Cantslie-förwaltare.

Kanzler, ſ. m. Cantsler. Reichskanzler; Riks-Cantsler. Juſtizkanzler; Juſtitiecanzler. Kanzler bei der Akademie; Academie-Cantsler.

Kanzliſt, Kanzelliſt, ſ. m. Canzliſt.

Kap, ſ. n. S. Vorgebürge.

Kapaun, ſ. m. kapun, en ſnöpt tupp.

Kapaunen, kaponiren, i. g. L. v. a. kapunera, ſnöpa en ung tupp.

Kapelle, S. Capelle.

Kaper, ſ. m. kapare, kapare fartyg.

Kaperei, ſ. f. kaperi.

Kapern, v. n. gekapert, p. gå ut på kap, kapra bort, S. capern.

Kapern, ſ. pl. blomknoppar af kapris trå.

Kapernſtaude, ſ. f. kapristrå, Capparis ſpinoſa.

Kapiskraut, ſ. n Kappes, Kapis; S. Kopfkohl, Weißkohl unter Kohl.

Kappe, ſ. f. det hwarmed man betäcker något, en kappa, kåpa, hufwa, mössa. Bergkappe; kappa ſom bergsmän draga öfwer hufwudet. Flohrkappe eines Frauenzimmers; florshufwa ſom fruentimmer bruka. Kinderkappe; barnkappa. Mönchskappe, Mönchskutte; munkekappa, it. kåpa ſom munkarne draga öfwer hufwudet. Die Kappe ausziehen, für: den Mönchsſtand verlaſſen; öfwergifwa kloſterlefnaden. Er hat die Kappe verlohren, d. i. er iſt vom Predigeramt abgeſetzt; han

har mist kappan. Pistolkappe; pistolkappa. Regenkappe; rägnkåpa. Kappe eines Falken; mössa som sättes på en falk så at han ej kan se. Kappe oder Halsdecke eines Pferdes; täcke som lägges öfwer halsen på hästen. Die Kappe am Schuh; det styfwa lädret frammantil öfwer tån. Spr. Gleiche Brüder gleiche Kappen; likt söker likt. Amt bringt Kappen; ingen syssla är så ringa, at den ju icke räntar något sin man.

Käppchen, s. n. en liten kappa eller hufwa.

Kappen, i. g. L. v. a. 1. sätta en kappa på eller öfwer. 2. für: kaponiren; kapunera, 3. afhugga. Das Ankertau kappen; hugga af ankartåget. Die Weiden müssen oft gekappt werden; wideträden böra ofta qwisthuggas.

Kappenmundstück, s. n. en art betselstänger.

Kappfenster, s. n. takfönster, windsglugg.

Kapphahn, i. g. L. s. m. S. Kapaun.

Kappiskraut, s. n. S. Kopfkohl.

Kapplaken, s. n. bei den Schiffern; wissa penningar som skeppare få utom frackt-penningar.

Kapprock, i. g. L. kapprock, S. Ueberrock.

Kappzaum, s. m. kapson til at twinga hästar med, nosgrimma.

Kappziegel, s. n. et slags tegel som lägges öfwer takfönsterna.

Kapriole, s. f. luftsprång, capriole.

Kapsel, s. f. dosa. Die Kapsel an den Blumen in der Kräuterkunde; fruckthal, et fröhus som liknar en tilsluten dosa, Capsula.

Kaput, i. g. L. adj. u. adv. für: ruinirt, verlohren; aldeles ruinerad, förlorad. Einen kaput machen, im Piquetspiel; få alla stik. Kaput gehen; gå förlorad, ruineras.

Kaputiren, v. n. i. g. L. slå hufwudet af en.

Kaputrock, s. m. et slags kapprock, öfwerrock med en kåpa.

Kapuse, s. f. karpus.

Kapuziner, s. m. en Capuciner-munk.

Karabiner, s. m. S. Carabiner.

Karaffine, s. f. en liten glasflaska som man brukar til at skänka in med, karaff.

Karat, s. n. en liten wigt af guld och ädla stenar. Af guld göra et karat 12 grän och 24 Karat göra en mark. Af pärlor och ädla stenar gör et karat 4 grän.

Karausche, s. f. ruda, Cyprinus Carassius.

Karauschenteich, s. m. rud-dam.

Karavane, s. f. et stort resesällskap i de orientaliska länderna.

Karbatsche, s. f. karbas, piska.

Karbatschen, v. a. slå med karbas, karbasa.

Karbe, Karve, i. g. L. s. m. für: Feld- und Wiesenkümmel. kumin, Carum Carvi.

Karbunkel, s. m. S. Carbunkel.

Kardamome, s. f. S. Cardamome.

Kar, Karde, s. f. karborre, Arctium Lappa.

Karden, i. g. L. v. a. mit der Karde oder dem Wollkamm bearbeiten; karda.

Kardendistel, s. m. Weberkarde, Weberdistel; kardor, et slags tistel som brukas at karda ull med, Dipsacus fullonum.

Kardetsche, s. f. für: Wollkamm, Kratzkamm, Krämpel; et slags ullkammar eller kardor. it. et slags borsta at skrapa hästar med.

Kardetschen, v. a. Wolle; karda ull. Ein Pferd kardetschen; skrapa en häst med starka borstar.

Kardetschenmacher, s. m. den som gör kardor eller ullkammar, kardmakare.

Kardetscher, s. m. en ullkardare.

Kardele, s. f. et fat om 12 kannor, som packas hwalfisk fett eller speck uti.

Kardinal, S. Cardinal.

Karfunkel, s. m. karbunkel-sten.

Karg, adj. u. adv. kärger, kärgste; karg. Karg im höhern Grade; nidsk, njugg. Er ist so karg, daß er kaum essen mag; han är så nidsk at han knapt nännes äta. Karg mit dem Gelde seyn; wara njugg om styfwern.

Kargen, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben; für: karg seyn; wara karg, nidsk, njugg, nidskas. it. v. a. für: zusammen sparen; njugga ihop. Viel Vermögen für lachende Erben zusammen kargen; njugga, spara ihop stora penningar åt otaksama arfwingar.

Karger, s. m. den som är karg.

Kargheit, s. f. karghet, nidskhet, njuggket.

Kärglich, adj. något karg, sparsam, mättlig. Eine kärgliche Mahlzeit; en mycket mättlig måltid.

Kärglich, adv. på et sparsamt sätt, sparsamt. it. für: genau, kümmerlich; knappt, med möda och bekymmer. Wer kärglich säet, wird auch kärglich erndten; njugg sädesman får en knapp skörd. Kärglich haushalten;

halten; hushålla sparsamt. Sich kärglich behelfen; lefwa knappt och trångt. S. Kümmerlich.

Karminativ, s. n. et wäderdrifwande medel.

Karneval, S. Carneval.

Karnieß, s. n. krans aller krus på en byggning under taklaget, karnis, fims på en pelare.

Karnießblei, s. n. bei den Gläsern; fönsterbly i form af en sådan karnis.

Karnießhobel, s. m. bei den Tischlern; en listhöfwel, fimshöfwel.

Karnießstahl, s. m bei den Drechslern; et swarfjärn hwarmed man swarfwar ut sådana kransar.

Karniffeln, Karnuffeln, n. W. v. a. für einen mit Fäusten stoßen, durchprügeln; knuffa, tortbulta en.

Karock, i. g. L. S. unter Krähe.

Karotte, s. f. Karottenwurzel; morot, Daucus Carota.

Karpei, Karpie, i. g. L. s. f. linneskaf.

Karpfen, s. m. karp, Cyprinus Carpio. Bei Angerburg in Preußen werden Karpfen zu 36 bis 40 Pf. gefangen; wid Angerburg i Preußen fänges karpar om 36 til 40 marker.

Karpfenbrut, s. f. unga kärpar som än intet äro tre år gamle; sedan kallas de: Setzkarpfen; som kunna släppas i dammar til afföda.

Karpfenhalter, s. m. karpsump.

Karpfenkopf, s. m. karphufwud.

Karpfenstein, s. m. karpsten, et litet trekantigt ben som karparne hafwa bak wid hufwudet.

Karpfenteich, s. m. Setzteich, Streichteich, Streckteich, Fettteich; karpdam och des ätfilliga arter.

Karpfenzunge, s. f. tunga af en karp.

Karre, s. f. kärra. Die Schiebkarre; skottkärra. Einen Verbrecher zur Karre verurtheilen, in die Karre schmieden; döma en misgärningsman til fästningsarbete, til slafweriet.

Karren, s. m. kärra, wagn med twå hjul som brukas at föra waror uppå. Der Schub- oder Schiebekarren im Bergbau, Laufkarren; skottkärra. Sandkarren; sandkärra. Ein Karren voll; et laß. Eine Karre Sand; et laß sand. Mistkarren; dyngkärra eller wagn. Fuhrmannskarre; formanskärra. Der Karren in der Buchdruckerei; en fyrkantig form, som på et bräde kan föras hit och dit. Bei den Geldschlägern; et instrument af twå hwassa knifsblad hwarmed de slagna guld och silfwerbladen skäras i fyrkant. Redensarten i. g. L. sind: Hast du den Karren in den Koth geschoben, so magst du ihn auch wieder herausziehen; du har skämt saken, så må du också hjelpa henne igen. Er hat seinen Karren aufs Trockne geführt; han här wäl föresedt sig, wäl sörgt för sig, satt sig i fullkomlig säkerhet, hans lycka är gjord. Ein angelegter Karren, n. W. en anlagd sak.

Karren, v. a. i. g. L. gekarrt, p. köra med kärra eller skottkärra.

Karrenfahrer, s. m. åkare, kärrkarl.

Karrengaul, s. m. kärrhäst, åkarehäst.

Karrenleise, s. f. kärrspår.

Karrenläder, s. m. in Halle; arbetskarlar som lasta saltet på forwagnar, med hwilka det afföres.

Karrenläufer, s. m. im Bergbau; den som förer bort malmen eller gruset med skottkärran.

Karrenrad, s. n. kärrhjul.

Karrenschieber, s. m. S. Karrenzieher.

Karrensteg, s. m. Bergbau; stoning på en skottkärra.

Karrentuch, s. n. en wäf hwarmed en wagn eller kärra betäkes.

Karrenwagen, s. m. Gabelwagen; en formanswagn med fyra hjul under, som af en eller flera fram för hwar andra spända hästar drages bort.

Karrenvoll, s. m. kärrlaß.

Karrenzieher, s. m. en som droger eller skjuter köpmansgods med kärra, kärrkarl.

Kärrner, s. m. kärrkarl, åkare, it. en som far omkring landet med kärra, at sälja allahanda slags små waror.

Karosse, s. f. täckwagn, kutskwagn.

Karst, s. m. en twäuddad hacka, som i synnerhet brukas i wingärdar.

Kartätsche, s. f. et slags ullkammar. S. Kardätsche.

Kartätsche, s. f. (in der Artillerie) en kardus med kulor, kedjor, järnskräp och dylickt uti, som laddas och skjutas utur stora stycken.

Kartätschendrath, s. m. en ganska fin stältråd som brukas til kartätscher.

Kartäuserwolle, s. f. den finaste spanska ullen.

Karte, s. f. kort, karta. Ein Spiel Karten; en kortlek. Karten mischen, geben,

abnehmen, ſpielen; blanda, gifwa, taga af, ſpela kort. Eine angelegte Karte; et anlagt kort, en tilſtäld ſak. Sich in die Karte ſehen laſſen; låta titta ſig i korten. Die Karte iſt verrathen; anläggningen är uptäckt. Landkarte; Landkarta. Seekarte; ſjökarta.

Karten, v. n. mit dem Hfw. haben, i. g. L. gekartet, p. für: übereins kommen, anlegen, eine Sache drehen, wenden, komma öfwerens, anlägga, tilſtälla, wrida en ſak. Sie haben die Sache ſo gekartet; de haſwa ſå anlagt, tilſtält ſaken. Er wußte die Sache zu ſeinem Vortheil zu karten; han wiſte at wrida ſaken til ſin fördel. Das Spiel iſt wunderlich gekartet; det ſer underligt ut därmed. Ich muß das Ding anders karten; jag måſte bringa ſaken i et annat ſkick, börja den på en annan fot.

Kartenblat, ſ. n. kortblad.

Kartendiſtel, S. Kardendiſtel.

Kartengeld, ſ. n. kortpenningar.

Kartenkönig, ſ. m. kung i kortleken.

Kartenmacher, ſ. m. kortmakare.

Kartenmahler, ſ. m. den ſom målar kort.

Kartenmänchen, ſ. n. en målad karl i kortleken, papperskarl.

Kartenpapier, ſ. n. tjokt papper, hwaraf kort göres.

Kartenſpiel, ſ. n. kortſpel. Eine Spielkarte; et kort.

Kartenſpieler, ſ. m. kortſpelare.

Karthaune, ſ. f. en art ſtora ſtycken, ſom ſkjuta en kula om 48 marker. Eine halbe Karthaune; et ſtycke ſom ſkjuter en kula om 24 marker.

Karthäuſer, ſ. m. en Cartheuſermunk.

Karthauſe, ſ. f. Karthäuſerkloſter; et Cartheuſerkloſter.

Kartoffel, i. g. L. ſ. f. jordpäron, potatos. S. Erdtoffel, wovon Kartoffel nur eine verdorbene Ausſprache zu ſeyn ſcheint.

Kartuſche, fr. W. ſ. f. kardus.

Käſe, ſ. m. Käſe, pl. oſt. Friſcher, baſcher, geriebener Käſe; färſk, amper, riſwen oſt.

Kuhkäſe, Schaafkäſe, Ziegenkäſe, ſ. m. oſt af komjölk, fårmjölk, getmjölk, fårost, getoſt. Kümmelkäſe; oſt med kummin uti.

Käſebohrer, ſ. m. Käſeſtecher, ſ. m. oſt-ſtåkare, oſt-profware.

Käſebude, ſ. f. Käſeladen, ſ. m. bod där oſt ſäljes.

Käſebutter, ſ. f. Schmierkäſe, Quarkkäſe, ſ. m. et ſlags mjuk oſt eller yſtad mjölk, oſtmyſſja ſom ſmörjes på bröd ſom ſmör.

Käſeform, ſ. f. oſtform, oſtkar

Käſehändler, ſ. m. oſt-handlare.

Käſehaus, ſ. m. en byggnad hwaruti oſt torkas.

Käſehürde, ſ. f. oſtbände, ſammanſlåtade ſprötar, hwarpå oſten torkas.

Käſekorb, ſ. m. oſtkorg.

Käſekram, ſ. m. S. Käſebude.

Käſekuchen, ſ. m. oſtkaka.

Käſelab, ſ. n. Käſemagen, ſ. m. löpe.

Käſematten, i. g. L. ſ. pl. yſtad mjölk at göra oſt utaf.

Käſemark, ſ. m. torg hwareſt oſt ſäljes.

Käſemade, ſ. f. Larva muſcae putris in caſeo.

Käſemilch, S. Käſewaſſer.

Käſemilbe, Käſemiete, ſ. f. mahl, Acarus Siro.

Käſemus, ſ. n. yſtad mjölk, hwaraf oſt göres.

Käſemutter, i. g. L. ſ. f. in der Landwirthſchaft; en huſtru ſom har upſigt öfwer mjölk och oſt, och des tilredande.

Käſen, v. a. gekäſet; yſta. S. Laben, v. n. für: zu Käſe werden; löpna, yſta ſig. Die Milch iſt gekäſet; mjölken har ſkurit, yſtat ſig. S. gerinnen.

Käſenapf, ſ. m. oſt-kar.

Käſerinde, ſ. f. oſt-ſkorpa.

Käſeſtecher, ſ. m. oſt-ſtåkare.

Käſewaßer, ſ. n. Käſemilch; oſt-wasla. S. Molken, Waddick.

Käſewurm, ſ. m. oſt-matk.

Käſezins, ſ. m. Käſegülte, ſ. f. oſt-ſkatt.

Käſicht, adj. u. adv. oſtaktig. Käſigter Geſchmack; oſt-ſmak.

Käſig, adj. u. adv. ſom innehåller oſt.

Kaſſe, Kaſſier. S. Caſſe, Caſſier.

Kaſtanie, ſ. f. Kaſtanje.

Kaſtanienbaum, ſ. m. kaſtanje trå, Fagus Caſtanea. Wilder Kaſtanienbaum, Roßkaſtanienbaum; häſt-caſtanje-trå. Aeſculus Hippocaſtanum.

Kaſtanienbraun, adj. u. adv. kaſtanje-brun.

Kaſtanienwald, ſ. m. kaſtanjeſkog.

Kaſtell, ſ. n. S. Caſtel.

Kaſten, ſ. m. Kaſten, pl. 1. kiſta, låda. 2. en caſſa. Ein großer hölzerner offener Kaſten; et kar. Ein ſolcher großer offener Kaſten um Getraide, Mehl, u. d. g. darin zu verwahren; en lår. Allmoſenkaſten, Armenkaſten; fattigkiſta. Brunnenkaſten;

ſten; brunskar. Bücherkaſten; en kiſta med eller til böcker. Fiſchkaſten; fiſksump. Futterkaſten; foderlår. Geldkaſten; penningkiſta. Gewächskaſten; en låda at hafwa wärter uti. Kirchenkaſten, Gotteskaſten; kyrkkiſta. Kleiderkaſten; klädesſkåp. Mehlkaſten; lår til mjöl. Schatzkaſten; ſkattkiſta. Schriftkaſten, Druckerkaſten; en låda med afdelningar efter bokſtäfwerna, hwari de förwaras uti tryckerier. Stadtkaſten; en kiſta hwaruti ſtadens-penningar gömes, ſtadscaſſa. Der Kaſten Noahs; Noahs ark. Der Kaſten in einen Diamantringe; rummet där de manter infattas, infattning. Etwas in den Kaſten legen; göma något i kiſtan, på kiſtbotten. Kiſten und Kaſten voll haben; hafwa alt i öfwerflöd.

Käſtchen, ſ. n. Dim. en liten kiſta eller låda.

Kaſtenamt, ſ. n. på några ſtällen, et collegium ſom förwaltar wiſſa inkomſter.

Kaſtenblech, ſ. n. bei den Schlöſſern; et bleck ſom betäcker ſjelfwa låſet.

Kaſtenfutter, i. g. L. ſ. n. ſå kallas på några ſtällen dopkläderna ſom plägar hyras ut, och ſom en af Faddrarna betalar wid dopet.

Kaſtengeſtell, ſ. n. in der Druckerei; en ſtällning eller fot, hwaruppå bokſtafs-lådan ſtår i tryckerier.

Kaſtenherr, ſ. m. i wiſſa ſtäder en af Magiſtratsperſoner ſom haſwer wård om ſtadscaſſan.

Kaſtenkunſt, ſ. f. in der Hydraulik; en maſchin at upfordra wattnet medelſt de wid en kedja fäſtade lådor eller ämbar.

Kaſtenmeiſter, ſ. m. en caſſas föreſtändare.

Kaſtenmacher, Käſtner, ſ. m. kiſtmakare.

Kaſtenſchreiber, ſ. m. caſſa-ſkriſware.

Kaſtenverwalter, Kaſtenvogt, Kaſtenvorſteher, ſ. m. en ſom haſwer wård om et ſtifts eller et kloſters inkomſter, en ſådan caſſas föreſtändare.

Kaſtenvogtei, ſ. f. en ſådan föreſtändares wärdighet, rättighet och lagſaga.

Kaſtenvorſteher, ſ. m. de fattigas föreſtändare, it. en kyrkoföreſtändare.

Kaſteien, v. a. kaſteiet, p. kirchl. Wort, von caſtigare; ſpäka, näpſa Seinen Leib kaſteien; ſpäka köttet eller ſin kropp.

Kaſteiung, ſ. f. köttets ſpäkning.

Kaſter, ſ. m. Former in den Pfeifenfabriken; den ſom formerar piporna wid pipbruk.

Kaſtroll, i. g. L. für: Caßerolle, ſ. n. et widt och flat kopparkärl utan fötter med grep på, at koka uti, ſom ſättas öfwer ſmå därtil gjorda hål i eldſtaden, kaſtrull.

Kaſtrollloch, ſ. n. kaſtrullhål.

Kaſuar, ſ. m. en af de ſtörſta foglar, Struthio Caſuarius.

Katalog, ſ. W. ſ. m. förtekning.

Katarrh, S. Schnupfen.

Katechet, ſ. m. den ſom lärer eller predikar öfwer catecheſen.

Katechiſation, ſ. f. underrättelſe i Chriſtendomen, genom frågor och ſwar.

Katechismus, ſ. m. cateches.

Katechismuslehre, ſ. f. barnalära.

Katechismuslehrer, ſ. m. Barnalärare.

Katechiſiren, v. a. katechiſirt, p. hålla catechesförhör, catechiſera.

Kater, ſ. m. der Heinz, i. g. L.; en katt.

Katharinenpflaume, ſ. f. Catharinplommon.

Katheder, ſ. m. Catheder.

Kathedralkirche, ſ. f. Domkyrka.

Kathen, ſ. m. i. g. L. torparekoja.

Kathenman, ſ. m. Käthener, Köthener; torpare.

Katholik, ſ. m. Catholik.

Katholiſch, adj. u. adv. catholiſk. Die Römiſch katholiſche Kirche; den romerſka kyrkan. Seiner Katholiſchen Majeſtät; ſå kallas Konungen i Spanien.

Katondieb, ſ. m. en art flugfång, Muſcicapa Paradiſi.

Kattun, ſ. m. bomullstyg, cattun.

Kattunalabaſter, ſ. m. Kattunſtein, ſ. m. et ſlags alabaſter med gråa och blåa ådror, ſom liknar cattun til anſeende, och brytes på några ſtällen i Tyſtland.

Kattundrucker, ſ. m. cattun-tryckare.

Kattundruckerei, ſ. f. cattun-tryckerie.

Kattungarn, ſ. n. bomullsgarn.

Kattunweber, ſ. m. cattunwäfware.

Katze, ſ. f. katta. I Sjöfart, et litet ankare framför et ſtörre til des förſtärkning. it. en art farkoſt med rund bakſtamm med maſtar och ſtänger men utan maſtkorg. I Krigswetenſkapen, hos de gamle; en art beſkt gång. it. et ſlags werktyg til ſtorm, Cattus *Veget*; hos de nyare, en mycket hög baſtion, eller upbygning därpå, Cavalier. Im Bergbau, eine Katze, Hüttenkatze; en ſlags ſjukdom hos bergsmän, S. Hüttenkatze. Geldkatze, i. g. L.; en lång ſkinnpåſe med penningar, ſom bindas om kroppen.

Katze, ſ. f. ein vierfüßiges Thier; katta. Eine junge Katze; en kattunge. Die

Katze hat Junge geworfen; kattan har fått ungar. Hauskatze, zahme Katze; en huskatta. Wilde Katze; wild katt. Spr. i. g. L. sind: Wie Hunde und Katzen mit einander leben, lefwa som hund och katt, wara i ständig träta. Er geht da herum wie die Katze um den Brei; han går där omkring, som katten om heta gröten. Einer guten Katze entgeht oft eine Maus; so ficklig man är, so lyckas det likwäl ej altid. Die Katze im Sack kaufen; köpa grisen i säcken. Er geht davon wie die Katze vom Taubenschlag, d. i. er muß beschämt davon gehen ohne etwas ausgerichtet zu haben; han går därifrån som kattan ifrån dufslaget, han går därifrån med lång näsa. Der Katze die Schelle nicht anhängen wollen; ej wilja gifwa sig i faran för andra. Die Katze aufwecken, welche schläft; wäcka björnen när han sofwer. Die Katze frißt gerne Fischs aber mag sie nicht fangen; kattan hade gerna fisk men wil intet wäta foten. In der Nacht sind alle Katzen grau; alla swin äro swarta i mörkret. Wenn die Katze nicht zu Hause ist, so tanzen die Mäuse auf den Bänken; när katten är borta, dansa möszen på bordet.

Katzbalgen, n. W. sich, v. r. tifwas på kattewis, ständigt träta.

Katzbalgerei, n. W. s. f. ständig träta.

Katzbalgerisch, adj. u. adv. trätosam, elak.

Katzenart, s. f. et slags kattor. Auf Katzenart; på katte-wis, som kattor plåga göra.

Katzenartig, adj. u. adv. kattaktig.

Katzenauge, s. n. kattöga, en skiftande art Opal. fig: Katzenaugen haben; wara skarpsynt.

Katzenäugig, adj. u. adv. kattögd.

Katzenbalg, s. m. Katzenfell; kattskinn.

Katzenfuß, S. Katzenpfötchen.

Katzengeschrei, s. n. kattors låte, jammande.

Katzenglas, s. n. ryßglas. S. Marienglas.

Katzenglimmer, s. m. småfjällig, småskifrig glimmer, Mica squamosa.

Katzengold, s. n. kattguld, Mica squamosa aurea.

Katzengrau, adj. u. adv. grå som kattor.

Katzenkerbel, s. m. eine Pflanze; jordrök. S. Erdrauch.

Katzenklaue, s. f. kattklor.

Katzenklee, s. m. flåsgräs. S. Hasenklee.

Katzenkraut, s. n. Teucrium marum.

Katzenkrieg, s. m. ständigt kif, gnabb, träta.

Katzenluchs, s. m. kattlo.

Katzenmünze, s. f. S. Katzenbalsam, s. m. Katzenkraut, s. n. kattmynta, Nepeta Cataria.

Katzenloch, s. n. in einer Thür; katthål uti en dör.

Katzennest, s. n. et näste med kattungar.

Katzenpfötchen, s. n. Katzenfuß, s. m. ein Name verschiedener Kräuter, als; 1. kattfötter, Gnaphalium Dioicum, S. Ruhrkraut. 2. strandblomster, Statice Armeria. 3. hönsbett, Anagallis arvensis, S. Gauchheil. 4. alster; Evonymus Europaeus, S. Spindelbaum. 5. für: eine Art Mäuseörchen; musöron, Hieracium Pilosella.

Katzenscheu, adj. u. adv. som har aſſky för kattor.

Katzenschwanz, s. m. kattrumpa. In der Botanik; räfrumpa, Equisetum arvense, S. Roßschwanz.

Katzensilber, s. n. kattsilfwer, Mica squamosa argentea.

Katzensprung, s. m. kattsprång. Das ist nur ein Katzensprung bis dahin, i. g. L.; der är helt när, det är intet långt härifrån.

Katzentraube, s. f. Katzentäublein, s. n. eine Pflanze; fetknoppor, Sedum acre, S. Mauerpfeffer.

Katzenwurzel, s. f. wänderot, S. Baldrian.

Katzenzagel, Katzenzahl, S. Katzenpfötchen.

Kätzchen, Kätzlein, s. n. Dim. kattunge. Das Kätzlein, Kätzchen an den Nußbäumen, Haselstauden, u. d. m. hänge, Amentum. Das Kammerkätzchen, S. Kammerjungfer.

Kaudelwinde, S. Schlingbaum.

Kauderwälsch, i. g. L. adj. u. adv. reden; tala et otydligt oförståndligt språk.

Kaue, s. f. im Bergbau; et litet trätak eller hydda öfwer grufwan där windspelet står.

Kauen, Käuen, v. a. gekäuet, p. tugga.

Kauen, s. n. tuggande.

Käumittel, s. pl. in der Medic. läkaremedel som blott tuggas, Masticatoria.

Kauern, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben; huka sig ned.

Kauf, s. m. köp, pris. Für guten Kauf erhalten; få för godt köp. Ankauf; inköp. Aufkauf; upköpande. Marktkauf; marknadsgång. Rückkauf; återköp. Schandkauf;

kauf; hundköp. Vorkauf; förköp. Einen Kauf machen, treffen, schlieſſen; ingå, sluta köpet om något. Er will nicht Kauf geben; han är för dyr med sina waror. Den Kauf wieder aufheben; slå up köpet. Nun will er den Kauf nicht halten; han will ej stå wid köpet. Etwas in den Kauf geben, darauf zugeben; giswa något på köpet. Er muß es schon nähern Kaufs geben; han får nog giswa köp. Das Haus ist zu Kauf; huset är til salu. Zu Kauf haben; hafwa at försälja. Hier ist alles guten Kaufs; här säljes alt för god pris. Kaufs einig werden, i. g. L. komma öfwerens om priset. Etwas zu Kauf bringen; ställa något til köps, til salu, hålla något falt. Waren auf den Kauf verfertigen; förfärdiga warer utan at de åro beställda tils någon köpare kommer. Kauf bricht Miethe, Spr. ega går för lega, köp bryter hyran.

Kaufanschlag, s. m. förslag på en sak som skal säljes.

Kaufbar, adj. u. adv. som står til salu.

Kaufbrief, s. m. köpebref.

Kauf- und Handelsbuch, s. n. Kauf- und Handelsbücher, pl. köpmans-böcker.

Kaufen, v. a. gekauft, p. köpa, handla. Ich habe es für baar Geld gekauft; jag har köpt det för reda penningar. Er hat sich ins Amt gekauft; han har betalt penningar för syßlan. Etwas an sich kaufen; tilhandla sig något. Ich kaufe immer bei ihm; jag handlar altid med honom. Wie theuer hat er das Pferd gekauft; huru mycket har han giswit för hästen?

Käufer, s. m. köpare.

Käuferinn, s. f. köperska.

Kauffardeischiff, s. n. köpmansskepp.

Kauffahrer, s. m. köpmansskepp. it. skepps-capitän på et sådant skepp.

Kauf- und Handelsfrau, s. f. köpmanshustru.

Kaufgeld, s. n. köpskilling.

Kaufgesell, s. m. bod-betjent.

Kaufgut, s. n. Kaufgüter; köpmans-gods, köpmans-waror.

Kaufhandel, s. m. handel, köpenskap. Kaufhandel treiben; idka köpenskap eller handel.

Kauf- und Handelshaus, s. n. handels-hus.

Kauf- und Handels-Herr, s. n. Großhandlare.

Kaufladen, s. m. köpmans-bod, kram-bod.

Kaufleinwand, s. f. lärft som är gjordt til salu.

Kaufleute, s. m. pl. Handelsmän. i. g. L. it. für: Käufer; köpare.

Käuflich, adj. u. adv. sal, som är til salu, til köps. Käuflich an sich bringen; få, tilhandla sig något genom köp.

Kauflust, s. f. lust at köpa.

Kauflustig, i. g. L. adj. som har lust at köpa, som bjuder på en wara.

Kaufmann, s. m. Kaufleute, pl. köpman, handelsmän. it. i. g. L. en köpare. S. Käufer.

Kaufmannsballen, s. m. en packa med waror.

Kaufmannsbrauch, s. m. köpmans wis eller bruk.

Kaufmannsdiener, s. m. köpmans-betjent.

Kaufmannsfrau, s. f. köpmans hustru eller enka.

Kaufmannsgeist, s. m. köpmans-snille.

Kaufmannsgut, s. n. köpmansgods, kramwaror.

Kaufmannsjunge, s. m. boddräng.

Kaufmannswaare, s. f. köpmanswara.

Kaufmännisch, adj. u. adv. på köpmans wis eller bruk, köpmanslik. Sehr kaufmännisch denken; wara begirig på winst.

Kaufmannschaft, s. f. köpenskap, handel, it. alle Handlade i en köp- eller stapelstad, Köpmans-compagnie.

Kauf- und Handelsplatz, s. m. handelsstad. it. marknadsplats.

Kaufschilling, s. m. köpskilling.

Kaufschlag, i. g. L. s. m. et slutad köp. it. handel.

Kaufschlagen, i. g. L. v. n. gekaufschlaget, p. köpa, handla.

Kauf- und Handelstadt, s. f. Handelsstad.

Kaufsucht, s. f. alt för stor begärlighet til at köpa, handla.

Kaufsüchtig, adj. u adv. den som will köpa alt hwad han ser.

Kaufweise, adv. genom köp.

Kaufzettel, s. m. en sedel som utwisar at något är til salu

Kaulbars, s. m. airs, giers, Perca Cernua.

Kaulbeere, s. f. S. Schlingbaum.

Kaulkopf, s. m. ein Fisch; sten-simpa, Cottus Gobio.

Käule, S. Keule.

Kaum, adv. knapt, som nogast, med möda, et ögonbleck sedan. Sein Gehalt dürfte kaum zureichen; hans lön torde knapt räcka til. Kaum bin ich durchgekommen; jag har med möda sluppit fram. Er konnte kaum die Stadt erreichen; han hann

som nogast stadsporten. Ich war kaum weggegangen, als er mich rufen ließ; jag hade knapt gått min wäg för än han lät ropa mig.

Kauſen, i. g. L. f. pl. Kauſenmacherei, n. W. konſter, bedrägliga grep, rättens wrångande.

Kauſenmacher, i. g. L. f. m. den ſom brukar bedrägliga eller onyttiga konſter, undanflygter, o. d. m.

Kautz, f. m. Käutzchen, f. n. Stockeule, f. f. minſta ſlaget af ugglor, Strix paſſerina. Fig. Ein wunderlicher Kautz; et underligt hufwud. Ein reicher Kautz; en riker knös.

Kebsehe, f. f. unrechtmäßige Ehe; olagligt giftermål. S. Concubinat.

Kebsfrau, f. f Kebsweib, b. W. f. n. frilla, biſofwerſka. S. Beiſchläferinn.

Keck, adj. u. adv. utan fruktan för någon fara, driſtig, oblyg, oförwägen, katig, n. W. raſk, tapper, djerf, hurtig, näswis. Eine kecke Antwort; et oblygt ſwar. Sehr keck thun; wara oförwägen. Sich keck halten; hålla ſig tappert. Ein keckes Mädgen; en hurtig flicka. Der kecke Capitain Cook fand ſeinen Tod auf der Inſel Owaihi; den raſke Capitain Cook fick ſin död på ön Owaihi. Sey nicht zu keck; war intet för djerf, för näswis. Eine kecke Zeichnung; en liſtig och driſtig tekning. Du kanſt keck glauben, i. g. L. du kan helt ſäkert tro.

Keckheit, f. f. driſtighet, oblyghet, djerfhet, oförwägenhet, hurtighet, näswishet.

Kecklich, i. g. L. adv. utan betänkande.

Keſſer, f. m. et ſlags häftyg uti bergwerken. it. et ſlags ſmå fartyg ſom brukas på Elbſtrömmen hos de större ſkeppen i ſtälle för båtar.

Keſſerrad, f. n. et ſlags hjul wid ſaltwerket i Halle, ſom trampas af menniſkor, och hwarigenom det ſalta wattnet drages up utur brunnen.

Kegel, f. m Kegeln, pl. kägla. Kegel ſpielen; ſpela, ſlå käglor, kaſta klot. Ein Kegelſpiel; kägellek. Zwiſchen Kugel und Kegel kommen, i. g. L. komma i klämman. Ein Kegel, in der Geomet. kägel, conus. Ein rechter Kegel; conus rectus. Ein ſtumpfer Kegel; Conus acutus. Der Kegel an einem Pferde; axelben på häſtar. Mit Kind und Kegel fortziehen, i. g. L. begifwa ſig bort med huſtru och barn och alt hwad man har.

Kegelachſe, f. f. in der Geomet. axel på en kägelfigur.

Kegelbahn, f. f. kägelbane, kägelplats.

Kegelförmig, adj. u. adv, kägellik, ſom har form af en kägla.

Kegelkugel, f. f. kägelklot. it. et ſlags eldkulor uti fyrwerkeriet.

Kegellinie, f. f. coniſk linia. Linea conica.

Kegeln, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben; ſpela käglor, kaſta klot.

Kegeln, f. n. klotſpel, kägellek.

Kegelplatz, f. n. kägleplats.

Kegelſchnecke, f. f. rullſnäcka, Voluta.

Kegelſchnitt, f. m. coniſk ſection, Sectio conica.

Kegelſpiel, f. n. kägelſpel.

Kegelſtein, i. g. L. f. n. et ſlags Echiniter, S. Knopfſtein.

Kehle, f. f. (I byggningskonſten); en wiß lång och ſmal ränna eller uthålkning. (I krigswetenſk.) en trång ingång i en baſtion. (Hos handwerkare) eine Kehle, Hohlkehle; en uthålkad lång ränna eller fåre i trå eller annat arbete. Hos menniſkor och djur, för: Hals, Speiſeröhre, Luftröhre; halsſtrupe, wäderſtrupe. Fig. röſt. Sich die Kehle abſchneiden, i. g. L. ſkära halſen af ſig. Einem das Meſſer an die Kehle ſetzen; ſätta kniſwen på ſtrupen på en, ſätta en i ytterſta förlägenhet och fara. Speiſe in die unrechte Kehle bekommen; få mat i wrångſtrupen, wäderſtrupen. Einem die Kehle ſchmieren; n. N. gifwa en til at dricka ſå mycket han will. Sie hat eine hohle Kehle, i. g. L. hon har en klar, genomträngande röſt. Kniekehle; knäweck. Die hangende Kehle eines Ochſen; den löſa huden ſom hänger wid bringan på oxar.

Kehlader, f. f. Droſſelader; ſtrupådra.

Kehlamboß, f. m. et litet ſmedjeſtäd, hwarpå kopparſlagare göra ränder.

Kehlbalken, f. m. en bjelke ſom håller de andra tilſammans.

Kehlbohrer, f. f. et bår til ſaker ſom lättligen ſpricka.

Kehlbraten, f. m. i. g. L. för: Halsbraten; halsſtek.

Kehlbrett, f. n. (hos ſnickare), brädet hwarpå liſtor lägges ſom ſkola uthålkas.

Kehlbuchſtab, f. m. en bokſtaf ſom uttalas genom ſtrupen, guttural-bokſtaf.

Kehlflosser, s. m. pl. bei den Fischen; strupfisk, hwilkens bukfenor sitta framför bröstfenorna, Piscis jugularis.

Kehlgen, s. n. Dim. en liten urhålkning i längden.

Kehlen, v. a. auskehlen, gekehlt, p. urhålka, urhöfla, göra höfwel-fårar i trå, plöja med ploghöfwel.

Kehldeckel, s. m. tungspänne. S. Zapfen.

Kehlhammer, s. m. en hammare som låssmeder bruka til at göra något rundt med.

Kehlhobel, s. m. ploghöfwel.

Kehlicht, adj. u. adv. som har urhålkade långa strimmor eller rännelar, skårig.

Kehlleiste, s. f. en urhålkad list, fåre eller strimma i trå eller annat, S. Hohlleiste.

Kehllinie, s. f. (im Festungsbau) de twå linier som göra ingången i en bastion, Demigorge.

Kehlpunkt, s. m. puncten där dessa linier stöta ihop, som då tillika göra en winkel hwilken kallas: Kehlwinkel.

Kehlrieme, s. m. 1. tungspänne. 2. rem på et betsel som snöres under halsen på en häst.

Kehlrinne, s. f. ränna som twå tak göra når de stöta tilsammans.

Kehlsparren, s. m. bjelke hwarpå en sådan ränna ligger.

Kehlstoß, s. m. S. Kehlhobel, it. Kehlleiste.

Kehlsucht, i. g. L. s. f. en sjukdom i halsen; halsbränna, Angina. it. bei den Pferden. S. Drüse.

Kehlwinkel, s. m. S. Kehlpunkt.

Kehlziegel, s. m. en art djupa takstenar som brukas i rännelar emellan twå tak som utgöra en winkel med hwarannan.

Kehraus, i. g. L. s. m. et slags slängdans, som dansas gemenligen til slut wid en lustighet, S. Großvatertanz.

Kehrbesen, s. m. sopqwast.

Kehrbürste, s. f. borste, damborste.

Kehren, v. a. gekehrt, p. sopa, borsta, feja, damba af. Die Zimmer, die Gasse kehren; sopa rummen, gatan. Die Kleider kehren; borsta kläder. Den Schornstein kehren; feja skorstenen. Kehr den Staub von dem Tische; damba af bordet. Ein jeder kehre vor seiner Thüre; hwar och en sope rent för sin dör.

Kehren, v. a. gekehrt, p. für: wenden: wända, wrida. Ein Kleid kehren lassen; låta wända en klädning. Sie kehrte die Augen gen Himmel; hon wände ögonen åt himmeln. Einem den Rücken zukehren; wända ryggen til en. Das unterste zu oberst kehren; wända up och ned på något. Fig. Er weiß eine Sache zu kehren und zu wenden; han förstår at både åka och wända. Sich zu kehren und zu wenden wissen; wara drifwande, altid weta god råd, weta at altid hjelpa sig. Ein kluger Mann weiß alles zu seinem Vortheil zu kehren; en klok man förstår at wända alt til sin förmån. Er kehrt sich an keine Ermahnungen; han aktar inga förmaningar. Wer wird sich an ihn und an seine Worte kehren; hwem lärer bry sig om honom och hwad han säger? Er kehrt sich an nichts; han blir som han är, han går altid sin jämna gång fram, man må göra eller säga hwad man will.

Kehricht, s. n. ohne pl. sopor, sophög.

Kehrichthaufe, s. m. sophög.

Kehrrad, s. n. (im Mühlenbau) et qwarnhjul som på båda sidor kan drifwas omkring.

Kehrruder, s. så kallas styret på fartyg i Donauströmmen, som sitter såwäl i framdelen som bakdelen af fartyget, för at wända det på alla sidor.

Kehrseite, s. f. (in der Münzwissensch.) orätta sida på et mynt, fränsida i motsats af framsidan. S. Rückseite.

Kehrung, s. f. wändning. S. Wendung.

Kehrwieder, s. m. i. g. L. en återwändsgränd som har ingen utgång på andra sidan.

Kehrwisch, s. m. sopqwast, damborste.

Keichen, v. n. mit dem Hfw. haben; andas tungt, hafwa swårt wid at andas, kikna utaf hosta eller stortskratt, hosta med andetäppa. Om hästar säges: flåsa tungt, hafwa qwarkan.

Keichend, adj. u. adv. andetäppt, trångbröstad, kiknande.

Keichhusten, s. m. kikhosta.

Keifen, v. n. kiff, imp. gekiffen, p. kifwa, träta, gnabbas, käbbla. Immer mit den Bedienten keifen; träta ständigt med betjenterna. Sie sind sonst gute Freunde aber keifen doch immer etwas, streiten sich immer mit einander; de äro goda wänner men käbbla likwäl ständigt.

Keifer, Keiferer, s. m. en som altid träter och låter illa.

Keiferei, s. f. kif, trätomål, käbbel.

Keifisch, i. g. L. adj. u. adv. trätosam, kifaktig, knarrig.

Keil, s. m. kil, wigg. Ein eiserner Keil; en järnkil. Keil die Kanonen zu richten;

träwigg under stycken, hwarmed de rick-tas. Ein Keil in einem andern um ihn auszudehnen; en liten kil uti en större för at utwidga den samma. Stockar som äro lagde i skeppen emellan andra för at hålla dem fast, kallas också: Keile. Keil zu einem Hobel; kil uti en höfwel, hwarmed järnet göres fast. Donnerkeil; torwigg, åskewigg, et slags belemnit. Der Keil in der Baukunst; slussten. Im Bergbau; en ådra som wid ändan blir alt smalare och smalare. Keil in einem Hemde; kila på en skjorta. Keil in einem Strumpf; swickla. Spr. Ein Keil treibt den andern; en wigg drifwer den andre. Auf einem harten Ast gehört ein harter Keil; til hårdt träd fordras hård kil, hårdt emot hårdt.

Keilartig, adj. u. adv. lik en kil.

Keilbein, s. n. (in der Anatomi) et ben som har skapnad af en wigg, kilben, Os sphenoides.

Keilberg, s. m. et berg där bergarten liknar en kil.

Keilchen, s. n. en liten kil eller wigg.

Keilen, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben; kila, slå kilar in. Verkeilen, einkeilen; slå kilar i något, fästa med kilar, kila in.

Keilen, s. n. kilning.

Keiler, s. m. (bei den Jägern) en wildswinsgalt som är sina fem år gammal. S. Hauer.

Keilfäustel, s. m. en järnhammare at slå in kilar med.

Keilförmig, adj. u. adv. det som har skapnad af en wigg.

Keilhacke, s. f. en hacka med et järn på som liknar en wigg.

Keilhaue, s. f. malmhacka.

Keilhauig, adj. u. adv. (Im Bergb.) keilhauiges Gebirge; en bergart som är ej swårt at hugga lös.

Keilstück, s. n. (In der Artill.) en art stycken som laddas bak ifrån och brukas i mycket trånga fästningswerk.

Keim, s. m. Keime, pl. det första och spädaste som sticker sig up, skjuter ut af en planta. Der Keim der Saat; brodd. Die Keime am Malz; det som skjuter up ur maltet. Hopfenkeime; humlespiror. Fig. första grunden til något. Hier liegt der erste Keim seines Unglücks; här är första källan til hans olyckor. Vergebens war es, daß Sophia um den Keim des männlichen Geistes in Petern I. zu ersticken, ihn durch Gesellschaft junger Leute zu verderben suchte; det war förgäfwes at Sophia, för at qwäfwa de första rörelser af mannalynnet hos Peter I. sökte at fördärfwa honom genom ungt och liderligt folks sällskap.

Keimchen, s. n. späd brodd.

Keimen, v. n. mit dem Hfw. haben; gekeimt, p. sticka sig up som et strå, gå i brodd, spricka ut, framgrönska. Der Gersten keimet schon; kornet går redan i brodd. Das Malz keimet; maltet skjuter up.

Keimen, s. n. utsprickning.

Keiner, adj. m. keine, f. keines, n. pron. u. adv. ingen, intet. Keiner aus der Gesellschaft; ingen af sällskapet. Sich keines Dinges annehmen; bry sig om ingen ting. Das weiß keiner; det wet ingen menniska. An keinem Ort in der Welt; på intet ställe i werlden. Das war kein guter Einfall; det war just intet en god tanke. Er ist keiner von den stärksten; han har intet stark hälsa. Man hält ihn für einen Gelehrten, aber er ist keiner; man håller före at han är lärd, men han är det wist icke. Ich habe keine Schuld daran; det är intet min skuld. Er hat keine Frau noch Kinder; han har hwarken hustru eller barn. Das thut in der Länge kein gut, i. g. L. det gagnar ej i längden. Ich bin mir keines Bösen bewußt; jag wet intet ondt med mig. Keiner, keines von beiden; ingendera, intetdera. Keiner Parthei zugethan seyn; wara på ingendera sidan.

Keinerlei, adj. intet, ingendera, intetdera. Auf keinerlei Weise; på intet sätt.

Keinerseits, adv. på ingendera sidan.

Keinesweges, adv. på intet sätt, ingalunda.

Keinmahl, adv. för: niemals; aldrig, ingen gång.

Kelch, s. m. kalk. Kelch beim Abendmahl; mäßekalk, it. win wid nattwarden. Fig. (in der Botanik) blomkalk, Calyx. Der Kelch des Leidens, des Zorns, B. R.; det tildelta mättet af sorg och olycka, wredeskalk, d. å. des fulla wärkning.

Kelchdeckel, s. m. lock på kalken.

Kelchfutter, s. n. kalkfoder, sofnebodstyg.

Kelchglas, s. n. et stort winglas, pocal.

Kelchmoos, s. n. moßa, hwars frö ligger i små kalkar, Lichen Scyphiferus pyxidatus.

Kelch-

Netzleder, f. m. netzart. dem Segel ähnl. Leder.
Netzlein, n. dim. v. der Net, Kl. 1. 1264. Netzlein, Netzlin, Netzle, Netzlin, Netzlein, Netzlin, Netzlein, Netzlin, Netzlein

ist die größte Kunst; känna sig sjelf är största konsten. Ich kannte ihn an seiner Stimme; jag kände honom igen på rösten. Jedermann kennt, wie eigensinnig er ist; hwar och en wet, huru enwis han är. Der Tapfere kennt keine Gefahr; den tappre styr ingen fara. Ich kenne dergleichen nicht; jag har aldrig sedt eller hört dylikt. Er hat ihn noch nicht genau kennen gelernt; han har ännu intet nog utstuderat hans sinne.

Kenner, s. m. Kennerin, s. f. kännare. Ein Bücherkenner; en Litterator. Kräuterkenner; Botanist. Münzkenner; myntkännare. Davon können nur Kenner urtheilen; därom kan ingen döma utan den som är hemma i det ämnet.

Kennerblick, s. m. kännarens öga.

Kenntlich, adj. u. adv. känbar, lätt känd. Ein kenntlicher Unterschied; en tydlig åtskilnad. Er ist noch im Tode kenntlich; han är sig lik som när han lefde. In der Sache ist er mir gar nicht kenntlich; jag känner aldeles intet igen honom på den saken. Die Schrift in diesen alten Urkunden ist gar nicht mehr kenntlich; stilen uti deßa gamla handlingar är numera aldeles oläslig.

Kenntlichkeit, s. f. känbarhet.

Kenntniß, s. f. Kenntniße, pl. kännedom, kundskap. Die Kenntniß Gottes; Guds kännedom, S. Erkenntniß. Er hat sich viele Kenntniße auf seinen Reisen gesammelt; han har inhämtat wackra kundskaper på sina resor. Der Horizont menschlicher Kenntniße ist sehr eingeschränkt; synkretsen af menniskans kundskaper är mycket inskränkt. Er besitzt große Kenntniße; han har stora insickter. Ich habe gar keine Kenntniß davon; jag wet intet det ringaste om eller af den saken. Der Kranke liegt schon drei Tage ohne Kenntniß; den siuke har redan legat tre dagar utan all sansning.

Kennung, i. g. L. s. f. bei Pferden, die Bohne, der Kern; de swarta teken på hästtänderna hwaraf man kan se hästarnas ålder.

Kennzeichen, s. n. känneteken, kännemärke, teken til något, bewis på något, en egenskap af något. Etwas zu einem Kennzeichen setzen; sätta något til kännemärke. Dies ist ein Kennzeichen seiner Besserung; det är et känneteken til hans bättring. Er hat mir ein neues Kennzeichen seiner Freundschaft gegeben; han har gifwit mig et nytt bewis af sin wänskap. Die Keule ist Herkules Kennzeichen; man känner igen Hercules på klubban.

Kentern, P. W. v. a. gekentert, p. wända om, wända på kant. Ein Schiff kentern; lägga et fartyg på sidan.

Kentern, v. n. kantra. Das Schiff kenterte; fartyget kantrade.

Kerbe, s. f. Kerben, pl. en skåra, skårsa i något.

Kerben, v. a. gekerbt, p. karfwa, göra skåror, kanta. Gekerbte Blätter; taggigta blad. Tobak kerben, i. g. L. für: klein schneiden; karfwa tabak.

Kerbholz, s. n. karfstock.

Kerblein, s. n. en liten skåra.

Kerbmeßer, s. n. knif at karfwa med.

Kerbstock, s. m. karfsticka. S. Kerbholz.

Kerbzettel, s. m. så kallades fordom twå lika lydande skriftliga handlingar, som lades på hwarannan, då man af begge tillika utskar små stycken, för at i stridiga mål igenkänna deras rigtighet uppå deßa märkens öfwerensstämmelse, Chartae dentatae, indentatae.

Kerbel, Körbel, s. m. Gartenkörbel; körfwel, Scandix cerefolium. Kettenkerbel; Scandix Anthriscus. Myrrhenkerbel; spanskkörfwel, Scandix odorata. Nadelkerbel, Hechelkamm; Scandix pecten.

Kerbelkohl, s. m. kruskål.

Kerker, s. m. fängelse, häcktelse.

Kerkerlohn, s. m. fängwaktare lön.

Kerkermeister, s. m. fängwaktare. S. Stockmeister, i g. L.;

Kerkermeistergebühr, s. f. Kerkerlohn.

Kerkern, S. einkerkern.

Kerkerthüre, s. f. fängelse-dör.

Kerl, i. g. L. s. m. Kerle, pl. karl, Man, dräng. Ein braver Kerl achtet das nicht; en braf karl aktar det intet. Er ist recht ein ehrlicher Kerl; han är en genom ärlig Man. Ein tüchtiger Kerl; en som är karl för sig. Da ist er Kerls genug zu, i. g. L. det är han karl til. Solchen Kerlen kann man nicht trauen; man kan ej lita på sådant folk. Du bist mir der rechte Kerl, iron. ja du är mig den rätta. Ich habe ihm meinen Kerl mitgegeben; jag har gifwit honom min dräng med sig. Sie schleppt sich mit Kerls, u. N. hon håller til med manfolk.

Kerlsmäßig, i. g. L. adj. u. adv. karlwulen, manlig. Mancher würde sich nicht

an

an ein dem Geschmack anfangs so wiedriges Kraut, wie der Toback ist, gewöhnen, wenn es nicht in den Jugendjahren, und in der Einbildung geschähe, es sey kerlsmäßig; många skulle aldrig wänja sig wid en för smaken i förstone so widrig krydda som tobaken är, om det icke skedde i ungdomsåren och under den falska inbillningen at däruti bestod någon manlighet.

Kermes, s. m. u. n. kermes, Coccus. Polnischer Kermes; en sort Cochenille som finnes på rötterna af wissa wäxter, Coccus Polonicus.

Kermesbaum, s. m. Kermeseiche; en sort ek på hwilken le wer Coccus ilicis, hwilkens honor wäxa ut til bär, grana chermes kallade, och säljes til rödfärgning i synnerhet skarlakans. Quercus coccifera.

Kermesbeer, s. f. Scharlachbeer; en insekt, Coccus ilicis.

Kermesfarbe, s. f. carmosinfärg

Kermeskörner, s. pl. S. Kermesbeer.

Kermeszucker, s. m. kermessocker.

Kern, s. m. Kerne, pl. kärna, fig. det bästa, starkasta uti något, musten. Der Kern in einer Frucht; kärna i fruckten. Hartschälige Kernen; kärnor uti stenfruckt. Der Kern im Getraide; kärnan eller maten i säd. Der Kern an einer Artischocke; det mjuka i ärtskockar. Der Kern in einem Salat- oder Kohlkopf; det innra, det fasta uti et sallat- eller kålhufwud. Der Kern, die Seele einer Kanone; den inre uthålkningen af pipan eller loppet uti en Canon ifrån mynningen til botten. Der Kern bei Pferden; gom på hästarna, it. de swarta teken på hästtänderna, S. Kennung, it. den inre delen af hästfoten, som omgifwes af hofwen. Der Kern am Ochsen; oxbringa. Dem Leder den Kern geben: göra lädret narfwigt, hos garfware. Der Kern an einer Flöte; kilen som sitter in mundstycket af en fleute. Der Kern der Armee; de utwaldaste troppar utaf en armee. Den Kern eines Buchs ausziehen; utdraga, samla det wigtigaste utur en bok. Således betyder Kern, i. g. L. i sammansättning med andra ord, det bästa, finaste utwaldesta, förträfligsta af något. S. Kernaut, Kernspruch.

Kernästig, adj. u. adv. trä hwars qwistar äro utwäxte ifrån kärnan, så at weden däraf ej lätteligen sprickar.

Kernbeißer, s. m. Kirschbeißer, Kirschfink, Steinbeißer, Kirschschneller, Dickschnabel, Kreuzvogel, Fichtenhacker, Klepper; stenkunk, Loxia Coccothraustes.

Kernchen, s. n. liten kärna.

Kernchrist, s. m. kärne-christen, en fullkomligt god Christen.

Kernfaul, adj. u. adv. im Forstwesen; rutten in i kärnan.

Kernfäule, s. f. röta in i kärnan af trä.

Kernfrucht, s. f. kärnfruckt.

Kerngehäuse, s. n. Kernhäuschen, i. g. L.; kärnhus uti fruckt.

Kerngeschütz, s. n. stycken som hafwa lika widd ifrån mynningen in til botten, til åtskillnad ifrån: Kammerstücken, som fordom brukades at skjuta stenkulor med.

Kerngut, i. g. L. adj. u. adv. utwaldt god, förträflig. it. s. n. utwaldt gods.

Kernhaft, adj. u. adv. kärnfull. Ein kernhafter Auszug; et kärnfullt utdrag. Ein kernhaftes Fleisch; kött som är fast, kraftig och närande.

Kernholz, s. n. den inra, fasta delen af trä, it. god wed.

Kernig, adj. u. adv. kärnfull. S. Kernhaft.

Kernmehl, s. n. sigt-mjöl til åtskilnad ifrån det sammanmalna.

Kernobst, s. n. kärnfruckt, til åtskilnad ifrån stenfruckt, S. Steinobst.

Kernraupe, s. f. en skräpuk, som fräter bort kärnan af en fruckt.

Kernrecht, adj. u. adv. in der Geschützkunst; jämt efter wattenpasset.

Kernschälig, adj. u. adv. im Forstwesen; när det fasta i trädet skiljer sig ifrån des kärna.

Kernschule, s. f. in der Gärtnerei; en träskola utaf unga trän, som äro upwäxte ur kärnan eller fröet.

Kernschuß, s. m. kärnskott til åtskillnad ifrån bågeskott, S. Bogenschuß. it. et lyckligt, et godt skott.

Kernschwinden, s. n. en hästsjukdom hwarunder hofwarna assalla.

Kernspruch, s. m. kärnspråk, magtspråk.

Kernstahl, s. m. så kallas det bästa stejermarkiska stålet som blir gjort utaf droppstenaktigt järn.

Kernstange, s. f. en stång hwarefter man formerar sjelfwa pipan eller loppet af et stycke.

Kernstechen, i. g. L. s. n. en åderlåtning på hästarnas gom.

Kern-

Kerntuch, s. n. kläde utaf bäſta ullen.
Kernvolk, i. g. L. s. n. utwaldt manſkap.
Kerſey, ſ. Kirſey.
Kerze, s. f. Wachskerze, s. f. et warljus. Rauchkerze, s. f. das Rauchkerzchen; päſt ljus, ſom göras hos Apothekare af allahanda ſlags wälluktande ſaker, och ſom giſwa en angenäm rök ifrån ſig då de uptändas.
Kerzenbeere, s. f. bär utaf Myrica cerifera. S. Wachsbaum.
Kerzendocht, s. n. ljusweke.
Kerzengarn, s. n. garn til ljuswekar.
Kerzengerad, i. g. L. adj. u. adv. rak ſom et warljus.
Kerzenkram, s. m. ljusbod.
Kerzenkrämer, s. m. ljushandlare.
Kerzenkraut, s. n kongsljus, Verbaſcum Thapſus. S. Königskerze.
Kerzenträger, s. m. de ſom i den romerſka kyrkan wid högtidliga omgänger (Proceſſioner) bära warljus i händerna, fakelbärare.
Kerzlein, s. n. Dim. et litet warljus. Ein Stück von einem Kerzlein; en bit af et warljus.
Kerzweihe, s. f. S. Lichtmeß.
Keßel, s. m. ſå kallas allmänt hwar och en fördjupning, et djupt ſtälle, men ſärdeles et ſlags kärl, kittel, panna, gryta. (I bergsbyggnad) et djupt ſtälle i jorden af något timadt jordfall, då tillika ſäges: der Boden keßelt ſich; när jorden får en ſådan fördjupning. (I Krigswettenſk.) den medlerſta platſen uti et tomt bållwerk, it. en något gropad plats, där mörſare ſtällas wid en belägring, it. loppet i en mörſare til kammaren där krutet ligger. (Wid wattenwerk) et djupt hål eller djup uti en ſtröm, et dike, et bäcken hwaruti wattnet ſamlas wid wattenkonſter. (Wid Jagtwäſendet) en rund omkring inſtängd plats. I. g. L. Ein eingemauerter Keßel; en murpanna. Ein Fleiſchkeßel; en ſtor gryta at koka kött uti. Braukeßel; bryggkittel Kühlkeßel; kylkittel. Schwänkkeßel; ſkölje-kärl. Weihkeßel; wigwattenskittel.
Keßelbier, s. n. dricka ſom brygges uti ſmå kittlar til huſets behof, hembrygd.
Keßelbrauen, s n. brygd til husbehof.
Keßelbraun, s. n. et ſlags brunjord, hwarmed kopparſlagare giſwa åt de nygjorda kopparkittlar den brunröda färgen, it. det fina ſom faller af wid kopparſlagning. S. Kupferbraun.
Keßler, s. m. Keßelmacher, Keßelſchläger, Keßelſchmidt; kopparſlagare.
Keßelflicker, s. m. kittel-lappare.
Keßelflickervolk, s. n. liderligt, gement folk.
Keßelgeſtell, s. n. in einer Küche; kittel-arm eller ſtällning i et kök.
Keßelgewölbe, s. n. et ſlags hwalf ſom liknar hälften af en klot.
Keßelhaken, s. m. kittelhake eller krok.
Keßelheerd, s. m. eldſtad, härd.
Keßeljagen, s. n. et ſlags jagt, då wildtet förut är inſtängd uti en wiß rund plats, it. wildſwinsjagt, då de upjagas utur de ſtällen, hwareſt de gemenligen haſwa ſitt uppehälle.
Keßelloch, Fiſchloch, s. n. et djupt häl uti et dike, hwaruti fiſkarne gerna göma ſig.
Keßelmeiſter, s. m. den ſom hos kläđesmakare giſwer akt på färgkitteln.
Keßeln, v. n. u. r. få en rund fördjupning i ſkapnad af en kittel.
Keßelpauke, s. f. S. Pauke.
Keßelring, s. m. kittelring
Keßelruß, s. n. ſot af en kittel.
Keßelſchläger, s. m. S. Keßler.
Keßer, i. g. L. s. m. för: Fiſchhamen; en art fiſkhåf.
Keßern, v. a. fånga med et ſådan nät, nätta. Einen keßern, n. M. köra, ſkrämma bort en.
Kette, s. f. Ketten, pl. ked, kedja. Das Glied einer Kette; länk eller led i en kedja. Eine goldene Kette; en guldked. Ordenskette; Ordenskedja. Sperrkette; hällkedja. Uhrkette; urkedja. Einen in Ketten legen; ſätta en i band och bojor. Er liegt in Ketten; han är bunden wid kedjor. Ein Hund der an der Kette liegt; en bandhund. Fig. Eine unaufhörliche Kette von Unglück; en oupphörlig kädja af olyckor. Wir meßen gewöhnlich die Zeit nach der Kette der Gedanken, die in unſern Kopf auf einander folgen; wi mäta gemenligen tiden efter kedjan af de tankar ſom följa på hwarannan i wår hjärne. Die Sklavenkette; träldomsok. Seine Ketten zerbrechen; ſätta ſig i frihet. Die Kette bei den Webern; warp, eller upränning, S. Aufzug, Zettel. Eine Kette junger Hühner, bei den Jägern; en kull rapphöns, S. Volk. Eine Kette von Bergen; en lång rad af ſammanhängande berg.

Kettchen,

Kettchen, Kettlein, Dim. ſ. n. en liten kedja.

Kettel, ſ. f. i. g. L. en liten kedja, ſom brukas til igenläſande af en dör.

Ketteln, v. a. im Bergbau; fäſta med en liten kedja. Die Reife ketteln; knyta ihop repen, när de gå ſönder.

Ketten, v. a. gekettet, p. fäſta, binda faſt med en kedja. Fig. Ein Unglück iſt an das andere gekettet; en olycka följer tätt efter den andra.

Kettenbaum, ſ. m. bei den Webern; wäfbom, S. Garnbaum.

Kettenglied, ſ. n. länk eller led i en kedja.

Kettenhund, ſ. m. kedjehund, bandhund.

Kettenkugel, ſ. f. kedje-kula.

Kettennath, ſ. f. bei den Nätherinnen; kedje-ſöm.

Kettenriem, ſ. m. kedje-rim.

Kettenring, ſ. m. länk i en kedja. S. Kettenglied.

Kettenſchluß, ſ. m. en ſlutföljd ſom drages af flere ſammanbundna ſatſer hwilka ledas utur hwarandra, länke-ſlut, Sorites.

Kettenſtein, ſ. m. Tubipora catenulata.

Kettenſchmidt, ſ. m. kedje-ſmed.

Kettenſtich, ſ. m. bei den Nätherinnen; kedje-ſöm.

Kettenwerk, ſ. n. kedjewerk.

Kettenzug, ſ. m. geſchlungene Geländerzug; en zirat, hwilken i ſkapnad af en kedja länkar ſig omkring et gallerwerk.

Ketzer, ſ. m. kättare.

Ketzerei, ſ. f. kätteri. Sich der Ketzerei verdächtig machen; göra ſig mißtänkt för kätteri.

Ketzerfreund, ſ. m. wän af kättare.

Ketzergeiſt, ſ. m. kättare-kynne.

Ketzergericht, ſ. n. Glaubensgericht, ſ. n. kättare-domſtol, S. Inquiſition.

Ketzerin, ſ. f. en kätterſka.

Ketzerhaft, Ketzeriſch, adj. u. adv. kätterſk.

Ketzermacher, ſ. m. förkättare.

Ketzermeiſter, ſ. m. ein Erzketzer; hufwudkättare, it. en förkättare, en öfwerdomare uti en andelig inquiſitions rätt.

Ketzerrichter, ſ. m. en ſom dömmer öfwer kättare.

Ketzerrotte, ſ. f. et kättare-pärti, et kättare-anhang.

Keuchen, ſ. n. S. Keichen.

Keule, ſ. f. klubba, ſtöt. Mörſerkeule; mortelſtöt. Fig für: das hintere Dickbein der Thiere; bakſjerding eller lår af djur, lårſtycke, lårben. Eine Hühnerkeule; et lår af et höns. Schöpskeule; et fårlår. Rehkeule; et lår af et rådjur. Eine grobe Keule, fig. n. N. et groft ſtycke.

Keuler, ſ. m. S. Keiler.

Keulenlahm, i. g. L. adj. u. adv. låghalt.

Keulſchwamm, ſ. m. en art ſwamp, Clavaria.

Keuſch, adj. u. adv. kyſk, tucktig.

Keuſchbaum, ſ. m. Keuſchlamm, Mönchspfeffer, Schafmilbe; Vitex agnus caſtus.

Keuſchheit, ſ. f. kyſkhet. Die Gabe der Keuſchheit beſitzen; hafwa återhålls-gåfwan. Die Keuſchheit der Gedanken; tankarnas renhet eller helgd.

Kibitken, ſ. pl. ſå kalla wiſſa wilda folkſlag ſina filttältar.

Kibitz, ſ. m. wipa, Tringa Vanellus.

Kichern, ſ. pl. kikärter, Cicer.

Kichern, i. g. L. v. n. mit einem feinen zitternden Laut lachen; fniſla.

Kicks, i. g. L. ſ. m. en felſtöt på bållen uti billiardſpel.

Kiefe, ſ. f. S. Kieme.

Kiefenfuß, ſ. m. en watteninſect med många fötter; enöga, *Retz.* Monoculus.

Kiefer, ſ. m. Kienbaum, ſ. m. Fohre, ſ. f. Fichte, ſ. f. tall, furuträd. Neujerſeykiefer, Pinus Taeda. Meerkiefer; Pinus maritimus, *du Roi.* Weimouthskiefer; Pinus Strobus. Alpenkiefer, Krumholzbaum, Lackholz; Pinus montana.

Kiefern, adj. u. adv. utaf tall eller furuträ.

Kiefer, ſ. m. Kiefern, pl. kinben. Die Kiefern an den Fiſchen; käft, fiſkgel, S. Kieme.

Kieke, i. g. L. ſ. f. en glödpanna hwaraf fruentimmer i kalla rum betjena ſig til at wärma benen och fötterna. S. Feuerkieke.

Kiel, ſ. m. Kiele, pl. Federkiel; den nedre g. oviga delen af en penna, en oſkuren penna. Rabenkiel; en korppenna. Fig. en fjäder, et ſkrifſätt. Den Kiel ſchärfen; hwäſſa pennan. Sein Kiel iſt in Gift und Galle getaucht; han förer en förſmädelig penna.

Kiel, ſ. m. eines Schiffes, deſſen unterſte lange Grundbalken; köl.

Kielen, v. a. gekielt, p. für: mit Federkielen oder Stücken davon befiedern; fjädra, S. befiedern. Ein Schiff kielen; gifwa en ny köl åt et ſkepp.

Kielen, v. n. mit dem Hfw. haben; für: Federn bekommen; få fjädrar eller pennor ſåſom ungfogel, gås.

Kielhohlen, v. a. in der Schiffarth; kölhala et fartyg, lägga det på sidan at det må kalfatras eller lagas. Einen Bootsmann, der etwas hartes verbrochen hat, kielhohlen, eine Schiffsstraffe, da derselbe vermittelst eines an der grossen Raa befestigten Taues ins Wasser gelassen, und unter dem Kiel durchgezogen wird; låta en båtsman för grofwa förseelser springa rå, eller på ena sidan af skeppet släppas ned ifrån råen i wattnet, men på andra sidan dragas up igen. När en sådan blott kastas i wattnet och i hast drages up igen, kallas det: das trokne Kielhohlen.

Kielhohlung, f. f. kölhalning.

Kielkropf, i. g. L. f. m. en stor wårt framman på halsen, som barn ibland födes med.

Kielschwein, f. n. uti skeppsbyggnad; kölswin eller bjelken som ligger på kölen i fartyget, hwaruti masten stör.

Kielwasser, f. n. wattenfåra som syns i sjön efter et seglande fartyg.

Kieme, f. pl. Fischohren; fiskgel, kekar, Branchiae.

Kiemendeckel, f. m. gellok, *Retz.* opercula branchialia.

Kiemenhaut, f. f. gelhinna, *R.* membrana branchiostega.

Kiemenöfnung, f. f. gelöpning, *R.* apertura branchialis.

Kien, f. m. kåda.

Kienapfel, f. m. tallkotte.

Kienbaum, f. m. kådigt trå, gran, tall eller furu.

Kienbäumen, adj. af tall eller gran.

Kienfackel, f. f. en fackla af kådigt trå, bloß, stickbloß.

Kienharz, f. n. kåda af tall eller furuträd.

Kienholz, f. n. S. Kienbaum.

Kienig, adj. u. adv. kådig.

Kienöhl, f. f et slags olja utaf kådigt trå.

Kienruß, f. m. kimrök.

Kienrußbütte, f. f. en kimröks-bytta.

Kienrußhütte, f. f. Rußhütte; en hytta hwareft kimrök brännes.

Kienstock, f. m. stubbe af kådigt trå.

Kiepe, f. f. en liten korg med lock på, som liknar en asklock, hwilken bönderna bruka, it. rygakorg.

Kieper, f. m. kypert, et slags tyg.

Kies, f. m. Kiese, pl. grus, grof och stenig sand, it. qwarts. Kies, Schwefelkies; swafwelkies. Kupferkies; kopparkies. Giftkies, Wasserkies; arsenikalisk kies, giftkies, *Wall.* Pyrites arsenicalis.

Kiesader, f. f. kiesådra.

Kiesball, f. m. kies eller swafelkies i stora runda bollar.

Kiesel, f. m. kisel, flinta, flintsten, klappersten.

Kieselhart, adj. u. adv. hård som en kisel.

Kieselklöße, f. m. kiselbollar.

Kieselmehl, f. n. helt fint stötta kiselstenar.

Kieselsand, f. m. S. Kiessand.

Kieselstein, f. m. kiselsten, flintsten.

Kiesgrube, f. f. en grufwa hwaruti brytes kies, kiesgrufwa, it. klappergrop.

Kiesgrund, f. m. grus-botten, sten-ör.

Kiesicht, adj. u. adv lik grus eller kies.

Kiesig, adj. u. adv. som innehåller kies, it. grusig.

Kieslauge, f. f. im Bergbau; cementwatten.

Kiesling, S. Kiesel.

Kiesniere, f. f. kiesbol, Pyrites globosus lenticularis.

Kiessand, Kieselsand, Gries, Grand, f. m. kiessand, grus, grof och stenig sand.

Kieszeche, f. f. en del af en grufwa, där swafwel- eller annan kies brytes.

Kiesen, v. W. v. a. u. n. S. erwählen, auswählen, erkiesen.

Kieze, i. g. L. f. f. en katta, kissa.

Kimme, f. f. Kimming, Kimmung, bei den Böttchern; lagg.

Kimmband, f. m. laggband.

Kimmen, v. a. lagga kärl.

Kind, f. n. Kinder, pl. barn. Ein Kind im Mutterleibe; et foster. Kinder bekommen; säges om Modern. Kinder zeugen; om Fadern. Mit einem Kinde schwanger gehen; gå med barn, wara hafwande, wara i wälsignadt tilstånd. Ein Kind gebären, zur Welt bringen, von einem Kinde entbunden worden, eines Kindes genesen; föda et barn. Zusammengebrachte Kinder; sammanbragte barn. Stiefkinder; styfbarn. Ein aufgenommenes Kind, Pflegekind; et fosterbarn. Mit einander auferzogene Kinder; fosterbröder. Seine Kinder wegen ihres Mütterlichen abfinden; afwittra sina barn. Von Kind auf; ifrån barna-åren, ifrån spädaste ungdomen. Fig. Ein Glückskind; en lyckans barn, en som alt lyckas wäl, som lyckan faller til. Landeskind; landetsbarn. Stadtkind; stadsbarn, en

som

som är född i staden. Ein Kind Gottes, b. R. Guds barn. Einen zu einem Kinde machen wollen; wilja inbilla en något. Spr. Je lieber Kind je schärfer Ruthe; den som älskar sitt barn han agar det. Das Kind mit dem Bade ausschütten; slå ut barnet tillika med wattnet, fördärfwa alt i grund, på en gång.

Kindbett, s. n. Wochenbett; barnsång, barnsbörd. Ein unzeitig Kindbett halten; få misfall.

Kindbetterinn, s. f. barnföderska, barnsångshustru, en som ligger i barnsång.

Kindelbier, i. g. L. s. n. barnsöl, it. barnfot.

Kinderalter, s. n. barna-år.

Kinderarbeit, s. f. barnarbete, fig. arbete som intet år stort wärdt med.

Kinderblattern, s. f. pl. koppor.

Kinderbrei, s. m. barn-wälling.

Kinderei, s. f. barnslighet, lappri.

Kinderfeind, s. n. den som ej älskar barn.

Kinderflecken, s. m. pl. mäsling, S. Masern.

Kinderfrau, Kinderwärterinn, s. f. den som wårdar och föter barn.

Kinderfreund, s. m. en som år mycket wän af barn, barnkär.

Kinderfresser, s. m. en som skrämmer barn med sit utseende och sina åtbörder, et utklädt spöke, en buse. S. Popanz.

Kindergeld, s. n. penningar som höra minderåriga barn til.

Kindergeschrei, s. n. barnskrik, barnrop.

Kinderhaft, adj. u. adv. barnaktig.

Kinderhaus, s. n. barnhus.

Kinderhemd, s. n. barnskjorta.

Kinderhusten, s. m. kikhosta.

Kinderkappe, s. f. barnkappa.

Kinderklapper, s. f. barnskallra.

Kinderkrankheit, s. f. barnsjukdom.

Kinderlehre, s. f. barnlära, cateches-lära.

Kinderlehrer, s. m. barnlärare.

Kinderlieb, adj. u. adv. barnkär.

Kinderlos, adj. u. adv. barnlös.

Kindermädgen, s. n. barnflicka.

Kindermagd, s. f. barnpiga.

Kindermarkt, s. m. julmarknad.

Kindermord, s. m. barnmord.

Kindermörder, s. m. barnmördare.

Kindermörderinn, s. f. barnmörderska, en qwinsperson som har gjordt af med sitt barn.

Kindermutter, s. f. barnmoder, it. barnmorska, jordgumma, S. Hebamme.

Kindern, n. W. v. u. mit dem Hfw. haben; komma i barnsång. fig. fjollas som barn.

Kindermütze, s. f. barnmössa.

Kindernarr, i. g. L. s. m. en som öfwer all mått älskar och sjåsar med barn.

Kinderpocken, s. f. pl. S. Kinderblattern.

Kinderpferd, s. n. barnhäst, ridkäpp.

Kinderpossen, s. pl. barnsligheter.

Kinderschuh, s. m. barnskor. Die Kinderschuhe austreten, ablegen; trampa ut, träda ur barnskorna, lägga bort barnsligheter, bliswa manlig.

Kinderschule, s. f. barnskola.

Kinderspiel, s. n. barnlek, barnspel.

Kinderspielwerk, s. n. leksaker.

Kindertag, s. m. der Tag der unschuldigen Kinder; dagen som fördom firades til åminnelse af de genom Herodes mördade oskyldiga barn, menlösa barns dag. it. dagen efter de stora helgdagar, då barnen åro skolfrie.

Kindertaufe, s. f. barndop.

Kinderverhör, s. n. cateches-förhör.

Kinderwagen, s. m. gångstol för barn.

Kinderwärterinn, s. f. en qwinna som föter barn.

Kinderzeug, s. n. barnkläder.

Kindesbeine, s. pl. in der Redensart; von Kindesbeinen an; ifrån barnåren. S. Kind.

Kinderzucht, s. f. barnupfostran, upfostringswerk.

Kindeskind, s. n. barna-barn.

Kindesnoth, s. f. barnwärk. In Kindesnöthen liegen; wara i barnsnöd.

Kindesrecht, s. n. barna-rätt. S. Kindestheil.

Kindesstatt, s. f. in der Redensart: Einen an Kindesstatt aufnehmen; upfaga en för sitt barn.

Kindestheil, s. n. barnaarf, andel som et barn tilkommer. Kindestheil bekommen; få så mycket som et barn efter Fadern eller Modern tilkommer.

Kindheit, s. f. barndom. Von Kindheit an; af eller ifrån barndomen.

Kindisch, adj. u. adv. barnslig, barnaktig. Kindisch thun; bära sig barnsligt åt. Im Alter wieder kindisch werden; bliswa barn på nytt igen.

Kindlein, s. n. et litet barn.

Kindlich, adj u. adv. barnslig, hwad et barn tilkommer och ägnar. Kindlicher Gehorsam; barnslig lydna. Die kindliche Liebe; barnens kärlek emot Föräldrarna. Das kind-

liche Alter; barna-åren. Eine kindliche Freude; såsom barn pläga fägna sig.

Kindlichkeit, i. g. L. s. f. barnslig kärlek.

Kindschaft, s. f. barnaskap, barnarätt, barnaarf. In den Rechten, für Annehmung an Kindesstatt; uptagande för barn.

Kindtaufe, s. f. barndop.

Kinkhorn, i. n. en art trompet-snäckor som finnas i wästersjön och giswa en purpurfärg, Buccinum lapillus.

Kinn, s. m. haka hos menniskor, undra delen af munnen på hästar. Das Grübchen im Kinn; grop i hakan.

Kinnbacken, s. m. kinben, kinboge, käft. Zu den Kinnbacken gehörig; det som hörer til kinderna. Den Kinnbacken zerbrechen; förrycka, bryta kinbenet ur led.

Kinnbackendrüse, s. f. körtel uti eller wid kinbenen.

Kinnbackenmuskel, s. m. muskel på kinbenet.

Kindbackenzwang, s. m. en art krampdrag uti kinbens musklarna, så at kinbenen ej kunna öpnas utan wåld, Trismus.

Kinnbackenzahn, s. m. oreltand.

Kinnbinde, s. f. et band som fruentimmer binda under hakan wid mössor, hufwor eller dylikt.

Kinnkette, s. f. kinkedja, som hakas fast uti kinhaken wid betslet på hästar. Die Kinnkette abnehmen; göra kinkedjan lös på en häst.

Kinnlade, i. g. L. s. f. käft.

Kinntuch, s. n. en duk som fruentimmer binda under hakan om hufwudet.

Kippe, i. g. L. s. f. et brant, et farligt ställe, fig. et farligt tilstånd. Auf der Kippe stehen, i. g. L. stå på wippen, stå i fara at mista tjensten, at bliswa ruinerad.

Kippen, v. n. mit dem Hfw. haben; gekippt; få öfwerwigt och slå omkull, falla ned, wippa.

Kippen, v. a. und wippen; brukas om mynt när det goda och fullwigtiga utsökes, undanstickas eller omsmältes och det sämre bringas i gång, it. kringskära mynt, förfalska, skaswa det.

Kipper und Wipper, s. m. mynt-förfalskare, myntklippare.

Kipper- und Wipper-Zeit, s. f. den tid uti trettio åriga kriget, då genom det goda och grösre silfwermyntes utsökande, undanstickande och omsmältande, detsamma blef så rart, at en Riksdaler steg til tio gyllen, så at nästan all handel och wandel uphörde, och folket på många orter blef uproriskt.

Kipperei, s. f. P. W. myntklippning eller förfalskning, skackeri.

Kippergeld, s. n. klippt eller falskt, slättmynt.

Kippkarren, s. m. wippkärra.

Kirche, s. f. Kirchen, pl. kyrka, gudstjenst, församling. In Rußland giebt es viele kleine hölzerne Kirchen; uti Ryßland finnes en stor myckenhet af små träkyrkor. Eine Hauptkirche; en hufwudkyrka, moderkyrka. Filialkirche; annex-kyrka. Die Kirche oder die Zeit, wenn der öffentliche Gottesdienst gehalten wird; kyrkotid. Es entstand ein Feuer unter der Kirche, i. g. L. det kom en wådeld up under kyrkotiden. Die Kirche versäumen; försumma Gudstjensten. Die Kirche ist aus; Gudstjensten är sluten, folket är ur kyrkan. Zu Kirchen gehen; tagas i kyrka, hålla kyrkogång, brukas om hustrur, när de för första gången efter barnsången gå til kyrkan. Zur Kirche läuten; ringa tilsamman. Die Kirche Gottes; Guds församling. Die wahre Kirche; den sanna kyrkan, de rättroendes församling eller gemenskap. Die sichtbare, die unsichtbare Kirche; den synliga, den osynliga församligen. Die streitende Kirche; den stridande församlingen. Die Lutherische, die Evangelische Kirche; den Lutherska kyrkan, de Evangeliska. In der Römisch-Katholischen Kirche ist gebräuchlich; hos Catholikerna är det brukligt. Bei den Katholiken werden unter dem Namen der Kirche auch oft die geistlichen Väter, die Kirchenväter, der Pabst verstanden; hos Catholikerna förstås under Kirche understundom Kyrkofäderne eller Påfwen.

Kirchdorf, s. n. en by med en kyrka uti.

Kirchenagende, s. f. kyrko-ritual, handbok.

Kirchenälteste, s. m. en af församlingens äldsta, it. kyrkowärd. S. Kirchenvorsteher.

Kirchenamt, s. n. et andeligt ämbete.

Kirchenbann, s. m. kyrkobann, uteslutande ifrån församlingens gemenskap, bannlysning.

Kirchenbau, s. m. kyrkobyggnad.

Kirchenbeamte, s. m. den som står i kyrkans tjenst.

Kirchenbrauch, s. m. S. Kirchengebrauch.

Kirchenbuch, s. n. kyrkobok.

Kirchenbusse, s. f. kyrkoplikt, kyrkostraff. Oeffentliche Kirchenbusse thun; stå uppenbar kyrkoplikt.

Kirchen-

Kirchenceremonien, ſ. f. ceremonier wid Gudstjenſten.
Kirchenceremonienbuch, ſ. n. en bok hos Grekerna hwari kyrkoceremonier angående Helgonen, o. ſ. w. åro upteknade. S. Liturgie.
Kirchencollecte, ſ. f. en almoſe-ſamling under eller efter Gudstjenſten. S. Collecte.
Kirchendieb, ſ. m. kyrko-tjuf.
Kirchendiebſtahl. ſ. m. kyrkoſtöld.
Kirchendiener, ſ. m. kyrkotjenare, en Präſt, en andelig ſom följer Biſkopen eller Präſten i kyrkan uti ſina embetes-förrättningar, it. klockare, S. Kirchner.
Kirchendienſt, ſ. m. kyrkoembete, präſtlägenhet.
Kirchenfahne, ſ. f. en kyrkofana, ſom brukas wid proceßioner, it. en flagga ſom ſitter på kyrktornet.
Kirchenfalk, ſ. m. kyrkofalk, Falco Tinnunculus.
Kirchenfenſter, ſ. n. kyrko-fönſter.
Kirchenfeſt, ſ. n. Helgedag.
Kirchenfreiheit, ſ. f. kyrkofrihet.
Kirchenfriede, ſ. m. kyrkofred.
Kirchengänger, ſ. m. Kirchengängerinn, ſ. f. kyrkogångare.
Kirchengebet, ſ. n. kyrko-bön.
Kirchengebot, ſ. m. kyrko-bud.
Kirchengebiet, ſ. n. kyrkokrets, lagſaga eller ſtift.
Kirchengebrauch, ſ. m. kyrkobruk, kyrkoſed, ceremonier.
Kirchengehen, ſ. n. kyrkogång.
Kirchengemeinſchaft, ſ. f. kirchliche Gemeinſchaft; gemenſkap af ſamma yttre Gudstjenſt.
Kirchengerechtigkeit, ſ. f. Kirchenſatz, ſ. n. rättighet at tilſätta präſt i en ſokn. S. Kirchenpatron.
Kirchengepränge, ſ. n. prakt wid kyrkoceremonier.
Kirchengeräthe, ſ. n. kyrkokärl.
Kirchengeſang, ſ. m. kyrkoſång, pſalm.
Kirchengeſchichte, ſ. f. Kyrko-Hiſtoria.
Kirchengeſchenk, ſ. n. föräring til kyrkan.
Kirchengeſchworner, ſ. m. en edſwuren kyrkowärd.
Kirchengeſetz, ſ. n. kyrkolag.
Kirchengeſtühle, ſ. n. kyrkobänkar, kyrkoſtolar.
Kirchengrund, ſ. m. kyrkogrund.
Kirchengüter, ſ. pl. kyrkogods eller inkomſter.
Kirchenhuſe, ſ. f. kyrkohemman.
Kirchenjahr, ſ. n. kirchliche Jahr; kyrkoår, ſom börjar ifrån förſta Adventsſöndag.
Kirchenkalender, ſ. m. kyrkoalmanach.
Kirchenknecht, ſ. m. kyrkoknekt. it. ſpögubbe.
Kirchenkuxe, ſ. f. en gruſwedel ſom bearbetas för kyrkan.
Kirchenlade, ſ. f. kyrkolåda, fattigkiſta.
Kirchenlehn, ſ. n. Pfarrlehn, ſ. n. kyrkoförläning, it. Patronat-rättighet.
Kirchenlehrer, ſ. m. Kyrkolärare.
Kirchenlied, ſ. n. kyrkopſalm.
Kirchenlehn, S. Kirchenpatronat.
Kirchenmatrikel, ſ. f. kyrkoregiſter.
Kirchenmauer, ſ. f. kyrkomur.
Kirchenmuſik, ſ. f. kyrkomuſik.
Kirchennachbar, ſ. m. Kirchennachbarin, ſ. f. en granne i kyrkan, den ſom ſitter bredwid en i kyrkan.
Kirchenordnung, ſ. f. kyrkoordning.
Kirchenpatron, ſ. m. den ſom har rättighet at tilſätta präſt i en förſamling, Kyrkopatron.
Kirchenpatronat, ſ. n. Kirchenſatz, ſ. m. P. W. rättighet at tilſätta präſt; Jus Patronatus.
Kirchenpfleger, ſ. m. S. Kirchenvorſteher.
Kirchenpfründe, ſ. f. kyrkoprähende, präſtbol.
Kirchenpoſtille, ſ. f. en poſtilla ſom underſtundom nyttjas i kyrkan i ſtälle för predikan.
Kirchenprobſt, ſ. m. Proſt, Praepoſitus.
Kirchenrath, ſ. m. en rätt ſom dömer i saker ſom angå präſter och kyrkor, ägtenſkap, o. ſ. w. it. en Biſittare af en ſådan rätt, Conſiſtorialråd, S. Conſiſtorialrath. Kirchenrath på tyſka är ſåledes ej det ſamma ſom Kyrkoråd på ſwänſka, den ſidſta har blott at beſtälla med kyrkohushållningen, och beſtår af Paſtoren, Capellan och wiſſa Deputerade af Magiſtraten och Borgerſkapet.
Kirchenraub, ſ. m. kyrkorån, kyrkoröfweri.
Kirchenräuber, ſ. m. kyrkoröfware.
Kirchenräuberiſch, adj. u. adv. ſom en kyrkotjuf.
Kirchenratze, ſ. f. kyrkorotta. Er iſt ſo arm als eine Kirchenratze, n. R. han är ganſka fattig.
Kirchenrechnung, ſ. f. räkning öfwer kyrkans inkomſter och utgifter.
Kirchenregiment, ſ. n. kyrkoregemente.
Kirchenregiſter, ſ. n. kyrkoregiſter. S. Kirchenmatrikel.
Kirchenrecht, ſ. n. kyrkolag, kyrkorätt.

Kirchenregiment, s. n. kyrkans regering, Hierarchie.
Kirchenruf, s. m. Kirchsprache, P. W. s. f. lysning på predikstolen.
Kirchensachen, s. f. pl. kyrko-saker.
Kirchensatzung, s. f. kyrko-stadga.
Kirchenschein, s. m. prästbewis.
Kirchenschmaus, s. m. et gästabad på kyrkans bekostnad.
Kirchenschmuck, s. m. kyrkosrud.
Kirchenschutz, s. m. beskärm eller skydd som någon är skyldig kyrkan och de andeliga personer.
Kirchensitz, s. m. bänkrum i kyrkan.
Kirchenspaltung, s. f. söndring i läran, kyrkotwist, Schisma.
Kirchensprengel, s. m. S. Kirchspiel.
Kirchenstaat, s. m. Kyrkostaten.
Kirchenstand, s. m. bänk eller stol i kyrkan. S. Kirchensitz, Kirchenstuhl.
Kirchensteuer, s. f. en samling för en kyrka. it. almosesamling wid Gudstjensten, S. Collecte.
Kirchenstock, s. m. fattigkista i kyrkan.
Kirchenstrafe, s. f. kyrkostraf.
Kirchenstreitigkeit, s. f. stridighet öfwer läran och det som til Gudstjensten hörer.
Kirchenstuhl, s. m. stol i kyrkan, S. Kirchensitz.
Kirchenstyl, s. m. en wiß beskaffenhet af kyrko-musiken, hwarigenom den åtskiljes ifrån all annan.
Kirchenvater, s. m. Kirchervorsteher.
Kirchenväter, s. m. pl. Kyrkosäder.
Kirchenversammlung, s. f. kyrkomöte, S. Concilium.
Kirchenvorsteher, s. m. kyrkowärd.
Kirchenwesen, s. n. kyrkowäsen.
Kirchenzierrath, S. Kirchengeräthe, Kirchenschmuck.
Kirchenzucht, s. f. kyrkotuckt, kyrkodisciplin.
Kircheule, s. f. Schleierеule; en art uggla, Strix flammea. it. Strix Aluco.
Kirchgang, s. m. kyrkowäg, kyrkogång. Einen weiten Kirchgang haben; hafwa lång wäg til kyrkan Die Frau hält heute ihren Kirchgang; hustrun tages i dag i kyrkan, hon håller i dag sin kyrkogång efter barnsängen. Kirchgang halten; hålla gästabud wid samma tilfälle.
Kirchgenoß, s. m. Kirchgenoßen, pl. Kirchkinder; de som höra til en och samma församling, socknemän.
Kirchherr, s. m. Kyrko-Patron. it. Kyrkoherde. S. Pfarrherr.
Kirchhof, s. m. Kirchhöfe, pl. kyrkogärd.
Kirchlein, s. n. en liten kyrka, et Capell.
Kirchlich, adj. u. adv. det som hörer til eller tilkommer och angår kyrkan samt de Andeliga. Ein kirchliches Wort; ord som brukas i kyrkosaker, kyrkoterm, vox ecclesiastica.
Kirchmeße, s. f. Kirmes, Kirmse, i. g. L.; kyrkomäßa, kyrkwigning och des åminnelse dag, S. Kirchweihe. it. de wid det tilfället wanliga gästabud och frögdebetygelser. Die Kirchmeße halten, zur Kirmse gehen, i. g. L.; gå til gästabud, roa sig wid sådant tilfälle. Es ist nicht alle Tage Kirmse, Spr. i. g. L.; det är ej Jul mera än en gång om året. it. marknad, efter som fordom wid sådana dagar höllo gemenligen marknad, S. Jahrmarkt.
Kirchmeßpredigt, s. f. kyrkmäßo-predikan.
Kirchmeßschmaus, s. m. Kirmes, i. g. L.; gästabud på en dag då en kyrkas inwigning firas.
Kirchner, s. m. bei den Römischkatholischen, Meßner; klockare. S. Küster.
Kirchnerin, s. f. klokare hustru eller enka.
Kirchschwalbe, s. f. Mauerschwalbe, Spierschwalbe; ringswala, Hirundo Apus.
Kirchspiel, s. n. socken, prästgäll, pastorat. Ein Kirchspiel mitten im Lande; upsocken. Ein Kirchspiel an der See und in den Scheeren; skärsocken. Wenn ein Prediger verlangt wird jemanden im Kirchspiel das Abendmahl zu geben, so heißt das: soknebud. Im Kirchspiel herumgehen um sich Allmosen zu sammeln; gå sockengång, brukas mäst om djekna.
Kirchspielgenoß, s. m sockneman. Kirchspielgenoßen, pl. Kirchspielkinder; socknemän.
Kirchspielkind, S. Kirchspielgenoß.
Kirchspielleute, s. f. socknefolk, socknemän.
Kirchspielgericht, s. n. en underdomstol på wiße orter i en socken.
Kirchspielschreiber, s. m. socneskrifware.
Kirchspielstand, s. m. socnestämma.
Kirchspielvogt, s. m. socnesogde.
Kirchsprengel, S. Kirchensprengel.
Kirchtag, i. g. L. s. m. en dag när Gudstjenst hålles i kyrkan.
Kirchthurm, s. m. kyrkotorn.
Kirchthurmsspitze, s. f. spets på et kyrkotorn.
Kirchthüre, s. f. kyrkodör.

Kirchweihe, ſ. f. en kyrkas inwigning. it. en årlig feſt til åminnelſe däraf och de då wanliga luſtbarheter ibland menigheten. S. Kirchmeße.

Kirmes, Kirmſe, S. Kirchmeße.

Kirre, adj. u. adv. tam, ſpak, ſpakfärdig Kirre Fögel; tama foglar. Das Unglück hat ihn ganz kirre gemacht, i. g. L.; olyckan har gjort honom ganſka ſpak, han ſlår nu intet ſå ſtort på ſig, han låter ſäga och regera ſig.

Kirren, v. u. B. W. v. n. mit dem Hfw. haben; knota, qwida ſom dufwor, Ezech. 7, 16. S. Girren. it. gniſla med tänderna, Sir. 30, 10, S. Knirſchen. it. gniſla ſom en wagn, et hjul, Am. 2, 13. S. Knirren, Knarren.

Kirren, ſ. n. gniſlan. Das Kirren der Turteltauben; turturdufwors läte.

Kirren, i. g. L. v. a. locka. Die Hühner kirren ihre Jungen; hönan lockar ſina ungar. Der Jäger kirrt den Fuchs; Jägaren ſätter eller lägger lockmat för räfwen.

Kirrmeve, ſ. f. S. Meve.

Kirrung, ſ. f. bei den Jägern; lockmat åt wildjur, lockmats utſättande, ſtället hwareſt lockmaten lägges.

Kirſche, ſ. f. körsbär, fruckt af Prunus Cerafus. Mit großen Herren iſt nicht gut Kirſchen eßen, Spr. det är icke godt at äta körsbär med ſtora Herrar. Wilde Kirſche, Ahlkirſche; fruckt af brakwed, Rhamnus Frangula. Kleine wilde Kirſche, Heckenkirſche; fruckt af Lonicera Alpigena. Judenkirſche, ſ. f. fruckt af Phyſalis Alkekengi. Kornelkirſche, Kornütchen, Hornkirſche; fruckt af Cornus maſcula. Traubenkirſche, ſ. f. fruckt af Prunus nana, du Roi.

Kirſchbaum, ſ. m. körsbärsträ. S. das vorige.

Kirſchbrantwein, ſ. m. körsbärs-bränwin.

Kirſchfarbe, ſ. f. körsbärs-färg.

Kirſchfink, ſ. m. Kirſchenſchneller; ſtenknek, S. Kernbeißer.

Kirſchfliege, ſ. f. en fluga ſom leſwer i körsbärs kärnor, Muſca cerafi.

Kirſchgarten, ſ. m. körsbärs-trägård.

Kirſchgeiſt, ſ. m. en utaf ſwarta körsbär deſtillerad ſpiritus.

Kirſchhänchen, ſ. n. en art guldbagge hwilkens ſkräpuk leſwer på blad af hägg, Chryſomela Cerafi.

Kirſchharz, ſ. n. harts utaf körsbärsträd.

Kirſchiſopp, ſ. m. Erdepheu, Erdpfau, Heideniſopp, Goldroſe, Gundermann; Ciſtus Helianthemum.

Kirſchkäfer, S. unter Käfer.

Kirſchkern, ſ. m. körsbärskärna.

Kirſchloorbeer, ſ. m. Loorbeerkirſche; fruckt af Prunus Padus.

Kirſchroth, adj. u. adv. röd ſom körsbär.

Kirſchſaft, ſ. m. körsbärsſaft.

Kirſchſuppe, ſ. f. körsbärsſoppa.

Kirſchſtein, ſ. m. körsbärsſten.

Kirſchſtiel, ſ. m. körsbärs-ſtjelke.

Kirſchvogel, ſ. m. Golddroßel, Goldmerle, Pyrole; en art guling, Oriolus Galbula.

Kirſchwachs, ſ. n. käda utaf körsbärsträd.

Kirſchwald, ſ. m. ſkog utaf körsbärsträn.

Kirſchwaßer, ſ. n. körsbärswatten.

Kirſchwein, ſ. m. körsbärswin.

Kirſchwühler, ſ. m. art balgſtekel ſom leſwer i körbärs galläpplen, Ichnevmon Cerafi.

Kirſchzeit, ſ. f. tiden då körsbär mogna.

Kirſey, ſ. m. et ſlags wirkadt ylletyg, kerſing.

Kiſte, ſ. f. kiſta, låda, lår. S. Kaſten. In Kiſten ſchlagen; packa uti kiſtor. Kiſten und Kaſten voll haben, i. g. L.; haſwa fullt up. Leichenkiſte, ſ. f. likkiſta. Tollkiſte, i. g. L. eine Art Gefängniß; tjufkiſta, S. Tollhäuschen.

Kiſtengeräth, ſ. n. lösöron.

Kiſtenholz, ſ. n. bokwed, ſom gemenligen brukas til kiſtor.

Kiſtenmacher, ſ. m. Kiſtner, ſ. m. kiſtmakare, ſnickare.

Kiſtenpfand, ſ. n. en löſpant ſom gemenligen förwaras i kiſtor eller ſkåp.

Kiſtenſchlüßel, ſ. m. kiſt-nyckel.

Kiſtlein, Kiſtchen, ſ. m. en liten kiſta, låda.

Kittel, ſ. m. en kålt, en lång grof tröja, it. en räck af linne eller blaggarn, at dragas öfwer andra kläder, ſåſom åkare bruka; ein Fuhrmannskittel. Ein Bauerkittel; en bonde-tröja. Sterbekittel; dödsſkjorta.

Kitt, ſ. m. kitt, ſten-lim.

Kitten, v. a. gekittet, p. kitta ihop, ſätta ihop med ſten-lim.

Kitze, ſ. f. Kitzlein, ſ. n. kid, kidling, killing. S. Ziege.

Kitzel, ſ. m. ohne pl. kittlighet, kitsla, fig. kitslighet, it. et omättligt begär, lyſtnad, et nöje at göra något ondt, ſjelfswäld. Er findet einen Kitzel daran, andere aufzuziehen;

zuziehen; han finner et nöje däruti, det roar honom, han har et omättligt begär at narra folk. Das that er aus bloßem Kitzel; han gjorde det blott utaf sjelfswåld. Einem den Kitzel vertreiben; fördrifwa ens kitslighet, sätta en innom sina skrankor. Der Kitzel sticht ihn, n. R. det kliar honom i skinnet, han är mycket sjelfswåldig.

Kitzelhusten, s. m. en hosta som kommer utaf et kitslande i öfre delen af wäderstrupen.

Kitzelig, Kitzlig, adj. u. adv. kittlig, kitslig, fig. snarsticken. Er ist unter den Armen sehr kitzlich; han är mycket kittlig under armarna. Das Pferd ist sehr kitzlich; hästen tål icke spåren. Ein kitzlicher Mensch; en som lätt förtörnas, som blir snart sticken, it. en som lätt förför sig på andra. Ueber den Punkt der Ehre ist er äusserst kitzlig; hwad heder och ära angår, så är han mycket granlaga, så stötes han lätt, så förstår han ej skämt. Das ist eine kitzliche Sache; det är en kitslig, betänklig, farlig, äfwentyrlig sak.

Kitzeln, v. a. für: Kitzel verursachen, gekitzelt, p. kittla, kitsla, fig. behaga, förnöja, reta. Er kann das Kitzeln nicht leiden, er ist sehr kitzlig; han är mycket kittlig. Das kitzelt seinen Geschmack; det behagar mycket hans smak. Die Jugend liebt alles was die Einbildungskraft kitzelt; ungdomen tycker om alt hwad som retar och roar inbilningskraften. Einem die Ohren kitzeln; tala någon efter munnen, tala en til behag, smickra en. Sich worüber kitzeln; roa, fägna sig innerligen och hjerteligen åt något.

Kitzelung, s. f. kittling. S. Kitzel.

Kladde, i. g. L. s. f. Kladbuch, s. n. kladd.

Klaffen, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben, für offen stehen, nicht schliessen; stå ifrån hwarandra, stå öpen, gapa. Fig. für: schwatzen, plaudern; prata, sqwallra, laddra.

Kläffen, v. n. mit dem Hfw. haben; gläffa, bjäbba som en hund.

Kläffen, s. n. glafs, bjebbande.

Kläffer, s. m. en liten hund, som bjäbbar ständigt.

Klafter, s. m. Klafter, pl. famn, et tre alnars mått. Ein Klafter Holz; en famn wed. Die See ist hier 50 Klafter tief; sjön är här 50 famnar djup. Nach Klaftern meßen; famna. Im Bergbau S. Lachter.

Klafterholz, s. n. kastwed som famnas.

Klafterig, i. g. L. adj. im Forstwesen; som håller en famn. Ein dreiklafteriger Baum; et trå som har tre famnar i omkrets.

Klaftermaaß, s. m. famnmått.

Klaftermeßer, s. m. wedsättare, wedmätare. S. Holzsetzer.

Klafterschlag, s. m. im Forstwesen; et hygge där kastwed hugges.

Klafterweise, adv. famntals.

Klagbar, g. W. adj. u. adv. åklaglig. Eine klagbare Sache; et käromål, en sak som klagas öfwer. Klagbar werden, klagbar anbringen; kära.

Klage, s. f. Klagen, pl. beklagande, bedröfwelse, sorg, klagan, åklagan, käromål. Klage erheben; klaga. Seine Klagen in den Schooß seines Freundes ausschütten; utgjuta sin klagan uti en wäns skote. Man hört viele über ihn klagen; man hör många som beklaga sig öfwer honom. Im ganzen Lande laufen Klagen ein; det klagas i hela landet. Die Klage über einen Verstorbenen; sorg. Seine Klage beim Könige anbringen; anföra sin klagan hos Konungen. Eine gerichtliche Klage; et käromål. Eine gerichtliche Klage gegen jemanden anstellen; stämma en för rätten. Er wird schwerlich mit der Klage fortkommen; han lärer swårligen kunna bewisa sitt käromål. Er ist mit der Klage gegen ihn abgewiesen worden; han har fått afslag på sin begäran emot honom.

Klagefall, S. Klagendung.

Klagefrau, S. Klageweib.

Klagegedicht, s. n. sorgedickt, sorgegwåde. S. Elegie.

Klagegeschrei, s. n. klagoröst, klagorop.

Klagehaus, s. n. sorghus. S. Leichenhaus, Trauerhaus.

Klagen, v. a. geklagt, p. klaga, sörga. Er hat mir sein Anliegen, seine Noth geklagt; han har uptäckt sitt åliggande, sin nöd för mig. Einem das Leid klagen, condoliren, i. g. L.; beklaga någons sorg, betyga honom sitt deltagande, sitt medlidande. Er klagt über seinen großen Verlust; han beklagar sig öfwer sin stora förlust han lidit. Trostlos klagt sie ihren Gatten; utan tröst sörger hon sin make. Das sey dem Himmel geklagt! Gud förbarme sig däröfwer!

Klagen,

Klagen, v. n. mit dem Hfw. haben; klaga, qwida, beklaga ſig, kåra. Eine klagende Stimme; en klagande röſt. Er klagt immer über ſein Unglück; han qwider ſtändigt öfwer ſin olycka. Ich habe nicht Urſache über ihn zu klagen; jag har ej orſak at beklaga mig öfwer honom. Er hat ſchon einige Tage geklagt; han har redan några dagar ſagt, at han mår illa. Vor Gericht klagen; kåra, anſtälla rättegång emot en, ſtämma en för rätten. Der klagende Theil; kårande parten. Auf die Eheſcheidung klagen, d. i. eine Klage anſtellen, daß man will geſchieden ſeyn; begära ägtenſkaps ſkilnad.

Klagen, ſ. n. klagande, qwidande, ſorg, klagan, kåromål, åklagan.

Klagendung, ſ. f. Accuſativus.

Klagenswehrt, adj. klaganswärd.

Kläger, ſ. m. Kläger pl. åklagare, anklagare, kårande part. Wo kein Kläger iſt, da iſt auch kein Richter; hwar ingen anklagare är, där är ingen domare.

Klagerede, ſ. f. förjetal, åminnelſetal, S. Leichenrede.

Klageſache, ſ. f. kåromåls-ſak.

Klageſchreiben, ſ. n. Condolenzſchreiben; Condolence-Bref.

Klageſchrift, ſ. f. klagoſkrift, ſkriftlig klagan för rätten, kåran.

Klageſtimme, ſ. f. klagande röſt.

Klageſucht, ſ. f. et ſtändigt qwidande, klagande, jämrande öfwer all ting.

Klageſüchtig, adj. u. adv. den ſom är fallen före at ſtändigt klaga, qwida, beklaga ſig öfwer all ting, klagſjuk.

Klageweib, ſ. f. Klagefrau, Klagemutter, ſ. f. gråterſka. Jer. 9. 17. ſig. kallas die Todteneule, Strix funerea, också: Klagefrau.

Klagſchrift, ſ. n. en kåremåls-ſkrift, ſom ingifwes för rätten.

Kläglich, adj. u. adv. ömkelig, beklaglig, klaganswärd, eländig. Ein kläglicher Ton erſchallte aus den Grüften; et ömkeligt läte upfyllte grifterna. Sehr kläglich thun; bära ſig ömkeligen åt. Sie weinte recht kläglich; hon gret bitterligen. Das iſt ein kläglicher Vorfall; det är en beklaglig händelſe. Ein kläglicher Tag; en olycklig, en förjedag. In einem kläglichen Zuſtand ſeyn; wara uti et uſelt tilſtånd. Er ſieht kläglich aus; han ſer alt för eländig ut.

Klaglied, ſ. n. klagewiſa, förjeſång.

Klaglos, adv. g. W. in der gerichtlichen Redensart; einen klaglos ſtellen, d. i. ihn befriedigen, und ihm dadurch alle Urſache zur Klage benehmen; ſtälla en tilfreds, ſå at han ej widare må haſwa orſak at klaga, förnöja den kårande.

Klamm, i. g. L. adj. u. adv. kall och fucktig, wåtaktig, S. Feucht.

Klammer, ſ. f. krok, järnhake at hålla något tilſammans eller faſt med, ſom timmermän och ſnickare bruka, kaſthake. Eiſerne Klammern in einer Mauer; järnankare uti en mur. Hölzerne Klammern in einem Schiffe; knän eller wränger i et fartyg. it. im ſchreiben; twå ſtrek ſom inneſluta en mening, parenthes. Klammern an einem Buch; bokſpännen. S. Krampe.

Klammerhaken, ſ. m. kaſthake, it. ankerhake at hålla faſt et fiendligt fartyg med.

Klammern, v. a. u. n. för: etwas mit Klammern befeſtigen; fäſta med krokar, hålla faſt något med ankare eller järnhake. S. anklammern. Klammern, einklammern; klämma ihop, hålla faſt ihop emellan något. Eine Redensart einklammern; inneſluta en mening innom twå ſtrek, göra en parenthes. Sich einklammern, i. g. L.; ſluta ſig inne, ej gå utur rummet.

Klammgellig, adv. im Bergbau; härd. Klammgelliges Geſtein; härd bergart.

Klammherzig, i. g L. adj. ängslig om hjertat. S. beklemmt.

Klang, ſ. ohne pl. ljud, klang, ton. Wohlklang; behagligt ljud. Mißklang, Uebelklang; oljud Nachklang; eſterljud. Er kann den Klang der Glocken nicht leiden; han tål intet ljudet af klockorna. Ohne Geſang und Klang begraben werden; begrafwas utan klockor och ſchola, biſättas.

Klappbaum, ſ. m. et ſlags trå, Juſticia hyſſopifolia.

Klappe, ſ. f. Klappen, pl. klapp, ventil ſom öppnar och ſlutar ſig lätt, fallucka, lock, klaff. Die Klappen an den Blaſebälgen; klappar wid bälgarna. Eine Klappe in den Adern, (in der Anatom.) en lucka eller klaff i ådren, ſom hindrar at blodet ej kan rinna tilbaka. Die Klappe vor einem Taubenſchlage; fallucka för et dufweſlag. Die Klappe auf einer Kanne; lock på en kanna. Die Klappe an gewiſſen Handſchuhen der Frauenzim-

mer; klaff på Fruentimrens handskar. Die Klappe bei den Blumen; hwalf, utanwägg, valvula. (Bot.)

Klappen, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben, p. klappa, smälla. Mit den Händen klappen; klappa med händerna, S. Klatschen. Mit den Zähnen klappen, S. Klappern. Mit der Peitsche klappen; smälla med piskan. Die Thüre klappt nieder; dören faller igen. Redensarten i. g. L. Das klappt nicht, das reimt sich nicht; det låter icke, det går icke ihop. Wir werden sehen, wenn es zum klappen kommt, n. R. får se, när det blifwer allwar af. Klingt es nicht, so klappt es doch; klingar det ej wäl så låter det likwäl något.

Klappenventil, s. n. ventil, wäderluka med en klappa.

Klapper, s. f. skallra, skramla. Eine Klapper der Kinder; en barnskallra. Die Klappern der Nachtwächter; brandwackts skramlor. Die Klapper in der Mühle; qwarnlek, eller trä som skakar säden i qwarnögat.

Klapperbüchse, i. g. L. s. f. slammertaska. S. Plaudertasche.

Klapperjagd, s. f. klappjagt, då wildtet drifwes med klappande, smällade och skramlade in uti garnet eller nätet.

Klapperig, adj. u. ad. skallrande.

Klappermann, s. n. så kallas på wissa ställen brandwaktskarlar. it. de som tigga eller insamla allmosor, och gifwa tekn därtil med en skallra. I comisk stil kallas döden ibland; Klappermann, efter som han föreställes under bild af et skramlande benragel.

Klappermaul, s. n. S. Klapperbüchse.

Klappermühle, s. f. en qwarn som skramlar. it. für ein Spielwerk der Kinder; barns kråkslamra eller slammer-hjul. it. sig. i. g. L. slammare, slammertaska, S. Klapperbüchse.

Klappern, v. n. mit dem Hfw. haben, geklappert, p. skallra, slamra. Für Kälte mit den Zähnen klappern; frysa så at tänderna skallra i munnen. Das Klappern der Zähne; tandagnislan. Der Storch klappert mit dem Schnabel; storken skallrar med näbben.

Klappern, s. n. skrammel, slammer, skräll.

Klappernuß, s. f. en art pimpernötter, Staphilea trifolia, it. pinnata. S. Pimpernuß.

Klapperrose, s. f. wilder Mohn, Kornrose, Kornmohn; wild walmoge, kornros, Papaver Rhoeas, it. agersilke, Papaver Argemone.

Klapperschlange, s. f. skallerorm, Crotalus.

Klapperschlangenkraut, s. n. Klapperschlangenwurz, s. f. skallerorm, Retz. Polygala Senega.

Klapperschote, s. f. en amerikanisk skidfrukt, Crotalaria.

Klapperstein, s. n. Adlerstein; skallersten, örnsten, Wall. Actithes.

Klapperstorch, s. m. stork, Ardea Ciconia.

Klapperspiel, s. n. barnlek.

Klapperwerk, s. n. skallerwerk, hwad som gör slammer. it. gamla, förnötta husgeråd̊ssaker, gammalt järntyg och dylikt.

Klapphandschuh, s. f. klaffhandskar til åtskillnad ifrån fingerhandskar.

Klappholz, s. n. kleine Stücken gespalten Holz zu Faßdauben; klappholts, stafrar, kimmar, hwarutaf laggade träkärl göres.

Klappholz der Wäscherinnen; klappträ. S. Waschholz.

Klappmütze, s. f. en liten skinnmößa, som endast betäcker hjeßen.

Klapps, n. W. s. m. knäpp. Jemanden einen Klapps geben; gifwa någon en knäpp så at det smäller.

Klapptisch, s. m. slagbord.

Klar, adj. u. adv. klar, skir, fig. tydlig, uppenbar, ren. Klar Wetter; klar Himmel; klare Augen; klara ögon; Ein klares Glas; et klarskinande glas, it. rent glas. Eine klare Stimme; en klar, hög röst. Eierklar; äggahwita, S. Eierweiß. Klare Leinwand; skirduk. Klare Butter; skirdt smör. Hieraus erhellet klar; häraf synes tydligen. Die Sache liegt klar am Tage; saken ligger uppenbar för ögonen. Aus klarem Golde; utaf rent guld. Ich hab ihm klaren Wein eingeschenkt; jag har sagt honom sanningen rent ut. Klar machen; göra klar, tydlig, begriplig, uppenbar, it. clarera, S. klariren. Klar seyn, i. g. L. wara färdig, wara tilreds.

Kläre, s. f. in den Schmelzhütten; en sin utaf den bränd aska, hwarutaf smältdeglar göres. it. i. g. L. für Feinigkeit, Zartheit; finhet.

Klaräugig, i. g. L, adj. u. adv. klarögd.

Klaren, klären, v. a. geklärt; skära, skira, klara, sila. Honig, oder Zucker klaren; skira honing eller socker, S. abklären. Sich klären, für klar werden; klarna. Der Wein kläret sich; winet klarnar. Der Him-

Himmel klärt ſich; himmeln klarnar, S. aufklären.
Klaretwein, S. Claret.
Klarfädig, Pr. W. adj. u. adv. finträdig.
Klarheit, ſ. f. klarhet, tydlighet, finhet, renhet.
Klärkeſſel, ſ. m. (Zuckerſied.) kettil däruti ſockret klaras.
Klärlich, adv. klart, klarligen, tydligt, tydligen.
Klarſichtig, adj. u. adv. klarſynt.
Klas, i. g. L. ſ. m. kaja. S. Dole.
Klatſch, Klatſche, ſ. f ſmäll, knäpp. Zwo Fliegen mit einer Klatſche ſchlagen; slå två flugor med en smäll, S. Fliegenklappe. fig. Eine Klatſche, i. g. L. en ſqwallertaſka, S. Plaudertaſche. it. tißel, taßel. S. Geklatſche.
Klatſchbüchſe, ſ. f. Ballerbüchſe der Kinder; barnböſſa, fläderböſſa, ſmällböſſa. S. Platzbüchſe.
Klatſchen, v. n. mit dem Hfw. haben, geklatſcht, p. klappa, smälla, fig. i. g. L. ſqwallra, baktala. Mit den Händen klatſchen; klappa med händerna. Mit der Peitſche klatſchen; smälla med piſkan. Es regnet ſo daß es klatſcht; det rägnar ſå det hällar ned, ſqwalar på gatorna. Mit einander klatſchen, klatſchen gehen; ſqwallra med hwarannan, gå och ſqwallra. Etwas klatſchen; ſqwallra ut, S. ausklatſchen. Leute beklatſchen; baktala folk. Leute an einander klatſchen, d. i. ſie durch Plauderei zu Unfreunden machen; igenom ſqwaller ſtifta oenighet emellan folk.
Klatſchen, ſ. n. klappande med händerna, smällande med piſkan, ſqwallrande.
Klätſcher, ſ. m. fig. ſqwallare.
Klätſcherei, ſ. f. ſqwaller, käringſnadder, raller. S. Geklatſche.
Klätſcherin, ſ. f. ſqwallerbytta.
Klatſchhaft, adj. u. adv. ſqwalleraktig.
Klatſchhaftigkeit, ſ. f. ſqwalleraktighet.
Klatſchmaul, ſ. n. S. Klätſcher.
Klatſchrohr, S. Klatſchbüchſe.
Klatſchroſe, ſ. f. S. Klapperroſe.
Klauben, i. g. L. v. a. geklaubt, p. plocka, leta, pilla ut, ränſa, gnaga, fig. grubbla. Erz klauben, im Bergbau; ränſa malm. Federn klauben; plocka eller ſprita ſjädrar. Die Tauben klauben ſich; dufworne plocka eller pilra ſig. An einem Knochen klauben; gnaga på et ben, S. nagen. Lange über eine Sache klauben, i. g. L.; grubbla på en ſak, S. grübeln. Worte klauben; klyfwa ord.
Klauber, ſ. m. den ſom utſöker det goda, det dugliga ibland det odugliga, it. en grubblare.
Klauberig, adj. u. adv. im Bergbau; det odugliga ibland malmen.
Klaue, ſ. f. Klauen, pl. klo. Eine geſpaltene Klaue; en klöf. Die ungeſpaltene Klauen eines Pferdes oder Eſels; en häſt- eller åſne-hof. Der Adler hält den Raub mit ſeinen Klauen feſt, ſchlägt ſeine Klauen in den Raub; örnen ſpänner klorna i roſwet. Wen er einmal in ſeine Klauen hat, der iſt verlohren; den ſom han en gång får i ſina klor, är aldeles förlorad. Sich aus jemandes Klauen herausreiſſen; riſwa ſig lös utur någons wåld.
Klauenfett, ſ. n. fett ſom kokas utur hornboſkaps klor.
Klauenſteuer, ſ. f. ſkatt ſom på några ſtällen betalas af horuboſkap.
Klauigt, adj. u adv. klöfwad, ſom har klöfwar eller klor.
Klauſe, ſ. f. munkekoja. Eine Klauſe in einem Gebirge; en trång wäg eller gång emellan berg. S. Clauſe.
Klauſener, Klauſner, i. g. L. ſ m. en ſkogsmunk, en Eremit, S. Einſiedler.
Klauſur, ſ. f. kloſterwoning, innom hwilken munkarna likſom leſwa inneſlutne.
Klebefeuer, ſ. n. et ſlags eld uti fyrwerkeri, ſom, när det kaſtas på något, häfter ſig därwid och påtänder det.
Klebegarn, Klebenetz, Tagenetz, ſ. n. bei den Jägern; et fint nät hwarmed lärkor fängas och hwari de faſtna, juſt när de wille flyga up.
Klebekraut, ſ n. Kleberich, Zaunreis; ſnärjegräs, Golium Aparine, it. für: die kleine Klette; Xanthium ſtrumarium. Großklebekraut, ſ. n. blauer Kleber; ormögon, Aſperugo procumbens.
Klebekugel, ſ. f. Ankerkugel; (hos Fyrwerkare) et ſlags eldkulor förſedde med ankare och hakar, medelſt hwilka de under kaſtningen häfſta ſig faſt för at antända.
Klebeläppchen, ſ. n. i. g. L. in der Redensart: einem ein Klebeläppchen, Klebefleckgen anhängen; blottſtälla en ſför åtlöje, märka en, ſätta en klick på honom. S. Kleck.
Klebelaus, ſ. f. flatlus.
Kleben, v. n. mit dem Hfw. haben, geklebt, p klibba, läda, faſtna wid, ſitta faſt, hängas wid. Das Wachs klebt an den Fingern; waxet klibbar wid fingrarna. Meine Zunge klebt an meinem Gaum; min

tunga läder wid min gom. Die Kletten kleben am Kleide; karborrarne faſtna wid kläderna. Fig. Dieſer Fehler klebt ihm von Jugend auf an; detta felet widhänger honom ifrån ungdomen. An ihm bleibt nichts kleben; hos honom faſtnar intet. An etwas kleben: hänga, fäſta ſitt hjerta wid något. Er klebt am Alten; han håller faſt wid det gamla. Am Zeitlichen kleben; älſka det timmeliga, endaſt ſyßelſättas därmed. Dieſer Schimpf bleibt ewiglich kleben; det är en neſa ſom aldrig utplånas, en ſkymf ſom aldrig aftwättas An einem Ort kleben bleiben, i g. L.; bliſwa ſittande på en ort utan nöd och utan at komma tilbaka. Er läßt gerne etwas an den Fingern kleben; han har långa fingrar, han ſtjälar gerna.

Klebenetz, ſ. n. S. Klebegarn.

Kleber, ſ. m. hos klädesmakare, hakar hwar wid klädet ſpännes faſt.

Kleberich, ſ. m. S. Klebekraut.

Klebericht, adj. u. adv. limaktig.

Kleberig, adj. u. adv. klibbig, limig.

Klebrigkeit, ſ. f. limaktighet.

Kleberöthe, S. Krapp.

Kleck, ſ. m. Klecks, i. g. L. fläck, klick. Ein Kleck von Farbe; en färgfläck. Dintenfleck; bläckplump. Einem einen Kleck anhängen, u. R.; ſätta en klick på en.

Kleckbuch, ſ. n. kladd, S Kladd.

Klecken, v. n. mit dem Hfw. haben; gekleckt, p. göra fläckar eller plumpar. Die Feder kleckt; pennan plumpar. Fett auf ein Kleid klecken; ſätta fettfläckar på en klädning. fig. i. g. L. für: ſchlecht mahlen; ſöla Das iſt nicht gemahlt, ſondern gekleckt; det är ej målad utan kladdat, S. ſudeln. it. für: hinreichen; wara tilräcklig Das kleckt noch nicht, i. g. L.; det är ej tilräckligt, det är ej tilfylleſt.

Klecker, i. g. L. ſ. m. en plumpare, en ſöler, ſudder.

Kleckerei, i. g. L ſ. f. ſöleri, ſudderi.

Kläckig, adj. u. adv. fläckig, ſuddig.

Kleckſchulden, ſ. m. ſmåſkulder, klickſkulder.

Klee, ſ. m. klöfwer, wäpling, Trifolium. it. åtſkilliga andra wäxter ſom hafwa tre blad.

Alpenklee; Trifolium alpeſtre

Ackerklee, Haſenklee, Katzenklee; fåsgräs, Trif. arvenſe.

Baſtardklee; höfrö, Trif. hybridum.

Baumklee; wäplingsbuſke (*Kalm.*) Medicago arborea.

Bergklee; weiſſer Bergklee, Trif. arborea.

Biberklee, S. Bitterklee.

Bitterklee, Fieberklee; watten-wäpling, *K. Med. Tax.* Menyanthes trifolia.

Buchklee; S. Sauerklee.

Erdbeerklee; ſmultron-wäpling. Trif. fragiferum.

Ewiger Klee; S. Schneckenklee.

Fieberklee; S. Bitterklee.

Gartenklee, S. Steinklee

Gauchklee; S Sauerklee.

Geißklee; get-wäpling, Cytiſus.

Gelber Klee; Trif. procumbens.

Gugucksklee; S. Sauerklee.

Haſenklee; S. Ackerklee.

Herzklee; S. Sauerklee.

Holländiſcher Klee; S. Spaniſcher Klee.

Honigklee. S. Wieſenklee.

Hopfenklee, gelber Klee; jordhumle, Trif. agrarium. it. gul wäpling. it. für: Hopfenluzerne, Medicago lupulina.

Hühnerklee; backtimjan, Thymus ſerpillum. S. Quendel.

Igelsklee; igelskotts-wäpling, Mendicago intertexta.

Raupenklee; Scorpiurus vermicularis

Sauerklee; ſurwäpling, gökmat, Oxalis acetoſella.

Scharbocksklee; S. Fieberklee.

Schotenklee; gen af Lotus. it. en art däraf, käringe-tänder, Lotus corniculata.

Schneckenklee, Raupenklee, Burgundiſches Heu; Medicago ſativa, S. Luzerne.

Sichelklee, ſchwediſche Luzerne, ſchwediſcher Heuſamen; Linnäi höfrö, Medicago falcata.

Spaniſcher = Holländiſcher = Türkiſcher Klee; Trif. pratenſe.

Spargelklee, S. Schneckenklee.

Stechklee; Medicago polymorph. muricata.

Steinklee; melotenblom gräs, *K. M. T.* Trif Melilotus officinalis.

Sternklee; Tr. ſtellatum.

Sumpfklee, S. Bitterklee.

Süßklee, S. Wieſenklee.

Türkiſcher Klee, S. Wieſenklee.

Weißer Klee; hwit wäpling. Trif. repens.

Wieſen-

Wiesenklee; röd wäpling, Trif. pratense

Kleeblatt, ſ. n. wäplingsblad. Kleeblätter im Kartenſpiel; klöfwerblad i kortlek. it. uti byggningskonſten och hos bildhuggare en art zirater, ſom äfwen kallas: Kleezug. Fig. Ein Kleeblatt guter Freunde; et antal af tre perſoner ſom äro rätt goda wänner.

Kleeroth, adj. u. adv. röd ſom wäpling. Der kleerothe Weinſtock; et ſlags winträ, ſom giſwer emellan rödt och blätt ſkiftande win.

Kleiben, i. g. L. v. a. gekleibt, p. påſmeta, ſmeta faſt, klema. Eine Wand kleiben, kleimen; klema, göra en lerwägg. Gekleibte, gekleimte Wände; med ler beſlagne ſpröt-wäggar.

Kleiber, ſ. m. Kleimer; en ſom ſmetar en wägg eller beſtrycker den med ler.

Kleiberarbeit, ſ. f. lerets påſmetande på ſprötar, it. det ſom på det ſätt är gjordt.

Kleiberlehm, ſ. m. ler ſom brukas til wäggar.

Kleibeſtaken, ſ. m. Kleimſtaken, i. g. L. ſpröte eller käfling, hwarpå leret anlägges eller ſmetas i lerwäggar.

Kleibewand, ſ. f. Kleimwand; lerwägg.

Kleibewerk, ſ. n. S. Kleibearbeit.

Kleibung, ſ. f. Kleimung; påſmetande, lerwäggars upförande.

Kleid, ſ. n. für: Bekleidung; klädnad; für: Kleidungsſtück; klädning. für: Kleidungsart; klädebonad, klädedrägt. Kleider, pl. kläder. Die Kleider, die einer trägt, zum Unterſchied vom Leinenzeug, was er an hat; gängkläder til åtſkillnad ifrån linkläder. Oberkleid; öfwerrock. Unterkleider; underkläder. Ein tuchenes Kleid; en klädesklädning. Ein Altagskleid; en hwardagsklädning, it. ſläpklädning. Sonntagskleid; högtidsklädning. Nachtkleid; nattrock. Sterbekleid; dödsſkjorta. Eine Falte im Kleide; en klädefall. Die Kleider anziehen; påkläda ſig. Sich in die Kleider werfen, i. g. L.; kläda haſtigt på ſig. Die Kleider wechſeln; kläda om ſig. Einem das neue vom Kleide abklopfen; klappa ut ſkräddaren, ſå ſäges, när en har en ny klädning på ſig och man ſlår ſakta därupp. Fig. Er weiß der Sache ein Kleid anzuhängen; han förſtår ſätta färg på ſaken. Spriw. Kleider machen Leute; kläderna göra anſeendet, eller hwar och en är hädd ſom han är klädd. Kleider machen keinen zum Doctor; de äro intet alla goda kockar, ſom haſwa länga knifwar.

Kleiden, v. a. gekleidet, p. kläda, påkläda, bekläda, kläda öfwer. Er iſt noch nicht gekleidet; han är ännu intet klädd. Den Nackenden kleiden; kläda den nakna. Wie geht er gekleidet; huru går han klädd? Er geht allezeit ſchwarz gekleidet; han går altid i ſwarta kläder. Die Kanzel ſchwarz kleiden; öfwerdraga predikſtolen med ſwart. Fig. das kleidet ihr gut; det kläder, det ſitter henne wäl. Das Befehlen kleidet jungen Leuten nicht; det anſtår icke ungt folk at wilja befalla. Die ganze Natur kleidet ſich im Frühjahr in ein lebhaftes Grün; när wären nalkas ſå iklädes hela Naturen en liflig grönſka.

Kleiderbarchent, ſ. m. parkum ſom brukas til gängkläder, til åtſkillnad ifrån: Bettbarchent, ſom brukas til ſängkläder.

Kleiderbeſen, ſ. m. klädsqwaſt.

Kleiderbude, ſ. f. klädesſtånd.

Kleiderbürſte, ſ. f. klädsborſte.

Kleiderhändler, ſ. m. en ſom ſäljer kläder, klädmäklare.

Kleiderhüter, ſ. m. B. W. 2 B. Chr.

Kleiderkämmerer, Kleiderwärter; klädwaktare.

Kleiderkammer, ſ. f. klädkammare.

Kleiderkrämer, ſ. m. Kleiderkrämerin, ſ. f. klädmäklare, klädmäklerſka, en ſom handlar med kläder. S. Trödler.

Kleiderkaſten, ſ. m. klädkiſta.

Kleidermarkt, ſ. m. klädes-torg, där klädesſtånd ſinnes.

Kleidermode, ſ. f. bruk i klädedrägt.

Kleidermotte, ſ. f. klädesmahl. Derm. Pellio.

Kleidernarr, i. g. L. ſ. n. den ſom för mycket älſkar nya och wackra kläder, ſom anwänder för mycket därpå. S. Stutzer.

Kleiderordnung, ſ. f. klädordning. Das iſt wider die Kleiderordnung, fig. det är emot all wana och bruk.

Kleiderpracht, ſ. f. prakt uti kläder.

Kleiderprunk, i. g. L. ſ. n. prydnad uti kläder.

Kleidergwaſt, ſ. m. klädqwaſt.

Kleiderſchnitt, ſ. m. ſnick på klädningar.

Kleiderſchrank, ſ. m. Kleiderſchapp, i. g. L. klädſkåp.

Kleiderſtolz, ſ. m. klädhögfärd.

Kleidertracht, ſ. f. klädedrägt, klädebonad.

Kleiderwerk, ſ. n. in der Malerei; täckwerk, Draperie.

Kleiderwurm, ſ. m. klädeswurm, fig. klädesnatr.

Kleidung, ſ. f. klädnad, kläder, klädning, klädedrägt. Seine Kleidung zeigt ihn an; hans klädnad utmärker honom. Er wendet viel auf die Kleidung; han anwänder mycket på kläder. Schifferkleidung; ſkeppare-klädning. Trauerkleidung; ſorgedrägt. Er geht in Schwediſcher Kleidung; han går uti Swenſk drägt. Es kommt viel auf die Kleidung an; det kommer mycket an på huru en kläder ſig.

Kleidungsſtück, ſ. n. et ſtycke kläder.

Klei, ſ. m. uti Landthushälln. et ſlags fet och ſeg jord eller mylla, en art lerjord.

Kleiacker, ſ. m. åker ſom beſtår af ſådan jord.

Kleie, ſ. f. Kleye, Kleien, pl. kli, ſådor.

Kleien, n. W. v. a. kraſſa. S. Kratzen. it. fig. für: ſchlecht ſchreiben; kladda.

Kleienbier, ſ. n. dricka ſom är brygd af kli.

Kleienbrodt, ſ. n. klibröd.

Kleierde, ſ. f. (uti Landthushälln.) et ſlags lerjord.

Kleigrund, ſ. m. Kleiland; jordmon af ler eller fet mylla.

Kleiig, adj. u. adv. af kli. Kleiigtes Brod; bröd fullt af kli. Ein kleiigter Boden; en fet och ſeg jord, lerjord.

Kleiland, S. Kleigrund.

Klein, adj. kleiner, kleinſte; liten, mindre, minſt, pl. ſmå, ſmärre, ſmärſt, klen, ringa it. yngre, fig. nedrig. Ein kleines Haus; et litet hus. Eine kleine Weile; en liten ſtund. Europa iſt der kleinſte Welttheil; Europa är den minſta ibland Werldens delar. Klein machen; göra mindre, kortare. Klein werden; bliſwa mindre; fig. förminſkas, S. abnehmen. Klein ſchneiden; ſkära ſönder. Kleine Kinder; ſmå barn. Kleine Münze; ſmått mynt, ſiljemynt. Kleine Zwiſtigkeiten; ſmå trätor. Das kleine Mädgen; den lilla flickan Mein kleiner Bruder; min yngre bror. Sein kleinſter Sohn; hans yngſta ſon. Friedrich I. König in Preußen war groß im Kleinen, und klein im Großen; Friedrich I. Kon. af Pr. war ſtor i ſmått och liten i det ſtora. Der kleine Finger; lill finger. Klein von Wuchs; klen til wärten. Ein kleiner Vorrath; et klent förråd. Der Menſch iſt die kleine Welt; man kan kalla menniſkan den lilla werlden. Die Mühle hat klein Waſſer, i. g. L.; qwarnen har intet tilräckligt watten. Kleine Begebenheiten; ſmå händelſer, händelſer af intet wärde. Der kleine Krieg, (la petite guerre). Eine kleine Seele; en ſmåtänkt menniſka. Klein denken; tänka inſkränkt, lågt. Von jemand klein denken; gjöra ſig et lågt begrep om någon, hafwa föraktéliga tankar om någon. Von klein, von kleinem auf; ifrån barndomen. Klein und artig; ſmånätt. Das kleine Hundert; hundra, i motſats af 120, ſom kallas: das groſſe Hundert. S. Groß.

Kleine, ſ. m. f. u. n. ſmå, lilla, fig. et barn, it. en ringa ſack. Die Großen und die Kleinen; de ſtore och de ſmå. Im kleinen handeln; handla i ſmatt. Im kleinen arbeiten; göra ſmått och fint arbete. Es iſt um ein kleines zu thun, ſo; det kommer an på en liten ſtund, at. Ins kleine bringen; draga ihop. In ſeinen Erzählungen ins kleine gehen; berätta alla ſmå omſtändigheter. Geh weg, du kleiner, du kleine; gak bort, min lilla. Sie hat ſchon ein Kleines, ein Kleinchen, i. g. L. gehabt; hon har redan haft et barn, hon är ej mera Jungfru. Sie hat alle ihre Kleinen bei ſich; hon har alla ſina ſmå barn med ſig. Das iſt ein kleines für mich; det är en ringa ſak för mig, det är lätt gjordt. Wer das Kleine verachtet, wird des Groſſen nicht Herr, Sprw. den ſom ej ſer på runſtycket, winner aldrig pläten.

Kleinährig, adj. u. adv. ſom har ſmå ax.

Kleinäugig, adj. u. adv. ſmåögd, ſom har ſmå ögon.

Kleinbinder, ſ. m. Rothbinder; en tumbindare, laggare ſom endaſt gör ſmå träkäril, i motſats af en: Großbinder, Schwarzbinder; ſom gör ſtora kar och fat.

Kleinblätterig, adj. u. adv. ſom har ſmå blad.

Kleinblumig, adj. u. adv. ſom har ſmå blommor.

Kleinbraune, ſ. m. in Meißen; Ruhländer im Würtenbergiſchen; et ſlags winträd i Meißen och Wirtenberg.

Kleindrathzieher, ſ. m. Scheibenzieher; en tråddragare ſom gör fin ſtåltråd, til åtſkilnad ifrån: Grobdrathzieher.

Kleine, ſ. f. litenhet, ringhet, S. Kleinheit.

Kleinfügig, adj. u. adv. föga wärd, S. geringfügig, unerheblich.

Kleinfügigkeit, ſ. f. S. Unerheblichkeit.

Kleinfüßig, adj. u. adv. ſom har ſmå fötter.

Kleingeiſtiſch, adj. u. adv. ſom har et litet ſnille, ſmåtänkt.

Kleingläubig, adj. u. adv. klentrogen.

Kleingläubigkeit, ſ. f. klentrogenhet, liten tro.

Klein-

Kleinhälſig, adj. u. adv. ſom har en liten hals.

Kleinheit, ſ. f. litenhet, fig. ringhet, nedrighet.

Kleinigkeit, ſ. f. ringa ting, en ſak af ingen wigtighet, ſmåſaker, lappri. Sie ſtritten über eine Kleinigkeit; det war en ſak af föga wärde ſom de twiſtade om. Angenehme Kleinigkeiten, die an ſich nichts bedeuten, und doch in dem Umgang der Welt oft ſo erheblich als nöthig ſind; artiga ſmåſaker, hwilka i ſig ſjelf ingenting betyda, men likwäl i ſammanlefnaden, och för den ſom will wara med i werlden, äro ofta åfwen ſå högt ſkattade ſom oumbgängeliga. Das iſt blos eine Kleinigkeit; det är intet annat än lappri.

Kleinköpfig, adj. u. adv. ſom har litet hufwud.

Kleinlaut, adj. u. adv. lågmält, tyſtlåten, fig. målſtulen, kleinmodig, rädd. Kleinlaut werden; bliſwa mera tyſtlåten, börja gifwa efter, förlora modet. Einen kleinlaut machen; betaga en modet, göra honom förſagd eller kleinmodig.

Kleinlich, i. g. L. adj. u. adv. något litet, ſpädlemmad, ſpänslig, ſmärt, S. ſchmächtig. it. ſom är öfwerdrifwen noga. Alles mit einer kleinlichten, ins kleine fallenden Aengſtlichkeit thun; uträtta alt med en alt för rädd och altför bekymmerfull noggranhet.

Kleinlichkeit, ſ. f. en ſaks egenſkap at wara för liten, för ſmå omſtändigheter, för ſtor noggranhet. Ein Geiſt der Kleinlichkeit; et hugſmått ſinne, ſom alt för mycket uppehåller ſig wid ſmåſaker.

Kleinmeiſter, ſ. m. ſmåherre, ſprätthök. S. ſüſſer Herr unter Herr.

Kleinmuth, ſ. m. kleinmod, kleinmodighet, et nedſlaget, modfållt ſinne, förtwiflan. Ein groſſer Geiſt zeigt nie Kleinmuth in der Gefahr; et ſtort ſinne wiſar ſig aldrig modfälldt uti faran. Sich der Kleinmuth überlaſſen; lemna ſig åt förtwiflan. Die Kleinmuth wünſcht den Tod; kleinmodigheten påkallar döden.

Kleinmüthig, adj. u. adv. kleinmodig, modfälld, nedſlagen.

Kleinmüthigkeit, ſ. f. S. Kleinmuth.

Kleinod, ſ. n. Kleinode, Kleinodien, pl. klenod, ſmycke, S. Geſchmeide. it. für: Preis; lön, uti bibliſkt taleſätt. t. E. Die ſo in den Schranken laufen, die laufen alle, aber einer erlanget das Kleinod, 1 Cor. 9. 24. de ſom löpa på wädjobanen löpa alla, men en får lönen. Daher: ein Kleinodaustheiler; den ſom utdelar priſet.

Kleinodienkäſtlein, ſ. n. ſkrudlåda.

Kleinſamig, adj. u. adv. ſom har ſmå frö.

Kleinſchmidt, ſ. m. klenſmed.

Kleinſchmidtsarbeit, ſ. f. klenſmeds-arbete.

Kleinſinnig, adj. u. adv. S. kleingeiſtiſch.

Kleinſpeiſig, adj. im Bergbau; fingrynig.

Kleinſtädtiſch, i. g. L. adj. u. adv. ſom man gör i ſmå ſtäder, it. nedrig, föraktelig. Das war ſehr kleinſtädtiſch gehandelt; det war mycket gement, oanſtändigt gjordt. Es ſahe da ſehr kleinſtädtiſch aus; det ſåg där mycket ohyfſadt ut. Wer kann ſo kleinſtädtiſch thun; hwem kan ſå litet förſtå ſig på folks ſeder?

Klein-Verrath, ſ. m. ſå kallas i England, när et barn gör af med ſina föräldrar, en huſtru med ſin man, et tjenſtehjon med ſitt Herrſkap, til åtſkilnad ifrån förräderi emot Konungen och Riket, ſom kallas: Hoch-Verrath.

Kleiſporn, ſ. m. et ſlags järnbroddar med fyra taggar på.

Kleiſter, ſ. m. kliſter.

Kleiſtern, v. a. gekleiſtert, p. kliſtra, ihopſätta med kliſter.

Klemen, i. g. L. v. a. geklemt, p. klema, lerſlå ſprötwäggar, S. kleiben.

Klemm, i. g. L. adj. u. adv. trång, knapp, ſwår. Es ſind klemme, für: ſchlechte, bedrängte Zeiten; det åro tråga, ſwåra tider.

Klemme, ſ. f. trångſel, klämma, trångmål. Jemand in die Klemme bringen; bringa någon i trångſel. In die Klemme gerathen; wara tryckt på båda ſidor, ſitta i klämman, komma i trångmål. Die Klemme bei den Pferden und Hirſchen; kramp uti kindbens-muſklarna på häſtar och hjortar, S. Hirſchkrankheit, Maulſperre.

Klemmeiſen, ſ. n. knipjärn, kniptång. Das Klemmeiſen im Schraubſtock des Schmidts; knipjärnet i en ſmeds ſkruſtåd.

Klemmen, v. a. geklemmt, p. klämma, präſſa, trycka, tränga, bringa i trångſel. Sich den Finger zwiſchen der Thür klemmen; klämma fingern emellan dören. Der Schuh klemmt den Fuß; ſkoen trycker foten. Die Noth klemmt ihn, i. g. L.s nöden tränger på. Wer ſich zwiſchen

nahe

nahe Verwandte steckt, der klemmt sich, Sprw. den som tränger sig in ibland nära Anhöriga, han klämmer sig.

Klemmen, s. n. klämning, trångsel.

Klemmherzig, i. g. L. S. beklemmt.

Klemmig, adj. u. adv. im Bergbau, für: fest; hård.

Klempener, Klempner, s. m. bleckslagare, S. Beckenschläger, Blechschläger.

Klempnerarbeit, s. f. bleckslagare-arbete, bleckslaker.

Klempnerhandwerk, s. n. bleckslagare-handtwerk.

Klempern, i. g. L. v. n mit dem Hfw. haben; geklempert, p. hamra på tunnt bleck eller metall, bulta, slå, slamra. Den ganzen Tag auf dem Clavier klempern; slamra på claveret hela dagen.

Klepper, s. m. ridklippare, it. i. g. L. en gatstrykare, dagdrifware. Buschklepper; skogsröfware, landstrykare.

Klepperlehn, s. n. en förläning, hwars ofrälse besittare i ställe för krigstjenst bör tillställa Länsherren en ridhäst, eller i des ställe, et wißt mått af spannmål, Feudum caballinum. Den som har en sådan förläning, heter: Kleppermann, och hästen som han ställer: der Lehnklepper.

Klette, s. f. Kletten, pl. die gemeine; karborre, Arctium Lappa, hwarutaf: die große Berg- oder Roßklette, är en art. Die kleine Klette; Xanthium strumarium. Igelsklette, Odermennig, Leberklette; småborrar, Agrimonia Eupatoria. Die Kletten häkeln sich an die Kleider; karborrarne fästa sig wid kläderna. Jemanden eine Klette anhängen, fig. sätta en klick på en. Baumklette, eine art Vögel, Baumläufer; krysare, Certhia familiaris.

Kletten, v. a. bei den Tuchwebern, gekletet, p. plocka ull, söka ut det orena och störa bort det. De som göra detta arbete, kallas: Kletter, Kletterin.

Klettenkörbel, s. m. Caucalis, it. Scandix anthriscus.

Klettenkraut, s. n. S. Klebekraut.

Klettenstange, s. f. hos fogelfångare, en stor stång hwarwid limspön fästas, limstång.

Kletterfuß, s. m. så kallas sådana djurs fötter, hwilka äro försedde med klor, och hwaraf de betjena sig för at klänga sig up.

Klettern, v. n. geklettert, p. klifwa, klänga up. Er kletterte mit Händen und Füßen hinauf; han klängde upföre med händer och fötter. Wie eine Katze klettern können; kunna draga sig up som en katt. Nach hohen Ehren klettern, fig. sträfwa ifrigt efter högt stånd.

Kletterer, s. m. en som klifwer up.

Kletterstange, s. f en uprättad stång på witta orter, som ungdomen klifwer upföre för et wist utsatt pris, en lek på landet.

Klicken, i. g. L. v. a. klicka, klicka ner. Lehm klicken; lerslå.

Klicker, i. g. L. s. m. knäck af ler som barn leka med.

Klieben, v. a. u. n. klyfwa, S. spalten.

Kliebig, ad. som lätt låter klyfwa sig. S. spaltig.

Klima, s. n. S. Clima.

Klimmen, v. n. klomm, imp. geklommen, p. in der höhern Schreibart, für: klettern; klänga, klifwa upföre, stiga upföre. Immer höher klimmen; stiga alt högre och högre. S. Klettern.

Klimpern, mit dem Hfw haben; geklimpert, p. betyder et finare låte än: klempern, S. Klempern; klämta, slamra. Auf dem Clavier klimpern; spela uselt på claveret.

Klinge, s. f Klingen, pl. klinga, blad, knif, wärja. Eine Klinge in einen Degen, einen Dolch, einen Säbel einstossen; sätta klinga på en wärja, en dolk, en sabel. Messerklinge; knifblad Futterklinge; färknif, hackelseknif. Sie griffen beide zur Klinge; bägge togo til wärjan. Einen vor die Klinge fordern; utmana en på wärjan. Eine Sache durch die Klinge ausmachen; slås på wärjan. Alle Feinde über die Klinge springen lassen, im Kriege; nedhugga, nedergöra alt hwad fiende är. Er bleibt nie bei der Klinge; han blifwer aldrig wid saken.

Klingbeutel, Klingelbeutel, s. m. häf, hwarmed man gör omkring i kyrkan.

Klingbeutelträger, s. m. den som går med häfwen.

Klingel, s. f. en skälla, en liten klocka, at klinga med.

Klingeln, v. n. mit dem Hfw. haben, geklingelt, p. ringa med en liten klocka, ringa efter en.

Klingen, v. n. mit dem Hfw. haben. klang, imp. ind. klänge, imp conj geklungen, p. klinga, gifwa ljud, låte, gälla låta. Ein tönend Erz und eine klingende Schelle; en ljudande malm och en klingande bjellra.

Mit

Mit den Gläsern klingen; klinga med glasen. Das Geld klingt; silfwerpenningar gifwa et klingande ljud ifrån sig. Die Italienische Sprache hat etwas weichklingendes; italienska språket har något som ljuder myket lent. Die Trompete klingt; trumpeten gäller. Eine klingende Stimme; en gällande röst, S. Schallen. Die Schwerdter klangen; man hörde wapnenas gny. Mir klingen die Ohren; det susar för öronen på mig. Das klingt nicht gut; det låter illa. Die Frage klang mir sehr fremde; den frågan kom mig mycket underlig före.

Klingen, s. n. klingande, ljudande, gällande, susande, låtande.

Klingend, adj. u. adv. klingande, gällande, låtande. Die Besatzung zog mit klingendem Spiel aus; besättningen tågade ut med klingande spel.

Klingenschmidt, s. m. den som uti gewärfabriker gör wärje-och sabelklingor, knifsblader; o. d. m.

Klinggedicht, s. n. et slags skaldestycke, bestående af 14 werser, hwaraf 8 i twenne afdelningar löpa på twenne rimm, och de sex följande på samma sätt fördelta swara emot hwarannan, samt i hwilket et och samma ord aldrig får synas flere gånger. Sonnet.

Klingpfenning, i. g. L. s. m. en barnlek eller et spel med små penningar, hwarmed de klinka på en wägg och se til, at de komma hwarandra när et spann.

Klinken, v. a. die Thüre auf und zu klinken; lyfta up klinkan på dören, eller fälla henne på haken tilbaka.

Klinke, s. f. en klinka på en dör.

Klinkenhake, s. f. et järn eller en hake på dörposten, hwaruti klinkan faller, när man sluter dören til.

Klinkenschloß, s. n. en konstig klinka med las på.

Klinker, s. m. flisa. S. Fliesen. it. et slags swenskt och danskt fartyg med flat botten.

Klippchen, i. g. L. s. n. S. Klüppchen.

Klipp, s. f. klipping, för: ein eckigtes Stück Geld das in der Eile geschlagen und mit der Scheere geschnitten worden; en klipping, fyrkantig slant.

Klippe, s. f. klippa. Bergklippe, Steinklippe; bergklippa, stenklippa. Jähe Klippen; branta klippor. Verborgene, blinde Klippen; blindklippor, klippor som ej synes öfwer watnet. Schroffe Klippen in der See, besonders an den Küsten; skären.

Klippern, v. n. slamra. Klappern, klemmern. Klippern gehört zum Handwerk; det kommer alt därpå an, huru man bär sig åt, alt fordrar sitt handlag.

Klipperwerk, s. n. barnlekan.

Klippfisch, s. m. Rothschär; kabeljau som sedan han har legat tre weckor i salt, och är upfuren i ryggen, torkas på klippor.

Klippig, adj. u. adv. full med klippor, klippig.

Klipping, S. Klipp.

Klippkanne, i. g. L. s. f. en stor träkanna med lock på.

Klippklapp, s. m. an einer Mühle; qwarnlekan.

Klippkram, s. m. handel med små leksaker.

Klippkrämer, s. m. en som handlar med sådana små leksaker.

Klippschenke, s. f. en eländig krog.

Klippschule, s. f. S. Leseschule, Trivialschule.

Klippschuld, s. f. plockskuld, småskulder.

Klipptorf, s. m. et slags torf, som är mycket swart, fast och hård, så at han, när man slår därpå, gifwer et ljud ifrån sig, och som hålles för den bästa arten däraf.

Klippwerk, s. n. i. g. L. små träwaror och leksaker S. Klipperwerk. Uti myntwäsen, en maschine och anstalt at prägla skiljemynt medelst slag af hammaren.

Klirren, v. n. mit dem Hfw. haben, geklirrt; p. gifwa et högt ljudande och tillika darrande klang ifrån sig, sasom glas när de stötas ihop, eller wärjor under fäcktande, eller fönsterna när en stor wagn rullar på stengatan hastigt förbi.

Klirren, s. n. et sådant låte.

Klistir, s. n. klistir.

Klistiren, n. W. v. n. für: ein Klistir setzen, beibringen; sätta, bibringa et klistir.

Klistirsprütze, s. f. klistirspruta.

Klitsch, i. g. L. s. m. klecks, klick, brukas endast om mjuka, klibbande saker, som smör, deg, ler. Ein Klitsch Butter; en klick smör.

Klitschen, v. n. mit dem Hfw. haben, geklitschet, p. smälla. S. Klatschen.

Klitschig, i. g. L. adj. u. adv. degig.

Klitter, i. g. L. s. m. klick, fläck, plump. S. Kleck.

Klitterbuch, i. g. L. s. n. en kladd, conceptbock, minnesbok.

Klittern, v. n. mit dem Hfw. haben; kladda, kludda, plumpa, nedersöla.

Kloak, ſ. m. en ort, hwareſt orenligheten ſamlas, et aflopp eller en canal hwarigenom den afledes, it. afträde.

Kloben, ſ. m. klofwe, klyka, klyfwa, it. bunt. hos handtwerkare et werktyg at hålla något faſt med, ſom, hos järn- och metallarbetare. Der Feilkloben; filklofwe, en art ſkruf-täng hwar med man ſkrufhåller de ſmå ſtycken, ſom ſkola filas. Hos ſmältare, en art täng, at taga ut glödgande kol, proberſkärfwor och dylikt med. Hos tunnbindare, der Reifkloben; en hake at draga på tunneband med. Thürkloben; järnet eller haſpen wid dörpoſten, hwaruti ſkottet af låſet går. Der Kloben an einer Wage, die Scheere, das Wagegericht; klyfwa på en wågbalk, hwaruti tungan går. Ein Kloben Holz, für: ein großes Scheit Holz; et ſtort ſtycke klufwen wed, et wedträ. Der Kloben bei den Vogelſtellern; et ſlags kläfwe eller giller med twänne träſtycken uti, hwaruti foglarne faſtna med fötterna. Der Kloben, Bienenkloben, in der Bienenzucht; en iholig böſſa, hwaruti wiſen förwaras, ſom man fångat eller uttagit. Der Kloben bei den Falkenierern; ſtången hwarpå falken ſitter. it. en triſſa, hiſſeblock, trä eller järn, omkring hwilket et hjul går. Der Kloben im Bergbau, S Klobenring. Ein Kloben Flachs; en bunt lin om tolf, trettio, ibland ocksa ſextio dockor.

Klöben, n. W. v. a. klyfwa, S. ſpalten.

Klobenarbeit, ſ. f. arbete ſom göres medelſt uptriſſande af något.

Klobendeichſel, ſ. m. S. Gabeldeichſel.

Klobenglied, ſ. n. S. Klobenring.

Klobenholz, ſ. n. im Forſtweſen; ſtor kaſtwed, klufwen wed, til åtſkilnad ifrån klafterwed, famnwed.

Klobenhütte, ſ. f. S. Meiſenhütte.

Klobenring, ſ. m. im Bergbau; en järnhake at inhäfta i järnkedjan ſå ſnart en annan länk briſter.

Klobenſäge, ſ. f. en ſtor ſåg hos ſnickare, hwarmed trä ſkäres til tunna bräder.

Klobenſeil, ſ. n. et täg eller rep ſom brukas wid triſſor at draga up tyngder med.

Klobeiſen, ſ. n. klyfjärn.

Klocke, S. Glocke.

Klopfe, i. g. L. ſ. f. hos nålmackare en tunn lineal med många ſmå ſkåror, hwaraf de betjena ſig wid nålarnas inſättande i nålbreſwen. Uti Landthushållning kallas de kärfwar, ſom endaſt til hälften äro uttroſtade; Klopfen. Jemanden in die Klopfe bekommen, in die Klopfe haben, n. R. få en i klämman, i ſitt wäld.

Klöpfel, ſ. m. Klöppel, i. g. L. klabb, klubba, hwaraf man betjenar ſig för at jämna et logegålf. Ein hölzerner Klöpfel; en klabb af trä, en ſnickares eller bildhuggares handklubba. Eine Glocke ohne Klöpfel; en klocka utan klapp. fig. en tom förſäkran, en dom utan wärkan. Ein Klöpfel an der Thür: en portklapp. Trommelklöpfel; trum-pinne. S. Trommelſtock. Klöpfel zum Spitzenmachen; knöppelpinnar.

Klöpfelband, ſ. n. wirkadt band.

Klöpfelgarn, ſ. n. knöppeltråd.

Klöpfelhölzlein, ſ. n. knöppel-pinne.

Klöpfelküſſen, ſ. n. Knöpfelpult, ſ. m. knöppeldyna.

Klöpfellade, ſ. f. en liten låda med knöppeldyna på.

Klöpfelmuſter, ſ. n. knöppelmönſter.

Klöpfeln, Knöppeln, v. a. geknöpfelt, geknöppelt, p. knöppla, göra knytningar.

Klöpfeln, ſ. n. knöppling.

Klöpfelnadeln, ſ. f. pl. knöppel-nålar.

Klöpflerin, Klöpplerin, Klöpfelmädgen, ſ. f. knöpplerſka.

Klopfen, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben; geklopft, p. klappa, bulta, ſlå. Sachte an die Thüre klopfen; klappa ſakta på dören. Hart an die Thüre klopfen; bulta hårdt på porten. Er klopfte ihm auf die Schultern; han klappade honom på axlarna. Das Herz klopft mir; hjertat klappar i mig. Auf den Buſch klopfen, bei den Jägern; loſſa et ſkott på buſken, ruſka på buſkarna, hwaruti man tror at haren döljer ſig. fig. fråga på långt håll och oförmärkt efter något. Flachs klopfen; bulta lin. Die Wäſche klopfen; klappa byke. Die Kleider klopfen, ausklopfen; klappa kläder. Einen auf die Fingern klopfen; ſlå en på fingrarna. Es ſchadet ihm nicht, daß er auf die Finger geklopft wird; det ſkadar honom intet, at bli litet näpſt.

Klopfen, ſ. n. klappning, bultande. Händeklopfen; handklappning. Das Herzklopfen; Pulsklopfen; hjertklappning, täta pulsſlag.

Klopfer, ſ. m. Klopfhammer, Klopfring, an einer Thür; portklapp. Bei den Jägern; den ſom wid et ſkall driſwer wildet fram med klappande. Hos hattmakare, de ſom piſka ullen för at reda och renſa henne, ſom då kallas; geklopfte Arbeit.

Klopffechter, ſ. m. ſlagskämpe, it. fig. en Scribent ſom är altid färdig til ſtrid, pennfäcktare. S. Federfechter.

Klopffiſch, n. W. ſ. m. ſtryk. S. Schläge.

Klopfgarn, ſ. n. Dochtgarn, Lichtgarn; garn ſom är beredt til ljuswekar.

Klopfhammer, ſ. m. bulthammare. it. S. Klopfer.

Klopfhengſt, ſ. m. en hingſt, ſom genom pungſtenars ſammankroſſande med en tråhammare blifwit gjord til wallach, då däråenom likwäl ſådane hingſtar inter altid förlora all retelſe till ſammanggång, ſå kallas också hingſtar, ſom ej äro wäl utſkurne: Klopfhengſte.

Kloppfholz, ſ. n. et ſtycke trä at klappa med, klappträ. it. klubba. S. Klöpfel.

Klopfjagd, ſ. f. klappjagt.

Klopfkeule, ſ. f. träklubba.

Klopfring, ſ. m. an einer Thür; en ring ſom klappas med på en port. S. Klöpfer.

Klopfſtein, ſ. m. en ſten eller block, hwarpå ſkomakare bulta ſål-lädret, för at göra det faſtare och böjeligare.

Kloß, ſ. m. Klöße, pl. klimp, koka. Ein Erdkloß; jordklimp. Die Klöße auf dem Acker zerſchlagen; ſlå ſönder lerkokorna på åkern. Mehlklöße, Fleiſchklöße; mjölklimpar, köttklimpar. Klöße, die welſchen Hühner damit zu ſtopfen; knäckar at ſtoppa kalkonhönor med.

Kloßartig, Klößig, adj. u. adv. klimpig.

Klößchen, ſ. n. dim. en liten klimp.

Kloſter, ſ. n. Klöſter, pl. kloſter. Sich ins Kloſter begeben; gå i kloſter. Ins Kloſter ſtoſſen; ſätta, ſluta i kloſter.

Kloſterabt, ſ. m. en abbot af ſamma orden ſom hans kloſter, ſom har domsrättighet öfwer nunkarna.

Kloſterbeere, ſ. f. Ribes groſſularia hirſuta. S. Rauchbeere.

Kloſterbilder, ſ. pl. tunna aftryck af tenn-eller bleck-mynt.

Kloſterbrauch, ſ. m. kloſterbruk.

Kloſterbruder, ſ. m. Munk. S. Mönch.

Kloſterfleiſch, i. g. L. ſ. n. in der niedrigen Redensart: ihr iſt kein Kloſterfleiſch gewachſen; hon duger intet, paßar ſig intet til kloſterlefnad.

Kloſterfrau, Kloſterjungfrau, Kloſterſchweſter, ſ. f. Nunna. S. Nonne.

Kloſtergeſellſchaft, ſ. f. de ſom höra til et kloſter.

Kloſtergang, ſ. m. kloſtergång.

Kloſtergewölbe, ſ. n. kloſterhwalf.

Kloſterhabit, ſ. m. Kloſterkappe, ſ. f. kloſterdrägt.

Kloſterleben, ſ. n. kloſterlefnad.

Kloſterjungfer, ſ. f. kloſterjungfru.

Kloſterkirche, ſ. f. kloſterkyrka.

Klöſterlein, ſ. n. dim. et litet kloſter.

Klöſterlich, adj. u. adv. kloſterlig, hörande til kloſter.

Kloſterordnung, ſ. f. kloſterordning.

Kloſterpfeffer, ſ. m. S. Keuſchbaum.

Kloſterſchweſter, ſ. f. Nunna.

Kloſterſtraffe, ſ. f. de uti kloſtren wanliga ſtraffen.

Kloſterverwalter, ſ. m. kloſterförwaltare.

Kloſterweiſe, ſ. f. ſom i kloſtren är bruklig, wanligt.

Kloſterzucht, ſ. f. kloſtertukt, kloſtertwång.

Kloſterzwirn, ſ. m. en mycket fin tråd-art i ſmå dockor, ſom kommer mäſt utur Braband.

Klotz, ſ. m. Klötze, pl. klapp, klamp, klubb, ſtump, ſtubbe af trä, ſtock, kluns. Im Forſtw. ſågſtock. Im Bergbau, en ſtor handklubba eller hammare. Ein marmorklotz; et ſtort oformligt ſtycke marmor, ſådant ſom det kommer ur grufwan. it. et ſtycke trä ſom läggés under häſtſängen at lyfta up något. fig. en orörlig, groſ, ohyfſad, owig, dumm menniſka, et tjockhufwud. Da ſteht er als ein Klotz, u. R.; där ſtår han ſom en träſtock. Aus einem jeden Holz läßt ſich kein Merkur ſchnitzen; man ſkapar icke en Mercur af alt ſlags trä.

Klotzaugen, n. W. ſ. n. pl. ſtinda ögon, ugle-ögon.

Klotzen, glotzen, n. W. v. n. mit dem Hfw. haben; p. ſpärra up ögonen, ſe ſtindt på något.

Klotzig, adj. klimpig, S. Kloßig; klampig, tjock, groſ, owig, ohyfſad.

Klotzpumpe, ſ. f. en wattenpump, ſom har wid handtaget en ſtor trä-kluns.

Klotzſchuh, i. g. L. ſ. m. träſko.

Kluft, ſ. f. Klüfte, pl. klyfta, refwa, ſwalg, djup, afgrund. Eine Kluft in den Felſen und Bergen; en bergsrefwa, bergklyfta. it. im Bergbau; en gång. Waſſerklüfte; gånger fulle med watten. Schmeerklüfte; gånger anfyllde med en fet lera. Kreuzklüfte, Querklüfte; gånger, ſom gå i kors eller på twåran, o. ſ. w. Das Grab war eine Kluft und ein Stein darauf gelegt, Joh. 11, 38; graſwen war en killa och en ſten lagd därpå. Zwiſchen uns und euch

ist eine grosse Kluft befestigt, Luc. 16, 26; emellan oß och eder är befästadt et stort swalg.

Klustdamm, s. m. Zwischendamm; en twärdamm, som man wid canalers gräfwande låter stå hwar 50 eller 100 steg, för at wattnet ej må upfylla hela canalen.

Klüftig, adj. u. adv. som har klyftor eller refwor. it. fig. i. g. L. qwick, som wet at hjelpa sig snart.

Klug, adj. u. adv. klüger, klügst; klok, förständig, wis, sticklig. Ein kluger Kopf; et klokt hufwud. Er spricht kein kluges Wort; han talar aldrig et klokt ord. Nun bin ich eben so klug als vorher; nu är jag lika klok som förut. Das Unglück hat ihn klug gemacht; olyckan har gjort honom klok, har lärt honom wara förständig och eftertänksam. Ein kluger Mann macht es anders; en wis man gör intet på det sättet. Er muß durch Schaden klug werden; han bör först lära genom sin egen skada. Aus der Sache kan niemand klug werden; ingen kan förstå sig på eller begripa den saken. Niemand konte aus dem, was er sagte, klug werden; ingen kunde fatta hans mening. Ich kan aus ihm nicht klug werden; hans upförande är ganska obegripligt för mig. Er ist nicht klug; han är galen. Eine kluge Frau; en klok gumma, en som folket tror kunna litet trolla. Das war ein kluger Einfall; det war et förträfligt, et lyckligt infall. Sehr altklug thun; ställa sig klokare än åren medgifwa, efterapa gammalt folk. S. Altklug. Allzu klug seyn, sich klug dünken; wara sjelfklok, inbilla sig at wara mycket klok. Das Ei will klüger seyn als die Henne, Sprw.; ägget will lära hönan at wärpa.

Klügeln, v. n. mit dem Hfw. haben; geklügelt, p. grunda, grubbla för mycket på något, wara förweten, wara spetsfundig i tal och tankar, wara sjelfklok.

Klügeln, s. n. S. Klügelei.

Klügelei, s. f. grubblande, förwetenhet, at utgrunda orsakerna och sammanhanget af en sak.

Klügler, s. m. den som grubblar förmycket på en sak, som är för förweten, spetsfundig, sjelfklok. Staatsklügler; den som will wara mycket klok i Statssaker, som grubblar mycket däruppå.

Klugheit, s. f. klokhet, wishet, förständighet. Ich verließ mich auf seine Klugheit; jag litade på hans klokhet. Argliſt und Schlauheit ist nicht Klugheit; illistighet och slughet äro intet klokhet.

Klugheitslehre, s. f. klokhetslära, wetenskap som lärer den sanna klokheten, it. en bok som innehåller denna läran.

Klüglich, adv. klokt, på klokt sätt, försicktigt.

Klügling, s. m. S. Klügler.

Klump, i. g. L. s. m. Klümpe, pl. klimp, koka. S. Kloß.

Klumpen, s. m. Klumpen, pl. klump, klamp, tamp, en stor massa, klimp, hög. Ein großer Klumpen Gold, Silber; en stor massa guld, silfwer. Ein Klumpen Erde; en jordklimp. Ein Klumpen Thon; en lerkoka. Ein Klumpen Butter; en smörklimp. Ein Klumpen Flachs; en bunt lin. In einem Klumpen zusammen schmelzen; smälta ihop uti en massa. Alles in einem Klumpen werfen; kasta alt på en hög. In einem Klumpen zusammen drucken; präßa tilsammans i en klump.

Klümpern, v. n. für: sich in Klümpe zusammensetzen; klimpas, it. für: in Klumpe zerfallen; bryta sönder i små klimpar.

Klumpenweise, adv. hoptals, högtals, it. i öfwerflöd.

Klümperig, adj. u. adv. klimpig, som består af små klimpar, eller har klimpad sig.

Klumpskohl, s. m. S. Beet, Mangold.

Klunker, i. g. L. s. m. Klunkern, pl. nedhängande qwästar af silke på kläder, it. orenlighet som i klimpar fästar sig wid kläder, i ullen af fåren eller på boskapens fötter upåt, o. s. w.

Klunkererbse, s. f. Doldenerbse, Rosenerbse; kronärter, Pisum umbellatum. S. Erbsen.

Klunkericht, adj. full med widhängande klimpar.

Klunse, s. f. im Bergbau; spricka, refwa, S. Ritze, Spalte, it. i. g. L. für: eine grobe unbehülfliche Weibsperson; en grof, owig, osticklig qwinsperson.

Kluppe, i. g. L. s. f. für: ein hölzerner Kloben; en klyfwa, en kläfwe, S Kloben. I grufwbyggnad och uti gewärfabriker, en täng hwarmed nafwaren, när han brytes sönder under bärningen, utdrages ur trädet igen. Hos kammakare, en bänk hwaruti kammar spännes, när de skola få tandas. it. en art näsklämma på ostyriga hästar. Eine Kluppe zum Vogelfangen; en art kläfwe, hwaruti foglar fängas, fogelgiller. Eine Kluppe Vögels

gel; en fogelknippa af fyra til fem ihopbundna foglar, som äro til salu. Einen unter seine Kluppe bekommen; få en i sin magt eller wäld. Einem unter die Kluppe kommen: falla i ens händer eller wäld, S. Klopfe.

Kluſe, ſ. f. Kluslöcher, ſ. pl. uti ſkeppsbyggnad, twå hål på båda ſidor fram på ſkeppen, hwarigenom ankartågen gå, it. i. g. L. en liten trång koja.

Klutter, ſ. f. hos fogelſtällare, en art lockpipa af björknäfwer.

Knabe, ſ. m. poike, gäſſe, pilt. Edelknabe; Page. Schulknabe; ſkolgäſſe, djekne. Ein Bauerknabe; en bondepoike. Ein artiger Knabe, en wacker gäſſe. Ein alter Knabe; en gammel gubbe.

Knäbchen, ſ. n. Dim. Knäblein; piltebarn, liten gäſſe.

Knabenalter, ſ. n. ålder då man räknas för wara gäſſe, och ſom går til ſjortonde och femtonde året.

Knabengewand, ſ. n. ungdoms-klädning, praetexta.

Knabenkraut, ſ. n. Hundshödlein, Stendelwurz; ſtändört, Orchis, it. für: Hauswurz, fette Henne, Bruchkraut, Wundkraut; käringkål, Sedum Telephium.

Knabenſchänder, ſ. m. drängaſkändare, ſodomit.

Knabenſchänderei, ſ. f. ſodomiteri.

Knabenſchänderiſch, adj. u. adv. ſodomitiſk.

Knack, i. g. L ſ. n. knak, knäck, brak. Das Glas ſagte Knack, n. R.; glaſet ſprak ſönder. Wir hörten einen Knack; wi hörde et brak, et knakande.

Knacken, v. a. geknackt; knäppa. Nüſſe knacken; knäppa nötter. v. n. mit dem Hfw. haben; knaka, knäcka, braka, ſpraka. Das Glas knackt; glaſet gifwer et ljud ifrån ſig i det det ſpricker. Das Eis knackt; iſen brakar. Knacken wie Fichtenholz und Kaſtanien im Feuer; ſpraka ſom tallwed och kaſtanjer i elden. Mit den Fingern knacken; knäcka med fingerlederna.

Knacken, ſ. n. knakande, knäckande, brakande.

Knacker, ſ. m. Nußknacker; nötknäcka.

Knackmandel, ſ. f. krakmandel.

Knackwurſt, ſ. f. et ſlags tunn och hårdtrökt korf ſom knäpper, når man bryter honom ſönder.

Knall, ſ. m. ſmäll, knall, brak. Der Knall des Pulvers; ſmällen af krutet. Der Knall des Donners; tordön. Das gab einen gewaltigen Knall; det gjorde en ſtor knall. Knall und Fall, adv. haſtigt, på ſtund. Es geſchah Knall und Fall, i. g. L.; ſom det ſmall ſå gall det, det ſkedde i et ögnebleck.

Knallen, v. n. mit dem Hfw. haben, geknallt, p. ſmälla, knalla. Das Gewehr knallt; böſſan knallar. Mit der Peitſche knallen; ſmälla med piſkan.

Knallkugel, ſ. f. en glaskula med wäder och watten uti, ſom når den kaſtas på elden, ſpricker ſönder med en ſmäll, et ſpringlas.

Knallgold, ſ. n. Schlaggold, Platzgold, Knallpulver; ſlagguld.

Knapp, i. g. L. adj. u. adv. knapp, trång, ſnåf, fig. noga. Knappe Schuhe; trånga ſkor. Das Kleid iſt mir zu knapp; klädningen är för ſnåf för mig. Das Kleid ſchließt knapp an; klädningen ſitter tätt åt, ſluter wäl om liſwet. Fig. für: ſelten, ſchwer zu haben. Das Geld iſt hier ſehr knapp; här är ſwårt om penningar. Es ſind knappe Zeiten; det äro ſwåra tider. it. für: dürftig, Es geht ihm nur knapp; hans wilkor äro ſwaga, knappa. it. für: ſparſam, Er iſt gar zu knapp; han är alt för noga. Sich knapp behelfen; leſwa knapt. Zu knapp meſſen, für: nicht hinreichend; måta alt för knapt. Er kam knapp darauf; han kom kort efter. it. für, kaum: i knappaſte laget, i knappaſte målet. Die Zeit iſt ihm knapp, für kurz; han har knapt om tid.

Knape, v. W. ſ. m. ſå kallades fordom en ung dräng eller tjenare, ſärdeles en ung Adelsman, ſom ſtod hos en Riddare i tjenſt, at lära Ridderſkapet, ſom tillika förde hans ſköld och åtföljde honom i ſtriden; ein Edelknecht, Schildträger. I Swerige kallades de Adelsmän Knapar, ſom, ehuru i kraft af ſin börd, berättigade til de wigtigaſta Riksembeten, likwäl icke trädde i Kronans tjenſt, utan leſde i ſtillhet på ſina landgods. In Teutſchland heiſſen noch i. g. L. die Geſellen bei einigen Handwerken in Zuſammenſetzung Knapen; i ſammanſättning kallas än i Tyſkland geſällerne wid wiſſa handaſlögder, Knapen, Knappen; ſom t. E. Mühlknappen; mölnaredrängar.

Tuchknappen; yllewäfware geſäller. Bergknappen; grufwedrängar, it. bergsmän.

Knappern, Knippern, i. g. L. v. n. knapra med tänderna.

Knappſack, ſ. m. kappſäck, twärſäck.

Knappſchaft, ſ. f. im Berg- und Hüttenbau; alle ſom arbeta wid en grufwa, bergslag.

Knappſchaftsälteſte, ſ. m. berglagens äldſte eller föreſtändare.

Knappſchaftscaſſe, ſ. f. en caſſa anſlagen till oförmögna bergsmäns underſtöd, hwaruti ethundra tjugu åttonde delen af grufwo-winſten inflyter.

Knappſchaftkuxe, ſ. f. en 128de del af bytet af en grufwa.

Knappſchaftsgebühren, ſ. f. pl. det ſom hwar och en deltagare i grufwan bör betala til bergslaget.

Knarpeln, v. n. mit dem Hfw. haben; knapra.

Knarre, ſ. f. ſkramla, et larm-inſtrument, ſom nattwäcktare bruka på ätfilliga ſtällen.

Knarren, v. n. mit dem Hfw. haben, geknarrt; knarra, knarka, gnißla, fig. låta illa, knorra, kneta. S. murren. Die Thür knarrt; dören knarrar. Das Bett knarrt, wenn man ſich darin wälzt; ſängen knarkar, när man wältrar ſig däruti. Die Räder ſind nicht geſchmiert und knarren dahero; hjulen äro oſmorda och gnißla därföre. Er knarrt den ganzen Tag, u. R.; han knorrar, knotar hela dagen igenom.

Knarren, ſ. n. knarrande, knarkning, fig. knotande.

Knarricht, Knarrig, adj. knarrande, knerrande. Ein knarrichter Alter; en knarrig gubbe.

Knaſt, ſ. m. Knäſte, pl. qwiſt eller knöl i trä.

Knäſtig, vdj. u. vdv. qwiſtig.

Knaſter, ſ. m. et ſlags röktobak, ſom hälles för at wara den bäſta, och ſom fått namn af de ſlåtade rör-kiſtor eller korgar hwaruti den packas, Canaſtro.

Knaſterbart, i. g. L. ſ. m. Brumbart, n W.; en karl ſom ſtändigt knotar.

Knaſtern, v. n. mit dem Hfw. haben, geknaſtert; knaſtra, ſpraka. S. kniſtern. Es hagelt daß es knaſtert, i. g. L.; der haglar ſå at det ſmattrar.

Knaſtern, ſ. n. knaſtrande, ſprakande.

Knäten, S. Kneten.

Knauel, ſ. m. tandgrås, S. Hundswürger.

Knäuel, ſ. m. nyſtan, knippe. Ein Knäuel Zwirn, et tråd-nyſtan. Der Knäuel eines Seidenwurms; det lilla huſet hwaruti ſilkesmaſken ſpinner ſig in. Einige Würmer haben anshängende Knäuel, welche ihre Eingeweide ſind; några maſkar hafwa et ſtort uthångande knippe ſom äro des målſwor, ſåſom Aſcarus Lumbricoides.

Knäulchen, ſ. n. Dim. et litet nyſtan.

Knauer, ſ. m. im Bergbau; et ſlags faſt bergart, ſärdeles af ſlifwerſten.

Knauerig, adj. ſom innehåller en ſådan bergart.

Knauf, ſ. m. v. W. Knäufe, pl. knapp, knopp, S. Knopf. Der Knauf einer Säule; capitäl eller knapp på en pelare.

Knaulgras, ſ. n. hundexing, S. unter Gras.

Knaupeln, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben; gnaga, knapra, åta oftå men litet i ſönder, fig. mycket ſyſſelſättas med en ſak utan at komma långt fram därmed.

Knauſer, n. W. ſ. m. im verächtlichen Verſtande; en gueter, ſnåling, girigbuk, S. Knicker, Filz.

Knauſerei, n. W. ſ. f. ſnålhet, nidſthet.

Knauſerig, n. W. adj. u. adv. ſnål, nidſt, guetig.

Knauſern, n. W. v. n. mit dem Hfw. haben; wara ſnål, njugga, wara nidſt. Immer zu knauſern ſuchen; ſöka altid at pruta, at ſpara på et oanſtändigt ſätt. Er hat viel Vermögen zuſammengeknauſert; han har genom karghet ſamlat ihop ſtora penningar.

Knauſt, i. g. L. ſ. m. vom Brodt; kant på bröd. Knauſt an einem Baum; knöl utan på et trå. Im Bergbau; S. Knauer, Kneis.

Knebel, ſ. m. Knebel, pl. kafle, klabb, et kort, tjokt twärträ, en liten tjock ſtock, hwarmed man ſnörer faſt tilhopa et ſtreck ſom håller något, it. et ſtycke trä, hwarmed Jägare bryta up munnen på hundarna. Ein Knebel, den man einem in den Mund legt; en kafle ſom ſättes in i munnen på folk, at de ej må ſkrika, it. et ſtycke trä ſom til ſtraff läggs i munnen på unga munkar i kloſtren, ſom ej kunnat tiga. Einem Hunde einen Knebel an den Hals hängen; hänga en klabb eller klump wid halſen af en hund. Der

Knebel,

Knebel an einem Spieß; handkafle på et spjut. Auf dem Knebel einfahren; säges, när bergsmän sätta sig på et wid et rep hängande twärträd, hwaruppå de fara ned i grufwan.

Knebelbart, s. m. Schnurrbart, i. g. L Schweizerbart, v. W. knäfwelbär, nu brukas heldre ordet: Mustascher.

Knebeleisen, s. n. et järn at gifwa mustascher sin tilbörliga skapnad med.

Knebeln, v. a. geknebelt, p. wrida ihop med en kafle och rep. Jemanden knebeln; sätta kaflen i munnen på en.

Knebelspieß, s. n. jagtspjut med handkafle och med et litet järn twärt under spetsen, som på wildswins jagt kallas: Das Fangeisen.

Knebelwachs, s. n. wax til mustascher.

Knecht, s. m. Knechte, pl. kneckt, dräng, tjenare. Kriegsknecht, für; Soldat; kneckt, soldat. Fußknecht; Infanterist, Reisige Knechte; det tunga rytteriet. Ein Knecht Gottes; en Gudstjenare. Hausknecht; husdräng. Knecht auf dem Lande; gårdsdräng. I wissa handtwerk kallas Gesäller på Tyska i sammansättning: Knechte, som t. e. Beckerknecht, Fleischerknecht, Schmiedeknecht, Schuhknecht. Bootsknecht; båtsmann, Matros. Postknecht; Postillion. Henkersknecht; bödelskneckt. Knecht Ruprecht, i. g. L.; juhlspöke, kneckt Robert, S. Popanz. Fig. Ein Jungfernknecht; en jungfrupilt Ein Weiberknecht; en qwinfolkstok. I Fyrwerkeri, et slags eldkulor som en walls, nedertil spetsiga hwilka stickes i marken. På skepp, en stor block eller trissa, när wid mastträdet, med många rullar, hwarigenom stora tåg drages at hissa något up med, S. Standblock. it. en pålklubba, hwarmed pålar nedslås, S. Rammblock. Hos kopparslagare; et smalt järn på smedjestäder, hwarpå kopparskifwan hwilar. Schüßelknecht; tallrick-stege, en ställning i köket, hwarpå fat och tallrikar sättas, på det at wattnet må aftinna. Den Knecht auf den Herren setzen; lägga drängen på Herren, äta eller dricka först något godt och sedan något sämre. Wie der Herr so der Knecht, Spr.; late Herrar, tröge drängar, hunden som husbonden.

Knechtarbeit, s. f. drängarbete, tungt, nedrigt arbete.

Knechtgeld, s. n. knecktepenningar. S. Soldatensteuer.

Knechtisch, adj. u. adv. trälaktig. Eine knechtische Furcht; träldoms frucktan. Ein knechtisches Gemüth; et nedrigt sinne, som gör alt blott af frucktan. Einen knechtisch halten; hälla en som en dräng.

Knechtlich, adj. u. adv. drängaktig. Der knechtliche Gehorsam; lydnad, som en dräng är skyldig sin Herre. Die knechtliche Pflicht; en drängs skyldighet.

Knechtschaft, s. f. träldom, träldoms-ok.

Knechtsdienst, s. m. tjenst som en dräng bör göra.

Knechtsgestalt, s. f. utseende af en dräng.

Knechtslohn, s. n. dränglön.

Knechtsstube, s. f. drängkammare.

Kneif, i. g. L. s. m. krokknif, bei den Schustern; en skomakare knif, en läderräckja.

Kneifen, v. a. kniff, imp. gekniffen, p. nypa. Er kniff ihm ins Ohr; han nöp honom i örat.

Kneife, s. f. Kneifzange, s. f. täng, kniptång.

Kneifeisen, s. n. knipjärn, strusstäd.

Kneipen, v. a. kniff, imp. gekneipt, p. S. Kneifen, nypa, it. knipa. Er kniff ihr in die vollen Backen; han nöp henne i hennes runda kindben.

Kneipen, s. n. knipning. Das Kneipen im Bauch; bukref, knipningar i magen. S. Bauchgrimmen.

Kneiphammer, s. m. Knopperhammer, Zain-Zehnthammer; kniphammare. S. Zähnhammer.

Kneipschenke, i. g. L. s. f. en eländig krog, S. Klippschenke.

Kneipscheere, s. f. knifsax

Kneipzange, s. f. kniptång.

Kneiß, s. m. S. Gneiß.

Kneißelsen, s. n. bei den Gärbern; skafjärn, S. Schabeisen.

Kneten, v. a. geknetet, p. knåda.

Kneten, s. n. knådande.

Kneter, s. m. knådare.

Knetscheit, s. m. Knetholz, s. n. knåde-trå, en träspade som bagare bruka wid degens knådning.

Knettrog, s. m. knåde-tråg.

Knetung, s. f. knådning.

Kneuel, S. Knäuel.

Knick, i. g. L. s. m. knäck, spricka, bräck. Das Glas hat schon einem Knick; glaset har

har redan fått en spricka. Das Glaß that einen Knick; glaset sprack sönder. Die Kruke bekam einen Knick; krukan fick en bräck.

Knick, s. n. en lefwande gärdsgård, då de unga stammar och qwistar äro inknäckte och sammanflätade.

Knicken, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben; knäcka, spräcka, bräcka, låta som när något knäckes. Ein Glas knicken; spräcka et glas. Der Wind hat viele Zweige eingeknickt; wädret har afbrutit, afknäckt många qwistar. Einen Hasen knicken bei den Jägern; slå en hare med handen i nacken så at han dör, knäcka halsen på en hare. Hanfkörner knicken; bräka sönder hampefrö. S. Zerknicken. Im Gehen knicken, i. g. L. kneka.

Knicken, s. n. knäckande. Das Knicken mit den Knien; knekande.

Knicker, s. m. knäck som barn leka med. S. Klicker. it. en gneter, en nidsker, snåling, smulgräter, S. Knauser.

Knickerei, s. f. karghet, gnetaktighet.

Knickerig, adj. u. adv. nidsk, gnetig. Eine knickerige Mahlzeit; en måltid hwar det går för sparsamt och knapt til.

Knickern, v. n. mit dem Hfw. haben; njugga, wara mycket nidsk, pruta på för mycket.

Knickholz, s. n. låge buskar, S. Holz.

Knicks, s. m. knäck, spricka, S. Knick, it. i. g. L.; knäböjning, S. Kniebeugung. Einen Knicks machen; niga.

Knickweide, s. f. S. Weide.

Knie, s. n. (einsilbig) Knie, pl. (zweisilbig ausgesprochen); knä. uti byggningskonsten kallas knän, det som står fram, och de fogningar som två sammanstötande planer göra. Die Knie oder Krummhölzer im Schiff; knän eller wränger i fartyg.

Kniebund, s. n. Kniebünder, pl. knäband, strumpeband.

Kniebeuge, s. f. kniebug, s. m. S. Kniekehle.

Kniebeugung, s. f. knäböjning.

Kniebügel, s. m. knäharnesk eller et stycke läder, som bergsmän och andra arbetare sätta fram för knän.

Kniebusch, s. m. låge buskar, buskwerk.

Knieeisen, s. n. starka efter winkeln böjda järnankare, de nedersta delar uti buken af et skepp.

Kniegalgen, s. m. knägalge, halfgalge.

Kniegeige, s. f. en större fjol, som den spelande håller emellan knän, viol di gamba.

Kniegürtel, s. m. knäband.

Kniekappe, s. f. Knieleder, s. n. an den Stiefeln; stöfwelkrage.

Kniekehle, s. f. knäwek.

Knien, v. n. (zweisilbig) mit den Hfw. seyn, für: sich auf die Knie niederlassen, niederknien, gekniet; falla på knä, böja knä, it. v. n. mit dem Hfw. haben, für: auf die Knie liegen; ligga på knä. Er hat vor ihm gekniet; han föll på knä för honom. Er hat den ganzen Tag gekniet; han har legat på knän hela dagen. Kniend Abbitte thun; göra afbön på knä.

Knielade, s. f. en liten sylåda, som Fruentimmer bära på knän, S. Nähkästchen. it. hos nålmakare en art skrufstäd, at hålla ståltråd med, når den skal sönderskäras.

Knieriemen, s. m. knäband, it. knärem hos skomakare.

Knieröhre, s. f. et rör med et knä eller en winkel på.

Kniescheibe, s. f. knäskål.

Kniesenack, s. m. et slags dubbelt öl ifrån Güstrow i Mecklenburg.

Kniestiefel, s. m. en art stöflar.

Kniestreiche, s. f. hos ull-arbetare, de finaste art häcklor som fästas på knän.

Kniestreichen, s. n. ullens häcklande medelst häcklor som fästas på knän.

Kniestreicher, s. m. den som häcklar ullen på det sättet.

Kniestück, s. n. knä, det som betäcker knäet. it. en målning, som föreställer en person ända til knän, til åtskilnad ifrån: Bruststück; som föreställer en person endast til bröstet.

Knietief, adv. djup til knän.

Kniff, s. m. Kniffe pl. knep, fig. listiga, fina grep, råfstrek. Er gab ihr einen Kniff in dem Arm; han nöp henne i armen. Diebeskniff; tjufstrek. Das war ein häslicher Kniff von ihm; det war et fult knep utaf honom.

Kniffig, i. g. L. adj. u. adv. konstig, listig, illslug.

Kniffeln, n. W., v. a. knöffeln; handtera, widröra med händerna, it. knapra.

Knippchen, s. n. Knippschen, s. n. knäpp, nässtyfwer, S. Schneller, Nasenstüber. Ein Knippchen in der Tasche schlagen; knyta näfwen i byxsäcken.

Knippe, s. f. S. Kneuel.

Knippen, v. n. knäppa.

Knipp-

Knippkäulchen, s. n. knäk som barn knäppa bort med fingrarna. S. Schnellkügel.

Knipps, i. g. L. s. m. knäpp. S. Knippchen. it. en som är mycket liten til wärken, en liten knös.

Knippscheere, s. f. en liten sax, särdeles en sådan, som brukas til at klippa ut allahanda bilder och figurer med.

Knopptasche, s. f. en sort pung, hwilken Fruentimren fordom brukade at bära hos sig, och som öpnades och tilslöts med en stålfjäder.

Knirren, v. n. mit dem Hfw. haben; knarka. Der hart gefrorne Schnee knirrt; snön knarkar under fötterna i kall winter. S. Knarren, som antyder likwäl et nägot gröfre läte, än: Knirren.

Knirrschen, v. n. mit dem Hfw. haben, geknirrscht, pl. knastra, gnisla. Der Sand knirrscht, wenn man ihn zwischen die Zähne bekommt; sanden gnißlar när man får honom emellan tänderna. Er knirrscht im Schlaf mit den Zähnen; han gnislar med, eller han skär tänderna i sömnen. v. a. für: Zerdrücken; kressa. Hanfsaamen knirrschen; krossa, knostra hampfrö.

Knistergold, s. n. glitterbleck af ganska tunnslagen meßing, S. Rauschgold.

Knistern, v. n. mit dem Hfw. haben, geknistert p. knastra, S. knastern, spraka. Das Salz knistert, wenn es ins Feuer geworfen wird; saltet sprakar när det kastas i elden.

Knittel, s. m. S. Knüttel.

Knittergold, S. Knistergold.

Knittern, v. n. mit dem Hfw. haben. Der Donner knittert wenn er einschlägt; åskan brakar eller smattrar när han slår in på något ställe.

Knitterschlag, s. m. et åskeslag, som brakar.

Knobbelfisch, s. m. Balaena gibbosa.

Knöbel, s. n. så kallas de minsta stycken af bärnsten, som likwäl änn düga at swarfwas.

Knoblauch, s. m. der gemeine; hwitlök, Allium Sativum. Wald-Bären- wilde Knoblauch, Ramsel; ramslök, Allium ursinum. Schlangenknoblauch, Nocambole, Rockenbolle, i. g. L. Ackerknoblauch, Abrauch, welscher, spanischer Knoblauch; keipe, räckenbåll, Allium Scorodoprasum. Sandknoblauch, Sandlauch; sandlök, Allium arenarium. Wiesenlauch, der breitblättrige wilde Wald- Hunds- Wasser- Knoblauch; änglök, kållök, Allium oleraceum. Berglauch, eine Art wilden Knoblauch; gollök, Allium carinatum. Schnittlauch, Graßlauch, Hollauch; gräslök, Allium Schoenoprasum. Lachenknoblauch, Wasserknoblauch, eine Art Gamander; Teucrium Scordium. Hohllauch; piplök, Allium fistulosum et Schoenoprasum. Johannislauch; Allium Cepa sectilis *Berg.* johannislök. Zahmer Lauch, spanischer Lauch; purio, All. Porrum. Eine Zehe Knoblauch; en hwitlöks-klyfta. Wenn man unter jedem Baum eine oder zwo Bollen Knoblauch pflanzt, so sollen ihm keine Ratzen oder Mäuse schaden; det säges, at om under hwart träd planteras en eller et par hwitlökar, så skola hwarken möß eller rottor skada detsamma.

Knoblauchsbraten, s. m. en stek speckad med hwitlök.

Knoblauchsbrühe, s. f. hwitlöks-säs.

Knoblauchskraut, s. n. Läuchel, Ramschenwurzel, eine Art Hederich, der wie Knoblauch riecht; Erisamum Alliaria.

Knöchel, s. m. knöl, ledknoge. Die Knöchel an den Fingern; fingerknogar. Die Knöchel an den Füssen; fotknölar, S. Enkel. Der Knöchel am Knie; knäsländ.

Knochen, i. g. L. s. m. ben, S. Bein, benknoge. Ein ganzer Knochen eines Gliedes; en benlägg af en led. Röhrknochen; benpipa. Hundert Pfund Röhrknochen geben 10 bis 15 Pf. Seife; 100 skälpund ben giswa 10 til 15 skälp. säpa. Markknochen; märgben. Todtenknochen; de dödas ben. Ein Knochen aus dem Rückgrad; en ryggknota. Hr. Camper hat gewiesen, daß viele Knochen der Vögel ohne Mark sind und Luft enthalten; Hr. Camper har bewist, at många af foglarnas ben äro utan märg och fulla med luft. Nichts als Haut und Knochen; intet annat än ben och skinn. Stark von Knochen seyn; hafwa starka lemmar. Im Kirchenstaat werden die Einwohner bis auf die Knochen ausgesogen, i. g. L. uti Kyrkostaten sugas märg och blod utur folket. Er mag gerne seine Knochen schonen, n. R.; han är något lat, han griper sig ej gerna an wid arbetet.

Knochenbau, s. m. benbyggnad.

Knochenbild, s. n. benragel.

Knochenbrand, ſ. m. Gliederbrand; et ſlags ſjukdom hos boſkap, ſom angriper benen, och ſom är en art af ſlag.
Knochenhaus, ſ. n. benhus.
Knochendreher, ſ. m. benſvarfvare, S. Drechsler.
Knochendürr, adv. intet annat än ben, mycket mager.
Knochengeſchwulſt, ſ. f. benſvulſt.
Knochenfiſch, ſ. m. Oſtracion.
Knochenhauer, ſ. m. ſlagtare, S. Fleiſchhauer.
Knochenkrankheit, ſ. f. benſjukdom.
Knochenkrebs, ſ. n. benfrat. S. Beinfras.
Knochenlehre, ſ. f. lära om benens ſammanſättning och förhållande i en menniſkokropp, Oſteologie.
Knochenmann, i. g. L. ſ. m. benragel.
Knochenſammlung, ſ. f. benſamling.
Knochenſpitze, ſ. f. benſpets.
Knochenſtein, ſ. m. Beinheil, Beinwelle, Beinbruchſtein; benbrottſten, *Wall.* Oſteocolla.
Knochenwurm, ſ. m. et ſlags ſjukdom hos boſkap, då det får knölar wid kroppens hårda delar.
Knöchern, adj. u. adv. af ben. S. Beinern.
Knochicht, adj. u. adv. likt ben.
Knochig, adj. u. adv. benig.
Knöchlein, ſ. n. et litet ben.
Knocken, i. g. L. ſ. m. fur: ein derb zuſammengedrehtes kolbiges Bund gehechelten Flachſes; en linwippa.
Knocken, v. a. wippa lin.
Knockenflachs, ſ. n. lin uti wippor.
Knoll, Knollen, i. g. L. ſ. m. en hel maſſa, et ſtort ſtycke, klimp, knyl, knöl, knut. Ein Knollen Steinſalz; en hel maſſa ſtenſalt. Ein Knollen Wachs; en ſtor waxklimp. Ein Knollen Brodt; et ſtort ſtycke bröd. Harte Knollen an Händen und Füſſen; hårda balkar på händer och fötter. Die Knollen an einem Gewächs; knutar på en wäxt. Fig. Ein grober Knoll; en groſ ſälle, en plump eller bondaktig karl.
Knollengewächs, ſ. n. wäxter med köttaktiga tjocka rötter, til E. Potatoes, Plantae radicibus tuberoſis.
Knollenkraut, ſ. n. Knollenwurz, ſ. f. ägta lakris-rot, Aſtragalus Glyciphyllos. S. Süßholz.
Knollig, adj. u. adv. ſom har knutar eller knölar.
Knopf, ſ. m. Knöpfe, pl. knapp, knopp, klot. Ein Knopf am Rock, im Hemde, am Degen, am Sattel; rockknapp, ſkjortknapp, wärjeknapp, ſadelknapp. Goldene, geſtickte, geſponnene Knöpfe; guldſtickade, utaf guld och ſilfwertråd gjorde knappar. So viel Knöpfe als zu einem Kleide gehören; en garnitur knappar. Der Knopf der Blüthen in der Botanik; huſvud, när många blommar ſitta tätt tilſamman til ſkapnad af et helt klot, Capitulum. När de ſitta i en ring omkring kallas det, Verticillus, S. Quirl. Knöpfe an den Gewächſen; knoppar på wäxter, S. Knoſpen. Ein Knopf im Zwirn; en knut i tråd, S. Knoten. Knopf unter einem Tiſch, einem Schrank; klot på fötter af et bord, et ſkåp. Der Knopf an einem Pfeiler; capitäl på en pelare.
Knopfbaum, ſ. m. Cephalantos.
Knopfdrath, ſ. m. ſtåltråd til knappar på knappnålar.
Knöpfeln, v. a. bei den Mätherinnen; knyta.
Knöpfelwerk, ſ. n. knytning.
Knöpfen, v. a. geknöpft, p. knäppa.
Knopform, ſ. f. trä-form til knappar.
Knopfgieſſer, ſ. m. en art gördelmakare.
Knopfhammer, ſ. m. en hammare, ſom guldſmeder bruka at göra något kupigt med.
Knopfhandel, ſ. m. handel med knappar.
Knopfloch, ſ. n. knapphål.
Knopfmacher, ſ. m. knappmakare.
Knopfmacherarbeit, ſ. m. Knopfmacherwaare, ſ. f. Knopfmacherei, Knopfmacherhandwerk; knappmakarearbete, knappmakarewaror, knappmakeri, knappmakare-handtwerk.
Knopfnadel, ſ. f. knappnål.
Knopfrad, ſ. n. has nålmakare, hjulet hwarpå ſtåltråd til knappar ſpinnes på ſmå rullar.
Knopfregal, ſ. n. Apfelregal, ſ. n. ſå kallas uti orgwerk et wiſt regiſter, hwars pipor hafwa åtta fois ton och ſtå ſom knappar eller äpplen på ſina ſtjelkar.
Knopfroſe ſ. f. Kohlroſe; en art trägårdsroſor hwars röda färg ſtöter litet på ſwart.
Knopfſcheere, ſ. f. ſax hwarmed nålmakare klippa ſtåltråd til knappnålsknappar.
Knopfſeide, ſ. f. twinnadt ſilke til knappar.
Knopfſpinner, ſ. m. den ſom gör knapparna til knappnålar.
Knopfſtern, ſ. m. S. Echinit.

Knopper, ſ. pl. en art mjuk gallåpple af Cynips Quercus inferi.

Knoppereiſen, ſ. n. S. Krauseiſen.

Knorpel, ſ. m. bruſk. Der Knorpel am Halſe; halsknöl, adams-åpple. S. Adamsapfel. In einem Knorpel zuſammen verwachſen; ſammanbruſkad.

Knorpelfiſch, adj. u. adv. fiſk ſom i ſtället för ben hafwa bruſk. Piſces cartilaginei, Amphibia nantes.

Knorpelicht, adj. u. adv. bruſkaktig.

Knorpelig, adj. u. adv. bruſkig, af bruſk.

Knorpeln, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben; gifwa et låte ſom bruſk, når det bites ſönder emellan tänderna, it. knapra. S. Knarpeln.

Knorren, ſ. m. für: harter Knollen; knubb, knaſt, knut, qwiſtborr, knöl, led. Ein Knorren Holz; en wreſig knubb. Ein Knorren im Holz; en knaſt. Der Knorren an einem Baum; qwiſtborr på et träd. Die Knorren an den Füſſen; knölar på foten. Ein Knorren am Rohr; en led på et rör. S. Knoten.

Knorren, i. g. L. v. n. geknorrt, p. knorra, knota, låta illa. S. knarren, knurren, murren.

Knorrenhauer, i. g. L. ſ. m. wedhuggare.

Knorrhahn, ſ. m. en fiſk af ſimpa-ſlägte, Cottus cataphractus.

Knorricht, knorrig, adj. u. adv. qwiſtig, knölig, knottrig. Ein knorrigter Prügel; en rönnpåk.

Knoſpe, ſ. f. Knoſpen, pl. knopp. Knoſpen bekommen, gewinnen, ſchieſſen; gå i knopp, knoppas. Sie gleicht einer jungen Knoſpe, die ihre wohlriechende Blumen entfaltet; hon liknar en ſpåd knopp, ſom utwicklar ſina wällucktande blommor.

Knoſpen, v. n. mit dem Hfw. haben, Augen gewinnen; knoppas, få knoppar, ögon.

Knoſpenhäutchen, ſ. n. täckbaſtet.

Knoſpicht, knoſpig, adj. u. adv. knoppig, full af knoppar. Knoſpigt Erz, im Bergbau; knottrig malm.

Knötchen, ſ. n. dim. en liten knut, små knytningar. Knötchen machen, S. Knöpfeln.

Knoten, ſ. m. knut, knöl, knoge, knopp, led, fig. ſwårighet, twifwelsmål. Einen Knoten ſchlagen, ſchürzen; ſlå knut på tråden. Ein Weberknoten; en wäfwareknut. Die Knoten aus dem Tuch ziehen; med små tänger utplocka knutarna utur kläder. Die Frau hat nach dem Kindbett Knoten in der Bruſt bekommen; huſtrun har efter barnſängen fått knölar i bröſtet. Die Knoten am Fuß; fotknölar. S. Knöchel. Die Knoten am Flachs; fröknoppar på lin, linknoppar. S. Knoſpe. Die Knoten am Zuckerrohr; leder på ſockerrör. Knoten im Weinbau; små winrankor ſom ſkäras af til fortplantning. S. Schnittlinge. fig. Knoten in der Aſtronomie; noder uti Aſtronomien. Der aufſteigende Knoten; upſtigande noden, nodus aſcendens. Der niederſteigende Knoten; nedſtigande noden, nodus deſcendens. Da ſitzt der Knoten, i. g. L.; där ſitter knuten. Den rechten Knoten treffen; råka på saken, träffa på punkten. Einen Knoten ſuchen, da keiner iſt; ſöka ſwårigheter, där inga finnes. Das iſt ein harter Knoten; det är en hård nöt, et ſwårt wilkor. Ich will dir den Knoten auflöſen; jag will förklara saken, uplöſa gåtan för dig. Zweifelsknoten; ſwårighet ſom man gör ſig, twifwelsmål. Der Knoten in einem Schauſpiel; für: Verwickelung; knuten i et ſkådeſpel. Er hat den Knoten mehr zerriſſen als aufgelöſt; han har mera ſlitit än uplöſt knuten.

Knotenfiſch, ſ. m. en art hwalfiſk i ishafwet, Balaena Muſculus.

Knotenmoos, ſ. n. en art moſſa, hwars knapp hwilar på en bar ſtängel, ſom ſitter på en knyl där grenen ſlutar, Bryum.

Knotenperrücke, ſ. f. knutperuk, ſtor lockperuk.

Knotenſpreu, ſ. f. in der Landwirthſchaft; agn af fröknoppar.

Knotenſtock, ſ. m. en knutig käpp, rönnpåk.

Knotenweiſe, adv. i knutar.

Knotenwurz, ſ. f. ſlenört, Scrophularia nodoſa. S. Feigwarzenkraut.

Knöterich, ſ. m. fryle, Spergula arvenſis.

Knothölzer, ſ. n. pl. im Weinbau; winrankor til fortplantning. S Schnittling.

Knotig, adj u. adv knutig, full med knutar, knottrig, it. det ſom har leder ſom halm eller rör.

Knüllen, i. g. L. v. a. geknüllt, p. illa ſkrynkla. S. Zerknüllen.

Knüpfeln, Knüppeln, i. g L. v. a. S. Knöpfeln.

Knüpfen, v. a. geknüpft, p. knippa ihop, binda uti, knyta. Einen Knoten knüpfen; knyta en knut. Eine geknüpfte Perrucke; S. Knotenperrücke. Einen Band ans Fenſter knüpfen; binda et band uti fönſtret. Veſtel knüpfen; kallades fordom,

då man genom wißa ſlagna knutar på et band trodde kunna göra folk ofermögne til ägtenſkap. Die Sorge für die Sicherheit hat die erſten Bande der Geſelſchaft geknüpft; omſorgen för ſäkerheten har knutit det förſta ſällſkaps-band. Die Bande der Verwandſchaft werden von der Natur geknüpft; Naturen knyter ſlägtſkapsbandet.

Knüppel, i. g. L. ſ. f. S. Knüttel.

Knurren, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben; geknurrt; fig. knorra, knota. S. murren.

Knurrhahn, ſ. m. ein Fiſch aus dem Geſchlecht der Groppen; rotſimpa, Cottus Scorpio. S. Seeſcorpion.

Knurrig, adj. u. adv. knorrig, kinkig, gnarrig, S. murriſch.

Knurrpeitſche, ſ. f. Meer-Stein-Peitſche, Bartmännchen; en fiſk af bitare-ſlägte, Ophidion barbatum.

Knut, ſ. f. en art kort piſka med en bred rem på, ſom brukades i Ryßland til ſtraff. Die Knute bekommen; knutas, få knut.

Knuten, i. g. L. v. a. geknutet, p. für: die Knute geben; knuta.

Knutpeitſche, ſ. f. knutpiſka, it. ſmällpiſka.

Knüttel, ſ. m. knippel, en tjock och kort käpp, ſtock, påk, klabb. it. hos några handtwerkare en träklubba, S. Schläger. Ein Bauerhund mit einem Knüttel am Halſe; en bondehund med en klabb på halſen. Der Knüttel liegt beim Hunde; käppen ligger bredwid hunden. Immer mit den Knüttel hinter einem drein ſeyn, i. g. L.; drifwa ſtändigt på någon. Einen Knüttel unter die Hunde werfen, fig. kaſta fram et ord.

Knüttelamm, ſ. m. qwiſtbro öfwer en morasig wäg, kaflebro.

Knüttelholz, ſ. n. Knüppelholz; okluſwen qwiſtwed.

Knüttelreim, ſ. m. Knüttelvers; ſlätt rimſlut eller wers, rim eller werſar ſom gå öfwer armbogen.

Knüttelſtraffe, ſ. f. käppſlängar, prygel.

Koaxen, v. n. låta, ſkorra ſom grodor, S. Quacken.

Kobalt, ſ. m. Kobold, i. g. L. en halfmetall, kobolt. Farbencobalt, färgkobolt, Cobaltum, Codmia metallica. Kobalt oder Blaufarbe, S. Smalte. Glanzkobalt; glanskobolt, Cobalt mineraliſatum cryſtalliſatum. Roßkobalt, S. Kobaldmulm. Schlackenkobalt, Plackenkobalt, Minera cobalti cruciformis indurata. Scherbenkobalt; ſcherbencobolt, *Wall.* Arſenicum nativum teſtaceum. Schörlkobalt; ſkörlkobolt. Spiegelkobalt; *Min.* Cobalti Specularis.

Kobaltbeſchlag, ſ. m. kobolt-beſlag, *Wall.* Ochra Cobalti.

Kobaltblüthe, ſ. f. Kobaltblumen; koboltblomma, *Wall.* Flos cobalti.

Kobaltdrüſe, ſ. f. koboltdruſe.

Kobalterde, ſ. f. koboltjord.

Kobalterz, ſ. n. koboltmalm, Minera Cobalti.

Kobaltgang, ſ. m. koboltgång.

Kobaltiſch, adj. u. adv. ſom är lik eller innehåller kobolt.

Kobaltkönig, ſ. m. S. Kobaltſpeiſe.

Kobaltmulm, ſ. m. kobolt uplöſt uti en fin mylla, koboltmulm, Minera Cobalti calciformis pulverulenta.

Kobaltnapf, ſ. m. Scherbenkobalt, Raubkobolt; et ſlags klotformig mycket arſenicaliſk och ſilfwerhaltig malm på Harzet uti Tyſkland.

Kobaltſpeiſe, ſ. f. en metalliſk kung, kobaltſpeiſe, *Cronſt.* en blandning af Nickel, Kobolt och Wismut, förenade med Swafwel och Arſenik, ſom wid ſmältningen af roſtade koboltmalmer lemnas, Regulus Cobalti.

Kobaltſpiegel, ſ. m. et ſlags koboltmalm uti Sachſiſka kopparbergen, ſom har en lyſande ſilfwerfärgad yta.

Kobellerche, Kobelmeiſe, ſ. f. S. Haubenlerche, Haubenmeiſe.

Koben, ſ. m. uti Landthushållning, en ſtia. Gänſekoben, ſ. m. gåsſtia. Schweinkoben; ſwinſtia. Schweine auf den Koben ſetzen; ſätta ſwin på ſtian.

Kober, ſ. m. korg, ryggkorg. S. Kiepe.

Kobereiſen, ſ. n. järn ſom bergsmän på olofligt wis bära til ſalu i ſina korgar.

Kobold, i. g. L. ſ. m. bergsrå, tomtegubbe, gaſt, troll. S. Bergmänchen. it. en menniſka ſom åſtadkommer mycket buller i huſet.

Kobold, i. g. L. ſ. m. hufwudſtupning, kullbytta. S. Stürzbaum.

Kobolt, ſ. m. ein Halbmetall. S. Kobalt.

Koch, ſ. m. Köche, pl. kock. Bratenkoch, an den Höfen; kock ſom endaſt tillagar ſtekar. Garkoch; gårkock. Mundkoch; liſkock. Sudelkoch; en ſlätt kock. Viele Köche verderben den Brei, Sprw.; ju flere kockar ju ſämre ſoppa. Es ſind nicht alle Köche die

die lange Meſſer haben; man bör ej dömma eſter utſeendet. Hunger iſt der beſte Koch; hungern är bäſta kryddan på maten. Ein Koch Fiſche, i. g. L.; et kok fiſk, ſå mycket fiſk ſom på en gång kokas.

Kochäpfeln, ſ. pl. äpple ſom äro goda til at koka.

Kochbuch, ſ. n. kokbok.

Kochen, v. a. gekocht; koka, laga mat, fig. ſmälta. Fiſche kochen; koka fiſk. Sie kann gut kochen; hon förſtår wäl at laga mat. Sich ſelbſt kochen, i. g. L.; laga mat åt ſig ſelf. Zur Hochzeit kochen; laga mat wid eller til et bröllop. Fig. Der Magen kocht die Speiſe; magen ſmälter maten. Die Sonne kocht die Früchte; ſolen driſwer fruckten til mognad.

Kochen, v. n. koka, ſiuda, mit dem Hſw. haben. Das Waſſer kocht ſchon; wattnet kokar up redan. Der Topf kocht; grytan ſiuder. Fig. Sein Blut kocht für Unwillen; hans blod kokar, blodet gäſer i honom af arghet. Im Herbſt kochen die Trauben an der Sonne; om höſten mogna drufworna i ſolen.

Kochen, ſ. n. kokning, matlagning. Ich habe dem Burſchen das Kochen lernen laſſen; jag har låtit gåßen lära at laga mat. Das iſt ein Kochen, i. g. L.; det är en kokning, fig. det är gjordt med et omak.

Kochart, ſ. f. ſätt at koka.

Kochendheiß, adj. u. adv. kokhet.

Kocherei, i. g. L. ſ. f. kokning, mat-lagning. S. Kochkunſt.

Kochfeuer, ſ. n. eld hwarwid maten kokas.

Kochhafen, ſ. m. kok-gryta.

Kochholz, ſ. n. kok-wed.

Köchin, ſ. f. kokerſka, it. kockshuſtru.

Kochjunge, ſ. m. kökspoike.

Kochsgebühr, ſ. n. kocksrätt, kockens del af maten.

Kochsgehülfe, ſ. m. kocksmat.

Kochkraut, ſ. n. grönſaker, kökskrydder, S. Küchenkraut.

Kochlöffel, ſ. m. köksſlef, S. Kelle.

Kochslohn, ſ. n. kockslön.

Kochmarkt, ſ. m. torg där ſom ſäljes allahanda grönſaker.

Kochroſinen, ſ. f. rußiner ſom kokas på maten, til åtſkillnad ifrån krukrußiner, S. Pottroſinen.

Kochſalz, ſ. n. koksalt.

Kochſalzſäure, ſ. f. koksaltſyra, Acidum ſalis comm.

Kochſchürze, ſ. f. S. Küchenſchürze.

Kochſchwamm, ſ. m. en jordſwamp ſom kan åtas, ſärdeles riſkor. S. Reisſke, Ritſchen.

Kochsjunge, ſ. m. auf dem Schiffe; kocksmat.

Kochſtück, ſ. n. et ſtycke kött til kokning, til åtſkillnad ifrån det ſom ſkall ſtekas.

Kochtopf, ſ. m. kokgryta.

Kochwaſſer, ſ. n. kokwatten.

Kochwein, ſ. m. ſämre win ſom brukas i köket til maten.

Kochzucker, ſ. m. en gröfre ſort af ſocker ſom brukas i köket.

Kochwerk, ſ. n matens tillagning.

Köcher, ſ. m. koger, pilkoger. Sein Köcher iſt ausgeleert; han har ej mera pilar at ſkjuta med. Nie borgt ſein Witz ſeine Pfeile aus dem Köcher der Schmähſucht; aldrig lånar hans qwickhet ſina kjuſande pilar utur ſmädelynnets koger.

Kocke, v. W. ſ. f. kogg, en art fordom brukligt ſtort fartyg.

Kockenſiegel, ſ. n. et ſtort inſegel hwarpå et ſådant fartyg ſynes, ſom ſtaden Stralſund nu förtiden endaſt nyttjar at bekräfta Stadens penningeförſkrifningar med.

Ködern, i. g. L. v. a. lägga bete eller agn, ſätta lockmat; it. lecka med agn eller bete.

Köder, ſ. m. bete, agn at fånga foglar och fiſkar med, metmatſk. Den Köder an die Angel ſtecken; ſätta bete eller metmaſken på kroken.

Koſent, i. g. L. ſ. m. (Conventbier, ſehr ſchwach Bier,) mycket ſwagt dricka, ſpisdricka.

Koffer, ſ. W. ſ. m. koffert.

Koffergarn, ſ. n. Trommel, Sackgarn; et rundt fiſknät i ſkapnad af en koffert.

Kofferſchildkröte, ſ. f. en art ſköldpadd, hwars öfre ſkal är mycket uphögd.

Kogel, v. u. b. W. ſ. f. en gammal hufwudbonad, Ez. 23. 15.

Kugelhaube, Gugelhaube, v. W. ſ. f. käpa.

Kogge, v. W. S. Kocke.

Kohl, ſ. m. ohne pl. käl, Braſſica, Braſſica Oleracea.

Blumenkohl, Käſekohl; blomkål, Braſſica Botrytis.

Braunkohl, Buſchkohl, Blaukohl; blåkål, Braſſica Sabellica fimbriata.

Federkohl, Plumagekohl; plumaſiekål, Braſſ. Seleniſia. *Spielm.*

Kapiskohl, S. Weißkohl.

Krauskohl; kruskål, Braſſica laciniata.
Rübenkohl, S. Kohlrabi.
Rother Kopfkohl; rödkål, Braſſ. capitata rubra.
Sauerkohl; ſurkål, S Sauerkraut.
Schnittkohl; ſnitkål. *Berg.* Braſſ. Sabellica non capitata, *Spiel.* Braſſ. ſectilis.
Seekohl; ſtrandkål, Crambe maritima.
Sovoyenkohl; ſavoj-kål, Braſſica Sabauda.
Spargelkohl, Broccoli; Braſſ. Broccali, *Berg.*
Werſigkohl, S. Sovoyenkohl, it. grüner, weiſſer Werſing, Herzkohl; arter af Braſſ. Sabellica.
Weißkohl, weiſſer Kohl, Kappiskohl. Kapiskraut, Kopfkohl; hwitkål, Braſſ. capitata alba.
Winterkohl, Güſterkohl; winterkål, ſom planteras om höſten och ſtår öfwer wintern.
Wilder kohl, Feldkohl; åkerkål, Braſſica campeſtris. it. ſür: Ackerſenf; åkerſenap, Sinapis arvenſis. it. krampfrö, Raphanus Rhapaniſtrum. S. Hederich.

Kohlblatt, ſ. n. Kohlblätter, pl. kålblad.
Kohleule, ſ. f. en nattfly ſom lefwer på kål.
Kohlgarten, ſ. m. kryddgård, kålgård, kålhage, dår kål planteras och wäxer.
Kohlgärtner, ſ. m. en ſom föter och lefwer utaf en kryddgård.
Kohljahr, ſ. n in der Landwirthſchaft; et år når kålen lyckats wål.
Kohlkopf, ſ. m. kålhufwud.
Kohllaus, ſ. f. en art bladſput på kålen, Aphis braſſicae.
Kohlmarkt, ſ. m. ſälj-plats, dår grönſaker hållas fala.
Kohlmeiſe, ſ. f. talg-oxe, Parus Major. S. Meiſe.
Kohlpalme, ſ. f. Areca oleracea.
Kohlpflanze, ſ. f. kålplanta.
Kohlportulak; Portulack, Portulaca oleracea.
Kohlrabi, ſ. m. kålraöi, Braſſica Gonglyodes.
Kohlraupe, ſ. f. kålmask, Larva Papill. Braſſ.
Kohlrübe, ſ. f. Kohlrübe über der Erde, S Kohlrabi. Kohlrübe unter der Erde, Klumpenrüben; rotkål. Braſſ. Napobraſſica.
Kohlſaat, ſ. n. Kohlſaamen; kålfrö.
Kohlſchwarz, adj. u adv. kålſwart.
Kohlſproßen, ſ. f. pl. kålſpiror.
Kohlſtengel, ſ. m. Kohlſtrunk, i. g. L. kålſtock, kålſtånk.
Kohlſtöſſer, ſ. m. kåljärn.
Kohlſtrunk, ſ. m. kålſtock.
Kohlweißling, ſ. m. en fjäril, Papil. Braſſicae.
Kohlwurm, ſ. m. S. Kohlraupe.
Kohle, ſ. f. Kohlen, pl. kol. Kohlen brennen; kola. Glühende Kohlen; eldkol. Steinkohlen; ſtenkol. Reißkohle; ritkol. Wie auf glühenden Kohlen ſitzen; ſitta likſom på eld, ej hafwa tolamod at ſitta ſtilla, wara i fruckan och oro.
Kohlen, v. a. gekohlt, p. kola, bränna, göra kol. Blind kohlen; göra ſmå öpningar i milan ifrån den ſidan, dår wädret ligger på.
Kohlenbauer, Kohlbauer, ſ. m. kolbonde, ſom kör kol til ſtaden eller bruket.
Kohlenbecken, Kohlbecken, ſ. n. kol.
Kohlenbläſer, i. g L. und verächtlichem Verſtande, ſ. m.; en alchymiſt, guldmakare.
Kohlenbrenner, ſ. m. kolbrännare, kolare. S. Köhler.
Kohlenbrennerhütte, ſ. f. kolare-koja.
Kohlendampf, ſ. m. kol-os.
Kohlendämpfer, ſ. m. bei den Bäckern; et koppar eller järnkäril hwaruti bagare kaſta eldkol och läſe igen det, för at utſläcka dem.
Kohlenerde, ſ. f. en bituminös jord eller myllig ſtenkol, Lithantrax terrens. *Wall.*
Kohlenerz, ſ. n. kolmalm, branderz, *Cronſt.* Minera metallica et bituminoſa.
Kohlenfalk, ſ. m. en art falkar, ſå kallad af de ſwarta fjädrar på wingarna, bröſtet och under ögonen.
Kohlenfaß. Kohlfaß, ſ. n. kolfat.
Kohlenfeuer, ſ. n. koleld.
Kohlenflötz, ſ. n. et hwarf af ſtenkol i jorden.
Kohlenführer, ſ. m. den ſom kör kol. S. Kohlenbauer.
Kohlengebirge, ſ. n. Stein- und Erdlager; bergart och jord ſom ligger öfwer och under ſtenkols-hwarfwet.
Kohlengehau, Kohlgehau, Kohlenhieb, ſ. n. hygge til kolning.
Kohlengeſteube, ſ. n. kolſtybbe, it. hos kolbrännare, jord ſom de kaſta på milan at luften ej må komma på.
Kohlengrube, ſ. f. wo Steinkohlen gegraben werden; ſtenkols-grufwa.
Kohlenhau, ſ. n. S. Kohlengehau.

Kohlenhaufe, ſ. m. kolbådd, it. kolhög.
Kohlenhaus, ſ. n. Kohlſchoppen, ſ. m. kolbod.
Kohlenhieb, S. Kohlengehau.
Kohlenhütte, ſ. f. en kolare-koja.
Kohlenkammer, ſ. f. kolkammare.
Kohlenkorb, ſ. m. en ryggkorg at båra kol uti, it. i bergsbygden en fyrkantig korg af et wißt mått, så at tolf sådana korgar kallas: ein Kohlenmaaß, Kohlmaaß.
Kohlenkräuel, ſ. m. im Hüttenbau; en stor gaffel eller raka som brukas til kolning.
Kohlenkrücke, ſ. f. et slags raka som kolare tillika bruka at slå sönder de stora kol med.
Kohlenkübel, ſ. m. kol-kar.
Kohlenlösche, S. Kohlengesteube.
Kohlenmaaß, ſ. n. mått at måta kol med, kolstig, S. Kohlenkorb, Kohlenkübel.
Kohlenmeiler, ſ. m. kolmila. S. Meiler.
Kohlenmesser, ſ. m kolmåtare.
Kohlenpfanne, ſ. f. kolpanna, glödpanna. S. Gluthpfanne.
Kohlenruthe, ſ. f. en stång hwarmed man lagar om kol.
Kohlensack, ſ. m. kolsåk; uti chemien, den delen af en chemisk ugn hwaruti elden brinner, eldstaden, Focus.
Kohlenschaufel, ſ. f. von Eisen; kolskyffel; von Holz; kolskofwel.
Kohlenschiefer, Kohlenstein, ſ. m. brandschifer, Schistus pinguis.
Kohlenschiff, ſ. n. et fartyg som förer kol eller stenkol.
Kohlenschlitten, ſ. m. kolkrinda.
Kohlenschreiber, ſ. m. in den Hüttenwerken; kolskrifware.
Kohlenschwarz, ſ. n. en art swart färg som beredas af wißa til kol brända trädslag.
Kohlenstaub, ſ. m. koldamb, kolmåd, it. S. Kohlengestübbe.
Kohlenstift, ſ. m. bei den Zeichnern; ritkol at tekna med. S. Reißkohlen.
Kohlensturz, ſ. m. Kohlenplatz; plats där kolen aflastas.
Kohlentorf, ſ. m. eldpanna.
Kohlenträger, ſ. m. den som bär kol.
Köhler, ſ. m. kolare it. et slags hafsfisk i Norden, som för sin swarta färgs skull kallas: Köhler, Kohlfisch; en sort torsk eller kabbliau, Gadus Carbonarius, til åtskilnad af: Weißfisch, Gadus Merlangus.
Köhlerglaube, ſ. m. bonde-tro, öfwertygelse i Religion grundad på andras anseende.
Kohlerlohn, ſ. n. kolare-lön.
Kohlenmeister, ſ. m. den som har upsigten öfwer kolningen, och kolens utmåtande.
Kohlfalk, S. Kohlenfalk.
Kohlfeuer, S. Kohlenfeuer.
Kohlfisch, Kohlmund, S. Köhler.
Kohlfuchs, i. g. L. ſ. m. en rödaktig häst, hwars färg stöter mera på swart en på gult, til åtskilnad af: Brandfuchs. S. Fuchs.
Kohlgestübe, S. Kohlengesteube.
Kohlholz, ſ. n. wed til kolning.
Kohlknecht, ſ. m. en kolare-dräng.
Kohllösche, S. Kohlengesteube.
Kohlmeise, ſ. f. talgoxe. S. Meise.
Kohlmüllem, ſ. m. ein Fisch; lyrblek, zaj, Gadus Pollachius.
Kohlrose, S. Knopfrose.
Kohlschwarz, adj u. adv. kolswärt.
Kohlstatt, Kohlstätte, f. f. ställe hwarest kolmilar anlägges. S. Meilerstaat.
Köhren, v. W. S. wåhlen.
Köhrherr, ſ. m. uti Bremen, wißa Magistratspersoner, som haswa upsigten öfwer victualierna som föras til staden. it. S. Wahlherren.
Köje, n. W. ſ. f. koja.
Köken, v. u. n. W. v. adj. u. n. S. speien, sich übergeben.
Koker, ſ. m. en smal gång på däcket af en galere emellan rodarbänkar.
Kokerstycke, ſ. n. et stort stycke i framstammen af en galere.
Kolbe, ſ. f. det som är tjockt och rundt på en kropp, den tjocka delen på en klubba, en klubba, stridsklubba, kolf, skaft, handtag, bult, kulle. Der Kolben am Gewehr; skaft, anslaget af en bössa, S. Anschlag. Der Kolben am Wischer, der Ladeschaufel, u. ſ. w. in der Geschützkunst; handtag på laddstocken til et stycke, en styckränsare, o. ſ. w. Wid järnbruk kallas så de stora stycken takjärn, hwarutaf stångjärn smides. Hos handwerkare, et werktyg hwarmed de åter göra rätt, hwad som är böjdt, samt taga bort bulorna uppå et käril. Hos bössmakare, werktyg hwarmed de göra bössan in uti jämn och slätt. Eine Destillierkolbe; kolf, hjelm eller hatt på en distillirpanna. Ein blinder Destillirkolben oder Helm; blind hjelm eller alambique, hwars rör intet är på sidan utan wid spetsen; Alembicus coecus. Löthkolben bei den Gläsern und Goldschmieden; lödbult hos glasmakare och guldsmeder. Der Kolben

an einem Gewächs; kulle, halmfäste, Spadix. it. hänge wid wiſſa wärter och deſſa wärter ſielfwa, ſom. t. E. Igelskolbe; igelkolf, Sparganium. Narrenkolbe, Rohr- Teich- Waſſerkolbe; kasedun, narrkolf, Typha. Die Kolben an den Haaren; härrötter. Die Kolben bei den Hirſchen; förſta anſatſen til horn uppå unga hjortar.

Kolben, ſ. m. i. g. L. fig. hufwudkulle, ſärdeles et flintſkalligt hufwud på menniſkan. Einem die Kolbe lauſen, n. R.; luſka ens hufwud, lugga en. Narren muß man die Kolbe lauſen, n. R.; narrar måſte-man förſtå at afwiſa.

Kolben, v. a. u. n. gekolbet, p. in den Redensarten: Die Hirſe kolben, in der Landwirthſchaft; ſkära af de mogna frökknoppar af herſet. Die Seele eines Flintenlaufs kolben; göra loppet af et gewär jämnt och ſlätt. Der Hirſch kolbet, bei den Jägern; hjorten får nya horn.

Kolbenhirſch, ſ. m. en hjort, hwars horn ännu intet äro fullkomligen härda.

Kolbenrecht, ſ. n. näfwerätt, S. Fauſtrecht, it. rättighet at bewiſa ſin rätt genom enwig, ſom fordom war mycket bruklig.

Kolbenröhr, ſ. m. kolfrör.

Kolbenröhre, ſ. f. bei den Druck- und Saugwerken; pumpſtock hwaruti pompſtången går, S. Stiefel, Stiefelröhre.

Kolbenſpeiſe, ſ. f. bei den Gläſern; blandning af tennaſka, talg och tenn, ſom glasmakare bruka til at förtenna med medelſt löd-bulten.

Kolbenſtreich, ſ. m. en ſläng af en klubba.

Kolbenträger, ſ. m. den ſom bär en klubba.

Kolbenzirkel, ſ. m. en kolfzirkel.

Kolbenzeit, ſ. f. tid ifrån Martii-månad til början af Julii-månad, då hjortarne kaſta af ſina horn.

Kolbicht, adj. u. adv. tjock på ändan ſom en kolf. Blumen die kolbichte Wurzeln haben; blomſter ſom haſwa löklika eller trinda rötter.

Kolbig, adj. u. adv. knutig; full af knutar.

Kölblein, ſ. m. en liten kolf, liten klubba.

Kolderſtock, ſ. m. in der Schiffarth; roderkult eller kullerſtock, hwarmed rodret ſtyres.

Kolibri, ſ. m. Blumenvogel, Honigsvogel, Ananasvogel; honungsfogel, Retz. Trochilus.

Kolik, ſ. f. colik, ref, bukref, flen. Gallenkolik; gallcolik. Windkolik; wädercolik. Wurmkolik; ref utaf maſkar.

Kolk, ſ. m. n. W. kolke, pl. et ſtort häl eller djup uti en ſiö, en djup moße, en hwirfel, wattenſammling, källa, 3 Moſ. 11. 36.

Kolkrabe, Golkrabe, ſ. m. korp, Corvus Corax.

Koller, i. g. L. ſ. n. en art biklädning ſärdeles omkring halſen, en halskrage, it. et liſtycke, ſnöretröja Eſ. 3. 23. ſörte, Ap. 19. 12. it. für: eine lederne enge Reitkleidung; kyller, S. Kollet.

Koller, ſ. m. koller, raſeri, yrsla hos häſtar. Ein Pferd, das den wüthenden Koller hat; en raſande häſt. Ein ſtiller Koller; häſtars ſwimning. Nun hat er ſeinen Koller wieder, fig. nu är han liſſom raſande igen.

Kollerader, ſ. f. en wiß ådra bak om öronen på häſtar, ſom öpnas på dem af häſtläkare, när de få kollern.

Kollerig, adj. u. adv. von Pferden; ſkengalen.

Kollerhahn, i. g. L. ſ. m. kalkontupp, S. kollern.

Köllermacher, ſ. m. kyller-makare.

Kollern, i. g. L. v. a. u. n. mit dem Hfw. haben, p. kullra, S. rollen. it. für: den Koller haben; kollra, wara raſande. Die welſchen Hähne kollern; kalkontupparne kollra. Der Magen kollert; det bullrar i magen. Das Kunſtgezeug kollert im Bergbau, när något gått ſönder wid maſchinerna, ſom kännes utaf lätet när det aftager.

Kollern, ſ. n. kollrande. Das Kollern der indianiſchen Hähne; kalkontuppars kollrande. Das Kollern der Winde im Leibe; wädrets bullrande i kroppen.

Kollet, ſ. W. ſ. n. Koller; kyller, läderkyller.

Kolonie, ſ. W. ſ. f. nybygge, kolonie. Die amerikaniſchen Kolonien; de amerikaniſka kolonier. S. Colonie.

Koloniſirung, ſ. f. nybyggens ſättande.

Koloniſt, ſ. m. nybyggare.

Koloquinte, ſ. f. coloqwint, Cucumis Colocynthis.

Koloß, ſ. m. en ofantelig bild. Der groſſe Rhodiſer Koloß, deſſen Schenkel 60 Fuß hoch waren, ward nach 56 Jahren von einem Erdbeben umgeworfen; ſtore koloßaliſke bilden på ön Rhodus, hwars

ben

den wero 60 fot höga, blef sedan han stått 56 år, af en jordbäfning omkullkastad.

Koloßalisch, adj. u. adv. ofantlig stor.

Komet, s. m. Comet, swansstjerna. Der Schwanz eines Cometen; sijert af en komet.

Komisch, adj. u. adv. det som hörer til lustspel, comist, lustig, löjelig. Eine komische Begebenheit; en löjelig händelse.

Kommen, v. n. kam, imp. ind. käme, imp. conj. gekommen, p. komma, gå. Ich komme von Hause; jag kommer hem ifrån. Du kommst mir eben recht, i. g. L.; du kommer just i rättan tid. Kommen als wenn man gerufen wäre; komma som man wore kallad, i greswens tid, i. g. L. Von dem Wege kommen; gå wilse. Ich fürchte, ich komme hier nicht recht; jag frucktar at jag går orätt. Er kommt nie unter Leute; han går aldrig ut ibland folk. Einem in den Wurf kommen; möta en på wägen. Er ist in vier Wochen nicht aus dem Bette gekommen; han har på fyra weckor ej warit uppe ifrån sängen. Sie kommt ihm nicht von der Seite; hon skiljes intet et ögneblick ifrån honom. Er nahm das erste was ihm vor die Hände kam; han tog det som han först råkade på. Man muß nicht alles sagen, was einem in den Mund kommt; man bör ej tala obetänksamt. Auf die Welt kommen; födas. Ich glaube nicht daß er gut von der Welt kommt; jag frucktar at han intet dör på naturligt sätt.

Fig. Gut fortkommen; komma wäl för sig. Herunter kommen; komma af sig, råka i lägerwall. Der Preis ist sehr herunter gekommen; priset har mycket fallit. Ich glaube er kommt wieder auf; jag tror han kommer sig före igen. Wieder zu sich kommen; sansa sig, komma til sansning. Sehr wohlfeil wozu kommen; få för mycket godt pris. Das kommt theuer; det är dyrt. Das Pferd kommt an 30 Rthlr.; hästen kostar nästan 30 Riksdaler. Es kam jedem auf 10 Rthlr.; hwar och en fick betala tjo Riksdaler. Das wird ihm theuer zu stehen kommen; det lärer han få betala dyrt. Wenn er nicht weiter kommen kann, so flucht er: om han ej widare kan hjelpa sig, so swär han. Damit wirst du nicht weit kommen; det lärer intet hjelpa stort, ei räcka til länge. Gut mit jemand zurechte kommen; wäl förlikas med en. So dürfte mir keiner kommen; så torde ingen wåga bemöta mig, det torde ingen understå sig emot mig. Der Kopf steht ihm heute nicht recht; hufwudet står i dag icke rätt på honom, han har fått myror i hufwud. Viel Wind im Kopf haben; wara opälitelig, hafwa många widlöftigheter och förslager i hufwud, wara yr och flygtig. Gleich kommen; likna. Wer kann ihm gleich kommen; hwem kan komma up emot honom? Sie kommt der Mutter an Schönheit nahe; hon är nästan so skön som Modern. Ich kann nicht an ihn kommen; jag kan ej få tilfälle at tala med honom. Warte bis es an dich kommt; wänta tils ordningen kommer til dig. In Hitze kommen; blifwa het om hufwud. In Worten scharf an einander kommen; ordkastas. Einem unvermuthet auf den Leib kommen, i. g. L.; öfwerfalla en. Auf dem Bau kommen; dömmas til fästnings-byggnad. Wie ist er darauf gekommen; huru har han fallit på den tanken? Ich kann nicht darauf kommen; jag kan ej besinna mig därpå. Mit etwas auf die Bahn kommen; komma fram med något, bringa en sak på banen. Wir wollen auf etwas anders kommen; lät oß tala om annat. Wieder auf die alten Sprünge kommen; komma på gamla infall tilbaka, falla i gamla trallen igen, begynna sitt fordna lefnadssätt, upförande. Die ganze Schuld wird auf ihn kommen; han får bära hela skulden. Eines kommt aus dem andern; det ena följer utaf det andra. Was wird daraus kommen; hwad lärer wara följden däraf? Das kommt schön heraus; det är wäl gjordt, det låter wackert, iron. Da kommt am Ende nichts heraus; det löner til slut intet mödan. Aus aller Faßung kommen; komma utom sig sjelf, ej weta hwad man skal säga, göra eller läta. Wir wollen sehen, wie wir aus einander kommen; får se huru wi förlikas. Sie werden ihm nicht ans Leben kommen; de lära ej få rättmätig orsak at taga lifwet af honom. Glücklich davon kommen; komma lyckligt undan, undslippa. Noch habe ich nicht dazu kommen können; jag har ännu intet hast tid och tilfälle därtil. Mit einer Sache krumm herum kommen; föredraga en sak med många omswep. Hinter etwas kommen; komma under wäder med något. Hinter die Wahrheit kommen; uptäcka sannin-

ſanningen. Das iſt mir nie in den Sinn gekommen; jag har aldrig tänkt därpå. Es iſt ihm ganz aus den Gedanken gekommen; han har aldeles glömt det. Das kommt nicht in Betrachtung; där aktas intet uppå. In Ungnade kommen; falla i onåd. Ins Gefängniß kommen; kaſtas i fängelſe. In der Leute Mund kommen, i. g. L.; komma i förtal. Mit einer leichten Strafe davon kommen; ſtraffas lindrigt. Mit einem blauen Auge davon kommen; lida en dräglig ſkada. Wozu wird es endlich mit ihm kommen; hwart ſkall det taga wägen med honom? Ueber einen kommen; få rangen öfwer en, it. ſtraffa en, lära en weta hut Ueber etwas kommen; falla på något. Er iſt ihm über ſein Geld gekommen, i. g. L.; han har hemligen borttagit något af hans penningar. Um ſein Gut oder Leben kommen; miſta gods eller lif. Die Sache iſt ſchon unter die Leute gekommen; ſaken har redan blifwit almänt bekant. Sie will nicht gerne, daß es vor ihrem Mann komme; hon will ogerna at hennes Man får weta däraf. Von Kräften kommen; förtära krafterna. Von Sinnen kommen; komma ifrån ſig. Mir iſt die Sache erſt heut zu Ohren gekommen; jag har i dag förſt fått kundſkap därom. Er kann es ſich nicht zu Schulden kommen laſſen; han kan ej låta beſkylla ſig det. Ich darf mir nichts dabei zu Schulden kommen laſſen; jag har ej något at förewita, at förebrå mig. Das kam ihr ſehr zu ſtatten; det war henne mycket behjelpligt, tjenligt, nyttigt. Dabei wird er zu kurz kommen; därwid lärer han förlora. Zu Schaden kommen; lida ſkada. Kurz von der Sache zu kommen; at tala kort om ſaken. Mit jemand zur Richtigkeit kommen; bringa ſaken til ſtut med en. Heute iſt die Sache zur Richtigkeit gekommen; i dag har ſaken blifwit afgjord. Zu Jahren kommen; blifwa äldre. Zu Falle kommen, von ledigen Weibsperſonen; lägras. Ich kann kaum zu Athem kommen; jag har ſwårt för at andas. Ich kann zu nichts kommen; jag kann ej få något, jag kan intet börja med mitt arbete, it. ingen ting lyckas för mig. Wer nicht arbeitet, kann zu nichts kommen; den ſom ej arbetar, kan ej heller förwärfwa ſig något. Wenns zum Treffen kommt, ſo iſt er nie zu Hauſe, i. g. L.; när det blir alfware utaf, ſå är han aldrig hemma. Nach dem es kommt; alt efter omſtändigheter. Blind kommen, i. g. L.; komma illa an, ſe ſig illa före. Es wird noch beſſer kommen; det är intet alt, det lärer ännu blifwa mera eller wärre utaf.

Komoedie, S. Comoedie.

Kompliment, ſ. W. ſ. n. höflighets-betygelſe, ordkrus, hälsning.

König, ſ. m. in der Metallurgie; det ſom af metaller efter afdrifning blifwer öfwer och ſätter ſig på botten i ſmältdeglar, metalliſk kong, Regulus. Bleikönig; bly-Regulus; rent bly ſom efter ſmältningen blir qwar. Silberkönig; det på ſamma ſätt ifrån all intet metalliſk jord renſadt ſilfwer. it. et halfmetall ſom: Kobaltkönig. S. Kobaltſpeiſe. Arſenikkönig; arſenik-Regulus. Spießglaskönig; ſpitsglas-Regulus.

König, ſ. m. Konung. Cromwell, wenn er als Prinz gebohren wäre, würde einer der größten Könige geweſen ſeyn, nun aber war er ein Uſurpateur, ein Böſewicht, und doch einer der größten Männer ſeiner Zeit; Cromwell, om han hade warit en född Prins, hade oſtridigt blifwit en af de störſta Konungar, men nu war han en inkräktare, en illgerningsman, dock likwäl en af de störſte Män på ſin tid. Das Feſt der heil. drei Könige; trettonde dag Jul. Die Bücher der Könige; Konunga böker. Ein Schützenkönig, Scheibenkönig, Vogelkönig; den ſom wid ſkjutning til måls ſom på wiſſa ſtällen ſker af borjare, winner förſta priſet. Der Bohnenkönig; jul-konung. S. Bohnen. König im Karten, im Kegelſpiel; konung i kortleken, ibland kåglorna. Zaunkönig, unter den Vögeln. S. unter Z.

Königin, ſ. f. Drottning. Eine verwittwete Königin; en Enke-Drottning. fig. Die Sonne iſt die Königin des Tages; ſolen regerar dagen. Die Königin im Kartenſpiel; fru uti kortlek.

Königſcher, ſ. m. v. u. B W. konungsman.

Königlich, adj. u. adv. konungslig, konglig. Die Königliche Hoheit und Würde; konungslig höghet och wärdighet. Eine Königliche Krone; en konglig-Krona. Ew. Königl. Hoheit; Eders Kongl. Höghet. Die Königliche Macht; Konungawälde. Königlich handeln; handla på Konunga wis, kongligen.

Königreich, ſ. n. Konungarike.

Königs-

Königsäpfel, ſ. m. Ananas, Bromelia.
Königsblau, ſ. n. et ſlags blå färg, Couleur de Roi.
Königsfarbe, ſ. f. Prinzenfarbe; ägta guldgul färg, it. S. Königsblau.
Königsfiſcher, Eisvogel, ſ. m. isfogel, Alcedo Iſpida.
Königsgelb, ſ. n. S. Königsfarbe.
Königshof, ſ. m. kongsgård.
Königsholz, ſ. n. en af de utländſka wackraſte trädſorter, ſom ſnickare bruka, rödaktig til färgen.
Königskerze, Himmelkraut, Wollkraut, ſ. n kongsljus, Verbaſcum Thapſus. it. S. Königskraut.
Königskraut, ſ. n. Hirſchklee, Waſſerdoſt; ſlocks, Eupatorium cannabinum, it. fúr: Agrimone, oder Leberklette; ſmå-borrar, Agrimonia Eupatoria.
Königskrone, ſ. f. Konglig Krona, it. en art keiſarkrona med kantnaggade blad, Fritillaria Regia.
Königskümmel, ſ. m. S. Kümmel.
Königskupfer, ſ. m. S. Schwarzkupfer.
Königslilje, ſ. f. S. Kaiſerkrone.
Königsmord, ſ. m. konungsmord.
Königsmörder, ſ. m. konungsmördare.
Königsroſe, ſ. f. pionros. S Gichtroſe, Päonie.
Königsſalbe, ſ. f. namn på en wiß ſalfwa ſom är god för ſår.
Königsſchieſſen, ſ. n. kongs-ſkjutning, en öfning at ſkjuta til måls, hwarwid den ſom närmaſt träffar, kallas konung.
Königsſohn, v. W. ſ. m. en konglig Prins.
Königsſpiel, ſ. m. en art lek, hwaruti någon af ſällſkapet wäljes til konung.
Königsſtraſſe, ſ. f. kongswäg, it. Eriksgata.
Königsthaler, ſ. m. S. Dickthaler.
Königsthron, ſ. m. konglig thron. Den Königsthron beſteigen; komma til Regeringen.
Königstitel, ſ. m. konglig titel.
Königstochter, v. W. ſ. f. en Prinſeßa.
Königsübel, ſ. n. en wäxt ſram på halſen, kongsſot. S. Kropf.
Königsvogel, ſ. m. den wackraſte art af paradisfogel, Paradiſea Regia.
Königswaſſer, ſ. n. in der Chemie; kongswatten, ſom beſtår utaf koksaltſyra och ſalpeterſyra, Aqua Regis.
Königswieſel, ſ. n. Hermelin; lekatt, S. Hermelin.
Königswort, ſ. m. Konungens löfte och förſäkran.
Können, v. irr. n. ich kann, du kannſt, er kann, wir können, u. ſ. w. könne, praeſ. conj. konnte, imp könnte, imp conj gekonnt, p. kunna, förmå, orka, töras, råda. wela. So viel ich gekonnt habe; ſå långt jag kunnat. Es kann etwas dazwiſchen kommen; kan ſke at något hinder kommer emellan. Das kann nicht ſeyn; det är omöjeligt. Den Willen habe ich wohl, aber das Können fehlt mir; nog will jag gerna men jag kan intet. Sie kann viel bei ihm ausrichten; hon förmår, gäller mycket hos honom. Ich kann kaum gehen; jag orkar knapt gå. Es könnte geſchehen; torde hända. Ich kann es nicht wagen; jag törs ej wåga det. Die Luft kann dort nicht ſo bald kalt werden. ſo erwärmt die Sonne ſolche aufs neue; luften hinner där ej kallna, innan ſolen å nyo wärmer henne. Nun konnte ich mich rächen; nu hade jag tilfälle at hämnas. Ich kann ihm nicht Widerſtand thun; jag är ej i ſtånd at ſätta mig emot honom. Er konnte nicht anders als gehorchen; han måſte lyda. Sie kann nicht dafür; hon rår intet därföre. Er konnte es nicht alles aufeſſen; han rådde intet med at åta altſammans. Viele Künſte können; weta många konſter. Sprachen können; förſtå ſig på främmande ſpråk. Nun kann ich es; nu wet jag det utantil. Er kann auch ein Liedchen davon ſingen; han har också fått weta, fått lära det, erfarit det.
Konverſation, P. W. ſ. f. omgänge.
Konverſationston, ſ. m. ſätt at tala i omgänge.
Kopal, ſ. m. Kopalgummi, ſ. n. kopal, et ſlags gummi utaf kopalträdet, ſom tros giſwa Copalen, är en art af Sumach, Rhus Copallium. it. Copallifera
Kopalferniß, ſ. m. ferniſa utaf et ſådant gummi.
Kopeke, ſ. m. et ſiljemynt uti Ryßland, hwarutaf hundra utgöra en Rubel.
Kopenhagen; Köpenhamn.
Köper, Kieper, ſ. m. et ſlags tyg, hwaruti inſlaget ligger öfwer några trådar af upränningen, kyper, noppkin.
Köpern, kiepern, v. a. geköpert, p. wäſwa på det ſättet, noppa. Geköperte Arbeit; kyper.
Kopf, ſ. m. fúr: eine Art von vertieften Gefäß; kopp. Theekopf, Theeköpfchen; theekopp. Bade-Laß-Schröpfkopf; koppa, blodkoppa. Köpfe ſetzen; koppa.
Kopf, ſ. m. Köpfe, pl. det ytterſta och tjockaſte på något, i ſynnerhet i anatomien,

det främſta och öfwerſta på något; knapp, kopp, hufwud, Fig. lif, minne, ſnille, ſinnelag, ſkicklighet. Nadelknopf, Stockknopf; knapp på en nål, ſtockknapp. Der Kopf am Halſe einer Laute; den delen af lutan hwareſt ſträngpinnarne ſitta. Kopf im Hut; hatkulle. Kohlkopf; kålhufwud. Der Salat fängt an Köpfe zu ſetzen; ſallaten börjar knyta ſig. Ein Mohrenkopf; en häſt med et ſwart hufwud, Morkopp. Der Kopf that mir geſtern wehe; jag hade i går ondt i hufwud. Den Kopf hängen; wara modfäld, lt. wara ſkenhelig. Einem den Kopf vor die Füße legen laſſen; låta halshugga en. Sich den Kopf zurechte machen; laga om hufwudbonaden. Die Köpfe zuſammenſtecken; luta hufwuden tilſammans. Sich bei die Köpfe bekommen; råka i ſlagsmål. Mit blutigen Köpfen abgewieſen werden; komma undan med ſtor förluſt.

Fig. Ueber Hals und Kopf; hals öfwer hufwud, hufwudſtupad. Er läuft als wenn ihm der Kopf brennt; han ſpringer i ſtörſta haſt. Jemanden bei den Kopf nehmen; taga en i fängsligt förwar. Jemanden den Kopf bieten; ſätta ſig emot en. Den Kopf aus der Schlinge ziehen; weckla ſig lös, draga ſig ur faran. Auf ſeinen Kopf beſtehen; ſtå faſt wid ſitt beſlut. Einen eigenen Kopf haben; hafwa ſitt hufwud för ſig, wara enwis. Er kann ſeinen tollen Kopf nicht zwingen; han kan ej ſtyra ſitt ſinne. Mit dem Kopf durchwollen, wieder die Wand laufen; köra hufwudet i wäggen, ſöka at få ſin wilja fram det må koſta hwad det will. Er hat es ihm auf den Kopf Schuld gegeben, i. g. L.; han har rent ut ſagt honom det, ſkyllt honom därföre. Es auf den Kopf treffen; ſlå ſpiken på hufwudet. Einem das Haus über den Kopf anſtecken; ſätta eld på ens hus. Alles vor ſeinem Kopf thun; göra alt efter eget godtycko utan at rådföra andra. Einem zu Kopf wachſen; taga ſig för mycken frihet, ej wela widare lyda. Der Vater kann ihm nicht mehr zu Kopf kommen; Fadern kan ej mera hålla honom i ordning, i lydnad. Ich will meinen Kopf darauf ſetzen; jag will ſätta mitt hufwud i wad. Nicht wiſſen, wo einem der Kopf ſteht, i. g. L.; ej weta hwad man ſkal låta eller göra. Das geht ihm ſehr im Kopf herum; det förorſakar honom mycket hufwudbry, oro och ſorg. Sich den Kopf womit zerbrechen; bry hufwudet med något. Einen Kopf nicht ſanfte legen bis man etwas erfahren; lägga ſitt hufwud i blöt om något. Einem den Kopf waſchen; giſwa en en ſkrapa. Einen ſtarken Kopf haben, i. g. L. kunna uthärda at laſa, ſupa, o. ſ. w. Der Wein geht, ſteigt zu Kopf; winet ſlår i hufwudet. Er iſt nicht recht richtig im Kopf; han är litet förryckt i hufwud. Sich etwas in den Kopf ſetzen; faſt föreſätta, inbilla ſig något. Der Kopf ſteht ihm nicht recht; hufwud ſtår intet rätt på honom, han är ej wid godt lynne. Einem den Kopf zurecht ſetzen; bringa en med allwware på bättre tankar. Mache mir den Kopf nicht warm; gör intet at jag blir ond. Den Kopf wieder emporheben; repa mod. Das geht mir in dem Kopf herum; det förorſakar mig mycken oro och bekymmer. Das wird ihm den Kopf koſten; det lärer koſta honom liſwet. Da ſteht der Kopf auf; det angår lif och leſwerne. Sich eine Sache aus dem Kopf ſchlagen; ſlå en ſak ur minnet. Etwas aus dem Kopf herſagen; läſa utantil. Sich nach eines andern Kopf richten; rätta ſig efter en annans tycke. Er hat Kopf; han är wiſt intet dumm. Er hat Kopfs genug dazu; han har ſkicklighet nog därtil. Ein aufgeweckter Kopf; et qwickt ſnille. Durch das viele Romanenleſen, werden viele unſerer beſten Köpfe verdorben; genom många Romaners läſande bliſwa många af wåra bäſta unga ſnillen bortſkämde. Dickkopf, Dummkopf; tjockhufwud. Er iſt ein hitziger Kopf, Kurzkopf; han är mycket het, kort om hufwud. Ein luſtiger Kopf; en ſom har roliga infall. Ein offener Kopf; en ſom lätt kan fatta och begripa något. Ein poetiſcher Kopf; et poetiſkt ſnille. Schwindelkopf; willhjerne. Starrkopf, Trutzkopf; enwiſt hufwud, tjurhufwud. Einer der viel Wind im Kopfe hat; en opålitlig menniſka, en ſom har många widlöftigheter och förſlager i hufwud, en wiſper. Ein wunderlicher Kopf; en underlig menniſka. Viele Köpfe, viele Sinnen, Sprw.; ſå många hufwud, ſå många ſinnen.

Kopfader, Kopfarznei, Kopfbalſam, Kopfdrüſe, Kopfeſſenz, Kopfflus, o. a. m. ſom här ej finnes, ſökes under: Haupt.

Kopfarbeit, i. g. L. ſ. f. huſwudarbete, ſtuderande.

Kopfband, ſ. n. härband.

Kopfbinde, S. Hauptbinde.

Kopfbrechen, ſ. n. huſwudbräk, huſwudbry.

Kopfbrechend, adj. u. adv. det ſom koſtar mycket huſwudbräk, it. vom Wein; win ſom ſlär i huſwudet.

Kopfbrecher, Kopfreiſſer, i. g. L. ſ. m. win ſom ſtiger up i huſwudet.

Kopfbund, ſ. m. S. Turban.

Kopfbürſte, ſ. f. härborſta, it. härtoſſar til prydnad på häſthuſwuden.

Köpfchen, ſ. n. Dim. litet huſwud. Ein eigenes, eigenſinniges Köpfchen; et enwiſt huſwud.

Köpfen, v. a. geköpft, p. afhugga huſwud, halshugga. Die Bäume köpfen; kulla träden, afhugga toppen och grenarna at de må des bättre wära, ſom på pil, o. a. m. Den Tobak köpfen; tjuſwa tobak wid tobaksplantering, utplocka hjertbladet, at ſaften må des bättre gå i de öfrige bladen. it. für: Schröpfköpfe ſetzen; koppa.

Köpfen, v. n. mit dem Hfw. haben; für: Köpfe bekommen, in der Landwirthſchaft, vom Hopfen; brukas i landthushållningen om humlen, när han får knoppar, och de börja mogna.

Kopffrieß, ſ. m. zirat wid och omkring mynningen af en Canon.

Kopfgeld, ſ. n. Leibgeld, Kopfſchatz, Kopfſteuer, Perſonalſteuer; koppſkatt, mantals-penningar, i gamla tider näsſkatt.

Kopfgeſchmeide, ſ. n. ſmycke på huſwud.

Kopfgeſtell, ſ. n. ſtällning ſom är för eller öfwer huſwudet, t. e. af en ſång, huſwudgärd.

Kopfgrind, i. g. L. ſ. m. ſkorf.

Kopfhaar, ſ. n. huſwudhär.

Kopfhänger, ſ. m. en ſom hänger huſwudet, det må wara af modfällt och nedſlaget ſinne eller af ſkenhelighet.

Kopfhängerei, ſ. f. modfällt ſinne, ſkenhelighet.

Kopfholz, ſ. n. hos kolare, den ſwagaſte weden ſom läggas öfwan på i en kolmila.

Köpfig, adj. u. adv. in Zuſammenſetzung, zweiköpfig, dreiköpfig, vielköpfig; det ſom har twå, tre, många huſwuden.

Köpfiſch, i. g. L. adj. u. adv. enwis, egenſinnig.

Kopfjoch, ſ. n. uti landhushållning, et ok ſom fäſtes fram för huſwudet på kreatur, til åtſkillnad af: Halsjoch, ſom de bära på halſen.

Kopfkohl, ſ. m. huſwudkol. S. Weißkohl unter Kohl.

Kopfkrankheit, ſ. f. ſjukdom i huſwud.

Kopfküſſen, ſ. n. huſwudkudde, örngott. Ein leinerner Ueberzug über das Kopfküſſen; örngottswar, örngottshuſwa.

Kopflauge, ſ. f. en ſkrapa.

Kopfnadel, ſ. f. härnål.

Kopfnicken, ſ. n. nickande med huſwudet.

Kopfnuß, n. W. ſ. f. fig. en ſtöt, en ſläng på huſwudet.

Kopfpfühl, ſ. m. huſwudbolſter, huſwudgärd.

Kopfpflaſter, ſ. n. et pläſter för eller på huſwudet.

Kopfputz, ſ. m. grannlåt på huſwudet.

Kopfrennen, ſ. n. et Riddareſpel, efter et upſatt trähuſwud af en Morian eller Turk.

Kopfſalat, ſ. m. huſwudſalat.

Kopfſalbe, ſ. f. ſalfwa ſom brukas för huſwud, it. fig. en ſkrapa.

Kopfſchatz, ſ. m. S. Kopfgeld.

Kopfſcheu, adj. u. adv. von Thieren; ſom ej låta ſig taga på huſwudet. fig. von Menſchen; ſom bliſwit kloke af ſin ſkada. S. gewitzigt.

Kopfſchmerzen, ſ. m. huſwudwärk, ondt i huſwud.

Kopfſchmuck, ſ. m. huſwud-prydnad.

Kopfſchleier, ſ. m. huſwud-duk.

Kopfſchraube, ſ. f. en ſkruf med knapp på.

Kopfſtein, ſ. m. S. Kragſtein.

Kopfſteuer, ſ. f. S. Kopfgeld.

Kopfſtück, ſ. n. ſtycke af et huſwud. Ein Kopfſtück vom Brachſen; et ſtycke af braxhuſwud. Das Kopfſtück am Pferdezaum; huſwudlaget på betſel it. et ſlags ſilfwermynt i wärde emellan 8 och 12 ſkilling.

Kopfwaſſerſucht, ſ. f. wattenſot i huſwud.

Kopfweh, i. g. L. ſ. n. S. Kopfſchmerzen.

Kopfweide, ſ. f. hwit pil. S. Weide.

Kopfwunde, ſ. f. ſår i huſwud.

Kopfwuth, ſ. f. huſwudſyra, S. Hirnwuth.

Kopfzeug, ſ. n. en upſatt möſſa. Ein Kopfzeug für jemand aufſticken; ſätta up en möſſa för en.

Koppe, i. g. & f. f für: Berggipfel; bergskulle. Schneekoppe; en med snö betäckt bergskulle.

Koppel, f. f. 1. koppel, et par. Eine Koppel Hunde; et koppel hundar eller två sammanbundne jagthundar. Eine Koppel Pferde; flere i sammanbundne hästar som gå längs efter hwarannan. Die Hunde zur Koppel zusammenrufen, bei den Jägern; gifwa teken åt hundarna at de komma och låta koppla sig. fig. Eine Rotte losen Gesindels; et parti löst folk. 2. Halsband som jagthundar kopplas med, som hos windhundar kallas: der Strick, Hetzriemen; hos spårhundar, (Leithunde), das Hängeseil; hos hundar som spåra det wild efter blodet, (Schweißhunde), das Strick, Fangestrick. 3. En mark hwarpå flera hafwa rättighet til at jaga, beta, fiska. 4. Uti landthushållning, en hage, en gärdad betesmark eller sådant åkerstycke. Kälberkoppel; kalfhage. Kleekoppel; et hägnadt stycke mark at så klöfwer på.

Koppelfischerei, f. f. fiske som flere hafwa i gemenskap.

Koppelgenoß, f. m. den som har del uti en allmänning.

Koppelgerechtigkeit, f. f. rättighet at samfällt nyttja en skog, en åker, et fiske.

Koppelhut, f. f. Gemeintrift, Gemeinweide; samfällt bete, allmänning.

Koppeljagd, f. f. samfälld jagt uti en skogstrakt.

Koppeln, v. a. gekoppelt; koppla. Die Hunde zusammenkoppeln; koppla ihop hundarna. Ein Stück Feld einkoppeln; hägna en mark, S. befriedigen.

Koppelriemen, f. m. koppelband, halsrep, hwarmed jagthundar bindas ihop.

Koppeltrift, f. f. Koppelweide, f. f. S. Koppelhut.

Koppen, v. a. in der Landwirthschaft; kulla, S. kappen.

Koralle, f. f. korall.

Korallenachat, f. m. en agat med röda fläckar lik koraller.

Korallenbaum, f. m. så kallades fordom de flera sammansittande corallgrenar, som äro en stenartig maßa, den wißa små maskar bygga på sjöbotten, och som liknar i skapnad gwistarna af et träd. it. Erythrina Corollodendron.

Korallendrechsler, f. m. den som förfärdigar allahanda konstiga arbeten utaf koraller.

Korallenerz, f. n. korallmalm, så kallas wid Idria i Krain en fjällig bergcinnober och en cinnoberblandad mergel.

Korallenfischer, f. m. den som fiskar koraller.

Korallenholz, f. n. koralträ, *Wall.* hornaktiga djurwärter, Keratophyton.

Korallenhyacynthe, f. f. en art hyacinth med trådiga blommar, Hyacinthus monstrosus.

Korallenkraut, f. n. Erythrina herbacea.

Korallenlippen, f. pl. korallröda läppar.

Korallenmacher, f. m. den som swarfwar oägta koraller utaf ben.

Korallenmoos, f. n. korallmößa, *Retz.* Corallina, som almogen brukar emot frossan och därföre ochsåd kallas: Fiebermoos.

Korallennetz, f. n. nät at fiska koraller med.

Korallenpflanze, f. f. S. Korallenkraut.

Korallenrief, S. Rief.

Korallenschnur, f. n. et halsband af slipade koraller, et korall-band.

Korallenschwamm, f. m. Hundsruthe, f. f. Cynomorum coccineum, en ört som i apotheker kallas: Fungus melitensis officin.

Korallenstein, f. m. S. Korallenachat.

Korallenwurz, f. f. eine Art Zweiblatt, Ophrys.

Korallenzink, f. m. korallgren. S. Korallenbaum. it. en art Lonicera, Lonicera semper virens.

Koralline, f. f. sjömossa, Sertularia.

Koranzen, n. W. v. a. S. peitschen, prügeln.

Korb, f. m. Körbe, pl. korg. Ein Korb von Weidenruthen; en utaf wide-ris flätad korg. Bienenkorb; bikupa. Maulkorb; noskorg, u. s. w. Ein Korb voll Pflaumen; en korg full med plommon. Die Körbe, im Bergbau; et slags träkorgar. Fig. Hahn im Korbe seyn; wara högsta hönset i korgen, gälla mäst. Einen Korb bekommen, durch den Korb fallen, sich einen Korb hohlen; få korgen. Sie hat ihm den Korb gegeben; hon har gifwit honom korgen eller afslag.

Körbchen, f. n. Dim. en liten korg.

Korbarbeit, f. f. korgarbete.

Korbe, f. f. S. Kurbel.

Körbel, f. m. S. Kerbel.

Korbbettstelle, f. f. korgsäng.

Korbfeige, f. f. et slags fikon som i korgar föras til oß.

Korbhagel, ſ. m. in der Geſchützkunſt; hagel eller ſwå ſtenar, järnbitar och dylikt, ſom är packadt i aflånga korgar af ſälgträd och ſkjutes utur ſtora ſtycken.
Korbhammer, ſ. m. en hammare hwarmed korgmakare bulta det flåtade riſet tilſamman.
Korbmaas, ſ. n. korgmått.
Korbmacher, ſ. m. korgmakare.
Korbroſinen, ſ. pl. korgruſin.
Korbſtange, S. Kürbelſtange.
Korbſtich, ſ. m. en wiß ſömm hos ſömmerſtor.
Korbwagen, ſ. m. korgwagn.
Korbweide, ſ. f. korgpil, S. Weide.
Korduan, ſ. m. korduan, et ſlags läder, ſom beredes dels på narſſidan och då kallas: glatter oder Glanzkorduan; dels på kötſidan, och då heter: rauher oder rauchſchwarzer Korduan.
Korduanbereiter, Korduanmacher, ſ. m. den ſom tilreder korduansläder.
Korduansmacher-Handwerk, ſ. n. korduansmakare-handtwerk.
Koriander, ſ. m. koriander.
Koriandersaamen, ſ. m. koriandersrö.
Korinthen, ſ. f. corinter, et ſlags ſmå druſwor ſå kallade efter ſtaden Corinth.
Korinthenbeere, ſ. f. måbär. S. Johannisbeere.
Kork, ſ. m. kork. Bergkork; bergkork. Suber montanum.
Korkbaum, ſ. m. korkträd, Quercus ſuber.
Korkholz, ſ. n. Pantoffelholz, ſ. n. korkträd.
Korkmacher, ſ. m. den ſom gör allahanda ſaker utaf kork.
Korkſohle, ſ. f. ſoſola utaf kork.
Korkſtöpſel, ſ. m. korkſtopp.
Korkwamms, ſ. n. korktröja, en wanlig jacka hwarpå en hop tunna korkſkiſwer äro in och faſt-ſydda, ſom D. Wilkinſon upfunnit, och ſom brukas mycket på Engelſka ſteppen, at förekomma drunknande
Korkzieher, ſ. m. korkſkruf.
Kormoran, ſ. m. hafstjäder, Pelecanus Carbo.
Korn, ſ. n. Körner, pl. 1. i allmänhet ganſka ſmå trinda och hårda kroppar, korn, granum, ſom: Sandkorn; ſandkorn Salzkorn; ſaltkorn. Goldkörner; ſmå guldkorn, o. ſ. w. 2 Im Hüttenbau und der Metallurgie; de trinda ſtycken rent ſilfwer, ſom wid proberingen efter afdrifning ſätta ſig i ſmältdigeln. it de ſmå ſtycken ſilfwer, ſom gömma ſig i hården wid afdrifning (im Triebheerd.) 3. Das Korn an den Schießgewehren, Viſirkorn, Richtkorn; ſyſtekorn, ſikte på ſkjutgewär. Etwas auf dem Korn haben; fig. ſikta på något, hafwa ſitt ögnemärke på något. 4. gry, gryn. Der Wetzſtein hat ein feineres Korn als der Sandſtein; brynſtenen har en finare gry än ſandſtenen. Eine ſchwarze Lava mit eingeſprengten weiſſen quarzähnlichen Körnern; en näſtan ſwart lera ſpäkad med hwita qwartslika gryn. 5. Das Korn in der Münzwiſſenſchaft; korn, innere wärdet. Eine Münze von guten Schrot und Korn; et mynt af ägta ſkrot och korn. Fig. Ein Mann von guten Schrot und Korn; en gammal ärlig man. 6. Korn, beſonders für: Samenkörner und Getraide; ſäd, ſpannmål. Sommerkorn; wårſäd. Gerſtenkorn; bjuggkorn. Türkiſch Korn oder Weizen, Mays; turkiſkt hwete, Zea Mays. Heidekorn, S. Buchweizen, Himmelskorn. S. Gerſten. Bei uns trägt der Acker ſelten über das fünfte Korn; åkern giſwer hos oß ſällan mer än femte kornet. Ins Korn gehen; gå på ſädesgärdet. Das Korn ſteht gut; ſäden ſtår frodig. Das Korn aus dem Lande ſchiffen; ſkicka bort ſpannmålen til ſjös. Das Korn ſchlägt auf; ſpannmålspriſen ſtiga. S. Getraide. 7. et ſlags mått. S. Gran. Einem Körner ſtreuen, poet. R.; ſmickra en med ſtora loford.
Kornacker, ſ. m. ſädesåker, ſädesgärde.
Kornähre, ſ. f. ſädesax.
Kornbau, ſ. m. åkerbruk, landtbruk. S. Ackerbau.
Kornbauer, ſ. m. en bonde ſom ſyſſelſätter ſig med åkerbruket, kornbonde.
Kornbeere, ſ. f. S. Kornelle.
Kornblume, ſ. en blomma ſom wårer emellan ſäden, kornblomma; beſonders eine Art Flockenblume unter dem Rogken, Tremſe; bläklint, Centaurea Cyanus.
Kornboden, ſ. m. 1. ſädesloft eller wind, kornbod; 2. ſädesjord. S. Getraideboden.
Kornbrand, ſ. m. brandkorn, Uſtilago.
Kornbrandtwein, ſ. m. bränwin utaf ſäd.
Körnbüchſe, ſ. f. en med krita in uti öfwerſmetad trädoſa, at körna ſmält bly uti.
Körnchen, ſ. n. Dim. litet korn, gryn, grand, en liten bit. Ein Körnchen Brodt; en ſmula bröd Er hat kein Körnchen Witz im Kopf; han har intet et grand wett i hufwud.

Körnern,

Körnen, v. n. mit dem Hfw. haben, bei den Schlößern; tekna före med små hugg eller inskarningar.

Körnen, v. r. u. a. gekörnt, p. körna. 1. Sich körnen; körna sig, blifwa som korn, falla sönder i små gryn, gryna sig. Das Salz körnet sich; saltet körnar. Honig oder Baumöl, das sich vor der Kälte gekörnet hat; honing eller bomolja som af kölden grynat sig. Das Pulver körnen; körna krutet. Blei körnen; göra blyet til små kulor i det man låter det droppa ur smältdigeln i kallt watten. Wachs körnen; göra waxet kornigt. Leder körnen; sätta narf på lädret. 2. Die Vögel körnen, bei den Jägern; strö ut korn för foglar at fånga dem. Die Raubthiere körnen; lägga ut lockmat för rofdjuren 3. körnen, i. g L. für: das Beste aussuchen; plocka ut det bästa.

Körner, s. m. bei den Schlössern; et huggborr hos låsmakare.

Kornerndte, s. f. förd, sädesand, bärgning. it. förderetid, bäraningstid.

Kornfege, s. f. S. Kornsieb.

Kornfliege, s. f. Gerstenfliege, Musca Frit

Kornfuhre, s. f. 1. sädeslaß. 2. spannmålsförsel.

Korngabel, s. f. sädestjufwa.

Korngarbe, s. f. sädeskärfwe.

Korngülte, s. f. S. Kornzins.

Kornhalm, s. m. sädeshalm.

Kornhandel, s. m. spannmålshandel.

Kornhändler, s. m. spannmålshandlare.

Kornhaufen, s. m. auf dem Felde; fyl: auf dem Boden; spannmålshop.

Kornhaus, s. n. sädesbod, spannmålshus.

Kornhülsen, s. f. pl. sädesagnar.

Körnicht, adj. u. adv. lik små korn, smått som korn.

Körnig, adj. u. adv. kornfull, som består af små korn, it. kornig, grynig Grobkörnig, Feinkörnig; grofgrynig, fingrynig Körniges Gold; guld som består utaf små korn. Das Schmalz wird körnig, wenn es kalt wird; istret blir grynigt, når det stelnar. Fig. det som i smått innehåller eller säger mycket. Ein körniger Gedanke; en kärnfull tanke, som innebär mycket. Ein körniger Vortrag; et kort men eftertryckligt och lärorikt lärosätt.

Körnigkeit, s. f. innere halt och wärde, eftertryck.

Kornjahr, s. n. et år då en ymnig sädeswäxt är.

Kornjude, s. m. kornjude.

Kornkasten, s. m. sädeslår.

Kornkluft, s. f. im Hüttenbau; en liten tång at taga med det afdrifna silfwret ur smältdigeln.

Korniand, s. n. åkerfält, it. ymnigt sädesland.

Körnlein, s. n. dim. S. Körnchen.

Kornlerche, s. f. S Feldlerche, unter Lerche.

Kornlese, s. f. S. Kornerndte.

Kornmaas, s. n. sädesmått.

Kornmangel, s. m. brist på säd.

Kornmarkt, s. m. sädestorg. Heute ist großer Kornmarkt; i dag föres mycket säd til staden til salu.

Kornmeßer, s. m. den som är beståld til at måta säden.

Kornmilbe, s. f. mahl, Acarus Siro (Farinae.)

Kornmotte, s. f. S. Kornwurm, weißer.

Kornmuhle, s. f. sädesqwarn.

Kornnägelein, s. n. klint, rödklint, Agrostema Githago. S. Radel.

Kornpreis, s. m. spannmålspris.

Kornpulver, s. n. kornadt krut.

Kornrolle, s. f. S. Kornsieb.

Kornrose, s. f. Klatschrose; åker-wallmo, Papaver Rhoeas. it. agersilke, Papaver Agremone.

Kornsack, s. m. spannmåls-säk.

Kornschaufel, s. f. sädes-skofwel.

Kornscheune, s. f. sädes-lada, loge.

Kornschreiber, s. m. spannmålsskrifware.

Kornschwängel, s. m. tröskflägga. S. Flegel.

Kornschwinge, s. f. kastskofwel til at rensa säd.

Kornsieb, s. m. Kornfege, Kornrolle, Harfe; sädesrißel.

Kornspeicher, s. m. sädesbod eller loft.

Kornsperling, s. m. S. Sperling.

Körnung, s. f. z. E. des Pulvers; krutets körning.

Kornxaxe, s. f. markgångstaxa på spannmål.

Kornwagen, s. m sädeswagn, sädeslast.

Kornwanne, s. f. S Kornschwinge

Kornwage, s. f. spannmålswåg. Uti Metallurgi; proberwåg

Kornwicke, s. f. duf-ärter. Ervum hirsutum.

Kornwolf, s. m. S. Reitwurm.

Kornwucher, s. m. oloflig winst på säd, stegring på säd.

Kornwucherer, s. m. den som stegrar säden för at winna för mycket därpå. S. Kornjude.

Kornwurm, ſ. m. ſädesmaſk. Der weiſſe Kornwurm; ſmå hwita maſkar ſom upåta och förtära ſpannmålen uti magaſiner, Larva af Phalaena tinea granella. Der braune oder ſchwarze Kornwurm, Kornwiebel, Galander; Curculio granarius. Der rothe Kornwurm; Curculio Sanguineus.

Kornzange, ſ. f. en liten tång ſom fältſkärare bruka, it. en guldſmeds tång med en liten ſked på den ena änden, ſom brukas wid ſmältningar, infattningar eller annat ſmått arbete.

Kornzehende, ſ. m. ſädestjonde.

Kornzapfen, ſ. m. S. Mutterkorn.

Kornzins, ſ. m. ſpannmålsränta.

Kornelbaum, ſ. m. kornelbärs-träd, Cornus maſcula. Wilder Kornelbaum; Cornus Sanguinea.

Kornelkirſche, ſ. f. Kornelle, Kornbeere, Kornütche, i. g. L. kornel-körsbär, wälſk körsbär, fruckt af Cornus maſcula.

Körper, ſ. m. Körper, pl. kropp. Ein feſter, flüſſiger, harter, elaſtiſcher Körper; en faſt, flytande, hård, ſpånſtig kropp. Himmelskörper; himmelskroppar. Eine Farbe die viel Körper hat; en färg ſom har mycken färgſtoft. Einen ſchwachen Körper haben; wara af ſwag hälſa. Ein entſeelter Körper; en död kropp, et lik. Er iſt ein Körper ohne Seele; han är en enfaldig menniſka. Der Staatskörper; hela ſtaten.

Körperlich, adj. u. adv. det ſom har en kropp, lekamlig, b. W. det ſom hörer kroppen til, kropplig, liflig. Körperlicher Weiſe, b. R. på lekamligt ſätt. Die körperlichen Eigenſchaften; de kroppliga egenſkaper. Einen körperlichen Eid thun; göra en liflig ed, ſwärja wid liſwet. Eine körperliche Zahl, Körperzahl, in der Arithmetik; et tal ſom kommer fram när jag multiplicerar tre andra tal med ſig ſjelf, Numerus ſolidus.

Körperwelt, ſ. f. im Gegenſatz der Geiſterwelt; alla kroppar i werlden.

Korpusſchrift, ſ. f. et ſlag af de minſta ſtilar hos boktryckare.

Koſen, v. n. mit dem Hfw. haben, v. u. P. W.; tala wänligt. S. Liebkoſen.

Koſſathe, ſ. m. Koßäthe, Koße, Pr. W.; halfbonde, torpare.

Koſt, ſ. f. ohne pl. liſsuppehälle, mat, koſt, koſthåll, penſion. Vorkoſt; mat ſom ätes för huſwudrätten. Zukoſt; tilkoſt, it ſoſwel. S. Zugemüſe. Hausmannskoſt; husmanskoſt. Die ſchwarze Suppe der Lacädemonier war eine ſchlechte Koſt; Spartanernas ſå kallade ſwartſoppa war en dålig mat. Sich mit ſchlechter Koſt behelfen; åta tarftig mat. Einem freie Koſt geben; giſwa en fri mat. Zu jemand in die Koſt gehen; gå til en i koſt. Sich in die Koſt verdingen; betala koſtpenningar för ſig. Seine Kinder in die Koſt thun; ſätta ſina barn i penſion.

Koſtbar, adj. u. adv. 1. für: was viel koſtet, oder Koſten erfordert; dyr, koſtſam. Das iſt mir zu koſtbar; det är för dyrt för mig. Das war eine koſtbare Reiſe; det war en koſtſam reſa. 2. für: einen großen Werth habend, ſchätzbar; koſtbar, koſtelig, präktig. Koſtbare Meublen; koſtbart husgeråd. Koſtbare Kleider; präktiga kläder. Ihm iſt jede Minute koſtbar; hwar minut är koſtbar för honom. 3. angenehm: Sie weiß mir jedes Vergnügen noch koſtbarer zu machen; hon wet at göra mig hwart nöje ännu angenämare. 4. preciös: ſich ſehr koſtbar machen; inbilla ſig mycket, ſkatta ſig mycket högt, komma ſällan til en, haſwa allahanda tokuga antagna ſeder, wara preciös.

Koſtbarkeit, ſ. f. 1. dyrhet, 2. koſtbarhet, 3. koſtbara ſaker. Alle ſeine Koſtbarkeiten bei Seite ſchaffen; bringa undan alt hwad man har af koſtbarheter. 4. prakt. Die Koſtbarkeit der Meublen in ſeinem Hauſe übertrift alles; meublernas prakt uti deß hus går öfwer alt.

Koſten, ſ. plur. ohne ſing. koſtnad, penningar, omkoſtnad, bekoſtnad, omkoſtningar; ſig. förſång. Das erfordert große Koſten; det fordrar ſtor koſtnad. Sich große Koſten machen, ſich in Koſten ſetzen; anwända ſtor koſtnad på något, göra ſig ſtora omkoſtningar. Wer ſoll die Koſten beſtreiten; hwem beſtår omkoſtnaden? Er hat die Koſten nicht dazu; han har intet räd därtil. Zehrungskoſten; tärepenning. Das wird die Koſten nicht tragen; det lärer ej bära ſig, ej betala omkoſtnaden. Die Koſten überſchlagen; öfwerlägga bekoſtnaden. Auf anderer Leute Koſten leben; leſwa på andras omkoſtnad. S. Unkoſten. Er lobte ſeinen Freund, aber auf Koſten ſeines eignen Bruders; han berömde ſin wän, men til ſin egen brors förſång. Er wagt es auf Koſten ſeiner Ehre; han wågar det med fara för ſin heder.

Koſten, v. a, gekoſtet, p. ſmaka på, freſta, förſöka, kännas wid. Koſten ſie doch ein wenig davon; ſmak på litet. fig. Ich habe es gekoſtet, wie es thut, i. g. L.; jag har förſökt det, jag har fått kännas wid det. Dem Kinde die Ruthe koſten laſſen; gifwa barn ris, låta et barn ſmaka riſet.

Koſten, v. n. mit dem Hfw. haben; koſta, erfordra, koſta på. Das koſtet viel Geld; det koſtar mycket penningar. Was koſtet es nicht, ehe man ſo weit kommt; hwad koſtar det intet för möda, för än man hinner dit? Es koſtet ihm nur ein einziges Wort; han törs blott ſäga et enda ord. Der Bau hat viel Holz gekoſtet; byggnaden har fordrat mycket timmer. Der Sieg hat viel Blut gekoſtet; ſegern hat blifwit dyrt köpt. Es koſtete ihm viel Ueberwindung, ehe er ſich dazu entſchlieſſen konnte; detta beſlut koſtade mycket på honom. Die Trennung wird ihrem zärtlichen Herzen viel koſten; denna ſkiljesmåßan lärer mycket oroa hennes öma hjerta. Wenn es mir auch das Leben koſten ſollte; om det än gällde mitt lif.

Koſten, ſ. n. ſmakande, freſtande.

Koſtenfrei, i. g. L. adj. u. adv. fri för omkoſtnad. Ich bin noch nicht koſtenfrei; koſtnaden därwid har ännu intet betalt ſig.

Koſtenverſchlag, ſ. m. omkoſtnings-förſlag.

Koſtfrau, ſ. f. ſpis-wärdinna.

Koſtfrei, adj. u. adv. ſom njuter fri koſt.

Koſtfreiheit, ſ. f. fri koſt.

Koſtgänger, ſ. m. koſtgångare, ſpisgäſt. Koſtgänger halten; emottaga ſpisgäſter, hålla ſpisning.

Koſtgeld, ſ. n. koſtpenningar.

Koſthaus, ſ. n. et hus, där ſpisgäſter hålles.

Koſtjungfer, ſ. f. en jungfru ſom är i koſt i et främmande hus.

Köſtlich, adj u. adv. koſtlig, koſtbar, präktig. Ein köſtlicher Biſſen; köſtlig ſpis, dyr och läcker mat. Köſtlich leben; leſwa präktigt. Heute iſt es ein köſtliches Wetter; det är i dag alt för wackert wäder S. Koſtbar.

Köſtlichkeit, v. W. ſ. f. S. Koſtbarkeit.

Koſtverächter, i. g. L. ſ. m. den ſom föraktar maten. Er iſt kein Koſtverächter; han föraktar ingen mat, fig. han hör ler til goda husmanskoſt.

Koſtume, ſ. W. ſ. f. in den ſchönen Künſten; det ſom är brukligt, ſom kommer öfwerens med hiſtoriſka ſanningen.

Koth, ſ. m ohne pl. orenlighet på gator, träck af wißa djur, bynghop, fig. nedrigt ſtånd. Sich mit Koth beſudeln; ſmutſa, orena ſig, göra ſig oren. Jemand aus dem Koth hervorziehen; uphjelpa en ifrån ſtoftet, u:ur nedrigt ſtånd. Sich in den Koth werfen, fig. förnedra ſig.

Kothbaum, ſ. m. Sterculia.

Kothblech, ſ. n. an den Wägen; järn ſom betäcker axelpinnarna.

Kothbürſte, ſ. f. ſkoborſte.

Kothgrube, ſ. f. lergrop.

Kothig adj. u. adv. oren, ſmutſig, träckig, lortig, moraſig. Ein kothiger Weg; en oren, moraſig weg. Kothiges Wetter; rägn-wäder.

Kothklunker, n. W. orenlighet ſom fäſter ſig wid fållen på boſkop.

Kothlache, ſ. f. lortpuß.

Kothſchaufel, ſ. f. dyng-ſpade.

Kothe, ſ. f. Salzkothe; ſmå hus eller hyttor hwareſt ſalt ſjudes.

Kothknappe, ſ. m. Kothknecht, Kothleute pl. en dräng uti en ſaltſjudare-hytta.

Kothmeiſter, ſ. m. den ſom har upſigten öfwer en ſaltpanna.

Kothe, ſ. f. bei Pferden; knota, nederſta leden på häſtfoten.

Köthener, Köther, Käther, Käthener, ſ. m. torpare, S. Kathenmann.

Köther, n. W. i. g. L. ſ. m. en gemen hund, by-racka.

Kothſaß, ſ. m. S. Koßathe.

Kotzen, n. W. v. n mit dem Hfw. haben; gifwa öfwer, kaſta up, S ſich erbrechen.

Krabbe, ſ. f. Eine Art ganz kleiner langſchwänziger Krebſe; räka, Cancer Squilla. Die kurzſchwänzige Krabbe; krabba, S. Taſchenkrebs unter Krebs.

Krabbenfreſſer, ſ. m. en art amerikaniſka hägrar, Ardea caerulea.

Krabbenſchnecke, ſ. f. en art wirfwel, Strombus Lambis.

Krabbenſpinne, ſ. f. en art ſpindel, Aranea viatica.

Krabbeln, n. W. v. a. grabba, famla omkring med händerna, v. n. krâla, krâla hoptals, wimla. it. klia.

Krachen, v. n. mit dem Hlfw. haben; gekracht p. braka, knaka, göra gny, it. ſpraka. Das Eis kracht; iſen brakar. Der Donner kracht; torndön, åſkan dundrar. Das Feuer kracht; weden ſprakar.

Krachen, ſ. n. brak, knakande, ſprakande. Unter dem Krachen des Geſchützes; under kanonernas dundrande.

Krachbüchse, i. g. L. s. f. nyckelbössa, it. fläderbössa som barn skjuta med.
Krachend, adj. u. adv. brakande.
Krächzen, v. n. mit dem Hfw. haben; flåsa, flämta, häßja, stånka, it. häftigt sucka. Die Krähen krächzen; korparne ropa krak.
Krächzen, s. n. stånkande, flämtande, häßjande. Das Krächzen der Krähen; korpars låte.
Kracke, n. W. s. f. en gammal, en dålig häst.
Kraft, s. f. Kräfte, pl. kraft, magt, styrka, förmåga, eftertryck, wärkan. Alle seine Kräfte anwänden; anwända alla krafter. Aus aller Kraft; med all magt. Eine Rede ohne Kraft und Saft; et tal utan all styrka. Kraft und Saft woraus ziehen; draga musten eller det bästa utur något. Das geht über meine Kräfte; der går öfwer min förmåga. Ohne alle Kraft; utan all wärkan. Der Abgang der Kräfte; aftynande. Wieder zu Kräften kommen; repa sig igen. Mit Heeres Kraft, v. R. med en stor krigshär. Das Urtheil geht in seine Kraft, wenn die Fatalien abgelaufen sind, J. R. domen har wunnit laga kraft, S. Rechtskräftig. In Kraft, adv. i kraft eller förmågo, på wägnar, igenom. Kraft des mir aufgetragenen Amtes; på dragande kall och ämbetes wägnar. Kraft meiner Vollmacht; i kraft af det som mig är updraget. Kraft seiner grossen Beredsamkeit; igenom hans stora talegåfwa. Kraft dessen; i följe hwaraf.
Kraftarznei, s. f. et stärkande läkemedel.
Kraftbalsam, s. m. stärkande balsam.
Kraftbrühe, s. f. kraftsoppa.
Kraftgenie, s. m. Kraftmänner, pl. uti god mening, et lifligt och starkt snille, men gemenligen kallas så uti föraktelig mening såta snillen, som wilja gifwa sig anseende af styrka och djupsinnighet. En sådan kallas ochså: Kraftpedant.
Kräftig, adj. u. adv. kräftig, stark, stärkande, närande, bindande, dyr, gällande, giltig. Kräftige Heilmittel; kraftigt wärkande medel. Kräftiger Wein; starkt win. Ein kräftiger Trost; en stärkande tröst. Kräftige Speise; närande, födande mat. Kräftige Beweise; bindande skäl. Eine kräftige Versicherung; en dyr försäkran. Eine kräftige Fürbitte; en gällande förbön. Eine kräftige Verschreibung; en giltig förskrifning. Ein kräftiges Zeugniß; et klart och wigtigt witnesbörd. Eine kräftige Wahrheit; en sanning som tränger i hjertat.
Kraftlos, adj. u. adv. kraftlös, magtlös, utan kraft och werkan, utan styrka, swag, orklös, ogiltig i rättegångssaker. Kraftloser Wein; dufwet win,
Kraftlosigkeit, s. f. kraftlöshet, magtlöshet, oförmögenhet, swaghet, orklöshet, ogiltighet.
Kraftmann, s. m. Kraftmänner, S. Kraftgenie.
Kraftmehl, s. n. hwit stärkelse, S. Stärke, Stärkmehl.
Kraftmilch, s. f. en stärkande dryck på apotheker, lik en mjölk, Lac confortans.
Kraftsprache, s. f. starkt och lifligt sätt at uttrycka sig uti tal.
Kraftsuppe, s. f. S. Kraftbrühe.
Krafthätig, adj. u. adv. kraftigt werkande.
Kraftwasser, s. n. stärkande warten på Apotheker.
Kraftwurzel, s. f. en nordamerikanisk planta, Panax.
Kragen, s. m. krage, linning. Halskragen; halskrage, halskrus. Der Kragen an einem Hemde; skjortgwärd, halslinning. Der Ringkragen der Officiers im Dienst; ringkrage. Kragen der Geistlichen; prästkrage. Krauser Kragen; pipkrage. Spanischer Kragen, in der Medicin; Paraphimosis.
Kragenhuhn, s. n. Tetrao Umbellus.
Kragstein, s. m. in der Baukunst; kragsten, wäggbandssstenar på en byggning som nå utom muren til stöd för sparrarna.
Krähe, s. f. schwarze Krähe, Rabenkrähe, Mittelrabe; kråka, Corvus Cornix. Saatkrähe, (Karock, P. W. i. g. L.) roka, Corvus frugilegus. it. S. Holzkrähe. Eine Krähe hackt der andern kein Auge aus; en korp hugger ej ut ögat på den andra.
Krähenbeere, s. f. bär af kråkris, Empetrum nigrum.
Krähen, v. n. mit dem Hfw. haben; gekräht, p. gala, som tuppen gör. Er krähet zu früh, fig. i. g. L. han är för bittida uppe. it. han sjunger för brått segersången. Darnach wird kein Hahn krähen; det lärer ingen bry sig om, ingen lärer fråga därefter.
Krähen, s. n. galande.

Krähenauge, s. n. 1. kråköga, fig. 2. liktorn, 3. i apotheker for någon likhet med kärnan af en ostindisk frucht, råfkaka, Strychnos nux vomica.

Krähenbeere, s. f. bär af kråkris, S. Felsenstrauch.

Krähenfuß, s. m. kråkfot, fig. kallas i g. L. illa skrifna bokstäfwer: Krähenfüsse; kråkfötter. it. in der Botanik; en art af groblad, Plantago coronopus.

Krähenhütte, s. f. bei den Jägern; en hydda som jägaren har, at skjuta utur på kråkor och korpar.

Krähenklaue, s. f. kråkklo. fig. in der Botanik, kåringtand, björnklor, Lotus corniculata, S. Steinklee unter Klee.

Krähenzehe, s. f. en art groblad, Plantago maritima, S. Wegerich.

Krähenspecht, s. m. spilkråka, S. Holzkråhe, Schwarz-Specht.

Krahn, s. m. Hebekrahn, Kranich); kran, at lyfta stora tyngder med ut och in uti skeppen

Krahnbalken, s. m. hals på en kran, hwaruti trissan sitter. it. bjelkar som stå ut på et skepp, och hwarpå ankaret ligger når det är upwindat.

Krahngefälle, s. f pl. kranpenningar.

Krahngehäuse, s. n. sidowäggar på en kran.

Krahngerechtigkeit, s. m. 1. rättighet at hålla kran. 2. rättighet at anhålla skeppare at på en ort lasta ut och förtulla sina waror.

Krangestelle, s. n. ställning til en kran.

Krahnrad, s. n. hjulet i en kran, hwarmed tyngderna lyftes up.

Krahnrecht, s. n. S. Krahngerechtigkeit.

Krahnseil, s. n. tjockt tåg på en kran, at lyfta tyngderna med.

Krahnschreiber, s. m. kranskrifware.

Krahnständer, s. m. den wågrätta bjelken uti en kran, hwarpå hela maschinen hwilar.

Krais, S. Kreis.

Krakeel, n. W s. m. träta, S. Zank.

Kräkeln, i. g. L. v. n. träta, ordkastas, kräckla.

Kräkler, n. W. s. n den som kräcklar gerna, börjar träta

Kraken, s. m., Seekabbe, s. f. et föregifwet stort hafsdjur eller sjöpolyp uti nordsjön, som Pantoppidan talar om.

Kralle, s. f. klo.

Krällen, v. a. i. g. L. von den Katzen; klösa, rifwa med klor.

Kram, s. m. kram, krambod, kramgods, kramhandel, bodhandel. Einen Kram anfangen; börja en liten handel. Seinen Kram einpacken; packa in sina waror, sitt kramgods. Einem den Kram verbieten; förbjuda en at wara kramare. it. fig. en handel, en sak. Das dient nicht in seinen Kram; det tjenar intet i hans kram, til hans affigt, han tycker intet därom. Das verdarb ihm den ganzen Kram, i. g. L.; det skämde bort hela saken för honom.

Krambude, s. f. krambod.

Kramdiener, s. m. boddräng.

Kramen, v. n. mit dem Hfw. haben; sätta hit och dit, sätta, laga i ordning. Sie muß immer etwas im Hause zu kramen haben; hon bör altid wara i rörelse i huset. S. auskramen, einkramen.

Kramer, Krämer s. m. kramare, minuthandlare, bodköpmann.

Krämerin, s. f. kramare-hustru, krämerska.

Kramer-Amt, s. n. Krämergülde, Kramerinnung, Kramerzunft; kramareämbete.

Krämerbude, s. f. S. Krambude.

Krämerei, s. f. krämeri.

Krämergewicht, s. n. handelswigt.

Krämerhandwerk, s. n. kramare-handtwerk, kramaresyssla.

Kramerhaus, s. n. et offentlig hus på några ställen, där kramare bjuda sina waror til salu.

Kramerinnung, s. f. S. Krameramt.

Kramhüter, s. m. S. Ladenhüter.

Kramerjung, s. m. bodgässe.

Kramerkümmel, s. m. S. Römischer Kümmel, unter Kümmel.

Kramerlade, s. f. en låda hwaruti kramareämbetet förwarar sina frihetsbref, o. d. m.

Kramleiter, s. f. en stege i en kramarebod.

Krämermädgen, s. n. bodjungfru.

Kramerwage, s. f. en wigtskål som brukas i bodar.

Kramhandel, s. m. kram, kramhandel, bodhandel.

Kramkasten, s. m. kramskåp som bäres på rygaen.

Kramladen, s. m krambod, ständ.

Krammaare, s f. kramgods.

Krammetsvogel, s m zusammengez. Kramsvogel, s. m. kramsfogel, Turdus. Des arter äro. 1. Der Krammetsvogel im eigent-

eigentlichſten Verſtande, oder der Ziemer, blauer groſſer Ziemer, Wacholder-Droſſel; kramsfogel, ſnöſkata, Turdus Pilaris. 2. Miſteldroſſel, Miſtelziemer, Schnarre, Miſpler; björktraſt; Turdus viſcivorus. Weiße-Ziep-Pfeiff-Wein-Droſſel; klera, rödwinge, Turdus iliacus. Schwarze Amſel, Bergmerle; traſt, kältraſt, Turdus Merula. Singdroßel, kleine Sangdroſſel, Zippdroſſel, Weindroſſel, Rothdroſſel; Turdus muſicus. Roſenfärbige Ackerdroſſel; Turdus roſeus. Melodiſche Droſſel; Turdus polyglottus. Ringdroſſel, Ringamſel, Dianendroſſel, Schneedroſſel, Meerdroſſel; Turdus torquatus. u. a. m.

Krampe, ſ. f. krampe.

Krämpe, ſ. f. am Hut; hattbräm, hattſtyfwe, it. hatttråns.

Krämpel, ſ. m. en art grof ullkamm hwarmed ullen kammas.

Krämpelbank, ſ. f. bänk hwarpå klädmakares grofwa ullkammar åro befäſtade.

Krämpelkamm, ſ. m. en ſådan ullkamm, til åtſkilnad af de finare kardor.

Krämpeln, v. a. kamma ullen med de grofware ullkammar. Gekrämpelte Wolle; kammad ull.

Krämpelraſch, ſ. m. raſt af kort eller kammad ull.

Krämpen, v. a. gekrämpt, p. hos hattmakare, göra eller böja hattſtyfwen.

Krämphake, ſ. m. en hake hwarmed man fordom fäſtade up hattar.

Krampf, ſ. m. Krämpfe, pl. krampdrag, ſendrag. Die Krämpfe bei Frauenzimmern; ondt af modern, upſtigningar, vapeurs.

Krampfader, ſ. f. Aderkropf; krampåder. en ſwulnad utaf en blodåders för ſtora utwidgande af blodet, på et eller flera ſtällen.

Krampfaderbruch, ſ. m. Aderbruch; en art bråk utaf en ſådan åders ſwulnad, Circocele, Hernia varicoſa

Krampfädericht, adj. krampådrig.

Krämpfig, adj. u. adv. plågad af krampdrag eller ſendrag.

Krampfiſch, ſ. m. Zitterfiſch, Taubfiſch; en art råcka, dragfiſk, Raja Torpedo.

Krampfſucht, ſ. f. S. Kriebelkrankheit.

Kramsvogel, ſ. f. S. Krammetsvogel

Kranich, ſ. m. ein Vogel; trana, Ardea grus. it. für: ein ſtehendes Hebezeug in den Seeſtädten, S. Krahn.

Kranichhals, ſ. m. 1. en tranhals, en långhals. 2. In der Botanik; ſtärknäbb; Geranium; S. Storchſchnabel.

Kranichſchnabel, ſ. m. en art ſtärknäbb, Geraninm gruinum.

Krank, adj. u. adv. ſjuk. Wie lange iſt er ſchon krank geweſen; huru länge har han redan legat ſjuk? Immer in der Einbildung krank ſeyn; ſtändigt pjunka. Einen kranken Fuß haben; haſwa ondt i foten. Sich krank machen; föregiſwa en ſjukdom. Mein Kopf iſt heute zu krank um viel zu denken; mitt hufwud är i dag för ſwagt för at kunna tänka mycket. Krank am Gemüth; ſjuk til ſinnes, ſwärmodig. Krank am Verſtande; af ſwagt förſtånd. Ein krankes Gewiſſen; et ſåradt ſamwete. Ein kranker Beutel; en tom penningepung. Man mögte ſich krank darüber lachen, i. g. L.; man må ſkratta ſig fördärfwad därät.

Kranke, ein Kranker, ſ. m. en ſom är eller ligger ſjuk. Die Kranken, pl. de ſjuke.

Kränkeln, v. n. mit dem Hülfsw. haben; wara ſjuklig, kraslig, haſwa ſwag hälſa, dragas med beſtändiga krämpor.

Kranken, v. n. mit dem Hſw. haben; ſjukna, wara ſjuk.

Kränken, v. a. gekränkt, p. bruka, qwälja, förolämpa. Das kränkt mich; det grämer mig, det gör mig ondt. Ein gekränktes Gewiſſen; et kränkt ſamwete. Sich faſt zu Tode kränken; qwälja ſig näſtan til döds. Jemandes Ehre kränken; förolämpa ens heder och åra. Es ſoll dir kein Haar gekränkt werden; dig ſkall ej ſke det minſta öfwerwäld.

Krankenbeſuch, ſ. m. beſök hos en ſjuk.

Krankenbett, ſ. n. ſjukſäng.

Krankenfall, ſ. m. Krankenfälle, pl. en ſjukdom med alla des omſtändigheter, it. berättelſe därom.

Krankengeſchichte, ſ. f. berättelſe om en ſjukdoms urſprung och förhållande, Hiſtoria morbi.

Krankenhaus, ſ. n. Krankenſpital; ſjukhus.

Krankenlager, ſ. n. ſjukſäng, ſjukdom. Noch einem ſchweren Krankenlager; efter en ſwår ſjukdom.

Krankenſchiff, ſ. n. S. Hoſpitalſchiff.

Krankenſtube, ſ. f. et rum hwaruti en ſjuk eller flere ſjuke åro, ſjukrum

Krankenwärter, ſ. m. ſjukwaktare.

Krankenwärterin, ſ. f. ſjukwakterſka.

Krankenzimmer, ſ. n. S. Krankenſtube.

Krankheit, ſ. f. ſjukdom, ſjuka. Er iſt neulich von einer heftigen Krankheit geneſen; han är nyß upkommen iſrän en ſwär ſjukdom. Die engliſche Krankheit; engelſka ſjukan, Rachitis. Eine epidemiſche Krankheit; en farſot. Gemüthskrankheit; ſinnets ſjuka, ſwärmodighet. Langeweile iſt eine beſchwerliche Krankheit der Seele; ledsnad är en beſwärlig fiende för ſjälen.

Kränklich, adj. u. adv. ſjuklig, krämpig, ſwag.

Kränklichkeit, ſ. f. ſjuklighet.

Kränkling, ſ. m. ſjukling.

Kränkung, ſ. f. kränkande, förolämpande.

Kranz, ſ. m. Kränze, pl. krans, krona, karnis på en pelare, allahanda prydnader ofwan omkring något. Kränze von Blumen winden; fläta kransar af roſor. Den Kranz gewinnen; winna kronan eller priſet. Roſenkranz; radband. Weinkranz; källarekrans. Guter Wein bedarf keines Kranzes; godt win behöfwer ingen uthängd krans, det roſar ſig ſjelft. Erndtekranz, Loorbeerkranz, Pechkranz, Strohkranz; ſe på ſina ſtällen. Ehrenkrans, Jungfrauenkranz; jungfrudom. Sie hat ihren Kranz, ihr Kränzchen ſchon verloren; hon är ej mera Jungfru.

Kränzchen, ſ. n. en liten krans. it. i. g. L. för: eine in der Reihe herumgehende Geſellſchaft, die ſich zu einer gewiſſen Zeit verſammelt; et ſlutet ſällſkap, ſom hwar och en af laget i ſin ordning emottager hos ſig. Wenn es mit einem Schmaus verbunden iſt; en omgång af måltider, ſom goda wänner hålla hos hwarannan.

Kranzader, Kranzblutader, ſ. f. en ſtor bloddåder ſom omgifwer magen, vena coronaria.

Kranzbeere, P. W. S. Wachholderbeere.

Kränzen, v. a. 1. pryda med krans, S. bekränzen. 2. in der Forſtwiſſenſchaft; taga af barken i ring omkring ſtammen.

Kranzjungfer, i. g. L. ſ. f. brudſrämma.

Kranzleiſte, ſ. f. in der Baukunſt; karnisliſta.

Kranznath, ſ. f. Kronnath, in der Anatomie; kronſömn, Sutura coronalis.

Krapp, ſ. m. Grapp, Färberröthe, Röthe; krapp, Rubia Tinctorum.

Krater, ſ. W. ſ. n. (phyſikal. Erdbeſchreib.) et ſtälle på jorden hwareſt märken finnes at där fordom aſka, ſten, lava o. d. m. har bliſwit up ur jorden utkaſtat, eller hwareſt de än utkaſtas, ſom utur Vulcaner.

Kratzbeere, i. g. L. ſ. f. 1. för: Brombeere; brombär, Rubus fruticoſus. 2. för; blaue Brombeere, Kraſſelbeere, Bocksbeere, Taubenbeere; björnbär, blå hallon, Rubus caeſius. 3. för: Berghimbeere, Thaubeere, Wolkenbeere; hjortron, Rubus Chamemorus. it. 4. hallon, Rubus Idaeus laevis.

Kratzbeerſtaude, ſ. m. buſke hwarpå deſſa ſlags bär wära.

Kratzblech, ſ. m. en meßingsplåt med många hål uti, hwaruti gördelmakare ſätta knapparna, när de ſkola poleras med kratsborſten.

Kratzbürſte, ſ. f. krasborſte, it. ſkoborſte. Er ſitzt da wie eine Kratzbürſte, n. N.; han ſitter ſom han wore dragen på ſtälträd.

Kratze, ſ. f. kratsjärn, ſkafjärn, ſkrapjärn. bei den Wollkämmern; et ſlags af de groſware ullkammar. S. Krämpel. Bei den Minirern; en ſlags hacka.

Krätze, ſ. f. eine Hautkrankheit; ſkabb, kläda.

Krätze, ſ. f. im Bergbau und bei den Metallarbeitern, das Krätz, Gekrätz; det ſom faller af, går af under arbetande, krats. In die Krätze gehen, fig. i. g. L.; gå til ſpillo, gå förlorad.

Kratzeiſen, ſ. n. krats-eller planer-järn.

Kratzen, v. a. gekratzt; kratſa, kraſſa, riſwa, klöſa, klo. Mit den Fingern an die Thür kratzen; kratſa på dören. Die Hühner kratzen in die Erde; hönſen kraſſa i mullen, S. ſcharren. Sie kratzte ihm mit den Nägeln ins Geſicht; hon reſ honom med naglarna i anſigtet. Mit den Klauen kratzen; klöſa med klor ſom kattor. Sich in den Kopf kratzen; klå ſig i hufwud. Sich hinter die Ohren kratzen, fig. i. g. L.; ängra en ſak. Wolle kratzen; karda ull. Die Metallarbeiter kratzen ihre Arbeiten; metallarbetare polera ſina arbeten med kratsborſten. Er kratzte das, was er falſch geſchrieben, wieder mit dem Federmeſſer aus; han utraderade det med penkniſwen, ſom war orätt ſkrifwet.

Krätzer, ſ. m. krats, et inſtrument til at dräga laddningen utur et ſkjutgewär. it. elakt, ſurt och ſwagſladt win.

Kratzer, ſ. m. en art trädlik maſk uti fiſkarnas inälfwor med taggigt hufwud, Echinorynchus, *Müll.*

Krätzfriſchen, ſ. n. när man uti ſmälthyttor ſmälter och gör til goda hwad ſom förſt afgått af malmen.

Kratz-

Kratzfuß, ſ. m. ſå kallas i ſkämt en oſticklig reverenz. Einen Kratzfuß machen, n. R.; ſtryka med foten.

Krätzhamen, ſ. m. et ſlags not hos fiſkare.

Krätzig, adj. u. adv. ſkabbig, full med ſkabb, klädig.

Krätzkamm, ſ. m. ullkamm. S. Kratzen.

Krätzkupfer, ſ. n. koppar ſom bliſwit ſmältad utaf det ſom förſt gått til ſpillo.

Krätzmeßing, ſ. m. all afgång eller utſkott af meßing. S. Schrotmeßing.

Krätzſalbe, ſ. f. ſkabb-ſmörja.

Krätzwäſcher, ſ. m. en arbetare wid hyttor ſom bockar eller twättar malmen ſom har gått af eller til ſpillo.

Krätze, ſ. f. eine Hautkrankheit; ſkabb.

Kräuel, v. u. B. W. ſ. m. en ſtor gaffel med krokuga taggar.

Krauen, i. g. L. a. a. ſackta klå ſig. S. Kratzen.

Kraus, adj. u. adv. krufig, krufad, knorlig, it kantad. Natürlich krauſe Haare; krufigt hår. Künſtlich kraus gemachtetes oder gekräuſtes Haar; krufadt hår. Münzſorten mit einem krauſen Rande; kantadt mynt. Ein krauſer Kragen; en pipkrage. Die krauſen Wellen des Meers; de korta böljorna uti hafwet. Er hat einen krauſen Sinn; han är krufig til at hafwa at göra med. Kraus werden; bliſwa ond och trotſig, ſnarſticken. Sich kraus machen, i. g. L.; ſlå ſtora ſpik af litet järn, it. wara krufig, bliſwa trotſig, djerf emot en.

Krausbart, i. g. L. ſ. m. den ſom har et tjokt och krufigt ſkägg.

Krausbeere, ſ. f. krusbär, Ribes uva criſpa. S. Rauchbeere.

Krausdiſtel, ſ. f. Walddiſtel, Raddiſtel, Mannstreu, Krauswurz; Eryngium campeſtre.

Krauſe, ſ. f. Kräuſe; krusning, kruſering, friſering. Halskrauſe; en krufad krage, halsfrås, halskrus. Handkrauſen; manſchetter. Prieſterkrauſe; pipkrage.

Krauseiſen, ſ. n. Knoppereiſen, kantnaggadt ſtångjärn

Kräuſel, ſ. m. piſk-ſnorra. S. Kreiſel.

Kräuſel, ſ. n. am Oberhemd; halskrus.

Kräuſelbeere, ſ. f. S. Krausbeere.

Kräuſeleiſen, ſ. n. Toppeeiſen; krusjärn, friſerjärn.

Kräuſelholz, ſ. n. bei den Perrukenmachern; friſirſtok.

Kräuſeln, v. a. gekräuſelt, p. krufa, friſera, göra krufigt. Sich kräuſeln; ſtrynklas. Ein Lied kräuſeln, von Vögeln; drilla, krufa en ſång. Die Lerche kräuſelt ſich hoch in der Luft; lärkan ſwingar ſig högt i luften.

Kräuſeln, ſ. n. Kräuſung, Kräuſelung; krusande.

Krauſemünze, ſ. f. krusmynta, Mentha criſpa.

Krauſen, v. a. gekrauſt, p. krufa. S. Kräuſeln. Die Naſe kräuſen, i. g. L.; rynka på näſan.

Kraushärig, adj. u. adv. krushärig.

Krauskohl, ſ. m. kruskål.

Krauskopf, ſ. m. krushufwud, en krufig karl.

Krauskö̈pfig, adj. u. adv. krufig, knorlig, ſnarſticken.

Krausſalat, ſ. m. ſalat med krufiga blad.

Kräuſelwerk, ſ. n. en inrättning uti myntbus, at göra mynt kantiga på randen.

Krauswurz, ſ. f. S. Krausdiſtel.

Kraut, ſ. n. Kräuter, pl. ört. Kräuter ſammlen; ſamla örter. Zu ſehr ins Kraut wachſen; ſkjuta för mycket i blad. Heilkräuter; medicinalwärter. Zündkraut; fängkrut. Kraut und Loth, Büchſenkraut; krut och kulor. Kraut für: Kohl, an einigen Orten; kål. S. Kohl. Sauerkraut; ſurkål. Du biſt mir ein ſchönes Kräutchen, iron. du är mig en wacker gåſſe. Ein böſes Kräutchen; et ondt krut. Wild ins Kraut hineinhauen; gå blindt på en ſak, falla öfwer en ſak, ej ſkona något. Er miſcht alles unter einander, wie Kraut und Rüben; han blandar allt ihop ſåſom gröt. Muß iſt ein hartes Kraut, i. g. L. det är ſwårt, när man är twungen til något. Für den Tod kein Kraut gewachſen iſt, Sprw. mot döden giſwes ingen läkedom.

Krautacker, ſ. m. Krautbett, ſ. n. Krautland; kål-land.

Krautbiene, ſ. f. trägårdsbi.

Krauteiſen, ſ. n. Krauthobel; et järn at ſkära kål ſönder med, ſom ſkal ſyltas, kålknif.

Krauten, v. a. im Weinbau; utrota, uprenſa ogräſet i wingårdar.

Kräuterarzt, ſ. m. den ſom endaſt curerar med allahanda ſlags örter.

Kräuterbad, ſ. n. kryddbad.

Kräuterbier, ſ. n. krydd-öl.

Kräuterbuch, ſ. n. örtebok.

Kräuterfrau, ſ. f. Kräuterweib; en qwinna ſom ſamlar och ſäljer allahanda ſlags örter.

Kräutergarten, Krautgarten, ſ. m. örtegård, kryddgård.
Kräuterkammer, ſ. f. rummet hwareſt apothekare förwara örterna.
Kräuterkäſe, ſ. m. kryddoſt.
Kräuterkenner, ſ. m. örtekännare, Botaniker.
Kräuterkenntniß, ſ. f. kännedom af örter.
Kräuterkunde, ſ. f. S. Kräuterlehre.
Kräuterküſſen, ſ. n. en liten päſe med allahanda örter eller kryddor uti.
Kräuterlehre, ſ. f. wetenſkap om örter och plantor, Botanik.
Kräutermann, ſ. m. den ſom ſamlar och ſäljer örter.
Kräutermütze, ſ. f. mössa med inſydda örter eller kryddor.
Kräuterreich, ſ. n. örterike. S. Pflanzenreich, Gewächsreich.
Kräutersack, ſ. m. Kräuterſäckchen, ſ. n. S. Kräuterküſſen.
Kräuterſalat, ſ. m. ſalat af allahanda grönſaker.
Kräuterſalbe, ſ. f. en ſalfwa af allahanda örter eller kryddor.
Kräuterſammlung, ſ. f. ſamling af örter.
Kräuterſalz, ſ. n. ſalt utur örternas aſka.
Kräuterſuppe, ſ. f. grönſoppa.
Kräutertobak, ſ. m. et ſlags tobak af allahanda ſlags wälluktande och hälſoſama örter.
Kräutertrank, ſ. m. en dryck tilredd utaf allahanda hälſoſama örter.
Kräuterwein, ſ. m. kryddwin.
Kräuterwerk, ſ. n. allahanda ſlags örter, grönſaker.
Kräuterwiſſenſchaft, ſ. f. örtekänning. S. Kräuterlehre.
Krautfaul, adj. u. adv. im Bergbau; aldeles ruinadt timmer.
Krautfeld, ſ. n. kål-land.
Krautgarten, ſ. m. kryddgård, kålhage, köksträgård, S. Küchengarten.
Krauthacke, ſ. f. trägårdshacka.
Krauthahn, ſ. n. Gartenhuhn; ſå kallas på ſkämt et på wiſſt ſätt fylldt kålhufwud.
Krauthänfling, ſ. m. gräſiſka. S. Hänfling.
Krauthobel, ſ. m. S. Krauteiſen.
Krauthohlunder, ſ. m. ſommarhyll. S. Hohlunder.
Krauthonig, ſ. m. honing ſom bien ſamla af blommor i trägårdar och på trän, til åtſkilnad ifrån: Heide-Honig; ſom de ſamla på hedar.
Krautkeller, ſ. m. en källare hwaruti allahanda ſlags trägårds-fruckter, kål, rötter o. d. m. förwaras.
Krautland, ſ. n. S. Kohlland.
Krautmark, ſ. m. torg där ſom ſäljes grönſaker.
Krautraupe, S. Kohlraupe.
Krautſäge, ſ. f. et nät för ſmå fiſk.
Krautſalat, ſ. m. S. Kräuterſalat.
Krautſtampfe, ſ. f. Krautſtöſſer, ſ. m. kålſtötare. S. Kohlſtöſſer.
Krautſtengel, ſ. m. örtſtjelke.
Krautſtück, ſ. n. kålhage.
Krautvogel, S. Gerathlerche unter Lerche.
Krautweihe, Krautmeße, Würzweihe; på wiſſa orter uti den Katholſka kyrkan, Himmelfärdsdag.
Kreatur, ſ. f. et ſkapadt ting, kreatur. S. Geſchöpf. Sie iſt eine von den niederträchtigen Kreaturen, die ihre Gunſtbezeugungen an die Mannsperſonen verkaufen; hon är et af de nedriga Kreaturen, ſom ſälja manfolken ſin bewägenheit. fig. följe, anhang. Der Miniſter hat viele Kreaturen; Miniſtern har et ſtort anhang. Er iſt auch eine Kreatur von ihm; han håller också med honom. Kreaturen des Pabſtes; ſå kallas de Cardinaler ſom hafwa fått Cardinalshatten af ſamma Påfwe.
Krebs, ſ. m. Krebſe pl. kräfta, Cancer Aſtacus. Der groſſe Seekrebs; Hummer, Cancer Gamarus. S. Hummer. Die Garnelle, eine Art kleine Krebſe ohne Scheeren; Cancer Crangon. Stachelkrebs; Cancer Strigoſus. Taſchenkrebs, krabba, Cancer Maenas. Fig. Krebs für Bruſtharniſch, v. u. B. W. Der Krebs der Gerechtigkeit, Ep. 6. 14. rättfärdighetens kräfta. 2. In der Aſtron. kallas också kräftan, det himmelſka teknet emellan twillingarna och lejonet. 3. In der Medicin; kräfta, en frätande ſjukdom, Cancroma. 4. Der Krebs an den Bäumen; kräfta på trän, en ſjukdom hos dem.
Krebsartig, adj. u. adv. ſom liknar kräftan, ſom är en art af kräfta, kräftaktig.
Krebsauge, ſ. n. kräftöga. fig. kräftſten, S. Krebsſtein.
Krebsbach, ſ. m. en bäk ſom fångas kräftor uti.
Krebsblume, ſ. f. S. Scorpionkraut.

Krebs-

Krebsbrühe, ſ. f. kräftſoppa.
Krebsbutter, ſ. f. aſſiladt ſmör ſom förr blifwit kokadt med ſtötta kräftſkalar.
Krebſen, v. a. gekrebſet, p. fånga kräftor. Iſt nicht gefiſcht ſo iſt doch gekrebſt, Spr. Hafwa wi intet fått fiſkar, ſo hafwa wi åtminſtone fått kräftor.
Krebsfang, ſ. m. kräftfiſke.
Krebsfreſſer, ſ. m. Cancroma Cancrophaga.
Krebsgang, ſ. m. kräftgång, fig. återgång, motgång. Den Krebsgang gehen; gå kräftgången, gå tilbaka, baklänges, fig. ej lyckas.
Krebsgängig, adj. baklänges, fig. olyckligen, illa. Alle ſeine Hofnungen ſind krebsgängig geworden; alt hans hopp har ſlagit fel, har blifwit fåfengt, om intet, har gått i rök. Ich weiß nicht was die Sache krebsgängig gemacht hat; jag begriper intet, hwad ſom har hindrat, at ſaken ej kommit til werkſtällighet, i fullbordan.
Krebsgeſchwür, ſ. n. kräfteſårnad.
Krebsig, adj. u. adv. S. Krebsartig.
Krebskoch, ſ. m. in der Kochkunſt; et ſlags bakelſe af ſönderſtötta kräftor.
Krebsleuchten, ſ. m. et ſlag kräftfiſke med ljus eller blos.
Krebsreuſe, ſ. f. en ryßja at fånga kräftor uti.
Krebsſalbe, ſ. f. kräftſalfwa.
Krebsſchale, ſ. f. kräftſkal.
Krebsſcheere, ſ. f. kräftklo.
Krebsſuppe, ſ. f. kräftſoppa.
Krebsſtein, ſ. m. kräftſten.
Krebsweide, ſ. f. S. unter Weide.
Kreide, ſ. f. krita. Rothe Kreide; rödkrita, Bolus rubrica. S. Röthelſtein. Gefärbte Kreide zum Zeichnen; torra färgor i aflång form til teknitig. Spaniſche Kreide; krita, Smectis. it. S. Speckſtein. Schwarze Kreide; ſwart krita, nigrica fabrilis, Schiſtus nigrica. R. A. i. g. L. ſind: Mit doppelter Kreide ſchreiben; ſkrifwa ju för tu, dubbelt up. Auf die Kreide zehren; tära eller taga på räkning. Bei einem in die Kreide gerathen; komma hos någon i ſkuld.
Kreidekieſel, ſ. m. Feuerſtein, bößflinta, Silex cretaceus Pyromachus.
Kreidemergel, ſ. m. kritaktig märgel, Marga cretacea.
Kreideſchiefer, ſ. m. S. ſchwarze Kreide, unter Kreide,
Kreiden, i. g. L. v. a. gekreidet, p. krita, öfwerdraga med krita.
Kreidenerde, ſ. f. kritjord, kritmån.
Kreidenfächlein, ſ. n. kritlåda.
Kreidengrube, ſ. f. kritgrop eller gruſwa.
Kreidengrund, ſ. m. kritgrund.
Kreidenland, ſ. n. kritör, eller jordmån, dår krita fins.
Kreidenſalz, ſ. n. kritſalt, Sal cretac.
Kreidenſtrich, ſ. m. kritſtrek.
Kreidenweiß, adj. u. adv. krithwit.
Kreidicht, adj. u. adv. lik krita.
Kreidig, adj. u. adv. ſom innehåller krita it. uerkritad, beſtruken med krita.
Kreis, ſ. m. Kreiſe, pl. cirkel, krets, ring. Im Kreiſe herum ſitzen; ſitta omkring i en cirkel. Im Kreiſe herum ſtehen; ſtå i en krets. Einen Kreis um jemand herum machen; ſlå en ring omkring någon. Der Kreis der Welt; jordkrets. S. Erdkreis. Das Umlaufen der Räder im Kreiſe; hjulens rullning. Das Glaß fleißig im Kreiſe herum gehen laſſen; låta gå glaſen flitigt omkring. Im Kreiſe herum fragen; fråga raden omkring. fig. Aus dem Kreiſe gehen; gå utom ſkrankorna. Das liegt auſſer dem Kreiſe ſeiner Einſichten; det ſträcker ſig utom hans ſynkrets, det begriper han intet. In dem engen Kreiſe meiner Bekanntſchaft; ibland de få, ſom jag har bekantſkap, omgånge med. Er iſt in einem beſtändigen Kreiſe von Geſchäften verwickelt; han är ſtändigt ſyßelſatt, nu med det ena än med det andra. Die zehn teutſchen Reichskreiſe; de tio kretſar hwaruti Tyſka Riket är indelt. Die vorliegenden Kreiſe; ſå kallas Swabiſka, öfwer- och neder-Rhenſka kretſen, efter ſom de fordom wid de många Tyſka Rikets krig med Frankrike, woro altid förſt utſatte för des fiendtliga anfall.
Kreisabſchied, ſ. m. beſlut ſom blifwit fattadt af de til en krets i Tyſka Riket hörande Ständer, för än de ſkildts åt.
Kreisamt, ſ. m. et ämbete wid en ſådan krets uti Tyſka Riket, it. et wißt fögderi ſom ſtår under en Amtman, ſom därföre kallas: Kreisamtmann.
Kreisanlage, ſ. f. utlagor ſom äro bewilljade uti en ſådan krets, til des förnödenheter och båſta.

Kreisarchiv, s. n. et archiv, hwaruti förwaras kretsens handlingar.
Kreisausschreibeamt, s. n. Directorium uti en sådan krets.
Kreisausschreiben, s. n. kallelse bref til et möte uti en krets.
Kreisausschreibend, adj. u. adv. de som föra directorium i en krets, som kalla ihop de därtil hörande Ständer.
Kreisbothe, s. m. bud uti en krets.
Kreisbrief, S. Kreisschreiben.
Kreiscasse, s. f. kretsens cassa.
Kreiscaßier, s. m. upbördsman wid en sådan cassa.
Kreiscommissarius, s. m. en commissarius som har upsigten öfwer kretsens angelägenheter.
Kreiscontingent, s. n. contingent eller antal af troppar som hwar och en krets i Tyskland bör ställa wid förefallande Rikskrig.
Kreisdirector, Kreisfürst, Kreisausschreibender Fürst, s. m. en Furste som förer directorium uti en krets i Tyskland.
Kreisförmig, adj. u. adv. lik en krets, en ring, i ring, i en krets.
Kreisfürst, s. m. Furste uti en krets.
Kreisgang, s. m. kretsgång, S. Kreislauf.
Kreishauptmann, s. m. en Höfding i en provins som är indelt i små kretsar, hwilken har wißa angelägenheter i en sådan krets at föra.
Kreishülfe, s. f. hjelp uti penningar eller troppar, som hwar och en krets i Tyska Riket bör utgöra.
Kreiskanzlei, s. f. cantslie uti en krets.
Kreislauf, s. m. et rings rörelse uti en krets, omlopp. Der Kreislauf des Blutes; blodets omlopp. S. Umlauf.
Kreismatrikel, s. f. förteckning på det hwad hwar och en af Ständerna uti en krets i tyska Riket bör bidraga i penningar, när det erfordras.
Kreismiliz, s. f. S. Kreistruppen.
Kreisoberste, s. m. den som förer befälet öfwer en krets troppar, it. som bör handhafwa kretsens inre fred och säkerhet. Den som i hans frånwaro har at styra därom, kallas: Kreisnachgeordnete.
Kreispfenningmeister, S. Kreiscaßier.
Kreisschattig, adj. u. adv. in der math. Geogr. umschattig; så kallas de som bo nära intil någon af polarna hwilkas skugga innom 24 timar likſom går rundt omkring dem, Periscii.
Kreisschluß, s. m. kretsens beslut.
Kreisschreiben, s. n. et circulaire-bref.
Kreisspiel, s. n. ringspel.
Kreisstadt, s. f. hufwudstad uti en krets.
Kreisstand, s. m. et ständ uti en krets, som har säte och stämma på en herredag uti en krets.
Kreisstandschaft, s. f. rättighet och wärdighet, at hafwa säte och stämma på en herredag som hålles uti en krets.
Kreissteuer, s. f. krets-skatt.
Kreistag, s. m. herredag för en krets, möte uti en krets.
Kreistanz, s. m. ringdans.
Kreistruppen, s. f. kretsens eller tyska Riks-kretsars troppar.
Kreisverfassung, s. f. författning angående kretsarna, it. deras inrättning sjelf.
Kreisversammlung, s. f. församling, möte af alla til en krets hörande ständer.
Kreisweg s. m. bei den Jägern; wäg omkring en skog, för at se i hwilken del däraf det wild har gömt sig.
Kreischen, v. n. mit dem Hfw. haben; gekreischet, p. skrika högt.
Kreischend, adj. u. adv. som skriker högt och på et oangenämt sätt.
Kreisel, s. m. snorra.
Kreiselborer, s. m. Drellbohrer; drill som Metallarbetare bruka.
Kreiseln, v. n. mit dem Hfw. haben; gå, slånga sig omkring om sin tyngdpunkt.
Kreiselschnecke, s. f. torn, Retz. Trochus.
Kreiselspiel, s. n. en art kägelspel, som spelas med snorra i stället för klot.
Kreiselwind, s. m. hwirfwel, wäderilning, S. Wirbelwind.
Kreisen, v. a. im Bergbau; för, klein machen; krossa.
Kreisen, v. n. mit dem Hfw. haben; bei den Jägern; gå omkring skogen för at se hwar det wild har gömt sig. S. Kreisweg.
Kreissen, v. n. mit dem Hfw. haben; wara i barnsnöd, krysta sig som qwinnor i barnsnöd. Eine kreissende Frau; en qwinna i barnsnöd.
Krempe, S. Krämpe.
Krempel, S. Krämpel.
Krepp, s. m. tunnt tyg hwaruti trådarne äro litet krusige, hemmagjordt camlot, it. bei den Perrukmachern; en slags frisur af helt krusigt topperade hår.

Krepp-

Kreppflor, ſ. m. krusflor.

Kreppen, adj. u. adv. af ſådant tunt tyg med krusiga trådar.

Kreße, ſ. f. kraße, Lepidium. Gartenkreße; trägårdskraße, ſommerkraße, Lepidium Sativum. Spaniſche Kreße; Lepidium Cardamine. Indianiſche Kreſſe; indianiſk kraße, Tropocolum. Brunenkreße; wattenkraße, K. M. T. källkraße, Siſymbrium Naſturtium aquaticum. Bergkreße; Cardamine. Springkreße; Cardamine impatiens. Feld- oder Wieſenkreße; ängkraße, Cardamine pratenſis. Bitterkreße, unächte Brunnenkreße; bäckkraße, Cardamine amara. Winterkreße; winterkraße, Eryſimum Barbarea. Türkiſche Kreße, Barbarakraut; Arabis Alpina. Strandkreße, Meerſenf; Bancas cakile. Wilde Kreße; pepparört, bitter ſalſo, b. W. Lepidium latifolium.

Kreßſaame, ſ. m. kraß-frö.

Kreutz, ſ. n. für: der erhabene Theil des thieriſchen Körpers zu Ende des Rückens zwiſchen den Hüften; ryggkors. Schmerzen im Kreutz haben; haſwa ondt i korſet. Das Pferd iſt breit von Kreutz; häſten har bred länd. Kreuz im Bergbau; järntapp wid upfordringswerket. S. Göpel.

Kreuz, ſ. n. Kreuze, pl. in der eigentlichſten Bedeutung; kors, korsträd, twärträd, korsteken, alt hwad ſom har ſkapnad af et kors. fig. motgång, lidande, wederwärdighet. Kreuz bei den Buchdruckern; korſet i tryckerier, et twärträd på en ſtång, hwar på lägges de nyß tryckta arken, för at uphänga dem til at torkas. Kreuz am Degengefäß; ſtång eller korſet på et wärjefäſte. Fenſterkreuz; fönſterkors. Kreuz im Bienenſtock; twärträd i bikupor. Kreuz in der Wappenkunſt; allahanda ſlags kors utaf ätſkillig ſkapnad i Wapenkonſten, ſom t. E.: Andreas-Burgundiſches Kreuz; Andreaskors, ſom liknar et X. Antoniuskreuz; kors ſom liknar et T. Gabelkreuz, Schächerkreuz; kors ſom liknar et Y. Ankerkreuz; ankarkors. Ein ausgebrochenes Kreuz; et uthälkadt kors. Ausgerundetes Kreuz; et kors hwars ändar äro breda. Gegittertes Kreuz; kors ſom ſer ut ſom et järngaller. Geviertes Kreuz; kors ſom beſtår af fyra delar. Krükenkreuz; hwars ändar likna en krycka. Kugelſtab-Pilgrimſtabkreuz; hwars ändar äro runda och kullriga ſåſom ſtafwar. Nageſpitzkreutz; kors med ſpetſiga ändar. Patriarchen-Ungariſches-Lotharingiſches Kreuz; Patriarkkors, dubbelt kors. Rautenkreuz; kors ſom beſtår utaf rutor. Schlüſſelring-Thouſanſches Kreuz; et uthälkadt kors ſom på ändarna har fyra ſmå ſyrkanter. Stufenkreuz; et kors med åtſkilliga ſteg på. Widerkreuz; ſom på hwar ſin ände har et litet kors igen, o. d. m. Ein Großkreuz; den ſom bär ſtora korſet af en Riddareorden. Etwas ins Kreuz legen; lägga i kors. Ueber Kreuz, S. Kreuzweiſe. Ans Kreuz geſchlagen werden; korsfäſtas. Zu Kreuz kriechen; krypa til korſet, förödmjuka ſig. Die Predigt vom Kreuze, b. M. läran om Chriſto och återlösningswerket. Das Kreuz predigen; ſå kallades fordom när man genom predikningar ſökte at beweka folket at gå i krig emot de otrogna. Das Kreuz nehmen; förbinda ſig at gå i krig emot de otrogna, låta wärfwa ſig därtil, emedan den ſom det gjorde, fick et rödt kors til teken på kläderna. Das Kreuz machen, das Kreuz ſchlagen, ſich mit dem Kreuz ſegnen; göra kors för ſig, korſa ſig. Das Kreuz vor jemand machen; undfly en wärre än päſten. Wer das Kreuz hat ſegnet ſich, Sprw. den ſom har korſet i handen, korſar ſig förſt ſielf, kärleken börjar af ſig ſielf. Sein Kreuz in Geduld ertragen; bära ſitt kors med tolamod. Das war ein groſſes Kreuz für ihn; det war et ſwårt lidande för honom. Hauskreuz; huskors, en elak make eller maka.

Kreuzart, ſ. f. en tålgyra.

Kreuzband, ſ. n. korsband, twärband. Im Bergbau; twå järnſtänger ſom ligga i kors på botten af en tunna, hwarmed malmen uphämtas ur grufwan.

Kreuzbaum, ſ. m. et trä ſom är ſatt til rämärke, hwilket gemenligen är teknadt med et kors. S. Gränzbaum. it. et wridkors. Kreuzbaum, für: Wunderbaum; Jonaskürbis. K. Al. T. Ricinus communis.

Kreuzbeere, ſ. f. bär utaf getappel, Rhamnus catharcticus, hwarutaf Saftgrön göres. S. Saftgrün.

Kreuzbein, ſ. n. heilige Bein; korsben, Os ſacrum.

Kreuzblech, ſ. n. in den Blechhämmern; ſå kallas den ſtarkaſte arten af bleck, ſom ock ſå kallas: Kreuz; namnet härleder ſig

ifrån korset hwarmed de käril tekuas, hwaruti det packas och bortskickas.

Kreuzblume, f. f. Polygala. S. Milchkraut.

Kreuzbogen, f. m. hwalfbogar som stöta i kors tilsamman.

Kreuzbrav, i. g. L adj. u. adv. mycket braf eller god. General Elliot ist ein kreuzbraver Held; General Elliot är en stor hjelte.

Kreuzbrett, f. n. et bräde som ligger i kors.

Kreuzbruder, f. m. korsbroder, it fig. den som har lidit många wederwärdigheter.

Kreuzdistel, f. m. en art tistel med kort stjälk, Carduus Acaulos. S. Eberwurz.

Kreuzdorn, f. m. 1. bei den Schlössern; spindel i låset hwarom nyckeln wrides. ten 2. in der Botanik: getappel, wägtörne, Rhamnus catharcticus. S. Wegedorn. it. für: Berberisstaude; Berberis, Berberis vulgaris.

Kreuzdukaten, f. m. så kallas på några ställen ungerska Ducater, för korsets skull som synes därpå.

Kreuzeisen, f. n. et järn som går i kors.

Kreuzen, v. n. mit dem Hfw. haben, gekreuzet, p. slånga sig i kors, som ljungeldar, korswis genomskåra sig, som wågarna. In der See kreuzen; kryssa på sön.

Kreuzen, f. n. auf der See; kryssning.

Kreuzen, v. a. tekna med kerset, korsa.

Kreuzenzian, f. m. en art baggesöta, Gentiana cruciata.

Kreuzer, f. m. et slag skiljemynt särdeles i öfre delen af Tyskland, hwarutaf 90 göra en Tysk Riksdaler. Kein Kreuzer kein Schweizer. Spr. för intet får man intet

Kreuzerfindung, f. f. en helgdag uti katholska kyrkan, som firas den tredje Maji til åminnelse af Christi kors förmenta igenfinnelse

Kreuzerhöhung, f. f. Christi kors uphöjelses helg, som firas den sjortonde September.

Kreuzfahne, f. f. en fana som wid Proceßioner uti katholiska kyrkan bäres på en lång stång, hwilken liknar et kors, korsfana

Kreuzfahrt, f. f. korsfärd. S. Kreuzzug, it. en Proceßion, omgång med korset.

Kreuzflüchtig, adj. u. adv. in der mystischen Theol. som styr at lida i gemenskap med Christo, som undandrager sig hans kors.

Kreuzflüchtigkeit, f. f. olust at lida i gemenskap med Christo

Kreuzfuchs, f. m. en räf teknad med et swart eller gult kors på ryggen, korsräf.

Kreuzfuß, f. m. korsfot, foten af et kors.

Kreuzgang, f. m. korsgång, it. en Proceßion, omgång hwar wid korset bäres omkring.

Kreuzgasse, f. f. korsgata.

Kreuzgewölbe, f. n. et hwalf med fyra hwalfbågar i kors.

Kreuzgurt, f. m. bukgjord på hästar, som ligger i kors öfwer hwarannan.

Kreuzhammare, f. m. korshammare, som guldsmeder bruka.

Kreuzhaspel, f. m. en wind, hwars axel wrides omkring medelst twå armar som sitta i kors.

Kreuzherr, f. m. S. Kreuzritter.

Kreuzhieb, f. m. et hugg i kors.

Kreuzholz, f. n. 1. et stycke träd som gör et kors med et annat, 2. i byggningsk. trädstockar, när et träd, längs efter skäres i fyra delar. 3. Das Kreuzholz in einem Fensterrahm: korsträ på en fönsterkarm, 4. et slags indianiskt trä hwilket luktar som aloe, S. Adlerholz, unter Holz.

Kreuzigen, v. a. gekreuziget, p. korsfästa, korsa sig, fig. späka sig. Sich kreuzigen und segnen, i. g. L.; korsa och signa sig öfwer något, bliswa förskräckt, häpna, hißna wid något. Sein Fleisch kreuzigen, b. N.; korsfästa, späka sitt kött, tämja sina begärelser.

Kreuzigung, f. f. korsfästning, fig. späkande.

Kreuzkäse, f. m. et slags ost som göres i Schwaben uti och omkring Dinkelsspühl.

Kreuzkelch, f. m. kalk med win, som uti romerska kyrkan bäres wid sidan af en missgerningsman som skall afrättas, til at stärka honom därmed.

Kreuzkirche, f. f. korskyrka.

Kreuzkluft, f. f. im Bergbau; gånger som stryka i kors, som gå utöfwer hwarandra i kors.

Kreuzkapriole, f. f. in der Tanzkunst; en capriol då man i språnget slår fötterna i kors.

Kreuzkraut, f. n. Crucianella. gelbes Kreuzkraut; Valantia cruciata. it. Erigeron. it. stenört. S. Kreuzpflanze.

Kreuzlahm, i. g. L. adj. u. adv. läghalt. S. Hüftenlahm.

Kreuzlein, f. n. et litet kors.

Kreuzmaas, s. n. et mått i skapnad af et kors. it. et instrument som Landmätare bruka, hwilket består utaf twå i kors lagde rörliga Linealer, Diopter.

Kreuzmeissel, s. m. et slags huggjärn hos snickare och andra som arbeta i trä.

Kreuznath, s. f. bei den Mätherinnen; kors, sömn.

Kreuzpfanne, s. f. in den Salzwerken; en panna som göres utaf blecket, som är taget utaf gamla pannor.

Kreuzpfenning, s. m. et slag af det minsta kopparmyntet, med et kors på.

Kreuzpflanze, s. f. Baldgreis, Grindwurz; stenört, Senecio vulgaris.

Kreuzpredigt, s. f. korspredikan eller upmaning som gjordes folket at deltaga uti korstågen.

Kreuzpunkt, s. m. in der Mathem.; punkten hwaruti twå linier skära utaf hwarandra.

Kreuzorden, s. m. Orden af korset,

Kreuzraute, s. f. winruta, Ruta graveolens.

Kreuzreich, s. n. in der Theol. Guds nåderike.

Kreuzrieme, s. m. rem på seltyget som går öfwer ryggen och uppehåller draglinorna.

Kreuzritter, s. m. Korsriddare.

Kreuzruthe, s. f. et stycke fält som är tio fot långt och tio bredt. S. Quadratruthe. it. Schachtruthe.

Kreuzsalbei, s. f. salwia, Salvia offic.

Kreuzschlag, s. m. slag i kors eller öfwer korset.

Kreuzschlage, s. f. bei den Schlössern; en stor hammare som föres med båda händerna.

Kreuzschlüssel, s. m. en nyckel hwas ax inuti liknar et holkadt kors.

Kreuzschmidt, s. m. så kallas en art af knifsmedar.

Kreuzschnabel, s. m. Kreuzvogel, Krummschnabel, Tannenpapagei, Grünitz; korsnäf, kägelnäfware, Loxia curvirostra.

Kreuzschuh, s. m. quadratfot.

Kreuzschule, s. f. korsskola. Er ist in der rechten Kreuzschule gewesen; han har utstått mycket motgång och wederwärdigheter.

Kreuzschwester, s. f. Kreuzträgerin; en person af andra slägtet som bör utstå mycket lidande och nöd, korsbärerska, Korssyster.

Kreuzsegel, s. n. S. Kreuzstange.

Kreuzspinne, s. f. Kreuzkanker, s. m. korsspindel, Aranea Diadema.

Kreuzstamm, s. m. korsets-träd.

Kreuzstange, s. f. 1. bei den Schiffern: Kreuzstenge; stång på mesanmasten. Seglet som fästas därwid kallas: Kreuzsegel. 2. En lindansare-stång.

Kreuzsteg, s. m. bei den Buchdruckern; et steg hos boktryckare som går twärt igenom formen.

Kreuzstein, s. m. sten hwaruppå bilden af et kors finnes.

Kreuzstenge, s. f. S. Kreuzstange.

Kreuzstich, s. m. bei den Mätherinnen: korssömn.

Kreuzstock, s. m. in der Baukunst; en infattning af sten uti en fönsterlucka i ställe för det wanliga fönsterkorset och karmen af trä. 2. Et wisst städ hos bleckslagare, hwarpå de omarbeta allahanda blecksaker.

Kreuztag, s. m. korsmässa eller de bägge helgdagar som firas til åminnelse af Christi kors igenfinning och af des uphöjelse, it. de tre dagar uti gångweckan, som närmast föregå Christi Himmelsfärds-dag. S. Betwoche, Creuzwoche.

Kreuzthaler, s. m. så kallas de dalrar som finnes et kors på, korsdaler.

Kreuzträger, s. m. Kreuzbruder; korsbärare, korsdragare. Er ist ein geduldiger Kreuzträger; han bär sitt kors med tålamod.

Kreuztritt, s. m. Kreuzfahrt, Kreuzfährte, s. f. bei den Jägern; et slags spår efter hjorten, när han med bakfoten trampar i spåret af framfoten, så at det liksom klyfwes i längden.

Kreuzvogel, s. m. S. Kreuzschnabel.

Kreuzwechsel, s. m. bei den Jägern; när et wildt går twärt öfwer gången som et annat har gått.

Kreuzweg, s. m. korswäg, siljewäg.

Kreuzweise, adv. korswis, i kors. Eine Schrift kreuzweise durchstreichen; stryka kors öfwer, korsa en skrift. Die Hände kreuzweise über einander schlagen; lägga händerna i kors. Kreuzweise durch oder übereinander gehen; gå utöfwer eller igenom hwarandra i kors, såsom linier.

Kreuzwoche, s. f. gångweka, så kallad af den högtideliga omgång som då hölls med korset.

Kreuzwurz, s. f. stenört. S. Kreuzpflanze. Der grosse Kreuzwurz; Senecio viscosus.

it. en art baggsöta. S. Kreuzenzian. it. Phyteuma Spicata.

Kreuzzeichen, s. n. korsteken.

Kreuzzeug, s. n. bei den Jägern; jägare-rem som de bära i kors öfwer axeln.

Kreuzzoll, s. m. S. Quadratzoll.

Kreuzzug, s. m. korsfärd.

Kreyer, s. m. en art lastdragare med tre master men utan mastkorg och stänger.

Kricklich, i. g. L. adj. u. adv. kränglig, kräklich), benig. Alte Leute sind gemeiniglich kriklich, tadeln gerne alles, haben auf alles etwas zu sagen, lassen sich nicht sagen; gammalt folk plägar gerna wara krängligt, kräkla gerna, låta ej rätta sig. Eine krickliche Sache; en benig sak. Es ist krickelig mit ihm umzugehen; det är swårt at umgås med honom.

Kriebelkrankheit, Kriebelsucht, s. f. eine Art Nervenkrankheit; dragsjuka, Raphania.

Kriebeln, i. g L. v. n. mit dem Hfw. haben, gekriebelt, p. 1. für: wimmeln; krâla. Es kriebelt von Fischen; det krâlar af fisk. 2. sackta klâ. 3. klia. Es kriebelt mir in der Nase; det kliar mig i näsan. fig Das kriebelt ihm im Kopf; det förtryter honom innerligen, det retar honom, det gör honom sticken.

Kriebelkopf, Kribbelkopf, s. m. i. g. L.; en som är snarsticken.

Kriech, s. n. Kreech, Schech, bei den Schiffen; det främsta på framstammen af et skepp.

Krieche, s. f. eine Art kleiner runder Pflaumen; krikon, fruckt af Prunus insititia it. en art små änder. S Kriechente.

Kriechenbaum, s. m. krikonträd, Prunus insititia.

Kriechen, v. n. kroch, imp. gekrochen, p. krypa, krâla, krâla, fig. smila, förnedra sig. Er kroch auf allen Vieren; han kröp på händer och fötter. Die Kinder krochen um ihr herum; barnen krâlade omkring henne. Kriechende Thiere; krâkande djur. Kriechendes Ungeziefer oder Gewürm; krypare. Der Hund kriecht wenn man ihm droht; hunden smilar när han hotas. fig. Gewächse die an der Erde kriechen, Kruper, Pr. W. plantor som pâra ut med jorden. Das Zeug kriecht zusammen, wenn es naß wird; tyget krymper när det blir wätt. Er mußte ins Hundeloch, ins Gefängniß, kriechen; han måste krypa i kurran, han blef satt i fängelse. Zu Bett kriechen; gå sackta til sängs. In alle Winkel kriechen; undersöka hwar wrå. Zu Kreuz kriechen; krypa til korset, förödmjuka sig. Vor andre kriechen; förödmjuka sig på et nedrigt, oanständigt sätt för folk. Ein kriechendes Lob; et krypande loford. Eine kriechende Schreibart; et nedrigt, lägt skrifsätt.

Kriechen, s. n. krypande, fig. förnedring.

Kriechente, s. f. Kriecke, Krichling; kryp-and, ârta, kråka, Anas querquedula, Crecia, Circia.

Kriecher, s. m. Kratzeisen; et järn at skrapa orenligheten utur mörsare och stycken.

Krieg, s. m. Kriege, pl. krig, örlog, strid, krigstjenst, fält. Landkrieg, Seekrieg; krig til lands, til sjös. Bürgerlicher Krieg; inbördes krig. Einen Staat mit Krieg überziehen; fjendtligen angripa en Stat. In den Krieg gehen; taga krigstjenst. In den Krieg ziehen, sein Heil im Kriege versuchen; försöka sin lycka i fält. Der kleine Krieg; krig som de lätte tropparne föra, skarmytslar. Sie sind immer mit einander im Krieg; de äro i ständig strid med hwarannan, de träta, gnabbas ständigt med hwarannan.

Kriegen, v. n. mit dem Hfw. haben, p. gekriegt; kriga, föra krig. Die kriegenden Mächte; de krigande Magter. Mit Worten kriegen; träta med ord, munhuggas, n. W.

Krieger, s. m. en som förer krig, stridsman, krigare, kämpe, hjelte.

Kriegerin, s. f. krigerska, hjeltinna.

Kriegerisch, adj. krigisk, böjd til krig, öfwad i krig, stridbar, stridsam, orolig. Ein kriegerisches Volk; et stridbart folk. Es sieht kriegerisch aus; det liknar sig mycket til krig, det ser oroligt ut.

Kriegsadel, s. m. Krigsadel.

Kriegsangelegenheiten, s. pl. krigsangelägenheter, krigssaker.

Kriegsankündigung, s. f. krigsförkunnelse.

Kriegsanstalten, s. pl. krigsanstalter.

Kriegsartikel, s. pl. krigsartiklar.

Kriegsbaukunst, s. f. krigsbyggnads-wetenskap, befästningswetenskap, fortification.

Kriegsbaumeister, s. m. krigsbyggmästare, Ingenieur.

Kriegsbeamte, s. m. en Officerare.

Kriegsbedürfnisse, s. pl. krigsförnödenheter.

Kriegsbefestigung, s. f. g. W. då någon inlåter sig i en rättegångs-sak för en domstol, Litis contestatio.

Kriegscasse, s. f. krigscassa, fältcassa.

Kriegs-

Kriegscaßier, ſ. m. caßör uti fält, eller wid fältcaſſan.
Kriegscollegium, ſ. n. Krigscollegium.
Kriegscommiſſarius, ſ. m. krigscommiſſarius.
Kriegscommiſſariat, ſ. n. krigscommiſſariat
Kriegsdienſte, ſ. m. pl. krigstjenſt. Kriegsdienſte annehmen; gå i krigstjenſt, blifwa ſoldat. Die Kriegsdienſte verlaſſen; gå ur krigstjenſt. Er hat 30 Jahr Kriegsdienſte gethan; han har warit 30 år i krigstjenſt.
Kriegserklärung, ſ. f. krigsförklaring.
Kriegserfahrenheit, ſ. f. förfarenhet uti krigswäſen.
Kriegserfahren, adj. u. adv. förfaren uti krigswetenſkapen, mycket wäl hemma uti krigsſaker, den ſom förſtår ſig wäl på alt hwad kriget och krigswetenſkapen angår.
Kriegsexercitien, ſ. pl. S. Kriegsübungen.
Kriegsfahne, ſ. f. krigsfana.
Kriegsfehler, ſ. m. fel uti kriget.
Kriegsfeuer, ſ. n. Kriegsflamme, Kriegsgluth, ſ. f. krigslåga.
Kriegsflotte, ſ. f. örlogsflotta.
Kriegsfuhren, ſ. f. pl. körslor ſom bönderne måſte göra i krigstider.
Kriegsgebrauch, ſ. m. krigsbruk, krigsſed, det ſom är brukligt, wanligt i krig och uti krigsſaker.
Kriegsgefahr, ſ. f. krigsfara. In Kriegsgefahr ſtehen; wara hotad med annalkande krig.
Kriegsgefangener, ſ. m. krigsfånge.
Kriegsgefangenſchaft, ſ. f. krigsfångenſkap.
Kriegsgeräthe, ſ. n. Kriegsgeräthſchaft, ſ. f. krigsruſtning och alt hwad ſom därtil hörer.
Kriegsgericht, ſ. n. Krigsrätt.
Kriegsgeſchrei, ſ. n. 1. krigsrop, härſkri, fältſkrik. S. Feldgeſchrei. 2. ryckte om et annalkande krig.
Kriegsgeſell, ſ. m. krigscamrat, it. Soldat.
Kriegsgeſetz, ſ. n. krigslag. S. Kriegsartikel.
Kriegsglück, ſ. n krigslycka.
Kriegsgluth, ſ. f. S. Kriegsfeuer.
Kriegsgott, ſ. m. Krigsgud, ſå ſom Oden hos de gamla nordiſka Folkſlagen.
Kriegsgöttin, ſ. f. Krigsgudinna, ſå ſom Bellona hos de Romare.
Kriegsgurgel, ſ. f. ſå kallas af förakt en oſtyrig, liderlig ſoldat, blodſtrupe.
Kriegshandwerk, ſ. n. krigshandtwerk.
Kriegsheer, ſ. n. krigshär.
Kriegsheld, ſ. m. krigshjelte, ſegerwinnare.
Kriegsheldin, ſ. f. hjeltinna, ſegrarinna.
Kriegsherold, ſ. m. krigsherold.
Kriegshülfe, ſ. f. hjelptroppar, ſubſidier, penningehjelp, krigshjelp, gårdar och pålagor uti krig.
Kriegskamerat, i. g. L. ſ. m. krigscamrat.
Kriegskanzlei, ſ. f. Krigscantsli.
Kriegskammer, ſ. f. Krigscollegium, de ſom hafwa krigsſaker til at förwalta.
Kriegsknecht, v. u. B. W. ſ. m. krigsknekt, Soldat.
Kriegskoſten, ſ. pl. krigsomkoſtningar.
Kriegskunſt, ſ. f. Krigskonſt.
Kriegslager, ſ. n. fältläger.
Kriegslaſt, ſ. f. krigslaſt, krigsbörda.
Kriegsläufte, v. W. ſ. pl. krigstider. S. Kriegszeit.
Kriegsleben, ſ. n. krigslefnad, ſoldatelefnad.
Kriegsleute, ſ. pl. krigsfolk, krigsmän. S. Kriegsmann.
Kriegsliſt, ſ. f. krigs-liſt, krigs-puß.
Kriegsliſte, ſ. f. ſoldatrulle eller liſta.
Kriegsmacht, ſ. f. krigsmagt, krigshär.
Kriegsmanier, ſ. f. S. Kriegsgebrauch.
Kriegsmann, ſ. m. Kriegsleute, pl. krigsmän, krigsfolk.
Kriegsnoth, ſ. f. krigsnöd.
Kriegsnothdurft, Kriegsnothwendigkeit, ſ. f. krigsförnödenheter, liſsmedel, ammunition, o. ſ. w.
Kriegsoberſter, ſ. m. krigsöfwerſte, anförare.
Kriegsordnung, ſ. f. krigsartiklar.
Kriegsrath, ſ. m. Krigsråd.
Kriegsrecht, ſ. n. 1. krigslag, krigsartiklar. S. Kriegsgeſetz. 2. krigsrätt. S. Kriegsgericht.
Kriegsrüſtung, ſ. f. krigsruſtning.
Kriegsſchaden, ſ. n. krigsſkada. Kriegsſchaden-Erſetzung; krigsſkadeſtånd.
Kriegsſchiff, ſ. n. örlogs-ſkepp, krigs-ſkepp.
Kriegsſchule, ſ. f. krigsſkola.
Kriegsſitz, ſ. m. et land där ſom krig föras.
Kriegsſold, ſ. m. krigsſold.
Kriegsſprache, ſ. f. taleſätt ſom brukas i krigswetenſkapen, wid krigsöfningar, Terminus militaris.
Kriegsſtand, ſ. m. Krigsſtånd.
Kriegsſteuer, ſ. f. 1. von eigenen Unterthanen; krigshjelp, gårdar. 2. von feindlichen Unterthanen; contribution i fiendens land, brandſkattning.
Kriegstanz, ſ. m. ſtridsdans
Kriegsthaten, ſ. f. pl. krigsförrättningar, krigsbragder.
Kriegsübungen, ſ. f. pl. krigsöfningar.
Kriegsunkoſten, ſ. f. krigskoſtnader.

Kriegsunruhen, ſ. f. pl. krigsoroligheter.
Kriegsverfaſſung, ſ. f. krigsruſtning.
Kriegs-verheerung, verwüſtung, ſ. f. förödelſe genom krig.
Kriegsvölker, ſ. n. pl. krigsfolk.
Kriegsvorrath, ſ. m. krigsförråd.
Kriegswesen, ſ. n. krigswäſen, alt hwad ſom hörer til krig.
Kriegswiſſenſchaft, ſ. f. krigswetenſkap.
Kriegszahlamt, ſ. m. et collegium på wiſſa ſtällen ſom emottager och utbetalar de penningar, hwilka til krigswäſens underhållande åro anſlagne, hwars föreſtändare kallas: Kriegszahlmeiſter.
Kriegszeit, ſ. f. krigstid.
Kriegszelt, ſ. n. tält ſom brukas i fält.
Kriegszucht, ſ. f. krigsordning, krigsaga. S. Mannszucht.
Kriegszug, ſ. m. fälttog. S. Feldzug.
Kriekente, S. Kriechente.
Krimpen, v. a. u. n. gekrimpt, p. bei den Schneidern; für: einſchrumpfen, einſchrumpfen machen; krympa. Das Lacken krimpt wenn es naß wird; klädet krymper ihop när det blir wått.
Krimpe, ſ. f. krympning.
Kringel, ſ. m. Prezel; kringla Butterkringel; ſmörkringla. Zuckerkringel; ſockerkringlar.
Krienitz, ſ. m. S. Kreuzvogel.
Kriune, i. g. L. ſ. f. ſtrimma, ſpricka, ſpräcka, S. Rinne, Kerbe, Spalte.
Krippe, ſ. f. 1. im Waſſerbau, Krippenbühne, Vorzaun; en damm af pålar utfyllde med ſten och jord, för at, när wattnet är uttappad ur rymden ſom den inneſlutar, kunna upföra en mur eller dylikt arbete i wattnet. 2. In der Landwirthſchaft; en krubba.
Krippenbeiſſen, ſ. n. bitande eller gnagande i krubban.
Krippenbeiſſer, i. g. L. ſ. m. en häſt ſom bitar i krubban, krubbitare.
Krippenreuter, n. W. ſ. m. et föraktligt namn på en fattig Landjunkare, ſom med ſin häſt rider omkring ifrån gård til gård för at ſöka gäſtning och uppehälle.
Kriſpeln, v. a. bei den Lederarbeitern; gekriſpelt, p. ſätta narf på läder med et wiſſt ſtycke trä, ſom det gnuggas med.
Kriſpelholz, ſ. n. et ſtycke trä med ſkårar eller karfningar uti, hwarmed lädret gnuggas i händerna, at det må få narf.
Kriſtall, ſ. m. kriſtall. Bergkriſtall; bergkriſtall. Waſſerkriſtall; wattenkriſtall. Milchkriſtall; mjölkkriſtall. Isländiſcher Kriſtall, Doppelſpath; dubbelſten, klar rhomboidaliſk kalkſpat, ſom fördubblar objecterna när man ſer därigenom. Spathum islandicum, Criſtall island.
Kriſtallachat, ſ. m. Eisachat; agat med kriſtaller uti.
Kriſtalldruſe, ſ. f. kryſtalldruſe.
Kryſtalle, ſ. f. pl in der Chem. Kriſtaller uti Chemien. In Kriſtallen anſchieſſen; ſkjuta an til kriſtaller.
Kryſtallen, adj. af kriſtall.
Kriſtallglas, ſ. n. kriſtallglas.
Kriſtalliniſch, adj. u. adv. criſtalliniſk, anſkuten til kryſtaller. Die kryſtalliniſche Feuchtigkeit im Auge; kriſtallwätska i ögat, humor cryſtallinus.
Kriſtallkrone, ſ. f. ljuskrona af kriſtall.
Kriſtalliſiren, v. a. kriſtalliſera, låta anſkjuta til kriſtaller.
Kriſtalliſirung, ſ. f. kriſtalliſering.
Kriſtallſpiegel, ſ. m. kriſtallſpegel.
Kriſtallſtein, ſ. m. klar ofärgad qwarts, Quarzum pellucidum excolor.
Kritik, ſ. f. en ſaks noga öfwerwägande, ſkärſkådande; i witterheten: granſkning.
Kritiker, ſ. m. granſkare. S. Kunſtrichter.
Kritiſch, adj. u. adv. granſkande, critiſk, farlig. Ein critiſcher Tag in der Medicin; en dag då ſjukdomen bryter ſig. Die Sache iſt ſehr kritiſch; ſaken ſer underlig ut, det är ſwårt at döma om ſaken. Das ſind critiſche Zeiten; det åro farliga tider, man bör akta ſig noga uti deſſa tider.
Kritiſiren, v. a. granſka, tadla, rata.
Kritiſiren, ſ. n. granſkning, tadlande.
Krittlich, adj. u. adv. von Perſonen und Sachen; kinkig. von Sachen allein; laggran.
Kritzeln, v. n. gekritzelt, p. ſkrifwa för fint, it. måla kråkfötter. Die Feder kritzelt; penman går illa, riſpar, gnißlar, ſprättar.
Kritzeln, ſ. n. Gekritzel; kränglig, illa ſkrifwen ſtil, kråkfötter, för fin ſtil.
Kritzler, ſ. m en ſom ſkrifwer illa eller för fint.
Krübs, P. W. ſ. n. kärnhus uti fruckt. S. Kernhaus.
Krokodill, ſ. m. Crocodil, Lacerta Crocodilus.
Krokodillthränen, ſ. f. pl. bedräglige tårar.
Krollen, v. gekrollt, bei den Jägern, von den Birkhähnen; der Birkhahn krollt; orren ſpelar.
Krollerbſen, i. g. L. ſ. pl. härdt kokte ärter.

Kroll-

Krollhecht, ſ. m. ein beim Aurichten in die Krümme gebogener Hecht, S. Krummhecht.

Krolzen, v. n. bei den Jägern, von der Stimme der Auerhähne in der Balze; die Auerhähne krolzen; tjädrarne ſpela i lektiden.

Krone, ſ. f. Kronen, krona, krans, fig. Regering, Konungarike, hufwud, öfwerſta delen af något. Eine geſchloßene Krone; en krona ſom ofwantil ſlutar til hopa. Eine Grafen Krone; en grefwelig Krona. Die Einkünfte der Krone; Kronans inkomſter. Carl I. verlohr die Krone durch das gegenſeitige Wagen und Nachgeben; Carl I förlorade kronan genom det, at han i otid wägade och åter gaf för mycket efter igen. Die Königin Chriſtina legte die Krone nieder; Drottning Chriſtina nedlade Regeringen, afſade ſig Kronan. Einem nach der Krone greifen; ſtå en efter Regeringen. Die drei Nordiſchen Kronen; de tre Nordiſka Riken eller Magter. Die Krone der römiſchen Geiſtlichen; en kraus af klipta hår omkring den rakade plätten hos munkarna. Så kallas ochſå ſkenet omkring helgonens hufwud på mynt och målningar: die Krone. Sie iſt die Krone von Stockholm; hon är den wackraſta flicka i Stockholm. Graue Haare ſind eine Krone der Ehren, Spr. Sal. 16. 31 grå hår är en hederskrona. Eine Sonnen-Krone; wäderſol. Die Krone an den Hirſchgeweihen; de ſmå taggarne ofwan på hjorthornen. Die Krone an oder um einen Pfeiler; öfwerſte delen af en pelare, ringen omkring en päle, ſom man ſlår ned i jorden, at den ej må ſplittras. Die Krone an den Pferden; öfre delen af hofwen på häſtfötterna, däreſt det långa håret eller ſkägget hänger utöfwer, hwilket på Tyſka ochſå kallas: Der Saum, der Preis. På falkarna kallas äfwen de ſmå fjädrar ſom ſitta ſtraxt ofwan för näbben: Krone. Die Krone im Forſtweſen; toppar af träden. Die Kronen oder Dolden an den Blumen; klaſar af blomſtänglar, ſom upſkjuta ſåſom ur en medelpunkt i toppen af örten; Umbellae. Märterer-Krone; Martyrs krona, wåldſam och pinſam död för lärans ſkull. Die Krone empfahen, d. R. få priſet, eller ſaligheten. Redensarten i. g. L. ſind: Ich weiß nicht was er heute in der Krone hat; jag wet intet hwarföre hufwudet i dag ej ſtår rätt på honom. Er hat etwas in der Krone, n. R. han har et litet rus.

Krone, ſ. f. eine Art Münze; en art mynt af åtſkilligt wärde på åtſkillga ſtällen, ſom ſlogs redan på tretton hundrade talet, och ſom torde hända hafwer fått namn af de krönta hufwuden, ſom präglades däruppå. Eine engliſche Krone; et mynt, ſom är i wärde fjerde delen af et Pd. Sterling, eller i Tyſkland 1 Rthlr. 12 gr. Eine franzöſiſche Krone; ecu, ſom är tre livres. Eine holländiſche Krone; är något öfwer en tyſk Riksdaler. Eine däniſche Krone; är twåtredjedelar af en danſk Riksdaler, på ſamma ſätt ſom i Tyſkland, S. Kronthaler.

Kroneiſen, ſ. n. bäſta ſorten af ſtångjärn.

Krôneleiſen, ſ. n. kamjärn, S. Kammeiſen.

Krônen, v. a. gekrönt, p. Einen zum Könige krônen; ſätta Kronan på ens hufwud. Die gekrönten Häupter; de krönta Hufwuden. Ein gekrönter Poet; en krönt Poet. Seine Preisſchrift iſt gekrönt worden; hans ſkrift har wunnit priſet. Wenn das Glück mein Unternehmen mit einem glücklichen Ausgange krônen wird; om mitt företagande ſkulle lyckas wäl, få en lycklig framgång. Einen Ehemann krônen, i. g. L. ihm Hörner aufſetzen, S. unter Horn.

Kronbedienter, ſ. m Kronbetjent.

Kronblume, ſ. f. en örtſlägt, ſom begriper under ſig kejſarkronor, o. ſ. w. Fritillaria.

Kronen-Anemone, ſ. f. et ſlags anemoner, Anemone Coronaria.

Kronenback, ſ. m. (Schnecke) en art kägla, Conus geographus.

Kronenbein, ſ. n. en litet ben ned på häſtfoten.

Kronenbleck, ſ. n. et art af de finaſte blecksorter.

Kronendroßel, ſ. f. en ſort traſt, Turdus coronatus.

Kronenfliege, ſ. f. en ſort fluga, Muſca Diadema.

Kronenkäfer, ſ. m. S. unter Käfer.

Kronenkoralline, ſ. f. en art ſjömoſa, Sertularia faſtigiata.

Kronenlampe, ſ. f. Laternenträger; en art lyckmaſk, Fulgora Diadema.

Kronenneßel, ſ. m. en art ſjöſtråle, Actinia felina.

Kronenperlhuhn, ſ. n. en art perlhöns, Numida coronata.
Kronenräuber, ſ. m. en inkräktare, ſom Cromwell.
Kronenvogel, ſ. m. en art nattfly, Phalaena camelina. it. några hägerſorter med tofs, Ardeae criſtatae.
Kronenwikler, ſ. f. en art nattfly, Phalaena heracleana.
Kronerbe, ſ. m. S. Thronerbe.
Krongehörn, ſ. n. bei den Jägern; et hjorthorn, oſwantil med flera än två grenar på, til åtſkillnad af: Gabelgehörn; ſom beſtår endaſt af två grenar. S. Gabelhirſch.
Krongeſimſe, ſ. n. krans oſwan omkring något, karnis om en pelare.
Krongold, ſ. n. kronguld.
Krongroßfeldherr von Polen, ſ. m. Riks-Fältherre i Polen.
Krongroßkämmerer von Polen; Succammerarius Regni.
Krongut, ſ. n. kronogods.
Kronhirſch, ſ. m. kronhjort.
Kroninſtigator von Polen; Riks-fiſcal uti Polen.
Kronleuchter, ſ. m. ljuskrona.
Kronnath, ſ. f. kronſömn. S. Kreuznath.
Kronprinz, ſ. m. Kronprins.
Kronprinzeßin, ſ. f. Kronprinſeßa.
Kronrad, ſ. n. kugghjul, där kuggarne ſtå uppå.
Kronraden, Kronradel, ſ. m. Vexiernelke; en art klätt, Agroſtema coronaria.
Kronraſch, ſ. m. et ſlags engelſkt raſſt.
Kronſchatzmeiſter, ſ. m. Riks-Skattmäſtare.
Kronſchwerdtträger, ſ. m. den ſom bär Riksſwärdet fram för Konungen.
Kronsbeere, ſ. f. lingon. S. Kransbeere, Preißelbeere, Tytebeer.
Kronſteuer, ſ. f. S. unter Steuer.
Krontaube, ſ. f. en art dufwa med tofs på hufwudet, Columba coronata.
Kronthaler, ſ. m. et mynt uti Tyſkland, ſom är två tredjedelar af en tyſk Riksdaler, eller 32 ſkill.
Krontute, ſ. f. (Schnecke) en art kägla, Conus imperialis.
Kronvögel, ſ. f. arter af hägrar med tofs på hufwudet. Ardeae criſtatae.
Kronwerk, ſ. n. in der Fortificat.; kronwerk.
Krönung, ſ. f. Kröning.
Krönungstag, ſ. m. Kröningsdag.
Kropf, ſ. m. fogelkräfwa eller kroſwa, it. en tjock wärt, eller hård ſwulſt uti en af halskörtlarna, (Glandula Thirhoidea) hwaraf likwäl käns ingen ſweda, krittel. it. en häſtſjukdom, qwarka, la gourme. Hos buntmakare kallas ſtycken af halſen på wiſſa koſtbara ſkinn; die Kröpfe. Jblandkallas också hufwudſalat, i. g. L.; Kropfſalat. S. Kopfſalat.
Kropfbein, ſ. n. Adamsapfel; knöl på ſtrupen.
Kropfeiſen, ſ. n. Steinkropf; en krokig järnſtång, ſom murare och ſtenläggare bruka at häfwa i högden och ſtälla upprätt ſtora ſtenar med.
Kröpfen, v. a. gekröpft, p. hos wiſſa handtwerkare betyder det ſå mycket ſom böja efter en rätt winkel. Die Weidenbäume kröpfen, in der Landwirthſchaft; kulla piltråden, afhugga toppen och grenarna på dem at de må des bättre wäxa.
Kropfgans, ſ. f. Schneegans, Pelikan; pelikan, Pelecanus onocratalus.
Kröpfig, adj. u. adv. ſom har en wärt på ſtrupen, ſom är böjd efter en rätt winkel. Kröpfiges, verbuttetes Holz, i. g. L.; träd ſom intet fått ſin tilbörliga wärt.
Kropfnatter, ſ. f. en art huggorm, Coluber Haie.
Kropfſalamander, ſ. m. en art ödla, Lacerta ſtrumoſa.
Kropftaube, ſ. f. Kröpfer, i. g. L.; kroppdufwa, Columba gutturoſa.
Kropfvogel, ſ. m. rördrum. S. Rhordommel.
Krös, i. g. L. ſ. n. kräs, tarmkäre. S. Gekröſe.
Kröte, ſ. f. Erdkröte, Feldkröte, Kellerkröte, Waſſerkröte, böſe Kröte; padda, Rana Bufo. Feuerkröte; kläckgroda, Rana Bombina. Surinamiſche Kröte; Rana Pipa. fig. Du kleine Kröte; du arga flicka du. it. en ſjukdom hos lamm och häſtar med ſtinkande ſår på bakbenen.
Krötendille, ſ. f. ſurkulla. S. Hundsblume.
Krötendiſtel, ſ. f. torrwärksgräs. S. Heilbladt.
Krötenfiſch, ſ. m. en art kabeljau, Gadus Tau.
Krötengift, ſ. n. grod-etter.
Krötengras, ſ. n. ſälting, Triglochin. it. kryptog, Juncus Bufonius.
Krötenkraut, ſ. n. ſtänds. S. Jakobsblume.
Krötenlaich, ſ. m. råm af paddor.
Krötenmünze, ſ. f. S. unter Münze.
Krötenſalamander, ſ. m. en art ödla, Lacerta orbicularis.
Krötenſchnecke, ſ. f. ſpik-klubba, Murex Rana.
Krötenſtein, ſ. m. paddſten, bufonit, Bufonites.

Krücke,

Krücke, ſ. f. krycka, et redſkap at omröra något med. it. für einen oben krummen oder ſtatt des Knopfes mit einer Krücke verſehenen Stock, S. Krückſtock. Je krummer Holz, je beſſer Krücke; Sprw. ju krummare träd ju bättre krycka. Eine Ofenkrücke; en ugnsraka. Schlammkrücke; gyttjekara, ſom drages af hästar och därföre ochſå kallas: Roßkrücke.

Krückchen, ſ. n. en liten krycka.

Krücken, i. g. L. v. a. draga til ſig, renſa med rakan.

Krückengänger, ſ. m. en krympling, ſom går på kryckor.

Krückenkreutz, ſ. m. S. unter Kreuz.

Krückſtock, ſ. m. en käpp med krok på.

Krug, ſ. m. Krüge, pl. 1. en kruka, et lerkärl. Eßigkrug, Oehlkrug; ättikekruka, ölkruka. Der Krug geht ſo lange zu Waſſer bis er bricht; krukan går ſå länge til watnet, at hon på ſlutet miſter både öronen. 2. Ein Krug, ein Trinkgeſchirr; krus, dricskäril. Bierkrug; dricskrus. 3. ſtop. Ein Krug Bier mit einander trinken; dricka et ſtop öl med hwarannan. 4. krog, ölkällare.

Krugeiſen, ſ. n. et järninſtrument, ſom kopparſmeder bruka när de utarbeta allahanda ſlags löfwerk.

Krügen, v. n. hålla krog.

Krüger, ſ. m. Bierſchenk; krögare.

Krügerin, ſ. f. krögerſka.

Krughammer, ſ. m. en art hammare ſom kopparſmeder bruka.

Krüglein, ſ. n. en liten kruka.

Kruke, ſ. f. en kruka, en burk. Eine ſteinerne Kruke; en ſtenkruka. Eine Kruke, allerhand eingemachte Sachen darin zu legen; en burk at förwara ſyltſaker uti.

Krume, ſ. f. S. Brocken. Eine Krume Brodt; en brödſmula. 2. Die Krume im Gegenſatz der Kürſte oder Brodtrinde; kärna eller malle, ſom är innom ſkorpan i mjukt bröd.

Krümchen, ſ. n. en liten ſmula. Sie haben nicht ein Krümchen übrig gelaſſen; de haſwa ej lemnat det minſta, ej en ſmula, en enda bit öfrig.

Krümelig, adj. u. adv. ſmulig, ſom lätt ſmulas ſönder.

Krümeln, v. a. u. n. ſmula, ſmula ſönder. Es krümelt; ſå ſäges om wintern, när wid en ſträng köld ſnön faller i ſmå korniga flockar, eller när det ſnöar ſmått.

Krumen, v. a. gekrumet, p. Brodt zur Suppe krumen; ſkära eller bryta brödet i ſmå bitar, i tärningar til ſoppan.

Krumm, adj. u. adv. krümmer, comp. krümſte, ſuperl. krokug, kröckt. Eine krumme Linie; en kroklinie. Krumme Beine, eine krumme Naſe, einen krummen Rücken haben; haſwa krokuga fötter, en kroknäſa, en krokrygg. Krumm gehen; gå krokugt och lutande. Krumm ſchreiben; ſkrifwa krokigt, på ſned. Krumm machen; kröka. Krumm werden; krokna. Krumm und lahm ſchlagen; ſlå arm och ben ſönder på en. Einen krumm und lahm ſchlieſſen laſſen; låta lägga blacken på en. Ich habe mich ganz krumm geſeſſen; jag har ſutit mig helt krumm. Je krummer Holz, je beſſere Krücke, Sprw. ju krummare trä, ju bättre krycka. Fig. Krumme Wege; wränga wägar. Krümme Sprünge machen; göra ſnedſprång. Krumme Ränke; räfkrokar. Krumme Finger machen; haſwa länga fingrar, wara tjufaktig. Mit der krummen Hand kommen, i. g. L.; muta med penningar. Er weiß das was krumm iſt gerade zu machen; han wet at wränga rätten. Er hat das Seinige verzehrt und nun muß er krumm liegen, n. R.; han har förſtört ſin egendom och nu får han ſuga rammarna. Mit etwas krumm herumkommen; göra många omſwep för än man kommer fram med en ſak. Die Sache kam krumm herum, i. g. L.; den ſaken gick mycket underligt, den hade många omſtiften.

Krumäſtig, adj. u. adv. vom Holz; trä ſom är krokugt, illa wäxt.

Krumbeinig, krumfüßig, adj. u. adv. krokbent, hjulbent.

Krumdarm, ſ. n. Inteſtinum Ileum.

Krümme, ſ. f. krokughet, krökning, krok, bugt, ojämnhet, kringſwep. Die Krümme, für: krumme Beſchaffenheit eines Weges; en wägs krokughet. Die Krümme, für: den krummen oder gebogenen Theil eines Dings; krökning. S. Krümmung. Der Weg geht ſehr in der Krümme; wägen går mycket i krok. Eine Krümme in einer Mauer: en bugt uti en mur. Die Krümme einer Linie; en linies ojämnhet. Die Krümme des Rückens; krokrygghet. Die Krümme der Blätter von der Hitze; bladens ihoprullande af torkan. Die Krümmen in einer

Rede; kringſwep uti et tal. Wer kann alle Krümmen des menſchlichen Herzens erforſchen; hwem kan utforska alla det menſkliga hjertats förborgade gömmor eller winklar?

Krummeiſen, ſ. n. krokknif, ſom tunnbindare bruka.

Krümmen v. a. u. r. gekrümmt, p. göra krokug, kröka, böja, wrida, krokna, löpa ihop, krusa ſig, wränga, ſmyga ſig, eftergifwa. In einem Bogen krümmen; kröka i en båge. Seinen Leib krümmen; böja ſin kropp ſom gyklare. Der Schlüſſel ward ganz gekrümmt, als ich das Schloß aufmachen wollte; nyckeln blef helt förwriden, krokade når jag wille låſa up låſet. Das Recht krümmen; wrida, wränga rätten. Sich für Alter krümmen; gå krokug af ålder. Das Holz krümmt ſich über das Feuer; träet kröker ſig, krokar öfwer elden Die Blätter krümmen ſich; bladen löpa ihop. Die Haare krümmen ſich; håren krusa ſig. Ein Wurm krümmt ſich wenn er getreten wird; en maſk wrider ſig når han trampas, äfwen en maſk will wärja ſig. Das Maul, die Naſe über etwas krümmen, n. R.; wrida med munnen åt något, rynka på näſan öfwer något, ſe med förakt på något. Sich vor jemand krümmen; ſmyga ſig för en. Sich zu rechter Zeit zu krümmen wiſſen; weta at eftergifwa i rätten tid.

Krumgebogen, adj krökt, böjdt.

Krummdarm, ſ. m. Ileum

Krummgefäß, ſ. n. ſå kallas af tunnbindare alla kärl ſom äro bukiga.

Krummhals, ſ. m. krokhals.

Krummhalſigt, adj ſom har en krokhals.

Krummhecht, ſ. m (Kochkunſt) ring-gädda.

Krummholz, ſ. n et krokugt ſtycke trä, ſom brukas wid ſkeppsbyggnad til knän och wränger i ſkepp.

Krummholzbaum, ſ. m. en art tall, ſom wäxer mycket lågt och krokugt på bergen, Pinus Magho.

Krummhorn, ſ. n. krokugt blåshorn, it en art regiſter uti orgwerk.

Krummlinicht, adj. u adv. krokliníg, ſom har eller beſtår af krokliníer.

Krummmacher, i g. L. ſ. n en elak Advokat, ſom gör det krokugt, ſom rätt är.

Krummnaſigt, adj u. adv. ſom har en kroknåſa, kroknåſiat.

Krummofen, ſ. m. im Hüttenbau; et ſlags mycket låga ſmältugnar, ſom fordom brukades i ſtälle för de dubbelt ſå höga maſugnar, ſom därföre kallas: hohe Oefen.

Krummſpaten, ſ. m. handſkåra.

Krummſtab, ſ. m. biſkopsſtaf, andeligt ſtift. Unterm Krummſtab iſt gut wohnen; de mår braf, ſom lyda under en Biſkop, et ſtift.

Krummſtablehn, ſ. n. et län, ſom förlånas af et andeligt ſtift eller kloſter.

Krummſtroh, ſ. f. in der Landwirthſchaft, zum Unterſchiede vom Langſtroh; ſtöttháim, ſmå och oredig halm, halmboß, til åtſkillnad af halmkärfwe, långhalm.

Krümmung, ſ. f. krökning, bugt. S. Krümme.

Krummum, adv. i krok.

Krummzange, ſ. f. krokting.

Krummzapfen, ſ. m. en krokug tapp.

Krünkelich, i. g. L. adj. ſkrynkig. Krünklich werden; ſkrynklas.

Krünkel, i. g. L. ſ. m. ſkrynka i kläde, wek i bok.

Krüppel, ſ. m. krympling, en ſom är lam, ofärdig. Einen zum Krüppel machen; göra en lam, eller ofärdig.

Krüppelig, adj. u. adv. lam, ofärdig.

Krüſpel, ſ. m. broſk. S. Knorpel.

Kruſte, ſ. f. Kürſte, i. g. L.; ſkorpa. Brodkruſte; brodſkorpa. Oberkürſte, Unterkürſte; öfwer och underſkorpa. Eine Kürſte gewinnen, ſetzen; ſkorpna, få ſkorpa.

Kruſtig, adj. u. adv. ſom har ſkorpa på ſig, ſom har mycken ſkorpa.

Krüſtlein, ſ. n. en liten ſkorpa.

Kryſtall, S. Kriſtall.

Kübel, ſ. n. et litet kar, ſom ibland tillika tjenar til et mått, åmbar. Ein Bergkübel; en tunna ſom går up och ned i gruſwan.

Kübler, ſ. m. Böttcher, Faßbinder, Kleinbinder, Roth- Weiß-Binder; tunnbindare.

Kubikfuß, ſ. m. kubikfot, et lika mått af höjd, bredd och längd.

Kubiklinie, ſ. f. kubiklinie.

Kubikmaas, ſ. n. kubikmått.

Kubikmeile, ſ. f. kubikmil.

Kubikſchuh, ſ. m. S. Kubikfuß.

Kubikwurzel, ſ. f. kubikrot.

Kubikzoll, ſ. m. kubikum.

Kubus, ſ. m. kub, en tärningformig kropp med lika ſtora ſidor.

Kubiſch, adj. u. adv kubiſk.

Kuchen, ſ. m. Kuchen, pl. i. kaka, torta, allahanda ſlags bakwerk, bakelſe, ſom tilber. Baumkuchen; en kaka ſom göres på en lång träform, hwilken fäſtas på ſpett, då degen ſtändigt ſläs på, och ſom på det

sättet bakas igenom stekning. Dünne Eisenkuchen; tunnrån. Dickere Eisenkuchen; tjockrån. Sprützkuchen; sprutbakelse, o. d. m. 2. det som blir öfrigt efter präßningen af oliver, linfrö, o. s. w. 3. Kuchen, für: Wachsscheiben in den Bienenstöcken, Waben; bikakor. Ein Kuchen, oder Boden Wachs; en warkaka. 4. für: eine geschmolzene Erzmaße, Kuchen, Erzkuchen; tacka. 5. Wid glasbruk kallas de lerproppar, hwarmed lufthål uti glasugnen täppas igen; Kuchen.

Kuchenbecker, s. m. en bagare, som gör allahanda slags bakelse.

Kucheneisen, s. n. bakelsejärn.

Kuchenpfanne, s. f. tortvanna.

Kuchenrolle, s. f. bakkasle.

Kuchenschüssel, s. f. et fat til bakelse, med bakelse.

Kuchenspaden, s. m. kakspade.

Kuchenteig, s. m. deg til bakelse.

Küche, s. f. Küchen, pl. kök, mat, matlagning. Die Küche bestellen, besorgen; tillaga maten. Die Küche mit Wild versehen, versorgen; skaffa wildt i köket. Die Küche verstehen; förstå matlagning, eller kokkonsten. Kalte Küche; kall mat. Das bringt nichts in die Küche, fig.; det räntar intet.

Küchenamt, s. n. 1. et embete wid en stor Herres hofkök. 2. hela köksbetjeningen wid et Hof. 3. Tafelgods.

Küchenarbeit, s. f. köksarbete.

Küchenbediente, s. m. en betjent wid köket.

Küchenbrett, s. n. kökshylla.

Küchendorf, s. n. en by, hwars inkomster äro anslagna til Öfwerhetens tafel; sådana fins t. E. omkring Erfurt.

Küchendienst, s. m. tjenst uti köket.

Küchenfeuer, s. n. eld uti köket, eller uti köksspisen.

Küchengarten, s. m. köksträgård, kryddgård.

Küchengärtner, s. m. köksträgårdsmästare.

Küchengeräth, s. n. kökskäril, köksaker.

Küchengesinde, s. n. köksfolk.

Küchengewächs, s. n. S. Küchenkräuter.

Küchenheerd, s. m. köks-spis.

Küchenholz, s. n. kokwed.

Küchenhund, s. m. kökshund.

Küchenjunge, s. m. köksg sse, kökspojke.

Küchenkammer, s. f. spiskammer.

Küchenkelle, s. f. köksslef.

Küchenkraut, s. n. Küchenkräuter, pl. köksgrydder.

Küchenlatein, s. n. slätt latin.

Küchenlappen, s. m. disk-trasa.

Küchenlöffel, s. m. skumslef.

Küchenmagd, s. f. kökspiga.

Küchenmeister, s. m. kökmästare.

Küchenmesser, s. n. köksknif.

Küchenmuschel, s. f. mußla som ätes, Mytilus edilis.

Küchensalz, s. n. koksalt.

Küchenschelle, s. f. Schlottenblume, Österblume, Bocksbart; backsippa, Anemone Pulsatilla, Pulsatilla nigricans.

Kuchenschieber, s. m. en plät til kakor.

Küchenschilling, s. m. kökspenningar, fig. straff som Pagerne få i köket när de hafwa förbrutit sig.

Küchenschlüssel, s. m. nyckel til köket eller spiskammaren.

Küchenschapp, s. n. Küchenschrank, s. m. köksskåp.

Kuchenschreiber, s. m. köksskrifware.

Küchenschürze, s. f. köks-förkläde.

Küchenschwalbe, s. f. ladu-swala, Hirundo Rustica.

Küchenschwamm, s. n. så kallas alla art swampar, som kunna ätas.

Küchenstube, s. f. spiskammare.

Küchentisch, s. m. köksbord.

Küchenvorrath, s. m. köksförråd.

Küchenwagen, s. m. kökswagn.

Küchenzettel, s. m. köksseddel, förteckning på rätterna som skola komma på bordet.

Küchlein, s. n. kykling, pl. kyklingar.

Kucken, S. Gucken.

Küdick, s. m. åkersenap, Sinapis arvensis. it. krampfrö, Raphanus Raphanistrum.

Kuckuk, S. Guckuk.

Kufe, s. f. Bottich; kar, balja, tunna. Kufen zum Bierbrauen; bryggkar. Feuerkufen, Brandkufen; brandbaljor. Eine Kufe zum eingemachten Sauerkohl; en ständ-tunna til insyltad surkål.

Kufenschrage, s. f. kar-fot eller bok.

Kuffer, s. m. S. Koffer.

Kufner, s. m. Kufer, Großbinder, Rothbinder, Schwarzbinder, zum Unterschied von den Böttchern; en laggare som gör stora kar, winfat, o. d. m. til åtskilnad ifrån tunnbindare, som göra mindre trækäril. S. Kübler.

Kugel, s. f. Kugeln, pl. kula, klot, glob. Hölzerne- Gläserne- Feuer-Kugel; träkula, glaskula, eldkula Laufkugel; en liten blykula. Kugeln gießen; stöpa kulor. Kugeln wechseln; slås med pistoler. Ketten-Stangen-Kugeln; kädje-stång-kulor.

Elliot verbramte die Spaniſchen ſchwimmenden Batterien mit glühenden Kugeln; Elljot ſatte eld på Spaniorernas ſimmande Batterier genom glödande kulor. Eine Kugel zum Kegelſpielen, Boßkugel, Boßel; klot til kägleſpel. Kugeln von Thon womit die Kinder ſpielen; lerknäckar. Erdkugel, Himmelskugel; jordglob, himmelsglob. Auf unſerer Halbkugel; på den hälften af jordklotet ſom wi bebo. Loskugeln; kulor ſom brukas wid walet af Magiſtrats perſoner på åtſkilliga orter i Italien. Durch Kugeln wählen; wälja med kulor, ballotera. Sich den Arm aus der Kugel fallen; wrida armen ur led på ſig.

Kugelbok, ſ. m. en inſtängd ort på däcket af et ſkepp, hwareſt kanonkulorne äro upſtaplade.

Kugelbahn, ſ. f. en gång, hwaruti man ſlår klot, klotgata, kägleban.

Kugelblume, ſ. f. bergſrabba, Globularia vulg.

Kugelbüchſe, ſ. f. Lothbüchſe; lodbößa.

Kügelchen, ſ. n. liten kula. Küchelchen von Teig; trinda degklimpar.

Kugeldiſtel, ſ. f. klottiſtel, Echinops.

Kugelfeſt, adj. u. adv. härd emot kulor, ſom kulan ej går igenom.

Kugelform, ſ. f. lodform, kulform.

Kugelförmig, adj. u. adv. klotförmig, lik en klot.

Kugelfutter, ſ. n. det ſom wicklas omkring kulan för än den laddas in i lodbößan.

Kugelfuß, ſ. m. klot-fot.

Kugelgerade, Kugelgleich, adj. u. adv. vom Feuergewehr; när loppet uti et gewär är noga och jämt båradt, ſå at det ſkjuter wäl.

Kugelgewölbe, ſ. n. et hwalf ſom liknar hälften af et klot. S. Keßelgewölbe.

Kugelgießer, ſ. m. en, hwars handtwerk är at ſtöpa kulor.

Kugelgröße, ſ. f. Kugeldicke; en kulas ſtorlek och tjocklek, caliber.

Kugelig, adj. u. adv. klot-lik, kullrig.

Kugelkaſten, ſ. m. en inſtängd plats uti tyghus, hwareſt kanonkulorne äro uppſtaplade

Kugelknopf, ſ. m. et werktyg hos böſſmakare, ſom de bruka til at uthålka lodformer med.

Kugelkreiſel, ſ. f. Hohlkreiſel, Brummkreiſel, Heulkreiſel; ſnorra.

Kugellack, ſ. n. kugellak.

Kugellehr, ſ. n. S. Kugelmaas.

Kugelloch, ſ. n. öpningar i hörnen och på ſidorna af en billiard, hwaruti bollarne nerſtötas.

Kugelmaas, ſ. n. Kugelprobe, ſ. f. et bräde eller en bleckplåt med hål uti, hwarigenom man kan mäta en kulas ſtorlek.

Kugeln, i g. L. v. n. mit dem Hülfsw. haben, für: Kegel ſchieben; kaſta klot, v. n. mit dem Hfw. ſeyn; kullra, wältra, S. rollen.

Kugelpflaſter, ſ. n. S. Kugelfutter.

Kugelplatz, ſ. m. kägle-plats.

Kugelprobe, ſ. f. S. Kugelmaas.

Kugelrund, adj. u. adv. rund ſom et klot, klotrund.

Kugelrunde, ſ. f. rundhet ſom et klot.

Kugelwinkel, ſ. m. en ſphäriſk winkel.

Kugelzange, ſ. f. hos fältſkärare en täng at taga kulor ur ſåren med.

Kugelzieher, ſ. m. et inſtrument at draga ut laddningen utur et ſtycke. Wid de mindre ſkjutgewär kallas det, en krats. S. Kräßer.

Kuh, ſ. f. Kühe, pl. ko. Eine junge Kuh; qwiga. Eine güſte Kuh; en gall ko. Die Kuh mit dem Kalbe nehmen, u. R.; taga en förut lägrad perſon til ägta. Eine Sache anſehen, wie die Kuh das neue Thor; gapa eller mycket undra på något. Blinde Kuh ſpielen; leka blindbok.

Kuhblume, ſ. f. Butterblume, Dotterblume, kleine Wieſenblume; kalfleka, Caltha paluſtris.

Kuhdille, ſ. f. ſurkulla, S. Hundsblume.

Kühdung, ſ. m. ko-gödſel.

Kuheuter, ſ. n. ſpene.

Kuhfladen, ſ. m. ruka.

Kuhfleiſch, ſ. n. kokött.

Kuhfuß, ſ. m. für: Brucheiſen; kofot, en klyfd järnſtäng hwarmed man bryter ut något.

Kuhhaut, ſ. f. Kuhfell, ſ. n. kohhud.

Kuhhirt, ſ. m. koherde, en ſom driſwer kor i bete.

Kuhhorn, ſ. n. kohorn.

Kuhkäſe, ſ. m. oſt af komjölk.

Kuhkoppel, ſ. f. kohage.

Kuhkette, ſ. f. kädja wid koklafwen.

Kuhmilch, ſ. f. komjölk.

Kuhmiſt, ſ. m. kodynga.

Kuhſchelle, ſ. f. koſkälla.

Kuhſchwanz, ſ. m. korumpa.

Kuhſtall, ſ. m. koſtall, fähus.

Kuhweizen, ſ. m. kohwete, Melampyrum pratenſe.

Kuhzehend, ſ. m. tjonde ſom betalas af kor, ſärdeles af mjölken. S. Milchzehend.

Kühl,

Kühl, adj. u. adv. ſwal, kulen, kylaktig. Ein kühles Zimmer; et ſwalt rum. Etwas kühl werden laſſen; låta något ſwalna. Gegend Abend wird es kühler; emot aftonen blir det ſwalare. Der Wind geht kühl; det bläſer ſwalt. Eine kühle Witterung; kulen wäderlek.

Kuhle, n. W. ſ. f. grop, graf.

Kuhlengräber, n. W. ſ. m. S. Todtengräber.

Kühle, Kühlung, ſ. f. ſwalke. Die Kühle einer angenehmen Sommernacht; ſwalke af en ljuflig ſommarnatt. Der Pabſt ſelbſt rieth dem Geſandten Jacobs II. in England, immer des Morgens in der Kühlung, im Kühlen, zu reiſen; Påfwen ſelf rådde Konung Jacobs II. in England ſändebud til, at altid reſa om mornarna i ſwalkan, d. å. at ej taga för hett uti saken angående den catholſka Religionens åter införande uti England.

Kühlen, v. a. gekühlt, p. kühl machen; ſwalka, kyla, upfriſka, v n. ſwalkas, ſwallna, kallna. Der Wind kühlt ſich gegen Abend; det blir ſwalare emot afton. Die Melonen ſollen ſehr kühlen; meloner ſäges wara mycket kylande. Kühlende Getränke; upfriſkande drycker. Das Getraide wird gekühlt, wenn es umgeſchaufelt wird; ſåden friſkas up när den omkaſtas. Fig. Seinen Muth oder ſein Müthlein an jemand kühlen; ſläcka harmen på någon. Das Glück ſcheint ſeinen Muth an ihm zu kühlen; lyckan tyckes hämnas på honom.

Kühlfaß, ſ. n. kylfat.

Kühlofen, ſ. m. en upeldad ugn, hwaruti man ſedan låter kallna de färdig gjorde glaskäril.

Kühlpflaſter, ſ. n. kylplåſter.

Kühlqwaſt, ſ. m. en qwaſt, hwarmed ſmeden ſtänker watten på kolen, at de ej må brinna bort för haſtigt, ſtänkeqwaſt.

Kühlſalbe, ſ. f. kylſalfwa.

Kühlſchiff, ſ. n. Kühlſtock, ſ. m. die Kühle, ſ. f. in den Brauhäuſern; et kar hwaruti drickat, ſedan det blifwit uti bryggpannan kokadt, ſtär och kallnar.

Kühltonne, ſ. f. (Brantweinsbrennerei) kyl-tunna.

Kühltrank, ſ. m. ſwalke-dryck, en kylande dryck uti Apotheker.

Kühltrog, ſ. m. bei den Schmieden; en ho med watten uti, hwaruti det glödande järnet kaſtas, at bli kallt.

Kühlung, ſ. f. ſwalkning, ſwalke. S. Kühle; förfriſkning. Etwas zur Kühlung nehmen; taga något til förfriſkning. Bei den Seefahrern; en god friſk wind, ſom likwäl ej håller länge uti, utan ſtryker liksom ſakta fram öfwer wattenbrynen. När en ſådan wind håller längre på och bläſer friſkare; ſå kallas han: Windgalle.

Kühlwanne, ſ. f. kylfat.

Kühlwiſch, ſ. m. S. Kühlqwaſt.

Kühling, ſ. m. Döbel; en Fiſch vom Karpfengeſchlecht; id, Cyprinus Idus.

Kühn, adj. u. adv. driſtig, djerf, oförſkräckt, oblyg, wågſam, ſom företager ſtora och ſwåra ſaker, behjertad. Er iſt kühn genug dazu; han är driſtig nog därtil. Worauf kühn ſeyn; driſta uppå något. Das war zu kühn; det war för djerft. Er ging der Gefahr kühn entgegen; han gick oförſkräckt emot faran. Einem kühn die Wahrheit ſagen; ſåga en oblygt ſanningen. Mit kühnem Muth; med behjertadt mod. Ein kühner Gedanke; en driſtig tanke. Ein kühner Pinſel; en liſtig och ſåker penſel.

Kühnlich, adv. driſtigt, oblygt. S. Kühn.

Kühnheit, ſ. f. driſtighet, oblyghet, oförſkräckthet, it. en driſtig, oblyg gerning.

Kühn, ſ. n. bei den Kürſchnern, für: Kanin. S. Kaninchen, Kühnrücken; ryggen af kaninſkin. Kühnwamme; buken af kaninſkin.

Kühnſtöcke, ſ. pl. koppar utur hwilken ſilfret är utſyrad medelſt bly, Placenta aeraria eliquata.

Kumm, ſ. m. kump, et djupt, rundt träg eller käril. Spühlkumme; ſpilkom. Waſſerkumm; wattenſump.

Kümmel, ſ. m. ohne pl. Weiß- Wieſen- Speiſe- Wege- Kümmel, Karve; brodkumin, *K. M. T.* Carum carvi. Feldkümmel; back-timian, Serpillum. Schwarzkümmel, Nardenkraut; ſwart kumin, Nigella ſativa. Langer Kümmel, römiſcher, maltheſiſcher Kümmel, Garten- Pfaffen- Krämer- Kümmel, Wurſtkraut; ſpiskumin, Cuminum cyminum. Mohrenkümmel, Königs- egyptiſcher- cretiſcher Kümmel, gemeiner und größerer Ammey; Ammi majus.

Kümmelbrandtwein, ſ. m. kumin bränwin.

Kümmelbrodt, ſ. n. bröd med kumin uti.

Kümmelkäſe, ſ. m. oſt med kumin uti.

Kümmelöl, ſ. n. kumin-olja.

Kümmelſamen, ſ. m. kumin-frö.

Kümmelſuppe, ſ. f. kumin-ſoppa.

Kummer, ſ. m. bekymmer, ſorg, förtret, oro, nöd. Er macht ſich groſſen Kummer darüber; han gör ſig ſtort bekymmer därom, det oroar honom mycket. Einem Kummer machen; göra en ſtor ſorg och förtret. Das macht ihm Kummer; det qwäljar, det grämer honom. In Kummer ſtecken; mit Kummer beladen ſeyn; wara i trångsmål, wara plågad af bekymmer. Wenn du die Fülle meines Kummers kenneteſt; om du kände hela widden af min ſorg? Hunger und Kummer leiden; lida hunger och nöd. Das iſt ſein geringſter Kummer; han bryr ſig intet det ringaſte därom.

Kummergefühl, ſ. n. känsla, känning af ſorg och bekymmer.

Kummerhaft, adj. u. adv. S. Kummervoll.

Kümmerlig, adj. u. adv. knapp, ſwär, uſel, kraslig, med möda. Kümmerlich leben, ſich kümmerlich behelfen, das Kummerbrodt eſſen, i. g. L.; leſwa knappt och trångt, haſwa ſwårt före at föda ſig. Es geht ihm kümmerlich; hans omſtändigheter äro ej de bäſta, de äro mycket trånga, han är nödträngd, fattig. Es ſind kümmerliche Zeiten; det äro ſwåra tider. Ein kümmerliches Leben führen; föra et uſelt leſwerne. Er geht kümmerlich auf den Füſſen; han går illa. Ein kümmerlicher alter Mann; en kraslig gubbe. Er hat ſein Leben kümmerlich gerettet; med möda har han räddat ſitt lif.

Kummerlos, adj. u. adv. utan ſorg och bekymmer, bekymmerlös, ſorglös.

Kummerloſigkeit, ſ. f. bekymmerlöshet, ſorglöshet.

Kümmern, v. n. mit dem Hfw. haben; bekymra, ſörja. S. bekümmern. Was kümmert dich das, i. g. L.; hwad går det dig an, hwad bryr du dig därom? Sich zu Tode kümmern; ſörja ſig ihjäl.

Kümmerniß, ſ. f. bekymmer, bryderi, ſorg. S. Kummer.

Kummervoll, adj. u. adv. bekymmerſam, bekymmerfull, ſorgfull, ängslig. Ein kummervolles Leben; et leſwerne fullt af ſorg och bekymmer. In der kummervollen Lage, worin er ſteckt; uti den bekymmerſama belägenhet, hwaruti han är. Eine kummervolle Nacht nach der andern; den ena ſorgfulla natten efter den andra.

Kummet, P. W. ſ. n. Kummt; et ſlags häſtſelja, ſom beſtår af twå krokuga trädſtycken (Kummethorn, Kummetſtock) ſom äro med läder eller lärft öfwerdragne, och hwilka hängas om halſen på häſtar, ſom ſkola köras i åker eller draga ſtora laß, bogträd.

Kummethorn, ſ. n. Kummetſtock, ſ. m. ſeljehorn.

Kummetkappe, Kummetdecke, ſ. f. et ſtycke ſkinn ſom man ſätter öfwer en ſådan häſtſelja.

Kummetkette, ſ. f. kädja ſom går ifrån ſeljan och håller wagnſtången uppe.

Kummkarren, ſ. m. wippkärra. S. Kippkarren.

Kumpf, ſ. m. im Mühlenbau; kugge. S. Getriebſtock.

Kund, i. g. L. adv. für: bekannt; bekannt, kunnig, kunbar, weterlig. Die Sache iſt bald kund geworden; ſaken har ſnart blifwit kunbar, allmänt bekannt. So bald als es ihm kund ward; ſo ſnart han blef kunnig därom. Kund machen; kungöra. Einem etwas kund machen; bringa en ſak til någons wetenſkap. Das Urtheil kund machen; afkunna domen. Kund und zu wiſſen ſey hiemit; wi göre weterligt. Sich kund geben, i. g. L.; gifwa ſig tillkänna.

Kundbar, adj. u. adv. kunbar, kunnig, bekannt. Ein kundbarer Schade; en uppenbar ſkada.

Kunde, ſ. f. kunnighet, lära, kunſkap, in Zuſammenſetzungen, z. E. Naturkunde; naturkunnighet. Alterthumskunde; kunſkap uti de gamlas häfder. S. Geſchichtkunde, Kräuterkunde, o. ſ. w.

Kunde, ſ. m. 1. bekant, bekantſkap. 2. en ſom altid handlar med en köpman, och tager waror af honom, hans wanlige afnämare. Er hat viele Kunden in der Stadt; han har många bekantſkaper, mycket omgänge i ſtaden. Sich Kunden machen; ſkaffa ſig köpare til ſin wara. Er hat viele Kunden; han har många afnämare, många ſom ſtändigt låta arbeta hos honom. Ein Wirth der viele Kunden hat; en wärd ſom har många, ſom wanligen gäſta hos honom.

Kündig, adj. u. adv. In den Zuſammenſetzungen: Landkündig, Stadtkündig, Weltkündig; i hela landet, ſtaden, werlden bekant, kunnigt öfweralt.

Kundig, adj. u. adv. kunnig. Er ist der Wege im Lande sehr kundig; han har sig alla wägar i landet noga bekant. Einer Sprache kundig seyn; wara hemma uti et språk. Ein der Sache kundiger Mann; en Man, som känner sakens beskaffenhet.

Kündigen, i. g. L. gekündigt, p. affunna, lysa. S. Abkündigen.

Künbiger, s. m. In Zusammensetzung; en som är förfaren, wäl hemma uti en sak. Naturkündiger; Naturkunnig. Herzenskündiger; hjertans ransakare. Sprachkundiger; som förstår många språk.

Kündigung, s. f. lysning.

Kündlich, v. u. B. W. v. a. uppenbar, klar, för en dag.

Kundmachen, v. a. kund gemacht; kungöra.

Kundmachung, s. f. kungörelse.

Kundmann, s. m. Kundleute, pl. de som wanligen handla med en. S. Kunde.

Kundschaft, i. g. L. s. f. kunskap, wetenskap, underrättelse, bekantskap. Er hat Kundschaft davon erhalten; han har fått kunskap därom. Unter Kundschaft wovon kommen; få weta något, få wetenskap om något. Kundschaft einziehen; skaffa sig underrättelse om en sak. Im Kriege auf Kundschaft ausreiten, recognosciren reiten; rida ut at utspana fjendens rörelser. Er hat viele Kundschaften in der Stadt; han har många bekantskaper i staden. Unter Kundschaft kommen; säges om en köpman, när han blir bekant, kommer i rop för goda waror och godt köp. Die Kundschaft bei den Handwerksgesellen; skriftligt bewis, wittnesbörd af en mästare, lärobref.

Kundschaften, v. a. inhämta kunskap, utspeja, spana efter. S. Auskundschaften.

Kundschafter, s. m. kunskapare, efterspanare, spejare, spion.

Künftig, adj. tilkommande, näst kommande. Das künftige Leben; det tilkommande lifwet. Am künftigen Montag; nästkommande måndag. Sein künftiges Verhalten; hans widare och följande upförande.

Künftig, adv. ins künftige; hädanefter, framdeles, med tiden

Kunkel, Pr. W. s. f. S. Spinnrok.

Kunkellehn, s. n. et gwinnolän

Kunst, s. f. Künste, pl. konst, sätt, färdighet, fintlighet at göra något. Die hohen Talente der kunstlosen Natur übertreffen bei weiten alle Spielwerke der erfinderischen Kunst; den enfaldiga men höga Naturen öfwerträffar wida i sina gåfwor alla de små artigheter, som skapas af påfundskonsten. Die mechanischen Künste; mechaniska konster, handaslöjderne. Die freien, die bildenden Künste; de fria eller ädla, de bildande konster. Die schönen Künste; de wackra konster. Schöne Künste und Wissenschaften; witterhet. Er hat seinen Geschmack durch die schönen Künste verfeinert, veredelt; han har förädlat, han har skärpt sin smak igenom de wackra konster. Ein Kupferstich in schwarzer Kunst; en art kopparstick. Die Schwarzkunst, für: Zauberei; swartkonst. Seine Künste sind nicht weit her, i. g. L.; han är just ingen trollkarl. Das sind Künste die man für sich behalten muß; det äro hemligheter som man ej bör uppenbara för andra. Wer die Kunst versteht, verräth den Meister nicht, Spw.; den som wet konsten, röjer intet mästaren. Mit bösen Künsten umgehen; hafwa ondt i sinne. Die Kunst zu gefallen; sättet at behaga, at intaga. Es herrscht eine gewisse Kunst in allem, was er macht; det är en wiß fintlighet uti alt hwad han gör. Aus ihm spricht nicht die Kunst sondern die Natur; alt hwad han säger är utan konst, det är Naturen som talar.

Kunst, s. f. konstbyggnad, wattenkonst. S. Wasserkunst.

Kunstarbeit, s. f. konstarbete, arbete som är gjort med flit och konst.

Kunstausdruck, s. m. konstord.

Kunstbeflissen, adj. u. adv. studerande uti wißa konster.

Kunstbeflissener, s. m. lärling uti en konst.

Kunstbeflissenheit, s. f. studerande på en konst, flit och möda, som anwändas på en konst.

Kunstbuch, s. n. bok som innehåller allahanda konster.

Kunstdrechsler, s. m. konst-swarfware.

Kunsterfahren, adj. förfaren uti en konst.

Künsteln, v. a. konstla, it. göra efter genom konst. Gekünsteltes Gold; oägt guld. Eine gekünstelte Schönheit; en konstlad skönhet, i hwars behag konsten har mera del än Naturen.

Künstelung, s. f. konstlande.

Kunstfärber, s. m. Schönfärber; en färgare, som sätter allahanda lystra färgor på kläde och tyg.

Kunstfeuer, s. n. lust-eld.

Kunstfleiß, s. m. flit och skicklighet uti konster och näringar.

Kunſtgärtner, ſ. m. en trägårdsmåſtare, ſom ej allenaſt ſer på nyttan utan ocksâ på konſt och ſkönhet uti ſin trägård.
Kunſtgefühl, ſ. n. färdighet at känna det wackra uti konſter.
Kunſtgenie, ſ. n. den ſom är ſärdeles fallen för wackra konſter.
Kunſtgenoſſe, ſ. m. den ſom med en annan idkar ſamma konſt.
Kunſtgenoſſenſchaft, Kunſtgeſellſchaft, ſ. f. alle ſom idka ſamma konſt.
Kunſtgeſchmack, ſ. m. förmåga at känna och döma om det wackra uti konſterna.
Kunſtgeſtänge, ſ. n. ſtängwerk wid en konſtbyggnad eller wattenkonſt.
Kunſtgezeug, ſ. n. im Bergbau, Kunſt; konſtbyggnad, wattenkonſt, konſt.
Kunſtgraben, ſ. m. en graf, et dike, ſom leder wattnet til en wattenkonſt.
Kunſtgriff, ſ. n. konſtgrep, konſter. Allerhand Kunſtgriffe gebrauchen; bruka allahanda konſter och illgrep. Einer der allerhand Kunſtgriffe gebraucht; en konſtmakare.
Kunſthandel, ſ. m. handel med allahanda konſtarbeten, ſom målningar, kopparſtick, o.d. m.
Kunſthändler, ſ. m. den ſom handlar därmed.
Kunſthöhle, ſ. f. grotta. S. Grotte.
Kunſtkabinet, ſ. n. Kunſtkammer, ſ. f. konſtcabinet, konſtkammare.
Kunſtkenntniß, ſ. f. kännedom af de wackra konſter.
Kunſtkenner, ſ. m. kännare af de wackra konſter.
Kunſtknecht, ſ. m. im Bergbau; en dräng wid konſtbyggnader eller wattenkonſter.
Kunſtleder, ſ. n. lädret på wattenkonſter.
Künſtler, ſ. m. konſtnär, konſtlare, konſtmåſtare. Ein Tauſendkünſtler; en måſtare i tuſende konſter.
Künſtlich, adj. u. adv. konſtig eller med konſt gjord, konſtlad, ſicklig, efter konſtens reglor. it. fig. fin, liſtig. Künſtliche Handarbeiten; handaſlöjder hwartil ef tanke och öfning erfordras. Eine künſtliche Miene; en konſtig mine, ſom någon intet är naturlig. Das war ein künſtlicher Verſuch; det war et fint förſök. Eine künſtliche Antwort; et liſtigt ſwar. Der künſtliche Tag; tiden emellan ſolens uppgång och nedergång, i motſats af den naturliga dagen eller dygnet, ſom håller 24 timmar.
Künſtlichkeit, ſ. f. konſtighet, konſt. S. Kunſt.
Kunſtliebhaber, ſ. m. Kunſtliebhaberin, ſ. f. älſkare af konſt, ſärdeles de ädlare konſter, ſom Målare- Bildhuggare- Kopparſtickare-konſten.
Kunſtmaler, ſ. m. konſt-målare.
Kunſtmahlerei, ſ. f. konſtmålning.
Kunſtmäßig, adj. u. adv. efter konſtens reglor.
Kunſtmeiſter, ſ. m. konſtmåſtare.
Kunſtpfeiffer, i. g. L. ſ. m. ſtads-muſikant. S. Stadtmuſikant.
Kunſtrad, ſ. n. wattenhjul wid konſtwärk.
Kunſtreich, adj. u. adv. konſtrik, konſtig. S. Künſtlich.
Kunſtrichter, ſ. m. granſkare, Criticus. S. Kritiker.
Kunſtrichtig, adj. S. Kunſtmäßig.
Kunſtſchacht, ſ. m. wattenſchakt, hwarigenom watnet upfordras, til åtſkilnad ifrån Fahrſchacht, Förderſchacht; hwarigenom arbetare fara ned i gruſwan, eller malmen upfordras. S. Schacht.
Kunſtſchule, ſ. f. ſkola hos de gamle, där ungdomen underrättades uti de wackra konſter, ſom uti målarekonſten, bildhuggeri, o. ſ. w.
Kunſtſprache, ſ. f. konſtord.
Kunſtſtange, ſ. f. S. Kunſtgeſtänge.
Kunſtſteiger, ſ. m. en bergsman, ſom har konſtbyggnaden under ſin upſigt.
Kunſtſtück, ſ. n. konſtſtycke.
Kunſttrieb, ſ. m. en genom konſt förwärfwad ſkicklighet, i motſats af: Naturtrieb.
Kunſtverächter, ſ. m. den ſom föraktar en konſt.
Kunſtverſtändig, ſ. m. konſt-förſtändig, förfaren uti en konſt.
Kunſtverwandte, ſ. m. konſt-förwandt.
Kunſtwaſſer, ſ. n. watten ſom kommer utur en wattenkonſt, ſpringande watten.
Kunſtwerk, ſ. n. konſtwerk, ſärdeles uti de ädlare konſter.
Kunſtwort, ſ. n. konſt-ord, Terminus technicus.
Kunſtzeug, ſ. n. kunſtbyggnad, wattenkonſt och hwad ſom därtil fordras.
Kunz, i. g. L. für: Conrad; et Mansnamn. Es ſey Kunz oder Heinz; ware ſig Pehr eller Pål.
Kupe, ſ. f. Blaukupe, bei den Wollfärbern; en kopparkittel hwaruti ullen färgas blått, it. bläfärgens tilredning. Eine Kupe anſtellen, tilreda bläfärgen til färgning.
Küper, ſ. m. kypare.

Kupfer,

Kupfer, ſ. n. koppar, it. kopparſtick. Gediegenes, natürliches Kupfer; gedigen koppar, Cuprum nativum. Cement Kupfer; igenom järn fällad koppar, Cupr. Praecipitatum. Schwarzkupfer; rå koppar, Cup. rude. Garkupfer; gårkoppar. Weiſſes Kupfer; hwit koppar, Cupr. arſenicatum, album. In Kupfer ſtechen; ſticka i koppar. Ein Buch mit vielen Kupfern; en bok med många kopparſticken.

Kupferader, ſ. f. kopparſtrek.

Kupferarbeit, ſ. f. arbete uti koppar.

Kupferaſche, ſ. f. kopparaſka, Crocus Veneris.

Kupferbergwerk, ſ. n. kopparbergwerk, koppargrufwa.

Kupferblatt, ſ. n. et kopparſtick.

Kupferblau, ſ. n. kopparblätt. Cupr. calciforme caeruleum.

Kupferblech, ſ. n. kopparbleck.

Kupferblume, ſ. f. mångfärgad, förwittrad kopparkies.

Kupferblüthe, ſ. f. trådig koppargrön, koppar i kalkform.

Kupferbrand, ſ. n. Branderz, Kupferbranderz; kopparbranderz, Minera Cupri carbonaria *Wall.*

Kupferbraun, ſ. n. Keſſelbraun; ſmått och fint hammarſlagg ſom faller af, når kopparen ſmides, til åtſkillnad af det grofware, S. Kupferſchlag.

Kupferdorn, ſ. m. S. Kühnſtöcke.

Kupferdrath, ſ. m koppar-tråd.

Kupferdruck, ſ. m. aftryck af et kopparſtick.

Kupferdrucker, ſ. m. en ſom trycker kopparſtick.

Kupferdruckerfarbe, ſ. f. färg ſom brukas at trycka kopparſtick med.

Kupferfahlerz, ſ. n. fahlkupfererz, *Wall.* Min. Cup. griſea. Cupr. vitreum. *Wall.*

Kupfergehalt, Kupferhalt, ſ. n. kopparhalt, det ſom en kropp håller utaf koppar.

Kupfergang, ſ. m. kopparſtrek.

Kupfergeiſt, ſ. n. kopparſpiritus.

Kupfergelb, ſ. n. gul kopparmalm.

Kupfergeld, ſ. n. kopparpenningar.

Kupfergeſchirr, ſ. n. Kupfergeräth; kopparkäril

Kupferglas, Kupferglaserz, ſ. n. kopparglas, kopparglaserz, grå kopparmalm.

Kupfergrün, ſ. n. Berggrün; koppargrön, aerugo nativa.

Kupferhalt, ſ. n. S. Kupfergehalt.

Kupferhaltig, adj. u. adv. kopparhaltig.

Kupferhammer, ſ. m. kopparhammare.

Kupferhandel, ſ. m. kopparhandel, handel med kopparſtycken.

Kupferhändler, ſ. m. den ſom handlar med kopparſtycken.

Kupfericht, adj. u. adv. kopparlik, kopparaktig, kopparartig.

Kupferig, adj. im Geſicht; en, hwars ansigte har kopparfärgen, ſkiftande emellan rödt och blått.

Kupferkalk, ſ. m. kopparkalk.

Kupferkies, ſ. m. kopparkies, Pyrites Cupri.

Kupferkram, ſ. m. S. Kupferhandel.

Kupferkrämer, S. Kupferhändler.

Kupferladen, ſ. m. bod hwari kopparſtycken ſäljas.

Kupferlazur, Kupferlaſurerz, ſ. n. kopparlazur, Cupr. Lazureum.

Kupferleber, ſ. f. röd kopparmalm, röd kopparglas, lebererz, MineraCupr. hepatica. it. leſwerſlag, gulbrun kopparmalm, Pyrites Cupr. hepaticus.

Kupferletten, ſ. m. en kopparhaltig lera, Minera Cupr. argillacea.

Kupferkönig, ſ. m. kopparkung; Regulus cupreus.

Kupfermarkaſit, ſ. m. S. Kupferkies.

Kupfermünze, ſ. f. kopparmynt.

Kupfermulm, ſ. m. kopparmulm.

Kupfern, Küpfern, i. g. L. v. n. ergas.

Kupfern, adj. gjord af koppar.

Kupfernickel, ſ. n. kupfernickel, Cupr. Niccoli *Wall.*

Kupferocher, ſ. m. koppar i lös kalkform, Ochra cupri.

Kupferplatte, ſ. f. kopparplåt.

Kupferpreſſe, ſ. f. präß til kopparſticken.

Kupferprobe, ſ. f. kopparprof.

Kupferrauch, ſ. m. kopparrök, Vitriolum Zinci.

Kupferroſt, ſ. m. kopparroſt, kopparerg.

Kupferruſt, S. Kupferrauch.

Kupferroth, ſ. n. röd kopparjord, röd kopparmalm, Min. Cupr. calciformis rubra.

Kupferroth, adj. u. ada. röd ſom koppar.

Kupferröthe, ſ. f. koppar-rodnad. it. S. Kupferroth.

Kupferſanderz, ſ. n. koppar ſanderz. Min. Cupr. arenaria.

Kupferſcheere, ſ. f. en ſtor ſax hwarmed kopparplåtar klippas.
Kupferſcheibe, ſ. f. kopparſkifwa.
Kupferſchiefer, ſ. m. kopparſkifer, Min. Cupr. Schiſtoſa.
Kupferſchlacke, ſ. f. kopparſlagg.
Kupferſchlag, ſ. f. det grofware hammarſlagg ſom fåller af när kopparen ſmides.
Kupferſchläger, ſ. m. kopparſlagare.
Kupferſchlange, ſ. f. åſping, Coluber Cherſea.
Kupferſchwärze, ſ. f. ſwart kopparjord eller kopparmalm, Ochra Cup. nigra.
Kupferſeigerung, ſ. f. kopparſegring, Eliquatio argenti e cupro ope plumbi.
Kupferſchmiede, ſ. f. kopparſmedja.
Kupferſchmidt, ſ. m. kopparſmed.
Kupferſtecher, ſ. m. kopparſtickare.
Kupferſtecherei, ſ. f. Kupferſtecherkunſt; kopparſtickare-konſt.
Kupferſtein, ſ. m. ſkärſten, S. Rohſtein, Spurſtein.
Kupferſtich, ſ. m. kopparſtick, kopparſtycke.
Kupferſtichel, ſ. m. graſſtickel.
Kupferſtuffe, ſ. f. en ſtuff kopparmalm.
Kupferthaler, ſ. m. koppardaler.
Kupfertinktur, ſ. f. koppartinctur, Tinctura Veneris.
Kupfertitel, ſ. m. titel af en bok, ſom är ſtucken i koppar, eller med et kopparſtick på ſidan.
Kupfervitriol, ſ. n. Blauſtein; blåſten, kopparvictril, blåvictril, Vitriol. Cupri.
Kupferwaare, ſ. f. kopparkåril.
Kupferwaſſer, ſ. n. victril, S. Vitriol.
Kupferwurm, ſ. m. ſkeppsmaſk, Teredo.
Kuppe, i. g. L. ſ. f. kupa. Die Kuppen oder Köpfe der Nägel an den Rädern, Radekuppen; hjulſpik-hufwuden.
Kuppel, ſ. f. et rundt uphöjdt tak. it. et koppel, S. Koppel.
Kuppeldach, ſ. n. et tak med en rund uphöjning på.
Kuppeln, i. g. L. v. a. gekuppelt, p. koppla.
Kuppelpelz, n. W. ſ. m. kopplare-lön.
Kuppler, ſ. m kopplare.
Kupplerei, ſ. f koppleri.
Kupplerin, ſ. f. kopplerſka.
Kupplériſch adj. u. adv. på kopplare wis.
Kuppnagel, ſ. m. en ſpik med ſtort hufwud
Kuhr, Kur, ſ. f. S. Chur, Cur.
Küras, ſ. m. bröſt-harneſk.
Küraßier, ſ. m. en ryttare med bröſtharneſk.

Kurbe, ſ. f. Kurbel; en krokig wef hwarmed något wrides omkring, wändarm.
Kürbis, ſ. m. kurbis.
Kürbisbrei, ſ. m. kurbisgröt.
Kürbisflaſche, ſ. f. en flaſka af en iholig kurbis.
Kürbishütte, Kürbislaube, ſ. f. kürbis-koja.
Kürbiskern, ſ. m. frö eller kårna uti en kurbis.
Kürbiswurm, ſ. m. Glieder von einer Art Bandwurm; Taenia Solium.
Kürſchner, ſ. m. buntmakare, en ſom handlar med foderwerk.
Kürſchnerarbeit, ſ. f. buntmakare-arbete.
Kürſchnerhandwerk, ſ. n. buntmakare-handtwerk.
Kürſchnerladen, ſ. m. buntmakare bod.
Kürſchnernath, ſ. f. ſöm ſom buntmakare bruka.
Kürſte, ſ. f. S. Krüſte.
Kurz, adj. u. adv. kort, ſtackig, twärt. Kurz von Natur; kort til wäxten. Ein kurzer Begriff; et kort begrep, ſammandrag. Der Rock iſt ihm zu kurz; rocken är för ſtackig åt honom. Kurz von der Sache zu reden; at tala kort om ſaken. Kurz; kort ſagt, med et ord. Etwas kurz ſagen; ſåga med få ord. Kurz und gut; med få ord, utan omſwep, utan krus, utan omſtändigheter. Einen kurz abfertigen; gifwa en et kort beſked. Die Unterhandlung kurz abbrechen; bryta underhandlingen twärt af. Die Zeit wird mir kurz; tiden går mig för haſtigt undan. Ein kurzes Geſicht haben; wara närſynt. Kurz angebunden ſeyn; wara kort om hufwud, ſnarſticken. Einen kurz halten; hålla en i tygalarna, ej lemna honom mycken frihet. Zu kurz kommen, den kürzern ziehen; komma til korta, förlora. Einem um einen Kopf oder eine Spanne kürzer machen; ſlå hufwud af en. In kurzen; innan kort. Vor kurzen; nyligen. Ueber kurz oder lang; ſnart eller långt efter, med tiden.
Kurzbein, ſ. n. Schleicher; en art ödla, Seps.
Kurzboſſeln, i. g. L. v. n. taga bak-kaſt wid klot-ſpel på kort mål, it. kaſta för kort.
Kürze, ſ. f. korthet. In der Kürze; innan kort eller kort tid. In die Kürze ziehen; ſammandraga, göra et ſammandrag utaf något.

Kür-

Kürzen, v. a. für kürzer machen; göra kortare, afkorta. S. abkürzen. Sich die Zeit kürzen; fördrifwa tiden.
Kurzgewehr, ſ. n. korsgewär.
Kürzlich, adv. korteligen, nyligen.
Kurzköpfig, i. g. L. adj. u. adv. kort om hufwudet.
Kurzſichtig; adj. u. adv. närſynt, fig. den ſom ej öfwerſer eller är i ſtånd at öfwerſe en ſak. Dazu iſt er zu kurzſichtig; ſo wida räcker intet hans ſynkrets. Der klügſte Mann iſt oft in ſeinen eigenen Angelegenheiten viel zu kurzſichtig; den klokaſte Man är ofta altför kortſynt i ſina egna angelägenheter.
Kurzſtämmig, adj. u. adv. lågſtammig.
Kurzſtielicht, adj. u. adv. kort-ſtjälkig.
Kurzum, adv. twärt af, utan krus, ingalunda, rent af. S. Durchaus.
Kurzwährend, adj. ſom ej påſtår länge.
Kurzweile, i. g. L. ſ. f. ſkämt, tokroligbet. S. Scherz.
Kurzweilen, i. g. L. v. n. ſkämta, tokas. Seine Kurzweile mit jemand haben; göra gäck af en.
Kurzweilig, adj. u. adv. ſkämtaktig, tokrolig. S.
Kuſchen, n. W. v. n. mit dem Hſw. haben, von den Hunden; lägga ſig med och krypa på buken, kuſa, fig. förödmjuka ſig, gifwa efter.
Kuß, ſ. m. Küße, pl. kyß. Handkuß; handkyß. Fußkuß; kyß på foten. Einem Frauenzimmer einen Kuß rauben; ſtjäla en kyß ifrån et Fruentimmer.
Küßen, v. a. geküßt, p. kyßa, gifwa kyſſar. Sich küßen; kyßas. Er küßte ihr die Tränen von den bleichen Wangen. han kyßte bort tårarna af hennes bleka kinder.
Küßen, ſ. n. kyßning.
Kußhand, n. W. ſ. f. handkyß. S. Handkuß.
Kußmonath, i. g. L. ſmekmånad. S. Flitterwoche.
Küßen, ſ. n. kudde, dyna, hyende, bolſter. Kopfküßen; örngott. Glaubſt du, daß man dir ein Sammtküßen unterlegen werde, ſo irreſt du; du far wilſe, om du tror at de torde ſmeka dig, bära dig på armarna.
Küßenüberzug, ſ. m. Küßenziehe, Küßenbühre; bolſterwar, örngotts-war.
Küſte, ſ. f. Küſten, pl. hafskant, kuſt ſtrand. An der Seeküſte; wid hafskanten. Auf der Guineiſchen Küſte, der Goldküſte; på guineiſka kuſten. Der Wind bläſet von der Küſte; wädret bläſer ifrån ſtranden eller landet.
Küſtenbewahrer, ſ. m. kuſtbewarare, ſtrandridare.
Küſtenfahrer, ſ. m. et ſmått fartyg, ſom ſeglar ej på ſtora hafwet, utan håller ſig alt wid landet. it. et bewäpnad ſkepp at förwara kuſterna ifrån ſjörofware.
Küſtenpilot, ſ. m. lots. S. loots.
Küſtenverwahrer ſ. n. den ſom bewakar kuſterna.
Küſtenwache, ſ. f. wackt på kuſterna.
Küſter, ſ. m. klockare.
Küſterei, i. g. L. ſ. f. klockare-woning.
Küterhof, ſ. m. Küttelhof, ſ. m. ſå kallas på några orter, en gård eller et hus, hwareſt alt boſkap ſlagtas, ſlagtarehus; S. Schlachthaus.
Kutſche, ſ. f. kuſkwagn. Miethkutſche, ſ. f. hyrwagn. Landkutſche, Poſtkutſche; kurwagn, poſtwagn. Kutſche und Pferde halten; hålla häſtar och wagn.
Kutſchen, i. g. L. v. n. Kutſchieren, u. W. kuſka.
Kutſchenbeſchlag, ſ. m. beſlag på en kuſkwagn.
Kutſchenſchlag, ſ. m. Kutſchthüre, ſ. f. dör på en kuſkwagn.
Kutſcher, ſ. m. kuſk.
Kutſcherbank, ſ. m. S. Kutſcherſitz.
Kutſcherlohn, ſ. m. en kuſks årslön. Kutſcherlohn für eine Miethkutſche; dagslega eller betalning för en hyrwagn.
Kutſcherſitz, ſ. m. kuſkſäte.
Kutſchgeſchirr, ſ. n. ſeltyg til en wagn.
Kutſchfenſter, ſ. n. Kutſchglas; wagns-fönſter.
Kutſchkaſten, ſ. m. kuſkcoffert, kuſkſäte.
Kutſchküßen, ſ. n. wagnsdyna.
Kutſchpferd, ſ. n. wagnshäſt.
Kutſchriemen, ſ. m. remmarne hwarpå en wagn hänger.
Kutſchthüre, ſ. f. S. Kutſchenſchlag.
Kutte, ſ. f. Mönchskutte; munkeköpa. Die Kutte anlegen; bli munk. Die Kutte ablegen; lemna kloſterlefnaden.
Küttelhof, ſ. m. S. Küterhoff.
Kuttengeier, ſ. m. en art gam, S. Geierkönig.
Kutter, ſ. n. et ſlags ſmå mycket ſnält ſeglande fregatter.
Kützel, ſ. f. Kitzel.

Kure, s. f. en part uti en malmgrufwa. Seinen Kur liegen lassen; uphöra at deltaga uti grufwe-byggnaden.

Kurkränzler, s. m. Kurparthierer, s. m. en edswuren man som reser omkring at sälja grufwe-parter.

L.

Lab, Laff, s. n. löpe. S. Labmagen.

Laben, v. a. gerinnen machen, von der Milch, gelabet, p. ystа. Sich laben, besser gerinnen; ystas. Gelabte Schafmilch; ystad fårmjölk.

Laben, s. n. ystning.

Labkraut, s. n. Waldstroh, Unser Frauen Bettstroh, Meierkraut; J. Mariä sånghalm, Galium verum.

Labmagen, s. m. Käselab; ystad och sur mjölk uti fjerde magen på unga idislande djur, hwarmed man ystar annan mjölk.

Labberdan, s. m. insyltad kabbeljo, til åtskilnad ifrån torkad, som kallas; Stockfisch.

Laben, v. a. erquicken, gelabet, p. wederqwicka, läska, förfriska. Das hat mich recht gelabet; det har just wederqwickt mig. Er hat nichts sich damit in der Hitze zu laben; han har ej något at läska sig med uti hettan. Dieser kühle Trank labete seinen matten Körper; denne kylande drycken förfriskade hans matta kropp. fig. Sich woran laben, i. g. L. finna sitt stora nöje uti något. Er labt sich, bloß wenn er sie ansieht; han får nytt lif, blott når han ser på henne.

Labsal, s. n. wederqwickelse, wederqwickande saker, förfriskning.

Labtrunk, s. m. läskedryck, styrkedryck.

Labung, s. f. wederqwickelse, läskning, förfriskning.

Labet, (den Ton auf die lezte Silbe), im Kartenspiel und g. L. Labet werden; förlora spelet, fig. wara ruinerad, komma i lägerwall. Einen labet machen; orsacka at en förlorar spelet.

Labirinth, s. n. Irrgarten; labyrint, irrgång, krokgång. fig. stor oreda, en mycket inwecklad sak, hwars utgång intet ånn kan ses. Ich habe Lust zu sehen, wie er sich aus diesem Labirinth herausziehen wird; får se huru han hjelper sig fram utur denna förwirring. Unabsehliche Labirinthe versperren ihm den Weg zu seinem Glück; hinder, hwilka man ej kan se huru de få rödjas undan, stänga honom wägen til sin lycka.

Laborant, s. n. en som öfwar Chemien, it. en Guldmakare.

Laboratorium, s. n. Chemisternas, Apothekares, Fyrwerkares, o. s. w. werkstad.

Laboriren, v. a. laborirt; arbeta på något, särdeles i chemien. An einer Krankheit laboriren, i. g. L.; ligga sjuk, hafwa en wiß sjukdom.

Laboriren, s. n. ständigt arbetande, särdeles i chemien och guldmakare-konsten.

Labradorstein, s. m. S. Schillerspath.

Lache, s. f. (Forstwesen) 1. märke som hugges af skogsbetjeningen i et träd. 2. et ställe på et furu- eller granträd där barken är borttagen eller ristad, at kådan må des bättre rinna ut, laka. S. Harzen. 3. en morasig pöl. S. Sumpf.

Lachbar, adj. u. adv. (Forstwesen) von den Harzbäumen; et träd som är så stort at det kan lakas. Til mått af et sådant träd brukas en järnring som därföre kallas: Lachring.

Lachbaum, s. m. Gränzbaum, Mahlbaum, Markbaum; et på wißt sätt märkt träd som står bredwid gränsstenen til råmärke.

Lachen, v. a. im Forstwesen; 1. märka et träd. 2. taga barken af at kådan må rinna utur. 3. göra en gångstig uti små skogen til afdelning af byggen.

Lachenknoblauch, S. Knoblauch.

Lachring, S. Lachbar.

Lachsteig, s. m. en gångstig uti buskar at afdela byggen.

Lache, s. f. puß, göl, pöl. S. Pfütze.

Lachicht, adj pußig.

Lache, s. f. i. g. L. för: das Lachen; skratt. Eine helle Lache aufschlagen; slå til et flatt skratt. Eine wunderliche Lache haben; hafwa et underligt sätt at skratta.

Lächeln, v. n. mit dem Hfw. haben, gelächelt; små-le, smila, mysa. Sie hat etwas angenehmes, wenn sie lächelt; hon har

har något angenämt, når hon små-ler. Ein Narr lacht überlaut, ein Weiser lächelt ein wenig, Jes. Sir. 21, 29.; en dåre ler öfwerljudt, men en wis ler med måtta. Ein wenig lächeln; draga på, smila med munnen. Etwas lächelnd, mit einer Begierde es zu besitzen ansehen; mysa munnen åt något. Höhnisch über einen lächeln; le spotsk åt en. Ein lächelndes Gesicht; et leende ansikte. Einem zulächeln; se mildt på en. Er lächelte ihm Beifall zu; hans leende min gaf tilkänna at han war nöjd med honom. Unschuld und Jugend lacht von ihren Wangen; oskuld och ungdom ler uppå hennes kinder. v. a. fig. och uti poetisk stil. Ihm lächelt die blühende Natur Zufriedenheit und Freude ins Herz; den blomstrande Naturen föder med sina leende blickar fröjd och förnöjelse uti hans hjerta.

Lächeln, s. n. små-skratt, leende. Ein freundliches Lächeln versüßt eine bittre Wahrheit; en leende mun försötar ofta en bitter sanning. Das sagte sie mit einem bittern Lächeln; det sade hon med et hätskt löje Das Lächeln des jungen Morgens, Poet. R.; den nyfödda morgonens småleende.

Lachen, v. a. gelacht, p. le. Laut lachen; skratta. Und das sagte er mit lachenden Munde; och det sade han med leende mund. Ich habe ihn lachen gehört; jag har hört honom skratta. Jemand zu lachen machen; bringa en at le. Jemandes lachen, über jemand lachen, auf jemandes Unkosten lachen; le öfwer en, göra gäck af en, bespotta en. Für lachen bersten wollen, sich bald krank lachen, lachen daß einem der Bauch platzen möchte; skratta öfwerljudt, skratta så at buken wärker. Lachen daß einem die Augen übergehen; skratta så at tårarna komma en i ögonen Innerlich lachen, ins Fäustchen lachen; i. g. L. le i sitt sinne, i mjugg. Ich habe schlechte Lust zu lachen; jag har wißt intet orsak at wara nöjd för. Alles lacht ihm an; alt lockas honom Eine lachende Aussicht; en angenäm utsigt Auf diesem Schlosse lacht alles; på detta slottet är alt öfwer måttan wackert Nun lacht alles auf dem Felde; nu är den ljusligaste tiden på landet. Baar Geld lacht, Sprw. för reda penningar kan man få alt.

Lachen, s. n. löje, leende. Ich konnte mich für Lachen kaum halten, mir kaum das Lachen verbeissen; jag kunde knapt hålla mig för löje.

Lachenswerth, adj. u. adv. åtlöjeswärd, löjelig. S. lächerlich.

Lacher, s. m. den som skrattar eller ler. Wenn er nur glücklich gewesen wäre, so hätte er gewiß die Lacher auf seiner Seite gehabt; om han blott warit lycklig, så hade säkert alle warit på hans sida.

Lächerlich, adj. u. adv. löjelig, wärd at skratta åt. Sich lächerlich machen; göra sig til andras åtlöje.

Lächerlich, lachhaft, i. g. L. adj. geneigt zum Lachen. Mir ist jezt nicht lachhaft zu Muthe; jag är nu intet fallen före, jag har intet lust at skratta. Ein lächerlich, lachhaftes Gesicht machen, als wenn man lachen wollte; draga på munnen, smila. Er sieht so lachhaft aus; han ser ut som han wille skratta.

Lächerlichkeit, s. f. löjelighet.

Lachgeist, s. m. lynne at skratta åt alt, at bespotta alt.

Lachmaul, i. g. L. s. n. en stor skrattare.

Lachtaube, s. f. Lacheltaube, Columba risoria.

Lachs, s. m. Lächse, pl. lax, Salmo Salar.

Lachsfang, s. m. laxfiske.

Lachsforelle, s. f. örlax, laxöring, twärspol, Salmo Trutta.

Lachsmaräne, s. f. Salmo Maraena, *Bloch.*

Lachstonne, s. f. laxtunna, laxkar til laxfiske.

Lachswehr, s. f. laxdam, laxkista i en stor älf.

Lachswurm, s. m. laxlus, Lernaea Salmonea.

Lachter, Berglachter, s. m. famn, som Markscheidare bruka at måta ut grufworna med, det räknas wanligen til 7 ibland til 10 fot.

Lachterbaum, s. f. S. Lachbaum.

Lachterkette, s. f. (Bergwerk) en mäßingskedja om 5 til 6 famnar.

Lachterstäbe, s. m. pl Lachterlatten, s. f. pl. en art mättstock som är en famn lång och två tum tjock och bred och som brukas at måta med, så delas wid nivellerinaar Han är indelt i 6 ottondelar och hwar ottondel i tio tum.

Lachtermaas, s. n. en mättstock hwilken är en half famn lång, och som är indelt i fyra ottondel och ottondelen i tio tum.

Lachter-

Lachtermaasstab, s. m. ein vergnügter Maasstab; en art måttstock, som brukas når man will rita något på papper.

Lachterschnur, s. f. et snöre af hamp om 10 til 12 fammar, som brukas at måta med.

Lack, s. m. et räknings mynt uti Ostindien, om 100000 Rupier, hwar Rupie räknad til 36 ßl. i Guld.

Lak, s. m. lack, gummilack, lackering. Siegellack; breslack. Eine Stange Lack; en stång lack. Der älteste Brief mit Siegellak versiegelt, den man bisher aufgefunden, ist vom Jahr 1563; det äldsta brefwet, förseglad med lack, som man hit intils funnit, är ifrån året 1563. Mahler-Lackirer-Vergolder Lak; en wiß kåda, som samlas i Ostindien af wiße insecter på qwistar, hwarutaf allahanda slags fernißer göres. Aechter Chinesischer Lack; kåda eller harts af et slags fernissaträd i China. Colombiner-Florentiner Lack, Kugellack; Florentiner-lack; it. S. Gummilak. Der Tisch hat einen schönen Lack, i. g. L.; bordet har en ganska wacker lackering. Golden Lack, Goldlak; S. Lakviole.

Lackarbeit, s. f. lackirte Arbeit; lackeradt arbete, lackwerk.

Lacken, i. g. L. v. a. gelackt, p. lacka, lacka igen, försegla.

Lacken, s. n. lackning.

Lakfirniß, s. m. lackfernissa, särdeles den som är gjord utaf ostindisk gummi-lack.

Lackholz, s. n. S. unter Holz.

Lackiren, v. a. lackirt, p. lackera.

Lackierer, s. m. lackerare.

Lackierung, s. f. lackering.

Lackmus, s. n. lacmus, en blå färg, i små aflånga tärningar, som beredes utur saften af Heliotropium, fr. Orseille en pate.

Lackmuspflanze, s. f. Croton tinctorium, hwarutaf också skal lacmus beredas.

Lactuk, s. m. lactuk. S. Lattich.

Lakviole, s. f. goldner Lack, Lackstock; et slags dubbla levkojer af goldgul och brun färg; Cheiranthus Cheiri.

Ladanum, s. m. et slags harts, som swetas utur bladen af Cistus Creticus, Cistenrose.

Lade, s. f. kista, låda. Die Lade des Bundes, b. W. förbundets-ark. Die Armenlade; fattigkista. Bettlade, i. g. L. fallbänk, sängbänk, S. Schlafbank. Die Lade bei den Handwerkern, Amtslade; låda hwaruti handwerkare förwara sina frihets bref och andra handlingar, ämbetslåda. Heftlade bei den Buchbindern; bokbindares häftlåda. Die Kinnlade; käften. Knie- oder Schenkellade, bei den Nadlern; et skrufstäd at hålla fast ståltråden med som skall klippas. Windlade bei den Orgelwerken; wäderröret eller lådan, hwarigenom wädret bringes til piporna i orgwerk. Die Lade der Weber; en wiß ställning wid wäfstolar, eller spännbågen hwarigenom inslaget slås fastare in til ränningen. Die Lade in der Landwirthschaft; ställningen af en plog med en twåäggad bill. S. Hakenpflug. Lade, in den Hüttenwerken; tråg låda hwaruti stamparna gå til bokning.

Lådchen, s. n. Dim. en liten låda.

Laden, s. pl. (Forstwesen) helt unga lofträden, ej större än telningar. S. Loden, Schößlinge. Sommerladen; unga wideträd af första årswärt.

Laden, s. m. Laden, pl. bod, låda, lucka. Kramladen; kram-bod. Der Laden, Fallladen in einer Krambude; bodluckan. Einen Laden anlegen, errichten; börja at handla. Buchladen; boklåda. Fensterladen; fönsterlucka.

Laden, v. a. lud, imp. geladen, p. 1. lasta, laßa, lägga en börda på. Güter in ein Schiff laden; lasta gods i et fartyg. Den Wagen laden; laßa på wagnen. Er hat Holz, Getraide geladen; han kör wed, spannmål. Wer will eine solche Last auf sich laden; wem will lägga en sådan börda på sig? Er hat durch seinen Eigensinn vielen Haß auf sich geladen; han har genom enwishet dragit stort hat öfwer sig. 2. ladda. Ein geladenes Gewehr; et laddadt skjutgewär. Scharf laden; ladda skarpt. Blindt laden; ladda med löst krut. 3. bjuda. Er lud ihn zur Hochzeit; han böd honom til bröllop. Alles ladet uns zur Freude; alt upmuntrar oß til at wara glad. 4. stämma. Einen für Gericht laden; stämma en för rätten.

Ladegeld, s. n. 1. laßpenningar, 2. stämnings-penningar.

Lademaaß, s. n. bei den Jägern, krutmått.

Ladendieb, s. m. bod-tjuf.

Ladendiener, s. m. bod-dräng, gesäll uti en bod.

Ladenfenster, s. n. bod-fönster.

Laden-

Ladenflügel, ſ. m. fönſterlucka.
Ladengeſell, ſ. m. bei den Handwerkern; en geſäll ſom förer räkning öfwer ämbetscaſſan.
Ladenhüter, i. g. L. ſ. m. bei den Krämern; 1. bodwaktare, 2. förlegadt gods, ſom ingen köper.
Ladenjung, ſ. m. bod-gåße.
Ladenmeiſter, ſ. m. mäſtare ſom på ämbetes wägnar biwiſtar geſällernas ſammankomſter wid ämbetslådan.
Ladenzins, ſ. m. bod-hyra.
Lader, ſ. m. en ſom laßar en wagn, laſtar et ſkepp, laddar et ſtycke, laddare, laſſare, inlaſtare.
Laderlohn, ſ. n. penningar, ſom en laſtare, inlaſtare får i betalning.
Ladeſchaufel, ſ. f. en laddſkofwel wid kanoner.
Ladeſtock, ſ. m. laddſtock, laddſtake.
Ladeſtopfer, ſ. m. et inſtrument ſom wid bergſprängning brukas i ſtälle för laddſtock.
Ladenthüre, ſ. f. bod-dör.
Ladezange, ſ. f. (Meßingswerk) en ſmedje-täng med långt grep på, hwarmed man uttager och inſätter deglar wid bränningar.
Ladung, ſ. f. (Eiſenhütten) das Aufgeben; masugnens upfyllande med malm, kol, kalkſten, it. et wißt antal af forgar, malm, kol, o. d. m. ſom ſlås i masugnen.
Ladung, ſ. f. 1. laſtning, inlaſtning i et ſkepp, laddning, ſkeppslaſt, frakt. Der Schiffer ſucht Ladung; ſkepparen ſöker frakt. 2. laſſande af en wagn. Eine Ladung Steine; en laſt ſten. Er hat ſeine volle Ladung, i. g L. fig. han har fått ſå mycket ſom han behöfwer, han är drucken. 3. laddning, ſkott. Die Ladung wieder herauszichen; draga ut ſkottet igen. Das Schiff gab dem Feinde die volle Ladung; ſkeppet gaf fyr på fienden med hela ſtycke-laget. 4. bjudning, bjudande. S. Einladung. 5. ſtämning. Es iſt ſchon zweimal eine gerichtliche Ladung, Citation an ihn ergangen; han har redan blifwit ſtämd för andra gången.
Laffe, n. W. L. m. en oförſkämd och dumdriſtig yngling, ſom ej haft någon upfoſtran, en glop.
Laffette, ſ. f. lavet, ſtycke-wagn.
Laffetenblöcke, ſ. f. blockar ſom man på ſkepp brukar i ſtälle för laveter under ſkeppsſtycken.
Laffetenmörſer, ſ. m. (Artillerie) mörſare ſom ligga på laveter.
Laffetenwände, ſ. f. pl. ſidoſtycken på en lavet. Järnſtången, ſom håller dem tilſammans, kallas: Laffetenſtange, och ſtora ſpiken, ſom gör detſamma; Laffetennagel.

Lage, ſ. f. Lagen pl. 1. det ſom lägges eller ligger på hwartannat, lag, hwarf. Das Gebäude ruhet auf einer doppelten Lage von Feldſteinen; byggningen hwilar på et dubbelt lag af fältſtenar. Die Stein- und Erdlagen in den Bergen, Flötze, Schichten; hwarf uti berg. Die Lage, (Mahler); ſå mycket färg ſom lägges på en gång på en målning. Eine Lage von einem Buch, (Buchhändler); 6 til 8 ſammanlagde ark af en obunden bok. Lage machen, (Weißgärber); lägga redan ſammanlagda ſkinn på hwarannan, ſå at de med köttſidan komma emot hwarandra. Eine Lage Kanonen auf Kriegsſchiffen; en hel rad af kanoner på krigsſkepp; laget af kanoner. Dem Feinde beide Lagen geben; gifwa full eld med alla kanoner på fienden, förſt ifrån den ena, ſå ifrån den andra ſidan af ſkepper. 2. ſättet hurn något ligger, är ſtäldt eller inrättadt, läge, rum, belägenhet, tilſtånd, omſtändighet. Der Stein hat keine gute Lage; ſtenen ligger ej wäl. Die Lage des Gartens gegen die Sonne trägt viel zur zeitigen Reife der Früchte bei; trägårdens läge emot ſolen bidrager mycket at frukten tidigare mognar. Seine Lage verändern; ombyta läge. Die Lage eines Orts; en orts belägenhet. fig. Er befindet ſich in einer üblen Lage; han befinner ſig i en ſwår belägenhet. In der Lage worin ich jezt bin; uti de omſtändigheter haruti jag nu är. Wie wenige ſind mit der Lage vergnügt, worin ſie in der Welt ſind; huru många finnes icke, ſom äro misnöjda med ſitt öde i werlden?

Lagenbatterie, ſ. f. (Kriegsſchiffsbau) en rad kanoner på hwar ſida af ſkeppet på ſina däcken.
Lagenweiſe, adj. hwarſtals.
Lägel, ſ. n. en trä-flaſka, fagge, lägel. Ein Lägel Stahl, im Oeſterreichiſchen; är 125 ſtålpund.
Lager, ſ. m. Lagern, pl. 1. tilſtånd, då et ting ligger, eller när det lägger ſig, ſtällning,

ställning, lag, hwarf. Das Lager beim Fechten; kroppsställning wid fäcktande. Die Steinart liegt in Lagern; den stenarten bryter i bäddar. Das Lager bei den Strumpfwirkern; ställning på strumpwäfware-stolar. Das Lager (Landwirthschaft); när säden wäxer för fort och börjar lägga sig ned, hwilket kallas: zu Lager gehen, Lager werden; 2. ort, hwarest et ting ligger eller har legat, läge, liggställe, sjuksäng, nederlag. Ich habe kein gutes Lager diese-Nacht gehabt; jag har legat illa i natt. Ich fand das Lager leer; jag fann nästet tomt. Ein Lager haben; ligga på sjuksängen. Er hat alle Jahr ein schweres Lager; han har hwart år en swår sjukdom. Ein langes Lager haben; wara länge sängliggande. Den Pferden ein Lager von Stroh machen; strö halm under hästarna. Das Lager des Wildes; wildtes läge, hid, kula, näste. Ein Lager Hühner; rapphöns som fallit ned på et ställe, en full rapphöns. Ein Lager von Waaren; nederlag af gods. Gute Waaren bleiben nicht auf dem Lager liegen; goda waror säljas lätt. Das Lager zu den Fässern im Keller; underbädden eller et lag af stockar, hwarpå tunnor läggas i källaren. Viel Wein auf dem Lager haben; hafwa et stort nederlag af win, hafwa många stora winfat fulla i källaren. Der Wein schmeckt nach dem Lager; winet smakar efter modern eller fatet. Bier aufs Lager brauen; brygga dricka, som skall ligga länge. Lager eines Schlußsteins (Maurer); den sidan af en slutsten som tager i hwalfröret.

Lager, s. m. Läger, pl. Feldlager, Kriegslager; läger. Ein Lager abstechen, schlagen, abbrechen; sticka ut, slå, afbryta et läger. Das ganze Lager ward ein Raub der Feinde; hela lägret blef fiendens rof. Das Hauptlager; hufwudqwarter.

Lagerbalken, Lagerhölzer, s. pl. bjelkar hwarpå et tak eller något annat hwilar, som hålla det ihop.

Lagerbäume, s. m. ligg-stockar. it. för: Brückenbalken; stora twärbjelkar under en brygga. S. Jochwerk.

Lagerbier, s. n. Merzbier, Sommerbier; martsöl som håller sig länge.

Lagerbuch, s. n. 1. för; Flurbuch, Erbbuch, Markungsbuch, Cataster; jordbok. 2. köpmans bok, hwaruti fins förteckning på alla waror som äro qwar i nederlaget.

Lagerfaß, s. n. et stort fat eller ligg-kärl uti källaren.

Lagerfieber, s. n. fältsjuka.

Lagergeld, s. n. penningar som på några ställen betalas för nederlags-friheten. it. S. Lagerzins.

Lagerhaus, s. n. nederlags-hus, magasin.

Lagerholz, s. n. S. unter Holz

Lagerhölzer, s. n. pl. bjelkarne eller ställningen, hwarpå tunnorne läggas i källarna, tunn-stockar.

Lagerkrankheit, s. f. sjukdom ibland Soldater i fält.

Lagerkrone, s. f. en guld-krona med tinnar på, hwilken gafs af de Romare åt dem, som först hade trängt sig in i fiendens läger, Corona vallaris.

Lagern, v. n. lägra, slå, berda, anwisa et läger. it, lägga sig ned. Die Armee hat sich an dem Fluß gelagert; Armeen har tagit sitt läger nära intil floden. Wollen wir uns hier im weichen Grase lagern; skola wi sitta ned här på mjuka gräset? Das Getraide lagert sich; säden lägger sig ned.

Lagerobst, s. n. winterfrukt, som: Lagerapfel, Lagerbirnen; äpplen, päron, som duga gömma, som hålla sig länge.

Lagerruhr, s. f. rödsot i fält.

Lagersalz, s. n. stensalt i bäddar.

Lagerstatt, s. f. Lagerstätte, s. f. Lagerstelle, s. f. liggställe, hwilorum, läge.

Lagerstöcke, s. f. bistockar utaf bräder, som ligga i längden, til åtskilnad af: Ständerstöcke, Ständer; som stå up i höjden.

Lagerstützen, s. f. (Schiffsbau); stöd hwarpå et skepp ligger, når det bygges.

Lagerung, s. f. lägrande, lägrets upslående.

Lagerwaaren, s. pl. nederlagswaror, förråds-gods.

Lagerwand, s. f. (Bergbau) en fast bergart, som ej behöfwer stödjas med timmer eller mur. 2. fast grund eller bergart, hwarpå timret uti schakterna kan ställas.

Lagerwein, s. m. win som kan länge ligga.

Lagerweise, adv. (Mineral.) flälägig.

Lagerwuchs, s. m. (Landwirthschaft); när säden skjuter för hastigt up i lägg.

Lagerzins, s. m. hyra för et magasin, för en nederlags-bod.

Lahm, adj. u. adv. lam, halt, ofärdig, figeländig, oduglig, som paßar intet. Hüftenlahm;

lahm; låghalt. Rückenlahm; som har brutit ryggen af sig. Einen krumm und lahm schlagen; slå arm och ben sönder på en. Er ist lahm am Fuß; han är ofärdig i foten. Eine lahme Entschuldigung; en lam ursägt. Die Sache wird sehr lahm betrieben; den saken handteras alt för lamt. Ein lahmer Beweis; et eländigt bewis. Ein lahmer Einfall; et tomt, platt infall.

Lahme, s. m. den som är ofärdig, halt, som har fått slag i en lem.

Lähme, s. f. Lamheit; lamhet, förlamning. S. Lähmung.

Lähmen, v. a. lahm machen, gelähmt, p. göra halt, lam eller ofärdig. Der Schlag hat ihm die Zunge gelähmt; hans tunga är förlamad af slag. Einer Gans die Flügel lähmen; bryta sönder wingen på en gås, at hon ej må flyga. v. n. für: lahm werden; blifwa lam. S. erlahmen.

Lahmlendig, i. g. L. adj. halt, ofärdig i länderna.

Lähmung, s. f. lamhet, förlamning, en lems sönderbrytning, ofärdighet, lämning af slag.

Lahn, s. m. tråd af guld, silfwer, mäßing, som är ganska tunn och bred slagen, och som då kallas: Goldlahn, Silberlahn, Meßinglahn. Mit Lahn durchwirkt; wirkad med små guld och silfwer-blad uti.

Lahntresse, s. f. en guld- eller silfwer-galon med sådan tunt slagen guld- eller silfwertråd uti, som gör inslaget.

Laich, s. m. fiskromm, när fisken har släppt honom. För än det sker kallas han: Rögen. Froschlaich; grodromm.

Laiche, s. f. S. Laichzeit. Der Lachs tritt in die Laiche; laxen börjar leka.

Laichen, v. n. mit dem Hfw. haben, von Fischen; leka.

Laichkarpfen, s. m. Streichkarpfen; karp som släppas i dammar til fortplantning.

Laichteich, s. m. Streichteich; damm hwaruti fiskarne släppas til fortplantning.

Laichzeit, s. f. fiskarnas lektid.

Laie, s. m. lekman. fig. en olärd, en oförfaren. Ein Laie in der Arzneikunst; en som alldeles ej är hemma i läkarekonsten.

Laienbruder, s. m. en person uti klostren som intet har studerat eller antagit det andeliga ståndet, utan är däruti til förrättning af de nedrigare syßlor. En sådan person af qwinnokönet kallas: Laienschwester.

Laienpfründe, s. f. et andeligt präbende som besittes af en werldslig person.

Laienprieſter, s. m. en präst hos Katholikerna, som ej är munk eller som ej antagit någon andelig orden, en owigd präst.

Lake, s. f lake. Fischlake, Häringslake, Salzlake; fiskлake, sillake, sallake.

Lakei, s. m. lakaj, betjent, dräng i mondering.

Laken, s. n. 1. kläde. 2. lakan. 3. duk. Ein Kleid von feinem englischen Laken; en klädning utaf fint engelsk kläde. Das Bettlaken, Leihlaken; sänglakan. Ein Laken Lein; et stycke lärft om 24 alnar. Tischlaken; bordduk. Todtenlaken; swepduk.

Lakritze, s. f. Lakritzenbaum, Lakritzenholz, Süßholzbaum; lakritsträd, Glycirrhiza glabra. Wilde Lakritz; Astragalus Glyciphyllus. S. Süßholz.

Lallen, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben, gelallt, p. lalla. für: ohne Worte singen; lulla.

Lallen, s. n. lallande. Das Lallen der Kinder; barnlallan.

Lambertsnuß, s. f. Lombardsnuß; frukt af lambertisk haßel, Corylus Avellana sativa fructu oblongo rubente.

Lamentiren, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben; lamentirt, p. jämra sig. S. Wehklagen.

Lamm, s. n Lämmer, pl. lamm. Ein saugendes Lamm; et spädt lamm. Bocklamm; bagge-lamm. Mutter- Kälber- Schaaflamm; tacke-lamm. Abgesetzte Lämmer; afwände lamm. Fromm wie ein Lamm; tålig, stilla som et lamm.

Lämmchen, s. n. dim. en lamm-unge.

Lammen, i. g. L. Lämmern, v. n. mit dem Hfw. haben, gelammet, gelämmert, p. lamma.

Lämmergeier, s. m. en art gam, Vultur Barbatus.

Lämmerstall, s. m. stall för lamm.

Lämmerweide, s. f. bete för lamm.

Lämmerzehende, s. m. qwicktjonde af lamm.

Lammfell, s. n. lamm-skinn.

Lammfleisch, s. n lamm-kött.

Lammsbraten, s. m. lamm-stek.

Lammsgeschlinge, s. n. hjertat och de öfriga inelfwor på ett lamm.

Lammsviertel, s. n. fjerdedel af et lamm.

Lammwolle, s. f. lamm-ull.

Lammszeit, s. f tid när fären få lamm.

Lampe, s. f. lampa. Hängelampe; hänglampa. Scheinlampe; fenlampa. Löthlampe; lödlampa. Seine nächtliche Lampe

erhellet den ganzen Erdkreis; hans natt-lampa uplyser hela jordkretsen, fig. hans arbeten utbreda en allmän uplysning. Seine Lampe wird bald verlöschen, fig. han lärer snart ej mera wara til.

Lampendacht, s. m. lamp-weke.

Lampenfeuer, s. n. eld af många uptände lampor, it. upblåst eld wid smältande och emaillerande hos guldsmeder.

Lampenmann, i. g. L. s. m. S. Lampenwärter.

Lampenröhr, s. n pipa i en lampa.

Lampenschwarz, s. n. sotet af en lampa, som brukas ibland til en swart färg.

Lampenstock, s. m. fot af en lampa.

Lampenwärter, s. m. den som på offentliga ställen antänder och putsar lamporna.

Lamprette, s. f. en art Neinöga som lefwer i hafwet, Petromizon marinus.

Land, s. n. Länder, pl. 1. land. Das feste Land; fasta landet. Ans Land fahren; lägga i land. Vom Lande abstossen; lägga ifrån land. Zu Lande reisen; resa landwägen. In und außerhalb Landes; in och utom lands. Auf dem Lande wohnen; bo på landet. Einer der auf dem Lande wohnet; en landtbo. Einen Landes verweisen; landförwisa en. Dem Feinde ins Land fallen; falla i fiendens land. Die Kaiserlichen Erbländer; de keiserliga arfländer. In meinem Lande; uti mitt Fädernesland, i min fosterbygd. Merkmal auf der See, daß man nicht weit vom Lande ist; landkänning. Der Vorkauf auf dem Lande; landsköp. 2 jord. Fettes, mageres Land; fet, mager jord. Gartenland; swartmylla. 3. mark. Das Land urbar machen; rödja marken, upodla landet. 4 åker. Das Land bauen; bruka åkern. Fruchtland; åkerjord. Eine Hufe Landes; et styke åkerjord om 30 tunners utsäde. Brachland; trädes-åker. Pfarrland; präståker. 5. fält. Ueber Land gehen; gå öfwer fält. 6. bygd. Das Land ausser der Stadt; bygd, landsbygd. Das flache, platte, ebene Land, im Gegensatz des bergigten; flata fältet, slättbygd i motsats af bergsbygden. 7. rike. Land und Leute verlieren; förlora folk och rike. Ein König ohne Land; en Konung utan rike. 8. landsort. Innerhalb Landes; hemma i landsorten.

Landacciſe, s. f. accis på landet.

Landadel, s. m. Adel som bor på landet.

Landamt, s. n. 1. ämbete på landet. 2. ämbete som förwaltas wid wisa högtideliga tilfällen, hwilka tillika angå Landsherren och Landständerna, som t. E. Landmarschall, o. s. w.

Landarzt, s. m. Provincial-Medicus.

Landausschuß, s. m landmilice, soldater som hela landsbygden bör ställa.

Landbau, s. m. landbruk, åkerbruk, jordbruk. Einer der den Landbau treibt; en jordbrukare.

Landbaumeiſter, s. m. Land-byggmästare.

Landbeamte, s. m. 1. en som bekläder et ämbete på landet, 2. et ämbete, som under Landamt beskrifwes:

Landbeschreibung, s. f. beskrifning af et land.

Landbetrüger, s. m. en uppenbar bedragare.

Landbettler, s. m. den som stryker omkring hela landet och tigger.

Landbothe, s. m. in Polen; Riksdags-fullmägtig af Adeln uti Polen.

Landbuch, s. n. Landtafel, s. f. Ritterbüchse; förteckning på Adeln, des frälsegårdar, besittningar, o. s. w. i et land.

Ländchen, s. n. Dim. et litet land.

Landdeich, s. m. (Wasserbau) et stort dike, en dam, til säkerhet för et helt land emot watnets wåld.

Landdienſt, s. m. tjenst til lands, till åtskilnad ifrån: Seedienst; tjenst til sjös.

Landding, s. n. S. Landgericht.

Landdroſt, s. m. Lands-Drotz, som på några ställen är endast en titel, men på andra så mycket som: Landshauptmann, Landsvogt.

Landedelmann, s. m. Adelsman på landet.

Landeigner, s. m. odalbonde, en som besitter et eget gods.

Landen, v. n. gelandet, p. (Schiffarth) landa, gå, komma til lands, landstiga. Der See landet, landet zu, Pr. R.; sjön landar sig, sjunker ut.

Landenge, s. f. et smalt land som går ut i sjön, et näs.

Ländereien, s. pl. jordegor, egendomar på landet.

Länderkunde, s. f. wetenskap om länderna som sins på jordklotet.

Landesabschied, s. f. beslut på et möte af Landtständerna.

Landesälteſte, s. m. på några ställen, den äldste, förnämste ibland Adeln uti en Provins.

Landesausschuß, s. m. utskott af Landtständerna.

Landes-

Landesbeamte, s. m. S. Landbeamte.
Landesfolge, s. f. esterföljd i Regeringen.
Landesfrau, s. f. Herrskarinna uti et land.
Landesfürst, s. m. Landsfürst; Landsfurste.
Landesfürstlich, adj. u. adv. landsfurstlig.
Landesgesetz, s. n. landets lag och stadgar, landslag.
Landesgesetzlich, adj. u. adv. efter landets lag och stadgar.
Landesgewächs, s. n. det som har wärt i landet, landets afwel.
Landesgewohnheiten, s. f. landets-sedwanor.
Landesgränze, s. gräns af et land, landamäre, v. W.
Landesherkommen, s. n. det som uti et land ej genom lagar, utan genom wana och gammalt bruk eller häfd, är infördt och likwäl gäller likſom lag.
Landesherr, s. m. Landsherr; Landsherre.
Landesherrlich, adj. u. adv. det som en Landsherre tilkommer.
Landesherrlichkeit, s. f. S. Landeshoheit.
Landesherrschaft, s. f. 1. Öfwerhet uti et land. 2. wälde som Öfwerheten tilkommer.
Landeshoheit, s. f. höghet, magt och rättigheter, som en Landsherre tilkomma.
Landeshuldigung, s. f. allmän hyllning.
Landeshülfe, s. f. landshjelp.
Landesmappirung, s. f. mätning af et land och författande af en karta däraf.
Landes-Matrikel, s. f. lands-matrikel. S. Landbuch).
Landesmutter, s. f. Landets-Moder.
Landesobrigkeit, s. f. Öfwerhet uti et land.
Landesordnung, s. f lands-förordning.
Landespflicht, s. f. hyllning, trohetsed. In Landespflicht nehmen; taga trohetseden uf en.
Landes-Polizei, s. f. landes-politie.
Landesregierung, s. f. Regering, it. et Regerings-Collegium.
Landesritterschaft, s. f. Ridderſkap och Adel i landet.
Landesschulden, s. pl. ſkuld och gäld hwarför et land häfftar.
Landesschule, s. f. en ſkola ſom på landets bekoſtnad är inrättad.
Landessprache, s. f. ſpråk ſom allmänt talas uti et land.
Landestrauer, s. f. allmän ſorg ſom anläggges i et land.
Landesvater, s. m. Landets-Fader.
Landesvertrag, s. m. Landesverträge, pl. landsföreningar.
Landesverräther, s. m. landsförrådare.
Landesverrätherisch, adj. landsförrådelig.
Landesverweisung, s. f. landsförwisning.
Landesverwiesen, adj. landsförwiſt.
Landfieber, s. n. en art feber ſom är gängbar på landet.
Landflagge, s. f. en art flagga ſom hißas up när land ſynes til på ſkeppen.
Landflüchtig, adj. u. adv. landsflygtig, biltog. Landflüchtig werden; gå i landsflygt.
Landfolge, s. f. underſåternas ſkyldighet, at följa Landsherren wid wißa tilfällen, ſom t. E. uti krigståg, med ſkjutsning, när misgerningsmän ſkola förföljas, o. ſ. w.
Landfracht, s. f. frakt til lands.
Landfriede, s. f. landsfrid, allmän ſäkerhet. Den Landfrieden brechen; bryta edsöre. Er traut dem Landfrieden nicht, i. g. L. han tror intet den friden, han håller ſig ej ſäker därpå.
Landfriedensbruch, s. m. edsöre-brott.
Landfriedensstöhrer, s. m. en ſom förſtörer den allmänna ſäkerheten, ſom bryter edsöre.
Landfriedensstöhrung, s. f. S. Landfriedensbruch.
Landfrosch, s. m. groda. S. unter Frosch.
Landfuhre, s. f. ſkjuts, körſel, ſärdeles de ſom undersåtarne böra göra åt Landsherren.
Landgängig, adj. u. adv. gängbar, ſom t. E. et mynt.
Landgebrauch, s. m. 1. landets ſed. 2. en ſamling af författningar, grundade icke på ſkrifftlig lag utan på äldriga bruk.
Landgebräuchlich, adj. u. adv. wanlig i et land. S. Landüblich.
Landgeistlicher, s. m. präſt på landet.
Landgericht, s. n. en öfwerdomſtol i landet, ſå ſom, Hofrätter, o. a. m. Die Landesgerichte; landets öfre domſtolar.
Landgerichtsbeiſitzer, s. m. biſittare uti en ſådan domſtol.
Landgerichtshaus, s. n. huſet hwar ſådane domsrätter ſitta.
Landgerichtstag, s. m. rättegångsdag wid en ſådan domsrätt.
Landgraben, s. m. et dike ſom gör igenom en ſtor del af landet, eller gör gränſeſkilnaden däraf.
Landgraf, s. m. Landtgrefwe.
Landgrafin, s. f. Landtgräfwinna.
Landgräflich, adj. u. adv. det ſom en Landtgrefwe tilhörer eller tilkommer.
Landgrafſchaft, s. f. Landtgreſſkap.

Landgältig, adj. u. adv. von Münzen; mynt som är gängbart i et land.
Landgut, s. n. landtgods. Viele Landgüter haben; besitta stor egendom på landet, landtegendom.
Landhacken, s. m. (Schiffarth) et ankare med en arm på, som brukas i strömmar och wid stranderna.
Landhandel, s. m. handel som idkas til lands, it. landsköp.
Landhaus, s. n. et hus på landet, lusthus.
Landhaushalter, s. m. landhushållare.
Landhaushälterin, s. f. hushållerska på landet, red-deja.
Landhaushaltung, s. f. landhushållning.
Landhirsch, s. m. (Jägerei) Auhirsch, gemeiner Waldhirsch; en hjort som uppehåller sig på slätta fältet eller i skogen, til åtskilnad ifrån: Berg- oder Gebirgehirsch; som uppehåller sig i fjällen.
Landhofmeister, s. m. Landt-hofmästare.
Landhöhe, s. f. landthöjd.
Landhufe, s. f. et stycke åker, et hemman om 30 tunnors utsäde.
Landjäger, s. m. landt-jägare.
Landjägerei, s. f. huset hwar en landtjägare bor. it. landtjägeri-stat.
Landjägermeister, s. m. Landt-Jägmästare.
Landjunker, s. m. en Adelsman på landet, Landt-junkare.
Landkammer, s. f. räntecammare uti et land.
Landkämmerer, s. m. Lands-camererare.
Landkarte, s. f. landtkarta, landtkort.
Landkirche, s. f. sokne-kyrka.
Landknecht, s. m. sjerdings-man.
Landkrämer, s. m. en krämare som säljer små waror på landet, i små städer.
Landkrankheit, s. f. 1. en sjukdom som graserar på landet, 2. en epidemisk sjukdom, farsot, en endemisk sjukdom, hwartil grunden finnes i et lands särskilta beskaffenhet.
Landkrebs, s. m. et slags kräftor utan stjert eller krabbor i Amerika, som gräfwa små hol i jorden och uppehålla sig däruti, Cancer Brachiurus Ruricola.
Landkündig, adj. u. adv. bekant, kunnig öfwer hela landet.
Landkutsche, s. f. en wagn som förer folk och saker igenom landet, it. en postwagn, kurwagn.
Landkutscher, s. m. den som kör en sådan wagn.
Landläufer, s. m. landtlöpare, landtstrykare.
Landläuferin, s. f. landtstrykerska.
Landläufig, i. g. L. adj. u. adv. S. Landgültig.
Landleben, s. n. landtlefnad, landtlefwerne.
Landleute, s. m. pl. de som bo på landet, landtfolk. S. Landmann; åkerbrukare. Athen und Rom verlangten Kriegsmänner und Gelehrte, Sully verlangte blos Landleute und Hirten um Frankreich glücklich zu machen; Athen och Rom fordrade Soldater och Lärde, Sully fordrade blott åkerbrukare och herdar, för at göra Frankrike lyckligt.
Ländlich, adj. u. adv. landtlik, som på landet är brukligt, efter landets sätt. Eine stille ländliche Gegend; en tyst och landtlik trakt. Die ländliche Musse; landt-ledighet. Eine ländliche Mahlzeit; landt-kost. Ländlich, sittlich, Sprw. hwart land har sin sed, efter landsens sed, man bör taga seden där man är.
Landluft, s. f. nöje på landet.
Landmacht, s. f. Krigsmakt til lands.
Landmann, s. m. Landleute, pl. landtman, landt-bo.
Landmark, s. f. S. Landesgränze.
Landmarschall, s. m. Landtmarskalk.
Landmesser, s. m. Landtmätare.
Landmesserei, s. f. landtmäteri.
Landmesserkunst, s. f. landtmätare-konst.
Landmessung, s. f. landtmätning.
Landmiliz, s. f. landtmilice.
Landmolch, s. m. en art små ödlor som lefwa i skogen, Lacerta vulgaris.
Landmünze, s. f. inländskt mynt.
Landpfarre, s. f. Pastorat på landet.
Landpfarrer, s. m. präst på landet, socknepräst.
Landpfleger, v. u. B. R. s. n. Landshöfding.
Landplage, s. f. landsplåga.
Landpolizei, s. f. politien på landet.
Landrath, s. m. Landråd.
Landrecht, s. n. landslag, landsrätt.
Landregen, s. f. rägn som faller allmänt i et helt land, til åtskilnad af: Strichregen, som faller endast här och där, stråkrägn, rägnskur.
Landregiment, s. n. (Indelningswerk) indelt Regemente, til åtskilnad af de wärfwade Regementer.
Landreuter, s. m. landtridare, som rider omkring på landet och gifwer akt på at ingen ofog sker.
Landrentmeister, s. m. Landträntmästare.
Landrichter, s. m. Landdomare. In einer ganzen Provinz; Lagman. In einem Distrikt; Häradshöfding.

Land-

Landröthe, f. f. den wanligaste art af krapp, som fortplantas genom späda telningar och hwars frö ej kommer til mognad.
Landritterschaft, f. f. S. Landadel.
Landrücken, f. m. landtrygg.
Landruthe, f. f. på några ställen et mått om 16 fot, däremot: eine Stadtruthe, räknas där endast til 10 eller 12 fot.
Landsafran, f. m. safran som wäxer i landet, inländsk safran.
Landsaß, f. m. en besittare af et frälsegods, en som har säte och stämma på landdagar.
Landsäßig, adj. u. adv. besutten. Ein landsäßiges Rittergut; et frälsegods, som är taget i förläning af Landsherren, hwars besittare är förplichtad til tjenst och skyldigheter, och har säte och stämma på landdagar.
Landsäßigkeit, f. f. egenskap, ständ, rättigheter och skyldigheter af en besittare af et frälsegods.
Landsbrauch, f. m. S. Landesgebrauch.
Landschaft, f. f. 1. landskap. Eine lustige Landschaft oder Gegend; en hygglig landsort. 2. Ständerna uti et land. 3. (Malerei) landskapsstycke.
Landschaftscasse, f. f. Landtståndernas-cassa.
Landschaftshaus, f. n. et hus hwaruti Landståndene komma ihop.
Landschaftlich, adj. u. adv. det som hörer til landskapet eller ständerna, som sker af ständerna uti et land. Die landschaftlichen Versammlungen; Landtståndernas möten.
Landschaftskarte, f. f. en charta på en landsort.
Landschaftsmaler, f. m. landskaps-målare.
Landschaftsmalerei, f. f. landskaps-målning.
Landscheide, f. f. S. Landsgrenze.
Landscheider, f. m. edswurne män som hafwa upsigten öfwer gränsorna.
Landscheidung, f. f. S. Landgränze.
Landschildkröte, f. f. Erdschildkröte; en art sköldpadda, som finnes i Tyskland och warmare länder i kärr, Lacerta orbicularis.
Landschnecke, f. f. Erdschnecke; jordsnäcka, Cochlea terrestris. it några arter af mansnäckor, Helix itala, lusitanica, hispanica.
Landschöppe, f. m. bisittare uti en lagmans- eller häradsrätt.
Landschreiber, f. m. landsskrifware, häradsskrifware.
Landsee, f. m. Landseen, pl. Binnensee, i. g. L. insjö.
Landseuche, f. f. farsot uti et land.
Landsgebrauch, f. m. S. Landgebrauch.
Landshauptmann, f. m. Landshöfding.
Landshauptmannin, f. f. Landshöfdings Fru.
Landhauptmannschaft, f. f. landshöfdingedöme.
Landsiedel, P. W. f. m. Landsiedelgut; så kallas på några ställen i Tyskland, särdeles wid Rhenströmmen, et landtgods, hälst det som en besitter ärftelig för en wiß årlig skatt, på arfränta, skattegods. S. Meier.
Landsiedelei, f. f. egenskap af et sådant gods.
Landsiedelherr, f. m. Egendoms-Herren som gifwit et sådant gods til skatte. S. Grundherr.
Landsiedelhof, f. m. skattegård, skattehemman.
Landsiedelrecht, f. n. rättigheter som egendomsherren, och besittaren af sådana gods hafwa.
Landsitz, f. m. 1. säteri, 2. landgods. 3. boning på landet.
Landskind, f. n. Landeskinder, pl. en inföding, et landets barn.
Landsknecht, f. m. landsknekt.
Landsmann, f. m. Landsleute, pl. den som är med en af samma land, landsman.
Landsmännin, f. f. et Fruentimmer af samma Nation, eller ifrån samma ort man är sielf.
Landsmannschaft, f. f. landsmanskap, landskap. Auf den teutschen Universitäten sind die Landsmannschaften abgeschaft; wid de Tyska Academier är det afskaffat, at ungdomen fördelas i wiße landskaper eller Nationer.
Landesprodukt, f. n. Erzeugnisse; et landsalster.
Landsegen, f. m. allmän wälsignelse i eller öfwer et land.
Landspitze, f. f. landtudde i sjön eller hafwet.
Landsprache, f. f. S. Landessprache. it. i. g. L. bond-språk.
Landssitte, f. f. landets sed.
Landstrich, f. m. landstrek, landsände.
Landstadt, f. f. 1. upstad. 2. en stad i Tyskland som är underkastad en Riksfurstes wälde, och intet står omedelbart under Kejsaren och Riket. S. Reichsstadt. 3. små städer i landet.
Landstand, f. m. Landstände, f. pl. Landstånd, Landståndene.

Landständisch, adj. u. adv. det som Landständerna tilkommer. Die landständischen Berathschlagungen; Landståndernas rådplägningar.

Landstein, s. m. 1. gränssten. 2. (Bergwerk) för: Rasenstein, Rasen- Sumpf- Modererz; myrmalm.

Landsterben, s. n. en dödlig farsot i landet.

Landsteuer, s. f. S. unter Steuer.

Landstrich, s. m landsträcka.

Landestracht, s. f. National-drägt.

Landstrafe, s. f. S. Landplage.

Landstrasse, s. f. Heerstrasse; stor landsväg.

Landstreicher, s. m. landstrykare.

Landstreicherin, s. f. landstrykerska.

Landstube, s. f. et rum hwaruti Landståndderne eller deras fullmägtige samla sig, hwaruti Landdomare sitta.

Landstrich, s. m. landsstrek, landsort, landsände.

Landsyndicus, s. m. Landståndernas Advocat och taleman.

Landtabak, s. m. inländsk tabak.

Landtafel, s. f. S. Landbuch. it. Landgericht.

Landtag, s. m. landtdag, ståndernas möte

Landstagsabschied, s. m. beslut på et sådant möte.

Landtruppen, s. pl. de indelta Regementer. it. S. Landmiliz.

Landtücher, s. pl. kläden af inländsk ull.

Landung, s. f. landstigning, landning.

Landüblich, adj. u. adv. wanlig, bruklig i landet.

Landverderber, s. m. landets förstörare.

Landverderblich, adj. u. adv. det som förstörer, skadar landet, landsfordärflig.

Landvogt, s. m. Provincial-Domare, Landsfogde.

Landvogtei, s. f. Landsfogdens-lagsaga.

Landvolk, s. n. folk på landet, allmogen.

Landwärts, adv. in åt landet.

Landweg, s. n. landsväg, väg til lands.

Landwehre, s. f. landtwärn.

Landwein, s. m inländskt win.

Landwind, s. m. wind som blåser om dagen ifrån sjön åt landet.

Landwirth, s. m. landthushållare.

Landwirthschaft, s. f. landthushållning.

Landwolle, s. f. inländsk ull.

Landzeug, s. n. tyg som göres innom lands.

Landzoll, s. m. landtull.

Landzunge, s. f. et smalt stycke land, som sträker sig ut i hafwet; udde.

Landzins, s. m. hemmans-skatt.

Lange, adj. länger, längste; lång, längre, längst. Ein langer Mann; en stor eller lång karl, lång til wäxten. Es ist schon eine lange Zeit her; det är redan en lång tid, det är länge sedan. Die Morgenländer tragen lange bis auf die Füße herabhangende Kleider; de orientaliska folkslagen bära långa fotsida kläder. Ich habe ihn vor langen Jahren gesehen; jag har sedt honom för många år sedan. Eine lange Brühe; säges när för mycket sås är på en rätt. Das Eßen wird mir im Halse lang, u. R. säges i almå tal när man äter en mat med wederwilja. Ein langes und breites daher schwatzen, i. g. L.; föra et widlöftigt prat, snacka länge och onyttigt. Lange Weile haben; ledsna, ledas, lång ledas. Sich die lange Weile vertreiben; fördrifwa tiden. Für die lange Weile; för ro och tidsfördrif. Er schiebt gerne alles auf die lange Bank; han utdrager gerna på tiden med alt, han upskjuter det gerna i det längsta.

Lange, adv. länger, aufs längste, 1. für lange Zeit; länge, längre, på det längsta. 2. längt, på längt när, sedan, igenom. Wie lange ist das her; huru länge är det? So lange ich ihn kenne; sedan jag har lärt känna honom. Noch lange nicht; ännu intet på lång tid. Er wartete am längsten von allen; han dröjde längst af alla. Ich will bis aufs längste warten; jag will wänta i det längsta. Es wird nicht lange mit ihm dauren; det lärer snart wara ute med honom. Ich habe fast eine Stunde lang gewartet; jag har wäntat nästan en timme. Ganze Monathe, Wochen, Tage lang; hela månader, wekor, dagar igenom. Er ist lange nicht so groß als sein Bruder; han är på längt när ej så stor som hans broder. Es dauert mir zu lange; tiden faller mig för längt. Endlich ward ihm die Zeit lang; til slut blef han otolig. Laß dir die Zeit nicht lang werden, bis ich wieder komme; roa dig bäst, du kan, tils jag kommer igen. Es hilft dir nichts, wenn du ihm lange gute Worte giebst; om du gifwer honom än så många goda ord, så uträttar du likwäl intet därmed. Lange vorher; länat förut. Lange nachher; längt efter. Ja warte nur so lange

du wilſt; ja du kan wänta derefter, det ſker ändock intet. Je länger hier, je ſpäter dort; ju längre här ju ſednare där.

Langäſpe, ſ. f. aſp, Fraxinus excelſior.

Langbart, ſ. m. eine Art Wells; en art mal, Silurus Clarias.

Langbeil, ſ. n. tälgyxa.

Langbeinig, i. g. L. adj. u. adv. långbent.

Länge, ſ. f. längd. In der Länge; i längden. Nach der Länge; efter längden, längs efter, längs åt. Linien nach der Länge des Papiers ziehen; draga linier längs efter papperet. Der Länge nach; ſå långt han eller det war. In die Länge ziehen, ſpielen; draga ut på tiden. Etwas der Länge nach erzählen; berätta något med alla omſtändigheter. Das kann in der Länge nicht gut gehen; det bär ſig ej i längden. Die Länge der Zeit macht ihn überdrüßig; med tiden förgår honom tolamodet. Die Länge hat die Laſt; tiden gör börden tung. Die Länge eines Orts (Navigation); längden af en ort eller des afſtånd iſtän förſta Meridianen. Die Länge eines Sterns; en ſtjernas längd.

Die Länge, ſ. f. eine Art Dorſch, Zartfiſch, Langfiſch; länga, Gadus Molva.

Längeholz, ſ. n. (Becker); kaſteträ hos bagare.

Längen, i. g. L. v. a. för; verlängern, ausdehnen, gelängt, p. göra längre, förlänga. Den Teig längen, (Becker); kaſta ut degen. Das Tauwerk längen (Schiffarth); ſläppa efter tågwerket. Eiſen längen; räcka järn. Eine Grube längen, (Bergbau); bryta grufwan i längden. Die Brühe längen; ſpäda ut ſoppan. Den Wein längen; upblanda winet.

Langen, i. g. L. v. a. gelangt, för: darreichen, geben; gifwa fram. Lange mir den Hut; gif mig hatten. v. n. räcka åt eller til, nå, nå up, taga i. Er kann ſo weit nicht langen; han räcker intet åt. Das Tuch langt nicht; kläder räcker intet til. Das Zimmer iſt ſo niedrig, daß man mit der Hand an den Boden langen kann; rummet är ſå lågt, at man når up i taket med handen. In die Schüſſel langen; taga ſig något utur fatet. Das Geld langte nicht; penningarne hunno icke til, woro ej tilräckelige. S. reichen, ſom är bättre.

Längenmaas, ſ. n. mått at måta längden af en kropp med.

Langeweile, ſ. f. S. lange Weile unter Lang.

Langfädigt, adj. u. adv. långtrådig.

Langfiſch, ſ. m. länga. S. Länge.

Langfüßig adj. u. adv. långfotad.

Langgedehnt, adj. u. adv. långt utwidgad ſig. langtrådig, widlöftig.

Langhaar, ſ. n. långt okruſadt hår ſom brukas bak uti perruker.

Langhaarig, adj. u. adv. långhårig.

Langhals, ſ. m. långhals.

Langhändig, adj. u. adv. långhänd.

Länglich, adj. u. adv. något lång, aflång, länglagd. Eine länglicht runde Schüſſel; et aflångt fat. Ein länglichtes Geſicht; et länglagt anſickte.

Langmeſſerſchmid, ſ. n. ſå kallas ſmeder, ſom göra wärjor, ſablar, härſwångare, o. d. m. til åtſkilnad af: Kurzmeſſerſchmide; ſom göra kniſwar och gaflar.

Langmuth, ſ. f. ſtraffets mildring och upſkof. 1. S. Langmüthigkeit.

Langmüthig, adj. u. adv. långmodig.

Langmüthigkeit, ſ. f. långmodighet.

Langnaſig, adj. u. adv. ſom har en lång näſa.

Langohr, ſ. m. ſloköra, åsna.

Längort, ſ. m. Auslängort, ſ. m. (Bergbau); ſtälle i grufwan hwarifrån man börjar bryta den i längden.

Längs, Längshin, adj. för: in der Länge an etwas hin; längs, längs wid, längsut med, längs efter. Längs dem Ufer hinſegeln; ſegla ut med landet, hålla ſig wid landet.

Langſam, adj. u. adv. långſam, ſen, ſenfärdig, trög. Es geht ſehr langſam mit der Sache; det går mycket långſamt med ſaken. Er war nicht langſam dazu; han war ei ſen at göra det. Ein langſamer Menſch; en ſom är mycket ſenfärdig i ſina ſyßlor. it. en trög menniſka. Ein langſamer Kopf; en ſom långſamt fattar något. Langſam werden; taga utaf, förminſkas. Wer langſam kommt, kommt auch; Sprw. bättre ſent än aldrig.

Langſamkeit, ſ. f. långſamhet, ſenfärdighet, tröghet.

Langſchläfer, i. g. L. ſ. m. den ſom gerna ſofwer länge om mornarna, en later.

Langſchnabel, ſ. m. långſnabel, ſom t. e. ſnäppor.

Langschub, i. g. L. s. m. kägleſpel på långt holl.

Langschwanz, s. m. så kallas et ſlags mees eller talghacka, *Retz.* med långre ſwants.

Langſichtig, adj. u. adv. långſynt, ſom ſer på långt holl, i motſats af: Kurzſichtig; närſynt.

Längſt, adv. långeſedan.

Längſtens, adv. i. g. L. für; auf das längſte; i det längſta, ſom högſt, på det högſta.

Langſtroh, s. n. (Landwirthſchaft); långhalm, halm af räg och hwete, bunden i kärſwar, i motſats af: Krummſtroh, ſom är halm af korn, hafre, ärter, åfwen ſtöttehalm, o. d. m.

Langwagen, s. m. Langwelle, Langwiede, Pr. W. långwagn, bakwagn, S. Hinterwagen. it. en ſtång eller tråd ſom går ifrån bakwagnen til framwagnen.

Langweilig, adj. u. adv. 1. ſom för länge påſtår. Ein langweiliger Proceß; en långſam rättegång, S. langſam, langwierig. 2. ſom gör leſnad, ledſam. Ein langweiliges Leben; en ledſam leſnad.

Langweiligkeit, i. g. L. långſamhet. S. Langſamkeit.

Langwierig, adj. u. adv. långwarig, långſam.

Langwierigkeit, s. f. långwarighet.

Lanze, s. f. lans, ſpiut, pik. Eine Lanze mit jemand brechen; rånna med lans emot en, wåga ſig i ſtrid med en. Die Lanze ſinken laſſen, fig. gifwa ſig, gifwa efter. Die Soldaten waren mit Lanzen bewafnet; ſoldaterne wore bewäpnade med pikar.

Lanzenſpitze, s. f. ſpets på en lans.

Lanzenkraut, s. n. Adianthum Lancea.

Lanzenſtoß, s. m. ſtöt med en lans.

Lanzenträger, s. m. 1. wapendragare, den ſom bär lanſen åt en Riddare wid tornerſpel. 2. en Ryttare med ſpiut bewäpnad.

Lanzette, s. f. åder-järn, lancett.

Lanziren, v. a. (Parforcejagd); upjaga hjorten och förfölja honom, tils de andre Jägarne bliſwa honom warſe.

Lappalien, i. g. L. s. p. ſmå-ſaker, lapprisſaker, S. Lapperei.

Lapidarſtil, s. W. s. m. ſtenſtil.

Lappe, s. m. Lappländer; Lapp.

Lappen, s. m. lapp, ſlarfwa, traſa, klut. Ein Lappen, für: ein kleines Stück Tuch, Lein; en klädes lapp, en lärfts lapp. Einen Lappen auf ein Kleid ſetzen; ſätta en lapp på en klädning. Lappen, für: Stücke von zerriſſenen Kleidern; ſlarfwor, traſor af en ſönderſliten klädning. Das Kleid hängt ganz in Lappen zuſammen, i. g. L.; hela klädningen är ſönderſliten, den beſtår endaſt af ſlarfwor. Die Lappen hängen dabei; traſorna hänga bredwid. Zuſammen gedruckte, gelegte, gewickelte, gerollte Lappen von Lein oder Wollenzeug; linne- eller yle-klutar. Wiſchlappen; torktraſa. Waſchlappen in der Küche; diſktraſa. Lappen (Botanik) an den Blumen, Saamenlappen; flicken, Laciniae. Lappen (Jägerei); jagtlappar, ſom dels beſtå af wid långa rep fäſtade fjädrar (Federlappen) dels af ſmala upſtällda remſor af lärft, (Tuchlappen) för at ſkräma wildret tilbaka med. Durch die Lappen gehen; ſäges, når wildret bryter igenom jagtlapparna, fig. komma lyckligt undan. Die Lappen, (Schiffarth auf dem Rhein,) ſegel; den ſom har upſigten öfwer ſegeln, kallas därföre där: Lappenmann. Die Lappen (Schlächter); den köttakriga huden wid wämben under buken på kreatur.

Läppchen, s. n. *Dim.* en liten lapp. Ohrläppchen; örlapp, örtipp. Das Bartläppchen des Hühnervieh̃es; hönsſkägg eller röda läppen under näbben på höns.

Läppchenarbeit, s. f. Mätherei; lapp-arbete: konſtarbete då ſmå lappar af tyg af alaallahanda ſlags färg ſys tilſamman, ſå at de föreſtälla wiſſa ſpeglar eller figurer.

Lappen, i. g. L. v. a. lappa, bota, laga. S. Flicken.

Lappenwerk, s. n. ihoplappadt tyg.

Lapperei, s. f. lappri, en lappris ſak, ſtrunt.

Lappjagen, s. n. (Jägerei); en jagt hwarwid jagtlappar upſtällas.

Lappicht, adj. u. adv. ſlak. S. ſchlaff.

Lappig, adj. u. adv. lappig, ſlarfwig, traſig.

Läppiſch, adj. u. adv. barnslig, fjollig, ſom är intet wärdt med, orimelig.

Lappland, s. n. Lappland, Lappmarken.

Lappländer, s. m. en Lapp.

Lappländiſch, adj. u. adv. lappſk. Die lappländiſche Sprache reden; tala lappſka. Ein lappländiſcher Schlitten; en lappſläde, lappwagn.

Läpp-

Läpplein, ſ. n. S. Läppchen.
Lapppelz, ſ. m. lappmudd.
Lappreiſer, ſ. n. pl. (Jägerei) ſmå tunna träſtakar, hwarpå fjäderlappar fäſtas.
Lappſtatt, ſ. f. en park, eller et ſtälle i ſkogen ſom är inſtängd med jagtlappar.
Lärm, Lärmen, ſ. m. ohne pl. alarm, buller, oljud, rörelſe. Lärm blaſen; bläſa alarm. Lärm ſchlagen; ſlå alarm, ſätta folk i rörelſe, i beſtörtning, i oro, börja trätan, bryta löſt. Das wird einen häslichen Lärm geben; där lärer blifwa et faſeligt buller utaf. Die ganze Stadt kam in Lärmen; hela ſtaden kom i rörelſe. Ein blinder Lärmen; et blindt alarm, et falſkt ryckte om en inſtundande fara och det därigenom förorſakade uplopp af folk. Die Kinder machen vielen Lärm bei ihrem Spiel; barn ſtoja mycket wid ſitt ſpel. Der Lärm der Ketten; kedjornas ſlammer. Der Lärm der Kutſchen auf den Gaſſen; kuſkwagnarnas rullande på gatorna. Unter dem Lärm der Waffen; under wapens gny. Der Wind macht einen gräulichen Lärm; wädret bruſar hårdt. Der Lerm der Trompeten; trompetarnas dån. S. Geräuſch. Zu viel Lermen von einer Sache machen; göra för mycket wäſen om en ſak.
Lärmenblaſer, ſ. m. alarmbläſare, uprorsſtiftare.
Lärmen, v. n. mit dem Hfw. haben, gelärmt, p. göra alarm, bullra, ſtoja.
Lärmgeſchrei, ſ. n. alarm-ſkri, eller rop.
Lärmglocke, ſ. f. alarm-klocka. S. Sturmglocke.
Lärmplatz, ſ. m. en ſamleplats för ſoldater når alarm ſlås.
Lärmtrommel, ſ. f. alarmtrumma.
Larve, ſ. f. larf, maſk, ſkräpuk, fig. förſtällning, ſken, täckmantel. Einem die Larve abziehen; taga larfwen af en, röja hans falſk, uptäcka hans falſkheter. Dem Aberglauben die Larve abreiſſen; framſtälla widſkeppelſen uti ſin naturliga ſkapnad. Die Larve abnehmen; ej widare förſtälla ſig, bryta löſt. Unter der Larve der Freundſchaft; under ſken af wänſkap. Unter der Larve der Gleichgültigkeit; under en förſtälld liknöjdhet. Das iſt blos eine Larve; det är endaſt en maſk, en falſk förewändning. Er nimmt immer die Larve vors Geſicht; han förſtäller ſig, han hycklar alltid. Larve; für: Geſtalt, ſchreckliche Larven erſchienen; Weish. 17, 4. faſeliga ſyner ſyntes. Larve (Naturgeſchichte) der Inſekten; ſkräpuk. S. Raupe.
Larvengeſicht, ſ. n. ſkräpuk-anſigte.
Laſche, ſ. f. laſk. Die Laſche an einem Schuh; ſkolaſk. Die Laſche bei den Zimmerleuten; liſten i et ſtycke trä, hwarigenom det fogas in uti en liſt af ſamma ſlag i et annat ſtycke.
Laſchen, v. a. laſka.
Laſe, ſ. f. et kärl med en ſtor buk at haſwa win eller watten uti.
Laſerkraut, ſ. n. Laſerpitium.
Laß, adj. u. adv. trög, matt, orklös.
Laßbaum, ſ. m. Laßreiſer; (Forſtweſen) et trä ſom man låter ſtå i hygget af löfſkogen.
Laßbecken, ſ. n. Laßbinde, ſ. f. S. Aderlaßbecken, Aderlaßbinde.
Laßbrief, ſ. m. frihetsbref, et bref hwarigenom en förklaras at wara fri.
Laßdünkel, v. W. ſ. m. für: ſtolzer Dünkel; eget tycke, ſtor inbillning om ſig ſelf.
Laßeiſen, ſ. n. åderjärn. S. Lanzette.
Laſſen, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben; ich laſſe, du läßeſt, er läßt; ließ, imp. gelaſſen, p. låta, låta bli eller wara, tillåta, lemna, öfwergifwa, ſläppa, underlåta, ſätta til, likna ſig til, ſe ut, anſtå. Es dabei bewenden laſſen; låta bli därwid. Laß ſeyn, für: geſetzt; lät ſå wara, om ſå wore. Sich nichts anfechten laſſen; intet låta bekomma ſig. Ich habe mir ſagen laſſen; jag har fådt höra. Laß dir das geſagt ſeyn; tag det til minnes, rätta dig därefter. Davon lieſſe ſich vieles ſagen; det wore mycket at tala om den ſaken. Ich laſſe dich ſelbſt nachdenken; du må ſelf tänka efter. Laſſen ſie mir es ihnen nur blos ſagen; tillåt at jag endaſt får berätta ſaken för eder. Einem ſeinen Willen laſſen; lemna en ſin frihet. Dafür kann ich es nicht laſſen; jag kan intet ſälja det för det köpet. Ich will es dahin geſtellt ſeyn laſſen; jag lemnar det därhän. Er läßt ſich nicht bedeuten; han tager ingen föreſtällning emot. Laß mich gehen; låt mig wara i frid. Einen nicht aus dem Hauſe laſſen; ſtänga dören för en. Den Bedienten gehen laſſen; gifwa ſitt afſked åt en betjent. Er wird ſie nicht laſſen, nicht von ihr laſſen; han lärer intet öfwergifwa henne. Dem Pferde den Zügel ſchieſſen

lassen; giſwa efter, ſänka betslet. Eine gute Gelegenheit aus den Händen lassen; ſläppa ur händerna et godt tilfälle. Das Böſe lassen; underlåta det ſom ondt är. Er hat das thun und lassen; han kan göra och låta bli det. Auf eines Thun und Lassen acht haben; giſwa akt på någons upförande. Er fängt wieder an, wo er es gelassen hat; han tager wid igen, där han ſläpte, han begynner at förfara på ſitt gamla wis. Ein Wort fahren lassen; kaſta fram et ord. Sein Leben lassen; ſätta liſwet til. Er mußte Haare lassen, n. R.; han måſte ſläppa håret til. Er läßt nicht von ſeiner Meinung; han går icke ifrån ſin mening. Dieſer Umſtand läßt mich im voraus einſehen; jag kan döma förut utaf den omſtändigheten. Das Buch läßt ſich leſen; den boken är ej illa ſkriſwen, den läſes med nöje. Das läßt ſich hören; det tyckes ej wara utan grund. Sich dankbar finden lassen; wiſa ſig tackſam. Er hat ſo viel, daß er es nicht zu lassen weiß; han har ſå mycket, at han ej wet huru han ſkall anwända alt. Sich für Freude nicht zu lassen wiſſen; wara utom ſig af glädje. Es läßt als wenn es ſchneien wollte; det liknar ſig til ſnö. Aeuſſerlich ſchön lassen; wara wacker til utſeende. Ich will doch ſehen, wie es ihm läßt; får ſe huru han bär ſig åt därwid. Das läßt hier ja nicht wie eine Hochzeit; det ſer icke ſå ut här, ſom här wore bröllop. Das Kleid läßt ihm gut; klädningen ſtår honom rätt wäl. Das läßt für keinen ehrlichen Mann; det anſtår, det kläder icke en hederlig Man. Das läßt nicht für einen Mann von ſeinen Jahren; det ſkickar ſig intet för en Man af hans ålder. Die Bienen lassen; bien ſwärma. Blut lassen; låta ſlå åder.

Laßgut, ſ. n. et gods ſom lemnas någon emot årlig ränta.

Laßhahn, ſ. m. ſtruftapp, låstapp.

Läßig, adj. u. adv. 1. trött, orklös, 2. förſummelig, lat.

Läßigkeit, ſ. f. tröttheet, orklöshet, förſumlighet, lathet.

Laßkopf, ſ. m. bledkopp. S. Schröpfkopf.

Läßlich, adj. u adv. förlåtlig.

Laßmännchen, ſ. n. en figur af en menniſka i några almanackor, hwarpå alla ſtällen i menniſkans kropp äro utmärkte, uppå hwilka åderlåtning kan ſke.

Laßraum, ſ. m. på några ſtällen, et ſtycke land eller ſkog, ſom emot arfränta öfwerlemnas andra til upodling.

Laßreis, ſ. n. Laßreiſer, pl. Hägereis, Vorſtänder, Stangen; ſmå unga trän, ſom man låter ſtå i hygget til tilwäxt.

Laßſünde, ſ. f. uti den Römerſka kyrkan, en förlåtlig ſynd, i motſats af: Todeſünde.

Laßſtamm, ſ. m. S. Laßbaum, Laßreis.

Laßwieſe, ſ. f. en äng ſom öfwerlåtas åt andra emot arfränta.

Laßzapfen, ſ. m. en tunn-tapp.

Laßzins, ſ. m. arfränta ſom betalas på et öfwerlåtet ſtycke land, ſkog, äng, o. ſ. w.

Laſt, ſ. f. Laſt, pl. läſt, en wiß wigt, it. et wißt mått, ſom likwäl är mycket åtſkildt på åtſkilda ſtällen. Eine Schiffs Laſt, für: Gewicht; en wigt om 40 til 45 Centner eller om twå tunnor watten, ſom hwar räknas til 2000 ſkålpund. Ein Schiff von 200 Laſten; et ſkepp om 200 läſter. Ein Schiff das viele Laſten trägt; et laſtdrygt fartyg. Eine Laſt Getraide, für: Maas; et ſädesmått. Eine Laſt wird in Schweden nur zu 12 Tonnen gerechnet; en läſt räknas i Swerige ej högre än til 12 tunnor, och en ſtor läſt til 18 tunnor. Eine Laſt Getraide in Pommern beſteht aus 8 Drömt, und jedes Drömt aus 12 Scheffel, iſt alſo 96 Scheffel; en läſt ſpannmål i Pommern beſtår utaf 96 pommerſke Scheffel, ſom utgöra 24 tunnor i Swerige, fyra Scheffel räknad på hwar tunna. Af malt räknas endaſt 20 til 21 tunnor på en: Laſt pommerſche Maaße. Eine Laſt Kohlen, Häringe, Salz; en läſt eller 12 tunnor kol, ſil, ſalt. Eine Laſt Kohlen; für: ſo viel als auf einen Wagen geladen wird; en kolryß. Eine Laſt Land; ſå mycket land, ſom behöfwes til utſäde af 24 tunnors ſpannmål, o. ſ. w.

Laſt, ſ. f. Laſten, pl. laſt, laddning, börda, tyngd, tunga, fig. beſwär, pålaga. Eine ganze Schiffslaſt; en hel ſkepps laddning. Die Unterlaſt, in einem Schiffe; det ſom laſtas in i ſkeppsrummet. Es liegt mir zur Laſt; det ligger mig til laſt. Das iſt eine unerträgliche Laſt; det är en odrägelig börda. Einem eine Laſt aufbürden; påbörda en något. Ihm wird viel zur Laſt gelegt; det är mycket ſom han blifwer ſkyld före. Dieſer eine Pfeiler trägt die ganze Laſt des Gebäudes; denne ende

pelaren

pelaren bär hela tyngden af byggningen. Unter der Laſt der Geſchäfte erliegen; nedtryckas af syßlornas tyngd. Des Tages Laſt und Hitze tragen; bära dagsens tunga. Ich will ungerne einem Menſchen zur Laſt ſeyn; jag will ogerna wara någon menniſka til beſwär. Einem zur Laſt ſeyn; falla en beſwärlig. Er lebt ſich ſelbſt zur Laſt; han leſwer ſig ſjelf til wedermöda. Die Laſten, öffentliche bürgerliche Laſten; pålagor, ſkatt, borgerlig tunga. Das Volk wird von vielen Laſten gedruckt; folket betungas med pålagor. Eine unnütze Laſt der Erde; en onyttig jordens börda. Die Länge hat die Laſt, S. Länge.

Laſtadie, ſ. f. (Schiffarth); en ort uti ſtapelſtäder hwareſt warorna laſtas ut och in, laſtagie.

Laſtbalken, ſ. pl. (Schiffsbau) et ſlags bjelkar på ſtora ſkepp, ſom ligga 3½ fot innunder förſta däcket och 6 fot ifrån hwarannan.

Laſtbar, adj. u. adv. ſom kan laſtas, laſtbar. Ein laſtbares Thier; arbetsdjur eller ök.

Laſten, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben, gelaſtet; tynga. v. a. laſta. S. Laden.

Läſtig, adj. u. adv. tung, beſwärlig, ledſam. Das iſt mir zu läſtig; det faller mig för tungt, för beſwärligt. Ein läſtiges Leben; en ledſam lefnad.

Läſtigkeit, ſ. f. beſwärlighet, ledſamhet.

Laſtpferd, ſ. n. en häſt ſom bär bördor, packhäſt.

Laſtſand, ſ. m. barlaſt. S. Ballaſt.

Laſtſchiff, ſ. n. laſtdragare.

Laſtthier, ſ. n. arbetsdjur, djur ſom bär ſtora bördor.

Laſtträger, ſ. m. en ſom bär waror och ſtora laſter på ryggen, laſtbärare.

Laſtträgerinnen, ſ. pl. (Baukunſt) Caryatiden; Fruentimmers ſtöder utan armar, ſatte ſåſom prydnader eller ſtöder på architraven i byggnader.

Laſtwagen, ſ. m. fraktwagn, packwagn, troßwagn.

Laſter, ſ. n. laſt, odygd, ogerning. Allerlei Laſtern ergeben ſeyn; wara begifwen på allahanda laſter. Das iſt ein groſſes Laſter an ihm; det är en ſtor odygd hos honom.

Laſterfeind, ſ. m. en fiende af alt hwad odygd är.

Laſterfrei, adj. u. adv. fri ifrån laſter.

Laſterhaft, adj. u. adv. laſtbar, laſtfull, odygdig.

Laſterhaftigkeit, ſ. f. laſtbarhet. S. Laſter.

Laſterleben, ſ. n. et laſtfullt, odygdigt leſwerne.

Laſterthat, ſ. f. ogerning, nidingswerk.

Läſterer, ſ. m. förſmädare, hädare, baktalare.

Läſterlich, adj. u. adv. förſmädelig, hädiſk.

Läſtermaul, i. g. L. ſ. n. S. Läſterzunge.

Läſtern, v. a. geläſtert, p. förſmäda, häda, laſta, förtala, groſt och förſmädeligen baktala. Gott läſtern; förſmäda Gud. Er läſtert alles, was nicht nach ſeinem Sinne iſt; han talar illa om alt, hwad ſom intet är efter hans tycke.

Läſtern, ſ. n. ſmädande, hädande.

Läſterrede, ſ. f. et förſmädeligt tal, baktal, hädelſe.

Läſterſchrift, ſ. f. ſmädeſkrift.

Läſterung, ſ. f. förſmädelſe, hädelſe. Läſterungen ausſtoſſen; utgjuta hädelſer.

Läſterworte, ſ. pl. häde-ord.

Läſterzunge, ſ. f. ſmädemun, en förſmädelig tunga, en ſom talar illa, ſom baktalar alla menniſkor.

Laſur, Laſurſtein, ſ. m. lazur, lazurſten, Lapis Lazuli.

Laſurblau, adj. u. adv. lazur-blått, ljusblått ſom lazurſten.

Laſurerz, ſ. n. Kupferlaſur; koppar-lazur, en rikhaltig kopparmalm, Cuprum lazureum.

Laſurfarbe, ſ. f. lazurfärg, Ultramarin.

Lazurſtein, ſ. m. S. Laſur, Lapis Lazuli.

Latein, ſ. n. latin, latinſka ſpråket. Das iſt Latein für ihn, i. g. L. det går öfwer hans förſtånd.

Lateiner, ſ. m. Latinare. Er iſt ein guter Lateiner; han talar eller ſkrifwer god latin. Nun iſt ſein Latein aus, i. g. L.; nu har han intet widare något at ſäga, han wet ej widare något at begynna.

Lateiniſch, adj. u. adv. latiniſk. Lateiniſch geben; öfwerſätta på latin. Ein lateiniſcher Reuter; ſå kallas ſkämtewis en ſlätt ryttare. Ein lateiniſches Segel, (Schiffarth) et trehörnigt ſegel.

Laterne, ſ. f lyckta, laterna. Blinde-Hand-Laterne; hand-tjuf-lyckta, en lyckta at ſticka hos ſig. Gaßen- Stangen-Laterne; gatu-lyckta, ſtång-lyckta. Laterne (Baukunſt); et rundt hwälfdt tak på et torn eller en kyrka, med glasfönſter uti at ljuſet faller igenom. S. Koppel. it. en upſats af bleck ofwan öfwer förſtenar, på det at wädret ej må drifwa röken tilbaka. La-

terne, (Mechanik) Drehling, Drilling; en spindel i en qwarn, et litet aflångt hjul med långa taggar, som drifwer et annat hjul omkring. Eine Zauberlaterne; en magisk lyckta, til at föreställa några på glas målade figurer på wäggen långt större än de annars åro.

Laternenmacher, s. m. den som gör lycktor och laternor.

Laternenthurm, s. m. et torn med lyckta på för sjöfarande, fyrbok.

Laternenträger, s. m. en som bär laternor.

Laternenwärter, s. m. den som har wärd om laternor på gator.

Latschen, n. W. v. n. mit dem Hfw haben; draga benen efter sig när man går, gå owigt, owuligt på fötterna.

Latschgang, s. m. laschiger Gang; släpgång.

Latte, s. f. läckt, ribba, spira. Gerissene Latten; klyfwade spiror af tall eller gran. Geschnittene Dachlatten; sågade takribbor. Latten die unten am Dach etwas gekrümmt sind, wodurch der Rasen auf den Bauerhäusern gehalten wird; råstor. Die Latten am Bordwirkerstuhl; de tunna läckter på en bordwirkarestol. Kurze Latten zur Befriedigung an Zäunen und Staketwerk; spiälor. Die Latten (Forstwesen); unga wårliga trän som telningar. S. Laden.

Latten, i. g. L. v. a. belatten, belattet, p. bestå med läckter eller spiror. Ein Dach latten; lagga ribbor på et tak.

Lattenart, s. f. en bila at klyfwa läkter med.

Lattenhammer, s. m. en hammare, som timmermän och taktäckare bruka at hålla innunder, när man will spika något fast på läckterna.

Lattenhauer, Lattenreißer, s. m. den som i skogen hugger eller klyfwer läckter.

Lattenholz, s. n. träd som är tjenligt til läckter.

Lattennagel, s. m. Lattnagel; läckt-spik.

Lattenspieker, s. m. (Nagelschmidt); fyrkantiga spetsiga spikar med små hufwuden som brukas til golf, o. s. w.

Lattenwerk, s. n. an den Geländern; spjälwerk til en löfsal, til winrankorna.

Lattich, s. m. Lactuck. Gartensalat; laktuk. Lactuca sativa. Wilde Lattich; skariol, Lactuca scariola. Giftlattich; Lactuca virosa.

Latun, s. n. (Meßingschlägerei); slaget messingsbleck.

Latunhütte, s. f. meßingsbruk, där meßingen slås til bleck eller plåtar.

Latunschläger, s. m. meßingslagare.

Latwerge, s. f. et läkemedel tillagadt som et mos.

Latz, i. g. L. s. m. lapp, klaf. Brustlatze; bröstlapp, it. tröja. Latz, (Bergbau) kallas wid bockwerk et tre tum bredt stycke twåskäftad linne, som lägges innunder, at den bockade malmen ej flyter bort med watnet.

Lau, adj. u. adv. ljum, hwarken kall eller warm, fig. kallsinnig, S. Laulich.

Laub, s. n. löf. Laub streifen; plocka eller stryka löfwet af. Der Schlag stehet schon im dritten Laube (Forstwesen); denne löfskogen är redan tre år gammal. Laub, bei den Künstlern; zirater af löfwerk.

Laubapfel, s. m. galläpple. S. Gallapfel.

Laubband, s. n. (Schlösser) löfwerk af järnbleck på en dör.

Laubdach, s. n. et tak, et skjul af löf.

Laube, s. f. löfsal, löfhydda, en grön betäckt gång i trägärdar.

Lauben, v. n. mit dem Hfw. haben; löfwa, pryda med löf. S. belauben; afplocka löfwet. S. entlauben.

Lauberhütte, s. f. Laubhütte; löfhydda. S. Laube.

Lauberhüttenfest, s. n. bei den Juden; löfhydda-högtid.

Laubenzug, s. m. (Schlösser) Blätterzug; zirat af löfwerk.

Laubfall, s. m. tiden när löfwet faller af, och des affallande.

Laubfrosch, s. m. groda, som gerna uppehåller sig under bladen af löfträd, Rana arborea.

Laubfutter, s. n. löf som samlas til boskaps winterföda.

Laubhahn, s. m. Birkhahn; orre, Tetrao Tetrix.

Laubholz, s. n. löfskog, til åtskilnad ifrån barrskog. S. Nadelholz.

Laubhütte, s. f. löfkoja.

Laubicht, adj. u adv. lik löf eller en löfhydda.

Laubig, adj. u. adv. löfrik, löf-full, beklädd med löf.

Laubknospe, s. f. löfknapp.

Laubrechen, s. m. en räfsa at räfsa det affalna löfwet med tilsammans.

Laubrolle, s. f. en meßingsrulla som bokbindare bruka at sätta zirater med på band.

Laubsäge, s. f. så kallas en fin såg hos åtskilliga handtwerkare, hwarmed de utsåga antingen ganska fina blad eller allahanda andra små zirater.

Laubschnur, s. f. Blumenschnur, Fruchtschnur; en lång rad af sammanbundne blomster och frukter, feston.
Laubstreifen, s. n. löfwets afstrykande.
Laubstreu, s. f. löf som strös under för fänad.
Laubthaler, s. m. så kallas en stor fransyst daler om 6 Livres.
Laubwerk, s. n. löfwerk.
Lauch, s. m. lök. Knoblauch; hwitlök. Zwiebeln; rödlök. Schnittlauch, Graßlauch; gräslök. Hauslauch; huslök, taklök. S. på sina ställen, och under: Knoblauch. Aeschlauch, S. Schalotte.
Lauchfarbe, s. f. en gulgrön färg, som stöter litet på brunt.
Lauchgrün, Lauchfarbig, adj. u. adv. lökgrön
Laudanum, s. n. für: ein schleimigtes Harz aus den Blättern der Cistenstaude; harts som swetas utaf bladen af Cistus creticus.
Lauer, s. m. Lauerwein, Tresterwein, Nachwein, Wassermost; efterlank af win, när drufworna prässas andra gången, sedan man slagit watten på dem.
Lauer, s. f. S. Laure.
Lauern, S. Lauren.
Lauf, s. m. ohne pl. doch in einigen Fällen Läufe, und in Zusammensetzungen, Läufte, pl. lopp, gång, språng, wäg. Der Lauf der Gestirne; stjernornas lopp. Der Lauf der himmlischen Körper; de himmelska kroppars rörelser. Der Lauf des Flusses; strömens rinnande. Der Lauf eines Schiffes; skeppets gång eller wäg i hafwet. Seinen Lauf nach Westen richten; segla emot wäster. Im vollen Lauf, von Menschen; uti fullt språng; von vierfüßigen Thieren, uti fyrsprång; von Schiffen, med fulla segel. fig. Nach dem gewöhnlichen Lauf der Natur; efter Naturens wanliga lopp. Der Lauf der Zeit; tidens omlopp. Die Zeitläufte; tidens omskiften, tidernas lopp, omständigheter. Kriegsläufte; krigstider. Seiner Einbildungskraft freien Lauf lassen; gifwa fritt utrymme åt sin inbilningskraft. Laß der Sache ihren Lauf; låt saken hafwa sin gång. Mitten in seinem Lauf stille stehen; stadna midt uti sitt lopp. Bald wird er seinen Lauf vollenden; han lärer snart hafwa slutit sitt lefwernes lopp, han lärer snart wara död. Die Läufe eines vierfüßigen Thieres; wißa wilddjurs fötter. Vorderlauf eines Hasen; framfot af en hare. Hasenläufte; harsprång. Lauf (Jägerei); en med jagtlappar instängd jagtplats. Der Lauf eines Gewehrs; pipa på et skjutgewär, kulloppa. Der Lauf (Mühlenbau); en infattning af trä omkring qwarnstenar, som hindrar at den malna säden ej sprides omkring, utan faller i qwarnkistan. Der Lauf eines Siebes; båge på et såll.
Läufe, (Musik) pl. lopp, drillar, tremulanter. S. Triller.
Laufbahn, s. f. löpare-bane, fig. lefnadslopp. Die Laufbahn derer die in der Wette laufen; wädjobane. fig. Ich bin nahe am Ende meiner Laufbahn; jag har snart slutit mitt lefnadslopp.
Laufbank, s. f. gångstol. S. Gängelwagen.
Laufbret, s. n. (Buchdruckerei) den delen af en boktryckare-präß, hwaruti formen sättes och som med formen skjutes fram och tilbaka.
Laufbrücke, s. f. en liten bro af bräder at gå up på. Beim Hüttenbau; masugnsbro.
Laufdohne, s. f. (Jägerei) Lauffel, Laufschlingen, Laufschneissen; et slags donor, som ställas tätt intil marken för allahanda slags wildsfogel.
Laufen, v. n. ich laufe, du läufst, er läuft, praet. lief, imp. gelaufen, p. löpa, gå fort. fig. gå, stryka, fika, sträcka sig, krypa fram, låka, rinna. Sie liefen in die Wette; de lupo i kamp. Sich aus dem Othem laufen; löpa sig andetruten. Spießruthen laufen; löpa gatulopp. Er läuft immer auf den Gassen; han stryker ständigt omkring gatorna. Laufendes Tauwerk (Schiffbau) alt tågwerke, som på skeppet ej sitter fast, utan kan dragas up och ned, hit och dit. Fig. Ich bin mehr als zehnmahl vergeblich gelaufen; jag har sökt honom mera än tjo gånger, men altid fåfångt. Sie haben den Dieb laufen lassen; de hafwa lätit tjufwen rymma. Diesmahl mag er so laufen; denna gången må han slippa onäpst. Ich will ihn künftig laufen lassen; jag skiter intet om honom widare. Laß die Sache laufen; låt saken gå, wara så. Lauf deine Strasse, i. g. L.; gå din wäg. Die Tränen liefen ihr von den Wangen; tårarne tilrade ifrån hennes kinder. Er hat lange genug nach dem Amt gelaufen, i. g. L. han har länge nog fikat efter den syssla. Die Zeit läuft schnell; tiden förgår snart, löper snart bort. Das ganze laufende Jahr; hela det innewarande året. Der Brief war vom neunten laufenden Monaths, i. g. L. brefwet war dateradt den

njonde i innewarande månad. Laufende Rechnung mit jemand haben; hafwa löpande räkning med en. Ein Gerücht läuft; rycktet går. Das Gebirge läuft nach Nordoſt; bergsryggen sträcker sig i nordoſt. Die Ranken dieſer Pflanze laufen auf der Erde hin; denna plantans rankor leda sig marken utföre. Das Waſſer lief ins Schiff; wattnet trängde sig in i ſkeppet. Das Faß läuft; fatet läker. Die Tonne läuft noch; det är ännu något qwar i tunnan. Es läuft auf die Neige; det är på hällningen. Es läuft mit ihm auf die Neige, fig.; det är snart ute med honom. Die Lichter laufen; ljusen rinna. Die Hunde laufen; hundarne löpa, äro löppſke. Mit dem Kopf wieder die Wand laufen; köra hufwudet i wäggen, wara enwis. Er läuft Gefahr ſeine Pfarre zu verlieren; han löper fara at miſta kappan. Das läuft wieder die Ehre, die Wahrheit, die Vernunft; det strider emot ära, sanning och förnunft Das läuft nicht in mein Fach; det hörer intet til min syßla, det är intet min sak. Ein Wort laufen laſſen; kaſta fram et ord.

Läufer, ſ. m. löpare, brukas om Perſoner och djur, som löpa snällt, och om liflöſa saker, som likwäl äro rörliga. Ein Bothenläufer, en som wanligen går med båd, en bådbärare. Ein engliſcher Läufer; en engelſk häſt, som är en snäll löpare. Schlittenläufer; ſlädlöpare. Läufer, Vorläufer, (Vogelſtellerei); en art lockfogel, som utom buren kan hoppa fri omkring på gillret. Ein Läufer; (Muſik) lopp, tremulant. S. Triller. Die Läufer an den Erdbeeren und andern Pflanzen; rankorna på smultron och andra plantor, som ſkrida marken framåt. Läufer (Mühlenbau); löparen eller öfwerſta qwarnſtenen, som löper omkring på den nederſta, hwilken ligger orörlig och kallas: Bodenſtein. Läufer (Seefahrt); den rörliga delen som ſitter wid Jacobsſtafwen. S. Jakobsſtab. Läufer (Mahlerkunſt); löparen til en riſſten, ſten hwarmed färgen riſwes. Läufer, (Seiler), Seilerrad, Wirbel; repſlagare-hjul, som ſtändigt måſte löpa omkring, när hamp ſpinnes.

Läuferplatz, ſ. m. plats på gillret hwarpå lockfogeln kan hoppa fritt omkring.

Läuferſtock, ſ. m. löpare-ſtaf.

Läufervogel, ſ. m. en art lockfogel. S. Läufer.

Läuferzug, ſ. m. små remmarne ſom fäſtas om wingarna på ſådana lockfoglar, at de ej må kunna flyga bort.

Lauffeuer, ſ. n. löpareld.

Laufgeld, ſ. n. handpenningar, wärſningspenningar. S. Handgeld. Bei den Handwerkern; reſepenningar.

Laufgerüſt, ſ. n. en liten bro af bräder, hwarpå man kommer eller går up til någon ſtällning wid byggnader, S. Laufbrücke.

Laufgraben, ſ. m. löpgraf.

Laufhund, ſ. m (Jägerei) Parforce-hund.

Läufig, adj. u adv. läufiſch, i. g. L. von Hunden; löpſk. it. in Zuſammenſetzungen: beiläufig, geläufig, geradläufig, weitläuftig; i förbigående, lätt och flytande, ſom löper rätt fram, widlöftig. S. på ſina ſtällen.

Läufiſch, i. g. L. adj. u. adv. von Pferden; yr. Die Pferde werden mit ihm läufiſch, ſie gingen durch; häſtarne bleſwo yre, de ſkenade med honom.

Laufjagen, ſ. n. Parforce-jagt.

Laufkäfer, ſ. m. S. unter Käfer.

Laufkarren, ſ. m. ſkottkärra.

Laufklaue, ſ. f. klo wid foten af wißa ſlags djur, ſom t. E. af hjortar.

Laufkugel, ſ. f. räunkula.

Laufplatz, ſ. m. ränn-bane.

Laufrad, ſ. n. tramp-hjul. S. Trettrad.

Laufrock, ſ. m. en lätt klädning

Laufſchuhe, ſ. pl. lätta ſkor med ganſka små klackar.

Laufſchlinge, S. Laufdohne.

Laufſchütze, ſ. m. en keck ſkytt, ſom ſkjuter wildtet i fullt lopp.

Laufſpiel, ſ. n. ſpel då man driſwer en liten träkula fram för ſig på marken, Mailleſpel.

Laufſtücher, ſ. pl. S. Rolltücher.

Laufwagen, ſ. m. gångſtol. S. Gängelwagen.

Laufzaum, ſ. m. ledband til et barn. S. Gängelband.

Laufzeit, ſ. f. tid när wißa djur komma i brånad, andra löpa, o. ſ. w.

Laufzettel, ſ. m. ſedel ſom går omkring, löpare. Einem den Laufzettel ſchreiben; gifwa en orlofsſedel, eller afſked.

Laufziel, ſ. n. mål af wädjo-banen.

Lauge, ſ. f. lut. Lauge anſetzen; ſlå watten på aſkan. Aſch- Kalk- Salpeter- Seiffenſieder-Lauge, u. d. m; aſk - kalk - ſalpeterſåpſiudare-lut. Lauge zum Waſchen; bykes-lut, twätt-lut. S. Bäuchen. Aus der Lauge waſchen; twätta eller ſkölja linkläder

kläder efter byket Fisch in Lauge legen, ihn darin einweichen; lutlägga fisk. Einen mit scharfer Lauge waschen; låra up en, giswa honom en skarp skrapa.

Laugegraben, s. m. (Küche); lutgryta på köksspisen.

Laugen, v. a. gelauget, p. luta, lutlägga, draga ut luten. S. auslaugen.

Laugenartig, adj. u. adv. lutaktig, lutfull. Laugenartiges Salz, S. Laugensalz.

Laugenasche, s. f. lutaska.

Laugenfaß, s. n. et kar hwaruti luten drages utur askan.

Laugengewicht, s. n. probergewicht, at utröna lutens halt.

Laugenhaft, adj. u. adv. alkalisch, laugigt, laugig, i. g. L. alkalisk.

Laugenkorb, s. m. en korg hwaruti duken hänges, hwarigenom luten silas.

Laugenkraut, s. n. St. Hans-gräs, Arnica Montana. S. Wolwerlen.

Laugensack, s. m. S. Laugentuch.

Laugensalz, s. n. lutsalt, Sal alcali, Sal lixivioſum.

Laugentuch, s. n. Aschtuch; en grof duk hwarigenom luten silas, askläde, bykesläde. S. Bäuchtuch.

Laugenwäsche, s. f. bykes-twätt.

Laughütte, s. f. hytta wid alunwerk, dår alunluten drages utur skifren.

Laugigt, laugig, adj. u. adv. som smaker af lut.

Läugnen, v. a. geläugnet, p. neka. Warum wilt du es läugnen; hwarföre will du neka dårtil? Sie läugnet alles; hon tilstår, medgifwer intet det ringaſta. Ich läugne die Folge; jag säger, at det ej följer däraf, at det är ingen följd.

Läugnen, s. n. nekande.

Läugbar, adj. in unläugbar; onekelig.

Lauigkeit, s. f. S. Laulichkeit.

Laulich, adj. u. adv. ljum. fig. kallsinnig, likgiltig.

Laulichkeit, s. f. ljumhet. fig. kallsinnighet, likgiltighet, i motsats af: Innbrunst. S. detta ord.

Laune, s. f. lynne, sinnelag, lag, infall, en liten dårskap som en sätter sig i huswudet. Heute ist er bei guter Laune; i dag är han wid godt lynne. Wenn seine böse Laune kommt, so ist nichts mit ihm anzufangen; når huswudet intet står rätt på honom, så är intet med honom at uträtta. Sie hat wunderliche Launen; hon har et omwexlande och underligt sinnelag. Nun ist wieder seine ernsthafte Laune; nu är han åter ganska alfwarsam igen. Ich bin jezt nicht bei Laune dazu; det faller sig intet nu för mig, jag har ej lust, at göra det. Es ist blos eine Laune von ihm; det er blott en liten dårskap, en egensinnighet af honom. In Yoriks Schriften herrscht eine unnachahmliche Laune; Yoriks skrifart är så uprymt och lifligt, at man omöjeligen kan härma honom däruti.

Launig, adj. u. adv. gladlynnt, rolig och tillika skarpsinnt. Ein launigter Einfall; et roligt, glättigt infall. Dies sagte sie mit dem launigsten Tone von der Welt; hon sade detta med den lifligaste ton i werlden. Ein launigter Dichter; en uprymd Skald.

Launisch, adj. u. adv. den som är wid elakt eller mycket föränderligt lynne, som nu har lust at göra det ena, nu det andra, som följer endast sina fantasier, som är underlig, enwis.

Laure, s. f. Lauer; lur. Auf die Laure stehen; stå på lur.

Lauren, v. n. mit dem Hfw. haben, gelauert, p. lura, wänta, lystra. Der Fuchs lauret auf die Hühner; räfwen lurar efter hönsen. Ich habe schon ein paar Stunden auf ihn gelauret, i. g. L. für: gewartet; jag har redan wäntat på honom et par timmar. An die Thüre lauren; lystra wid dören. S. Lauschen. Einem auf den Dienst lauren; lura på en, lura på tilfälle at skada honom, stämpla efter en. S. Belauren.

Laurer, s. m. en lurare, en som står på lur, en som lystrar på andras ord, som söker at spana ut andras gerningar, som står i försåt för andra.

Laurgrube, s. f. (Jäger) en förtäckt kula, hwaruti jägaren sitter och lurar på wild för at skjuta det.

Laurwinkel, s. f. bakhåll, gömwrå, lysterwrå.

Laus, s. f. Läuse, pl. lus. Baumlaus, Blattlaus; bladlös, bladsput. Aphis. o. s. w. Einem Läuse in den Pelz setzen, n. R; säga en något som kan oroa honom.

Läusebaum, i. g. L. s. m. så kallas ibland brakwed. S. Faulbaum it. benwed. S. Heckenkirsche.

Läusekrankheit, s. f. S. Läusesucht.

Läusekraut, i. g. L. s. n. så kallas ätskilliga örter, som tros fördrifwa löss, t. E. Pedicularis, med sina arter. S. Rödelkraut. it. kellerhals. S. Kellerhals. it. kallergräs S.

Hahnenkamm. it. Stachys ſilvatica. it. fetknoppar, Sedum acre. S. Mäuſepfeffer.

Lauſen, n. W. v. a. luſka, luſa ſig.

Lauſer, n. W. ſ. m. gneter. S. Filz. it. en ſom är mycket trög och långſam i ſina ſyſſlor.

Lauſerei, n. W. ſ. f. nidſkhet, ſnålhet, it. tokugheter.

Läuſeſucht, ſ. f. luſſjuka, Phthiriaſis.

Lauſewenzel, n. W. ſ. m. ſämſta ſlag af rök-tobak, krull, tatertobak.

Lauſig, i. g. L. adj. u. adv. luſig, gnetig, trög och långſam, eländig.

Lauſche, ſ. f. lyßning. Auf die Lauſche ſitzen; ſtå och lyßna.

Lauſchen, v. n. mit dem Hfw. haben, gelauſchet, p. lyſtra, lyßna, lura. An der Thüre ſtehen und lauſchen; ſtå wid dören och lyſtra. S. Horchen. Ein lauſchendes Ohr; et lyſtrande öra. Er lauſchte in dem Gebüſche auf ſie; han hade gömt ſig i buſkarna och lyſtrade efter henne. Nach dem Eßen ein wenig lauſchen, ſchlummern; ſitta och lura efter maten.

Lauſchen, ſ. n. lyſtring, lyßning, lurande

Lauſchgarn, ſ. n. et garn ſom ſtälles fram för ſkogen för harar och räfwar.

Laut, ſ. m. für: Klang, Schall, Stimme, Ton; ljud, låte, lät, ton, fig. für: Innhalt; lydelſe. Ein gelinder Laut; et lent ljud. Ich höre einen Laut, ohne daß ich weiß wo er herkommt; jag hör et ljud, utan at weta hwadan det kommer ifrån. Der Laut der Thiere; djurens låte. Keinen Laut von ſich geben; gifwa aldeles intet ljud ifrån ſig. Ein jämmerlicher Laut; et ömkeligt låte. Das Inſtrument hat einen guten Laut; inſtrumentet gifwer en god ton ifrån ſig. Selbſtlaut, Selbſtlauter; en ſjelfljudande bokſtaf, Vocalis. Doppellaut; Diphtongus. Nach Laut des Briefes; efter brefwets lydelſe.

Laut, adj. u. adv. hög, ljudande, öfwerljudt. Mit lauter vernehmlicher Stimme; med hög röſt. Sie hat eine laute ſchreiende Stimme; hon har en gällande röſt. Laut ſchreien; ſtorſkrika. Laut weinen; gråta öfwerljudt. Ein lauter Buchſtab; et ſjelfljudande bokſtaf. Ein lautes Getümmel; et ſtort buller Die Geſellſchaft ward ſehr laut; ſällſkapet blef ganſka höglju dt. Sehr laut in Geſellſchaft ſeyn; tala mycket och högt uti ſällſkapet. Du haſt nicht Urſach dich laut zu machen, i. g. L.; du har ej orſak at wiſa dig, at kryta. Die Hunde werden laut; hundarne ſkälla, (auf der Jagd) hundarne kalla. Der Jäger giebt laut; når han gifwer teken åt hundarna med ſkrikande, bläſande. Einem lauten Beifall zujauchzen; ſkänka en uppenbart bifall. Eine Sache laut werden laſſen; låta en ſak bliſwa allmän bekannt. Man redet nicht gerne laut davon; man talar ej gerna uppenbarligen, offentligen därom.

Laut ſ. f. brukas ochſå ibland ſom en partikel med Genit. efter, i följe, i kraft, likmätigt. Es beträgt laut Rechnung zehn Reichsthaler; det ſtiger efter räkning til tio Riksdaler. Laut Königl. Verordnung; i följe af Kongl Mgj:ts Förordning. Laut meiner Vollmacht; i kraft af min fullmagt. Laut Inhalt der Geſetze; lag likmätigt.

Lautbar, i. g. L. adj. u. adv. ryktbar, allmänt bekant. S. ruchtbar.

Lautbarkeit, ſ. f. i. g. L. ryktbarhet.

Lautredig, adj. u. adv. ſtortalig, mångdjerf.

Lautredigkeit, ſ. f. ſtortalighet.

Lauten, v. n. mit dem Hfw. haben; gifwa ljud ifrån ſig, ljuda, låta, fig. lyda, heta. Bei der Nacht lautet alles ſtärker; om natten gifwer alt et ſtarkare ljud. Wohllautend; wälljudande. Die Todtenglocke lautet; dödsklockan ſlår. Er ſpielte und das lautete ſehr angenehm; han ſpelte och det let ganſka behagligen. So wie die Worte lauten; efter ſom orden lyda. Sein Nahme lautet; han heter, kallar ſig, hans Namn är. Das lautet nicht fein für einen ehrlichen Mann; det anſtår icke en ärlig man.

Läuten, v. a. geläutet, p. ringa. Die Glocken läuten; ringa i klockan. Zur Grube läuten; ringa för lik. Mit der Glocke läuten um damit ein Zeichen zu geben; klämta. Feuer läuten; klämta för eldswåda. Er hat wohl läuten aber nicht ſchlagen gehört, i. g. L.; nog har han hört, nog wet han wäl något om ſaken, men intet förſtår han rätta ſammanhanget däraf.

Läuten, ſ. n. ringning, klämtning.

Läuter, ſ. m. ringare, klokringare.

Läutgeld, i. g. L. ſ. n. Geld für das Glockenläuten; ringnings-penningar.

Laute,

Laute ſ. f. luta. Eine Laute beziehen; ſätta ſträngar på en luta. In die Laute ſingen; ſjunga til lutan.

Lautenbalken, ſ. m. tvärträdet på lutan.

Lautenbauch, ſ. m. buken på en luta.

Lautenblatt, ſ. n. gripbrädet på lutan.

Lautenfutter, ſ. n. lut-foder.

Lautengriff, ſ. m. grep på halſen af en luta.

Lautenhals, ſ. m. hals på en luta.

Lautenift, Lautenſpieler, Lautenſchläger, ſ. m. den ſom ſpelar på luta, lut-ſpelare.

Lautenſaite, ſ. f. ſträng på lutor.

Lautenſteg, ſ. m. das kleine Brettchen worauf die Seiten einer Laute unten ruhen; ſträngbro på lutan.

Lautenzug, ſ. m. lut-ſtämma på clawer.

Lauter, adj. u. adv. klar, ren, fig. oförfalſkadt, full, uprigtig, idel, ej annat än, alt, helt, ganſka, bara, blott. Lauteres Waſſer; klart watten. Klarer Honig; ren, genomſilad honing. Es iſt die lautere Wahrheit; det är rena ſanningen. Lauteres Gold; oförfalſkadt guld. Es iſt mein lauterer Ernſt; det är mitt fulla alfware. Seine Abſichten ſind nicht lauter; han handlar ej uprigtigt, han har egennyttiga affigter därwid. Es iſt lauter Gold; det är ej annat än guld. Er ſagt lauter Unwahrheit; han talar idel oſanning. Bei ihr iſt alles lauter Natur; det är blott Natur hos henne. Es iſt bei ihm lauter Flüchtigkeit; alt är flygtighet och yra hos honom. Er ward lauter Feuer im Geſicht; han blef helt röd i anſigtet. Es iſt lauter Scherz; det är blott ſkämt.

Lauterkeit, ſ. f. klarhet, renhet. fig. Die Lauterkeit des Gemüths; ſinnets uprichtighet.

Läutern, v. a. göra klar och ren, klara, rena, luttra, göra fin. Geläuterter Salpeter; luttradt ſalpeter. Brandtwein läutern; klara bränwin. Zucker läutern; raffinera ſocker. Butter läutern; affmälta ſmör. Der Himmel läutert ſich, beſſert: klärt ſich auf; himmeln klarnar up. Die Hölzer, Wälder läutern, (Forſtweſen); hugga bort några trän i ſkogen när de ſtå för täta. S. Lichten. Die Felle läutern, (Weißgärber); renſa ſkinnen med ſkafjärnet. Läutern, g. W. begära förklaring på och lindring uti en dom. Den ſom det begär, kallas då: Läuterant.

Läuterkaſten, ſ. m. in Alaunhütten; lutterkar.

Läuterkeßel, ſ. m. Läuterpfanne, ſ. f. lutterpanna.

Läutermeiſter, ſ. f luttermäſtare.

Läuterofen, ſ. m. lutter-ugn.

Läuterung, ſ. f. luttring.

Läuterſtall, ſ. m. en ſjukdom hos häſtar, då watnet helt klart går igen ifrån dem.

Lauwarm, adj. u. adv. ſpenwarm, ljum.

Lauwine, ſ. f. lawine; en ſtor ſnöklimp ſom rullar ned ifrån et berg och i rullande blir alt ſtörre och ſtörre, ſnöfall.

Lava, ſ. f lava. Schwammigte Lava; Porus igneus, Lava *Wall.* Glaſigte Lava, Achates Islandica *Wall.* Steinigte Lava; Saxum Vulcanorum *Wall.*

Lavendel, ſ. m. lavendel, Lavandula Spica.

Lavete, ſ. f. S. Laffette.

Laviren, v. n. mit dem Hfw. haben; lawera.

Laviren, ſ. n. lawerande.

Laxiren, v. a. u. n. göra eller hafwa löſt lif.

Laxirmittel, ſ. n. laxatif, purgermedel.

Laye, ſ. m. S. Laie.

Lazareth, ſ. n. lazaret, ſjukhus.

Lazarethinrichtung, ſ. f. lazaret-inrättning.

Lazarethwärter, ſ. m. ſjukhus-wacktare.

Leben, v. n. mit dem Hfw. haben; gelebet, p. lefwa, föda ſig. Es lebe der König; lefwe Konungen! Wie er gelebt, ſo iſt er auch geſtorben; ſom han har lefwat, ſå har han och dödt. Gut leben; lefwa wäl, gona ſig. In den Tag hinein leben; lefwa friſkt och ej förja för morgondagen. Wovon ſoll er leben; hwarmed ſkall han föda ſig? Er hat kaum zu leben; han har ondt om födan. Von der Feder leben; föda ſig med pennan. Mit jemand leben; lefwa tilſammans med en, ſtändigt umgäs med honom. Einem zu Willen, zu Gefallen leben; wara en til wilje. Eines andern Gnade leben; lefwa af en annans nåd. Er lebt ſchon zwölf Jahre in der Ehe; han har redan tolf år warit gift. Er weiß nicht zu leben; han har intet folkwett. Für das Vaterland leben; anwända ſitt lif och ſina krafter til Fäderneslandets bäſta. Ganz den Geſchäften leben; endaſt ſyſſelſättas med ſina göromål, bry ſig intet om annat än ſina ſyſſlor. Nun fange ich erſt an mir ſelber zu leben; nu börjar jag förſt at bli min egen herre. Lange lebt ſchon der Wunſch in mir; länge hyſer

ser jag redan den önskan. Jedes Glied lebt an ihm; det är lif och eld uti hwar lem hos honom. Lebe wohl; farwäl.

Leben, s. n. ohne pl. lif, lefnad, lifstid, lefnadstid, fig. lefwerne, lifaktighet, qwicka. Alles ist Leben an den Knaben; allt är lif hos den gåssen. Es gilt Leib und Leben; det gäller lif och lefwerne. Sein Leben für jemand lassen; sätta lifwet til för någon. Sich selbst ums Leben bringen; mörda sig sielf. D. Dodd ward ungeachtet aller Vorbitten, am Leben gestrafft; D. Dodd måste mista lifwet, ehuru än så många hade gjordt förbön för honom. Mit dem Leben davon kommen; slippa dödsstraff, it. komma lyckligt och lefwandes undan. Neid und Verdruß machen einem das Leben sauer; afwund och förtret göra en ledsen at lefwa. Sein Vater ist lange nicht mehr am Leben; hans Fader är länge sedan död. O wie sanft floß sein Leben dahin; o huru fällt framflöt hans lif! Unser Leben lang, Luc. 1, 24. i alla wåra lifsdagar, i wår lifstid, så länge wi lefwe. In jenem Leben; uti det tilkommande lifwet, uti ewigheten. Carl I. wagte sein ganzes Leben hindurch, bald zu viel bald zu wenig; Carl den förste i England, wågade hela sin lefnad igenom ibland för mycket och åter ibland för litet igen. Ein eheloses Leben; ogift ständ. Wir wollen es zu Papier setzen, es ist blos um Lebens und Sterbens willen, i. g. L.; låt oß sätta det på papperet för dödsfall skull. Sein Leben aufgeben; dö, gifwa up anden. Der Arzt hat ihm schon das Leben abgesprochen; läkaren har redan förkunnat honom döden. Ein trauriges Leben führen; föra et sorgfullt, et bekymmersamt lefwerne. Er hat immer ein sehr sittliches Leben geführt; han har warit sedig uti alt sitt lefwerne. Nun fängt er sein altes Leben wieder an; nu börjar han på nytt igen sitt gamla lefnadssätt. Das war da ein Leben, i. g. L.; det war där et roligt lefwerne, det gick där lustigt til. Jemandes Leben beschreiben; upsätta ens lefnadslopp, göra hans lefwernes beskrifning. Nach dem Leben mahlen; måla efter naturen. In seinen Gemählden herrscht viel Leben; det är mycken lifaktighet uti hans målningar. In seiner Rede war viel Leben; hans tal war mycket rörande. Das thut er für sein Leben gerne i. g. L.; det gör han alt för gerna, af alt hierta. Das ist recht sein Leben, i. g. L.; det är just hans första nöje. Das Leben an einem Pferdefusse; kallas den köttaktiga delen af hästfoten, som hofwen omgifwer. Einen Huf bis auf das Leben auswirken, (Hufschmidt); werka up hofwen med werkjärnet ända til qwicken. Einen dürren Ast bis aufs Leben abschneiden; skära bort en aftorkad qwist in til det friska.

Lebendig, adj. u. adv. lefwande, qwick. fig. lifligt, färsk. Lebendig werden; få lif. Lebendig machen; gifwa lif, uplifwa. Keine lebendige Seele weiß davon etwas; ingen menniska wet något däraf. An ihm sieht man ein lebendiges Beispiel, was die Verführung thun kann; man ser i honom et lefwande exempel af förförelsens wärkan. Mit lebendigen Farben abmahlen; afmåla med lifliga färgor. Lebendiges Fleisch; färskt kött, som sitter under det döda. Ein lebendiges Gefühl von dem was recht und gut ist; en lifligt känsla af det som är godt och rätt. Ein lebendiger Glaube; en lifgifwande, saliggörande tro. Lebendige Hofnung; fast, säkert hopp. Lebendig Holz; löfskog som, när den affhugges, slår ut igen utur roten. Lebendiger Kalk; oslackt kalk. Lebendige Kraft, (Mechanik); en kraft som åstadkommer någon werklig rörelse. Eine lebendige Quelle; en springande källa. Eine lebendige Sprache; et lefwande språk eller tungomål. Lebendiger Stein, (Steinschneider); en sten utaf hwilken alt det lösa och förwittrade är borthugget, så at han nu är fullt hård och fast på alla ställen. Lebendiges Wasser, (Mühlenbau); nog och så starkt watten at det kan drifwa omkring qwarnhjulen. Lebendige Wehre, (Jägerei); folk som i ställe för jagtlappar ställes omkring en del af skogen at wildtet ej må slippa därigenom. Lebendiger Zaun; wäxande gärdsgård, lefwande häck. Lebendiger Zehend von Thieren, Blutzehend; qwickionde.

Lebendigmachend, adj. u. adv. lifgifwande.

Lebendigmachung, s. f. lifgörande, uplifwande.

Lebendigkeit, s. f. Die Lebendigkeit der Erkenntniß Gottes; den innerliga öfwertygelsen om Guds warelse.

Lebens-

Lebensart, f. f. 1. lefnadssätt, 2. näringsfång, 3. werld, 4. umgänge. Er führt eine wunderliche Lebensart; han förer et underligt lefnadssätt. Eine gewisse Lebensart ergreifen; idka et wist näringsfång. Es fehlt ihm nicht an Lebensart, er hat Lebensart, er weiß zu leben; han wet at umgås med folk, han har werld. Er wird immer feiner in der Lebensart; han blir alt mer och mer hyfsad uti umgänge med folk.

Lebensbalsam, s. m. balsam som stärker nerfwerna eller lifsandarna.

Lebensbaum, s. m. amerikanischer Cedernbaum; Thuja.

Lebensbeschreibung, s. f. lefwernesbeskrifning.

Lebensende, s. n. ändalyckt.

Lebensfaden, s. m. lifstid. Die unerbittlichen Parcen schnitten zu früh seinen Lebensfaden ab; de skonslösa Nornorna afskure alltför snart hans lifstråd.

Lebensflamme, s. f. fig. in der höhern Schreibart; lif.

Lebensgefahr, s. f. lifsfara.

Lebensgeister, s. pl. lifsandarne. S. Nervensaft.

Lebensgeschichte, s. f. lefwerne. S. Lebensbeschreibung.

Lebensgroß, adj. uti naturlig storlek.

Lebensgröße, s. f. naturlig längd, kropps storlek.

Lebenskraft, s. f. lifskraft.

Lebenslang, adv. i lifstid, så länge man lefwer.

Lebenslauf, s. m. lefwernes lopp, lefwerne. Seinen Lebenslauf vollenden; sluta sitt lefwerne, dö.

Lebensmittel, s. pl. lifsmedel til uppehälle. victualier, näringsmedel, proviant, förråd. Die Lebensmittel werden immer theurer; victualierne blifwa alt dyrare. Die Engländer haben Gibraltar nun wieder auf ein Jahr mit Lebensmittel versehen; Engländarne hafwa nu åter igen proviantera Gibraltar för et helt år. Dem Feinde die Lebensmittel abschneiden; förtaga fienden tilförseln.

Lebensmüde, adv. trött wid lifwet.

Lebensordnung, s. f. diät.

Lebenspflicht, s. f. en plickt som man bör i akttaga i anseende til sitt upförande.

Lebensregel, s. f. lefwernes-regel.

Lebenssaft, s. m. S. Nervensaft.

Lebenssatt, adj. mätt af ålder, trött wid lifwet.

Lebensstrafe, s. f. lifsstraff, dödsstraff.

Lebensunterhalt, s. m. lifsuppehälle.

Lebenswandel, s. m, lefwerne, upförande.

Lebenswasser, i. g. L. s. n. destilleradt brännwin.

Lebenszeit, s. f. ålder, lifstid. Seine Lebenszeit erstreckt sich nur auf einige 50 Jahr; hans ålder sträcker sig intet längre än til några och femtio år. Auf Lebenszeit; så länge man lefwer, på lifstid.

Leber, s. f. lefwer. Redensarten i. g. L. sind. Eine hitzige Leber haben; wara hetlefrad. Eine trokene durstige Leber haben; älska dricka. Teutsch von der Leber wegsprechen; tala oförskräckt, säga rent ut hwad man tänker. Die Laus lief ihm über die Leber; han blef stucken. Arsenikleber; i lutsalt uplöst och tjocknad lefwer, Arsenik-lefwer, Hepar arsenici.

Leberader, s. f. hufwud eller lefwer-åder.

Leberbalsam, s. m. Costenbalsam, Cunigunden-Kraut; Achillea Ageratum.

Leberblume, s. f. Einblatt, weiß Leberkraut; slotterblomster, Parnassia alba, Hepatica alb. off.

Lebererz, s. n. Leberfarbenerz; leberertz, brun silfwermalm, *Wall.* Minera argenti hepatica.

Leberfarbe, s. f. lefwerfärg.

Leberfarben, Leberfärbig, adj. u. adv. lefwer-färgad.

Leberfisch, s. m. Theutis hepatus, it. Labrus hepatus.

Leberflecken, s. pl lefwer-fläckar i huden.

Leberfuchs, s. m. en röd lefwerfärgad häst.

Leberklette, s. f. småborrar, Agrimonia Eupatoria.

Leberkrankheit, s. f. sjukdom i lefren.

Leberkraut, s. m. S. Leberblume, Lebermoos, güldnes Leberkraut, Güldenklee; blåsippa, Anemone hepatica.

Lebermoos, s. n. Steinleberkraut; Marchantia Polymorpha.

Leberraute, s. f. Osmunda Lunaria.

Leberreim, s. m. et rim för lefren aller gröten.

Leberschlag, s. m. lefwerslag. S. Kupferleber.

Leberstein, s. m. en hartsig gips, lefwersten, Lapis hepaticus.

Lebersucht, s. f. sjukdom i lefren.

Lebersüchtig, adj. u. adv. hwars lefwer är sjuk.

Leberthran, ſ. m. Bergerthran; tran ſom är gjord utaf lefrar af ſtora hafsdjur, och ſom föres til oß ifrån Bergen i Norige.

Lebertrank, ſ. m. et medel för ſjukdomar i lefren.

Leberwurm, ſ. m. lefwermaſk, Faſciola hepatica.

Leberwurſt, ſ. f. lefwerkorf.

Lebhaft, adj. u. adv. liflig, qwick, ſnäll, ſtark, heftig, hetſig. Ein lebhafter junger Menſch; en liflig yngling. Lebhafte Augen; qwicka ögon. Sein Bild ſteht mir immer lebhaft vor Augen; hans bild ſtår likſom lefwandes för mina ögon. Fig. Der alte Mann iſt noch ſehr lebhaft; gubben är än rätt kry. So krank er iſt, ſo iſt er doch noch ſehr lebhaft; ſå ſjuk han är, ſå har han likwäl et muntert ſinne. Eine lebhafte Freude; en liflig, ſtor glädje. Ein lebhafter Verdruß; en kännbar förtret. Ein lebhafter Verſtand; et ſnällt, qwickt förſtånd. Ein lebhafter Gedanke; en ſnäll tanke. Eine lebhafte Schreibart; en munter ſtil. Eine lebhafte Gemütsart; et ſinne ſom lätt kan röras, upeldas. Es iſt in der Stadt ſehr lebhaft; det är mycken rörelſe i ſtaden. Ein lebhafter Handel; en handel ſom sätter mycket folk i rörelſe. Der Streit ward lebhaft; ſtriden blef hetſigare. Er hat das ſehr lebhaft empfunden, daß ſie nicht darinn willigen wollte; han har tagit ganſka illa uv, at hon ej ſamtyckt därtil. Lebhafte Farben (Mahlerei) höga färgor. Lebhaft werden; blifwa munter, luſtig, it. hetſig. Lebhaft machen; upqwicka, upliſwa.

Lebhaftigkeit, ſ. f. liflighet, qwickhet, fig. ſtyrka, lifaktighet, naturlig eld, munterhet, heta, rörelſe. Die Lebhaftigkeit der Gedanken; tankarnas liflighet. Des Verſtandes; förſtåndets qwickhet. Der Empfindungen, der Leidenſchaften; känslornas, ſinnesrörelſernas ſtyrka. Der Freude; glädjens lifacktighet. Des Geiſtes; ſinnets naturliga eld. Des Gemüths; ſinnets munterhet. In der Lebhaftigkeit des Geſprächs; under hetan af ſamtalet. Aus jugendlicher Lebhaftigkeit; utaf ungdoms heta. Die Lebhaftigkeit des Handels; rörelſe uti handeln. Die Lebhaftigkeit der Farben; färgornas glans.

Lebhonig, P. W. ſ. m. utpräſſad honing til åtſkilnad af honing ſom dryper ut af ſig ſelf. S. Jungfernhonig.

Lebkuchen, ſ. m. pepperkaka. S. Pfefferkuchen, Honigkuchen.

Leblos, adj. u. adv. liflös, död.

Lebloſigkeit, ſ. f. liflöshet.

Lebtage, für: Lebenszeit, b. W. u. i. g. L. ſ. acc. pl. lifsdagar. Ich habe ihn mein Lebtage nicht geſehen; jag har aldrig ſedt honom. Das wird ſein Lebtage nicht geſchehen; det bliſwer aldrig någonſin utaf.

Lebzeiten, ſ. pl. lifstid. Bei ſeinen Lebzeiten gewiß nicht; wißt intet ſå länge han lefwer. Sie hat alles Ihrige bei ihren Lebzeiten unter ihre Kinder vertheilt; hon har utdelt alt ſitt, medan hon lefde, emellan ſina barn. S. Lebenszeit.

Lechzen, v. n. mit dem Hfw. haben; törſta ſå mycket at man bliſwer torr i munnen, fig. längta, trängta efter något. Die Erde lechzet, weil es nicht regnet; Jer. 14. 4. jorden refnar efter det intet rägnar. Nach Blut lechzen; törſta efter blod. Ein lechzendes Verlangen; en ſtor längtan.

Leck, adj. u. adv. läck, otätt. Leck werden, von Schiffen; få läck. Leck ſeyn, von kleinen hölzernen Gefäſſen; läka, wara otätt.

Leck, ſ. n. läck. Das Schiff bekam einen Leck; ſkeppet fick et läck.

Leckaſie, ſ. f. (Seehandlung); leckaſie, förluſt på wätwaror genom det ſom läker bort utur kärilen eller fat.

Lecke, ſ. f. et häl eller en ſpricka hwarigenom watnet rinner ned, droppſtälle. Nach dem Regen kann man am beſten erkennen, wo Lecken auf dem Boden ſind; efter rägnet kan man bäſt få ſe på winden, hwar droppſtällen äro. it. (Landwirthſchaft) et ſtälle, hwart ſleke kaſtas för kreatur.

Lecken, v. n. mit dem Hfw. ſeyn und haben; geleckt, p. läka, rinna, drypa. Die Tonne lecket; tunnan läker. Aller Wein iſt aus dem Faſſe geleckt; alt winet har läkat bort utur fatet. Es leckt vom Dach; det dryper af taket. Leckende Augen, Leckaugen, i. g. L.; rinnande ögon. Die Lichter lecken; ljuſen rinna.

Lecken, v. a. geleckt, p. ſleka, ſlicka. Die Kuhe leckt das Kalb; koen renſlekar kalfwen. Die Hunde leckten ſeine Wunden; hundarne ſlekte hans ſår. Seine Feinde ſollen den Staub lecken; Pſ. 7. 9. hans fjender ſkola ſleka ſtoftet. Die Finger lecken, n. R.; ſlicka fingern. Wieder den Stachel

chel lecken, v. b. R. Ap. G. 9. 5. spjerna emot udden.
Lecken, s. n. slekande, slickning.
Lecker, n. W. s. m. slekare. Ein Tellerlecker, n. W. für: Schmarotzer, s. m. en talriksslekare. Ein Speichellecker, n. W. für: niederträchtiger Schmeichler; en sleker, smiler. Er ist noch ein junger Lecker; han har ån mjölk i fingern. Ein Lecker. S. Leckermaul.
Lecker, adj. u. adv. S. leckerhaft.
Leckerbissen, s. m. läckerbit, läckermat.
Leckerei, s. f. 1. läckerhet, kräslighet. 2. klifs, sötsaker. Es ist blos Leckerei von ihm; det är endast läckerhet af honom. Er ißt fast nichts als Leckereien; han äter nästan ej annat än klifs och sötsaker.
Leckerhaft, adj. u. adv. 1. läcker. 2. kräslig. 3. kräsmagad, mätgran.
Leckerhaftigkeit, s. f. läckerhet, kräslighet.
Leckermaul, i. g. L. s. n. läckermun, kräsmage, en matgran menniska.
Leckerware, s. f. läckerwara, klifs.
Leckerwerk, s. n. klifs, sötsaker.
Leckwein, s. m. 1. win som i Ungarn af sig sielf dryper utaf de mognaste och bästa drufwor. S. Ausbruch, Tropfwein. 2. droppwin, som drupit wid tappen ur fatet.
Leckwerk, s. n. (Salzsiederei); reswerke på saltsiuderier med många smala ribbor hwarpå sammanslätad ris ligger hälst af hagtorn och slån.
Lection, f. W. s. f. en lexa, föreläsning, så mycket man will läsa eller skal läsa på en gång, text, lära som man gifwer någon at efterlefwa, lection på rid- och dans skolan. Unsere epistolische Lection; wår aftonsångs text. Einem die Lection lesen, i. g. L.; lexa up en.
Lectüre, f. W. s. f. läsning, beläsenhet, bekantskap med de lärdas skrifter. Die Lectüre lieben; älska läsning. Viel Lectüre haben; wara mycket beläsen. Viele Lectüre anbringen; anföra många skrifter. Blosse Lectüre machet keinen wahren Gelehrten, er muß auch das Gelesene gehörig zu verdauen und anzuwenden wissen; blott läsning gör ingen lärd, han måste äfwen weta at draga musten af det han läser och at behörigen anwända det.
Leder, s. m. ohne pl läder, tilredt, garfwadt skinn. Rohes unbereitetes Leder; otilredt skinn. Schmierleder; smörje-läder, smorläder. Sämisch Leder; sämsk eller sämskadtskinn. Die Farbe womit man das Leder schwarz macht; läderswärta. Pfundleder; läder som är mycket starkt, tjockt och tungt, och bärtil på et särskildt sätt tilredt, buntläder, det tjockaste sollläder. Goldleder; gyllenduks tapeter. Dem Leder die Lohe geben; lägga hudarna i barkekaret. Fig. Gleich von Leder ziehen; strax draga ut wärjan. Einem auf das Leder kommen, das Leder gerben, u. N.; dänga up en. Einem immer auf das Leder sitzen, u. N.; gifwa noga akt på en, drifwa på en. Aus fremdem Leder ist gut Riemen schneiden, Sprw.; det är godt at skära breda remmar af andras hud.
Lederband, s. m. (Buchbinder) skinnband.
Lederbereiter, s. m. läderberedare, garfware.
Lederbereitung, s. f. lädrets beredande, tilredning.
Lederdrucker, s. m. den som trycker allahanda slags figurer på läder.
Lederfarbe, s. f. läderfärg.
Ledergrube, s. f. en grufwa hwaruti garfware lägga hudarna i bark.
Lederhandel, s. m. skinnhandel.
Lederhändler, s. m. skinnhandlare.
Lederhaft, adj. u. adv. seg som läder.
Lederhart, adj. u. adv. tjock som läder.
Lederholz, s. n. Mäuseholz, Dirca.
Lederkalk, S. unter Kalk.
Lederkram, s. m. läderhandlare-bod, läderhandel.
Lederleim, s. m. en art lim kokadt utaf små skinnbitar.
Ledern, adj. u adv. gjord af leder eller skinn. Ein lederner Beutel, Köller, Sack; en skinnpåse, skinnköller, skinnsäck. Lederne Dosen; skinndosor som göres af sollläder. Lederne Tapeten; tapeter utaf läder.
Ledertauer, s. m. S. Lederbereiter.
Lederwerk, s. n. alt hwad är gjordt af läder.
Lederwurm, s. m. en boskaps sjukdom, då den får knölar under skinnet.
Ledig, adj. u. adv. tom, ledig, ledig stående, öde. fig. ogift, lös, fri. Nehmt die ledigen Gläser weg; tag bort de toma glas. Ledig machen; töma. Als ich da kam, fand ich das ledige Nest, i. g. L.; när jag kom dit, war ingen menniska hemma. Ein lediger Stuhl; en stol som ingen sitter på. Ein lediges Pferd; en häst som intet drager något och som ingen rider på, som går lös. Ein lediges Schiff; et skepp utan laddning. Nun ist ein Dienst ledig; nu är en syßla ledig, et rum öppet. Bei ledigen Stun-

den

den; wid lediga ſtunder. Das Zimmer ſteht ledig; rummet har ingen hyresman. Das Haus ſteht ledig; huſet ſtår öde. Der ledige Stand; ogift ſtånd. Sie iſt noch ledig; hon år ån intet gift. Ein lediger Menſch; en ungkarl. Ledig ſeyn; wara fri ifrån ſyßlor. Jemandes los und ledig werden, i. g. L.; bliſwa af med någon. Ledig laſſen; låta lös. Ledig ſprechen; friſåga, frikalla. Sich wovon ledig machen; göra, ſlita ſig lös. Ledig ausgehen, S. leer. Ein lediger Stein, (Bergbau); ren tennmalm ſom finnes i Seifenwerk.

Ledigkeit, ſ. f. ledighet, ogift ſtånd.

Lediglich, adj. blott och allenaſt, endaſt.

Leebord, ſ. n. (Schiffart), die linke Schiffsſeite, die Schiffsſeite unter dem Winde; låbord, bakbord. S. Bakbord.

Leeſegel, ſ. n. ſmå ſegel; ſom ſättas up i lugnt wåder bredwid de ſtora.

Leeſegelſtange, ſ. f. rå hwarwid deſſa ſmå ſegel fäſtas.

Leeſeite, ſ. f. Leeküſte; (Schiffart) låſida, den ſidan ſom år emot wådret.

Leewärts, adv. wom Winde ab; hwartåt wådret bläſer.

Leer, adj. u. adv. tom, ledig, öde. fig. utan något, utan kraft och wärkan, fåfång. Leere Gefäſſe; toma kåril. Leeres Stroh dröſchen; tröſka toma ax, fig. göra fåfängt arbete. Ein leerer Raum, ſpatium vacuum; en tom rymd. Das Haus iſt leer; ingen bor i huſet. Leer machen; töma et glas, afrymma et bord, utrymma en kammare. Mit leeren Händen kommen; komma tomhänd, utan penningar och mutor. Mit leeren Händen anfangen; börja med intet. Seine Wohnung iſt nie leer von Leuten; hans hus år aldrig öde utaf folk. Sein Wagen kam leer zurück; hans wagn komm ledig tilbaka. Ein leerer Magen; en hungrig mage. fig. Nun iſt die Stelle leer, worauf er ſo lange gewartet hat; nu år ſyßlan ledig ſom han ſå länge wäntat på. Leer von Geſchäften; ledig ifrån ſyßlor. Ein lediger Platz; et öppet rum, ſom man lemnar under det man ſkrifwer, för at ſedan införa något, it. et ſtälle i ſkogen, hwareſt få eller inga trän ſtå, et tomt fält i wapen. Ein leerer Kopf; en menniſka, ſom har intet lärt något nyttigt, et tanklöſt hufwud. Das ſind leere Worte; det åro ord utan kraft och wärkan. Leere Drohungen; fåfånga, wanmägtiga hotelſer. Leere Hofnung; fåfängt hopp. Leeres Geſchwätz; onyttigt prat. Leere Beſuche; ſtats-viſiter. Leer von feinen Empfindungen; utan all fin känſel. Leer ausgehen; ej få något med. Leer ablaufen; wara fåfångt, bliſwa til intet. Meine Bemühung wird doch nicht ganz leer abgehen; mitt bemödande lärer likwäl intet bliſwa aldeles fruktlöſt. Es wird nicht ſo leer abgehen; där lärer åndock wara något at winna wid, det lärer ej aflöpa ſå lätt. Das fällt ſehr leer vor ihm aus; det war fåfängt hopp han gjorde ſig. Er mußte leer abziehen, n. R.; han fick ej ſin wilja fram, han mäſte gå bort med neſa.

Leere, ſ. f. tomhet, ödslighet. Es giebt eine gewiſſe Leere der Seele, die nur Philoſophie und Freundſchaft ausfüllen kann; det gifwer en wiß saknad i ſjälen, ſom Philoſophie och wänſkap endaſt kunna ſtilla.

Leeren, v. a. geleert, p. für: leer machen; göra tom, töma, uttöma.

Leerbecher, ſ. m. Leerfaß, ſ. n. (Papiermacher) et träkåril med handtag på, hwarmed pappersmakaren öſer ut den tilredda pappersmaterien ur träget, hwaruti traſorna ſtampas. S. Löcherbaum.

Lefze, ſ. f. läpp. S. Lippe.

Legat, ſ. m. S. Geſandte.

Legat, ſ. W. ſ. n. det ſom år förſkrifwet i et Teſtamente til någon.

Legangel, ſ. pl. längrep.

Legel, ſ. n. S. Lägel.

Legen, v. a. gelegt, p. lägga, ſätta, indraga. Den Grund zu einem Gebäude legen; lägga grunden til en byggnad. Ich habe ein Schloß vor der Thüre gelegt; jag har ſatt et lås för dören. Die Arme auf den Tiſch legen; lägga armarna på bordet. Einen Stein auf die ſchmale Seite legen; ſätta en ſten på kant. Eiſen legen, (Jägern) lägga fotanglar, it upſätta räſſarar för roſdjur. Eier legen; wärpa. Feuer legen, ſätta eld på en byggning. Ein groſſer Theil von Konſtantinopel iſt in die Aſche gelegt; en ſtor del af Conſtantinopel har brunnit. Soldaten in die Stadt legen; ingwartera ſoldater uti ſtaden fig. Der Trieb zur Geſelligkeit, den die Natur in uns gelegt hat; ſällſkaps-böjelſen, ſom Naturen har inplantat i wårt hjerta. Vom Ufer legen; lägga, ſtyra ifrån landet. Ins Gefängniß legen; kaſta i fängelſe. In Ketten und Banden legen: ſluta i bojor. Er hat

alles

alles sein Geld auf Zinsen gelegt; han har satt alla sina penningar på ränta. Sein Geld an Bücher legen; anwända sina penningar på böcker. Ein Feld in den Grund legen; göra en grundritning på et stycke åker eller fält. Sein Mißvergnügen zu Tage legen; gifwa tilkänna sitt misnöje. Einem die Worte in den Mund legen; föreſtafwa en alt hwad han skal tala. Hand an jemand legen; angripa en, göra wåld på en. Die Hände ans Werk legen; gripa an saken. Hand an sich legen; bära händer på sig sielf. Seinen Feind zu Boden legen; nederslå sin fiende, dräpa honom. Er legte ihm die Sache sehr nahe; han lät honom det tydeligen förstå, it. han retade honom. Sie legen ihm alles zur Last; de räkna honom alt til last, de skjuta all skuld på honom. Einem das Handwerk legen; förbjuda en at drifwa et handtwerk, förhindra någons företagande. Die Hand auf den Mund legen; tiga af wördnad. Bauren legen, (Landwirthschaft); indraga bönderna och lägga deras åker under herregården. Der Hengst ist noch nicht gelegt; hingsten är ån intet utskuren.

Legen, (sich) v. r. lägga sig, fig. 1. upphöra, förminskas, 2. idka. Sich zur Ruhe legen; lägga sig at sofwa. Sich zu Bette legen; gå til sängs. Sich vor jemand auf die Knie legen; falla på knå, göra knäfall för en. Der Feind hat sich vor die Stadt gelegt; fienden har innestängd staden. Der Sturm hat sich gelegt; stormen har lagt sig. Die Wellen legten sich; hafwet lugnade. Die Kälte legt sich; kölden slår om. Sein Zorn wird sich mit der Zeit schon legen; hans wrede lärer nog kallna med tiden. Endlich hat sein Eifer sich gelegt; ändeligen har hans nit swalnat. Sich auf Künste und Wissenschaften legen; lägga sig på konster och wetenskaper. Sich aufs Studieren, den Handel legen; idka Studier, Handel. Es ist Schade um ihn, daß er anfängt sich auf die faule Seite zu legen; det är skada om honom, at han börjar bli lat och liderlig. Sich ins Mittel legen; lägga sig emellan, förmedla. Sich aufs Bitten legen; börja at gifwa goda ord. Sich zum Zweck legen; rätta, lämpa sig efter något. Er muß sich genug näher zum Ziel legen; han måste wål blifwa fogligare.

Zweiter Theil.

Legeisen, s. n. fotjärn, it. et slags järnkil i bergwerk.

Legende, s. f. (der Ton auf der zweiten Silbe) 1. et helgons lefwernes-beskrifning, 2. saga. 3. inskrift på mynt.

Leger, s. m. (Papiermacher) en gesäll på pappersbruk, som tager de nyßgjorde och präßade pappersark, och lägger dem på en stol som lutar åt en sida, hwilken kallas: Legestuhl.

Legereuse, s. f. Fangreuse, s. f. en ryßja som sänkes ned på botten i wattnet.

Legeschoß, S. Selbstschoß.

Legestachel, s. m. tagg.

Legestadt, s. f. 1. stapelstad. 2. en stad i Tyskland, hwaruti Riksskatter och utlagor nedläggas och förwaras.

Legestuhl, s. m. S. Leger.

Legezeit, s. f. foglarnas wärpetid, liggtid.

Legheme, s. f. wärp-höna, ligg-höna.

Legnest, s. n. der Vögel; fogel-bo.

Legiren, v. a. (Münzwesen), legirt, p. tilsätta metaller til guld och silfwer.

Legirung, s. f. metallers tilsättning til guldet och silfret, när det skal myntas eller förarbetas.

Legmohr, s. n. en lågländ myra.

Legung, s. f. läggande, sättande. Die Legung der Bauren bei den Gütern schadet der Bevölkerung; böndernas indragning wid gårdarna minskar folkhopen.

Lehm, i. g. L s. m. S. Leimen.

Lehn, s. n. Lehne, pl. län, förläning, en gård, en sak, en rättighet, hwars nyttjande rätt är under wisa wilkor öfwergifwen åt någon. Ritter-ehn, adeliches Lehn; et adeligt län, hwarföre besittaren är förplichtad til Riddaretjenst. Freilehn; et fritt adeligt län. Bürger-Bauerlehn; et län som i ställe för Riddaretjenst betalar skatt, hwarföre det också kallas: Beutellehn. Gnadenlehn; wisa årliga inkomster som förlånas utaf nåd til någon. Erblehn; arflån. Kammerlehn; en wiß penninge summa, som en Vasall får på lifstid ur Länherrens räntekammare. Krummstäbisch Lehn, Stablehn; et andeligt, et Biskops-län. Mannslehn; et län som går i arf endast på swärdssidan. Kunkel-Schleier-Weiberlehn; et län som också faller på qwinssidan Erbjungfernlehn; på några ställen i Tyskland, som t. E. i Mecklenburg, et längods, hwilket en Vasalls döttrar, när inga hans arfwingar i länet på swärdssidan finnas, äro berättigade til at nyttja

så länge de lefwa. Afterlehn; et lån som en hafwer fått och gifwer det en annan til läns igen. Fahnenlehn, Klepperlehn, Stammlehn, Zepterlehn, o. a. m. se på sina ställen. Fallehn; som lånas bort endast på lifstid eller godtycko. Das Lehn muthen; göra innom wiß tid ansökning at få stadfästelse på sitt lån, göra eden som Vasaller böra aflägga. Zu Lehn geben, reichen; gifwa i förläning. Zu Lehn nehmen, empfahen; få i förläning. Von jemand zu Lehn gehen; härröra af någon såsom lån, och stå såsom lån under samme Herre. Zu Lehn tragen; hafwa et lån i besittning. Das Lehn verwirken; förwärka lånet. Das Lehn einziehen; indraga lånet.

Lehn, Lehen, s. f. ohne pl. beläning. Die Lehen suchen; söka beläning, göra ansökning om beläningen. Die Lehen empfangen; belånas. Die Lehen reichen; gifwa i förläning, belåna, insätta uti et lån. Die Lehen entrichten; betala en wiß summa penningar för beläningen. S. Lehnwaare.

Lehnanfall, s. m. hemfall af et lån.

Lehnanwartschaft, s. f. rättighet at efterfölja i et lån, lån-följd.

Lehnbar, adj u. adv. som står under en Länherre, som har egenskap af et lån.

Lehnbarkeit, s. f. egenskap af et lån, at stå under någon som et sådant.

Lehnbauer, s. m. en bonde som hafwer sin gård til lån af någon.

Lehnbrief, s. m. förläthings-bref, hwarigenom en förklaras wara werkligen insatt i et lån.

Lehnbuch, s. n. förtekning uti Landscantsliet på alla lån, deras innehafware, tilhörigheter, rättigheter, o. s. w.

Lehnbienst, s. m. tienst som en Läntagare är skyldig at göra åt Länherren.

Lehneid, s. m Läntagarens ed åt Lehnherren.

Lehnempfängniß, s f. anträde til et lån.

Lehnerbe, s. m. arftagare til et lån.

Lehnfrau, s. f. et Fruentimmer som gifwer eller tager lån.

Lehnfrei, adj u adv. arf och eget, som intet är lån lånfri.

Lehngeld, s n. penningar som måste erläggas, då man får et lån i besittning, it. et capital som hörer til et längods och har naturen af lånet.

Lehngerechtigkeit, s. f. länrättighet.

Lehngut, s. n. längods.

Lehnhaft, adj u. adv. til lån hörande, it. S. Lehnbar.

Lehnherre, s. m. Länherre, Längifware.

Lehnhof, s. m. Lehnkammer, Lehngericht, Lehntafel; länhof, 1. domstol uti länsaker, 2. des lagsaga.

Lehnshuldigung, s. f. S. Lehneid.

Lehnmann, s. m. Lehnleute, pl. Läntagare, Vasall. After-Lehnsmann; en som fått sitt lån ej af första Länherren, utan af en af des Vasaller igen.

Lehnpferd, s. n. Ritterpferd; ryttare och häst, som en Läntagare bör ställa til Adelsfanan.

Lehnprobst, s. m. den som föreståt en domstol i länsaker.

Lehnrecht, s. n. länrätt, lag och förordningar angående lån.

Lehnregal, s. n. en stor Herres rättighet at belåna andra.

Lehnrichter, s. m. domare uti länsaker.

Lehnsabgaben, s. f. pl. S. Lehnsgebühr.

Lehnsache, s. f. en sak som angår lånet och länerätten, länsaker.

Lehnsbefreiung, s. f. upphäfwande af länesförbindelsen.

Lehnsbekenntniß, s. f. Läntagarens skriftliga försäkran om et undfånget lån.

Lehnsbesitzer, s. m. innehafware af et lån.

Lehnschatz, s. m. S. Lehnwaare.

Lehnschulze, s. m. en böndernas förman uti en by, hwars ämbete är ärftligt och har naturen af et lån.

Lehnschaft, s. f. S. Lehnbarkeit.

Lehnscontract, s. m. contract, förlikning angående lånet.

Lehnscurie, s. f. S. Lehnhof.

Lehnserledigung, s. f. öppet-blifwande af et lån.

Lehnsfähig, adj. u. adv. den som efter börd och arfrätt är berättigad til at kunna få et lån, längill.

Lehnsfall, s. m. hemfall af et lån.

Lehnsfehler, s. m. länbrott hwarigenom et lån förwärkas.

Lehnsfolge, s. f. 1. efterträdande i lånet, 2. Läntagarens skyldighet at följa Länherren i fält, o. s. w.

Lehnsgebühr, s. f. Muthgeld, s. n. penningar som måste betalas, när man får et lån, län-gälder

Lehnsgericht, s. n. S. Lehnhof.

Lehnshand, s. f v. W. S. Lehnsfolge. Die Lehnshand haben; wara berättigad at efter-följa i et lån. Zu Lehnshand haben; hafwa fått i förläning.

Lehnskammer, s. f. S. Lehnhof.

Lehns-

Lehnskanzlei, f. f. Läne-cantslie.
Lehnsmatrikel, f. f. läne-matrikel.
Lehnsmuthung, f. f. Läntagarens ansökning om ny förläning, antingen när den förra Länherren blifwit död, eller han först tillträdt et län, it. edens aflaggande jämte de wanliga utlagornas betalning.
Lehnspflicht, f. f. länsplickt. it. ed som Läntagaren måste göra Länherren. In Lehnspflicht nehmen; taga eden af en Läntagare.
Lehnsregister, f. n. S. Lehnbuch.
Lehnsregierung, f. f. länseregering.
Lehnsrevers, f. m. en skriftelig försäkran angående länet.
Lehnsschein, f. m. Muthschein, f. m. et skriftligt bewis af Läncantsliet at man har sökt och undfått förläningen på et län.
Lehnsschuld, f. f. skuld, hwarföre länet häftar.
Lehnsverbindlichkeit, f. f. en Läntagares förbindelse.
Lehnsvererbung, f. f. efterföljd i et län genom arfsrätt.
Lehnsvergleich, f. m. förlikning angående et län.
Lehnsverwürkung, f. f. förwärkande af et län.
Lehnsvettern, f. m. pl. de af samma slägt som hafwa rättighet at efterträda i samma län.
Lehntafel, f. f. S. Lehnhof, Lehnskanzlei.
Lehntaxe, f. f. läntaxa.
Lehnträger, f. f. Läntagare, it. en som i Läntagarens namn tager emot beläningen.
Lehntreue, f. f. trohet som en Läntagare är skyldig sin Länherre.
Lehnveränderung, f. f. länskifte.
Lehnwaare, f. f. penningar, som böra erläggas wid länskifte eller en ny förläning. Die hohe Lehnwaare; penningar som måste betalas när Länherrn har blifwit död, til åtskilnad ifrån: die Niederlehnwaare; som när Läntagaren dör, erläggas af des efterträdare.
Lehnzins, f. m. skatt som betolas för något som blifwit gifwet i förläning.
Lehnbank, f. f. länebank, där penningar insättas. S. Leihbank.
Lehn, f. n. (Bergbau); et mått om sju famnar i längden och tre och en half i bredden; twå sådana längder i gångarna, hwardera af sju famnar, göra et: Wehr.
Lehnhauer, f. m. (Bergwerk); bergsman som påtaga sig at bryta en grufwa som tilhör andra, i beting, på winst och förlust.
Lehnschaft, f. f. (Bergbau); et sällskap på hwilkas gemensama kostnad en grufwa bearbetas, S Gewerk.
Lêhne, f. f. Lêhnung, f. f. (mit einem scharfen e) karm stöd. Sich an der Lehne des Stuhls halten; stödja sig wid stols-karmen. Rücklehne; ryggstöd. Armlehne; armstöd
Lêhnen, v. a. gelehnt, p. stödja wid. Sich lehnen; stödja sig, låna sig. Den Stock an die Wand lehnen; sätta käppen emot waggen. Sich mit den Rücken woran lehnen; stå med ryggen emot något.
Lehnbank, f. f. bänk med ryggstöd på.
Lehnstuhl, f. m. länstol, karmstol.
Lehnen, v. a. gelehnt, p. låna, läntaga, S. leihen. v. n. mit dem Hfw. haben; wara et län utaf någon, ränta. Der Acker lehnt zwanzig Reichsthaler; åkern betalar tjugu Riksdaler i arfränta.
Lehnbank, f. f. länebank, S. Leihebank.
Lehnlakei, f. m. en dräng eller uppassare, som tages blott på några dagar eller wekor för betalning, utan at taga honom i ordentlig tjenst.
Lehnkutsche, f. f. hyr-wagn.
Lehnkutscher, f. m. hyr-kusk.
Lehnsatz, f. m länsats, en sats som öfwerföres ifrån en wetenskap til en annan, Lemma.
Lehnsessel, f. m. en liten länstol.
Lehnung, f. f. karm, stöd. Die Lehnung an einer Treppe, Brücke; ledstång wid en trappa, en bro. Die Lehnung um ein Dach; galler omkring et tak
Lehre, f. pl. Lehr, f. n. (bei Handwerkern); et modell, et mönster, en form, formbräde.
Lehre, f. f. lära, lärsats, lärdom. Glaubenslehre; troslära Arzneilehre; läkarekonst. Naturlehre; naturkunnighet. Der Eifer für die reine Lehre; nitet för den rena läran. In der Lehre nicht richtig seyn; hafwa en falsk tro. Allerhand neue Lehren aufbringen; komma fram med allahanda nya läresatser. Er hat seinen Sohn in einer Seidenfabrik in die Lehre gegeben; han har skickat sin son i läran på en sidenfabrik. Seine Rede hielte viele fürtrefliche Lehren in sich; hans tal innehöll många wackra lärdomar. Sie gab ihm die besten Lehren auf den Weg; hon gaf honom de bästa förmaningar med på wägen. Das kann ihm eine Lehre

seyn; det kan lära honom. Ich werde mir sein Schicksal zur Lehre dienen lassen; hans öde skal wara en warning för mig.

Lehrabschied, s. m. S. Lehrbrief.

Lehramt, s. n. läroämbete.

Lehrart, s. f. lärosätt.

Lehrbegierde, s. f. Lehrbegierigkeit, s. f. hog at lära, läraktighet.

Lehrbegierig, adj. u. adv. flitig, hogad at lära något, läraktig.

Lehrbegriff, s. m. lärobyggnad, S. Systeme.

Lehrbild, s. n. mönster.

Lehrbrief, s. m. lärbref.

Lehrbuch, s. n. läro-bok.

Lehrbursch, s. m. lärgässe.

Lehren, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben; gelehrt, p. lära, läsa, underwisa. Lehre mich die Kunst; lär mig den konsten. Er lehrt Kinder; han läser för barn. Einem die schönen Wissenschaften lehren; underwisa en i witterheten. Noth lehrt beten, Spr. nöden driswer på, nöden driswer hunden i band.

Lehrer, s. m. Lärare.

Lehrerin, s. f. Lärarinna.

Lehrform, s. f. föreskrift i läran.

Lehrgebäude, s. n. lärobyggnad.

Lehrgedicht, s. n. läro-dickt.

Lehrgeld, s. n. lärpenning. Lehrgeld geben; betala lärpenningar, blifwa klok af skadan.

Lehrgerüste, s. n. (Baukunst) en boge af tjockt timmer til form för et stort hwalf.

Lehrgesparr, s. n. Lehrsparren, s. n. (Baukunst) sparrlag hwarefter alla andra göras.

Lehrgrund, s. m. grundsats.

Lehrhaft, v. W. adj u. adv. läraktig. S. Gelehrig.

Lehrhauer, s. m. (Bergwerk) en lärling wid grufwebrytningar.

Lehrherr, Lehr-Principal, s. m. Principal, mästare.

Lehrjahre, s. pl. läroår, lärotid. In die Lehrjahre treten; börja gå i läran hos någon mästare.

Lehrjunge, s. m. S. Lehrbursch.

Lehrling, s. m. begynnare uti en sak, en som är oerfaren uti något.

Lehrjünger, s. m. lärjunge.

Lehrknabe, s. m. lärogässe.

Lehrmädchen, s. n. en flicka som är i lära.

Lehrmäßig, adj. u. adv. likmätig med det som wanligen läres, med systemen.

Lehrmeister, s. m. Läromästare.

Lehrmeisterin, s. f. Läromästarinna.

Lehrmeisterstelle, s. f. Läromästare syssla.

Lehrmeinung, s. f. Hypothese; en mening som ej är fullkomligen bewist, en sats.

Lehrmittel, s. n. medel til underwisning.

Lehrordnung, s. f. ordning uti underwisning.

Lehrprobe, s. f. försök som en mästare gör på kort tid med dem, som han will taga i läran. it. lärospån.

Lehrpsalm, s. m. en psalm som innehåller mycket utaf det, som egentligen räknas til läran.

Lehrpunkt, s. m. S. Lehrsatz.

Lehrreich, adj. u. adv. lärorik.

Lehrsaal, s. m. Auditorium, et stort föreläsningsrum.

Lehrprintz, s. m. im Scherz; Principal. S. Lehrherr.

Lehrsatz, s. m. lärosats.

Lehrschule, s. f. skola.

Lehrschüler, s. m. 1. skolgässe. it. 2. lärjunge.

Lehrspruch, s. m. lärospråk, minnesspråk.

Lehrstand, s. m. Lärostånd.

Lehrstube, s. f. et mindre rum til föreläsningar. S. Lehrsaal.

Lehrstück, s. n. 1. lärostycke 2. lärspån.

Lehrstuhl, s. m. lärosäte. Geistliche Lehrstuhl; predikstol.

Lehrstunde, s. f. skolstund, föreläsningstimme.

Lehrwerk, s. n. lärspån, förstling af det som en har lärt.

Lehrzeit, s. f. lärotid.

Lehrzimmer, s. n. rum som underwisningar eller föreläsningar ske uti.

Lehrzweck, s. m. underwisnings ändamål.

Leib, s. m. Leiber, pl. kropp, lif, wärt, hull. Leib und Seele; kropp och själ. Er hat kein Kleid auf dem Leibe; han har intet en hel klädning på kroppen. Er wendet alles auf seinen Leib; han anwänder alt på kläder. Der hohle Leib; weka lifwet. Er faßte ihn um den Leib; han tog honom om lifwet. Reissen im Leibe; ref, bukref. Seinen Leib voll haben, k. g. L. hafwa ätit sig full mätt. Gesegneten Leibes seyn; wara i wälsignadt tilstånd. Von Mutterleibe an; ifrån födslostunden. Sie ist ungemein schmahl von Leibe; hon är mycket smal til wärten. Wohl bei Leibe seyn; wara wid godt hull.

Da

Da iſt er mit Leib und Seele; där ſtår han i egen perſon. Ihm ſitzt eine Krankheit im Leibe; han har en ſjukdom i faggorna. Er hat den Teufel im Leibe, n. R.; fanen regerar honom. Das iſt eine Sache die Leib und Leben angeht; det år en ſak, ſom angår lif och lefwerne, en lifsſak. Am Leibe geſtraft werden; plickta med kroppen. Einem auf den Leib gehen; gå på en. Bleib mir vom Leibe; kom mig intet för när, låt bli det. Er hat kein Herz im Leibe; han är ej behjertad, han har ej wod. Mit Leib und Seele, i. g. L. af alt hjerta. Bei Leibe nicht; för Guds ſkull intet. Seines Leibes keinen Rath wiſſen, i. g. L. weta als intet råd.

Leib; når det ſättes fram för någon betjening wid en ſtor Herre, betyder ſå mycket, ſom den hwilken ſärdeles har wård om eller betjenar och arbetar för Herrens egen Perſon, ſom t. E. Leibmedicus, Leibſchneider, til åtſkilnad ifrån den, ſom hafwer wård om eller betjenar och arbetar för hela Hofwet, ſom t. E. Hofmedicus, Hofſchneider. I förtroligt ſamtal antyder Leib i ſammanſättning något, ſom man måſt tycker om eller ålſkar, ſom t. E. Leibeſſen, Leibſtück, o. a. m.

Leibarzt, ſ. m. Lifmedicus.
Leibbarbier, ſ. m. S. Leibchirurgus.
Leibband, ſ. m. gördel.
Leibbinde, ſ. f. en ſkärp omkring kroppen.
Leibchen, i. g. L. ſ. n. 1. liten kropp. 2. et lifſtycke, tröja utan ärmar.
Leibchirurgus, ſ. m. Lif-Chirurgus.
Leibcompagnie, ſ. f. lifcompagnie.
Leibdiener, ſ. m. liftjenare.
Leibdienſte, ſ. pl. (Landwirthſ.) dagswerken, ſom underhafwande perſonligen göra til herregården, til åtſkilnad ifrån: Spanndienſte; ök-dagswerke. S. Frohndienſte.
Leibeigen, adj. n. adv. lifegen, ſom bönderne åro på många ſtällen i Tyſkland. S. Unterthan.
Leibeigener, ſ. m. en lifegen, underdånig bonde, Glebae adſcriptus.
Leibeigenſchaft, ſ. f. underdånighet til lif och egendom, lifegenſkap. Eine ganz willkürliche Leibeigenſchaft; träldom
Leibeigenthum, ſ. n. lifegendom, rättighet öfwer en lifegen bonde.
Leibesbeſchaffenheit, ſ. f. kroppens beſkaffenhet i anſeende til hälſa och ſtyrka. Eine geſunde Leibesbeſchaffenheit; en god hälſa.
Leibesbeſchwerde, ſ. f. kropps ſwaghet. Seine Leibesbeſchwerden geben es nicht zu; hans ſwaga hälſa tillåter det intet.
Leibesbürde, ſ. f. foſter, barn i moderlifwet, hafwande tilſtånd.
Leibeserbe, ſ. m. lifsarfwinge, bröſtarfwinge.
Leibesfehler, ſ. m. fel på kroppen, lyte.
Leibesfrucht, ſ. f. foſter, lifsfruckt, barnen.
Leibesgaben, ſ. f. kropps fickligheter, wälſkapad kropp, wackert anſeende, o. ſ. w.
Leibesgefahr, Leib- und Lebensgefahr, ſ. f. lifsfara.
Leibesgebrechen, ſ. n. lyte.
Leibesgeſtalt, ſ. f. kroppsſkapnad.
Leibesgröſſe, ſ. f. kropps ſtorlek.
Leibeskraft, ſ. f. lifskraft.
Leibeslänge, ſ. f. kroppslängd.
Leibesleben, i. g. L. ſ. n. in der Redensart: bei Leibesleben; på lifstid, ſå länge man lefwer.
Leibesnahrung, ſ. f. föda.
Leibesnothdurft, ſ. f. hwad ſom kroppen behöfwer.
Leibespflege, ſ. f. kroppens ſtötſel.
Leibesproportion, ſ. f. lemmarnas proportion til hwarandra uti kroppen.
Leibesſchade, ſ. m. ſkada i kroppen.
Leibesſchwachheit, ſ. f. kropps ſwaghet, ſwag hälſa, ſjuklighet.
Leibeſſen, ſ. n. mat ſom en hälſt åter.
Leibesſorge, ſ. f. wård om kroppen, ſorg om föda, näringsſorg.
Leibesſtärke, ſ. f. kroppsſtyrka.
Leibesſtatur, ſ. f. kropps ſkapnad, wärt, ſtatur.
Leibesſtrafe, ſ. f. kroppsplickt, lifsſtraff.
Leibesübung, ſ. f. kroppsöfning.
Leibfahne, ſ. f. liffana.
Leibfall, ſ. m. Hauptfall; fall når en lifegen underſåte dör utan arfwingar, då des Herre får ärfwa efter honom.
Leibfarbe, ſ. f. 1. färg ſom en måſt ålſkar. 2. lif-färg.
Leibfarbig, adj. u. adv. köttfärgad.
Leibgarde, ſ. f. Lifgarde.
Leibgedinge, ſ. n. lifgeding, hwad en ſter Herre förordnar ſin Gemål til inkomſter.
Leibgeld, ſ. n. Leibpfenning, Leibſchilling; wiſſa penningar, ſom de lifegne bönder på några ſtällen böra betala til egendomsherren, til at därmed gifwa tilkänna at de åro lifegne. Når i ſtälle för penningar

betalas en höna, en gås, et mått hafre, så kallas det: Leibhuhn, Leibgans, Leibhafer, o. s. w.
Leibgen, s. n. S. Leibchen.
Leibgülte, s. f. S. Leibrente.
Leibgurt, s. m Leibgürtel; gördel om lifwet.
Leibgut, s. n. S. Leibgeding.
Leibhafer, s. m. S. Leibgeld.
Leibhaft, Leibhaftig, adj. u. adv. liflig, i egen person, lekamlig, B. W. Sie ist es leibhaftig selbst; det är hon sjelf i egen person. Er bildet sich ein, sein Bruder sey ihm leibhaftig erschienen; han inbillar sig, at hans broder synts honom i egen hamn. Das ist der leibhaftige Vater, er ist des Vaters leibhaftiges Ebenbild; det är Fadern sjelf, det är Faderns fullkomliga afbild. Das Weib ist der leibhaftige Teufel; den käringen är en djefwul i kropps skapnad.
Leibhenne, s. f. Leibhuhn, s. n. S Leibgeld.
Leibhund, s. m. en hund som beständigt åtföljer sin Herre, som han häller mäst utaf.
Leibjäger, s. m. Leibschütze; lifjägare.
Leibkoch, s. m. mundkok.
Leibknecht, s. m. lifknekt.
Leibkutscher, s. m. lifkutsk.
Leiblakei, s. m. lifdräng.
Leiblich, adj. u. adv. kropplig, köttslig, egen, liflig, timmelig. Die leibliche Schönheit; kroppens skönhet. Leibliche Geschwister; köttslige syskon. Sein leiblicher Vater; hans egen Fader. Ein leiblicher Eid; en liflig ed. Die leiblichen, für: irrdischen, Güter; det timmeliga goda.
Leiblos, adj. u. adv. utan kropp.
Leibmedicus, s. m. S. Leibarzt.
Leibpage, s. m. Lifpage.
Leibpfenning, s. m. S. Leibgeld.
Leibpferd, s. n. lifhäst.
Leibrecht, s. n. på några ställen egendomsrättighet öfwer en annans person.
Leibregiment, s. n. Lifregemente.
Leibrente, s. f. lifränta.
Leibrock, s. m. lifrock, it. en art af lång barnklädning.
Leibschilling, s. m. S. Leibgeld..
Leibschneider, s. m. lifsträddare.
Leibschuster, s. m. lifskomakare.
Leibschütze, s. m. lifskytt.
Leibspruch, s. m. lifspråk.
Leibstock, s. m. Leibbiene, Mutterstock, Vorstock, Stammschwarm, Ständer, (Bienenbau); moderkupa.
Leibstück, s. n. 1. lifstycke, 2. en wisa, et musikaliskt stycke, som man hälst tycker om.
Leibstuhl, s. m. nattstol.
Leibtrabant, s. m. Lifdrabant.
Leibwache, s. f. Lifwakt.
Leibwäsche, s. f. sadana linkläder som bäras dagligen på kroppen.
Leibwundarzt, S. Leibchirurgus.
Leibzinsen, s. pl. lifräntor.
Leibzucht, n W S. Leibgeding.
Leich, s. m. für: Samen der Fische; fiskromm. S. Laich.
Leichdorn, s. m. liktorn på fötterna. S. Hühnerauge.
Leiche, s. f. lik, fig. begrafning. Sie ward so bleich als eine Leiche; hon blef så blek som et lik. Ich soll heute zur Leiche gehen; jag skall i dag följa et lik. Einen zur Leiche bitten; bjuda en til begrafning. Die Leiche beschicken; styra om liket och des begrafning.
Leichenbaare, s. f. likbär.
Leichenbegängniß, Leichbegängniß, s. n. likbegängelse, likfärd
Leichenbegleitung, s. f. likfölje, likfara.
Leichenbegräbniß, s. f. S. Leichenbestattung.
Leichenbestattung, s. f. jordfästning.
Leichenbesteller, s. m. den som styrer om begrafningen.
Leichenbitter, s. m. likbjudare.
Leichenceremonien, s. f. pl. begrafningsceremonier.
Leichenfackel, s. f. faklor som bäras wid et lik.
Leichenfarbe, s. f. likfärg.
Leichengedächtniß, s. n. tal som hälles wid ens lik, åminnelse-tal.
Leichengedicht, s. n. grafskrift.
Leichengefolge, s. n. likproceß.
Leichengeläut, s. n. begrafnings-ringning.
Leichengeräth, s. n. begrafnings tilbehör.
Leichengeruch, s. m. luckt af lik.
Leichengeld, s. n. 1. was der Priester bekommt; likstol. 2. was die Schule bekommt; penningarne som skolbetjeningen och skolgåssarne få, hwilka med sång beledsaga liket til grafwen.
Leichengepränge, s. n. likstät, likfärd.
Leichengerüste, s. n. likställning. S. Trauergerüste.
Leichengesang, s. m. liksång, psalm som sjunges wid lik.
Leichenhaus, s. n. hus där lik är uti.
Leichenkerze, s. f. graf-ljus, ljus som sättas omkring et lik.
Leichenkosten, s. pl. begrafnings-omkostnad.
Leichenmahl, s. n. Trauermahl; graf-öl.
Leichenmusik, s. f. musik som upföres wid någons begrafning, sorg-musik.

Leichen-

Leichenrede, f. f. åminnelse-tal som hålles wid liket.
Leichenpredigt, f. f. likpredikan.
Leichenproceßion, f. f. likproceß.
Leichenstein, f. m. liksten, grafsten.
Leichentext, f. m. liktext.
Leichenträger, f. m. lik-bårare.
Leichentuch, f. n. bårkläde. S. Bahrtuch.
Leichenwagen, f. m. likwagn.
Leichenwärter, f. m. den som waktar och sköter om et lik.
Leichenzug, f. m. likproceß, likfärd.
Leichhuhn, f. n. Sterbehuhn; et slags uggla. S. Uhu.
Leichnam, f. m. död kropp. Morgen wollen wir seinen erblaßten Leichnam zur Ruhe bringen; i morgon skall han begrafwas.
Leicht, adj. u. adv. lätt, som ej är tung, fig. hurtig, qwik, flycktig, otwungen, ledig, liten, snart. Der Dukaten ist zu leicht; ducaten är för lätt. Leicht Gestübe; fint stybbe. Ich will suchen ihm die Last leicht zu machen; jag will söka at lätta hans börda. Eine leichte Sprache; et språk som är lätt at lära. Eine leichte Schreibart; et skrifsätt, som är lätt at förstå, som är flytande. Er ist leicht zu Fuß; han är snabbfotad. Das Pferd hat einen leichten Gang; hästen bär lätt. Die leichten Truppen; lätte Tropparne. Eine leichte Fregatte; en liten Fregatt. Leichte Kleider; tunna kläder. Leichte Speisen; lättsmält mat. Eine leichte Mahlzeit thun; äta litet, ej göra et starkt mål. Ein leichtes Genie; et qwikt snille. Eine leichte Hand; en flytande hand. Ein leichter Pinsel, (Malerei); en fri och ledig pensel. Eine leichte Stimme; en angenäm och otwungen röst. Ein leichter Sinn; et obeständigt, flygtigt sinne. Eine leichte Wunde; et litet, snart läkt sår. Mit leichter Mühe; utan mycket besvär. Das Sprechen wird ihm sehr leicht; han har lätt för at tala. Das ist leicht zu begreifen; det är ej swårt at begripa. Das ist leicht geschehen, das ist ein leichtes; det är snart gjordt. Dergleichen habe ich nicht leicht gehöret; jag har sällan hört dylikt. Nun ist mir mein Herz wieder leicht; nu är mitt hjerta lättadt igen. Er geht sehr leicht über alles hin; han hoppar öfwer alt, han går ej djupt in i sakerna.
Leichte, f. f. S. Leichtigkeit.
Leichter, f. m. (Schiffarth); lättare, S. Lichter.
Leichtfertig, adj. u. adv. lättfärdig, skalkaktig, öfwerdådig, lösaktig. Eine leichtfertige Zunge; en skalkaktig tunga. Leichtfertige Reden; lösaktigt tal. Eine leichtfertige Handlung; en öfwerdådig gerning.
Leichtfertigkeit, f. f. lättfärdighet, skalkaktighet, öfwerdåd, lösaktighet.
Leichtflüßig, adj. u. adv. (von Steinen); qwick i elden, lättsmält.
Leichtfüßig, adj. u. adv. lättfotad.
Leichtgläubig, adj. u. adv. lättrogen.
Leichtgläubigkeit, f. f. lätttrogenhet.
Leichtigkeit, f. f. lätthet, hurtighet, qwickhet, färdighet, flygtighet, otwungenhet.
Leichtlich, i. g. L. adv. lättligen, utan möda och besvär, snart, S. Leicht.
Leichtpfanne, f. f. (Salzwerk); en panna som efter sjudningen är utbränd och rengjord.
Leichtsinn, f. m. obetänksamhet, flycktighet, wårdslöshet. Sein Glück aus blossem Leichtsinn verscherzen; förspilla sin lycka endast af obetänksamhet. Das that er blos aus Leichtsinn; det gjorde han blott af wårdslöshet.
Leichtsinnig, adj. u. adv. lättsinnig, obetänksam, flygtig, wårdslös.
Leichtsinnigkeit, f. f. lättsinnighet.
Leid, i. g. L. f. n. ohne pl. ondt, orätt, ledsamhet, förtret, sorg, nöd, ånger. Dir soll kein Leid geschehen; dig skall intet ondt wederfaras. Wer hat dir was zu Leide gethan; hwem har gjordt dig orätt? Ich habe ihm kein Leid gethan; jag har ej rört wid honom. Wie könntest du mir das zu Leide thun; huru kunde du göra mig det til förtret? Er hat ihm nichts zu Leide gesagt; han har ej sagt honom något, som med rätt kunde förtryta honom. Sich Leid thun, Leid anthun; göra af med sig sielf, bringa sig om lifwet. Lieb und Leid mit einander theilen i. g. L.; dela ljust och ledt med hwarannan. In Lieb und Leid; i nöd och lust. Er sieht seines Leides kein Ende; han ser intet slut på sin sorg. Für Leid vergehen, sterben; dö af sorg. Keine Freude ohne Leid, Spr.; ingen ros utan törne. Jemanden sein Leid klagen; klaga, berätta sin nöd för någon. Leid um jemand tragen, Leid tragen; förja någons

död, bära sorgedrägt efter någon. Das Leid klagen; beklaga någons sorg öfwer en frändes död. Reue und Leid über seine Sünden; ånger öfwer sina synder.

Leid, adv. ondt, okärt. Das thut mir leid um ihn; det gör mig ondt om honom. Es ist mir leid, daß es so kam; det är mig okärt at så hände. Noch thut es mir nicht leid, daß ich es so gemacht habe; än ångrar jag intet det som jag har gjordt. Laß dir das nicht leid seyn; låt intet förtryta dig det, ångra det intet. Es ist mir nur leid für ihn, i. g. L. jag fruktar endast för honom.

Leiden, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben; litte, imp. gelitten, p. lida, utstå, tola, tycka om, tillåta. Er litte viele Schmerzen an der Wunde; han led stor sweda utaf såret. Es ist besser Unrecht leiden als thun; det är bättre at lida oförrätt än at göra den. Noth und Kummer leiden; wara i betryck och nöd. Armuth leiden; tryckas af armod. Was mein Herz dabei litte, kannst du leicht denken; du kan lätt tänka hwad mit hjerta kände därwid, huru ondt det mig gjorde. Seine Strafe leiden; utstå sitt straf. Geduldig leiden; bära med tolamod. Ich kan ihn vor meinen Augen nicht leiden; jag tol intet se honom för mina ögon. Sie mag ihn wohl leiden; han tycker om honom. Er ist allenthalben gelitten; han är wäl liden på alla ställen, alle tycka om honom. So viel die Zeit leidet; so mycket tiden tillåter. Die Sache hat Aufschub gelitten; saken har blifwit uppskuten. Das leidet eine Ausnahme; här kan göras et undantag. Die herschenden Torys in England forderten einen leidenden Gehorsam; det rådande partiet Torrys i England, fordrade en i alt tolig undergifwenhet.

Leiden, s. n. lidande. Geduldig im Leiden; tolamodig uti motgång. Das Leiden Christi; Christi pina.

Leidenschaft, s. f. affect, stark begärelse, böjelse, sinnesrörelse. Bei ihm wird jede Neigung zur Leidenschaft; hos honom blir hwar böjelse en affect. Herr über sich und seine Leidenschaften seyn; wara Herre öfwer sig sjelf och sina begärelser. Er hat eine unglückliche Leidenschaft fürs Spiel; han har en olycklig böjelse för spel, han är spelsjuk. Der Ausdruck der Leidenschaften von einem Redner, einem Maler; utrycket af sinnesrörelserna hos talemän och målare, hjertats paßionernas språk. Sie konnte ohne Leidenschaft nicht davon reden; hon kunde ej tala därom utan sinnesrörelse.

Leidentlich, adv. für: leidend; lidsam, lidande, hwad som lider, i motsats af det som werkar. Ich werde mich dabei ganz leidentlich verhalten; jag skall åtminstone ej wara medwärkande därtil, jag skall i den delen handla med en aldeles fullkomlig öfwerlåtenhet

Leider, interj. ty wärr! Gud nåde!

Leidehaus, i. g. L. s. n. sorghus. S. Trauerhaus.

Leidig, i. g. L. adj. u. adv. led, swag, ömkelig. Ein leidiger Mensch; en ledsam menniska. it. en menniska som med illistighet wet at göra sig til, at ställa sig in hos folk. Ein leidiger Trost; en swag tröst. Ein leidiger Zufall; en ömkelig händelse. Was thut der leidige Geitz nicht; hwad gör intet den olyckliga begärelsen efter gods och penningar? Der leidige Teufel; djefwulen sjelf.

Leidlich, adv. lidlig, dräglig, tämmelig, måttlig, angenäm, ljuf. Ein leidlicher Preis; et måttligt pris. Leidlich warm; måttligt warm. Heute befindet er sich ziemlich leidlich; i dag går det så an med honom. Das Mädgen sieht leidlich genug aus; flickan ser tämmeligen wacker ut. Er hat viel leidliches an sich; han har mycket som man kan tycka om. Er ist sehr leidlich in Gesellschaft; han är rolig, angenäm i sällskap. Man muß sich das Leben so leidlich zu machen suchen als möglich ist; man bör göra sig lefwernet så ljuft som möjeligt är.

Leidlichkeit, s. f. dräglighet, måttlighet, angenämt wäsen.

Leidtragen, s. n. S. Leid.

Leidtragende, s. pl. de som sörja någons död.

Leidträger, s. m. Leidträgerin, s. f. en sörjande Person.

Leidwesen, s. n. sorg, bedröfwelse, smärta, förtret. Keiner kann sich das Leidwesen vorstellen; ingen kan föreställa sig den stora sörgen. Da ist ein grosses Leidwesen im Hause; där är en stor bedröfwelse i huset. Zu meinem grossen Leidwesen kann ich ihm nicht helfen; til min största förtret är jag intet i ständ at hjelpa honom.

Leihen, v. a. liehe, imp. geliehen, p. låna, låna. Geld von jemand leihen; låna pennin-

penningar utaf någon. Auf Pfänder leihen; låna emot pant. Einem etwas leihen; lemna en något til låns. Leihen (Lehnwesen); förläna.

Leihebank, f. f. Lombard, zum Unterschied von einer Zettelbank, Girobank; en lånebank, til åtskilnad ifrån en sedelbank.

Leiher, i. g. L. f. m. en borgenär, Creditor.

Leihhaus, f. n. Lombard; läne-hus, en anstalt, et hus där man kan få låna penningar emot pant.

Leihkauf, f. m. lidköp, plägning som gifwes på köpet, handpenningar. S. Handgeld.

Leihlaken, Pr. W. f. n für: Bettuch; sänglakan.

Leim, f. m. lim. Der gewöhnliche Hornleim, Tischlerleim, wird aus Ochsen- und Schafshäuten und Füssen gekocht; det wanliga limet kokas utaf ox- och får-fötter och skinn. Das Schreibpapier hat keinen Leim; skrifpappret är ej wäl limdränkt.

Leimbad, f. n. (Tuchmacher) lim-bad hwaruti warpet doppas.

Leimbank, f. f. Leimbaum, f. m. (Vogelsteller) limstång.

Leimen, f. m. Lehm. S. efter: Leimzwinge.

Leimen, v. a. geleimt, p. lima, lima ihop, öfwerdraga med lim. Das Papier leimen; limdränka papperet.

Leimer, f. m. limare (Tuchmacher) Stärker; den som hos klädesmakare limdränker warpet.

Leimfarbe, f. f. (Mahler) limfärg.

Leimfuge, f. f. limfogning.

Leimicht, adj. u. adv. limaktig, seg som lim.

Leimig, adj. u. adv. som innehåller lim.

Leimküche, f. f. (Papiermacher) rum där papperet limdränkas.

Leimkumm, f. m. lim-kar.

Leimleder, f. n. små bitar af skinn hos handskmakare, hwarutaf lim skal kokas.

Leimpinsel, f. m. pensel hwarmed lim öfwerstrykes.

Leimruthe, f. f. Leimspindel, (Jägerei) limspö.

Leimsieder, f. m. limkokare.

Leimstange, f. f. limstång. Die Leimstange tragen; löpa med limstången.

Leimtasche, f. f. en skinnpung hwaruti fogelfångare bära små limspö.

Leimtiegel, f. m. limpanna.

Leimtorf, f. m. limpotta.

Leimtränken, v. a. limdränka hos papersmakare, planera hos bokbindare, öfwerstryka med limwatten hos pergamentmakare, målare, o. s. w.

Leimung, f. f. limning.

Leimwasser, f. n. limwatten.

Leimzwinge f. f. skruflåfwe som snikare bruka at twinga de limade bräder tilsammans med, tils limet är torkadt.

Leimen, f. m. Lehm, i. g. L.; ler, lera. S. Thon. Töpferleimen; krukmakare-ler. Kleiberleimen; ler som smetas på sprötwäggar. Ziegelleim; ler hwilket brukas til tegel, och som bör wara fint och rent ifrån stenar och dylikt, och jemwäl kallas: Flußleimen.

Leimarbeit, f. f. Lehmarbeit; det som är gjordt af ler.

Leimerde, f. f Lehmerde; lerjord.

Leimgrube, f. f. Lehmgrube; lergrop.

Leimguß, f. m. (Hüttenbau); järnwaror som stöpas i former af ler, som grytor, ugnar, o. d. m.

Leimheerd, f. m. en härd af ler.

Leimhütte, f. f. en hydda af ler bygd.

Leimicht, adj. u. adv. Lehmicht; leraktig.

Leimig, adj. u. adv. Lehmig; lerig.

Leimklacker, f. m. Lehmklicker; en kladder.

Leimschindeln, f. pl. et slags tak på bondehus af halm med ler påsmetadt.

Leimwand, f. f. Lehmwand; lerwägg.

Leimwerk, f. n. Lehmwerk; en med ler upmurad byggning.

Lein, f. n. 1. linfrö, lin. S. Flachs. 2. lärft. S. Leinwand.

Leinacker, f. m. åker som är sådd eller skall sås lin på.

Leinbau, f. m. linsådd.

Leinbaum, f. m. S. Lenne, Rüster.

Leinblatt, f. n. Bergflachs; berglin, Thesium Linophyllon.

Leindotter, f. m. eine Pflanze; dodra. S. Flachsdotter.

Leine, f. f. lina. Pferdeleine, Ackerleine; töm. Angelleine; metref. Zeltleine; tältstreck Zeugleine; snöre at hänga twättade kläder på. Eine Leine (Schiffarth); en lina högst om 200 famnar, med blylod på. S. Loth.

Leinen, adj. u. adv. af lin, linne, af lärft. Leinenband; linneband. Leinen Damast; lärfts damast. Leinen Strümpfe; trådstrumpor, S. Zwirnstrümpfe. Leinentuch. S. Leinwand.

Leinengeräth, f. n. lintyg.

Leinenschießer, f. n. (Wallfischfang); en matrose som släpper efter linan så snart harpunen är kastad.

Leinfink, f. m. S. Hänfling.

Leinknoten, f. pl. Leinbollen; linknoppar.

Leinkraut, f. n. linört. S. Flachskraut.

Leinkuchen, ſ. m. (Oelmühle); linkaka.
Leinöhl, ſ. n. linolja.
Leinſaat, ſ. f. utſäde af lin.
Leinſaamen, ſ. m. linfrö.
Leinſpreu, ſ. f. agnar efter linfrö.
Leinwand, ſ. f. lärft, linne, linnewäf. Hausleinwand; huswäf, hemma gjordt lärft. Kaufleinwand; lärft hwilket är gjordt til at ſäljas. Schleſiſche gebleichte Leinwand; ſleſiſkt fint lärft, ſleſing. Grobe Leinwand etwas einzupacken; linne at packa något uti. Gedruckte Leinwand; tryckt linne. Gewichſte Leinwand, Wachsleder; waxduk. Glanzleinwand; glanslärft. Unverbrennliche Leinwand; asbeſt.

Leinwandskittel, ſ. m. en rock af groft linne ſom bäres öfwer andra kläder.
Leinwandkram, ſ. m. lärftskrämeri, lärftsbod.
Leinwandskrämer, Leinwandshändler, ſ. m. lärftshandlare, lärftskrämare.
Leinwandskrämerin, ſ. f. lärftskrämerſka.
Leinwandhandel, ſ. m. lärftshandel.
Leinwandsreſte, ſ. pl. öfwerbleſna ſtycken af linne.
Leinweber, ſ. m. linwäfware.
Leiſe, ſ. f i. g. L. S. Geleiſe, Gleis. Ein Wagen mit einer ſchmalen Leiſe; en wagn ſom är mycket ſmal i gången.

Leiſe, adj. u. adv. ſackta, tyſt, låg, lös. Leiſe gehen, einen leiſen Tritt haben; gå mycket ſackta. Er ſchlich ſich leiſe an ihr Bett; han ſmög ſig helt tyſt til hennes ſäng. Mit leiſer Stimme hub er an; med låg röſt ſade han. Eine leiſe Stimme haben; wara lågmält. fig. Einen leiſen Schlaf haben; ſofwa lätt, wara lösſöfd. Das leiſe Murmeln des Baches; bäckens tyſta och ljufwa ſorlande. Leiſe treten, i. g. L. lisma, ſmyga ſig, ej tala ſanningen rent ut.

Leiſetreter, i. g. L. ſ. m. 1. en ſom lyßnar efter alt, 2. en ſmyger, lismare, ſom ej wågar ſäga ſanningen rent ut.
Leiſt, ſ. m. Leiſte, ſ. f. bei den Pferden; en häſtſjukdom, då de få härdheter emellan hofwen och knölen.
Leiſte, ſ. f. liſt, bräm, rand. inſattning, kant på något. Hölzerne Leiſten; träliſter. Hohlleiſte; S. Hohlkehle. Die Leiſten an den Tüchern, Schlleiſte, Schroot, Zettelende; liſter på kläder. Die Leiſte am Leinwand; ſtad eller kant på lärft. Die Leiſten bei den Buchbindern; zirater på böker omkring bandet. Bei den Buchdruckern, Buchdruckerſtöcke; träſnitt. Die Leiſten, am menſchlichen Körper; weka liſwet.
Leiſten, ſ. m. (Schuſter); läſt, ſkomakareläſt. Schuſter bleib bei deinem Leiſten; ſkomakare blif wid din läſt. fig. i. g. L. Sie ſind alle über einen Leiſten geſchlagen; de äro alle gjorde efter en läſt, de äro hwarannan like. Alle über einen Leiſten ſchlagen; ſkära alla öfwer en kam.
Leiſtenbruch, ſ. m. Weichenbruch; et ſlags bråk, Bubonocele, Hernia inguinalis.
Leiſtenhobel, ſ. m. liſthöfwel.
Leiſteneiſen, ſ. n. (Vitriolſiederei); ſtora järnſtänger at bära vikrilpannorna med.
Leiſtenſchneider, ſ. m. läſtmakare.
Leiſten, v. a. für: bewerkſtelligen, durch die That würklich machen, geleiſtet, p. wärkſtälla, göra, bewiſa, efterkomma. Er hat alles geleiſtet, was ihm befohlen war; han har wärkſtält, uträttat alt, hwad ſom honom war befallt. Einem Gehorſam leiſten; bewiſa en lydnad. Eines Befehl genau Folge leiſten; noga efterkomma någons befallningar. Einen Eid leiſten; göra ed. Den Huldigungseid leiſten; aflägga trohetseden. Er hat mir Geſellſchaft geleiſtet; han har gjordt mig ſällſkap, följe. Einem hülfliche Hand leiſten; biſpringa, hjelpa någon. Wenn ich dir wieder einen Dienſt leiſten kan; om jag kan tjena dig igen. Gewähr, Bürgſchaft, Sicherheit leiſten; gå i borgen. Widerſtand leiſten; ſätta ſig emot. Genugthuung leiſten; göra tilfylleſt. Die eheliche Pflicht leiſten; upfylla ägtenſkaps plickten.
Leiſtung, ſ. f. wärkſtällning, bewisning. Die Leiſtung der Bürgſchaft; en löftesmans förſakran. Leiſtung des Eides; edgång.
Leit, i. g. L. ſ. m. Fuhrriemen; töm.
Leitband, ſ. n. Gängelband; ledband.
Leiten, v. a. geleitet, p. leda, föra, wiſa wägen, fig. inleda, regera, hafwa upſickt. Ein Blinder leitet den andern; en blind leder den andra. Den Fluß um die Stadt leiten; leda floden omkring ſtaden. Einen auf den rechten Weg leiten; föra en på rätta wägen. Einen Hund am Strick leiten; föra en hund i band. Er weiß die Sache ſchon zu leiten; han wet nog at inleda ſaken. Er läßt ſich von ihm in allen Dingen leiten; han låter regera ſig utaf honom i alt. Die Rache leitet alle ſeine Tritte; han gör alt utaf hämdgirighet, hämden driſwer honom til alt. Jeman-

des Gewiſſen leiten oder führen; hafwa upſickt öfwer, underrätta någons samwete.
Leiter, ſ. m. ledare, förare, wägwiſare. Ableiter, Gewitterleiter; en ledare.
Leiter, ſ. f. ſtege. Die Leiter an die Mauer legen; ſätta ſtegen intil muren. Gartenleiter; en trägårdsſtege, dubbelſtege. Strickleiter; en ſtege af rep eller tåg. Wagenleitern; wagnsſtegar. Schrotleiter; källarſtege för tunnor, tunnſtege. Gradleiter an den Barometern und Thermometern; gradſtege, Scala. Laufleiter, Steckleiter, (Jägerei); ſmå låga garn, ſom ſättas fram för jagtlapparna at afhålla rapphöns med. Einen auf die Leiter ſpannen, (Tortur); lägga en på ſträckbänken.
Leiterbaum, ſ. m. Leiterſtange, ſ. f. ſtegſtolpe.
Leiterchen, ſ. n. dim. en liten ſtege.
Leiterförmig, adj. u. adv. lik en ſtege.
Leiterſproße, ſ. f. Leiterſtuffe; ſteg-pinne.
Leiterwagen, ſ. m. bond-wagn.
Leitgraben, ſ. m. (Waſſerbau); et dike hwarigenom wattnet ledes af.
Leithammel, ſ. m. ſkällgumſe, ſom går förſt ibland fåren.
Leithund, ſ. m. en af de bäſta och förnämſta jagthundar, hwilken alrid föres wid ſtreck, och ſom förſt ſläppes lös, för at i tyſthet ſpåra ut wildtet, ſpårhund.
Leitkaſten, ſ. m. (Minirkunſt); et litet rör af träd, hwaruti krutkolſwen förwaras, hwarmed en mina ſkall påtändas.
Leitpferd, ſ. n. handhäſt.
Leitriem, ſ. m. Leitſtrick, ſ. n. koppelſtreck at leda windhundar med.
Leitſeil, ſ. n. lina wid ſegelſtången at draga up ſegeln med.
Leitſtange, ſ. f. ledſtång.
Leitſtern, ſ. m. ledſtjerna, polar-ſtjerna, nordſtjerna.
Leitung, ſ. f. ledning, förande, fig. ſkickelſe. Waſſerleitung; wattenledning. Die Leitung eines Irrenden auf den rechten Weg; en wilfarandes bringande på rätta wägen igen. Die göttliche Leitung; Guds förſyn, ſkickelſe.
Leitungsröhre, ſ. f. rör wid wattenledningar.
Leitzeug, ſ. n. (Chemie und Arzneikunde); uplöſningsmedel, Vehiculum, menſtruum.
Lemniſch, adj. lemniſche Erde; lemniſk jord, Terra Lemnia.
Lenchen, Frauenzimmer Name, för: Magdalena; Lena.
Lende, ſ. f. länd, höft, lär.
Lendenadern, ſ. f. pl. länd-ädrar.
Lendenbraten, ſ. m. lärſtek, njurſtek.
Lendengries, ſ. m. gruſig njurſten.
Lendengicht, ſ. f. S. Lendenſchmerz.
Lendenkrankheit, ſ. f. engelſk ſiuka, Rachitis.
Lendenlahm, adj. u. adv. läghalt.
Lendenlos, adj. u. adv. fördärfwad i länderna.
Lendenſchmerz, ſ. m. Ledenweh, Lendenſucht; ländwerk, Lumbago.
Lendenſtein, ſ. m. njurſten.
Lendenweh, ſ. n. S. Lendenſchmerz. it. för: Hüftweh, Malum iſchiaticum.
Lendenwirbel, ſ. m. de nederſta ryggbens knotar.
Lenken, v. a. gelenket, p. wända, länka, leda, ſtyra, regera. Die Pferde lenken; wända, ſtyra häſtarna. Aus dem Wege lenken; ſtyra af wägen. Das Schiff lenken; ſtyra rodret. Das Schiff beim Lavieren auf die andere Seite lenken; gå öfwer ſtag. fig. Als wir ſo weit kamen, lenkten wir uns auf die rechte Seiten; när wi komme ſå längt, wände wi oß til höger. Einen Stein, ein Stück Bauholz, beim Aufziehen lenken; afholla en ſtor ſten eller et ſtycke trä, at det under uphißningen ej ſtöter emot muren. Das Geſpräch auf etwas anders lenken; leda talet på et annat ämne. Er wird die Sache ſchon ſo zu lenken wiſſen; han lärer nog weta at wända och wrida saken därhän, at ſtyra saken på det ſättet. Sie weiß ihren Mann zu lenken, wie ſie will; hon regerar ſin Man, hon är Herre öfwer hans hjerta. Ein Menſch der ſich gar nicht lenken läßt; en oſtyrig menniſka. Das Böſe zum Guten lenken; wända det ſom ondt är til godo. Die Meinungen, die anfangs getheilt waren, fangen nun an ſich auf die eine Seite zu lenken; meningarne ſom förſt woro delte, börja nu at luta på den ena ſidan. Der Menſch denkts, Gott lenkts, Spr.; menniſkan ſpår, men Gud rår.
Lenkriemen, ſ. m. wändrem.
Lenkſam, adj. u. adv. böjelig, ſom låter ſtyra ſig. Ein lenkſames Gemüth haben; hafwa et böjeligt ſinne.
Lenkſamkeit, ſ. f. böjelighet.
Lenkſcheit, ſ. n. det långa trädet under en wagn ſom holler tiſteln, och hwarmed hela wagnen ſtyres.
Lenkſeil, ſ. n. (Baukunſt); en lina hwarmed man regerar en tyngd ſom ſkal uphißas. (bei den Pferden); tygeln på betslet.

Lenkung, ſ. f. wändning, ſtyrelſe.
Lenne, ſ. f. lönn, Acer Plantanoides. S. Rüſter.
Lenz, ſ. m. wär, wärtid.
Lenzmonat, ſ. m. Marts-månad.
Leopard, ſ. m. leopard. Felis Leopardus. *E xlcb.*
Lerche, ſ. f. lärka. Feldlerche; kornlärka, Alauda arvenſis.
Lerche, ſ. f. Lerchenbaum, ſ. m. Leertanne, Schönholz, Rothbaum; lärketräd, Pinus Laryx. Gegen den 68 Grad der Norderbreite verlieren ſich die Birke und Eſche, und die ſonſt in Norden einheimiſche Fichte nebſt dem Lerchenbaum kriechen als Zwergbäume auf der kaum im Sommer aufgethaueten Erde; mot ſertionde åttonde graden af nordlig bredd förlorar ſig Björken och Aſken. Den uti Norden inhemſka Tallen och Lärketradet ſlånga ſig ſåſom dwärgträd längs efter den om Sommaren knapt uptinade marken.
Lerchenfalk, ſ. m. lärkehök, Falco Subbutheo.
Lerchenfang, ſ. m. lärke-fånge.
Lerchenfänger, ſ. m. lärke-fångare.
Lerchengarn, ſ. n. lärke-nät, häng-nät.
Lerchengeier, ſ. m. S. Lerchenfalk.
Lerchengeſang, ſ. m. lärkornas ſång.
Lerchenharz, ſ. n. harts af lärketräd.
Lerchenhaube, ſ. f. et litet nät, ſom ſlås öfwer lärkorna, när de duka under för falken.
Lerchenheerd, ſ. m. et giller at fånga lärkor på.
Lerchenklaue, ſ. f. eine Pflanze; ridderſporre, S. Ritterſporn.
Lerchennetz, ſ. n. S. Lerchengarn.
Lerchenneſt, ſ. n. lärk-bo.
Lerchenſchwamm, ſ. n. ſwamp ſom wäxer på gamla lärketräd, lärkeſwamp. Mineraliſcher Lerchenſchwamm; bleke, Agaricus mineralis.
Lerchenſpiegel, ſ. m. en maſchine på en walts med många ſmå ſpeglar, ſom brukas at bedraga lärkor med och at fånga dem.
Lerchenſpieß, ſ. n. (Küche); lärke-ſpett.
Lerchenſtreichen, ſ. n. Lerchenſtrich; 1. lärkfånge i nät. 2. lärkornas flyttning.
Lerchenzapfen, ſ. pl. lärke-kottar.
Lerchenzeit, ſ. f. tid när lärkorna fångas.
Lerm, ſ. m. S. Lärm.
Lernen, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben, gelernt. p. lära. Gehen lernen; lära at gå. Man muß lernen, ſo lange man lebt; man bör lära ſå länge man lefwer. Er lernt jezt bei einem Meiſter; han är nu hos en måſtare i läran. Nichts iſt ſo ſchwer, als ſich ſelbſt recht kennen lernen; ingen tyng är ſå ſwårt ſom at rätt lära känna ſig ſielf.
Lernzeit, ſ. f. läro-tid, läro-år.
Leſchen, S. Löſchen.
Leſe, ſ. f. 1. förd, bergning, ſärdeles i ſammanſättning. S. Weinleſe, Nachleſe o. d. m. 2. ſtick i kortſpel.
Leſebuch, ſ. n. 1. bok ſom man läſer til tidsfördrif. 2. bok hwaröfwer på Academier hålles föreläsningar.
Leſeholz, i. g. L. ſ. n. Sammelholz, Raffholz; torra qwiſtar, ſpånar o. d. m. ſom af fattigt folk ſamlas i ſkogen.
Leſen, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben, ich leſe, du lieſeſt, er lieſt, wir leſen, pr. las, imp. lies, imper. geleſen, p. läſa, föreläſa. Viele verſtehen nicht was ſie leſen; många förſtå intet hwad de läſa. Collegia leſen; hålla föreläsningar. Die Hiſtorie leſen; läſa Hiſtorien. Ich will dir den Brief leſen; jag will föreläſa brefwet för dig. Meſſe leſen; meſſa. Sie kann Glück und Unglück aus der Hand leſen; hon kan ſpå ur handen. Man kann es ihm im Geſicht, an der Stirne leſen, daß er kein gut Gewiſſen hat; man kan ſe på hans ögon och miner, at han ej har et godt ſamwete. Einem den Text, das Kapitel, die Epiſtel, den Leviten leſen, i. g. L.; lexa up någon, gifwa honom en ſkrapa.
Leſebar, adj. u. adv. ſom kan läſas.
Leſen, v. a. für: aufſammeln; ſamla, plocka, hämta. Aehren leſen; hämta eller plocka ax. Holz leſen; ſamla torra qwiſtar. Wein leſen; berga win. Kann man auch Trauben leſen von den Dornen und Feigen von den Diſteln? Math. 7, 16. icke hämtar man windruſwor af törne, ej heller fikon af tiſtel. Die Steine von dem Acker leſen; ſamla ſtenarna ifrån åkern. Erbſen leſen; utplocka det orena ibland ärter.
Leſekinder, ſ. pl. barn ſom begynna at läſa.
Leſenswehrt, adj. u. adv. wärd at läſas.
Leſepult, ſ. m. pulpet, bokſtol, bokbräde.
Leſer, ſ. m. Läſare. Der Leſer wird erſuchet, das was hier etwa fehlen mögte, zu entſchuldigen; jag ber mina Läſare at urſäckta hwad ſom här briſter.
Leſerlich, adj. u. adv. läslig. Er ſchreibt keine leſerliche Hand; han ſkrifwer en ſtil ſom man har ſwårt förd at läſa.
Leſeſchule, ſ. f. en ſkola där barn lära läſa.

Leſeſtein, ſ. m. en art rikhaltig järnmalm. S. Raſenſtein.

Leſeſtunde, ſ. f. en tima när man gifwer underrättelſe i läſande. it. föreläsningstima.

Leſeübung, ſ. f. öfning i läſande.

Leſewuth, ſ. f. et omättligt begär at läſa böcker utan åtſkilnad. Die jetzige Auktorſeuche und Leſewuth iſt mit eine Urſache der immer gröſſer werdenden Verderbniß der Sitten; den nu härſkande Auctorsſjukan och läſe-brunſten är med en orſak til det beſtändigt tiltagande fördärfwet af wåra ſeder.

Leſezeit, ſ. f. winberguingstid, S. Weinleſe. it. tid at läſa.

Leslich, adj. u. adv. S. leſerlich.

Leſung, ſ. f. läsning.

Letten, ſ. m. lera, jord ſom hyſer lera.

Letthaue, ſ. f. (Bergwerk) en liten hacka at hugga lös bläleran med i bergwerk.

Letticht, adj. u. adv. lik lera.

Lettig, adj. u. adv. ſom inneholler lera. Lettigte Erde; fet mylla.

Lettern, ſ. f. pl. (Buchdruckerei) boktryckare ſtylar, gutne bly-bokſtäfwer. Mit Cicero-Lettern, Curſiv-Lettern drucken; trycka med Cicero-ſtyl, med Curſiv-ſtyl.

Letterholz, ſ. n. Muſkatenholz; en art röd-aktigt träd, hwars ådrar ofta likna boktryckare-ſtylar, eller en genomſkuren muſkat, Lignum Litteratum, Paratinera guianenſis *Aublet.*

Letterwechſel, ſ. m. bokſtäfwernas förwäxling, it. det ſom frambringes genom bokſtäfwernas förſättande, Anagramma.

Letzen, i. g. L. v. a. geletzt, p. roa ſig. Sich zulezt noch mit einander letzen; roa ſig med hwarannan än en gång, för än man tager afſked af hwarannan.

Leuchte, ſ. f. lyckta. S. Stangenleuchte, Latern.

Leuchten, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben; lyſa, blänka, gläntſa, ljunga. Einem nach Hauſe leuchten; lyſa en hemåt. Alles leuchtete von Gold und Juweleu; alt blänkte af guld och ädla ſtenar. Es leuchtet, für: wetterleuchtet; det ljungar, blixtrar. Leuchtender Stein; bononiſk ſpat, en art tungſpat, Lapis Bononienſis. Fig. Der Verſtand leuchtet ihm aus den Augen; wettet lyſer utur hans ögon. Hieraus leuchtet ſein ganzer Charakter hervor; hela hans lynne afmålar ſig häruti. Ihr Antlitz leuchtet Liebe, und ihre Bruſt flammt Tugend, Poet. N.; hennes ögon gläntſa af kärlek, och hennes hjerta lågar af dygd.

Leuchtenträger, ſ. m. laternbärare.

Leuchten, ſ. n. 1. lyſande, 2. ljungeld.

Leuchter, ſ. m. ljusſtake. Handleuchter; ljusplåt. Arm- oder Wandleuchter; ljusarm. Kronen- oder Hängeleuchter; ljuskrona. it. i. g. L. en ſom går förut med ljus och lyſer.

Leuchterfuß, ſ. m. fot af en ljusſtake.

Leuchterröhre, ſ. f. ljusſtakspipa.

Leuchterſtock, ſ. m. ljuskneckt.

Leuchtertiſch, ſ. m. en fotpelare hwarpå ljusſtakar ſtållas.

Leuchtfeuer, ſ. n. eld ſom uptändes på höga berg at gifwa teken med, känningsbåck.

Leuchtkugel, ſ. f. en eldkula ſom man wid belägringrar kaſtar, at det må bli ljuſt på det ſtälle, dit den kaſtas.

Leuchtröhre, ſ. f. Leuchtloch, ſ. n. (Becker) et hål på ſidan af ugnen, hwaruti wedſticker påtändas för at göra ugnen ljus.

Leuchtſäule, ſ. f. en ljuspelare, en pelare med oljadt papper, innom hwilket man ſätter ljus til illumination.

Leuchtſpäne, ſ. pl. ſtickbloß.

Leuchtthurm, ſ. m. (Schiffarth) Feuerwarte, ſ. f. fyrbåk.

Leuchtung, ſ. f. ljungeld. Eine Leuchtung folgte auf der andern; åta blixtringar följde på hwarannan.

Leugnen, S. Läugnen.

Leumund, v. W. ſ. m. namn och ryckte, frågd. Böſer Leumund; ondt ryckte; Eines guten Leumund verletzen; kränka någons goda namn, wanfrägda honom.

Leute, ſ. pl. ohne Sing. folk, hop, perſoner, mån, husfolk, betjening. Er kommt nie unter Leuten; han går aldrig ut ibland folk. Leute vom Stande; folk af ſtånd och wärde. Aus Kindern werden auch Leute; af barn blir ock gammalt folk. Die gemeinen Leute; den gemena hopen. Alle Leute ſind damit misvergnügt; hela allmänheten är misnögd därmed. Einige Leute machen ſich ein Vergnügen daraus; några göra ſig et nöje därutaf. Da waren nur drei bis vier Leute; där woro ej flere än tre til fyra perſoner. Das ſind ein paar gelehrte Leute; det åro et par lärde Mån. Unter die Leute bringen; ſprida ut något, göra allmänt bekant. Land und Leute ver-

lieren; förlora folk och rike. Seine Leute ablohnen; afslöna sitt husfolk. Wo sind alle meine Leute; hwar är hela min betjening? Gottlob! ich und er sind geschiedene Leute; Gud ske lof! at jag ej mera har något at dela med honom.

Leutbetrieger, s. m. en stor bedragare.

Leuteschinder, n. W. s. m. en som plågar, utsuger, skinnar folk.

Leuteschinderei, n. W. s. f. folkets prässande, utsugande.

Leutscheu, adj. u. adv. folkskygg.

Leutselig, adj. u. adv. wänlig, omgängsam, mild, blid.

Leutseligkeit, s. f. wänlighet, mildhet, blidhet i ord och åthäfwor.

Levante, s. f. hamnarne i medelhafwet, särdeles de emot öster liggande landskaper, som Grekeland, Arabien, Natolien, Syrien, Aegypten, u. s. w.

Levanti, s. pl. så kallas Turkarnas sjö-soldater.

Levantisch, adj. u. adv. levantisk.

Levit, s. m. en Levit. Die Leviten bei den Juden waren die Gelehrten aus allen Fakultäten; Leviterne hos Judarna woro deras Lärde uti alla fyra Facultäter. Einem einen Leviten lesen, n. R. läxa up någon.

Levitisch, adj. u. adv. levitisk.

Levkoje, s. f. Winterlevkoje; levkoja, Cheiranthus incanus. Sommerlevkoje; sommarlevkoja, Cheiranthus annuus. Gul levkoja, S. Goldlak.

Lexicon, s. W. s. n. ord-bok. S. Wörterbuch.

Lexicograph, s. m. den som skrifwer en ordbok.

Leyer, s. f. lyra. Die Leyer bei den Poeten; harpa. Die Leyer ergreifen; göra vers. Da tönte seine Leyer vom Lobe der Gottheit; då ljudade hans lyra af Gudomlighetens lof. Er bleibt immer bei der alten Leyer, i. g. L.; han slår altjämt på en sträng, han blifwer wid sin gamla trall.

Leyerer, Leyermann, s. m. Leyerfrau s. f. de som spela på lyra.

Leyern, v. n. mit dem Hfw. haben, geleyert; spela på lyra, fig. göra en angenäm musik, slaka versar. Den ganzen Tag an etwas leyern, i. g. L. wara mycket långsam med något.

Leyern, s. n. Geleyer, s. n. spelande på lyra, en angenäm musik, rimsnideri.

Leyerndreher, Leyernspieler, s. m. en som spelar på lyra, en slätt musikant.

Leysegel, s. n. (Schiffarth) bisegel.

Lezt, i. g. L. adv. sidst. Ich bedanke mich für lezt; tak för sidst. Wir sprachen lezt davon; wi talte sidst därom. S. lezthin und zulezt.

Lezte, adj. sidst, ytterst, slut. Im lezten Kriege; uti sidsta kriget. Das ist das erste und lezte mahl; det är för första och sidsta gången. Seine lezte Absicht dabei ist; hans ytterste ändamål därwid är. Der lezte Spruch eines Gerichts; dom som gör slut i saken. Im lezten Viertel (des Mondes); på nedanet. Der lezte Wille; ytterste wilje, Testamente. Die lezte Hand woran legen; bringa en sak til slut. Es ist eine üble Gewohnheit, alles bis auf das lezte, die lezte Stunde, aufzuschieben; det är en elak wana, at sätta alt på sidsta stunden. Das ist mein leztes Wort in der Sache; därwid blir det. Es ist mit ihm aufs lezte gekommen; det har kommit med honom på det ytterste. Er liegt im lezten, in lezten Zügen; han ligger på det ytterste, han kämpar med döden. Es geht auf die lezte; det går til slut. Ich glaube, du wilst mir auf die lezte (am Ende) noch etwas weiß machen; jag tror at du til slut will än inbilla mig något. Zu guter lezt; til beslut, til afsked. Für das lezte; på des sidsta. Bis auf das lezte; in til det ytterste.

Lezthin, adv. sidst, nyligen. Von dem wovon wir lezthin sprachen, wird nichts; det blir inter utaf det, som wi nyligen talte om. Ich habe lezthin erfahren; jag har nyligen fått weta.

Leztlich, adv. S. lezt und lezthin.

Leztverwichen, adj u. adv. näst liden. Im leztverwichenen Sommer; uti näst lidne wår.

Libell, s. n. en rättegångs frist som man gifwit in för rätten.

Liberei, s. W. i. g. L. liberi, lakeiers klädning.

Licent, s. f. et slags tull. I Pommern och på flera ställen kallas sjötullen; Licent.

Licenteinnehmer, s. m. upbördsman wid sjötullen.

Licentkammer, s. f. 1. Personerne som hafwa at göra med och döma om sjötulls saker. 2. huset hwarest sjötullen betalas.

Licentgericht, s. n. sjötulls-rätt.

Licent-

Licentbedienter, ſ. m. pl. betjening wid ſötullen.

Licentiat, ſ. m. ſå kallas på Academier den ſom efter undergången Doctor-examen har fått frihet at bliſwa Doctor.

Licht, adj. u. adv. i. g. L. für: hell; ljus, klar, lyſande. Ein lichtes Gewölke; et ljuſt moln. Er ſchläft bis an den hellen lichten Morgen; han ſofwer tils ljuſa dagen. Es fängt an licht zu werden; det är i dagningen. Lichter Lohe brennen; ſtå i ljuſan låga. Ein lichter Körper; en lyſande kropp. Lichte Farben; ljuſa färgor. Fig. Nun wird es ihm licht im Verſtande; nu får han et klart begrep om saken. Ein lichter Wald (Forſtweſen); en ſkog ſom ej har många trän. Eine lichte Stelle im Holz; et ſtälle i ſkogen, där få eller inga trän äro. Einen Wald licht machen; hugga bort trän utur ſkogen. Lichte Hölzer, (Forſtweſen); löſſkog til åtſkilnad ifrån: Schwarzhölzer; barſkog. Lichter Zeug, (Jägerey); jägare-garn, nät, jagtlappar. Ein Netz mit lichten Maſchen; et grofmaſkigt nät. Einen an den lichten Galgen hängen; uphänga en i galgen wid landswägen. Die Thüre ſoll im Lichten noch einmal ſo hoch als breit ſeyn; dören ſkal uti öpningen wara än en gång ſå hög ſom bred.

Licht, ſ. n. Lichter pl. ljus, fig. ſken, uplysning. Das Sonnenlicht, das groſſe Weltlicht; ſolens-ljus, ſol. Der Mond hat ein geborgtes Licht; månen har et lånt ljus. Einem das Licht verbauen; bygga ſå at dagsljuſet därigenom tages bort för någon. Die Stube hat nicht Licht genug; det är något mörkt i rummet. Mit anbrechendem Licht; uti dagningen, gryningen. Zwiſchen zwei Lichten, i. g. L.; uti ſkymningen. Das volle Licht (des Mondes); fullmåne. Das neue Licht; nymåne, nytänding. Im abnehmenden Licht; uti nedanet. In dieſem Licht iſt nicht gut ſäen; det är intet godt at ſå uti denna månens ſkifte. Das Mondenlicht; månſken. Er weiß ſeinen Gemälden ſehr gut Licht und Schatten zu geben; han utdelar alt för wäl ljuf och ſkugga uti ſina målningar. Einem im Lichte ſtehen i. g. L.; ſkymma en, fig. wara honom i wägen. Sich ſelbſt im Lichten ſtehen; ſtå ſig ſjelf i ljuſet. Etwas in einem falſchen Licht anſehen; icke betrakta en ſak utur ſin rätta ſynpunct. Er ſtellt die Sache in einem ganz falſchen Licht vor; han föreſtäller saken helt annorlunda än hon werkligen är. Ans Licht bringen; bringa fram i dagsljuſet. Eine Schrift ans Licht ſtellen; utgifwa en ſkrift, göra den allmän genom trycket. Nun habe ich ein Licht in der Sache bekommen; nu har jag fått ljus i saken, nu kan jag begripa henne. Das giebt viel Licht in der Sache; det tjenar til sakens uplysning. Das Licht des Lebens, Lebenslicht; lefwerne. Einem das Lebenslicht ausblaſen, v. N.; taga en af daga. Ein Licht in der gelehrten Welt; en ſom är eller har warit mycket berömd i den lärda werlden, ſom den har at tacka för många uplysningar. Wann hat er das Licht der Welt erblickt; när har han bliſwit född?

Licht, ſ. n. für: Kerze; ljus. Talglicht, Wachslicht, Nachtlicht; talgljus, warljus, nattljus. Licht ziehen; doppa ljus. Licht gießen; ſtöpa ljus. Das Licht abputzen; taga af ljuſet. Das Licht austhun; ſläcka ljuſet. Ein Ende, ein klein Stück Licht; en ljusbit. Ein Dieb ans Licht; en ljuſtjuf.

Lichtarbeit, ſ. f. arbete ſom göres eller åt gjordt wid ljus, nattarbete.

Lichtbaum, ſ. m. Rhizophora Mangle.

Lichtblau, i. g. L. adj. u. adv. ljusblå. S. Hellblau.

Lichtbraten, i. g. L. ſ. m. Lichtgans; en ſtek, en gås, ſom handwerkare giſwa deras folk, då de efter måltiden ſkola börja på at arbeta.

Lichtbraun, i. g. L. adj. u. adv. ljusbrun.

Lichtbrett, ſ. n. et tunt bräde med många hål på, hwarigenom ſeraljus kunna doppas på en gång.

Lichten, v. a. (Forſtweſen) hugga bort träden ur ſkogen, emedan det då blir ljuſare där, uthugga en ſkog.

Lichten, i. g. L. v. a. gelichtet, p. 1. lyfta, 2. lätta, 3. loßa. Den Anker lichten; uplyfta eller winda up ankaret. Eine Tonne lichten; lyfta en tunna. Ein Schiff lichten; loßa, utlaſta et fartyg. Eine Kaſſe lichten; uttöma en caſſa. Den Proteſt lichten (Handelswesen); uphäfwa proteſten. Sein Verſtand lichtet ſich auf; hans förſtånd klarnar up.

Lichter, ſ. m. en pram hwarmed man lättar eller laſtar utur et ſtörre fartyg.

Lichterloh, adv. uti ljus lågg.
Lichtform, f. f. ljus-kärna, ljusform.
Lichtfuchs, f. m. Hellfuchs; en rödaktig häst af mycket ljus färg.
Lichtgans, f. f. S. Lichtbraten.
Lichtgarn, f. n. garn til ljuswekan. S. Dochtgarn.
Lichtgelb, adj. u. adv. ljusgul.
Lichtgestalt, f. f. en ljusgestalt eller hamn. Die Lichtgestalten des Mondes; månens åtskilliga gestalter wid des siften.
Lichtgestelle, f. n. ställning hwarpå de slöpta ljusen hängas.
Lichtgiesser, f. m. ljus-stöpare.
Lichtgrau, i. g. L. adj. u. adv. ljusgrå.
Lichtgrün, i. g. L. adj. u adv. ljusgrön.
Lichtguß, f. m. hålet uti ljusformen, hwari wekarne doppas.
Lichthut, f. m. Lichthütlein, f. n. en liten, hatt af bleck at utsläcka ljusen med.
Lichtkammer, f. f. 1. ljuskammare, 2. Personer som wid et Hof hafwa omsorg om ljusen och hwad därtil hörer. Den som har öfwerupsigten däröfwer kallas: Lichtkämmerer, hwilken har under sig: Lichtkammerschreiber.
Lichtkasten, f. m. ljuslåda.
Lichtkerze, f. f. et ljus af wax eller talg.
Lichtknecht, f. m. Leuchterknecht; ljusknekt.
Lichtkorb, f. m. ljuskorg.
Lichtkrämer, f. m. ljuskrämare.
Lichtlade, f. f. S. Lichtkasten.
Lichtloch, f. n. et hål hwarigenom sken af dagen eller ljuset kan falla in.
Lichtlein, f. n. Dim. et litet ljus.
Lichtmasse, f. f. en massa af ljus, hela mängd af ljusstrålarna.
Lichtmesse, f. f. Lichtweihe, f. f. kyndersmässa, som infaller den 2 Febr. Fest. Purificat. Mar.
Lichtmoos, f. n. Lichtflechte, f. f. ljusmoßa, Lichen candelarius.
Lichtmücke, f. f. mygg, Culex pipiens.
Lichtösel, n. W. S. Lichtschnuppe.
Lichtputze, i. g. L. f. f. S. Lichtscheere.
Lichtrecht, f. n. rättighet at bryta igenom grannens wägg, för at få dag uti sin byggning.
Lichtroth, adj. u. adv. besser: Hellroth. S. unter Hell.
Lichtschacht, f. m. en schakt som föres ut, för at få ljus i grufwan.
Lichtscheere, f. f. ljussax.
Lichtscheerenschaale, f. f. Lichtscheerenteller, f. m. en plåt at lägga ljussaxen på, ljussax-foder.
Lichtscheu, adj. u. adv. skygg för ljus. fig. skygg at wisa sig. Ein lichtscheuer Schriftsteller; en skriftställare som ej will bliswa bekant.
Lichtschirm, f. m. ljusskärm.
Lichtschneuze, i. g. L. f. f. S. Lichtscheere.
Lichtschnuppe, f. f. der ausgebrannte Docht vom Licht; ljusbrand.
Lichtschreiber, Lichtkammerschreiber, f. m. S. Lichtkammer.
Lichtspieß, f. n. ljusspett, ljussticka.
Lichtstecher, f. m. S. Lichtknecht.
Lichtstock, f. m. en gemen ljusstake utaf trä.
Lchtstrahl, f. m. ljusstråle.
Lichtstumpf, f. m. Lichtstümmel, i. g. L. ljusbit.
Lichtthurm, f. m. S. Leuchthurm.
Lichtträger, f. m. den som bär ljuset.
Lichtvoll, adj. u. adv. ljus. Eine lichtvolle Wolke; en ljus sky. Eine lichtvolle Idee; et mycket klart begrep. Ein lichtvoller Verstand; et förstånd som gör sig klara begrep om alt.
Lichtwurm, f. m. lysmask.
Lichtzieher, f. m. ljusstöpare.
Lichtzug, f. m. ljus-kärna.
Lieb, adj u. adv. kär, älskelig. Mein liebster Freund; min käraste, bäste wän. Wie der liebe Gott will; alt som Gud behagar. Lieber Gott! min Gud! Unser lieber getreuer; wår Troman och älskelige. Einen lieb haben; älska någon, holla honom kär. Einen lieb gewinnen; fatta kärlek til någon. Für lieb nehmen; holla til goda. Seine Ankunft war allen sehr lieb; han war mycket kärkommen. Einem alles liebes und gutes erweisen; i. g. L. bewisa någon alt godt, all möjelig wänskap och godhet. Er hat nicht das liebe Brodt im Hause; han har intet en gång bröd i huset. Ich sähe am liebsten, daß er nicht käme; jag ser helst at han ej kommer. Jemand am liebsten haben; holla mäst utaf någon.
Liebäugeln, v. n. mit dem Hfw. haben; gifwa kärliga blickar.
Liebchen, i. g. L. f. n. für: eine geliebte Person; ens käraste, käresta, en kär person. Mein Liebchen; mitt hjerta, min söta.
Liebden, Ew. Liebden; en titel som Furstliga Personer gifwa hwarannan, Eders Kärlighet.

Liebe,

Liebe, f. f. kärlek, älskog, hog. Die eheliche, väterliche, kindliche, Sohns-liebe; den ägta, faderliga, barnsliga, sonliga kärleken. Die sinnliche, irrdische, göttliche Liebe; sinnlig kärlek, kärlek för det jordiska, det gudomeliga. Ihr Antlitz leuchtet Liebe, und ihre Brust flammt Tugend; hennes ögon glänsa af kärlek, och hennes hjerta lågar af dygd. Liebe zu jemand tragen; älska någon. Einem viele Liebe beweisen; gifwa en många prof af godhet och wälwilja. Thue mir das zu Liebe; gör mig det til wiljes. Er hat nichts anders als Liebe im Kopf; han föter endast älskog. In Lieb und Leid; uti nöd och lust. Die Liebe zum Spiel; hog för at spela, spelwurm. Lust und Liebe zum Dinge macht alle Arbeit geringe, Sprw. oförtrutet arbete öfwerwinner alt, trägen winner.

Lieben, v. a. geliebt, p. älska. Er liebt sie auf das äusserste; han älskar henne på det högsta, han tilbedjer henne.

Liebenswürdig, Liebenswerth, adj. u. adv. älskanswärd.

Lieber, comp. von lieb; liebste, sup. kärare, kärast, adv. helre. am liebsten; helst, adv. Ehre und guter Name ist das liebste, was man auf der Welt hat; ingen ting kan wara kärare än hedern och et godt namn. Lieber todt als ungetreu; helre död än otrogen. Die lustigste Gesellschaft ist ihm die liebste; han söker helst det roligesta sällskapet.

Lieber! interj. käre! Lieber! warum wollen wir uns zanken; käre! lät oß icke träta. Ei lieber! komm geschwind wieder; jag ber dig at komma snart igen.

Liebesangelegenheit, f. f. älskogshandel.

Liebesantrag, f. m. kärleks-förklaring.

Liebesapfel, f. m. eine Art Nachtschatten; Solanum Lycopersicum.

Liebesband, f. n. kärleksband.

Liebesbegierde, f. f. kärleksbegärelse.

Liebesbezeigung, f. f. kärleks-betygelse, kärleksbewisning.

Liebesblick, f. m. en kär upsyn, et kärligt ögonkast, en öm blick.

Liebesbrief, f. m. Liebesbriefchen, f. n. kärleks, älskogs-bref.

Liebesbuch, f. n. kärleks-historia, Roman.

Liebesbündniß, f. n. S. Liebeshandel.

Liebesdienst, f. m. kärleks-tjenst; it. wänskap, wänstycke, godhet.

Liebesfieber, f. n. kärleks-siuka.

Liebesflamme, f. f. Liebesfeuer, f. n. Liebesbrunst; kärleks-eld, brinnande kärlek.

Liebesgedanken, f. pl. kärlekstankar. Er geht mit Liebesgedanken schwanger, i. g. L. han går med älskogstankar.

Liebesgedicht, f. n. kärleksvers.

Liebesgeschichte, f. f. 1. kärleks-historia, 2. kärlekshandel.

Liebesgespräch, f. n. kärleks-samtal.

Liebesgott, f. m. kärleks-gud, Astrild.

Liebesgrillen, f. pl. kärleksgriller.

Liebeshandel, f. m. kärlekshandel. Liebeshändel, pl. kärleksaker.

Liebeskampf, f. m. kärleksstrid.

Liebeskrankheit, f. f. S. Liebesfieber.

Liebeskind, i. g. L. f. n. et oägt barn.

Liebeskrieg, f. m. kärlekstråta.

Liebeskuß, f. m. kärleks-kyß.

Liebeslied, f. n. kärleks-wisa.

Liebeslust, f. f. kärleks-nöje.

Liebesmahl, f. n. der alten Christen; kärleksmältid.

Liebesneigung, f. f. kärleksböjelse.

Liebespein, f. f. kärleks-smärta.

Liebespfand, f. n. kärleks-paut.

Liebespflicht, f. f. kärleks-plickt.

Liebesprobe, f. f. kärleks-prof.

Liebesqual, f. f. S. Liebespein.

Liebessachen, f. pl. kärleksaker. S. Liebeshandel.

Liebesscherz, f. m. kärleksskämt.

Liebesschule, f. f. kärleksskola.

Liebesspiel, f. n. kärleks-öfning.

Liebessprache, f. f. kärlekens-språk.

Liebestrank, f. m. kärleks-dryck, förtjusande dryck.

Liebesverständniß, f. n. S. Liebeshandel.

Liebeswerk, f. n. kärleks-werk.

Liebevoll, adj. u. adv. kärleks-full, wänkär.

Liebgewinnen, Liebhaben, S. unter Lieb.

Liebhaber, f. m. älskare, en som tycker om något, som är beädrig därefter. Ein Liebhaber von französischen Büchern; en som gerna läser fransyska böcker. Ein Liebhaber vom Wein; en som gerna dricker win. Er ist ein Liebhaber von alten Münzen; han samlar gamla mynt. Seine Waare findet keine Liebhaber; hans wara finner inga köpare, den är ej begärlig. Es kommt auf den Liebhaber an; det kommer an på at finna någon hogad. Er ist zwar kein Kenner der Musik, aber doch ein Liebhaber derselben; han är wäl

intet någon kännare af Musik, men han har dock smak därföre.

Liebhaberei, f. f. tycke för något, begärelse at besitta, at ega något, begärighet.

Liebhaberin, f. f. älskarinna; it. som är begärig efter en sak.

Liebkosen, v. a. geliebkoset, p. wisa kärleks-betygelser, klappa, smeka, smickra. Die Mutter liebkoset ihr Kind; Modern klappar, kyssar sitt barn. Der Hund liebkoset seinem Herrn; hunden smekar sin Herre. Man kann nicht sagen, daß er eben vom Schicksal sehr ist geliebkoset worden; man kan ej säga at lyckan just smickrat honom.

Liebkosung, f. f. kärleks betygelse, smek, sött tal. Einen durch Liebkosungen einnehmen; intaga någons sinne genom sött tal och kärleksbetygelser.

Lieblich, adj. u. adv. ljuflig, angenäm, söt, smekande. Ein lieblicher Geruch; en ljuflig lukt. Liebliche Worte; söta ord.

Lieblichkeit, f. f. ljusighet.

Liebling, f. m. 1. den som man älskar mäst, hjertunge, smekunge. 2. som står wäl anskrifwen hos en, som har någons förtroende. Der kleinste Sohn ist der Liebling der Mutter; den yngsta gåssen är moderns hjertunge. Luines war Ludwig XIII Liebling; Luines hade Ludwig XIII hela förtroende, han hade hans hjerta i händer.

Lieblingsidee, f. f. en föreställning som man mäst sysselsätter sig med.

Lieblingsmaterie, f. f. sak som man helst talar om, favorit-ämne.

Lieblingsname, f. m. Favorit-namn, namn som man mäst tycker om.

Lieblingswerth, f. n. et särdeles wärde, pretium affectionis.

Lieblos, adj. u. adv. kärlekslös, obarmhjertig. Ein liebloser Mensch; en som har intet någon menniſko-kärlek. Ein liebloses Bezeugen; et kaltsinnigt upförande. Einen lieblos abweisen; afwisa en med hårda ord.

Lieblosigkeit, f. f. kärlekslöshet, obarmhertighet.

Liebreich, adj. u. adv. kärleks-rik, kärlig, wänlig, mild.

Liebreitz, f. m. det som särdeles intager och förtjuser någons hjerta, som retar til kärlek, it. behaglighet, fägring. Bei ihm sind alle Liebreize der Schönheit vergeblich; han känner intet skönhetens intagande kraft. Der Liebreiz der Tugend wirkt auf jedes gute Herz; dygdens behaglighet intager hwart ädelt hjerta. Der Liebreiz der Natur; Naturens fägring.

Liebreizend, adj. u. adv. retande til kärlek, angenäm, fager, skön, söt. Ein liebreizendes Mädgen; en wacker, täck, söt flicka.

Liebreizungen, f. f. pl. kärleks-retelser, hjertas intagande, skönheter som röra hjertat.

Liebschaft, f. f. kärlekshandel.

Liebste, am liebsten. S. lieb und lieber.

Liebster, f. m. Liebste, f. f. i. g. L. käraste, käresta.

Liebstöckel, f. m. (Pflanze) libsticka, Ligusticum Levisticum.

Liebwerth, i. g. L. adj. u. adv. kär, dyr.

Lied, f. n. Lieder, pl. wisa, sång, qwäde. Ein geistliches Lied; en psalm. Ein weltliches Lied; en wisa. Danklied, Loblied; lofsång. Heldenlied; bardasång. Hochzeitlied; bröllopsvers. Das hohe Lied Salomons; Salomos höga wisa. Morgenlied; morgonpsalm. Schäferlied; herdaqwäde. Siegslied; segersång. Trinklied; supwisa. Trauerlied; sorgeqwäde. Hier in dem schattigten Hain (lucus) erschallen der Nachtigal reizende Lieder; i denna skuggiga lund skalla näckergalens förtjusande slag. Fig. i. g. L. Er wird bald ein ander Lied singen müssen; han lärer snart få tala utur en annan ton. Das ist ein ganz ander Lied; det låter helt annorlunda. Das war das Ende vom Liede; det war slutet på leken.

Liederbuch, f. n. en bok med allahanda wisor til åtskilnad ifrån psalmboken. S. Gesangbuch.

Liedersänger, f. m. en som på gator och krogar sjunger allahanda slags wisor. S. Bänkelsänger.

Liederdichter, f. m. en lyriſk skald.

Liedchen, Liedlein, Dim. f. n. en liten wisa. Davon weiß ich auch ein Liedchen zu singen; jag wet också at tala därom, jag har också förfarit något däraf.

Liederlich, i. g. L. adj. u adv. liderlig, wårdslös, slösaktig, snöpligen. Liederlich Gesindel; liderligt följe. Er geht sehr liederlich mit seinen Sachen um; han är mycket wårdslös med sina saker. Liederliche Arbeit; slått arbete. Eine liederliche Ursache; en lappris orsak. Viel Geld lieder-

liederlicher Weise verzehren; slösa bort mycket penningar. Einen Ort dem Feinde liederlicher Weise übergeben; snöpligen öfwergifwa en fästning åt fjenden.

Liederlichkeit, f. f. liderlighet, wårdslöshet, slösaktighet.

Liedern, v. a. (Bergbau) geliedert, p. omgifwa, -bekläda med läder, öfwerdraga med pumpläder.

Liederung, f. f. (Bergbau) pumpläders påsättande och hela inrättningen därmed wid wattenwerk.

Liefern, v. a. u. n. lefras. S. gerinnen.

Liefern, v. a. geliefert, p. lefwerera, inlemna. Wie viel Getraide hat ein jeder ins Magazin zu liefern; huru mycket spanmål har hwar och en at lefwerera til magasinet? Er hat mir das Geld noch nicht geliefert; han har ån intet inlemnat penningarna til mig. Fig. Eine Schlacht liefern: lefwerera, holla en träfning. Nun ist er ganz geliefert, i. g. L. nu år han aldeles förlorad, nu år det ute med honom, nu år ingen räddning mera för honom.

Lieferung, f. f. lefwerering, aflemning, fyldighet at lefwerera något för penningar.

Lieferungsschein, f. m. skrifligt bewis på fedd lefwerering.

Liegen, v. n. lag, imp. liege, imper. gelegen, p. ligga, fig. wara, wara belägen, angelägen. Hier liegt alles durch einander durch; här ligger alt om hwartannat, utan ordning. Auf dem Ellbogen liegen; låna eller stödja sig på armbogen. Das Kleid liegt nicht dicht an; klädningen sluter ej wål. Der Wein hat lange gelegen; winet år gammalt. Das Bett liegt so hart, i. g. L. sängen år mycket illa, eller hårdt bäddad. Er hat schon acht Tage gelegen; han har redan warit åtta dagar sjuk, eller sängliggande. In Kindesnöthen liegen; wara i barnsnöd. In den Wochen liegen; ligga i barnsång. Das Feld liegt voller Steine; hela marken år full med stenar. Brach liegen; ligga i linda. Ungebaut liegendes Land; mark som ej år upodlad. Er hat viel Geld liegen; han har mycket penningar som intet stå på ränta. Liegende Gründe; fast egendom, fastigheter, til åtskilnad ifrån lösören. Stockholm liegt am Mälersee; Stockholm år belägen wid Mälaren. Wir liessen die Stadt zur Rechten liegen; wi lemnade Staden åt höger. Im Vortheil liegen, (Fechtkunst); hafwa en fördelaktig ställning. Liegen, (Bergwerk) vor Ort liegen; arbeta på en ort i grufwor. Mit jemanden unter einer Decke liegen; spela med någon under et täcke. Sich beständig in den Haaren liegen, n. W.; härluggas, träta ständigt. Auf der Bärenhaut liegen; latas. Es liegt mir so auf der Brust; det trycker, spänner mig så öfwer bröstet. Es liegt mir auf alle Glieder; jag känner en wiß tyngd uti alla lemmar. Mit dem Gewehr in Anschlag liegen; lägga an med bößan. Zu Felde liegen; wara i fält. Die Spanier liegen nun schon zwei Jahre vor Gibraltar; Spanjorerne hafwa redan i twå år belägrat fästningen Gibraltar. Auf seinem Gute liegen 100 Mann; han har hundra Mann til inqwartering på sin gård. Mit jemand vor Gericht liegen; hafwa rättegång med någon. Immer über den Büchern liegen; läsa ständigt. Einem auf dem Halse liegen, i. g. L. wara någon til beswär. Einem mit Bitten immer in die Ohren liegen, i. g. L.; ligga öfwer en med böner. Hier liegt aller Handel und Wandel; all rörelse har stadnat här på orten. Die Sache liegt am Tage; saken år klar och uppenbar. Der Unterschied liegt darin; åtskilnaden kommer därpå an. Hierin liegt das Feine des Geschmacks; häruti består smakens finhet. Die Sache liegt ihm noch immer im Kopf; han tänker ån ständigt därpå. Das ist das einzige, was ihr am Herzen liegt; det år det endesta, som ligger henne om hjertat, som hon bryr sig om, som hon oroar sig öfwer. Es liegt nichts daran; det år ej wårdt med. Es liegt viel daran; det har mycket på sig. Mir liegt viel daran; jag år mycket angelägen därom. Was ist daran gelegen; hwad år det mer? Woran liegt es; hwad år orsaken därtil? An mir lag es nicht; det stod intet hos mig. Liegt was daran, ob ich hingehe oder nicht; hindrar det något, om jag går dit eller ej? Liegend toll, in Gegensatz von rasend; galen, i motsats af rasande.

Liegamboß, f. m. et fastliggande smedjestäd, hos koppartslagare.

Liegegeld, f. n. (Schiffarth) liggpenningar.

Liegende, s. n. (Bergbau); nederſta planen i en gång til åtſkilnad ifrån den öfre: das Hangende.

Lieger, s. m. liggare, en köpmansbetjent ſom ſtändigt ligger eller uppehåller ſig på en främmande ort för handelns ſkull.

Liegeſtunde, s. f. (Bergwerk) Auſſetzſtunde; hwiloſtund.

Liegetage, s. pl. (Schiffarth); liggedagar.

Liegezeit, s. f. foglarnas liggtid.

Liere, s. f. (Salzwerk); ſå kallas murorna omkring härden i ſalthyttor.

Lieſchen, i. g. L. Dim. von Eliſabeth; Liſa.

Lieſchgras, s. n. S. unter Gras.

Liebpfund, s. n. lispund, en wigt om 14 til 16 marker i Tyſkland och om 20 i Sverige.

Ligatur, s. W. s. f. et band hwarmed man förbinder något. it. (Bortenwürker), S. Bandtreſſe.

Lilie, s. f. lilja. Die weiſſe Lilie; hwit lilja, Lilium candidum. Feuerlilie; brandgul lilja, Lilium bulbiferum. Krulllilie; krolllilja, Lilium Martagon. Marmorlilie, Prachtlilie; Glorioſa Superba. Oſterlilie; påſklilja, Narciſſus Pſeudo - Narciſſus. Schwerdtlilie; ſwärdslilja, Gladiolus. Gelbe Schwerdlilie; Iris Pſeud - acorus. Specklilie; matledstråd, Lonicera Periclomenum. Marmorlilie, Schachblume, Kibizblume; wipblomma, Fritillaria Meleagris. Liljen-Convalljen; lilja convallie, S. Maiblume.

Lilienaſphodille, s. f. Hemerocalis.

Lilienbaum, s. m. lilje-träd, Liriodendrum liliifera.

Liliengeruch, s. m. lukt af liljor.

Liliengrün, s. n. en grön ſaftfärg, ſom göres af blå ſwärds-liljor.

Lilienhyacinthe, s. f. en art Stjern-Hiacinth, Scilla Lilio Hyacinthus.

Lilienkreuz, s. n. et kors ziradt med liljor.

Lilienöl, s. n. olja hwaruti lilje-blad blifwit lagde.

Lilienſtein, s. m. Enkrinit; enkrinit, liljeſten, Encrinus.

Lilienweiß, adj. u. adv. hwit ſom liljor.

Limonade, s. W. s. f. en dryck af watten, citronſaft och ſocker.

Limone, s. f. lemon.

Limonienbaum, s. m. lemon-träd, Citrus Limon.

Linbaum, s. m. S. Krumholzbaum.

Linde, Lindigkeit, S. Gelinde, Gelindigkeit.

Linde, Lindenbaum, s. m. lind, lindträd, Tilia Europaea.

Lindenbaſt, s. m. baſt af lind.

Lindenblüthe, s. f. lind-blomma.

Lindenholz, s. n. lind-trä.

Lindenhonig, s. m. honing ſom bien hämta utur lind-blommor.

Lindenkohle, s. f. pl. lind-kol.

Lindenlaus, s. f. et ſlags bladlöß på lindträd, Aphis Liliae.

Lindenmiſtel, s. m. et ſlags fogellim ſom wäxer på lindträd, lind-miſpell, Viſcum Album Miſpell.

Lindenwald, s. m. lindſkog.

Lindern, v. a. gelindert, p. lindra, liſa, ſtilla. Seine Freundſchaft lindert ihren Kummer; hans wänſkap lindrar hennes ſorg. Es lindert ihm die Beſchwerde über der Bruſt, wenn er im Bette aufrecht ſitzt; der liſar hans bröſtklämning, när han ſitter uppe i ſängen. Eines Zorn lindern; ſtilla någons wrede, S. mildern, mindern.

Linderung, s. f. lindring, liſa. Die Linderung der Strafe; lindring i ſtraffet. Er ſpürte gleich Linderung, ſo bald er dieſe Arznei genommen hatte; detta botemedel gaf honom ſtraxt liſa.

Linderungsmittel, s. n. et lindrande, lenande medel.

Lindwurm, v. W. s. m. lindorm, dråke, S. Drache.

Lineal, s. n. linial.

Lineamenten, s. W. s. pl. im Geſicht; anſigtesdrag, liniamenter, mynd.

Linie, s. f. Linien; linie, ſtrek, rad, Aequator, (Aſtron.) rang (Schiffsbaukunſt), förſkantsning med graf och wallar (Kriegskunſt), penſelſtrek (Mahlerkunſt) tömmar hwarmed framhäſtarna regeras, tjonde del af en tum (Längenmaas), ſlägt, ſtamm, gren, ſida, (Genealogie). Linien ziehen; draga linier, liniera. Eine Perpendicularlinie; en lodrätt linie. Grundlinie; hufwuddrag af en grundritning. Die Linie mit der Zimmerſchnur; ſtreket ſom timmermän göra med det kritade ſnöret. Die Häuſer ſtehen alle in einer Linie; huſen äro alla byggde uti en jämn rad. Geſichtslinie; ſynlinie i Optiken. Ein Schiff von der Linie; et rangſkepp. Linie machen; ſtälla krigsſkepp i ordning til at ſlås med fienden. Die erſte und andere Linie des Heers; förſta och andra linien

af en krigshär; Vertheidigungslinien; försvarslinier. Die feindlichen Linien übersteigen; bryta igenom fiendes förskansningar. Die Ukrainische Linie ist ein fortlaufender mit Pallisaden besetzter Wall, 20 bis 30 Meilen lang mit 28 Forts; den Ukraniska linien är en 20 til 30 mils lång sträcka af en med Pallisader besatt wall, och som har 28 skantsar. Eine Geschlechtslinie; slägtregister. Sie sind in gerade aufsteigender Linie mit einander verwandt; de äro slägt uti rätt upstigande Linia. Es giebt drei Linien von dieser Familie; denne stammen har tre grenar. Sowohl von der männlichen als weiblichen Linie; so wäl på swärdssom qvinno-sidan. Die Linien der Lettern, (Schriftgiesserei); likartiga stylars likställighet.

Linienblat, s. n. linieradt papper.

Linienschiff, s. n. rangskepp.

Linienpapier, s. n. S. Linienblatt.

Linienzieher, s. m. en mäßings- eller stålpenna at draga linier med.

Liniiren, v. a. liniirt, p. liniera.

Link, adj. u. adv. wänster, orätt. Zur linken Hand; åt wänster, til wänster. Der linke Flügel der Armee; Armeens wänstra flygel. Die linke Seite des Tuchs; orätta sidan af kläded. König Ludwig XIV. ließ sich die Maintenon zur linken Hand antrauen; Konung Ludwig XIV. lät wiga sig til höger wid Mad. Maintenon. Sie sind von der linken Seite verwandt; de äro slägt, men litet på sned.

Links, adv. linkisch; til, åt, på wänster, wänsterhändt. Sich links wenden; wända sig til wänster. Links seyn; wara wänsterhändt. Links schreiben; skrifwa med wänstra handen. Er weiß sich links und rechts zu kehren; han wet at wända och sticka sig. Sich sehr links bei einer Sache nehmen, i. g. L.; bära sig mycket oskickligt, helt annorlunda åt, än man borde göra.

Linnen, i. g. L. s. pl. groft linne at packa waror uti.

Linse, s. f. 1. lins, et slags små ärter, Ervum Lens. 2. små glas som på båda sidor äro uphögdt slipade. Die Linse im Auge; kristallwätska uti ögat, Lens crystallina. Meerlinsen; andmat. S. Entengrün, Wasserlinsen.

Linsenacker, s. m. en åker sådd med linsor.

Linsenbaum, Blasenbaum, s. m. Colutea.

Linsendrüse, s. f. (Anatom.) en linsartig körtel.

Linsenförmig, adj. u. adv. hwad som ser ut som en lins.

Linsenglas, s. n. Linsenförmiges Glas; et glas som på båda sidor är uphögdt slipadt. S. Linse.

Linsengericht, s. n. linsemos.

Linsenstahl, s. m. (Kunstdrechsler); et slags fint swarfjärn.

Linsenstein, s. m. Lens Lapidea. Koralpenningar, Porpiter, Porpita. it. stenpenningar. Helicíter, Helicita.

Lionisch, adj. så kallas uti Tyskland, på wißt sätt utaf cementeradt koppar giorde ägta guld- och silfwer-galoner, o. s. w.

Lippe, s. f. läpp. Unterlippe, Oberlippe; underläpp, öfwerläpp. Mit den Lippen zuschmecken, einschlupfen; läppja. Es soll nie über meine Lippen kommen; det skal aldrig komma utur min mun. Er läßt die Lippen sehr hängen; han hänger läppen.

Lippfisch, s. m. snyltra, Labrus.

Lisirband, s. m. (Bortenwirker); et slags blommeradt band.

Liquidation, s. W. s. f. räknings afgörande, afslutning, liquidation.

Liquidiren, s. W. v. a. liquidirt; afgöra, afsluta en räkning, holla liquidation.

Lispeln, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben, gelispelt, p. läspa, fig. hwiskra, sorla. Die Eifersucht lispelte ihm diese Rache ins Ohr; swartsjukan hwiskade honom denna hämden i örat, ingaf honom at hämnas på det sättet. Sanfte Bäche lispelten durch das Gebüsche hervor; angenäma bäckar sorlade fram ibland buskarna. Ein lispelnder Zephir hauchte ihr Hofnung und Liebe ins Herz, Poet. R.; en hwiskande Zephir andades henne hopp och kärlek i bröstet.

Lispeler, s. m. läsper.

Lispelnd, adj. läsp. S. Lispeln.

Lispfund, s. n. S. Liespfund.

Lißbonine, s. f. S. Moidor.

List, s. f. list, förslagenhet, slughet, konstgrep, swek, falskhet, bedrägeri. Eine Stadt durch List einnehmen; intaga en stad med list. Ihre List geht über alles; hennes förslagenhet, slughet öfwerträffar alt. Das war blos eine List von ihm; det war blott et konstgrep af honom. Jemanden eine List spielen; spela någon et listigt strek. Auf List bedacht seyn, mit List umgehen, List brauchen; umgås med swek. Ohne List

und Gefährde; utan swek och arga list. Hüte dich für ihn, er ist voller List; akta dig för honom, han är full med falskheter. Einen mit List fangen; bedraga en med list. Argliſt; illfundighet. S. Argliſt.

Liſtig, adj. u. adv. listig, slug, förslagen, full med konster och swek, swekfull, falsk, bedräglig. Ein listiger Mensch; en menniska som wet at winna sin affigt genom konstiga och hemliga medel. Seine Sachen sehr listig anfangen; bära sig mycket slugt åt. Listig aussehen, i. g. L.; se mycket betänklig ut. Hinterliſtig; bakslug.

Liſte, f. f. für: Verzeichniß; list, längd, förtekning på något, tafla, rulle. Die Liſte der Verstorbenen; mortalitätstafla. Die Soldaten in die Liste tragen; antekna soldaternas namn i rullen.

Litanei, f. f. litania.

Litze, f. f. lits, sno, snöre. Eine Litze um den Huth; en hattsno. Mit Litzen besetzt; besatt med snören. Ein breiter Besatz von Litzen, i. g. L.; en litsqward.

Litzenbruder, f. m. så kallas i Tyskland de som hafwa upwaktning wid postwagnar at packa på och af dem, samt bära och skaffa stora paketer och kofferter på posthus och därifrån til sina egare igen, postdragare.

Livree, f. W. f. f. liberi.

Livreebedienter, f. m. en lakaj i liberi.

Lob, f. n. ohne pl. beröm, lof, loford. Er steht bei jedermann in gutem Lobe; han har et godt beröm hos alla. Jemandes Lob ausbreiten; utsprida någons lof. Einem ein grosses Lob beilegen; giswa en stora loford. Das ist in meinen Augen eben kein Lob; det är uti min tanke intet just något som förtjenar berömmas. Eigen Lob ſtinkt, Spw.; eget beröm luktar illa.

Lobbegierig, adj. u. adv. begärig efter beröm.

Lobbegierde, f. f. begär efter beröm.

Loben, v. a. gelobt, p. lofwa, berömma, prisa, rosa, tycka om. Gott sey gelobt; lofwad ware Gud! Wer will nicht gerne gelobt seyn; hwem will ej gerna berömmas? Jeder Kaufmann lobt seine Waare; hwar köpman rosar sin wara. Wie hoch lobt er die Elle, i. g. L.; huru mycket begär han för alnen? Er wird das Markt nicht loben; han lärer ej rosa marknaden. Ich lobe mir die Mittelstrasse, i. g. L.; jag tycker, medelwägen är bäst, jag holler med medelwägen.

Lobenswerth, adj. u. adv. lofwärd, priswärd.

Lobeserhebung, f. f. loford, berömmelse. S. Lob.

Lobgedicht, f. n. vers til någons beröm och åreminne.

Lobgesang, f. m. lofsång.

Lobgierig, adj. u. adv. lofgirig, lofsuk.

Lobgier, Lobgierde, f. f. lofgirighet.

Löblich, adj. u. adv. loflig, lofwärd, berömlig. Sehr löblich regieren; regera med allmänt beröm. Nach seiner löblichen Gewohnheit, i. g. L.; efter hans gamla wana. Eine löbliche Handlung; en berömlig gerning. Das löbliche Gericht; den lofliga Rätten.

Loblied, f. n. lofpsalm, lofsång.

Lobopfer, f. n. lofoffer.

Lobpreisen, inf. v. a. berömma, tala til någons beröm.

Lobrede, f. f. et tal som holles til någons beröm, åminnelse tal, åreminne.

Lobredner, f. m. loftalare, som författar et åreminne.

Lobsagen, B. W. v. n. lofsäga. S. Loben, Lobpreisen.

Lobschrift, f. f. en skrift til någons beröm, åreminne.

Lobsingen, v. n. lofsjunga.

Lobspruch, f. m. Lobsprüche, pl. loford, berömmelse.

Lobsucht, f. f. lofsjuka, åregirighet.

Lobsüchtig, adj. u. adv. lofgirig, fiken efter beröm.

Lobwürdig, adj. u. adv. S. Lobenswerth.

Loch, f. n. Löcher, pl. hål, öppning, wrå. Sich ein Loch in den Kopf fallen; slå sig et hål i pannan. Hundeloch; hundhus. Ein Loch in der Erde; en grop, jordkula, håla. Es halfen keine Vorbitten, er mußte ins Loch; inga förböner hjelpte, han måste krypa i fängelse. Alle Löcher durchkriechen; krypa igenom alla wrår. In einem elenden Loch sitzen; sitta uti et eländigt rum. Eine schlechte Maus, die nicht mehr als ein Loch weiß, Spw.; det är en eländig rotta som intet wet mer än et hål. Ein Loch in den Feind machen; bryta in i fienden. Das machte ein großes Loch in den Feind; det gjorde et stort nederlag ibland fienden. Das wird der Sache ein Loch machen; det lärer göra slut på saken. Wenn er ein Loch zustopft, so kommt ein anderes wieder offen; här han tilstoppar et hål, så öppnas strax et annat igen, när han betalar en skuld, så blir han skyldig igen på et annat ställe. Den Ort suchen

wo

wo der Zimmermann das Loch gelassen hat; n. R. söka dören, gå bort, skynda sig bort ur rummet til at rädda sig. Der Wind bläset aus einem kalten Loch; det är en mycket kall wind, som bläser ute.

Lochbaum, s. m. Loche, (Forstwesen); et träd som är satt til rämärke, och därföre är teknadt med et hål på en sida. S. Lachbaum.

Lochbohrer, s. m. Löcher, (Stellmacher); en stor nafwer, borr.

Locheisen, s. n. et järn som wisse handwerkare bruka at slå eller sticka hål med uti något.

Lochen, i. g. L. v. a. göra et hål, slå et hål. it. (Forstwesen) S. Lachen.]

Löcherbaum, s. m. (Papiermacher); en stor block om tio til 12 alnar med åtskilliga hål eller trågar uti, hwari trasorna stampas wid pappersbruk.

Löcherig, adj. u. adv. hälig, full med hål, söndrig. Ein löcheriges Brett; et häligt bräde. Der Hut ist löcherig; hatten är söndrig eller sönder.

Löcherschwamm, s. m. en art swamp hwars hatt står jordrätt och som inunder har många porer.

Lochholz, s. n. (Schuster); et fyrkantigt stycke eketrä med aflånga hål uti, hwaruti sollädret stötes.

Lochkehrer, s. m. (Becker); en stång med trasa på hwarmed rökhålet i bakugnen rensopas.

Lochring, s. m. (Schmiede); en tjock järncylinder, hwarpå det lägges som skal slås hål på. it. S. Lachring.

Lochsäge, s. f. sticksåg. S. Stichsage.

Lochscheibe, s. f. (Eisenarbeiter); en plåt med många hål på, som lägges under, när man will slå hål uti något annat.

Lochstein, Lochartstein, (Bergbau), s. m. en sten som är upsatt til rämärke af en grufwa

Lock, s. m. Lochbuch, (Schiffarth); logg, et mycket ofullkomligt sätt at måta skeppets lopp i hafwet. Die Schnur am Lock; loggline.

Lockaas, s. n. lock-as. S. Lockspeise.

Locke, s. f. lock. Die Haare in Locken legen; krusa hår, lägga dem i lockar. Ihr goldenes Haar floß auf ihre Schultern herab, P. R.; hennes gullgula hår fladdrade omkring hennes axlar.

Locke, s. f. (Jägerei); lock, lockning. it. det som brukas at locka foglar med. Die lebendige Locke; kallas när foglar lockas genom andra lefwande och därtil inrättade foglar. Die todte Locke; när lockning sker med lockpipa eller på dylikt sätt.

Locken, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben; locka, lägga lockmat, fig. draga til sig, reta, öfwertala, tubba, förföra. Der Gesangvogel lockt seine Gattin und die Henne ihre Küchlein; sångfogeln lockar sin macka och hönan ungarna. Die Raubthiere locken, körnen, åßen, i. g. L.; sätta lockmat åt rofdjuren. Fig. Das schöne Wetter hat uns an die freie Luft gelockt; det wackra wädret har lockat oß i fria lusten. Einen durch Gleißnerei an sich locken; draga en til sig genom sweck. Er läßt sich gar zu leicht von andern locken; han låter alt för lätt förföra sig af andra. Jemandes Dienstvolk an sich locken; tubba bort någons tjenstfolk. Damit kan er keinen Hund aus dem Ofen locken, n. R.; därmed uträttar han ingen ting. Sich locken, von Haaren; falla i lockar.

Lockheerd, s. m. fogel-giller.

Lockig, adj. u. adv. krusig, som faller i lockar.

Lockpfeiffe, s. f. lockpipa.

Lockspeise, s. f. lockmat.

Lockstimme, s. f. et låte hwarmed man lockar foglar eller djur, fig. ord hwarmed man söker öfwertala andra, en tubbande röst. Sein Ohr vor der Lockstimme der Wollust verstopfen; tillsluta sitt öra för wällustens retande, förförande röst.

Lockung, s. f. lockning, retelse, tubbande.

Lockvogel, s. m. lockfogel.

Locker, adj. u. adv. lös, lätt, pipig, skör, gles, mjuk, fig. slösacktig. Lockere Erde; lös jord eller mull. Lockeres Brodt; lätt, löst bröd. Lockerer Käse; pipig ost. Eine lockere Steinart; en mjuk, skör stenart. Ein lockeres Bett; en mjuk säng. Ein lockeres Gewebe; en gles wäfnad. Lockere Kohlen; sladdriga kol. Fig Locker leben; lefwa härligt, förslösa mycket penningar, wara slösaktig. Ein lockerer Vogel, i. g. L.; en lustig broder.

Lockern, v. a. i. g. L. göra löst, S. auflockern.

Loden, s. pl. (Forstwesen) unga löfträn som ej åro större än telningar.

Loderasche, s. f. falaska.

Lodern, v. n. mit dem Hfw. haben; gelodert, p. glödja, låga, ljunga, sladdra. Unter der Asche lodern; glödja under askan. In hellen Flammen lodern; stå i full

i full låga. Die Flamme lodert im Stroh; lågan ljungar i halmen. Das Licht lodert; ljuset fladdrar.

Löffel, s. m. Löffel, pl. sked. Ein silberner, hölzerner Löffel; en silfwersked, träsked. Ein Vorlegelöffel; en förläggsked. Ein Einlegelöffel; en sked, som kan slås ihop at hafwa hos sig på resor. Ein Löffelvoll; et skedblad full. Kochlöffel; slef. Schaumlöffel; skumslef. Er ist dessen so satt, als hätte er es mit Löffeln gegessen, u. R. han är aldeles mätt eller trött däraf. Die Löffeln (Jägern); harebron.

Löffelbaum, s. m. et amerikanisk träd, hwarutaf de göra sina skedar och slefwar, Kalmia.

Löffelblatt, s. n. skedblad.

Löffelblech, s. n. et bleck i köket hwaruti skedar hängas.

Löffelbohrer, s. m. hos åtskilliga handwerkare en borr, som framman til har skapnad af en sked.

Löffelei, s. f. S. löffeln.

Löffelente, s. f. sked-anka, Anas clypeata.

Löffelfohre, s. f. S. Krummholzbaum.

Löffelfutter, s. m. skedfoder.

Löffelgans, s. f. Löffelreiher, Löffler; skedgås, Platalea Avis Gralla, gen. Die weisse Löffelgans; Pelecan, Platalea Leucorodia.

Löffelkatze, n. W. s. f. et Fruentimmer som gerna låter älska sig, och betygar sin kärlek åt manfolken igen.

Löffelknecht, n. W. s. m. Löffler; en som hänger efter flickorna, en Jungfrupilt, snushane.

Löffelkraut, s. n. skedört, Cochlearia off.

Löffeln, i. g. L. v. a. u. n. mit dem Hfw. haben; 1. äta med sked. 2. hänga efter manfolk eller fruentimmer, skämta och smeka, pläga älskog med dem, betyga sin kärlek med mycket kyssande och omfamnande.

Löffeln, i. g. L. s. n. Löffelei, s. f. hängande efter Mannfolk eller Fruentimmer, mycket kyssande.

Löffelreiher, s. m. S. Löffelgans.

Löffelspeise, i. g. L. s. f. spenmat.

Löffelstampf, s. m. Löffelstamp, (Goldschmidh.) järnstämpel, hwaröfwer et skedblad får den fördjupning som det bör hafwa.

Löffelstiel, s. m. skedskaft.

Löffelweise, adv. skedtals.

Loge, s. f. Logen, pl. loger uti skådespelhus.

Logick, s. W. s. f. Förnuftslära.

Logikalisch, adj. u. adv. efter förnuftsläran.

Logiker, s. m. den som förstår förnuftsläran.

Logomachie, s. W. s. f. S. Wortstreit.

Logogryphe, s. m. en art gåta som ligger uti ordens tweetydighet.

Lohe, s. f. für; Flamme; låge. S. Lichterloh.

Lohe, s. f. Gerberlohe; bark, helst ekebark, hwarmed hudar barkas. Dem Leder die Lohe geben; barka, garfwa lädret. Lohe schälen, Lohe reissen; barka af eketräden.

Lohbad, s. n. (Gerber) et ställe hwarest barken torkas til garfning.

Lohballen, s. m. S. Lohkuchen.

Lohbett, s. n. en drifbänk uti trägårdar, som i ställe för dynga drifwes med garfware bark.

Lohbeize, s. f. barkbeta hwaruti hudar läggas, barkgrop.

Lohbrühe, s. f. watten hwaruti barken läggas i blöt.

Lohbrühleder, s. n. lüttticher Leder; läder som blifwit lagdt, at swälla i det wattnet, hwari man blött barken.

Loheiche, s. f. Wintereiche, Rotheiche, Haseleiche; ek.

Lohen, v. a. gelohet, p. lägga i barkbeta.

Lohfarbe, s. f. en rödbrun färg, som liknar garfware-bark.

Lohfarben, adj. u. adv. som har en sådan färg.

Lohfeuer, s. m. für: lodernd Feuer; ljus låge.

Lohgar, adj. u. adv. det som är tilredt med ekebark.

Lohgärber, s. m. garfware, ládermakare, til åtskilnad ifrån: Weißgerber; sämskmakare.

Lohgärberei, s. f. konst at tilreda läder med ekebark.

Lohgrube, s. f. barkgrop, barkbeta. S. Lohbeize.

Lohkuchen, s. m. den utlutade barken, som sedan stampas til bullar eller kokar och nyttjas til bränsle.

Lohmühle, s. f. barkqwarn, qwarn at stampa bark uti.

Lohmüller, s. m. en mölnare som stampar ekebark.

Lohme, s. f. eine Art Patschfüsse, Halbentenlomm, Colymbus arcticus.

Lohn, s. m. phne pl. lön, lega, betalning, arfwode. Einem Lohn und Brodt geben; gifwa en kost och lön. Gottes Lohn! Gud löne dig! Sich einen Gottes Lohn verdienen; göra et kärleksverk. Er giebt seinem

seinem Bedienten zwölf Rthlr Lohn; hans betjente får tolf Riksdaler i lega. Er wird schon einmahl seinen Lohn für das Unrecht bekommen, das er mir zugefügt hat; hun lärer nog en gång få betalning för det orätt han gjort mig. Ich gebe ihm jährlich dafür, daß er mir beim Abschreiben alter Urkunden hilft, etwas gewisses an Lohn; jag gifwer honom årligen et wisst anfwode, för det at han hjelper mig wid gamla handlingars renfriwing. Ein Arbeiter ist seines Lohnes wehrt; en arbetare är sin lön wärd. Undank ist aller Welt Lohn, Spr. man får ofwerallt kam til tack.

Lohnarbeiter, ſ. m. den som arbetar för lön, legohjon.

Lohnbegierig, adj. u. adv. den som ser på winst och winning.

Lohnen, v. a. gelohnt; p. löna, belöna, betala, wedergälla. Er lohnt seine Leute sehr gut; han löner sitt tjenstefolk mycket wäl. Seine mir Beifall lohnen; belöna en med bifall. Er hat mir mit Undank gelohnt; han har betalt mig med otack. So ward mir für meine gute Absicht gelohnt; det rik jag i wederlälning för min wälmening. Für Es lohnt sich der Mühe nicht; det lönar intet möhan. Det lönar sig icke. Das Getraide lohnt dies Jahr nicht; säden gifwer inter i spann i år. Diese Art Getraide lohnt viel besser als alles andere; detta sädeskorn fastar mycket mera af sig än alt annat.

Löhner, ſ. m. baadsmare. S. Taglöhner.

Lohnhandwerk, ſ. n. et handwerk hwars idkare arbeta blott för lega, inter til försäljning, som kallas: Kramhandwerk.

Lohnknecht, ſ. m. legodräng.

Lohnkutsche, ſ. f. hyrwagn. S. Miethkutsche.

Lohnkutscher, ſ. m. hyrkusk.

Lohnlakei, ſ. m. S. Lohnknecht; en lakai som ej är i ständig tjenst, utan leges blott på wiss tid.

Lohnreuter, ſ. m. et register hwarefter bergsmän få sin lön utbetalt.

Lohnreif, ſ. m. återstående lön.

Lohnschäfer, (Landwirthschaft) en förahere de som tjenar för lön, til åtskillnad ifrån: Seyschäfer, Pachtschäfer, Triftschäfer S. dessa ord.

Lohnsucht, ſ. f. winningssinka, omätteligt begär efter winning.

Lohnsüchtig, adj. u. adv. winningssiuk.

Zweiter Theil.

Lohntag, ſ. m. dag når arbetarne få sin lön.

Löhnung, ſ. f. lön, årdeles soldaternas aflöning.

Löhnungsliste, ſ. f. afslöningslista.

Löhnungstag, ſ. m. afslöningsdag.

Lohnzettel, ſ. m. förteckning på det som arbetare och tjenstehjon få i arbetspenningar och lön.

Lolchen, ſ. pl. så kallades i trakten emellan England och Nordamerikanerne, de Amerikaner, som hölle med England

Lolal, adj. u. adv. hwad som hörer til en wiss ort, later förklara sig dårutaf, är där endast wanligt, p. s. w.

Lolch, ſ. m. Lülch, Schwindelhafer, Tollkorn, Kuhweizen; repe Lolium perennirender Lolch; rentepe, Lolium perenne. Sommer, Taumelloch; dårerepe, snär, *Gadd*. Lolium temulentum. it. für: Taubkorn, Nadel; fläte, Agrostema Githago.

Lombard, ſ. n. Leihhaus; et hus eller en inrättning, hwarest man utlånar penningar på pant.

Lombenpiel, ſ. n. lombrepel.

Lombern, v. a. ſ. g. v. n. mit dem Hfw. haben; spela lomber.

Lommen, Lummen, ſ. m. ein Wasservogel; lomm, Colymbus arcticus.

Londrinen, Londrins, ſ. pl. et slags pletlösen som göres i Frankrike för at åtskas til Levanten.

Loos, ſ. n. Loose, pl. lott, lottkastning, sig. Oder: Das Loos werfen; kasta lott. Sein Loos in der Lotterie hat den höchsten Gewinnst gezogen; högsta winsten i lotteriet har fallit på hans lott. Eine Wahl durchs Loos entscheiden lassen; låta et wal komma an på lottkastningen. Beschränkheit bleibt das Loos des Menschen; det är menniskans lott at wara inskränkt. Traurig genug, daß so wenige Menschen mit ihrem Loose zufrieden sind; det är at beklaga, at så få menniskor äro nöjde med sitt öde.

Loosen, v. n. mit dem Hfw. haben, gelooset, p. kasta, draga lott.

Loosen, ſ. n. lötening, lottkastning.

Loosfugel, ſ. f. kulor som i åtskillige samhällen i Italien brukas wid omröstningar i ställe för sellwa rösterna. Durch Loosfugeln erwählen, ballotiren; gifwa rösterna igenom en kulas kastande i et wisst rum.

Loostopf, ſ. m. lyckpotta.

T

Digitized by Google

Looszettel, ſ. m. lottſedel.
Lorbeere, ſ. f. lagerbär.
Lorbeerbaum, ſ. m. lagerbärs-träd, lager, Laurus nobilis.
Lorbeerblatt, ſ. n. lagerbärsblad.
Lorbeerhain, ſ. m. lagerlund.
Lorbeerkirſche, ſ. f. fruckt af Prunus Lauro Cerasus. S. Kirſchloorbeerbaum.
Lorbeerkranz, ſ. m. Lagerkrans.
Lorbeerkraut, ſ. n. S. Kellerhals.
Lorbeeröl, ſ. f. lagerolja.
Lorbeerroſe, ſ. f. Oleander; Nerium Oleander.
Lorbeerwald, ſ. m. lagerſkog.
Lorbeerweide, ſ. f. jolſter. S. Weide.
Lorbeerſtrauch, ſ. m. lagerbuſke.
Lorbeerzweig, ſ. m. lagerqwiſt.
Lorche, Lorke, ſ. f. en art ſwarta ſwampar.
Lorrendreyer, Pr. W. ſ. m. lurendrägare.
Lorrendreyerei, Pr. W. ſ. f. lurendrägeri, förbudna warors införſel.
Los, adj. u. adv. lös, ledig, fri, utan. Loſe Zähne; lösa tänder. Loſe Erde; lös jord. Er geht frei und los; han går lös och ledig omkring. Los von aller Furcht; fri ifrån all fruktan. Los Geld; ſmå penningar. Eine loſe Perſon; en qwinsperſon, en förnedrad Jungfru. Los ſeyn; wara lös, fri, af, ſlippa. Gottlob daß ich von der Arbeit los bin; jag tackar Gud at jag ſlipper det arbete. Los werden; komma lös, bliſwa af med. Einer groſſen Laſt los werden; ſlippa et ſtort beſwär. Endlich bin ich ſeiner losgeworden; ändtligen har jag bliſwit af med honom, har jag fått bort honom. Einer Schuld los werden; betala ſin ſkuld. Einer Waare los werden; afſätta en wara. Er kann ſeine Waaren nicht los werden; han har ingen afſättning på ſina waror. Losbeichten, n. R. bikta rent ut, S. Herausbeichten. Losplatzen; taga bladet ifrån munnen, S. Herausplatzen.
Los; i ſammanſättningar betyder näſtan altid ſå mycket ſom: utan, fri ifrån, ſkild ifrån en ſak, t. E. troſtlos, grundlos, ſprachlos; tröſtlös, utan grund, mållös, o. ſ. w. På ſamma ſätt är det med följande ord och taleſätt:
Losarbeiten, v. a. arbeta lös. Endlich hat er es durch vieles Bitten losgearbeitet; i. g. L. ändtligen har han fått det fritt genom trägna böner.
Losbinden, v. a. lösa, uplösa, loſſa,
Losbitten, v. a. få något fritt genom trägna böner, befria någon genom ſin förbön.
Losbrechen, v. a. u. n. bryta löſt, bryta ut, bryta igenom, fig. ej längre holla eller förſtälla ſig.
Losbrennen, v. a. affkjuta, loſſa et gewär, gifwa fyr.
Losbringen, v. a. få löſt.
Losbürgen, v. a. få någon fri därigenom at man går i borgen för honom.
Losdrucken, v. a. S. losbrennen.
Losfahren, v. n. auf einen; falla på, öfwer någon, it. i. g. L. fara bort.
Losgeben, v. a. gifwa lös, ſätta i frihet, friſäga, friförklara.
Losgebung, ſ. f. frigifwing, frikallande.
Losgehen, v. n. gå lös, up, ſönder. it. börja. Das Band iſt losgegangen; bandet har gått up. Mit dem Degen in der Fauſt auf den Feind losgehen; angripa fjenden med wärjan i handen. So wie das Gewehr losging, ſo fiel er; ſom böſſa ſmall ſå föll han. Nun gehts los; nu börjar ſpelet, trätan, o. ſ. w.
Losgürten, v. a. lösa up gördeln, taga gördeln af.
Losgürtung, ſ. f. gördelns uplösning, aftagande.
Loshauen, v. a. u. n. hugga lös, hugga på.
Loshelfen, v. a. hjelpa lös.
Losheтzen, v. a. hetſa på, ſläppa hundarna lös. Freunde auf einander losheтzen; ſtifta owänſkap emellan wänner.
Loskaufen, v. a. köpa lös, lösa ut, återköpa. Sich von der Leibeigenſchaft loskaufen; betala en wiß ſumma penningar för at bliſwa fri ifrån lifegenſkapen.
Loskauf, ſ. m. utlösning, återköp, frikö pande.
Loskäuflich, adj. u. adv. hwad ſom kan återköpas, inlöſas, infrias.
Losknüpfen, v. a. uplöſa, göra lös.
Loskommen, v. n. komma lös, fri, undan, utur, ſlippa. Er kam glücklich los; han ſlapp lyckligen undan.
Loslaſſen, v. a. ſläppa, gifwa, ſläppa löſt, ſläppa ut, v. n. Das Band hat losgelaſſen; bandet har gifwit efter, har gått up. S. Losgehen.
Loßlaſſung, ſ. f. lösgifwande, lösſläppande.
Losmachen, v. a. göra, ſlita lös, lösa, uplösa, loſſa, ſläppa efter, befria, afſöndra, ſkilja, upbryta det ſom är faſtſpikadt. Sich losmachen; göra ſig lös, fri, befria ſig ifrån, ſätta ſig i frihet, ſkilja ſig, afwända

wänja sig wid, frisäga sig, weckla sig utur. Ich muß suchen mich von den traurigen Gedanken, den Sorgen loszumachen; jag måste söka at slå ifrån mig min ängslan, at göra mig ledig ifrån den sorgen. Sich von seinem Bedienten losmachen; skaffa sin betjent bort ifrån sig. Er muß suchen sich aus der Gesellschaft loszumachen; han bör söka at skilja sig wid det sällskapet. Sich von jemandes Umgang losmachen; uphäfwa umgänget med någon, höra up at umgås med honom. Morgen will ich mich endlich einmal von meinem Versprechen losmachen; i morgon tänker jag ändteligen at upfylla mitt löfte. Er wird sich schon loszumachen wissen; han lärer nog weta at weckla sig utur saken. Sich vom Joche losmachen; afskudda oket.

Losmachung, s. f. uplösning, befrielse.

Losreissen, v. a. rifwa, slita lös.

Losreissung, s. f. lössliting.

Lossagen, v. r. sich; säga sig lös, upsäga, afsäga, afstå, uphäfwa. Er hat sich von allen Geschäften losgesagt; han befattar sig intet mera med någon ting. Sich von einer Sache, einer Person lossagen; afsäga sig all sin rätt, alt anspråk på en sak, på en Person. Sich von einem Kauf lossagen; omkullkasta et köp. S. entsagen.

Lossagung, s. f. frisägning, upsägande, uphäfwande.

Losschiessen, v. a. afskjuta, lossa et gewär.

Losschiessung, s. f. et gewärs lossande.

Losschlagen, v. a. slå lös, hugga på. Eine Waare losschlagen; sälja en wara til hwad pris det wara må.

Losschlagung, s. f. der Waaren; warornas försäljning, afstående til hwart pris det wara må.

Losschliessen, v. a. göra lös ifrån band och bojor.

Losschneiden, v. a. skära lös.

Losschrauben, v. a. skrufwa lös.

Losschwören, v. r. sich; göra sig fri genom ed. Darauf losschwören; swärja därpå löst.

Lossprechen, v. a. frisäga, frikalla, frikänna, förklara för oskyldig, entledige ifrån answar. Von Sünden lossprechen; förlåta synden, förklara syndernas förlåtning. Einen Burschen lossprechen (Handwerker); skrifwa en lärgässe ur läran.

Lossprechung, s. f. frikallande, entledigande, frikännande, syndernas förlåtelse eller aflösning.

Lossprühlen, v. a. skölja lös, af, bortskölja.

Losstürmen, v. a. bryta löst, storma därpå löst. Auf seine Gesundheit losstürmen; förswaga, storma löst på sin hälsa, skäma bort sin hälsa.

Loswickeln, v. a. weckla lös. Sich loswickeln; göra sig lös, utweckla sig.

Loswindeln, v. a. taga lindan af et barn.

Loszählen, v. a. S. Lossprechen.

Losziehen, v. a. tåga fram. Auf einen mit Worten losziehen, i. g. L. angripa en med hårda ord och beskyllningar, tala hårdt emot en.

Losbecker, s. m. et slags bagare i tyska städer, som baka et lösare bröd, och särdeles hwetebröd, til åtskilnad ifrån: Festbecker; som baka fastare och det grofwa rågbrödet.

Lostreiben, i. g. L. v. a. drifwa omkring. S. Herumtreiben.

Lostreiber, s. m. lösdrifware.

Löschen, v. a. gelöscht, p. 1. släcka. Das Feuer ist nicht mehr zu löschen; elden är intet mera at släcka. Den Kalk löschen; släcka kalken. Fig. Ich habe nichts, meinen Durst zu löschen; jag har intet något at släcka törsten med. Etwas aus einem Buche löschen; utstrycka, utplåna något utur en bok. Was dich nicht brennt, das darfst du nicht löschen, Spr. du behöfwer intet at lägga dig uti det som dig ej angår. 2. für: lichten, in den Seestädten; lossa, utlasta. Sie sind noch beim Löschen beschäftiget; de holla än på at lossa fartyget. Die Waaren sind noch nicht gelöscht; wororna äro än intet utlastade.

Löschblatt, s. n. et blad grått papper.

Löschbrand, s. m. släckt brand.

Lösche, s. f. Kohllösche; kolstybbe. S. Kohlengestübe.

Löscheimer, s. m. brandämbar. S. Feuereimer.

Löschfaß, s. n. wattenho.

Löschgeräth, s. n. brandredskap. S. Feuergeräth.

Löschhaken, s. m. ugnsraka.

Löschhorn, s. n hwarmed man släcker ljusen uti kyrkor, Comedie-hus, o. s. w. S. Lichthut, Dämpfer.

Löschkohle, s. f. kol som äro utsläkte för än de hafwa brunnit ut.

Löschkübel, s. n. smedje-kar.

Löschnapf, s. m. S. Löschhorn.

Löschpapier, s. n. grått papper, plånpapper.

Löschplatz, s. n. (Schiffarth) et ställe som är bequämt til skepps utlastning.

Löschschaufel, (Hüttenwerk) s. f. en skyffel at kasta kolstybbe på med.

Löschspieß, s. n. en jernstång som hyttarbetare och smedjer bruka, at stöta lös slaggen och kol, som sätta sig före i härden.

Löschtrog, s. m. smedje-ho.

Löschwanne, s. f. (Kupferhammer) en ho hwaruti koppar-askan följes ifrån kopparkittlarna.

Löschwasser, s. n. stänkwatten, smedjewatten.

Löschwedel, s. m. Löschwisch, s. m. Löschqwast, s. m. en smeds stänkeqwast. S. Kühlqwast.

Lose, adj. u. adv. 1. lösaktig, 2. owettig, 3. lättfärdig, skälmaktig, skämtefull. Loses Gesindel; lösaktigt folk. Einem lose Worte geben; gifwa en owettiga ord. Ein looses Maul haben, i. g. L. wara owettig, föra oförsigtigt tal. Er ist ein loser Vogel; han är en skämtefull, lättfärdig selle. Die losen Mädgen lachten darüber; de skälmaktiga flickorna roade sig däråt.

Lösegeld, s. n. lösepenning.

Lösel, s. pl. så kalla Jägare willdjurs öron, utom harens, som kallas: Löffel.

Lösen, v. a. gelöset, p lösa, uplösa, göra, knyta lös, lossa, släppa efter, infria. Nichts als der Tod soll das Band lösen, das Liebe und Freundschaft geknüpft hat; döden allenast skall uplösa bander, hwilket kärlek och wänskap knutit. Den Halstuch etwas lösen, daß er nicht so fest sitzt; lossa halsduken at han ej sitter så hårdt åt. Das Seil etwas lösen; släppa efter repet. Wer kann dieses Räthsel lösen; hwem kann uplösa denna gåtan? Die Kanonen wurden gelöset; stycken lossades. Verpfändete Güter lösen; lösa igen, infria pantsatta gods. Seiner Vettern Güter vermöge des Erbrechts wieder lösen, einlösen; börda sina Fränders Gods. Sie hat heute noch keinen Thaler gelöset, eingenommen; hon har ån intet löst för en Daler i dag. Viel Geld aus einer Waare lösen; få mycket penningar för en wara. Einem Geld zu lösen geben; köpa något utaf en. Er mußte sich mit vielem Gelde lösen; han måste betala mycket penningar, för at komma fri.

Löseschlüssel, s. m. lösenyckel i församlingen.

Lösestunde, s. f. (Bergbau) tima när grufwearbetare lösa af hwarannan.

Lösung, s. f. Lösen, s. n. lösgörande, lösning, loßning, afsättning. Unter Lösung der Kanonen; under styckens loßande. Er hat heute eine gute Lösung gehabt, (Krämer); han har i dag löst mycket penningar, han har haft en god afsättning på sina waror.

Losung, s. f. lösen i krig, märke, tekn, lott. Die Schwedische Losung geben; gifwa swänska lösen. Losung, für Signal; eld eller skott, hwarmed något gifwes tilkänna. Die Losung, Loszeichen, Marklosung, Gränzlosung; ränmärke. Die Losung, für: Geldschatzung in einigen teutschen Reichsstädten; skatt i penningar. Losung i. g. L. bei den Krämern; cassa hwaruti penningar kastas som de om dagen lösa. Losung, Gelos (Jäger); orenlighet efter fyrfotade djur. Geld ist die Losung, Spr.; hwar och en frågar efter penningar, med penningar kan man uträtta alt.

Losung, s. f. så kallas uti Nürnberg en wiß borgerlig skatt.

Losungsamt, s. n. et collegium i några tyska Riksstäder, som t. E. i Nürnberg, som har öfwerupsigten öfwer skatten.

Losungsbuch, s. n. en art handelsbok, hwaruti alt förteknas som för reda penningar säljes bort.

Losungscasse, s. f. cassa hwaruti krämare kasta de penningar som influtit om dagen.

Losungsfeuer, s. n. eld som uptändes til lösen.

Losungsherr, Losunger, s. m. så kallas uti Nürnberg de tre Borgmästare, som hafwa tillsyn öfwer skatten, des upbärande och förwaltning.

Losungsschuß, s. m. skatt som göres til lösen.

Losungsstube, s. f. et rum där skatten förwaras uti Nürnberg och på några andra ställen.

Loth, s. n. Löthe, pl. lod, blylod, kula, en wigt om et half unts, och som håller fyra qwentin. it. det som af Metallarbetare brukas til lödning, lödkorn, S. Löthe. Hos Guld och Silfwerarbetare kallas det;

Schlag-

Schlagloth; hos glas- och gördelmakare: Schnelloth. Das Loth auswerfen, (Schiffarth); sänka lodet för at undersöka djupet. Kraut und Loth unter die Garnison austheilen; utdela krut och lod ibland garnisonen. Falsches Loth und Maas haben; hafwa falskt mått och wigt. Die Löthe an der Uhr; lodet wid uret. S. Gewicht.

Lothblech, s. n. et ihåligt bleck, som gördelmakare bruka at löda fast wid knapparna.

Lothbüchse, s. f. lodbössa.

Löthe, s. f. lödning.

Lothen, v. n. (Maurer) mit dem Hfw. haben, gelothet, p. bruka blylod, undersöka därmed om en mur eller dylikt är lodrätt. Das Erz lothet, i. g. L.; när centnern af malmen håller flera lod silfwer.

Löthen, v. a gelöthet, p. löda.

Löthform, s. f. (Goldschläger); en form af tarmhinnor, hwaruti guld och silfwer slås til fina blad.

Lothgarn, s. n. helt fint garn som säljes lodtals.

Lothhammer, s. m. S. Lothkolbe.

Löthig, adj. u. adv. lödig. Sechzehnlöthiges Silber; fint, rent silfwer utan all tilsats. Vierzehnlöthig Silber; fjortonlödigt silfwer, hwarutaf marken håller 14 Lod rent silfwer och det öfriga är tilsats. Löthig Gold; rent Guld utan tilsats. Eine löthige Mark Silbers; är $14\frac{1}{2}$ lod rent Silfwer jämte $1\frac{1}{2}$ lod kopar i tilsats. S. Mark.

Löthigkeit, s. f. halt.

Lothkirsche, s. f. et slags stora körsbär, hwarutaf stycket ibland kan wäga et lod.

Löthkolbe, s. f. lödbult.

Löthkorn, s. n lödkorn, det lilla stycket af lödningen hwarmed något lödes, slaglod.

Löthlampe, s. f. en liten lampa hwarwid något lödes.

Lothleine, s. f. (Schiffarth) lodlina

Löthofen, s. n. (Klempener) en ugn som blecksiagare bruka wid sina arbeten.

Lothperle, s. f. små pärlor, som säljas efter lodet, til ålskilnad ifrån: Zahlperlen; som säljas stycketals.

Lothpfanne, s. f. en kolpanna, hwar öfwer små saker lödas.

Lothrecht, adj. u. adv. för: senkrecht; lodrätt.

Lothrohr, s. n. et litet ihåligt, krokugt och framman til spetsigt rör at blåsa i lågan af lampan, som brukas wid lödningen.

Löthschaalen, s. pl. två träskålar, hwarmed man fattar den heta lödbulten.

Lothstein, s. m. (Gläser); lödsten.

Lothstiel, s. m. handtag utaf trä på lödbulten.

Löthung, s. f. lödning.

Lothzange, s. f. en tång at hålla fast med det som skall lödas.

Lotse, s. m. lots.

Lotsgeld, s. n. lotspenningar.

Lotte, s. f. (Bergbau); en fyrkantig canal eller et rör af fyra sammanslagne bräder, til at föra frisk luft eller watten in uti en grufwa, i förra fallet kallas de; Wetterlotten, i sednare Waßerlotten.

Lotterbube, s. m. en arg bof, niding.

Lotterbübisch, adj. u. adv. bofwisk.

Lotterie, s. f. lotteri. Viel Geld in Lotterien verspielen; slösa bort mycket penningar uti lotterier.

Lotusbaum, s. m. Zingelbaum; lotusträd, Celtis.

Löwe, s. m. lejon. Das Brüllen der Löwen; lejonens rytande.

Löwenart, s. n. lejons natur. Von Löwenart seyn, fig. wara blodtorstig.

Löwenartig, adj. u. adv. grufwelig, blodtorstig som et lejon.

Löwenblatt, s. n. Leontice.

Löwenfuß, s. m. för: Alchemille; Jungf. Mar. käpa, daggskålar, Alchemilla vulgaris. it. för: Bärlapp; mattegräs, Lycopodium clavatum.

Löwengesellschaft, s. f. et sällskap hwaruti den ena delen har all winst, den andra all förlust, Societas Leonina.

Löwengrube, s. f. lejon-kula.

Löwenhaft, adj. u. adv. modig som et lejon.

Löwenhaus, s. n. en ort där lejon och andra wilddjur förwaras.

Löwenhaut, s. f. lejon-hud. Den Fuchsbalg an die Löwenhaut binden; bruka wåld med list. S Fuchsbalg.

Löwenherz, s. n. hjeltemod som et lejon, lejonmod.

Löwenklaue, s. f. S. Löwentatze. it. eine Pflanze; lejonklo, Acanthus.

Löwenmaul, s. n. eine Pflanze, Antirrhinum.

Löwenmähne, s. f. lejonets mahn.

Löwenmäßig, S. Löwenmüthig.

Löwenmuth, s. m. S. Löwenherz.

Löwenmüthig, adj. u. adv. modig som et lejon.
Löwenschwanz, ſ. m. eine Pflanze, Phlomis Leonurus.
Löwenstärke, ſ. f. lejonstyrka.
Löwentatze, ſ. f. lejon-ram eller klo.
Löwenthaler, ſ. m. et holländiſkt ſilfwermynt ſom gäller en tyſk Riksdaler och ſex ſkilling. it. et mynt ſom gäller ſärdeles i Türkiet 34 ſkill. och hwarutaf 500 ſtycken göra: einen türkiſchen Beutel.
Löwenwärter, ſ. m. lejonwaktare.
Löwenzahn, ſ. n. Pflanze, Pfaffenblatt, Mönchskopf, Hundslattich; lejontand, Leontodon Taraxacum. Herbſtlicher Löwenzahn, St. Peterskraut; mjölkblomſter, Leontodon autumnale.
Löwin, ſ. f. lejoninna.
Luchs, ſ. m. lo, lodjur, warglo, Felis Lynx Katzenluchs; kattlo. Rothluchs; guldlo. Felis Rufa, *Güldenſt.*
Luchsaugen, ſ. pl. lo-ögon, ſkarpa ögon.
Luchsäugig, adj. u. adv. ſom har ſkarpa genomträngande ögon.
Luchsfell, ſ. n. lo-ſkinn.
Luchsſaphir, ſ. m. luchsſaphir, *Cronſt.* Saph. Caeruleus ſubcandidus.
Luchsſtein, ſ. m. Lyncur, Belemnit, Alpſchoß, Karwinzelſtein, Donnerkeil; belemnit, wätteljus, *Wall.* Belemnites.
Lücke, ſ. f. öpning, lucka, mellanrum, fig. briſt Eine Lücke in einer Mauer; en öpning uti en mur. Lücke in einem Bücherbrett; et ledigt rum uti en bokhylla. Eine Lücke in einer Schrift; där ſom fattas något uti en ſkrift, et öppet ſtälle, där ſom något är utlemnadt. Dadurch entſtand eine groſſe Lücke in der feindlichen Reuterei; därigenom upkom en ſtor lucka uti det fjenteliga Rytteriet. Zahnlücke; tandhål. fig. Durch Hofrath Warmholz Bibliotheca hiſtorica iſt eine groſſe Lücke in der ſchwediſchen Litteratur ausgefüllt; Hofr. Warmholz har med ſin Bibl. hiſt. årſatt en ſtor briſt uti Swenſka Litteraturen. Eine Lücke auf die andere zumachen, i g. L.; betala ſin ſkuld på et ſtälle, och på et annat ſtälle göra ny ſkuld igen. Die Lücken büßen; ſtå i någons ſtälle, lida för andra.
Lückenbüßer, i. g. L. ſ. m. Lückenbüßerin, ſ. f. de ſom lida för andra.
Lückennetz, ſ. n. Lauſchnetz, (Jäger) et ſlags garn ſom upſtälles för harar.
Lückig, adj. u. adv. hälig, ſom har många hål.
Ludel, i. g. L. für: Saughorn; di-horn.
Luder, ſ. n. ohne pl. 1. luder, ätel, lockmat för roſdjur, as. 2. hull. 3. Fig. n. W. liederligt leſwerne, it. et liderligt qwinfolk, gement ſtycke. Da liegt ein Luder; där ligger et as. Das Pferd hat kein Luder auf dem Leibe; häſten har intet hull på kroppen. Im Luder liegen, ſich dem Luder ergeben; ſlå ſig til et liderligt leſwerne, leſwa ſtändigt i rus och dus.
Luderhütte, ſ. f. jägare-hydda bredwid luderplatſen.
Luderleben, u. W. ſ. n. liderligt leſwerne i rus och dus.
Lüderlich, adj. u. adv. S. Liderlich.
Ludern, v. n. für: im Luder liegen. S. Luder.
Ludern, v. a. locka roſdjur med luder, lägga lockmat åt räfwen, locka falken til ſig igen medelſt utkaſtande af en med konſt gjord fogel, ſom af Jägare kallas; das Federſpiel.
Luderplatz, ſ. m. luderplats.
Luft, ſ. f. in einigen Fällen, Lüfte, pl. luft, wäder. Es geht eine rauhe kalte Luft; det bläſer en kall luft i dag. Etwas für die böſe Luft nehmen, i. g. L.; äta litet frukoſt, taga ſig en liten ſup, för än man går ut i luften. Ich muß heraus gehen um friſche Luft zu ſchöpfen; jag måſte gå ut för at hämta friſk luft. Nun kann ich freie Luft ſchöpfen; nu kan jag andas fritt. Wieder Luft ſchöpfen, Luft bekommen; få luft, komma til ſig. repa ſig igen, komma utur betrycket. Die Luft wird ihm kurz; han har ſwårt wid at andas. Dem Geblüt Luft machen; genom åderlåtning göra at blodet får en friare och lättare umlopp i kroppen. Einem Luft ſchaffen; ſkaffa en luft, fig. hjelpa honom utur trångsmål. Seinem Herzen Luft machen; uptäcka ſitt hjerta för någon. Einem Gedanken Luft machen; meddela ſina tankar åt andra. Er hat durch ſeinen Tod vielen Luft gemacht, i. g. L.; han har genom ſin död gjord rum för många. In die Luft reden, ſtreichen; tala, hugga i wädret. Eine Feſtung in die Luft ſprengen; ſoränga en fäſtning i luften. Das Schloß flog in die Luft; ſlottet ſprang i luften. Schlöſſer in die Luft bauen; bygga ſlott i luften. Die Lüfte erthönten vom Freudengeſchrei des jauchzenden Volks; luften ſkallade af det ſtojande folkets glädje-ſkri.
Luftader, ſ. f. luftåder.
Luftball, ſ. m. luftbåll.

Lúftbaum, ſ. m. et ſlags häfſtång wid wäderqwarnar at lyfta löparen eller den öfre qwarnſtenen med.

Luftbette, ſ. n. et bolſter ſom i ſtälle för fjäder är upfyllt med wäder, it. en ſäck full med wäder hwarpå man häller ſig uppe wid ſimmande.

Luftblaſe, ſ. f. wäderblåſa, it. luftfull blädra.

Luftblume, ſ. f. Epidendron flos aeris.

Luftbrunnen, ſ. m. luftbrunn.

Lúftchen, ſ. n. wäderpuſt. Kein kaltes Lúftchen vertragen können; ej tola den minſta kalla wäderpuſt.

Luftdruckwerk, ſ. n. en maſchine at präſſa luften ihop med.

Lúften, v. a. 1. göra luftig, låta wädret blåſa igenom, wädra. Das Getraide lúften; ſkyfla om ſäden. Kleider lúften; låta friſk luft draga igenom kläderna, hänga dem i fria luften, wädra dem. Einen Baum lúften; gräfwa om jorden omkring rötterna af et träd. 2. für: aufheben, i. g. L.; lyfta. Einen Stein lúften; lyfta, uplyfta en ſten. S. Lichten. Die Küpe lúften, (Fäber); lyfta locket på färgekar och omröra färgen.

Lúften, ſ. n. Lúftung, ſ. f. 1. wädrets igenomblåsning, ſwalkning. 2. lyftande.

Lúfter, ſ. m. (Nagelſchmidt); en järnſtift jämte ſmedjeſtäden, at uplyfta de nyſs ſmidde ſpickar med.

Lufterſcheinung, ſ. f. luftſken, luftteken, Phönomen i luften.

Lufteße, ſ. f. S. Luftſtange.

Luftfang, ſ. m. luftrör, ſom förer friſk luft til en ort, ſom tjenar til wäderwärling. När et ſådant luftrör är muradt och går mera lodrätt ned, kallas det: Luftеſſe.

Luftfenſter, ſ. n. et litet fönſter, en liten glugg, hwarigenom man ſläpper friſk luft i et annars tilſtängdt rum.

Luftfeuer, ſ. n. konſteld, luft-raketer.

Luftgegend, ſ. f. en wiſs del af den öfre luften i anſeende til des höjd.

Luftgeſchwulſt, ſ. f. wäderſwulſt, Emphyſema.

Luftgeſpenſt, ſ. n. ſken, ſkuggwerk, en bild ſom man genom inbillningen föreſtäller ſig. Luftgeſpenſter; inbillningar.

Lufthahn, ſ. m. en tapp hwarigenom luften ſläppes ut eller in.

Lufthimmel, ſ. m. luft-himmel.

Luftig, adj. u. adv. ſom beſtår utaf luft, full med luft, ſom ſtrecker ſig långt bort i fria luften. fig. ſwalt, lått, tunn. Ein luftiger Körper; en kropp ſom beſtår utaf luft. Ein luftiges Zimmer; et rum ſom är friſk luft uti, ſom är rymligt och ſwalt. Dies Haus iſt ſehr luftig; här är mycket drag i huſet. Ein ſüſſer luftiger Schlaf; en ljuf ſömn i friſka luften, i ſwalken. Luftige Figuren, (Mahlerei); figurer ſom ſynas långt bort och likſom ſwäfwa i luften. Sehr luftig gekleidet ſeyn; wara mycket lått, tunnt kládd.

Luftkiſte, ſ. f. S. Wettermaſchine.

Luftklappe, ſ. f. lucka ſom utaf luften öpnas och tilſlutes igen, ventil.

Luftkreis, ſ. m. luftkrets.

Luftkugel, ſ. f. wäderblåſa, wäderkula af koppar eller meſsing, Aeolipila.

Luftkunde, ſ. f. wetenſkap om luften och des egenſkaper, Aerometria.

Luftleer, adj. u. adv. luft-tom.

Luftloch, ſ. n. lufthál, hwarigenom luften kan gå in eller ut. Luftloch im Keller; källare-hål. Im Winter pflegt man Luftlöcher ins Eis zu hauen, damit die Fiſche nicht ſterben; om wintern huggas wakar uppå iſen, på det at fiſken ej må dö.

Luftlöcher, ſ. pl. für: Schweißlöcher; ſwethål, porer, Pori. Die Luftlöcher der Inſekten an den Seiten; andhål, ſpiracula.

Luftmalz, ſ. m. bodentrocken Malz; malt ſom har torkats genom wädret på winden, til åtſkilnad ifrån det ſom bliſwit torkadt på kölnan och ſom kallas: Darrmalz.

Luftmeſſer, ſ. m. luftmåtare, ſom: Manometer, Barometer, Hygrometer.

Luft-Salubritätsmeſſer, ſ. m. et inſtrument at måta luftens mer eller mindre hälſoſama beſkaffenhet med, Eudiometer.

Luftpumpe, ſ. f luftpump.

Luftrohr, ſ. n. wäderböſſa.

Luftröhre, ſ. f. 1. luftrör, 2. wäderſtrupe, wrångſtrupe. Der Knoten, oder obere Theil der Luftröhre; kulan ſom är på ſtrupen. Die Oeffnung der Luftröhre; luftrörets öpnande, bronchetomie.

Luftſalz, ſ. n. et ſlags ſalt ſom finnes på fjällar.

Luftſäule, ſ. f. luftvelare.

Luftſchein, ſ. m. luftſken.

Luftſchiff, ſ. n. luftſkepp.

Luftſchiffer, ſ. m. luftſeglare.

Luftſchloß, ſ. m. ſlott i luften.

Luftſchwefel, ſ. m. luftſwafwel.

Luftschwärmer, ſ. m ſwärmare eller raket ſom ſtiger uv i luften i figur af en orm.
Luftſpringer, ſ. m. luftſpringare.
Luftſprung, ſ. m. luftſpräng.
Luftſtreich, ſ. m. wäderhugg, ſkryt, prålande. Luftſtreiche thun; hugga, ſlå i wädret.
Luftſtrich, ſ. m. luftſtrek.
Lüftung, ſ. f. S. lüften.
Luftvoll, adj. u. adv. wäderfull.
Luftveränderung, ſ. f. wäderſkifte.
Luftwaſſer, ſ. n. et ſlags deſtilleradt bränwin eller watten, ſom fördrifwer wäder i kroppen.
Luftwirbel, ſ. m. luft-hwirfwel, ſkydrag.
Luftzäpflein, ſ. n. Luftzwick, ſ. m. en liten ſwicka i en tunna eller et fat, ſom brukas innan det blir rätt anſtucket.
Luftzeichen, ſ. n. luftteken, himmelsteken.
Luftzieher, ſ. m. en canal eller et werktyg hwarigenom lufteu ſpelar fram, Ventilator.
Luftzug, ſ. m. luftdrag, wäderdrag.
Lug, i. g. L ſ. m. S. Lüge. Mit Lug und Trug umgehen; umgås med ſwek och bedrägeri.
Lüge, ſ. f. Lügen, ſ. f. lögn, oſanning. Einem Lügen berichten; komma med oſanning för någon. Lügen herumtragen; fara med lögn. Das war eine gute, derbe Lüge; det är ſå at man kan ſtrax märka at det är oſannt. Einen Lügen ſtraffen; ſkylla en för lögn. Einen auf einer Lüge ertappen; beträda en med lögn.
Lügen, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben, log, imp. löge, conj. imp. gelogen, p. ljuga, tala lögn, oſanning, ſkarfwa. Er lügt, wenn er den Mund aufthut, u. M. han talar intet et ſant ord. Jemanden die Haut voll lügen, u. R.; inbilla en mycket oſanning. Lügen als wenn es gedruckt wäre, daß die Balken biegen i. g. L. tala, uppenbara, ſtora oſanningar. In ſeinen eigenen Beutel liegen; ljuga i ſin egen pung. Von fern iſt gut lügen; den ſom kommer ifrån fjärran land har godt före at tala oſanning. Einen lügen heiſſen; beſlå en med lögn. Fig. Dein Auge lügt; du ſer falſkt, orätt. Sollte meine Ahndung lügen; ſkulle min aning bedraga mig? Ihre Stirn lügt Freude, denn tief im Herzen wohnt finſtrer Verdruß; det är en förſtäld glättighet, ſom hennes anlete utwiſar, ty djupt i hennes hjerta bor en bitter förtret.
Lügenfeind, ſ. m. en ſom hatar lögn och oſanning.
Lügengeiſt, ſ. m. lögn-ande, djefwul, it, en lögnaktig menniſka.
Lügengeld, g. W. ſ. n. böter ſom en bör betala för förſmädeliga ord, ſom han fällt om andra.
Lügenhaft, adj. u. adv. lögnaktig.
Lügenhaftigkeit, ſ. f. lögnaktighet.
Lügenmaul, ſ. n. Lügenſak, Lügenſchmidt, ſ. m. en ſtor lögnare, lögnerſka, en ſom ſmider ihop groſwa oſanningar.
Lügenprediger, b. W. ſ. m. lögnpredikare, Mich. 11, 2.
Lügenrede, ſ. f. et lögnaktigt tal.
Lügenſarg, ſ. m. en tom likkiſta, ſom i proceſſion bäres til kyrkan, då liket förut är redan biſatt.
Lügenträger, ſ. m. den ſom far med lögn, ſom ſprider ut allahanda oſanningar.
Lügner, ſ. n. lögnare, ljugare, en lögnaktig, falſk, bedräglig menniſka.
Lügnerin, ſ. f. ljugerſka, lögnerſka.
Lügneriſch, i. g. L. adj. u. adv. lögnaktig, bedräglig, falſk.
Luke, ſ. f. lucka, öpning. Die Luken zu machen; ſlå igen luckorna. Schifsluke; ſkepslucka, öpning på ſkeppet hwarigenom man ſtiger ned i detſamma.
Lukendeckel, ſ. f. en falldör.
Lulch, ſ. m. S. Lolch.
Lullen, n. W. v. n. lulla.
Lümmel, n. W. ſ. m. en groſ, plump, obeleſwad karl, bondlymmel.
Lump, n. W. ſ. m. en fattig, uſel, elänbig, nidſk menniſka.
Lumpen, n. W. v. a anſe en, bemöta någon ſom en uſel och fattig karl. Wenn es worauf ankömmt, ſo zeigt er daß er ſich nicht lumpen läßt, i. g. L. om det gäller ſå wiſar han, at han ockſå är karl.
Lumpen, ſ. m. hader, traſa, ſtarfwa, palta. Alte abgetragene Lumpen; gamla utſlitna traſor. Lumpen zum Papiermachen; lumpor.
I ſammanſättning och låg hwardagsſtyl betyder: Lumpen, något ſom har en uſel beſkaffenhet, ſom är föraktelight, och af ringa wärde. S. Lumpending.
Lumpenbuch, ſ. n. en lapprisbok, lunta.
Lumpending, ſ. n. Lumpenſache, ſ. f. Lumpenhandel, ſ. m. en lappris ſak, ringating, af intet wärde.
Lumpengeld, ſ. n. 1. uſelt, ſlätt mynt. 2. lumpenpenning. Das ganze Naturallen-

lienCabinet iſt für ein Lumpengeld verkauft, i. g. L.; hela denna Naturaliesamlingen är såld för en lumpenpenning, eller ſom man ſäger, för et röfwa re-pris.

Lumpengeſchenk, ſ. n. en ringa ſånk, af intet wärde.

Lumpengeſchwätz, ſ. n. ſlidder ſladder.

Lumpengeſinde, ſ. n. Lumpenpack, ſ. n. Lumpenvolk, ſ. n. allahanda liderligt, gement folk, ſlodder.

Lumpenhandel, ſ. m. 1. en lapprishandel eller ſak. 2. en handel med lumpor til behof för pappersbruken.

Lumpenhändler, ſ. m. den ſom ſamlar lumpor för pappersbruk.

Lumpenhund, n. W. ſ. m. en liderlig ſälle, oduglig karl.

Lumpenkerl, ſ. m. S. Lumpenhund, it. Lumpenmann.

Lumpenkleid, ſ. n. en trafig, ſlarfwig klädning.

Lumpenkräm, ſ. m S. Lumpenhandel.

Lumpenkrämer, ſ. m. S. Lumpenhändler.

Lumpenmann, ſ. m. Lumpenfrau, ſ. f. de ſom ſamla lumpor för pappersbruken.

Lumpenmittel, ſ. n. et medel af intet wärde och werkan.

Lumpenort, ſ. m. en uſel, eländig ort.

Lumpenpapier, ſ. n. papper utaf lärftstrafor eller lumpor.

Lumpenſammler, ſ. en lumpe-ſamlare.

Lumpenſchneider, Hadernſchneider, ſ. m. Schneidezeug, ſ. n. (Papiermühle) et ſtärwerk ſom driſwes af watten, och hwarmed lumporna ſönderſtyckas.

Lumpenwaare, ſ f. lappri, oduglig wara.

Lumpenzeug, ſ. n. S. Lumpending, Lumpengeſinde.

Lumpenzucker, ſ. m. (Zuckerſiederei) et ſlags groft ſocker.

Lumperei, ſ. f. lappri, ſtrunt.

Lumpicht, adj. u. adv. lik trafor, fig. uſel, föraktlig, ſom intet är det ringaſte wärdt, it. nidſk.

Lumpig, adj. u. adv. ſom beſtår af trafor, trafig, ſlarfwig.

Lunge, ſ. f. lunga.

Lungenader, ſ. f. lungåder.

Lungenblume, ſ. f. höſtklockor, Gentiana Pneumonanthe.

Lungenblutader, ſ. f. lung-blådåder.

Lungendrüſe, ſ. f. körtel wid nedre delen af luftröret, Glandula Bronchiorum.

Lungenentzündung, ſ. f. lungſot.

Lungenfaul, i. g. L. adj. u. adv. ſom har en ſkämd lunga, lungſjuk.

Lungenfieber, ſ. n. et ſlags feber ſom inſinner ſig wid lungbölder.

Lungenflechte, ſ. f. grönes Lungenkraut; lungmoſſa, Lichen pulmonarius.

Lungengeſchwür, ſ. n lungböld, Vomica.

Lungenhieb, ſ. m. i. g. L. fig. ſtickord. Einem einen Lungenhieb verſetzen; ſäga någon ſkarpa eller bitande ſanningar, ſom han ogerna hörer. Lungenhiebe austheilen; tala bittert och ſtickande.

Lungenkrankheit, ſ. f. lungſjuka, lungſot.

Lungenkraut, ſ. n. för: Bruſtlattich; lungört, Pulmonaria offic. S. Hirſchkohl. 2. för: Waſſerdoſt; flocks, Eupatorium cannabinum 3. åtſkilliga ſlags moſſor, ſom lungmoſſa, S. Lungenkraut; wäggmoſſa, Lichen parietinus, S Wandflechte; hundmoſſa, Lichen caninus, S. Hundsflechte.

Lungenmos, ſ. m. lungmoſſa, Lichen pulmonarius.

Lungenmus, ſ n. (Kochkunſt) lung-mos.

Lungenprobe, ſ. f. lungprof, ſom anſtälles med nyſfödda barnens lungor, til at underſöka om barnet är dödtföd eller ej.

Lungenpulsader, ſ. f. lung-pulsåder.

Lungenſucht, ſ. f. lungſot, Phtiſis pulmonalis.

Lungenſüchtig, adv. ſom har lungſot.

Lunte, ſ. f. lunta. Lunte riechen, fig. i. g. L. märka oråd.

Luntenblech, ſ. n. luntbleck.

Luntenſtock, ſ. m. luntſtake.

Lünſe, Lünze, ſ. f. i. g. L. för: Achsnagel, ſ. m. axelpinne, hjulnafwer, ſom holler hjulet gwar.

Luppe, ſ f. en utaf flere ſtycken ſammanſmältad järnklump om något öfwer en centners wigt, gös.

Luppenfeuer, ſ. n. ſmälthytta, hwaruti ingen masugn utan endaſt en ſmältugn är, Luppenfeuer, *Rinm.*

Luppenſtücke, ſ. pl de utaf en ſådan ſammanſmältad järnklump ſönderhuggna ſtycken.

Lurde, ſ. f. Lurdings, pl. (Seefahrt) ſmala tjärade rep, ſom lindas omkring de ſtora ſkeppſtåg, at de ej må afnötas.

Luſer, S. Löſel

Luſt, ſ. f. ohne pl nöje, ro, luſt, hog, åtrå, lyſtnad. Er findet ſeine gröſte Luſt in Betrachtung der Wunder der Natur; han finner ſitt förſta nöje däruti at betrakta Naturens under. Die Jagdluſt,

Landluſt; nöjet ſom en finner uti jagt, på landet. Einem eine Luſt verſalzen, i. g. L. förbittra ens nöje. Etwas blos aus Luſt thun; göra något endaſt för ro ſkull. Er hat keine Luſt zum Eſſen; han har ingen matluſt. Seine Luſt an ſeinen Kindern ſehen; få ſe ſin luſt uti ſina barn. Ihm ſteht die Luſt nach dem Soldatenleben; hans hog leker på Soldate-lefwernet. Ohne Aufmunterung vergeht einem die Luſt zu arbeiten; utan all upmuntran förgår luſten at arbeta. Eine groſſe Luſt oder Begierde wozu haben; hafwa en ſtor åträ til något. Warte nur, ich will dir Luſt machen, i. g L. wänta bara, jag will få dig på annat ſätt at göra det. Nach Herzens Luſt; efter önſkan. Nach aller Luſt ſchlafen; ſofwa ſa länge man någonſin will och behagar.

Luſt, ſ. f. für: ſinnliche, unordentliche Luſt, am meiſten im pl. die Lüſte; luſta, ſinliga luſtar och begärelſer, wälluſt. Den Lüſten ergeben ſeyn, dienen, fröhnen, an ſie hängen, kleben; lemna ſig åt ſina nöjen, öfwergifwa ſig åt wälluſten. Sich in den Lüſten herumtaumeln; ſöla, wältra ſig i laſter. Die Lüſte des Fleiſches, b. R. kötsliga luſtar. Seine Lüſte kreuzigen; ſtyra, qwäfwa ſina luſtar, döda ſin onda luſta, k. W.

Luſt i ſammanſättningar betyder det ſom tjenar, ſom är anlagdt til nöje.

Luſtarbeit, ſ. f. et roligt, angenämt arbete.

Luſtbad, ſ. n. en ſtor byggnad inrättad til badning.

Luſtbar, adj. u. adv. nöjſam, luſtbar.

Luſtbarkeit, ſ. f. eine Luſt, i. g. L. luſtbarhet, rolighet, frögdebetygelſe. Er mag gerne über Luſtbarkeiten ſeyn; han är mycket fallen för luſtbarheter. Unter andern Luſtbarkeiten war auch die; ibland andra roligheter war och denna. Bei der Geburt des Prinzen wurden viele Luſtbarkeiten angeſtellt; wid Prinſens födelſe anſtälldes många frögde-betygelſer.

Luſtbegierde, ſ. f. luſta.

Luſtberg, ſ. m. en backe med aſſättningar, gångar, häckar o. d. m. ſom fins i ſtora trägårdar.

Luſtboot, ſ. n. en ſpatſer-båt.

Luſtbrunnen, ſ. m. ſpringkälla.

Lüſten, i. g. L. v. n mit dem Hfw. haben; lyſta. S. Gelüſten.

Lüſtern, adj u. adv. lyſten, ſom har lyſtnad efter något, ſom upwäcker lyſtnad.

Lüſternheit, ſ. f. lyſtnad. Die Lüſternheit ſchwangerer Weiber; lyſtenhet.

Luſtfahrt, ſ. f. luſtfärd.

Luſtfeuer, ſ. n. luſteld.

Luſtfeuerwerk, ſ. n. fyrwerkeri.

Luſtgang, ſ. m. ſpatſergång.

Luſtgarten, ſ. m. luſt-trägård, luſtgård.

Luſtgärtner, ſ. m. luſt-trägårds-mäſtare.

Luſtgebüſch, ſ. n. buſkwerk, ſom är anlagdt til förluſtelſe i trägårdar eller ſkogar.

Luſtgewächs, ſ. n. wärter ſom planteras i trägårdar för nöjes ſkul, til åtſkilnad ifrån: Küchengewächſe, Arzneigewächſe; köksкryddor, Medicinalwärter.

Luſthaus, ſ. n. luſthus.

Luſtig, adj. u. adv. luſtig, rolig, glättig. Eine luſtige Geſellſchaft; it. et roligt ſällſkap. Sich luſtig machen; roa ſig, holla ſig luſtig. Ein luſtiger Einfall; et roligt infall. Er iſt immer luſtig; han är altid munter och glättig til ſinnes. Die luſtige Perſon in der Komödie; pickelhäring. Luſtiger Muth macht gutes Blut, Spr. luſtigt mod gifwer godt blod. Sich worüber luſtig machen; ſkratta åt en ſak. Sich über jemand luſtig machen; göra narr af någon. Baulуſtig, kaufluſtig; ſom har luſt at bygga, at köpa.

Luſtigkeit, ſ. f. luſtighet, rolighet.

Luſtigmacher, ſ. m. en luſtig karl, ſom ſöker at bringa andra at ſkratta.

Luſtinſel, ſ. f. en ö uti en ſjö eller et dike, ſom är anlagdt til luſt-plats.

Luſtkugel, ſ. f. luſtkula.

Luſtort, ſ. m. en ort för at roa ſig där.

Luſtreich, adj. u. adv. full med, rik på ro och nöje.

Luſtreiſe, ſ. f. luſtreſa.

Luſtreitzend, adj. u. adv. retande, intagande. S. reitzend.

Luſtſchiff, ſ. n. luſtſkepp.

Luſtſchloß, ſ. n. Luſtſchlöſſer, pl. luſtſlott.

Luſtſeuche, ſ. f. veneriſt ſjukdom.

Luſtſpiel, ſ. n. Luſtſpel, Comedie.

Luſtſpielſchreiber, ſ. m. den ſom ſkrifwer Comedier.

Luſtrin, ſ. n. et ſlags blomeradt ſilkes och ylletyg.

Luſtſtück, ſ. n. Luſtrevier; luſtſtycke uti trägårdar.

Luſtwald, ſ. m. Luſtwäldlein, ſ. n. Dim. en nöjſam ſkogspark.

Lutte, ſ. f (Goldbergwerk) Goldlutte; en ſluttande plan, hwarpå guldſlick twättas.

Luther,

Luther, ſ. m. Lutherus.
Lutheraner, ſ. m. Lutheran.
Lutherdrank, ſ. m. et ſlags kryddadt win.
Lutheriſch, adj. Lutheriſk.
Lutiren, v. a. in der Chemie; lutera, faſtſineta, faſtkitta, kitta fogningarna. S. Lutum.
Lutter, ſ. m. (Brandtweinbrenner) Lutterterwaſſer, Lauter, Läuter, Brandwaſſer; förbränna.
Lutum, ſ. n. in der Chemie; chemiſk kitt, kliſter och limarter, *Wall.* Lutum.
Luzerne, ſ. f. luſerne, *Kalm.* Medicago ſativa. Hopfenluzerne; humle-klöfwer, Medicago lupulina.
Ly, ſ. n. et chineſiſk längdmått om 240 geom. ſkritt, hwarutaf tio göra et Pu, och et Pu således något öfwer en tyſk half mil.
Lyſimachie, ſ. f. et örtſlägte, Lyſimachia.

M.

Maal, ſ. n. för: Zeichen, Ziel; teken, fläck, mål. S. Mahl.
Maarſchein, ſ. f. in der Seefarth; maarsken, en lyſande glans om nätterna på haſwet.
Mache, i. g. L. ſ. f. en ſaks förfärdigande, görning, werk, arbete. Etwas in die Mache nehmen; börja at arbeta på något. Das Kleid iſt noch in der Mache; klädningen är än intet full färdig, är än i werket, under arbete. Fig. Sie haben noch vieles in der Mache; de hafwa än mycket i ſinne at göra. Jemanden in der Mache haben, n. R.; angripa en med hugg och ſlag, med förewitelſer, med ſpe och ſpott.
Machen, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben, gemacht, p. göra, förfärdiga, anſtälla, laga, uträtta, förorſaka, bringa, ſkaffa, ſkynda ſig, utnämna, fig. föreſtälla, förklara o. ſ. w. Ich werde ihm bald Platz machen; jag lärer ſnart nog göra rum åt honom. Niemand kann es ihm zu Dank machen; ingen kan göra honom något i lag. Mit jemand gemeine Sache machen; göra et med någon. Er hat ſeine Sachen gut gemacht; han har gjort wäl ifrån ſig. Rein machen; renſa. Feſt machen; fäſta. Frei machen; befria, S. frei. Rückgängig machen; drifwa tilbaka. Ausfündig machen; upfinna. Ein Kreuz machen; korſa. Zu Nutze machen; nyttja. Eine Entdeckung machen; påhitta, rödja, yppa något. Zu nichte machen; fördärfwa, ſönderkroſa. Einen neuen Wagen machen laſſen; låta förfärdiga en ny wagn. Geſetze machen; ſtifta lag. Geſchenke machen; gifwa ſkänker. Verſuche machen; anſtälla förſök. Staat machen; föra ſtor ſtat. Hochzeit machen; holla bröllop. Einem Mädgen ein Kind machen, n. R.; lägra en flicka. Er wird es genug ſo machen, daß die Sache gelingt; han lärer nog ſå laga, at ſaken ej ſlår felt. Zu rechte machen; laga til, laga til rätta. Daraus iſt nichts zu machen; det duger til ingen ting, därmed kan man uträtta ingen ting. Seine Sachen ſchon zu machen wiſſen; nog weta at winna ſitt ändamål, it. nog förſtå ſig på ſin fördel. Welch ein Vergnügen, jemandes Glück zu machen; intet nöje är ſtörre än at wara orſak til andras lycka. Das macht ihm viele Mühe; det förorſakar honom ſtort beſwär. Die Sorgen machen ihn vor der Zeit alt; han blir utaf ſorg gammal i förtid. Das macht er iſt ſo eigenſinnig; det kommer utaf hans enwishet. Dies machte ihm Nachdenken; det bragte honom til eftertanka. Einen bange machen; ſkrämma någon. Einen böſe machen; förarga en. Einem das Herz ſchwer machen; göra at någon bliſwer ängslig eller mycket rörd. Einem Händel machen; förorſaka förtret, börja trätor med någon. Einem Luft machen; hjelpa en utur betryck. Einem den Kopf warm machen; reta en at bliſwa ond. Gelegenheit machen; ſkaffa tilfälle. Einem Vorwürfe machen; förebrå en något. Es lange machen; dröja länge. it. wara widlyftig i ſitt tal.

Viele Worte machen; wara mångordig. Mache doch! skynda dig! Wo du nicht bald machst, so gehe ich weg; om du ej skyndar dig snart, så går jag bort. Feierabend machen; sluta med arbeta. Beritten machen; förse med hästar. Der König hat ihm zum Gesandten am Berliner Hofe gemacht; Konungen har utnämt honom til Sändebud til Berlin. Einen zum Edelmann machen; upphöja en uti adeligt stånd. Mit jemand Freundschaft machen; ingå, sluta wänskap med någon. Einem etwas weiß machen, i. g. L. inbilla en något. So wie er es darnach macht; alt som han upförer sig. Was macht ihr kranker Bruder; huru mår eder sjuke bror? Er wirds nicht lange mehr machen; det lärer snart wara ute med honom. Fig. Das Bett machen; bädda sängen. Heu machen; räfsa hö. Essen machen; tilreda mat. Der Preis ist gemacht; priset är bestämdt. Der Kauf ist gemacht; köpet är slutadt. Gemachte Diamanten; oäkta demanter. Gemachtes Gold; falskt guld. Gemachter Wein; estergjordt win. Er ist gerade zum Soldaten gemacht; han är just fallen för, at wara Soldat. Etwas zu gefährlich machen; föreställa en sak alt för farlig. Einem die Gefahr geringe machen; söka at öfwertala någon, at faran ej är så stor. Er ist nicht so gelehrt als ihn die Leute machen; han är ej så lärd som folket tror. Einen zum Ketzer machen; förklara en för en Kättare. Wollen wir ein Spielchen machen; skola wi börja et spel? Seine Rolle gut machen; spela sin person ganska wäl. Einen zum Narren machen; spela gäck med någon. Sie machts mit ihm wie es ihr gefällt; hon umgås med honom efter behag. Ich weiß nicht, was ich aus ihm machen soll; jag förstår mig intet på honom och hans upförande. Ich mache mir nichts daraus; det är mig lika mycket. Er macht sich nichts daraus; han aktar det intet, han bryr sig intet därom. Sich auf den Weg machen; begifwa sig på wägen. Sich wovon los machen; göra sig af med en sak. Sich an jemand machen; wända sig til någon. Sich an die Arbeit machen; börja på at arbeta. Sich über die Bücher machen; sätta sig at läsa i böcker. Sich über jemand machen; öfwerfalla en med slag eller hårda ord, taga illop med honom. Sich über jemand lustig machen; göra narr af en. Sich an eine Festung machen; angripa en fästning. Er macht sich onnöthiger Weise viel zu schaffen; han gör sig mycket onyttigt besvär. Sich Verdruß machen; skaffa sig förtret. Er wird sich etwas zu thun machen; han lärer få kännas wid. Sich worauf Rechnung machen; göra sig säkert hopp om något. Ich mache es mir zur Pflicht; jag anser det som min skyldighet. Sich eines Verbrechens theilhaft machen; taga del uti et brott. Sich Gedanken worüber machen; oroa sig öfwer en sak. Er macht sich aus nichts etwas; han gör sig samwete af ingen ting. Sich groß machen; wara stolt, upblåst. Sich womit groß machen; skryta med något. Sich gemein machen; förnedra sig. Sich bei allen beliebt machen; winna allas tycke. Sich viel aus einer Person machen; högt anse och älska någon. Sie macht sich jünger als sie ist; hon säger sig wara yngre än hon är. Graf Ostermann wußte sich oft zu rechter Zeit krank zu machen; Grefwe Ostermann wiste oft at i rättan tid gifwa sig ut för sjuk. Sich nothwendig machen; weta så at inställa sig at man är omistelig. Sich weiß machen; weta at ursäkta sig, at göra sig fri och ren ifrån en beskyllning. Sich auf die Seite machen; göma sig undan. Sich davon machen; gå undan. Sich aus dem Staube machen; fly undan.

Macherlohn, s. n. arbetslön.

Macht, s. f. Mächte, pl. magt, kraft, styrka, wäld, förmåga, lof och frihet. Kriegsmacht, Seemacht; Krigsmagt, Sjömagt. Aus aller meiner Macht; utaf alla mina krafter. Er hat viele Macht, i. g. L. für: Leibesstärke; han har mycken kroppsstyrka. Keine Macht in den Füssen haben; hafwa ingen styrka i benen. Das steht nicht in meiner Macht; det står intet i min magt, i min förmåga, i mitt wäld. Ueber Macht arbeiten, i. g. L.; arbeta öfwer förmåga. Volle Macht und Gewalt haben; hafwa full rätt och magt. Er hat seine Feinde in seiner Macht; han har sina fiender uti sitt wäld, i sin hand. Er hat nun die Macht in Händen, dir Schaden zu thun; nu är han i stånd at göra dig skada. Die Macht der Wahrheit drang ihm das Bekenntniß ab; sanningens intagande kraft bewekte

bewekte honom at tilstå det. Ich gebe dir freie Macht dazu; jag gifwer dig lof och frihet därtil. Die feindliche Macht; fiendens krigshär. Das Gleichgewicht unter den Europäischen Mächten; jämwigt emellan de Europäiska Magter.

Machtblume, f. f. Pancratium.

Machtbrief, Gewaltsbrief, v. W. f. m. fullmagt. S. Vollmacht.

Mächtig, adj. u. adv. mägtig, mägta, stor, wäldig. Ein mächtiges Reich; et mägtigt Rike. Er ist mächtig reich, i. g. L. han är mägta rik. Ein mächtiger Berg, i. g. L.; et stort berg. Ein mächtiges Heer; en talrik Krigshär. Eine mächtige Speise; en mägtig mat. Der Rahm ist mir zu mächtig; gräddan är för fet för mig. Der Gang ist drei Lachter mächtig, (Bergwerk); gången är tre famnar bred. Die Schieferflötze ist vier Zoll mächtig; skiferhwarfwet är fyra tum tjokt. Er ist mir zu mächtig; han öfwerträffar mig mycket i magt och styrka. Ein mächtiger Herr; en wäldig Herre. Er ist sehr mächtig geworden; han har fått stor magt och myndighet. Ein mächtiger Einwurf; et starkt, mägtigt inkast. Sich eines Dinges mächtig machen; bemägtiga sig en sak. Jemandes mächtig werden; få en i sitt wäld. Fig. Er ist seiner nicht mächtig; han är sig sjelf ej mägtig, han rår icke om sig sjelf. Er ist seiner Zeit nicht mächtig; han är ej herre öfwer sin tid. Nicht eines Hellers mächtig seyn; ej wara en styfwers herre. Seiner Sinnen nicht mächtig seyn; wara ifrån sig, wara ifrån förståndet. Der französischen Sprache mächtig seyn; wara mycket hemma uti fransyskan.

Mächtigen, f. pl. store Herrar.

Mächtigkeit, f. f. (Bergbau); bredd och tjocklek af en gång, af en malmåder.

Machtkraut, f. n. Machtheil, golden Wundkraut; gullris. S. Goldruthe.

Machtlos, adj. u. adv. magtlös, kraftlös, utan magt och styrka. Ein machtloser Staat; et wanmägtigt Rike.

Machtlosigkeit, f. f. magtlöshet, kraftlöshet, magtlösa.

Machtspruch, f. m. et myndigt utslag utan formalitäter, en befallning at något skal wara så och ej annorlunda. Durch Machtsprüche wird keiner überzeugt; genom myndighet öfwertygar man ingen. Er redet lauter Machtsprüche; han talar altid i en befallande ton.

Machtwort, f. n. et eftertrykligt, myndigt ord. Der Streit wird nicht aufhören, bis er ein Machtwort dazwischen spricht; trätan lärer ej lycktas, för än han med et ord gör slut därpå.

Machwerk, f. n. i. g. L. und verächtlichem Verstande; arbete, särdeles et slätt dåligt arbete.

Maculatur, f. W. f. n. u. f. suddadt papper, papper som koppartryckare och boktryckare bruka at lägga under, eller som brukas til omslag af packor. Ins Maculatur werfen oder schlagen, (Buchdrucker und Buchhändler); kasta ibland det odugeliga papperet. Die Schrift wird bald Maculatur werden; denna skriften lärer snart komma i hökarebodar.

Mädchen, f. n. 1. flicka. Aller hübschen Mädchen Gesundheit; alla wackra flickors skål. Sein Mädchen; den flicka, som han älskar mäst. 2. piga. Sie hält sich drei Mädchen im Hause; hon håller sig tre pigor i huset. Stubenmädchen; huspiga. Kammermädchen; kammarjungfru.

Mädchenschule, f. f. en skola hwaruti unga flickor få underwisning.

Mädchenjäger, i. g. L. f. n. flickjägare, jägare efter tamd wild.

Made, f. f. matk. Made, för: Regenwurm; daggmask. Maden im Fleisch; skräpuk af Musca carnaria. Maden im Käse; mahl i ost, skräpuk af Musca putris.

Madensak, f. m. matkemat, matkesäck.

Madenwurm, f. m. springmask. S. Springwurm.

Madig, i. g. L. madenfräßig, adj. u. adv. full med mahl.

Madrepore, f. f. stjernkorall. S. Sternkoralle.

Madrigal, f. m. madrigal, en kort sinrik wersart.

Magazin, f. n. magasin, förrådshus, förrådskammare, fatabur, v. W. Kornmagazine anlegen; anlägga förrådshus, spannmålshus. Heumagazin; hö-magasin. Holzmagazin, Strohmagazin; et hus at förwara et stort förråd af wed eller halm uti. Waarenmagazin; köpmanshwalf. Ein Wagenmagazin; et ställe eller en låda i wagn, at förwara något uti.

Magazinkorn, f. n. säd som lefwereras uti et därtil upprättadt magasin.

Magazinlieferung, f. f. sådens lefwererande til magasinet.
Magd, f. f. Mägde, pl. piga. Bauermagd; bondpiga. Dienstmagd; tjenstpiga. Hausmagd; huspiga. Küchenmagd; kökspiga. Viehmagd; ladugårdspiga.
Magdalena, ein Frauenzimmer Nahme; Magdalena, contr. Malin.
Mägdearbeit, f. f. et arbete för pigor, de gröfre hussyßlor.
Mägdebaum, f. m. S. Sadebaum.
Mägdelohn, f. n. pige-lön.
Mägdevermietherin, Mägdemutter, Mägdefrau, f. f. en pigestädjerska.
Mägdlein, f. n. Dim. et flickebarn, en liten flicka eller piga.
Mage, v. W. f. m. Magen, S. Blutsverwandt. Schwerdtmagen; en blodsförwandt på swärdsidan. Spillmagen, (Spindelmagen); en blodsförwandt på qwinnosidan.
Magen, i. g. L. f. m. Magen, pl. mage. Ein verdorbener Magen; en skämd mage. Er hat einen starken Magen; han har en strutsmage, som kan fördraga all hård mat. Das Aufstossen des Magens; upstigning, rapning, n. W. Den Magen überladen; äta för mycket, ej weta maghof. Der erste Magen der wiederkäuenden Thiere heißt: der Wanz, der Panzen; de idislande djurs första mage kallas: wåmb, wämm, Rumen. Der zweite Magen derselben, wegen seiner Gestalt, das Garn, die Haube, die Mütze; kongshatt, Reticulum. Der dritte Magen derselben, wegen seiner vielen Falten, Faltenmagen, Blättermagen, Psalter, Salter, das Buch; mångfäll, Omasus Der vierte Magen, das Lab, der Rode oder Roden, Fettmagen, der Rom; wänster, Abomasus. Der dicke muskelartige Magen der Vögel; örmage.
Magenadern, f. pl. magådrar, Venae gastricae.
Magenarznei, f. f. et läkemedel för magen.
Magenbalsam, f. m. en balsam hwarmed magen smörjes.
Magenbeschwerde, f. f. et besvär uti magen.
Magenblähung, f. f. wåder i magen.
Magenbrennen, f. n. en brinnande heta uti magmunnen och magen.
Magenbürste, f. f. magborste.
Magendrucken, f. n. tryckning öfwer maggropen, hjertklämning, Cardialgia.
Magenelixier, f. n. Mageneßenz, f. f. et elexir, en eßens, til at befordra matsmältningen.
Magenfieber, f. n. magfeber.
Magengeschwulst, f. f. magens updrifning utaf wåder.
Magenhaut, f. f. maghinna.
Magenhusten, f. m. en hosta som kommer ur magen.
Magenkrampf, f. m. kramp i magen.
Magenkrankheit, f. f. sjukdom i magen, magsjuka.
Magenküchlein, f. pl. Magenmorsellen, f. pl. morseller för magen.
Magenküssen, f. n. en liten kudde på magen.
Magenmittel, f. n. et läkemedel för magen.
Magenmund, f. m. magmun, maggrop.
Magenpflaster, f. n. magplåster.
Magenpulver, f. n. pulver för magen.
Magensaft, f. m. magsaft, Liquor gastricus.
Magensalbe, f. f. salfwa at smörja magen med.
Magenschlund, f. m. S. Magenmund.
Magenschmerzen, f. m. Bauchschmerzen; magwerk, magref, magsweda, ondt i magen.
Magenschwäche, f. f. en swag mage.
Magenstärkend, adj. magstärkande.
Magenstärkung, f. f. et magstärkande medel.
Magenwasser, f. n. i. g. L. Magenaquavit; et slags kryddadt bränwin.
Magenweh, i. g. L. f. n. ondt i magen.
Magenwein, f. m. et gammalt starkt och kraftigt win. it. kryddt win.
Magenwurm, f. n. im Magen, besonders der Pferde, Engerlinge; en art springmask, *Erxl.* Ascaris vermicularis. it. skräpuk af styng. S. Ochsenbremse.
Magenwurst, f. f. magkorf, en swinmage fylllad och rökt på samma sätt som korf. S. Sausack. Ein so gefüllter Ochsenmagen; wämmkorf.
Magenwurz, f. f. Magenwurzel, f. f. Arum; en rot som är tjenlig för magen och emot febern, Arum maculatum. S. Fieberwurzel.
Mager, adj. u. adv. mager, affallen, swulten. fig. ofruktbar, torr, kraftlös, slät, ringa, eländig; knap, som är ej mycket at säga om, at winna wid. Sehr mager von Leibe seyn; wara mycket mager om kroppen, affallen til kroppen. Er sah sehr mager aus,

aus, als er von der Reise zurück kam; han såg mycket swulten ut, när han kom tilbaka ifrån resan. Ein langer magerer Mann; en lång spenslig Man. Mager Vieh; boskap som ej har hull. Fig. Ein magerer Boden; en mager, ofruktbar mark. Magere Weide; magert, slått bete. Eine magere Mahlzeit; en slått och ringa måltid, et knappt mål. Die Saat steht sehr mager; såden står mycket tunnt. Ein magerer Dienst; en mager, eländig tjenst, som ej räntar mycket. Eine magere Materie; en sak som intet kan sägas mycket om. Eine magere Predigt; en torr, slät predikan. Ein magerer Scherz; et skämt utan salt. Ein mageres Gedicht; en kraftlös dickt, som är författad utan snille. Magere Schrift, (Buchdrucker); stilar, hwareft strecken äro alt för tunna. Ein magerer Vergleich ist besser als ein fetter Proceß; Spr. en mager förlikning är bättre är en fett proceß.

Magerkeit, f. f. magerhet, ofruktbarhet, torrhet, kraftlöshet, brist på infall.

Magister, f. W. f. m. Magister. Die Magisterwürde erhalten; bliswa Magister, få den philosophiska Lagerkransen.

Magisterin, f. f. Magisterska.

Magistrat, f. W. f. m. Magistrat uti städer.

Magistratsperson, f. f. en utaf Magistraten, Magistratsperson.

Magnat, f. W. f. m. de store Herrar, Magnater, särdeles uti Polen och Ungarn.

Magnesie, f. f. weisse Bittersalzerde; hwit magnesia, Magnesia alba.

Magnet, f. m. magnet.

Magnetisch, adj. u. adv. magnetisk. Die magnetische Kraft; magnetiska, dragande kraften emellan två ting.

Magnetnadel, f. f. magnetnål. Die Abweichung der Magnetnadel; magnetnålens misswisning.

Magnetstein, f. m. magnetsten.

Magnificat, f. W. f. n. Marias lofsång.

Magnificenz, f. W. f. f. härlighet, stat, pragt. it. Rectors titel wid Universitäter.

Magsamen, f. m. S. Mohn.

Magschaft, v. W. f. f. S Blutsverwandschaft.

Mähdig, adj. u. adv. in Zusammensetzung, (Landwirthschaft); einmähdige, zweimähdige Wiesen; ängar som slås en gång, eller två gånger om året.

Mähen, v. a. gemähet, p. måja, afslå, skära up. Graß mähen; afslå gräs. Eine gemähete Wiese; en slagen äng. Getraide mähen; måja, skära up säd.

Mähen, f. n. måjande, gräsets afsläende, afhuggande, sädens upskärande.

Mäher, f. m. slåtterkarl, som afslår gräs, skördeman, som skär up säd.

Mähezeit, f. f. slottertid, andetid.

Mähfeld, P. W. auf dem Schwarzwald, f. f. swedjeland.

Mahl, f. n. Mahle, pl. gång. it. adv. ibland, framdeles. Dies ist das andre mahl; det är för andra gången. Ein für allemahl; en gång för alla gånger. Zu verschiedenen mahlen nach der Reihe; flera resor i rad. Das ist mir zu keinem mahl begegnet; det har aldrig händt mig förut. Es trift sich wohl mahl, manchmahl; det händer ibland. Er soll es schon mahl erhalten; han skal framdeles bekomma det.

Mahl, f. n. Mahle, pl. für: Mahlzeit; mål, måltid. Gastmahl; gästabud. Hochzeitmahl; bröllopsmåltid. Trauermahl; graföl. Frühmahl, Mittagsmahl, Abendmahl, Nachtmahl; frukost, middagsmåltid, aftonwärd, nattkost.

Mahl, f. n. Mähler u. Mahle, pl. 1. für: Ziel; mål. Nach dem Mahl schiessen; skjuta til måls. 2. teken, märke. Brandmahl; brännmärke. Denkmahl; minnesmärke. Ehrenmahl; åreminne. Nägelmahl; hål efter spiken. 3. fläck. Eisenmahl; rostfläck. Muttermahl; en medfödd fläck. Obstmahl; en fläck efter frukt.

Mahlart, Mahlbarte, f. f. Mahleisen, f. n. (Forstwesen). S. Forsthammer.

Mahlbaum, f. m. et träd som tjenar til rämärke. S. Gränzbaum, Lachbaum. 2. bei Wassermühlen, Fachbaum, Wehrbaum; damm-stock som är tillika mätt och teken til höjden, som wattnet bör hafwa uti qwarndammen S Grundbaum.

Mahlen, v. a. auf der Mühle, gemahlen, p. mala. Zwei harte Steine mahlen selten rein. Sprw.; hårdt mot hårdt gör sällan godt. Wer eher kommt mahlt eher, Spw. den som först kommer til qwarnen får först mala.

Mahlen, v. a. mit Farben, gemahlt, p. måla med derivativa S. malen.

Mahlgeld, f. n Mahllohn; mölnarelön, mal-penningar.

Mahlgang, f. n. qwarngång at mala mjöl på.

Mahlgast, f. m Mahlgäste, pl. den som låter mala hos en mölnare, qwarnfolk, qwarnbönder.

Mahl-

Mahlgerinne, s. n. qwarnränna, hwaruti watnet rinner som drifwer qwarnhjulet.
Mahlgraben, s. m. fär: Grenzgraben; et dike som tjenar til rämärke.
Mahlgroschen, s. m. qwarntull.
Mahlhammer, s. m. S. Mahlaxt.
Mahlhaufen, s. m. en jord eller stenhög som tjenar til rämärke.
Mahlhügel, s. m. en kulle, backe som tjenar til rämärke.
Mählig, i. g. L. adj. u. adv. fär: nach und nach; småningom, sakta. S. allmählig.
Mahlmann, s. m. Mahlleute, pl. S. Mahlgast.
Mahlmetze, s. f. tullkappe som mölnaren tager i qwarntull.
Mahlmühle, s. f. en qwarn hwarmed säd males til åtskilnad ifrån: Sägemühle, Stampfmühle, Oelmühle; säggwarn, stampqwarn, oljegwarn.
Mahlpfahl, s. m. Eichpfahl, Sicherpfahl; en lång stark ekpåle wid wattenqwarnar, som utwisar watnets egenteliga höjd och är dammstockens mått. it. S. Gränzpfahl.
Mahlsäule, s. f. gränsstod. S. Gränzsäule.
Mahlschatz, s. m. en kostbar brudskatt, hemgift, medgift, giftgods. S. Brautschatz, Heurathsgut.
Mahlschloß, v. W. s. n. utanlås. S. Vorlegeschloß.
Mahlstaat, v. W. s. f. tingställe.
Mahlstein, s. m. råsten eller gränssten.
Mahlsieb, s. m. qwarnsickt, mjölsickt.
Mahlstrom, s. m. en stor wattenhwirfwel uti hafwet, hälst den wid norrska stranden, Mälstrom.
Mahlwasser, s. n. qwarnwatten.
Mahlwerk, s. n. was gemahlen wird; mäld, qwarnmäld.
Mahlzeichen, s. n. kännemärke, wederteken helst på kroppen. S. Wahrzeichen.
Mahlzeit, s. f. måltid, mål Nun ist es gerade Zeit zur Mahlzeit; nu är just måltids timmen. Er hat heute eine gute Mahlzeit gehalten; han åt i dag et godt mål. Vier Mahlzeiten des Tages halten; äta fyra gånger om dagen. Die Mittagsmahlzeit bei jemand einnehmen; äta middag hos någon. Er giebt keinem Menschen eine Mahlzeit Essen; han gifwer aldrig någon menniska en bit mat.
Mahlzettel, s. m. qwarnsedel.
Mähne, s. f. mahn Eine hängende Mähne; hängmahn. Eine abgeschnittene stehende Mähne; ståndmahn.
Mahnen, v. a. gemahnt, p. mana, kräfwa, sodra igen, erinra, påminna. Er läßt sich alle Tage mahnen und bezahlt doch nicht; han låter hwar dag mana sig, men betalar likwäl intet. Einen um Geld mahnen; kräfwa en för penningar. Dieser Umstand mahnt mich, besser, erinnert mich an die Zeiten meiner Jugend; denna omständigheten påminner mig mina ungdoms-år.
Mahnen, s. n. Mahnung, s. f. manande, kräfwande, erinrande.
Mahner, s. m. Mahnerin, s. f. den som påminner någon om des skulds återbetalande, som fordrar igen sina penningar, fordrare. Er hat viele Mahner; han har många björnar som sätta på honom, i skämt.
Mahr, n. W. s. f. mara. S. Alp.
Mährchen, s. n. Mährlein; en saga, dikt, fabel, tidning. Mährchen erzählen; berätta sagor, fabler. Sie hört gerne neue Mährchen; hon tycker om at få weta nytt, at höra nya tidningar.
Mährchenhaft, adj. u. adv. sagolik, fabelaktig.
Mährchenträger, s. m. en som löper omkring med falska och nya tidningar, sqwallrare.
Mähre, n. W. s. f. märr, en eländig, dålig häst, sto.
Mähre, n. W. s. f. för erdichtete Erzählung. S. Mährchen.
Mahrflechte, i. g. L. s. f. Mahrklatte, Elfklatte; martoswa. S. Weichselzopf.
Mai, i. g. L. s. n. Maie, s. f. Maibusch, s. m. gröna löfqwistar, särdeles af nyß urspruckna björkträd, som på några orter om wären brukas at pryda eller löfwa hus, farstugar, kyrkor, o. s. w. med. Eine mit Mai umwundene Stange; en majstång.
Mai s. m. Maimonat; maj, majmånad.
Maibaum, s. m. Maibirke, s. f. björk. S. Mai.
Maiblume, s. f. Maiblümlein; majblomster, Primula. it. Ranunculus acris. it. Lilje convallie, Convallaria majalis. S. Lillen convaljen.
Maibutter, s. f. smör som är kärnadt i majmånad, maj-smör.
Maifisch, s. m. Alose, Clupea alosa.
Maifrost, s. m. nattfrost i majmånad.
Maikäfer, s. m. Scarab. Melolontha. S. unter Käfer.
Maikatze, s. f. Maikätzchen, s. n. en katt som blifwit ynglad i majmånad.
Maikenshäring, s. m. Jungfern Häring. S. unter Häring.

Mai-

Maikirsche, f. f. et slags körsbär som bliſwa mogna i majmånad, hwarutaf den större arten kallas: die doppelte Maikirsche.

Maikraut, f. n Maikräuter, pl. så kallas ätſkilliga plantor, som ätas eller samlas i majmånad, som t. E. ſwalört, Chelidonium majus, S. Schellkraut. it. für: Braunwurz; flenört, Scrophularia.

Mairose, f. f. kleine Provinzrose; en art små rosor, som blomſtra redan i maj.

Mairegen, f. m. majregn.

Maiſchein, f. m. ny i månaden maj.

Maiſchwamm, f. n. en art hwita jordſwampar som gerna wäxa i moßen.

Maiſonntag, f. m Söndag Lätare då på några ſtällen gåßar gå omkring med utſtrade tallqwiſtar och ſjunga. En ſådan tallqwiſt kallas i Schleſien: Sommerbaum.

Maitag, f. m. der erſte Maitag; förſta dagen i majmånad.

Maithau, f. m. maj-dagg.

Maivögel, f. m Maivögel, pl. så kallas på några ſtällen ſjärilar, på andra kallas göken: Maivogel. S. Kukuck.

Maiwetter, f. n wacker och angenäm wäderlek ſom uti majmånad.

Maiwurm, f. m. majbagge, Meloe. S. Maikäfer unter Käfer.

Maillebahn, f. W f. f. en gång eller plats hwaruti en träkula driſwes genom en liten järnboge eller malja

Mailleſpiel, P. W. f. n. ſjelfwa leken med träkulor ſom driſwes fram. S. Laufſpiel.

Majeſtät, f. f. Majeſtät, Höghet, glans. Ihro Majeſtäten; Deras Majeſtäter. Da ſahe man den König in ſeiner Majeſtät; där lyſte Konungen uti ſin Höghet. Die Sonne in ihrer vollen Majeſtät; ſolen uti ſin fulla glans. Das Laſter der beleidigten Majeſtät; högmålsbrott emot Konungen och Riket.

Majeſtätiſch, adj. u. adv. majeſtätlig, majeſtätiſk.

Majeſtätsbeleidigung, f. f. brott emot Majeſtätet.

Majeſtätsbrief, f. m Kaiſerligt eller Konungsligt friheтsbref, Privilegium, Majeſtätsbref

Majeſtätsrecht, f. n. Majeſtätsrechte, pl. Konungslig rätt, Regalier.

Majeſtätsſchänder, f. m. Majeſtätsläſterer; den ſom hådar, förſmådar Konungen.

Majeſtätsſiegel, f. n. (Diplomatik); et inſegel hwarpå Kaiſare eller Konungar föreſtållas ſittande på tronen med kronan på hufwudet och ſpiran ſamt riksaplet i händerna.

Majeſtätsvoll, adj. u. adv. full af Majeſtät. Eine majeſtätsvolle Schönheit; en majeſtätlig ſkönhet.

Major, f. W. f. m. Oberſtwachtmeiſter; Major.

Majoran, f. m. Meieran, i. g. L.; mairam, K. M. T. Origanum majorana.

Majorat, f. W. f. n. den närmaſte arfwingens rättighet, at få och beſitta allena och odelt wißa gods, ſom också darföre kallas: Majoratsgüter, Majorate

Majorenn, f. W. i. g L. adj. u. adv. S. Mündig.

Majorennität, f. W. f. f. myndiga år. S. Mündigkeit.

Makel, f W. f. m. fläck, fel.

Mäkeln, i. g L v. a u n. mit dem Hfw. haben; kräkla, tadla, ſöka fel uti ſmåſaker.

Mäkeler, f m Mäklerin, f. f. tadlare, kräklare, kräklerſka.

Mäkelei, f. f. tadlande.

Mäkeln, v. n. mit dem Hfw. haben, (Handelsſtädte); mäkla.

Makler, f. m. fur; Unterhändler der Kaufleute; mäklare.

Mäklerlohn, f. n. die Courtage; mäklarpenningar.

Makrele, f. f. ein Seefiſch; makrill, Scomber Scombrus. Baſtard-Stachelmakrele, Scomber Trachurus

Makrone, f. f. makron, et ſlags bakelſe af ſocker och mandelkärnor. I Italien och på några orter i Tyſkland kallas långliga degklimpar ſom brukas i ſoppor: Makaroni. S. Nudeln.

Mal, adv. S. Mahl.

Malachit, f. m. malachit, Malachites.

Maleſikant, f. W. f. f. Maleſizperſon; misgerningsman lifsfånge.

Maleſizfall, f. m. lifsſak, brottmål. S. Criminalſache.

Maleſizgericht, f. n S. Criminalgericht.

Maleſizrecht, f. n. pinlig-rätt.

Maleſizſache, f f. lifsſak.

Malen, v. a. gemahlt, p måla. Mit Oehlfarbe, in Freſco, in Paſtell malen; måla med oljefärg, i färſk kalk, i paſtell. Ein gemahltes Zimmer; et målad rum. Die Staffelei der Maler; målare-ſtallning, ſtaflett. Fig. Einem etwas vor Augen mahlen; föreſtålla någon en ſak mycket tydligt och klart. S. Schildern.

Maler, ſ. m. målare.
Malerakademie, ſ. f. målare-academie.
Malerarbeit, ſ. f. målare-arbete.
Malerbrett, ſ. n. Pollet; målare-bräde.
Malerei, ſ. f. målning.
Malerfarbe, ſ. f. målare-färg.
Malerfirniß, ſ. m. målare-ferniſſa.
Malergold, ſ. n. målare-guld.
Maleriſch, adj. u. adv. målande, ſärdeles fig. liflig. Auf eine maleriſche Art; på et målande ſätt. Mit maleriſchen Farben ſchildern; afmåla med lifliga färgor. Das iſt ein mahleriſcher Zug in ſeinem Character; det är et ſå naturligt drag uti hans character, at han darpå ſtraxt igenkännes.
Malerjunge, ſ. m. målare-gåſſe.
Malerkunſt, ſ. f. målare-konſt.
Malerpinſel, ſ. m. målare-penſel.
Malerſilber, ſ. n. målare-ſilfwer.
Malerſtock, ſ. m. en målare käpp, hwarpå de hwila handen, då de måla.
Malerſtrich, ſ. m. et drag med penſeln.
Malerzeug, ſ. n. målare werktyg.
Mallemucke, ſ. f. S. Sturmvogel.
Malter, ſ. m. et wiſſt ſtort ſpannmålsmått it. på några ſtällen et mått af famnwed, fyra fot högt, fyra långt och fyra bredt.
Malterholz, ſ. n. famnwed ſom ſäljes efter et ſådant mått.
Maltern, v. a. upſätta wed i ſådana högar.
Malvaſier, ſ. n. malwaſir-win ifrån ſtaden Napoli di Malvaſia, it. et ſlags win ifrån Candien.
Malve, ſ. f. kattoſt, Malva. S. Pappel.
Malz, ſ. n. ohne pl. malt, måltad ſäd. Bodentrocken oder Luftmalz; malt ſom har torkats genom utſpridning på winden eller loftet. Darrmalz; malt ſom bliſwit torkadt på kölnan. fig. An ihm iſt Hopfen und Malz verloren; på honom är al möda och omkoſtnad förſpild.
Malzaccíſe, ſ. f. accis ſom bör betalas för maltet.
Malzboden, ſ. n. en wind hwarpå maltet torkas eller förwaras.
Malzdarre, ſ. f. kölna.
Malzen, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben, i. g. L. mälzen, mülzen; gemalzt, gemülzt, p. mälta, göra malt.
Malzer, ſ. m. Mälzer, Mülzer, i. g. L.; den ſom förſtår ſig på och umgås med mältning, måltare.
Malzhaus, ſ. n. mälthus.
Malzkammer, ſ. f. maltkammare.
Malzkaſten, ſ. m. maltkiſta.
Malzkorb, ſ. m. korg hwaruti maltet bäres ifrån kölnan.
Malzmühle, ſ. f. qwarn at mala malt på.
Malzmüller, ſ. m. en maltmölnare.
Malzſchaufel, ſ. f. maltſkofwel.
Malztenne, ſ. f. en loge hwarpå maltet ſedan det är upblött, kaſtas at mälta.
Malzzettel, ſ. n. friſedel på malt, it. wägſedel därpå.
Mama, ſ. W. ſ. f. Moder.
Mamme, ſ. f. S. Memme.
Mammeluk, ſ. W. ſ. m. uti Aegipten, den ſom är ſödd utaf chriſtna föräldrar, men ifrån barndomen upfoſtrad i den mahomedaniſka Religionen. Hos oß kallas ſå ibland en affälling ifrån Religionen. it. en öfwerlöpare til et annat Partie.
Mammon, ſ. m. für: Zeitliches Vermögen, woran man ſein Herz hänget; mammon. Dem Mammon dienen; ſöka allenaſt, fäſta ſitt hjerta wid det timmeliga.
Mammonsdiener, Mammonsknecht, ſ. m. den ſom hänger eller fäſter ſitt hjerta för mycket wid det timmeliga.
Mammonsdienſt, ſ. m. mammonstjenſt.
Man, pron. imp. man. Man ſagt; man ſäger, det ſäges, rycktet går. Man hat es mir geſagt; jag har fått höra det, flere hafwa ſagt det åt mig. Wenn man nicht hören will, ſo muß man fühlen; den ſom ej will höra eller lyda, han får kännas wid. Man iſt von beiden Seiten des Krieges müde; de äro på både ſidor trötte at föra krig. Man denke ſich die Sache von der rechten Seite, ſo wird man finden; föreſtällen eder ſaken ifrån den rätta ſidan, ſå låren i finna.
Manakin, ſ. n. ärla, *Retz.* Pipra.
Manati, ſ. m. S. Seekuh.
Mancher, manche, manches, manche, pl. någon, några, mången, många, Pron. imp. it. für: viele, adj. Mancher bildet ſich ein; några inbilla ſig. Er kann manche Leute nicht ausſtehen; han kan ej tola wiſſa perſoner. Das werden manche übel nehmen; många lära det illa uptaga. Mancher wünſcht ſich den Tod; mången önſkar ſig at wara död. Manchem glückt es beſſer als andern; det lyckas bättre för den ena än för den andra. Ich habe ſchon manches erlebt; jag har redan öfwerlefwat åtſkilliga omſkiften i werlden. Manche ſeiner Freunde verkennen ihn; flere

af haus wänner känna honom ej rätt, göra honom orätt i deras omdömen. Mancher rühmt sich einer Sache, die er nie genossen hat; det gifwes folk som berömma sig af en sak, som de aldrig fått smaka. Das hat mir manche saure Mühe gekostet; det har gjort mig mycken möda och beswär.

Mancherlei, adj. mångehanda, margehanda, allahanda, åtskillig, många. Er hat allerlei Künste gelernt; han har lärt mångahanda konster. Einem Menschen kann mancherlei einfallen; en menniska kan falla på åtskilliga slags tankar. Mancherlei in der Welt erfahren; röna tidens omskiften. Mancherlei Sprachen verstehen; förstå många främmande språk. Mancherlei Reden führen; tala allahanda saker, it. ej blifwa wid et tal.

Manchmahl, adv. für: manches Mahl, zuweilen; mången gång, understundom, ibland. Ich habe es ihm manchmal gesagt, daß er sich hüten soll; jag har många gånger sagt honom, at han bör akta sig. Sie dauert mich manchmal; det gör mig understundom ondt om henne. Er kommt manchmal spät des Abends zu mir; han kommer ibland sent på aftonen til mig.

Mandat, s. W. s. n. påbud.

Mandatarius, s. W. s. m. ombudsman.

Mandatsproceß, J. W. s. m. en rättegång som börjas så, at Rätten befaller den anklagade at tilfredsställa den kärande.

Mandel, i. g. L. s. f. Mandel, pl. et antal af femton, som t. E. femton ägg, femton ål, femton kärfwar, sädesskyl.

Mandel, s. f. Mandeln, pl. mandel. Gebrannte Mandeln; brände mandlar. it. sig. die Mandeln im Halse; mandlarne bak i munnen wid strupen, örmandlar.

Mandelbaum, s. m. mandelträd.

Mandelbenzoe, s. f. (Apotheken) Benzoe offic.

Mandelbrodt, s. n. et slags sockerbakelse.

Mandelgeschwulst, s. m. swullna mandlar.

Mandelholz, s. n. S. Mangelholz, Rollholz.

Mandelkern, s. m. mandel-kärna.

Mandelklei, s. m. sönderrifne mandlar til at twätta sig med, mandelkli.

Mandelkuchen, s. m. kakor med stötta mandlar uti.

Mandelkrähe, s. f. Blaukrähe, Birkhäher, Garbenkrähe, Raker, Blaue Holzkrähe; swensk kråka, Coracias garrula. S. Holzkrähe.

Mandelmilch, s. f. mandelmjölk.

Mandelmuschel, s. f. mandelmußla, et slags bakelse..

Mandeln, v. a. S. mangeln.

Mandelmuß, s. n. mandelmos.

Mandelnuß, s. f. in den Gärten; hwit lambertisk hassel; Corylus fructu oblongo albo.

Mandelöhl, s. n. mandelolja.

Mandelseife, s. f. mandelsåpa.

Mandelspäne, s. pl. et slags hoprulladt mandelbakelse, i skapnad något likt höfwelspån.

Mandelstein, s. m. Mandelsten, *Cronst.* en järnhaltig jaspis som innesluter elliptiska förtar af kalkspat och serpentin, Amygdaloides.

Mandeltaube, s. f. S. Mandelkrähe.

Mandelteig, s. m. mandel-deg.

Mandeltorte, s. f. mandeltorta.

Mandore, s. f. et instrument, som liknar en mindre och ofullkomlig luta.

Mangebaum, s. m. en art ostindiskt träd som bär en stenfrukt, hwaruti stenen liknar mandlar, Mangifera.

Mange, s. f. S. Mangel.

Mangel, s. f. Mangeln, pl. Mandel; für: Rolle; mangel, klädesmangel, hwarmed kläder göres släta eller manglas.

Mangelbrett, s. n. mangel-bräde.

Mangelholz, s. n. mangel-kafle.

Mangelkammer, s. f. mangel-bo. S. Rollkammer.

Mangeln, v. a. gemangelt, p. mangla.

Mangeln, s. n. mangling.

Mangelwalze, s. f. mangelkafle.

Mangler, s. m. manglare.

Mangel, s. m. Mängel, pl. brist, fel, fattigdom, ofullkomlighet. Brodmangel, Geldmangel, Getraidemangel, Wassermange; brist på bröd, på föda, penningebrist, spannmålsbrist, wattenbrist. Mangel an Aufmerksamkeit; oupmärksamhet. Ein natürlicher Mangel; et medfödt fel, lyte. Mangel am Gehör; fel på hörslen. Mangel leiden; lida brist på, wara fattig. Man sieht ihm keinen Mangel an; ingen ser på honom at han är i nöd, at han är torftig. Der Mangel an Worten in einer Sprache; fattigdom på ord uti et språk. Das Buch hat noch viele Mängel; uti denna boken fins än många ofullkomligheter.

Mängelfrei, adj. u. adv. fri ifrån fel, utan fel.

Mangelhaft, adj. u. adv. briſtfällig, felaktig, ſom briſter mycket uti, ofullkomlig, ſom intet är rätt eller wäl gjordt, ſom intet har alt hwad det bör hafwa. Ein mangelhaftes Haus; et briſtfälligt hus. Eine mangelhafte Beſchreibung; en felaktig beſkrifning. Ein mangelhaftes Buch; en ofullkomlig bok. Eine mangelhafte Rede; et ſtompadt tal. Ein mangelhafter Kompas; en kompas ſom ej wiſar rätta wäderſtreken. Eine mangelhafte Vorſchrift; en otilräcklig föreſkrift.

Mangelhaftigkeit, ſ. f. briſtfällighet, felaktighet, ofullkommlighet, otilräcklighet.

Mangeln, v. n. mit dem Hfw. haben; briſta, tryta, fattas. Es mangelt ihm an allem; all ting briſter för honom. Am Beweiſe kann es ihm nicht mangeln; det kan ej briſta för honom i bewis. Ihr hat nichts bei mir gemangelt; ingen ting har trutit henne hos mig. An mir ſoll es nicht mangeln; det ſkall wiſſt ej fattas på min ſida. Es mangeln noch einige von ſeinen Gäſten; några af hans gäſter äro än intet komne. Sie mangeln des Ruhms, den ſie an Gott haben, Röm. 3, 23. de hafwa intet at berömma ſig för Gud.

Mangfutter, i. g. L. ſ. m. blandfoder.

Mangkorn, i. g. L. ſ. n. blandſäd.

Mangold, ſ. m. Beete; beta, Beta. Rother Mangold oder Beet; rödbeta, Beta rubra. Gelber Mangold; morot, Daucus ſativus. Weiſſer Mangold; mangolt, Beta cicla. Hirſchmangold; lungört, S. Hirſchkohl. Schmieriger Mangold, guter Heinrich; lungrot, S. Heinrich. it. häſtſyra. S. Grindwurz. Meermangold; haſſyra, Rumex maritimus.

Manichäer, ſ. m. Manicheer; et ſlags kättare i de förſta århundrade af den chriſtna kyrkan. it. i förtroligt umgänge och tal, de ſom ofta fordra hos en betalning af deras ſkuld, björnar.

Manier, ſ. W. ſ. f. maner, ſätt och maner at arbeta, at göra något, en menniſkas ſtällning och åtbörder, öfwerflödig höflighet. Einem etwas auf eine gute Manier beibringen; berätta något för en på et godt maner, utan at för mycket förſkräcka honom på en gång. Auf eine barbariſche Manier; på et barbariſt ſätt. Er hat Manieren wie ein Pedant; han ſer ut ſom en ſkolfuchs. Das iſt keine Manier bei ordentlichen Leuten; det är ej brukligt hos hederligt folk. Was iſt das für eine Manier; hwad är det för et uptåg, et wäſen, hwad will det ſäga? Unter Freunden gebraucht es nicht ſo vieler Manieren; ibland wänner behöfwes intet ſå mycket krus.

Manierlich, i. g. L. adj. u. adv. manerlig, artig, wäl anſtändig, beſkedlig, hyſſad. S. Wohlgeſittet.

Manierlichkeit, ſ. W. ſ. f. anſtändighet, artighet, beſkedligt wäſen.

Manifeſt, ſ. W. ſ. n. påbud, öppet bref.

Mann, ſ. n. Männer, pl. (och ibland, ſärdeles i ſammanſättningar och när ringare folk beteknas, Leute pl.); Man, manfolk, perſon, karl. Ein angeſehener gelehrter Mann; en hederlig lärd Man. Ein groſſer Mann; en ſtor Man, ſom har ſtora förtjenſter. Es wäre wohl einmahl Zeit für ihn, ein Mann zu werden; det wore wäl en gång tid för honom at aflägga ungdoms flyckteigheter. Ein alter betagter Mann; en mycket gammal Man, Gubbe. Eine Armee von 30000 Mann, (ohne pl.) en Armee af trettio tuſend man. Es waren mehr Männer als Weiber da; där war mer manfolk än qwinfolk. Mann vor Mann; man för man, en för en. Das macht zwei Rthlr. auf den Mann; det gör twå Riksdaler til mans. Der Wirth rechnet einen halben Rthlr. für den Mann; källarmåſtaren begär en half Riksdaler för perſonen. Seinen Mann ſtehen; wara karl för ſig. Sich als ein Mann beweiſen; wiſa ſig ſom en Man, wara tapper, oförſkräckt, ſtändaktig. Er wird ſeinen Mann an ihm finden; han lärer finna uti honom, den ſom kan göra honom beſked, den ſom kan holla honom ſtången. Alle für einen Mann ſtehen; ſtå alle för en man, holla ihop, ſwara för hwarandra, göra gemenſam ſak. Ich kenne meinen Mann; jag känner honom ganſka noga, it. jag wet utaf hwem jag har fått det. Er hält ſich an ſeinen Mann; han holler ſig til den, ſom ſagt det för honom. Soll ich meinen Mann nennen; ſkall jag nämna den ſom berättad det för mig? An den rechten Mann kommen; råka på den rätta. An den unrechten Mann kommen; råka

illa ut, komma illa an. Er ist kein Mann für mich), er ist nicht mein Mann, fig. han är intet min Man, jag tycker intet om honom, jag will ej hafwa at göra med honom. Er ist nicht der Mann darnach, daß man ihm eine wichtige Sache anvertrauen kann; han är wißt intet den, som man kan anförtro en sådan wigtig sak, han är intet så fatt at man kan anförtro honom wigtiga saker. it. Mann, für: Ehemann. Einen Mann nehmen; gifta sig. Einen zum Mann nehmen; gifta sig med någon. Das ist kein Mann für sie; han ficker, passar sig intet för henne. Seine Tochter an den Mann bringen; gifta sin dotter. Seine Waare an den Mann bringen; blifwa af med sitt gods, få köpmän til sin wara. Er kann seine Kunst nicht an den Mann bringen; han kan ej föra sin konst til torgs, han har inga utförsgåfwor. Mann wofür seyn; wara Man för, gå i borgen för något. Den dritten Mann abgeben; skilja trätan. Ein Wort ein Wort, ein Mann ein Mann; en hederlig Man holler sitt löfte. Ein Mann, für Klafter; en famn. Drei Mann tief; tre famnar djup.

Männchen, s. n. Dim. 1. en liten karl, 2. en hane ibland foglar. Männchen und Weibchen, von Menschen; mankön och qwinkön; von Thieren; han och hona. Männchen machen; fig. bära sig narraktigt åt med åtbörder, förställa åtbörderna.

Manna, s. n. manna. S. Mannagras, Mannasaft.

Mannaäsche, s. f. mannaträd, et slags asketräd uti Italien, Fraxinus ornus.

Mannabaum, s. m. S. Mannaäsche.

Mannagras, s. n. Schwaden; swinswingel, mannagräs, S. unter Gras.

Mannagrütze, s. f. et slags gryn, mannagryn, stampade frön utaf swinswingel.

Mannasaft, s. m. Manna (Apotheken); en förhärdad, sötaktig saft utaf et slags mannaträd, som har en afförande kraft, Manna Calabrina.

Mannaschwingel, s. f. S. Mannagrütze.

Mannbar, adj. u. adv. manbar. it. von Mannspersonen; manlig, af mannaålder; besonders vom weiblichen Geschlecht; giftwuxen, mannwuxen. Das mannbare Alter eines Jünglings; manliga åldern. Eine mannbare Jungfer; en giftwuxen Jungfru.

Mannbarkeit, s. f. manbarhet.

Mannbegierde, s. f. giftsjuka.

Mannbegierig, adj. u. adv. giftsjuk.

Männermörderin, s. f. en hustru som har gjort af med sin Man.

Männern, v. u. n. W. v. a. wara giftsjuk, wilja hafwa Man.

Mannfest, adj. u. adv. stark. Manfest stehen; ej wika en härsmon.

Manngeld, v. W. s. n. S. Lehngeld, it. böter för mandråp, mansbot.

Manngericht, v. W. s. n. S. Lehnsgericht, på samma sätt som: Mannrecht, S. Lehnrecht. Mannrichter, S. Lehnrichter. Das Manngericht in Schlesien; Landt- och Provinzial-Rätten, öfre Domstolen i Schlesien.

Manngierig, adj. u. adv. giftsjuk.

Mannhaft, adj. u. adv. manlig, tapper, karlwulen. Eine mannhafte That; en manlig gerning. Sich mannhaft halten; förswara sig tappert.

Mannhaftigkeit, s. f. manlighet, mandom, tapperhet, mannamod.

Mannheit, s. f. mandom. Der Mannheit berauben, die Mannheit nehmen, entmannen; snöpa. Einer, welcher der Mannheit beraubt ist; en snöpling, S. Verschnittener.

Mannigfaltig, adj. u. adv. mångfaldig, mångfallt, margfaldig, allahanda slags. Auf mannigfaltige Art; på mångahanda sätt.

Mannichfaltigkeit, s. f. mångfaldighet, olikhet, åtskilnad.

Mannichfärbig, adj. u. adv. mångfärgad.

Männiglich, v. W. praep. hwar och en, S. jedermann.

Mannin, s. f. i sammansättningar, i ställe för: Frau, z. E. Hauptmannin; en Capitains Fru, Capitainska.

Männisch, s. f. in Zusammensetzungen, als bergmännisch, kaufmännisch, u. s. w.; på bergsmanna sätt, på köpmans wis.

Mannlehn, s. n. manna-län, manslån.

Männlein, s. n. S. Männchen.

Männlich, adj. u. adv. manlig, fig. stadig, tapper, oförskräkt. Das männliche Geschlecht; mankön. Die männliche Linie; manslinie. Ohne männliche Erben; utan manliga arfwingar, utan arfwingar på swärdsidan. Das männliche Alter; mannaår. Zu männlichen Jahren kommen; komma til sina manliga år. Das männliche Glied; mannens födslolem. Männ-

lich aussehen; hafwa et manligt utseende. Sie hat ein männliches Herz in einer weiblichen Brust; hon har et karlahjerta uti en qwinnobröst. Ein männlicher Ernst; en stadig alfwarsamhet. Sich männlich wehren; förswara sig tappert, manligen. Sein Unglück männlich ertragen; bära sin olycka som en Man, wara oförskräkt, oförsagd i motgång. Eine männliche Schreibart; en manlig skrifart. Das männliche Geschlecht der Wörter; genus masculinum uti grammatikan. Ein männlicher Reim, in Gegensatz des weiblichen; et enstafwigt rimslut, i motsats af et twåstafwigt. Die männlichen Blüthen, Blumen, (Botanik); hanblomster.

Männlichkeit, s. f. manlighet, et alfwarsamt, stadigt, oförskräckt wäsen.

Mannrecht, s. n. Mannrichter, s. m. S. Mannsgericht.

Mannsbild, n. W. s. n. S. Mannsperson

Mannsbruder, s. m. mansbroder, swåger.

Mannschaft, s. f. manskap.

Mannscheu, adj. u. adv. rädd för manfolk, som ej tol manfolk.

Mannsdick, adj. u. adv. så tjock som en karl i lifwet.

Mannsfarth, s. f. (Bergwerken), Handfahrt; nedfarande i grufwor på stegar, i motsats af det som sker i tunnor.

Mannsgeschäfte, s. pl. karla-sysslor.

Mannsgesicht, i. g. L. s. n. et karls ansigte.

Mannsgestalt, s. f. skapnad af en Man.

Mannsherz, s. n. manligt hjerta, mannamod.

Mannshoch, adj. u. adv. tre alnar hög.

Mannskleid, s. n. manskläding.

Mannskleidung, s. f. manskläder.

Mannskloster, s. n munkekloster.

Mannslänge, s. f. manslängd.

Mannsleute, i. g. L. und von geringeren Personen, s. pl. manfolk.

Mannsname, s. m. mansnamn.

Mannsperson, s. f. Mansperson.

Mannsrock, s. m. mansrock.

Mannsschild, s. m. eine Pflanze, Androsace.

Mannsschneider, s. m. en skräddare som gör endast manskläder, en mansskräddare.

Mannsschuster, s. m. en skomakare som endast arbetar för manfolk.

Mannsschwester, s. f manssyster.

Mannsseite, s. f. i. g. L. där manfolk sitter. it. Manslinie, swärdsida.

Mannssinn, s. m. et manligt sinne. Ein Seelsorger muß Mannssinn genug haben, um unter allen Dornen von tausend Beschwerlichkeiten, die ihm auf jedem Schritt aufstossen, seiner Pflicht getreu zu verbleiben; en själasörgare måste hafwa nog ståndaktighet för at wara sitt kall trogen, oaktadt de tusende stötestenar som hindra hans sjät.

Mannsstamm, s. m. mansstamm.

Mannstreu, s. f. Brachen- Krause- Laufdistel; Eryngium campestre. Blauliche Mannstreu, blaue Meerwurzel, Meermannstreu; blå sjötistel, Eryngium maritimum.

Mannstark, adj. u. adv. manstark.

Mannsstimme, s. f. mansröst.

Mannsvolk, n. W. s. n. manfolk. S. Mannsleute.

Mannstracht, s. f. S. Mannskleidung.

Mannszucht, s. f. god ordning ibland soldater. Gute Mannszucht halten; holla soldaterna i god ordning.

Manntheil, s. W. s. m. del som faller på hwar och en som delas något emellan.

Manntoll, adj. u. adv. galen efter manfolk.

Mannweib, s. m. en Hermaphrodit, S. Zwitter.

Mansarddach, s. n. gebrochenes Dach, (Baukunst); et tak som är halft så högt som bredt, och som är gjordt med en affats på.

Manschen, n. W. v. n. mit dem Hnv. haben; röra ihop, slaska.

Manscherei, n. W. v. n. S Gemantsche.

Manschetten, s. f. pl. manschetter, handkrus.

Mantel, s. m. Mäntel, pl. mantel, kappa. allmänt kallas så det, som omgifwer och betäcker något, som uti bergsbruk, det som omgifwer och betäcker en malmgång, S. Sahlband; uti Landthushållningen, et nytt halmhwarf på et gammalt halmtak; uti köket, en kappa på eller öfwer spisen. Den Mantel umnehmen; taga kappan på sig. Das Manteltragen; et slags straff för soldater på några orter, då de i ställe för gewären måste bära tolf eller flera wak-kappor på axlen. Ein Pudermantel; en puderskjorta Fig. Den Mantel auf beiden Schultern tragen; bära kappan på båda axlar. Den Mantel nach dem Winde hängen; wända kappan efter wädret. Etwas mit dem Mantel der Liebe bedecken; skyla något med kär-

kärleksmanteln. Er ließ sich den Mantel nicht zerreissen um zu bleiben j. g. L. han lät ej mycket bedja eller nödja sig at bli qwar. Mit unter dem Mantel stecken; weta med om en sak, spela med andra under et täcke.

Mäntelchen, s. n. Dim. en liten kappa, fig. förewändning. Sie weiß der Sache gleich ein Mäntelchen umzuhängen; hon förstår strax at bemantla saken, at undskylla, at sätta färg på henne.

Mantelkind, s. n. et ägta barn, som legitimeras genom Faderns och Moderns ägtenskap, efter Modern då tog det i förra tider wid wigseln under manteln. I Swerige war brukligt, at et sådant barn wid wigseln satt i Faderns eller Moderns sköte, därföre kallades det fordom där: skötsåtu-barn.

Mantelkragen, s. m. krage på kappan.

Mantelsack, s. m. kappsäck, wätsäck.

Mantelzug, s. m. (Heraldik) det som liknar en mantel i wapen, omklädd med, delad som en mantel, mantelé.

Manual, s. W. s. n. handbok, kort utdrag.

Manualakten, s. pl. rättegångs handlingar, afskrifter däraf o. d. m. som hwar och en behåller för sig sjelf.

Manufaktur, s. W, s. f. manufactur, handaslöjd. Manufakturwerk; handwerksinrättningar, hwaresi en wiß wara göres i stor mängd utan eld och hämmare; brukas eld och hammare, så kallas de: Fabriker, S. Fabrik.

Manufakturarbeit, s. f. Manufactur-arbete.

Manufakturist, s. m. Manufacturist.

Manuscript, s. W. s. n. Handskrift.

Mar, s f. n. W. mara. S. Alp.

Maräne, s. f. en fisk af lax slägte, Salmo Maraena.

Markasit, s. m. en crystallinisk kies, Pyrites crystallinus, Marcasita. it. wismut, S. Wismuth.

Marder, s. m. mård, Mustela Martes.

Marderfalle, s. f. Mardergarn, s. n. en fälla, et garn eller nät, at fånga mårdar uti.

Marderfell, s. n. mårdskinn.

Margaretha, ein Frauenzimmers Name; Greta.

Margarethen Blume, s. f. Margarethen Blümchen, s. n. pytter, Bellis perennis, Bellis minor.

Märgel, S. Mergel.

Maria, ein Frauenzimmer Name; Maria. Den stora wördnad, som man uti Katholska Kyrkan altid burit för Jungfru Maria eller Christi Moder, som kallas: wår Fru, Guds moder, Himmelns-Drottning, o. s. w. har förorsakat många fester och högtider til hennes åminnelse, och at många saker, plantor och annat dylikt, haswa fått namn efter henne. Ibland de först omnämda högtider äro: Mariä Reinigung; Mar. Kyrkogång, Kyndersmäßa, som infaller d. 2. Febr. Mariä Verkündigung; Mar. Bebådelse, d. 25. Mart. Mariä Heimsuchung; Mar. Besökelse, d. 2. Jul. Mariä Himmelfarth; wår Fru dag, d. 15. Aug. Mariä Geburt; Mormäßa, d. 8. Sept. Mariä Opferung; Mar. offring, d. 21. Nov. Mariä Empfängniß; Mar. afleše, den 8. Dec. Hwartil kommer, Mariä Verlöbniß, som firas d. 23. Jan. Mariä Ohnmachtsfeier, od. Fest der sieben Schmerzen Mariä; fredag efter Söndagen Judica. Mariä Schneefeier, d. 5. Aug. o. s. w. Mariä Magdalenas Fest firas d. 22. Jul.

Marienapfel, s. m. et slags söta tidigt mogna äpplen.

Marienbad, s. n. Chemie, Frauenbad, Wasserbad; watten-bad, Balneum Mariae.

Marienbild, s. n. Jungfru Mariä beläte.

Marienblume, s. f. Marienröslein, s. n. mariäblomster, pytter, Bellis perennis.

Mariendistel, s. f. sempertin, serpentin, *K. M. T.* Carduus Marianus. it. Onopordon Acanthium.

Marienfäden, s. pl. dwärgsnät. S. Sommerfäden.

Marienfest, s. n. Mariä högtid.

Marienflachs, s. n. S. Frauenflachs.

Mariengarn, s. n. S. Marienfäden.

Marienglas, s. n. rußisches Glas; marienglas, ryßglas, Mica vitrum ruthenicum.

Mariengroschen, s. n. Batzen; et slags mynt, twå tredje delar af en skilling.

Marienkäfer, s. m. S. unter Käfer.

Marienmantel, s. m. Aphanis arvensis. it. matram, *K. M. T.* Matricaria Parthenium.

Marienmünze, s. f. S. Frauenmünze.

Marienrose, s. f. S. Marienblume, Pönien-Rose.

Marienschuh, s. m. Marienpantoffel, Venusschuh, Pfaffenpantoffel; guckusko, ormskalle, Cypripedium calceolus.

Marientag, s. m. Mariädag eller fest.

Marine,

Marine, f. W. f. m. S. Seewesen.

Mariniren, i. g. L. v. a. tillaga fisk med ättika, peppar och olja, at den må hålla sig.

Marionette, f. f. marionette, en puppa som man rörer likſom hon wore lefwande.

Marionettenſpieler, f. m. marionett-ſpelare.

Mark, f. n. ohne pl. märg, kärna, fig. det bäſta i en ſak, muſten. Mark in den Knochen; märg i benen. Mark in gewiſſen Früchten, als Citronen, Pommeranzen; det ſaftiga köttet uti Citroner, o ſ. w. Mark im Gehirn; hjernmärg. Rückenmark; ryggmärg. Das dringt oder geht durch Mark und Bein; det genomtränger märg och ben, det färet in i hjertat. Den Bauren das Mark ausſaugen; pråſſa bönderna. Die Leute ſind bis aufs Mark ausgeſogen; folket är på det högſta uthlottadt. Das Mark ausziehen; draga muſten ut.

Markbein, f. n. S. Markknochen.

Markholz, f. n. olwon, Viburnum opulus. S. Waſſerhohlunder unter Hohlunder.

Markicht, adj. u. adv. lik märg, it. ſenig, ſtark. S. nervigt.

Markig, adj. u. adv. full med märg, kraftig. Markiges Hol; träd ſom har mycken kärna. Eine markige Zeichnung; en kraftfull tekning. Ein markiger Pinſel; en penſel ſom wäl blandar färgorna.

Markknochen, f. m. märgben.

Markkuchen, f. m. märgkaka.

Marktorte, f. f. märgtorta.

Markſtück, f. n. märgſtycke.

Mark, f. f. Marken, pl. Markung, f. f. für: Gränze; gräns af en ſkog, ſkogsmark, ſkogsallmänning. Dorfmark. S. Dorfflur. Feldmark. S. Feldmark.

Mark, f. f. Mark ohne pl. für: ein Gewicht des Goldes und Silbers; mark eller ſexton lod. Eine Mark Silbers; en mark ſilfwer i Swerige har 16 lod, ſom utgöra 4384 åß, men en Cölniſk ſilfwermark håller 4864 åß, hwart lod 6 gran, hwart gran tre grän, ſåledes holler hela marken 288 Grän. Eine Mark Goldes; en mark guld har 24 Karat, ſom göra 96 gran eller 288 grän. Eine Mark löthigen Silbers oder die löthige Mark Silbers; en lödig mark ſilfwer har et eller halfannat lod tilſats. Eine Mark löthigen Goldes; en lödig mark Guld beſtår utaf 72 Dukater eller Goldgülden, räknad efter den tidens wärde til 1 Rthlr 16 ßl. ſom utgjorde då 96 tyſka Riksdaler, men nu för tiden kan hwar Goldgulden efter Leipziaſka myntfoten räknas til 2 Rthlr. 28 ßl. I Swerige är en Mark åtwaror ſå mycket ſom i Tyſkland et ſkålpund, och 20 marker, ſom göra i Swerige et pund, kallas där: Lispfund. S. Lispfund.

Mark, f. f. Mark, pl. für: eine Rechnungsmünze von verſchiedenem Werth; mark. Eine Mark Lübiſch; en mark Lübſk, ſom är 16 ſkilling, eller en tredje dels daler. Eine Mark Däniſch, eine Mark Sundiſch; en mark Danſk, eller Sundiſk, är ſjettedelen af en daler. In Schweden bedeutet Mark den vierten Theil eines Thalers; uti Swerige är en mark koppar, fjerdedelen af en daler, eller 8 Öre kopmynt, och fyra marker eller 32 Öre Silfmynt, utgöra en daler Smt, eller en ſjette del af en Riksd Spec.

Markbaum, i. g. L. f. m. S. Gränzbaum, Lachbaum, Mahlbaum.

Marke, f. W. f. f. Marken, pl. märke, tekn, ſärdeles ſpelpenning, jetton.

Markebriefe, f. m. ſkriftligt loſ af wederbörande at löpa ut med fartyg på kaperi.

Marken, v. a. für: Zeichnen, beſonders in Zuſammenſetzungen; märka, teckna. Ein Feld abmarken; utſtaka rågången. Ausmarken; utſluta genom rågång. Brandmarken; ſätta brännmärke.

Märker, i. g. L. f. n. en Brandenburgare, en ſom är född uti Mark Brandenburg.

Marketender, i. g. L. f. m. Marketenderin, f. f. marketentare, marketenterſka.

Marketenderei, Marketenderſchaft, f. f. marketenteri.

Markgenoß, f. m. en ſom har del uti någon allmänning, ſärdeles ſkogsallmänning.

Markgerechtigkeit, f. f. rättighet at haſwa en afdeld by, åker eller ſkog.

Markgericht, f. n. S. Feldgericht, Holzgericht.

Markgewicht, f. n. mark ſom en wigt, hwilket i Tyſkland brukas endaſt om Guld och Silfwer, då det betyder 16 Lod däraf; men i Swerige är mark också ſå mycket ſom et helt ſkålpund, då det brukas om matwaror, ſom t. E. en mark ſmör; ein Pfund Butter. S. Pfund.

Mark-

Markgraf, s. m. Markgrefwe.
Markgräfin, s. f. Markgrefwinna.
Markgrafschaft, s. f. Markgrefskap, Markgrefdöme, it. en Markgrefwes wärdighet.
Markgrafthum, s. n. die Mark; Markgrefskap.
Markordnung, s. f. en förordning angående skogsmark.
Markpfahl; s. m. en påle som är uprättad til råmärke, S. Gränzpfahl.
Markrecht, s. n. rättighet at taga del i allmänningen eller skogsmarken.
Markrichter, s. m. Holzgraf; domare i eller öfwer någon allmänning eller skogsmark.
Markscheide, s. f. Flur; gränsskillnad, rågång. Die Markscheide im Bergbau; en ort hwarest två grufwedelar stöta ihop.
Markscheiden, s. n. die unterirrdische Geometrie; grufwornas och grufdelars afmätning och bestämmande under jorden, Geometria subterranea.
Markscheider, s. m. markscheider.
Markscheidekunst, s. f. markscheideri-wetenskap.
Markscheidung, s. f. markscheideri.
Markstein, s. m. råsten, gränssten.
Markstück, s. n. et mynt som gäller en mark. S. Mark.
Markung, s. f. råmärke, gräns. S. Mark, Gränze.
Markungsbuch, s. n. jordbok. S. Flurbuch. Lagerbuch.
Markungsstein, s. n. S. Markstein, Gränzstein.
Markt, s. n sammankomst af köpare, och tid när den sker, marknad Ein großes Markt in Hande'sstädten; mäßa. S. Meße s. m ställe hwar det sker, torg Alle Städte haben einige mal Markt in der Woche; uti städerna plägar alltid wara några gånger marknad om weckan Morgen ist Viehmarkt; i morgon är fämarknad. Die Märkte bereisen; resa ifrån den ena marknaden eller mäßan til den andra. Für diesmal hat er das Markt versäumet; för denna gången har han försummat rätta marknadstiden. Einem etwas zum Markt schenken; gifwa någon marknadsgåfwa. S. Jahrmarkt. Sie werden sich alle auf dem Markt versammeln; de lära församla sig på torget. Fleischmarkt; slagtare-bänk. Seine Waaren zu Markte bringen; föra sina waror til torgs. Er weiß seine Sachen gut zu Markt zu bringen, fig.; han har goda utförsgåfwor. Er wird herrlich Zeug zu Markte bringen, iron.; där få wi höra sköna saker.
Marktbauer, s. m. en bonde som förer något til torgs.
Marktbude, s. f. en bod, en bänk på torget at sälja något uti eller på.
Marktfahne, s. f. Markwisch, s. m. Markzeichen, s. n. en fana eller annat teken som upsättes marknadstider på några orter, under hwilken tid uptöpare eller mänglare ej få drifwa sin handel.
Marktflecken, s. m. en liten stad eller stor by som har marknadsrättighet.
Marktfreiheit, s. f. marknadsfrihet.
Marktgang, i. g. L. s. m. markgång. S. Marktpreis.
Marktgängig, adj. u. adv. efter markgången. Nach marktgängigem Preise; efter markgångspris.
Marktgeld, s. n. marknads-penningar.
Marktgeleit, s. n. säkerhet för marknadsfarare.
Marktgerechtigkeit, s. f. marknadsrättighet.
Marktgut, s. n. markwara.
Marktherr, s. m. på några orter en af Magistratspersonerne, som har uppsigten öfwer Victualierna som föras til torgs.
Marktkehrer, s. m. Marktfeger; torg-sopare.
Marktkauf, s. m. markgång, köp på torget.
Marktleute, s pl. de som infinna sig på marknaden at sälja eller köpa waror. Er hat keine Marktleute zu seiner Waare gefunden; han har intet fått köpare til sin wara.
Marktmeister, s. m. S. Marktvogt.
Marktordnung, s. f. förordning angående warors säljande i marknadstiden, eller matwarornas om marknadsdagen.
Marktplatz, s. m marknadsplats.
Marktpreis, s. m markgång. Ein gesetzter Marktpreis; markgångs-taxa.
Marktrecht, s. n. marknadsrättighet eller frihet. it rätt som gäller emellan köpare och säljare på marknader. it. en wis afgift som Magistraten får af alla som hafwa något til salu på torget.
Marktscheffel, s. m. et krönt sädesmått, sådant som det brukas på torget.
Marktschiff, s. n. et skepp som förer waror til marknader.
Marktschreier, s. m. markskrikare, qwacksalfware.
Marktschreierei, s. f. qwacksalfweri, stort och fåfängt prat, til at beröma sin läkedom, sina waror, sin konst.

Marktschreierisch, adj. u. adv. som en marktskrikare, på et storskrytande, skråflande sätt.
Marktstand, s. m. bod, ståndt som en har på torget.
Marktstreitigkeit, s. f. stridighet emellan säljare och köpare på marknader.
Markttag, s. m. marknags-dag.
Marktvogt, s. m. torgfogde. it. S. Bettelvogt.
Marktzeichen, s. n. S. Marktfahne.
Marktzoll, s. m. tull af alla waror som föras til torgs.
Markung, s. f. S. Seit. 337.
Markweide, s. f. Bohnenbaum, Cytisus Laburnum.
Marli, s. n. marli, et slags mycket gles wäf af nättelgarn.
Marlistich, s. m. marlisömn.
Marmel, s. m. S. Marmor.
Marmelade, f. W. s. f. en med socker tjokt kokad saft af fruckt.
Marmor, s. m. marmor. Den Fußboden mit Marmor belegen; lägga marmorgolf.
Marmorarbeit, s. f. marmorarbete.
Marmorart, s. f. en särfild art af marmor.
Marmorartig, adj u. adv. lik marmor.
Marmorband, s. m. (Buchbinder); marmoreradt band.
Marmorblock, s. m. et stort stycke rå marmor.
Marmorbruch, s. m. marmorbrott, marmorgrufwa.
Marmorgrube, s. f. S. Marmorbruch.
Marmoriren, marmelu, v. a. marmorirt, gemarmelt, p. marmorera, måla något som marmor. Marmorirte Arbeit; marmoreradt arbete, särdeles på böker.
Marmorierer, s. m. en som gör marmoreradt arbete, särdeles utaf gyps.
Marmorhorn, s. n. en snäcka af kägla-slägte, Conus marmoreus.
Marmorlilie, s. f. S. Lilie.
Marmormühle, s. f. qwarn hwarmed marmor sågas eller males.
Marmorn, adj. u. adv. gjord utaf marmor.
Marmorplatte, s. f. marmorskifwa.
Marmorsäule, s. f. en stod utaf marmor.
Marmorstein, s. m. marmorsten. S. Marmor.
Marmorsteinern, i. g. L. adj. u. adv. S. marmorn.
Marmortisch, s. f. marmor-bord.
Marode, n. W. adj. u. adv. utmattad, trött. S. abmatten, müde.
Marodiren, f. W. i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben; brukas om soldater när de ströfwa omkring at plundra, röfwa.
Marodebruder, s. m. plundrare.
Maronen, s. f. et slags stora och wälsmakande kastanjer.
Maronenbaum, s. m. kastanje-träd, Fagus Castanea sativa.
Mars, s. m. (Mythолog.); de Romares krigsgud. Mars ruft ins Feld; mars kallar til strids, trompeten skallar til örlig.
Mars, s. m. (Schiffarth) Marse, pl. für: Mastkorb; màrs, mastkorg, som storamesan- fock- och bogsprät-märsen.
Marsschote, s. f. (Seefarth); tåg som äro fästade wid hörnen af märssegled.
Marssegel, s. n. (Seefarth); märssegel.
Marsch, s. f. Marschen, pl Marschland, s. n. Marschländer, pl. et sidländt, fett och wattenrickt land wid hafwet eller stora strömar, som är tjenligare til boskaps- och ängskötseln än til åkerbruk, i motsats af hög och torr mark, som kallas: Geest. S. Geest.
Marsch, f. W. s. m. Märsche; marsch, tåg. Auf dem Marsche begriffen seyn; wara på marschen. Den Marsch schlagen, blasen; slå på trumman, blåsa i trompet, til teken at folket skall marschera. Der Marsch geht gegen die Türken; tåget går emot Turkarna. Auf dem Marsch Halte machen; stadna, hwila på et ställe under marschen. Dem Feinde einen Marsch abgewinnen; winna en marsch öfwer fjenden. In stärken Märschen; när man gör stora marscher om dagen. Der Feind ist im Abmarsch; fjenden täger af. Im Abmarsch begriffen seyn; nalkas med krigshären. Ausmarsch; aftåg, aftågande. Durchmarsch; genomtåg, genomtågande. Einmarsch; intåg, intågande. Rückmarsch; återmarsch.
Marschfertig, adj. u. adv. marschfärdig.
Marschieren, f. W. v. n. marschirt; marschera. Die Armee wird morgen marschieren; i morgen skal armeen bryta up. Abmarschieren, aufmarschieren, ausmarschieren, durchmarschieren, einmarschieren, zurückmarschieren; aftåga, upställa sig, utmarschera, genomtåga, göra intåg, gå tilbaka.
Marschlinie, s. f. marschlinia.
Marschordnung, s. f. marschordning.
Marschall, s. m. Marskalk. Reichsmarschall; Riksmarskalk. Hofmarschall; Hofmarskalk.

Feld-

Feldmarschall; Fältmarskalk. Land- und Erbmarschall; Land- och Arf-Marskalk. Die Marschälle bei einer Leiche; Prestafwer.

Marschallsamt, s. n Marskalks ämbete. it. et Collegium hwaruti Marskalken förer ordet.

Marschallsgericht, s. n. en domstol hwaruti en Marskalk presiderar.

Marschallsstab, s. n. Marskalksstaf. Der mit Flor bewundene Marschallsstab bei Leichen; prestaf.

Marseillearbeit, s. f. Marseillenath, Marseillestich; et slags sömn.

Marstall, s. m. Marställe, pl. hofstall, it. stallstat.

Marter s. f. Martern, pl. 1. marter, plåga, pina, qwal, smärta. 2. pinande, pinobänk, S. Folter. Das ist eine unerträgliche Marter; det är en odräglig plåga. Einem alle mögliche Martern anthun; plåga, en på alt mögeligt sätt. Ich will eher die gröste Marter ausstehen; häldre will jag lida den största smärta. Er fühlt eine geheime Marter in seinem Busen; han känner hos sig et hemligt qwal. Die Martern des bösen Gewissens; samwetsagg. Sie empfindet alle Martern einer verachteten Liebe; hennes hjerta känner hela bitterheten af en försmådd låga. Einen Inquisiten auf die Marter spannen; pina en misgerningsman. Die volle Marter, der Zug; en misgerningsmans sträckande på pinobänken.

Marterbank, s. f. pinobänk, sträckbänk.

Märterbuch, s. n martyr-bok.

Märterer, s. m martyr, blodigt witne. S. Blutzeuge. Ein Märterer für die Wahrheit werden; lida för sanningens skul. Ein Marterer seines Stolzes seyn; ådraga sig de största olyckor genom sitt högmod.

Märterergeschichte, s. f historia om martyrer.

Marterkammer, s. f. pino-rum.

Märterkranz, s. m. Märterkrone, s. f. en martyr-krona.

Martern, v. a. gemartert, p. martera, pina, qwälja, förorsaka stor smärta, sorg och bekymmer, it. lägga på sträckbänken. Sich mit ängstlichen Gedanken martern; plåga sig med ängsliga tankar. Einen mit empfindlichen Vorwürfen martern; qwälja någon med bittra förewitelser. Sich den Kopf martern; göra sig hufwudbråk. S. Zerbrechen.

Marterthum, s. m. en martyrs lidande och död, martyr-döme.

Martertod, s. m. martyr-död.

Marterung, s. f. martering, pinande.

Marterurtheil, s. f. dom hwaruti en misgerningsman fälles til pinobänken.

Marterwoche, s. f. Charwoche; dymmelweka, sista weka i Fastlagen.

Martialisch, f. W. adj. u. adv. S. kriegerisch. Martialisch aussehen; hafwa et martialiskt anseende, se ut som en krigsbuss.

Martin, ein Mannsname; Mårten.

Martini, i. g. L. Martinsfest, s. n. Mårtens biskops dag, d. 11. Nov.

Martinsabend, s. m. Mårtensafton, afton för den 11. Nov.

Martinsgans, s. f. Martinsschmauß, s. m. mårtensgås.

Martinshorn, s. n. et slags smörbakelse som också ätas wid den tiden, och som har fått namn utaf sin skapnad.

Martinsmann, s. m. en stadstjenare ifrån Lübeck, som om afton för Mårten biskops dag, efter en gammal häfd, bör med wissa ceremonier lefwerera en wiss portion win til Hertigens af Mecklenburg kök uti Schwerin.

Martinsschoß, s. m. et slags upbörd i Brandenburgska städer, som då upbäres.

Martinstag, s. m. mårtensdag. S. Martini.

März, Märzmonat, Merz, s. m. marts, martsmånad.

Märzbier, s. n. Lagerbier; martsöl.

Märzblume, s. f. så kallas ätskilliga blomster, hwilka redan i martsmånad blomstra, som Hyacinther; S. Schneetröckchen. it. hästhof. S. Huflattich.

Märzhase, s. m en hare som är ynglad i början af wåren, martshare.

Märzhecht, s. m gäddor som leka i martsmånad.

Märzkäse, s. m. et slags ost, särdeles i Italien, som i martsmånad eller i början af waren ystas.

Märzschaaf, s. n. von ausmerzen; et får som är afsöndradt efter det ej duger til afwel.

Märzregen, s. m. martsmånads regn.

Märzschein, s. m. ny i martsmånad.

Märzschnee, s. m. martsmånads-snö.

Märzthau, s. m. dagg som faller i martsmånad.

Märzviole, s. f. fiol, Viola Martia. Blaue Märzviole; ägta fioler. Wilde Märzviolen,

violen, Hundeveilchen; skogs-sioler. S. Veilchen

Märzwasser, s. n. watten som kommit utaf snö som är fallen i marts-månad.

Märzwurz, s. f. Märzwurzel, s. f. Benedictenwurz, Nägleinwurz; näglikerot, Geum urbanum.

Marzipan, s. W. s. m. u. n. et slags sockerbröd eller bakelse af socker och mandlar.

Masche, s. f. maska, nätmaska. Hos fogelfångare, en snara. S. Dohne, Schleife.

Maschig, adj. u. adv. in den Zusammensetzungen; großmaschig, kleinmaschig, weitmaschig, engmaschig; som har stora eller små, wida eller trånga maskor.

Maschnagel, s. m. et stycke af et hjorthorn som repslagare bruka til at göra maskor med.

Maschiene, s. W. s. f. maschine, werktyg, konstwerk. Eine Maschiene, Masten mit aufzurichten; et röste til mastens upresning på skepp. Er sitzt da wie eine Maschiene; han sitter där som et träbeläte. Alle seine Maschienen auf einmal spielen lassen; anwända alla sina konster på en gång.

Maschienenmässig, adj. u. adv. som en maschine, på mechanisk sätt, utan at sielf göra eller tänka något. Maschienenmässig handeln; handla utan eftertanke. S. Handwerksmässig.

Maschinenmeister, s. m. Theatermästare.

Maschinenschiff, s. n. brandskepp. S. Brander.

Maser, s. m. masur i träd.

Maserholz, s. n. masurträd. S. unter Holz.

Maserig, adj. u. adv. som är lik krusiga ådrar och fläckar i trä.

Masern, adj. u. adv. trä som har krusiga flackar och ådrar.

Masern, s. pl. meßling, Rubeolae.

Maserle, s. f. Maslieben, Masholder, Bergahorn. s. m. Fladerholz, s. n. nafwer, Acer campestre.

Masholder, S. Maßerle.

Maske, s. f. mask, sig. förställning, fint S. Larve. Das war blos eine Maske von ihm; det war endast en fint utaf honom.

Maskenball, s. m. en maskerad bal.

Maskerade, s. f. Maskrad.

Maskiren, v. a. maskera, förkläda sig, sig. dölja, förbärga.

Maskopei, s. f. et handelssällskap på winst och förlust, sammanlag. Maskopei treiben, sig. wara i någon hemlig förbindelse med hwarannan.

Maas, s. n. Maaß; mätt, märke, höfwa, förhållande. Falsches Maas und Gewicht; falskt mätt och wigt. Ein gehäuftes Maas; et rågadt mål. Ein Maas süßiger Dinge; en kanna, en pott, et stop, om drickor. Das Maas der Schneider und Schuster; skräddare och skomakaremärke. Maas zu ein paar Schuh nehmen; taga märke til et par skor. Maas und Ziel halten; hålla mätt, hålla sig innom sina skrankor. Einem Maas und Ziel setzen; föreskrifwa någon, huru wida han skal gå, binda händerna på någon. Das Maas überschreiten; öfwerskrida höfwan. Das Maaß ihrer Sorgen ist zu groß; det är för mycken sorg som tilfallit henne. Nach dem Maße; efter mättet, alt efter som, i förhållande af.

Maße, s. f. mätta. Maße halten; hålla mätta, wara mättlig. Ueber die Maße; öfwermättan. In der Maße; i så mätta, i så wida. Auf die Maße; på det sättet. Ohne Maße; utan återhåll. Einer Sache abhelfliche Maße geben; ställa en sak tilrätta igen. Der Sache ist schon abhelfliche Maße gegeben; den saken är redan hulpen. Pl. Maßen, brukas helst adverbialiter som t. E. Abgeredeter Maßen; efter aftal. Anbefohlener Maßen; efter befallning. Beliebter Maßen; efter öfwerenskommense. Bester Maßen; på bästa sättet. Billiger Maßen; efter billigheten, som billigt är. Einiger Massen; i någon mätta, någorlunda. Gebüriger Maßen; som sig bör. Gewisser Maßen; på wißt sätt. Ziemlicher Massen; tämligen.

Massen, Conj. emedan, hälst som, S. immassen, weil.

Maßgabe, s. f. in der Redensart: nach Maßgabe; alt efter, i förhållande utaf. Nach Maßgabe der Kräfte seines Verstandes; alt efter hans förståndsgåfwor.

Maßgebung, s. f. in der Redensart: nach Masgebung; alt efter, i förhållande. S. Masgabe. Ohne Masgebung; utan at föreskrifwa något, oförgripligen. S. unmasgeblich.

Maßhecht, ſ. m. en gädda ſom är års gammal.

Maßicot, ſ. n. Bleigelb; bly-gult, maſtichot, *Wall.*

Mäßig, adj. u. adv. mättlig, med mätt, tarflig, medelmättig, återhållſam, billig, beſkedlig, ſom kan ſtyra och hålla ſig ifrån något, hwareſt intet är för mycket och intet för litet, lagom. Mäſſig ſeyn in Freud und Leid; wara mättlig, hålla måttan uti fröjd och ſorg. Mäßig in Eſſen und Kleidern; tarflig i mat och kläder. In ſeinem Hauſe ſehr mäſſig leben; lefwa tarfweligen uti ſitt hus. Ein mäſſiges Genie; et medelmättigt ſnille. Er iſt nichts weniger als mäßig in ſeinen Begierden; han är wißt på intet ſätt återhållſam uti ſina begärelſer. Er iſt mäßig in ſeinen Forderungen; han är billig, beſkedlig uti ſina fordringar. Mäſſig tanzen; danſa lagom. Sein mäſſiges Auskommen haben; hafwa någorlunda ſin utkomſt.

Mäßigen, v. a. u r. gemäßigt, p. bruka, hålla mått, hålla tilbaka, i tygeln, ſtyra, lindra, förringa, efterlåta, ſlå af. Sich in Eſſen und Trinken mäſſigen; hålla mätta i mat och dryck. Jemandes Heftigkeit mäßigen; hålla tilbaka någons häftighet. Seine Begierde mäßigen; hålla ſina begärelſer i tygeln, wara återhållſam uti ſina begärelſer. Er kann ſeine Hitze nicht mäſſigen; han kan ej ſtyra ſitt eldiga ſinne. Wenn ſie ins Lachen kommt, kann ſie ſich nicht mäßigen; hon kan ej hejda ſig, när hon kommer at ſkratta. Eine Strafe mäſſigen; lindra et ſtraff. Eine Rechnung mäßigen, moderiren, i. g. L. förringa, moderera, taga utaf en räkning. Seine Anſprüche ſind ſehr gemäßiget; hans fordringar äro intet för ſtort tiltagne. Den Preis mäſſigen; giſwa köp. Ein gemäßigter Preis; et dräglig pris, et lagom köp. Eine gemäßigte Antwort; et lindrigt ſwar.

Mäßigkeit, ſ. f. mättlighet, återhållſamhet, tarflighet, medelmättighet. Wenn es die Mäſſigkeit der Käſte erlaubt; om en ej för ſtark winter tillåter det. Wenn man auf die Mäſſigkeit ihres Vermögens ſieht; när man betraktar hennes wilkors medelmättiga, ſwaga tilſtånd. Die Mäſſigkeit ſeiner Forderung; billigheten uti hans fordran.

Mäſſigung, ſ. f. återhåll, tilbaka hållande, ſtyrande, lindring, eftergifwenhet. Einem auf ſeinen Brief mit vieler Mäſſigung antworten; ſwara på någons bref utan all hetta. Er hat heute mehr Mäſſigung bewieſen als ich ihm zutraute; han har i dag wiſat ſig mera eftergifwen, mera kall, än jag någonſin tilſrodt honom.

Maßkanne, ſ. f. Maßkrug, ſ. m. mät-kanna, mät-krus, en kanna, et krus, ſom håller et wißt mått.

Maßlade, ſ. f. ſtomakarnas mättſtock at taga märke efter ſoten.

Maßlieben, ſ. pl. ſå kallas åtſkilliga plantor, ſom 1. pytter, S. Margarethenblümchen. 2. kalflecka, S. Goldwieſenblume. 3. präſtkrage, S. Wucherblume. 4. Globularia Alypum. S. Kugelblume.

Maßofen, ſ. m. en art ugn, hwaruti järnmalm ſmältes, men hwaruti ſmältningen ej påſtår längre än 24 timmar; til åtſkillnad af: Flußofen, hoher Ofen; ſom i Swerige kallas: masugn.

Maßregel, ſ. f. rätteſnöre, regel, föreſkrift. Ich werde meine Maßregeln darnach nehmen; jag lärer taga mått och ſteg däreſter.

Maßſtab, ſ. m. (bei den Werkleuten), Maßſtock, Richtſtock; mättſtock, tumſtock, mät-ſtock. it. en wiſir ſtaf til at måta huru mycket tunnor och fat hålla. Ein verjüngter Maßſtab; en geometriſk mättſtock, ſcal. Er nimmt ſich ſelbſt immer zum Maßſtab an, wenn er über andre urtheilet; han dömer altid andra efter ſig ſelf.

Maßweiſe, adv. von flüßigen Dingen; kannetals, potttals, ſtoptals, om wätſaker.

Maſſe, ſ. W. ſ. f. maßa, et ſtort ſtycke. Die Statûe Peter I. ſteht auf einer ungeheuren Maße eines Felſenſtücks; Peter I. ſtod är upråttad på en ofatt ſtenmaßa. Creditmaße, ſ. W.; et rätte gångs ord uti Concurs-proceſſer, ſom betyder hela efterlåtenſkapet efter en, hwilken har dödt i gåld och ſkuld. Lichtmaſſen und Schattenmaſſen, in der Mahlerei; ljus och ſkuggor utdelte på et ſtälle uti en målning.

Maßiv, ſ. W. adj. u. adv. maßiv, tätt, gedigen, ſom intet är iholig, fig. groſ. Ein maßiver Knopf; en knapp ſom ej är iholig. Maßive ſilberne Leuchter; ljusſtakar ſom äro helt och hållen utaf rent ſilfwer, til åtſkilnad af de ſom

äro öfwersilfrade, eller som endast en tumm silfwerskifwa är pålagd. Ein maßives Gebäude; et stenhus. Ein maßiver Mensch, i. g. L.; en grof, ohyfsad karl Mit ihm ist alles so maßiv, i. g. L. han tager så hårdt uti alt.

Mast, s. f. Mastung, s. f. ohne pl. ollon, swinfrat, föda för swinen i ollonskog. Eichelmast; ekollon. Buchmast; bokollon, som också ibland, efter som de ej göda så wal som ekollon, kallas: die halbe Mast. Die volle Mast; tilräcklig swinmat i ollonskogen. In die Mast treiben; drifwa swin i ollonskogen. Die Mast ist nicht gerathen; i år finna swinen ej mycket mat i ollonskogen. Die Mast fällt; ek och bokträn släppa de mogna ollon. Nachmast; efter-ollon. Schweine in der Mast haben; hafwa swin som gå på ollonskog at gödas. Schweine auf der Mast haben; göda swin på stian.

Mast i sammansättningar betyder så mycket, som det som gödes eller är gödt, som t. E. Mastochs, Mastschwein, Mastvieh.

Mastbüche, s. f. Rothbüche, gemeine Büche, s. f. bök, Fagus sylvatica. S. Büche.

Mastdarm, s. m. Packdarm; ändetarm.

Mästen, v. a. u. n. gemästet, p. göda, göra fet, bliswa fet. Ein gemästet Kalb; en gödkalf. Eine gemästete Gans; en fet gås. Junge Schweine mästen nicht gut, i. g. L.; unga swin bliswa ej mycket feta. Sich mästen; göda sig.

Mastgeld, s. n. ollongälds-penningar.

Mastgefälle, s. pl. ollongäld, inkomster af ollonskog.

Mastgerechtigkeit, s. f. rättighet, at nyttja ollonskogen til at göda swin uti.

Mastfeder, s. f. bei den Gänsen; fetfjäder. S. Fettfeder

Masthafer, s. m. hafre som på några orter betales i ställe för ollongäld.

Masthirt, s. m. en herde, som giswer akt på de i ollonskogen intagna swin, som kallas: die zur Mast in derselben eingefehmten Schweine.

Mastholz, s. n. S. unter Holz.

Mastkalb, s. n. gödkalf.

Mastkörner, s. pl. Haemorrhoidales caecae.

Mastochs, s. m. en gödd, fet oxe.

Mastordnung, s. f. förordning angående swinens intagande och gödning i ollonskogar.

Mastrecht, s. n. S. Mastgerechtigkeit.

Mastschilling, s. m. S. Mastgeld.

Mastschwein, s. n. et swin som gödes eller som är gödt, gödswin.

Maststall, s. n. gödstia, stall som kreatur gödas uti.

Mastung, s. f. gödemat, swinmat, S. Mast.

Mästung, s. f. gödning, fetgörelse.

Mastvieh, s. n. gödebeskap.

Mastwaldung, s. f. ollonskog hwaruti swinkreatur gödes.

Mastzeit, s. f. göde-tid.

Mast, s. m. Masten, pl. Mastbaum; mastträ, en mast på fartyg. Die Masten kappen; afslå masten på et fartyg. Der grosse Mast, Mittelmast; stora masten. Der Vordermast, Fockmast; frammast. Der hintere Mast, Besanmast; mesanmast. Eine Flotte von einigen hundert Masten; en flotta af några hundra skepp.

Mastbaum, s. m. Mastbäume, pl. mastträd. it. mastträ. S. Mast.

Mastblock, s. m. klabb som sitter öfwerst på mastträden.

Mastkorb, s. m. mastkorg. Der Wächter auf dem Mastkorbe; wäcktare på mastkorgen, utkikare.

Mastlänge, s. f. mastens längd.

Mastlos, adj. u. adv. utan mast. Mastlos werden; förlora masten.

Mastsegel, s. n. stor mast-segel.

Mastsegeltau, s. n. et starkt tåg wid stor mast-seglet, til at binda det fast därmed.

Maststange, s. f. maststång.

Mastwand, s. f. Mastwände, pl. mastrep, want.

Mastwangen, s. pl. trinda och utholkade långa trädstycken, som til förstärkning af mastträdet fästas på båda des sidor.

Mastix, s. n. mastix, et balsamiskt harts utaf mastixträd, it. et slags kitt, som bildhuggare och målare bruka.

Mastixbaum, s. m. mastixträd, Pistacea Lentiscus.

Mastixkorn, s. n. Mastixkörner, pl. mastixkorn

Mastixkraut, s. n. Ambrakraut, Marum; Teucrium marum.

Mastixöl, s. n. mastixolja.

Matador, s. m. matador, de tre förnämsta trumpfen i Lombre-spel, fig. i. g. L. en Man af stort anseende och rikedom.

Materialien, s. W. s. pl. materialier, det som fordras til at göra något utaf. Baumate-

ria-

terialien; alt hwad som fordras til en bygnads upbyggande, som sten, trä, kalk. Schreibmaterialien; skrifmaterialier, som papper, pennor, bleck.

Materialist, s. m. (Philosophie); en materialist, en som tror at själen är kropplig.

Materialist, Materialhändler, s. m. Materialkrämer, s. m. en som handlar med specerier.

Materialitet, s. f. kroppslighet.

Materialwaaren, s pl. specerier, specerivaror, kryddwaror, färgstofter, o. s. w.

Materie, i. g. L. s. f. materia, ämne, S. Stoff. it. i. g. L. etter, war, S. Eiter. Es fehlt ihm nie an Materie zum Schreiben; honom fattas aldrig ämne at skrifwa om. Verdorbene Materie im Körper; elak, förskämd materia i kroppen, giftämne, Materia peccans. Die Giftmaterie muß erst aus dem Körper weggeschaft werden; giftämnet måste först utrotas ur kroppen.

Materien, n. W. v. n. mit dem Hfw. haben; waras. S. eitern.

Mathematik, f. W. s. f. Größenlehre; Mathematik.

Mathematiker, s. m. en som förstår mathematiken.

Mathematisch, adj. u. adv. mathematisk.

Matratze, s. f. madras. Eine mit Pferdehaaren ausgestopfte Matratze; et hårbolster.

Matrikel, f. W. s. f. matrikel, namnregister, register på personer. Die teutsche Reichsmatrikel; Riksmatrikel, förteckning på tyska Riksständerna, och på det, hwad hwar och en af dem bör utgöra i penningar, proviant och manskap. Kirchen- und Pfarrmatrikel; förteckning på alt hwad som hörer til prästbolet eller som tilkommer prästen. Studentenmatrikel; bok hwaruti Studenternas namn anteknas, it. en tryckt sedel hwarigenom en förklaras för Student.

Matrikular-Anschlag, s. m. den summa som hwar och en af tyska Riksständerna bör betala efter Riks-matrikeln.

Matrize, f. W. s. f. Schriftgießerei; kopparform hwaruti stilar gutas.

Matrone, f. W. s. f. Matrona, en hederlig, ärewördig gumma.

Matrose, s. m. båtsman, matros. Matrosen, pl. båtsmän, sjöfolk. Ganz befahrne Matrosen; de matroser som äro redan utlärde, som förstå sig på alt hwad til deras syssler hörer. Halbbefahrne Matrosen; jungmän. S. Bootsknecht.

Matsch, s. u. avj. bei gewissen Spielen; bliswa mats, när man förlorar och ej får et stick uti kortspel. Im Billard ein einfacher Matsch; när man ej kommer i billjard at räkna til 6. Ein Triple-Matsch; när man ej kan räkna til tu. Ein Quadrupelmatsch; när man får räkna als intet. Matsch werden; förlora spelet, så at man ej får et wißt antal af stick eller ögon, o. s w.

Matschen, i. g. L. v. a. S. Matsch.

Matt, adj. u. adv. matt, afmattad, utmattad, magtlös, kraftlös, försvagad, wanmägtig, trött, fig. swag, lam, slö, duswen. Matt, im Schachspiel; schachmatt, när Konungen är instängd. Matt für Durst; försmägtad af törst. Matt von der Hitze; wanmägtig af hettan. Matt von der Reise; trött af resan. Mattes Gold, mattes Silber, matte Farben; matt guld, blekt silwer, matta färgor. Mit matter Stimme; med swag röst. Ein mattes Licht von sich geben; giswa et matt sken. Der Wein schmeckt ganz matt; winet smakar mycket dusvet. Eine matte Entschuldigung; en lam ursäckt. Ein frostiger, matter Scherz; et kallt, slött, afnött skämt. Ein matter Gedanke; en tanke utan qwickhet och styrka. Ein matter Stil; et kraftlöst skrifsätt. Die matten Stralen der Sonnen; solens matta strålar. Matt machen; göra matt, försvaga, utmatta, göra magtlös. Matt werden; bliswa matt, swag, wanmägtig, aftaga, försvagas, utmattas, förlora krafterna. Bei Gütern die wir stets geniessen, wird das Vergnügen endlich matt, Gell. nöjet af de gods som wi åtnjuta ständigt försvagas, förlorar sin lisslighet med tiden.

Matte, s. f. 1. matta. Binsenmatte; Strohmatte; säfmatta, halmmatta. Die Mistbetten mit Matten zudecken; lägga halmmattor öfwer drifbänkar i trägårdar, hölja öfwer drifbänkar med mattor. Hängenmatte; hängmatta. S. Hängbett. Stubematten; golfmattor, golftäcke. 2. Uti högre skrifsättet tages ordet: Matten, ibland för: äng, gräswall. 3. qwarntullkappe som mölnaren tager. S. Mahlmetze.

Matten, v. a. 1. für: matt machen; göra matt, afmatta, utmatta, S abmatten, ermatten. 2. für: die Mahlmetze nehmen; taga qwarntullkappen. Der Müller

ser mattet zu stark; mjölnaren tager för mycken tull.
Mattenmacher, s. m. den som flätar mattor.
Matthäus; ein Mannsname, Matthäus.
Matthias; ein Mannsnahme, Matthias.
Mattigkeit, s. f. matthet, magtlöshet, kraftlöshet, wanmagt, wanmägtighet, trötthet, swaghet.
Matz, n. W. dim. af Matthäus, Matts. 2. en enfaldig dumm menniska, en sloker. Ein Tändelmatz; en som har mycket flolleri för sig Ein Plaudermatz; en som gerna sqwallrar.
Mauen; v. n. mit dem Hfw. haben; jamma, mjamma, låta som kattor.
Mauen, s. m. das Gemaue; jammande, kattlåte.
Mauer, s. f. Mauren, pl. mur. Eine Mauer aufführen; sätta up en mur. Mit einer Mauer einschliessen; omgifwa med en mur. Die Gräben mit Mauren futtern; bekläda grafwarna wid fästningswerken med murar. Feldmauer; stengärdsgård. Feuermauer; spis, skorsten. Giebelmauer; gafwelmur. Schiedsmauer; skilje-wägg. Vormauer; förmur. Er steht wie eine Mauer; han står som en mur, utan at röra sig, utan at swigta. Mit den Kopf gegen die Mauer rennen; köra hufwudet i wäggen.
Maueraffel, s. m. gräsugga, Oniscus Asellus.
Maueranker, s. m. järnankare uti muren.
Mauerband, s. n. Mauerkranz, s. m. öfwerkransen eller randen omkring en mur
Mauerbrecher, s. m. Sturmbock, s. m. murbräcka, eller en bock hwarmed man fordom stötte omkull murar i kria. Aries.
Mauerepvich, s. m. murarön. S. Epheu.
Maueresel, s. m. S Maueraffel.
Mauerfalk, s. m. S. Kirchenfalk.
Mauerfest, adj. u. adv. fastspikad i muren, fast som en mur.
Mauerfraß s. m. S Salpeterfraß.
Mauergiebel, s m. S. Mauerspitze.
Mauerhammer, s. m. murarnas hammare.
Mauerkelle, s. f. murslef, murspada
Mauerklette, s. f. ein Vogel, Certhia muraria
Mauerkraut, s. n. sommerbyll. S. Hohlunder. 2. dag och natt, S. Glaßkraut.
Mauerkrone, s. f. en krona hwarmed de Romare hedrade den som war den förste på fiendens mur.
Mauerlatte, s f. läckter, ribbor som ligga langs efter muren
Mauerlattich, s. m wilder Lattich; Prenanthes muralis
Mauerlucke, s. f. en refwa eller et hål i muren.
Mauermantel, s. m. (Festungsbau); beklädning med en mur S Futtermauer.
Mauermeister, s. m. murmästare
Mauern, Mauren, v. a. gemauert, gemauret, p mura, upsätta en mur.
Mauernachtigal, s. f. rödstjert. S Schwarzkehlgen.
Mauernelke, s. f. Gypsophila muralis.
Mauerpflaster, s. m. S. Maueresppich
Mauerpfeffer, s. m. fetknoppar, Sedum acre. S. Hauslaub.
Mauerquadrant, s. m. mur-qwadrant.
Mauerrauke, s. f Sysymbrium murale.
Mauerraute, s. f. fur: Steinraute; stenruta, Asplenium ruta muraria.
Mauersalz, s. n. Kalksalz; mursalt, Nitrum calcareum.
Mauersand, s. m. mursand.
Mauerschoß, s. m. et slags upbörd på några ställen, som anwändes til stadsmurens underhållning.
Mauerschwalbe, s. f. ringswala, S. Schwalbe.
Mauersinter, s. m mursinter. S. Sinter.
Mauerspecht, s. m. en fogel af krypare slägte, Certhia muraria
Mauerspinne, s. f. en art spindel, Aranea scenica
Mauerstein, s m. mursten, murtegel.
Mauerwerk, s. n. murwerk.
Mauerwurm, s. n. S Maueraffel.
Mauerziegel, s m. murtegel.
Mauren, S. Mauern.
Maurer, s. m. murare.
Maurerarbeit, s f. murare-arbete.
Maurergesell, s m. murare-gesell.
Maurerhandlanger, s. m. en handlangare hos murarna.
Maurerhandwerk, s. n. murare-handtwerk.
Maurerkasten, s. m. en låda hwaruti murare uphissa kalk och sten
Mauke, s. f. Struppe; ein offner um sich fressender Schaden zwischen dem Huf und dem ersten Gelenke am Fuß bei den Pferden; spritt, La Grape.
Maul, s. n, Mäuler, pl. mun, mule, nos, lapp, fig. tal, person Das Maul bei Menschen; mun. S. Mund Ordet: Maul, brukas om menniskor blott i allmännt tal, i ställe för: Mund, som är anstän-

anständigare, och i föraktelig mening, som t. E. Das Maul aufreiſſen; gapa med munnen. Das Maul halten; tiga, hålla munnen på ſig. Das Maul wäſſert ihm darnach; han watnas i munnen därat. Ein leichtfertiges loſes Maul haben; haſwa en otidig mun, wara owettig. Ein böſes Maul haben; tala illa om folk. Ein Maul wie ein Scheermeſſer; en bitande tunga. Das Maul ſteht ihm keinen Augenblick ſtille; han talar alt i et. Das Maul rümpfen; kaſta näſan i wädret, wiſa ſitt förakt uti ätbörder. Das Maul zu weit aufthun; tala för driſtigt. Er hat ſich das Maul verbrannt, fig. han har fått läppgeld. Ein groſſes Maul haben; haſwa en ſtor mun, fig. ſkryta, tala högt emot. Er hat es blos im Maul; han har intet mera än en ſtor mun, han är en ſtorſkrytare. Wer kann den Leuten die Mäuler verbieten; hwem kan förbjuda folk at tala? Das Maul hängen laſſen; hänga läpparna, gå bort med murrande och hemligt misnöje. Einem ums Maul gehen, das Maul ſchmieren, n. R. tala någon efter munnen, ſmickra honom. Sich in der Leute Mäuler bringen; komma i folks tal. Er hat täglich zwanzig Mäuler zu ernähren; han har dageligen at föda, at gifwa mat åt tjuguu perſoner. Alle unnutzen Mäuler aus der Feſtung ſchaffen; ſkaffa bort alt onyttigt folk ur fäſtningen.

Das Maul bei Thieren; mule, nos. Schweinsmaul; tryne. Ein Gebiß ins Maul legen; lägga betſel på, tygla. Das Pferd hat ein ſehr weiches Maul; häſten är mycket lösmunnt. Einem beiſſigen Pferde das Maul verbinden; ſätta nos korg på en folkilſk häſt. Das Maul am Schraubenſtock; klämmet på et ſkruſtäd ſom ofwantil klämmer ihop. Das Maul am Flintenſchloß; järnet ſom håller flintan på et bößlås.

Maulaffe, n. W. ſ. m. en ſom af dumhet ſtår och gapar på alt. Maulaffen feil haben, n. R. ſtå och gapa.

Maulaffen, n. W. v. n. mit dem Hſw. haben; ſtå och gapa.

Maulbeere, ſ. f. mulbär.

Maulbeerbaum, ſ. m. ſchwarze; mulbärsträd, Morus nigra. Weiſſer; hwit mulbärsträd, Morus alba.

Maulbeerblatt, ſ. n. mulbärsblad.

Maulbeerſaft, ſ. m. mulbärsſaft.

Mäulchen, ſ. n. Dim. en liten mun, it. en kyß.

Maulchriſt, ſ. m. mun-chriſten.

Maulen, n. W. v. n. mit dem Hſw. haben; lipa, hänga läppen, utan at ſäga et ord, wiſa ſig ond, ſe ſur ut. E. det nagot anſtändigare ordet: Schmollen ir. ſur: ſchmecken. Das Eſſen mault ihm nicht, n. R. geht ihm nicht gut zu Maule; den maten ſmakar intet honom, faller honom intet på läppen.

Mauleſel, ſ. m. mulåsna.

Mauleſelin, ſ. f. mulåsninna.

Mauleſeltreiber, Mauleſelwärter, ſ. m. mulåsne-dräng eller driſware.

Maulfreund, ſ. m. ögnewän.

Maulfromm, n. W. adj. u. adv. ſkenhelig.

Maulhänger, n. W. ſ. m. en ſom hänger läppen, ſom wiſar ſig ſur och twär.

Maulhängerei, ſ. f. ſurt utſeende.

Maulkorb, ſ. m. Beißkorb; noskorg.

Maulknebel, ſ. m. en kaſſe ſom man ſätter i munnen på folk och få.

Maulſchelle, ſ. f. Backenſtreich, Ohrfeige, bei den Bergleuten, ein Windlicht; et ſlag på munnen, en örfil. Maulſchellen geben, maulſchelliren, n. W. utdela örfilar.

Maulſperre, ſ. f. Mundklemme bei den Pferden; en kramp uti kinbensmuſklarna hos häſtar, ſå at munnen måſte öpnas på dem med wald. S. Klemme.

Maultaſche, ſ. f. S. Maulſchelle.

Maulthier, ſ. n. mulåsna. S. Mauleſel.

Maultrommel, ſ. f. mungiga, mun-harpa.

Maulwerk, n. R. ſ. n. raleg ſwa, godt munläder. Er hat ein gut Maulwerk; han har godt munläder, han är mycket talför.

Maulwurf, ſ. m. Maulwürfe, pl. mullwad. Der Maulwurf wirft die Erde auf; mullwaden ſkuter up jorden.

Maulwurfsfalle, ſ. f. en mullwads-fälla.

Maulwurfsfänger, ſ. m. mullwads-fångare.

Maulwurfshaufen, Maulwurfshügel, ſ. m. mullwads-bög eller tufwa.

Maulwurfsgrille, ſ. f. en art gräshoppa, Gryllus Gryllotalpa.

Mauren, ſ. pl. et muhamedaniſkt folkſlag, ſom kom ifrån Mauritanien, och i ottonde Sec. bragte Spanien under ſitt wälde, tils de i ſlutet af femtonde Sec. måſte aldeles lemna detta rike igen.

Mauren, v. a. mura. S. mauern.

Mäurer, ſ. m. murare. Sieh. S. 352.

Maus, ſ. f. Mäuſe, pl. 1. muſkel. S. Mäuslein. 2. mus, liten rätta.
Aegyptiſche Maus; S. Pharaonsratze.
Eichelmaus; ſtörre haſſelmus, Mus quercinus.
Erdmaus, Feldmaus, 1. molle, Mus terreſtris. 2. åkerrätta, Mus gregarius.
Haſelmaus, Schaarmaus, Rellmaus; mindre haſſelmus, Mus avellanarius.
Haſenmaus; Javanſk rätta, Mus leporinus.
Hausmaus; mus, Mus muſculus.
Fliegende Maus; flygande rätta, Mus volans.
Kaninchenmaus; ſtor braſilianiſk rätta.
Polniſche Maus; jordrätta, Mus citellus.
Reitmaus; fjällmus, ſabelmus, lemelen, Mus Lemnus.
Spitzmaus; näbbmus, Sorex.
Springmaus; egyptiſk bergrätta, Mus Jaculus.
Waldmauß; ſkogsmus, Mus ſylvaticus.
Waſſermaus; molle, Mus terreſtris.
Mit Mann und Maus untergehen; ſäges om et ſkepp, når det går i qwaf, ſå at ingen lefwande ſjäl räddas. Wenn die Maus ſatt iſt; ſo iſt das Mehl bitter; Spr. når muſen är mätt ſå är mjölet bätſkt. Eine geſcheute Maus weiß mehr als ein Loch; arm rätta ſom wet ſig icke mer än et hål, råttan finner fuller hål faſt ſtugan wore full med kattor, liſt letar ſig alleſtäds fram. Die Maus bei den Pferden; en muſkel på hwar ſida om näſan hos häſtar, Elevator labii anterioris.

Mauſchel, n. W. ſ. m. i. g. L. und verächtlichem Verſtande; en Jude.

Mauſe, Rauhe, ſ. f. tilſtånd då foglar och djur fälla fjädrarna eller håren.

Mäuſeaar, ſ. m. S. Mäuſefalk.

Mäuſedarm, i. g. L. ſ. m. narf, it. hönsbett. S. Hühnerbiß.

Mäuſedorn, ſ. m. Bruſtwurz, Myrthendorn, Dornmyrthe, ſtechende Palme; mistörne, wild myrten, Ruſcus aculeatus.

Mäuſedreck, ſ. m. muslort.

Mäuſefahl, adj. u. adv. musgrå.

Mäuſefalk, ſ. m. Bußaar, Mäuſehabicht; qwidfogel, en art falk, Falco Buteo.

Mäuſefalle, ſ. f. musfälla.

Mäuſefeder, ſ. f. fjädrar ſom foglarne fälla en wiß tid om året.

Mäuſefarbig, adj. u. adv. S. Mäuſefahl.

Mäuſefras, ſ. m. ohne pl. musfrat.

Mauſegeburth, ſ. f. råttors afföda eller födelſe, fig. en ſak af ringa wärde efter ſtora anſtalter.

Mäuſegerſte, ſ. f. Mäuſekorn, Taubkorn; willkorn. S. Gerſten.

Mäuſegift, ſ. n. gift för råttor. S. Ratzenpulver.

Mäuſehafer, ſ. m. Taubhafer, Flughafer; landhafre, S. unter Hafer. it. rog-loſta. S. Treſpe.

Mäuſeholz, ſ. n. qweswed, trullbär, Solanum Dulcamara, it. S. Lederholz.

Mäuſekatze, ſ. f. rått-katta.

Mäuſekorn, ſ. n. S. Mäuſegerſte.

Mäuſekraut, ſ. n. 1. Filago. 2. Gnaphalium uligin. Sylvatic.

Mäuſeloch, ſ. n. mushål. Er mögte für Angſt ins Mäuſeloch kriechen; han är ſå rädd, at han ej wet hwart han ſkal taga ſin tilflygt.

Mauſen, v. r. ſich; ſläppa fjädrarna eller håren. Om kräftor ſäges detſamma, når de fälla den gamla ſkalen, och kallas kräftor ſom fått ny ſkal därföre också: Mauſer.

Mauſen, v. n. mit dem Hfw. haben u. act. gemauſet, p. fånga mös, fig. ſtjäla bort med liſt och i en haſt. Eine Katze die gut mauſet; en råttkatt. Die Eulen mauſen des Nachts; ugglor fånga mös om nätterna. Die Katze läßt das mauſen nicht; katten wänder ej af at taga mös, naturen ändrar ſig ej gerna. Im Finſtern mauſen; ſtjäla, röfwa i mjugg. Das Geld iſt mir gemauſet worden, i. g. L. de hafwa ſtulit bort penningarna för mig.

Mauſen, ſ. n. fjädrarnas och härens fällande, 2. mössens fångande, 3. bortſtjälande.

Mauſeneſt, ſ. n. musbo.

Mäuſeohr, ſ. n. Mäuſeohren, pl. musöron. it. wackra öron på häſtar. it. namn på några plantor, ſom 1. haßelört, S. Haſelwurz. 2. musöron, Hieracium Piloſella und Auricula. 3 judöron, S. Hohlunderſchwamm. it. Förgät mig ej, Myoſotis.

Mäuſepfeffer, ſ. m. Läuſekraut, Speichelkraut; Steffans-frö, *K. M. T.* Stachys Sylvatica.

Mäuſepulver, ſ. n. S. Mäuſegift.

Mäuseschwanz, s. m. musrumpa. it. eine Pflanze, Myosurus.

Mäusestill, i. g. L. adj. u. adv. tyst som en mus, ganska stilla. Mäusestill schweigen, n. R.; ej swara et enda ord.

Mäusetodt, i. g. L. adj. u. adv. död som en rätta.

Mausezeit, s. f. års-tid när foglarne fälla fjädrarna, S. Mause.

Mausfarbe, s. f. musfärg. S. Mäusefahl.

Mausig, n. W. adj. u. adv. djerf, owettig. Sich mausig machen; wara för djerf, tala för högt och owettigt, resa up kammen.

Mauszwiebel, s. f. S. Meerzwiebel.

Mauth, P. W. s. f. in Oesterreich und Bayern; tull.

Mauthamt, s. n. Mauthaus; tullhus.

Mauthfrei, adj. u. adv. tullfri.

Mauthfreiheit, s. f. tullfrihet.

Mauthner, s. m. Mautheinnehmer; tullnär.

Mauzen, v. n. mit dem Hfw. haben; jamma, läta som en katta.

Mauzenkraut, s. n stäggan. S. Hundsmelde.

Mauzenstein, s. m. eine Art Muschel; Hysterolithus, Vulva marina.

Mard'or, s. m. et slags Bayerskt guldmynt, om något öfwer fyra tyska Riksdaler i wärde.

May, S. Mai.

Mechanik, s. W. s. f. häfkonst, mechanik.

Mechaniker, s. m. en konstnär som gör alla handa mechaniska werktyg.

Mechanisch, adj. u adv. mechanisk. Die mechanischen Künste im Gegensatz der schönen; handtwerkskonster eller slöjder i motsats af de wackra konsterna. Er thut das ganz mechanisch; han gör det utan at tänka något därwid.

Meckern, v. n. mit dem Hfw. haben; bräka som en get.

Meckern, s. n. geternas bräkande.

Medaille, s. W. s. f. skådemynt, S. Gedächtnißmünze, Schaumünze.

Median; som är större än wanligt, men intet det största i sitt slag, som t. E. Medianpappier, Medianoctav; medianpapper, medianoctav. Medianader; medianäder, Vena meniana.

Medicin, s. f. 1. läkarekonst, S. Arzneikunst. 2. läkedom, S. Arzneimittel.

Mediciner, s. m. den som studerar läkarekonsten.

Mediciniren, v. n. mit dem Hfw. haben; taga läkedom.

Medicinisch, adj. u. adv. det som hörer til läkarekonsten. det som är grundadt däruti, eller föreskrifwet af läkare.

Medicus, s. m. Läkare, S. Arzt.

Meduse, s. f. 1 en af de gamlas Furier med ormar i ställe för hår på hufwudet. 2. eine Art Seesterne; en art sjöstjerna, Caput Medusae. 3. eine Pflanze; en art räfmjölk, Euphorbium Caput Medusae.

Meer, s. n. Meere, pl. haf, saltsjö. Eismeer, Mittelländische, Rothe Meer; ishaf, medelhaf, röda haf. Das Weltmeer; Ocean.

Meeraal, s. m. hafsål, Muraena Conger.

Meeradler, s. m. 1. fiskörn, blåfot, benbrytare, S. Fischadler. 2. en art rocka, Rana aquila.

Meeraffe, s. m. en art tumlare, Delphinus.

Meeralant, s. m. Meeräsche, s. f. slängare, *Retz.* Mugil.

Meerampfer, s. m. hafssyra, Rumex maritimus.

Meeramsel, s. f. Meerdroßel, Schildamsel, Ringdroßel, Stockziemer; ringtrast, Turdus torquatus it. för eine Art Lippfisch; en art snyltra, Labrus Turdus.

Meerapfel, s. m Meerigel, Seeapfel, Seeigel; sjöborre, *Retz.* Echinus.

Meeraräsche, s. f. S. Meeralant.

Meeraßel, s. f. en art mask. sjöblick, Nereis.

Meerball s. m. Meerbälle, pl bollar utaf trådar af sjöwäxter och dylikt, som finnes särdeles i medelhafwet, Pila marina.

Meerbarbe, s. f. rödsisk, Mullus.

Meerbars, s. m. en art sjöabborre, Perca marina.

Meerbehne, s. f. S. Meereichel.

Meerbrachsen, s. m. en fisk af mälare slägte, *Retz* Sparus.

Meerbusen, s. m. Meerbusen, pl hafswik. Små hafswikar kallas på tyska; Bayen, Wiken.

Meerbütte, s. f. en fisk af flundra slägtet; Pleuronectes Rhombus.

Meerdattel, s. f. eine Art Steinmuschel; en art stenmussla, Pholas Dactylus.

Meerdrache, s. m. hafsdrake, hafsorm, Ezech. 32, 2.

Meerdroßel, s. f. S. Meeramsel.

Meerel, s. n. S. Meernuß.

Meereiche, s. f. swintång, Fucus vesiculosus.

Meereichel, Seeeichel, s. f. skäggmussla, Lepas.

Meerelster, s. f. Austernfischer; marspitt, rödfot, *Retz.* Haemoptopus Ostralegus.

Meerenge, ſ. f. bei den Schiffern, Straße; et ſund, en trång ſjöled.
Meerengel, ſ. m. 1. ſjömunk, en art haj, S. Engelfiſch. 2. en art rocka, Raja Rhinobatos.
Meeresfluth, ſ. f. hafswågor. it. upflod. S. Fluth.
Meeresſtille, ſ. f. lugn på hafwet. S. Windſtille.
Meeresſtrohm, ſ. m. hafsſtröm.
Meereswoge, ſ. f. hafswåg.
Meerfächer, ſ. m. en djurwäxt af ſjöris ſlägte, Gorgonia flabellum.
Meerfaden, ſ. m. 1. en art ſjögräs, ſultrå, Fucus Filum. 2. en art djurwäxt, pipmoßa, Tubularia. S. Seeköcher.
Meerfeder, ſ. f. ſjöpenna, Pennatula.
Meerfels, ſ. m. hafsklippa.
Meerfeige, ſ. f. Seefeige; en art djurwärt af ſjötråd ſlägte, Alcyonium ficus.
Meerfenchel, ſ. m. Bacille; ſjöfenkål, Crithmum.
Meerfiſch, ſ. m. hafsfiſk.
Meerflechte, ſ. f. Granatflechte, Roſenkranz; en art djurwäxt, Sertularia.
Meerfohre, ſ. f. en art tall, Pinus maritima.
Meerfrau, ſ. f. S. Meerweib.
Meerfroſch, ſ. m. Froſchfiſch, Seeteufel; grodfiſk, en art qwabba, Lophius piſcatorius.
Meerfuchs, ſ. m. en art haj, Squalus Carcharias.
Meergeis, ſ. m. råka, Cancer ſquilla.
Meergeſtade, ſ. n. hafskant.
Meergewächs, ſ. n. hafswäxt.
Meergott, ſ. m. ſjögud, Necken, Neptunus.
Meergras, ſ. n. 1. ſjögräs, Fucus. 2. tång, Zoſtera marina.
Meergroppe, ſ. f. kuſſa, *Retz.* Blennius. Eine Art davon iſt: die Aalmutter; tånglake, Blennius viviparus.
Meergrün, adj. u. adv. ſjögrön.
Meergründel, ſ. m. 1. en fiſk af rock ſlägte, Gobius niger. 2. en art ſardeller, anſowis, Clupea Encraſicolus. S. Anſchoven.
Meerhafen, ſ. m. hamn wid hafwet.
Meerhahn, ſ. m. eine Art Spiegelfiſch; en art ſilfweröga, *Retz.* Zeus Gallus.
Meerhaaſe, ſ. m. 1. ſjurygg-fiſk, ſtenbit, Cyclopterus Lumpus. 2. für eine Art nackte Würmer, Sprützlinge; en art half-fiſk, hölſa, *Retz.* Tethys.
Meerhecht, ſ. m. en art torſk, Gadus Merlucius.
Meerhenne, ſ. f. Meerhuhn, ſ. n. windſpole, Scolopax Phoeopus.
Meerheuſchrecke, ſ. f. en art råka, en art indianiſk långſwanſig kräfta, Cancer Homarus.
Meerhirſe, ſ. f. ſtenfrö, Lithoſpermum offic.
Meerhorn, ſ. n. S. Meertrompete.
Meerhoſe, ſ. f. ſkydrag.
Meerhuhn, ſ. n. en art wipa, Tringa limoſa, it. S. Meerhenne.
Meerigel, ſ. m. S. Meerapfel.
Meerjunker, ſ. m. eine Art Lippfiſch; en fiſk af ſnyltra ſlägte, Labrus Julis.
Meerkalb, ſ. n. Meerkälber, pl. ſjål, Phoca vitulina. S. Seehund.
Meerkamm, ſ. m. Meßerrücken; en fiſk af rakknif ſlägte, Coryphaena Novacula.
Meerkatze, ſ. f. en långſwanſig apa, markatta.
Meerkatzengeſicht, ſ. n. markatte-anſigte.
Meerkirſchenbaum, ſ. m. Erdbeerenbaum; Arbutus unedo. des fruckt kallas: Meerkirſche.
Meerkohl, ſ. m. ſtrandkål, Crambe maritima. it. S. Meerwinde.
Meerkrebs, ſ. m. hafskräfta, hummer, Cancer Gomarus.
Meerkreuzdorn, ſ. m. hafstörne. S. Hafdorn.
Meerlattich, ſ. f. Ulva Lactuca.
Meerlerche, ſ. f. en art wipa, Tringa Cinclus. it. en fiſk, Blennius Pholis.
Meerleier, ſ. f. en fiſk af knotſlägte, hafslyra, Trigla Lyra.
Meerleuchte, ſ. f. en fiſk af ſamma ſlägte, hafslykta, Trigla Lucerna.
Meerlilie, ſ. f. Seelilie; en djurwärt af wirflare ſlägte, ſjölilja, Vorticella Encrinus.
Meerlimonie, ſ. f. Warzenſcheide; en maſk af ſprutare ſlägte, Aſcidia papillosa.
Meerlinſe, ſ. f. andmat, S. Entengrün.
Meerlunge, ſ. f. S. Seelunge.
Meermangold, ſ. m. en art beta ſom wäxer wid ſtranden, Beta marina.
Meermann, ſ. m. Meermännlein, ſ. n. ſjö-rå.
Meermaus, ſ. f. Seemaus; en taggig ſkummare, *Retz.* en art blötmaſk, Aphrodita aculeata.
Meermelde, ſ. f. ſtrandmolla, Atriplex littor.
Meermenſch, ſ. m. S. Meermann, Meerweib.
Meermuſchel, ſ. f. ſjö-mußla, Concha marina.
Meernabel, ſ. m. 1. lok af en windelſnäcka, Umbilicus marinus. 2. en art hafswärt, Ulva umbilicalis.

Meer-

Meernadel, ſ. f. 1. nåbbgådda, Eſox Belone. 2. hafsnål, en art halffiſk, Syngnathus ophidion. it. kantnål, Syngnathus acus.
Meernebel, ſ. m. en tjock dimba på hafwet.
Meerneßel, ſ. f. ſjönåßla, ſjöſtråle, *Retz.* en art blötmaſk.
Meerneſt, ſ. n. Alcyonie; ſjöträd, en djurwårt, Alcyonium.
Meernuß, ſ. f. Meerei, Kiebitzei, Arten von Blaſenſchnecken; bläſa, Bulla ampulla.
Meerohr, ſ. n. eine Schnecke; näcköra, Haliotis.
Meerorgel, ſ. f. S. Meerröhre.
Meerotter, ſ. f. ſjö-utter, Muſtela Lutris.
Meerpapagei, ſ. m. en fiſk af rakfiſ ſlägte, Coryphaena Pſittacus.
Meerpfaffe, ſ. m. ein Fiſch; ſtjernkikare, *Retz.* Uranoſcopus.
Meerpfau, ſ. m. eine Lippfiſchart; en art ſnyltra, Labrus Pavo.
Meerpferd, ſ. n. ſå kallas några arter halffiſkar, ſom ſjöhors, Pegaſus. it. en art hafsnål, Syngnathus Hippocampus.
Meerpinſel, ſ. m. eine Art Schnecke; en art grusmaſk, Sabella Penicillus.
Meerportulak, ſ. m. molla med portulakaktiga blad, Atriplex Portulacoides.
Meerqwabbe, ſ. f. hafslake, Gadus Muſtela.
Meerrachen, ſ. m. pracka, en art wrackfogel, Mergus ſerrator.
Meerräuber, ſ. m. ſjöröfware.
Meerraupe, ſ. f. S. Seeraupe.
Meerrebe, ſ. f. Clematis maritima.
Meerrettich, ſ. m. pepparrot, Cochlearia Armoracea.
Meerrettignager, ſ. m. en art gullbagge, Chryſomela Armoraciae.
Meerröhre, ſ. f. 1. Röhrenſchnecke; ſlanga, Serpula. Viele zuſammengeſetzte Meerröhren heiſſen: Meerorgel, eine Art Röhrenkoralle; pipkoral, Tupibora muſica. 2. en art djurwårt, S. Meerfaden.
Meerſamkraut, ſ. n. ſjö-nate, Potamogeton marinum.
Meerſand, ſ. m. hafsſand.
Meerſaufiſch, ſ. m. en art Haj, Squalus galeus.
Meerſchaft, ſ. m. en art blötmaſk, af peſeſlägte, Holothuria.
Meerſchatten, ſ. m. en fiſk af ſkuggeſlägte, Siaena umbra.
Meerſchaum, ſ. m. 1. eine Art Steinmergel, woraus man Pfeiffenköpfe macht; ſjöſkum, en art ſtenmärg, Lithomarga. 2. eine Art nackter Würmer, S. Meerſchaft.
Meerſchildkröte, ſ. f. hafs-ſköldpadda, Teſtudo Mydas.
Meerſchlägel, ſ. m. eine Art Haj. S. Hammerfiſch.
Meerſchlange, ſ. f. hafsorm. it. hafsnål. S. Meernadel.
Meerſchlei, ſ. m. en fiſk af ſnyltreſlägte, Labrus Tinca.
Meerſchnecke, ſ. f. hafsſnäcka, Cochlea marina.
Meerſchwalbe, ſ. f. eine Art Waſſervögel, tårna, ſkränmåſe, Sterna. 2. knorrhane, Trigla Hirundo.
Meerſchwamm, ſ. m. ſwamp, en djurwårt, Spongia.
Meerſchwein, ſ. n. 1. marſwin, Mus porcellus. 2. für: Delphin; tumlare, Delphinus Phocaena. 3. für: Nordkaper; löpare, Delphis orca.
Meerſenf, ſ. m. Bunias.
Meerſcorpion, ſ. m. ſkrabba, R. Scorpaena.
Meerſieb, ſ. m. eine Art Seeneſſel; en blötmatſk af ſjöſtråle ſlägte, Actinia judaica.
Meerſpargel, ſ. m. ſparis ſom wåxer wid hafsſtranden.
Meerſpinne, ſ. f. en art bläckfiſk, hafsſpindel; Saepia media. it. offic. S. Dintenfiſch. 2. en art kortſwanſig kråſta eller krabba, Cancer araneus, S. Spinnenkrabbe.
Meerſtern, ſ. m. S. Seeſtern.
Meerſtichling, ſ. m. benunge, Gaſterosteus pungitius.
Meerſtille, ſ. f. S. Meeresſtille.
Meerſtrohm, ſ. m. S. Meeresſtrohm.
Meerſtint, ſ. m. nors, Salmo Eperlanus.
Meerſtrudel, ſ. m. hafshwirfwel, hafsſwalg.
Meertang, ſ. m. tång, tang, Zoſtera marina.
Meertaſche, ſ. f. en art blötmaſk af manetſlägte, Meduſa Marſupialis.
Meerteufel, ſ. m. eine Art Waſſerhühner; ſwårta, ſothöna, S. Flußteufel. it. ein Fiſch; qwabba, *Retz.* Lophius.
Meertorf, ſ. m. Strandtorf; dytorf, *Wall.*
Meertraube, ſ. f. bläkfiſkens äggkaßar, Ovaria Saepiae.
Meertrompete, ſ. f. Poſaunenſchnecke; trompetſnäcka. S. Kinkhorn.
Meertulpe, ſ. f. eine Art Meereichel; en art ſkäggmußla, Lepas Tintinnabulum.
Meerufer, ſ. n. hafskant, hafsſtrand.

Meerwaßer, ſ. n. hafswatten, ſaltwatten. Nar awatnet blifwer blandat med hafswatten, ſa ſom i ämynningar, ſå kallas det: Brackwaſſer.

Meerwegetritt, ſ. m. 1. ſſö-trampegräs, Polygonum maritimum 2. Ephedra.

Meerweib, ſ. n. Meerweiblein; hafsfru, ſjöra.

Meerwinde, ſ. f. Meerkohl, ſ. m. en art winda, Convolvulus ſoldonella.

Meerwirbel, ſ. m. hafshwirfwel, S. Meerſtrudel.

Meerwolf, ſ. m. ein Fiſch; 1. ſjöwarg, Anarrhichas Lupus. 2. en art abborrar, Perca Labrax.

Meerwunder, ſ. n. et okändt underligt hafsdjur.

Meerwurzel, ſ. f. blå ſjötiſtel, Eryngium maritimum.

Meerzahnchen, ſ. n. en art ſnäcka, doppſko, Dentalium.

Meerzeiſig, ſ. m. en art ſparf, Fringilla flammea.

Meerzwiebel, ſ. f. hafslök, Scilla maritima.

Meerzwiebeleßig, ſ. m. hafslöks ättika.

Mehl, ſ. n. ohne pl. mjöl. Ungebeuteltes Mehl, Schrot; oſiktadt, ſammanmalet, groft mjöl. Schwarzes Mehl; det gröfre rägmjölet. Bohrmehl, Bohrſpäne; bårſpån. Wurmmehl; matkmjöl.

Mehlbatzen, ſ. m. Bergbau; en art mjölig kalkſten.

Mehlbaum, ſ. m. 1. Mehlbeerbaum, Mehlkirſchen- Atlas- Sperber- Speierlinasbaum; oxel, Crataegus aria. 2. für: Hagedorn. S. Mehldorn. 3. für: Schlingbaum, Faulbaum, Viburnum Lantana.

Mehlbeere, ſ. f. 1. Mehlbeere, Mehlfäßchen; oxelbär. 2. bär utaf mjölon, arbutus uva urſi. S. Sandbeere. it. lingon, Vaccinium vitis Idaea. S. Heidelbeere. it. bär utaf Viburnum Lantana. für: Kaulbeere, Schlingbeere. S. Haubeere, it. für: wilde Johannisbeere, S. Meerdroßel.

Mehlbeerſtrauch, ſ. m. ſå kallas alla buſkar hwarpå deßa ſlags bär wara.

Mehlbeutel, ſ. m. in der Mühle; mjöl-ſickt.

Mehlbeutelkaſten, ſ. m. ſickt-lår.

Mehlbirne, ſ. f. Lazerolenbirn; mjölbär, Pyrus irregularis.

Mehlbrei, ſ. m. Mehlmus, Pappe, i. g. L. mjölgröt eller wälling.

Mehldorn, ſ. m. für: Weisdorn; hagtorn, S. Hagedorn.

Mehldroßel, ſ. f. måbär, Ripes alpinum. S. Johannisbeere.

Mehlfaß, ſ. m. mjöl-lår.

Mehlfäßchen, P. W. ſ. n. ſå kallas oxelbär, it. bar af hagtorn.

Mehlgrutze, ſ. f. mjölgröt.

Mehlhändler, ſ. m. mjölhandlare.

Mehlicht, adj. u. adv. mjölaktig, mjölig.

Mehlig, adj. u. adv. mjölig, ſom innehåller mjöl. Sich mehlig machen; få mjöl på ſig.

Mehlkäfer, ſ. m. budbärare. S. unter Käfer.

Mehlkiſte, ſ. m. mjöllår, mjölkar.

Mehlkleiſter, ſ. m. Pappe; kliſter utaf mjöl.

Mehlkloß, ſ. m. Mehlklöße, pl mjöl-klimp.

Mehlkraut, ſ. n. Johannisört, S. Johanniswedel.

Mehlmilbe, ſ. f. Mehlmiete, i. g. L. mahl. Acarus Siro.

Mehlmühle, ſ. f. mjöl-qwarn.

Mehlmus, ſ. n. S. Mehlbrei.

Mehlpappe, ſ. f. mjölgröt. S. Mehlbrei. it. Kleiſter, S. Mehlkleiſter.

Mehlpulver, ſ. f. helt fint riſwet krut, til åtſilnad af körnadt eller poleradt krut; gekörntes Schießpulver, Kornpulver.

Mehlſack, ſ. m. mjölſäck.

Mehlſand, ſ. m. Gießſand, Formſand; et ſlags fint ſand.

Mehlſchabe, ſ. f. Stubenſchabe; torraka, Blatta orientalis

Mehlſieb, ſ. m. mjöl-ſickt eller ſåll.

Mehlſpeiſe, ſ. f. mjölmat.

Mehlſtaub, ſ. m. mjöldamb.

Mehlſuppe, ſ. f. mjölſoppa.

Mehlthau, ſ. m. mjöldagg, rugga, roſt på ſad, egenteligen en art ſmå gröna och ſwarta bladlös.

Mehlteig, ſ. m. deg utaf mjöl.

Mehlwurm, ſ. m. ſkräpuk af en budbärare.

Mehr, adj. mera, mer, åter igen, ganſka, hållre, ſa mycket. Er iſt der Mann nicht mehr der er war; han är ej mera den. eller ſådan, ſom han war förut. Dein Freund iſt nicht mehr, d. i. er iſt todt; din wän är ej mera til. Je mehr und mehr; ju mera ju ſtarkare. Mehr als zu viel; mer än för mycket, öfwerflödigt mycket. Das iſt noch ein Troſt mehr; det är än en tröſt til. Thue es nicht mehr; gör der ej åter igen. Hat er nichts mehr zu thun; har han ej annat at göra? Das iſt nicht mehr als billig; det är ganſka billigt. Sie iſt mehr zu beklagen als zu beſchuldigen; hon förtjenar mera at beklagas än at laſtas. Nichts verſichert mich mehr von ſeiner Freundſchaft als das; ingen ting förſäkrar

mig

mig så mycket om hans wänskap som det. Er ist mehr als 60 Jahr; han är öfwer sextio år gammal. Glaubst du mehr als alle andre zu seyn; tror du at du är förnämare än alle andre, at du föregår, öfwerträffar alla andra?

Mehr, adj. mer, mera, flere, större, comp. Mehr Arbeit als Kunst; mer arbete än konst. Dabei ist weit mehr Gefahr; därwid är mycket mer fara. Mehrere machen es auf die Art; flere göra på det sättet. Es kommen noch mehrere; det komma än flere. Durch die mehreren Stimmen; genom flesta rösterna. Der mehrere Theil; större delen. Das erfordert mehr Aufmerksamkeit; det fordrar större uppmärksamhet. So gehts mit andern Dingen mehr; så går det också med andra saker. Unserer sind mehr; wi äro starkare til antalet. Künftig werde ich es mit mehrern ausführen; framdeles lärer jag widlöftigare tala därom. Das kränkt mich am mehresten; det förtryter mig mäst. Ueberbringer wird ihnen das mehrere sagen, i. g. L.; budbäraren lärer det öfriga berätta för eder.

Mehren, v. a. u. r. öka, förmera. S. Vermehren.

Mehrentheils, adv. merändels, mästa delen, til större delen.

Mehrer, s. m. ein Titel des Römischen Kaisers, allezeit Mehrer des Reichs; Rikets Utwidgare, Semper Augustus.

Mehrheit, s. f. myckenhet, större delen. Durch Mehrheit der Stimmen; genom flesta rösterna.

Mehrmalig, adj. det som har skedt eller sker flere gånger. Die mehrmaligen Versuche; de oftare försök.

Mehrmals, adj. flera resor, ofta.

Mehrung, s. f. tilökning, förökelse. S. Vermehrung.

Meiden, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben, mied, imp. gemieden, p. undfly, undwika, undgå. Jemands Gesellschaft meiden; undfly nögons sällskap. Er hätte die Gelegenheit dazu meiden müssen; han hade bordt undwika tilfället därtil. Allen Streit zu meiden; för at undgå all träta. Er mußte den Hof meiden; han fick ej wisa sig wid Hofwet. Leide und meide; tål det widriga och fly det lyckliga, (Sustine et abstine).

Meidung, s. f. undwikande.

Meier, s. m. 1. für: Zinsbauer, Gültebauer; en som besitter et gods emot wiß skatt, skattebonde. S. Landsiedel. 2. für: Vogt, Staathalter, Schreiber auf dem Lande; befallningsman.

Meierbrief, s. m. skriftligt bewis på besittningsrätten af en skattegård.

Meierei, s. f. 1. skattegård, 2. ladugårdshemman. S. Hof, Vorwerk.

Meiergut, s. n. S. Meierei.

Meierhof, s. m. S. Meierei.

Meierich, s. m. Vogelkraut; nate, Alsine Media.

Meierzins, s. m. skatt som innehafwaren af en skattegård bör betala egendomsherren.

Meile, s. f. mil. Eine Schwedische Meile von 18000 Ellen oder 36000 Fuß, hält 5483⅓ franz. Klafter oder 34051⅔ Rheinl. Fuß, 10⅔ schw. Meilen werden auf einen Grad des Aequators gerechnet, und 100 schwed. Meilen machen 144°3 teutsche od. Geographische Meilen aus; en Swensk Mil om 18000 alnar swarar emot 5483⅓ franska toises eller 34051⅔ Rhenländska Fot; 10⅔ eller 10⅔ Swenska mil räknas gå uppå en af Aquatorns Grader, och 100 Swenska mil göra 144°3 Tyska eller geographiska Mil. (*Föranss. Tabell.*) Eine halbe Meile Weges, i. g. L. en half mil.

Meilengeld, s. n. penningarne som ombudsmän få förhwar mil, de måste resa i wissa förrättningar.

Meilenmaß, s. n. sätt at beräckna något efter miltal.

Meilenzeiger, s. m. Meilensäule, s. f. Meilenstein, s. m. milsten, milstolpe, it. en förteckning på orternas aflägsenhet i miltal.

Meiler, s. m. kolmila. När klufwen wed sättes i milan, kallas det: Scheitmeiler: men när det är oklufwen eller qwistwed; Kleppelmeiler. Wenn das Holz in den Meilern in die Höhe gerichtet ist, så heter det, en resmila. Wenn es liegt; en läggmila.

Meilerholz, s. n. wed til kolmilor.

Meilerkohle, s. f. kol som äro brände i milor.

Meilerköhler, s. m. en som kolar wed i milor.

Meilerstatt, s. f. et ställe hwarest kolmilor anläggas.

Mein, meine, meines, pron. poss. min, mitt. Mein Vater, meine Mutter, mein Kind; min

min Fader, min Moder, mitt barn. Ich meines Theils; jag för min del. Erinnern ſie ſich meiner; tänk på mig. Da iſt dein Buch, gieb mir das meine; dar är din bok, gif mig det ſom mig tilhörer. In meinem Lande; uti mitt Fäderneland. Ich habe mein Gutes empfangen; jag har fått det goda ſom mig beſtamdt warit. Mein iſt das Verdienſt, den Grund dazu gelegt zu haben; jag har den förſtånſten at haſwa lagt grunden därtil. Ich bin nicht weiter mein; jag har ej widare at råda öfwer mig ſelf. Mein! (i. g. L. für; Lieber) erweiſe mir den Gefallen; kära! gör mig det til wilſes.

Meineid, ſ. m. falſk ed, mened, menederi. Sich eines Meineids ſchuldig machen; göra en falſk ed, ſwärja falſkt, begå menederi, bryta ſin ed.

Meineidig, adj u adv. den ſom ſwärjer falſkt eller bryter ſin ed. Meineidig werden; bliſwa en menedare.

Meineidiger, ſ. m. menedare.

Meinen, v. n. mit dem Hfw. haben; gemeinet, p. mena, tro, hålla före, tänka, tycka, ſyſta. Er meint es gewiß nicht böſe; han menar det wiſt ej illa. Es gut mit jemand meinen; mena någon wäl. Meinſt du, daß er kommen werde; tror du at han kommer? Er meinte, man müßte jemand hinſchicken; han höll före, at man borde någon ſkicka dit. Was meineſt du von der Sache; hwad tycker du om ſaken? Ich meinte, er würde gleich ſterben; jag tänkte, han ſkulle genaſt dö. Es iſt auf ihn gemeint; det ſyftar på honom. Iſt es ſo gemeint; är det affigten därmed? Ich meine dich; jag talar om dig. Was meint er damit; hwad will han därmed ſäga? Wie ſie meinen; ſom i behagen. Gemeint ſeyn K. R.; wara ſinnad. Es iſt nicht ſo böſe gemeint; det är intet ſå illa påtänkt. Sie meinte nichts böſes damit; hon hade ingen ond mening därmed.

Meinenthalben, Meinentwegen, Meinentwillen, adv för min ſkull, på mina wägnar.

Meinige, ſ. m. f. u. n. min, mitt, mig tilhörig. Ich habe das Meinige gethan; jag har gjort mitt därtil, det ſom mig tilkommer. Das Meinige, das Meine; min egendom.

Meinung, ſ. f. Meinungen, pl. mening, tanke, begrep, affigt, åſigt. Das geſchahe in guter Meinung: det ſkedde i god mening. Ich bin der Meinung; jag är af den tanken, jag håller före. Er war der Meinung; han trodde. Nach meiner Meinung von der Sache; efter mitt begrep om ſaken. Das geſchahe wieder ſeinen Willen und ſeine Meinung; det ſkedde aldeles emot hans wilje och affigt. Sie ſind völlig darin einerlei Meinung; de äro aldeles enſe därutti. Einen auf ſeine Meinung bringen; draga en på ſin ſida. Eine zu groſſe Meinung von ſich ſelbſt haben; tycka för mycket om ſig ſelf. Er iſt ein Freund von beſondern Meinungen; han älſkar främmande, owanliga åſigter. Die Meinungen der Gottesgelehrten ſind darüber getheilt; Theologernas meningar äro ſkiljaktige i det ämnet. Ich werde ihm meine Meinung ſagen; jag ſkall ſäga honom rent ut, hwad jag tänker om honom, jag ſkall rätt ſkrapa honom.

Meiſchen, Mäſchen, (Brauerei) v. a. maſka.

Meiſchbottich, ſ. m. Meiſchkufe, ſ. f. Meiſchfaß, ſ. n. måſkkar.

Meiſe, ſ. f. talghacka, *Retz.* Parus. Die vornehmſten Arten ſind:

Groſſe ſchwarze-Brand-Fink-Kohl-Spiegel-Meiſe; talgoxe, Parus Major.

Bart Meiſe, Bartmänchen, ſpitzbartiger Langſchwanz; Parus biarmicus.

Beutel-Pendlin-Meiſe, Remitz, Cottonvogel. Parus pendulinus.

Blaue-Käſe-Pimpel-Meiſe; blamees, Parus caeruleus.

Grau-Aſch-Mönch-Nonnen-Hanf-Sumpf-Mohr-Riethmeiſe mit der Platte; entita, tomlinge, Parus paluſtris.

Hauben-Strauß-Zopf-Meiſe; tofsmöſſa, tofstitta, meshatt, Parus criſtatus.

Holz Hunds-kleine Kohl-Schwarz-Tannen-Wald Meiſe; Parus ater.

Schwanz-Schnee-Zogel-Meiſe, Pfauenſtieglitz, Teufelsbelzen, Weinzapfer; Parus caudatus.

Meiſenfang, ſ. m. fånge af de anförda arter foglar.

Meiſekaſten, Meiſekloben, Meiſenſchlag, ſ. m. en ſlagbur för foglar af detta ſlag.

Meiſekönig, ſ. m. S. Zaunkönig, it. Grau- oder Mönchmeiſe, unter Meiſe.

Meisenpfeiffe, f. f. en läckpipa för deßa slags foglar.
Meisenschlag, f. m. S. Meisekasten.
Meißel, f. m. mejsel. Der Meißel eines Tischlers, Bildhauers; et huggborr som snickare och bildhuggare bruka. Steinmeißel; stenhuggare-järn. Meißel der Metallarbeiter; grafstickel, S. Grabstichel.
Meißelbohrer, f. m. en art jordborr, at bära uti kalk- eller annan bergart.
Meißeln, v. a. gemeißelt, p. bearbeta med huggjärn eller grafstickel.
Meist, sup. von viel, adj. mäste, fleste, störste Die meisten Menschen; de mäste menniskor. Die meisten Stimmen; flesta rösterna. Der meiste Theil; största delen Das Meiste bieten; bjuda det mesta. Die meiste Zeit; nästan altid.
Meist, adv. am meisten; mäst, aldramäst.
Meistbietend, adj. u. adv. mästbjudande.
Meistentheils, adv. mästadels. S. Mehrentheils
Meister, f. m. Meister, pl. mästare. Das Werk lobt den Meister; werket prisar mästaren. Er findet allenthalben seinen Meister; han finner allestads den som öfvergår honom i sin konst. Ein Meister der freien Künste; en Magister. Den Meister spielen; spela mästare, hafwa öfverwälde, bliswa mästare. Fig. Meister werden; få i sitt wäld. Sich Meister von einer Stadt machen; bemägtiga sig en stad. Er ist sein selbst nicht mehr Meister; han är ej mera Herre öfwer sig sielf, han kan ej styra sig sielf. An jemand zum Meister werden wollen; wilja triumfera öfwer en annans swaghet. På några stallen kallas skarprättaren eller mästermannen; Meister
Meisterbrief, f. m. masterbref.
Meisterei, f. f. ohne pl huset hwaruti mästermannen eller bödeln bor.
Meistereßen, f. n (Handwerker); en måltid, som den som blir uptagen til mästare gifwer de andra mästare, mästare-måltid
Meistergeld, f. n. penningar som den betalar til skräet, som will bliswa mastare.
Meistergesang, f. m. Meisterlied, f. n wers, som et slags gamla tyska wersmakare gjorde och sjöngo S Meistersanger.
Meistergesell, f. m. en gesäll som hos en handwerkares-enka arbetar i mästarens ställe.
Meisterhaft, adj. u. adv. som en mästare. mästerlig. Sich meisterhaft zu verstellen wissen; förstå konsten at förställa sig i hög grad. Er hat seine Sachen meisterhaft gemacht; han har gjort dräpeligen ifrån sig.
Meisterhand, f. f. en mästares hand.
Meisterin, f. f. mästarinna. Erfahrung ist die beste Meisterin; erfarenheten ar den bästa lärmästarinna Die Meisterinn der Lieder, Poet. N.; näcktergal.
Meisterknecht, f. m. den förnämste ibland schäfarens drängar.
Meisterkoch, f. m. mäster-kock.
Meisterlade, f. f. ämbets-läda.
Meisterlich, adj. u. adv. mästerlig. S. meisterhaft.
Meisterlos, adj. u. adv. utan mästare, sielfrådande, sielfswäldig.
Meistermässig, adj u. adv. som en mästare, S. Meisterhaft
Meistern, v. a. gemeistert, p mästra, tadla.
Meisterrecht, f. n mästare-rättighet
Meistersänger, Meistersinger, f. m. en art wersmakare, sardeles i förra tider i Tyskland, hwilka drefwo wersmakeri som et handtwerk, och som hade mästare och lärlingar ibland sig. Deras wersar, som de sjöngo i sina församlingar, kallades: Meistergesänge, Meisterlieder.
Meisterschaft, f. f. mästerskap, mästerrätt. Die ganze Meisterschaft; hela ämbetet, alle mästare uti et handtwerk.
Meisterspiel, i. g L. f. n. sidsta spelet, som man kommer öfwerens at spela, mästerspel.
Meisterstelle, f. f. rättighet, wärde af en mästare, rum som en mästare intager.
Meisterstück, f. n mästerstycke. Der Mensch ist das Meisterstück der Natur; Menniskan är Naturens mästerstycke.
Meistertag, f. m. (Handwerker) en dag på hwilken mästarne af et handtwerk pläga komma tillsammans.
Meisterwurz, f. f mästarerot, Imperatoria Ostruthium.
Melancholie, f. f. melancholi, swärmodighet
Melancholisch, adj. u. adv. melancholisk, swärmodig.
Melde, f. f. 1. molla, Atriplex, med des arter: die gemeine oder Waldmelde; gullfrö. Atriplex patula; die Meermelde, Atriplex littoralis; die Staudenmelde, Atriplex Halymus; Rosenmelde, Atriplex rosea. 2. mell, Chenopodium särdeles Chenopodium album, oder die weisse Melde, weisser Gänsefuß. Wilde-Mist-Melde, rother Gänsefuß; swinmolla,

molla, Chenopodium rubrum. Stinkende = Bocks = Hundsmelde, Münzenkraut; ſtäggan, Chenopodium vulvaria. Kleine, breite, Waldmelde; Chenopodium hybridum.

Melden, v. a. u. r. gemeldet, p. anmåla, förmåla, berätta, nämna, omtala. Sich zu einem ledigen Dienſte melden; anmåla ſig til en ledig ſyßla. Ich habe mich zweimal bei ihm melden laßen; jag har två gånger låtit anmåla mig hos honom. Er hat mir ſeines Vaters Tod gemeldet; han har berättat mig ſin Faders död. Briefe aus Stockholm melden nichts davon; bref ifrån Stockholm nämna intet därom. Er wird ſich gewiß nicht ſelbſt melden; han lärer wißt ej nämna, ej namngifwa ſig ſelf. Die gemeldete, mehrmals gemeldete Sache; den förbemälta, ofwannämda saken. Ohne Ruhm zu melden; utan at ſkryta, at berôma ſig ſelf. Mit Ehren zu melden; med förlåf ſagt. Der Wind fängt an ſich zu melden, i. g. L. det börjar på at blåſa. Das Fieber meldet ſich; froſſan börjar inſinna ſig.

Meldung, ſ. f. anmälan, berättelſe, omtalan. Meldung thun; omtala eller göra omtal om en ſak, nämna, omröra, förmåla.

Melilote, ſ. f. Melote, i. g. L. melotenblom-gräs. S. Steinklee, unter Klee.

Melilotenpflaſter, ſ. n. Melotenpflaſter; Melote-pläſter.

Meliſſe, ſ. f. Citronenkraut, Citronmeliſſe, Bienenkraut, Honigblume, Mutterkraut; meliſſa, *K. M. T.* Citronmeliſſa, Meliſſa officin. it. et ſlags ſämre raffineradt ſocker, meliſſocker.

Meliſſenblatt, ſ. n. Melytis Melyſſaphyllum.

Meliſſengeiſt, ſ. m. Meliß-ſpiritus.

Meliſſenwaſſer, ſ. n. Meliß-watten.

Melk, adj. u. adv. (Landwirthſchaft) ſom gifwer mjölk. Melk werden; börja gifwa mjölk. Eine friſchmelke Ziege, zum Unterſchied von einer altmelken; en get ſom nyß begynnt at gifwa mjölk.

Melkeimer, ſ. m. S. Melkfaß.

Melken, v. a. molk, imp. gemolken, p. mjölka.

Melker, ſ. m. Melkerin, ſ. f. de ſom mjölka.

Melkerei, ſ. f. en gård, ſom är anlagd för at hålla där kor, göra ſmör, oſt o. ſ. w. it. S. Holländerei.

Melkfaß, ſ. n. Melkeimer, ſ. m. Melkgelte, ſ. f. Melkkübel, ſ. m. mjölkkåril, mjölkſtåfwa.

Melkkuh, ſ. f. en mjölk-ko, til åtſkilnad af en gallko.

Melkſchaaf, ſ. n. et får ſom mjölkas.

Melkſchemel, ſ. m. Melkſtuhl, ſ. m. en liten pall eller ſtol, hwarpå de ſitta ſom mjölka kor eller får.

Melkvieh, ſ. n. alt ſlags boſkap ſom mjölkas.

Melodie, ſ. W. ſ. f. melodie, ton, ſammanläte, wälljud.

Melodierreich, adj. u. adv. rik på ſammanljud.

Melodiſch, adj. u. adv. ſammanljudande, wälljudande.

Melone, ſ. f. melon, Cucumis melo. Netzmelone; en Varietät af meloner, ſom ſe ut likſom de woro öfwerdragne med et nät. Waſſermelone; wattenmelon, Cucurbita Citrullus.

Melonenbett, ſ. n. melonſäng.

Melonendiſtel, ſ. f. Cactus mamillaris, Melocactus.

Melonenhändler, ſ. m. melonhandlare, planterare.

Melonenkern, ſ. m. melonkärna.

Melonenſchnitt, ſ. m. melonſkifwa.

Melonenpfebe, ſ. f. Melonenkürbiß, ſ. m. melonpumpa, Cucurbita Melopepo.

Melonenranken, ſ. m. melonranka.

Melote, ſ. f. S. Melilote.

Melotenpflaſter, ſ. n. S. Melilotenpflaſter.

Memme, ſ. f. en ſkuggrädd karl, en mes.

Menge, ſ. f. myckenhet, mängd. Die Menge der Einwohner in einem Lande; folkmängd, folknummer. Eine Menge Geldes; en myckenhet penningar. Eine ſolche Menge von Leuten; ſå mycket folk. Die ſchwere Menge, n. R. für: groſſe Menge; en ſtor myckenhet. Er hat Geld und Gut die Menge, i. g. L. han har mycket penningar och ſtor egendom. Sich von der Menge verführen laſſen; låta förleda ſig af ſtörre hopen.

Mengel, ſ. m. *Plan.* Axyris.

Mengelwurz, ſ. f. bätſk ſyre-rot, *K. M. T.* häſtſyra. S. Grindwurz. it. ängſyra. S. Sauerampfer.

Mengen, v. a. blanda, förmånga. Das Hundertſte ins Tauſendſte mengen; blanda alt om hwart annat. S. vermengen, miſchen.

Menge-

Mengerei, f. f. Mengwerk, f. n. allahanda sakers förmängande och blandande med hwarannan, blandning.
Mengfutter, f. n. Mengkorn, f. n. blandfoder, blandsäd.
Mengsel, f. n. mölja, röra. S. Gemengsel.
Mennig, f. m. mönja, Minium.
Mennonit, f. m. en Mennonit, et slags wederdöpare i Holland och England.
Mensch, f. m. Menschen, pl. menniska, person, man, karl. Die Menschen sind nicht da neben einander zu grasen, und ein Mensch kann sich mit einem süssern Gedanken schlafen legen, als daß er satt ist, es giebt gesellschaftliche Pflichten: menniskorne äro ej til för at fordra sig obekymrade om hwarannan, och man kan gå til hwila med en förnöjsamare tanke än den at man är mätt; ty des gifwes plikter, som hafwa et närmare asseende på samhället. Keiner Sache zu bedürfen muß man Gott seyn, aber wenig zu bedürfen, dazu braucht man nur Mensch zu seyn; för at behöfwa ingen ting, därtil måste man wara Gud, men för at behöfwa litet, därtil fordras blott at wara menniska. Das ist nicht eines Menschen Arbeit; det är för mycket arbete för en enda person. Ein armer Mensch; en fattig karl. Ein junger Mensch; en yngling. Ein Mensch, der nicht weit her ist, i. g. L. en karl af ringa härkomst, it. en som är ej mycket wärdt med. Wie kannst du dich des Menschen annehmen; huru är det mögelig at du kan taga honom i förswar? Kein Mensch; ingen.
Mensch, f. m. Mensher, pl. für: eine Person weiblichen Geschlechts in verächtlicher Bedeutung; et qwinfolk.
Menschenalter, f. n. menniske-ålder, mansålder.
Menschenblut, f. n. menniske-blod. Menschenblut vergiessen; slå ihjäl en menniska
Menschendieb, f. m. menniske-tjuf, en som röfwar bort folk.
Menschendiebstahl, f. m. menniske-tjufnad.
Menschenfeind, f. m. en menniske-hatare.
Menschenfeindlich, adj. u. adv. utan all menniske-kärlek.
Menschenfeindschaft, f. f. menniske-hat.
Menschenfett, f. n. Menschenschmalz, f. n. folks-ister.
Menschenfigur, f. f. menniske-skapnad; skapnad af en menniska.
Menschenfleisch, f. n. menniske-kött.
Menschenfresser, f. m menniske-ätare. it. et slags haj, Squalus Carcharias.
Menschenfreund, f. m menniske wän.
Menschenfreundlich, adj. u adv full af menniske kärlek.
Menschenfreundschaft, f. f. menniske-wänskap.
Menschenfurcht, f. f. frucktan, rädd hägn för menniskor.
Menschengebot, f. n. S. Menschensatzung.
Menschengedenken, f. n. in der Redensart, bei Menschengedenken; så wida någon Menniska kan minnas.
Menschengefühl, f. n. känsla af menskligheet.
Menschenhaar, f. n. Menniske-här.
Menschenhand, f. f. Menniske-hand.
Menschenhaß, f. m. Menniske-hat.
Menschenhasser, f. m S. Menschenfeind.
Menschenhaut, f. f. Menniske-hud.
Menschenhülfe, f. f. Menniskohjelp.
Menschenkenntniß, f. f. Menniske-kundskap.
Menschenkind, f. n. Menniskobarn.
Menschenkopf, f. m. Menniske-hufwud.
Menschenkraft, f. f. Mannsstyrka.
Menschenliebe, f. f. Menniske-kärlek.
Menschenmöglich, Menschmöglich, i. g. L. adv alt hwad som en Menniska möglig är.
Menschenmord, f. m. mord, dräp.
Menschenmörder, f. m. mördare.
Menschensatzung, f. f. Menschengebot, f. n. menniske-stadga.
Menschenscheu, adj. u. adv. folk-skygg. S. Leutscheu.
Menschenscheu, f. f. folk-skygghet.
Menschensinn, f. m. menniske-sinne, känsla.
Menschensohn Th. R. f. m. Menniskans-Son.
Menschenstimme, f. f menniske-röst.
Menschentand, Th. R. f. m. menniskopåfund.
Menschenverstand, f. m. folk-wett. Der gemeine Menschenverstand, (sens commun); sundt förnuft.
Menschenwerk, f. n. menniske-werk, menniske-påfund.
Menschheit, f. f. mensklig Natur, mandom, mensklighet. Die Menschheit Christi; Frälsarens mandom. Die Menschheit annehmen, Th. R.; antaga mandomen, bliswa menniska. Die Menschheit ablegen; S. Menschlichkeit. Man empfindet die ganze Wollust der Menschheit im Gefühl der Liebe gegen seine Brüder; i ömhet

emot sin nästa åtnjuter man mensklighetens ypperste wälluſt.

Menſchlich, adj. u. adv. menſklig. Menſchlicher Weiſe; på menniſko-sätt, menſkligen. Das menſchliche Geſchlecht; menniſko-slägte. Er ſieht nicht menſchlich aus; han ser ej ut som en ordentlig menniſka it. han är illa handterad. Nun fängt er an menſchlich zu werden; nu börjar han bliſwa som en annan menniſka. Allem menſchlichen Anſehen nach; så längt menniſkor kunna se. Da hilft keine menſchliche Klugheit; där hjelper ingen menniſkas slughet och konst So weit reicht kein menſchlicher Verſtand; så längt når intet menniſko begrep. Das iſt der Gipfel der menſchlichen Größe; det är höjden af menniſkliga naturen. Menſchliche Geſinnungen hegen; wara menſkligt sinnad, wara menniſko-wän, ej wara hård emot andra menniſkor. Irren iſt menſchlich; det är menniſkans lott at fela. Da iſt wohl etwas menſchliches vorgefallen; där är wäl intet alt tilgånget, som det borde wara.

Menſchlichkeit, ſ. f. menſklighet. Alle Menſchlichkeit ablegen; afkläda all menſklighet. Die Geburt giebt uns die Menſchheit, aber die Erziehung muß uns die Menſchlichkeit geben; wi äro menniſkor genom födseln, men bliſwa öma och wärdiga menniſkor genom upfostran.

Menſchwerdung, ſ. f. Chriſti, Th. R.; Chriſti mandoms annamelse.

Menſur, f. W. ſ. f. et wißt mått, en takt uti muſiken.

Mergel, ſ. m. margel, jordmärg, mergel, kalkjord blandad med lerjord, *Cronſt.* Marga. Kreide- Sand- Stein-Mergel; kritsandartig-sten-märgel. Thonmergel; mergel-lera, oägta Porcellins lera, *W.* Gießmergel; gjutmergel. Duckſteinmergel; malrekor, näckebröd. Tophus Ludus, *L.* Marga indurata Amorpha, *Cronſt.*

Mergelart, ſ. f. en art af mergel.

Mergelball, ſ. f. mergelstens-klot, *Wall.* S. Mergelnuß, Mergodes globul.

Mergelerde, ſ. f et slags fet jord at göda åkern med, mergeljord.

Mergelgrube, ſ. f. en gröp där slik jord finnes

Mergelgrund, ſ. m. Mergelboden; jordmon, som håller mergel.

Mergeln, v. a. (Landwirthſchaft); göda med jordmärg.

Mergelnuß, ſ. f. Kiesbälle; kiesbollar, bergägg, *Wall.* Pyrites globoſus in marga, Globuli Pyritacei, *W.*

Mergelſchiefer, ſ. m. mergelskiffer, Marga indurata ſtratis continuis.

Mergelſtein, ſ. m. förstenad mergel, mergelsten, Marga indurata.

Meridian, f. W. ſ. m. middagslinia, S. Mittagslinie.

Merkbar, adj. u. adv. det som kan kännas genom sinnen, märkbar, märklig.

Merken, v. a. gemerkt, p. sätta märke på, fig. märka, känna, döma. Sich eine Stelle in einem Buche merken; anteckna sig et ställe uti en bok. Ich konnte es an ſeiner Miene merken; jag kunde märka det uppå hans anſikte. Er wird es ſich gewiß merken; han lärer det wißerligen skriſwa bak om örat. Aus allen Umſtänden merke ich, daß er es übel genommen hat; jag dömer af alla omständigheter, at han tog det illa up. So bald du etwas vom Fieber merkſt; så snart du känner något af febern eller några rysningar. Sie merkt genug, wohin er will; hon ser nog hwart han syftar. Zuvor merken; se förut. Sich den Verdruß nicht merken laſſen; smälta sin förtret.

Merken, v. n. mit dem Hfw. haben; taga i akt, giſwa akt på. Auf etwas merken; akta på något. Er merkt nicht auf die Worte ſeines Vaters; han aktar intet sin Faders förmaningar.

Merkenswerth, adj. u. adv. S. merkwürdig.

Merklich, avj. u adv. märklig, tydlig. Ein merklicher Schaden; en märklig skada. Er machte es ihm ſehr merklich; han gaf honom det mycket tydligen tilkänna.

Merklichkeit, ſ. f. märklighet.

Merkmahl, ſ. n. kännemärke.

Merkwürdig, adj. u. adv. märkwärdig.

Merkwürdigkeit, ſ. f. märkwärdighet.

Merkzeichen, ſ. n. känneteken.

Merkurius, ſ. m. S. Queckſilber.

Merkur, ſ. m. Mercurius, wältalighetens och handelns Gud hos de Gamla.

Merkurialiſch, adj. u. adv. mercurialiſk.

Merkurialpillen, ſ f. pl. mercurialiſka piller.

Merle, P. W. ſ. f. Bergmerle, ſchwarze Droßel; traſt, koltraſt, Turdus Merula.

Merz. S März.

Meſpel, S Miſpel.

Meße, r. ſ. f. meßa. Die hohe Meße, das hohe Amt, Hochamt; högmeßa. Frühmeße; otteſång. Seelenmeße; ſjäla-meßa.

Die

Die Meße leſen; meßa, läſa, förrätta, hålla meßan.
Meßamt, ſ. n. meßa.
Meßbuch, ſ. n. meß-handbok.
Meßgeld, ſ. n. meß-penningar.
Meßgeräth, ſ. n. meß-käril.
Meßgewand, ſ. n. meßkläder, meßſkjorta, meßhake.
Meßglocke, ſ. f. meßklocka, ſom ringes under meßan.
Meßkorn, ſ. n. tjonde af ſäd ſom präſten får.
Meßner, ſ. m. klokare. S. Küſter.
Meßopfer, ſ. n. meßoffer.
Meßprieſter, ſ. m. meßepräſt.

Meſſe, 2. ſ. f. meßa, en ſtor marknad, ſärdeles i de ſtora handelsſtäder i Tyſkland, ſom i Leipzig, Braunſchweig, Frankfurt Die Meſſe einläuten; utlyſa marknaden med ringning. Einem etwas zur Meſſe ſchenken; giſwa någon en marknadsgåſwa.
Meßbrief, ſ. m. en wäxelbref ſom bör betalas i meßetiden.
Meßbuch, ſ. n. de handlandes marknadsbok.
Meßfreiheit, ſ. f. frihet at haſwa en ſtor marknad. it. rättigheter ſom de perſoner haſwa, hwilke beſöka en ſådan marknad.
Meßgeld, ſ. n. penningar ſom betalas eller löſas wid marknadstider.
Meßgeleit, ſ. n. ſäkerhet för de til marknad reſande perſoner, it. penningarne ſom därföre betalas.
Meßgut, ſ. n. Meßkram, ſ. m. waror ſom föres til ſådana ſtora marknader, marknadsgods.
Meßleute, ſ. pl. främmande handlande ſom beſöka deßa marknader.
Meßwaare, ſ. f. marknadswara. S. Meßgut.
Meßwechſel, ſ. m. S. Meßbrief.
Meßwoche, ſ. f. weckan när en ſådan ſtor marknad infaller.
Meßzeit, ſ. f. marknadstid.

Meſſen, v. a. ich meſſe, du miſſeſt, er mißt, pr. mäße, conj. maß, imp. gemeſſen, p mäta. Das Land meſſen; mäta jordägorna. Ich maß ihm ein volles Maaß; jag mätte åt honom et fullt mål. Das Tuch mißt 20 Ellen, i. g. L.; kläder håller tjugu alnar. Sich mit jemand meſſen; förſöka ſina kraf-

ter emot någon. Sich mit jemand in Gedanken meſſen; förlika ſig med andra uti ſina tankar. Er mißt ſich alles bei; han tillägger, tilſkriſwer ſig alt. S. beimeſſen.
Meßbar, adj. u. adv. det ſom kan mätas.
Meßbrett, ſ. n. en geometriſk qwadrat til at måta med. S. Meßtiſch.
Meßer, ſ. m. mätare. Feldmeßer, Kohlenmeßer, Korumeßer, Landmeßer. S. på ſina ſtällen.
Meßerlohn, ſ. n. mätare-penningar.
Meßfahne, ſ. f. en liten fana på landmätares mätſtång.
Meßkanne, ſ. f. mätkanna.
Meßkette, ſ. f. kedja ſom Landmätare bruka wid mätningar.
Meßkunſt, ſ. f. mätkonſt, landmätare-konſt.
Meßkünſtler, ſ. m. Landmätare, den ſom förſtår ſig på landmäteri.
Meßruthe, ſ. f. mätſtång.
Meßſchnur, ſ. f. Meßriemen, ſ. m. mätſnöre, it. et ſlags rem, ſom brukes til at måta med.
Meßſtab, ſ. m. landmätare-ſtaf.
Meßſtange, ſ. f. mätſtång. S. Meßruthe.
Meßtiſch, ſ. m. Meßtiſchgen; landmätarebord eller tafla, Menſula Practoriana.
Meßung, ſ. f. mätning.
Meßer, ſ. n. Meßer, pl. Ein zweiſchneidiges Meſſer; en knif med dubbel ägg. Mit Meſſern auf einander losgehen; kniſwas, n. W. Das Meſſer ſteht ihm an die Kehle, i. g. L. han är uti ſtörſta förlägenheten.
Meßerbeſteck, ſ. n. et foder med et eller flera par kniſwar och gafflar.
Meßerchen, ſ. n. dim. en liten knif.
Meßerfeile, ſ. f. en fil ſom en knif.
Meßerheft, ſ. n. kniſsſkaft.
Meßerklinge, ſ. f. kniſsblad.
Meßerkram, ſ. m. bod där kniſwar finnas til ſalu.
Meßerkrämer, ſ. m. den ſom handlar med kniſwar.
Meßerrücken, ſ. m. ryggen på en knif, kniſsbak.
Meßerſchaale, ſ. f. S. Meßerheft.
Meßerſcheide, ſ. f. kniſsſlida, it. en ſort ſnäckor, ſlida, R. Solen.
Meßerſchmiede, ſ. f. kniſsſmide.
Meßerſchmidt, ſ. m. kniſsſmed.
Meßerſchneide, ſ. f. kniſsägg.
Meßerſpitze, ſ. f. kniſsudd.
Meßerſtich, Meßerſtoß, Meßerſchnitt, ſ. m. kniſsſtyng, i ſtick, i hugg ſtråma af en knif.

Meßerstiel, s. m knifsskaft.
Meßias, s. m. Meßias, Frälsarens namn hos de gamla Juderna
Meßianisch, adj. u. adv. det som angår Frälsaren Die meßianischen Verheissungen; Prophetier om Christo. Die meßianische Haushaltung Gottes; salighetsordning sedan Christus kommit i werlden.
Meßing, s. n. meßing.
Meßingsbeschlag, s. m. meßingsbeslag.
Meßingsblech, s. n. meßingsblek.
Meßingbrennen, s. n. meßingbränning.
Meßingbrenner, s. m. meßingbrännare.
Meßingdrath, s. m. meßingtråd.
Meßingen, adj. af meßing. Ein meßingener Leuchter; en meßings-stake.
Meßingfeiler, s. m. (Gewehrfabrike); den som filar meßingsbeslaget til stockarna af gewären.
Meßinghammer, s. m. meßingshammare.
Meßinghütte, s. f. meßingsbruk.
Meßingplatte, s. f. meßing-plåt.
Meßingschläger, s. m. meßingslagare.
Meßingschmidt, s. m. S. Meßingschläger.
Meßingschneider, s. m en arbetare på meßingsbruk, som skär sönder meßings-plåtar i långa remsor, hwarutaf meßings-slagaren sedan gör meßingsblecket.
Metall, s. n metall, Orichalcum. Stückmetall, Glockengut; styckmetall, Metallum Tormentarium. Glockenmetall; klockegods, Aes caldarium. Prinzmetall; Prins Roberts metall, Bronco metall, *Wall.* Metall. Principis Roberti. Edle Metalle; ädla metaller, som Guld och Silfwer. Halbmetall; halfmetall, som Quicksilfwer, o. s. w. Vergwicktes Metall; qwickmetall, i qwicksilfwer uplöst metall, metallblandadt qwicksilfwer.
Metallartig, adj. u. adv metalliſk.
Metallasche, s. f. metallaska.
Metallfarbe, s. f. metallfärg.
Metallhaltig, adj. u. adv. som innehåller metall.
Metallen, metallisch, adj. u. adv. metalliſk, af metall.
Metallglas, s. n. metalliſk glas.
Metallmutter, s. f. (Mineralogie); bergart hwaruti finnes metaller och malmer.
Metallstuffe, s. f. metallstuff.
Metallwissenschaft, s. f. Metallurgie.
Metapher, s. W. s. f. en oratoriſk liknelse, en förblomerad mening.
Metaphorisch, adj. u. adv. förblomerad, liknelsewis.
Metaphysik, s. f Grundwissenschaft; Metaphysic, lära om de förſta och enkla grundsanningar i Philosophien.
Metaphysiker, s. m. Metaphysicus.
Metaphysich, adj. u. adv. metaphyſiſk.
Meth, s. m. honings dryk, mjöd. Weinmeth; en dryk utaf win och honing. Biermeth: utaf öl och honing Waßermeth; utaf watten och honing, som särdeles kallas: mjöd.
Methsieder, s. m. mjödkokare.
Methode, s. W. s. f. sätt och wis, ordning, et wißt förfarande, läroſätt. S Lehrart.
Methodisch, adj. u. adv. på wißt sätt, efter en antagen wiß ordning.
Metonymie, s. f. Namenwechsel; en oratoriſk figur, Metonymi.
Metropolit, s. m. den förnämſte Biſkopen uti et land, som gemenligen reſiderar uti hufwudſtaden.
Mett, i. g. L. s. n. ſött som brukas til metwurſt.
Mettwurst, s. f. metwurſt. Geräucherte Metwurst; spekekorf.
Mette, s. f. Frühmette; ottesång.
Mettensommer, s. m. spindelwäf som om höſten flyger omkring i luſten.
Metze, 1. s. f. et litet spannmåls mått, sextonde del af en så kallad tyſk Scheffel, hwarutaf fyra göra en Swenſk tunna. Således är: eine Metze; så mycket som en half kappe, hwarutaf 32 göra en tunna. S. Tonne. Mahlmetze; tullkappe, qwarntull.
Metze, 2. n. W. s. f. et liderligt, gement qwinfolk.
Metzeln, v. a. gemetzelt, p. nederhugga, nedersabla.
Metzelei, s. f. Metzeln, s. n. Metzelung, s. f. nederhuggande, blodbad.
Metzen, v. n mit dem Hfw. haben, gemetzet; p. taga tullkappen, qwarntullen. Der Müller metzet zu ſtark; mölnaren tager för mycket til uti qwarntull.
Metzengeld, s. m. penningar som betalas til mjölnaren i ſtälle för qwarutull. S. Mahlgeld.
Metzger, s. m. ſlaktare, S. Schlachter.
Metzgerbank, s. f. ſlaktarebod.
Metzgerbeil, s. n. ſlaktare yxa.
Metzgerknecht, s. m. ſlaktare-dräng.
Metzgergang, s. m. fig. en gång som man gjort förgäfwes.
Metzgerhund, s. m. ſlaktare-hund.
Metzkasten, s. m. (Mühle); en kiſta hwaruti mjölnaren kaſtar qwarntullen.

Metz-

Metzner, ſ. m. den af mjölnaredrängar, ſom på qwarnar tager qwarntullen.
Meuchelmord, ſ. n. lönnmord.
Meuchelmörder, ſ. m. Meuchelmörderin, ſ. f. lönnmördare.
Meuchelmörderiſch, adj. u. adv. på et lönnmördare ſätt. Einen meuchelmörderiſcher Weiſe ums Leben bringen; på et lönligt ſätt mörda någon.
Meuchlings, i. g. L. adj. u. vdv. lönlig, oförwarandes.
Meute, ſ. f. (Jägerei); en ſtor hop jagthundar wid en Parforce-jagt.
Meuterei, ſ. f. hemlig ſammangaddning, myteri.
Meuterer, ſ. m. Meutmacher; uproresſtiftare.
Meuteriſch, adj. u. adv. uproriſk.
Mewe, ſ. f. mäſe, Larus. Die kleine graue Mewe; hämåka, Larus canus.
Mewentaube, ſ. f. en dufwa med korswis liggande fjädrar på bröſtet, Columba Turbita.
Meyer, S. Meier.
Mjauen, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben. S. mauen.
Mich, accuſ. pron. perſ. ich; mig. ich für mich; jag för min del. Ach! mich Elenden; ach, jag usle!
Michael, ein Mannsname; Michael. Ein grober Michel, ein dummer Michel, n. R. en grof, en enfaldig menniſka.
Michaelisblume, ſ. f. S. Herbſtzeitloſe, unter Zeitloſe.
Michaelisfeſt, ſ. n. Michaelistag, ſ. m. Michelsmäſſa, ſom infaller den 29 Sept.
Mieder, i. g. L. ſ. n. liſſtycke. S. Leibchen Schnürmieder; ſnörlif, S. Schnürleib.
Miene, ſ. f. anſigtes ſkapnad, utwärtes anſeende, åthåfwor, en menniſkas ſtällning och ſkaplynne wid en ſak, mine ſom en gör. Häßliche Mienen mit dem Geſicht machen: göra et fult och ſtygt anſigte. Ihre Miene redet für ſie; hennes min eller utwärtes anſeende talar til hennes fördel. Miene machen, als wenn; ſtälla ſig, ſom. Eine heilige Miene annehmen; ſtälla ſig mycket helig och fromm. Einem eine verdrießliche Miene machen; ſe ſurt på någon, wara twär emot honom. Er hat die Miene eines Pedanten; han ſer ut ſom en ſkolfuchs.
Mießmuſchel, ſ. f. S. Küchenmuſchel.
Miethe, ſ. f. Käſemiethe, Mehlmiete; mahl. S. Milbe.
Miethig, adj. u. adv. full med mahl.
Miethe, ſ. f. (Landwirthſchaft), ſtack.
Miethcontract, ſ. m. hyr-contract.
Miethe, ſ. f. hyra. Ein Haus zur Miethe haben; haſwa et hus i hyra. Zur Miethe wohnen; bo för hyra. Kauf bricht Miethe; köp bryter hyra.
Miethen, v. a. gemiethet, p. hyra, lega, ſtädja. Ein Zimmer, einen Wagen, einen Garten miethen; hyra en kammare, en wagn, en trägård. Einen Knecht, eine Magd miethen; lega, ſtädja en dräng, en piga. Ein gemietheter Lobredner; den ſom har fådt penningar för at beröma någon.
Miethgeld, ſ. n. hyra, hyrespenningar. Das Miethgeld des Geſindes, Miethgroſchen, Miethpfenning, Geld auf die Hand; ſtädjepenning, ſtädſel, Handpenning.
Miethhaus, ſ. n. hyrhus.
Miethherr, ſ. f. den ſom hyrer bort åt andra en kammare, et hus, ſom honom tilhörer.
Miethknecht, ſ. m. legodräng.
Miethkutſche, ſ. f. hyrwagn.
Miethkutſcher, ſ. m. hyrkuſk.
Miethlakej, ſ. m. S. Lohnlakej.
Miethsleute, S. Miethsmann.
Miethling, ſ. m. legokarl ſom arbetar för dagspenningar, legoherde.
Miethlohn, ſ. n. lön, ſom tjenſtehjon få.
Miethmann, ſ. m. Miethleute, Miethperſonen, pl. hyresman, hyresmän, hyresfolk.
Miethpfenning, ſ. m. S. Miethgeld.
Miethpferd, ſ. n. en legd häſt.
Miethung, ſ. f. hyrande, legning.
Miethvieh, ſ. n. Haltevieh; ſå kallas på några ſtällen får, hwilka om wintern emot betalning tagas på upfodring.
Miethweiſe, adv. i hyra.
Miethzeit, ſ. f. legotid, hyrtid.
Miethzimmer, ſ. m. hyrkammare.
Miethzins, ſ. m. hyra.
Mikroſkop, ſ. n. närſynings, fördigringsglas.
Milbe, ſ. f. qwalſter, R. Acarus. it. für rothe Waſſermilbe, Acarus aquaticus. it. mahl, Acarus Siro.
Milch, ſ. f. ohne pl. mjölk. Süſſe oder ſaure Milch; ſöt eller ſur mjölk. Die Milch abnehmen, röhmen, i. g. L. ſkumma grädden af mjölken. Beeſtmilch; rå mjölk. Geronnene, gekäſete Milch; löpen eller ſkuren mjölk. Dicke Milch; filbunke. Gekrollte, aufgelegte auf den Tuch gelegte, abgeleckte Milch; jäſemjölk.

mjölk Gelabte oder gewellte Milch; färmjölk som är tjock, lik filbunke, eller som liknar en wälling. Kuhmilch, Schaafmilch, Hundsmilch, Mondmilch, Schwefelmilch, u. d. m. se på sina ställen. Sie sieht aus wie Milch und Blut; hon är röd och hwit som en ros. Er hat es mit der Milch eingesogen; han har insupit det med modersmjölken, it. han har lärt det ifrån barndomen. Die Milch der Fische; mjölke. Unser lieben Frauen Milch; namn på et slags rhenskt win uti en liten district wid staden Worms. Jungfernmilch; en blandning utaf blyättika och alun, Lac virginis.

Milchader, s. f. mjölkåder.

Milchbart, s. m. i. g. L. S. Milchmaul.

Milchbehältniß, s. n. (Anatom.) mjölkblåsa, Cisterna Lactea.

Milchbrei, s. m. mjölkwälling.

Milchbrod, s. n. et slags hwetebröd, hwartil degen är ihoprörd med mjölk.

Milchbruder, s. m. Milchschwester, s. f. de som hafwa diat en och samma ammas bröst.

Milchbrühe, s. f. mjölksoppa it. med kalk upsoädt watten, som sämskmakare bruka at lägga sina skinn uti. S. Kalkbrühe.

Milchbütte, s. f. worinn die Milch steht um dick zu werden; mjölkbunke.

Milchcur, s. f. mjölkcur.

Milchdieb, s. m. fjäril.

Milchdistel, s. m. mjölktistel, Sonchus.

Milchdrüse, s. f. mjölkkörtlar i bröstet.

Milcheimer, s. f. mjölkbytta.

Milchen, v. a. molk, imp. gemolken, p. mjölka. S. melken.

Milchen, adj. u. adv. für: melk; som giwer mjölk. Das ist ihm eine milchende Kuh, i. g. L. det räntar honom ständigt något, han wet at ständigt hafwa fördel däraf.

Milchen, s. n. mjölkning.

Milcher, Milchner, s. m. von Fischen; mjölkfisk.

Milchfahl, adj. u. adv. blackig som mjölk.

Milchfarbe, s. f. mjölkfärg.

Milchfarben, adj u adv. mjölkfärgad.

Milchferken, s. n. di-gris.

Milchfieber, s. n. mjölkfeber.

Milchfladen, s. m ostkaka.

Milchfleisch, s. m. Milchstück, Kalbsmilch, Brüstchen; de saftiga bröstkörtlar hos unga kalfwar.

Milchfrau, s. f. mjölkbustru.

Milchfisch, s. m. S. Milcher.

Milchgefäß, s. f. mjölkkärl. Die Milchgefässe (Anatomie); mjölksträngar.

Milchgeld, s. n. mjölk-penningar.

Milchgeschirr, s. n. mjölkkärl.

Milchgewölbe, s. n. et hwalf at förwara mjölken uti så at den häller sig.

Milchglöcklein, s. f. unter dem Halse der Ziegen; mjölktepplar, som hänga liksom små klockor under halsen på getter.

Milchgrütze, s. f. mjölkgröt.

Milchhaar, s. n. mjölkhår, fjun på hakan.

Milchharnen, s. n. en sjukdom hwaruti urinen ser hwitaktig ut som mjölk, Diabetes chylosa.

Milchicht, adj. u. adv mjölkaktig, mjölklik.

Milchig, adj u. adv. som innehåller mjölk.

Milchkalb, s. n. di-kalf, mjölkkalf.

Milchkammer, s. f mjölkkammare.

Milchkanne, s. f. mjölkkanna.

Milchkeller, s. m. mjölkkällare.

Milchklösse, s. pl. mjölkklimpar.

Milchkraut, s. n. Kreuzblume, Jungfr. Mar. Hör, Polygala. it. Glaux.

Milchkuh, s. f. mjölko.

Milchling, s. m. di-barn. S. Säugling.

Milchmagd, s. f. mjölkpiga, lawgårdspiga.

Milchmarkt, s. m. en marknads-plats, där mjölk säljes.

Milchmaul, s. n. 1. en som gerna äter mjölk, mjölkätare, mjölkkalf. 2. en yngling, som än har fjun om hakan.

Milchmuß, s. n. mjölkwälling.

Milchmuschel, s. f. en art mussor, remles, Retz. Tellina lactea.

Milchnapf, s. m. Milchnäpfchen, s. n. mjölkfat, mjölkkruka.

Milchner, S. Milcher.

Milchpacht, s. f. arrende för mjölken.

Milchparp, s. m. tjock mjölkwälling.

Milchqwarz, s. m. mjölkådrig Quarz, Quarzeum Lacteum. *Wall.*

Milchrahm, s. m. die Sahne; grädde.

Milchröhrchen, Milchröhrlein, s. pl. (Anatomie) mjölkrör, mjölksträngar.

Milchsaft, s. m. mjölksaft, Chylus.

Milchsauger, s. m. 1. spenhorn. 2. nattskräfwa. S. Nachtrabe.

Milchschauer, s. m. S. Milchfieber.

Milchschnee, s. m snömos eller wispad grädde.

Milchschwamm, s. m. Rehling, Pepperling, Galloschel; en art swamp, Agaricus Piperatus

Milchschwester, s. f. S. Milchbruder.

Milchsieb, s. m. Milchseihe, s. f. Milchsiene, s. f. mjölksil, härsil.

Milch-

Milchſpann, ſ. n. mjölkſtäfwa.
Milchſpeiſe, ſ. f. mjölkmat, mjölkrätt.
Milchſtein, ſ. m. mjölkſten, Jaſpis lactea, Galaxia, Gallactita, *Wall.* it. en mjölkfärgad marmorart.
Milchſtraſſe, ſ. f. Milchweg, ſ. m. vintergata på himmeln.
Milchſuppe, ſ. f. mjölkſoppa.
Milchtopf, ſ. m. mjölkpotta eller gryta.
Milchtuch, ſ. n. et linnetlåde at ſila mjölken igenom.
Milchwaſſer, ſ. n. 1. mjölkwaßla, oſtwaßla. S. Molken. 2. mjölkfärg med en ſilfwerglans, på pärlor.
Milchverſetzung, ſ. f. mjölkkaſtning, mjölkſamling, mjölkſtockning, Galactirrhea erronea.
Milchweis, adj. u. adv. mjölkfärgad, hwit ſom mjölk. Milchweiſſe Zähne; helt hwita tänder.
Milchwerk, i. g. B. ſ. n. mjölkmat, mjölkrätter.
Milchzahn, ſ. m. mjölktand.
Milchzehende, ſ. m. tjonde af mjölk.
Milchzins, ſ. m. S. Milchpacht.
Milchzucker, ſ. m. mjölkſocker, Saccharum Lactis.
Milde, adj. u. adv. mjuk, len, mör, fig. ſöt och angenäm, lindrig, ſackta, nådig, mild, blid, öm, kärleksfull, gifmild, chriſtlig. Mildes Leder; mjukt lader. Milde anzufühlen; lent at känna på. Der Braten iſt recht milde; ſteken är rätt mör. Eine milde Bergart; en bergart, ſom lätt låter bearbeta ſig. Milde Trauben; ſöta och angenäma drufwor. Milde Töne; lena toner. Ein milder Wein; en lindrig och angenäm win. Ein milder Regen; et ſakta, et ſtilla regn. In mildeſte Betrachtung ziehen, K. R. taga i nådigt öfwerwägande. Mildes Wetter; mildt wäder, S. gelinde. Mit einer milden Strafe davon kommen; ſlippa med et lindrigt ſtraff. Eine milde Obrigkeit; en mild Öfwerhet. Ein milder König; en blid Konung. Ein milder Vater; en öm Fader. Milde Zähren weinen; fälla öma tårar. Ein mildes Gemüth; et fogligt, et kärleksfullt ſinne. Seine milde Hand aufthun; wara gifmild. Eine milde Stiftung, ein mildes Vermächtniß; en chriſtlig ſtiftning, et teſtamente til de fattiga, til änkor, fader och moderlöſa barn, til barnhus, o. d. m. Milde Sachen; piae causae. Chriſtmilden Andenkens; ſalig i åminnelſe. Das war ein wenig zu milde geſprochen; det är juſt icke enligt den ſträngeſta ſanningen.
Milde, ſ. f. lenhet, mörhet, mildhet, ömhet, blidhet, nåd, gifmildhet.
Mildern, v. a. gemildert, p. göra behagligare, lenare, lindrigare, förminſka, lindra, dämpa, mildra. Die Strafe mildern; lindra ſtraffet. Den Verdruß mildern; minſka förtreten. Der Ausdruck muß etwas gemildert werden; det måſte uttryckas lites lindrigare, mindre hårdt. Dies mindert die Säure im Magen; det dämpar ſyran i magen. Hier treten viele mildernde Umſtände ein; här förekomma många mildrande omſtändigheter. Das ſanfte Weſen des weiblichen Geſchlechts mildert den muthigen Sinn des Mannes, daß er nicht in Trotz ausarte; Könets milda wäſen förmildrar Männernas trotſiga mod, ſå at det icke utartar til hårdhet.
Milderung, ſ. f. lindring, mildring.
Mildherzig, adj. u. adv. ömhjertad, ömſint.
Mildherzigkeit, ſ. f. ömhjertenhet, ömſinthet.
Mildigkeit, ſ. f. mildhet, gifmildhet.
Mildreich, adj u. adv. ömhjertad, gifmild, mildeligen.
Mildthätig, adj. u. adv. gifmild.
Mildthatigkeit, ſ. f. gifmildhet. Allzu große Mildthätigkeit befördert den Müßigang und zerſtöhrt den Fleiß; för ſtor gifmildhet befordrar lättjan, och förqwäfwer arbetſamheten, ſom t. E uti Italien.
Militz, f. W. ſ. f. krigsfolk, ſoldater. Die Landmilitz; landmilice.
Million, ſ. f. million.
Millionenweiſe, adv. milliontals.
Milz, ſ. f. mjälte. Die Milz ſticht; mjälten hugger.
Milzader, ſ. f. mjölkåder.
Milzbeſchwerung, ſ. f. anfall af hypochondri, efter fördom troddes, at denne ſjukdomen hade ſitt ſäte i mjälten.
Milzkrank, S. Milzſüchtig.
Milzkrankheit, ſ. f. mjältſjuka, hypochondri.
Milzkraut, ſ. m. mjältgräs, ſom t. E. hjorttunga, S. Hirſchzunge; ſärdeles Aſplenium Ceterach. it. Osmunda ſpicant.
Milzſtechen, ſ. n Milzwehe; mjält-hugg.
Milzſtrang, ſ. m. mjältſträng.
Milzſucht, ſ. f. mjältſjuka, hypochondri i höare grad.
Milzſüchtig, adj. u. adv. mjältſjuk, hypochondriſk.

Minder, i. g. L. comp. mindeſt, ſup. für: kleiner, jünger, geringer, weniger, mindre, minſt, yngre, ringare. Von dem mindern auf das gröſſere ſchlieſſen; ſluta ifrån det mindre til det ſtörre. In meinen mindern Jahren; uti mina yngre år. Ich habe nicht das mindeſte davon gehört; jag har ej hört det ringeſta därom. Minder gewiſſenhaft als ſein Vorgänger; mindre ſamwetsgran än ſin företrädare. Nicht mehr nicht minder; ej mer ej mindre. Nichts deſto minder; icke des mindre. Zum mindeſten; åtminſtone. S. wenigſtens.

Minderjährig, adj. u. adv. minderårig, omyndig.

Minderjährigkeit, ſ. f. minderårighet, omyndighet.

Mindern, v. a. gemindert, p. mindra, minſka, förringa, göra mindre, mildra, lindra. Die Ausgaben mindern; förminſka, inſkränka utgifterna. Das mindert den Schmerz; det minſkar ſwedan. Seine Forderungen mildern; giſwa efter uti ſina fordringar, ſlå af på köpet. Eines Unruhe mindern; dämpa någons oro. Seine Kräfte mindern ſich; hans krafter aftaga, förſwagas. Sich mindern; bliſwa mindre, förminſka ſig, S. Vermindern.

Minderung, ſ. f. mindring, förminſking, lindring, mildring, aftagande, S. Verminderung.

Mine, ſ. f. für: Geſichtszug. S. Miene.

Mine, ſ. f. (Bergbau); gruſwa, bergwärk, gång uti bergwärk, S. Gruben, Oerter. Goldminen, Silberminen; Guld, Silfwerbergwärk. (Geſchützkunſt); mina. Eine Mine führen, ziehen; gräfwa en mina. Die Mine ſpringen laſſen; ſpränga en mina. Endlich iſt die Mine geſprungen, fig. äntligen har anſlaget bliſwit werkſtäldt.

Minengang, ſ. m. gång ſom förer til en mina.

Minenkammer, ſ. f. krutkammare i en mina

Minenrinne, ſ. f. trä- eller bly-rör ſom uti minorna gå ifrån den ena kammaren til den andra.

Miner, ſ. f. malm, malmart, S. Erzt.

Mineral, ſ. n. Mineralien, pl. mineral, mineralier.

Mineraliſch, adj. u. adv. mineraliſk. Mineraliſche Säuren; mineraliſka ſyror, Acida mineralia.

Mineralreich, ſ. n. Mineralrike.

Mineralogie, ſ. f. Mineralogi, wetenſkap om mineraliers egenſkaper och kännemärken.

Miniren, v. n. mit dem Hfw. haben; minera, undergräfwa.

Minirer, ſ. m. Minerare, en ſom gräfwer minor.

Minierkammer, ſ. f. minerkammare.

Miniſter, ſ. m. Miniſter, Regenters ſändebud til hwarannan. it. deras förnämſta Statsbetjenter, helſt för utrikes ärender.

Miniſterialſache, ſ. pl. Miniſteriella ärender.

Miniſterium, ſ. W. ſ. m. Miniſtere, de förnämſte Statsbetjenter för utrikes ärender, Miniſtrar.

Minne, v. W. ſ. f. kärlek.

Minnegeſang, ſ. m. Minnelied, ſ. n. kärlekswiſa.

Minneſinger, ſ. pl. ſå kallades i äldre tider et ſlags poeter i Tyſkland.

Minoriten, ſ. pl. Franciſkaner munkar, Fratres Minores.

Minute, ſ. f. minut, ſextionde del af en timme.

Minutenrad, ſ. n. et hjul uti et ur med 64 taggar, ſom driſwer omkring minutwiſaren.

Minutenuhr, ſ. f. et ur ſom wiſar minuter.

Minutenweiſe, adv. minuttals, efter minuter.

Minutenzeiger, ſ. m. minutwiſare.

Minuthändler, ſ. m. Minutirer, i. g. L. Minuthandlare, krämare, til åtſkillnad ifrån Großhandlare.

Mir, Dat. u. Abl. af pron. perſ. ich; mig. Es gehört mir zu; det hörer mig til. Von mir hat er es nicht; af mig har han det ej.

Mirthe, ſ. f. myrten, Myrthus. Teutſche Mirthe, für: Porſt; pors, Myrica Gale. Dornmirthe; Ruſcus aculeatus. S. Mäuſedorn.

Mirthenbeere, ſ. f. bär på myrten.

Mirthendorn, ſ. m. für: Chriſtdorn, Stechdorn; Ilex aquifolium.

Miſchbar, adj. u. adv. ſom låter blanda ſig.

Miſchbarkeit, ſ. f. egenſkap, då något blandas eller låter blanda ſig med annat.

Miſchen, v. a. gemiſcht, p. blanda, förmänga, blanda ihop. Die Karte war ſo gemiſcht; korten woro ſå blandade. Gemiſchtes Getraide; blandſäd. Gemiſchtes Metall; en blandning af åtſkilliga metaller. Wein mit Waſſer miſchen; ſpäda up win med watten. Gift miſchen; tillaga gift för andra. Sich in fremde

Hän-

Händel miſchen; lägga ſig i andras ärender. Sich in alles miſchen; wara med ſom ſarfwen i hwarje lek. Er hat ſeine Freunde mit ins Spiel gemiſcht; han har dragit ſina wänner med in i ſpelet, i saken.

Miſchmaſch, ſ. g. L. ſ. m. mißmaſk, mölja, röra, allahanda ſakers förblandande och förmängande med hwarannan, ſom intet höra ihop. Welch ein unerträglicher Miſchmaſch; hwilken oſmältelig röra! S. Gemiſche.

Miſchung, ſ. f. blandning, förblandande, inmängande. In Eliſabeths Character herrſcht eine gewiſſe Miſchung von Galanterie und Grauſamkeit; uti Drottning Eliſabets character råder en wiß blandning af galanteri och hårdhet.

Miſpel, ſ. f. Viſcum album. S. Miſtel.

Miſpelbaum, ſ. m. miſpelträd, Meſpilus. Tüpfelmiſpel; Meſpilus Xanthacarpus. Urnenmiſpel; Meſpilus Calpodendron. Zinnobermiſpel; Meſpilus Phoenopyrum.

Miſpelkern, ſ. m. kärna uti miſplar.

Miß; en partikel, ſom i ſammanſättning brukas framför många Subſtantiva och ån flera verba, och i gemen betyder, et fel, en briſt, et förſeende, at något är orätt, i olag, falſk, illa, o. ſ. w.

Mißachten, ſ. g. L. v. a. gemisachtet, p. wanwörda.

Mißarten, v. n. mißgeartet, p. wanarta, wanslägtas. S Ausarten.

Mißartung, ſ. f. wanslägtning, wanart.

Mißbehagen, ſ. n. mißhag, mißtycke. S. Misfallen.

Mißbiethen, v. n. mißgebothen, p. miß bjuda.

Mißbilligen, v. a. gemißbilliget, p. miß billiga, mißlika, ogilla.

Mißbilligung, ſ. f. mißbilligande, ogillande.

Mißbrauch, ſ. m. Mißbräuche, pl. mißbruk oſed. Der Mißbrauch hebt den Gebrauch nicht auf; mißbruket häfwer icke bruket. Es hat ſich dort der Mißbrauch eingeſchlichen; den oſeden har inſmygt ſig därſtädes.

Mißbrauchen, v. a. gemißbraucht, p. miß bruka. Jemandes Gedult misbrauchen; mißbruka någons tolamod. Jemandes mißbrauchen; draga nytta utaf ens lättrogenhet, ſwaghet eller gifmildhet, til des ſkada. Ein Mädchen mißbrauchen; kränka en flicka. S. ſchänden.

Mißbrauchung, ſ. f. mißbrukande.

Mißbündniß, ſ. n. S. Mißheurath.

Mißcredit, ſ. m. mißcredit. Einen in Mißcredit bringen; ſätta en i mißcredit. Die Münze iſt ſehr in Mißcredit gekommen; de penningarne haſwa fallit i mißcredit.

Mißdeuten, v. a. gemißdeutet, p. mißtyda, förtyda, falſkt utlägga, illa uptaga, illa uttyda, wränga. Jemandes Worte mißdeuten; wränga ens ord och mening. Wie kannſt du mir das mißdeuten; huru kan du det illa uptaga af mig?

Mißdeutung, ſ. f. mißtydning, förtydning, falſk utläggning, wrängning

Mißfall, ſ. m. für: eine zu frühe Niederkunft; mißfall.

Mißfallen, v. n. mit dem Hfw. haben, mißfiel, imp. misfallen, p. mißhaga, mißtycka, wara obehaglig, ej tycka om något. Die Aufführung misfiel dem Vater ungemein; detta upförande mishagade Fadern ganska mycket. Das mißfiel ihm gleich; det ſtötte, förtröt honom genaſt. Die Antwort wird ihm misfallen; han lärer mißtycka, når han får det ſwaret. Es misfällt mir hier; det är mig här intet behagligt, jag tycker ej om at wara här. Sich ſelbſt misfallen; ej wara nöjd med ſig ſelf.

Mißfallen, ſ. n. mißhag, mißtycke, förtret, olust, misnöje.

Mißfällig, adj. u. adv. mißhaglig, obehaglig. Ich habe mißfällig vernommen; jag har med mißhag förnummit.

Mißfälligkeit, ſ. f. mißhaglighet.

Mißform, ſ. f. en felaktig, widrig form eller ſkapnad.

Mißgebären, v. n. mit dem Hfw. haben, mißgebohren, p. få mißfall, föda et otidigt foſter.

Mißgebärung, ſ. f. misfall.

Mißgeboth, ſ. n. mißbjudande. Ein Mißgeboth thun; mißbjuda.

Mißgeburt, ſ. f. mißfödſel. mißfoſter, mißfall.

Mißgefallen, S. Mißfallen.

Mißgehen, v. n. mit dem Hfw haben, mißgegangen, p. mißgå, gå miſte, gå wilſe. S. Irre

Mißgeſchick, ſ. n. et olyckligt öde.

Mißgeſchöpf, ſ. n. mißfödſel, S. Ungeheuer.

Mißgeſtalt, ſ. f. wanſkaplighet.

Mißgeſtaltet, adj. u. adv. wanſkaplig.

Mißgewächs, ſ. n. en wanſkaplig wärt eller product.

Mißglücken, v. n. mißgeglückt, p. myßlyckas, förolyckas.

Mißgönnen, v. a. mißgeglückt, p. mißgynna, mißunna, afwundas. Sollte ich dir dein Glück mißgönnen; skulle jag mißunna dig din lycka? Kein Mensch mißgönnt ihm diesen Vorzug; ingen afwundas på detta hans företrade.

Mißgönner, s. m. en mißundsam, afwundsman, mißgynnare.

Mißgreifen, v. n. mit dem Hfw. haben, mißgegriffen, p. mißtaga sig, taga miste.

Mißgriff, s. m. mißtag.

Mißgunst, s. f. afwund, mißgunst.

Mißgünstig, adj. u adv. mißundsam, afwundsjuk, som ej unnar en annan något.

Mißhandeln, v. a. gemißhandelt, p. gå illa åt någon, illa handtera honom.

Mißhandeln, B. W. v. n. mit dem Hfw. haben, mißgehandelt, p. mißhandla, synda.

Mißhandlung, s. f. 1. für: eine thätige Beschimpfung jemandes; någons illa handterande, illa åtgående åt någon. 2. für: eine böse Handlung; mißhandel, B. W. synd, brott.

Mißhellig, adj. u. adv. oense, osams, stridig, mißhällig.

Mißhelligkeit, s. f. oenighet, osämja, stridighet, mißhällighet, mißsämja.

Mißheurath, s. f. ägtenskap emellan personer af mycket olikt stånd. Hos de förnämare kallas det: Mißbündniß.

Mißjahr, s. n. mißwärt år. S. Mißwachs.

Mißkennen, v. a. gemißkannt, p. mißkänna. S. Verkennen.

Mißkenntniß, s. f. då man ej känner något eller något rätt, dömer illa därom, o. s. w.

Mißklang, s. m. miß jud, elakt ljud.

Mißlaut, s. m. S. Mißton.

Mißlauten, v. n. S. Mißtönen.

Mißleiten, v. a. gemißleitet, p. mißleda, föra en på orätta wägen, förleda.

Mißleitung, s. f. mißledning.

Mißlingen, v. n. mißlungen, p. mißlyckas, slå fel. Diesmal ist es mir mislungen; för denna gången har det mißlyckats för mig. Wo ihm dies mißlingt, so ist er verloren; om det slår fel för honom, så är han förlorad.

Mißlingung, s. f. mißlyckande.

Mißmüthig, adj. u adv. mißlynt, S. Unmuth.

Mißmüthigkeit, s. f. mislynne, S. Unmuth.

Mißpickel, s. m. weißer Giftkies; mißpickel, hwit kies, arsenikalisk kies, Mincra arsenici alba. W.

Mißpreis, s. m. wanpris.

Mißrathen, v. a. misrathen, p. afråda. Die Sache ist mir mißrathen; man har afrådt mig därifrån. S. Abrathen.

Mißrathen, v. n. mißrathen, p. mißlyckas. S. mißgelingen.

Mißrathung, s. f. 1. afrådande, 2. mißlyckande.

Mißrechnen, v. a. mit dem Hfw. haben, mißgerechnet, p. mißräkna sig.

Mißrechnung, s. f. mißräkning.

Mißschlag, s. m. Fehlschlag; mißhugg.

Mißstand, s. m. hwad som intet wäl höfwes, anstår, eller paßar sig. S. Uebelstand.

Mißthun, B. W. v. n. mit dem Hfw. haben, mißgethan, p. mißhandla, handla illa. Därifrån kommer ordet: Missethat.

Mißton, s. m. mißljud, oljud, et falskt, förstämdt ljud.

Mißtönen, v. n. mit dem Hfw. haben, mißgetönt, p. giswa mißljud, et falskt ljud, wara illa låtande, klingande, icke sammanstämma.

Mißtrauen, v. n. mit dem Hfw. haben, mißtrauet, p. mißtro, ej lita på, hafwa intet förtroende på, mißtänka.

Mißtrauen, s. n. mißtroende, mißtanke, mißtrogenhet, mißtänksamhet. Mißtrauen in jemand setzen; hafwa, draga mißtroende til någon. Ich habe Ursach zum Mißtrauen gegen ihn; jag har orsak til mißtankar emot honom. Er ist sehr zum Mißtrauen geneigt; han är mycket mißtrogen, mißtänksam.

Mißtrauisch, adj u. adv. mißtrogen, mißtänkfull, mißtänksam.

Mißtreten, v. n. fehltreten, mißgetreten, p. stiga miste.

Mißtritt, s. m. mißsteg, felsteg, fel. S. Fehltritt.

Mißtröstlich, adj. u. adv. utan alt hopp och all tröst, full af mißtröstan.

Mißvergnügen, s. n. mißnöje.

Mißvergnügt, adj. u. adv. mißnöjd, intet tilfreds.

Mißverhältniß, s. n. olikt förhållande, fel i proportionen.

Mißverstand, s. m. mißtag. Es ist blos ein Mißverstand von ihm; det är endast et mißtag af honom.

Mißverständniß, s. n. mißförstånd, osämja. Sie sind mit einander in Mißverständniß gerathen; de hafwa råkat i mißförstånd med hwarannan, dem emellan har något mißförstånd upkommit.

Mißverstehen, v. a. mißverstanden, p. förstå något orätt.
Mißwachs, s. m. ohne pl. mißwäxt.
Mißbal, s. n. mäßbok i kyrkorna.
Mißen, i. g. L. v. a. gemisset, p. sakna. S. Vermissen.
Mißen, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben, gemisset, p. mista, umbära. S. entbehren, entrathen. Er hat nicht viel zu missen; han har ej stort at mista. Das ist eine Sache, die gemisset werden kan; det är en sak som kan umbäras. Er kan sie in der Haushaltung gar nicht missen; han kan ej wara henne förutan i hushållningen.
Mißethat, f. f. mißgerning, ogerning.
Mißethäter, s. m. mißgerningsman, ogerningsman, mißdådare.
Mißlich, adj. u. adv. owiß, äfwentyrlig, farlig, twehugsen, laggrann. Es ist sehr mißlich, wie die Sache ausfällt; det är mycket owißt, huru saken aflöper, slutas. Sich in einer mißlichen Lage befinden; wara uti en äfwentyrlig belägenhet. Es steht mißlich um ihm; det står farligen til med honom. Mit seinem Leben sieht es mißlich aus; hans lif är i stor fara, han är i fara at mista lifwet. Mir ist mißlich dabei zu Muthe; jag är twehugsen därwid, jag spår intet godt för mig om saken, jag fruktar at jag råkar i stort äfwentyr. Die Sache ist zu mißlich, um damit zu thun zu haben; saken är för laggrann, för at befatta sig därmed.
Mißlichkeit, f. f. owißhet, äfwentyrlighet, farlighet, twekan, laggranhet.
Mißionär, f. W. f. m. en som predikar Evangelium ibland hedningar, Mißionär.
Mißive, f. W. f. f. en sedel som bäres omkring til wederbörande.
Mist, s. n. skarn, orenlighet efter kreatur, dynga, gödsel. Ein Fuder Mist; et dyngelaß. Etwas auf den Mist werfen; kasta något på dynghögen. Der Hahn trotzet auf seinen Mist; tuppen trotsar uppå sin sophög. Das ist nicht auf deinen Mist gewachsen, n. R.; det har du intet utaf dig sielf.
Mistbahre, f. f. dyngbår.
Mistbeet, s. n. drifbänk, dyngbänk, plantbänk i en trägård.
Mistblätterschwamm, s. m. Milzschwamm; en art swamp, Agaricus fimetarius.
Misten, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben, gemistet, p. dynga. Blut misten; gifwa blod ifrån sig med orenligheten. Den Acker misten; göda åkern. Den Stall misten, för: ausmisten; mocka stallet.
Misten, s. n. dyngande, gödselns förande på åkern.
Mistfliege, s. f. en art fluga, Musca fimetaria.
Mistforke, s. f. S. Mistgabel.
Mistfuhre, s. f. dyngkörsel, dynglaß.
Mistgabel, s. f. dynggrep.
Mistgauche, s. f. dyngwatten.
Mistgrube, s. f. dynghåla.
Misthaken, s. m. dynghake.
Misthaufe, s. m. dynghög, dyngstack.
Misthof, s. m. dyngstad.
Mistkäfer, s. m. torndyfwel, S. unter Käfer.
Mistkarre, s. f. Mistkarren, s. m. dyngkärra.
Mistlache, s. f. S. Mistpfütze.
Mistleiter, s. f. stege til en dyngwagn; i Swerige brukas i ställe för stegar sidobräder.
Mistmelde, s. f. gullfrö, S. Melde.
Mistplatz, s. m. gödslestad.
Mistpfuhl, s. m. dyngflod.
Mistpfütze, s. f. dyngpuß, dynggrop.
Mistschaufel, s. f. dyngskofwel.
Mistschwamm, S. Mistblätterschwamm.
Miststaat, s. m. dyngplats, dyngstad.
Miststroh, s. n. tom halm, halm som kastas på dynghögen.
Mistwagen, s. m. dyngwagn.
Mistwasser, s. n. S. Mistgauche.
Mistel, s. f. mistel, hwaraf göres fogellim, och som wäxer på eckar och andra slags träd, Viscum album.
Misteldroßel, s. f. Mistler, s. m. Mistelziemer; björktrast, Turdus viscivorus. S. unter Krammsvogel.
Mistelstich, s. m. (Jäger); et sätt at fånga björktrastar, när de samla sig til en tam björktrast som är uthängd i buren.
Mit, praep. u. adv. med, i, jämte, om, på, tillika, uti, så snart, bort, angående. Mit allgemeiner Bewilligung; med allmänt samtycke. Mit im Rath seyn; sitta med i Rådet. Mit der That; i sielfwa wärket. Mit Stumpf und Stil ausrotten; utrota i grund. Mit Anbruch des Tages; i gryningen. Laß mich mit Frieden; lät mig wara i fred. Der Bruder mit der Schwester; brodern jämte systern. Zugleich mit; tillika med. Er kommt immer wieder mit dasselbe angezogen, i. g. L.; han talar alt om et och detsamma. Mit guter Manier; på godt sätt. Mit einmal, för: auf einmal; på en gång. Mit Haufen; hoptals, uti stort antal. Mit dem Glocken-

schlag; så snart klockan slår. Mit den Worten ging er davon; när han detta sagt, gick han strax bort. Wie soll ich den Umstand mit dem Briefe erklären; huru skall jag förklara den omständigheten angående brefwet? Ach mit seinem unangenehmen Besuch, i g. L.; bort med hans owangenäma besök! Alle die mit ihm lebten; alla hans samtida. Mit der Zunge anstoßen; liten stamma, läspa. Es ist mit den Folgen der Sache sehr ungewiß; det är mycket osäkert, huru den saken aflöper. Sie können sich nicht mit einander vertragen; de förlikas aldeles icke. Was habt ihr mit einander, i. g L.; hwad hafwen i at tala, dela, träta med hwarannan? Was willt du mit ihm; hwarföre nämner du honom? Mit Blindheit geschlagen; förblindad. Mit einem Sohn niederkommen; få et gåßebarn. Es läßt sich mit ihrer Schönheit noch halten, i. g L.; hon är just intet särdeles skön, hon har många sina likar i wackerheten. Mit Unglück schwanger gehen; hafwa ondt i sinne. Mit Unrecht erworben Gut; orättfånget gods. Mit Schimpf bestehen; hafwa skymf och nesa utaf en sak. Es ist aus mit der Kunst; den konsten duger ej mera. Die Sache ist ihm gar nicht mit, i. g. L.; det behagar honom intet, han tycker icke om den saken, han war ej nöjd därmed. Mit alle dem; likwäl, sluteligen, efter alt detta. Mit einander; allesammans, inbördes. Mit nichten. i g L.; ingalunda. S keineswe ges. Mit unter; ibland, här och där. S. zuweilen. Da ist wohl etwas menschliches mit unter gelaufen; där har wäl blandat sig något menskligt uti, någon swaghet röjer sig wäl däruti, det tyckes intet hafwa gått så aldeles riktigt til därmed.

Mitälteste, s. m. en som med förwaltar en ålstas ämbete.

Mitanhängen, v. a. med bifoga, sätta til.

Mitansehen, v. a. se på.

Mitarbeiten, v. n. arbeta med.

Mitarbeiter, s. m. medarbetare.

Mitbelehnen, v. a. belåna tillika med en annan.

Mitbelehnschaft, s. f. Mitbelehnung, s. f. när någon har tillika med en annan fått eller får et gods til län.

Mitbelehnte, s. pl. de som hafwa fått tillika et gods til län.

Mitbesitz, s. m. Mitbesitzung, s. f. et tings gemensama ägande.

Mitbesitzer, s. m. Mitbesitzerin, s. f. medägare af något.

Mitbewerber, s. m. den som söker något jämte en annan.

Mitbeten, v. n. mit dem Hfw. haben; bedja med.

Mitbevollmächtigter, s. m. en som jämte en annan är befullmäktigad eller förordnad til en sak.

Mitbewerben, v. r. täfla med någon, söka med efter något

Mitbewerber, s. m. medtäflare.

Mitbewerbung, s. f. medtäflan.

Mitbezahlen, v. a. betala med.

Mitbezeugen, v. n. mit dem Hfw. haben: med betyga, intyga.

Mitbieten, v. a. bjuda på något tillika med en annan.

Mitbringen, v. a. mitgebracht, p. medbringa, hafwa med sig, bära hos sig.

Mitbruder, s. m. medbroder.

Mitbuhler, s. m. medfriare, fig. medtäflare. S. Nebenbuhler.

Mitbuhlerin, s. f. medtäflerska.

Mitbürge, s. m. medlöstesman.

Mitbürger, s. m. Mitbürgerin, s. f. Medborgare.

Mitbürgerlich, adj. u. adv. medborgerlig.

Mitbürgerrecht, s. m. medborgare-rätt.

Mitbürgerschaft, s. f medborgareskap, medborgerlig sammanlefnad.

Mitchrist, s. m. medchristen.

Mitdiener, s m. medtjenare.

Mitteldinte, s. f. (Mahler); medelfärg. S. Mittelfarbe

Mitempfinden, v. a. taga del uti någons lycka eller olycka.

Mitempfindung, s. f. deltagande i hjertats känslor.

Miterbe, s. m. medarfwinge.

Miterben, v. a. mitgeerbt, p. medärfwa.

Miteſſen, v. n. mit dem Hfw. haben; äta med.

Miteſſer, s. m. medätare. it. barnmaskar, springmaskar. S. Dürrmaden.

Mitfahren, v. n. mit dem Hfw. seyn; fara med.

Mitfahrt, s. f. medfart.

Mitfahren, v. n. mit dem Hfw. haben; einem mitfahren, übel mitfahren; fara illa med en, gå illa åt en.

Mitfliegen, v. n. flyga med.

Mitfolgen, v. n. medfölja.

Mitfreſſen, n. W. v. a. äta med.

Mitfreude, s. f. inbördes glädje.

Mitführen, v. a. medföra.
Mitgabe, f. f. S. Mitgift.
Mitgaſt, f. m. en ſom med andra är buden til gäſt.
Mitgeben, v. a. giſwa med. Seinen Töchtern nichts mitgeben; ej giſwa ſina döttrar någon hemgift.
Mitgefährte, f. m. följeſlagare.
Mitgefangene, f. m. medfånge.
Mitgehen, v. n. gå med. Es geht noch ſo mit, i. g. L. fig. det går ſå an, det kan paſſera, ſlinka med, det är medelmåttigt, drägligt.
Mitgehülfe, f. m. medhjelpare, ämbetsbroder.
Mitgehülfin, f. f. medhjelperſka.
Mitgenieſſen, v. a. åtnjuta med.
Mitgenoſſe, f. m. Mitgenoſſin, f. f. deltagare, ſom är delaktig i något med en annan.
Mitgenoſſenſchaft, f. f. gemenſkap, delaktighet, alla deltagare uti en ſak.
Mitgenuß, f. m. inbördes åtnjutande.
Mitgeſchöpf, f. n. et kreatur ſärdeles af ſamma art. Wer kan ein Vergnügen daran finden, ſeine Mitgeſchöpfe ohne Urſach zu zerſtöhren; hwem kan finna et nöje uti, at utan orſak förſtöra det ſom ſamma Gud ſkapat? Unſere Mitgeſchöpfe, wenn von Menſchen die Rede iſt; wär näſte, wär medbroder. S. Mitmenſch.
Mitgeſelle, f. m. medgeſäll, kamerad, ſtallbroder. it deltagare. S. Mitgenoß.
Mitgeſellſchaft, f. f. S. Mitgenoſſenſchaft.
Mitgift, f. f. hemgift, medgift. S. Ausſteuer.
Mitglied, f. n. Medlem, Ledamot.
Mithalten, v. a. hålla med, fig. wara med utaf partiet. Eines Parthei mithalten; wara på någons ſida, hålla med någon. Eine Geſellſchaft, ein Kränzchen mithalten; wara med i et lag. Ein Collegium mithalten; höra ſamma föreläsning. Mit auf einer Karte halten, im Spiel; hålla med, bjuda med på et och ſamma kort.
Mithelfen, v. a. medhjelpa.
Mithelfer, f. m. medhjelpare.
Mitherrſchen, v. n. råda, regera med.
Mitherrſcher, f. m. S. Mitregent.
Mitheucheln, v. n. ſkrymta med.
Mithin, i. g. L. u. K. W. adv. följaktligen, ſåledes. S. Folglich.
Mithridat, f. n. et motgift.
Mithülfe, f. f. medhjelp.
Mitkäufer, f. m. den ſom gemenſamt köper en ſak med andra.
Mitkläger, f. m. den ſom gemenſamt kärar med en annan.
Mitknecht, f. m. medtjenare.
Mitkommen, v. n. komma med.
Mitlaſſen, v. a. låta gå med, wara med.
Mitlaufen, v. n. löpa med, paſſera. Mitlaufen laſſen; låta gå.
Mitlaut, f. m. medljudande.
Mitlauter, f. m. för: Conſonant; medljudande bokſtaf, i motſats af ſjelfljudande S. Vocal.
Mitleid, f. n. medlidande, medlidſamhet.
Mitleiden, v. n. mit dem Hfw. haben, lida med, taga del i andras lidande.
Mitleiden, f. n. ohne pl. medlidande, medömkan. Mitleiden mit jemand tragen; haſwa medlidande med någon. Von Mitleiden durchdrungen werden; blifwa rörd af medömkan.
Mitleidenswerth, adj. mitleidenswürdig; ömkanswärd, ömkelig.
Mitleidig, adj. u. adv. medömkſam, ömhjertad, medlidande. Ein mitleidiges Herz haben, mitleidig ſeyn; wara ömhjertad.
Mitlernen, v. a. lära med. Man muß noch immer mitlernen; man har aldrig lärt ut.
Mitmachen, v. a. göra med. Gerne alles mitmachen; wara ſällſkapslik.
Mitmacher, i. g. L. f. m. Mitmacherin, f. f. en ſällſkapslik, en ſom ej ſkämmer et godt lag, en ſom gerna ſwåfwar ut i ſitt upförande.
Mitmeiſter, f. m. den ſom är tillika med en annan måſtare uti et ämbete.
Mitmenſch, f. m. Medmenniſka, näſte.
Mitnehmen, v. a. taga med ſig, ſticka hos ſig, angripa, förſwaga. Er wird den Schimpf wohl mitnehmen müſſen; han lärer wara nödſakad at ſticka ſkymfen hos ſig. Die Krankheit hat ihn ſehr mitgenommen; ſjukdomen har mycket angripit, förſwagat honom.
Mit nichten, i. g. L. adv. ingalunda. S. keinesweges.
Mitpächter, f. m. den ſom tillika med en annan har arrenderat et gods.
Mitrechnen, v. a. räkna med, bringa med i räkning. Das nicht mitgerechnet; det oräknadt.
Mitregent, f. m. Medregent.
Mitreiſen, v. n. reſa med.

Mitrheder, ſ. m. en ſom är tillika med andra Rhedare uti et ſkepp.
Mitſäugling, ſ. m. S. Milchbruder.
Mitſchuldig, adj. u. adv. delaktig uti et brott.
Mitſchuldiger, ſ. m. den ſom är delaktig uti et brott, medbrottſlig.
Mitſchuldner, ſ. m. den ſom tillika med en annan är ſkuldenär.
Mitſchuler, ſ. m. medlärjunge, de ſom gå i ſamma ſkola.
Mitſingen, v. a. ſjunga med, ſjunga i ſällſkap.
Mitſpeiſen, v. n. mit dem Hfw. haben; ſpiſa med.
Mitſpielen, v. a. ſpela med. Einem übel mitſpielen, i. g. L. gå illa åt någon. S. mitfahren.
Mitſpieler, ſ. m. medſpelare.
Mitſtimmen, v. n. ljuda lika, tilhopa i muſiken, fig. wara harmoniſk, komma öfwerens, gifwa med ſin röſt, fått bifall.
Mitſtimmig, adj. u. adv. lika ljudande, fig. enſe, ſams.
Mitſtimmung, ſ. f. ſammanljud i muſiken, fig. bifall.
Mitſtreiter, ſ. m. den ſom ſtrider tillika med andra
Mittag, ſ. m. 1. middag, middagstid. 2. ſöder. Vormittag; förmiddag. Nachmittag; eftermiddag. Zu Mittag eſſen; äta middag eller til middagen. Am hellen Mittag; midt på ljuſa dagen. Das Fenſter liegt gegen Mittag; fönſtret wetter åt ſöder. Sein Mittag iſt dahin, fig. han har redan ſedt ſin bäſta tid.
Mittägig, adj. u. adv. 1. det ſom ſker om middagen 2. ſöder ut belägen. Die mittäglichen Länder; Söderländerna.
Mittagseſſen, ſ. n. middagsmål.
Middagsfutter, ſ. n. foder ſom kreatur få om middagstiden.
Mittagshöhe, ſ. f. middagshöjd.
Mittagsgebet, ſ. n. middagsbön.
Mittagskreis, ſ. m. S. Mittagscirkel.
Mittagsgegend, ſ. f. ſöder.
Mittagshitze, ſ. f. middagshetta, ſtörſta hetta om dagen.
Mittagsländer, ſ. pl. Söderländer. S. Südländer.
Mittagslinie, ſ. f. middagslinie.
Mittagsluft, ſ. f. middagsluft.
Mittagsmahl, ſ. m. de högre Perſoners middags ſpisning.
Mittagsmahlzeit, ſ. f. middagsmåltid.
Mittagspol, ſ. m. ſödra polen.
Mittagsprediger, ſ. m. en präſt, ſom är förordnad at hålla den på några orter wanliga predikan om middagstiden.
Mittagspredigt, ſ. f. middags-predikan, tolfpredikan.
Mittasruhe, ſ. f. Mittagsſchlaf, ſ. m. middagsſömn. Die Mittagsruhe halten; ſofwa middag.
Mittagsſeite, ſ. f. ſida ſom ligger åt ſöder.
Mittagsſonne, ſ. f. middagsſol. Die Mittagsſonne ſteht gerade auf dies Zimmer; middagsſolen faller in i detta rummet. Die Mittagsſonne brannte ihm gerade auf dem Kopf; middagsſolen ſträlade honom mitt på hjeßen.
Mittagsſtunde, ſ. f. klokan tolf til et om middagen.
Mittagstiſch, ſ. m. middagsmåltid. Bei jemand freien Mittagstiſch haben; äta frit hos någon til middagen. Einen Mittagstiſch halten; ſpiſa andra til middag för penningar. Er muß 80 Reichsthaler blos für den Mittagstiſch geben; han betalar 80 Riksdaler endaſt för maten om middagen.
Mittagswind, ſ. m. ſunnanwäder. S. Südwind.
Mittagswerts, adv. åt ſöder.
Mittagszeit, ſ. f. middag, tid at ſpiſa middag.
Mittagszirkel, ſ. m. middagscirkel.
Mittanzen, v. a. danſa med.
Mitte, ſ. f. det ſom är midt på, midt uti, midt emellan något. In der Mitte des Gartens; midt uti trägården. In der Mitte des Jahrs; midt på året. Sie nahmen ihn in die Mitte; de togo honom midt emellan ſig. In der Mitte zwiſchen Furcht und Hofnung ſeyn; ſwäfwa emellan hopp och frucktan. Die Mitte des Leibes; midja. In der Mitte des Reichs; uti hjertat af Riket, In der Mitte des Schildes; uti hjertſkölden, medlerſta rummet af wapenſkölden. Die Mitte des Tuchs; det medlerſta på et tyg eller annan wäf, när det fälles ihop. In der Mitte entzwei ſchneiden; ſkära midt i tu. Sich aus der Mitte öfnen, beim Exerciren der Soldaten; öfna ſig ifrån centrern. Einer aus unſerer Mitte; en af wårt ſamfund.
Mitte, ſ. n Mittel, pl. medel, utwägar. Anfang, Mittel und Schluß taugt nicht; början, medel och ſlut är intet wärdt med. Wer den Endzweck will muß auch die Mittel wollen; den ſom will ändamålet, bör

också wilja medeln därtil. fig. Ins Mittel treten, sich ins Mittel legen oder schlagen; lägga sig emellan, söka at förlika en sak. 1. Mittel, für: Hülfsmittel; medel, utwägar. Er hat Mittel gefunden sich zu retten; han har funnit medel at rädda sig. Weder Rath noch Mittel wissen; weta hwarken råd eller utwägar. 2. Mittel, für: Arzneimittel; läkemedel, som t. E. Hausmittel, Brechmittel; husmedel, kräkemedel. 3. Mittel, für: Vermögen, Reichthum; medel. Er hat grosse Mittel mit der Frau bekommen; han har fått ansenliga medel med sin Fru. Bei Mitteln seyn; wara förmögen. Dazu hat er keine Mittel; därtil fattas honom penningar. Aus den Mitteln der Krone; utaf Kronans medel. 4 Mittel, für: Gesellschaft; medel, ledamot. Die Bürgerschaft hat zwei aus ihren Mitteln erwählt; Borgerskapet har utwald twå af sina medel eller ledamöter. Einer aus unsern Mitteln; en af de wåra. 5. Mittel, für: Mittelweg; medelwäg. S. Mittelweg.

Mittelalter, s. n. medelålder.

Mittelart, s. f. medelart, en art som är midt emellan. Die Maul-esel sind eine Mittelart zwischen Pferden und Esel; muläsnor äro en mellanart af hästar och åsnor.

Mittelbahn, s. f. S. Mittelweg.

Mittelband, s. n. et band som håller något tilsammans.

Mittelbar, adj. u adv. medelbar.

Mittelbarkeit, s. f. 1. en saks egenskap, i kraft hwaraf den sker igenom wissa därtil wärkande medel och orsaker. 2. medelbarlighet, i så wida en person ej står omedelbart under högsta Öfwerheten.

Mittelbaum, s. m. et träd af medelmåttig wärt eller storlek.

Mittelbegriff, s. m. et begrep, en idee som binder twenne andra tilsammans.

Mittelbier, s. n. enkelt öl, som är swagare än dubbelt öl och starkare än swagdricka.

Mittelding, s. n. det som är hwarken godt eller ondt, likgiltigt.

Mittelendzweck, s. m. S. Mittelzweck.

Mittelfähig, adj. u. adv. (Bergleuten). S. Zunftfähig.

Mittelfarbe, s. f. (Mahlerei), halbe Farben; Halbfarben, Tinten, Mitteltinten; medelfärgorne.

Mittelfeder, s. f. en fjäder som är midt emellan.

Mittelfell, s. n. en hinna som skiljer bröstet, Mediastinum.

Mittelfinger, s. m. medlersta fingret, medelfinger.

Mittelfrei, adj u adv. (im teutschen Staatsrecht); medelbar frälse. Mittelfreie; de höga Riksståndernas Vasaller, til afskilnad ifrån: Reichsfreie; som stå omedelbart under Kejsaren och Riket.

Mittelfurche, s. f. en medelfara på et åkerstycke, som är midt emellan twå andra, hwilka kallas: Wechselfurchen.

Mittelgalopp, s. m. (Reitkunst); hästens gång som är midt emellan traf och galopp, liten galopp.

Mittelgang, s. m medelgång.

Mittelgattung, s. f. mellanslag, mellansort. Die Mittelgattung der Zeitwörter; genus neutrum verborum.

Mittelgebirge, s. n. et berg som är hwarken af det högsta eller det minsta slaget.

Mittelgeschirr, s. n. den delen af hästens seltyg, som ligger midt på kroppen.

Mittelglied, s. n. en lem som sammanbinder twenne andra. Mittelglied, (in der Logik), fig. medelbegrep i en slutsats, Medius terminus.

Mittelhand, s. f. medelhand, Metacarpus.

Mittelhecht, s. m. Schußelhecht; medelgädda.

Mittelholz, s. n. (Forstwesen) S. unter Holz.

Mittelsagd, s. f. jagt emellan den högre och nedre jagten, som innehåller friheten at jaga wildswin, rådjur, orrar och hjerpar.

Mittelknecht s. m. et slags ladugårds dräng, it. wissa drängar hos schäfare.

Mittelkreis, s. m S. Mittellinie

Mittellaut, s. m. en ton som är midt emellan twå andra.

Mittelländisch, adj. u. adv. som ligger emellan twå land. Das mittelländische Meer; medelhafwet.

Mittelleinwand, s. f. medelsort af lärft.

Mittellinie, s. f. Linie, Aequator.

Mittellos, adj. u adv. utan medel, medellös.

Mittelmagd, s. f (Landwirthschaft); et slags ladugårds piga.

Mittelmann, i. g. L. s. m. Mittelleute, pl. en Man af medelstånd, it. en som har sin medelmåttiga utkomst.

Mittelmaaß, s. n. medelmått.

Mittelmaße, s. f. medelmåtta.

Mittelmäßig, adj. u. adv. medelmåttig, måttligen.

Mittelmäßigkeit, s. f. medelmåttlighet, medelmåtta. In einer goldenen Mittmäßigkeit

keit unbemerkt durch das Leben schleichen; länka sig oförmärkt i en gyllene medelmätta sitt lif igenom.

Mittelmauer, s. f. skiljemur.

Mittelmeer, s. n. medelhaf.

Mittelmast, s. m. medlersta masten, stormast.

Mittelmehl, s. n. mjöl som är midt emellan det grofvare och finesta.

Mittelpunkt, s. m. medelpunct. fig. syftemål. Der Mittelpunkt der Schweere; tyngdepuncten. Die pragmatische Sanction war der Mittelpunkt aller Staatsabsichten Kaiser Carl VI.; den Pragmatiska Sanctionen war föremålet för alla Carl den VI. Stats-affikter. Dies ist der einzige Mittelpunkt aller seiner Wünsche; det är det endesta syftemålet för alla hans önskningar.

Mittelrabe, s. m. S. unter Krähe.

Mittelrad, s. n. medlersta hjulet, it. et medelmättigt hjul.

Mittelraum, s. m. mellan-rum. S. Zwischenraum.

Mittelreif, s. m. medlersta repet, it. et medelmättigt rep.

Mittelrücken, s. m. (Landwirthschaft); medelrygg, medlersta delen af et åkerstycke, efter det är något litet högre än på sidorna.

Mittelsalz, s. n. medelsalt, Sal medium.

Mittelsäule, s. f. im Fenster; medlerste pelaren eller upständaren uti et fönster, fönsterpost.

Mittelschild, s. m. Wapenkunst: en sköld som är midt på en större.

Mittelschlag, i. g. L. s. m. S. Mittelart. it. in der Landwirthschaft; medlersta gärdet.

Mittelschroot, s. n. medelsort af små hagel.

Mittelsmann, s. m. S. Mittelsperson.

Mittelsperson, s. f. medlare, förmedlare, skiljeman.

Mittelsohle, s. f. (Schuster); innansåla i skor, binnsåla.

Mittelst, i. g. L. praep. cum Gen. medelst, förmedelst, med. S. vermittelst. Er hat es mittelst seines Fleisses so weit gebracht; medelst hans flit har det kommit så långt med honom. Mittelst göttlicher Hülfe; med Guds hjelp. Immittelst; emedlertid.

Mittelste, adj. den medlerste.

Mittelstand, s. m. medelstånd emellan högt och nedrigt.

Mittelsteg, s. m. (Buchdrucker), det medlersta boktryckare-steget, eller spalten som de sätta midt uti formatet.

Mittelstelle, s. f. medlersta platsen eller rummet.

Mittelstimme, s. f. så kallas uti Musiken Alt och Tenor-stämma, hwarutaf den förra heter: die hohe, och den sednare: die tiefe Mittelstimme.

Mittelstrasse, s. f. medelwäg. Die Mittelstrasse halten; hålla medelwägen, medelmåttan.

Mittelstrich, s. m. litet strek emellan orden, Signum conjunctionis.

Mittelstück, s. n. medlersta stycket.

Mittelstütze, s. f. S. Mittelsäule.

Mitteltheil, s. n. S. Mittelstück.

Mitteltreffen, s. n. medlersta delen af en krigshär emellan båda flyglarna, medlersta hopen emellan för- och eftertropparna, d. ä. zwischen dem Vorder- und Hintertreffen.

Mitteltuch, s. n. kläde utaf mellansort.

Mittelursache, s. f. medel, medlare. it. en orsak eller et skäl, som blir et medel til hufwudskälet.

Mittelwall, s. m. Zwischenwall; wall emellan twänne Bastioner, Courtine.

Mittelwand, s. f. mellanwägg.

Mittelweg, s. m. S. Mittelstrasse.

Mittelwegerich, s. m. S. Wegerich.

Mittelwerrig, s. n. blånor som falla när linet för andra gången drages genom häcklan.

Mittelwort, s. n. (Grammattik) Participium.

Mittelzeug, s. n. det som är af mellansort.

Mittelzweck, s. m. et ändamål som är et medel til högsta ändamålet.

Mitten, adv. cum praep. auf, durch, in, inne, unter, um; midt på, igenom, uti, emellan, ibland, omkring. Mitten am Tage; midt på dagen. Mitten durchschneiden; skära midt igenom. Mitten in der Stadt wohnen; bo midt uti staden. Mitten inne, für: in der Mitte liegen; ligga midt emellan. Mitten unter die Feinde gerathen; råka midt ibland fienden. Mitten unter dem größten Lerm; medan största bulret påstod. Einen mitten um den Leib fassen; fatta en midt omkring. Mitten entzwei; midt i tu.

Mitternacht, s. f. Mitternächte, pl. midnatt, midnattstid. Um Mitternacht kam Feuer aus; wid midnattstiden kom elden lös.

Mitternacht, s. f. ohne pl. Nord, Norr. Gegen Mitternacht liegend; som ligger norr ut, åt norden. S. Nord.

Mitter-

Mitternächtig, adj. u. adv. 1. som sker eller är om midnatts tid, 2. nordisk. Mitternächtiger Weise; om midnattstid. In der feierlichen mitternächtigen Stille; uti midnattens djupa tysthet. Die mitternächtigen Völker; de nordiska folkslagen.

Mitternächtlich, adj. u. adv. nordisk, nordlig.

Mitternachtsstunde, s. f. tima ifrån tolf til et om natten.

Mitternachtwärts, adv. åt norr.

Mitternachtswind, s. m. 1. wind som blåser om midnatts tid, 2. nordanwäder. S. Nordwind.

Mitternachtszeit, s. f. midnattstid.

Mitfasten, v. W. s. f. för: Mitte der Fasten; medfastan, Söndagen Lätare.

Mittheilen, v. a. meddela, gifwa, afgifwa Er theilt gerne den Armen mit; han gifwer gerna något åt de fattiga. Er soll mir sein Bedenken darüber mittheilen; han skall afgifwa til mig sitt betänkande däröfwer. Sich seine Gedanken einander mittheilen; öpna sina tankar för hwarannan. Einem eine Nachricht mittheilen; låta en weta något.

Mittheilung, s. f. meddelande.

Mittler, adj. den medlare, medlerste, lt. medelmättig. Der mittlere Sohn; den andre Sonen i ordningen ibland tre. In der mittlern Wohnung; uti medlersta woningen. Der mittlere Finger; mellanfingret. Von mittlerer Gattung; utaf medelsort. Von mittlerm Alter; af medelåldern, medåldren Die mittlere Zeit; medeltid. Von mittlerer Grösse; utaf medelmättig storlek. Mittler Weile, mittler Zeit; emedlertid.

Mittler, s. m. medlare, förmedlare. S. Mittelsperson.

Mittleramt, s. n. medlare-ämbete.

Mittlerweile, Mittlerzeit, adv. emedlertid.

Mittragen, v. a. bära tillika med en annan.

Mittrinken, v. a. dricka med.

Mittwoche, s. f. Mitwochen, s. m. onsdag, (Odensdag).

Mit unterlaufen, v. n. löpa med ibland.

Mit untermengen, v. a. många med ibland.

Miturſache, s. f medorsak.

Mitverbrecher, s. m. den som har med del uti et brott.

Mitverhaftet, adj. S. Mitschuldig.

Mitverschworner, s. m. en som är med utaf de sammanswurne.

Mitvormund, s. m. Medförmyndare.

Mitwandern, v. n wandra med.

Mitweide, s. f. Landwirthschaft; samfäldt bete. S. Gemeintrift.

Mitweinen, v. n. mit dem Hfw. haben; gråta gemensamt med andra.

Mitwerber, s. m. medtäflare, medfriare. S. Mitbuhler.

Mitwerbung, s. f. medfriande.

Mitwirken, v. n. mit dem Hfw. haben; medwerka. Alles scheint zu seinem Glük mitzuwirken; alt tyckes bidraga til at befordra hans lycka

Mitwirkend, adj medwerkande.

Mitwirkung, s. f. medwerkan.

Mitwissen, v. n. mit dem Hfw. haben; weta med om en sak.

Mitwissen, s. n. medwetande, wett. Das ist ohne sein Mitwissen geschehen; det har skedt honom owetandes, utom hans wetskap.

Mitwoche, s. f. S. Mittwoche.

Mitzanken, v. n. mit dem Hfw. haben; träta med.

Mitzählen, v. a. räkna med, inberäkna.

Mitzehren, v. n. mit dem Hfw. haben; lefwa på allmän omkostnad

Mitzeuge, s. m. en som är med utaf witnen.

Mitziehen, v. n gå med, draga med.

Mixtur, s. W. s. f. blandning, särdeles de til en dryck sammanblandade läkedomar.

Mobilien, s. f. lös egendom, lösören, husgeråds saker. Emporagli Katechismus ward in Schweden unter Carl XI verboten, weil er das Frauenzimmer mit zu den Mobilien gerechnet hatte; Emporagii Cateches blef i Swerige under Carl XI. utdömd, efter han räknat Fruentimmern ibland lösören.

Mode, s. f. mode, bruk, wis, sed, sätt, särdeles hwad klädedrägten angår. Die Moden ändern sich; moden ombytas. Er bleibt bei seiner alten Mode; han blifwer wid sin gamla klädedrägt. Es wird bald wieder Mode werden; det lärer snart komma i bruk igen. Das ist nicht Mode unter gesitteten Leuten; det är ej brukligt, ej anständigt för hederligt folk.

Modekleidung, s f. klädning efter modet.

Modedichter, s. m. en poet efter modet.

Modenarr, n. W. s. m. en som efterapar alla moder.

Modenfreund, s. m. en wän af nya moder.

Modesucht, s. f. et häftigt begär at efterapa, noga i akt taga nya moder, it. modessuka.
Modewort, s. n. et ord, som nu blifwit mode at bruka ofta.
Modisch, adj. u. adv. modisk.
Modell, s. n. mått, modell, form, mönster, figur, fason, utkast, schamplun. In ein Modell giessen; stöpa i en form.
Modelliren, v. a. göra en modell, en form, et mönster, gjuta i en modell, trycka i formen, afbilda i wax eller ler.
Modelkunst, s. f. modellformkonst.
Modellmacher, s. m modellmakare.
Modeln, v. a. bei den Webern; gemodelt, p. gifwa en wäf wisa figurer, fasonera, fig. bilda. Ein gemodeltes Zeug; et fasoneradt tyg. Sich nach fremden Sitten modeln; bilda sig efter främmande seder.
Modellschneider, s. m. modellskärare.
Modelltuch, s. n. bei den Mätherinnen; namnduk. S. Zeichentuch.
Moderiren, s. W. v. a. hålla mått, hålla tilbaka, lindra, efterlåta, förmedla. S. mäßigen. Eine Rechnung moderiren; förmedla en räkning.
Moderirung, s. f. modererande, förmedling.
Moder, s. m. mull, stoft, mådd, mudder, gyttja. Zu Moder werden; blifwa til stoft, ruttna.
Modererz, s. n. myrmalm.
Moderhamen, s. m. et slags häf at taga muddern med utur grafwar, canaler, o. s. w.
Moderig, adj. u. adv. muddrig, gyttjug. Des Sommers schmecken die Fische hier oft moderigt; om sommarn smakar fisken här ofta utaf gyttjan, eller gyttjug.
Moderkrücke, s. f. Moderrechen, s. m. S. Schlammkrücke.
Moderlieschen, s. n. i. g. L. mudd, alkutta; Cyprinus Aphya.
Modermühle, s. f. muddergwarn.
Modern, v. n mit dem Hfw. haben; blifwa til mull och aska, ruttna, murkna. S. Vermodern.
Modêrn, s. W. den Ton auf die lezte Silbe, adj. u. adv. im Gegensatz des Antiken oder veralteten; det som är nu för tiden i bruk eller mode, det som är efter nya smaken, til åtskilnad ifrån det, som förr warit brukligt.
Moderniſiren, v. a. inrätta, förändra efter nya modet eller smaken.
Moderprahmen, s. m. Baggert; mudderpram.
Modesucht, Modisch, S. unter Mode.
Mögen, v. n. mit dem Hfw. haben, ich mag, praes. mögte, imp. ind. mögte, imp. conj. gemogt, p. fur: können, und wollen; kunna, må, orka, wilja. Das mögte ich nicht thun; det kunde, det wille jag ej göra. So wenig es immer seyn mag; så litet det någonsin kan wara. Es mag seyn; må göra. Er mag sein Heil versuchen; han må försöka sin lycka. Sie mag es wohl gut meinen; kanske, at hon menar det wäl. Das mögte wohl wahr seyn; torde hända at det är sant. Kommen Sie, das Essen mögte kalt werden; kom, för än maten blifwer kall. Ich mag nicht mehr schreiben; jag orkar intet skrifwa mer. Davon mag er nicht hören; han will ej höra talas därom. Ich mögte es ihm wohl sagen; jag har stor lust at säga honom det. Ich mögte wohl wissen; jag wille gerna weta. Sie mag ihn wohl leiden; hon tycker om honom. Er mag sich in Acht nehmen; han har orsak at akta sig. Die Leute mögen sagen was sie wollen; låt folket tala hwad dem behagar.
Möglich, adj. u. adv. möjelig, görlig. Metaphysisch möglich; som ej är stridande med sig sielst. Physikalisch möglich; som kan ske genom Naturens krafter. Moraliſch möglich; som ej strider emot lagen. Allen möglichen Fleiß anwenden; anwända all möjelig flit. So viel als immer möglich ist; så mycket som någonsin ske kan. Nachdem die Zeit verflossen, ist es nun nicht mehr möglich; sedan tiden är förfluten, så är det nu ej mera görligt, låter det ej mera göra sig. Sein möglichstes thun; göra det ytterſta. Es ist mir jezt nicht möglich; jag är nu ej i stånd därtil, det står intet i min förmåga. Die möglichste Härte des Schicksals verfolgt ihn; det oblidaste öde förföljer honom.
Möglichkeit, s. f. möjelighet. Nach Möglichkeit, i. g. L.; so mycket möjeligt är eller ske kan. Das ist keine Möglichkeit; det är ej möjeligt, det låter ej göra sig. Er schwebt immer im Reiche der Möglichkeiten herum; han swäfwar alt omkring i möjeligheternas Rike, han har altid många förslager, inbillningar i hufwudet.
Mohn, s. m. Gartenmohn; wallmo, Papaver Somniferum. Wilde Mohn; wild wall-

wallmoge, Papay. Rhoeas. S. Klapperroſe. Stachlichter Mohn; agerſilke, Papav. Argemone. Der gehörnte Mohn; Chelidonium glaucum.

Mohnblume, ſ. f. S. Mohn.

Mohnhaupt, ſ. n. Mohnkopf, i. g. L. ſ. n. wallmo-hufwud, des frödoſa.

Mohnkuchen, ſ. m. en ſlags kaka beſtrödd med wallmo-frö.

Mohnöl, ſ. n. wallmo-olja.

Mohnſaft, ſ. m. torkad wallmoſaft. S. Opium.

Mohnſamen, ſ. m. wallmo-frö.

Mohr, ſ. m. et ſlags tätt ſilkestyg, Moire. Silbermohr, gewäſſerter Mohr; et ſådant tyg med ſilfwertråd til inſlag, it. ſådant wattradt ſilkestyg.

Mohr, ſ. m Mohr, Morian, Neger. Ein weiſſer Mohr, Albinos, Dondos; utaf en ſiuka eller annan wedernaturlig orſak blackigt hwita Negrar, mycket ſwage til kroppen och ſynen. När huden på Negrarna ej är aldeles ſwart, utan har ganſka hwita fläkar, och likſom är tigerfärgad, ſom härrörer af ſamma ſlags orſak, ſå kallas de: Kakerlaken. Mineraliſcher Mohr; Aethiops mineralis.

Mohr, ſ. n. Mohre, Möhre, pl. moße. Hochmohr; en höglåndt moße. Ein niedriges Mohr, Leegmohr; en ſiclånd moße, träſk.

Mohraal, ſ. m. en ål ſom fångas på ſumpiga ſtållen och ſer brunare ut än den ſom fångas i åar: Flußaal.

Mohrbeere, ſ. f. S. Heidelbeere.

Mohrdamm, ſ. m. en dam igenom träſket.

Möhre, ſ. f. wilde Möhre; morot, Daucus Carota. Die gelbe Möhre, Gartenrübe, Mohrrübe; Daucus Carota ſativus.

Mohrenfarbe, Mohrenfarbig, Mohrenſchwarz, adj. u. adv ſwart ſom en Morian.

Mohrenhühn, ſ. n. Phaſianus Morio.

Mohrenkopf, ſ. m. et Morians-hufwud. it. et namn på åtſkilliga djur med ſwart hufwud. Ein Mohrenkopf, von Pferden, die weiß oder Eisſchimmel ſind, aber einen ſchwarzen Kopf und ſchwarze Füße haben; morenkopp. it. für eine Taube mit ſchwarzen Kopf; en hwit dufwa med ſwart hufwud. it. eine Art Graßmücken mit einer ſchwarzen Platte, Schwarzkopf, Mönch; Motacilla atricapilla.

Mohrenkümmel, ſ. m. S. unter Kümmel.

Mohrenland, ſ. n. Mohrernas land.

Mohrenländiſch, adj. u. adv. mohriſk.

Mohrentanz, ſ. m. en mohriſk dans.

Mohrenweizen, ſ. m. S. unter Weizen.

Mohrgras, ſ. n. tuf-ſtarr, Carex ceſpitoſa.

Mohrgrund, ſ. m. dybotten, kärr-grund.

Mohrhirſe, ſ. f. S. unter Hirſe.

Mohrig, adj. u. adv. ſom beſtår af träſk och kärr, kärraktig, moraſig, gyttjug.

Mohrmeiſe, ſ. f. S. Graumeiſe unter: Meiſe.

Mohrpflanze, ſ. f. en planta ſom wäxer i kärr.

Mohrquabbe, ſ. f. S. Meerqwabbe.

Mohrrübe, ſ. f. S. Möhre.

Mohrſchnepfe, ſ. f. S. unter Schnepfe.

Mohrwaſſer, ſ. n. kärrwatten.

Moidor, ſ. m. et portugiſiſkt guldmynt om wid paß tre Ducater.

Molch, ſ. m. en art ödlor, Lacerta Salamandra.

Molken, ſ. pl. ohne ſing. Käſewaſſer, Milchwaſſer, Schotten, Waddick; waßla, mjölkwaßla, oſtwaßla.

Molkendieb, ſ. m. fjäril.

Molkenkur, ſ. f. när man dricker waßlan ſom en kur.

Molkenfaß, ſ. n. et fat hwaruti waßlan ſilas.

Molkig, adj. u. adv. waßlig, lik waßla.

Molſch, adj. u. adv. vom Obſt, S. Murken.

Moltebeere, Multebeere, ſ. f. in Preuſſen: Pautkenbeere; hjortron.

Moltebeerſtrauch, ſ. m. hjortronbuſke, Rubus Chamaemorus.

Monade, ſ. f. enhet, monade.

Monarch, ſ. m. 1. Monark. 2. Enwälde-Herre.

Monarchie, ſ. f. 1. Monarchi, et ſtort Rike, 2. enwälde, enwäldsregering.

Monarchin, ſ. f. en regerande Kejſarinna eller Drottning, ſom ſtyrer Folk och Rike.

Monarchiſch, adj. u. adv. 1. monarchiſk. 2. enwäldig.

Monath, ſ. m. månad. Ein natürlicher oder aſtronomiſcher Monath; en tid af 29 dagar, 12 timmar, 44 minuter. Ein bürgerlicher oder politiſcher Monath; tiden af dels 30 dels 31 dagar; 12 ſådana månader utgöra et år. I allmänna leſwernet räknas wanligen fyra wekor eller 28 dagar på en månad, och då gå 13 ſådana månader på året, ſå ſå t. E. de engelſka matroſer 13 månaders ſold om året.

Monathlich, adj. u. adv. månadtlig. Monathlicher Sold; månads-ſold eller lön. Die monathliche Reinigung, die monathliche Zeit, die Rechnung des weiblichen Geſchlechts; månadsrening, månadsſiuka.

Monathsblume, ſ. f. ſå kallas åtſkilliga wårter, ſom blomſtra hwar månad eller hela året igenom, ſom: pytter, Bellis perennis, S. Maßlieben, it. watteuwäppling och flera arter af Menyanthes.

Monathsfluß, ſ. m. månadsſjuka. S. monathlich.

Monathsfriſt, ſ. f. en månadstid eller rådrum.

Monadsgeld, ſ. n. månadspenningar, månadslön.

Monathsradies, Monathsrettig, ſ. m. en art rådiſor eller råttikor ſom kunna ſås hwar månad.

Monathsroſe, ſ. f. en varietät af törnroſor.

Monathsſold, ſ. m månads-lön eller ſold.

Monathstaube, ſ. f. månads-dufwa ſom får ungar i hwarje månad.

Monathsuhr, ſ. f. et ur ſom ej behöfwes oftare dragas up än en gång i månaden, it. et ur ſom tillika med timmarna wiſar dagen i manaden.

Monathweiſe, adv. i hwarje månad. S. monathlich.

Mönch, i. g. L. ſ. m. ſå kallas i almänna lefwernet och wid några handteringar, en art ſpindlar, ſtamper, uprättſtående tappar, o. ſ. w. ſom t. E. Der Mönch an einer Windeltreppe; en wågrätt ſpindel hwaromkring windeltrappan g r. Der Mönch, Waſſermönch im Waſſerbau; tapp eller ſtopp i en dam, ſom håller warnet tilbaka at det ej kan aflöpa. it. ffelfwa rännan, hwarigenom wattnet kan aftappas, o. ſ. w.

Mönch, ſ. m. von Thieren, an einigen Orten, für: Wallach; wallak. Ibland foglar kallas entitan; Mönch. S. Graumeiſe unter Meiſe. it. en art gam. S Geierkönig. it. S. Mohrenkopf. Ibland fiſkarna kallas ſå et ſlags hai, ſjömunk. S. Engelfiſch.

Mönch, ſ. m. Mönche, pl. Ordensmann, Ordensgeiſtlicher, ſ. m. Munk, Ordensperſon.

Mönchere, ſ. f. im verächtlichen Verſtande. S. Mönchsleben.

Mönchiſch, adj. u. adv. munkarna tilhörig, ſom paßar för munkar.

Mönchsbogen, ſ. m. (Buchdrukerei); et ſmutſigt eller felaktigt ark hos boktryckare, utſkott

Mönchsgrille, ſ. f. munkegrål.

Mönchskappe, ſ. f. Ordenskleid; munke-kåpa.

Mönchskleidung, ſ. f. munkedrägt.

Mönchskloſter, ſ. n. munkkloſter.

Mönchskopf, ſ. m. Mönchsplatte, ſ. f. eine Pflanze; munkhufwud, ſtallnacke, Leontodon Taraxacum.

Mönchskutte, ſ. f im verächtlichem Verſtande, S. Mönchskappe.

Mönchskuttenband, ſ. n. et band at hålla munkdrägten ihop med.

Mönchsleben, ſ. n. kloſterlefnad, munklefwerne

Mönchsmeiſe, ſ. f. S. Graumeiſe, unter Meiſe

Mönchsorden, ſ. m. munk-orden.

Mönchspfeffer, ſ. m. S. Keuſchbaum.

Mönchsplatte, ſ. f. rakadt hufwud ſom munkarne bruka.

Mönchsrhabarber, ſ. m. munks-rhabarber; Rumex alpinus.

Mönchsſchrift, ſ. f. Mönchenſchrift; munkſtil.

Mönchsſtand, ſ. m. Mönchswesen, ſ. n. munkſtånd, munklefwerne.

Mönchszelle, ſ. f munkkoja.

Mond, ſ. m. Monde, pl. måne, tungel. Neumond, neue Mond, neu Licht; nymåne, ny. Das erſte Viertel des Mondes; förſta qwartalet. Vollmond, der volle Mond, das volle Licht; fullmåne. Das lezte Viertel des Mondes; ſiſta qwartalet. Der Zu- und abnehmende Mond; ny och nedan. Der halbe Mond; halfmåne. Fig. kallas ſå et ſlags fäſtningswerk. Sömmakare kalla deras ſkaſſjärn, efter det liknar en halfmåne; der Mond, die Monden, och des arter; Strichmonden, Schlichtmonden.

Mondauge, ſ. n. Mondblindheit, ſ. f. Mondfluß, ſ. m. et ſlags ſjukdom på häſtögon, Oculus lunaticus

Mondblind, adj. Mondflußig; ſom har denna ſjukdomen.

Mondcirkel, ſ. m. S. Mondzirkel

Mondenjahr, ſ. n måne-år. Ein gemeines bürgerliches Mondenjahr; et år hwaruti räknas 354 dagar. Das aſtronomiſche ſynodiſche Mondenjahr; ſom räknas til 354 dagar. 8 timmar, 48′ 38″ 12‴

Mondenmonath, ſ. m. en månad ſom beräknas efter månens omlopp. Periodiſcher Mondenmonath, oder Umlaufsmonath; tiden ſom månen brukar at löpa omkring jorden, eller 27 dagar, 7 timmar, 43′ 5″. Synodiſcher Monath, oder Zuſammenkunftsmonath, von einer Zuſammenkunft mit der Sonne bis zur nächſtfolgenden; en tid af 29 dagar, 12 tim. 44′ 3″.

Mond-

Mondepakten, f. pl. öfwerskottet af tid, når en wanlig månad med en astronomisk, eller en astronomisk med en synodisk månad jämföres, och den mindre tiden af den större afdrages.

Mondfinsterniß, f. f. månens förmörkelse.

Mondfisch, f. m. S. Mühlensteinfisch.

Mondkraut, f. n. S. Mondraute.

Mondlauf, f. m. månenslopp.

Mondlicht, f. n. månljus, månsken.

Mondmilch, f. f. Kalkgubr; månmjölk, Lac Lunae.

Mondraute, f. f. Mondkraut, Eisenbrech; Osmunda Lunaria.

Mondsamen, f. m. Mondsamenkraut, carolinischer Epheu; Menispermum.

Mondscheibe, f. f. månens skifwa.

Mondschein, f. m. månsken. S. Mondlicht. it. et slags swarfjärn at swarfwa ut bukiga saker med.

Mondspitzen oder Hörner, f. pl. månens horn, som synas på ny och nedan.

Mondstein, f. m. Spiegelstein, Frauenels; spegelsten, *Wall.* selenit, Selenites.

Mondsucht, f. f. Mondsüchtigkeit, f. f. en sjukdom, som följer månens til och aftagande, månadsraseri.

Mondsüchtig, adj. u. adv. den som har en sådan sjukdom, som går i sömn. S. Nachtwanderer.

Mondtafeln, f. pl. Månetaflor.

Mondtaube, f. f. S. Trommeltaube.

Monduhr, Mondenuhr, f. f. månewisare til åtskilnad af solwisare.

Mondviole, f. f. Lunaria annua.

Mondwechsel, f. m. Mondwandelung, f. f. tungelskifte.

Mondzirkel, f. m. måncirkel, en rad af 19 år, efter hwars aflopp ny- och fullmånen åter infalla på samma dag af Julianiska året.

Monopolium, P. W. f. n. Alleinhandel; enhandel, förmånsrätt at allena förfärdiga den eller den waran, och at därmed drifwa handel.

Monopolist, f. m. den som drifwer enhandel.

Monotonisch, f. W. adj. u. adv. som altid låter på et och samma sätt.

Monstranz, f. f. monstrants.

Montag, f. m. måndag. Der blaue, der gute Montag der Handwerksgesellen; handtwerksgesällarnas frimåndag. Der verlohrne Montag; så kallas på några orter måndagen efter trettonde dagen.

Mondiren, f. W. v. a. mondirt, p. mundera, gifwa liweri.

Monderung, Mondur, f. f. mundur, mundering, it. liweri.

Mondirungskammer, f. f. munderingskammare, rustkammare.

Moor, f. m. S. Mohr.

Moos, f. n. S. Mos.

Mops, f. m. Mops, Canis familiaris fricator.

Mopsgesicht, f. n. Mopsansigte.

Mopsnase, f. f. stubbnåsa.

Moral, f. f. Moral, sedolära. Die Philosophische Moral; den philosophiska sedoläran. Die Moral aus einer Fabel; läran som drages utur en fabel.

Moralisch, adj. u. adv. moralisk, sedolärande, sedoläran likmätigt, seder eller sedoläran tilhörigt, det som är rätt och godt. Die moralische Freiheit; den moraliska friheten. Das moralische Gefühl; den naturliga känslan af det, som är godt eller ondt, rätt eller orätt. Moralische Betrachtungen; sedolärande betraktelser. Das ist nicht moralisch gehandelt; det är ej billigt gjordt.

Moralisiren, v. a. moralisirt, p. gifwa moraler, lefnadsreglor, förmaningar.

Moralist, f. m. Moralist, en som förstår och underwisar i sedoläran.

Moralität, f. f. en handlings egenskap, såsom en fri handling eller såsom god eller ond. Mit der Freyheit unsrer Handlungen fällt auch alle Moralität weg; om wåra handlingar ej äro fria, så kunna de ej heller tilräknas oß.

Morast, f. m. ohne pl. moras, dy, åfja, sumpigt ställe, orenlighet. Im Morast stecken bleiben; stadna uti moraset, uti orenligheten.

Morast, f. m. Moräste, pl. träst, kärr, moße. Die Moräste austrocknen; uttorka, upodla moßarna.

Morastig, adj. u. adv. morasig, full af moras, sumpig, orenlig, it. kärraktig, myrland. Nun sind die Wege recht morastig; wägarne äro nu mycket orenlige, djupe. Ein morastiges Land, ein Land das viele Moräste hat; et sumpigt land, hwaruti många kärr, moßar och myror finnas.

Moraststein, f. m. S. Modererz, Sumpferz.

Moratorium, f. u. J. W. f. n. järnbref.

Morchel,

Morchel, s. f. murkla. Die gewöhnliche Morchel; tiennurkla; Helvella mitra. Spitzmorchel; spetsmurkla. Phallus esculentus. Erdmorchel. S. Trüffel.

Morchelbrühe, s. f. soppa med murklor uti

Mord, s. m. für vorsetzlicher Todtschlag; mord, til åtskilnad ifrån dråp, S. Todtschlag. Mord und Todt wüchet in seiner Brust; mord och död rasar uti hans bröst. Aus dem Scherz wird noch Mord und Todtschlag entstehen; detta skämt kan lätt föranleda til blodspillan. Mord - Schade! i. g. L. det är en stor, det är en ewig skada. Ein slags starkt öl i Eisleben kallas i wanligt skämt: Mord und Todtschlag.

Mordart, s. f. stridshammare eller yxa.

Mordbrenner, s. m. mordbrännare.

Mordbrennerisch, adj. u. adv. på mordbrännare sätt.

Mordbrief, s. m. mordbref, et bref som gäller någons lif.

Mordeisen, s. n. mordgewär.

Morden, v. n. mit dem Hfw. haben; mörda, dräpa, slå ihjäl, nederhugga.

Morden, s. n. blodbad.

Mörder, s. m. mördare, dräpare. Selbstmörder; sjelfspilling.

Mördergrube, s. f. mördarekula, röfvarenäste. Er macht aus seinem Herzen keine Mördergrube, i. g. L.; han kan intet hålla något hemligt, han säger alt hwad han wet.

Mörderin, s. f. mörderska.

Mörderisch, adj. u. adv. S. mördlich.

Mörderlich, i. g. L. adv. für: hefrig; häftigt, hårdt. Mörderlich schreien; skrika häftigt. Mörderlich mit jemand umgehen; handtera någon mycket hårdt.

Mordgeschichte, s. f. en äfwentyrlig och förskräcklig historia eller berättelse.

Mordgeschoß, s. n. et mordiskt skjutgewär.

Mordgeschrei, s. n. anskri öfwer mord, et fasligt ängstligt rop.

Mordgesell, s. m. mördare, den som är medbrottslig uti et mord.

Mordgewehr, s. n. et mordiskt gewär.

Mordgier, s. f. törst efter blod.

Mordgierig, adj. u. adv. blodgirig.

Mordgrube, s. f. S. Mördergrube.

Mordio, v. W. int Zeter und Mordio schreien; ropa om mord.

Mordkeller, s. m. im Festungsbau; hwalf under fästningswerk, at förswara sig utur, Casematte.

Mordkind, v. W. s. u. S. Mörder.

Mördlich, adj. u. adv. mordisk. Einen mördlich anfallen; öfwerfalla en på et mordiskt sätt. Ihre falschen Zungen sind mördliche Pfeile, Jer 9, 8.; deras falska tungor äro mordskott. Mördliche Anschläge haben; hafwa mord i sinne.

Mordmesser, s. n. en knif hwarmed någon har blifwit mördad, eller skall mördas.

Mordstahl, s. m. morddolk.

Mordthat, s. f. mord, en mordisk gerning. Er hat viele Mordthaten begangen; han har bragt många på mordiskt sätt om lifwet.

Mordweg, i. g. L. s. m. en mycket elak wäg, där man löper fara at bryta hals och ben af sig.

Mordwurm, s. m. skott, Furia infernalis. Sjukdomen, som deraf förorsakas, kallas också skott.

Morelle, Morille, Amarelle; moreille, frucht af Cerasus Juliana.

Morgen, s. m. Tagewerk, Jochart, für: ein gewisses Feldmaaß; et wißt fältmått, et öres land, ungefärligen så mycket åker som en karl kan plöja med et par oxar om dagen; detta måtret är ej lika på alla ställen. I Pommern räknas 300 Quadratstänger eller Ruthen på: ein Morgen; på andra orter i Tyskland 120 til 180 Quadr. Ruthen. Ein rheinländischer Morgen håller 600 Quadratstänger, o. s. w.

Morgen, s. m. ohne pl. 1. morgon, morgonstund, fig. ungdomstid. 2. solens upgång, öster, S. Osten. Einem einen guten Morgen sagen oder bieten; hälsa god morgon på någon. Des Morgens frühe; bittida om mornarna. Heute Morgen; i morgons. Bis Morgen; tils i morgon. Wer will seine Morgen so müßig hinbringen; hwem will så fåfengt tilbringa morgonstunden? Der anbrechende Morgen; dagning, gryning. So bald der Morgen grauet; i första gryningen. Fig. Mein Morgen ist vorbei; min ungdoms tid, blomstertiden, är förbi. Gegen Morgen liegen; ligga emot öster. Der Wind kommt aus Morgen; det är östanwäder.

Morgen, adv. i morgon. Morgen frühe; i morgon bittida. Von morgen an; ifrån morgondagen. Uebermorgen; öfwer morgon. Es mag heut oder morgen geschehen; det må ske när det will. Lieber heut als morgen; ju förr ju hellre. Wenn heute oder morgen Nachfrage darnach geschähe; om den saken skulle i dag eller framdeles efterfrågas.

Morgenandacht, s. f. morgonbön.
Morgenbesuch, s. m. et besök om morgonen.
Morgenbrodt, s. n. frukost. S. Frühstück. Das ist nur ein Morgenbrodt für ihn, fig. i. g. L. där blifwer han snart färdig med, det är et ringa ting för honom.
Morgend, adj. det som sker i morgon. Mit der morgenden Post; med posten i morgon. Morgendes Tages, i. g. L.; i morgon. Der morgende Tag wird für das seine sorgen, Matth. 6, 34.; morgondagen haf wer sjelf sina omsorger med sig.
Morgendämmerung, s. f. dagning. Die erste Morgendämmerung, wenn der Tag zu grauen anfängt; gryning.
Morgendlich, adj. det som är eller sker om morgon, fig. i ungdomen. Der morgendliche Glanz der Sonne; solens ljufwa morgonstrålar. In dem morgendlichen Glanz ihrer Schönheit; uti första blomstertiden af hennes skönhet.
Morgengabe, s. f. morgongåfwa.
Morgengebet, s. n. morgonbön.
Morgengesang, s. m. morgon-sång.
Morgenglocke, s. f. morgonklocka. Die Morgenglocke schlägt; det är morgon.
Morgengruß, s. m. morgon-hälsning.
Morgenland, s. n. Morgenländer, pl. österlanden, österländarna, Levante.
Morgenländer, s. m. Morgenländerin, s. n. österlänning.
Morgenländisch, adj u. ada. österländsk, orienta isk. Die morgenländischen Sprachen; österländska språken.
Morgenlied, s. n. morgonpsalm, morgonwisa.
Morgenluft, s. f. Morgenlüfte, pl. morgonluft, en sakta och kylig wind östan ifrån.
Morgenregen, s. m. rägn om mornarna.
Morgenrose, s. f. en ros, som öppnat sina knoppar eller blifwit afbruten om morgonen.
Morgenroth, s. n. aurorafarben, adj u. adv. lik morgonrådnan i färg.
Morgenroth, s. n. Morgenröthe, s. f. morgonrodna, fig. blomstrande ungdomstid, angående lycka. Wenn das erste Morgenroth anbricht; när morgonrodnan först framkommer. Die sanfte Morgenröthe ruft alles zu neuem Leben und neuer Freude; den ljufwa morgonrodnan gifwer alt nytt lif och ny glädje. Die Morgenröthe der Schönheit; skönhetens blomstertid. Herzlich wünsche ich, daß auf diese Morgenröthe ein schöner Tag folgen möge; jag önskar af alt hierta, at en wacker dag må följa på en s. ljuflig morgon, at lyckan, som nu har börjat blomstra, må i framtiden mogna och länge wara.
Morgens, adv. für: am Morgen, des Morgens; om morgonen. Morgens ehe als die Sonne anbricht; förr än solen kommer fram om mornarna. S. Morgen.
Morgenruhe, s. f. morgon-hwila, morgonsömn.
Morgenschlaf, i. g. L. s. m. S. Morgenruhe.
Morgensegen, i. g. L. s. m. morgonsignelse, morgonbön. S. Morgengebet, Morgenandacht.
Morgenseite, s. f. den sidan som ligger åt öster, östra sidan.
Morgensonne, s. f. morgon-sol. Nie weckt ihn die Morgensonne von seinem Lager; han står up förr än solen går up. Wenn die frühe Morgensonne lacht; när solen bittida om morgonen begynner at sprida sina glada strålar.
Morgensprache, s. f. an einigen Orten und im Bergbau; en församling eller rådplägning om morgonen.
Morgenstern, s. m. morgonstjerna, it. fig. et slag spikklubbor, som brandwakten än brukar på några orter.
Morgenstral, s. m. morgon-stråle.
Morgenstunde, s. f. morgonstund. Morgenstunde hat Gold im Munde; morgonstund har guld i mun.
Morgenthau, s. m. dagg som faller om mornarna.
Morgentraum, s. m. en dröm som man har emot morgonen.
Morgentrunk, s. m. en sup om morgonen.
Morgenwache, s. f. morgonwakt, it. Reweille.
Morgenwecker, s. m. en wäckare på et ur.
Morgenwind, s. m. östanwäder. it. wind som blåser om morgonen.
Morgenzeit, s. f. morgon, morgontid.
Morglg. adj. in der Landwirthschaft und den Redensarten: ein drei morgiger, zwölf morgiger Acker; en åker af tre eller tolf tunnors utsäde.
Mornelle, s. f. eine Art Brachvögel, Charadrius Morinellus.
Morsch, adj u. adv. som börjar ruttna, och därigenom blifwit mjuk, murken. Morsches Holz; ruttet trä. Morsches Obst; murken trädsfrukt. Hier ruhen seine morschen Gebeine; här hwila hans förmultnade, hans döda ben. Das Bein ging morsch entzwey, i. g. L., han bröt benet twärt af på sig.

Morſelle, ſ. f. et ſlags läkedom, ſom beredes med ſocker i ſmå fyrkantiga något aflånga taflor eller ſkifwor, morſeller.

Mörſer, ſ. m. 1. in der Haushaltung; mortel. In einem eiſernen Mörſer ſtoſſen; ſtöta uti en järnmortel. 2. in der Geſchutzkunſt, Feuermörſer; mörſare, fyrmörſare; Aus Mörſern ſchieſſen; kasta bomber.

Mörſerblock, ſ. m. block eller laveter til en fyrmörſare.

Mörſerkeule, ſ. f. mortelſtöt.

Mortalität, ſ. W. ſ. f. dödlighet.

Mörtel, ſ. m. (Mäurer); murbruk, kalkblandning, kalk blandad med ſand. Den Mörtel anmachen; tillaga murbruket. Eine Wand mit Mörtel bewerfen; kalkſlå en wägg.

Mörtelhaue, ſ. f, kalkhacka, hwarmed kalkband hackas af en mur.

Mörtelkelle, ſ. f. murſlef, kalkſpade.

Mörtelkübel, ſ. m. kalkkärl.

Mörtelpfanne, ſ. f. kalk-bänk.

Mortificiren, ſ. W. i. g. L. v. a. döda en förſkrifning, o. d. m.

Mos, ſ. n. Moſe, pl. moſſa, Muſcus. Das Mos an den Bäumen; moſſa på träden. Mit Mos bewachſen; moſslupen. Ein mit Mos bewachſener ſumpfigter Boden; en moſſe.

De förnämſta Genera muſcorum äro:
Aſtmos, *Planer.* ſkogsmoſſa, Hypnum.
Bartmos, *Plan.* Phaſcum.
Blaſenmos, Schirmmos, *Dietr.* Splachnum.
Haarmos, *Plan.* Goldhaar, *Dietr.* björnmoſſa, Polytrichum.
Hüllmos, Flußmos, *Dietr.* Fontinalis.
Knotenmoos, Bryum.
Kolbenmos, *Pl.* Bärlapp. Lycopodium.
Löchermos, Porellmos; Porella.
Sammetmos; Bryum.
Schirmmos; Splachnum.
Sternmos; Mnium
Torfmos, *Pl.* ródmoſſa, Sphagnum.
Aftermos, Faſergewächs; Alga.

Mosbär, ſ. m. myrbjörn, et ſlags ſtore björnar i Littauen, Urſus Arctos.

Mosbeere, ſ. f. Sumpfbeere, Finnbeere; tranbär, Vaccinium Oxicoccos. it. uterbär, S. Heidelbeere.

Mosblume, ſ. f. S. Maßlieben.

Mosflechte, ſ. f. färgmoſſa, S. Steinflechte.

Moſig, adj. u. adv. moſſig, moslupen, full med moſſa.

Mosroſe, ſ. f. Roſa moſchata. *Müll.*

Moſaiſch, S. Muſiv.

Möſch, ſ. n. myſka, Aſperula odorata.

Moſchus, ſ. m. S. Muſkus.

Moſchee, ſ. f. Mosker bei den Türken; Turkarnas bönhus.

Moſt, ſ. m. utpräſſad ſaft utur träds-fruckt eller druſwór för än den begynt jäſa, muſt. Weinmoſt; nytt win, ojäſt druſweſaft. Der Moſt brauſet; winet jäſer.

Moſtig, adj. u. adv. ſom ſmakar efter muſten.

Moſtreich, adj. u. adv. muſtig, ſaftfull.

Möſtrich, ſ. m. Moſtert; malna och på wißt ſätt tillagada ſenapskorn af Sinapis nigra.

Motte, ſ. f. Schabe, Kakerlak; torracka, Blatta. Motte, deren Larven die Kleider zerfreſſen; en art nattfly, möll. *Retz.* Phalaena Tineae Sarcitella. Motte, Riethwurm, der in den Bienenſtöcken vielen Schaden anrichtet; Phal. Tin. Mellonella.

Mottenfraß, ſ. m. ſkada ſom mahl gör, it. de af dem fördärfwade kläder, o. ſ. w.

Mottenkraut, ſ. m. 1. wilder Roßmarin, Mutterkraut; ſqwattram, Ledum paluſtre. 2. Verbaſcum Blattaria.

Mora, ſ. f. ein Kraut; en art Artemiſia, hwarutaf fröfjun bränes på podagriſka ſtällen af kroppen.

Mucke, i. g. L. ſ f. griller, anſtöt af elakt och underligt lynne, ſom ſärdeles yttrar ſig genom et morriſt ſtillatigande, enwishet och däraktiga inbillningar, utbrott af et hemligt fel eller ondt. Er hat Mucken; nu har han griller i hufwudet, hufwudet ſtår ej rätt på honom. Ich kenne ſeine Mucken; jag känner det underliga, elaka lynnet, ſom kommer på honom. Sie hat bisweilen eine Mucke von Verrückung; hon har ibland en anſtöt af galenſkap. Das Ding hat Mucken; där ſticker något hemligt inunder, ſom hindrar saken. Das Pferd hat Mucken; häſten är iſtadig eller oſtyrig.

Mucken, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben; giſwa et läte ifrån ſig, mucka. S. Muckſen. 2. giſwa ſitt misnöje, ſin förtret på et mindre anſtändigt ſätt tilkänna

genom

Copyright © 2000 Project Gutenberg Literary Archive Foundation. All rights reserved.

ne omkring efter wädret, eller när han ställer löparen något högre. När han ställer löparen något nedrigare, så kallas det: die Mühle zusammen lassen. Dem Tuch die Mühle geben; kallas hos klädesmakare, at låta walka klädet på walkqwarnen. Das ist recht Wasser auf seine Mühle, i. g. L. det är watten på hans qwarn, det är just som han will hafwa det.

Mühlbeutel, s. m. qwarnsickt.

Mühleisen, s. n. järnaxel hwaromkring löparen går, it. et järn som man lägger om axeln på qwarnhjul, för at befästa densamma, i wapenläran et qwarnjärn.

Mühlenanker, s. m. ankare hwarmed skepps-qwarnar fästas.

Mühlenbach, s. m. en bäck som drifwer qwarnen, qwarn-å.

Mühlenbau, s. m. qwarnbyggnad.

Mühlendamm, s. m. qwarndamm.

Mühlenbursche, s. m. mölnaredräng.

Mühlenfachbaum, s. m. damstock wid wattenqwarnar. S. Grundbaum, Mahlbaum.

Mühlenflügel, s. m. qwarnwinge.

Mühlengerüste, s. n. det runda träwerket öfwer qwarnstenarna.

Mühlengerinne, s. n. qwarn-ränna.

Mühlenklapper, s. m. qwarnlekan.

Mühlenordnung, s. f. förordning för mölnare.

Mühlenrechen, s. m. et galler fram för qwarnhjulet, som håller orenligheten tilbaka, at den ej faller med wattnet på hjulet.

Mühlenschau, s. f. qwarnsyn.

Mühlenschreiber, s. m. qwarnskrifware.

Mühlenspiel, s. n. qwarnspel, et slags brädspel. Im Mühlenspiel hat man eine Mühle; när man har satt tre bickor i en rad. Seine Mühle auf und zu machen; slå igen och draga up qwarnen uti detta spelet.

Mühlenstein, S. Mühlstein.

Mühlensteinfisch, s. m. Tetrodon Mola.

Mühlenteich, s. m. qwarndamm.

Mühlenvogt, s. m. den som har upsigten öfwer qwarnar och mölnare.

Mühlenwage, s. f. wågen som säden wägas på, när den föres til qwarnen, och mjölet när det kommer därifrån.

Mühlenwagen, s. m. S. Müllerwagen.

Mühlenwasser, s. n. qwarnwatten.

Mühlenwelle, s. f. qwarnhjul-axel.

Mühlenzwang, s. m. rättighet som förbinder wisse personer at låta mala på ett wiss qwarn.

Mühlgang, s. m. et par qwarnstenar.

Mühlgast, s. m. S. Mahlgast.

Mühlgerechtigkeit, s. f. rättighet at anlägga et qwarn-werk, särdeles at mala säd på. S. Getraidemühle.

Mühlherr, s. m. ägare af en qwarn.

Mühlknappe, s. m. S. Mühlenbursch.

Mühlmeister, s. m. mölnare. S. Müller.

Mühlmetze, s. f. qwarntull, tullkappe. S. Mahlmetze.

Mühlpfahl, s. m. en ekpåle, som wisar wattnets föreskrefna höjd uti qwarndammen.

Mühlrad, s. m. qwarnhjul. Ein überschlächtiges Wasserrad; öfwerfalls watten-hjul. Ein unterschlächtiges Wasserrad; underfalls-hjul.

Mühlrumpf, s. m. qwarnkupa.

Mühlschaufeln, s. pl. bladen på qwarnhjul, eller de tjocka bräden på lötet af qwarnhjul hwarpå wattnet slår, at det drifwes omkring.

Mühlstaub, s. m. qwarndamb, mjöldamb.

Mühlstein, s. m. qwarnsten, hwarutaf den öfre som går omkring kallas: Löpare; der Läufer, och den underste som är orörlig; der Bodenstein.

Mühltrichter, s. m. qwarntratt. Das Loch wo unten in dem Trichter das Getraide ausläuft; qwarnmöga.

Mühlwehr, s. f. et bolwerk, en brädbänk, at stämma watten.

Mühlwerk, s. n. qwarnwerk.

Mühlzeug, s. n. alt hwad som hörer til en qwarn.

Muhme, s. f. Faster, Moster.

Mühsam, adj. u. adv. mödosam, oförtruten, knapt. Seine mühsamen Versuche; hans mödosama rön. Sein mühsamer Fleiß überwand alle Schwürigkeiten; hans oförtrutna slit undanröjde alla swårigheter. Ein mühsamer Mensch, im Gegensatz dessen, der jede Mühe scheuet; en som låter ingen möda förtryta sig, i motsats af den som är mödo-dryg.

Mühselig, s. f. beswärlig, swår, usel. Eine mühselige Arbeit; et beswärligt arbete. In diesen mühseligen Zeiten; uti dessa swåra tider. Ein mühseliges Leben führen; föra et uselt lefwerne.

Mühseligkeit, s. f. beswärlighet, swårighet. Die Mühseligkeiten dieses Lebens; detta lifwets beswärligheter. Viele Mühseligkeiten ausstehen; igenomgå många swårigheter.

Mühwaltung, i. g. L. u. K. W. s. f. beswär som man ej just är skyldig at taga på sig, et frifwilligt bemödande. Darf ich sie bitten, diese Mühwaltung zu übernehmen; törs

jag

jag bedjar eder, at påtaga eder detta beſwäret. Was bekommt er für ſeine Mühwaltung; hwad får han för ſitt bemödande?

Mulde, ſ. f. et utholkadt aflångt träfat. Eine Backmulde; et träfat at bära mjöl uti. Badmulde; badkäril at bada et nyßfödt barn uti. Fleiſchmulde; et ſådant träkäril at lägga kött uti. Es regnet als ob es mit Mulden göße, i. g. L. det rägnar ſå ſom det hälde ned. Eine Mulde Blei; en bly-tacka.

Muldengewölbe, ſ. n. en art korshwalf, ſom ofwan til liknar någorlunda et ſådant träfat i ſkapnad.

Mull, i. g. L. ſ. n. mull, ſopor.

Müller, ſ. m. mölnare. Waſſermüller, Windmüller, Walkmüller ꝛc.; wattenqwarns, wäderqwarns, walkqwarns-mölnare.

Müllerburſche, ſ. m. mölnaredräng.

Müllereſel, ſ. m. mölnare-ök eller åsna.

Müllerfrau, ſ. f. Müllerin; mölnerſka.

Müllerlohn, ſ. n. mölnare-lön. it. S. Mahlmetze.

Müllerſack, ſ. m. mölnaresäck.

Müllerwagen, ſ. m. mölnarewagn.

Mulm, ſ. m. mull. S. Mull. Im Bergbau; mulm, Minera exaeſa. it. full rutten wed. Der Baum hat den Mulm; trädet börja ruttna.

Mulmicht, adj. u. adv. lik-mulm eller mull, fullrutten.

Mulmig, adj. u. adv. ſom innehåller mulm, ſom malm, mull eller jord, hwilken börjar ruttna lika ſom träd.

Mulſch, S. Molſch.

Multbeere, S. Moltebeere.

Multum, ſ. n. et ſlags walkadt mycket mjukt och hårigt ylletyg.

Multipliciren, f. W. v. a. förmera, föröka, göra mångfaldig, i räknekonſten multiplicera.

Multiplication, f. W. ſ. f. mångfaldigt görande, i räknekonſten multiplication.

Mumie, ſ. f. Mumien, pl. mumie, en balſamerad och uttorkad död kropp ifrån Africa.

Mumme, ſ. f mumma, et ſlags tjockt och ſtarkt öl ifrån ſtaden Brunswig. Den wanliga ſorten däraf kallas: Stadtmumme och en än ſtarkare ſort, ſom föres bort til ſjös: Schifsmumme.

Mummel, i. g. L. ſ. m. Mummelmann; juhlſpöke, buſe, knekt robert. S. Kinderfreſſer, Popanz.

Mummeln, v. n. mit dem Hfw. haben; mumla. In den Bart mummeln; tala i ſkägget, tala ſom man hade mjöl i munnen, ej tala ſå högt och tydligt at man kan förſtå det.

Mummerei, ſ. f. förklädning. S. Einmummen, Vermummen.

Mund, ſ. m. mun, fig. öpning, ingång, mynning, ſå ſom magenmun, å-mun, mynning af en canon, o. ſ. w. it. föda. Sie hat einen ſchönen Mund, einen Mund zum küſſen; hon har en alt för wacker, en ſöt mun. Redensarten i. g. L. und der vertraulichern Sprechart ſind: Aus dem Munde ſprechen; tala ur munnen, tala ſå högt at man kan förſtå det. Ich hatte es gerade im Munde; jag wille juſt ſåga det ſamma. Einem das Wort aus dem Munde nehmen; ſåga det, ſom en annan juſt tänkte at ſäga ſelf. Kein Blatt vor dem Munde nehmen; taga bladet ifrån munnen. Den Mund halten; tiga. Die Hand auf den Mund legen; tiga af wördnad. Reinen Mund halten; ej ſqwallra ur ſig. In der Leute Mund kommen; komma i folks tal. Fertig im Munde ſeyn; wara mundwig. Den Mund auf den rechten Fleck haben; haſwa mycket af munnen, haſwa godt munläder. Die Rede floß ihm vom Munde; hans tal flöt med beſynnerlig lätthet. Immer eine Sache im Munde führen; tala ſtändigt om en och ſamma ſak. Einen ſüſſen Mund haben, fig. wara begifwen på ſötſaker. Einem den Mund wäßern machen; göra at man får luſt efter något. Den Mund ſchlieſſen und aufthun; ſåges om Påfwen, när han förbjuder den nya Kardinalen, at tala i Kardinals-förſamligen, och när han därpå gifwer honom lof igen at tala. Von Mund auf in den Himmel fahren; ſågas hos Katholikerna, när man will antyda, at någon kommer i himmeln utan at förſt gå igenom ſkärſelden. Einem das Brodt vor dem Munde wegnehmen; taga bort föda för någon. Mund und Herz kommen nicht immer übereins; mun och hjerta följes ej altid åt. Wes des Herz voll iſt, des geht der Mund über, Spw. hwaraf hjertat fullt är, däraf talar munnen. Trunkner Mund redet von Herzensgrund, Sprw. drucket folk tala gemenligen ſanningen.

Mundart, ſ. f. en wiß orts taleſätt uti et land, ſom ej brukas på andra ſtällen, beſynnerlig art i et ſpråk, ſå wäl hwad uttalet ſom ſelfwa orden på åtſkilliga orter beträffar, dialect.

Mundarzt, ſ. m. tandläkare, S. Zahnarzt.
Mundbäcker, ſ. m. an den Höfen; en bagare, hwilken bakar brödet, ſom kommer på Öfwerhetens bord.
Mundbecher, ſ. m. en bägare, ſom en furſtlig Perſon wanligen brukar at dricka utur.
Mundbiſſen, i g L. ſ. m munsbit.
Munde, ſ. f. S. Mündung
Mündel, ſ. m. ſå kallas en omyndig i anſeende til des förmyndare, en ſom ſtår under en förmyndare, Pupill, myndling.
Mündelgeld, ſ. n. penningar, ſom tilhöra en eller flera omyndiga, hwilka ſtå under en förmyndare.
Mundfäule, ſ. f. ſkörbjugg i munnen.
Mundgeld, Pr. W. ſ. m. ſkydds-penningar S. Schutzgeld.
Mundglaube, ſ. m. en ſkrymtaktig tro, ſom man endaſt bekänner med munnen, men intet i hjertat.
Mundholz, ſ. n. benwed S. Hartriegel.
Mündig, adj. u. adv. myndig, ſin egen måsman.
Mündigkeit, ſ. f. myndiga år, mogen ålder.
Mundklemme, ſ. f. krampdrag uti kindbenen, at de ej kunna öpnas utan med wåld, Triſmus, S. Kindbackenzwang.
Mundkoch, ſ. m. munkock.
Mundküche, ſ. f. en förnäm Herres munkök.
Mundlack, ſ. n. munlack.
Mundleder, n. W. ſ. n. munläder.
Mundleim, ſ. m. munlim.
Mündling, ſ. m. S. Mündel.
Mundloch, ſ. n. mundhål, öpning på et rörformigt käril, mynning, S. Mundſtück.
Mundöfnung, ſ. f. gap, munöpning.
Mundpomade, ſ. f. en ſalfwa för ſprukna läppar.
Mundportion, ſ. f. det ſom en ſoldat eller dagwerkskarl får i mat och dryck, eller i des ſtälle i penningar.
Mundproviſion, ſ. f. koſt.
Mundreif, ſ. m. einer Kanon; randen omkring mynningen af en kanon.
Mundſchenk, ſ. m. Munſkänk.
Mundſchraube, ſ. f. Mundſpiegel, ſ. m. et inſtrument ſom fältſkärare bruka at öpna munnen med wid krampdrag i kinbenen. S. Mundklemme.
Mundſtück, ſ. n. munſtycke, mynning. Das Mundſtück einer Trompete, eines Pferdezaums; munſtycke på en trompet, på betslet, bettul. Das Mundſtück einer Kanone; monning på et ſtycke. Das Mundſtück einer Flaſche; det yterſta af halſen på en flaſka. Sie hat ein gut Mundſtück, n. R. S. Mundwerk.
Mündung, ſ. f. mynning. Die Mündung eines Fluſſes; ämynning, en flods utlopp uti haſwet. Die Mündung, bei den Blumen in der Botanik; bräm, Limbus.
Mundvoll, i g. L. ſ. m. munfull, munsbit.
Mundvorrath, ſ. m. lifsmedel, proviant, victualier.
Mundwein, ſ. m. win ſom man dricker ſärdeles gerna.
Mundwerk, i. g. L. ſ. n. munläder. Viel Mundwerk haben, i. g. L. wara mycket wig i munnen.
Munkeln, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben. gemunkelt, p. glunkas. Es munkelt unter den Leuten; det glunkas, det går et ryckte ibland folket. Ich habe davon munkeln gehört; jag har hört glunken därom.
Münſter, ſ. n. für: Colleglat- oder Domkirche; Domkyrka.
Münſter, ſ. m. Münſterthurm; torn på Domkyrkan.
Munter, adj. u. adv. munter, waken, fig. friſk, liflig, hurtig, ſnäll, uprymd, qwick. Iſt euer Herr noch nicht munter; är eder Herre än intet waken? Er iſt noch nicht recht munter vom Schlaf; han har än intet wal mornat ſig. Der Alte iſt noch recht munter; gubben är än ganſka munter och friſk. Die muntere Jugend; den lifliga ungdomen. Eine Sache munter angreifen; hurtigt angripa en ſak. Munter arbeiten; arbeta ſnällt. Ich habe ihn ſelten ſo munter in Geſellſchaft gefunden als heut; jag har ſällan ſedt honom i ſällſkap wara ſå uprymd, wid ſå gladt lynne, ſom i dag. Ein munterer Kopf; et qwickt ſnille. Muntere Farben; lifliga färgor.
Munterkeit, ſ. f. munterhet, liflighet, hurtighet, gladlynthet, qwickhet.
Münze, ſ. f. eine Pflanze; mynta, Mentha. Ackermünze, Roßmünze; Mentha arvenſis, ſylveſtris Pharmac. Gartenmünze, Krauſemünze; krusmynta, Mentha criſpa, Sativa. Pfeffermünze; peppermynta, K. M. T. Mentha piperita. Katzenmünze; kattmynta, Nepeta Cataria. Spitzmünze; Mentha Spicata.

Münze,

Münze, f. f. mynt, penning, medalje. Kleine Münze; små penningar. Klingende Münze; redbart mynt. Scheidemünze; skiljemynt. Blechmünze, Hohlmünze; bleckmynt. Einen mit gleicher, mit doppelter Münze bezahlen; betala någon med lika mynt, dubbelt igen. Die Münze herunter setzen; nedslå myntet. Eine Gedächtniß- Denkmünze, Medalje, Schaumünze; skådemynt. Begräbniß- Krönungsmünze; begrafnings- krönings-mynt.

Münzamt, f. n. et Collegium som har upsigten öfwer myntet.

Münzanstalt, f. f. föranstaltning om myntet. it. mynthus.

Münzbediente, f. m. en betjent wid myntet.

Münzbuch, f. n. en bok hwaruti alla myntsorters wärde äro uträknade.

Münzeisen, f. n. S. Münzstämpel.

Münzen, v. a. mynta, slå, prägla mynt. Fig. Neue Wörter münzen; komma fram med nya ord. Es ist auf ihn gemünzt; det är syftad på honom. So war es nicht gemünzt; det war ej affigten, meningen därmed.

Münzen, f. n. myntning.

Münzer, f. m. myntare. Falsche Münzer; falske myntare.

Münzfälscher, f. m. en som förfalskar mynt.

Münzfuß, f. m. myntfot. Den Münzfuß verringern; minska myntets wärde.

Münzfeile, f. f. en fil at fila mynt med.

Münzfreiheit, f. f. myntfrihet, it. rättighet at slå mynt, S. Münzrecht.

Münzgenosse, f. m. den som gemensamt med andra har frihet at slå mynt.

Münzgepräge, f. n. stämpel på mynt.

Münzgekrätze, f. n. afskräde som går af wid myntningen.

Münzgerechtigkeit, f. f. S. Münzrecht.

Münzhammer, f. m. mynthammare.

Münzhaus, f. n. mynthus.

Münzherr, f. m. Münzherren, pl. 1. den som har rättighet at slå mynt. 2. en Magistratsperson, som har upsigten öfwer myntet.

Münzjunge, f. m. en lärgässe hos en myntmästare.

Münzkenner, f. m. Myntkännare.

Münzkenntniß, f. f. Münzkunde, f. f. Numismatik, myntwetenskap.

Münzknecht, f. m. en dräng som står wid tryckwerket.

Münzkundiger, f. m. en som förstår sig på numismatiken.

Münzmeister, f. m. Myntmästare.

Münzmeisterzeichen, f. n. en Myntmästares teken.

Münzmuster, f. n. en wigt, hwarmed myntet wägas för och efter präglandet.

Münzordnung, f. f. förordning angående mynt.

Münzplatte, f. f. en plåt af silfwer, koppar, o. s. w. hwarutaf mynt präglas.

Münzprobationstag, f. m. et möte af wederbörande at probera och utsätta wärde på mynt.

Münzprobirer, f. m. myntprobyrare.

Münzrand, f. m. rand omkring et mynt. Münzen mit ausgekerbtem Rande; mynt med krusad rand.

Münzrecht, f. n. rättighet at slå mynt.

Münzregal, f. n. samma rättighet, i så wida den betraktas som en af stora Herrars förmåner.

Münzrichter, f. m. domare i myntsaker.

Münzschiene, f. f. myntplåt.

Münzschienenwalze, f. f. en walts uti myntshusen, hwarigenom myntplåtarne få sin rätta tjocklek och storlek.

Münzschläger, f. m. myntare.

Münzschreiber, f. m. mynt-skrifware.

Münzsorte, f. f. myntslag, myntsort, mynt, penningar. Schlechte, gute Münzsorten; elakt, godt mynt. Grobe Münzsorten; kallas, Riksdaler, två tredjedelar och half Riksdaler.

Münzstadt, f. f. en stad som har rättighet at slå mynt, it. hwarest mynt slås.

Münzstempel, f. m. myntstämpel. Die ganze dazu gehörige Maschiene; myntstamp.

Münzstand, f. m. Ständer uti tyska Riket, som hafwa rättighet at slå mynt. it. som gjort wissa öfwerenskommelser emellan sig angående mynt.

Münzstaat, f. f. Münzstätte, f. f. en ort hwarest mynt slås.

Münzwage, f. f. myntwåg.

Münzwardein, f. m. myntproberare, wärderare, myntwärderingsman.

Münzwesen, f. n. myntwäsen.

Münzwissenschaft, f. f. myntwetenskap.

Münzzeichen, f. n. myntteken. it. teken på et mynt.

Muräne, f. f. S. Maräne.

Mürbe, adj. u. adv. mör, hwad som lätt och snart går sönder. Mürbes Fleisch; mört

mört kött. Mürbes Obst; förmognad trädsfruckt. Mürbes Holz; ruttet, maſſtunget trä. Ein mürber Stein; en ſten ſom lätt låter riſwa ſig, faller ſönder. Mürbes Zeug; ſkört tyg, linne, kläde och dylickt. Jemand mürbe machen, fig. utrötta, utmatta n. gon. Das Unglück hat ihn endlich mürbe gemacht; olyckan har änteligen böjd hans härda ſinne.

Mürbigkeit, ſ. f. mörhet, mogenhet, ruttenhet, ſkörhet, o. ſ. w.

Murmeln, v. n. mit dem Hfw. haben; giſwa et tomt låte ifrån ſig, ſorla, mumla. Der Donner murmelt von weiten; åſkan bullrar på afſtånd. Der Bach murmelt; bäcken ſorlar. Unverſtändliche Worte daher murmeln; tala mycket ſackta och oförſtändligt. Er murmelte es mir ins Ohr; han hwiſskade mig det i örat. Es wird viel von einem neuen Kriege gemurmelt; det mumlas, glunkas, talas i mjugg om et nytt krig.

Murmeln, ſ. n. ſorl, ſorlande. S. Gemurmel.

Murmelthier, ſ. n. Alpmaus, Bergmaus, Bergratze, ſ. f. bergrätta, murmeldjur, Marmota alpina.

Murren, v. n. mit dem Hfw. haben, gemurret. p. morra, knota, knorra, brumma, låta illa.

Murren, ſ. n. morrande, knot, knorr, knarr.

Murriſch, adj. u. adv. morriſk, gnarrig knotande, twär. Eine mürriſche Gemüthsart; et morriſkt lynne. Er ſieht ſehr mürriſch aus; han ſer mycket ſurt ut. Eine mürriſche Antwort; et twärt ſwar. Aechte Gelehrſamkeit macht nie mürriſch; ſann lärdom gör aldrig folk twärt.

Murrkopf, ſ. m. en ſom ſtändigt knotar, knorrar, ſom är olyſtig och nöjnöjd med alt, en twär karl, twärwigg.

Mus, ſ. n. mos Aepfelmus, Citronmus; äpplemos, citronmos. Habermuß; hafregröt. Waſſermus, Mehlmus; mjölwälling eller gröt. Das Fleiſch iſt alles zu Muß gekocht; alt köttet har bliſwit ſönderkokadt. Zu Mus werden; moſa ſig.

Muſicht, adj. u. adv. moſig, grötacktig.

Muslöffel, ſ. m. wällingſked för et barn.

Muſche, f. W. ſ. f. muſch. S. Schönpflästerchen.

Muſchenatlas, ſ. m. en art atlas med muſcher på.

Muſchel, ſ. f. mußla, en twå eller mångſkalig ſkalmaſk, Concha. Deras förnamſta ſlagter och arter, ſom på tyſka kallas Muſcheln, äro:

Bartmuſchel; Mytilus Barbatus

Baſtardmuſchel; klöfſkal, *Retz.* Anomia

Bettlermuſchel; Donax Irus.

Breitmuſchel, S. Gienmuſchel.

Bohrmuſchel, en art klöfſkal. S. Terebratel.

Buchſtabenmuſchel; Donax ſcripta.

Dreieckmuſchel; blackhorn, *Retz.* Donax

Dornmuſchel; Donax muricata.

Endtenmuſchel; 1. en art ſkaggmußla, Lepas anatifera. 2. ſjömußla, Mytilus anatinus.

Farbenmuſchel, S Mahlermuſchel. itmußleſkal med riſwen färg uti

Gienmuſchel; bät, *Retz.* Chama.

Haarmuſchel; en art klöfſkal, Anomia pubeſcens.

Herzmuſchel; hjerta, *Retz.* Cardium.

Jakobsmuſchel; en art oſtra, Oſtrea Jacobaea.

Käfermuſchel; ſkalſugga. *Retz.* Chiton.

Kammmuſchel; oſtra, *R.* Oſtrea.

Kerbenmuſchel; Mytilus exuſtus.

Klaffmuſchel; perlmor, *R.* Mya.

Korbmuſchel, träg, *R.* Mactra.

Kuchenmuſchel; Mytilus edulis.

Mahlermuſchel; Mya pictorum.

Mantelmuſchel, S. Ohrmuſchel.

Mießmuſchel; S. Kuchenmuſchel

Nagelmuſchel; en art bät, Chama Gigas

Ohrmuſchel; en oſtraart, Oſtrea Aurita.

Papusmuſchel; Mytilus modiolus.

Perlmuſchel, Perlmutter; pärlmußla, L. Mya margaritifera; 2. en art perlmor, *R.* Mytilus margaritiferus.

Runzelmuſchel; 1 Donax rugoſa, 2, Mytilus rugoſus

Sattelmuſchel; Oſtrea Ephippium.

Schuppenmuſchel; en art ſkalſugga, Chiton Squamoſus.

Schüſſelmuſchel Schalmuſchel, Napfmuſchel, Patelle; täckfat, *R.* Patella.

Spitzmuſchel; ſtenmusla, Pholas.

Steckmuſchel; ſked, *R.* Pinna.

Steinmuſchel; ſ. f. Mytilus Lithophagus.

Strahl-

Strahlmuſchel, S. Kammmuſchel.
Tellmuſchel; remſes, R. Tellina.
Venusmuſchel; Venus Dione.

Muſchelcabinet, ſ. n. en ſamling af mußlor och ſnäckor.

Muſchelfang, ſ. m. fiſke efter mußlor.

Muſchelfänger, ſ. m. den ſom fångar eller fiſkar mußlor.

Muſchelfink, ſ. m. en fogel af ſparfſlägte; Fringilla conchata.

Muſchelfloh, Schildfloh, ſ. m. en inſect af enöga-ſlägte, Monoculus conchaceus.

Muſchelförmig, adj. u. adv. lik mußlor.

Muſchelgold, ſ. n. mälare-guld.

Muſchelinſect, ſ. n. S. Schildlaus.

Muſchelſchale, ſ. f. mußelſkal,

Muſchelſilber, ſ. n. mälare-ſilfwer.

Muſchelträger, ſ. m. en fogel af traſt ſlägte, Turdus fuſcus.

Muſchelvogel, ſ. n. Kornbeiſſer; en fogel af Domherre ſlägte, Loxia conchata.

Muſchelwächter, ſ. m. en ſort krabba, Cancer pinnophila.

Muſcus, ſ. m. S. Muſkus.

Muſe, ſ. f. ein ausländiſches Gewächs, Muſa; en art däraf, S. Paradiesfeige, Piſang.

Muſe, ſ. f. Muſen, pl. Sånggudinna hos Skalderna, fig. poetiſk ſnille, ſätt at dickta at göra vers, ſkaldegwåde, it. wetenſkaper. Die Muſen anrufen; anropa Sånaggudinnorna. Schon lange hat ſeine Muſe geſchwiegen; han har på lång tid inter gjort vers. Da ſang ſeine Muſe bei deſſen Grabe; då ſjöng han et ſorgegwåde wid hans graf. Die ſanftern Muſen fliehen vor dem Geräuſch der Waffen; witterheten flyr för wapnebrak.

Muſenberg, ſ. m. et berg uti Grekeland, hwareſt Poeterne dicktat Sånggudinnornas hemwiſt, Helicon kalladt.

Muſengott, ſ. m. Apollo, muſikens, ſångens och de böckliga konſters Gud, hos Greker och Romare.

Muſenſchaar, ſ. f. alla Sånggudinnorna it. de Studerandes hop på Academier.

Muſenſohn, ſ. m. en Appollos lärjunge, den ſom idkar wetenſkaper, på academier kallas Studenterna: Muſenſöhne; muſernasöner.

Muſelmann, ſ. m. eigentlich Moßlemim; namnet ſom Turkarne gifwa ſig ſielfwa och ſom betyder ſå mycket ſom: bekännare af Islam, d. å. den ſanna tron.

Muſiciren, i. g. L. v. a. muſicera, göra muſik.

Muſik, ſ. m. Muſik, Tonkonſt. Mit Inſtrumental- und Vocalmuſik; med ſammanljud af ſång och ſpel. Abendmuſik; aftonmuſik. Die Italieniſche Muſik iſt die Muſik der Empfindung, ſo wie die Franzöſiſche die des Witzes, jede iſt für die Nation, welche ſie erfunden hat; den Italienſka muſiken är känslornas, likſom den Franſka ſnillets, både juſt afpaßade för den Nationen, ſom upfunnit dem.

Muſikaliſch, adj. u. adv. muſikaliſk. Ein gut muſikaliſches Gehör haben; haſwa et godt muſikaliſkt öra. Muſikaliſch ſeyn; förſtå ſig på, idka muſiken.

Muſikant, ſ. m. Spielmann; muſikant, ſpelman.

Muſikantenmäſſig, adj. u. adv. ſom ſpelmän göra.

Muſiknoten, ſ. pl. noter i muſiken.

Muſivarbeit, ſ. f. falſch: Muſaiſche und Moſaiſche Arbeit; en art malning ſom intet ſker med färgor utan med ganſka ſmå och fina ſtiftar af färgade glas och ſtenar, en art inlagdt arbete, ſom ſärdeles göres i Italien.

Muſivmalerei, ſ. f. S. Muſivarbeit.

Muſivgöld, ſ. n. guld, ſom brukas til detta arbete.

Muskat, ſ. f. muſkot, kärna uti frukten af muſkotträd. Die Frucht des Muskatenbaums iſt, wenn ſie ausgewachſen iſt, länglich, und hat, wenn ſie reif iſt, die Geſtalt einer Olive, ſie iſt eine Art Steinfrucht, mit einer fleiſchigten Subſtanz umgeben, innerhalb welcher, wenn ſie ſich in der Mitte öfnet, man die Nuß ſiehet, welche die Karmeſinrothe ſogenannte Muſkatenblüthe um ſich liegen hat; frukten af detta träd blir aflång ju mera den tilwäxer, och mogen är den lik en Olive. Det är en ſtenfrukt (Drupa) omkládd med en köttaktig ſubſtance, innom hwilken, då den omſider ſpricker mitt i tu, ſynes nöten, med ſin karmoſinröda muſkot-bloma omkring ſig. Die Muskatennüße der Taſchenſpieler; ſmå kulorne, ſom taſkſpelare bruka. Was ſoll der Kuh die Muskate? Sprw.; man bör icke kaſta perlor för ſwin.

Muskateller, ſ. m. S. Muskatwein.

Muskatellerbirne, ſ. f. muſkot-päron, Pyrus fructu minimo praecoci, *Duhamel.*

Muskatellerkraut, ſ. n. Salvia Sclarea.

Muskatenbaum, ſ. m muſkotträd, Myriſtica Moſchata och Tomentoſa, *Thunb.*

Muskatenblume, Muskatenblüthe, ſ. f. muſkotbloma, S. Muskat.
Muskathyacinthe, ſ. f. muſkothyacinth, Hyacinthus Muſcari.
Muskatennuß, ſ. f. muſkot. S. Muskat.
Muskatwein, ſ. m. muſkotwin.

Muskel, ſ. m. Fleiſchmuskel; muſkel, Muſculus. Die Armmuskeln; muſklar på armen.
Muskete, ſ. f. muſket, ſkjutgewär, gewär.
Musketenkugel, ſ. f gewärkula.
Musketenpulver, ſ. n. krut, ſom brukas til ſoldaternas wanliga ſkjutgewär.

Musketenſchuß, ſ. m. ſkott med ſkjutgewär.
Musketerie, ſ. f. ſkjutgewären.
Musketier, ſ. m. muſketerare.
Muskus, ſ m. desman, Moſchus.
Muskusblume, Biſamblume, ſ. f. Centaurea moſchata.
Muskusente, Biſamente, ſ. f. Anas moſchata.
Muskuskraut, Biſamkraut, ſ. n. Adoxa moſchatelina.
Muskusratze, Biſamratze, ſ. f. desman, Caſtor moſchatus.
Muskusthier, Biſamthier, ſ. n. Muskusbok, ſ. m. Muskusziege, ſ. f. desmanskatt, Moſchus mochiferus.
Muslöffel, ſ. m. S. unter Mus.

Muß, i. g. L. ſ. n. ohne Artikel; nöd, nödwändighet. Es iſt eben kein Muß; det är intet juſt nödwändigt. Etwas aus Muß thun; wara nödtwungen at göra något. Muß iſt ein bitter Kraut; det är hårdt at wara twungen til något, nöden är hård at på gå, det är en hård nöt at bita på.
Muße, ſ. f. tid då man intet är ſyßelſatt, ſom man kan anwända efter behag, begwämlighet, ledighet, lediga ſtunder, arbetslöshet. Noch habe ich nicht ſo viele Muße gehabt; än har jag ej haft ſå mycken ledighet därtil. Alle ſeine Muße auf das Leſen der Alten anwenden; anwända alla lediga ſtunder at läſa de Gamlas ſkrifter. Muße iſt der Jugend höchſt ſchädlich; ingen ting är ungdomen ſkadligare, än at wara ſyßellös, ſåfeng. Gute Muße haben; hafwa godt om tid. Etwas mit guter Muße thun; lämna ſig full tid til något, göra det efter begwämlighet. Sich an einer weichlichen Muße gewöhnen; wänja ſig wid en weklig orklöshet, wid lättja.

Müßig, adj. u. adv. den ſom gör intet något eller ej har något at göra, ledig, fri ifrån arbete och ſyßlor, ſåfeng. Müßig ſeyn; wara ledig ifrån ſyßlor. Müßig gehen, ſtehen; gå ſåfeng, lattjas. Seine Zeit müßig zubringen; tilbringa ſin tid utan at företaga ſig något, ſåfengt förnöta ſin tid, gå i ſåfenga. Er kan nie müßig ſeyn; han kan aldrig wara utan ſyßlor, han måſte altid wara i rörelſe. Bei müßigen Stunden; wid lediga ſtunder. Ein müßiger Kopf hat es aufgedacht; en, ſom ej har haft annat at göra, har uptänkt det. Eine müßige Erkenntniß; en kundſkap, ſom ej på något ſätt är werkſam. Das Geld ſteht müßig; penningarne giſwa intet, äro ej utſatte på ränta, de ligga fruktlöſa.
Müßiggang, ſ. m. ſåfenga, lättja. Sich dem Müßiggange ergeben; ſlå ſig til lättjan. Müßiggang lehrt viel böſes und iſt des Teufels Ruhebank, Sprw.; ſåfengt gå lärer mycket ondt och är djefwulens örngott. Ein geſchäftiger Müßiggang, kallas: när man ſyßelſätter ſig endaſt med onyttiga, ſåfenga ting. Müßiggang iſt aller Laſter Anfang, Sprw.; lättja föder ſlättja, lättjan är en moder til alla laſter.
Müßiggänger, ſ. m. Müßiggängerin, ſ. f. lätting, en lat menniſka, ſom gör ingen ting.
Müſſen, v. n. mit dem Hfw. haben, ich muß, wir müſſen, pr. ind. ich müſſe, pr. conj. mußte, imp. ind. müßte, imp. conj. gemußt, p. måſte, böra, wara ſkyldig til, nödgas, nödſakas, ſkola. Er mußte gleich nach Hauſe; han måſte ſtrax gå hem. Es muß ſo ſeyn; det bör ſå wara, det kan ej annars wara. Er muß daran, es hilft nichts; han bör bita på, det hjelper intet. Der müßte kein Gefühl haben, der hier kein Mitleiden fühlte; den ſkulle wara aldeles känſlelös, ſom intet här rördes af medlidande. Ich muß mein Wort halten; jag är ſkyldig til at hålla det ſom jag loſwat. Sie wollte nicht gerne aber ſie mußte; hon willa ogerna, men hon blef nödſakad, twungen därtil. Was man einmal thun muß, daß muß man gerne thun; man bör göra gerna, det ſom man ej kan undſlippa. Er mußte das Geld wieder zurückgeben; han nödgades at giſwa penningarna tilbaka igen. Du mußt wiſſen, daß ich Herr im Hauſe bin; du ſkall weta, at jag är husbonde i mitt hus. Wenn ich auch ſter-

ben

ben müßte; om jag ockſå ſkulle dö. Ich mögte doch wiſſen, wer das ſeyn muß; jag hade ſtor luſt at weta, hwem det kunde wara. Das mußt du mir verſprechen; jag beder at du loſwar mig det. Er muß wohl ſehr krank ſeyn; jag frucktär före at han ligger illa ſiuk. Ich muß ihnen noch etwas entdecken; jag har än något at uptäcka för eder. Mich muſſen ſie darnach nicht fragen; frág intet mig efter ſodant. Er muß alles wiſſen; han giſwer ſig ej tilfreds, tils han fått weta alt. Muß ich ihnen dann immer zur unrechten Zeit kommen; det är oangenämt at jag altid kommer eder til hinder. Es müſſe ihnen wohl bekommen; wäl bekomme eder! Das beſte Glück des menſchlichen Lebens müſſe in dieſem Jahre das Deinige ſeyn; jag önſkar, at du i detta år må njuta all liſwets lykſalighet.

Müſſigen, i g L. v. a. gemüßiget, p. nödga, twinga, S. zwingen, nöthigen. Sich zu etwas gemüßiget finden; ej kunna undgå at göra något.

Muſter, ſ. n. mönſter, eftersyn, prof. Je größer unſere Muſter ſind, je mehr erhebt ſich unſere Tugend; ju större mönſter, ju större dygd. Sich jemand zum Muſter vorſetzen; föreſätta ſich någon til eftersyn. Der Kattun hat ein ſchönes Muſter, i. g L. bomullslärftet har en ganſka wacker tekning, har et ſkönt tryck. Muſter von allerhand Zeugen; prof af allahanda ſlags tyger.

Muſterbuch, ſ. n. Muſterkarte, ſ. f. en bok hwaruti klädershandlare fästa prof utaf kläden, ſom de haſwa til ſalu i boden.

Muſterherr, ſ. m. Mönſterherre.

Muſtern, v. a. gemuſtert, p mönſtra, hålla mönſtring. Gemuſtert werden; undergå mönſtring S. Muſterung.

Muſterordnung, ſ. f. mönſterordning.

Muſterplatz, ſ. m. mönſterplats.

Muſterrolle, ſ. f. mönſterrulle.

Muſterſchreiber, ſ. m. mönſterſkrifware.

Muſterung, ſ. f. mönſtring. Durch die Muſterung gehen; undergå mönſtringen. Alle Leute, die vorbei gehen, durch die Muſterung gehen laſſen, i. g. L. und fig.; mönſtra alla förbigående, haſwa något at tadla på dem, häckla dem.

Muſterzettel, ſ. m. S. Muſterrolle.

Muthen, v. a. göra anſökning om något. Der Geſell muthet das Meiſterrecht; geſellen gör anſökning at bliſwa uptagen i handwerksembetet. Das Lehn muthen; söka ſtadfästelſe på ſitt län, medelſt edensafläggande, och wißa penningarnas betalande til wederbörande.

Muthgeld, ſ. n. Muthgroſchen, ſ. m. penningar ſom betalas wid et ſadant tilfälle.

Muthjahr, ſ. n. bei den Handwerkern; året hwaruti geſällerne böra göra anſökning at bliſwa uptagne ibland mäſtarna.

Muthſchein, ſ. m. ſkriftligt bewis af wederbörande, at en Läntagare har ſökt och fått ſtadfästelſe på ſitt län och ſåledes fullgjort ſin ſkyldighet.

Muthung, ſ. f. anſökning om ſtadfästelſe på något, it. trohetsedens afläggande.

Muthzettel, ſ. m. en liten ſkrift, hwaruti en gör anſökning om ſtadfästelſe på något. it. S. Muthſchein.

Muth, ſ. m. ohne pl. mod, hjerta, ſinne, ſinnes beſkaffenhet, frimodighet. Gutes Muths ſeyn; wara wid godt mod. Muth faſſen, ſchöpfen; fatta mod. Einem Muth machen, einſprechen; ſätta mod uti någon. Den Muth nicht ſinken laſſen; ej fälla modet, ej mißtröſta. Guth macht Muth; mod och lycka följas åt. Guter Muth macht alles leicht; luſt och mod göra bördan lätt. Muth hat er genug dazu; nog har han hjerta, nog är han karl därtil. Stolzer Muth geht vor dem Fall; högfärd går för fallet, öfwermod störtar ſig ſelf. Freudiger Muth; burtighet. Unerſchrockener Muth; öfverſträckthet Gelaſſener Muth; tolamod Die Wahrheit mit vielem Muthe vertheidigen; förſwara ſanningen med mycken frimodighet Wie mir dabei zu Muthe war, kanſt du leicht denken; du kan lätt tänka, hwad jag kände därwid. Der Reiche weiß nicht, wie einem Armen zu Muthe iſt; den rike wet ej, hwad den fattige likar. Ihm iſt bei der Sache nicht gut zu Muthe; han ſpår ſig icke godt om saken S. Müthchen.

Müthchen, ſ. n. dim. Müthlein, in der Redensart: ſein Müthlein an jemand kühlen; ſläcka ſin harm på någon. Das Glück ſcheint recht ſein Müthchen an ihn kühlen zu wollen; lyckan tyckes haſwa föresatt ſig at på alt ſätt förfölja honom.

Muthlos, adj. u. adv. modfälld, modſtulen.

Muthloſigkeit, ſ. f. förſagdhet. Muthloſigkeit beweiſen; wara modfälld.

Muthmaſſen, v. a. gemuthmaſſet, p. giſſa, förmoda med ſannolikhet. Ich muthmaſſe

schon, wo die Sache hinaus will; jag kan redan gißa, hwart saken lutar.

Muthmaßlich, adj. u. adv. gißningswis, hwad som grundar sig på gißningar, förmodligen, efter all sannolikhet.

Muthmaßlichkeit, f. f. sannolikhet.

Muthmassung, f. f. gißning, mening utan säker grund och bewis, sannolikhet.

Muthvoll, adj. u. adv. modig, frimodig, tapper, oförskräckt.

Muthwille, f. m. Muthwillen, ohne pl. sjelfswåld, ond wilje, öfwerdåd, skalkaktighet, upsåt. Muthwillen treiben; wara sjelfswåldig, sjelfswåldas. Mit den heiligsten Sachen Muthwillen treiben; göra åtlöje utaf de heligasta saker. Mit jemand seinen Muthwillen treiben; göra en til åtlöje. Stärke ihm nicht in seinem Muthwillen; stärk intet honom uti sin onda wilja. Das ist ein Muthwille, der nicht zu dulden ist; det är en öfwerdåd som ej kan tolas. Er hat für seinen Muthwillen büssen müssen; han har mäst dyrt betala sin djerfhet. Es war ein kleiner Muthwille von ihr; det war en liten skalkaktighet utaf henne. Das hat er recht aus Muthwillen gethan; det har han just gjort med flit, af upsåt.

Muthwillig, adj. u. adv. sjelswåldig, öfwerdådig, ostyrig, skalkaktig, upsåtlig, med berådt mod, sjelfwillig, sjelfwiljande, bedräglig. Muthwillig seyn; sjelfswåldas Sie war recht muthwillig gegen ihn; hon war mycket skalkaktig emot honom. Ein muthwilliges Pferd; en otamd, ostyrig häst. Eine muthwillige Beleidigung; en upsåtlig förolämpning. Muthwillig sündigen; synda sjelfwiljande. Ein muthwilliger Fallit; et bedrägligt bankerott.

Muthwilligkeit, f. f. ostyrighet, skalkaktighet, galenskap. Er weiß nicht, was er aus Muthwilligkeit thun soll; han förtager sig nu den ena nu den andra dårskapen, han wet intet hwad han skall göra för galenskap.

Mutschieren, v. W. v. n. mit dem Hfw. haben; afwäxla.

Mutschierung, f. f. afwäxling i förwaltning eller i regeringen hos en slägt, eller då flere hafwa del uti inkomsterna af et gods eller et land, men den äldste förer regeringen, eller förwaltar den.

Mutter, f. f. ohne pl. für: den dicken Bodensatz von Wein und Eßig; moder, drägg. Den Wein auf der Mutter, dem Lager, liegen lassen; låta winet ligga på modern.

Mutter, f. f. moder, contr. mor. Die Mutter am Schraubenstock; skrufmor. Mutter, das Mutterchen am Gewehr; rörka. Die Mutter im Prägstock; stålhus på myntstocken. Mutter, Metallmutter im Bergbau; bergart, hwaruti malm finnes, som omgifwer malmen. Mutter einer Buchdruckerschrift; form hwaruti boktryckarestilar gjutas. Mutter, für: Bärmutter; moder, lifmoder, qwed. S. Gebährmutter.

Mutter, f. f. Mütter, pl. Moder, fig. källa, Hausmutter; matmoder. Kindermutter, Wehmutter; barnmorska, jordgumma. Schwiegermutter; Swärmoder, o. s. w. Gestern ist sie Mutter geworden; i går föll hon i barnsäng. Eine Person zur Mutter machen, für: schwängern; lägra en person. Auf der Mutter Schooß werden die Kinder groß, Spr. Moderns sköte är barnens trefnad. Die Erde ist unser aller Mutter; jorden är wår gemensama moder. Unvorsichtigkeit war die Mutter alles ihn betroffenen Unglücks; oförsichtighet war källan til alla hans olyckor.

Ordet: Mutter: framför namnet af et djur, betyder at man förstår en hona af samma djurslägte, som t. E. Mutterpferd, Mutterschaaf. Mutter; framför sådana saker, som kunna brukas til läkedom, betyder at den är eller hålles god uti modersjuka, som t. E. Mutterbalsam, o. d. m.

Mutterader, f. f. en wiß åder på benet, Vena Saphaena.

Mutterallein, Mutter Seelen allein, n. R. adv. helt allena, helt ensam.

Mutterbalsam, f. m. en art balsam emot modersjuka. På samma sätt säges: Mutterelixier, Mutteressenz, Mutteresig, Mutterpflaster, Mutterwein; och förstås därmed läkedomar för modern.

Mutterbaum, f. m. (Forstwesen), Samenbaum, Schlagbaum; et träd som blir stående s uti et hygge til at befröa fältet.

Mutterbeschwerde, Mutterbeschwerung, f. f. Mutterplage, Mutter, Hysterik; modersjuka, Passio hysteriaca.

Mutterbiene, f. f. wisare uti en bistock.

Mutterbirke, f. f. björk, Betula Alba.

Mutterblutfluß, f. f. blodflöd ur modern, Hemorhagia uteri.

Mut-

Mutterbruch, ſ. m. Vorfall der Mutter; möderfall, Prolapſus uteri.
Mutterbruder, ſ. m. Morbror.
Mutterbruſt, ſ. f. Moderbröſt. Ein Kind das noch an der Mutterbruſt liegt; et barn ſom ännu diar.
Mütterchen, ſ. n. Dim. lilla mor. Ein altes Mütterchen; en gammal gumma. Das Mütterchen am Gewehr; rörka.
Muttererbe, ſ. n. S. Mutterguth.
Muttererde, ſ. f. ſwartmylla.
Mutterflecken, ſ. m. S. Muttermahl.
Mutterfluß, ſ. m. hwit fluß, Fluor albus.
Mutterfüllen, ſ. n. ſtoföl.
Muttergerſte, ſ. f. S. Mutterkorn.
Muttergewächs, ſ. n. S. Mondkalb.
Muttergicht, ſ. f. et ſlags gickt ſom har ſitt ſäte i modern.
Muttergut, ſ. n. Möderne, gods och egendom ſom man ärft efter Modern.
Mutterhals, ſ. m. S. Mutterſcheide.
Mutterharz, ſ. n. et ſlags harts, utaf Bubon Galbanum.
Mutterhaſe, ſ. m. harhona.
Mutterherz, ſ. n. moderligt hjerta, modershjerta.
Mutterkalb, ſ. n. 1. mjölkkalf, 2. qwigkalf, fig. mors-gris.
Mutterkind, i. g. L. ſ. n. menniſko-barn. Wie manch ehrlich Mutterkind hat nicht in dieſem Kriege ſein Grab in der See gefunden; huru många menniſkor hafwa i detta kriget ej omkommit på hafsbottnen? Ein verwöhntes Mutterkind; et bortſkämdt barn.
Mutterkirche, ſ. f. in Gegenſatz der Filialkirche; Moderkyrka i motſats af Annerkyrka.
Mutterkolik, ſ. f. en hyſteriſk kolik.
Mutterkorn, ſ. n. et fel på ſäd eller kornet, hwars korn bliſwa onaturligt ſtora. På räg kallas det: Mutterkorn, Kornmutter, Martinskorn, Afterkorn, Hahnſporn, Todtenkopf; Secale cornutum; på kornet: Muttergerſte, Gerſtenmutter; Hordeum cornutum.
Mutterkrampf, ſ. m. en kramp uti modermunnen.
Mutterkrankheit, ſ. f. S. Mutterbeſchwerde.
Mutterkranz, ſ. n. en krans af wax ſom brukas wid prolapſus uteri, Peſſarium.
Mutterkraut, ſ. n. ſå kallas ätſtilliga plantor, ſom hållas wara goda för moderſiukan, ſom 1. hwitört, commentblomſter, S. Kamille, 2. für: Metram, Mettrich, i. g. L. moderört, matram, K. M. T. Matricaria Parthenium. 3. ſqwattram, S. Mottenkraut, Poſt. 4. meliß-ört. S. Meliſſe.
Mutterkrebs, ſ. m. en kräfta ſom har fått ny ſkal.
Mutterkuchen, ſ. m. moderkaka, efterbörd.
Mutterlamm, ſ. n. gummelamm, til åtſkilnad ifrån Bocklamm; baggelamm.
Mutterland, ſ. n. Moderland, ſå kallas et Land i anſeende til ſina utwärtes kolonier.
Mutterlauge, ſ. f. (Chemie), Hecklauge; Lixivium mater.
Mutterleib, ſ. m. moderliſ. Von Mutterleibe an; ifrån moderliſwet, ifrån födſeln.
Mütterlich, adj. u. adv. moderlig. Das mütterliche Herz; Moderhjerta. Das mütterliche Erbgut, Vermögen; Möderne, arf efter modern. Von mütterlicher Seite; på möderne eller på Moderſidan. Das mütterliche Land; Fädernesland. Die mütterliche Stadt; födelſeort. Sie liebt ihn recht mütterlich; hon älſkar honom ſom en öm Moder.
Mutterliebe, ſ. f. Moderkärlek.
Mutterlos, adj. u. adv. moderlös.
Muttermahl, ſ. n. medfödd fläck, lyte.
Muttermenſch, n. W. L. f. en enda menniſka. Ich ging ſogleich hin, aber da war kein Muttermenſch zu Hauſe; jag gick ſtraxt dit, men där war ingen hemma.
Muttermilch, ſ. f. Moders-mjölk. Es hält ſchwer, die Vorurtheile zu überwinden, die man mit der Muttermilch eingeſogen hat; det koſtar på, at öfwerwinna de fördomar, ſom inſmygt ſig hos oß ifrån wår ſpädaſta barndom.
Muttermord, ſ. m. Modermord.
Muttermörder, ſ. m. Modermördare.
Muttermörderin, ſ. f. Modermörderſka.
Muttermund, ſ. m. modermun, Orificium Uteri.
Mutternakend, Mutternackt, adj. u. adv. ſpillernaken, ſplitternaken, aldeles blott och bar, ſom någon kommit ur Moderliſwet.
Mutternelke, ſ. f. S. Nelke.
Mutterpfenninge, ſ. pl. 1. ſtikpenningar, ſom Mödrar giſwa åt barnen utom Fädernewetenſkap. Er hat artig Mutterpfenninge verzehrt; han har förbragt anſenliga penningar. 2. penningar ſom man lägger på kiſtbotten.
Mutterpfeife, ſ. f. S. Honigszelle.

Mutterpferd, ſ. n. et ſto, fol-ſto S. Stute.
Mutterrecht, ſ. n Moderns rätt.
Mutterröhrchen, ſ. n. Mütterchen an Schaft der Feuergewehre, worin die Spitze des Ladeſtocks geſteckt wird; ſpetsrörka
Mutterſchaaf, ſ. n Schaafmutter, ſ. f. tacka ſom har burit.
Mutterſchaft, ſ. f. Moderſkap.
Mutterſcheide, ſ. f. moderſlida, Vagina uteri.
Mutterſchos, ſ. m. Moders knä eller ſköte.
Mutterſchwein, ſ. n. ſo eller ſugga, ſom redan har griſat.
Mutterſegen, ſ. m. moderns wälſignelſe.
Mutterſchweſter, ſ. f. Moſter.
Mutterſeele, i. g. L. ſ. f. en enda menniſka, en ſjäl.
Mutterſelen, Mutterſeelig allein, i. g. L. adv. helt enſam.
Mutterſohle, ſ. f. in den Salzwerken, Lixivium mater a coctione ſalis fontani reſiduum.
Mutterſöhngen, i. g. L. ſ. n. Moderns käraſte Son, Morsgris, en Son ſom Modern har ſkämt bort med klemighet.
Mutterſpiegel, ſ. m. et chirurgiſk inſtrument ſom brukas at draga ut et dödt foſter eller annat ur modern.
Mutterſprache, ſ. f. 1. modersmål, 2. hufwudſpråk.
Mutterſtein, ſ. m. Mauzenſtein, Venusſtein; Hyſterolith, *Wall.* Hyſterolithus, Vulva marina.
Mutterſtock, ſ. m. moderkupa. S. Leibſtock.
Muttertheil, ſ. m. móderne, arf efter Modern.
Muttertrompeten, ſ. pl. moder-hornen, Tubae Fallopianae.
Mutterviole, ſ. f. Mutterveilchen, i. g. L. ſ. n Frauenviole; Matronal-fjul, Heſperis matronalis; trägårdsmästare i Tyſkland kalla henne, Viola Matronalis.
Mutterwitz, ſ. m. in Gegenſatz des Schulwitzes; godt naturligt wett, i motſats af det wett, ſom förwarfwas genom bokliga konſter.
Mutterwuth, ſ. f. Nymphomanie; kättja i högſta graden; Furor uterinus.
Mutterzäpfchen, ſ. n. et inſtrument ſom appliceras til moderſlidan, Peſſarium.
Mutterzimmt, ſ. m. moder-canel, *K. M. T.* Caſſia lignea off. af Laurus Caſſia.
Mutz, n. W ſ. m. ſom är ſtubbig, ſtubbrumpig. fig en dum, enfaldig menniſka.
Mütze, ſ. f. móſſa, hatt, lufwa. Schlafmütze; nattmóſſa. Biſchofsmütze; Biſkopshatt. Pechmütze; beckluſwa. Eine Mütze die hinten zugezogen wird; bindmóſſa ſom pigorna bära, til åtfillnad af upſatt móſſa, S. Kopfzeug. Fig. kallas den andra magen hos idisslade djur också: die Mütze, S. Magen.
Mutzen, n. W. v. a ſtympa, S. verſtümmeln, it klippa, S. ſtutzen.
Mützenmacher, ſ. m. Mützenmacherin, ſ. f. mößmakare, mößmaterſka.
Myriade, f. W. ſ. f. et antal af tjo tuſend, et mycket ſtort antal.
Myrrhe, Myrrhen, ohne pl u. art. en art harts, myrha.
Myrrhenkerbel, ſ. m. ſpanſk körfwel, Scandix odorata.
Myrthe, ſ. f. S. Mirthe.
Mythograph ſ. W. ſ. m en ſom ſkrifwer om de gamlas Mythologi
Mythologie ſ. f de gamla hedningars Guda åra Mythologi.
Mythologiſch, adj. u. adv mythologiſk.

N.

Nabe, ſ. f. Naben, pl. am Nabe; naf, hjulsnaf, hwaruti axeln löper omkring. Das Loch in der Nabe; böſſan på et hjul eller hålet, hwarigenom axeln ſättes Der Ring an der Nabe; en järnring omkring eller uti hjulsnafwet, ring hwaruti ekarne eller pinnarne ſitta.
Nabel, ſ. m. naſle.
Nabelader, ſ. f. naſwel-åder, Vena umbilic.
Nabelbinde, ſ. f. naſwel-bindel.
Nabelbruch, ſ. m. naſwelbråk, Omphalocele.
Nabelgefäße, ſ. pl. de tre ådrar med ſina hinnor ſom utgöra naſleſträngen.
Nabelgeſchwulſt, ſ. m. ſwulnad på naſlen.

Nabel-

Nabelkraut, ſ. n. 1. Nabelpflanze, Venusnabel; naſlegräs, Cotyledon communis. Waſſer-Sumpfnabelkraut; ſpikblad, Hydrocotyle vulgaris. 2. linört, S. Flachskraut.

Nabelſchild, ſ. m. Nabelſchildlein, Dim. en liten ſköld, ſom i wapen ſättes på naſwelſtället. S. Nabelſtelle.

Nabelſchnur, ſ. f. Nabelſtrang, ſ. m. naſwelſträng.

Nabelſtelle, ſ. f. Heraldik; naſwelſtälle uti wapen.

Nabenbohrer, ſ. m. en ſtor naſware eller borr at borra hjulsnaf med.

Nabeneiche, ſ. f. en ek ſom är duglig at göra naf utaf.

Nabenloch, ſ. n. S. Nabe.

Nabenring, ſ. m. S. Nabe.

Näber, i. g. L. ſ. m. naſware.

Näberſchmiede, ſ. f. Bohrſchmiede; ſmedja hwaruti allahanda ſlags naſware eller borr ſmidas.

Naberſchmidt, Bohrſchmidt, Zeugſchmidt, ſ. m. en ſmed ſom ſmider allahanda ſlags borr eller naſwara.

Nach, præp. cum Dat. efter, emot, i, på, i anſeende, ſedan, til, wid, åt. Wer iſt der nächſte nach ihm; hwem är den närmaſte efter honom, hwem följer på honom? Nach dem Leben gemahlt; målad efter Naturen. Der Bediente iſt nach dem Arzt geſchickt; drängen har bliſwit ſkickad efter läkaren. Nach getaner Arbeit iſt gut ruhen, Sprw. efter gjordt arbete är hwilan god. Immer nach Oſten zu ſegeln; ſegla altid emot öſter. Ein Pommerſcher Reichsthaler iſt nach Schwediſchem Speciesgelde, 36 ßl; en pommerſk Riksdaler gör i Swenſkt Spec. mynt 36 ßl. Der Zeit nach; i anſeende til tiden. Nach der Komödie gehen; gå på Comedien. Sehr neugierig nach etwas ſeyn; wara mycket nyfiken på en ſak. Er artet ſeinem Vater nach; han brår på ſin Far. Morgen gedenkt er nach Schweden zu reiſen; i morgon tänker han reſa til Swerige. Nach dem Ziel ſchieſſen; ſkjuta til måls. Nach des Vaters Tode; ſedan Fadern bliſwit död. Er darf nicht nach Hofe kommen; han törs ej wiſa ſig wid Hofwet. Nach ſeiner edlen Denkungsart habe ich Urſache zu vermuthen; utaf hans ädla tankeſätt har jag orſak at förmoda. Waaren nach der Stadt ſenden; ſkicka waror åt ſtaden. Nach Hauſe gehen; gå hem. Nach Hauſe ſchreiben; ſkriſwa hemåt. Nach dir iſt er mir der Liebſte; näſt dig häller jag mäſt utaf honom. Nach der Vernunft handeln; handla förnunftigt. Nach der Elle verkaufen; ſälja alntals. Der Länge nach erzälen; berätta utförligen. Nach etwas arbeiten; ſätta ſig något til mönſter wid ſitt arbete. Die Feder iſt ſehr nach meiner Hand; den pennan går mig wäl i lag. Sie iſt dem alten Mann ſehr nach der Hand; hon är gubben mycket i lag, hon wet alt förwäl at ſkicka ſig efter gubben. Etwas nach (aus) der Hand verkaufen, i. g. L. ſälja något ur fri Hand. Nach der Hand; efter hand, med tiden.

Nach, adv. Hinten nach; bak efter. Hinten nach ward er klug; han har bliſwit för ſent klok. Vor wie nach; nu ſom förr. Nach gerade; efter hand. Nach und nach; ſmåningom, med tiden, omſider.

Nachachtung, K. W. ſ. f. efterlefnad.

Nachäffen, v. a. nachgeäfft, p. efterapa, härma.

Nachäffer, ſ. m. efterapare.

Nachäffung, ſ. f. efterapning.

Nachahmen, v. a. nachgeahmt, p. härma, göra efter, efterfölja. Jemandes Stimme, Gang und Gebärden nachahmen; härma någon uti målföre, gång och åtbörder. Das iſt ein Exempel, das nachgeahmt zu werden verdient; det är et Exempel ſom är wärdt at efterföljas. Einem eifrig nachahmen; ifrigt efterfölja någens fotſpår, dana ſig ſelf eller ſina arbeten efter det mönſter, ſom en annan gifwit, täfla med någon.

Nachahmbar, adj. ſom låter göra ſig efter.

Nachahmer, ſ. m. härmare, den ſom gör efter något. Die ſchönen Künſte ſind Nachahmerinnen der Natur; det är Konſternas ſak at härma Naturen.

Nachahmung, ſ. f. härmning, eftergörande, täfling, efterföljd, efterdöme. Ein Exempel zur Nachahmung; et Exempel til efterföljd. Zur Nachahmung vorſtellen; föreſtälla til efterdöme.

Nacharbeiten, v. a. nachgearbeitet, p. arbeta efter en, fig. förbättra, fullfölja någons förutgjorda arbete.

Nacharbeit, ſ. f. arbete ſom man gör efter en annan.

Nacharten, v. n. nachgeartet, p. brå på, ſlägtas på, likna. Er artet der ganzen Familie

milie nach; han bräs på slägten. Er artet seinen Vorfahren nicht nach; han wanslägtas ifrån sina Förfäder.

Nachartung, f. f. liknande.

Nachbar, f. m. granne, nabo. Feldnachbaren; de hwars ägor stöta intil hwar annan. Kirchennachbaren; de hwilka i kyrkan sitta jämte hwarannan. Die Einigkeit unter Nachbaren; grannsämja. Die nächsten Nachbaren; de nästgränsande.

Nachbarinn, f. f. grannfru, grannhustru, granngwinna.

Nachbarlich, adj. u. adv. nabolig, hwad grannar och naboer tilkommer. Nachbarliche Freundschaft halten; lefwa som gode grannar.

Nachbarrecht, f. W. f. n. naborätt.

Nachbarschaft, f. f. granskap, grannar. In der Nachbarschaft wohnen; bo i granskapet. Die ganze Nachbarschaft ist aufrührisch gegen ihn; alle hans grannar äro misnöjde med honom.

Nachbellen, v. n. mit dem Hfw. haben; skälla efter någon. Einem Hunde nachbellen; härma en hund i skällande.

Nachbedenken, v. a. nachbedacht, p. efteråt betänka. Vorgethan und nachbedacht, hat manchen in groß Leid gebracht, Sprw.; förutgjordt och sen betänkt, har mångens mod och hjerta kränkt.

Nachbeten, v. a. nachgebetet, p. läsa, staswa, säga efter, it. pladdra, raddra.

Nachbeter, f. m. en som endast gör eller säger andra efter. Seine Hochachtung für die Alten ist nicht der gähnende Beifall eines Nachbeters, sondern die gerechte Schätzung des Kenners; des högaktning för de Gamla är intet det gäspande bifall, som man understundom lämnar mycken hetens omdöme, utan det asmätta wärde, som en werklig kännare sätter därpå.

Nachbier, f. n. swagdricka. S. Halbbier.

Nachbild, f. n. afbild, som är gjord efter en wiß förebild.

Nachbilden, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben, nachgebildet, p. göra efter, likna.

Nachbildung, f. f. eftergörande, liknande, bildande efter annat.

Nachbinden, v. a. binda hwad en annan bundit förut.

Nachbleiben, i. g. L. v. n. für: zurück bleiben, nachgeblieben; 1. blifwa tilbaka, efter. 2. ej ske. Sie konnten nicht alle zugleich mitkommen, sondern einige mußten nachbleiben; alle kunde ej komma med på en gång, därföre måste några blifwa tilbaka. Das wird desfalls nicht nachbleiben; det lärer likafullt ske. Um eins willen bleibt das andre nicht nach, Sprw.; för en munks skull är intet klostret bygdt. Die Nachgebliebenen; de efterblefne.

Nachbohren, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben; borra efter.

Nachbrausen, v. a. brusa efter.

Nachbrechen, v. n. bryta efter, efteråt. Als die Wand weggenommen ward, brach die Decke nach; när wäggen borttogs, ramlade taket efter.

Nachbrennen, v. n. nachgebrannt, p. bränna efter.

Nachbringen, v. a. nachgebracht, p. bringa, bära efter. Nachbringen lassen; låta komma efter.

Nachbuchstabieren, v. a. efterstafwa.

Nachburge, f. m S. Rückbürge.

Nachdem, conj. sedan. Nachdem ich das von ihm gehört habe, traue ich ihm nicht mehr; sedan jag hört det om honom, sätter jag ej mera lit til hans ord. S Als, da, und wenn, af hwilka de förra äro mera brukliga om en nuwarande, det sednare om en tilkommande tid.

Nachdem, besser: Nach dem, adv. efteråt, sedan, alt efter som, hädanefter. Wir wollen nach dem schon sehn; wi få sedan se. Nach dem die Sache ist; alt efter som saken förhåller sig. Nach dem es fällt; alt efter tilfälle, lägenhet, som det liknar sig til. Es kan vielleicht nach dem geschehen; torde hända at det sker efteråt, framdeles.

Nachdenken, v. n. mit dem Hfw. haben, nachgedacht, p. eftertänka, efterfinna, noga öfwerlägga.

Nachdenken, f. n. eftertanke, eftertänksamhet. Das machte ihm Nachdenken; det brydde honom, det upwäckte mißtankar hos honom. Es fehlt ihm nicht am Nachdenken, aber wohl am Entschluß; gåfwor at öfwerlägga fattas honom intet, men wål gåfwor at besluta.

Nachdenklich, i g L. adj. u. adv. für: nachdenkend; 1. eftertänksam, 2. eftertänklig, betänklig. S. bedenklich.

Nachdienen, i. g. L. v. n. tjena öfwer tiden.

Nachdonnern, v. a. wohin er geht, da donnern ihm die Flüche seines sterbenden Vaters nach; hwart han går, tycker han sig höra sin döende Faders förbannelser.

Nachdreschen, v. a. tröska om.

Nachdringen, v. n. nachgedrungen; sätta efter, förfölja någon, komma efter.

Nachdruck, s. m 1. eftertryck, kraft, styrka werkan. 2. eftertrykning af en bok. Er legte einen besondern Nachdruck auf das Wort; han lade en särdeles wigt på detta ordet Alles was er spricht, das spricht er mit Nachdruck; allt hwad han talar, det talar han med kraft och styrka. Einer Sache den Nachdruck geben; bringa en sak til afgjörande, til werkställighet, drifwa igenom en sak, S. Durchsetzen. Bei ihm sind alle Ermahnungen ohne Nachdruck; alla förmaningar äro utan werkan hos honom. Worte ohne Nachdruck; ord utan kraft, toma ord. Der Nachdruck, bei den Buchdruckern und Buchhändlern; en boks olofliga tryckning, sedan en annan tryckt och förlagt densamma förut.

Nachdrucken, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben; präßa än trängare tilsammans.

Nachdrucken, v. a. nachgedruckt, p. eftertrycka, olofligen trycka en bok som en annan har tryckt och förlagt.

Nachdrucker, s. m. en som olofligen eftertrycker andras böcker.

Nachdrücklich, adj u adv eftertrycklig, kraftig, hård, exemplarisk Eine Sache sehr nachdrücklich betreiben; drifwa en sak med styrka. Wie kannst du solchen nachdrücklichen Bitten widerstehen; huru kan du i stånd at stå emot s. kraftiga böner? Eine etwas nachdrückliche Antwort geben; gifwa ett något okrusadt swar. Er hat die Gaben einem sehr nachdrücklich die Wahrheit zu sagen; han har den gafwan at mycket oförbloddt saga sanningen, at oblygt tiltala folk Das verdient eine nachdrückliche Strafe; det förtjenar et exemplariskt straff.

Nachdunkeln, v. n. mit dem Hfw haben, bei den Mahlern; säges om färgor, när de blifwa mörkare sedan de äro påstrukna, som t E. oljefärgor.

Nacheifer, s. m. medtäflan. Ein edler Nacheifer spornt zu großen Thaten an; en ädel täflan upeldar sinnet til stora gerningar.

Nacheiferer, s. m. medtäflare.

Nacheifern, v. n. mit dem Hfw. haben, nachgeeifert, p. medtäfla.

Nacheiferung, s. f. S. Nacheifer.

Nacheilen, v. n. nachgeeilt, p. skynda sig efter, förfölja.

Nacheilung, s. f. Nacheile; skyndande efter någon, förföljande.

Nachen, s. m. en liten båt, julle. S. Kahn.

Nacherbe, s. m. en som, efter den första arfwingens död, är insatt til arfwinge efter honom.

Nacherfinden, v. a. göra redan upgifna eller redan försökta uptäckter.

Nacherndte, s. f. 1. efterskörd. 2. efterhämtning, afplockning.

Nachernten, v. a. efterhämta, plocka af.

Nachessen, v a. äta efteråt, äta hwad en annan har lemnadt öfrigt.

Nachessen, s. n. en rätt som ätes efter en af hufwudratterna, efterkost, it. trädsfruckter och syltsaker, som bäras fram wid slutet af måltiden.

Nachfahren, v. n. fara, åka efter. Mit der Hand gleich nachfahren; öfwerfara något efteråt med handen. Die Hunde fahren nach, bei den Jägern; när de snällt förfölja det wild. Seinen Vätern nachfahren; gå til sina Fäder, dö.

Nachfährte, s. f. (Jagd) Hinterfährte; spår efter bakfoten på wild.

Nachfallen, v. n. falla efter et annat.

Nachfärben, v. a. färga om igen.

Nachfliegen, v. n. flyga efter något.

Nachfolge, s. f. 1. efterfölje. 2 efterträde. Die Nachfolge Christi; Christi efterföljese. Die Nachfolge in einem Amt, einer Würde; eftertrade uti et ämbete, försakran at erhalla en bestallning efter en annans död.

Nachfolgen, v n. nachgefolgt, p följa, följa efter, eftertråda, taga til efterdöme. Er folgt ihm nach wie sein Schatten; han följer honom så tätt som skuggan, han skiljer sig aldrig ifrån honom Jemanden mit seinen Augen nachfolgen; följa någon efter med ögonen. Seine Blicke folgten ihr immer nach; han wände ej ögonen ifrån henne. Weiß man schon, wer ihm im Amte nachfolgen wird; wet man redan, hwem som blifwer hans efterträdare? Folge deinem Bruder in seiner Aufführung ja nicht nach; tag för ait ting icke din bror til efterdöme uti ditt upförande.

Nachfolger, s. m. efterträdare, efterföljare, anhängare, lärjunge. Sein Nachfolger in der Regierung; hans Efterträdare uti Regeringen. Seyd meine Nachfolger, 1 Cor. 4. 6; warder mina efterföljare. Ein Nachfolger von Thomasius; en anhängare, en lärjunge af Thomasius. S. Anhänger.

Nachfordern, v. a. fordra än mera, framkomma med en förgäten fordran, göra efterräkning.

Nachforderung, ſ. f. fordring på nytt, efterräkning.

Nachformen, v. a. taga form eller modell af något.

Nachforſchen, v. n. mit dem Hfw. haben; spörja, spana, leta, forska, fråga efter. So viel ich ihm auch allenthalben nachgeforſcht habe, ſo kann ich ſeiner doch nicht habhaft werden; jag har spanat efter honom på alla ställen, men är likwäl intet i ſtånd, at få rätt på honom. Wer der Wahrheit nachforſcht, findet ſie; den ſom letar efter ſanningen, finner henne.

Nachforſcher, ſ. m. efterforſkare, efterſpanare, den ſom letar efter något.

Nachforſchung, ſ. f. efterforſkande, efterletande, efterſpaning.

Nachfrage, ſ. f. efterfrågan, ranſakning. Nach der Waare iſt viele Nachfrage; efter den waran frågas mycket, den waran säljer ſig rätt wäl. Ich werde wohl einmal kommen müſſen, um Nachfrage zu halten; jag nödgas wäl en gång at komma och anställa ranſakning. Er kauft ſeine Bücher blos zur Nachfrage; han köper ſig böcker blott til den ändan at de må finnas hos honom.

Nachfragen, v. n. mit dem Hfw. haben; nachgefragt, p. fråga efter. Er frägt nichts nach ihm; han aktar, älſkar honom als intet.

Nachführen, v. a. föra efter.

Nachfühlen, v. n. sätta ſig i en annans författning, antaga en annans känsler. Die Fertigkeit in die Stelle anderer zu treten und dem Unglücklichen nachzufühlen; gäfwa at sätta ſig i andras ställe, och at känna hwad en olycklig likar.

Nachfüllen, v. a. fylla på igen.

Nachgaukeln, v. n. mit dem Hfw. haben; gyckla efter.

Nachgeben, v. a. gifwa efteråt, lägga til. Das Buch wird auf Vorſchuß von 2 Dukaten gedruckt, und einer ſoll nachgegeben werden; boken har blifwit tryckt uppå förſkott af twänne Ducater, en Ducat erlägges wid inlösningen.

Nachgeben, v. n. mit dem Hfw. haben; blifwa ſlapp, gifwa tögd, ſom et rep, en ſträng, et kläde, wika undan ſom en ſten. fig. eftergifwa, gifwa ſig, lemna företrädet. Von meinem Recht kann ich unmöglich etwas nachgeben; jag kan omöjeligen eftergifwa min rätt. Gegen ſeine Kinder zu nachgebend ſeyn; wara för god emot ſina barn, lemna dem för mycken ſjelfswäld. Am Ende mußte er doch nachgeben; til ſlut måſte han likwäl gifwa med ſig, låta det bli därwid. Schlechterdings nicht nachgeben wollen; sätta ſig egenſinnigt emot. Keiner will dem andern nachgeben; hwar och en ſtår på ſin mening, på ſitt ſinne. Einem nichts nachgeben, für: nicht geringer ſeyn wollen; ej lemna någon företräde framför ſig. Sie giebt ihrer Mutter an Schönheit und Tugend nichts nach; hon är intet mindre både ſkön och dygdig än Modern. Nachgeben; medgifwa. S. Zugeben. Die Hunde geben nach, bei den Jägern; hundarne höra up at ſöka eller jaga efter wildtet.

Nachgeben, ſ. n. eftergifwenhet, eftergifwande. Das Nachgeben iſt eben nicht ſeine Sache; eftergifwenhet är icke hans dygd.

Nachgebohren, adj. född efter Faderns död, Poſthumus.

Nachgeburth, ſ. f. efterbörd, moderkaka.

Nachgedanke, ſ. f. eftertanke, efterſinnande.

Nachgehen, v. n. nachgegangen, p. gå efter, bak efter, följa. fig. 1. ſöka at ſmickra ſig in, lemna företräde, 2. afwakta, idka, ſlå ſig til. Einem auf allen Schritten nachgehen; följa alla ens fjät. Einem Mädgen nachgehen; ſöka at ſmickra ſig in hos en flicka, at winna hennes kärlek. Das Geringere muß dem Gröſſern nachgehen; det ſtörre bör hafwa företrädet för det mindre. S. Nachſtehen. Seinen Geſchäften, ſeinem Beruf nachgehen; ſköta ſina syßlor, wara flitig uti ſin handtering. Seiner Nahrung nachgehen; ſöka at nära ſig. Dem Studieren nachgehen; idka wetenſkaper. Seiner Pflicht nachgehen; handla efter ſin ſkyldighet. Einem Befehl nachgehen; lyda, noga uträtta en befallning. Dem Trunk nachgehen; wara begifwen på ſupa. Dem Müſſiggang nachgehen; ſlå ſig til lättjan.

Nachgehends, adv. för: hernach; ſedermera, efteråt, däreſter.

Nachgemacht, adj. eftergjord, förfalſkad, ogta.

Nachgerade, adv. S. unter Nach.

Nachgericht, ſ. n. S. Nacheſſen.

Nachgeſchmack, ſ. m. efterſmak.

Nachgieſſen, v. a. späda på, gjuta efter.
Nachgraben, v. n. grafwa efter, ſöka medelſt gräfning.
Nachgras, ſ. n. in der Landwirthſchaft; gräs ſom ſlås för andra gången om året S. Grummet.
Nachgrübeln, v. n. mit dem Hfw. haben; grubbla på något, djupſinnigt efterträkta.
Nachgucken, v. n. mit dem Hfw. haben. S. Nachſehen.
Nachguß, ſ. m. en gjutning efter et annat arbete, it. ſjelfwa saken ſom på det sättet blifwit eftergjord.
Nachhall, ſ. m. genljud, Echo.
Nachhallen, v. n. mit dem Hfw. haben; gifwa genljud.
Nachhängen, v. n. hänga efter, följa, wara begifwen på, öfwergifwa ſig. Seiner Bitte nachhängen; wara efterhängſen i ſin begäran. Seinen Leidenſchaften nachhängen; följa ſina begärelſer. låta dem herrſka hos ſig. Sie ſetzt ein Vergnügen darin, ihrem ſtillen Grame nachzuhängen; hon finner et nöje däruti, at aldeles öfwerlemna ſig åt ſin tyſta ſorg. Nur einem Gedanken beſtändig nachhängen; wara ſtändigt ſyßelſatt med en och ſamma tanka. Seinem gemachten Plan immer nachhängen; ſtändigt ſträfwa efter at fullborda den plan, ſom man en gång lagt.
Nachharke, ſ. f. S. Nachrechen.
Nachhauen, v. n. mit dem Hfw. haben; hugga efter. Dem flüchtigen Feinde nachhauen; ſätta efter, förfölja fjenden.
Nachhauen, ſ. n. förföljande.
Nachheben, v. a. häfwa bak efter.
Nachhelfen, v. a. hjelpa någon efter, hjelpa en at följa med, komma til hjelp.
Nachher, i g. L. adv. für: hernach; ſedermera, ſedan, efteråt.
Nachherbſt, ſ. m angenäm wäderlek ſent på höſten eller i de förſta dagarna af Wintermånaden, efterhöſt.
Nachherig, i. g. L. adv. S. Nachmalig.
Nachhinken, v. n. mit dem Hfw ſeyn; halta efter, v. n. mit dem Hfw. haben; härma någons gång ſom haltar.
Nachhochzeit, ſ. f. de förſte dagarne efter bröllopet, då än gäſtebud hålles.
Nachholen, v. a. hämta efter, på nytt igen, fig. für: das verſäumte einbringen; taga igen. Er hat noch mehr Bücher nachholen laſſen; han har låtit hämta än flera böcker. Er wird das bald wieder nachholen, was er verſäumt hat; han lärer ſnart taga igen det ſom han förſumat
Nachhut, ſ. f. Landwirthſchaft; efterbete.
Nachhuten, v. n. mit dem Hfw. haben; für: die Nachhut haben; hafwa efterbetet.
Nachjagen, v. n. mit dem Hfw. haben: efterjaga, förfölja, fig. B. R. fara efter, efterſträfwa. Dem Feinde nachjagen; ſätta efter fjenden. Jaget nach der Heiligung, B. R. Ebr. 12, 14. farer efter helgelſen.
Nachjagen, ſ. n. efterjagande.
Nachjagd, ſ. f. efter-jagt.
Nachklage, f. W. ſ. f. genklaga, S. Gegenklage.
Nachklang, ſ. m. efterljud, fig. rykte ſom man lemnar efter ſig, eftertal.
Nachklatſchen, v. n. mit dem Hfw. haben, einem, 1. ſinälla efter någon. 2. etwas nachklatſchen, n. R.; ſqwallra ut. S. nachplaudern.
Nachklingen, v. n. mit dem Hfw. haben; klinga, gifwa et långwarigt ljud.
Nachkommen, v. n. komma efter, hinna, fig, efterlefwa, upfylla. Ich zweifle, daß er nachkommt; jag twiſlar på at han kommer efter. Er kan ihm nicht mehr nachkommen; han kan ej mera hinna honom. Dieſer Verordnung wird ſelten nachgekommen; det är en förordning, ſom ſällan efterlefwes. Einem Befehl, ſeiner Pflicht, ſeinem Verſprechen nachkommen; uträtta en befallning, upfylla ſin ſkyldighet. hålla det ſom man lofwat. Jemandes Ermahnungen nachkommen; lyda någons förmaningar.
Nachkommen, ſ. pl. efterkommande.
Nachkommenſchaft, ſ. f. efterwerld, ſärdeles likwäl ſlägtingar i nedſtigande linia. afföda.
Nachkömmling, ſ. m. efterkommande, ättling.
Nachkoſt, i. g. L. ſ. f. mat ſom ätes efter ſoppan.
Nachkriechen, v. n. krypa efter.
Nachkünſteln, v. a. konſtigt eftergöra. Nachgekünſtelt, p. konſtlad.
Nachkünſtler, ſ. m. den ſom konſtlar efter något.
Nachlallen, v. a. efterlalla.
Nachlaß, ſ. m. ohne pl. 1. qwarlåtenſkap. 2. återwända. S. Verlaſſenſchaft. Ohne Nachlaß; utan återwända. S. Unterlaß. 3. eftergång. Das iſt noch ein Nachlaß von ſeiner Krankheit; det är än en eftergång utaf ſjukdomen.

Nachlassen, v. a. nachgelassen, p. lemna efter, efterlåta, släppa efter, fig. eftergifwa, låta blifwa, öfwergifwa. Sie hat ein großes Vermögen nachgelassen; hon har lemnat mycken egendom efter sig. Seine nachgelassene Wittwe; hans efterlemnade änka. Einen gespannten Strick nachlassen; släppa efter en spänd lina. Die Zügel nachlassen; lämna tygeln, grifwa frihet. fig. Etwas von seinem Rechte nachlassen; eftergifwa något af sin rätt. Von der Strafe kan nichts nachgelassen werden; utaf straffet kan intet det ringesta eftergifwas. Er hat viel am Preise nachgelassen; han har slagit af mycket uti priset. Er fängt an nachzulassen; han börjar på gifwa efter, gifwa bättre köp. Wo er das nicht nachläßt, so ist ihm nicht zu helfen; han kan ej hjelpas, om han ej låter bli sådant. Von der Arbeit nachlassen; återwända med arbete. Er will von dem Mädgen nicht nachlassen; han will ej öfwergifwa flickan. Die Salzpfannen werden nachgelassen, in den Salzwerken; när solan är inkokt, och det slås ny sola uti saltpannorna.

Nachlassen, v. n. mit dem Hfw. haben; für: vermindert werden; slakna, förminskas, eftergifwa, uphöra. Der Strick läßt nach; repet slaknar. Die Kälte, der Sturmwind, der Schmerz hat nachgelassen; kölden har tagit af, stormwädret har saktat sig, wärken har blifwit lindrigare, har uphört. Die Jugendhitze läßt bald nach; ungdomshettan swalnar snart. Der Regen wird heut nicht nachlassen; det lärer ej uphöra at rägna i dag. Sein Eigensinn läßt nach; hans enwishet saktar sig. Ein nachlassendes Fieber; en frossa som ej altid håller jämt uti. Das Salz läßt nach, in den Salzwerken; säges, när saltet börjar formera sig.

Nachlassung, s. f. efterlemnande, efterlåtande, eftergifwande, återwändning. Die Nachlassung an einer Schuld; eftergift på skulden.

Nachlassenschaft, s. f. S. Nachlaß.

Nachlässig, adj. u. adv. efterlåten, trög, lat, försumlig, wårdslös, sorglös, oaktsam, owulig. Nie nachlässig in seinen Pflichten; aldrig efterlåten uti sina skyldigheter. Nachlässig arbeiten; arbeta trögt. Nachlässig in seinen Geschäften; försumlig uti sina syßlor. Eine Sache sehr nachlässig betreiben; wårdslösa en sak. Das Gesinde geht oft sehr nachläßig mit dem Feuer um; tjenstefolket handterar elden mycket wårdslöst. Wie kannst du in einer so angelegenen Sache so sorglos seyn; huru kan du wara så sorglös, så obekymrad i en så angelägen sak? Sehr nachläßig in Kleidern seyn; gå mycket owulig i kläder, kläda sig mycket owuligt. Einen sehr nachlässig empfangen; taga emot en utan tilbörlig aktning, mycket kaltsinnigt.

Nachlässigkeit, s. f. efterlåtenhet, tröghet, försumlighet, wårdslöshet, owulighet.

Nachlaufen, v. n. löpa efter. Den Mädgens nachlaufen, i. g. L. löpa efter flickor.

Nachleben, v. n. mit dem Hülfsw. haben; efterlefwa. Eines Befehlen genau nachleben; på det nogasta efterkomma, lyda, uträtta ens befallningar.

Nachlebung, s. f. efterlefnad.

Nachlese, s. f. (in der Erndte); efterskörd, efterhämtning, arplockning. Nachlese halten; efterhämta. Eine Nachlese zu einem Buch; tillägning, tilsats til en bok.

Nachlesen, v. a. 1. läsa efter, efterhämta, plocka ar. Ich habe die Stelle im Original nachgelesen; jag har slagit efter uti originalet. Einen Acker, einen Weinberg nachlesen; efterhämta sädesar, windrufwor.

Nachlesen, s. n. Nachlesung, s. f. efterläsning.

Nachmachen, v. a. 1. göra efter, 2. härma, apa efter. Alles was er sieht, das kann er nachmachen; alt hwad han ser, det kan han göra efter. Er kann allen Leuten nachmachen, i. g. L. han kan härma alla menniskor. Jemandes Hand betrieglich nachmachen; härma någons stil eller hand på swikfullt sätt.

Nachmachung, s. f. efterapning, härmande.

Nachmähen, v. a. skära efter på åkern, slå än en gång.

Nachmalen, v. a. ein Gemälde; aftaga en målning. Jemandes Hand nachmalen; härma någons stil.

Nachmalig, adj. det följande, sednare.

Nachmals, adv. sedan, sedermera, efteråt, hädanefter, framdeles.

Nachmarsch, s. m. eftermarsch.

Nachmarschiren, v. n. marschera efter.

Nachmast, s. f. Landwirthschaft; swinmat uti ollonskog, som är öfrig efter första gödningen.

Nach-

Nachmessen, v. a. måta efter, måta för andra gången.
Nachmittag, s. m. eftermiddag. Des Nachmittags arbeitet er nie; han arbetar aldrig om eftermiddagen.
Nachmittäglich, adj. til eftermiddagen, som sker om eftermiddagen.
Nachmittags, adv. efter middagen.
Nachordnen, v. a. sätta i ordning efter en.
Nachgeordnete, Kreisnachgeordnete, s. m. im teutschen Staatsrecht; den som följer strax efter Kretsöfwersten.
Nachpächter, s. m. S. Unterpächter.
Nachpfeiffen, v. a. pipa efter, härma någon i pipande.
Nachplaudern, v. a. sqwallra ut.
Nachquellen, v. n. tilra fram. Eine Thräne qwoll der andern nach; den ena tåren följde den andra, det war en ouphörlig tårekälla.
Nachräumen, v. n. mit dem Hfw. haben; städa efter en annan, städa på nytt igen.
Nachrechen, s. m. en räfsa, hwarmed de på åkern qwarblefna sädesax upsamlas. S. Hungerharke.
Nachrechnen, v. a. räkna efter.
Nachrechnung, s. f. efterräkning. Bei der Nachrechnung zu kurz kommen; komma på bakräkning.
Nachrede, s. f. det som talas efter, eftertal, baktal, förtal, elakt rykte. Eine Nachrede hinten am Schlusse eines Buchs; sluttal wid änden af en bok. Er will die Nachrede nicht haben; han will ej at det skal sägas efter honom, han will ej skyllas före. In üble Nachrede kommen; komma i förtal, få et elakt rykte om sig. Einen in üble Nachrede bringen; bringa någon i folks tal.
Nachreden, v. a. tala efter andra, tala om andra. Er redet es blos andern nach; han säger blott efter, hwad han har hört af andra. Jedermann redet ihm viel Gutes nach; hwar och en talar godt om honom. Vielleicht wird es ihm nur nachgeredet; kan ske det är blott et obilligt rykte. Einem übels nachreden; tala illa om någon, baktala, förtala honom.
Nachreichen, v. a. bära, räcka fram, efteråt eller på nytt igen.
Nachreichung, s. f. framräckande på nytt igen.
Nachreisen, v. n. resa efter.
Nachreißen, v. a. rita efter, v. n. spricka ån mera. Nach sich reissen; rifwa til sig.
Nachreiten, v. n. rida efter någon.
Nachrennen, v. n. löpa efter, fig. eftersträfwa.
Nachreue, s. f. sen ånger.
Nachricht, s. f. berättelse, efterrättelse, underrättelse, tidning. Wie lautet seine Nachricht, sein Bericht; huru lyder hans berättelse? Das dient dir zur Nachricht; det tjenar dig til efterrättelse. Nachricht einziehen; inhämta berättelse, efterfråga en sak. Er wird mir davon sichere Nachricht ertheilen; han lärer gifwa mig säker underrättelse därom. Einem gute Nachrichten vermelden; bringa någon goda tidningar.
Nachrichter, s. m. skarprättare, mästerman. S. Scharfrichter.
Nachrichterei, i g. L. s. f. skarprättarens hus.
Nachrichtlich, K. P. adv. til efterrättelse, til at rätta sig efter, at ställa sig det til efterlefnad.
Nachrücken, a. a. u. n. rycka efter.
Nachruf, s. m. 1. en dödas röst eller förmaning til de lefwande. 2. godt ryckte som någon lemnar efter sig. S. Nachruhm.
Nachrufen, v. a. ropa efter.
Nachruhm, s. m. godt beröm, godt ryckte efter någons död. Ich kan das zu seinem Nachruhm sagen; det kan jag på hans mull säga til hans heder.
Nachrühmen, v. a. beröma, tala godt om någon i hans frånwaro eller efter hans död.
Nachsäen, v. a. så om eller på nytt igen.
Nachsagen, v. a. säga efter eller om någon. Das muß man ihm zum Ruhm nachsagen; det bör man säga til hans beröm. Ihm wird viel Böses nachgesagt; folket talar ej godt om honom, S. nachreden. Etwas nachsagen, für: wieder erzählen; sqwallra ur skolan. Das hat er bloß vom Nachsagen; han säger endast hwad han har hört af andra.
Nachsammeln, v. a. samla efter.
Nachsatz, s. m. 1. slutsats, S. Schlußsatz, uti förnuftskonsten, minor propositio i et förnuftsslut. 2. drift, förmögenhet. Der Sache einen Nachdruck geben, i. g. L. gifwa saken drift. Es fehlt ihm an Nachsatz den Bau zu vollführen; honom fattas förmögenhet at fullfölja byggnaden.
Nachschallen, v. n. mit dem Hfw. haben; gifwa efterljud.
Nachschicken, v. a. S. Nachsenden.
Nachschieben, v. a. skjuta efter, skjuta på.
Nachschießen, v. a. göra tilskott, skjuta penningar til. S. Zuschliessen. Das gezählte

Geld noch einmal nachſchieſſen, i. g. L.; på nytt räkna föruträknade penningar.

Nachſchießen, v. n falla, ſtörta ned efter något annat. Wie der Balken weggenommen ward, ſchoß das ganze Dach nach; när bjelken togs undan, föll hela taket efter.

Nachſchiffen, v. a. ſegla efter.

Nachſchlachten, n. W. v. n. mit dem Hfw. haben, S. nacharten.

Nachſchlag, i. g. L. ſ. m. von einer Münze; et mynt ſom är ſlaget efter et annat.

Nachſchlagen, v. a. ſlå efter et mynt, efterſla i en bok.

Nachſchlagen, n. W. v. n. S. nacharten.

Nachſchleichen, v. n. ſmyga ſig efter.

Nachſchleppen, v. a. ſläpa efter.

Nachſchlüſſel, ſ. m. en falſk nyckel, dyrk, tjufnyckel.

Nachſchmecken, v. n. mit dem Hfw. haben; ſmaka efter något, hafwa en eftersmak.

Nachſchmauß, ſ. m. et litet gästebud efter et ſtörre.

Nachſchmelſſen, i. g. L. v. a. S. Nachwerfen

Nachſchneiden, v. a. ſkära ut efter modell, ſom Formſkärare.

Nachſchnitt, ſ. m. en figur ſom är ſkuren efter en annan.

Nachſchreiben, v. a. ſkrifwa efter, ſom någons ord, en föreſkrift Er kan ihm von Wort zu Wort nachſchreiben; han kan fatta i pennan hwart enda ord han talar. Jemandes Hand genau nachſchreiben; på det nägaſta härma någons hand eller ſtil. Ich habe ihm ſogleich nachgeſchrieben, i. g. L., jag ſkref honom til ſtraxt efter afresan.

Nachſchreiber, ſ. m. Copiſt, renſkrifware.

Nachſchrift, ſ. f. det ſom är ſkrifwet efter något annat, en afſkrift, it. tilsats uti et bref ſedan det redan är ſlutadt.

Nachſchub, ſ. m im Kegelſpiel; kaſt ſom man gör efter en annan.

Nachſchüren, i. g. L. das Feuer, v. a. laga om elden ſå at den ej går ut.

Nachſchuß, ſ. m. 1. ſkott ſom följer på en annans, 2. tilſkott, ſom bör betalas efteråt, i motsats af förſkott.

Nachſchreien, v. a. 1. ropa efter, 2. härma någon i ſkrikande.

Nachſchütteln, v. a. riſta et träd på nytt igen.

Nachſchwarm, ſ. m. andra ſwärmen af en bistock i et och ſamma år, efterſwärm.

Nachſchwärzen, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben; bliſwa alt ſwartare.

Nachſchwimmen, v. n. ſimma efter.

Nachſchwingen, v. r. ſwinga ſig efter.

Nachſegeln, v. n. segla efter.

Nachſehen, v. n einem; ſe efter någon, följa honom efter med ögonen. Leer nachſehen, das leere Nachſehen von etwas haben; gå tomhänd därifrån, ej få något med. Einem das Nachſehen laſſen; ſelf taga muſten och lemna drägen åt en annan

Nachſehen, v. a. ſe efter, genomſe, öfwerſe, ſe igenom fingern. Ich will gleich nachſehen ob ich es habe; jag will genaſt ſe eller ſöka efter, om jag har det. Eine Rechnung nachſehen; genomſe, öfwerſe en räkning. Geld nachſehen; räkna efter penningar. Eine Abſchrift nachſehen; ſe om en afſkrift kommer noga öfwerens med originalet. Er hat ihm viel nachgeſehen; han har mycket öfwerſedt med honom. Bei dieſen Umſtänden muß man ihm wohl etwas nachſehen; i ſå fatta omſtändigheter måſte man wäl ſe igenom fingern med honom. Seinen Kindern zu viel nachſehen; wara för god emot ſina barn, lemna dem för mycket fleiſswäld

Nachſehen, ſ. n. eſterſeende, genomſikt, genomögnande, efterräknande, öfwerſeende.

Nachſenden, v. a. eſterſända, ſkicka efter.

Nachſchickung, ſ. f. eſterſkickande.

Nachſetzen v n. ſätta efter, förfölja, ſig genomdrifwa. Dem Feinde nachſetzen; förfölja fjenden. Einem Haſen nachſetzen; jaga efter en hare. Er weiß einer Sache nachzuſetzen, i. g. L.; han wet at drifwa en ſak igenom.

Nachſicht, ſ. f. 1. öfwerſeende, eftergifwenhet, lindrighet, 2. upſkof Zu viele Nachſicht gegen Kinder iſt Schwachheit; för mycken lindrighet emot barnen är ſwaghet. Ein Fehler des Verſtandes verdient mehr Nachſicht als ein Fehler des Herzens; förſtändets fel förtjenar mera urſäckt än hjertats. Er begehrt nur einen Monat Nachſicht, ſo will er alles bezahlen; han begär endaſt en månads upſkof, ſå wil han alt betala.

Nachſingen, v. a. ſjunga efter.

Nachſinken, v. n. ſjunka efter.

Nachſinnen, v. n. mit dem Hfw. haben; eftersinna, eftertänka. Sich zum eigenen Nachſinnen gewöhnen; wänja ſig at ſelf eftersinna en ſak. Bei ihm iſt gar kein Nachſinnen; han har ingen eftertanke. Nachſinnend; eftertänkſam.

Nachſinnen, ſ. n. eftersinnande, eftertanke.

Nach-

Nachſommer, ſ. m. eſterſommar.
Nachſorge, ſ. f. ſen omſorg. Vorſorge verhütet Nachſorge, Sprw.; tidig omſorg afböjer ſen ſorg.
Nachſpähen, v. n. mit dem Hfw. haben; ſpörja eſter, ſöka at utforſka en ſak. Der Natur in ihren Geheimniſſen nachſpähen; utſpeja Naturen i deß hemligheter.
Nachſpiel, ſ. n. eſterſpel, eſtercomedie, et litet ſkådeſpel ſom föres up eſter huſwudſpelet.
Nachſpotten, v. n. mit dem Hfw. haben; begabba någon når han går bort.
Nachſprechen, v. a. härma någons målföre, ſäga eſter hwad han har ſagt, bruka, uprepa hans ord. Den Eid nachſprechen; eſterſtafwa eden.
Nachſprechung, ſ. f. ordens uprepande.
Nachſpringen, v. n. ſpringa eſter.
Nachſpüren, v. a. mit dem Hfw. haben; ſpörja eſter.
Nächſt, adv. näſt, näſt intill, näſt för eller eſter, tätt bredwid, nyß. Er ſaß nächſt mir; han ſatt näſt intil mig. Das habe ich ihm nächſt Gott zu verdanken; det har jag näſt Gud at tacka honom före. Nächſt als ich auf dem Schloß war, i. g. L.; nyß når jag war på ſlottet. Nächſt; med det förſta. S. Nächſtens.
Nächſtabgehend, adv. näſtgående.
Nächſtangehend, adv. näſtangående.
Nächſtangränzend, adj. näſtgränſande.
Nächſtbevorſtehend, adj. näſte, näſtföreſtående.
Nächſtfolgend, adj. näſtföljande.
Nächſtgelegen, adj. näſtliggande.
Nächſtkommend, adj. näſtkommande.
Nächſtkünftig, adj. näſtkommande.
Nächſtverfloßen, nächſtverwichen, adj. näſtleden, näſtförfluten.
Nächſte, ſ. m. Nächſter; näſte. Seinen Nächſten als ſich ſelbſt lieben; älſka ſin näſte ſom ſig ſielf.
Nächſte, adj. näſte, närmaſte. Bei der nächſten Gelegenheit; wid näſta tilfället. Das nächſte Haus bei an; huſet tätt bredwid. In der nächſten Woche; uti näſtkommande weka. Der nächſte Preis; nogaſte priſet. Der nächſte Erbe; närmaſte arfwinge. Nächſten Tages; i de förſta dagarna, med det förſta.
Nächſtens, adj. med det förſta, i deßa dagar, innan kort.
Nachſtand, ſ. m. återſtående ſkuld. S. Rückſtand.
Nachſtechen, v. a. ſticka eſter i koppar eller dylikt. Er kopparſtick, ſom är på det ſätt eſterſtucket eller eſtergjordt, kallas: ein Nachſtich.
Nachſtehen, v. n. ſtå eſter. Wenn man die nachſtehenden Worte betrachtet; när man betraktar de eſterföljande orden. Warum ſoll ich ihm immer nachſtehen; hwarföre ſkall jag altid lemna honom företrädet, hwarföre ſkall han wara bättre än jag?
Nachſteigen, v. n. ſtiga, kliſwa up eſter en annan.
Nachſtellen, v. n. nachgeſtellt, p. mit dem Hfw. haben; ſöka at fånga genom liſt och ſnaror, ſätta förſät, ſträfwa, ſtämpla eſter. Den Vögeln nachſtellen; gillra för foglar. Der Hecht ſtellt den kleinern Fiſchen nach; gäddan ſöker at upſluka de ſmå fiſkarna. Seine Feinde haben ihm lange nachgeſtellt; hans fjender hafwe länge lagt förſåt för honom. Jemanden mit Gift nachſtellen; ſöka at taga någon af daga med förgift. Er hat ſchon lange der Bedienung nachgeſtellt, i. g. L.; det är länge redan, at han har ſtämplat eſter den tjenſten.
Nachſtellung, ſ. f. ſtämpling emot någon, förſåt.
Nachſteuer, ſ. f. S. Abzugsgelder, unter: Abzug.
Nachſteuern, v. a. betala ſkatt til.
Nachſtich, ſ. m. eſterſtick. S. Nachſtechen.
Nachſtopfen, v. a. ſtoppa eſter.
Nachſtoppeln, v. a. plocka tilſammans eſter andra.
Nachſtoppler, ſ. m. den ſom plockar alleſtädes något tilſammans.
Nachſtopplung, ſ. f. tilſammans plockande.
Nachſtoſſen, v. a. ſtöta eſter, ſtöta om igen.
Nachſtreben, v. n. mit dem Hfw. haben; eſterſträfwa. Einem nachſtreben; eſterſträfwa at likna en.
Nachſtreuen, v. a. ſtrö eſter.
Nachſtürzen, v. n. ſtörta eſter, falla ned eſter.
Nachſtürzen, ſ. n. eſterſtörtande.
Nachſuchen, v. n. mit dem Hfw. haben; ſöka eſter, eſterſpeja, ſpana, leta eſter. Um Penſion nachſuchen, i. g. L.; göra anſökning om Penſion. S. Anſuchen.
Nachſuchung, ſ. f. eſterſökning, eſterletande, underſökning.
Nacht, ſ. f. Nächte, pl. natt, nattetid, mörker. Des Nachts; om natten. Vor Nachts nicht zu Hauſe kommen, i. g. L.; ej komma hem för än nattetid. Es geht

gegen

gegen die Nacht; det lider åt natten. Ueber Nacht an einem Ort bleiben; tilbringa natten på et ställe, S. übernachten. Gute Nacht sagen; bjuda god natt. Sich bei Nacht und Nebel davon machen; gå undan, gå bort om nattetiden. Jemanden des Nachts bei sich behalten; gifwa någon natthärberge. Hat der Kranke eine gute Nacht gehabt; har den sjuke sofwit wal i natt? Zu Nacht essen, i. g. L.; ata til afton. Gute Nacht geben, fig. säga farwäl. Allem Vergnügungen gute Nacht geben; afsäga sig alla nöjen. Der Welt gute Nacht geben; dö. Das Reich der Nacht, des Schattens; de Dödas Rike. Die Nacht des Grabes; den mörka grafwen. Noch breitet sich die Nacht des Aberglaubens über viele Länder in Europa aus; widskeppelsens mörker öfwerhölja ännu flera Land och Riken uti Europa. Nun mag er alle überstandene Leiden in der Nacht der Vergessenheit begraben; nu må han begrafwa alla öfwerståndna wederwärdigheter uti glömskans mörker. Bei Nacht sind alle Katzen grau, Sprw.; alla swin äro swarta i mörkret.

Nachtangel, f. f. S. Nachtschnur.

Nachtanker, f. m. Schiffarth; ankare näst efter storankaren.

Nachtarbeit, f. f. nattarbete.

Nachtarbeiter, f. m. nattarbetare.

Nachtbecken, f. n. S. Nachtgeschirr.

Nachtblatter, f. f. en art hettblemmor, som slå ut om nätterna. Epinyctis.

Nachtblume, f. f. Nyctantes.

Nachtbogen, f. m. S. Nachtlänge.

Nachtdieb, f. m. en tjuf som kjäler om nätterna.

Nachten, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben; qwälla, bli fwa natt.

Nachtessen, i. g. L. f. n. aftonmåltid, qwällsmål, S. Abendessen.

Nachteule, f. f. uggla, nattuggla, Strix.

Nachtfalter, f. m. Nattfly, *Retz.* Phalaena. Familier däraf äro:

- Atlaße; lunsar, *R.* Phalaenae Attaci.
- Blattwickler; rullare, *R.* Phal. Tortrices.
- Federeulen; lysare, *R.* Phal. Alucitae.
- Feuerwürmlein; fyrbitare, *R.* Phal. Pyralides.
- Motten, Nachmotten; möll, *R.* Phal. Tineae.
- Nachteulen, Eulen; nattugglor, *R.* Phal. noctuae.
- Spannenmesser; mätare, *R.* Phal. Geometrae.
- Spinner; spinnare, *R.* Phal. Bombyces.

Nachtfrost, f. m. nattfrost.

Nachtganger, f. m. S. Nachtwanderer.

Nachtgarn, f. n. Nachtnetz, Deckgarn, Strichnetz; et slags lärkenat, hangnät.

Nachtgebet, f. n. aftonbön.

Nachtgeist, f. m. S. Nachtgespenst.

Nachtgeschirr, f. n. nattpotta.

Nachtgesicht, f. n. natte-syn.

Nachtgespenst, f. n. spöke om nätterna.

Nachtgezeiten, f. pl. nattböner i de katholiska kloitren.

Nachtgleiche, f. f. dagjämning, Aequinoctium.

Nachtglocke, f. f. wärdringning emellan 7 och 8 uti de katholiska klostren.

Nachthaube, f. f. natthufwa.

Nachthaus, f. n. bei den Schiffern; für: Compaßhus; der lilla skåpet hwaruti Compassen sättes på skeppen.

Nachtherberge, f. f. natthärberge.

Nachthirte, f. m. den som om nätterna går wall med boskapen.

Nachthütte, f. f. natthydda.

Nachtigal, f. f. näcktergal, Motacilla Luscinia.

Nachtjagt, f. f. Nachjagen, f. n. Fackeljagd; en jagt som om natten anstalles med facklor.

Nachtkerze, f. f. S. Nachtlicht, it. en ört, Oenothera.

Nachtlager, f. n. nattläger.

Nachtlampe, f. f. nattlampa.

Nachtlänge, f. f. nattens längd.

Nachtleuchter, f. m. en art ljusstake, som brukas om nätterna, at ljuset ej må kunna skada.

Nächtlich, adj. u. adv. det som är eller sker om natten. Nachtliche Besuche annehmen; taga emot besök om natten. Sie kam in ihrem nächtlichen Anzuge zum Vorschein; hon kom fram uti sina nattkläder. Nächtliche Gebete; natte-böner. Bei nächtlicher Weile, i. g. L. i nattetid.

Nachtlicht, f. n. nattljus.

Nachtluft, f. f. nattluft, kyla om natten, nattswalke.

Nachtlust, f. f. en om nattetid anstäld roelighet.

Nachtmahl, i. g. L. f. n. nattward, S. Abendmahl.

Nachtmahr, n. W. f. m. S. Alp.

Nacht-

Nachtmännchen, ſ. n. S. Alp.
Nachtmantel, ſ. m. nattkappa.
Nachtmeiſter, ſ. m. den ſom i ſmålthyttor om nätterna ſer efter, om arbetare göra ſin ſkyldighet.
Nachtmenſch, ſ. m. S. weiſſer Mohr unter Mohr.
Nachtmotte, ſ. f. nattfly med ihoptrullade wingar, möll, *Retz*
Nachtmücke, ſ. f. lysmask. S. Johanniswurm.
Nachtmütze, ſ. f. nattmössa.
Nachtnetz, ſ. n. S. Nachtgarn.
Nachtpels, ſ. m. S. Nachtrock.
Nachtquartier, ſ. n. nattläger, nattqwarter.
Nachtrabe, ſ. m. Nachtſchade, Nachtſchatten, Nachtſchwalbe, Nachtvogel, Michſauger, Kindermelker, Ziegenmelker; nattſträfwa, nattſkärra, ſtönjare, *Retz.* Caprimulgus Europaeus. Fig. i. g. L. kallas ocksa en menniſka, ſom ſitter länge uppe om nätterna, ſom ſurrar omkring, eller gör allahanda buller om natten: ein Nachtrabe.
Nachtreiher, ſ. m. Schildreiher, Focker, Quackreiher, en art häger; Ardea Nycticorax.
Nachtriegel, ſ. m en liten rigel ſom ſkjutes fram för dören om natten.
Nachtrock, ſ. m. nattrock.
Nachtruhe, ſ. f. nattro, hwila om natten.
Nachtrunde, ſ. f. natt-patrull.
Nachtſchabe, ſ. f. S. Nachtmotte.
Nachtſchatten ſ m. ein Gewächs; 1. Alpranken, Bitterſuß, Mäuſeholz, Hinſchkraut, Je länger, je lieber; qweswed, trullbär, Solanum Dulcamara 2. gemeiner Nachtſchatten, Sau-raut; hanslets-gräs, Solanum nigrum. Dreiblattrigter Nachtſchatten; Trillium.
Nachtſchicht, ſ. f. Bergbau, ſchickt, arbetstid om natten i grufworna, ifrån klockan 8 om aftonen til 3 om morgonen, då arbetarne ombytes igen.
Nachtſchichter, ſ. m. den ſom om natten arbetar i grufwor.
Nachtſchlafend, adj. u. adv. bei nachtſchlafender Zeit, i. g. L om nattetid.
Nachtſchnur, ſ. f. Fiſcherei; långref, nät ſom ligger öfwer natten uti wattnet och uptages om morgon.
Nachtſchwärmer, ſ. m. en ſom ſurrar omkring om nätterna, ſom är ſent uppe om natten, nattſkräcka, nattſwärmare.

Nachtſchwärmerei, ſ. f. nattens tillbringande med ſurrande, ſwärmande om natten.
Nachtſchweiß, ſ. m. nattſwet.
Nachtſignal, ſ. n. ſignal ſom giſwes om nattetid med eld eller ſkjutande.
Nachtſitzen, ſ. n. arbetande om natten.
Nachtſtändchen, ſ. n. aftonmuſik på gatan.
Nachtſtille, ſ. f. tyſtnad eller ſtillhet om natten.
Nachtſtück, ſ. n. bei den Mahlern; nattſtycke eller ritning, ſom föreſtäller något i mörkret.
Nachtſtuhl, ſ. m. nattſtol.
Nachtſtunde, ſ. f. timme om natten.
Nachttiſch, ſ. m. natduksbord.
Nachttopf, ſ. m. S. Nachtgeſchirr.
Nachttuch, ſ. n. natthalsduk.
Nachtviole, ſ. f. nattfiol, Heſperis triſtis; it. für: Silberblume, Mondviole, Lunaria.
Nachtvogel, ſ. m. Nachtvögel, pl. nattfogel. it. nattfly. S Nachtfalter.
Nachtwache, ſ f. nattwakt.
Nachtwachen, ſ. n. nattwak.
Nachtwächter, ſ m. nattwäktare, brandwakt.
Nachtwandern, ſ. n. nattgång, ſömnwandring.
Nachtwanderer, ſ m. Nachtwandler, Nachtgänger, Mondſüchtige; den ſom går i ſömn.
Nachtweiſer, ſ. m. Schiffarth; nattwiſare, et inſtrument at taga polhöjden med om natten.
Nachtzeit, ſ. f. nattetid.
Nachtzeug, ſ. n. nattyg. it. upſatt möſſa. S. Kopfzeug.
Nachtzug, ſ m tåg om natten. it. när jägare om natten upſtälla jagtlapparna omkring ſkogsbacken
Nachtheil ſ m ſkada, mehn, afbräk, minſkning Nachtheil bringen, zum Nachtheil gereichen; wara ſkadelig. Das kann deiner Ehre keinen Nachtheil bringen; det kan ej ländа din åra och heder til något mehn. Das kan er ohne Nachtheil ſeiner Kaſſe thun; det kan han göra utan minſkning af ſin caſſa, utan at hans caſſa lider därwid. S Abbruch Meinen Rechten ohne Nachtheil; med förbehåll af min rätt.
Nachtheilig, adj u adv ſkadelig, ſom länder til mehn. Ein nachtheiliger Friede; en icke fördelaktig fred. Nachtheilig von andern ſprechen; tala illa om folk.
Nachtheiligkeit, ſ. f. ſkadelighet.
Nachthun, i. g. L. v. n. göra efter, härma. S. nachahmen, nachmachen.

Nachtisch, s. m. syltsaker och frukt, som framgifwes wid slutet af måltiden.
Nachtrab, Nachzug, s. m. Arrieregarde, s. f. eftertroppar wid en krigshär.
Nachtraben, v. n. trafwa efter.
Nachtrachten, v. n. mit dem Hfw. haben; eftertrakta, efterträfwa. S. nachstreben. 2. ställa försåt. S. nachstellen.
Nachtrachtung, s. f. eftertraktan. S. Trachten.
Nachtrag, s. m. 1. tilskott. S. Nachschuß 2. tillägning, tilsats. S. Zuschuß.
Nachtragen, v. a. bära efter, än betala til, införa, fig. bära hat til någon. Den Rückstand des Geldes nachtragen; betala de återstående penningar. Etwas in ein Buch, in ein Register nachtragen; widare uptekna uti en bok, införa uti et register. Jemanden etwas nachtragen; bära agg til någon, lura på tilfälle at hämnas, betala någon för gammal ost. Warte nur, ich werde es dir nachtragen, i. g. L.; wänta, du skal ej hafwa det olönt.
Nachtreiben, v. a. drifwa efter.
Nachtreten, v. n. gå efter, följa efter.
Nachtrieb, s. m. efterbete. S. Nachhut.
Nachtrillern, v. n. drilla, sjunga efter.
Nachtrupp, s. m. S. Nachtrab.
Nachtrinken, v. a. dricka efter.
Nachtroß, s. m. S. Nachtrab.
Nachwachsen, v. n. wäxa up på nytt som gräset, när det är slaget. Einem nachwachsen; hinna någon up i wäxten.
Nachwagen, v. r. wäga sig efter.
Nachwägen, v. a. Nachwiegen; wäga på nytt igen, återwäga.
Nachwägen, s. n. återwägande.
Nachwehen, s. f. pl. Nachweh, s. n. efterwärk, fig. ånger. Die Nachwehen bei dem weiblichen Geschlecht nach der Geburt; efterwärken hos barnaföderskor. Die Nachwehen werden noch kommen; de få känna efteråt huru det swider, ångern kommer wäl.
Nachwein, s. m. S. Lauer.
Nachweisen, v. a. 1. wisa, peka efter. 2. skaffa weta. Kannst du mir den Mann nicht nachweisen; kan du ej skaffa mig weta, hwem det är och hwar han träffas. Einem eine Gelegenheit nachweisen; gifwa någon wid handen, när något tilfälle är.
Nachwelt, s. f. efterwerld, efterkommande.
Nachwerfen, v. a. kasta efter. Den Stil der Axt nachwerfen, Spr. für: alles aufgeben; kasta yxan i sjön, och gå landwägen hem.
Nachwille, s. W. s. m. Codicill; en skrift hwarigenom man sätter något til, eller ändrar något uti sitt testamente.
Nachwinter, s. m. efterwinter.
Nachwinden, v. a. winda efter, nysta om igen.
Nachwünschen, v. a. önska en afresande något. Einem Reisenden viel Gutes nachwünschen; önska en Resande mycken lycka. Einem Böses nachwünschen; önska någon ondt.
Nachwünschung, s. f. tilönskning efter någon.
Nachzählen, v. a. betala efteråt, betala til.
Nachzählen, v. a. räkna efter, på nytt igen.
Nachzeichnen, v. a. tekna efter.
Nachziehen, v. a. 1. draga efter sig. Das wird nichts Gutes nach sich ziehen; det lärer ej hafwa goda påföljder. 2. plantera efter, som trän, wärter och dylikt, hwarmed man upfyller deras rum som gått ut.
Nachziehen, v. n. draga, följa, tåga efter. Seinem Gewerbe nachziehen; idka sin handtering.
Nachzins, s. m. en skatt som betalas utom jordräntan. S. Gatterzins.
Nachzotteln, n. W. v. n. släpa efter.
Nachzucht, s. f. in der Bienenzucht; sidsta biswärm utur en bikupa på året.
Nachzug, s. m. eftertroppar.
Nacken, s. m. nacke, fig. hårdnackenhet. Eine Last auf den Nacken (Rücken) nehmen, i. g. L. taga en börda på nacken. Viel auf seinem Nacken (Halse) haben, i. g. L. hafwa mycket at sköta, at syssla. Einem immer auf dem Nacken seyn, n. R. följa någon i hamn och häl. Einen harten, unbiegsamen Nacken haben; wara hårdnackad. Beug ihm den Nacken; bryt hans hårdnackenhet, enwishet.
Nackenschlag, i. g. L. s. m. Nackenschläge, pl. baktal. Nackenschläge bekommen; wara utsatt för baktal och elakt rykte.
Nackt, Nackend, i. g. L. adj. u. adv. naken, blott, bar, som är utan beklädning. Eine nackte (unbekleidete) Venus; en naken Venus. Ein nackter Arm; en blott arm. Die nakten Felder; bara marken. Ein nacktes (unbärtiges) Kinn; et oskäggadt kindben. Nackte Vögel; ofjädrade foglar. Ein nackter, kahler Hund; en hårlös hund. Die nakten Wände; tome wäggarne. Nackte Gerste, S. Reißgerste unter Gerste. Die nackte Wahrheit sagen; säga rena sanningen utan all krus. Nackt und blos einhergehen; gå med utslitna kläder. Er ist nackend und blos;

blos; han har knapt skjortan på kroppen, han ar utfattig. Einen nackt ausziehen; kläda af en at han blir naken, fig. beröfwa någon, taga ifrån honom alt hwad han äger.

Nacktheit, f. g. L. f. f. nakenhet. S. Blösse.

Nadel, f. f. Nadeln, pl nål. Haarnadel, Nähnadel, Stecknadel; hårnål, synål, knappnål. o. s. w. Sich von der Nadel nähren; föda sig med nålen eller sömn. Das ist mit der heissen Nadel genäht, f. g. L. det är mycket hastigt, owuligt sydt.

Nadelbereit, adj. u. adv. (Tuchmacher) säges om kläde, som är aldeles fardigt, så at skräddaren kan taga det i arbete.

Nadelbüchse, f. f nålhus.

Nadeldrath, f. m. stålträd til nålar.

Nadeldrüse, Spießdrüse, f. f. druser af nållika crystaller.

Nadelfeile, f. f. en fin spetsig fil hos guldsmeder, at fila ut de genombrutna zirater med.

Nadelfisch, f. m. en halffisk, hafsnål, R. Syngnathus.

Nadelgeld, f. n. nålpenningar, penningar som et Fruentimmer får årligen til sina små utgifter. S. Spielgeld, it. dricks-penningar åt pigor.

Nadelhalter, f. m. et instrument, som Fältskärer bruka at därmed bättre halla och handtera häftnålen i sår.

Nadelholz, f. n. Tangelholz, Harzholz, Pechholz, schwarzes Holz, zum Unterschied von Laubholz; barrskog til åtskilnad ifrån lösskog

Nadelkerbel, f. m. S. Kerbel.

Nadelknopf, f. m. nålsknapp, knappnåls-hufwud.

Nadelkram, f. m. nålhandel, nålbod.

Nadelkrämer, f. m. nålhandlare.

Nadelküssen, f. n. nåldyna.

Nadelloch, f. n. Nadelöhr, f. n. nålsöga.

Nadelmacher, f. m. S. Nadler.

Nadelspitze, f. f. nålsudd.

Nadelstich, f. m. nålstyng, nålstick.

Nadelstreu, f. f. Landwirthschaft; barr så wida det brukas til strö under boskapen.

Nadler, f. m. Nadlerin, f. f. nålmakare, nålmakerska.

Nägel, f. m. Nägel, pl. an Händen und Füssen; nagel på fingrar och tån. Fig. i. g. L. Einem die Nägel beschneiden; stäcka wingarna på någon, stäcka, inskränka någons wälde, förminska hans magt. Nicht einen Nagelbreit weichen; ej wika eller eftergifwa en hårsmån, det ringesta. Etwas auf den Nägeln (Fingern) herzusagen wissen; kunna något på sina fingrar. Er arbeitet nie eher, als bis es ihm auf die Nägel brennt; han arbetar ej förr, án nöden twingar honom, àn det är högsta tiden. Sich in die Nägel beissen; förtretas hemligen, wara i förlägenhet, sitta och noga eftertänka en sak. Der Nagel an den Blumen in der Botanik; klo, Unguis.

Nagel, f. m. Nägel, pl. von Eisen; spik. Nagel von Holz; träpinne. Ein krummer Nagel, etwas aufzuhängen; en krok. Nagel in der Schießscheibe; pinne i skifwan, dit man skjuter til måls Nagel im Deichsel; bult som sättes i wagnstisteln. Nagel zum Zündloch eines Geschutzes; en tjock järntråd, hwarmed fånghålet öpnas och rensas på canoner. Mit Nägeln anschlagen, anmachen, befestigen; fasta med spikar, spika fast. Jeden Nagel nachsehen, genau untersuchen; nagelfara. Den Nagel auf den Kopf treffen; slå spiken på hufwudet. Ein Nagel treibt den andern, Spr. en wigge drifwer den andra. Sein Gewissen an den Nagel hängen; hänga samwetet på spiken. Das Studieren an den Nagel hängen, i. g. L. öfwergifwa studierna. Das hängt an einem schwachen Nagel; det har swagt bestånd, det är en äfwentyrlig, farlig sak, det lutar til fall

Nagelamboß, f. m. smidstäd hos en spiksmed.

Nagelbein, f. n. (Anatomie), Thränenbeine; Os unguis, ossa lacrymalia.

Nagelblume, f. f Nagelblüthe; blå nagel eller hwita nagelsläckar.

Nagelbohrer, f. m. spikborr, liten nafware.

Nageleisen, f. n et fyrkantigt järn hos smederna, hwarpå de smida de stora spikhufwuden.

Nagelfell, f. n Nagel; en sjukdom på ögat, nageln, Pterygion. Hos boskap kallas den: Hauk. S. Hauk.

Nagelfest, adj. u. adv. fastspikad i muren. Bei dem verkauften Hause bleibt alles was erd- nieth- und nagelfest ist; alt hwad som är fastspikadt och inmuradt i et hus, bör åtfölja huset wid deß försäljning.

Nagelgeschwür, f. n. nagelspräng.

Nagelhammer, ſ. m. Nagelhammerwerk, ſ. n. ſpikhammare.
Nagelhandel, ſ. m. ſpikhandel.
Nagelkopf, ſ. m. ſpikhufwud.
Nagelkraut, ſ. n. 1. Illecebrum. 2. musöron. S. Mäuſeöhrchen.
Nagelkuppe, ſ. f. S. Nagelkopf.
Nagelloch, ſ. n. ſpikhål.
Nagelmahl, b. W. ſ. n. hål efter ſpikarna.
Nagelmuſchel, ſ. f. en förſtenad ſlida, *Retz.* it. S. unter Muſchel.
Nageln, v. a. genagelt, p. ſpika, faſtſpika.
Nagelneu, adj. u. adv. helt ny.
Nagelplatte, ſ. f. S. Nagelkopf.
Nagelſchmiede, ſ. f. ſpikſmedja.
Nagelſchmidt, ſ. m. ſpikſmed.
Nagelſchwamm, ſ. m. en art ſwamp, Agaricus clavus.
Nagelſpitzkreuz, ſ. n. Heraldik; et korß med en ſpetſig fot, Croix fichée.
Nagelwerk, ſ. n. ſpjälwerk, S. Lattenwerk.
Nagelwurzel, ſ. f. nagelrot. S. Niednagel.
Nagelzange, ſ. f. ſpiktång.
Nagelzwang, ſ. m. nageltrång.
Nägelein, ſ. n. Nägelchen, i. g. L. kryddneglika. S. Gewürznägelein, it. S. Nelke.
Nägeleinöl, ſ. n. olja af kryddneglikor.
Nägeleinſtock, ſ. m. S. Nelkenſtock.
Nägelſchwamm, ſ. m. en art ſwamp, Agaricus cinnamomus.
Nagen, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben, genaget, p. gnaga, fig. agga, pina, qwälja. Der Hund nagte an einem Knochen; hunden gnagde på et ben. Ein immer nagendes Gewiſſen verkürzt ſeine Tage; et ſtändigt aggande ſamwete förkortar hans lif. Er hat einen nagenden Wurm im Gewiſſen; han har något på ſitt ſamwete ſom aggar honom. Ein nagender Verdacht; en pinande miſstanke. Sich mit nagenden Vorwürfen qwälen; plåga ſig med qwäljande förewitelſer. Daran wird er etwas zu nagen haben, n. R.; nu har han fått något at bita på.
Nagen, ſ. n. gnagning. Das Nagen des Gewiſſens; ſamwetsagg.
Nahe, adj näher, nächſte; nära, närmare, närmaſt, näſte. Sie ſind nahe Anverwandten; de äro nära ſlägtingar. Ein näherer Erbe; en närmare arfwinge. Mit der nächſten Poſt; med näſta poſten. Ein naher Nachbar; en nära granne. Ein naher Garten; en närliggande trägård. Ein nahes Dorf; en när belägen by. Sich auf den nahen Sommer freuen; fägna ſig åt den näſtinſtundande wären. Sein naher Tod; hans inſtundande död. Ein naher Weg; en kort, en gin wäg. Einen nahen Zutritt zu jemand haben; hafwa fritt tilträde til någon. Einen nahen Umgang mit einander haben; plåga et förtroligt umgänge med hwarannan.
Nahe, adv. näher, nächſt; när, närmaſt, näſt. Nahe bei der Stadt wohnen; bo när intil ſtaden. Komm mir nicht näher; kom intet när mig. Näher beſtimmen; nogare beſtämma, angifwa. Er iſt ſo nahe dazu als ein anderer; han kan wara ſå när därtil ſom en annan. Bei nahe; näſtan, ſå när. Auf ein Haar nahe; ſå när ſom på et hår. Dem Tode nahe ſeyn; ej wara långt ifrån döden, beſinna ſig på graffens brädd. Nahe kommen; nalkas. Die Zeit kommt nahe; tiden tilſtundar. Der Wahrheit nahe kommen; träffa tämligen när ſanningen. Einem zu nahe kommen, zu nahe treten; röra någon för när, ſtöta honom. Ihm iſt zu nahe geſchehen; honom har ſkett orätt. Einem zu nahe reden; förolämpa någon med ſitt tal. Das iſt ſeiner Ehre zu nahe geredet; det angriper hans heder och åra. Das geht ihm ſehr nahe an; det rör honom mycket nära. Es geht mir nahe; det gör mig ondt. Endlich hat er es ihr ſo nahe gelegt, daß ſie darin willigen mußte; ändtligen har han förelagdt henne ſå ſtarka bewekande ſkäl, at hon gifwit ſitt ſamtycke därtil. Es einem ſo nahe legen, bis er die Geduld verliert; reta en ſå länge tils tolamodet briſter.
Nähe, ſ. f. ohne pl. nejd, grannſkap. In der Nähe ſeyn; wara i nejden, ej långt bort. Er wohnt in der Nähe; han bor i grannſkapet. Beſſer in der Nähe als in der Ferne ſehen; ſe bättre på nära en på långt håll, wara närſynt. Wegen der Nähe des Holzes hat er das Haus dahin gebauet; han har byggt huſet på det ſtället, efter det där ligger ſå nära intil ſkogen. Die Nähe der Zeit erlaubt es mir nicht; den ſå ſnart inſtundande tiden tillåter mig intet det.
Nahen, v. r. genahet, p. nalkas, komma närmare. Es nahet ſich mit ihm zum Ende; det lider til ſlut med honom. Mit zitternden Füſſen nahte ſie ſich ihrem erzürnten Vater; med darrande knä trädde

hon

hon fram til sin förtörnade Fader. Niemand darf sich ihm nahen; ingen törs komma honom när. S. herannahen, nähern.

Näher, adj. u. adv. närmare, närmast. S. nahe. Der Weg ist näher; wägen är närmare, ginare. Ich kann es näher haben, i. g. L. jag kan få det närmare, it. för bättre köp. Dies Bild kommt dem Original viel näher als das andere; denne bilden liknar mycket nogare originalet än den andra. Er fängt an, es näher zu geben; han börjar at gifwa bättre köp, at gifwa efter. Ich will ihm näher kommen; jag medgifwer, eftergifwer än närmare, it. jag will än tydligare förklara mig.

Näherkauf, s. m. S. Näherrecht.

Nähern, v. a. genähert, p. nalkas, komma närmare. Der angenehme Frühling nähert sich; den ljufwa wären nalkas. Die Zeit nähert sich; tiden tilstundar. Sich dem Feuer nähern; gå närmare til elden. Der Tod nähert sich uns mit jedem Augenblick; döden kommer oß hwart ögnablick närmare. Alles nähert sich zu höherer Vollkommenheit; alt mognar til större fullkommlighet.

Näherrecht, s. n. Näherkauf, Vorkauf, s. m. Einstandsgeld, s. n. återköp, bördsrätt.

Näherung, s. f. annalkan.

Naheſäulig, adj. schönsäulig, feinsäulig, in der Baukunst; når pelarne stå tätare tilsammans.

Nähen, v. a. genähet, p. sy, söma.

Näherin, s. f. sömerska.

Nähküssen, s. n. sydyna.

Nähkade, s. f. sykåda.

Nähmädchen, s. m. en flicka som föder sig med söm, som syr för penningar.

Nähnadel, s. f. synål.

Nähpult, s. m. sy-skrin.

Nährahmen, s. m sy-boge.

Nähriemen, s. m. Sattler; små remar som sadelmakare bruka at sy med.

Nähring, s. m. syring, som skräddare och skomakare bruka i ställe för fingerborr.

Nähschule, s. f. sysköla.

Nähseide, s. f. silke at sy med, twinnadt silke.

Nähstube, s. f. systufwa.

Nähwerk, s. n. sömeri.

Nähzeug, s. n. sytyg, sydon.

Nahme, s. m. namn. Amtsnahme; ämbetsnamn. Ehrennahme; hederstitel. Eckelnahme, Beinahme, Spottnahme; öknamn. Taufnahme; döpelsenamn. Zunahme; tilnamn. Wie ist sein Nahme; huru kallas han, heter han? Weichlichkeit verdient den Nahmen der Tugend nicht; weklighet förtjenar ej namn af dygd. In fremden Nahmen reden; tala i en annans Namn. fig. Er hat den Nahmen, daß er stolz ist; det säges om honom, at han är stolt. Er hat es angestellt, aber er will den Namen nicht haben; han will ej at man skal säga, at han är uphof därtil. Ein Feind des teutschen Namens, i. g. L. en fiende af alt hwad Tysk heter. Unter dem Namen der Freundschaft; under namn, under sken af wänskap. Geld auf jemandes Namen borgen; låna penningar på en annans namn eller räkning. Ein guter Nahme; et wäl frägdadt, et ärligt namn, Einen guten Nahmen nach sich lassen; lemna et godt rykte efter sig. Seines Nahmens Gedächtniß stiften; stifta sig en åminnelse. Einen berühmten Nahmen haben; wara namnkunnig. Er hat den Nahmen mit der That; han har både namnet och gagnet.

Nahmenbuch, s. n. namnbok.

Nahmenchrist, s. m. sken-christen.

Nahmenlos, adj. u. adv. namnlös, utan namn. fig. outsägelig. Ein nahmenloses Buch; en anonym bok. Ein nahmenloser Jammer; en outsäglig jämmer.

Nahmenregister, s. n. namnregister, längd.

Nahmenstag, s. m. Nahmensfest, s. n. namnsdag.

Nahmensveränderung, s. f. förändring uti namnet.

Nahmensversetzung, s. f. bokstäfwernas försättande.

Nahmentlich, adj. wid namn.

Nahmenswappen, s. n. redende Wappen, wapen hwilka uttrycka deras namn som föra dem.

Nahmhaft, i. g. L. adj. u. adv. nämnd wid namn, utsatt, ansenlig, namnkunnig. Nahmhaft machen; namngifwa. An einem nahmhaften Tage; på en wiß bestämd dag. Bei nahmhafter Strafe; wid utsadt, fastställdt straff. Eine nahmhafte Summe Geldes; en ansenlig penningesumma. Eine nahmhafte Stadt; en namnkunnig stad. S. berühmt.

Nahmkundig, i. g. L. adj. u. adv. S. nahmhaft.

Nahmenszug, s. m. et draget namn.

Nähmlich, praep. den samme. adv. nämligen. An dem nähmlichen Tage, i. g. L., på samma dag.

Nähren, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben; föda, nära, fig. underhålla, styrka. Sich blos mit Kräutern nähren; nära sig endast med örter. Eine nährende Speise; en mat som närer. Eine Schlange im Busen nähren; föda en orm i egen barm. In solchen Grundsätzen genährt; uppfödd uti sådana grundsatser. Geduld durch Religion genährt und durch Schicksale gehärtet; tolamod styrkt af Religionen och härdadt igenom swåra öden. Das Andenken davon nährt ihre Traurigkeit; åminnelsen däraf underhåller hennes sorg.

Nahrhaft, adj. u. adv. närande, födande. Eine nahrhafte Speise; en födande mat, dryg spis. Ein nahrhaftes Handwerk i. g. L. et handtwerk som föder sin Man. Ein nahrhaftes Erwerbmittel; en god födkrok. Ein nahrhafter Mann, i. g. L. en idog Man. Ein nahrhafter Ort; en ort som har mycken rörelse.

Nahrhaftigkeit, f. f. en saks, särdeles matens, födande kraft.

Nahrlos, adj. u. adv. näringslös, som ej giswer födan, ej är närande såsom mat. Eine nahrlose Kunst; en brödlös konst. Ein nahrloser Ort; en ort hwaresi intet är mycket at förtjena. Eine nahrlose Bedienung; et magert ställe. Nahrlose Zeiten; swåra tider.

Nahrlosigkeit, f. f. näringslöshet, brödlöshet, swårighet at förtjena födan.

Nahrstand, i. g. L. f. m. hushållsstånd.

Nahrung, f. f. näring, föda, uppehälle. Das Kind im Mutterleibe hat seine Nahrung von der Mutter; fostret i Moderlifwet får sin näring af modern. Die Milch giebt viele Nahrung; mjölken har mycket födande kraft. Alles was zur Nahrung gehört; alt hwad som hörer til födan. Seine Nahrung suchen; söka sitt lifs uppehälle. Hier ist schlechte Nahrung; här står inter mycket at förtjena. Einer gewissen Nahrung nachgehen; idka et wist näringsfång. Keine Nahrung haben; ej hafwa at lefwa uta. Da ist viele Nahrung im Lande; där är mycken rörelse i landet. Jemanden seine Nahrung nehmen; taga någon brödet ur munnen. Das gab ihrer alten Feindschaft immer Nahrung; det underhöll den gamla fiendskapen ibland dem. Hier findet er Nahrung für seine Wißbegierde; här finner han medel at förnöja sin wettgirighet.

Nahrungsart, f. f. näring, näringsfång, födkrok.

Nahrungsmittel, f. n. näringsmedel, födkrok.

Nahrungssaft, f. m. S. Milchsaft.

Nahrungssorge, f. f. omsorg för näringen, sorg huru man skall föda sig.

Nahrungssteuer, f. f. Gewerbesteuer; skatt som hwar och en måste betala af sin näring eller handtering.

Naht, f. f. Nähte, pl. söm, foaning, båste. Die Nath ist aufgegangen; sömmen har sluppit up. Trockne Nähte (Chirurgie) Heftpflaster, die man mit Faden an einander zieht; torra häfter, Suturae siccae, til åtskilnad ifrån Suturae cruentae, då huden genomstickes. Jemanden auf die Nath fühlen, i. g. L. utforska någon, sätta honom på prof.

Nähterei, f. f. sömmeri, syarbete.

Nähterin, f. f. sömerska.

Name, S. Nahme.

Nämlich, adv. S. nähmlich.

Narf, f. m. Näpfe; et litet djupt fat, en liten skål. S. Schüssel, Schaale.

Naphtha, f. f. ohne pl. Bergöl, Steinöl; Näphtha, Bitumen Naphtha, *Wall.*

Narbe, f. f. Narben, pl. 1. ärr, 2. narf. Die Wunde wird wohl eine starke Narbe geben; det bliswer wål et stort ärr efter såret. Die Narbe im Leder; narf på lädret. Die Narbe bei den Blumen; märke, Stigma. Die Narbe an dem Samen der Gewächse; fröbaa, *Förl.* Hilum.

Narben, v. n. mit dem Hfw. haben; sätta ärr, ärra sig, v. a. bei den Weisgärbern; skafwa af håret eller ullen på skinnen.

Narbenseite, f. f. narfsida.

Narbig, adj. u. adv. ärrig, it. som har narf.

Narcisse, f. f. S. Narzisse.

Narde, f. f. Spikenarde; Andropogon nardus. Die cretische Narde; Valeriana Celtica. Wilde Narde; hasselört. S. Haselwurz.

Nardengras, f. n. ångborst. S. unter Gras.

Nardenkraut, f. n. swartkumin. S. unter Kümmel.

Narr, n W. f. m. Narren, pl. narr, tok, gäck, dåre, fåne, en ofornuftig, narraktig, tokig, dumm, enfaldig, fiollig, fånig menniska. Ein wahnwitziger Narr; en galen, en dåre. Ein ganz wahnsinniger

niger Narr; en fåne. Ein Narr in Mienen und Geberden; en gäck. Ein Narr, ein Thor, ein unkluger Mensch, der alles übertreibt; en tok. Ein Hansnarr, n. W. Harlekin; gyckeltok. Ein halber Narr; en som har någon anstöt af tokughet, af galenskap. Ein guter Narr; en god enfaldig, en för godhjertad karl. Einen Narren abgeben; upföra sig som en tok. Jemand zum Narren haben; göra gäck af någon. Sich zum Narren studieren, i. g. L. blifwa tokug af för mycken läsning. Ich will sein Narr nicht seyn; jag will ej låta narra mig af honom. Einen Narren an jemand gefressen haben, n. R. kasta en blind kärlek på någon. Sprw. Einem jeden Narren gefällt seine Kappe; narren behagar sitt eget wis. Ein Narr versteht keinen Scherz; narren skall man ej sticka fingern i munnen. Narren und Kinder reden die Wahrheit; narrar och barn tala gemenligen ofördäckt, o. d. m.

Narren, i. g. L. v. a. Narriren, n. W. genarret, p. narra, narras, handla tokugt, it. skämta, v. n. mit dem Hfsw. haben; gäckas, tokas.

Narrenaufzug, i. g. L. s. m. et däraktigt uptåg.

Narrenfrage, s. f. en tokug fråga.

Narrengeschwätz, s. n. tokugt tal.

Narrenhaube, s. f. S. Narrenkappe.

Narrenhaus, s. n. dårhus.

Narrenhäuschen, s. n. dårkoja.

Narrenkappe, s. f. en kåpa eller hufwa med skälla på, som hofnarrar buro i förra tider. Sich um die Narrenkappe zanken; täfla om företrädet uti orimliga saker.

Narrenkleid, s. n. en löjelig klädning, en klädning som gycklare bära.

Narrenkolbe, s. f. en klubba som en gyckeltok brukar. it. en planta, kasedun, narrkolfwar, Typha angustifolia.

Narrenkopf, s. m. en narr, et underligt, tokugt hufwud.

Narrenliebe, s. f. en blind, oförnuftig kärlek til något.

Narrenlust, s. f. S. Narrheit.

Narrenpoße, s. f. narri, tokeri, galenskap. Narrenpoßen treiben; drifwa galenskap, galnas, tokas. Das sind Narrenpoßen; det är tokeri, det löuar ej mödan, det är ej något wärdt med.

Narrenrede, s. f. tokord, toktal.

Narrenrolle, s. f. förteckning på tokar. Eine Narrenrolle spielen; spela narr.

Narrenschelle, s. f. et slags skällor eller klockor, som tokar buro i förra tider.

Narrenschule, s. f. narrars skola.

Narrenseil, s. n. in den Redensarten: am Narrenseil ziehen, i. g. L.; wara tokugt, begå ofta och många däraktiga gerningar. Einen am Narrenseil führen; narra någon, föra honom wid näsan.

Narrenspiel, s. n. narrspel. S. Narrenpoße.

Narrenspital, s. n. S. Narrenhaus.

Narrentanz, s. m. en tokug, löjelig dans.

Narrentheidung, s. f. gäckeri, galenskap, toktal.

Narrenwerk, s. n. narrwerk, galenskap.

Narrheit, s. f. dårskap, tokeri, galenskap, oförstånd. Er hat viele Narrheiten begangen; han har begått många dårskaper. Das war eine grosse Narrheit von ihm; det war en stor galenskap af honom. Er hat seine Narrheit theuer bezahlen müssen; han har mäst dyrt betala sitt oförstånd. S. Thorheit.

Närrin, s. f. en dåra, toka, sjolla.

Närrisch, adj. u. adv. narraktig, underlig, obetänksam. Närrisch, für: toll; fånig, galen. Närrisch, für: thörigt; däraktig, tåkug. Halb närrisch; sjollig. Närrisch, für: poßierlich, lustig; tokrolig. Sich närrisch betragen; bära sig tokugt åt. Närrisch handeln; handla som en narr. Ich möchte närrisch werden; jag måtte bli rasande. Das ging mir närrisch; det gick mig underligt. Närrisch zufahren; rusa obetänksamt fram.

Narwall, s. m. Einhorn, Seeeinhorn; en art hwalfisk, Narhwal, Monodon Monoceros.

Narzisse, s. f. narcißa, Narcissus. Die gelbe unächte Narzisse, Osterlilie; Narc. Pseudo-Narcissus. Um das Grab Cicero zu Veletri wachsen so viele Narzissen, daß die Fabel von dieser Blume uns an dessen Brief an den Lucejus und andre Proben seiner Eitelkeit erinnert; omkring Ciceros graf wid Veletri wäxa så många narcißor, at fabeln, som man diktat om denna blomma, kan påminna oß tillika hans bref til Luccejus och flera prof af hans fåfänga.

Naschen, v. n. mit dem Hfw. haben; snaska, snatta. fig. af lystnad smaka på det som förbudet är. Er mag gerne naschen; han älskar at äta sötsaker, fruckt och dylickt. Die Katze kan das Naschen nicht lassen; kattan

kattan kan intet låta bli at ſtjåla. Aufs Naſchen ausgehen, i. g. L., löpa efter Fruentimmer.

Näſcher, ſ. m. Näſcherin, ſ. f. en älſkare af ſötſaker, en läcker tand, ſnaſker, it. en ſom är begifwen på hemlig och olofflig kärlek.

Näſcherei, Naſchluſt, ſ. f. Naſchhunger, ſ. m. kräslighet, lyſtnad efter klifs och olofflig kärlek it ſötſaker S. Naſchwerk.

Naſchhaft, adj u adv begifwen på klifs, o. d. m.

Naſchhaftigkeit, ſ. f. lyſtnad efter klifs och ſötſaker.

Naſchmaul, n W. ſ. n. S. Näſcher.

Naſchwerk, ſ. n. ſnaſk, ſötſaker, klifs.

Naſe, ſ. f. Naſen, pl. näſa. Eine platte, ſtumpfe, aufſtehende, Habichts-Naſe; en bred, trubbig, upſt ende, krok-näſa. Durch die Naſe reden; tala i näſan. Redensarten i. g. L. ſind: Die Naſe rümpfen, aufwerfen; ſätta näſan i wädret, betyga ſitt förakt, ſin wederwilja för något. Die Naſe hängen laſſen; ſkämmas. Er hat eine gute Naſe; han kan ſnart märka något. Der Hund hat eine gute Naſe; hunden har godt wäderkorn. Eine dünne Naſe haben; hafwa ſin luckt. Die Naſe in alles mit haben, in alles mit ſtecken u. R. bry ſig om alt. Einen bei der Naſe herum führen; draga någon wid näſan. Er läßt ſich nicht bei der Naſe herumführen; han har ſkinn på näſan. Einem eine Naſe drehen, anſetzen; inbilla en något. Eine wächſerne Naſe aus einem Geſetze machen; wränga en lag, ſom man will. Einen etwas in die Naſe reiben; kaſta en något i näſan, förehälla, förebrå en något. Eine Naſe bekommen; få en läng näſa, få afſlag på ſin begäran, blifwa bedragen i ſitt hopp. Einem eine Naſe geben; gifwa någon en ſkrapa. Sich die Naſe verbrennen; få näſbränna. Nimm dich ſelbſt bei der Naſe; tag dig ſelf om näſan, gack til dig ſelf. Er ſieht nicht länger als die Naſe reicht; han ſer ej längre an näſan är läng. Die Naſe ins Buch ſtecken, u. R.; hänga näſan i boken, läſa, ſtudera. Die Naſe ſehr hoch halten, tragen; wara ſtolt, hafwa höga tankar om ſig ſelf. Das ſticht ihm in die Naſe; det behagar honom, han har wäl luſt därtil. Uti bergwerk kallas ſpetſen på en blåsbälg; die Naſe. Die Naſe an den Dach und Holzziegeln; krok på taktegel.

Naſehorn, ſ. n. noshörning. R. Rhinoceros.

Naſehornkäfer, ſ. m. S. unter Käfer.

Näſeln, v. a. bei den Jägern; nosa, näsja. S. Schnuppern, ſchnuffeln.

Naſenband, ſ. n et band om näſan, nosrem på en hafttöm, ſpikgrimma ſom man binder på fölugnar och kalfwar, när de ſkola wänjas af, noskorg ſom man ſätter på folkſkna djur.

Naſenbein, ſ. n. näsben.

Naſenbluten, ſ. n. näsblod.

Naſenflügel, ſ. m. köttet eller bruſket, ſom formerar näsborarna, ſidorna på näsborarna.

Naſengeſchwür, ſ. n. et ſtinkande ſår i näſan, Polypus naſi.

Naſenhauch, ſ. m. andande genom näſan.

Naſenhaar, ſ. n. hår i näſan.

Naſenhaut, ſ. f. ſkinn i eller på näſan.

Naſenknorpel, ſ. m. näsbruſk.

Naſenkorb, ſ. m noskorg S. Maulkorb.

Naſenkuppe, ſ. f. S. Naſenſpitze.

Naſenloch, ſ. n. Naſenlöcher, pl. näsbor, näsborar.

Naſenpolyp, ſ. m. S. Naſengewächs.

Naſenriemen, ſ. m. nosrem på betſel eller grimma.

Naſenring, ſ. m. nosring.

Naſenſpitze, ſ. f. nästipp, näsrot, bruſket wid näſan.

Naſenſchneller, Naſenſtüber, ſ. m. näsknäpp, näsſtyfwer fig. näsbränna. Einem Naſenſtüber geben; knäppa en på näſan.

Naſentropf, ſ. m. näspärla, en droppa ſom i ſtark köld hänger wid näſan.

Naſenzäpflein, ſ. n. ſmå klutar at ſticka i näſan.

Naſenzipfel, ſ. m S. Naſenſpitze.

Naſeweis, adj. u adv näswis.

Naſeweisheit, ſ. f. näswishet.

Nashorn ſ. n S. Naſehorn.

Naſig, adj. u adv. in Zuſammenſetzungen, großnaſig, krumnaſig, ꝛc. den ſom har en ſtor, en kroknäſa, o. ſ w.

Naß, adj. u. adv. wåt, wåtſkig, fuktig. Naß von Regen; wåt af rägn. Ein naſſer Boden, naſſes E. dreich; en fuktig, wåtſkig mark. Naſſes Wetter; wått wäder, nederbörd. Naß machen; göra wått, wåta, fuckta, watna. Naſſe Waaren; wåtwaror. Naſſes Holz; rå och ſur wed. Das wird noch naſſe Augen ſetzen; det lärer än koſta många tårar. Ein naſſer Bruder, i. g. L. en ſom är begifwen på ſupa, ſupbroder.

Naß-

Naß, Poet. W. f. n. en flytande kropp, en dryck.

Näſſe, ſ. f. wåthet, fucktighet, wåta, nederbörd. Die Herbſtnäſſe; höſtwåta. Die viele Näſſe hat den Baumfrüchten geſchadet; den wåta wåderleken har ſkadar trädsfruckten. Das kommt von der vielen Näſſe des Frühjahrs; det kommer utaf mycken nederbörd wid wårtiden. Näſſe von ſich geben, als z. E. eine Wunde; wåtſka ſig. S. näſſen.

Naſſel, ſ. f. S. Kellerwurm.

Näſſen, v. n. mit dem Hfw. haben, genäßt, p. wåtſka ſig, wåtſkas, giſwa wåtſka ifrån ſig.

Näßlich, i. g. L. adj. u. adv. wåtaktig, wåtſkig.

Naht, ſ. f. S. Naht.

Näther, ſ. m. S. Strichzaun.

Nation, ſ. W. ſ. f. folk, folkſlag uti et wißt Land, Nation.

National, f. W. adj. u. adv. det ſom tillhörer, eller finnes hos alla uti et helt land, wid et wißt folkſlag, allmännt, det ſom characteriſerar en hel Nation.

Nationalerziehung, ſ. f. den allmänna, offentliga upfoſtran uti et land.

Nationalfehler, ſ. m. en laſt ſom finnes hos et folk i allmänhet.

Nationalfeſt, ſ. n. en högtid ſom firas af en hel Nation.

Nationalgeſang, ſ. m. ſång och poeſie ſom är en wiß Nation egen.

Nationalſitten, ſ. pl. et folks hemſeder.

Nationalſtolz, ſ. m. ſärdeles högt wärde ſom et folk ſätter på ſig ſielf, ſitt land, ſin ålder, ſina egenſkaper, ſin frihet, regering, o. ſ. w.

Nativität, ſ. W. ſ. f. födelſeſtund, planet ſom man födes under. Sich die Nativität ſtellen laſſen; låta uttyda ſig hwad någons planet utwiſar.

Nativitätſteller, ſ. m. planetſtållare, ſom ſpår någons öden af planetarnas ſtållning wid des födelſe.

Nativitätsſtellung, ſ. f. planets-tydning, eller ſpådom inrättad efter planeternas ſtållning wid ens födelſeſtund.

Natter, ſ. f. orm, Coluber. Natter, Ringelnatter; ringorm, tomtorm; Coluber Natrix. Natter, Otter; huggorm, Coluber Berus. Vipernatter; en hel ſwart huggorm, Coluber Preſter.

Natterhals, ſ. m. göktyta. S. Wendehals.

Natterkraut, ſ. n. Natterwurz, Schlangenhaupt, Otternkopf; ſlåkunter, Echium vulgare.

Natternmilch, ſ. f. ſwinrot, ringormrot. Scorzonera humilis.

Natterwurz, ſ. f. eine Art Wegetritt; röd ormrot, *K. M. T.* Polygonum Biſtorta.

Natterzunge, ſ. f. en giftig tunga 2. eine Pflanze; låketunga, Ophioglosſum.

Natur, ſ. f. (Naturen, pl. iſt nur in einigen Fällen gebräuchlich); natur, ordning och kraft af de naturliga ting, deras art och beſkaffenhet. Die Natur des Menſchen; menniſkans lynne, medfödd böjelſe, ſkicklighet, ſom hon ej genom konſt förwärfwat ſig. Das iſt ihm in der Natur zuwider; det är emot hans natur. Die Natur iſt mit wenigem zufrieden; Naturen är med ringa nöjd. Das Geſetz der Natur; den naturliga lagen. Im Stande der Natur leben; lefwa uti det naturliga tilſtåndet. Der Sammetrok verändert die Natur ſo wenig als das Löwenfell; ſammetsrocken förändrar menniſkans lynne åfwen ſå litet ſom leſonhuden. Der Stand der Natur, im Gegenſatz des Standes der Gnaden; menniſkans tilſtånd utom Guds nåd. Das Licht der Natur, im Gegenſatz der Offenbarung; förſtåndets ljus i motſats af uppenbarelſens. Der Natur getreu bleiben; följa naturen. Nach dem Lauf der Natur; efter naturens lag eller lopp. Der Natur gemäß leben; lefwa förnuftigt. Er hat eine ſchwache Natur; han har en ſwag hälſa. Die Schuld der Natur bezahlen; dö. Die ganze menſchliche Natur empört ſich gegen eine ſolche Grauſamkeit; hela den menſkliga naturen upreſer ſig emot en ſådan grymhet. Mit dem Frühling erwacht die ganze ſchöne Natur; wåren upwäcker hela den angenäma naturen. Alle Bande der Natur auflöſen; upplöſa, ſönderſlita alla ſållſkaps eller ſlägtſkaps-band. Bei ihr iſt alles Natur; det är ingen konſt utan alt naturligt, otwunget wåſen, medfödda gåfwor hos henne. Die Natur thut keinen Sprung; naturen werkar beſtändigt i ſammanhang, och hoppar aldrig ifrån en orſak af en beſkaffenhet, til en wärkning af en annan. Die Natur der Sache bringt es ſo mit ſich; ſakens art och beſkaffenhet medförer ſådant.

Naturalien, ſ. pl. für: natürliche durch Kunſt noch wenig veränderte Körper; de naturliga kroppar, naturalier. it. Landsproducter.

Naturaliencabinet, ſ. n. Naturaliensamm-lung, ſ. f. naturaliesamling.
Naturalienlieferung, ſ. f. afrad, utſkylder i natura, ränta i perſedlar och deras betal-ning eller aflefwering.
Naturaliſiren, v. a. 1. uptaga en utlänning ibland landets barn, gifwa honom samma friheter och förmåner ſom de infödde haf-wa 2. göra gängbar, införa, uptaga et ord, en wana, o. ſ. w.
Naturaliſirung, ſ. f. någons uptagande ibland de infödda, et ords antagande i et ſpråk, o. ſ. w.
Naturalitätsbrief, ſ. m. lagligt witnesbörd eller ſkriftligt bewis, at en är uptagen ibland landets barn.
Naturalismus, ſ. m. Gudsdyrkan grundad på Naturens ljus, med förkaſtande af Up-penbarelſens.
Naturaliſt, ſ. m. Naturaliſt, d. å. 1. den ſom nekar uppenbarelſen. 2. i g. L. en ſom utan all tilhjelp af konſtens reglor eller andras underwisning, blott genom en na-turlig fallenhet ſkaffat ſig någon wiß fär-dighet i en ſak.
Naturbegebenheit, ſ. f. märkwärdighet ſom wiſar ſig i naturen.
Naturell, ſ. W. ſ. n. en menniſkas med-födda art och böjelſe, kynne, lynne, ſnille, ſinneslag. Ein glückliches Naturell haben; wara qwick. Ein gutes Naturell haben; hafwa et godt ſinnelag. Ein eigenſinniges Naturell haben; wara et enwiſt hufwud.
Naturforſcher, ſ. m. Naturforſcherin, ſ. f. Naturforſkare.
Naturforſchung, ſ. f. forſkande uti naturen.
Naturgabe, ſ. f. en naturlig, en medfödd gåf-wa eller ſ. cklighet. Er hat ſchöne Natur-gaben; han har wackra naturgåfwor.
Naturgeſchichte, ſ. f. Naturhiſtorie; Natur-hiſtoria, naturkänning.
Naturgeſetz, ſ. n. 1. naturlig lag. 2. rörel-ſens lag.
Naturkenner, ſ. m. Naturkännare.
Naturkenntniß, ſ. f. naturkänning.
Naturkraft, ſ. f. naturens kraft.
Naturkunde, ſ. f. naturkunnighet.
Naturkundige, ſ. f. Naturkunnig.
Naturlehre, ſ. f. Naturwetenſkap, Phyſik.
Natürlich, adj. u. adv. naturlig, ſom ſker en-ligt med naturen, efter naturens lagar, med-född, egen, liflig. Der natürliche Tod; en naturlig död i motſats af en wåldſam Der natürliche Tag, Aſtron.; tid ſå länge ſolen är uppe om dagen. S. Taglänge.
Das ſind natürliche Pflichten; det äro pligter, ſom naturen, ſom förnuftet pålägger oß. Eine natürliche Schreibart; en lätt, otwungen ſkrifart. Die natürliche Magie; naturens konſt. Ein natürlicher Gedanke; en tanke ſom hwar och en ſtraxt faller på. Eigenſinn iſt den Kindern na-türlich; enwishet är barnen medfödd. Das iſt ſein natürliches Haar; det är hans eget hår. Ein natürlicher Sohn; en naturlig ſon, en ſon ſom är född utom äg-tenſkap. Unſere neuen Schauſpieldichter drücken ſich bisweilen zu natürlich aus; wåra nyare comedieſkrifware ſtöta under-ſtundom emot anſtändigheten uti alt förmyc-ket naturliga uttryck. Das Bild ſieht natür-lich ſo aus wie er; afbilden, tekningen liknar honom ganſka noga. Eine Sache natürlich abbilden; afmåla en ſak ganſka lifligen. Das ging gewiß nicht natürlich zu; det gick wißt intet rätt til.
Natürlichkeit, ſ. f. en ſaks egenſkap at wara enlig med naturen. Die Natürlichkeit der Schreibart; ſkrifartens otwungenhet.
Naturlicht, ſ. n. förnuftets ljus, naturlig kännedom.
Naturmenſch, ſ. m. en menniſka uti natur-ligt tilſtånd, utan all borgerlig författning och lag, utan all upfoſtran.
Naturpflicht, ſ. f. en naturlig ſkyldighet, en pligt, hwartil hwar och en af den natur-liga lagen förbindes.
Naturrecht, ſ. n. Recht der Natur; Natur-rätt. Natur und Völkerrecht; natur- och folkrätt.
Naturreich, ſ. n. naturens-rike.
Naturſpiel, ſ. n. et ſpel af naturen.
Naturtrieb, ſ. m. en naturlig drift, naturens drift. Mitleidig ſeyn iſt bei ihm ein bloſſer Naturtrieb; medlidandet är hos honom en blott naturlig drift.
Naturvolk, ſ. n. et folk ſom lefwer blott i naturligt tilſtånd. S. Wilde.
Naturwiſſenſchaft, ſ. f. Naturwetenſkap.
Naturwechſel, ſ. m. förändrings-lag.
Naturwürkung, ſ. f. en naturens werkan.
Neapolitaniſch, adj. neapelſk.
Nebel, ſ. m. Nebel, pl. Ein dicker Nebel; et töcken. Ein dünner Nebel; dimba. Ganz dünner leichter Nebel dicht an der Erde; jordrök. Einen Nebel vor die Au-gen haben, wie durch einen Nebel ſehen; fig. ej ſe klart och tydligen Dies Land iſt noch mit Nacht und Nebel bedeckt; et tjockt mörker betäcker detta landet ännu.

Einem

Einem einen Nebel vor die Augen machen; slå någon blådunster för ögonen. Bei Nacht und Nebel ausziehen, i. g. L. maka sig hemligen undan.

Nebelbank, s. f. Seefarth; en dimba som ligger på ytan af sjön eller wid stranden, och ser ut som det wore en ö, en strand.

Nebeldunst, s. m. en upstigande dunst af dimba, jordrök.

Nebelgrau, adj. u. adv. gråaktig som et töken.

Nebelicht, adj. u. adv. töckenaktig. Ein nebelichter Stern; en töckenaktig stjerna.

Nebelig, adj. u. adv. dimbug, töcknig.

Nebelkappe, s. f. rågnkappa, karpus.

Nebelkrähe, s. f. kråka. S. Krähe.

Nebeln, v. n. mit dem Hfw. haben; bliswa dimbugt, upstiga som töcken. Es nebelt; det är eller blir dimbugt, en dimba stiger up.

Nebelstern, s. m. Astronomie; en töckenaktig stjerna, som ser ut som et litet moln eller som en ljus fläck på himmeln.

Neben, praep. cum accus. u. abl. bredwid, hos, jämte, med, näst, wid. Neben einander; jämte eller bredwid hwarannan, i rad. Sie stunden neben einander, als er auf sie zufiel; de stodo bredwid hwarannan, när han rusade på dem. Neben jemand liegen; ligga hos någon. Er leidet keinen neben sich; han tål ingen jämte sig. Zugleich neben andern um einen Dienst anhalten; söka tillika med andra en tjenst. Neben seinem Studieren muß er auch die Leibesübungen nicht versäumen; näst det at han studerar flitigt bör han ej heller försuma kroppsöfningar. Neben dem Ufer; wid sjöbrädden.

Neben, adv. Nebenan; tätt bredwid. Neben bei, nebenher, nebenhin, nebenzu; bredwid, på sidan, utmed, därjämte. Neben bei dem Flusse; ut med strömen. Nebenher bei jemand gehen; gå wid någons sida. Neben hin schiessen; skjuta miste. Neben ausschlagen, von Bäumen und Pflanzen; slå ut på sidan. Neben eindringen; tränga sig med in, o. s. w.

Nebenabschied, s. m. et beslut på Riks eller Landtdagar, som jämte hufwudbeslutet kundgöres.

Nebenabsicht, s. f. biafsigt.

Nebenallee, s. f. en med trän besatt spatsergång, wid sidan af hufwudgången.

Nebenaltar, s. m. bialtar, mindre altar.

Nebenamt, s. n. S. Nebenbedienung.

Nebenarbeit, s. f. biarbete.

Nebenartikel, s. m. biartikel, i motsats af hufwudartikel.

Nebenauflage, s. f. utomordentlig pålaga eller gärd.

Nebenbank, s. f. sidobänk.

Nebenbedienter, s. m. den som tjenar tillika med någon, medbetjent.

Nebenbedienung, s. f. en syssla som skötes bredwid en annan.

Nebenblatt, s. n. bihang til et papper. In der Botanik, skärm, Retz. Bractea.

Nebenbegriff, s. m. in Gegensatz des Hauptbegriffs; et begrep som jämte et annat ledes af samma sats eller grund. Das Wort hat einen gewissen unanständigen Nebenbegriff; detta ordet har tillika en wiß oanständig betydelse.

Nebenbei, adv. S. Neben.

Nebenbericht, s. m. afwikning ifrån hufwudberättelsen til en mindre märkwärdig sak.

Nebenbeweis, s. m. et mindre bewis eller skäl utom hufwudskälet.

Nebenbruder, s. m. medbroder.

Nebenbuhler, s. m. medtäflare. S. Mitbuhler.

Nebenbürge, s. m. S. Rückbürge.

Nebenchrist, s. m. Jämnchristen.

Nebending, s. n. S. Nebensache.

Nebeneinander, adv. S. Neben.

Nebenessen, s. n. Nebengericht, s. n. birätt.

Nebenfabel, s. f. bisaga. S. Zwischenfabel.

Nebenfach, s. n. sidolåda, mindre afdelning.

Nebenfarbe, s. f. färg utom hufwudfärgen.

Nebenfigur, s. f. Beiwerk; en figur utom hufwudfiguren.

Nebenflügel, s. m. en flygel bredwid en annan.

Nebenfrage, s. f. en fråga som på wißt sätt flyter utur hufwudfrågan.

Nebenfrau, s. f. Beischläferin; et Frauentimmer, som lefwer ihop med en Mansperson utan at wara gift med hönom. Er hält sich viele Nebenfrauen, i. g. L. han håller sig åtskilliga bi-hustrur.

Nebengang, s. m. sidogång, biwäg, afwäg. S. Abweg.

Nebengasse, s. f. Nebengäßchen, s. n. gränd, liten gränd.

Nebengebäude, s. n. sidobyggnad, flygelbyggnad, små byggningar omkring hufwudbyggningen.

Nebengemach, s. n. S. Nebenzimmer.

Nebengeschäfte, s. n. bisyßla, en syßla som man sköter wid lediga stunder.
Nebengeschöpf, s. n. S. Mitgeschöpf.
Nebengesell, s. m. medgesäll, kamrat.
Nebengestell, s. n. en ställning utom hufwudställningen.
Nebenglied, s. n. en medlem, S. Hauptglied.
Nebengraben, s. m. et dike utom hufwuddiket.
Nebengrund, s. m. bi-orsak, mindre orsak.
Nebengut, s. n. et gods som lyder under et annat, S. Hauptgut.
Nebenhandlung, s. f. in einem Gedicht; Episode, bi-äfwentyr.
Nebenhaus, s. n. nästa hus intill.
Nebenher, adv. S. Neben, adv.
Nebenhof, s. m. en liten tomt eller gård bredwid en annan.
Nebenkammer, s. f. sido-kammare.
Nebenkirche, s. f. Filial, Tochterkirche; annexkyrka.
Nebenklage, s. f. et nytt klagomål hwartill sjelfwa, hufwudklagan gifwit anledning.
Nebenknoten, s. m. knut bredwid hufwudknuten.
Nebenlade, s. f. bilåda.
Nebenland, s. n. Nebenländer, pl. bi-länder.
Nebenlaufgraben, s. m. en larm af en löpgraf.
Nebenlehn, s. n. en förläning jämte hufwudlänet.
Nebenlinie, s. f. bi-linia.
Nebenmann, i. g. L. s. n. den som står tätt bredwid en annan, knä-kamrat. it. en mansperson, med hwilken et gift Fruentimmer hafwer et olofligt umgänge.
Nebenmensch, s. m. 1. wår näste, 2. i. g. L. hjelphustru, bipiga, som också kallas: Nebenmagd.
Nebenmittel, s. n. bi-medel, det som brukas jämte et annat.
Nebenmodus, s. m. så kallas uti Pommern et slags mantalspenningar af obesutna fria personer i de kongliga Amterna
Nebenmond, s. m. wädermåne, Paraselene.
Nebenpacht, s. f. Nebenpachtung; underpaktning, it. små inkomster jämte hufwudräntan.
Nebenpächter, s. m. underförpaktare.
Nebenpfarre, s. f. S. Nebenkirche.
Nebenpfeiler, s. m. en pelare bredwid hufwudpelaren, sidopelare.
Nebenpforte, s. f. en liten port jämte den större, stegluckan i en stadsport.
Nebenplanet, s. m. drabant. S. Trabanten.
Nebenpunkt, s. m. en punct utom hufwudpuncten, bisak, sak för sig sjelf.
Nebenreceß, s. m. en förlikning, förordning utom hufwudförlikningen eller förordningen. S. Receß.
Nebenrechnung, s. f. bi-räkning.
Nebenquelle, s. f. bikälla, mindre källa
Nebenrolle, s. f. en af de mindre personers handlingar uti et skådespel eller ock i allmänna lefwernet.
Nebensache, s. f. bisak, småsak, lappri. Sich mit Nebensachen aufhalten; uphålla sig wid det som ej hörer til saken. Das Studieren ist nur eine Nebensache für ihn; han studerar endast för to skull, när det honom behagar, wid lediga stunder.
Nebensatz, s. m. en sats utom hufwudsatsen
Nebenschlüssel, s. m. en dyrk, en hemlig nyckel.
Nebenschößling, s. m. utskott på trädet. S. Wasserreis.
Nebenschreiben, s. n. et bref bredwid et annat.
Nebenseite, s. f. affida. Die Sache hat noch eine Nebenseite; den saken kan betracktas ännu på en annan sida.
Nebensiegel, s. n. et sigill som sättes emot et annat på wänstra sidan.
Nebensonne, s. f. wädersol.
Nebensprosse, s. m. en telning som skjuter ut på sidan.
Nebenstrahl, s. m. en stråle bredwid en annan.
Nebenstrasse, s. f. gränd.
Nebenstrich, s. m. strek jämte hufwudstreket.
Nebenstube, s. f. S. Nebenzimmer.
Nebenstück, s. n. bistyck.
Nebenstunde, s. f. hwilostund, lediga stunder.
Nebenthüre, s. f. en liten dör bredwid en större, it. lönndör.
Nebenumstand, s. m. små omständigheter, jämte hufwudomständigheten.
Nebenursache, s. f. bi-orsak, tilfällig orsak.
Nebenstück, s. n. et stycke jämte et annat. Nebenstücke eines Guts; underliggande gods.
Nebentisch, s. m. et särskildt bord jämte et annat. it. kammarbord.

Neben-

Nebenverstand, s. m. twetydighet, undantag, förklaring eller förstånd på et ord, som man har i sinnet, och som wanligen annorlunda förstås af en annan.

Nebenvormund, s. m. en förmyndare jämte en annan, den ändra förmyndaren.

Nebenweg, s. m. bi-wäg, afwäg, fig. omswep, tonster, undanflygt.

Nebenweib, s. n. S. Nebenfrau.

Nebenwerk, s. n. biwerk. it. S. Nebensache.

Nebenwind, s. m. biwind, sidowind.

Nebenwort, s. n. Beiwort, Zuwort; Adverbium.

Nebenzeit, s. f. S. Nebenstunde.

Nebenzeuge, s. m. den som wittnar med andra.

Nebenzimmer, s. n. et rum bredwid et annat, cabinet, sidokammare, smårum.

Nebenzoll, s. m. tull utom hufwudtullen.

Nebenzweck, s. m. S. Nebenabsicht.

Nebenzweig, s. m. bi-telning.

Nebst, praep. jämte, tillika med. S. mit.

Necken, i. g. L. v. a. geneckt, p. bry hwarandra, retas, gnabbas.

Neckerei, s. f. bryderi, gnabb, små stridigheter, som tjena endast at reta hwarandra. Aus der Neckerei ward Ernst; ifrån narri kom det til alfware.

Neckisch, i. g. L. adj. u. adv. som lätt låter reta sig, it. underlig, tokrolig. S. possierlich.

Neckstein, s. m. (Bergbau); en mycket strång flytande tennmalmart.

Neffe, s. m. Broder eller Systerson. Broder eller Systers son-son eller dotter-son. Romerska Kejsaren kallar de andeliga Kurfurstar: Neffen, och de werldsliga; Oheime, S. Oheim. Des Pabstes Neffen. S. Nepoten.

Negotiant, s. W. i. g. L. s. m. Handelsman, it. den som handlar om en wigtig sak, som om fred, o. d. m.

Negotiiren, s. W. i. g. L. v. a. handla. Frieden negotiiren; handla om, förmedla fred. Geld negotiiren; komma öfwerens om penningelån.

Neger, s. m. Neger. Wenn ein Neger in Westindien 8 bis 9 Jahr lebt, so hat er dem Eigenthümer sein Kapital reichlich eingebracht; om en Neger i Westindien lefwer 8 til 9 år, så har han rikeligen betalt sig.

Negersklave, s. m. negerslaf.

Nehmen, v. a. ich nehme, du nimmst, er nimmt, pr. nahm, imp. ind. nähme, imp. conj. nimm, imp. genommen, p. taga. In Empfang nehmen; taga emot. Die Sache vor der Hand nehmen; företaga saken. In Arbeit nehmen; börja at arbeta på något. Er nimmt sich gute Zeit dazu; han gifwer sig god tid därtil. Sich zu viel heraus nehmen; taga sig för mycken frihet, myndighet, wara för tiltagsen. Ich will die Sache über mich nehmen; jag will swara för saken. Einen beim Kopf nehmen, fig. sätta någon i häckte. Die Gelegenheit nehmen wie sie kommt; nyttja tilfället som det kommer. Er will die Post nehmen; han will resa med posten. Wie viel nimmt er für die Waare; hwad fordrar han för waran? Geld nehmen, für: sich bestechen lassen; taga mutor. Einem seinen Dienst nehmen; sätta någon ifrån tjensten. Im Ernst nehmen; uptaga för alfware. Ich mag die Sache nehmen, von welcher Seite ich will; jag må betrakta saken, på hwilken sida jag will. Was soll ich daraus nehmen; hwad skall jag sluta däraf? So wie man es nehmen will; alt som man will uttyda, förklara det. Im Ganzen genommen; när man betraktar saken öfwer hufwud, i allmänhet. Gute Freunde müssen nicht alles zu genau nehmen; alt för noga minskar wänskapen. Fürlieb nehmen; hålla til goda. Er hat sich nicht gut dabei genommen; han har ej angripit saken på rätta sättet, ej tagit henne på rätta foten, ej tagit et godt parti, ej gjordt som han borde göra. Zu viel zu sich nehmen, i. g. L.; äta eller dricka för mycket. Das nimmt und giebt mir nichts; det kan hwarken skada eller hjelpa mig.

Nehmen, v. n. taga. Schaden nehmen; taga skada, blifwa skadad. Einen Anfang nehmen; taga sin början. Ein Ende nehmen; slutas. Man wird sehen, was das Spiel für ein Ende nimmt; får se huru leken lycktas. Es nimmt mich Wunder, daß er darin willigt; jag undrar på, at han gifwer sitt samtycke därtil.

Nehmen, s. n. tagande.

Nehmer, i. g. L. s. m. Es giebt mehr Nehmer als Geber; det äro flere som taga än som gifwa. Viele Freier und wenig Nehmer; många friare, men få som wärkeligen tänka på ägtenskapet.

Nehmlich, S. Nähmlich.

Neid, ſ. m. ohne pl. afwund, afwundſjuka, mißunſamhet. Der Neid verzehrt ihn, er will für Neid berſten, i. g. L.; han plågas, förtäres af afwundſjuka Der Vorzug wird ihm vielen Neid erwecken; detta företrädet lärer ſkaffa honom mycken afwund.

Neiden, v. a. afwunda, afwundas, mißunna. S. beneiden.

Neider, ſ. m. Neidhart, i. g. L. Neidhammel, n. W. mißunnare, en afwundſjuk menniſka, afwundsman.

Neidiſch, adj. afwundſjuk, afwundsfull, mißunſam. Einen mit neidiſchen Augen anſehen; afwundas på någon, anſe någon med afwundſjuka ögon.

Neidnagel, S. Niednagel.

Neige, ſ. f. det ſidſta ſom bliſwit qwar eller öfrigt, hällning, fig. undergång, ſlut. Hier iſt noch eine kleine Neige in der Bouteille; här har ännu bliſwit något litet öfwer i flaſkan. Der Wein iſt auf die Neige; winet är på hällningen. Bis auf die lezte Neige austrinken; dricka ut til ſidſta droppan. Die Tonne ſteht ſchon auf der Neige; dricktunnan är redan hållad. Fig. i. g. L. Es geht mit ihm auf die Neige; det lutar med honom til undergång, det är ſnart alt med honom. Sein Vermögen und ihre Schönheit geht auf die Neige; hans egendom är näſtan förſtörd, och hennes ſkönhet börjar aftaga.

Neigen, v. a. u. r. geneigt, p. bucka, buga, niga, böja, luta, ſlutta, lida, länka. Sich vor jemand neigen, von Mannsperſonen; buga, bucka ſig, S. bücken. von Frauensperſonen; niga för någon. Das Haupt neigen; luta hufwudet. Die Fläche neiget ſich nach der einen Seite; planen ſluttar åt den ena ſidan. Die Sache neigt ſich zum Schluß; ſaken lider til ſlut. Der Tag neigt ſich; det lider åt aftonen. Sich zu Ende neigen; gå til ſlut. Sich zu etwas neigen; wara böjd, benägen til något. Sein Ohr zu etwas neigen, B. R.; giſwa akt på någons ord och följa des råd. Sein Herz zu jemand neigen; fatta kärlek til någon. Jemandes Willen neigen; länka någons wilja.

Neigen, ſ. n. bugning, nigning, lutande, lidande.

Neigung, ſ. f. bugning, nigning, lutande, ſluttning, benägenhet, begärelſe, kärlek. Die Neigung des Bodens mit der Waſſerwage erforſchen; måta markens ſluttning med wattenpaßet. Er hat keine Neigung zum Soldatenleben; han har ingen böjelſe, ingen hog eller luſt til krigslefnaden. Bei ihm herrſcht die Neigung zum ſtillen und geruhigen Leben; han är mycket benägen, fallen för et ſtilla leſwerne. Das iſt eine natürliche Neigung bei ihm; det är en naturlig driſt hos honom. Seinen Neigungen Gewalt anthun; twinga ſina begärelſer. Eine Neigung zu jemand faſſen; fatta kärlek för någon.

Nein, adv. nej, aldrig, ingalunda. Er kan nie nein ſagen; han kan aldrig ſäga nej til någon, giſwa någon afſlag. Weder Ja noch Nein zu einer Sache ſagen; hwarken jaka eller neka til något.

Nektar, ſ. m. gudadryck.

Nelke, ſ. f. Nelken, pl. 1. für: Gewürznägelein; kryddneglika, blomma af Cariophyll. 2. eine Pflanze; neglika, Dianthus. Gartennelke; neglikeros, Dianthus cariophyllus. Saamennelken; neglikor ſom man låter ſtå at ſå frö utaf. Bartnelke; borſtneglika, Dianth. barbathus. Kartheuſernelke; Dianth. Carthuſiarorum. Wilde Bartnelke, wilde Nelke, Steinnelke; ſaronsblomſter, Dianth. armeria. Donner- Heide- Graß- Wieſennelke; Dianth. deltoides. Federnelke; Dianth. plumarius. Hohe Federnelke; Buſchnelke; Dianth. ſuperbus. Sandnelke; Dianth. arenarius. Muttternelken; anthophylli.

Nelkenableger, ſ. m. en afläggare af neglikor.

Nelkenbett, ſ. n. en ſång i trägårdar med neglikor.

Nelkenblüthe, ſ. f. en blomſtrande neglikeros. S. Nelkenflor.

Nelkenbraun, adj. u. adv. brun ſom kryddneglikor.

Nelkenflor, ſ. f. neglikors blomſtertid. Einen ſchönen Nelkenflor haben; hafwa många ſköna ſorter af neglikor ſom ſtå i blomma.

Nelkengeruch, ſ. m. lukt efter neglikor.

Nelkenkraut, ſ. n. Benedictwurz, ſ. f. neglikerot, Geum urbanum.

Nelkenmaß, ſ. n. et mått at måta neglikors ſtorlek med.

Nelkenmirrthe, ſ. f. Myrthus cariophyllata.

Nelkenſtaude, ſ. f. neglikeſtånd.

Nelkenſtein, ſ. m. neglikeſten, *W.* Cariophyllites.

Nelkenſtrauß, ſ. m. en kryddqwaſt af neglikor.

Nelkenſtock, ſ. m. S. Nelkenſtaude.

Nelkenwurm, ſ. m. et ſlags tarmmaſkar hos fiſkar, Cariophyllus, *Bloch.*

Nelken-

Nelkenwurzel, f. f. S. Nelkenkraut.
Nelkenzimmet, f. m. bark utaf et träd, Cassia cariophyllata off.
Nemlich, adv. nämligen. S. Nähmlich.
Nennen, v. a. nannte, imp. genannt, p. nämna, kalla, namngifwa. Sich nennen; heta, kallas. Wie nennst du das; huru nämner du det? Einen bei seinem rechten Namen nennen; kalla en wid sitt rätta namn. Nach seinen Vater genannt werden; få namn efter Fadern. Er wollte die Personen nicht nennen; han wille ej namngifwa Personerna. Er nennt sich Wilhelm; han heter eller kallar sig Wilhelm. So genannt; så kallad. Oft genannt; ofta omnämd, merbemäld. Er hat keine gewisse Zeit genannt; han har ej utsatt någon wiß tid. Ein jedes Ding bei seinem rechten Namen nennen; gifwa hwar sak sitt rätta namn. Das nenne ich Freigebigkeit, i. g. L. det heter wara gifmild, det förtjenar namn af frikostighet.
Nennen, f. n. S. Nennung.
Nennbar, adj. u. adv. hwad som kan nämnas.
Nennendung, f. f. Nennfall, f. m. erste Endung, Nominativus.
Nenner, f. m. Arithmetik; nämnare.
Nennwort, f. n. Nomen.
Nepote, f. W. f. m. des Pabstes; Påfwens Broder eller Systerson, des Syßlingar.
Nerv, f. m. i. g. L. sena.
Nerve, f. f. nerf, känsloträd, eller känslosträng. Dies Gefühl, das mir so neu in jeder Nerve bebt; denne nye känseln som genomtränger hwar nerf.
Nerven, i. g. L. v. r. in der Redensart; das Pferd nervet sich; när en häst stryker sig med bakfoten på framfoten, at där blir sår utaf.
Nervenarznei, f. f. et läkemedel som styrker nerfwerna.
Nervenbein, f. n. Gedankenbein, Bogenbein, (Anatomie) Os Bregmatis.
Nervenbeschreibung, f. f. läran, beskrifning om nerfwerna, Nevrologia.
Nervengeflecht, f. n. nerf-fläta, plexus neruorum.
Nervengewebe, f. n. senewäf, i synnerhet wid ånden af muskarna.
Nervengras, f. n. sandrör. S. Rohr.
Nervenkrampf, f. m. sendrag.
Nervenkrankheit, f. f. nerfsjuka.
Nervensaft, f. m. nerfsaft, lifsandar. S. Lebensgeister.
Nervensalbe, f. f. en salfwa at styrka nerfwerna med.
Nervensystem, f. n. hela sammanbandet af nerfwerna uti en kropp.
Nervenwarze, f. f. de fina ändar eller wårtor wid ånden af känslosträngarna på tuggan och i näsan.
Nervenwurm, f. m. tagelmask. S. Fadenwurm.
Nervigt, adj. u. adv. senig, som har starka senor, fig. kraftig. Ein nervigter Arm; en senig arm, en arm som har mycken styrka. Eine nervigte Schreibart; en starkt skrifsätt.
Nessel, f. f. näßla. Grosse Nessel, Donnernessel, grosse Brenn-Nessel: Urtica dioica. Eiternessel, kleine Brenn-Nessel, Hafernessel; Urtica urens. Pillennessel, römische Nessel; Urtica pillullifera. Hanfartige Nessel; näßla med hamplika blad, Urtica cannabina. fig. kallas: Taube, todte Nessel; blindnäßla, Lamium album. Taube, todte Nessel; kallas också: das Katzengesicht, Hanfnessel; hampört, Gallopsis. Spr. Nesseln brennen Feinde und Freunde; näßlan bränner både wän och owän. Kluge Hühner legen auch wohl in die Nesseln; kloka höns wårpa och i näßlorna.
Nesselbaum, f. m. S. Zirgelbaum.
Nesselbrand, f. m. brännande med näßlor, sweda därutaf.
Nesselfieber, f. n. Nesselkrankheit, f. f. Nesselseuche, f. f. näßelfieber, näßling, Febris urticata, Uredo.
Nesselgarn, f. n. fint bomulls-garn hwaraf nätteldu̇k göres.
Nesselkönig, f. m. S. Zaunkönig.
Nesselkrankheit, f. f. en art sjukdom med feber och små blemmor i huden, likſom man wore bränd af näßlor.
Nesselstaude, f. f. Prasium.
Nesselsucht, f. f. S. Nesselkrankheit, Nesselfieber.
Nesseltuch, f. n. nätteldu̇k.
Nesseltuchen, i. g. L. adj. u. adv. gjord af nätteldu̇k.
Nest, f. n. Nester, pl. näste, bo, fig. boning. Ein Nest bauen; göra bo. Zu Nest tragen; sammanbära hwad som tjenar til boets förfärdigande. Zu Nest sitzen; ligga på ägg. Ein Nest ausnehmen; taga unga foglar utur deras näste. Ein Nest Vögel; en kull foglar. Diebsnest, Ratzennest, Räubernest, Wespennest; tjufhål, ringa boning, röfware kula, getingbo.

Ein

Ein teſtes Neſt, fig. i. g. L. et faſt ſlott. Man ſieht es an dem Neſt, was für ein Vogel darin wohnt; man kan ſe på boet hurudan ſogeln är. Einem jeden Vogel gefallt ſein Neſt, Sprw.; ingenſtäds är bättre än hemma. Das Neſt iſt nicht in einem Tage gebauet; ſogeln bygger ej bo på en dag, efterhand kommer man til ſitt ändamål. Das Neſt iſt gut, aber der Vogel taugt nicht; boningen är god nog, men ſogeln är intet wärdt med. Uti förtroligt umgånge kallas också ſången: das Neſt. Er will nicht ſo früh heraus aus dem Neſt; han will ogerna ſtå ſå bittida up. Er kommt nicht aus dem Neſt, i. g. L. han kommer aldrig utur ſitt hus, eller ibland folk.

Neſtchen, ſ. n. Dim. et litet näſte eller bo.

Neſtei, ſ. n. bo-ägg, ſom jämt ligger i boet.

Neſterweiſe, adv. (Bergbau), näſterwis, i näſter.

Neſtel, v. W. ſ. f. 1. en ſtor nål, hwarom-kring Fruentimmer fordom ſlätade ſina hår, 2. et ſnörband, ſnörrem, häckta. Die Neſtel knüpfen; fördom en widſkepelſe, beſtående i den inbillningen, at man genom en wiß knytning af en rem trodde ſig kunna förtrolla nygifta perſoner, och göra dem oſkickeliga til ägtenſkapet

Neſtnadel, ſ. f. 1. en ſtor hårnål ſom bondeqwinſolken än bruka på några ſtällen at fäſta ſina ſlätade hår med midt på hufwudet, 2. ſnörnål.

Neſtelknüpfen, ſ. n. S. Neſtel.

Neſtelloch, ſ. n. hål på ſnörnålen.

Neſtelſtift, ſ. n. Neſſelbeſchlag, ſ. m. nålſtift, udde, doppſko på et ſnörband.

Neſtler, ſ. m. häcktmakare, ſnörmakare.

Neſtfeder, ſ. f. ſjun på foglar

Neſtküchlein, ſ. n. ſidſt utlägkte, ſpädaſte fogeln i boet. fig. yngſta barnet ſom föräldrarne gemenligen pläga mäſt klema med it en ſom aldrig har kommit hem ifrån.

Neſtling, ſ. m. bei den Jägern: en ung roffogel ſom ännu ej kan flyga.

Neſtraupe, ſ. f. ſträpukar, ſom ſätta ſig i klimpar på trän.

Neſttaube, ſ. f. unga dufwor ſom än intet kunna flyga utan äro tagna ur näſtet.

Neſtvogel, ſ. m. fogel ſom än intet flugit ur boet.

Nett, i. g. L. adj. u. adv. nätt, ren, wacker, ſnygg, fager, zirlig, rundt, tydligen, klart. Nett gemacht; nätt gjort. Etwas nett abſchreiben laſſen; låta afſkrifwa något rent och wackert. Sich nett halten; hålla ſig ſnygg i kläder. Nett tanzen; danſa wackert. Ein nettes Mädgen; en fager flicka. Eine nette Schreibart; et zirligt ſkrifſätt. Eine nette Antwort; et wäl paſſande, et fint ſwar. Etwas nett herausſagen; ſäga något rent ut. Nett ſo viel, i. g. L. jamt ſå mycket.

Nettigkeit, ſ. f. nätthet, ſnygghet, zirlighet.

Netto, i. g. L. adv. juſt, jämt. Es wiegt netto 100 Pfund; det wäger i rent gods (utan käril, ſak, o. d. m.) hundrade ſkålpund.

Nettorechnung, ſ. f. räkning utan alt afſlag, afkortning.

Netz, ſ. n. Netze, pl. nät, garn, not. Netze ſtricken; knyta, binda nät. Jägernetz; jägaregarn. Netz an der Peruke; perrukniöta, perruknät. Das Netz bei den Thieren, S. Netzhaut. Ein groſſes Fiſchernetz, von Hanf, Garn; not. Ein kleineres von flechſen Garn; nät. Ein Zugnetz, eine Wade; notdrägt. Fig. ins Netz gerathen; låta fånga ſig. Einem das Netz über den Kopf werfen; fånga en med liſt. Ins Netz fuhren, einem Netze ſtellen; ſtälla förſät för någon.

Netzbecher, ſ. m. Netzſchale, ſ. f. et käril med watten uti, ſom brukas wid ſpänad, o. ſ. w.

Netzbruch, ſ. m. bråk uti nätet, Epiplocele. Netznabelbruch; Epiploomphalon.

Netzen, v. a. 1. für: naß machen; wäta, göra wät, fuckta. S. näſſen. 2. für Netz machen; göra, ſticka, knyta nät.

Netzen, ſ. n. nätknytning, nätſtickning.

Netzgabel, ſ. f. notgiſta

Netzförmig, adj. u. adv. lik, gjord ſom et nät

Netzhaut, ſ. f. für: Netz bei den Thieren; nätet, Omentum

Netzjagen, ſ. n. en art jagt, då wildtet driſwes uti de upſtälda näten.

Netzkammer, ſ. f. in den Brauhäuſern; en kammare uti brygghus, dår maltet fucktas för än det ſkickas til qwarnen.

Netzmelone, ſ. f. en art meloner, hwars ſkal ſer ut likſom det wore öfwerdragen med et nät.

Netznadel, ſ. f. nätnål, nätſticka. Netznadel zu den Fiſchernetzen; bindnål.

Netzſchale, ſ. f. ſkål med watten at fuckta något med.

Netzschwamm, ſ. m. en ſwamp med watten uti, at fuckta nägot med.
Netzständer, ſ. m. auf Papiermühlen; et kärl med kalt alunwatten uti, hwaruti papperet doppas.
Netzſtange, ſ. f. nätſtång, notgiſta.
Netzſtricker, ſ. m. Netzſtrickerin, ſ. f. de ſom binda eller knyta nät.
Netzweiſe, adv. gjord ſaſom nät.
Netzung, ſ. f. wätande, fucktning.
Netzwerk, ſ. n. knytwerk, det ſom är gjordt ſaſom nät.
Netzwurſt, ſ. f. korf af ſönderhackadt kalfkött, ſom wecklas uti ſmå remſor af nätet, fricandeller.
Neu, adj. u. adv. ny, nytt, hwad ſom nyß har ſkedt. ſom är icke mycket bekannt, ſom är nyß bygdt eller anlagdt, ſom intet än är mycket brukadt, ſom nu för tiden är brukligt. Was giebts neues in der Stadt; hwad nytt wankar i ſtaden? Ich werde ſeinenthalben nichts neues anfangen; jag lärer för hans ſkul ej göra annat än wanligt är. Das iſt etwas neues vom Jahr; det är det förſta af detta ſlaget i år. Neuer Wein; win af förſta året. Neuere Briefe ſagen nichts davon; de ſidſta bref-wen tala intet därom. Die neue Geſchichte; den nyare Hiſtorien. Die neuen Fürſten in Teutſchland; de Furſtar i Tyſkland, hwilke ſedan 1582 fått den furſtliga wärdigheten. Die Sache iſt mir nicht mehr neu; den ſaken är mig intet nära obekannt. Das iſt mir von ihm nichts neues; det är mig intet owäntadt utaf honom. Der Antrag kam ihm ſehr neu vor; tilbudet kom honom mycket främmande, underligt före. Er iſt noch ganz neu in der Sache; han är aldeles oförfaren i den ſaken. Eine ganz neue Forderung; en oförmodad, owäntad fordring. Neu werden; bliſwa ny, förnya ſig. Aufs neue; på nytt. Von neuen; å nyo.
Neuaufgelegt, adj. von Büchern; en nyß, en åter igen uplagd bok.
Neuaufgenommen, adj. nyß uptagen.
Neubegierde, ſ. f. nyfikenhet.
Neubegierig, adj. u. adv. nyfiken.
Neubekehrter, ſ. m. en nyßomwänd, Proſelyt.
Neubelehnt, adj. nybelämad.
Neubruch, ſ. m. Neuland, Neugereut, Rodeland, ſ. n. Novalacker, ſ. m. nybrytning.
Neue, ſ. n. nyhet, det nya, nu för tiden brukliga, obekanta, oerhörda. S. Neu.

Neuerlich, adv. S. Neulich.
Neuerfunden, adj. nyupfunnen, uptäckt.
Neuernannt, adj. nyß utnämd.
Neuerung, ſ. f. nyhet, nägot nytt, förändring. Allerhand Neuerungen aufbringen; komma fram med allahanda nyheter. Neuerungen in der Lehre; ny lära.
Neuerungsbegierde, ſ. f. häg för nyheter, och förändringar.
Neuerungsſtifter, ſ. m. den ſom upkommer med nyheter.
Neuerungsſucht, ſ. f. en ſtor begärelſe at ünföra nyheter.
Neuerwählt, adj. nyßwald.
Neufänger, ſ. m. Bergbau; den ſom förſt upfinner och bearbetar en malmgrufwa.
Neufürſtlich, adj. u. adv. det ſom de nya Furſtar tilkommer, tilhörer. S. Neu.
Neugebacken, adj. u. adv. nyßbakad, fig. nyßblefwen.
Neugebaut, adj. u. adv. nyßbygd.
Neugebohren, adj. u. adv. nyßföd, född på nytt. Er iſt gleichſam neugebohren; han har likſom bliſwit en hel annan menniſka, hwad hälſan, krafterna, ſinnelag, munterhet, mod, o. ſ. w. angår.
Neugier, ſ. f. Neugierde, ſ. f. nygirighet.
Neugierig, adj. u. adv. nygirig, förweten.
Neugierigkeit, ſ. f. nyfikenhet, nygirighet, förwetenhet.
Neugläubig, adj. u. adv. S. Neubekehrt.
Neuheit, ſ. f. nyhet.
Neujahr, ſ. n. nyår. Einen Neujahr wünſchen, i g. L.; önſka nägon et godt nytt år.
Neujahrsgeſchenk, ſ. n. Neujahrsgabe, ſ. f. nyärsgåfwa.
Neujahrstag, ſ. m. Neujahrsfeſt, ſ. n. nyårsdag. Der groſſe Neujahrstag; ſå kallas på nägra ſtällen tredje dag Jul.
Neujahrswunſch, ſ. m. nyårsönſkan.
Neujahrszeit, ſ. f. nyärstid.
Neuigkeit, ſ. f. nyhet, ny tidning. Er hat immer Neuigkeiten zu erzählen; han har altid at berätta nägot nytt, nya tidningar. Eine abentheuerliche Neuigkeit; en nymåre.
Neulich, adj. ſom nyß har ſkedt, ſidſt, adv. nyß, nyligen. In ſeinem neulichen Schreiben; uti hans ſidſta bref. Er iſt neulich zu Hauſe gekommen; han har nyß kommit hem. Als ich neulich bei ihm war; når jag nyligen war hos honom. Als er neulich nach Hamburg war; når han ſidſt var til Hamburg.

Neuling, ſ. m. nylärling, nykommen, en oförfaren uti en ſak.
Neumodiſch, adj. u. adv. nymodig.
Neumond, ſ. m. neue Mond; nymåne, ny. Der Anfang des Neumonden; nytändning.
Neuteſtamentlich, adj u. adv. det ſom angår, ſom grundar ſig uti nya Teſtamentet.
Neuvermählt, adj. u. adv. nygift.
Neun, nio. Um neun Uhr; klockan nio. Je neune; nio och nio tilhopa.
Neunauge, ſ. f. Bricke, P. W. nejnöga, ſa kallad af des ſju andhål ſom likna ögon, och des två rätta ögon, hwilka tilſammans utgöra et antal af nio, Petromyzon fluviatilis.
Neune, ſ. f. en nio i kortleken eller ibland ſifror.
Neuner, ſ. m. et antal af nio.
Neunerlei, adj. ind. u. adv. nio ſlags.
Neunerprobe, ſ. f. et wiſt prof uti räknekonſten, om man har räknat rätt.
Neunfach, adj. u adv. Neunfältig; niofaldig.
Neunhundert, adj. u. adv. nio hundra.
Neunhundertſte, adj. nio hundrade.
Neunjährig, adj. nioårig.
Neunmahl, adv. nio gånger.
Neunmahlig, adj. ſom ſkedt nio gånger.
Neunmänner, ſ. pl. et Collegium af nio Magiſtratsperſonar.
Neunmonathlich, adj. u. adv. nio månad gammal, ſom har warat nio månader.
Neunſtrahl, ſ. m. en art ſjöſtjerna med nio ſtrålar, Enneactis.
Neuntägig, adj. u adv. ſom warar eller har warat nio dagar.
Neunte, adj. u. adv. nionde.
Neuntehalb, adj. half nionde.
Neuntel, ſ. n. njonde-del.
Neuntheilig, adj. ſom beſtår af nio delar.
Neuntödter, ſ. m. Dorndreher, Neunmörder, Würger; warſogel, Lanius.
Neunzehn; nitton.
Neunzehnte; nittonde.
Neunzig; nittio. Neun u. neunzig; nittio nio.
Neunziger, ſ. m. når man uti Piketſpel kan räkna nittio utan at ſpela ut.
Neunzigjährig, adj. u. adv. nitton år gammal.
Neutral, ſ. W. adj. u. adv. neutral, ſom håller med ingendera delen, opartiſk, ſom ej tager del uti någon upkommen ſtrid eller mißhälligheet emellan andra.
Neutralität, ſ. f. neutralität, opartiſkhet, Die bewafnete Neutralität; den bewäpnade Neutralitäten.
Nicht, ſ. n. weiſſer Nicht, Hüttennicht, Augennicht, Galmeiflug, der graue Nicht, Graunicht, Pompholyx; zinkrök, *K. M. T.*
Nicht, adv. ej, icke, intet. Er mag wollen oder nicht; om han will eller icke. Zu nichte machen, kommen, werden; göra, warda, bliſwa om intet. Gar nicht, durch aus, ſchlechterdings, im geringſten nicht; aldeles intet. Mit nichten; ingalunda, på intet ſätt. Nicht anders, als ob; likſom. Es iſt nicht anders; det är ſom jag har ſagt. Es iſt niemand der nicht ſeine Freundſchaft ſucht; hwar och en ſöker hans wänſkap.
Nichtachtung, ſ. f. å ſido ſättande, briſt på aktning.
Nichtduldung, ſ. f. Intoleranz; otolſamhet i Religionsſaker.
Nichte, ſ. f. Brors- eller Syſters-dotter.
Nichthaltung, ſ. f. ſitt ords brytande, lagens öfwerträdande.
Nichtig, adj. u. adv. ogiltig, lam, olaglig, kraftlös, af intet wärde, ogrundad, fåfäng, förgänglig. Ein nichtiges Verſprechen; et ogiltigt löfte. Eine nichtige Entſchuldigung; en lam urſäckt. Ein nichtiges Verfahren in Rechtsſachen; et olagligt förfarande uti Rättegångsſaker, ſom ej kan hafwa någon kraft och werkan med ſig. Etwas null und nichtig machen, i. g. L. göra aldeles om intet. Eine nichtige Sache; en ſak af föga wärde. Ein nichtiges Gerücht; et ogrundadt falſkt ryckte. Nichtige Verſuche; fåfänga förſök. Dieſe nichtige Hütte; denne bräckliga förgängliga kroppen. Die nichtige Hülle ablegen; dö.
Nichtigkeit, ſ. f. ogiltighet, olaglighet, kraftlöshet, falſkhet, otilräklighet, fåfänglighet, förgänglighet. Seine Nichtigkeit vor Gott erkennen; in för Gud erkänna ſin owärdighet.
Nichts, ſ. n. u. pr. intet. Ich habe mir nichts vorzuwerfen; jag wet intet med mig. Gott deſſen mächtiges Wort alles aus dem Nichts hervorrief; Gud hwars mägtiga ord framkallade alt ur intet. Sein eigen Nichts fühlen; känna ſitt eget intet, ſin owärdighet, ſwaghet. Das Nichts ſeiner Kräfte einſehen; erkänna ſin oförmögenhet. Das heißt nichts geſagt; det hörer intet til ſaken, det bewiſar intet. Er hat ſeine Sachen auf nichts geſetzt; han har ingen wiß affigt, plan eller grund för det han gör, han leſwer bekymmerlöſt,

frågar

frågar efter ingen ting. Es wird nichts daraus; det har ingen ting på sig, det uträttar eller werker ingen ting. Seine Hofnungen sind zu nichts geworden; alt hans hopp har slagit honom aldeles felt. Gar nichts; als intet, intet det minsta. Nichts desto weniger; icke des mindre. Wie gar nichts sind oft alle menschlichen Anschläge; huru fafängliga äro ofta alla wåra uträkningar? Man hält nichts auf ihn; han aktas intet, han är af ingen betydelse.

Nichtseyn, s. n. im Gegensatz des Daseyns; brist på warelse eller wärklighet.

Nichtsnutz, i. g. L. adj. u. adv. oduglig, onyttig.

Nichtswürdig, Nichtswehrt, adj. u. adv. als intet wärd, owärdig, ringa, föraktelig, oduglig, onyttig, obetydelig, lappri. Sich über nichtswürdige Dinge streiten; strida om små saker, som ej förtjena at nämnas. Ein nichtswürdiger Mensch; en slät nedrig karl. Eine nichtswürdige Ursache; en slät orsak. Nichtswürdige Dinge; lappri.

Nichtswürdigkeit, s. f. ringa wärde, obetydlighet, oduglighet, ringhet.

Nichtwollen, s. n. brist på wilja.

Nickel, s. m. im Berg- und Hüttenbau; nickel, Niccolum.

Nickelkönig, s. m. Nickel-regulus, Regulus Niccoli.

Nickelmulm, Nickelocher, s. m. Nickelblumen s. pl. Nickel i kalkform, nickel-ochra, Ochra Niccoli.

Nickelvitriol, s. m. nickel-vietril, Vitriolum Niccoli.

Nicken, v. n. mit dem Hfw. haben; genickt, p. nicka, winka med hufwudet.

Nicken, s. n. nickning.

Nicolaus, S. Nikolaus.

Nie, adv. aldrig, aldrig någonsin.

Nieden, S. Nieten.

Nieder, adj. niedre, niederst; låg, lägre, neder, nedre, sämre. adv. ned. Die niedre Jagd; den ringare jagten, S. Jagd. Die hohe und niedre Geistlichkeit; de andelige af högre och lägre ständ och wärde. Die niedern Schulen; de nedre skolar. Der Haß der Niedern; menighetens hat. Die niedre Gerichtsbarkeit; underdomsrättighet. Das niedre Eigenthum; nyttjande rätt. Auf und nieder; up och ned.

Niederbeugen, niederbiegen, v. a. niedergebeugt, niedergebogen p. böja ned.

Niederbord, s. m. Schiffarth; skepp, farty med lägt bord, som har årar, S. Hochbord.

Niederbrechen, v. a. niedergebrochen, p. nedbryta.

Niederbrennen, v. n. afbrinna, v. a. afbränna.

Niederbringen, v. a bringa ned, få ned.

Niederbücken, v. r. buka sig ned.

Niederdrücken, Niederdrucken, v. a. nedertrycka, nedtynga, nedslå, undertrycka. Sich niederdrücken; duka ned, trycka sig ned som rapphöns för hundarna. Eine Sache niederdrucken; nedtysta en sak.

Niederdrückung, Niederdruckung, s. f. nedtryckning, nedslående, undertryckning.

Niedere, i. g. L. s. f. Niederung, Nehrung im Preußischen, s. f. sidländ, låg änd mark.

Niederelbe, s. f. den delen af Elbströmmen, tracten däromkring, hwarest han faller i hafwet.

Niederfahren, v. n. nedfar, v. a. slå omkull, fördärfwa med åkande.

Niederfahrt, s. f. nedfart, nedersligande.

Niederfallen, v. n. nedfalla, falla til jorden, öfwer ända. Vor jemand niederfallen; göra knäfall för någon. Die Repphüner fallen nieder; rapphöns sänka flygten eller sätta sig igen.

Niederfällen, v. a. nedfälla, slå umkull. S. Fällen.

Niederfliegen, v. n. flyga ned.

Niedergang, s. m. nedergång, wäster.

Niedergehen, v. n. gå ned.

Niedergericht, s. n. Underrätt. Niedergericht in den Städten; Kämnersrätt.

Niedergeschlagen, adj. modfälld. S. Niederschlagen.

Niedergeschlagenheit, s. f. modets förlorande, kleinmodighet, stor bedröfwelse utan alt hopp.

Niedergraben, v. a. gräfwa ned. S. Vergraben.

Niederhalten, v. a. hålla ned, fig. ej låta upkomma. S. Unterhalten.

Niederhangen, v. n. hänga ned, släppa ned.

Niederhauen, v. a. hugga ned, nedergöra, låta springa öfwer klingan.

Niederhauen, s. n. nedgörande.

Niederheben, v. a. nedlyfta, häfwa ned.

Niederhocken, Niederhucken, v. n. huka sig, sitta huka.

Niederjagd, s. m. den ringare, nedre jagten. S. Jagd.

Niederklappen, v. a. fälla en klapp ned Den Tisch niederklappen; slå ned et fällbord
Niederknien, v. n. falla på knå.
Niederkohlen, v. a. u. n. bei den Köhlern; bränna til kol.
Niederkommen, v. n. komma, falla i barnsång. Vor der Zeit niederkommen; få mißfall.
Niederkunft, s. f. förloßning, barnsång. Niederkunft vor der Zeit; mißfall. Die Zeichen einer baldigen Niederkunft; teken til en annalkande föd ostund. Sie ist täglich ihrer Niederkunft gewärtig; hon går i wäntande dagar.
Niederlage, s. f. 1. nederlag, köpmanshwalf, uplag af waror, packhus, förrådshus, magasin. 2. in der Schiffarth; stapelrättighet. S. Stapelrecht. 3. fiendens nederlag. Eine grosse Niederlage leiden; förlora en stor slagtning, och mycket folk uti slagtningen.
Niederlagern, v. r. lägra sig, slå up sitt läger på et ställe.
Niederlagsfreiheit, s. f. nederlags-frihet.
Niederlagsplatz, s. m. nederlags-ort, hwarest et nederlag är på waror.
Niederlande, s. f. Nederland. Die vereinigten Niederlande; de förente Nederlanden.
Niederländer, s. m. Nederländare.
Niederländisch, adj. u adv. nederländsk.
Niederlassen, v. a. nedlåta, låta falla ned, sänka, taga, släppa, slå, fälla, sitta ned. Die Flagge niederlassen; taga flaggan ned. Die Segel niederlassen; stryka segel. Laß die Vorhänge nieder; släpp ned gardinarna. Sich auf die Knie niederlassen; falla på knå. Wollen sie sich nicht niederlassen; behagar eder intet at sätta eder? Sich häuslich niederlassen; sätta sig at bo, sätta bo på et ställe. Nachdem ich mich hier im Lande einmal niedergelassen habe; sedan jag en gång blifwit bosatt här i landet.
Niederlaufen, v. n. löpa, rinna ned, utföre
Niederlassung, s. f. nedsläppande, nedlåtande, nedtagande, nedfallande, nedsättande, stadgande af hemwist på et ställe. Die Niederlassungen in Ostindien; folkflyttningar til Ostindien.
Niederlegen, v. a. neddlägga, nedsätta. Das Getraide hat sich niedergelegt; säden har lagt sig. Das Gewehr niederlegen; sträcka gewäret. Sich auf die Knie niederlegen; falla på knå. Sich niederlegen; lägga sig, gå til sängs. Etwas bei jemand verwahrlich niederlegen; gifwa en något, sätta något hos en i förwar. Victor Amadäus gereuete es sehr bald, daß er die Regierung niedergelegt hatte; Konung Victor Amadeus ångrade snart nog, at han hade afsagt sig Regeringen.
Niederlegung, s. f. nedläggande, gifwande i förwar, afsägande ifrån en syßla
Niederliegen, v. n. mit dem Hfw. haben; ligga ned, fig. ligga sjuk.
Niedermachen, v. a. nederslå, fig. nedergöra, dräpa.
Niedermachen, s. n. nederslående, nedergörande.
Niedermetzeln, v. a. nederhugga.
Niedermetzelung, s. f. nederhuggning, blodbad.
Niederreissen, v. a. nedrifwa. Er riß ihn zur Erde nieder; han kastade, slog honom i golfwet. Eine Mauer niederreissen; nedrifwa, omkullkasta en mur, en byggning.
Niederreissung, s. f. nederrifning.
Niederreiten, v. a. rida ned, rida omkull. Auf und niederreiten, v. n. rida up och ned.
Niederrennen, v. a. springa omkull, rida omkull.
Niederrhein, s. m. nedre-Rhenströmen.
Niedersäbeln, v. a. nedsabla, nederhugga.
Niedersäbeln, s. n. nedhuggande.
Niedersachse, s. m. Nedersachse.
Niedersachsen, s. n. Nedersachsen.
Niedersächsisch, adj. u. adv. nedersachsisk.
Niedersaufen, u. W. v. a. S. Niedertrinken.
Niederschiessen, v. n. falla hastigt ned, falla omkull, v. a. nedskjuta, fälla med skott.
Niederschlag, s. m. 1. (Chemie) Präcipitat, nederschlag, 2. (Physik) nederbörd.
Niederschlagen, v. a. nedslå, slå neder, dimpa, präcipitera, fälla. Der Regen hat alles Getraide niedergeschlagen; regnet har slagit ned all säden. Der Hagel hat das Getraide niedergeschlagen; haglet har kroßat säden. Einen niederschlagen; slå omkull någon. Er schlug plötzlich nieder, so lang er war, i. g. L. han slog sig i backen. Die Augen niederschlagen; ej upslå ögonen. Einen Tisch niederschlagen; fälla et bord. Das Silber mit Kupfer niederschlagen; fälla silfret med koppar. Das schlägt die Hitze nieder; det dämpar hettan. Ein niederschlagendes Pulver; et kylande pulfer. Fig. Das schlägt alle seine Hofnungen nieder; det betager honom alt hopp. Das

macht

macht ihn ganz niedergeschlagen; det gör honom ganska modfälld, modstulen.
Niederschlagung, f. f. nedsläende, fällning.
Niederschlucken, v. a. swälja ned.
Niederschreiben, v. a. fatta i pennan, skriftligen uträkna.
Niederschreibung, f. f. fattande i pennan.
Niedersenken, v. a. sänka ned.
Niedersenkung, f. f. nedsänkning.
Niedersetzen, v. a. sätta ned, nedsätta. Sich niedersetzen; sätta sig. S. niederlassen. Eine Commißion niedersetzen; förordna en Commission, Extradomstol.
Niedersinken, v. n. sunka ned, sänka sig, nedsigna. Wie sie das hörte sank sie nieder; när hon fick höra det, signade hon ned.
Niedersitzen, v. n. sitta, sätta sig ned. Einen niedersitzen heissen, i. g. L. bedja någon at sätta sig. v. a. nedtrycka genom sittande.
Niederstämmig, adj. u. adv. låg, lågstämmig.
Niederstampfen, v. a. stampa ned.
Niederstechen, v. a. sticka ihjäl. S. Niederstossen.
Niedersteigen, v. n. stiga neder, utföre. In niedersteigender Linie; uti nedstigande Linien.
Niedersteigen, f. n. nedstigande.
Niderstoßen, v. a. 1. nederstöta, 2. sticka ihjäl, dräpa med wärjan.
Niederstossen, f. n. nedstötande.
Niederstürzen, v. a. störta neder, omkull, v. n. falla omkull, nederstörta. Er stürzte todt zu seinen Füssen nieder; han föll död neder för hans fötter.
Niederstürzung, f. f. nederstörtande, omkullfallande.
Niederteutschland, f. n. Neder-Tyskland.
Niederthun, v. a. bei den Jägern, von Wilde; duka ned.
Niederträchtig, adj. u. adv. nedrig, gemen, nedrigt sinnad, gement sinnad, som har en nedrig själ, et gement sinne. Einem niederträchtige Schmeicheleien machen; smickra någon med krypande ord. Ein niederträchtiger Geiz; snålhet, njugghet.
Niederträchtigkeit, f. f. 1. nedrigt, gement sinne, upförande, 2. en nedrig, gemen gerning.
Niedertreten, v. a. nedertrampa. Ich kann mich biegen, aber niedertreten lasse ich mich nicht; nog kan jag förödmjuka mig, men aldrig låter jag trampa mig under fötterna.
Niedertrinken, v. a. dricka någon öfwer ända, dricka honom til, tils han ej mera kan stå på fötterna.
Niederung, f. f. et lågländt ställe.
Niederwärts, adv. nedåt, nedantil.
Niederwerfen, v. a. nedkasta, slå omkull.
Niederwerfung, f. f. nedkastning.
Niederziehen, v. a. draga ned.
Niedlich, adj. u. adv. 1. nätt, små nätt, ren, snygg, hygglig, zirlig, wacker. S. Nett. Niedlich gekleidet gehen; wara nätt klädd, gå smänätt i kläder. Ein niedliches Zimmer; en hygglig kammare. Ein niedlicher Garten; en angenäm trägård. Niedlich gearbeitet; zirligt arbetad. Ein niedliches Kind; et litet artigt barn. 2. i. g. L. för: Lecker; kräslig.
Niedlichkeit, f. f. nätthet, snygghet, hygglighet, zirlighet, wackerhet.
Niednagel, f. m. nagelrot.
Niedrig, adj. u. adv. låg, nedrig, sidländ, sank, fig. ringa, mindre, slät, gemen, gementsinnad, usel. Ein niedriges Zimmer; en låg kammare. Die Wolken gehen sehr niedrig; molnen gå rätt lågt. Das Instrument klingt zu niedrig; instrumentet är för lågt stämdt. Das Wasser ist niedriger geworden; wattnet har fallit. Für niedrigerem Preise verkaufen; sälja för ringare pris. Den Preis niedriger setzen; förringa priset. Der aufgegrabene Erdhaufen ist viel niedriger geworden; den upgräfna jordhögen har sunkit, satt sig. Die niedrigste Karte im Spiel; lägsta korten i spelet. Niedrig spielen; ej spela högt. Der Acker liegt niedrig; åkern är sidländ. Niedrige Stellen auf der Wiese; sanka ställen på ängen. Sie ist von niedriger Herkunft; hon är af ringa härkomst. Ein niedriges Wort; et nedrigt, gement ord. Die niedrige Schreibart; den lägre skrifarten. Eine niedrige Seele; en nedrig själ, S. Niederträchtig. Aus niedrigem Eigennutze; utaf snål egennytta. In niedrigen Glücksumständen seyn; sitta uti sláta wilkor, lefwa i armod. Ich kann nicht so niedrig von Leuten denken; jag kan ej tänka så illa om folk.
Niedrigkeit, f. f. låghet af en koja, i priset, i målföre, sinnets nedrighet, ringhet i härkomst, tilståndets uselhet. Sich der Niedrigkeit seines Standes nicht schämen; ej skämas för sin ringa härkomst.
Niedrigung, f. f. S. Niederung.
Niemals, adv. aldrig någonsin.

Niemand, pron. ingen menniſka, icke en. Es war niemand Fremdes da, i g. L. där woro inga främmande. Der leidige Niemand hat alles gethan, n. R. ingen har alt beſtällt.

Niere, ſ. f. Nieren, pl. njure. Schiefer-Niere; Schiſtus reniformis, *W.*

Nierenbeſchwerde, Nierenkrankheit, ſ. f. Nierenweh, ſ. n. njurwärk, Nephritis.

Nierenbraten, ſ. m. njurſtek.

Nierenfett, ſ. n. njurtalg.

Nierenförmig, adj. u adv. ſom liknar i ſkapnad en njure eller njurarna, njur-lik.

Nierengries, ſ. n. grus i njurarna.

Nierenkrankheit, ſ. f. S. Nervenbeſchwerde.

Nierenſchnitte, ſ. f. Kochkunſt; bröd eller ſimla-ſkifwor med hackad njure, ägg, o. ſ. w. p., ſom ſtekas.

Nierenſtein, ſ. m. 1. njurſten, Calculus renum. 2. in der Mineralogie; njurſten, Lapis Nephriticus.

Nierenſtuck, ſ. n. njurſtycke.

Nierentalg, ſ. n. njurtalg.

Nierenweh, ſ. n. S. Nierenbeſchwerde.

Nierenweiſe, adj. ſom njurar, uti njurar, förtelwis.

Nieſekraut, ſ. n. Bertram; nysgräs, Achillea Ptarmica.

Nieſeln, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben; tala i näſan.

Nieſen, v. n. mit dem Hfw. haben, genieſet, p. nysa, pruſta.

Nieſen, ſ. n. nysning, pruſtning.

Nieſemittel, ſ. n. et medel ſom förorſakar at man nyſer, nysmedel.

Nieſepulver, ſ. n. nyspulver, pruſtpulver.

Nieſewurz, ſ. f. Chriſtwurz, die ſchwarze; pruſt-rot, *K. M. T.* Helleborus, die weiſſe Nieſewurz, Windewurz; hwit nysrot, Veratrum album, die wilde Nieſewurz, Serapias Helleborine.

Nießbrauch, i g. L. ſ. n. nyttjande rätt. S. Genießbrauch.

Niet, ſ. n. nåd. Etwas mit einem Niet befeſtigen; nåda faſt nägot

Niete, ſ. f. nit, en nummer, en ſedel uti et lotteri, ſom intet winnes något på.

Nietblech, ſ. n. rundt kruſigt bleck ſom ſättes på kniſkaft, o d. m.

Nieteiſen, ſ. n. et järn ſom hofſlagare nåda häſtſko-ſom med, nådjärn.

Nieten, v. a. genietet, p. nåda; nåda faſt, böja udden af en ſpik, ſom ſticker ut. S. umnieten.

Niethammer, ſ. m. Bankhammer, bei den Schlöſſern; en hammare ſom brukas wid nadning

Nieteiſen, ſ. n. nådjärn.

Niethung, ſ. f. en ſpiks nådelſe.

Nietnagel, ſ. m. 1. en nådad ſpik. 2. nagelrot

Niet und nagelfeſt, adj. u. adv. faſtnådad. S. Nagel.

Niſtelgerade, J. W. S. Gerade.

Nikolaus, ein Mannsnahme; Nils.

Nilpferd, ſ. n. Flußpferd, Flußochſe, Behemot, *Retz* Hippopoten, *Orr.* Hippotamus Amphibius

Nimmer, nimmermehr, adv. aldrig, aldrig nägonſin. S. Niemals.

Nimmerſatt, ſ. m. 1. i. g. L. en ſom aldrig bliſwer mätt, ſom aldrig får nog, en omättelig girigbuk. 2. eine Art Löffelgänſe, Baumpelikan; Tantalus Loculator.

Nippen, n. W. v. n. mit dem Hfw haben; für: im Trinken kleine behende Züge thun; läppja, dricka ſmått. Er mag gerne eins nippen, n. R han tager ſig gerna och ofta en liten ſup, han ſmuttar gerna.

Nirgend, nirgends, nirgendwo, i. g. L. adv. ingenſtädes, på intet ſtälle. Das kommt nirgend anders als von ihm her; derföre rär ingen annan än han ſjelf.

Niſche, ſ. W. ſ. n Blende, Bilderblende; en urhälkning, et litet hwalf i en wägg, hwaruti en bild eller något dylikt ſättes.

Niße, ſ. f. gnet i häret.

Niſten, v. n. mit dem Hfw. haben, p. göra näſte, bygga bo.

Nixe ſ. f Waſſergeiſt; ſjörå.

Nixblume, ſ. f S. Froſchbiß.

Noch, conj. u adv. 1. eller, likwäl 2. än, ännu, nägonſin, endaſt. Weder warm noch kalt; hwarken warm eller kall. Du kanſt ihn nach einer ſolchen Begegnung noch bitten; huru kan du efter et ſådant bemötande likwäl bedja honom? Noch lebt er; ännu leſwer han. Wenn er auch noch ſo gut wäre; om han wore ännu ſå god. Dergleichen habe ich noch nie gehört; ſådant har jag aldrig tilförne hört. Wenn er mir noch ein Wort geſagt hätte; om han endaſt hade utlärt ſig et ord därom för mig. Ich ſoll es noch wieder haben; jag har än intet fatt igen det, jag ſaknar det ännu. Noch immer; altid. Noch nie; aldrig. Noch eins ſo viel; dubbelt ſå mycket.

Noch-

Nochmals, i. g. L. adv. für: noch einmal; ånnu en gång, åter igen.
Nochmalig, i. g. L. adj. det som sker åter, å nyo igen, för andra gången. S. abermahlig.
Nock, s. n. Schiffarth; ytterste ånden af råen.
None, s. f. in den Klöstern; nionde timmen om dagen, klockan tre om eftermiddagen
Nonne, s. f. Nunna. Eine Nonne werden; begifwa sig i Nunneståndet.
Nonnenbrodt, s. n. en art confect som bakas uti nunneklostren.
Nonnenfleisch, n. W. s. n. nunne-kött. Ihr ist kein Nonnenfleisch gewachsen, i. g. L. hon duger intet til klosterlefnad.
Nonnengarn, s. n. Nonnenspitzen, s. pl. nunnegarn eller spetsar som göres i klostren.
Nonnenkloster, s. n. Frauenkloster; Nunnekloster.
Nonnenkraut, s. n. jördrök. S. Erdrauch.
Nonnenleben, s. n. S. Klosterleben.
Nonnenmeise, s. f. S. Meise.
Nonnensinn, s. m. tänkesätt som en nunna bör hafwa.
Nonnenteig, s. m. et slags deg hwaraf en art smörbakelse göres.
Nonnenzelle, s. f. nunne-koja.
Noppen, v. a. bei den Tuchmachern; utrycka, plocka bort de små knutar, som finnas i klädet. De som förrätta detta arbete kallas: Nopper, Nopperin, och järnet hwarmed deßa knutar bortryckas; Noppeisen.
Nord, s. m. S. Nordwind.
Norden, s. m. ohne Artikel; nord, nordan, norr. Hier in unserm kalten Norden; här i wår kalla nord. Gegen Norden segeln; segla åt norden, norr åt. Aus Norden; nordan ifrån. Gegen Norden liegen; ligga i norr.
Norderbreite, s. f. Geographie; norra brädd
Norderlacken, s. n. norder-kläde.
Norderseite, s. f. S. Nordseite.
Nordgürtel, s. m. Schiffarth; så kallas wißa tåg wid ånden af seglen, hwarmed de hißas up emot råen.
Nordisch, adj. nordisk. Die drei Nordischen Kronen; de tre nordiska Riken.
Nordkaper, s. m. Butzkopf; en art hwalfisk, Löpare, Delphinus Orca.
Nordland, s. n. Norrland.
Nordländer, s. m. Norrländing.
Nördlich, Nordlich, adj u. adv. nordisk, nordlig, norr. Die nördlichen Reiche; de nordiska Riken. Ein nördlicher Wind; en nordlig wind. Der nördliche Theil Schwedens; norra delen af Swerige.
Nordlicht, s. n. nordsken, nordbloß.
Nordost, s. m. öster-norr.
Nordöstlich, adj. öster-norr ut.
Nordostwind, s. m. nord-ost wind.
Nordpol, s. m. nordpol.
Nordschein, s. m. norrsken.
Nordsee, s. f. nordsjö, norrska haf.
Nordseite, s. f. norra sida.
Nordstern, s. m. Nordstjerna.
Nordsternorden, s. m. Nordstjerne-Orden.
Nordwärts, adj. norr ut.
Nordwest, Nordwesten; wester-norr.
Nordwestlich, adj u. adv. nordwest.
Nordwestwind, s. m. nordwestwind.
Nordwind, s. m. nordanwåder.
Normann, s. m. Normänner, pl. Norrman.
Norwegen; norige.
Norwegisch, adj. ifrån Norige. Ein norwegisches Pferd; en norrbagge.
Nößel, s. n. et mått, et halft qwarter halft. 16 Nößel swara emot 1½ swensk kanna.
Nostoch, s. n. eine Pflanze; skyfall. S. Himmelsblatt.
Notar, s. m. Notarius; Notarie.
Notariatbeweis, s. m. bewis som är upsatt af en notarie.
Notariatinstrument, s. n. en af en Notarie med behöriga formaliteter upsatt skrift eller bewis.
Notariat, s. n. en notarie-embete eller des wärdighet.
Notariatschein, s. m. S. Notariatbeweis.
Notariatkunst, s. m. konst eller wetenskap som en notarie bör weta eller förstå.
Notariatmäßig, Notariusmäßig, adj. u. adv. gjord eller lik det som är gjordt af en Notarie.
Notariatordnung, s. f. förordning för Notarier, hwarefter de böra rätta sig.
Notariatwissenschaft, s. f. S. Notariatkunst.
Note, s. f. Noten, pl. not, anmärkningar, et tekn därtil, en kort skriftlig upsats, pro memoria. Noten zu einem Buche machen; göra noter, anmärkningar til en bok. Ein Lied in Noten setzen; sätta en wisa på noter. Geschwänzte Noten; strukna noter i musiken. Die Gleichheit einer Note mit dem Baß; en not i discanten swarande emot en not i baßstämman. Er hat ihm eine kleine Note eingereicht; han har lemnat til honom et litet Promemoria. Eine Note von dem was man schuldig

dig geworden; anteckning, kort räkning på det man blifwit skyldig. Banknoten; banconoter.

Notel, s. f. en liten kort upsats, wilkor. S. Clausel.

Notenbuch, s. n. notbok.

Notendruck, s. m. noternas tryckning.

Notendruckerei, s. f. nottryckeri.

Notenmacher, s. m. Notenschmidt, s. f. den som gör noter, anmärkningar

Notenpapier, s. n. papper som är tjenligt at skrifwa noter på.

Notenschreiber, s. m. den som afskrifwer noter. Roußeau wollte mit den Menschen über ihr wichtigstes Interesse reden, aber sie wollten lieber singen hören, darum ward er ein Notenschreiber; Roußeau wille tala med menniskorna om deras wigtigaste angelägenheter, men de wille hällre höra sjungas, derföre blef han en Notskrifware.

Notenstein, s. m. en sten hwars ådrar och flackar likna någorlunda Musiknoter, notesten, Lapis mulicalis.

Noth, s. f. nöd, möda, beswär, kors, bekymmer, betryk, sorg, elände, fara. Er leidet da gewiß keine Noth; där går wißt ingen nöd på honom. Im Fall der Noth, wenn die Noth an den Mann trit, i g. L.; i nödfall. In Noth seyn; wara nödställd. Aus Noth; för nöd skull. Zur Noth geht es an; det gör an, men knapt. Nachdem es Noth ist; alt som nöden tränger. Zur Noth von seinem Dienst leben können; hafwa sin bärgning af sin tjenst Nun kann er zur Noth leben; nu har han sin tarfliga utkomst. Er wird Noth haben, damit fertig zu werden, i. g. L.; det lärer hålla swårt för honom, at blifwa färdig därmed Seine liebe Noth mit jemand haben; hafwa mycket beswär med någon, mycket förtret af någon Jeder hat seine Noth; hwar har sitt kors at dragas med. In Noth stecken; wara i betryck, torftighet, elände. Man sieht ihm die Noth nicht an, die ihn drückt; det synes intet på honom, uti hwad uselt tillstånd han är. Das hat keine Noth; det har ingen fara. Mit genauer Noth davon kommen; komma med plats undan. Ohne Noth klagen; klaga utan orsak. Es ist von Nöthen; es thut Noth; det behöfwes, det är nödigt. Da wo die Gerechtigkeit Noth leidet; där hwarest rätten wränges. Spryw. i. g. L. sind: Noth hat kein Gebot; nöden har ingen lag. Noth bricht Eisen; nöden twingar en ofta til det hardesta företagande. Noth lehrt Künste; nöden söker råd, nöden lärer björnen dansa. Noth lehrt beten; nöden lärer bedja, drifwer hunden i band. Freunde in der Noth, gehen viele auf ein Loth; nöden pröfwar wänner. Die schwere Noth, n R; fallsjuka. S. Fallen, it en flags gement swordom.

Nothanker, s. m. Raumanker; nödankare.

Nothardeit, s. f. et arbete som påtages för nöd skull.

Nothbau, s. m. en byggning som upföres för nöd skull it. Bei den Jägern; en kula som räfwen gör ibland på fria fältet.

Nothbrücke, s. f. en brygga, som tjenar så länge tils den egenteliga bryggan blir färdig.

Nothdamm, s. m. Nothdeich; en damm eller et dike som anläggas så länge, tils hufwuddammen eller diket blir färdigt.

Nothdienst, s. m. tjenst i nöden, it. et utomordentligt dagswerke, när nöden fordrar det.

Nothdringen, K. W. v. a. nödsakas, twinga. Sich wozu genothdrungen sehen; finna sig nödtwungen til något.

Nothdurft, s. f. ohne pl. det som nödigt är, nödtorft, behof, tarf. Zur Nothdurft, nachdem es die Nothdurft erfordert; efter nödtorften, så mycket som nödigt är. Die Nothdurft beobachten, K. R.; i akt taga det som nödigt är, som fordras. Wir haben es der Nothdurft zu seyn erachtet, K. R.; wi finne för nödigt. So viel haben als zur Leibes Nahrung und Nothdurft gehöret; hafwa sin nödtorft, sin dagliga utkomst Zur Nothdurft seines Hauses; til husets behof Die Nothdurft der Natur; naturens tarf.

Nothdürftig, adj. u adv. nödtorftig, tarflig, torftig. Nothdürftig leben; lefwa torftigt, fattigt

Nothdürftigkeit, s. f. 1. nödtorft. 2. fattigdom.

Notherbe, s. m. den som utan trängande nöd ej kan gås förbi i arf.

Nothfall, s. m. nödfall. Im Nothfall geht es an; det går an när man ej har något bättre.

Nothfest, adj. u. adv. pröfwad i nöden.

Nothfeuer, s. n. eld, som det ringare folket widskepligen åstadkommer medelst gnidning af en torr gärdsgårdsstake, hwilken eld sedan underhålles och hwarigenom de sjuka kreaturen jagas tre gånger å rad.

Noth-

Nothfriſt, ſ. W. ſ. f. ſidſta terminen, ſom man är twungen at afwakta.

Nothfreund, ſ. m. en wän i nöden, en bepröfwad wän.

Nothgeſchrei, ſ. n. nödrop.

Nothhaft, v. g. W. adj. nödtwungen, rättmätig.

Nothhelfer, ſ. m. nödhjelpare.

Nothhülfe, ſ. f. nödhjelp.

Nothjahr, i. g. L. ſ. n. är uppå hwilket miſswäxt infaller.

Nöthig, adj. u. adv. nödig, det ſom behöfwes, oumgänglig, nödwändig. Etwas nöthig haben; wara nödig om något. Er iſt bei der Hand, wo es nicht nöthig iſt; han är ſnäll, när det intet behöfwes. Hülfe nöthig haben; behöfwa hjelp. Wozu iſt das nöthig; hwartil tjenar, hjelper det? Für nöthig halten; hålla för oumgänglig. Ich habe für nöthig gefunden, es dir zu ſagen; jag har nödgats ſåga dig det. Ein ſchlechterdings nöthiges Geſchäfte; et ärende ſom ej tål något upſkåf. Ihm iſt vieles nöthig; honom fattas mycket. Das Nöthige; det ſom nödigt är, nödtorft.

Nöthigen, v. a. genöthiget, p. bjuda, nödga, truga. Genöthiget werden; nödgas, nödſakas. Sich wozu genöthiget ſehen; finna ſig nödſakad, twungen til något. Er nöthigte mich morgen bei ſich zum Eſſen; han förmådde mig at loſwa mig til bords hos honom i morgon. Es iſt nun nicht mehr gebräuchlich bei Tiſche zu nöthigen; det är nu ej mera brukligt at wid bordet enträget pläga gäſterna.

Nöthigkeit, ſ. f. nödwändighet, oumgänglighet.

Nöthigung, ſ. f. nödgande, trug, twång.

Nothknecht, i. g. L. ſ. m. nödhjelpare.

Nothleidend, adj. u. adv. nödlidande, ſom är i ſtor nöd och betryck.

Nothlüge, ſ. f. oſanning ſom man talar för nöd ſkull, nödlögn.

Nothnagel, ſ. m. S. Niednagel. it. i. g. L. nödhjelp, ſom man är mån om när ingen annars giſwes.

Nothpeinlich, v. W. adj. in der Redensart: ein Hochnothpeinliches Halsgericht hegen; döma lifsſaker.

Nothpfennig, ſ. m. Nothſchilling; nödpenning, ſparpenning, ſom ej gripes til förr än nöden påtränger.

Nothreif, adj. u. adv. von Früchten; brämogen.

Nothreif, ſ. m. bei den Böttchern; et band ſom förloradt lägges om et kar eller tunnor, tils de ordentligen kunna lagas.

Nothſache, ſ. f. 1. nödfall, 2. laga förfall för rätten.

Nothſchuß, ſ. m. Nothſchüſſe, pl. auf den Schiffen, die ſich in Gefahr befinden; et ſkott, ſom göres på et fartyg för at få hjelp i ſjönöd, nödſkott.

Nothſtall, ſ. m. nödſpilta eller präng wid en hofſlagare-ſmidja, hwar häſtar ſättas när de ſkos.

Nothſtand, ſ. m. et beträngdt tilſtånd, nöd.

Nothtaufe, ſ. f. nöddop.

Noththüre, ſ. f. en dör ſom ej öpnas utan wid nödfall.

Nothweg, ſ. m. en wäg, ſom man betjenar ſig af endaſt i nödfall, eller i briſt på en annan wäg.

Nothwehr, ſ. f. nödwärn. Nothwehr brauchen; göra nödwärn.

Nothwendig, adj. u. adv. nödwändig, nödig, oumgänglig, ſom ej tål upſkåf, ſom ej kan underlåtas, umbäras. Er hat ſich bei ſeinen Vorgeſetzten ganz nothwendig gemacht; hans Förmän kunna ej wara honom förutan. Mangel am Nothwendigen leiden; lida briſt på lifsupehälle.

Nothwendigkeit, ſ. f. nödwändighet. Dadurch ward er in die Nothwendigkeit verſetzt; han blef därigenom nödſakad, twungen.

Nothwerk, ſ. n. et werk, en gerning, ſom är oumgänglig til wär eller andras räddning.

Nothwurf, ſ. m. warornas utkaſtande utur et fartyg i ſjönöd.

Nothzucht, ſ. f. wäldtägt. Nothzucht begehen; wäldtaga.

Nothzüchtigen, v. a. wäldtaga.

Nothzüchtigung, ſ. f. wäldtagande.

Nothzwang, ſ. m. nödwändighet, trug, wäldtägt. S. Nothzucht.

Notiren, f. W. adj. u. adv. märka, anmärka, antekna.

Notoriſch, f. W. adj. u. adv. uppenbar, bekant.

November, ſ. m. Wintermonat; Novembermånad.

Novizen, ſ. pl. ſå kallas uti den Katholiſka Kyrkan, de ſom wilja begifwa ſig i en andelig orden, under påſtående prof-året.

Noviziat, ſ. n. prof-året för de ſom begifwa ſig i en andelig orden.

Nüchtern, adj. u. adv. faſtande, nyckter, mättig. Ich bin noch nüchtern; jag är

ån faſtande, jag har ånnu ej åtit i dag. Auf nüchternen Magen; på faſtande mage. Er ſchämte ſich wie er wieder nüchtern ward; når han blef nyckter igen, ſå ſkämdes han. Nüchtern leben; leſwa mättlig. ſig. Von einer heftigen Leidenſchaft wieder nüchtern werden; beſinna ſig, komma til ſig ſelf, til ſansning igen, wakna up ur dwalan. Nüchternes Fleiſch, i. g. L. kött ſom intet har någon ſmak, ingen kraft. Ein nüchterner Einfall; et oſmakligt, orimligt infall.

Nüchterheit, ſ. f. faſtande, nyckterhet.

Nücke, ſ. f. pl. nyck. Er hat ſeine Nücken; han har nycker. S. Mucke.

Nudel, ſ. f. Nudeln pl. deg i långliga klimpar, ſom brukas i ſoppar. Fadennudeln; deg i ganſka fina trådar.

Nudelbrett, ſ. n. et bräde hwarpå denne degen rullas.

Nudelholz ſ. n. kafle at breda ut degen med.

Nudelmacher, ſ. m. den ſom gör ſådana degklimpar eller trådar.

Nudelmehl, ſ. n. fint hwetemjöl ſom brukas därtil.

Nudelteig, ſ. m. degen därtil.

Null, adv. in der Redensart: null und nichtig; af noll och intet wärde.

Nulle, ſ. f. et noll ibland ſiffror.

Nu, in der Redensart: in einem Nu; uti et ögneblik.

Nun, adv. conj. interj. nu, efter, nå, wålan! Nun iſt die Zeit vorbei; nu är tiden förliden. Von nun an; ifrån denna ſtunden, hädaneſter. Nun und nimmermehr; nu och aldrig mera. Wenn er nicht Wort hält, wem ſoll man nun glauben; om han ej håller ord, hwem ſkall man då tro nu förtiden? Nun er nicht zu mir kommen will, ſo will ich es ſeinem Bruder ſchenken; efter han ej will komma til mig, ſå will jag ſkänka det åt hans bror. Nun, warte ich will es dir bezahlen; wänta litet, ſå ſkall du få dricksſpenningar. Nun, das muß ich geſtehen; nå, det måſte jag tilſtå. Nun, ſo will ich es wagen; wålan, jag wågar därpå löſt. Nun, nun, es wird ſich ſchon geben; haf tålamod, det blir nog bättre. Nun, nun, gib dich zufrieden; ſtilla, gif dig tilfreds.

Nunmehro, adv. numera, nu för tiden, hädaneſter.

Nunmehrig, adj. nuwarande.

Nur, adv. nyß. Er iſt nur ausgegangen; han har nyß gått ut. Ich habe nur dabei zu arbeiten angefangen; jag har nu förſt börjat at arbeta därpå.

Nur, conj. endaſt, allenaſt, blott, bara, någonſin, intet mera än, men. Das that er blos aus Haß gegen ſeinen Bruder; det gjorde han endaſt af hat til ſin broder. Das iſt nicht nur beſchwerlich, ſondern auch unerträglich; det är ej allenaſt beſwarligt utan aldeles odrägligt. Wenn ich ſie nur einmal ſehen könnte; om jag allenaſt fick ſe henne en gång. Das iſt nur Einbildung bei ihm; det är blott inbilning hos honom. Nur ein wenig; bara litet. Der erſte der nur kommt; den förſte ſom wiſar ſig. Ich bin nur einmal da geweſen; jag har warit där ej mera än en gång. Ich will es gerne thun, nur heute nicht; jag will alt för gerna göra det, men intet i dag. Schweig nur, er wird nur immer verdrießlicher; tig bara, ty han blir alt mer och mera wid elakt lynne. Nur gar zu ſchlecht; alt för eländigt. Probiere es nur; förſök det åtminſtone. Nur gewe'nt, ſo machen es alle, die kein gut Gewiſſen haben; gråta litet, ſå göra alle ſom ej haſwa godt ſamwete. Nur, fein höhniſch; intet ſå ſpottſk, om jag får be. Nur heraus damit; bekänn ſanningen. Wer nur will, iſt ihm willkommen; hwar och en är honom wällkommen. Das Beſte das nur zu haben iſt; det bäſta ſom kan finnas. Laßt ihn nur immerhin zornig ſeyn; låt honom länge nog wara ſticken. Sie haben nur zu befehlen; i haſwen här at befalla. Ich will es nur geſtehen; jag tror det är bäſt at tilſtå det. Ich muß nur gehen; det är bäſt jag går.

Nuß, ſ. f. Nüſſe, pl. nöt. Die Nuß an den Feuergewehren; nöten i böſſläſet. An den Mathematiſchen Inſtrumenten; klot eller fogning på foten af mathematiſka inſtrumenter, hwäruti de kunna dragas och wridas omkring, hwart man will. it. förhärdade jord- eller lerklimpar uti ſtenar eller mergel. Hin Nüſſe pflücken gehen; gå at plocka nötter. Nüſſe ausſchelfen; taga kärnan ur nötterna. Ausgemachte Nüſſe; kärnor ſom äro uttagna utur nötſkalet. Eine hohle Nuß; en tom nöt. Eine harte Nuß; en hård nöt at bita på. fig. en ſwår, en oangenäm ſak. Das iſt keiner tauben Nuß werth, ich gebe keine taube Nuß darum; det är ingen ting wärdt. Wir haben noch eine Nuß mit einander aufzubeiſſen; wi haſwe ånnu något

otalåt

otäldt med hwarandra. Wer die Nüsse gegessen, mag auch die Schalen nehmen; den winet drack, han må också taga dräggen. Wenn grosse Herren Nüsse knacken, müssen die Unterthanen oft die Zähne dazu hergeben, Spr. når store Herrar wilja äta nötter, så måste ofta deras underhafwande släppa tänderna til.

Nußbaum, ſ. m. nötträd.

Nußbäumen, adj. u. adv. gjord af nötträd.

Nußbeiſſer, ſ. m. Nußbrecher. S. Nushäher.

Nußfarbe, ſ. f. nötfärg.

Nußfarben, Nußfärbig, adj. u. adv. nötfärgad.

Nußgarten, ſ. m. en trägård full med haßeller wallnöts-trän.

Nußgras, ſ. n. S. unter Gras.

Nußhacker, ſ. m. nötpacka, Sitta Europaea. S. Specht.

Nußhäher, ſ. m. Nußbeiſſer, Nußbicker, Nußbrecher, Nußhacker, Nußkråhe, Tannenhäher; nötwecka, nötkraka, Corvus Caryocatactes. it. ållonſtrika. S. Häher.

Nußholz, ſ. n. nötſkog.

Nußhäutlein, ſ. n. nöthinna, nötſnas.

Nußknacker, ſ. m. nötknäppa.

Nußkern, ſ. m. nötkärna.

Nußlaub, ſ. n. löf af nötträd.

Nußöhl, ſ. n. nötolja.

Nußſattel, ſ. m. den tjocka hinnan, ſom ſkiljer de fyra delarna af en wallnötskärna.

Nußſchale, ſ. f Nußſchelfe; nötſkal.

Nußſtaude, ſ. f. haßelbuſke.

Nuth, ſ. f. bei den Tiſchlern; uthälkning i trä med foghöfweln, hwaruti et annat ſtycke träd fogas.

Nuthhobel, ſ. m. et ſlags foghöfwel hos ſnickare.

Nutz, ſ. m. blos in der Redensart: ſich zu Nutze machen; nyttja. S. Nutzen.

Nütze, i. g. l. adv. duglig. Zu nichts nütze; ſom ej är duglig til något.

Nutzanwendung, ſ. f. tillämpning.

Nutzbar, adj. u. adv. hwad ſom ſkaffar nytta, ſom gagnar, indrägtig. Dem Vaterlande mit ſeinen Einſichten nutzbar ſeyn; gagna ſitt Fädernesland med ſina kunſkaper. Ein nutzbares Eigenthum; en indrägtig landtegendom. Einen Acker, einen Sumpf, nutzbar machen; uptaga en åker, upodla en moße. Sein Geld nutzbar unterbringen; sätta ſina penningar på ränta.

Nutzbarkeit, ſ. f. gagn, indrägt, fördelaktighet.

Nutzeiche, ſ. f. en ek ſom duger til ſlögdewirke.

Nützen, v. n. mit dem Hfw. haben, genützet, p. wara brukbar, duga, gagna, hjelpa, ſkaffa nytta. Das nützet zu nichts; det duger, gagnar til ingen ting. Was nützt mir das; hwad hjelper det mig? Wenn es auch weiter zu nichts nützt, als daß; om det intet har någon widare nytta, än den, at.

Nutzen, v. a. genutzet, p. nyttja, hafwa gagn utaf. Jede Gelegenheit nutzen; nyttja hwart tilfälle. Er hat die Sache gut genutzt; han har gjort ſig mycket gagn därutaf. Das Gut könnte viel höher genutzt werden; gården kunde kaſta af mycket mera. Seine Zeit gut nutzen, beſſer: nützlich anwenden. S. nützlich.

Nutzen, ſ. m. nytta, gagn, fördel, bäſta. Ich habe gar keinen Nutzen davon; jag kan ej bruka, ej nyttja det til något, jag kan ej betjena mig däraf. Er hat groſſen Nutzen davon gehabt; han har dragit ſtor nytta därutaf. Das gereicht uns allen zum Nutzen; det länder oß alla til gagns. Auf ſeinen eigenen Nutzen ſehen; ſe på ſin egen fördel. Der gemeine Nutzen des Landes; det allmänna bäſta. Fremdes Geld zu ſeinem Nutzen verwenden; nyttja främmande penningar til egna behofwer. Er hat blos ſo lange er lebt, den Nutzen davon; han har endaſt nyttjande rätten däraf ſå länge han leſwer. Der Nutzen eines Gutes; det ſom et gods kaſtar af ſig, des inkomſter.

Nutzholz, ſ. m. Geſchirrholz, Schirrholz, Werkholz; ſlögdewirke, redſkapswirke.

Nützlich, adj. u. adv. nyttig, gagnelig, ſom ſkaffar nytta, indrägtig. Ein nützliches Buch; en nyttig bok. Er hat ſeine Zeit auf Univerſitäten ſehr nützlich angewandt; han har wid Academier mycket wäl anwändt ſin tid. Nützliche Gewerbe; indrägtige näringar.

Nützlichkeit, ſ. f. nyttighet, gagnelighet.

Nutzlos, adv. utan nytta.

Nutznieſſung, ſ. f. Nießbrauch, Genießbrauch.

Nutzung, ſ. f. 1. nytta och åtnjutande af en ſak, utan at wara des egare, nyttjande rätt på en ſak. 2. inkomſter. So lange er lebt hat er die Nutzung davon; ſå länge han leſwer, har han nyttjande rätten däraf. Die jährlichen Nutzungen eines Guts; de årliga inkomſter af et gods.

Nutzungsanschlag, s. m. in der Landwirthschaft; et förslag på et gods in anseende til det som det kastar af sig

Nutzungsrecht, s. n. nyttjande rätt.

Nymphe, s. f. Nymph, Wassernymphe; et sjörå. Die Stadtnymphen; stadsnymphene. it. Die Nymphe, bei den Insekten; linding, S Puppe. Daher: der Nymphenstand der Insecten, S Puppenstand. Ibland insecter kallas en art trolllända: Nymphe, Wassernymphe, Libellula grandis. S. Heupferd, Jungfer.

O.

O! interj. o! ach! hå! O daß es wahr wäre; o! at det wore sant. O! wie schlägt mir das Herz; huru hjertat klappar på mig! O der Elende; ach! den uslе. O ho; hå! hå!

Ob, eine, ausser im Kanzleistil, veraltete Partikel, in Zusammensetzung, für: oben, vorher; en partikel, som numera endast brukas i sammansättningar wid tyska Cantslier, och betyder då så mycket som; ofwanföre, förut, t. E. Obangedeutet, obangeregt, obgemeldet; ofwan nämd. Obangeführt, obangezogen; ofwan anförd. Obbemeldt; förbemäld. Obbenannt, obberührt, obbesagt, obbeschrieben, oberwähnt, oberzählt, obgedacht, u. s. w. förenämd, föromnörd, o s w.

Ob, praep. B. u. v W. für: über, wegen, für; öfwer för, wid, t. E. Ob den Gesetzen halten; hålla hand öfwer lag och stadgar. Ob dem Wort halten, das gewiß ist und lehren kan, Tit. 1, 9.; hålla sig wid det ord, som wist är och lära kan. Ob dem Glauben kämpfen, Jud. 3.; kämpa för tron. Oesterreich ob der Ens; Österrike på andra sidan om Ensströmmen. Rothenburg ob der Tauber; Rothenburg wid Tauberströmmen.

Ob, conj om, som, at. Es kommt darauf an, ob ich Zeit habe; det kommer därpå an, om jag får tid. Als ob es schimpflich wäre, immer noch zu zulernen; lik som det wore nesligt, at altid lära något til. Er hat sich, als ob er nicht klug wäre, i g. L. han bär sig åt, som han wore galen. Ich zweifle, ob es angeht; jag twiflar på, at det går an. Es sieht aus, als ob es regnen wolte; det liknar sig til regne. it.

Obacht, s. f. i. g. L. für: Acht, s. f. akt, aktgifning, upsikt. Obacht auf etwas geben; gifwa akt på, märka på, wara uppmärksam på något. In Obacht nehmen, halten; taga i akt. Unter seiner Obacht haben; hafwa under sin upsikt, i sin wård. In Obacht nehmen; bliſwa warse. Den Feind in Obacht nehmen; gifwa noga akt på fiendens rörelser. Aus der Obacht lassen; släppa undan ögonen, slå ur hogen, wårdslösa. Die göttliche Obacht; Guds försyn. S. Obhut.

Obangedeutet, obgemeldet, obangeführt, obbenannt, obberührt, oberwähnt, obgedacht, u. s. w. K W. adj. S. Ob. Obbemeldetermassen; som förbemäldt är, o s. w.

Obdach, s. n. tak öfwer något, skjul, herberge, qwarter Etwas unter Obdach bringen; bringa något under tak, under skjul. Einem frei Obdach geben; gifwa någon fritt herberge. Obdach und Lagerstärte; qwarter och husrum. Er weiß kein Obdach zu finden; han är huswill. Der Mangel an Obdach; huswilla.

Obelisk, s. m Obelisk.

Oben, adv. uppe, ofwan. sig förr, öfwerst, främst. Er ist oben auf der Stube; han är uppe på kammaren Oben auf dem Dache; ofwan på taket. Von oben bis unten; ner ifrån och up. Oben liegen; ligga uppe, ofwanpå. Von oben; up ifrån Nach oben; ofwan til Oben der Thüre; ofwanföre dören. Dort oben; däruppe. Die Eulen schlucken ganze Mäuse nieder, alles was Fleisch und Knochen ist verdauen sie, allein die Haut geben sie rund zusammengewickelt von oben wieder von sich; ugglor swälja hela möß, alt hwad kött och ben är smältes i magen, men skinn-

net hoprulladt lemnas tilbaka den öfre wägen. n. Die oben erwähnte Sache; den för omtalda saken. Oben bemeldet, oben genannt, oben angeführt, oben erwähnt, oben berührt, oben stehend, oben gedacht, oben angeregt, u. s. w.; ofwan nämd, förenämd, ofwan anförd, förbemäld, o. s. w.

Oben an; öfwerst, främst, framföre. Oben an bei Tische sitzen; sitta öfwerst wid bordet. Sie stritten sich wer oben an gehen sollte; de trätte om rangen, företrädet.

Oben auf; ofwan på, öfwerst.

Oben ein, oben darein; utom det som wanligt är, án därtil Etwas auf einer Waare oben ein geben; gifwa något på köpet, gifwa öfwermål. Er ward noch oben darein ausgelacht; de skrattade åt honom på köpet.

Oben durch; up igenom.

Oben her, von oben her; ofwan til, up ifrån.

Oben herab; ofwan ifrån, ofwan efter.

Oben herauf; upföre.

Oben herunter; utföre.

Oben hin; flygtigt, i hast, wårdslöst. Ein Gemählde obenhin betrachten; se flygtigt på en målning. Ich habe die Schrift blos obenhin gelesen; jag har blott genomögnat skriften. Oben hin arbeiten; arbeta i hast, owuligt, göra hastwerk, wårdslösa. Oben hin untersuchen; ej undersöka med tillbörlig flit. Oben hin studieren; ej studera grundeligen.

Oben uber; ofwan öfwer.

Ober, adj. oberer, comp. oberste, sup. öfwer, öfre, öfwerst. fig. högst. Obersachsen; Ofwer-Sachsen. Die obere Erde; ofwanjord. Die obere Fläche; yta. Im obersten Stockwerk; uti öfwersta woningen. Der obere Mühlenstein; öfwer-sten, löpare. Der obere Teich; diket som ligger owan til. fig. Die oberste Gewalt; högsta wälde. Die obern Classen; de högre classerne uti skolar. Die obere Gerichtsbarkeit; högsta Domrättighet. Zu oberst; öfwerst. Das Unterste zu oberst kehren; wända up och ned.

Når ordet: Ober, framsättes för många Substantiva, så anwnder det, at en sak eller Person är öfwer andra, har at befalla andra, har företräde för andra, har öfwerupsikten öfwer andra, är högre, den första, främsta, yppersta, i et wiss afseende, o. s. w.

Oberacht, s. f. im teutschen Statsrecht; högre bann, Kaiserlig landtförwisning, til åtskilnad ifrån: Unteracht. it. für: Aberacht; Kajsarens och Rikets förnyade och sidsta beslut angående någons förklaring för biltog, hwarigenom alla förra besluten i den saken gå i sin fullkomliga werkan.

Oberadmiral, s. m. Öfwer-Ammiral.

Oberalte, s. m. Oberälteste; så kallas på wisse ställen några af åldermän af borgerskapet, it. de förste mästare och äldste ibland handtwerkare.

Oberamt, s. n. et fögderi som har flera fögderier under sig.

Oberamtmann, s. m. Öfwer-Amtman.

Oberamtsregierung, s. f. öfwersta Regeringscollegium uti wisse provinser.

Oberappellationsgericht, s. n. Öfwer-Appellations-rätt, högsta Domstol.

Oberärmel, s. m. öfwer-ärm. S. Aermel unter Arm.

Oberauditeur, s. m. Öfwer-Auditör.

Oberaufseher, s. m. Öfwerupsyningsman.

Oberaufseheramt, s. n. Öfwerupsyningsmanseembete.

Oberaufseherin, s. f. et Fruentimmer som har öfwerupsikten öfwer något.

Oberaufsicht, s. f. öfwerupsikt.

Oberbalken, s. m. den öfwerste bjelken. Der Oberbalken auf der Spitze eines Gebäudes das von beiden Seiten abhängig ist; ås, kroppås

Oberbank, s. f. öfwersta bänken.

Oberbau, s. m. im Gegensatz von: Unterbau oder Grundbau; byggnad ofwan jord, til åtskilnad ifrån en byggnad, hwartil grunden lägges i jorden.

Oberbauamt, s. n. et Collegium som har öfwerupsikten öfwer byggnader.

Oberbaudirector, Oberbauherr, s. m. Directeur wid et sådant collegium.

Oberbauinspector, s. m. Öfwer-byggmästare.

Oberbaumeister, s. m. Öfwer-byggmästare.

Oberbauch, s. m. öfre del af buken, til åtskilnad ifrån: Unterbauch; isterbuk.

Oberbaum, s. m. Forstwesen; et fullt utwäxt träd. S. Hauptbäume.

Oberbefehl, s. n. Obercommando; öfwerbefål.

Oberbefehlshaber, s. m. Öfwerbefålhafware.

Oberbeichtvater, s. m. den förnämste ibland Bicktfäder wid några Katholiska Hof.

Oberbereiter, s. m. Öfwer-Beridare.

Oberbergamt, s. m. Öfwer-Bergscollegium.

Oberbergmeiſter, ſ. m. Oberberghauptmann; Öfwer-Bergmäſtare.
Oberbergrath, ſ. m. Råd uti öfre Bergscollegium.
Oberbett, ſ. n. öfwerdyna.
Oberblatt, ſ. n. öfre bladet.
Oberblinde, ſ. f. Schiffarth; ſprötſeglet ſom år ypperſt på framſtammen.
Oberbodeu, ſ. m. låft, wind.
Oberbogen, ſ. m. Baukunſt; utſides rundning af et hwalf.
Oberbothmäßigkeit, ſ. f. Herrawälde.
Obercaplan, ſ. m. Archidiaconus.
Oberceremonienmeiſter, ſ. m. Öfwer-Ceremonimäſtare.
Obercommando, ſ. n. S. Öberbefehl.
Oberconſiſtorium, ſ. m. Öfwer-Conſiſtorium.
Oberdecke, ſ. f. täcke öfwer något, ſom ſängtäcke. it. tak uti et rum.
Oberer, ſ. m. Oberen, Obern, pl. für: Vorgeſetzter; Förman. Seinen Obern gehorchen; lyda ſina Förmän.
Obereigenthum, ſ. n. ägande rätt til något, hwarutaf man lemnar nyttjande rätten til andra.
Obereigenthumsherr, ſ. m. den ſom har ägande rätten til något.
Obereinnehmer, ſ. m. förſte upbördsman.
Oberfalkenier, ſ. m. Öfwer-Falkenerare.
Oberfeldherr, ſ. m. den ſom förer högſta befälet öfwer Armeen, General-Feltmarſkalk.
Oberfläche, ſ. f. öfre ſida, öfre fält, yta, öfwerbryn. Die Oberfläche der Erde; jordens yta. Auf der Oberfläche des Waſſers; på wattenbrynen. fig. Er hält ſich blos bei der Oberfläche der Sache auf; han håller ſig endaſt wid ytan af saken. Alle ſeine Kenntniſſe ſind nur von der Oberfläche geſchöpft; han har inga grundeliga inſikter.
Oberförſter, ſ. m. Öfwer-upſyningsman öfwer ſkogarna.
Oberforſtmeiſter, ſ. m. Öfwer-Jägmäſtare.
Oberfuß, ſ. m. ſmalben, it. fotbrist.
Obergericht, ſ. n. öfwerrätt, öfwerdomſtol.
Obergeſchühe, ſ. n. S. Oberleder.
Obergeſimſe, ſ. n. Baukunſt; krans ofwan omkring något, karnis.
Obergeſpan, ſ. m. in Ungarn. S. Geſpan.
Obergewalt, ſ. f. öfwerwälde, oinſkränkt wälde.
Obergewehr, ſ. n. öfwer-gewär.
Obergurt, ſ. n. en art gjord wid sadeln, wäfd af träd, til åtſkilnad af bukgjorden, S. Bauchgurt.
Oberhalb, adv. ofwanföre.
Oberhand, ſ. f. handlofwe, utan på handen. fig. högre hand, öfwerhand, öfwerwälde, seger. Einem die Oberhand laſſen; lemna någon högra handen, öfre rummet, företrädet, fig. gifwa honom wunnet. Oberhand nehmen; taga öfwerhand. Die Oberhand bekommen; få öfwermegten, öfwerwäldet, wara öfwerlägsen. Die Oberhand behalten; behålla segern.
Oberhaupt, ſ. n. hufwud, hufwudman, Öfwerherre, ypperſte. Das Oberhaupt des ganzen Staats; Öfwerheten. Der Pabſt will das Oberhaupt der ganzen Chriſtenheit ſeyn; Påfwen will anſes ſåſom hela Chriſtenhetens hufwud. Jemand für ſein rechtmäßiges Oberhaupt erkennen; erkänna någon för ſin rättmätige Öfwerherre. Sich zum Oberhaupt aufwerfen; upháfwa ſig til hufwudman. Die Oberhäupter der Nation; de Ypperſte ibland Folket.
Oberhauptmann, ſ. m. Öfwer-upſyningsman, Höfding. S. Hauptmann.
Oberhaus, ſ. n. 1. öfre woningen uti huſet, 2. Öfwerhus uti Parlamentet i England.
Oberhaushofmeiſter, ſ. m. Öfwer-hushofmäſtare.
Oberhaut, ſ. f. den yttre huden, yttra ſkinnet på et djurs kropp. Bei den Gerbern; narf. S. Narbe.
Oberhefen, ſ. f. jäſt. S. Hefen.
Oberhemd, ſ. n. öfwerſkjorta.
Oberherr, ſ. m. högſte Herre, Öfwerherre, Landsherre. S. Landesherr.
Oberherrlich, adv. ſom en Öfwerherre tilkommer.
Oberherrſchaft, ſ. f. Öfwerherrſkap, öfwerwälde, Herrawälde.
Oberherrſchaftlich, adj. u. adv. ſom grundar ſig på en Öfwerherres rätt och wälde.
Oberhimmel, ſ. m. den öfwerſte eller högſte himmeln.
Oberhof, ſ. m. öfwerdomſtol.
Oberhofgericht, ſ. n. Öfre-Hofrätt.
Oberhofmarſchall, ſ. m. Öfwer-Hofmarſkalk.
Oberhofmeiſter, ſ. m. Öfwer-Hofmäſtare.
Oberhofmeiſterin, ſ. f. Öfwer-Hofmäſtarinna.
Oberhofprediger, ſ. m. Öfwer-Hofpredikant.
Oberhofrichter, ſ. m. den ſom är ordförande uti Slottsrätten.
Oberholz, ſ. n. ſtora höga ſtammträden. S. Unterholz. it. qwiſtwed, til åtſkilnad ifrån ſtammen eller ſtocken: S. Stockholz.

Oberholzgraf, ſ. m. Öfwerdomare i eller öfwer en ſkogsmark, i ſkogsſaker.
Oberhoſen, ſ. pl. utan-byxor.
Oberhuttenamt, ſ. n. det högſta Collegium, ſom har upſikten öfwer metallarnas ſmältning. S. Hüttenamt.
Oberhuttenmeiſter, ſ. m. Öfwermasmåſtare.
Oberjäger, ſ. m. en af de öfre Jagtbetjenter.
Oberjägermeiſter, ſ. m. Öfwer-Jagmåſtare.
Oberkammer, ſ. f. S. Oberſtube.
Oberkammerherr, ſ. m. Öfwer-Cammarherre.
Oberkämmerer, Oberkamerier, ſ. m. Öfwer-Camererare.
Oberkammerjunker, ſ. m. Öfwer-Cammarjunkare.
Oberkanzler, ſ. m. Storcantsler.
Oberkapellmeiſter, ſ. m. Öfwer-Capellmåſtare.
Oberkellner, Oberkellermeiſter, ſ. m. Öfwerkällarmåſtare.
Oberkiefer, ſ. m. Oberkinnbacken; öfre käft, öfre kinben.
Oberkirchenrath, ſ. m. Öfwer-Conſiſtorialråd, it. hela detta Collegium.
Oberkleid, ſ. n. öfwerrock.
Oberkoch, ſ. m. öfwerkock.
Oberkriegscommiſſair, ſ. m. Öfwer-Krigscommißarie.
Oberküchenmeiſter, ſ. m. Öfwer-kökmåſtare.
Oberland, ſ. n. den delen af et land ſom ligger högre up, eller närmare fiällen.
Oberländer, ſ. m. den ſom är född uti den delen af landet, ſom kallas: Oberland.
Oberländiſch, adj. u. adv. ſom är födt eller bor i den öfre delen af landet.
Oberlandrichter, ſ. m. Lagman.
Oberlaſt, ſ. f. in der Schiffarth; den öfre laſtningen af et ſkepp
Oberläſtig, adj. u. adv. von Schiffen; et ſkepp ſom har för ſtor laddning på eller ſom går för djupt När laddningen är för ſtor i bakkammen, ſå kallas det: Hinterlaſtig, Steuerlaſtig, men när det är i framdelen; Vorläſtig, vorlaſtig
Oberlauf, ſ. m. Schiffarth; öfre däcket på fartyg, öfwerdäck.
Oberlefze, ſ. f. öfwerläpp
Oberlehn, ſ. n. et Län, ſom tages i förläning omedelbart af höaſta Läns-herren, til åtſkilnad ifrån: Afterlehn, S. unter Lehn.
Oberlehnsfall, ſ. m. hemfall af et län til högſta Läns-herren.
Oberlehnsherr, ſ. m. högſte Läns-herre.
Oberleib, ſ. m. öfwerliff.
Oberleine, ſ. f. Jagdweſen; hufwudlinia.
Oberlippe, ſ. f. S. Oberlefze.
Oberluft, ſ. f. öfre luftkrets.
Obermacht, ſ. f. öfwerwälde, S. Uebermacht.
Obermann, ſ. m. öfwerman, it. mätesman, ſkiljesman, ſom ockſå ibland kallas: Obmann.
Obermarſchall, ſ. m. Öfwerſte-Marſkalk.
Obermeiſter, ſ. m. Vormeiſter, Handwerks-Aelteſte, Oberälteſte; den förſta måſtaren ibland flera.
Oberofficier, ſ. m. Öfwer-Officerare.
Oberpfarrer, ſ. m. förſte Kyrkoherde, Paſtor primarius.
Oberpiqueur, ſ. m. en af de förſta jagtbetjenter wid Parforce-jagten.
Oberparlament, ſ. n. Öfwer-Parlament i England. Im Oberparlament nicht richtig ſeyn, n. R.; intet wara wäl wid förſtånder, icke haſwa alla ſkrufwarna i behåll.
Oberparlamentsherr, ſ. m. Parlaments-Herre, Pair.
Oberpolicei, ſ. f. Öfwerpolitie.
Oberpoſtmeiſter, ſ. m. Öfwerpoſtmåſtare.
Oberpräſident, ſ. m. förſte Preſident.
Oberrechnungsrath, ſ. m. Råd wid förſta Ränt-kammaren.
Oberrecht, ſ. n. öfwerherrſkap, ägande rätt.
Oberregent, ſ. m. Regerande Herre, it. den ſom förer öfwerbefälet uti et land.
Oberregiment, ſ. n. öfwerbefäl. Die Frau will das Oberregiment führen; huſtrun will wara husbonde.
Oberrichter, ſ. m. Öfwerdomare, den ſom har högſta domrättigheten.
Oberrichterlich, adj u. adv. oberſtrichterlich; det ſom en Öfwerdomare, eller den ſom har högſta domrättigheten tillkommer, ſom är grundadt uti denna hans rättighet.
Oberrock, ſ. m. öfwerrock, kapprock.
Oberſachſen; Öfwer-Sachſen.
Oberſatz, ſ. m. in der Logik; förſats, Propoſitio major, til åtſkilnad ifrån: Unterſatz; efterſats, Propoſitio minor, und dem Mittelgliede; medel-begrepet, Terminus medius.
Oberſchale, ſ. f. kopp, til åtſkilnad ifrån fat, S. Unterſchale.
Oberſchenk, ſ. m. Öfwerſte-Mundſkänk.
Oberſchenkel, ſ. m. lår-ben.
Oberſchlächtig, adj. u. adv. bei Waſſermühlen. Ein oberſchlächtiges Waſſerrad; et öfwerfalls-hjul.
Oberſchultheiß, ſ. m. Öfwerdomare,
Oberſchwelle, ſ. f. öfre dörtrå.

Ober-

Oberſegel, ſ. n. en af de ſmå öfre ſegel eller toppſegel.
Oberſippſchaft, J. W. ſ. f. blodsförwanter uti upſtigande linie.
Oberſitz, ſ. m. högſäte.
Oberſt, adv. öfwerſt. S. ober.
Oberſtallmeiſter, ſ. m. Öfwer-Stallmäſtare.
Oberſtatthalter, ſ. m. Öfwer-Ståthållare.
Oberſtaatsminiſter, ſ. m. förſte Statsminiſter.
Oberſte. ſ. m. Obriſter, i. g. L. 1. Öfwerſte. 2. den ypperſte.
Oberſtin, ſ. f. Öfwerſtinna.
Oberſtelle, ſ. f. högſäte, högre hand eller hederſtälle, företräde.
Oberſteuereinnehmer, ſ. m. förſte upbördsman.
Oberſtimme, ſ. f. diſcantſtämma.
Oberſtlieutnant, ſ. m. Öfwerſt-Lieutenant.
Oberſtube, ſ. f. ofwan-rum i et hus.
Oberſtwachtmeiſter, ſ. m. Major.
Oberteutſchland; ſå kallas den ſödra delen af Tyſkland, men norra delen: Niederteutſchland; Neder-Tyſkland.
Obertheil, ſ. m. öfre del.
Oberverdeck, ſ. n. öfwerdäck.
Oberthüre, ſ. f. öfre del af en dör.
Obervormund, ſ. m. Öfwer-Förmyndare.
Obervormundſchaft, ſ. f. öfwer förmyndareſkap.
Obervorſteher, ſ. m. Öfwer-Föreſtåndare.
Oberwähnt, adj. u. adv. ofwannämd. S. Oben.
Oberwind, ſ. m. wind på ſidan.
Oberwelt, ſ. f. denne werlden, detta liſwet i motſats af: Unterwelt; det tilkommande, det underjordiſka liſwet.
Oberwolle, ſ. f. rå och rugaig ull.
Oberwuchs, ſ. m. im Forſtweſen, Oberholz, Hochholz; qwiſtarne på trän. it. S. Oberholz, Unterholz.
Oberzählt, adv. förenämd. S. Oben.
Oberzahn, ſ. m. tand uti öfre kinbenet.
Oberzimmermann, ſ. m. förſta timmermannen på et ſkepp.
Oberzoll, ſ. m. ſtor tull.
Oberzolleinnahme, ſ. f. det ſom inflyter wid ſtora tullen.
Oberzolleinnehmer, ſ. m. upbördsman wid ſtora tullen.
Obgedacht, obgemeldet, obgenannt, adj ofwannämd, förbemäld, förenämd. S Oben.
Obgleich, obſchon, obwohl, obzwar, conj. likwäl, änſkönt, faſtän. Er leugnet es, ob es gleich wahr iſt; han wekar därtil, men det är likwäl ſant. Obgleich viele Schwürigkeiten ihm im Wege ſtehen ſollen; änſkönt många ſwårigheter ſkola yppa ſig för honom. Ich kann es nicht thun, ob er gleich (beſſer: wenn er auch) mein Bruder wäre; jag kan ej göra det, faſtän han wore min Broder.
Obhabend, K. W. in der Redensart: meines obhabenden ſchweren Amtes wegen; i kraft af det mig dyrt pålagde embete.
Obhanden, i. g. L. adj. u. adv. för hand, å färde, föreſtående, tilſtundande, S. das beſſere: bevorſtehend, vorhanden.
Obhut, i. g. L. ſ. f. wärd, beſkärm, hägn, ſkydd. Göttlicher Obhut empfohlen; jag anbefaller eder uti Guds hägn, Guds förſyn.
Obig, apj. förutnämd, föreſtående. Aus obigem erhellet; utaf det ſom förut är ſagt eller nämdt, ſkönjes klarligen. Nach obigem Bericht; efter förutgående berättelſe.
Oblate, ſ. f. oblat. Briefoblaten; mun-lak.
Oblatenbäcker, ſ. m. en bagare ſom bakar oblater.
Obliegen, v. n. m. d Hfw. haben, obgelegen, p. lägga ſig på, beflita ſig om något, yrka, åliggа. Den Studien obliegen; lägga ſig på ſtudier, yrka wetenſkaper. Einer Beſchäftigung obliegen; wara ſyſſelſatt med något. Es lag ihm ob, dahin zu ſehen, daß ꝛc.; det ålog honom, det war hans ſkyldighet, at gifwa akt, at.
Obliegenheit, ſ. f. åliggande, plickt och ſkyldighet S. Schuldigkeit
Obligation, i. g. L. ſ. f. für: Schuldbrief; ſkuldbref, förſkrifning, obligation.
Obmann, v. W. ſ. m. upſyningsman, ſkiljesman.
Obrigkeit, ſ. f. Öfwerhetsperſon, Magiſtratsperſon. Die höchſte Landesobrigkeit, der König und die Königin; Öfwerheten. Unterobrigkeit, Magiſtratsperſon; Underdomare. Stadtobrigkeit; Stadsmagiſtrat. Er iſt meine Obrigkeit, für: Vorgeſetzte; han är min Förman. Einen der weltlichen Obrigkeit übergeben; öfwergifwa någon til werldsliga domſtolen, åt werldslig arm. Unter jemandes Obrigkeit ſtehen, gehören, i. g. L.; ſtå under någons wälde, lagſaga. Von Obrigkeits wegen; på befallning.
Obrigkeitlich, adj. u. adv. det ſom en Öfwerhetsperſon tilhörer, tilkommer. Eine obrigkeitliche Perſon S Obrigkeit. Ein obrigkeitliches Amt; en Öfwerhetsperſons-embete. Auf obrigkeitl. Befehl, wenn vom Könige die

die Rede iſt; på hög befallning. Mit obrigkeitlicher Bewilligung; med Magiſtratens, wederbörandes ſamtycke.

Obriſter, ſ. m. S. Oberſte.

Obſchon, conj. ânſkönt, faſtân.

Obſchweben, K W. v. n. mit dem Hfw. haben, für: vorhanden ſeyn, beſonders noch in den part. obſchwebend, obgeſchwebt; tilſtunda. Die obſchwebende Gefahr; den inſtundande faran.

Obſicht, Pr. W. ſ. f. upſikt. S. Aufſicht.

Obſiegen, v. n. mit dem Hfw. haben; obgeſiegt, p. öfwerwinna, ſegra öfwer något.

Obſieglich, K. W. adj. ſegerwinnande. Ein obſieglich Urtheil erhalten; få en gunſtig dom, et önſkeligt utſlag i ſaken.

Obſorge, Pr W. ſ. f ſorg. S. Sorge.

Obſt, ſ. n. ohne pl. trädsfruckt, fruckt. Kernobſt, Steinobſt; kärnfruckt, ſtenfruckt. Frühobſt, Spätobſt; tidig, ſen fruckt. Das verdorbene Obſt ausſuchen; utſöndra den ruttna fruckten.

Obſtbaum, ſ. m. fruckträd.

Obſtbrecher, ſ. m Äpfelpflücker; en ſtång, at taga fruckt med ifrån träden.

Obſtdarre, ſ. f. en kölna hwareſt fruckt torkas.

Obſtfleck, ſ. m. en fläck efter fruckt.

Obſtgarten, ſ. m. fruckt-trägård.

Obſtjahr, ſ. m. ein gutes Obſtjahr; et år när trädsfruckten wäl lyckas.

Obſtkäfer, ſ. m. Scarabaeus Horticula. S. Brachkäfer unter Käfer.

Obſtkammer, ſ. f. fruckttkammare.

Obſtkeller, ſ. m. fruckttkällare.

Obſtkorb, ſ. m fruckttkorg

Obſtkrämer, Obſthändler, Obſtböcker, Obſtverkäufer, ſ. m. en ſom handlar med fruckt, fruckttmånglare.

Obſthändlerin, ſ. f fruckttmånglerſka.

Obſtleſe, ſ f. tid når fruckten är mogen. it. fruckttens bärgning.

Obleſer, ſ. m. Obleſerin, ſ. f. de ſom berga fruckt.

Obſtmarkt, ſ. m. marknad, torg där fruckt ſäljes.

Obſtmotte, ſ f. en ſort nattſly, (Spinnare) Phalaena Bombyx quercifolia. Die kleine gelbrothe Obſtmotte; en art nattfly, (Rullare) Phal. Tortrix Holmiana

Obſtreich, adj. u adv. fruckttrik, ymnig på fruckt, fruckttbärande.

Obſtwein, ſ. m. win utaf fruckt.

Obſtwerk, ſ. n. allahanda ſlags fruckt.

Obſtwurm, ſ. m. matſk uti trädsfruckt.

Obſtzeit, ſ. f. tid når fruckten blir mogen.

Obſtand, Obſtat, i. g. L. in der Redensart: jemand Obſtand halten, für: Widerſtand; ſtå emot någon.

Obwalten, i. g. L. u. K W. v. n. mit dem Hfw. haben; tilſtunda, wara å färde. Aus obwaltenden Urſachen; uraf föreliggande orſaker. Sein eigenes Intereſſe waltet hierunter ob; hans egen fördel är här med i ſpelet, ligger därunder förwarad. Gott wird mit ſeiner Gnade ob ihm walten, i. g. L.; Gud låter taga honom uti ſitt beſkydd.

Obwohl, conj. ânſkönt, oaktadt, oanſedt, faſtân, ehuruwäl.

Ocher, ſ. m. Bleigelb; kyllerfärga, Ochra lutea vulgaris. Eiſenocher; järn-ocker, *Wall.* Ochra ferri. Kupferocher; kopparjord, koppermulm, Ochra cupri. Nickelocher; nickelblomma, nickelockra; Flos Nicoli, *Wall.*

Ochergelb, adj. u. adv. kyllerfärgad.

Ochs, ſ. m. Ochſen, pl. oxe. Ein wilder Ochs, Auerochs; Urox, Urnöt, Skogsnöt, wild oxe, *Orr.* Bos Taurus, Urus. Büffelochs; büffel-oxe, *Orr.* Bos Bubalus. Heerdochs, Brüllochs, Bullochs, Springochs, Zuchtochs; tjur. Maſtochs, Schlachtochs, Stallochs; ſtallox. Zugochs; dragox. Ein Joch Ochſen, S. Joch. Der Ochs ſtößt; oxen ſtångas. Ein grober Ochs, n. R.; en groſ menniſka Sprw. den Ochſen hinter den Pflug ſpannen; ſpänna hästarna bak wagnen. Da ſtehen die Ochſen am Berge, n. R; där ſtår han nu för bakvatten, och kan ej komma längre.

Ochſenauge, ſ. n en oxes öga, et ganſka ſtort öga. I Byggningskonſten; et rundt fönſter i taket. Uti Kökskonſten; munkar af i ſmör ſtekta ägg.

Ochſenbauer, ſ. m. en bonde ſom i ſtälle för häſtar håller blott oxar.

Ochſenbrech, Ochſenkraut, ſ. n. puktörne, S. Hauhechel.

Ochſenbremſe, ſ. f. ſtyng, bromskula, Oeſtrus bovis.

Ochſenfleiſch, ſ. n. öxkött i motſats af kokött.

Ochſengallel, ſ. f. oxgalla. fig. kallas de ſmå midt uti upbögda glas uti ſmå handlycktor; Ochſengallen.

Ochſengeld, ſ. n. penningar ſom betalas til den ſom håller tjuren wid en by.

Ochſenhaft, n. W. adj. oraktig, groſ, plump, dumm ſom en oxe, fåaktig.

Ochſenhaftigkeit, n. W. ſ. f. oraktighet, groſhet, plumphet, dummhet, fåaktighet.

Ochſenhandel, ſ. m. handel med oxar.
Ochſenhändler, ſ. m. oxhandlare.
Ochſenhaut, ſ. f. oxhud.
Ochſenhirt, ſ. m. den ſom går wall med oxar.
Ochſenhorn, ſ. n oxhorn.
Ochſenhuf, ſ. m. oxklöf.
Ochſenjoch, ſ. n. ok ſom läggas på oxar.
Ochſenkalb, ſ. n. tjurkalf.
Ochſenklaue, ſ. f. oxklöf.
Ochſenknecht, ſ. m. oxwaktare.
Ochſenkopf, ſ. m. oxhufwud.
Ochſenkraut, ſ. n. puktörne. S. Hauhechel.
Ochſenleder, ſ. n. oxläder.
Ochſenmark, ſ. n. märg uti oxbenen.
Ochſenmarkt, ſ. m. 1. oxmarknad. 2. torg hwarpå oxar ſäljas.
Ochſenmaul, ſ. n. oxmule.
Ochſenmäßig, adj. S. Ochſenhaft.
Ochſenmiſt, ſ. m. dynga efter oxar.
Ochſenpoſt, n. W. ſ. f. långſam gång, sen fart. S. det anſtändigare ordet: Schneckenpoſt.
Ochſenſtall, ſ. m. oxſtall.
Ochſentreiber, ſ. m. oxdrifware.
Ochſenziemer, n. W. ſ. m. Ochſenſehne, ſ. f. karbas.
Ochſenzunge, ſ. f. oxtunga. In der Botanik; 1. oxtunga, Anchuſa offic. Aechte rothe Ochſenzunge; röd oxtunga, S. Färberkraut. 2. Hoorletta, S. Steinſame. 3. die kleine Ochſenzunge, Lycopſis arvenſis. 4. die wilde Ochſenzunge; kläkunter, Echium vulgare. S. Otterkopf.
Ochſig, n. W. adj. u. adv. S. Ochſenhaft.
Ocker, ſ. m. S. Ocher.
Octav, ſ. n. octav, octavformat.
Octavflöte, ſ. f. en octavflöjt, flageolet.
Octave, ſ. f. octav i muſiken.
October, ſ. m. Octobermånad.
Oculiren, v. a. oculirt, p. oculera.
Oculiren, ſ. n. oculering.
Oculiſt, ſ. m. Oculiſt, en ögon-läkare.
Ode, ſ. f. lyriſk ſång, Ode.
Odem, ſ. m. ande, andedrägt, S. Athem.
Oder, conj. eller, annars. Mehr oder weniger; mer eller mindre. Entweder mit Güte oder mit Böſem; han will eller intet. Gehe hin, oder es wird dich gereuen; gå dit, annars lärer det ångra dig. Oder aber; eller ock. Innerhalb ein oder acht Tage; innom ungefärligen otta dagar.
Odermennig, ſ. n. Agrimonie, Leberkraut, Leberklette, Königskraut, Bruchwurzel, Steinwurzel, Heil aller Welt, eine Pflanze; småborrar, Agrimonia Eupatoria.
Odeum, ſ. W. ſ. n. ſånghus, hwaruti täſlades hos Grekerna uti Muſiken.
Oede, adj. u. adv. öde, tom, obrukad, obebodd. Ein ödes wüſtes Haus; et hus ſom ſtår öde, et tomt hus. Ein öder Platz; en ödeplats. Eine groſſe öde Gegend, eine Wüſte; en ödemark. Ein ödes Land; et ödeland, et obebodt land, ſom är tomt urblottadt på inbyggare. Oede legen, öde machen, veröden; ödelägga. Oede liegen; wara ödelagd, it. om åkern. ligga obrukad. Ihm iſt die ganze Welt öde; hela werlden är en öken för honom, han har intet i werlden ſom angår, ſom rörer honom, han ledsnar wid hela werlden. Oede und wüſte im Kopf werden; blifwa yr i hufwudet. S. Wüſte.
Oede, ſ. f. öken, ödemark, ödesmål, tomhet, briſt på folk. Die Oede eines Orts; ortens ödeliggande, folkbriſt.
Oeffentlich, adj. u. adv. offentlig, publik, allmän, öpen, högtidlig. Der öffentliche Gottesdienſt; den offentliga Gudstjenſten. Er ſagte es ganz öffentlich; han ſade det i allas närwaro. Oeffentliche Einrichtungen; publika inrättningar. Die öffentliche Sicherheit; den allmänna ſäkerheten. Auf öffentlichem Markt; på öpen torg. Eine öffentliche Rede halten; hålla et högtidligt tal. Oeffentliche Verbrechen; brott emot de allmänna författningar. Er ſpricht öffentlich von der Sache ganz anders als unter Freunden; han talar offentligen helt annorlunda om den saken än i förtroende. Offentlich ſcheinen ſie gute Freund zu ſeyn, aber im Herzen haſſen ſie ſich doch; efter utwärtes anſeende ſkulle man döma dem wara goda wänner, men i hjertat hata de likwäl hwarannan.
Oeffentlichkeit, ſ. f. en ſaks allmänna kunnighet, högtidlighet, allmänhet.
Oefnen, v. a. geöfnet, p. öpna, taga bort det ſom är för en öpning, taga af locket, låta, låſa, ſlå up, göra hål eller öpning, ſkära ſig, bryta igenom, upſkära, uplåta, yppa. Eine Flaſche öfnen; öpna en flaſka. Ein irden Gefäß öfnen; taga locket af et käril. Eine Tonne öfnen; ſlå up en tunna. Als er das Buch öfnete; när han upſlog boken. Der Brief war geöfnet; breſwet war upbrutet. Oefne die Thür; låt up dören. Das Schloß öfnen; låſa up låſet. Einen Kanal öfnen; gräfwa en kanal, it. renſa honom. Dieſe Kräu-

ter

ter öfnen den Leib; deßa örter hämma förstoppningar. Das Wasser öfnete sich einen Weg; watnet skar sig igenom, bröt igenom. Einen todten Körper öfnen; öpna en död kropp. Die Blume öfnet sich; blomman öpnar, utbreder sig. Seinen Mund nicht öfnen; ej uplåta sin mun, ej tala et enda ord. Hier öfnet sich ihm ein weites Feld; här får han fritt utrymme. Einem sein Herz öfnen; yppa sitt hjerta för någon. Das hat ihm den Weg dazu geöfnet; det har banat honom wägen därtil. Die Augen öfnen; öpna ögonen komma til sig sjelf, på bättra tankar igen. Einem die Augen öfnen; öpna förståndet för någon, uplysa honom, bringa honom på rätta wägen. Einem die Schrift öfnen, B. R.; förklara Skriften för någon.

Oefnung, f. f. öpning, hål på något, lucka, öpet lif, lockets aftagande, låsets uplåsande, dörens uplåtande bokens upslående, kanalens rensning, en död kropps upskärande. Sich eine Oefnung machen; göra rum för sig, bryta igenom, hugga sig igenom fienden.

Oefnungsrecht, J. W. f n. rättighet at hafwa fritt tilträde til något, Jus aperturae

Oehr, f. n. Öhr, fur: Handhabe, Henkel; öra, grepe på et käril. Das Oehr an einer Nadel; nålsöga. Haken und Oehren an den Kleidungsstücken, i. g. L. Oehsen; hätor och ößjor. Das Oehr an einem metalenen Knopf; ögla uti en knapp. Das Oehr an einer Münze; en liten ring i et mynt.

Oehrlein, f n. dim. et litet öra, öga, ösja, ögla.

Oehse, i. g L. f. f. ösja. S. Oehr.

Oekelnahme, f. m. öknamn. S. Ekelnahme

Oekonom, f. m hushållare.

Oekonomie, f f. hushållning, sig hela sammanfattningen af åndamålen och medlen wid et werk eller arbete. Die Oekonomie der Natur; Naturens inrättning.

Oekonomiehandel, f. m. handel med främmande Landsproducter, när man köper och säljer dem til främmande igen.

Oekonomisch, adj. u. adv. det som hörer til hushållningen, hushålsaktig. S. Haushälterisch

Oel, f. n. Oehl; olja. Oel schlagen; pråßa, stampa olja. Mit Oel getränktes Papier; oljadt papper. Brenzliches oder empyreumatisches Oel; olja som har brandaktig luckt och smak. Geronnenes dickes Oel; grynig olja, som när det är kalt, får liksom små korn. Das heilige, geweihete Oel, Salböl; smörjelse uti den Katholska kyrkan. Oel ins Feuer giessen; gjuta olja på elden, göra en sak wärre.

Oelbaum, f. m. oljeträd, Olea. Wilder Oelbaum; wildt oljeträd, Eleagrus Augustifolius. it. für: Lebensbaum, Thuja.

Oelbäumen, adj. af olje träd.

Oelbeere, f. f. oliver. S. Oliven.

Oelberg, f. m. oljeberg.

Oelblase, f. f. Firnißblase; en kopparpanna, hwaruti målare koka linolja och nötolja til fernißa, och koppartryckare nötoljan, som de bruka til swärta.

Oelblatt, f. n. oljeblad.

Oelen, v. a. geölet, p. olja, stöpa i olja. Geöltes Papier; oljadt papper.

Oelfarbe, f. f. oljefärg.

Oelflasche, f. f. Oelglas, Oelgeschirr, f. n. oljeflaska, oljekruka. Das heilige Oelfläschlein zu Rheims; den lilla oljeflaskan i Rheims, som brukas wid Konungens af Frankrike smörjelse, La Sainte ampoulle.

Oelfirniß, f. m. oljefernißa.

Oelflecken, f. m. en fläck efter olja.

Oelgarten, f. m. olivegård, oljeberg.

Oelgötze, i. g L. f. m träbeläte.

Oelhandel, f. m. oljehandel.

Oelhändler, f. m. oljehandlare, oljekrämare.

Oelhefen, f. f orenlighet som sätter sig i botten grummel af bomolja, S. Oelkuchen.

Oelicht, adj u. adv. lik olja.

Oelig, adj. u. adv. som innehåller olja, oljaktig.

Oelkelter, f. m. S Oelpresse.

Oelkitt, f. m. et slags kitt som stenhuggare bruka.

Oelkrug, f. m. oljekruka.

Oelkuchen, f. m. det som blifwer öfwer och sitter ihop som en kaka, när oljan är utpråßad utur oliverna.

Oellampe, f. f. lampa.

Oelleſe, f. f. olivernas bergning, eller bergningstid.

Oelmalerei, f. f. målning med oljefärg.

Oelmarkt, f. m. torg eller marknad hwarest olja säljes

Oelmühle, f. f. oljequarn, oljeslageri.

Oelmüller, f. m. oljeslagare.

Oelniederlage, f. f. olje-magasin.

Oelpresse, f. f. oljepråß.

Oelreich, adj. u. adv. full af olja.

Oelrettich, ſ. m. chineſiſcher Oelſamen; et ſlags rättika, hwarutaf olja präßas i China, Raphanus chineſis annuus.
Oelröschen, ſ. n. S. Nieſewurz.
Oelſame, ſ. m. S. Oelrettich.
Oelſchläger, ſ. m. oljeſlagare.
Oelſtein, ſ. m. Wetzſtein; oljeſten, Schiſtus coticula, *Wall.*
Oeltonne, ſ. f. oljetunna.
Oeltunke, ſ. f. oljeſäs.
Oelverwalter, ſ. m. den ſom har upſikt och förwaltning öfwer et oljemaſin.
Oelung, ſ. f. oljande. Die lezte Oelung, in der Katholiſchen Kirche; ſiöſta ſmörjelſen.
Oelzucker, ſ. m. olja med ſocker blandad hos Apothekare, för at ſedan bättre kunna blanda den med watten.
Oelzweig, ſ. m. oljeqwiſt.
Ofen, ſ. m. Oefen, pl. ugn. Stubenofen, Kachelofen; kakelugn. Windofen; windugn. Ein Ofen mit vielen Zügen; rörkakelugn. Der hohe Ofen, im Hüttenbau; magsugn. Den Ofen anlaſſen; blåſa på, låta bälgerna gå. Den Ofen ablaſſen; ausbrennen, auslaſſen; låta elden gå ut. Der Ofen bei den Minirern; krutkammare. Den Ofen hüten, hinter dem Ofen ſitzen; ſitta bak om kakelugn, ej komma utur ſin kakelugnswrå, fig. ej komma hem ifrån, ej taga ſig något före. Keiner ſucht den andern hinter dem Ofen, der nicht ſelbſt dahinter geweſen, Sprw. ingen ſöker den andre bak ugnen, utan den ſom ſielf warit där förut.
Ofenanker, ſ. m. en liten järnklämma i kakelugnen.
Ofenauge, ſ. n. öga eller öpning fram til i masugnar ſom öpnas, när den flytande malmen ſkall rinna ut eller aftappas.
Ofenbank, ſ. f. bänk, bak om kakelugnen.
Ofenblech, ſ. n. S. Ofenthüre.
Ofenbruch, ſ. m. Ofengalmey; det ſom ſätter ſig faſt uti ugnen, Cadmia furnorum.
Ofenfuß, ſ. m. ſtällning, fot under en kakelugn.
Ofengabel, ſ. f. eldgaffel.
Ofenheerd, ſ. m. härd uti kakelugn.
Ofenheitzer, ſ. m. förbötare.
Ofenhüter, i g. l. ſ. m. ugnswaktare, en ſom ſtädſe ligger hemma.
Ofenkachel, ſ. f. kakel.
Ofenkrücke, ſ. f. ungsraka.
Ofenleim, ſ. m. ler til kakelugn.
Ofenloch, ſ. n. ungshål, it. de hålen eller öpningar i glasugnar hwareſt kärlen ſtå, däruti den til glas tjenliga materien ſmältes.
Ofenmeiſter, ſ. m. im Hüttenbau; Masmåſtare.
Ofenplatte, ſ. f. järnplåtar til järnugn, eller järnplåt på härden uti en ugn.
Ofenrohr, ſ. n. Ofenröhre, pl. kakelungsrör, kakelugn innantil.
Ofenröhre, ſ. f. Ofenröhren, pl. kakelugns pipa, ſpisrör, ſpjällrör.
Ofenruß, ſ. m. ohne pl. ſot uti ugnen.
Ofenſchaufel, ſ. f. eldſkyffel. Bei den Beckern; ugnsſpada.
Ofenthür, ſ. f. järndör för en ugn. Die kleine Ofenthür bei den Windöfen; lucka hwarigenom drag åſtad kommes i kakelugnar.
Ofenwiſch, ſ. m. ugnsſopa, ugnsqwaſt.
Ofenzins, ſ. m. penningar ſom betalas för rättigheten at anlägga en bakugn, tegelugn o. ſ. w. it för friheten at få bruka en annans bakugn.

Offen, adj. u. adv. öpen, obetäckt, intet igenläſt, fri. fig. obeſäſt, losgifwen, allmän, ärlig, qwick, förtrolig. Die Thüre halb offen ſtehen laſſen; låta dören ſtå på glänt. Er läßt ſo wichtige Papiere offen herum liegen; han går ifrån utan at förwara ſå angelägna papper. Den Mund offen halten; gapa med munnen. Ein offener Gang; en obetäckt gång i trägården. Auf offenem, freiem Felde; på fria fältet. Ein offener Schade; et öpet ſår. Mein Haus ſteht ihm allzeit offen; han är altid wälkommen uti mitt hus. Einen mit offenen Armen empfangen; taga emot en med utſträckta armar. Ein offener Wechſel; en öpen wexel. Die Rechnung iſt noch offen; räkningen är än intet ſlutad. fig. Ein offener Paß; et fritt paß, reſepaß. Ein offener Ort; en obeſäſt ort. Ein offenes Land; et land ſom ej har något, ſom kan hindra fienden at komma in, utan ſom ſtår öppet. Die Erde iſt noch nicht offen, in der Landwirthſchaft; kålen är än intet ur marken. Die offene Zeit; tid när det är losgifwet at jaga, at ſläppa kreatur på bete i ſkogen, på åkern, o. ſ w. Einen auf offener Landſtraſſe angreiffen; angripa en på almänna landswägen. Offene Tafel halten; hålla öpen tafel. Offenen Laden halten; hålla bod. Offenen Credit, offene Caſſe, bei jemand haben; kunna få låna ſå mycket penningar hos någon ſom man will. Das Lehn ſteht offen; lånet är hemfallet, än intet

intet bortgifwet igen. Ein offenes Geſicht; et ärligt, muntert anſikte. Ein offener Kopf; et qwickt hufwud. Mit offenem Herzen reden; tala upprigtigt, förtroligt.

Offenbar, adj. u. adv. uppenbar, öpen. fig. förklarad, bekannt, klar, tydlig, oſtridig. Ein offenbares Schelmſtück; et uppenbart bedrägeri. Auf der offenen See; på öpna ſiön eller hafwet. Eine offenbare Feindſchaft; en förklarad owänſkap. Die offenbare Wahrheit läugnen; neka til klara ſanningen. Die Sache wird genug offenbar werden; ſaken lärer nog bli kunnig, bekannt, komma i dagsljus. Offenbare Gerechtſame; oſtridiga rättigheter.

Offenbaren, v. a. geoffenbaret, p. uppenbara, uptäcka, yppa. Die geoffenbarten Wahrheiten; de uppenbarade ſanningar. Gott hat ſich uns in den Wundern der Natur herrlich offenbaret; Gud har tydligen uppenbarat ſig för oß uti Naturens underbara werk. Einem ein Geheimniß offenbaren; uptäcka en hemlighet för någon. Ihm kannſt du immer dein Herz offenbaren; du kan med ſäkerhet yppa dit hjerta för honom. Es wird ſich bald offenbaren, was an dem Gerücht iſt; man får wäl ſnart weta, om rycktet är ſant.

Offenbahrlich, b. W. adj. u. adv. uppenbarligen.

Offenbarung, ſ. f. uppenbarelſe. Die Offenbarung Johannis; Uppenbarelſeboken. Die göttliche Offenbarung; den heliga Skrift. Die Offenbarung eines Geheimniſſes; en hemlighets uptäckande.

Offenherzig, adj. u. adv. öpenhjertig, framtalig, förtrolig. Er iſt zu offenherzig; han är alt för framtalig. Offenherzig mit jemand reden; tala förtroligt med någon.

Offenherzigkeit, ſ. f. öpenhjertighet. Hinrich IV. verband mit einer ungemeinen Offenherzigkeit die feinſte Staatskunſt, mit den erhabenſten Geſinnungen eine reizende Einfalt der Sitten, und mit der Tapferkeit eines Soldaten eine unerſchöpfliche Menſchenliebe; Hinrich IV. förenade med den finaſte ſtatskonſten en beſynnerlig öpenhjertighet, med en intagande enfald i ſeder det ädlaſta tankeſätt, och med all ſin tapperhet en aldeles outöslig menniſkokärlek.

Offenkündig, Pr. W. adj. u. adv. almännt kunnig, bekannt.

Offenkündigkeit, ſ. f. einer Sache; en ſaks almänna kunnighet.

Official, ſ. W. ſ. m. ſå kallas, uti den Romerſka kyrkan, den ſom i Biſkopens namn präſiderar wid en andelig domſtol.

Officialat, ſ. n. Officialgericht; Biſkopens domſtol i andeliga mål.

Officiant, ſ. m. Officiant.

Officier, ſ. m. Officerare.

Officin, ſ. W. ſ. f. en ort hwar wißa arbeten i myckenhet förfärdigas. Det brukas mäſt om Fabriker, Manufacturier, Apotheker, Boktryckerier, och dylika orter, hwareſt ordet, werkſtad, tyckes wara för ringa.

Oft, öfter, am öfteſten, ada. ofta, ſom oftaſt, flere gänger, ibland. Mehr als zu oft; alt för ofta. Nicht oft; ſällan. Oft liegt da eine Schlange verborgen, wo man ſie am wenigſten ſucht; ofta ligger ormen under blomſterbuſken, Sprw. Ich habe ihm nicht einmal ſondern oft gewarnet; jag har intet en utan flere gänger warnat honom. Man ſagt oft ein Wort, das man nicht ſo genau nimmt; man kaſtar ibland fram et ord, ſom man ej ſå noga afwäger.

Oefter, adj. u. adv. oftare, åtſkilliga, flera gänger. Zum öftern; ſom oftaſt. Oeftere Verſuche anſtellen; göra åtſkilliga förſök. Ich habe ihn ſchon öfter geſehen; jag har ſedt honom många gänger förut. S. Mehrmahlig, mehr.

Oefters, i. g. L. adv. mer än en gång, ibland.

Oftmalig, adj. ſom ſker eller är ſkedt flera gänger. Man ermüdet bei den oftmaligen Wiederhohlungen; man ledsnar, när en och ſamma ſak ſå ofta uprepas.

Oftmals, oftermalen, öftermals, i. g. L. adv. S. oft.

Oheim, ſ. m. Farbror, Morbror. Groß-Oheim; Farbrors-Far, Morbrors-Far.

Ohne, conj. u. adv. utan, förutan, utom, om icke. Ohne allen Zweifel; utan all twifel. Er kann nicht ohne ihn ſeyn; han kan ej wara honom förutan. Das kann ohne mich geſchehen; det kan ſke mig förutan. Ohne Ruhm zu melden; utan at beröma ſig ſielf. Ohne Gewiſſen ſeyn; wara ſamwetslös. Der Abſchied war nicht ohne Thränen; afſkedet koſtade många tårar. Ohne Sorge; obekymrad. Ohne ſein Wiſſen; utom hans wetenſkap. Ohne dies, ohne hin; utom des. Man kann davon nicht urtheilen, ohne alle Umſtände zu kennen; man kan ej döma därom, utan at känna alla omſtändigheter. Einer Sache ohne werden, i. g. L.; blifwa af med en ſak. Es iſt nicht ohne (Urſach); det

det är ej utan grund, det kan ingen neka, det är sant.

Ohngeachtet, adv. oaktadt. S. Ungeachtet.

Ohngefähr, adj tilfällig, adv. ungefähr; omtrent. S. ungefähr.

Ohnlängst, adv. icke länge sedan. S unlängst.

Ohnmacht, s. f. 1. swaghet, matthet, wanmagt, wanmägtighet. 2. dåning, swimning. Die Ohnmacht seiner Kräfte; krafternas swaghet. Das Türkische Reich befindet sich in einer grossen Ohnmacht; det Turkiska Riket är uti en stor wanmagt. Sie bekommt öftere Ohnmachten; hon får ofta swimningar, hon dånar ofta bort. Aus der Ohnmacht wieder zu sich selbst kommen; orna wid.

Ohnmächtig, adj. u. adv. 1. swag wanmägtig. 2. bortdånad. Er ist viel zu ohnmächtig gegen ihn; han är honom intet wuxen. Ohnmächtig werden; dåna bort, bortswima.

Ohnmaßgeblich, adj. u. adv. oförgriplig. S. unmaßgeblich.

Ohnschattig, adj. u. adv. så kallas uti mathematiska jordbeskrifningar de folkslagen på jordklotet, som hafwa solen, middagsstunden i Zenith, och altså samma stund ingen skugga.

Ohnschwer, ohnstreitig, ohnverhalten. Siehe unter un, unschwer, unstreitig, unverhalten

Ohnseitig, adj. u. adv. som intet tager parti S. neutral.

Ohnseitigkeit, s. f. S. Neutralität.

Ohr, s. n. Ohren, pl. öra, hörsel, örlapp Ohr an einem Gefäß; öra, grep. S. Oehr Ohr am Pfluge, S. Streichbrett Ohr im Buch; et inslaget blad, et weck uti en bok. Ein hartes, ein dünnes Ohr haben; höra illa, noga. Ein leises Ohr haben; hafwa en fin hörsel. Die Wollust die ein feines Ohr empfindet; den finare hörselns wällust. Seine Ohren vor jemand verstopfen; tilsluta sina öron för någons bön. Es ist mir zu Ohren gekommen; jag har fått höra, weta. Er predigt tauben Ohren; de akta intet på det han säger. Er findet immer ein offenes Ohr bei ihm; han innehafwer hans öra. Einem etwas ins Ohr sagen; hemligen säga eller anförtro en sak åt någon. Er ist ganz Ohr; han är hel och hållen öra, själen tyckes flyttad i hans öron. Sein Ohr um Rath fragen; döma efter hörseln. Redensarten i. g. L. sind: Die Ohren klingen mir; det klingar i öronen på mig. Er legte sich aufs Ohr und schlief; han gick til sängs. Die Ohren spitzen; höra noga p., wara nyfiken at få höra något. Jemand die Ohren kitzeln; tala någon til behag, roa hans nyfikenhet. Jemand alles zu Ohren tragen; bära ta alt för någon, angifwa andra hos honom. Zu Ohren nehmen; gifwa wäl akt på. Sich etwas hinter das Ohr schreiben; wäl minnas en sak Er hat es hinter die Ohren; han har det bak om öronen, han är bakslug. Sich hinter die Ohren kratzen; wara i stor förlägenhet, ångra sig. Die Ohren hängen lassen; sloka öronen. Einem etwas ins Ohr blasen; hemligen berätta något för en, inblåsa en något. Einem etwas ins Ohr setzen; skaffa en loppor i öronen. Er hat kein Ohr dazu; han will ej höra på det örat Tauben Ohren predigen; ej uträtta något med sina förmaningar. Zu einem Ohr herein und zum andern heraus gehen lassen; slå i wädret. Einem die Ohren warm machen; göra någon het bak öronen, wara honom beswärlig med sina föreställningar. Bis über die Ohren in Schulden stecken; wara djupad i skuld. Einen bei den Ohren nehmen; taga någon i häckte, i fängsligt förwar. Ein hungriger Bauch hat keine Ohren, Sprw. hungrig maga lyder inga förmaningar

Ohrband, s. n. S. Ortband.

Ohren, v. a. geohrt, p bei den Handwerkern; sätta grep, öra, ega öala på.

Ohrenbeichte, s. f. hemlig bickt, öron-bickt.

Ohrenbläser, s. m. örontaßlare, lismare, baktalare, angifware

Ohrenbläserei, s. f baktal, angifwande.

Ohrenbrausen, s. n. susande i öronen, örsusning.

Ohrendrath, Ohrenring, s. m. en örring som allenast klämmer åt örlapparna och ej går igenom, hwari örhängen fästas, hwarigenom hål i örlapparna kunna umbäras

Ohrendrüse, s. f. Glandula Parotis.

Ohrenflügel, s. m. örwinge.

Ohrengang, s. m. hörselgång, örgång.

Ohrengeschwür, s. n. örböld.

Ohrenhöle, s. f. örhål.

Ohrenkäfer, s. m. S. unter Käfer.

Ohrenkitzel, s. m. nyfikenhet efter nybeter.

Ohrenklingen, s. n. Ohrengellen; ringning, klingande i öronen

Ohrenknorpel, s. m. örbrusk.

Ohrenpflanze, s. f. Hedyotis auricularis.

Ohrenring, ſ. m. S. Ohrendrath.
Ohrenſchmalz, ſ. n. örvax.
Ohrenſchmerz, ſ. m. wärk i öronen.
Ohrenſpange, b. W. ſ. f. örring.
Ohrenſpitze, ſ. f. örtipp.
Ohrenträger, ſ. m. S. Ohrenbläſer.
Ohrenzwang, ſ. m. Ohrenweh, ſ. n. S. Ohrenſchmerz.
Ohreule, ſ. f. en art ugglor; Strix auriculata. Die große gelbbraune, S. Uhu. Die kleine rothgelbe, mittlere; Hornuggla, Strix Otus. Die kleinſte, S. Ohrkauz.
Ohrgehenk, ſ. n. Ohrgehänke, pl. örhänge, örbuckla.
Ohrfeige, ſ. f. Maulſchelle; örfil. Ohrfeigen geben; örfila.
Ohrfinger, i. g. L. ſ. m. lillfinger.
Ohrgewölbe, ſ. n. et litet hwalf öfwer fönſtret eller dören inuti et annat.
Ohrkäfer, ſ. m. S. Ohrwurm.
Ohrkauz, ſ. m. en art ſmå ugglor, Strix Scops.
Ohrküßen, ſ. n. örngott. Der Ueberzug eines Ohrküſſens; örngottswar.
Ohrläppchen, ſ. n. örlapp. Die Spitze am Ohrläppchen; örtipp.
Oehrling, ſ. m. S. Ohrwurm.
Ohrloch, ſ. n. öronöpning.
Ohrlöffel, ſ. m. örſlef. it. in der Botanik; Hydnum Auriſcalpium.
Ohrmahl, ſ. n. in den Schäfereien; märke på öronen hos får.
Ohrmorchel, ſ. f. S. Morchel.
Ohrmuſchel, ſ. f. en mußla med öra, med en uteſtående hoptryckt och lång flik wid ſidan af hängslen, *Retz.* Concha aurita.
Ohrring, ſ. m. örring.
Ohrtrommel, ſ. f. örhinna, hörſelhinna.
Ohrwurm, ſ. m. Ohrkäfer, Zaugenkäfer, Ohrhöhler, Oehrling; tweſtjert, öronmaſk, Forficula auricularis. it. twåſtjert, Scolopendra forficata. So freundlich, ſo geſchmeidig, als ein Ohrwurm, i. g. L.; ſå foglig, ſå ſmygande, ſom en örmaſk.
Oleander, ſ. m. Lorbeerroſe, Roſenbaum; Oleander, Nerium Oleander.
Oleaſter, ſ. m. wilder Oelbaum. S. unter Oelbaum.
Oligarchie, ſ. f. mångwälde, där några få af de förnämſta hafwa ſtyret om händer.
Olive, ſ. f. olje.
Olivenbaum, ſ. m. oliveträd, öljeträd. S. Oehlbaum.
Olivenfarbe, ſ. f. olivefärg.
Olivenfärbig, Olivengrün, adj. u. adv. olivefärgad.
Olivenförmig, adj. u. adv. ſom har ſkapnad af oliver.
Olivengarten, ſ. m. olive-gård, oljeberg.
Olivenkern, ſ. m. ſten uti oliver.
Olivenleſe, Olivenerndte, ſ. f. olivers inſammling.
Olivenſtein, ſ. m. ſten uti oliver. it. ſmå aflånga ſtenar i naturen, ſom hafwa ſkapnad af oliver; Judeſten, Oliveſten, Lapis judaicus.
Oliventopas, ſ. m. et ſlags topaſer, Topaz. ſubcitrinus.
Olymp, ſ. m. Olymp, den poetiſka himmeln.
Olympiſch, adj. u. adv. olympiſk.
Ontologie, ſ. f. Ontologie, wetenſkap om wäſender i allmänhet.
Onyx, ſ. m. Onix, Achates Onyx, *Wall.*
Onyxartig, adj. u. adv. ſom liknar onix. Onixartiger Alabaſter; Onychites.
Opal, ſ. m. opal, Achates opalus. Katzenaugenopal; Achates Pſeudoopalus.
Opalſaphir, ſ. m. opal-ſaphir; Saphirus opalinus.
Oper, ſ. f. Singſpiel; oper. Eine Operette; en liten oper, ſärdeles af comiſka ſlaget, ſom kallas: comiſche Oper.
Operndichter, ſ. m. en Poet ſom gör Operor.
Operngucker, ſ. m. et kort perſpectiv.
Opernhaus, ſ. n. operahus.
Opernſänger, Operiſt, ſ. m. operaſångare.
Opernſängerin, Operiſtin, ſ. f. ſångerſka wid operan.
Operntheater, ſ. m. operatheatre. Das neue Operntheater in Stockholm iſt ſo prächtig erleuchtet, daß er darin die mehreſten andern Opernhäuſer übertrift; den nya operatheatren i Stockholm är med ſå mycken prakt uplyſt, at den däruti öfwerträffar näſtan alla andra af det ſlaget.
Operation, ſ. f. werkan, förrättning, arbete, ſkärning, operation.
Operationsplan, ſ. m. en öfwerenskommelſe om krigsoperationerna uti et fälttog.
Operiren, f. W. i. g. L. ſ. n. werka, bringa til wäga, uträtta, göra et arbete i Chemien, förrätta en operation på menniſkans kropp, en ſkärning, ſåſom läkare.
Operment, ſ. n. für: Auripigment; ſwafelblandad arſenik, operment, Auripigmentum. Roth Operment, S. Rauſchgelb.
Opfer, ſ. n. offer. Ein blutiges Opfer; ſlagtoffer, S. Schlachtopfer. Ein Opfer der Erkenntlichkeit; taksamhets offer. Ein Opfer bringen; offra, frambära til offer.

Ein

Ein Opfer von jemandes Rache werden; bliſwa et offer för någons hämd. Ich will ihm gerne damit ein Opfer machen; jag will gerna upoffra det för honom. Gehorſam iſt beſſer als Opfer, Sprw.; lydnad är bättre än offer.

Opferaltar, ſ. m. brännoffer-altare.
Opferbecher, ſ. m. offer-kalk.
Opferbecken, ſ. n. et bäcken ſom ſättes ut wid kyrkodören at ſamla offer uti.
Opferbrod, ſ. n. bröd ſom offras, offerbröd.
Opferbüchſe, ſ. f. en liten böſſa af bleck, ſom bäres i händer, och hwaruti offerpenningar ſamlas.
Opferdienſt, ſ. m. offrande, föranſtaltning om offer och hela inrättningen därmed.
Opferer, ſ. m. den ſom offrar.
Opferfleiſch, ſ. n. offerkött.
Opfergebet, ſ. n. bön wid offrande.
Opfergefäß, ſ. n. Opfergeſchirr; offer-kar, rökelſe-kar.
Opfergeld, ſ. n. Opferpfennig; offerpenningar, friwilliga gåfwor i penningar, ſom offras eller ſamlas för Präſten eller för de fattiga wid bröllop och andra högtidliga tilfällen.
Opfergeſang, ſ. m. ſång ſom ſjunges under det, at folket offrar.
Opferhaus, ſ. n. offerhus, tempel.
Opferkaſten, ſ. m. offerkiſta.
Opferkuchen, ſ. m. offerkaka.
Opfermahl, ſ. n. offermåltid.
Opfermeßer, ſ. n. offerknif.
Opfern, v. a. geopfert, p. offra, frambära offer, gåfwor. fig. Einem etwas opfern; frambära en ſak til någon utaf erkänsla, undergifwenhet, wördnad. Er läßt ſich brav opfern, i g. L.; ſägas om en orättfärdig domare, när han gerna tager mutor. Er hat dafür opfern müſſen; han hat måſt betala ſtarka penningebötor.
Opferpfennig, ſ. m. S. Opfergeld.
Opferprieſter, ſ. m. Opferprieſterin, ſ. f. Offerpräſt.
Opferſchale, ſ. f. offerſkål.
Opferſchlächter, ſ. m. den ſom ſlagtar offerfänad.
Opferſchmaus, ſ. m. en högtidlig offer-måltid.
Opferſtätte, ſ. f. offerſtälle.
Opferſtock, ſ. m. offerböſſa.
Opferthier, ſ. n. et djur til offer.
Opfertiſch, ſ. m. offerbord.
Opfervieh, ſ. n. offerfänad.
Opferwein, ſ. m. offerwin.
Opferung, ſ. f. offring.
Ophit, ſ. m. S. Schlangenſtein.
Opiat, ſ. n. en läkedom med opium uti.
Opium, ſ. n. opium, den af ſolen torkade ſaften utaf wallmoknoppar S. Mohnſaft.
Optik, ſ. f. optiken, lära om ſynen och des werkningar, ſamt ſtrålars gång och brytning.
Optiker, ſ. m. den ſom förſtår ſig på optiken.
Optiſch, adj. u. adv. optiſk.
Orakel, ſ. n. gudaſwar, gudaord, ort eller templet, hwareſt man fordom hämtade ſådana gudaſwar. fig. den ſom man rådfrågar, ſom t. E. en wis och wältalig man, it. i g. L. det öfwerſta kortet uti kortleken, o ſ. w. Er war das Orakel ſeiner Zeit; alle rådfrågade honom, alle rättade ſig efter det, ſom han ſade. Alles, was einer ſagt, für Orakel annehmen; hålla alt, hwad någon ſäger, för ſå wiſt, ſom det wore talt af himmeln, för oemotſäglig ſanning och rätt. Er ſpricht als ein Orakel; han talar med ſtor wishet, wältalighet, myndighet.
Orange, ſ. f. S. Pommeranze.
Orangefarbe, ſ. f. S. Oranienfarbe.
Orangenbäume, ſ. f. citron- och pomeranströd.
Orangenblüthe, ſ. f. blommor af citron- och pomerans-träd.
Orangenfrüchte, ſ. pl. frukt utaf deſſa trän.
Orangerie, ſ. f. orangerie, en ſamling af citron, pomerans och andra utländſka trän, ſom öfwer wintern böra förwaras för köld i ſärſkildta hus it ſjelfwa detta huſet, hwaruti deſſa främmande wäxter ſärdeles om wintern förwaras.
Oranienfarbe, ſ. n. Orangenfarbe; pomerans, oranie-färg.
Oranienfarben, Oraniengelb, adj u. adv. orangefarben, orangegelb; pomeransgul.
Orant, ſ. m. Hundskopf, Stärkkraut, Teufelsband, Todtenkopf, Affenſchädel, wildes Löwenmaul; Antirrhinum Orontium. it doſta, S. Doſt
Oratorie, ſ. W. ſ. f talekonſt, wältalighetskonſt. S. Redekunſt.
Oratoriſch, adj u. adv. oratoriſk, rhetoriſk.
Oratorium, ſ. W. ſ. n. bönhus, huscapell. it. uti Muſiken, et ſångſtycke hwartil texten är tagen utur den bibliſka hiſtorien.
Orbede, Urbede, ſ. f. ſå kallades i förra tider en ſlags jordboksränta.

Orbil,

Orbil, ſ. m. en murriſk och hård ſkolmåſtare, plagoſus Orbilius, *Hor.*

Orcheſter, ſ. n. Orcheſter, orten hwareſt Muſikanterne ſitta i ſkådeſpel. it. ſjelfwe Muſikanterne, ſom ſpela når ſkådeſpel upföres.

Ordalien, ſ. pl ordalier, de gamlas pröfwoſätt at utröna ſanningen, ſom enwigeskamp, järnbyrd, o. ſ. w. Iudicia divina.

Orden, ſ. m. ſtånd, orden, ordenstekn. Er iſt mit von unſerm Orden; han är utaf wårt ſtånd. Junggeſellenorden; ogift ſtånd. Geiſtlicher Orden; et ſällſkap af andeliga perſoner uti den Romerſka kyrkan, ſom antagit wiſſa reglor at lefwa och at förrätta Gudstjenſten efter. Der Kaiſer hat ſchon verſchiedene Mönchsorden aufgehoben; Kejſaren har redan uphäfwit åtſkilliga munkeorden. Einen Orden tragen; bära ordenstekn, wara Riddare.

Ordensalter, ſ. n. ålder ſom fordras för at kunna uptagas i en wiſs andelig orden.

Ordensband, ſ. n. ordensband.

Ordensbediente, ſ. pl. embetsmän wid orden.

Ordensbruder, ſ. m. ordensbroder.

Ordensceremonien-Meiſter, ſ. m. Ordens-Ceremonie-Måſtare.

Ordensgeiſtliche, ſ. m. en andelig Perſon ſom är uptagen i någon af de andeliga orden, til åtſkilnad ifrån: Weltgeiſtliche; ſom intet är uptagen i någon andelig orden

Ordensgeiſtlichkeit, ſ. f de andelige ſom äro utaf någon i den Romerſka kyrkan bruklig orden.

Ordensgebrauch, ſ. m. Ordensgebräuche, pl. Ceremonier wid ordens utdelningen. S. Ordensregel.

Ordensgelübde, ſ. n. löfte ſom aflägges når man träder i en orden.

Ordensgeneral, ſ. m. General af de andeliga orden.

Ordensgenoße, Ordensmitglied, ſ. m. medlem af en orden, ſom hörer til en och ſamma orden.

Ordensgeſetz, ſ. n. Ordenslag.

Ordensherold, ſ. m. Ordenshärold.

Ordenskanzler, ſ. m. Ordens-Cantsler.

Ordenskapitel, ſ. n. Ordenscapitel.

Ordenskette, ſ. f. ordenskedja.

Ordenskleid, ſ. n. ordensdrägt.

Ordensleute, ſ. pl. ordensperſoner.

Ordensmann, ſ. m. S. Ordensgeiſtliche, it. Ordensperſon.

Ordensmeiſter, ſ. m. Ordensmåſtare.

Ordensperſon, ſ. f. ordensperſon, ordensbroder.

Ordensprior, ſ. m. Prior uti en orden.

Ordensregel, ſ. f. ordensregel.

Ordensſatzung, ſ. f. ſtadga om en orden, förordning angående en Riddare-Orden.

Ordensritter, ſ. m. Ordens-Riddare.

Ordensſchatzmeiſter, ſ. m. Ordens Skattmåſtare.

Ordensſchweſter, ſ. f. Nunna af en wiß orden.

Ordenszeichen, ſ. n ordenstekn.

Ordenszucht, ſ. f. kloſter-tuckt.

Ordentlich, adj. u. adv. ordentlig, efter regeln, wäl inrättad, wanlig, wiß, naturlig, werklig, tilbörlig, ärbar, dygdig. Ein ordentliches Leben führen; föra et ordentligt lefwerne. Ein ordentliches Verfahren; et förfarande efter reglorna. Eine ordentliche Haushaltung; en wäl inrättad hushållning. Ordentlich, ordentlicher Weiſe pflegt das nicht zu geſchehen; det plägar wanligen icke ſke. Die Poſten kommen der böſen Wege halber nicht ordentlich; poſterna kunna nu för de elaka wägars ſkull ej inträffa på beſtämd tid Er hat ſeine ordentlichen Stunden dazu; han har ſina wiſſa timmar om dagen därtil. Nach dem ordentlichen Lauf der Sache; efter ſakens naturliga lopp. Ich habe Urſach es ordentlich übel zu nehmen, i. g. L. jag har werkligen orſak at taga det mycket illa up. Er erkennet ihn nicht für ſeinen ordentlichen Richter; han erkänner honom inter för tilbörlig domare i ſaken, it han ſtår intet under hans lagſaga. Eine ordentliche Aufführung; et ärbart, dygdigt upförande. Ein ordentlicher Mann; en förnuftig Man. en ſom håller alla ſina ſaker i god ordning, ſom man kan lita på.

Ordinanz, ſ. f. den ſom ſtändigt är hos någon hög Officerare, för at afwakta hans befallningar.

Ordiniren, f. W. v. a. ordinirt, p. 1. i. g. L. förordna, anordna, befalla. 2. einen Geiſtlichen ordiniren; wiga en präſt.

Ordination, ſ. f. präſtwigning.

Ordnen, v. a. geordnet, p. ſtälla, ſätta i ordning, förordna, ſtadga. Gott ordnet und regieret die Schickſale der Menſchen; Gud leder och ſtyrer menniſkans öden.

Ordnung, ſ. f. ordning, ſtällning, rad, anordning, regel, lag, indelning, anſtalt, inrätning, lopp, ſkick. Liebe zur Wahrheit und Ordnung iſt Tugend; dygd är intet annat än kärlek til ſanning och ordning. Es kommt

viel auf die Ordnung der Wörter an; det kommer mycket an på ordens ſtällning. Wenn mich die Ordnung trift; når raden kommer til mig. Alles nach der vorgeſchriebenen Ordnung ausrichten; uträtta alt efter anordningen, efter ſom föreſkrifwet är. Sich an keine gewiſſe Ordnung binden; ej binda ſig wid wiſſa reglor. Er hat ſich ſelbſt eine gewiſſe Ordnung vorgeſchrieben; han har ſjelf ſatt ſig en wiſs lag at följa. Die Ordnung der Zeit; tidefölgd, tidräkning. Die Ordnung der Stunden bei Geſchäften; timmarnas indelning til wiſſa ſyſſlor. Ordnung im Eſſen und Trinken; diät. Da iſt keine Ordnung im Lande; där är ingen anſtalt, ingen lag och rätt, ingen lydnad i landet. Das iſt eine ſehr gute Ordnung; det är en god inrättning. Nach der Ordnung der Natur; efter Naturens lopp. Wieder in ſeine alte Ordnung kommen; komma i ſitt förra fick igen. Ganz aus der Ordnung kommen; komma i oordning. Die Ordnung des Feindes trennen; bryta igenom fiendens leder. Die Geſetze der Ordnung unter mehreren Perſonen in einem Collegio; författningar hwareſter perſonerna i et Collegio ſtå under hwarannan.

Ordnungsmäßig, adj. u. adv. efter ordning eller förordning.

Ordnungszahl, ſ. f. Numerus ordinalis. S. Grundzahl.

Ordre, ſ. W. ſ. f. in der Kriegsſprache; Order. Ich habe gemeſſene Ordre dazu; jag har ſträng ordres, befallning därtil, det är mig på det nogeſta föreſkrifwet. it. utl wärelſaker: An jemand oder Ordre bezahlen; betala til någon eller ordres.

Orfe, ſ. m. Cyprinus Orfus.

Organ, ſ. W. ſ. n. känslo-werktyg.

Organiſch, adj. u adv. organiſk, förſedd med en ſammanfattning af alla de werktyg, ſom fordras til de för en kropp beſtämda förrättningar.

Organiſiren, v. a. organiſera.

Organiſt, ſ. m. Organiſt.

Organſinſeide, ſ. f. organſinſilke, twå gånger twinnadt ſilke.

Orgel, ſ. f orgor, orgwerk.

Orgelbälge, ſ. f pl. orgpuſtar, bälgor.

Orgelbau, ſ. m. orgbyggnad.

Orgelbauer, Orgelmacher, ſ. m. orgbyggare.

Orgelkaſten, ſ. m. rummet ſom inneſluter orgpiporna.

Orgeln, n. W. v. n. mit dem Hfw. haben; ſpela på orgor.

Orgelpfeiffe, ſ. f. orgpipa.

Orgelplatz, ſ. m. orten hwareſt et orgwerk ſtår.

Orgelregiſter, ſ. n. en eller flere rader af ſammanſtämmande orgpipor, regiſter.

Orgeltreter, ſ. m. orgtrampare.

Orgelwerk, ſ. n. orgwerk.

Orgelzug, ſ. m. S. Orgelregiſter.

Orient, ſ. m. Öſterland, öſter.

Orientaliſch, adj. u. adv. 1. hwad ſom ligger i eller kommer ifrån öſter. 2. öſterländſk. S. Morgenländiſch.

Orientalismus, ſ. W. ſ. m. Öſterlänningarnas ſätt at tala.

Original, ſ. W. ſ n. det förſta i ſitt ſlägte, et mönſter, original i motſats af en afſkrift, S. Copie. Nach dem Original; efter originalet. Sich jemanden zum Original nehmen; taga ſig någon til et mönſter at rätta ſig efter. Er iſt recht ein Original, (im guten und böſen Verſtande); han är juſt et ſärdeles ſnille, et mönſter för andra, en Auctor ſom brutit ſig ſjelf en ny wäg, ſom upfunnit något nytt, en ſom har något eget, något beſynnerligt, en underlig menniſka, ſom ſkiljer ſig ifrån andra uti ſitt tankeſätt, ſitt upförande, ſina åthäfwor, o. ſ. w.

Originalacten, Originalbriefe, Originalſchriften, ſ. pl. original-handlingar, bref, documenter.

Originalität, ſ. f. den egenſkapen af et ting at det är det förſta i ſin art, at det har något eget eller beſynnerligt, ſom ſkiljer det ifrån alt annat. Die Originalität der Schreibart; det egna och beſynnerliga uti wiſſa Författares ſkrifart. Er affectirt immer eine gewiſſe Originalität; han will altid wara ſärdeles, egen.

Orion, ſ. m. Aſtronomie; orion.

Orionsgürtel, ſ. m. orions-gördel.

Orkan, ſ. m. orcan, ſtormwind, wäderhwirfwel på hafwet.

Orlean, ſ. m. franz. Roucou, gem. Roucou; en gul ſaftfärg, eller torkad deg af ſönderſtötta bär af Bixa orellana, *L.*

Orleanbaum, ſ. m. et americaniſkt träd, Bixa.

Orleanfarbe, ſ. f. orleanfärg.

Orlogsſchiff, ſ. m. örlogsſkepp. S. Kriegsſchiff.

Ornat, ſ. W. ſ. m. ornat, ſkrud.

Orſeille, ſ. f. Kräuterorſeille; orſeille, Lichen roccella. Erdorſeille; orſeille, Lichen parellus.

Ort,

Ort, s. n. Orte, pl. Oertchen, dim. s. n. en fierdedel af en wigt, et mått, et mynt. S. Ortsthaler.

Ort, s. m. Oerter und Orte, pl. 1. hörn, knut, kant, S Ortstein. 2. im Bergbau; ort i grufwor. Oerter anstellen oder treiben; göra horisontella och på twären gående öpningar och gånger i grufwan. Vor Ort kommen, arbeiten; komma wid änden af en sådan ort, bryta widare fram med järnhammare.

Ort, s. m. Orte, Oerter, pl. ort, ställe, rum, plats, stad, land, ände, kant. fig. del, sida. Die Schweizerischen Orte, Kantons; de Sweitserska orterna. Dem Orte nach; i anseende til orten. Ein Ort wo man auf der Reise stille liegt; et hwiloställe på resan. Ein Ort wo man sich versammelt; samlingsplats, mötesplats. Ich habe keinen bequemen Ort dazu in meinem Hause; jag har ingen lägenhet därtil uti mitt hus. Von welchem Orte ist er her; hwar är han född, hwarifrån kommer han? Ein kleiner Ort; en liten stad. Die heiligen Oerter; det förlofwade landet. Verdächtige Oerter; liderliga hus. An öffentlichen Oertern; på allmänna ställen, o. s. w Er wohnt am äußersten Ort der Stadt; han bor i den ytterste änden af staden. Er ist in der Stille an einem sichern Ort gebracht; han har i tysthet blifwit satt i fängelse. An allen Ecken und Orten; allestädes. Von allen Ecken und Orten; ifrån alla konter. Die Fahnen an ihren Ort bringen; introppa fanorna. fig. Ich werde mich höhern Orts beklagen; jag lärer klaga på högre ort. Ich meines Orts; hwad mig angår eller beträffar, jag för min del. Er hat seines Orts alles gethan; han har på sin sida gjordt alt, hwad som han förmått. Eine Sache am unrechten Ort angreiffen; angripa en sak på orätta änden. Ich will es an seinem Ort gestellt seyn lassen; jag will lemna det därhän.

Ortbalken, s. m. hörnbjelke.

Ortband, s. n. Ohrband, i. g. L. an der Spitze der Degenscheide; doppsko på wärjebäljan.

Ortbeschreibung, s. f. Topographie; ortbeskrifning.

Ortbrett, i. g. L. s. n. bake, kantbräde, S. Schalbrett.

Oerte, s. f. Pr. W. det som hwar och en skjuter til uti et dricheslag. S. Zeche.

Oertern, v. a. bei den Tischern, Kammmachern; afsåga kanterna.

Oerterbank, s. f. höfwelbänk, hwarpå denna afsågning sker.

Oertersåge, s. f. såg hwarmed kanterna afsågas.

Ortfäustel, s. m. Bergbau; tamp och järnhammare. S. Fäustel.

Ortfeder, s. f. Ortspuhle; en skrifpenne-fjäder, stammfjäder.

Orthauer, s. m. ein Bergmann der vor Ort arbeitet; malmhuggare i en grufwa.

Orthodox, f. W. adj. u adv. renlärig, it. ifrig för det som man tror wara den rena läran. S. Rechtgläubig.

Orthodoxie, s. f. renlärighet, nit för den rena läran. S. Rechtgläubigkeit.

Oertlich, adj. u. adv. det som intager en ort, som fins och är brukligt på en wiß ort.

Ortographie, s. f. skrifsricktighet, S. Rechtschreibung.

Ortolan, s. m. en art Fink, Emberiza Ortolanus.

Ortschaften, i. g. L. s. pl. orter.

Ortscheit, s. n. Ortscheide; twärträdet hwarwid en häst förespännes för en wagn.

Ortschief, i. g. L. adj. u. adv. som har en sned winkel.

Ortsgulden, s. m. oder vier Groschenstück; fjerde delen af en Gyllen, som består af 32 ßl.

Ortstein, i. g. L. s. m. hörnsten. S. Hauptstein, Eckstein.

Ortsthaler, s. m. fjerdedel af en Riksdaler.

Ortstroh, s. n. Landwirthschaft; afråte.

Ortung, s. f. Bergbau; en winkel, et hörn i grufwan

Ortziegel, i. g. L. s. f. Eckziegel; hörntegel på et tak.

Ost, Osten, s. m. ost, östan.

Osten, adv. öster, östan. Gegen Osten liegen; ligga i öster. Aus Osten; östan ifrån.

Oesterreich, s. n. Österrike.

Oesterreichisch, adj. u. adv. hörande til Österrike, österrikisk.

Oestlich, adj. u. adv. östlig, öster-ut. östlicher Wind, S. Ostwind. Oestlich segeln; segla östligt eller österut.

Ostsee, s. f. österjö.

Ostwind, s. m. östlig wind, östanwäder.

Ostwerts, adv. til öster, öster efter, ut.

Ostrogonie, s. f. lära om benens danande.

Ostrologie, s. f. lära om benen i Anatomien.

Ostern, s. pl. ohne sing. Påsk, Påsktid.

Osterabend, s. m. Påskafton.

Osterblume, s. f. så kallas åtskilliga plantor som blomstra om Påsktiden, t. E backsippa, S. Küchenschelle. Kleine Osterblume; fältsippa, S. Wiesenanemone.

Oſterdienſtag, ſ. m. tredje dag Påſk.
Oſterei, ſ. n. Påſk-ägg.
Oſterfeſt, ſ. n. Oſterfeier, ſ. f. Påſkhelg.
Oſterfeiertag, ſ. m. en af Påſkhelgdagarna.
Oſterfladen, ſ. m. Påſkkaka.
Oſterfreude, ſ. f. Påſkfrögd.
Oſterkerze, ſ. f. Påſkljus i den Katholſka kyrkan. it. eine Pflanze; kongsljus, S. Königskerze.
Oſterkuchen, ſ. f. Påſkkaka.
Oſterlamm, ſ. n. Påſklamb.
Oeſterlich, i. g. L. adj. u. adv. det ſom är eller ſker wid Påſktiden.
Oſterlilie, ſ. f. påſklilje. S. unter Lilie.
Oſterluzei, ſ. f. Herzwurz, Hohlwurz; ſtor hållrot, *K. M. T.* Ariſtolochia Clematitis.
Oſtermarkt, ſ. n. Påſkmarknad.
Oſtermeſſe, ſ. f. Påſkmeſſa.
Oſtermonath, ſ. m. Aprilmånad.
Oſtermontag, ſ. m. annan dag Påſk.
Oſterpredigt, ſ. f. predikan om Påſkdagen.
Oſterrechnung, ſ. f. uträkning när Påſktiden infaller.
Oſterſonntag, ſ. m. förſta dag Påſk.
Oſtertag, ſ. m. Påſkdag.
Oſterwachs, ſ. m. S. Oſterkerze.
Oſterwoche, ſ. f. Påſkweka.
Oſterzeit, ſ. f. Påſktid.
Othem, ſ. m. ande, andedrägt, S. Athem.
Otter, ſ. f. 1. utter, Viverra Lutra. 2. huggorm, Coluber Berus.
Otternbiß, ſ. m. hugg af huggormen.
Otternfang, ſ. m. utterfänge.
Otternfell, ſ. n. ſkinn af uttrar.
Otternhund, ſ. m. et ſlags gräſſwinshundar ſom brukas när man will fånga uttrar.
Otterngalle, ſ. f. huggormsgalle.
Ottergezüchte, ſ. n. huggorms-afföda.
Otterngift, ſ. n. huggormsgift.
Otternmuff, ſ. f. en muff af utter-ſkinn.
Otternſtich, ſ. m. huggorms ſtyng.
Otternzunge, ſ. f. fig. en giftig, en förſmädlig tunga.
Oval, adj. u. adv. eirund; aflång ſom et ägg.
Orhoft, ſ. m. oxhufwud, et ſtort mått af wåtwaror, ſom håller 6 ankare.

P.

P. Einem ein P vorſchreiben, n. R. förbjuda, förhindra, förmena en något, ſätta pekſticka för någon.
Paar, ſ. n. par. S. Par.
Pabſt, ſ. m. Påfwe. Wer den Pabſt zum Freunde hat, kann leicht Cardinal werden, Sprw. den ſom har Biſkopen til Morbror får ſnart paſtorat. it. en fogel af Domherre ſlägte, Loxia Papa.
Päbſtiſch, adj. u. adv. S. Papiſtiſch.
Pabſtkrone, ſ. f. Påfwens tredubbla krona.
Päbſtler, v. W. S. Papiſt.
Päbſtlich, adj. u. adv. påfwelig, påwiſk, romerſk-catholſk. Seiner Päbſtlichen Heiligkeit; hans Påfweliga Helighet. Der Päbſtliche Stul; den romerſka ſtolen. Die Päbſtliche Lehre; catholſka läran.
Pabſtmütze, ſ. f. Pabſtkrone; Påfwehatt, den påfweliga kronan. it. et ſlags ſnäckor af rull-ſlägte, Voluta mitra papalis.
Pabſtthum, ſ. n. Påfwedöme. it. den catholſka läran. Sich zum Pabſtthum bekennen; antaga den Romerſk-catholſka läran.
Pabſtvogel, ſ. m. en fogel af Fink-ſlägte, Emberiza Ciris.
Pabſtwiede, Pabſtweide, ſ. f. Pabſtbaum, ſ. m. hägg, Prunus Padus, S. Stinkbaum.
Pacht, ſ. f. Pächte, pl. förpaktning, arende, arenderande, arendepenningar, arendetid, ränta. In Pacht geben; förpakta, arendera bort. In Pacht nehmen; arendera. In Pacht haben; hafwa under arende. Die Pacht der Zölle; tullarende. Eine eiſerne Pacht; en förpaktning på en mycket lång tid. Erbpacht; arendering på arfränta, til åtſkilnad af: Zeitpacht; ſom ſker endaſt på wiſſa år. Eine Pacht ſchlieſſen; komma öfwerens, ſluta et arende-contract. Er kan die Pacht nicht halten; han är ej i ſtånd at betala arende-ſumman. Die engliſchen langen Pächte auf drei Menſchenalter tragen viel zur Verbeſſerung des Landbaues bei; de i England brukliga långa bortarenderingar på tre menniſkoålder bidraga mycket til åkerbrukets upkomſt och landets upodling. Bei dem

Gute ſind noch einige kleine Pächte; wild egendomen äro än några ſmå räntor, ſom årligen betalas til des innehafware.

Pachtanſchlag, ſ. m. förſlag til et arende, wardering af et gods, ſom ſkal bortarenderas efter årliga inkomſterna.

Pachtbauer, ſ. m. den ſom har arenderat et bondehemman.

Pachtbrief, ſ. m. arende-bref.

Pachtcontract, ſ. m. arende-contract.

Pachten, v. a. gepachtet, p. arendera, betala arende för något.

Pächter, ſ. m. Pächter, ſ. m. arendator, räntegifware. Ein Pächter um die Hälfte; hälftebrukare.

Pachtgeld, ſ. n. Pacht; arende-penningar, arende-ſumma.

Pachtguth, ſ. n. arende-gods, arende-hemman.

Pachtherr, ſ. m. förpaktare, räntetagare.

Pachtinnhaber, ſ. m. S. Pachter.

Pachtjahr, ſ. n. et af de åren på hwilka något år bortarenderat.

Pachtkorn, ſ. n. ſpannmål ſom en arendator bör betala i arende.

Pachtleute, ſ. f. ſå kallas de af ringare folket, ſom hafwa något i arende.

Pachtlos, adj. u. adv. utan, utom arende.

Pachtmann, i. g. L. ſ. m. S. Pachter.

Pachtmühle, ſ. f. en arenderad qwarn.

Pachtmüller, ſ. m. en mjölnare ſom har arenderat en qwarn.

Pachtſchäfer, ſ. m. en fäfer ſom emottagit en hjord emot årlig ränta eller afgift.

Pachtſchilling, ſ. m. S. Pachtgeld.

Pachtweiſe, adv. i arende.

Pachtzins, ſ. m. årlig ränta ſom betales i arende.

Pachtung, ſ. f. arendering, förpaktning.

Pack, ſ. m u. n. packa. Ein Pack Briefe; en brefpacka. Ein Pack Leinenzeug; en knippa linkläder. Mit Sack und Pack, n. R. med pick och pack, med alt hwad man har och äger.

Pack, n. W. ſ. n. für: liederlig Geſindel; pack, liderligt följe.

Packbrett, ſ. n. packbräde.

Päckchen, ſ. n. dim. et litet packet.

Packdrath, ſ. m. packtråd.

Packen, ſ. m. en ſtor packa.

Packen, v. a. packa, lägga ihop. it. i. g. L. taga faſt uti. v. r i. g. L. packa ſig dädan, laga ſig undan. Die Waare läßt ſich nicht gut packen; den waran låter ej wäl packa ſig. Die Hunde haben das Wild gepackt; hundarne hålla wäl faſt wildtet. Er mußte ſich geſchwinde packen, n. R. han måſte ſkynda ſig undan.

Packen, ſ. n. packning.

Packer, ſ. m. packare.

Packerlohn, ſ. m. packarelön.

Packet, ſ. n. packet.

Packetchen, ſ. n. S. Päckchen.

Packetboot, ſ. n. packetbåt.

Packgeräth, ſ. n. packor. Das Packetgeräth beim Kriegsheer; troßpackor, troß.

Packhaus, ſ. n. en köpmans packbod eller hwalf.

Packhof, ſ. m. packhus, tullhus.

Packkammer, ſ. f. packkammare. S. Packhof.

Packleinwand, ſ. f. packduk, packwäf.

Packnadel, ſ. f. packnål.

Packpapier, ſ. n. packpapper.

Packpferd, ſ. n. packhäſt, troßhäſt.

Packraum, ſ. m. packrum.

Packriemen, ſ. m. packſtrek.

Packſattel, ſ. m. packſadel, klöfſadel.

Packſtock, Packknüttel, Packſcheit, ſ. m. packträ, packſtock, hwarmed man hårdare ſnörer tilhopa et ſtrek, ſom håller något tilſammans.

Packtuch, ſ. n. S. Packleinwand.

Packwagen, ſ. m. packwagn. Bei der Armee; troßwagn.

Packwerk, ſ. n. et ſlags bålwerk uti wattenbyggnad af riskippor och dylikt, hwarmed man förekommer ſtrandjordens bortföljande af wattnet.

Packweſen, ſ. n. alt hwad troßen angår.

Packt, ſ. W. u. i. g. L. ſ. m. förbund. S. Vertrag.

Paffen, i. g. L. v. n. ſmattra, ſmälla ſom piſtolſkott.

Page, ſ. W. ſ. m. Page. S. Edelknabe.

Pagenhofmeiſter, ſ. m. Page-Hofmåſtare.

Pagode, ſ. f. et indianiſkt guldmynt om ungefärligen 2 Rdlr. i wärde.

Paille, ſ. W. Paillefärbig, adj. u. adv. S. Strohgelb.

Päckel, i. g. L. ſ. f. S. Pöckel.

Palatin, ſ. W. ſ. m. en lång framman til nederhängande zirlig halskrage af flor, pelswerk, eller dylickt, ſom Fruentimmer bära.

Palette, ſ. W. ſ. f. färgbräde hos Målare.

Pallaſch, i. g. L. ſ. m. ſabel, huggpamp.

Pallaſt, ſ. m. Palläſte, pl. palats.

Palliſade, ſ. f. paliſad, et ſlags ſpetſiga pålar ſom brukas til befäſtning.

Palmbaum, ſ. m. palmträd, Palma.

Palme, s. f. 1. palmträd. Grosse Dattelpalme; Phoenix dactilifera. Zwergpalme, Palmetto; Chamaerops humilis. 2. i. g. L. knopp på al, hasßel, pil, winträd. 3. eine Pflanze, S. Stechpalme. 4. et mått af ungefärligen en twärhands bredd.

Palmblatt, s. n. palmblad.

Palmeichhörnchen, s. n. Palmratze, Palmist; Sciurus Palmarum.

Palmesel, s. m. en af trä uthuggen åsna, som om palmsöndagen föres omkring i några Romersk-catholska städer.

Palmgewächs, s. n. palmwärt, wärter med en stamm, på hwars topp bladen sitta.

Palmhonig, s. m. Bienenzucht; honing som bien samla wid den tiden af året, då al, hasßel, o. s. w. få knoppar.

Palmite, s. f. Acorus Palmita.

Palmöl, s. n. palmolja.

Palmsekt, s. m. et slags seckt ifrån ön Palma.

Palmratze, s. f. S. Palmeichhörnchen.

Palmsonntag, s. m. palmsöndag.

Palmweide, s. f. sälg. S. Weide.

Palmweihe, s. f. unga gröna qwistars wigning, som sker palmsöndagen i de catholska Kyrkorna.

Palmwein, s. m. palmwin.

Palmwoche, s. f. dymmelweka, S. Charwoche.

Palmzeit, s. f. den tiden af wären, när al, hasßel, pilträd, knoppas.

Palmzucker, s. m. et slags socker, som har fått namn utaf palmbladen hwaruti det är förwaradt.

Palmzweig, s. m. palmgren, palmqwist.

Panacee, f. W. s. f. en läkedom, en hälsosam ört, för alla eller de flästa sjukdomar.

Panaxkraut, s. n. Laserpitium Chironium. När des rot rispas, flyter en saft därutur, som kallas: Panaxsaft, Gummi Panax.

Pandekten, s. pl. så kallas wisa böcker uti Romerska lagboken, Corpus juris, hwaruti de gamla Lagklokas gifna swar på lagfrågor äro samlade, som derföre också kallas: Digesten, Digesta.

Pandore, s. f. en art ofulkomligare lutor med kortare hals och ej så många strängar.

Pandur, s. m. et slags Ungariska Soldater.

Panegyrikus, s. m. et högtidligt tal til någons åminnelse och bröm.

Panegyrisch, adj. u. adv. panegyrisk, mycket berömmande.

Panegyrist, s. m. den som håller et sådant tal.

Panelen, i. q. L. v. a. panela, brädslå.

Panelung, s. f. panelning.

Panelwerk, s. n. panelwerk.

Panier, s. n. baner, fana. S. Banner.

Panket, s. n. S. Banket.

Panisbrief, s. m. så kallas de Kejserliga bref til Kyrkor och Kloster, hwaruti dem anbefalles, at gifwa en wiß Lekman årlig underhåll utaf klostrens inkomster.

Pansterrad, s. n. (Mühlenbau); et stort underfalls-wattenhjul, som drifwer twå par stenar, til åtskilnad af: Taberrad, som är half så hög och drifwer endast et par stenar.

Panstermühle, s. f. en qwarn med et sådant hjul.

Pansterzeug, s. n. et sådant hjul med all des tilbehör.

Pantalon, s. m. et musikaliſk instrument, i skapnad af et stort claver, hwars strängar röras af små hamrar, upfunnet i Sachsen wid slutet af förra Sec. af Pantaleon Hebenstreit.

Panther, s. m. u. n. Panterthier, s. n. panter, panterdjur, Felis Uncia, *Schreb.* Panthera, *Erxleb.* it. für: Leopard, *Müll.* Panther, *Büff.* pard, S. Parder.

Panthere, f. W. s. n. så kallas uti jagtwäsen et tredubbelt garn at fånga på en gång allahanda slags foglar uti.

Pantherstein, s. m. grön Jaspis med gula fläckar. Lapis Pantherinus, Jaspis Pantherinus.

Pantoffel, s. m. toffla. Des Pabsts Pantoffeln küssen; kyssa Påfwens fötter.

Pantoffelbaum, s. m. Pantoffelholz, s. n. korkträd. S. Korkbaum.

Pantoffelmacher, s. m. toffelmakare.

Pantomime, s. f. Pantomimenspiel, s. n. en art skådespel hwari alt föreställes endast genom åtbörder.

Pantomimenspieler, s. m. en skådespelare som föreställer alt igenom miner och åtbörder.

Panzen, i. q. L. s. m. beim Rindvieh; wämb, S. Wanst, Magen.

Panzer, s. m. pantsar.

Panzerfisch, s. m. fjälling, *Retz.* Loricaria.

Panzerhandschuh, s. m. järnhandske.

Panzerhemd, s. n. pantsarskjorta, järnkläder.

Panzerhosen, s. pl. pantsarbyxor.

Panzerkette, s. f. pantsarkedja.

Panzerklinge, s. f. en mycket styf wärjeklinga.

Panzermacher, Panzerfeger, s. m. pantsarmakare.

Panzern, v. a. gepanzert, p. iklåda pantsar. Die Hunde panzern; brukas i jagtwäsen, när

når hundarne på wildswinsjagt få en beklädnad öfwer kroppen gjord af lärft med fiskben och upstoppad med hår.

Panzerrad, s. n. S. Pansterrad.

Panzerreuter, v. W. s. m. en ryttare i harnesk.

Panzerrennir, Panzerstecher, s. m. S. Panzerklinge.

Panzerthier, s. n. Armadill, Schildferkel; bälta, Dasypus.

Paolo, s. m. et italienskt mynt om wid pass en ottonde del af en tysk Riksdaler.

Päonie, s. f. pionros. S. Gichtrose.

Papagei, s. m. in der vertraulichern Sprechart, Papchen; Papegoja. Schwatzen wie ein Papagei; sqwallra obetänksamt.

Papageiammer, s. m. en art Fink, Emberiza Psittacea.

Papageifeder, s. f. fjäder utaf en papegoja.

Papageifisch, s. m. en fisk af rakknif-slägte, Coriphaena psittacus.

Papageinatter, s. f. en art huggorm; Coluber sirtalis.

Papageisame, s. f. frö utaf saflor efter som papegojarne det gerna äta. S. Saflor.

Papageitaucher, s. f. Papageiente; torda, Alca. it. S. Seepapagei.

Papier, s. n. Papiere, pl. Ein Blatt, ein Bogen, ein Buch, ein Ries, ein Ballen Papier; et blad, et ark, en bok, et ris af 20 böker, en bal af tio ris papper. Zu Papier bringen; sätta på papper, fatta i pennan, uptekna. Alle seine Papiere wurden versiegelt; alla hans papper blefwo förseglade.

Papierbaum, s. m. Morus Papyrifera.

Papierblume, s. f. knoppar, gohlskädra, S. Flockenblume. it. für: Strohblume; Xeranthemum.

Papierchen, i. g. L. s. n. et litet stycke papper

Papieren, adj. u. adv. gjord af papper. fig. i. g. L. weklig. Papierne Fenster; pappers fönster. Eine papierne Leuchte; en pappers lyckta. Wer will so papieren seyn, i. g. L. hwem will wara så wecklig, at man ej kan tåla den minsta köld, hetta, förändring i wäderlek, i lefnadssätt, o. s. w.

Papiergeld, s. n. papperspenningar, sedelmynt.

Papierhandel, s. m. pappershandel.

Papierhändler, Papierkrämer, s. m. pappershandlare.

Papierlous, s. f. Buchmilbe, Staublaus; wäggsmed, Termes pulsatorium.

Papierlumpen, s. pl. lumpor.

Papiermacher. s. m. S. Pappiermüller.

Papiermaaß, s. n. pappersmått.

Papiermühle, s. f. pappersqwarn.

Papiermüller, s. m. pappersmakare.

Papieröl, s. n. pappersolja.

Papierpresse, s. f. papperspräss.

Papierscheere, s. f. pappersax.

Papierschirm, s. m. pappersskärm.

Papierschnitzel, s. n. Papierspäne, s. pl. pappers skräde.

Papiertute, s. f. pappers strut.

Papierstaude, s. f. der Alten, dessen Stengeln sich in Platten spalten lassen; Cyperus Papyrus.

Papiertorf, S. Torf.

Papierwerk, s. n. papperswerk.

Papillon, s. fjäril. S. Schmetterling.

Papist, i. g. L. s. m. et något hårdt och föraktligt ord at betekna en Catholik med, Papist.

Papisterei, s. f. papisteri, S. Pabstthum.

Papistisch, adj. u. adv. papistisk, påfwisk.

Pappe, s. f. 1. barnwälling. 2. klister, som t. E. bokbindare bruka. 3. papp, tjockt sammanklistradt papper. Ein Buch in Papp einbinden; binda en bok i papp. Dicke Pappe; bottenpapper.

Pappband, s. m. pappband om en bok.

Pappel, s. f. Pappelbaum, s. m. pappel. Die weisse Pappel; poppelträd, Populus alba. Die schwarze Pappel, Pappelweide, Rheinweide; poppelpihl, flugträd, Populus nigra. Die kleine Pappel, Zitterpappel, Flatterpappel, Zitteräsche; ask, Populus tremula. Carolinische Pappel; Populus heterophylla.

Pappel, s. f. eine Pflanze, 1. für: Malve, Grosspappel, Gänsepappel, Hasenpappel; kattost, Malva rotundifolia. Waldpappel; Malva sylvestris. Weisse Pappel, oder Siegmarskraut; Malva Alcea. 2. für: Eibisch, wilde Pappel; althee, Althea offic. 3. für: Siegmarskraut; Alcea. Rosenpappel; stockros, Alcea rosea. 4. Rossppappel, Pestilenzwurz, Schweisskraut; pestilensrot, Tussilago Petasites. 5. Sammetppapel; Sida.

Pappelauge, s. n. S. Pappelknospe.

Pappelbaum, s. m. poppel. S. Pappel.

Pappelkäse, s. m. kattost. S. Pappel.

Pappelknospe, s. f. aspknopp.

Pappelkraut, s. n. eine Pflanze, S. Pappel.

Pappelmotte, s. f. en art nattfly, (Spinnare), Phalaena Bombyx populi.

Pap-

Pappelöl, ſ. f. olja ſom beredes utaf aſpknoppar.
Pappelſalbe, ſ. f. en ſlags ſalfwa utaf aſpknoppar, wallmo, taklök, o. ſ. w.
Pappelweide, ſ. f. poppelpihl, S. Pappel.
Pappen, v. a. gepappt, p. kliſtra ihop. Ein Kind pappen, i. g. L. upföda et barn med wälling eller mos.
Pappen, adj. u. adv. utaf papp gjord.
Pappendeckel, ſ. m. lock af papp, bottenpapp.
Pappenſtiel, i. g. L. ſ. m. affkräde af papp. fig. lappri, ſaker af intet wärde.
Papſt, ſ. m. S. Pabſt.
Par, i. g. L. adv. jämt. Par oder unpar ſpielen; ſpela jämt eller udda. Ich will es dir mit ein par Worte ſagen; jag will ſäga dig det med få ord. Ein par Reihen; några få rader.
Par, ſ. n. Pare, pl. par, tu ting af enahanda ſlag. Ein Par Hänſchen; et par handſkar. Par bei Par; partals. Ein Par Eheleute; et ägta Par. Ein Par werden; wigas tilhopa. Zu gleichem Par gehen; wara hwarannan aldeles enlig, ej haſwa hwarannan något at förewita, wara uti ſamma belägenhet, haſwa et och det ſamma at förwänta. Einen zu Paren treiben, zu Chor treiben, i. g. L. hälla någon i ordning, tilhålla honom at göra ſin ſkyldighet, it. öfwerwinna honom.
Paren, v. a. gepart, p. para ihop. Sich paren; para ſig. S. begatten.
Parung, ſ. f. ſammanparande.
Parweiſe, adv. partals.
Parabel, f. W. ſ. f. liknelſetal. In Parabeln reden; tala igenom liknelſer.
Parade, ſ. f. 1. im Kriegswesen; parade. 2. im Fechten; et buggs eller en ſtöts afböjande. In Parade liegen; antaga den ſtällning, hwari man bäſt kan afböja en ſtöt, et hugg. 3. ſtåt och hwad därtil hörer, S. Pracht. Das Kleid macht viel Parade; den klädningen pryder wäl. Mit etwas Parade machen, i. g. L. ſkryta med något. Mit ſeiner Geſchicklichkeit Parade machen; beröma ſig at man mycket wäl förſtår en ſak, at man är mycket ſkicklig däruti.
Paradebett, ſ. n. paradſäng.
Paradekleid, ſ. n. bäſta klädning, högtidlig klädning.
Paradepferd, ſ. n. paradhäſt.
Paradeplatz, ſ. m. paradplats.
Paradiren, v. n. mit dem Hfw. haben; paradera, prunka.
Paradies, ſ. n. Paradis, himmel, en ganſka nöjſam ort, i comediehus högſta raden för äſkådarna.
Paradiesammer, ſ. f. en fogel af Fink-ſlägte, Emberiza paradiſea, it. en art ſparf, Fringilla paradiſiaca.
Paradiesapfel, ſ. m. paradisäple.
Paradiesbaum, ſ. m. S. wilder Oelbaum unter Oelbaum.
Paradiesfeige, ſ. f. Piſang; Muſa Paradiſiaca.
Paradiesfiſch, ſ. m. Polyphemus paradiſicus.
Paradiesfliegenfänger, ſ. m. en fogel af flugfång-ſlägte, Muſcicapa paradiſiaca.
Paradieshäher, ſ. m. S. Paradiesvogel.
Paradiesholz, ſ. n. S. Adlerholz unter Holz.
Paradieskolibri, ſ. m. en art honingsfogel, Trochilus paradiſeus.
Paradiesmerle, ſ. f. en fogel af twintſlägte, Tanagra Tatao.
Paradieſiſch, adj. u. adv. paradiſiſk, i högſta mått nöjſam Ein paradieſiſches Leben führen; leſwa ganſka nöjd, leſwa et ſällt liſ.
Paradieskorn, ſ. n. en art Cardamomer, paradis-korn, frö af Amom. grana paradiſi.
Paradiesraker, ſ. m. paradis-guling, Oriolus aureus
Paradisvogel, ſ. m. paradis-fogel, Paradiſea.
Paragraph, ſ. m. paragraph balk.
Parallel, f. W. adj. u. adv. i alla puncter lika långt ifrån hwarannan, parallel.
Parallellinien, ſ. pl. linior ſom allaſtäds ſtå lika långt ifrån hwarannan.
Parallellineal, ſ. n. en linial hwarmed ſådana raka linior drages.
Parallelzirkel, ſ. f. en cirkel på jord- eller himmelsglober, ſom går parallelt med linien eller Aequatorn.
Parapluje, f. W. ſ. m. paraply, S. Regenſchirm
Paraſol, f. W. ſ. m. paraſol, S. Sonnenſchirm.
Parce, ſ. f. die drei Göttinnen der Griechen, die dem Leben der Menſchen vorſtanden; de tre Gudinnor hos Grekerna, ſom hade befattning med menniſkornas lifstid, Nornor.
Parchent, ſ. m. parkum. S Barchent.
Parder, Pardel, ſ. m. pard, Felis Pardus.
Pardon, i. g. L. ſ. m. pardon
Pardoniren, i. g. L. v. a. pardonnera, gifwa nåd och tilgift ſärdeles i anſeende til lifsſtraf.
Parentation, ſ. f. åminnelſetal öfwer någon. S. Standrede.
Parentator, ſ. m. den ſom håller et ſådant tal.
Parentiren, v. a. hålla et ſådant tal.

Parforcejagd, ſ. f. parforce-jagt.
Pariren, ſ. W. v. a. 1. lyda, höra ordres. 2. in der Fechtkunſt; afböja en ſtöt eller hugg med wärjeklingan.
Parirſtange, ſ. f. ſtång eller kors wid et wärje-fäſte.
Parisbeere, ſ. f. trollbär, Paris quadrifolia.
Parole, ſ. W. ſ. f. 1. parole. 2. löſen. 3. löfte.
Parlement, ſ. n. Parlament, it. högſta domſtol.
Parlamentshaus, ſ. n. huſet där Parlamentet ſamlas.
Parlamentsrath, ſ. m. Råd wid de ſtora Parlamenterna uti Frankrike, en medlem därutaf.
Parlamentiren, i. g. L. v. n. tala om accord, dagtinga.
Parmeſankäſe, ſ. m. parmeſanoſt.
Part, i. g. L. ſ. m. u. n. part, del, andel. Die Parten ſind auf Morgen vorgefordert, g. R. parterne äro ſtämde tils i morgon. Einem wovon Part geben, n. R. gifwa en efterrättelſe om något, S. benachrichtigen. Die Erbſchaft geht in vier Parten; arfſkapet delas i fyra delar. Ein Part in einem Schiff; en andel uti et fartyg.
Partei, ſ. f. et parti, en hel hop af allahanda ſaker, S. Partie, et parti folk, anhang ſida, part, utwäg. Auf Partei ausgehen; gå på parti. Eine ſtreifende Partei; et löſt parti. In England ſtreiten ſich die Parteien um die Miniſterſchaft; i England träta partierna eller Factionerna om Miniſterſkapet. Er und ſeine ganze Partei; han och hela haus anhang. Partei nehmen, ſich zu einer Partei ſchlagen; gå på endera ſidan. Keine Partei nehmen; wara neutral. Jemandes Partei nehmen; taga någons parti, taga honom i förſwar. Der Richter muß beide Parteien hören; domaren bör höra båda parterna. Gegenpartei; contrapart. Die klagende und beklagte Partei; den kärande och ſwarande parten. Er hat die beſte Partei ergriffen; han har tagit den bäſta utwägen, han har handlat klokaſt.
Parteigänger, ſ. m. partigångare.
Parteiiſch, Parteilich, adj. u. adv. partiſk, weldug.
Parteilichkeit, ſ. f. partiſkhet, weld.
Partheilos, adj. u. adv. opartiſk, oweldug.
Partie, ſ. f. parti, en hop, en del, et ſpel, ſällſkap, gifte. Eine Partie Wolle, Eiſen oder andere Waaren; et parti ull, järn eller andra waror. Eine Partie davon gehört ihm zu; en del däraf är hans. Eine Partie Karten ſpielen; ſpela kort. Partie machen, mit von der Partie ſeyn; wara med utaf ſällſkapet. Eine angelegte Partie; anſtäldt ſpel, blandade kort. Eine gute Partie treffen; göra et godt parti, et rikt gifte. Das Mädchen iſt eine gute Partie, i. g. L. den ſom får den flickan gör et fördelaktigt gifte.
Partiren, i. g. L. v. g. dela, fördela. Sich heimlich wegpartiren, S. wegſtehlen.
Partikel, ſ. f. 1. en partikel, et ord uti et ſpråk ſom ej böjes. 2. et litet ſtycke.
Partikularien, ſ. pl. Particularität; ſmå omſtändigheter.
Partiſan, i. g. L. ſ. m. 1. en anhängare. 2. en partigångare.
Partiſane, ſ. f. korsgewär.
Partite, i. g. L. ſ. f. ſmå konſter, krokar, underſlef, ſwek. Partiten machen; bruka krokar, o. ſ. w.
Partitenmacher, i. g. L. ſ. m. en ſom brukar krokar, konſter, ſwek.
Paſch, ſ. m. et wiſt kaſt i tärningſpel, då man får lika ögon på alla tärningar ſom ſpelas med.
Paſchen, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben; ſpela et ſådant ſpel med tärningar.
Partitur, ſ. f. ſtämmornas indelning uti muſiken.
Paß, ſ. m. Päße, pl. 1. für: enger Durchgang; paß, ſund. Jemanden den Paß verhauen, verlegen, abſchneiden; förhugga, afſkära paßet för någon. Der Paß von Calais; ſundet emellan England och Frankrike. 2. reſepaß. Niemand darf ohne Paß reiſen; ingen törs reſa utan paß. Freien Paß haben; alleſtäds paßera fritt, hafwa fri tilgång. 3. en häſts paßgång. S. Paßgang. 4. adverbialiter, i. g. L. et rätt mått, uti wiſſa taleſätt, ſom t. E. zu Paß ſeyn; wara lagom, rätt. Zu Paß kommen; komma i rättan tid. Das kommt ihm recht zu Paß; det kommer honom ganſka wäl til paß, til måtta för honom. Nicht wohl zu Paß ſeyn, n. R. ej må wäl, wara opaßlig. Paß worauf geben, n. R. gifwa paß, akt på något.
Paſſage, ſ. W. ſ. f. wäg, framfärd, gång, genomgång, ſoldaters genomtågande, ſtälle uti en bok, en del, några ſlag uti et muſikaliſkt ſtycke.
Paſſagier, ſ. W. ſ. m. en reſande ſärdeles med poſten, paßagerare.

Paſſatwind, ſ. m. paſſadwind, ſom bläſer altjämt eller åtminſtone en wiß tid om året utur et och ſamma wäderſtrek.
Paſſato, i g. L. ſidſtledne. S. verwichen.
Paßauerkunſt, i. g. L. ſ f. für: Kunſt ſich feſt zu machen; konſt at göra ſig hård emot kulor och dylikt. S. Feſtmachen.
Paße, ſ. f. (Seefarth); nikhake på fartyg.
Paßen, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben, gepaßt, p. paßa, 1. für: warten. Im Spiel paßen; paßa i ſpel. Er kann paßen; han kan wänta. Jemanden auf dem Dienſt paßen; lura på någon, ſtå i förſåt för honom. 2. für: angemeſſen ſeyn, ſchicken. Das Kleid paßt nicht; klädningen paßar intet, ſitter ej wäl. Eins nach dem andern paßen; paßa, göra det ena efter det andra. Das paßt ſich nicht hieher; det paßar, hörer intet hit. Es kan ſich wohl einmal paßen; det kan wäl en gång hända ſå.
Paßgang, ſ. m. en häſts paßgång.
Paßgänger, ſ. m. paßgångare.
Paßglas, ſ. n. fordom brukliga höga drickesglas med märken uti, huru mycket därutur drickes.
Paßiren, i. g. L. v. a. in der Redensart: Seine Zeit paßiren; tilbringa, förnöta ſin tid.
Paßiren, v. n. paßirt, p. paßera, reſa igenom, förbi. fig. gå an, hållas före, hända. Er iſt dreimal die Linie paßirt; han har tre gånger paßerat linien. Man wollte ihn nicht paßiren laſſen; man wille ej låta honom reſa fram eller igenom. Es mag paßiren; det får bli derwid, det må paßera, han må ſlippa onåpſt. Er paßirt für einen ehrlichen Mann; han paßerar, hälles för ärlig karl. Es ſoll nicht mehr paßiren; det ſkall aldrig hända mera. Sie weiß alles was paßirt; hon wet alt hwad nytt ſker eller tildrager ſig.
Paßierzettel, ſ. m. en friſedel at kunna obehindrat reſa fram.
Paßig, adj. u. adv. betyder hos några handtwerkare, ſå mycket ſom figurerad, kruſig
Paßion, i. g. L. ſ. f. paßion. 1. lidande, ſärdeles Chriſti pina och död. 2. ſinnesrörelſe, böjelſe. 3. krämpor.
Paßionsbetrachtung, ſ. f. paßionsbetraktelſe.
Paßionsblume, ſ. f. paßionsblomſter, Paſſiflora caerulea.
Paßionsgeſchichte, ſ. f. Chriſti pinas hiſtoria.
Paßionspredigt, ſ. f. paßions predikan.
Paßionszeit, ſ. f. tid när Chriſti pinas hiſtoria förklaras och predikas.
Paßiv, adj. u. adv. lidande.
Paßivhandel, ſ. m. paßivhandel, handel hwaruti man har underwigt, it. handel då man ej hämtar ſjelf warorna, utan låter dem tilföras ſig af andra, til åtſkilnad ifrån: Activ-Handel.
Paßivſchulden, ſ. pl. ſkuld ſom man ſjelf är ſkyldig, til åtſkilnad af: Activſchulden; ſom man har at fordra af andra.
Paßkarte, ſ. f. (Schiffarth); ſjökort.
Paßkugel, ſ. f. paßkula.
Paßlig, i. g. L. adj. u. adv. paßlig, dräglig.
Paßport, ſ. W. ſ. m. reſepaß, friſedel. Ein Paßport über eingeladene Waaren; en tullſedel på inlaſtadt gods.
Paſquill, ſ. n. ſmädeſkrift.
Paſquillant, ſ. m. den ſom gör eller har gjort ſmädeſkrifter.
Paßſchreiber, ſ. m. paßſkrifware.
Paſte, ſ. f. Paſten, pl. utaf en glasdeg eller glasmaſſa eftergjorda ädelſtenar. it. maßa, hwaruti aftryck göres utaf ſkurna ädelſtenar.
Paſtell, ſ. m. paſtell.
Paſtellmaler, ſ. m. paſtellmålare.
Paſtellmalerei, ſ. f. paſtellmålning.
Paſtete, ſ. f. paſtej. Handpaſteten; ſmå paſtejor.
Paſtetenbäcker, ſ. m. paſtejbagare.
Paſtetenboden, ſ. m. botten af en paſtej, nederſta ſkorpan.
Paſtetenbrett, ſ. n. et bräde, hwarpå paſtejbagare lägga ſmå paſtejer.
Paſtetendeckel, ſ. m. lock på en paſtej.
Paſtetenpfanne, ſ. f. en liten tortpanna.
Paſtetenteig, ſ. m. deg til paſtejer.
Paſtetenwerk, ſ. n. allahanda ſlags paſtejer.
Paſtinake, Paſtinakwurzel, ſ. f. palſternack, Paſtinaca ſativa.
Paſtor, ſ. m. Kyrkoherde.
Paſtorin, ſ. f. Paſtorſka.
Patate, ſ. f. Convolvulus Batatas.
Patellmuſchell, ſ. f. täckſat, *Retz.* Patella.
Patellit, ſ. m. en ſådan mußla förſteenad, patellit, lepadit, ſkålmußla, *Wall.*
Patene, ſ. W. ſ. f. oblat-tallrik, den lilla tallriken ſom läggs öfwer kyrkokalken.
Patent, ſ. n. patent, öppet bref.
Patentmäßig, adj. u. adv. efter patentet, efter förordningen.
Pater, ſ. m. Pater i kloſter, en lärd ordensman uti den Katholſka kyrkan.
Paternoſter, ſ. n. Fader wår, it. radband. S. Roſenkranz.

Paternoſterwerk, ſ. n. Taſchenkunſt; et watten-upfordringswerk med många ämbare eller kulor wid en kedja eller et rep, ſom, når de gå omkring, uphämta och utöſa wattnet.

Pathe, ſ. m. u. f. 1. Fadder, Gudfader, Gudmoder, S. Gevatter, Taufzeuge. 2. Gudſon, Guddotter, S. Täufling.

Pathengeld, ſ. n. Pathengeſchenk, ſ. n. Pathenpfenning, ſ. u. faddergåfwa.

Pathenzettel, ſ. m. Pathenbrief; en ſedel ſom det ringare folket brukar at binda faddergåfwan uti, med några påſkrefna ſpråk utur Bibeln.

Patient, ſ. m Patientin, ſ. f. en ſiuk perſon.

Patientenzimmer, ſ. n. en kammare hwaruti en ſiuk är.

Patriarch, ſ. m. Patriark.

Patriarchaliſch, adj. u. adv. pätriarkiſk.

Patriarchat, ſ. n. en Patriarks wärdighet och ſyßla.

Patricius, ſ. u. en af de förnämſta ſlägter uti wißa Riksſtäder i Tyſkland.

Patriot, ſ. m. Patriot, en ſom älſkar det almänna bäſta, ſitt Fädernesland.

Patriotiſch, adj. u. adv. patriotiſk.

Patriotismus, ſ. m. patriotiſme, kärlek till det ållmänna bäſta och Fäderneslandet.

Patrolle, Patrulle, ſ f. patrull.

Patron, ſ. m. Patron, Skydshelgon, S. Schutzheilige, it. en ſtor Gynnare, Skydsherre af någon, it. Egendomsherre, ſom Skeppspatron, S Schiffspatron. it. en Kyrkas eller et Kloſters ſtiftare, it. den ſom giſwer bort ſyßlorna wid kyrkor och ſkolar; S. Kirchenpatron.

Patronat, ſ. n. Patronatrecht; rättighet at tilſätta präſter och ſkolbetjeningen wid en kyrka, och ſkola.

Patrone, ſ f. 1. bei den Handwerkern, et mått, et modell, en tekning at göra något efter. Eine Patrone, etwas dickes darnach zu gießen oder zu formen; en ſkamplun. 2. uti krigswesen, patron, ſkott. Scharfe Patronen; ſkarpa ſkott. Die Patronen plündern, die ſcharfen Ladungen aus dem Gewehr wieder ausziehen; utplundra de ſkarpa patroner.

Patrontaſche, ſ. f. patrontaſka.

Patſch, n W. ſ. m. et ſlag, en ſmäll med flata hauden.

Patſche, i. g. L. et werktyg at klappa något jämnt med. Uti ſaltwerk, brandmuren wid ſaltpannorna, där lågan går ſtändigt up åt. it. Hand.

Patſchen, n. W. v. a. ſlå med flata handen at det ſmäller. Kinder patſchen gerne im Waſſer; barn plaſka gerna i wattnet.

Patſchfuß, ſ. m. Patſchfüſſe, pl. roddare, *Retz.* Plotus.

Patzig, n. W. adv. u. adv. S. trotzig. Sehr patzig thun, n. R. ſlå ſtort på.

Pauke, ſ. f. puka. Der Pauke ein Loch machen, Sprw. göra på en gång ände på en ſak.

Pauken, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben, gepaukt, p. ſlå på pukor, it. i. g. L. torbulta någon, S. prügeln.

Pauken, ſ. n. pukſlag.

Pankenklang, Paukenſchall, ſ. n. pukſlag. Unter Pauken- und Trompetenſchall; med pukor och trompeter.

Paukenſchlägel, Pauckenſtock, ſ. m. pukpinne.

Pauker, Paukenſchläger, ſ. m. pukſlagare.

Pausback, ſ. m. en ſom har puſſiga kindben.

Pausbäckig, adj. puſſig i anſikte, upblåſt.

Pauſch, ſ. m. S. Bauſch.

Pauſchel, ſ. m. (Bergbau); en ſtor järnhammare om 30 til 40 ſkålpund, ſom grufarbetarne bruka uti hårdt bergart.

Pauſchen, v. a gepauſchet, p. (Bergbau); ſlå ſönder, ſlå ſmått, fig. ſmälta

Pauſchen, Pauſen, i. g. L. v. n. mit dem Hfw haben; pösa, yſwas, upblåſas.

Pauſe, ſ. f. paus.

Pauſiren, v. n. mit dem Hfw. haben, pauſirt, p. pauſera.

Pauſten, i. g L. v. a. u. n. puſta, pösa.

Pautkebeere, ſ. f. hjortron, S. Kratzbeere.

Pavedette, ſ. f. et ſlags dufwor, Columba Tabellaria.

Pavian, ſ. m Bavian, apa med kort ſwans, Papio.

Pech, ſ n. beck. Mit Pech überziehen; becka. Das Bier liegt auf Pech; drickat ligger på bekade kåril. Wer Pech angreift der beſudelt ſich, Sprw. den ſom kommer wid tjära, han blir beſmittad.

Pechbaum, ſ. m. S. Kienbaum.

Pechblende, ſ. f. ſwart blende, beckblende, Pſeudogalena nigra.

Pechbrenner, ſ. m. Pecher; den ſom bränner beck.

Pechdrath, ſ. m. beckträd.

Pechen, v. a. bränna beck.

Pecher, ſ. m. S. Pechbrenner.

Pecherz, ſ. n. ſwart kopparglas, pecherz, Minera cupri picea, *Wall.*

Pechfackel, ſ. f. beckfackla.

Pechflechte, ſ. f. (Botanik); bläkulls-moſſa, Lichen ſtygius.
Pechgrube, ſ. f. tjärgraf.
Pechhaube, Pechkappe, Pechmütze, ſ. f. beckluſwa.
Pechhauer, ſ. m. S. Pechbrenner.
Pechholz, ſ. n. träd ſom giſwer käda, barrſkog, S. Nadelholz.
Pechhütte, ſ. f. beckhytta.
Pechicht, adj. u. adv. beckaktig.
Pechig, adj. u. adv. beckig, beckad.
Pechkappe, S. Pechhaube.
Pechkerze, ſ. f. Pechlicht, ſ. m. et ljus utaf groſ ſwart talg.
Pechkohle, ſ. f. Schmiedekohle, Glanzkohle; en art mycket fet och beckig ſtenkol, Lithantrax piceus.
Pechkelle, ſ. f. beckſlef.
Pechkranz, ſ. m. beckkrans.
Pechkugel, ſ. f. (Goldarbeiter); driſbeck. S. Treibepech.
Pechler, S. Pechbrenner.
Pechmütze, ſ. f. S. Pechhaube.
Pechnelke, ſ. f. tjärört, beckblomſter, Lychnis viſcaria.
Pechofen, ſ. m. beckugn.
Pechöl, ſ. n. beckolja.
Pechpfanne, ſ. f. beckpanna.
Pechpflaſter, ſ. n. beckpläſter.
Pechrinne, ſ. f. (Forſtweſen); hålet uti et träd, hwarutur kådan rinner.
Pechſcharre, ſ. f. S. Harzmeſſer.
Pechſchwarz, adj. u. adv. beckſwart.
Pechſtein, ſ. n. en ſtenart, hwilken glänſar ſom beck.
Pechtanne, ſ. f. kädigt träd, ſärdeles gran, Pinus Abies.
Pechtonne, ſ. f. becktunna.
Pechtorf, ſ. m. S. Torf.
Pedal, ſ. n. pedal på orgwerk.
Pedant, ſ. m. pedant, gråler, ſkolfuchs, en lärd utan ſmak och ſeder.
Pedanterei, ſ. f. pedanteri, grål.
Pedantiſch, adj u adv. pedantiſk.
Pedell, ſ. m. pedell, waktmäſtare.
Pegaſus, ſ. m. Poeternas flygande häſt. it. en wiß ſtjerna uti Aſtronomien.
Peilen, v. n. (Schiffarth); peila, kaſta blylod, för at utröna ſjöns djuplek.
Peilſtock, ſ. m. viſirſtaf, mätſtock.
Pein, ſ. f. ſtörſta grad af oluſt, pina, ſweda, ſtor ſmärta, ångeſt, marter, pläga.
Peinbank, ſ. f. pinbänk, ſträckbänk. S. Tortur.
Peinigen, v. a. gepeiniget, p. pina, pläga. Sein Gewiſſen peinigt ihn; ſamwetet äggar honom. Er ſitzt da, als wenn er gepeiniget würde; han ſitter där i ſtörſta oro, liksom han låg på ſträkbänken.
Peiniger, ſ. m. plägare, it. bödel. S. Henker.
Peinigung, ſ. f. pinande, plägande.
Peinlich, adj. u. adv. pinſam, pinlig, ſom angår lifsſaker. it. för ängslig, grannlaga, rädd. Ein peinlicher, für: ſchmerzhafter Tod; en pinſam död. Die peinliche Frage; pinlig ranſakning på ſträckbänken. Eine peinliche Anklage, ein peinlicher Handel; et brottmål, urbota mål. Ein Hochnothpeinliches Halsgericht; en pinlig rätt, en domſtol i lifsſaker. Peinliche Geſetze; lagar angående lifsſaker. Ein peinliches Nachdenken; et ängsligt eftertänkande, et plägande hufwudbråk. Er iſt gar zu peinlich, i. g. L. han är alt för noga, för grannlaga, för rädd. Sehr peinlich mit dem Gelde ſeyn; wara njugg om ſtyfwern.
Peinlichkeit, ſ. f. ängslighet, räddhoga, för mycken grannlagenhet.
Peitſche, ſ. f. piſka, gißel. S. Geißel.
Peitſchen, v. a. gepeitſcht, p. piſka, baſa, hudſlånga, hudſtryka.
Peitſchen, ſ. n. piſkning.
Peitſchenklatſche, ſ. f. piſkſmäll.
Peitſchenriem, ſ. m. piſkſnärt.
Peitſchenſtock, ſ. m. piſkſkaft.
Peitſchenſtreich, ſ. m. Hieb mit der Peitſche; piſkſlång.
Peitzke, ſ. m. Pitziger. S. Schlammpitzger.
Pelican, ſ. m. pelikan, Pelecanus Onocrotalus.
Pels, ſ. m. pels, ludet ſkinn. Der Bär hat einen dicken Pelz; björnen har et tjockt ſkinn. Einem auf dem Pelz gehen, i. g. L. gå bröſtgånges på en, ſätta en i klämman. Einem den Pels ausklopfen; baſa up en. Einem den Pels waſchen; giſwa någon en ſkrapa. Waſch mir den Pelz und mach mich nicht naß; et ordſpråk, ſom betyder ſå mycket, ſom ej bruka rätt alfware med någon, eller med en ſak. Er will ſich damit einen Pelz verdienen; han tänker at ſko ſig därwid.
Pelzart, ſ. f. en wiß art af pelswaror.
Pelzer, ſ. m. körſnär, den ſom bereder ſkinn. S. Kürſchner.
Pelzfutter, ſ. n. underfoder af pelswerk.
Pelzhandel, ſ. m. handel med pelswerk.
Pelzhandler, ſ. m. handlande med pelswerk.

Pelzicht,

Pelzicht, adj. u. adv. lik ſkinn, fig. ſeg, ſwampig ſom radiſer, rofwor, o. d. m.
Pelzkamm, ſ. m. en järnkamm, ſom körsnärer bruka at kamma pelswerk med.
Pelzkragen, ſ. m. en luden halskrage.
Pelzmütze, ſ. f. en luden möſſa.
Pelzrock, ſ. m. pels, en med pelswerk fodrad rock.
Pelzſammet, ſ. m. S. Felbel.
Pelzſtiefeln, ſ. f. björn-ſtöflar, ſtöflar fodrade med ludet ſkinn.
Pelzwaare, ſ. f. Pelzwerk, ſ. n. pelswerk, ludna ſkinn-waror.
Pendul, ſ. f. pendel.
Penduluhr, ſ. f. pendelur.
Pennal, ſ. n. 1. pennfoder. 2. fig. kallades fordom de på Academier nyßankomne Studenter: Pennåle, och alla de obegwämligheter och ſmå uptog, ſom de då måſte underkaſta ſig, kallades: Pennalismus.
Peonie, S. Päonie.
Pergament, ſ. n. pergament. Jungfernpergament; pergament af dödfödda lamm.
Pergamentband, ſ. m. pergamentband. Pergamentbänder in der Anatomie; pergamentaktiga band eller ſenor, Vincula membranacea.
Pergamenten, adj. u. adv. gjord utaf pergament.
Pergamentform, ſ. f. bei den Goldſchlägern; en bok af många enkla pergamentblad, hwaremellan guldbladen ſlås tunnare.
Pergamentmacher, ſ. m. pergamentsmakare.
Pergamentmacherkreide, ſ. f. krita ſom brukas til pergament.
Pergamentzeug, ſ. n. S. Pergamentform.
Periode, ſ. f. period, en mening i ſin fulla ſammanſättning uti tal eller ſkrift, it. tidehwarf, omgång, omlopp.
Periodiſch, adj. u. adv. periodiſk, it. ſom har ſin wiſſa tid til omgång. Er ſchreibt nicht periodiſch genug; han har alt för korta meningar, han ſkrifwer för afbruten ſtyl.
Perkan, ſ. m. Berkan; barakan, et ſlags tyg, hwartil underſtundom ylle och kamelgarn, men maſtadelen endaſt faſt twinnadt yllegarn nyttjas.
Perle, ſ. f. Perlen, pl. pärla. fig. klenod, tår. Aechte Perlen, die ein ſchön Waſſer haben; ägta pärlor ſom hafwa en wacker glans. Glaß- Wachs- Waſſerperlen; ägta pärlor. Lothperlen; pärlor ſom ſäljas efter wigt. Zahlperlen; ſom ſäljas efter antal. Staubperlen; pärlfrö, pärlgrus. Nordamerika war eine Perle in Großbrittanniens Krone; Nordamerika war et klenod uti Storbrittanniens Krona. Eine ſtumme Perle glänzte in ihrem Auge; tyſta tårar trängde ſig fram utur hennes ögon. Die Perle, der Perlenböcker am Hirſchgeweih; de ſmå kruſiga uphöjningar nederſt på hjorthorn.
Perlaloe, ſ. f. Aloe margaritifera.
Perlenarmband, ſ. m. pärlarmband.
Perlenbohrer, ſ. m. et perlborr, et werktyg, hwar med man gör hål i pärlor.
Perlenfang, ſ. m. Perlenfiſcherei, ſ. f. perlfiſke.
Perlenfarbe, ſ. f. pärlfärg.
Perlenfiſcher, ſ. m. pärlfiſkare.
Perlenfiſcherei, ſ. f. S. Perlenfang.
Perlenhalsband, ſ. n. pärlhalsband.
Perlenhändler, ſ. m. Perlenkrämer; den ſom handlar med pärlor.
Perlenhell, adj. u. adv. glänſande ſom en pärla.
Perlenkrone, ſ. f. pärlkrona.
Perlenkranz, ſ. m. pärlkrans.
Perlenküſte, ſ. f. en ſtrand hwarwid många pärlemußlor finnes.
Perlenmaß, ſ. n. et bleck med ſmå hål, i hwilka pärlorna paßas, når deras ſtorlek ſkall mätas.
Perlenmilch, ſ. f. en art läkedom hwartil brukas pärlor.
Perlenmuſchel, ſ. f. pärlmußla, Mya margaritifera.
Perlenmutter, ſ. f. pärlmor, Mytilus margaritiferus.
Perlenmutterſtein, ſ. m. en art alabaſter ſom liknar pärlmor.
Perlennadel, ſ. f. en nål utaf fint tråd at rada up pärlor med.
Perlenſame, ſ. m. S. Staubperlen unter Perle.
Perlenſchmuck, ſ. m. pärlſmycke.
Perlenſchnur, ſ. f. pärlband.
Perlenſticker, ſ. m. Perlenſtickerin, ſ. f. pärlſtickare, pärlſtickerſka.
Perlenſtickerei, ſ. f. pärlſtickeri.
Perlenſucher, ſ. m. pärlfiſkare.
Perlgras, ſ. n. ſlock, S. unter Gras.
Perlgraupen, ſ. pl. Perlgerſte; pärlgryn.
Perlhirſe, ſ. f. ſtenfrö, S. unter Hirſe.
Perlhuhn, ſ. n. perlhöns, Numida meleagris.
Perlicht, adj. u. adv. lik pärlor.
Perllauch, ſ. m. et ſlags fin lök.
Perlſchlacke, ſ. f. pärlſlagg.
Perorîren, v. n. m. d. Hfw. haben; hålla et tal.

Perpendikel, ſ. m. perpendikel.
Perpendikulär, adj. u. adv. perpendiculär, lodrätt.
Perrúke, ſ. f. Pérruke; peruk.
Perrukenkopf, Perrukenblock, S. Perrukenſtock
Perrukenmacher, ſ. m. perukmakare.
Perrukennetz, ſ. n. perukmöſſa.
Perrukenſchachtel, ſ. f. perukaſk.
Perrukenſtock, ſ. m. perukſtock.
Perſevanten, ſ. pl. ſå kallades fordom Håvolders lårofwenner.
Perſianer, ſ. m. Perſianerin, ſ. f. Perſare.
Perſianiſch, adj. u. adv. perſiſk, perſianiſk.
Perſico, ſ. m. en art deſtilleradt bränwin på perſikor-kärnor.
Perſon, ſ. f. Perſon, wärt, utwärtes utſeende. Er iſt mit ſeiner geringen Perſon ſehr zufrieden; han är mycket nöjd med ſin lilla perſon. Klein von Perſon; liten til wäxten. Eine hübſche Perſon vorſtellen; haſwa et wackert utſeende. Eine ſchöne Perſon ohne Verſtand; et wackert hufwud utan hjerna. Seine Perſon iſt hier ſehr entbehrlich; man kan här wara honom ganſka wäl förutan. Ohne Anſehen der Perſon; utan mannamån, utan åtſkilnad hwem det wara må. Ich kenne ihn von Perſon; jag känner honom perſonligen. Die Perſon bezahlt fünf Rthlr.; hwar och en betalar fem Rksdlr. Eine Perſon die in einem öffentlichen Amt ſtehet; en Ämbetsman. fig. Seine Perſon gut ſpielen; wäl föreställa ſin perſon, bära ſig mycket klokt åt. Eine fremde Perſon ſpielen; antaga en annans perſon. Jemandes Perſon vertreten; wara i en annans ſtälle. Die luſtige Perſon in der Comödie; pikelhäring. Die ſtumme Perſon ſpielen; ej tala et enda ord Ich für meine Perſon; hwad mig angår. In Fabeln treten die Thiere als Perſonen auf; in Fabler träda djuren up i menniſkornas ſtälle
Perſonalien, ſ. pl. perſonalier, omſtändigheter ſom angå en wiß perſons leſnad och öden, it. bitande, en wiß perſon enſkildt rörande tal, ſom också kallas: Perſonalſpötterei S. Anzüglichkeit.
Perſonalwapen, ſ. n. et perſonligt wapn, ſom t. E. Biſkopparne i Tyſkland föra.
Perſonenerdichtung, ſ. f. liflöſa tings upförande ſåſom talande, Proſopopöcia.
Perſönlich, adj u. adv. perſonlig, i perſon, för ſin perſon, ſin del. Sie haben einen perſönlichen Haß gegen einander; de bära et perſonligt hat emot hwarandra. Perſönlich vor Gericht erſcheinen; perſonligen inſtälla ſig för rätten.
Perſönlichkeit, ſ. f. das für ſich Beſtehen eines vernünftigen Weſens; hela ſammanfattningen af en kännande och tänkande warelſe, betraktad för ſig ſielf, och utan wäſäntligt ſammanhang med något annat ting.
Perſpectiv, ſ. n. Fernrohr, Sehrohr; perſpectiv, kikare.
Perſpective, ſ. f. Perſpectivkunſt; wetenſkap at kunna föreställa något i perſpectiv.
Perſpectivfliege, ſ. f. Diopſis.
Perſpectiviſch, adj. u. adv. perſpectiviſk.
Pertinenzien, ſ. pl. Landwirthſchaft; underliggande gods.
Peſt, ſ. f. peſt. Die Peſt regiert; peſten graßerar. Die Peſt unter dem Rindvieh; boſkapsſjuka. S. Viehſeuche.
Peſtarzt, ſ. m. Peſt-Medicus.
Peſtbeule, ſ. f. Peſtdrúſe; peſtböld.
Peſteßig, ſ. m. et ſlags winättika med allahanda kryddor uti, ſom brukas i peſttider, Vinaigre de quatre voleurs.
Peſthaus, ſ. n. Peſthof, ſ. m. peſthus, ſjukhus för de ſom haſwa peſten.
Peſtilenz, i. g. L. ſ. f. veſtilents. S. Peſt.
Peſtilenziaiſch, adj. u. adv. peſtilentialiſk, ſmittoſam, giftig. Das peſtilenzialiſche Fieber; peſtfeber
Peſtilenzkraut, ſ. n. S. Peſtilenzwurz.
Peſtilenzwurz, ſ. f. für: 1 Brennwurz, Roßpappel, Schweißwurzel; peſtilentsrot, Tuſſilago petaſites. 2. für: Geißraute; Galega.
Peſtordnung, ſ. f. förordning angående det ſom wid peſtens infallande bör i akt tagas.
Peſtprediger, ſ. m. en präſt, ſom är förordnad wid peſttider at beſöka de ſjuka.
Peſtzeit, ſ. f. peſttid.
Petarde, ſ. f. Artillerie; en afſtympad kägla fylld med krut, ſom häftas wid portar och windbryggor, för at ſpränga dem.
Peter, ein Mannsnahme; Peter, Pehr.
Peterbatzen, Petermann, ſ. m. et ſlags mynt, med Apoſtelns Petri bild på.
Petersfiſch, ſ. m. Petermann; ſjöhane, en fiſk af ſilfwerögа ſlägte, Zeus Faber.
Petermännchen, ſ. n. ein Fiſch; färſing, fiäßing, Trachinus Draco.
Peterſilie, ſ. f Peterſilienkraut, ſ. n. perſilja, Apium Petroſelinum Bergpeterſilie; Athamanta Oreoſelinum. Waſſer Peterſilie;

ſilje, ſtark riechende Peterſilie, Sellerie; ſelleri, Apium graveolens. Wilde- Hund-Peterſilie, Peterſilienſchierling, wild perſilje; Aethuſa Cynapium.

Peterſilienhuhner, ſ. pl. (Kochkunſt); kokta kyklingar, med mycken perſilja tilredda.

Peterſilienſamen, ſ. m. perſiljefrö.

Peterſilienwein, ſ. m. perſiljewin, Vitis Laciniosa.

Peterſilienwurzel, ſ. f. perſiljerot.

Peter Simons-Wein, ſ. m. S. Baſtard.

Peterskraut, ſ. n 1. dag och natt. S. Glaskraut. 2. mjölblomſter, S. Löwenzahn. 3. Lonicera Symphoricarpos,

Peterspfenning, ſ. m. St. Pederspenning, en ſkatt ſom Påfwen fordom låt betala ſig af de Nordiſka Riken.

Peterswurz, ſ. f. Hypericum Aſcyron.

Petechien, ſ. pl. röda fläckar i huden i hetſig feber.

Petrificiren, v. a. petrificera, ſtenwandla.

Petrificat, ſ. n. ſtenwandling.

Pettſchaft, ſ. n. Pitſchaft, Petſchier, i. g. L. pitſer.

Pettſchaftring, ſ. m. pitſerring, ſignetring.

Pettſchieren, i. g. L. v. a. förſegla et bref.

Pettſchaftſtecher, ſ. m. pitſerſtickare.

Petum, ſ. m. et ſlags röktaback.

Petz, i. g. L. et namn ſom gifwes björnen.

Pfad, ſ. m. Pfade, pl. gångſtig, wäg. Nicht immer hat die wohlthätige Natur die Pfade unſers Lebens mit Roſen beſtreut; den goda Naturen har intet beſtrött med blommar hela wår lefnads ſtig.

Pfadlos, adj. u. adv. utan wäg.

Pfaff, n. W. ſ. m. Präſt. Götzenpfaffe, Meßpfaffe; afguda-präſt, meße-präſt. Pfaffen haben weite Ermel, es giebt kein Pfaffe ein Opfer wieder, Spr. präſten behåller gerna det han i handen hafwer. Några ſoglar kallas också ibland: Pfaffen, ſom nattſkärra, S. Nachtrabe. blåsklacka, S. Waſſerhuhn. it. S. Dompfaffe.

Pfaffenbaum, i. g. L. ſ. m. Pfaffiedel, ſ. f. Pfaffenmütze, ſ. f. Pfaffenhödlein, ſ. n. Pfaffenholz. ſ. n. Pfaffenpfötchen, ſ. n. alſter, benwed, S. Spindelbaum.

Pfaffenbinde, i. g. L. ſ. f. Pfaffenpint; präſtkafle, it. ari-rot, *K. M. T.* Arum maculatum.

Pfaffenbiſchen, Pfaffenſchnitt, Pfaffenſtück, ſ. n bäſta biten eller ſtycket.

Pfaffengaſſe, ſ. f. i några ſtäder et namn af en gata, hwaruti fordom många präſter hafwa bodt. Så kallades ochſå diſtricten längs åt Rhenſtrömen i Tyſkland: die Pfaffengaſſe, efter ſom där finnes ſå många Biſkops- och Archebiſkops-ſtiften.

Pfaffenhödlein, ſ. n. lilla ſkällört, S. Schellkraut.

Pfaffenholz, ſ. n. S. Pfaffenbaum.

Pfaffenknecht, n. W. ſ. m. den ſom är de andeliga på et trälaktigt ſätt tilgifwen, präſttrål.

Pfaffenkraut, ſ. n. S. Pfaffenplatte.

Pfaffenkümmel, ſ. m. S. Kümmel.

Pfaffenmütze, ſ. f. S. Pfaffenbaum.

Pfaffenplatte, ſ. f. Pfaffenblatt, i. g. L. ſ. n. Pfaffenkraut, ſ. n. Pfaffenröhrchen, ſ. n. Mönchskopf, ſ. m. Butterblume, eine Art Löwenzahn; ſmörblomſter, monkhufwud, Leontodon Taraxacum.

Pfaffenſchuh, ſ. m. guckuſkor, S. Marienſchuh.

Pfaffenſtück, ſ. n. S. Pfaffenbiſchen.

Pfafferei, n. W. ſ. f. präſtweſen, präſtmyndighet, präſternas wanliga tänkeſätt.

Pfaffiſch, n. W. adj. u. adv. präſtlig, präſtaktig.

Pfahl, ſ. m. Pfähle, pl. påle, ſtör, ſtake, ſtolpe, pelare, ſtång. Amſterdam iſt auf eingeramınten langen eichenen Pfälen gebauet; Amſterdam är bygd på djupt nedſlagna ekpålar. An den Pfahl ſtehen; ſtå på påle, et militariſkt ſtraff. Ein Zaun von eingeſchlagenen Pfählen; en gårdsgård af nedſatta ſtörar. Pfähle an beiden Seiten eines Hecks; grindſtolpar. Brückenpfähle; pålar ſom ſlås ned omkring en pelare på en brygga. Weinpfähle; ſtänger hwarpå man ſedan binder andra, twär-ſtänger at låta winrankorna därpå löpa up. Mit Pfählen zur Verſchanzung umgeben; palliſadera. An den Pfahl ſtecken; ſätta på ſpjut eller påle, S. Spieſſen Innerhalb vier Pfählen; innom fyra wäggar. Zu Hauſe iſt er recht in ſeinen vier Pfählen, n. R. hemma mår han bäſt, är han wid det muntreſta lynnet.

Pfahlbaum, ſ. m. et träd ſom är tjenligt til bropålar, eller til at ſlås ned i ſjöbotten.

Pfahlbau, ſ. m. byggnad på nedſlagna pålar.

Pfahlbürger, v. W. ſ. m. ſå kallades fordom dels de, hwilke bodde utom ſtadsmuren i förſtaden innom de pålarna, ſom tjente til råmärken af ſtadens lagſaga: Bann- und Gerichtspfähle; dels de, ſom antagit borgarerätt uti en ſtad, ehuru de woro en annans Herres underſåtare.

Pfahleiche, s. f en ek, som är tjenlig til bropålar eller til at slås ned i botten.

Pfahleisen, s. n et järn at stöta hål med i fast botten, där en påle skall inslås.

Pfählen, v. a gepfählt, p. påla, nedslå pålar Den Hopfen pfählen; störa en humlegård. Einen Menschen pfählen, eine vormals übliche Leibesstrafe, besonders der Kindermörderinnen; slå en spetsig påle igenom bröstet på någon.

Pfahlgeld, s. n. et slags afgift, liksom bropenningar, som fartygen måste betala uti sjöstäder och hamnar.

Pfahlgericht, Zaungericht, s. n. en domsaga öfwer en enda gård uti en annans lagsaga.

Pfahlgraben, s. m. en graf med pallisader besatt, et dike som tjenar til rämärke.

Pfahlhecke, s. f. en med pålar besatt häck, som tjenar til rämärke

Pfahlholz, s. n gärdsgårds-stör.

Pfahlramme, s. f. pålklubba, hwarmed stora pålar nedslås.

Pfahlstelle, s. f. (Heraldik); påle i wapnen, medlersta stället uti et i längden i tre lika fält indelt wapen.

Pfahlweise, s. f. med pålar, uti wapen.

Pfahlwerk, s. n. pålwerk.

Pfahlzaun, s. m. gärdsgård af pålar.

Pfalzgraf, s. m. Pfaltsgrefwe.

Pfalzgräflich, adj. u. adv. det som en Pfaltsgrefwe tilkommer eller tilhörer

Pfalzgrafschaft, s. f. Pfaltsgrefskap.

Pfand, s. n. Pfänder, pl. 1. pant, underpant. 2. förpantning. Einem etwas zum Pfande geben; sätta något i pant, pantsätta hos någon. Seine Ehre zum Pfande setzen; försäkra, lofwa wid sin heder och ära. Um Pfänder spielen; göra pantlek. Pfänder der Liebe; så kallas ibland barnen, kärlekens panter. Ein Gut in Pfand haben; hafwa et gods under förpantning.

Pfandbrief, s. m. pantbref.

Pfandbürge, s. m. gislan. S. Geissel.

Pfänden, v. a. gepfändet, p. panta, taga pant, utmäta, intaga, om kreatur. it. taga under förpantning, om gods. Einen Schuldner pfänden, auspfänden; taga ifrån någon des egendom, til sin skulds betalande, låta utmäta utsöka honom. Das Vieh wird gepfändet, wenn es auf fremdem Felde weidet; boskapen blifwer qwarhållen, när den kommer på andras ägor. Der Fuhrmann wird gepfändet, wenn er einen verbotenen Weg fährt; formannens wagn och hästar qwarhålles, då han kör förbjuden wäg.

Pfänder, s. m. Pfändeman, i. g. L. in der Landwirthschaft; den som gifwer akt på, at ingen kör öfwer åkern, at intet boskap betar på et ställe, där det gör skada, och som i fall det sker, har rättighet at hålla boskapen i qwarstad, hägnridare. S. Feldhüter, Flurschütze.

Pfandgeber, s. m. den som gifwer, sätter i pant, som förpantar fasta gods.

Pfandinnehaber, Pfandhaber, Pfandnehmer, Pfandhalter, Pfandgläubiger, s. m. den som tager pant, som har tagit fast gods af en annan under förpantning, panthafware.

Pfandgut, s. n. pantgods.

Pfandhaus, s. n. S. Leihhaus.

Pfandlehn, s. n. et långods som man hafwer under förpantning.

Pfandlösung, g. W. s. f. igenlösning af en pant.

Pfandrecht, s. n. panträttighet.

Pfandsache, s. f. en sak angående en pant, förpantning af något.

Pfandschaft, s. f. 1. pant, underpant. 2. en saks egenskap at wara pant eller underpant

Pfandschilling, s. m. pantskilling.

Pfandschuldner, s. m. den som är skyldig penningar på pant

Pfandspiel, s. n. pantlek.

Pfandstall, s. m et ställe hwarest qwarhållna creatur förwaras, tils ägaren dem med penningar inlöser.

Pfandträger, s. m. panthafware.

Pfändung, s. f. pantande, creaturens intagande.

Pfandverschreibung, s. f. pantförskrifning.

Pfandweise, vdv. såsom pant, under förpantning

Pfanne, s. f. Pfannen, pl. panna. Abgußpfanne (Salzsiederei); afsättpanna Köhlenpfanne; eldpanna. Bett-Wärmpfanne; sängwärmare. Pfannen, für: Dachziegel; taktegel, plåtar. Pfanne, Mörtelpfanne bei den Mäurern; murpanna. Pfanne, Zündpfanne am Gewehr; fångpanna.. Pfanne, in der Anatomie; fogningar eller hålen, hwaruti et ben är fogadt och tager i et annat. Aus der Pfanne ins Feuer fallen, Sprw. komma utur askan i elden, råka ur en mindre olägenhet i en större. In die Pfanne hauen; i. g. L. nedergöra, nederhugga.

Pfanneisen, s. n. (Blechhammer); et slags starkare järnbleck, hwarutaf saltpannor, o. d. m. göras.

Pfan-

Pfannenblech, ſ. n. blecket hwarutaf ſaltpannor och andra ſtora pannor göras, ſaltpannor- och cabbyſe-plåtar.

Pfannenbock, ſ. m. ſtällning hwarpå ſaltpannor ſättas, när det, ſom ſatt ſig faſt i borten, ſkall med underlagd halm utbrännas.

Pfannenbrett, ſ. n. bräde ſom ſättes fram för ſaltpannor at afhålla drag.

Pfannendekel, ſ. m. lock på en panna. it. ſtålet på et ſkjutgewär hwaremot flintan ſlår.

Pfannengeld, ſ. n. ſå kallas på wiſſa ſtällen, penningar, ſom betalas för rättigheten at få brygga. S. Braugerechtigkeit.

Pfannenloch, ſ. n. (Salzwerk); ungshål under ſaltpannan.

Pfannenmeiſter, ſ. m. en edſwuren mäſtare ſom har upſigten öfwer pannorna och ſaltwerks-byggnader.

Pfannenſchmidt, ſ. m. pannesmed.

Pfannenſtein, ſ. m. Serp, Salzſtein; ſaltſten ſom ſätter ſig faſt i bottnen af ſaltpannorna.

Pfannenſtiel, ſ. m. pannesskaft.

Pfannenziegel, ſ. m. taktegel eller takplåtar.

Pfänner, ſ. m. den ſom har del i några hyttor wid ſaltwerk, (S. Kothen) eller uti ſolan, it. den ſom är ägare af en ſaltpanna, hwaruti ſolan ſjudes. När de äro Perſoner af ſtånd, kallas de: Pfannenherren.

Pfannkuchen, ſ. m. pankaka.

Pfannwerk, ſ. n. (Salzwerk); beſittning af någon ſalthytta, ſåſom näring.

Pfarre, ſ. f ſocken eller förſamling, paſtorat, präſtgäll. Stadtpfarre, Landpfarre; ſtadsförſamling, präſtgäll på landet. Eine Pfarre bekommen; bliſwa präſt, kyrkoherde wid en förſamling, få et paſtorat. Die Pfarre, für: Wohnung des Pfarrers; präſtgård.

Pfarracker, ſ. m. präſtåker.

Pfarramt, ſ. n. Pfarrdienſt, ſ. f. präſtämbete, präſtlägenhet.

Pfarrer, ſ. m. Pfarrherr; Kyrkoherde, ſocknepräſt.

Pfarrei, i. g. L. ſ. f. S. Pfarrhof.

Pfarrfrau, ſ. f. Paſtorſka.

Pfarrfuhre, ſ. f. körſlor ſom bönderna måſte göra för präſten och kyrkan.

Pfarrgebühren, ſ. pl. präſträttigheter, inkomſter i penningar ſom präſten har rättighet til at begära.

Pfarrgenoßen, Pfarrkinder, ſ. pl. ſocknefolk, ſocknemän, förſamlingens ledamöter, ſocknebarn.

Pfarrgut, ſ. n. präſtgård, präſtbol.

Pfarrhaus, ſ. n präſtbyggnad.

Pfarrhof, ſ. m. präſtgård.

Pfarrhölzung, ſ. f. ſkog ſom hörer til präſtegården.

Pfarrhufe, ſ. f. präſthemman.

Pfarrkind, ſ. n. ſocknebarn.

Pfarrkirche, ſ. f. ſocknekyrka, Moderkyrka, til åtſkilnad af: Annexkyrka, S. Filial.

Pfarrlehn, ſ. n. rättighet at tilſätta präſt i ſocken, S. Patronat. it. et gods hwartil denna rättighet hörer.

Pfarrleute, ſ. pl. S. Pfarrgenoßen, it. de ſom måſte utgöra wiſſa dagswerken åt ſocknepräſten

Pfarrrock, ſ. m. koft.

Pfarrwohnung, ſ. f. S. Pfarrhaus.

Pfarrzehend, ſ. m. präſttionde.

Pfau, ſ. m. påfogel, Pavo. Stolziren wie ein Pfau; ſtwas ſom en påfogel.

Pfauenauge, ſ. n. påfogelns öga, it. et ſlags marmor, it. en art nattfly, Phal. Bomb. pavonia.

Pfauenfedern, ſ. f. pl. påfogel-fjädrar.

Pfauenreiher, ſ. m. en art häger, Ardea Pavonina

Pfauenſchweif, Pfauenſchwanz, i. g. L. ſ. m. påfogel-ſtyfwe eller ſtjert

Pfauenſpiegel, ſ. m. brunſkär S. Waſſerdoſt.

Pfauentaube, ſ. f. Pfauenſchwanz; Columba Laticauda.

Pfauhahn, ſ. m. S. Pfau.

Pfauhenne, ſ. f. påfogelhöna.

Pfebe, ſ. f. pompa, Cucurbita Pepo. Melonenpfebe; Cucurbita Melo Pepo.

Pfeffer, ſ. m. Pfefferoſlanze, 1. ſchwarzer Pfeffer; peppar, ſwart peppar. Ich wollte er wäre, wo der Pfeffer wächſt, i. g. L. jag önſkar han wore ſå långt bort ſom peppparen wäxer. Da liegt der Haſe im Pfeffer; der ligger knuten. 2. langer Pfeffer; långpeppar 3. Indianiſcher, Spaniſcher Pfeffer; indianiſk peppar, frukt af Capſicum annuum. 4. falſcher Indianiſcher Pfeffer; Solanum Pſeudo-Capſicum. 5. Jamaiſcher Pfeffer, Pimentpfeffer; Myrtus Pimenta. 6. Teutſcher Pfeffer; S. Keuſchbaum. 7. Waſſerpfeffer, Mückenkraut, Frauenſpiegel; jungfrutwål, Polygonum Hidropiper.

Pfefferbaum, ſ. m. peppartråd. it. tidbaſt, S. Seidelbaſt. it. et ſlags amerikaniſkt win-

winträd, Vitis arborea. Wilder Pfefferbaum; Rhus Cominia.
Pfefferbüchſe, ſ. f. peppardoſa.
Pfeffergurken, ſ pl gurkor inſyltade i ättika med groft ſtött peppar och fenkål.
Pfefferholz, ſ. n. S. Spindelbaum. it. Keuſchbaum.
Pfefferkorn, ſ. n. pepparkorn.
Pfefferkraut, ſ. n. S. Saturei, Wurſtkraut, Satureia hortenſis. it. für: wilde Kreſſe; pepparört. S. unter Kreſſe.
Pfefferkuchen, ſ. m. pepparkaka.
Pfefferling, Pfifferling, i. g. L. S. Pfefferſchwamm. Ich gebe keinen Pfifferling darum; jag giſwer ej det ringeſta, det minſta därföre, derpå wåger jag icke en halföre.
Pfeffermühle, ſ. f. pepparqwarn.
Pfeffern, v. n. gepfeffert, p. bita ſom peppar på tungan, göra ondt, peppra, beſtrö med peppar. Fig. das iſt gepfeffert; det är wäl ſaltadt, det har många beſwärligheter med ſig, den waran är mycket högt upſatt. Gepfefferte Worte; bitande ord.
Pfeffernuß, ſ. f. pepparnöt.
Pfeffersack, ſ. m. pepparpåſe eller ſäck.
Pfefferſchwamm, ſ. m. 1. pepperling, Agaricus Piperatus. 2. für: Chanterelle; Agaricus Chanterellus.
Pfeffervogel, ſ. m. Pfefferfraß; tukan, Rhamphaſtor piperivorus.
Pfeiffe, ſ. f. pipa. Die Pfeiffen im Bienenſtock, i. g. L. S. Honigzelle. Die Pfeiffen, für: Röhrknochen im menſchlichen Körper; benpipor. Redensarten i. g. L. Nach jemandes Pfeiffe tanzen; danſa efter någons pipa. Die Pfeiffe einziehen; ſticka pipan i ſäcken. Die Pfeiffe ſchneiden weil man im Rohr ſitzt; ſmida medan järnet är warmt, nyttja tilfället. Er ſchneidet ſeine Pfeiffe dabei; han har ſin fördel därwid, hans åker gror därwid.
Pfeiffchen, ſ. n. dim. en liten pipa. Er rauchte gerne ein Pfeiffchen, wenn er nur eins hätte; han gjorde det gerna, om han endaſt hade råd til.
Pfeiffen, v. n. mit dem Hfw. haben, v. a pfiff, imp. gepfiffen, p. pipa, blåſa eller ſpela på pipa, hwißla, ſuſa, pjunka. Der Wind pfeifft; wädret hwiner. Die Kugeln pfiffen durch die Luft; kulorna hwinade i luften. Einen Vogel pfeiffen lehren; lära en fogel ſiunga. Eine Melodie pfeiffen; hwißla en melodie. Auf einem Blatt pfeiffen; blåſa på et blad. Einem Hunde pfeiffen; hwißla efter en hund. Er pfeifft beſtändig, i. g. L. han pjunkar ſtändigt. Wer gerne tanzt, dem iſt leicht gepfiffen, Sprw. intet ſwårt at locka ven ſom med will hoppa.
Pfeiffen, ſ. n. pipande, hwißlande, ſupande.
Pfeiffenbaum, Pfeiffenſtrauch, ſ. m. ſpanſk flåder, S. Hohlunder.
Pfeiffenbohrer, ſ. m. pipborr.
Pfeiffenbrett, ſ. n. (Orgelbauerei); et genombaradt bräde hwaruti orgpiporna ſitta.
Pfeiffendeckel, ſ. m. pip-lock.
Pfeiffenfabrick, ſ. f. pipbruk.
Pfeiffenfutter, Pfeiffenfutteral, ſ. n. pipfoder.
Pfeiffenholz, ſ. n. ſälg, S. Sahlweide unter Weide.
Pfeiffenknochen, ſ. m. benpipa. S. Röhrknochen.
Pfeiffenkopf, ſ. m. piphufwud.
Pfeiffenmacher, ſ. m. pipmakare.
Pfeiffenmergel, ſ. m. pipmergel.
Pfeiffenmuſchel, ſ. f. ſlange, Retz. Serpula.
Pfeiffenräumer, ſ. m. pipreníare.
Pfeiffenrohr, ſ. n. pipſkaft.
Pfeiffenſtock, ſ m. (Orgelbauerei); et ſtycke träd hwaruti faten af orgpiporna ſtår.
Pfeiffenſtopfer, ſ. m. pipſtoppare.
Pfeiffente, ſ. f. wriand, Anas Penelops.
Pfeiffenthon, ſ. m. piplera.
Pfeiffenwerk, ſ. n. orgpipor och deras tilbehör.
Pfeiffenzünglein, ſ. n. tunga uti orgpipor.
Pfeiffer, ſ. m. pipare. i. g. L. kallas ſå ſkräpuk af wifwel, S. Rüßelkäfer unter Käfer.
Pfeiffergericht, ſ n. en Rätt ſom hålles uti Frankfurt wid Maynſtrömen kort för höſtmeßan, ſå kallad efter Muſikanterna, hwilke beledſaga de Deputerade af ſtäderna Nürnberg, Worms och Bamberg, ſom där förſamlas, för at få ſtadfäſtelſe på ſina rättigheter angående meßan.
Pfeiffig, i. g. L. adj. u. adv. pjunkig.
Pfeil, ſ. m. pil. Schnell wie ein Pfeil; mycket ſnäll, haſtig. So viel Worte, ſo viel Pfeile; ſo många ord, ſå många ſtyng i hjertat. Seine Pfeile verſchoſſen haben, ſig ej haſwa mera något at ſäga, wara förſwägad, utmattad.
Pfeildrache, ſ m. S. Seeratze.
Pfeileiſen, ſ. n. järnſpets på en pil.
Pfeilfiſch, ſ. n. hornfiſk, S. Hornfiſch.
Pfeilköcher, ſ. m. pilkoger.
Pfeilkraut, ſ. n. Sagittaria Sagittifolia. it. Polygonum Amphibium.
Pfeilmotte, ſ. f. en art nattfly, Phal. Noctua Pfi.

Pfeilmuſchel, ſ. f. ſtenmußla, Pholas.
Pfeilnath, ſ. f. (Anatomie); en af de tre ſömmar i hufvudſkålen, Sutura ſagittalis.
Pfeilſchlange, ſ. f. en art huggorm, Coluber Jaculatrix.
Pfeilſchuß, ſ. m. pilſkot.
Pfeilſchütze, ſ. m. bågeſkytt.
Pfeilſtein, ſ. m. Belemnit; wätteljus.
Pfeilſchwanz, ſ. m. Anas acuta.
Pfeilwunde, ſ. f. ſår utaf et pilſkott.
Pfeilwurz, ſ. f. Thalia.
Pfeilwurzel, ſ. f. hjertrot, S. Herzwurzel.
Pfeiler, ſ. m. pelare ſåwäl til at bära tyngder, ſom och til prydnad i byggningskonſten.
Pfenning, ſ. m. et af de ringeſta ſkiljemynt, ſom likwäl i Tyſkland är af olikt wärde, och hwarutaf ibland tolf, ibland ſex räknas på en tyſk ſkilling, S. Heller. it. et ſlags handelswigt ſom är $\frac{1}{4}$del af et qwintin Den hundertſten Pfenning bezahlen; betala en procent. Der zwanzigſte Pfennig; ſem utaf hundra. Pfenninge haben, i. g. L. wara rik. Er hat keinen rothen Pfennig; han äger icke en ny halföre. Er hat manchen ſchönen Pfenning verzehrt; han har förtärt wackra penningar. Aus Pfenningen können Thaler werden, Spr. af penningar blifwa daler. Wer den Pfenning nicht achtet, kommt nicht zum Groſchen; den ſom intet ſparar på runſtycket, han får aldrig räkna dalern.
Pfenningerz, ſ. n. penningmalm, en art myrmalm i platta kakor. S. Sumpferz.
Pfenninggewicht, ſ. n. (Bergbau); et ſlags proberwigt, då marken delas i 156 delar
Pfennigkraut, ſ. n 1. Lyſimachia Nummularia 2. penningegräs, Thlaſpi arvenſe 3. ſtillſrö, Thlaſpi campeſtre
Pfennigmark, ſ. f. den uti bergwäſen brukliga marken, indelt i ſina 156 delar.
Pfenningmeiſter, ſ. m. Räntmäſtare, Skattmäſtare.
Pfennigſtein, ſ. m. coralpenningar, porpiter, Porpites.
Pferche, Pr. W. ſ. f. fälla, där fären ligga inſtängda på marken.
Pferchen, Pr. W. v. a. inſtänga, hafwa fären uti en fälla, göda åkern på det ſättet at man inſtänger fären i fällor på dem, S. Hürden.
Pferchhütte, ſ. f. ſtäfarekoja wid fällan.
Pferchlager, ſ. n. S. Hürtenlager.
Pferchſchlag, ſ. m. S. Hürtenſchlag.
Pferd, ſ. n. häſt, fig. i. pl. manſkap til häſt, ryttare. Zu Pferde ſeyn; rida. Friſche Pferde unterlegen laſſen, nehmen; ombyta häſtar. Das Pferd ward ihm unter dem Leibe erſchoſſen: häſten blef honom undanſkuten. Ein verſchnittenes Pferd; en wallak, en utſkuren häſt Ein Pferd das einen guten Paß, Trab geht; en wasgångare, trafware. Zu Pferde dienen; tjena wid Rytteriet. Zu Pferde blaſen; gifwa tekn med trompeten at ryttare ſkola ſitta up. Ein Commando von 50 Pferden; et Commando af 50 Man til häſt. Redensarten i. g. L. u. im Sprw ſind: Die Pferde hinter den Wagen ſpannen, das Pferd beim Schwanz aufzäumen; ſpanna häſtarna bak om wagnen. Auf einem fahlen Pferde betroffen werden; beſlås med lögn, med oricktigheter. Sich vom Pferde auf den Eſel ſetzen; förwärra ſitt tillſtånd, ſina omſtändigheter. Ein mager Pferd bäumet ſich nicht; en mager häſt ſteglar ſig icke, o. a. m.
Pferdeameiſe, ſ. f. häſtmyra, Formica Herculeana.
Pferdeapfel, ſ. m. orenlighet efter häſtar.
Pferdearbeit, i. g. L. ſ. f. fig. mycket ſwårt, tungt arbete.
Pferdearzenei, ſ. f. häſtläkedom, fig. läkedom ſom werkar alt för ſtarkt.
Pferdearzt, ſ. m. häſtbotare.
Pferdebeſchlag, ſ. n. häſtſko, häſtſkoning.
Pferdeblume, ſ. f. koſwete, S. Kuhweizen.
Pferdebohne, ſ. f. ſtor åkerböna, Vicia Faba.
Pferdedecke, ſ. f. häſttäcke.
Pferdedieb, ſ. m. häſttjuf.
Pferdedienſt, ſ. m. Landwirthſchaft; ökdagswerke. S. Spanndienſte.
Pferdedill, ſ. m. Roßdill; Seſeli Hippomarathrum
Pferdefähre, ſ. f. en pram at därpå ſätta öfwer häſtar.
Pferdefleiſch, ſ. n. häſtkött.
Pferdefliege, ſ. f. häſtfluga, Hippobosca equina.
Pferdefutter, ſ. n. häſtfoder.
Pferdefuß, ſ. m. häſtfot.
Pferdegeſchirr, ſ. n. ſeltyg, häſttyg.
Pferdegeſchrei, ſ. n. häſtgnäggande, S. Wiehern.
Pferdegöpel, ſ. m. S. Göpel.
Pferdegurt, ſ. m. bukgjord.
Pferdehaar, ſ. n. häſthår.
Pferdehandel, ſ. m. häſtköp.

Pferdehändler, ſ. m. Roßtäuſcher, Roßkamm, i. g. L. häſthandlare, häſtwränglare, häckmakare.
Pferdehuf, ſ. m. häſthof. it. et ſlags ſpikblad. S. Waſſernebel.
Pferdejunge, ſ. m. gåſſe ſom gör wall med häſtar.
Pferdekaſtanie, ſ. f. Roßkaſtanie, S. Kaſtanienbaum.
Pferdeklau, ſ. f. S. Huflattich.
Pferdeknecht, ſ. m. ſtalldräng.
Pferdekrippe, ſ. f. häſtkrubba.
Pferdeleine, ſ. f. häſtrem.
Pferdemahne, ſ. f. häſtmahn.
Pferdelauf, ſ. m. häſtrännande, kampridning, S. Wettrennen.
Pferdemark, ſ. m. häſtmarknad.
Pferdemarkt, ſ. m. häſtmarknads-plats.
Pferdemäßig, u. W. adj. u. adv. ſom en häſt, fig. grof, dumm, ofornuftig.
Pferdemiſt, ſ. m. häſtdynga.
Pferdemünze, ſ. f. Roßmünze; mynta. S. Münze.
Pferdephiliſter, n. W. ſ. m. S. Pferdeverleiher.
Pferdeſamen, ſ. m. ſtåkra. S. Waſſerfenchel.
Pferdeſattel, ſ. m. häſtſadel.
Pferdeſchwämme, ſ. f. häſtwad, ſköljeſtälle, dår man ſköljer och wattnar häſtar.
Pferdeſchwanz, ſ. m. eine Pflanze; råfrumpa. S. Kannenkraut, Schachtelhalm.
Pferdeſchwefel, ſ. m. häſtſwafwel, Sulph. caballinum.
Pferdeſchweif, ſ. m. häſtſwans.
Pferdeſtall, ſ. m. häſtſtall.
Pferdeſtecher, ſ. m. ſtyngfluga, Conops.
Pferdeſtein, ſ. m. en kalkartig ſten ſom finnes ibland i häſtarnas inålfwor, Bezoar equinus.
Pferdeſtriegel, ſ. f. häſtſkrapa.
Pferdetag, ſ. m. (Landwirthſchaft); dag på hwilken ökdagswerke bör göras, til åtſkilnad ifrån: Handtag, Fußtag; då drängedagswerke göres.
Pferdetrank, ſ. m. ſörpa.
Pferdetränke, ſ. f. ſtälle dår häſtar wattnas, häſtwad.
Pferdeverleger, Pferdevermiether, ſ. m. en åkare ſom hyrer ut häſtar.
Pferdezeug, ſ. n. häſttyg.
Pferdezucht, ſ. f. häſtafwel.
Pfiff, i. g. L. ſ. m. pip, pipning, hwißlan, fig. grep, konſter, ränker. Er verſteht den Pfiff; han förſtår konſten. Er braucht lauter Pfiffe; han umgås altid med ränker.
Pfifferling, ſ. m. Pfefferling.
Pfiffig, i. g. L. adj. u. adv. liſtig, ſlug, konſtig.
Pfingſten, ſ. pl. Pfingſtfeſt; pingſt, pingſtdag. Pfingſten auf dem Eiſe; aldrig någonſin.
Pfingſtabend, ſ. m. pingſt-afton.
Pfingſtbier, ſ. n. pingſt-öl.
Pfingſtblume, ſ. f. Pfingſtroſe; 1. pionros. S. Päonie. 2. pingſtblomma. S. Geniſte.
Pfingſtfeſt, ſ. n. pingſt-helg.
Pfingſtfeiertag, ſ. m. en af pingſt-helgdagarna.
Pfingſthuhn, ſ. n. et höns ſom på några ſtållen pingſttiden betalas til egendomsherren.
Pfingſtroſe, ſ. f. S. Pfingſtblume.
Pfingſttag, ſ. m. pingſtdag.
Pfingſtvogel, ſ. m. guling. S. Goldamſel.
Pfingſtweide, ſ. f. Pfingſtanger, ſ. m. allmänning, hwareſt creaturen icke förr än efter pingſt ſläppas på bete.
Pfingſtwoche, ſ. f. pingſtwecka.
Pfirſche, ſ. f. Pfirſig; perſika. Blutpfirſche; en varietät af den förra med rödt kött omkring ſtenen.
Pfirſchenbaum, ſ. m. perſiketräd, Amygdalus perſica.
Pfirſchenblatt, ſ. n. perſikeblad.
Pfirſchenblüthe, ſ. f. perſikeblomſter.
Pfirſchenblüthfarbe, ſ. f. färg ſom perſikeblomſter.
Pfirſchenblüthfarbig, Pfirſchblüth, i. g. L. adj. ſom har ſådan färg.
Pfirſchenbrantwein, ſ. m. perſico.
Pfirſchenkern, ſ. m. kårna uti perſikeſtenen.
Pfirſchenſtein, ſ. m. perſikeſten.
Pfirſchkraut, ſ. m. ſå kallas: 1. loppört, S. Flöhkraut. 2. loppfrögräs, S. Dürrwurz. 3. jungfrutwål, S. Waſſerpfeffer unter Pfeffer.
Pflanze, ſ. f. wårt, planta. Perennirende Pflanzen; fleråriga wåxter. Pflanzen ſtecken; ſätta plantor. Ein Pflanzenleben führen; vegetera.
Pflanzen, v. a. gepflanzet, p. plantera, ſätta plantor. fig. inplanta. Einen Garten pflanzen; anlägga en trägård. Kohl pflanzen; ſätta kålplantor. Kanonen auf die Wälle pflanzen; plantera ſtycken på wallen. Dieſe Tugend ward ihm von Jugend auf ins Herz gepflanzt; denna dygden har honom blifwit inplantad ifrån barnåren. Neue Colonien pflanzen; anlägga nybyggen.
Pflanzeiſen, ſ. n. S. Pflanzſtock.
Pflanzenbett, ſ. n. plantſång.

Pflanzenfloh, ſ. f. Waſſerfloh; ſtjert, *Retz.* Podura.
Pflanzenkunde, ſ. f. kunſkap om wärterna, örtkännedom.
Pflanzenleben, ſ. n. plantlif.
Pflanzenreich, ſ. n. wäxtrike.
Pflanzer, ſ. m. 1. planterare. 2. planterſtock.
Pflanzengarten, ſ. m. plant-trägård. S. Pflanzſchule.
Pflanzholz, ſ. n. S. Pflanzſtock.
Pflänzlein, ſ. n. dim. en liten planta, it. en ſpäd planta.
Pflänzling, ſ. m. Pflanzreis, ſ. n. trädplanta ſom upſkjutit utur fröet, telningar, qwiſtar til plantering.
Pflanzſchule, ſ. f. trädſkola, fig. en ſkola, hwaruti några upodlas och upfoſtras til wiſſa wetenſkaper.
Pflanzſtadt, ſ. f. Nybygge.
Pflanzſtätte, ſ. f. Pflanzſtadt; en ort hwareſt ungt folk upodlas och underwiſas. Athen war die Pflanzſtätte der Künſte und Wiſſenſchaften in Griechenland; uti Grekeland war Athen konſternas och wetenſkapernas foſter-ſkola.
Pflanzſtock, Pflanzer, ſ. m. Pflanzſcheit, ſ. n. planterſtock, en pinne ſom brukas wid unga träns plantering; af järn kallas den: Pflanzeiſen.
Pflanzung, ſ. f. 1. plantering. 2. nybygge. S. Colonie.
Pflaſter, ſ. n. Pflaſter, pl. 1. pläſter. Blaſenpflaſter; dragpläſter. Wundpflaſter; pläſter ſom helar ſår, o. ſ. w. 2. für: ein mit Steinen belegter Fußboden; ſtengolf. Das Gaſſenpflaſter aufnehmen; upbryta ſtengatan. Das Pflaſter treten, i. g. L. gå ſåſengt omkring på gatan. Leipzig iſt ein theures, ein heiſſes Pflaſter, i. g. L. det är dyrt at leſwa i Leipzig.
Pflaſterboden, ſ. m. ſtengolf.
Pflaſterer, ſ. m. ſtenläggare, gatläggare. S. Steinſetzer.
Pflaſterkäfer, ſ. m. ſå kallas ſpanſka flugan af några. S. unter Fliege.
Pflaſtern, v. a. 1. pläſtra. 2. ſtenlägga. Ein gepflaſterter Weg, ein Damm; en ſtenlagd wäg. An einigen Orten werden die Braupfannen mit Schiefer gepflaſtert; på några orter betäckes botten af bryggpannor med ſkifer.
Pflaſtern, ſ. n. 1. pläſtring. 2. ſtenläggning, gatläggning.
Pflaſterſpatel, ſ. m. pläſterſpada, bred ſpada, hwarmed pläſter beredes.
Pflaſterhammer, ſ. m. en hammare ſom ſtenläggare bruka.
Pflaſterlohn, ſ. m. lön, betalning för ſtenläggning.
Pflaſterſtein, ſ. m. gatſten. Die breiten Pflaſterſteine mitten auf der Gaſſe; de ſtora ſtenar ſom ligga midt på gatan.
Pflaſterſtößel, ſ. m. Pflaſterrammel, ſ. f. i g. L. die Jungfer; hos ſtenläggare, et inſtrument at ſtöta ſten faſt med.
Pflaſtertreter, ſ. m. gatuſtrykare, lätting ſom driſwer omkring på gatorna.
Pflaum, ſ. m. dun. S. Flaumfeder.
Pflaume, ſ. f. Zwetſchenpflaume; plommon, fruckt af Prunus domeſtica. Getrocknete Pflaumen; ſwiſkon. Hundspflaumen, Kriechen; krikon, Prunus inſititia.
Pflaumengarten, ſ. m. plommonträgård.
Pflaumenkern, ſ. m. kärna uti plommon.
Pflaumenmuß, ſ. n. kokad plommonſaft.
Pflaumenſtein, ſ. m. plommonſten.
Pflege, ſ. f. ſkötſel, wård, upſikt, förmynderſkap, omſorg, förwaltning. Die Pflege der Kranken; de ſjukas ſkötſel. Pflege wo es auf Reinlichkeit und gehörige Wartung ankommt, beim Vieh; rycket. Die Pflege der Kinder; barnuppfoſtran. Kinder in der Pflege haben; haſwa barn under ſin wård. Die geiſtliche Pflege; ſjälawård. Unter jemandes Pflege ſtehen; ſtå under någons upſikt. Das Hoſpital, die Caſſe, das Guth, ſteht unter ſeiner Pflege; han förwaltar ſjukhuſets, caſſans, godſets inkomſter. Die Rechtspflege; lagens ſkipande.
Pflegamt, ſ. n. Pflege, ſ. f. en wiß diſtrict af gods, ſom ſtår under en Amtmans förwaltning, hwilken kallas: Pflegamtmann, Pfleger, Pflegevogt.
Pflegeanſtalt, ſ. f. föranſtaltning om de fattigas och ſjukas förplägning.
Pflegbefohlner, ſ. m. Pflegeſohn, ſ. m. Pflegtochter, ſ. f. en omyndig ſom ſtår under någons förmynderſkap.
Pflegeeltern, ſ. pl. foſter-föräldrar.
Pflegegericht, ſ. n. förwaltning af en anförtrodd domrättighet uti en wiß diſtrict. En ſådan antagen domare kallas ibland; Pflege-Commiſſarius.
Pflegekind, ſ. n. Pflegſohn, ſ. m. Pflegtochter, ſ. f. et barn ſom man tagit hos ſig til upfoſtran.
Pflegemutter, ſ. f. Foſtermoder. Rom war die Pflegemutter des ſtolzen und kriegeriſchen Geiſtes der Römer; Rom ſelf war

en amma för detta folkets stolta och krigiska lynne.

Pflegen, v. a. pflegte, (pflag) imp. gepfleget, (gepflogen) p. sköta, wårda, ansa, bruka, pläga sig, drifwa, idka, försöka, öfwa, underh. lla. Einen Kranken pflegen; sköta, wårda en sjuk. it. für: ihm Reinlichkeit und Bequemlichkeit verschaffen; wål ansa, laga wål om honom. Seiner Gesundheit pflegen; sköta, wål i akttaga sin hälsa. Der Bequemlichkeit pflegen; bruka sin bekwämlighet. Er pflegt nach Tisch ein wenig der Ruhe zu pflegen; han är wan at lägga sig litet til hwila på maten. Seines Leibes pflegen; pläga sig wål, göra sig godagar. Er kan sich in seinem Alter nicht pflegen; han har ej råd til at göra sig något til goda på sina gamla dagar. Der Liebe pflegen; wara begifwen på kärlek, it. göra kärleksverk. Seinen Lüsten pflegen; gifwa fritt utrymme åt sina begärelser. Seiner Handthierung pflegen; drifwa sin handtering, idka sin näring. Ein Amt pflegen; förrätta en syssla. Seines Amtes pflegen; sköta sin syssla. Recht und Gerechtigkeit pflegen; skipa lag, förskaffa rätt. Mit jemanden Raths pflegen; rådgöra, rådlägga, rådslå, rådföra sig, pläga samråd med någon. Unterhandlung pflegen; stå i underhandling. Der Güte pflegen; försöka at i godo bilägga en stridig sak. Rechnung pflegen; göra, hålla räkning. Umgang pflegen; umgås. Unsere von Jugend auf gepflogene Freundschaft; den wänskapen som warit emellan oss ifrån barnåren. Bekanntschaft pflegen; öfwa bekantskap. Briefwechsel pflegen; underhålla brefwäxel.

Pflegen, v. n. für: gewohnt seyn, pflegte, imp. gepflegt, p. pläga, wara wan wid. Es pflegt so zu gehen; det plär så gå, så hända.

Pflegesohn, s. m. Pflegetochter, s. f. S. Pflegekind.

Pfleger, s. m. Pflegerin, s. f. 1. en som sköter och ansar et barn, en sjuk, en gammal person. 2. en cassas, en inrättnings föreståndare, Curator. S. Pflege. 3. S. Pflegamt.

Pflegevogt, s. m. en föreståndare, Curator.

Pfleglig, i. g. L. adj. u. adv. brukas om en klok, förnuftig och sparsam förwaltning och hushållning med något.

Pflegling, s. m. S. Pflegekind.

Pflegsam, adj u. adv. som låter wål handtera sig, len at känna på som tyg, som låter böja och länka sig. it. brukas figurligen om et böjeligt sinne

Pflegsamkeit, s. f. lenhet, böjelighet.

Pflegschaft, Pr W. s. f. S. Pflege, Pflegamt.

Pflegung, s. f sköt sel, ans, wård. Die Pflegung der Güte; försök til förlikning.

Pflicht, s. f. Pflichten, pl. plickt, skyldighet, ed, trohetsed, tjenst, utskylder. Natürliche, vollkommene und unvollkommene Pflichten; naturliga plickter, twångsplickter, Officia perfecta, kärleksplickter, Officia imperfecta. Seine Pflicht thun, seiner Pflicht nachkommen, nachleben, sie beobachten, in Acht nehmen, erfüllen, ihr ein Genüge leisten; upfylla, fullgöra sin skyldighet. Die eheliche Pflicht leisten; upfylla ägtenskapsplickten. Einem Verstorbenen die lezte Pflicht leisten; följa någon til grafwen, begrafwa honom. Jemand in Pflicht, in Eid und Pflicht nehmen; taga trohetsed af någon. Soldaten in Pflicht nehmen; låta soldater swärja til fanan. Bei Jemand in Pflichten stehen; stå i någons tjenst. Das ist wider meine Pflicht; det är emot min förbindelse. Der Landesobrigkeit Schoß und Pflichten bezahlen; betala sina utskylder til Öfwerheten.

Pflichtanker, s. m. plickankare.

Pflichtbar, adj u. adv. plicktig S. pflichtig. Pflichtbare Güter; gods som böra utgöra wissa dagswerken til Herregården. it. skattegods, til åtskilnad af frälsegods.

Pflichtbrüchig, adj. u. adv. trolös, otrogen.

Pflichtbrüchigkeit, s. f. S. Pflichtlosigkeit.

Pflichtfrei, adj u adv. oförpliktad, fri ifrån wissa skyldigheter, dagswerken, ifrån sin ed, o. s. w.

Pflichtig, K. W. adj u. adv. plicktig, skyldig, at göra wissa dagswerken och körslor, at betala wissa utskylder, och tionden.

Pflichtkorn, s. n. ränte-spannmål.

Pflichtleistung, s. f. hylluing, edlig förbindelse.

Pflichtlos, adj u. adv. 1. oförpliktad. 2. trolös.

Pflichtlosigkeit, s. f. trolöshet.

Pflichtmäßig, adj. u. adv. det som kommer öfwerens med, som swarar emot någons plickt och skyldighet, efter någons ed och skyldighet.

Pflichtmäßigkeit, s. f. en saks swarande emot plickt och skyldighet.

Pflichtschuldig, K. W. adj. u. adv. skyldig efter sin förbindelse.

Pflichttheil, ſ. m. en wiß arſdel, ſom arflemnaren ej kan-betaga wißa perſoner, utan at hela hans teſtamente bliſwer olagligt; Legitima.

Pflichtvergeſſen, adj. u. adv. förgåten af ſin plickt.

Pflichtvergeſſenheit, ſ. f. förgåtenhet af ſin plickt.

Pflock, ſ. m. Pflöcke, Flake, (Fiſcherei); en art ſtor not at fiſka med i ſjöar. it. katſa.

Pflock, ſ. m. Pflöcke, pl. plugg, en träpinne, en liten hwaß påle, at ſlå uti något. Die kleinen Pflöcke, womit die Leinwand auf der Bleiche, die Leinen zu den Gezelten, befeſtigt werden; blekpinnar, tältpinnar. Ein Pflock in der Mauer; et ſtycke trä ſom ſlås i muren, at ſpiken ſedan kan ſlås och taga faſt däruti. Die Pflöcke oder kleinen hölzernen Nägel der Schuſter; pluggar.

Pflöcken, v. a. fåſta något med pinnar, plugga. Einen pflöcken und ſtöcken, i. g. L. lägga en i band och bojor.

Pflockfiſch, ſ. m. Butzkopp; en art hwalfiſk, Balaenae Boops.

Pflöckort, ſ. m. pryl hwarmed ſkomakare göra hål til pluggarna uti ſkoklackar.

Pflücken, v. a. gepflückt, p. plocka foglar, utrycka hår eller fjädrar, plocka blomſter, nötter, ſalat, plocka, hämta fruckt af träden, plocka ull. Einen pflücken, i. g. L. plocka, lugga en, taga efterhand bort hans egendom. Wir haben noch ein Hühnchen mit einander zu pflücken, i. g. L. wi hafwe än något oafgjordt oß emellan.

Pflückweiſe, adj. litet i ſönder, plockwis.

Pflückſchulden, i. g. L. ſ. pl. kleine Schulden hie und da; plockſkuld.

Pflug, ſ. m. Pflüge, ſ. pl. plog. Hinter dem Pfluge gehen; köra plogen. I. g. L. die Pferde hinter dem Pfluge ſpannen; angripa en ſak på orätta ånden. Das iſt ſein Wagen und Pflug; det är hans åkek och ång, hela hans födkrok. Bauer geh wieder an deinen Pflug; bry dig intet om det ſom du intet förſtår. På några ſtällen kallas och ſo ökdagswerke wid plogen: Pflüge, och på andra år, ein Pflug, ſå mycket åker, ſom en bonde med en plog kan ſköta om året, et öres land, S. Joch, Morgen, Hufe.

Pflugbar, adj. u adv. det ſom låter-plöja ſig

Pflugbalken, Pflugbaum, ſ. m. Grendel, i. g. L. plogtiſtel, plogſtång.

Pflugbeil, ſ. n. plogyxa.

Pflugbrett, ſ. n. S. Pflugſtürze, Streichbrett.

Pflugdienſt, ſ. m. Pflugfrohne, ſ. f. Herregårdskörſel med plogen.

Pflugeiſen, ſ. n. plogjärn, ſå wäl plogriſt ſom plogbil.

Pflügen, v. a. gepflügt, p. plöja, plöja i åkern, köra plogen, köra up åkern. Ein ganz friſches Stück Land aufnehmen und pflügen; köra nyplog. Im Herbſt pflügen; höſtköra. Im Sommer pflügen; wårköra. Wanligen blir hwar åker tre gånger plöjd, ſom likwäl på ſårſkildta orter ſker på ſårſkildt wis, i ſårſkildt tid och får ſitt ſårſkildta namn, t. E. når åkern, ſom legat i träde, i Pommern för förſta gången til winterſåde plöjes, ſom ſker om wåren, ſå kallas det: Brachen, die Brache ſtrecken; träda åkern, köra i trädesåkern. När den för andra gången plöjes, ſom ſker i Julii månad, då tillika gödſeln köras ned, ſå heter det: die Brache wenden, oder rühren; wända åkern. Tredje plöjningen ſker om höſten kort för ſådet, och kallas: Saatfurche. Hwad wårſåde angår, ſå kallas förſta körningen i åkern, ſom ſker om höſten, ſå ſnart winterſåden är bergadt; den Acker ſtrecken, (på andra ſtällen kallas det; felgen, ſtürzen, ſtoppeln) träda åkern. Samma åker blir för andra gången plöjd wåren därpå, då det kallas: den Acker rühren oder wenden. Sedan harfningen ſkedt, följer tredje plöjningen; die Saatfurche, då gemenligen korn eller hafre blir tillika med nedkört. Den Acker in die Quere pflügen, wie beim Wenden geſchieht; twåra åkern. fig. Mit einem fremden Kalbe pflügen; plöja med en annans kalf. Der Anker pflügt (Schiffahrt); ankaret har ej tagit faſt grund, utan ſläpar efter ſkeppet på ſjöbottnen.

Pflüger, ſ. m. den ſom ſtyrer plogen, plöjare,

Pflugfrohne, ſ. f. S. Pflugdienſt.

Pfluggeld, ſ. n. Pflugſchatz, Pflugſchoß, ſ. m. plogſkatt.

Pflughaken, ſ. m. S. Hakenpflug.

Pflughalter, ſ. m. den ſom ſtyrer plogen, til åtſkilnad ifrån förköraren, ſom ſtyrer oxarna eller håſtarna.

Pflughaupt, ſ. n. den delen af plogen på hwilken billen fåſtas, mylle, wiſe, wiſeqwiſt.

Pflughölz, ſ. n. Pfluggeſtellchen, Pflugſtöckchen; plogås.

Pflugkehre, Pflugwende, ſ. f. wändning med plogen, ſtället där wändningen ſker.

Pflug-

Pflugkrengel, f. m. årderboge, krok wid träd-stocken. S. Stockpflug.
Pflugland, f. n plogland, it. et stycke land som kan plöjas up om dagen.
Pflugmesser, f. n. Pflugsech, Pflugsäge; plogrist.
Pflugochs, f. m. plogoxe.
Pflugrad, f. n. ploghjul.
Pflugrecht, f. n. 1. en wiß rättighet som plogen har, t. E. at den som stjäl en plog böter eller straffas hårdare än för annan tjufnad. 2. indelning af åkern efter tredingsträde, då twå tredjedelar af åkern besås och en hwilar.
Pflugreute, f. f. Pflugrodel, f. n. S. Pflug-scharre.
Pflugsäge, f. f. S. Pflugmesser.
Pflugschar, f. f. Pflugeisen; plogbil, plog-järn. Das Pflugmesser oder Sech zer-schneidet die Erde, damit die Pflugschar sie desto besser aufreissen kan; plogristen öpnar jorden at plogjärnet må bättre kun-na rifwa up den. it. ein Fisch; en art silf-weröga, Zeus Vomer.
Pflugschar, f. f. Pugscharbein, f. n. (Ana-tomie); plogben, vomer.
Pflugscharre, f. f. Pflugreute; plogkäpp, en käpp med bredt järn på, at taga utaf leran ifrån plogen. it. plogskrapa, eller järn som sitter på käppen hwarmed plogen ränsas.
Pflugschatz, f. m. S. Pfluggeld.
Pflugsech, f. n. Sech; plogrist. S. Pflug-messer.
Pflugsterze, f. f. plogstjert, bakståndare hwar-med plogen styres, handwettar.
Pflugstöckchen, f. n. S. Pflugholz.
Pflugstürze, f. f. plogsjöl, hwarmed jorden omwändes, mullsjärd.
Pflugtag, f. m. en dag då bönderna böra göra plog-dagswärke.
Pflugwage, f. f. twärträd på plogtisteln eller stången.
Pflugwende, f. f. S. Pflugkehre.
Pflugwetter, f. n. Leyer; plogtunga.
Pfneischen, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben; fny-sa. Bei den Jägern; lägga lokmat åt wildjur, gifwa jagthundarna af det första fälda wildtet at äta, som också kallas: den Hunden das Genieß geben.
Pfortader, f. f. en af de tre stora blodådrar som föra blodet til lefren, Vena Portae.
Pforte, f. f. port, dör. fig. An der Pforte des Grabes; på graffens bräd. Die Ottomannische Pforte; Turkiska Hofwet.
Pfortengericht, f. n. et slags ting som hålles fram för porten wid klostren.
Pfortentau, f. n tåg hwarmed styckportar-na på skepp igenslutas.
Pförtner, f. m. Pförtnerin, f. f. portwak-tare, portwakterska
Pfost, f. m. Pfosten; post som dörr- och fön-sterpost, stolpe som sängstolpe, en upreſt bjälke hos timmermän.
Pfote, f. f. Pfötchen, dim. f. n. fot på som-liga djur som på hundar, kattor, ikornar, harar, o. s. w. klo, S. Klaue. Sich die Pfoten verbrennen, i. g. L. bränna klorna eller fingern på sig.
Pfrieme, f. f. Pfriemen, f. m. syl, pryl.
Pfriemengras, f. n. S. unter Gras.
Pfriemenkraut, f. n. Pfriemen, Pfriemen-holz, Hasenscheide, Schachkraut; pingst-blomma, Spartium Scoparium. S. Genista.
Pfriemengeld, f. n. Schiffarth; penningar som skepparen får utom fracken. S. Kapp-laken.
Pfropfen, f. m. propp, förladdning uti et skjutgewär. Ein Pfropfen von Heide, Leim u. d. m. en kopp.
Pfropfen, v. a. gepfropft, p. 1. proppa, 2. ympa. Sich voll pfropfen, i. g. L. proppa i sig mat. Die Kirche war gepfropft voll; Kyrkan war så full at intet mer folk kun-de finna rum där In den Spalt, in die Rinde der Bäume pfropfen, kleine Reiser einsetzen; ympa i sprickan, i barken. S. impfen.
Pfropfenzieher, f. m. korkskruf.
Propfmesser, f. n. ympeknif.
Propfreis, f. n. ympeqwist.
Propfsäge, f. f. ympesåg.
Pfropfschule, f. f. en träskola af unga ym-pade eller til ympande stammar.
Propfwachs, f. n. ympwax.
Pfründe, f. f. Präbende, Prästgäll, som ka-star wiße inkomster af til den som besit-ter det. it. et wißt underhåll utur et an-deligt stift, utur et hospital, o. d. m på lifs-tid, underhållsränta som de andeliga år tilslagen.
Pfründner, f. m. den som njuter et sådant underhåll.
Pfühl, f. m. im Bette; långdyna.
Pfuhl, f. m. göl, gyttjegrop. Mistpfuhl; dyngpuß. Der Höllenpfuhl, feurige Pfuhl, b. W. helwetes afgrund.
Pfühl, f. m. (Baukunst); en ring omkring något, som en half zirkel. S. Stab, i. g. L. läng-

långkudde. Der Pfühl mit zwei Küſſen unter dem Kopf; hufwudgärden tillika med twa kuddar.

Pfuhlbaum, ſ. m. (Bergbau); hjulſtock uti windſpelet wid ſchakterna.

Pfuhleiſen, Pfadeiſen, ſ. n. (Bergbau); järnet hwaruti denna hjulſtocken går.

Pfuhlfiſch, ſ. m. fiſk ſom uppehåller ſig i gölar. gyttja och puſſar, damfiſk, gyttje-fiſk.

Pfulicht, adj. u adv. gyttjug.

Pfui, int fy! fy ſkam, twi!

Pfund, ſ. n. Pfunde, pl. ſkålpund, mark Ein Pfund Zucker, Butter; et ſkålpund ſocker, en mark ſmör. Zwanzig Pfund machen in Schweden ein Lispfund, und zwanzig Lispfund ein ſchweres Pfund oder ein Schiffpfund; uti Sverige räknas tjugu ſkålpund eller marker på et pund eller lispund, och tjugu pund på et ſkeppund. Ein Krämerpfund; håller 16 uns eller 32 lod, men, ein Apothekerpfund; 12 uns eller 24 lod. 100 ſkålpund Victualiewigt utgöra i Stralſund; 88 Pfund pommerſch Gewicht, *Föranſ. Tabell.* Bisweilen wird auch in Teutſchland eine Anzahl von 240 Stück ein Pfund genannt; ibland kallas i Tyſkland et antal af 240 ſtycken, et pund. Ein Pfund är också et ſlags räkningsmynt, ſom t. E. ein Pfund Flämiſch; ſom är ſå mycket ſom 2½ tyſk Riksdl. Ein Pfund Banco in Berlin, är; 30 Groſchen eller 1 Riksdl 12 ßl. Ein Pfund Sterling in England; et pund Sterling, ſom är 6 tyſka Riksdl. och några ßl. Ein Franzöſiſches Pfund, ſom är en fjerdedel af et tyſk Riksdl. Fig. kallas: Pfund; naturlig gåfwa, ſkicklighet. Sein Pfund vergraben, für: ſeine von der Natur erhaltene Gaben nicht gebrauchen; gräfwa ned ſitt pund.

Pfundbirne, ſ. f. et ſlags ſtora päron. S. Fauſtbirne.

Pfundbude, ſ. f. S. Pfundzoll.

Pfünder, i. g. L. ſ. m. en ſak ſom wäger en mark, i ſammanſättning. Ein Pfünder, oder Einpfünder; pundig eller punning. Ein Zwölfpfünder; et tolf punnings-ſtycke.

Pfundgewicht, ſ. n. ſkålpundswigt, markerswigt.

Pfundhaus, ſ. n. S. Pfundzoll.

Pfundholz, ſ. n. utländſka trädſorter ſom ſäljas efter ſkålpunds eller markerswigt.

Pfündig, adj. u. adv. 1. ſom wäger et ſkålpund eller en mark. 2. pundig. Zwölfpfündige Kanonen; tolfpundiga ſtycken. Sechszehnpfündiges Zinn; tenn ſom har ſexton marker bly tilſats uti Centnern.

Pfundkammer, ſ. f. in den Seeſtädten; r. en wiß afgift och tull på waror, o. a. m. 2. huſet hwareſt denna afgiften erlägges. 3 ſjelfwa Collegium, ſom har upſigten på och upbörden af denna afgiften.

Pfundleder, ſ. n. buntleder S. Leder.

Pfundſchreiber, ſ. m. tullſkrifware wid pundkammaren.

Pfundſohle, ſ. f. ſkoſola utaf buntläder.

Pfundſtein, i. g. L. ſ. m. S. Pfundgewicht.

Pfundweiſe, adv. ſkålpundtals, marktals.

Pfundzinn, ſ. n. tenn ſom har et wißt antal marker bly ſom tilſats uti Centnern.

Pfundzoll, ſ. m. en wiß tull, afgift af waror hwarmed handel drifwes, tullhus.

Pfuſchen, v. n. mit dem Hfw. haben, gepfuſcht, p. fråſa, ſom löſt krut, fig 1. für: etwas zu eilfertig, untauglich, und ohne gehörige Kenntniß machen; kläpa. 2. bei den Handwerkern, für: etwas heimlich machen, was man nicht bei gehörigen Handwerkern ordnungsmäßig gelernt, und was zu machen man keine gehörige Befugniß hat; fuſka, bönåſa i et handtwerk.

Pfuſcher, ſ. m. 1. kläpare. 2. fuſkare, bönås, ſom ej är af ſkrået och dock hemligen idkar handtwerk.

Pfuſcherei, ſ. f. 1. kläperi. 2. fuſkeri.

Pfuſchern, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben, für: etwas heimlich verwechſeln oder unterſtecken; fuſka ſom i kortſpel.

Pfütze, ſ. f. eine kleine Pfütze; en puß. Eine gröſſere und tiefere; en pöl. Eine ſchlammigte Pfütze; gyttjegrop. Eine ſtehende groſſe Pfütze; göl. S. Pfuhl.

Pfützen, v. a. (Bergbau); öſa ut watten utur en grufwa.

Pfützeimer, ſ. m. ämbare at öſa ut watten med.

Pfützenwaſſer, ſ. n. pußwatten, watten utur en pöl.

Pfützig, i. g. L. adj. u. adv. pußig, gyttjug, oren

Pfützнаß, i. g. L. adv. genomwåt.

Pharaonsratze, ſ. f. et djur af ſunkſlägte, Pharoon. *Orr.* Viverra Ichnevmon

Pharaoſpiel, ſ. m. en art haſardſpel, Pharaoſpel.

Phänomen, f. W. ſ. n. Phänomen, något owanligt ſom förekommer oß i Naturen, luftſken, luftekn, S. Luftерſcheinung. Das iſt recht ein Phänomen, ſie hier zu ſehen; det är något rart, at ſå ſe eder här på orten.

Phantaſie, phantaſiren, Phantaſt, S. Fantaſie.
Phariſäer, ſ. m. Phariſe, en ſkenhelig hycklare.
Phariſäiſch, adj. u. adv. phariſeiſk, ſkenhelig.
Pharmaceutik, ſ. f. lära om Medicamenters tilredning.
Pharmacopie, ſ. f. Medicamenters tilredning.
Phaſan, ſ. m. faſan. S. Faſan.
Philippsthaler, ſ. m. et ſlags ſpanſkt ſilfwermynt om en half tyſk Riksdaler.
Philiſter, i. g. L. u. n. W. ſ. m. ſå kallas ibland af obilligt förakt de ſmårre Borgare uti ſtäder.
Philolog, ſ. m. en Språklärd.
Philologie, ſ. f. ſpråkwetenſkap och hwad därtil hörer.
Philologiſch, adj. u. adv. philologiſk.
Philoſoph, ſ. m. Philoſoph, den ſom underſöker förnunftsſanningar efter deras natur, ſammanhang och grunder.
Philoſophie, ſ. f. Philoſophie.
Philoſophiren, v. a. philoſophera, underſöka, döma om wiſſa ſanningar efter deras ſammanhang och grunder.
Philoſophiſch, adj. u. adv. philoſophiſk, förnuftig, med eftertanka. Ein philoſophiſcher Kopf; et philoſophiſkt ſnille, et tänkande hufwud.
Phlegma, ſ. n. ſeg wätſka, kroppens och ſinnes beſkaffenhet, då man är mycket trög och långſam, ej lätt rörer af något, ej lätt förtörnas, o. ſ. w.
Phlegmatiker, ſ. m. den ſom är mycket phlegmatiſk.
Phlegmatiſch, adj. phlegmatiſk, trög, långſam, kall, orörlig.
Pholade, ſ. f. ſtenmuſla, Pholas. S. Meerdattel.
Phönix, ſ. m. en updiktad fogel hos de gamla, men egenteligen en Hieroglyphe af en wiſſ ſtor Cycle af 1461 år hos Egyptierna.
Phyſik, ſ. f. Naturkunnighet.
Phyſikaliſch, adj. u. adv. phyſikaliſk, til Naturkunnigheten hörande.
Phyſiker, ſ. m. Naturkunnig, Naturforſkare.
Phyſiſch, adj. u adv. phyſiſk, naturlig, grundad uti Naturen.
Phyſiognomie, ſ. f. lära ſom påſtås innehålla reglor, at af anſicktets och underſtundom åfwen af andra kropps delars beſkaffenhet, urſkilja menniſkors lynnen och ſnillegåfwor.
Phyſiognomiſt, ſ. m. Phyſiognomiſt.
Phyſiologie, ſ. f. lära om menniſkans kropp och delarnas förrättning i deras friſka tilſtånd.

Piaſter, ſ. m. Stück von Achten; et ſpanſkt mynt af en Riksdaler ſp. eller nogare 47 ßl. 9 r:ſt.
Pichen, v. a. gepicht, p. beka, beſtryka med bek. Bäume pichen, im Forſtweſen. S. Harzen.
Picke, ſ. f. Pickel, ſ. m. en uddhwaß hacka.
Pickelhäring, i. g. L. ſ. m. pickelhäring, gyckeltok.
Pickelhaube, ſ. f. en art ſtormhatt, ſom fordom brukades, it. ſegerhufwa ſom barnen ibland födas med.
Pickeln, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben; tokas, göra ſig til tok, ſjollas. S. Häſeliren.
Pickler, i. g. L. ſ. m. den ſom tokas, ſjollas ſärdeles med allahanda ſlags åtbörder.
Picken, v. a. gepickt, p. hacka med näbben och med ſmå ſpetſiga werktyg på något.
Picket, ſ. n. Fältwakt, it. piketſpel i kort.
Pieke, ſ. f. pik. fig. i g L. hemligt agg, ſtickord. Von der Picke auf dienen; tjena up ſig. fig. Eine Pieke auf jemand haben; hafwa et hemligt agg til någon. Das war eine Pieke auf ihn; det war et ſtickord, därmed pekades på honom.
Piekenier, ſ. m. Piekenträger; Pikenerare.
Piekenſchaft, ſ. m. Piekenſtange, ſ. f. pikſkaft.
Piekenſchuh, ſ. m. det ihåliga på en pik hwaruti träſtången eller ſkaftet ſåſtes.
Piekiren, i. g. L. v. a. utkanta, pikera.
Pilaſter, ſ. m. en fyrkantig pelare. S. Pfeiler.
Pilger, Pilgrim, ſ. m. Pilger, pl. Pilgerin, ſ. f Pelegrim, ſom reſer til de Heligas grifter. it. wandringsman. Uti Bibeln tages ordet Pilger, für: Ausländer; främling, främmande.
Pilgerfarth, ſ. f. pelegrimsfärd, wandring. S. Wallfarth.
Pilgerkleid, ſ. m. pelegrims klädning.
Pilgerſchaft, ſ. f. wandring. fig. detta korta och förgängliga lif.
Pilgerſtab, ſ. m. wandringsſtaf.
Pilgertaſche, ſ. f. en wäſka ſom wandringsmän bära.
Pilketafel, Pulketafel, ſ. f. et ſpel brukligt på wiſſa ſtällen, beſtående af en lång tafla, hwarpå man ſpelar med ſmå järnkäglor eller runda nedan til plattade järnbållar.
Pille, ſ. f. piller. Er bekam bittre Pillen, fig. han fick piller, han led ſtor förtret, han fick höra bittra förewitelſer. Eine Pille verſchlucken, fig. ſwälja en förtret. Das war eine harte Pille; det war en hård nöt at bita på.
Pillenfarren, ſ. m. Pillularia globulifera.

Pillen-

Pillenneßel, ſ. f. Urtica pillulifera.
Pilot, ſ. m. Styrman, it. Lots.
Pilz, ſ. m. Pilze, pl, ſwamp. S. Löcherſchwamm.
Pilzigt, adj. u adv. ſwampig.
Pimpelmeiſe, ſ. f. blåmes. S. unter Meiſe.
Pimpernuß, ſ. f. 1. fruckt af piſtacietråd, 2. i g. L. kallas ochſå ibland torra haßelnötter; Pimpernüſſe.
Pimpinelle, ſ. f. Steinpimpinelle; båkrot, Pimpinella Saxifraga.
Pimpinellwurz, ſ. f. Becherblume; pimpinellgrås, Poterium ſanguiſorba.
Pinaße, ſ. f. et ſlags fartyg med en fyrkantig ſpegel och tre maſter, ſom ſeglar mycket fort. efter man jåmte ſegel och så brukar åror.
Pinguin, ſ. m. Fettgans; Diomedea demerſa, Phaeton demerſus. m. m.
Pinie, ſ. f. Pinichen, i. g. L. Pinienkern, Piniole, Piniennuß, ſ. f. kårna uti talkottar af Pinus Pinea, Pinienbaum.
Pinke, ſ. f. et ſlags laſtdragare med flat botten och bred och hög ſpegel.
Pinne, ſ. f. pinne, ſtift, pligg. Im Thierreich; et ſlags mußlor, S. Steckmuſchel. Bei den Jägern; wingfjådrar, S. Schwungfedern.
Pinnholz, i. g. L. ſ. n. brakwed. S. Faulbaum.
Pinſchback, ſ. n. pinſchback, en compoſition af koppar och zinck.
Pinſel, ſ. m. penſel, fig. målningsſått. Den Pinſel gut zu führen wiſſen; måla ganſka wål. Ein Pinſel, fig. i. g. L. en dumm, enfaldig menniſka, it. en gneter.
Pinſeln, v. a. föra, bruka penſeln. v. n. i. g. L. mit dem Hfw. haben; pjunka, gnålla.
Pinſeln, ſ. n. 1. penſels bruk. 2. pjunk, gnåll.
Pinſelſtiel, ſ. m. penſelſkaft.
Pinſelſtrich, ſ. m. penſeldrag.
Pinſeltrog, ſ. m. et litet kopparkåril för oljan, hwaruti målare afwåtta penslarna.
Pintade, ſ. f. Capſke ſtore wåderfogel, Procellaria capenſis.
Pinte, ſ. f. et mått af flytande waror, ungefårligen om tre qwarter.
Pipe, ſ. f. en winpipa, et oljefat, et mått om 2½ til 3 åhm, eller nio til 12 ankare.
Pipenſtåbe, ſ. pl. pipſtafwar.
Pipping, ſ. m. en ſort åpplen, Pyri Mali varietas.
Pips, ſ. m. hönſtipp, ſkorpa främſt på hönstungan.
Pirate, ſ. W. ſ. m. ſjöröfware, S. Seeråuber.
Piſang, ſ. f. Muſa paradiſiaca.
Piſangvogel, ſ. m. en art guling, Oriolus bonana.
Piße, n. W. ſ. f. S. Harn, Urin. Kalte Piße, S. Harnſtrang.
Piſtazie, ſ. f. piſtacie.
Piſtazienbaum, ſ. m. Piſtacia Terebinthus.
Piſtole, ſ. f. 1. piſtol, et litet ſkjutgewår, 2. et franſyſkt och ſpanſkt guldmynt om fem Riksdaler, Piſtolette.
Piſtolenholſter, ſ. m. piſtolhylſter.
Piſtolenkappe, ſ. f. piſtolkarpa.
Piſtolenſchuß, ſ. m. piſtolſkott.
Piſtolkugel, ſ. f. piſtolkula.
Piſtolſchütze, ſ. m. piſtolſkytt.
Pittſchaft, ſ. n. S. Pettſchaft.
Placat, ſ. n. placat, en förordning ſom anſlås på allmänna ſtållen.
Placken, i. g. L. v. a. ſlå faſt, ſtampa faſt, fig. plåga, qwålja, präja, med wåld utpräßa, ſkinna. Ich habe mich lange damit geplackt; jag har länge dragits därmed.
Placker, i. g. L. ſ. m. 1. en ſom plågar, ſköflar, ſkinnar, präjar, utpräßar med wåld af folk, 2. en fläck, en klick, 3. felſkott.
Plackerei, ſ. f. plågſamhet, ſköfleri, ſkinneri, utpräßning med wåld, präjeri.
Plackern, v. n. mit dem Hfw. haben; ſkuta ſmått och ojåmt med bößor, ſqwåtta.
Plackern, ſ. n. ſmått och ojåmt ſkutande med bößor.
Plackwerk, ſ. n. (Waſſerbau); diken eller dammar, ſom wid ſluttningen åro faſt ſtampade.
Pladdern, i. g. L. v. a. ſqwala. Es regnet daß es pladdert; det hållar ned.
Plage, ſ. f. pläga, plågeris, qwal, ångeſt, bekymmer.
Plagegeiſt, ſ. m. plåge-ande. Die hölliſchen Plagegeiſter; Furierna.
Plagen, v. a. geplagt, p. pläga, qwålja, oroa, förorſaka ſorg och förtret, förfölja. Sich plagen; kränka, qwålja ſig. Sich mit ångſtlichen Gedanken plagen; oroas af ångsliga tankar. Sein Gewiſſen plagt ihn; ſamwetet aggar honom. Er plagt mich beſtändig damit; han år mig ſtändigt beſwårlig, ligger mig ſtändigt på halſen därmed.
Plager, ſ. m. plågare. S. Plagegeiſt.
Plageteufel, ſ. m. en elak plåge-ande.
Plagge, ſ. f. Landwirthſchaft; gråstorf.
Plämpern, v. a. plaſka.
Plämpſtange, ſ. f. S. Plumpſtock.

Plan, ſ. m. Plane, pl. jämn plats, ſlätt. S. Ebene, Pläne. 2. plan, anläggning, ritning. Der erſte auf den Plan ſeyn; wara den förſta på platſen. Ein Plan zu einem Gebäude; en ritning til en byggnad. Er hat ſeinen Plan gut angelegt; han har wäl anlagt ſina planer.

Plan, adj u. adv. jämn, förſtändlig, tydlig.

Planlos, adj. u. adv. utan plan.

Planvoll, adj. u. adv. full med planer. Ein planvoller Verſtand; et förſlaget hufwud.

Pläne, f. W. ſ. f. ſlätt, ſlättmark.

Plane, i. g. ſ. pl. (Bergwerk); täcken, it. grofwa kläden af twåſkäftslinnewäf, ſom brukas wid malmens bokning.

Planenheerd, ſ. m. härd hwarpå wid bokningen ſådana kläden läggas.

Planieren, v. a. jämna, göra jämn, taga bort hwad ojämt är, göra glatt ſom metallarbetare, planera papper ſom bokbindare.

Planiereiſen, ſ. n. planerjärn.

Planierhammer, ſ. m. en hammare at hamra något jämt med.

Planierkreuz, ſ. n. der Buchbinder; trådſtjerna.

Planierpreſſe, ſ. f. planerpräß.

Planierwaſſer, ſ. n. planerwatten, et med alun kokadt limwatten.

Planet, ſ. m. planet. Die Bewegungen und Erſcheinungen des neuentdeckten Sterns ſind den Bewegungen und Erſcheinungen der Planeten ungemein gleich; den ny uptäckta ſtjernans rörelſer och apparencer likna närmaſt planeternas. Die Planeten leſen; ſpå utaf planeterna.

Planetenbahn, ſ. f. planeternas ban.

Planetenjahr, ſ. n. tid ſom en planet behöfwer til ſitt omlopp omkring ſolen.

Planetenkrais, Planetenhimmel, ſ. m. rummet hwaruti planeterne röras.

Planetenſteller, ſ. m. S. Nativitätſteller.

Planetenſtunde, ſ. f. ungleiche jüdiſche Stunden; en timmas längd, när man den tid, då ſolen är uppe om dagen eller nedergången om natten, delar i 12 lika delar, planetſtund.

Planke, ſ. f. 1. en planka, et tjockt bräde, 2. et plank, en ſtiljewägg, en inneſluten omkrets af plankor.

Plankwerk, ſ. n. plank, plankwerk.

Planſche, Plantſche, ſ. f. hos metallarbetare, et ſtycke gutet metall.

Planſcheneinguß, ſ. m. en form hwaruti ſilfwret gutes uti fyrkantiga ſtycken.

Planſchenhammer, ſ. m en ſtor hammare, at ſlå ſådana ſilfwerſtycken tunnare med.

Plantage, ſ. f. planering.

Plapperei, ſ. f. prat, ſladder, pladder.

Plapperer, ſ. m. Plappermaul, ſ. n. bladdrare, pladdrare, pratare, ſqwallrare.

Plapperin, Plappertaſche, ſ. f. ſqwallerbytta.

Plapperhaftig, adj. u. adv. pratſam, ſqwalleraktig, mångtalig.

Plapperhaftigkeit, ſ. f. pratſamhet, ſqwalleraktighet.

Plappern, v. n. mit dem Hfw. haben; bladdra, tala haſtigt och utan at tänka på det man ſäger.

Plärren, n. W. v. n. mit dem Hfw. haben; ſkrålа, ſkrika, gråta.

Plärren, ſ. n. S. Geplärre.

Plärrauge, ſ. n. plirande, rinnande ögon.

Plärräugig, adj. u. adv. plirögd. it. S. Trieſäugig.

Plärrhals, n. W. ſ. m. et barn ſom ſtändigt ſkriker och gråter.

Plärrmaul, n. W. ſ. m. ſtor mun, gapande mun.

Platina, ſ. f. Platina, Platina.

Platſchen, Plätſchern, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben; plaſka i watten.

Plätſchern, ſ. n. plaſkning.

Platt, adj u. adv. platt, ſlät, bred, tunn, flat, fig. nedrig, aldeles, twärt. Die Erde iſt nach den Polen zu platter; jorden är plattare wid polerna. Auf dem platten Lande; på ſlättbygden, S. Flach. Eine platte Naſe; en bred näſa. Etwas platt ſchlagen; ſlå något tunnt, jämt. Eine platte Schüſſel; et flatt fat. Ein platter Ausdruck; et lågt et oſmakeligt talesätt. Die Unterhandlungen wurden platt abgebrochen; underhandlingarna bröts twärt af.

Plattbaum, ſ. m. hos fogelſtällare, et träd utan ſidoqwiſtarna, hwarpå limſpö fäſtas. Garnet ſom ſtälles omkring et ſådant träd, kallas; Plattgarn, Plattnetz, tiden när det ſker; Plattzeit, och ſjelfwa ſättet at därmed fånga foglar; plattnen.

Platte, ſ. f. plåt, ſkifwa, plätt, en fyrkantig ſten eller fliſa. Eine eiſerne oder kupferne Platte; en järn- eller koppar-plåt. Platte von Marmor; marmorſkifwa. Nägel mit einer Platte; ſpick med flatt eller bredt hufwud. Den Fußboden mit Platten belegen; belägga golf med fliſor. Platte auf dem Kopf; plätt på hufwudet, hårkrans ſom man låter ſitta på de catholſka munkarnas rakta hufwuden. Sich die Platte ſchee-

scheeren lassen; bli munk. Die Platte in der Säulenordnung; den fyrkantige tårningen ofwan på en pelare Platte am Hahn eines Schießgewehrs; skruffståd på hanen af en bössa, hwaremellan flintan sitter.

Plåtte, s. f flatsida.

Plåttchen, dim. s. n. en liten plåt, lapp af metall, liten skifwa.

Platteisse, s. f. Plattfisch, s. m. Scholle, Halbfisch; skälla, Pleuronectes Platessa

Platteisen, Plätteisen, s. n. strykjärn.

Platten, Plätten, v. a. geplättet, p. göra något jamt, flat och tunnt, slå tunnt, bredt, taga bort hwad ojämt är. Drath platten; draga tråden platt Geplättet Gold oder Silber; utklappadt guld eller silfwer. Die Wäsche plätten; stryka ut linkläder med strykjärn.

Platterbse, s. f. gigalsårter, Lathyrus pratensis.

Platterdings, i. g. L. adv. aldeles, rent, twårt af. S. durchaus, schlechterdings.

Plattfisch, s. m. S. Platteisse.

Plattfuß, s. m. plattfot.

Plattgarn, s. n. S. Plattbaum.

Plattlack, s. n. et slags smält och bredslaget lack.

Plattlaus, s. f. flatlus, Pediculus Pubis.

Plattmühle, Plättmühle, s. f. en qwarn med twänne stålwalsar, hwarigenom guld- och silfwer-tråd drages platt.

Plattgold, Plattsilber, s. n. utslaget guld eller silfwer, bokguld. S. Blattgold.

Platthammer, s. m. plåthammare, en hammare i mynt til at slå något platt med, platthammare.

Plattmühle, s. f. plåtbruk eller qwarn, präss uti mynthus, hwaruti myntplåtarna få sin rätta tjocklek och storlek.

Plattmütze, s. f. calotte.

Plattnase, s. f. bred nåsa.

Plattner, Plattenmacher, Plattenschläger, s. m. plåtslagare, fordom harneskmakare. Goldplattner; guldslagare.

Plattnetz, s. n. S. Plattbaum.

Plattreif, s. m. hos tunnbindare, et bredt järnband om et kar.

Plattschmiede, s. f. plåtsmide.

Plattstampfer, s. m. hos hattmakare en mässingsplåt, at göra hatten jämn och platt med

Plättteller, s. m. en platt skifwa, hwarpå twätterskor sätta strykjärnet, når det är hett, strykjärns fot.

Plattteutsch, i. g. L. adj. u. adv. platttyska.

Plattwäsche, s. f. linkläder som strykas ut med stryckjärn.

Plattwurm, s. m. et maskslägte, Planaria *Müll.*

Plattzeit, s. f. S. Plattbaum.

Platz, s. m. Plätze, pl. 1. smäll. Mit einem Platz zerspringen; gifwa en smäll i det det spricker, braka. 2. plats, rum, ställe, ort. Auf dem Platz bleiben; blifwa på platsen, it. falla i striden. Einem Platz machen lassen; göra, lemna rum åt någon. In jemandes Platz treten; komma i någons ställe Platz nehmen; sätta sig neder. Ein offener Platz; en öpen ort. Handelsplatz; handelsstad. Ein fester Platz; en god fästning. Ein bedeckter Platz; en betäckt gång. fig. Die Wahrheit behält zulezt den Platz; sanningen segrar til slut. Jemandes Bitte Platz geben, sie Platz greifen lassen, K. W. willfara någons begäran. Der Billigkeit Platz geöen; låta billigheten råda. Das findet hier keinen Platz; det går här intet an, det paßar intet här.

Platzbauch, s. m. en fisk af mahlslägte, Silurus ascita.

Platzbüchse, s. f. en fladerbössa eller et rör, hwarmed barnen skjuta.

Platzen, v. n. geplatzt, p. smälla som krut, braka som isen, spraka som brakwed, spricka sönder, plumpa. Es regnet daß es platzt; det rägnar och sqwalar. Das Glas platzte von der Hitze; glaset sprack af hettan. Lachen daß man platzen mögte, i. g. L. skratta hjerteligen så at magen wärker. Er platzte in das Zimmer herein; han kam stöflandes in i rummet. Womit herausplatzen; sqwättra ur sig, komma hastigt och obetänksamt fram med något.

Platzgold, s. m. slagguld.

Platzgras, s. n. Platzkraut; blå starr. S. Berstgras unter Gras.

Platzhalter, s. m. den som fordom i turnerspel wille förswara något, it. den som är i en annans ställe.

Platzkugel, s. f. en glaskula, full med luft, som spricker sönder med en smäl, når hon kastas på elden.

Platzmajor, s. m. Stadsmajor, Majoren som fördelar och visiterar wakterna uti en fästning.

Platzpulver, s. m. S. Platzgold.

Platzrecht, s. n. egendomsrätt. S. Grundrecht.

Platzregen, ſ. m. Gußregen, Schlagregen; ſlagregn.
Plauderer, ſ. m. Plauderin, ſ. f. Plaudermaul, ſ. n. Plaudertaſche, ſ. f. ſqwallrare, ſqwallerbytta, pladdrare.
Plauderei, ſ. f. ſqwaller, ſlidder ſladder, it. baktal. Plaudereien anrichten; baktala folk, ſätta folk ihop.
Plauderhaft, adj. u adv. ſqwalleraktig.
Plauderhaftigkeit, ſ. f. ſqwalleraktighet.
Plaudermarkt, ſ. m. ſqwallertorg.
Plaudermaul, ſ. n. S. Plauderer.
Plaudern, v. n. mit dem Hfw. haben; prata, ſqwallra, ſladdra. Sie plaudert gerne; hon pratar gerna.
Plaudertaſche, n W. u. i. g. L. ſ. f. ſladdertaſka.
Plinken, v. n. plira. S Blinken.
Plinſe, ſ. f. et ſlags gauſka tunn pankaka.
Plötze, ſ. f. ſarf, Cyprinus Erithropthalmus.
Plötzlich, adj. u adv. haſtig, oförmodlig, oförtänkt, bråd. Ein plötzlicher Tod; en bråd död.
Pluderhoſen, i. g. L. ſ. pl. wida böxor.
Plump, adj. u adv plump, grof, ohöflig, ohyfſad, obetänkſam, dumdriſtig.
Plumpe, ſ. f. S Pumpe.
Plumpen, v. n. m. d. Hfw. haben, geplumpt, p. plumpa, falla i watten. Ins Waſſer plumpen, bei den Fiſchen; ſlå, ſtöta med fiſtare-ſtången eller pulſen i hwaßen, för at ſkrämma fiſken därutur, it. göra wattnet därmed grumligt, för at ſedan ſå mycket lättare fånga fiſken. Er plumpt gemeiniglich zu; han plumpar gerna til wägs. Er plumpte damit heraus; han kom obetänkſamt fram därmed.
Plumpheit, ſ. f. plumphet, grofhet, ohöflighet, obetänkſamhet.
Plumpſtock, ſ. m. fiſkareſtång, puls.
Plunder, ſ. m. ſkräp, gamla traſor, lumpor, ringa ting, lappri.
Plunderkammer, ſ. f. ſkräprum.
Plunderkiſte, ſ. f. Plunderkaſten, ſ. m. ſkräplåda.
Plunderkram, ſ. m. ſkräpgods, ſkräp.
Plundermann, ſ. m. S. Lumpenſammler
Plundern, v. a. geplündert, p. plundra, ſköfla. Die Patronen plündern; utplundra de ſkarpa patroner.
Plünderer, ſ. m. plundrare, ſköflare.
Plündern, ſ. n. ſköflande, plundrande.
Plünderſtock, ſ. m. (Bienenzucht); en bistock af rof-bi. S. Raubbienen.
Plünderung, ſ. f. ſköfling, plundring. Der Plünderung Preis geben; öfwerlemna til ſköflings.
Plüſch, ſ. m. plys, ſchagg, et ſlags tyg ſom liknar ſammet, hwarutaf upränningen är af linne, men inſlaget af ſilke eller kamelgarn, i förra fallet kallas det: Plüſchſammet, i det ſednare; kamelhaarner, wollen Plüſch, Plüſch.
Plutzig, i. g. L. adj u adv. pußig.
Pluralität, ſ. f. ſtörſta hopen, ſieſta röſterna.
Pöbel, ſ. m. ohne pl. gemena folket, gemena hopen, folk utan inſikt och ſeder. Es giebt Pöbel unter vornehmen und geringen; det giſwes lågtänkt och ohyfſadt folk ſå wäl ibland de förnäma ſom ibland de ringare.
Pöbelhaft, adj. u. adv. pöbelmäßig; gemen, nedrig, obeleſwad, plump, grof. Ein pöbelhafter Irrthum; en willfarelſe ſom regerar ibland gemena folket.
Pöbelhaftigkeit, ſ. f. grofhet, obeleſwenhet, plumphet, gement, nedrigt, upförande.
Pöbelſprache, ſ. f. ſätt at tala ſom det gemenaſte folket brukar.
Pöbelvolk, ſ. n. den nedrigeſta delen af allmänheten, ſlödder.
Pochen, v. n. mit dem Hfw haben, gepocht, p. bulta, ſlå på, boka. fig. banna, träta, pocka på. An die Thür pochen; bulta på dören. Pochen; kallas på några Academier, när Studenterne utaf misnöje ſtampa med fötterna. Das Erz pochen, in den Bergwerken; boka malmen. O! wie pochte mir das Herz; o huru ſlog hjertat på mig! fig. Mit jemand pochen; banna up någon, träta med honom, hota, trotſa honom Auf ſeine Verdienſte, auf ſeinen Reichthum pochen; pocka på ſina förtjenſter, ſkryta utaf ſina rikedomar. Pochen, für: im Pochbrett ſpielen; ſpela i pockbräde
Pochen, ſ. n. bultande på dören, ſtampande med fötterna, bokning på malmen, bannande med någon, pockande på något.
Pocher, ſ. m (Bergbau); bokare.
Pocheiſen, ſ. n. järnet på bokſtämpeln, hwarmed malmen ſönderſtampas.
Pocherz, ſ. n. waſk.
Pochgerinne, ſ. n. Pochgraben, ſ. m. rännan hwarigenom wattnet rinner på.
Pochhammer, ſ. m. bokhammare.
Pochheerd, ſ. m. Planenheerd; waſkhärd.
Pochhütte, ſ. f. bokhytta.
Pochkaſten, ſ. m. bokkiſta. Die Oefnung im Pochkaſten, wodurch das gepochte fortgeſchwämmt wird; ſprund.
Pochlaſche, ſ. f. ſidobräder wid bokhoarna.

Poch-

Pochmehl, ſ. n. fint bokad malm.
Pochmühle, ſ. f. en qwarn hwaruti malmen bokas, bokwerk
Pochring, ſ. m. järnring hwarmed järnet på bokſtampeln fäſtes.
Pochſaule, ſ. f. träſtolpe, hwaremellan bokſtämplarne gå up och ned.
Pochſchale, ſ. f. en guten järnplåt med en liten grop midt uti, hwari malmen bokas ſönder.
Pochſchießer, ſ. m. S. Pochſtämpel.
Pochſchlage, ſ. f. en ſtor hammare ſom brukas wid handbokning.
Pochſchlamm, ſ. m. aldeles ſmått bokad malm, waſk.
Pochſohle, ſ. f. bokſåla.
Pochſtämpel, ſ. m. bokſtämpel.
Pochſteiger, ſ. m. den ſom har upſigten öfwer arbetare wid et bokwerk.
Pochtrog, ſ. m. ho hwaruti malmen bokas.
Pochwaſſer, ſ. n. watten ſom brukas til bokning.
Pochwelle, ſ. f. hjulſtock wid bokhjulet.
Pochwerk, ſ. n. bokwerk.
Pochzins, ſ. m. bokſkatt.
Pocke, ſ. f. Pocken, pl. koppor. S. Blattern.
Pockengrube, Pockennarbe, ſ. f. koppärr.
Pockengrübig, Pockennarbig, adj. u. adv. koppärrig.
Pockenholz, ſ. n. S. Franzoſenholz.
Pöckel, i. g. L. ſ. f. ſaltlaka.
Pöckeln, v. a. ſalta in.
Pöckelfleiſch, ſ. m. ſalt kött.
Pöckelhering, ſ. m. ſalt ſill.
Podagra, ſ. n. podager, gickt. Das Podagra trat zurück; podagren ſlog in
Podagriſch, adj. u. adv. det ſom hörer til podagern, ſom kommer därutaf. it. den ſom är beſwärad därmed.
Podagriſt, ſ. m. en ſom har podagern.
Poeſie, ſ. f. ſkaldekonſt, dickkonſt, en poetiſk dickt.
Poet, ſ. m. poet, ſkald.
Poetik, ſ. f. Dichtkunſt; lära om ſkaldekonſten.
Poetin, ſ. f. poetiſa.
Poetiſch, adj. u adv. poetiſk.
Poetiſiren, i. g. L. v. a. göra vers.
Pohl, ſ. m. ſå kallas hos ſammetwäfware luggen på ſammet.
Pokuliren, i. g. L v. n. mit dem Hfw. haben; dricka gerna och mycket win.
Pol, ſ. m. pol. Die Geſtalt der Erde unter den Polen; jordens ſkapnad wid polerna.
Polarſtern, ſ. m. Nordſtjerna. S. Nordſtern.
Polarzirkel, ſ. m. polarcirkel ſom är 23½ grad ifrån polerna.
Polhöhe, ſ. f. polhöjd, bredd af en ort, S. Breite, en i ſina grader indelt boge eller del af meridianen emellan horizonten och polen.
Pole, ſ. m. Polack, i. g. L. Polack.
Polen; Konungarike Polen.
Polniſch, adj. u. adv. polſk. Der polniſche Bock; en art kroppspligt. S. Bock.
Polei, Poley, ſ. m. Waſſerpolei; poleja, Mentha Pulegium. Wilde Polei; mynta, S. Feldmünze.
Polieren, v. a. polera, bortſlipa det grofwa, göra glatt och glänſande, fig. hyſſa, göra höflig och belefwad, göra zirlig.
Polierer, ſ. m. polerare, den ſom gör poleradt ärbete.
Poliereiſen, ſ. n. S. Polierſtahl.
Polierfeile, ſ. f. en fil til at polera med.
Polierhammer, ſ. m. polerhammare.
Poliermühle, ſ. f. polerqwarn, polerhjul.
Poliermeiſter, ſ. m. måſtare eller upſyningsman wid en polerqwarn.
Polierſtahl, ſ. m. polerſtål.
Polierſtein, ſ. m. polerſten, glas eller ben, ſom gör ſlätt, gnidſten.
Polierſtock, ſ. m. et litet mycket ſlätt ſtålſtåd hos blecſlagare, hwarpå med polerhammaren något ſlås til det blir glänſande.
Polierſtrauch, ſ. m. Delima.
Polierung, ſ. f. polering.
Polierzahn, ſ. m. polertand.
Politeſſe, ſ. W. ſ. f. höflighet, artighet, belefwenhet, uti ord och upförande.
Politur, ſ. f. et tings egenſkap, at wara ſlätt och glänſande, fig. hyſſadt wäſen, höflighet, belefwenhet, artighet. Es fehlt ihm noch an Politur; han är än intet wäl hyſſad. Die feine Politur des Hofmanns; en Hofmans ſtora belefwenhet.
Politik, ſ. f. Politik, Statsklokhet. Im Coder der Politik iſt das erſte Argument die Nothwendigkeit, und das zweite die Convenienz; uti Politikens lagbok föreſkrifwer förſta balken, hwad nödwändigheten, och den andra hwad ens fördelar fordra.
Politiker, ſ. m. 1. en Statsman. 2. en klok, förſigtig, förſlagen, ſlug man. 3. en ſom wet at lämpa ſig efter tid och omſtändigheter, ſom förſtår at förſtälla ſig.
Politiſch, adj. u adv. politiſk, grundad uti Statsklokheten, it. i. g. L. ſlug, liſtig.

Politische Sachen; statssaker. Er ist viel zu politisch dazu; han är för bakslug därtill

Polize, f. W. f. f. i sjöstäder en sedel et bref, uppå köpmanswaror, försäkringsbref.

Polizei, f. f. Politie, styrelse i alt hwad som hörer til ordning och snygghet uti et land eller en stad. Auf gute Polizei halten; hålla på god ordning.

Polizeianstalt, f. f. politieanstalt, inrättning angående ordning i landet

Polizeibediente, f. m. en politie-betjent, hela betjeningen som har at göra med politiens upprätthållande i et land, en stad.

Polizeibote, f. m. båd, waktmästare wid et Politie-Collegium.

Polizeigericht, f. n. Politie-domstol, Police.

Polizeilieutenant, f. m. in Frankreich; den som har öfwerupsigten öfwer hela Politien, och alt hwad den beträffar i en stad.

Polizeimeister, f. m. Policemästare.

Polizeiordnung, f. f. politie-förordning.

Polizeireuter, f. m. landryttare, ryttare, som rider omkring i landet, för at gifwa akt om ordning-hålles, och lagar och förordningar i akt tagas. I städer kallas de: Police-karlar, et slags beslagskarlar.

Polizeirichter, f. m. Politie-domare.

Polizeiwesen, f. n. Politie, Politiewäsen, alt hwad Politien angår.

Polizeiwissenschaft, f. f. Politie-wetenskap

Poll, i. g. L. f. m. poll, hjertblad, S. Herzblatt.

Pollack, f. m. lyrblek, zaj, Gadus Pollachius.

Pollmehl, f. n. Aftermehl, Halbmehl, Mittelmehl; mellanmjöl.

Polster, f. m. Polsterküssen, f. n. bolster, kudde, dyna, hyende, madras Polster in der Kutsche; wagnsdyna. Auf einem Polster knien; knäfalla på et hyende Ein Prediger muß den Leuten keine Polster unterlegen; en präst bör icke lägga hyenden under menniskors armar, ej göra alt lätt och ringa för dem.

Polstermacher, f. m. madrasmakare.

Polsterstuhl, f. m. en länstol, en utstoppad stol.

Polstern, v. a. utstoppa med hår, fjädrar, o. d. mera.

Poltern, v. n. mit dem Hfw. haben, gepoltert, p. bullra, göra buller, bulta hårdt. fig. träta. Ich weiß nicht, wer dort auf der Diele so poltert; jag wet icke, hwem som gör et sådant buller i förstugan? An die Thüre poltern, mit Ungestüm anklopfen; bulta hårdt på dören. Es poltert im Hause, i. g. L. det spökar i huset. Mit einem poltern oder keifen; bullra, träta med någon. Er polterte damit heraus; han kom bullrandes, oberänksamt, trätandes fram därmed.

Polterabend, f. m. Brautabend; mögwäll.

Polterer, f. m. bullrare, rumormästare

Poltergeist, f. m. spöke som gör mycket buller i huset.

Polterhammer, Polterschlägel, f. m. trädhammaren som kopparslagare bruka til at uthamra kittlar med.

Polterkammer, f. f. skräpkammare.

Poltern, f. f. Gepolter; buller.

Polternuß, i. g. L. f. f. et slags stora wallnötter som hafwa mera skal an kärna

Polterstock, i. g. L. f. m. stång hwarmed rodret styres.

Polygamie, f. f. mänggifte.

Polygon, f. n. en figur som har flera än fyra winklar.

Polygonlinie, f. f. Polygone; en sida af en sådan figur.

Polygonwinkel, f. m. winkel, som twå sidor af en sådan regulär figur göra.

Polyp, f. m. hos läkare, en köttwärt, Polypus. Hos Naturkuninge, en art djurwärt, trollmask, *Retz.* Hydra Buschpolype; wirflare, snurrare, *R.* Vorticella. Jeder einzelne Kelch bei den Buschpolypen; hwar enkel bägare hos de sällskapliga snurrare.

Pomeranz, f. f. pomerans

Pomeranzenbaum, f. m. pomeransträd, Citrus Aurantium

Pomeranzenblüthe, f. f. orangeblomma.

Pomeranzenbrantwein, f. m. pomeransbränwin

Pomeranzenfarbe, f. f. orangefärg

Pomeranzenkasten, f. m. en låda at hafwa pomeranssträd uti.

Pomeranzenschale, f. f. pomeransskal.

Pomeranzensaft, f. m. pomeranssaft.

Pommesine, f. f. Apfelsine; apelsine, fruckt af Malus aurantia Sinensis

Pomochel, f. m. så kallas, särdeles uti Preußen, torsk, Gadus Callarias

Pomp, f. m. pomp, stät, prakt.

Pompelmus, f. f. Pompelmus, pl. en art bittra stora pomeranser, Citrus decumanus.

Pomphalix, f. n. S. Hüttennichts.

Pomphosen, i. g. L. f. pl. wida byxor.

Pontack, f. m. et slags mörkrödt franskt win som wäxer i Guienne.

Popanz, i. g. L. f. m. buse, barnskrämsel.

Po-

Populär, adj. u. adv. om folk, är det så mycket som umgängsam, wänlig emot alla hållt de ringare; om skrifsätt eller tal, det som är inrättadt efter allas begrep, som alle och de olärde kunna förstå.

Popularität, s. f. umgängsamhet, wänlighet, it. tydlighet, förständlighet.

Porcellan, S. Porzellain.

Porkirche, s. f. Choret. S. Emporkirche.

Porphir, s. m. porphyr.

Porsch, s. m. Porst; så kallas åtskilliga plantor, som: 1 pors, Myrica Gale. 2. sqwatram, Ledum palustre 3. hundloka, Heracleum Sphondylium, S. Bärwurz 4. källerhals, S Kellerhals.

Porschüßig, adj. u. adv. (Bergbau); säges om malmer som ligga up i dagen.

Porst, s. m. S. Porsch.

Port, B. W. s. m. hamn, säker ort.

Portal, s. n. portal, en stor port eller dörr.

Porth, s. n. eine Art Fischernetz; et långt flatt nätt, som ställes som en triangel, och som fiskaren driswer fisken uti, i det han med en stång, eller med pulsen, slår i wattnet.

Portion, f. W. s. f. del, det som hwar och en tilkommer.

Portiren, i. g. L. v. r. sich für jemand portiren; hjelpa, understödja någon, söka at befordra hans bästa, wara på hans sida.

Porto, s. n. postpenningar.

Portrait, s. n. porträt, conterfej.

Portraitmaler, s. m. porträtmålare.

Portugall; Konungarike Portugal.

Portugallöser, s. m. et portugisiskt guldmynt om tio Ducater.

Portugiese, s. m. Portugisare.

Portugiesisch, adj. u. adv. portugisisk. Portugies Wein; portugis win

Portulak, s. m. Bürzelkraut; portulak, Portulaca oleracea.

Porzellain, s. n. porcellin.

Porzellainen, adj. u. adv. utaf porcellin.

Porzellanschnecke, s. f. ormskalle; Cypraea.

Porzellanthon, s. m. porcellins-lera

Posament, s. n. (Passement); kantsnöre.

Posamentirer, s. m. snörmakare.

Posaune, s. f. basun.

Posaunen, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben; basuna, blåsa i basun.

Posaunenbläser, s. m. basunblåsare.

Posaunenschall, s. m. Posaunenthon; basunljud Etwas im Posaunenton ankündigen, fig. förkunna något med skryt och stora loford.

Posaunenzug, s. m. et basunregister uti orgwerk.

Positiv, s. n. et litet orgwerk, som kan flyttas, hwart man will, positiv.

Positur, s. f. figur, troppställning. Sich gegen den Feind in gute Positur stellen; hålla sig färdig at emottaga och afwärja fienden.

Poße, s. f. 1. puß, tokroliget gyckleri, tokeri, et tokroligt infall, en sådan berättelse, tokroligt skämt Poßen machen, treiben, reißen; gyckla, tokas, galnas Er that es blos aus Poßen; han gjorde det endast af gyckleri Er weiß nicht was er für Poßen thun soll; han wet icke, hwad han alt skall göra utaf galenskap och yrhet.

Poßekel, s. m. en stor hammare hos smeder, wagnsmakare, o. s. w.

Poßen, s. m. puß, puts, spratt, oråd, förtret. Einem einen Poßen spielen; göra någon et spratt, en puß Er merkte den Poßen; han märkte oråd eller det som förehades emot honom. Er hat es ihm blos zum Possen gethan; han har gjort det honom just til förtret.

Poßen! ej Poßen, interj. det är intet wärdt, jag tror intet det

Poßenhaft, adj. u adv. tokrolig.

Poßenhaftigkeit, s. f. tokroligheet.

Poßenmacher, Poßenreißer, s. m. pußmakare

Poßenspiel, s. n. gyckleri, tokeri.

Poßenspieler, s. m gycklare.

Poßierlich, adj. u. adv. poßerlig, tokrolig, löjelig

Poßierlichkeit, s. f. tokroligheet, löjelighet.

Post, s. m ein Kraut, i. g. L. S. Porsch.

Post, s. m Geldpost; en summa penningar.

Post, s. f. Posten, pl. post, poststjuts, postwagn. posthus, fig. tidning Briefe auf die Post geben; lemna bref på posten. Die Post nehmen; resa med posten. Bei ihm geht alles auf der Post, i. g. L. fig. han gör alt i hast, i brådska. Das war keine gute Post, die er mir brachte, i. g. L. det war ej en god tidning, som jag fick af honom.

Postamt, s. n. postbetjening, posthus.

Postbeamte, Postbediente, s. m. postbetjent.

Postbedienung, s. f. en syßla wid postwäsen.

Postblei, s. n. så mycket bly som på en gång utsmältes i smälthyttan.

Postbothe, s. m. båd som går med posten. it. bresbärare.

Postbuch, s. n. postbok.
Postcomtoir, s. n. postcontor.
Posten, s. m. post, ställe, stånd, syßla. Die Schildwache darf nicht von ihrem Posten gehen; skyltwakten törs icke gå ifrån, ej öfvergifwa sin post. Jeder hat seinen angewiesenen Posten; hwar och en har sitt ställe, där han bör infinna sig, som han bör förswara. Er bekleidet einen ansehnlichen Posten; han har en betydande syßla.
Postfelleisen, s. n. postwäska.
Postgeld, s. n. Postgebühr, s. f. postpenningar.
Posthalter, s. m. den som håller skjuts för allmänna posten.
Posthaus, s. n. posthus, skjutshåll.
Posthorn, s. n. posthorn.
Postjagd, s. f. postjagt.
Postillion, s. m. postiljon.
Postkalesche, s. f. en obetäkt postwagn.
Postkutsche, s. f. en kutskwagn som brukas til postskjuts.
Postkarte, s. f. 1. landkort med förteckning på alla postwägar och poststationer. 2. en lista på alla ankomna och afgående bref, postkarta.
Postknecht, s. m. dräng som skjutsar den farande posten, postiljon.
Postküßen, s. n. en dyna som man brukar på postwagnen at sitta på.
Postmeister, s. m. Postmästare.
Postmeisteramt, s. n. postmästare syßla.
Postordnung, s. f. postordning.
Postpapier, s. n. postpapper.
Postpferd, s. n. posthäst, skjutshäst.
Postrath, s. m. Post-Råd.
Postrecht, s. n. postregal, rättighet at hålla posten, och njuta inkomsterna därutaf.
Postreuter, s. m. postryttare.
Postsäule, s. f. milstolpe.
Postschiff, s. n. Packetboth; packetbot, it. postjagt.
Postschreiber, s. m. Postsecretair; postskrifware, postsecreterare.
Poststation, s. f. skjutshåll, gästgifwaregård, ort där hästarna ombytes.
Poststall, s. m. stall för skjutshästar.
Poststrasse, s. f. postwäg.
Posttag, s. m. postdag.
Posttråger, s. n. Litzenbruder; postdragare, it. brefbärare.
Postverwalter, s. m. postförwaltare, postmästare.
Postwagen, s. m. postwagn.
Postweg, s. m. postwäg.
Postwesen, s. n. postwäsen.
Postzeitung, s. f. posttidning.
Postille, s. f. postilla.
Postillenreuter, i. g. L. s. m. postillryttare.
Postillenschreiber, s. m. den som skrifwer postiller.
Postiren, v. a. postera. Sich postiren; fatta ställning, postera sig.
Postirung, s. f. postering.
Postulat, s. n. hos boktryckare, en så kallade Cornuts förklarande för gesäll. S. Cornut.
Postuliren, v. a. är hos Katholikerna begära at en til Biskop utsedd Person, som intet har alla i den Canoniska lagen erforderliga egenskaper, at blifwa ordentligen wald, likwäl må få et Biskopsdöme. När en sådan med Påfwens tillstädjelse blir Biskop, så säges, at han blifwit Biskop genom: Postulation.
Postuliren, v. n. mit dem Hfw. haben, bei den Buchdruckern; blifwa gesäll.
Potage, s. f. så kallas wißa rätter med soppa uppå, som gemenligen först frambäras på bordet.
Potagenlöffel, s. m. en stor förläggare-sked.
Potagenschüssel, s. f. et stort fat med hög rand på.
Potentat, s. m. Potentaten, pl. et krönt Hufwud, de stora Magterne.
Potentille, s. f. et ört-slägte, Potentilla.
Pott, s. m. Pötte, pl. 1. für ein gewisses irdenes Gefäß; potta, S. Topf. 2 et mått af wätwaror, som håller tre fjerdedelar af et stop, så at fyra Pott hålla 1½ swenske kanna.
Pottasche, s. f. pottaska.
Pottfisch, s. m. eine Art Cachelotte; Physeter Macrocephalus.
Pottkäse, s. m. S. Topfkäse.
Potz, i. g. L. interj. hå, tänk på!
Poußiren, f. W. S. Boßiren.
Präbende, s. f. präbende, S. Pfründe.
Pracher, n. W. s. m. prackare, tiggare, S. Bettler.
Pracherkuchen, s. m. et slags kaka utaf riswet grost bröd, äpplen och smör.
Pracht, s. f. ohne pl. prakt, härlighet, stat, glans, öfwerflöd, yppighet. Hier sahe man den König in aller seiner Pracht; här sågs Konungen i all sin prakt. Viele Pracht zeigen; föra stor stat. Des Mondes stille Pracht; månens tysta glans. Die Pracht des Gebäudes; byggnadens prackt. Die grosse Pracht hat ihn ins

Ver-

Verderben gebracht; för stor stät, yppighet och öfwerflöd, hafwa förorsakat hans fördärf. Eitle falsche Pracht; präl, präng.

Prachtbett, ſ. n. paradeſäng. S. Paradebett.

Prachthimmel, ſ. m. en himmel ſom upprätt.s eller bäres öfwer någon eller något.

Prächtig, adj. u. adv. präktig, härlig, lyſande, grann, yppig, ſtätelig, koſtbar Prächtig leben; lefwa härligt och i öfwerflöd, ſlå ſtort på. Ein prächtiger Hof; et lyſande Hof. Prächtige Meublen; koſtbart husgerad

Prachtkegel, ſ. m. S. Obeliſk.

Prachtliebe, ſ. f. hog för prakt.

Prachtlilie, ſ. f. S Lilie.

Prachtzimmer, ſ. n. paraderum.

Präcipitat, ſ. n. Niederſchlag; fällning, präcipitat.

Prädeſtination, ſ. f. oumgängligt beſtämmande til något, owilkorligt beſlut.

Prädikat, ſ. n. det ſom et ting tilkommer.

Prägen, v. a. geprägt, p. prägla, ſlå mynt, mynta. Ins Herz prägen; prägla i hjertat. Ins Gedächtniß prägen; lägga på minnet. Neue Worte prägen; göra aldeles nya ord.

Prägeiſen, ſ. n. Prägſtempel, Prägeſtock, ſ. m. myntſtämpel.

Präger, ſ. m. den ſom präglar mynt.

Prahlen, v. n. mit dem Hſw haben; präla, ſkryta. Mit fremden Federn prahlen; präla med lånta fjädrar Mit ſeiner hohen Geburt prahlen; ſkryta, berömma ſig af ſin förnäma härkomſt. Mit dem prahlen, was noch einſt geſchehen ſoll; ſkära i wårten.

Prahlen, ſ. n. S Prahlerei

Prahler, ſ. m. Prahlhans, i. g. L. ſkrytare, ſtorſkrytare.

Prahlerei, ſ. f. ſkryt, ſkrytande ord.

Prahleriſch, adj. u. adv. S prahlhaft.

Prahlhaft, adj u. adv. ſkrytſam, prunkande.

Prahlhaftigkeit, ſ. f ſkrytaktighet.

Prahlſallat, ſ. m. ſå kalla trägårdsmåſtare en art hufwudſalat med ſtort hufwud, af åtſkilliga färgor.

Prahlſucht, ſ. f. en ſtor benägenhet til at ſkryta.

Prahm, ſ. m. pråm.

Prahme, i. g. L. ſ. f. humleranka. S. Hopfenranke.

Praktik, ſ. f. practik, utöfning, til åtſkilnad ifrån Theorien Die Baurenpraktik; bonde-practik. Die wälſche Praktik; ſå kallas uti räknekonſten en anwiſning uppå wiſſa fördelar, ſom man kan göra uti räknande

Praktike, ſ. f practiker, ſwek. S. Ränke.

Praktikabel, f. W. adj u. adv görlig

Praktikus, ſ. m. Practikus, ſom har mycken practik, förfarenhet uti rättegångsſaker, uti läkarekonſten, o ſ w

Praktiſch, adj. u. adv. practiſk.

Praktiſiren, i. g. L. v. a. praktiſirt, p. utöfwa, bringa uti utöfning. Das läßt ſich nicht praktiſiren; det låter intet göra ſig. Hinweg praktiſiren; ſkaffa bort med liſt och behändighet. Einem etwas heimlig in die Taſche praktiſiren; ſticka något hemligt i fickan på någon.

Prälat, ſ. m. Prelat.

Prälatur, ſ. f. en Prelats wärdighet och ämbete.

Prall, i. g. L. adj u. adv. härdt utſpänd eller upſtoppad.

Prall, ſ. m. ljud ſom en kropp giſwer ifrån ſig, när den ſtußar tilbaka. it. tilbaka ſtußning.

Prallen, v. n. mit dem Hſw. haben, geprallt, p. giſwa et låte ifrån ſig i det det ſtußar tilbaka.

Prallen, v. n. mit dem Hſw. ſeyn; ſtuſa tilbaka An die Wand prallen; ſtuſa emot wäggen

Prallig, adj u. adv. härdt ſpänd. it. fig. fürſteil. Ein pralliger Fels; et brant fjäll.

Praludiren, f W. ſ. n göra förberedelſen til något, höra förut huru det låter

Prämie, ſ. W. ſ. f. prämium, premier, pl. S Preis.

Prangen, v. n. mit dem Hſw. haben; glänſa, wiſa ſig i ſin ſkrud, ſin prakt, präla, prunka, göra ſtät, ſkryta med ſig Die Thaten der Könige aus dem Waſageſchlecht prangen in der Geſchichte; Waſa-Ättens ſtorwerk lyſa uti tidböckerna. Mit ſeiner Gelehrſamkeit prangen; ſöka at wiſa, ſkryta med ſin lärdom.

Prangen, ſ. n prälande, prunkande.

Pranger, ſ. m. ſkampåle, halsjärn, kåk.

Pranke, ſ. f. brukas i wapenkonſten om lejonets ramar.

Präſent, f. W. ſ. n. ſkänk.

Präſentirteller, ſ. m präſentertalrik.

Praſer, ſ. m. ein Halbedelgeſtein; praſer, Praſius Smaragdin.

Präſident, ſ. m. Preſident.

Präſidiren, v. a. preſidera, föra ordet.

Prärogativ, f. W. ſ. n. förmån. S. Vorrecht.

Prasseln, v. n. mit dem Hfw. haben, geprasselt, p. braka som isen, rulla som åskan, spraka som sprakwed i elden, smattra som haglet.

Prasseln, s. n. Geprassel; brakande, sprakande, smattrande.

Prassen, v. n. mit dem Hfw. haben; slösa, fråßa, lefwa i sus och dus.

Prasser, s. m. slösare, fråßare.

Prätendent, s. m. Pretendent, den som gör anspråk på något.

Predigen, v. a. gepredigt, p. predika, fig. tala, förmana. Ich predige es ihm alle Tage; jag säger det hwar dag åt honom. Laß dein Predigen, i. g. L. lät bli ditt prat, hör up at predika. Die Tugend predigen; alfwarsamligen förmana folket til dygd. Den Gelehrten ist gut predigen; det är godt at predika för de Lärda, för dem som weta en sak förut.

Prediger, s. m. Predikare, Predikant, Präst. Der Prediger Salomons; Salomons predikare-bok.

Predigermönch, s. m. en Dominicaner-munk.

Predigerorden, s. m. Dominicaner-orden. it. prästestånd.

Predigt, s. f. predika. Er hat ihm gestern eine lange Predigt gehalten; han har i går widlöftigt förmanat honom, gifwit honom en lång lexa.

Predigtamt, s. n. prediko-ämbete.

Predigtbuch, s. n. en bok som innehåller predikningar.

Predigtstuhl, s. m. predikstol.

Preis, s. m. pris, köp, wärde, fig. belöning, beröm. Des Preises einig werden; komma öfwerens om priset. Die Sache hat gar keinen Preis für mich; jag säljer det för intet pris i werlden. Um welchen Preis; til hwad köp, huru dyrt? Er muß genug Preis geben; han får nog gifwa köp. Im Preise fallen; falla i wärdet. Preis geben; öfwerlemna åt andra, gifwa til spillo, til stöfling. Sollte ich meinen Freund seiner Rache Preis geben; skulle jag upoffra min wän åt hans hämd? Sich allen Lastern Preis geben; öfwerlemna sig åt alla laster och odygder. Preise austheilen; utdela prämier. Einen Preis auf jemandes Kopf setzen; utlofwa en wiß belöning åt den, som tager någon af daga. Man muß zu seinem Preise sagen; man bör säga til hans beröm. Um den Preis streiten; täfla med hwarannan. Den Preis behalten; winna segern.

Preisaufgabe, s. f. täflingsämne.

Preiscourant, s. m. priscourant, förteckning på wahrs gängbara pris. de hafwa först upkommit i 17de Seculum.

Preisen, v. a. pries, imp. gepriesen, p. prisa, högligen berömma, löfwa, rosa. Gott preisen; prisa Gud. Jeder Krämer preiset seine Waare; hwar krämare rosar sin wara. Einen für glücklich preisen; förklara en för mycket lycklig.

Preisfrage, s. f. prisfråga.

Preisschrift, s. f. prisskrift.

Preiswürdig, adj. u. adv. priswärd, berömwärd.

Preiswürdigkeit, s. f. priswärdighet.

Preiszettel, s. f. S. Preiscourant.

Prelle, s. f. et täcke eller en hud, som hålles styft i alla fyra hörn och sedan hastigt släppes ned och drages up igen, så at det som ligger därpå, stußar därpå up och ned.

Prellen, v. a. u. n. geprellt, p. kasta på et täcke up och ned, som jägare göra ibland med räfwar, stußa tillbaka som en båll, en kula. S. prallen. fig. bedraga någon uppå sina penningar, uti sit hopp, narra honom.

Prellen, s. n. prellande, tilbaka stußande, fig. narrande af folk.

Preller, s. m. et tilbaka stußande slag eller stöt. Einen Preller bekommen, i. g. L. få afslag beledsagadt med en skrapa.

Prellnetz, s. n. hos Jägare, et slags garn hwarpå wildswin kastas up i högden.

Prellschuß, s. m. et kanonskott, hwarwid kulan under en wiß winkel stußar tilbaka, franz. ricochet.

Premierminister, s. m. första Statsminister. Ximenes ist der einzige Premierminister, den die mit ihm lebten als einen Heiligen verehrten, und dem ein Volk, das unter seiner Regierung stand, die Macht zuschrieb, Wunder zu thun; Ximenes är den enda Statsminister, hwilken de samtida wördat som et Helgon, och hwilken folket, som stod unda hans regering, tilskrifwit gåfwan at göra underwärk.

Preße, s. f. präß, glans utaf präßningen, fig. i g. L. betryck. Ein Buch unter die Preße geben; låta trycka en bok. Es unter die Preße nehmen; börja at trycka det. Es ist eben aus der Preße gekommen; det har nyligen blifwit färdigt. Der Buchdrucker hat beständig drei Preßen gehen; boktryckaren har tre präßar ständigt i gång. Das Tuch hat die Preße verloren; tyget har redan förlorat glansen af präßningen.

Nun iſt er ſehr in die Preße; nu är han uti ſtort betryck, han ſitter i klamman.

Preßen, v. a. gepreßt, p. präßa, klämma, trycka, tränga, ſig. plåga. Wir wollen uns genug zuſammen preßen; wi ſkole nog tränga oß ihop. Mein Herz iſt ſo gepreßt; mitt hjerta är ſå beklämdt. Matroſen preßen; präßa matroſer. Schiffe preßen; lägga beſlag på ſkepp, ſom underſtundom ſker i Holland, för at bruka dem til Statens tjenſt. Preßende Geſchäfte; trängande ärender. Die Unterthanen preßen; plåga underſåtarna.

Preßen, ſ. n. präßning, tryckning, trängande, plågande.

Preßbängel, ſ. m. präßwef hos boktryckare.

Preßbank, ſ. f. präßbänk.

Preßbaum, ſ. m. präßbom eller trä.

Preßbrett, ſ. n. präßbräde.

Preßer, ſ. m. präßare.

Preßfalte, ſ. f. im Tuch; en fåll på kläde efter präßen.

Preßfreiheit, ſ. f. präsfrihet.

Preßglanz, ſ. m. glans utaf präßningen.

Preßhaft, i. g. L. adj. u. adv. lytt.

Preßhaſpel, ſ. m. en art windſpel hos pappersmakare.

Preßkaſten, ſ. n. nedre delen af en ſtor präß.

Preßkopf, ſ. m. hos pappersmakare nedre delen af ſkrufwen, hwarigenom präßſtången går. it. präßhufwud, eller kött af ſwin- eller oxhufwud, ſom ſedan benen åro uttagne präßas faſt tilhopa.

Preßſchraube, ſ. f. preßſkruf.

Preßſtange, ſ. f. präßſtång.

Preßthür, ſ. f. ſå kalla klädesmakare de fyrkantiga bråder, ſom läggas emellan de kläden, ſom präßas.

Preßwein, ſ. m. winet ſom andra gången präßas utur drufwor.

Preßzwang, ſ. f. brift på präßfrihet.

Pretzel, ſ. m. kringla. S. Kringel.

Pricke, ſ. f. (Landwirthſchaft); et tekn at det är förbudet at köra på et ſtälle.

Prickeln, i. g. L. v. a. göra flera ſmå ſtyng. Es prickelt in der Haut; det kliar i huden.

Prieſter, ſ. m. Prieſter, pl. Präſt, Präſtman.

Prieſteramt, ſ. n. präſt-ämbete.

Prieſterehe, ſ. f. de andeligas ägtenſkap.

Prieſtergebühr, ſ. f. präſt-rättigheter.

Prieſterhof, ſ. m. präſtgård.

Prieſterhut, ſ. m. präſthatt.

Prieſterin, ſ. f. präſt-huſtru.

Prieſterkappe, ſ. f. präſtkappa.

Prieſterkragen, ſ. m. präſtkrage.

Prieſterlich, adj. u. adv. präſterlig.

Prieſterorden, ſ. m. Präſtſtånd.

Prieſterrok, ſ. m. präſtkoft.

Prieſterſchaft, ſ. f. Präſterſkap.

Prieſterſtand, ſ. m. Präſtſtånd.

Prieſterthum, ſ. n. präſtämbete eller wärdighet.

Prieſterwahl, ſ. f. präſtwal.

Prieſterweihe, ſ. f. präſtwigning.

Prieſterwürde, ſ. f. präſtwärdighet.

Primaner, ſ. m. en ſkolgåße, på några orter i den yppersta, på andra i den nederſta claßen i ſkolan.

Primas, ſ. m. Primas, den förſte och förnämſte Biſkoven i et Rike, ſom t. E. i Tyſkland Archibiſkopen i Salzburg, i Polen Archibiſkopen i Gneſen.

Primat, ſ. n. en ſådan Archibiſkops ſtälle, ämbete, och wärdighet.

Primel, ſ. f. orlägg, gulhwiſwa, Primula veris.

Principal, ſ. m. ſå kalla köpmansbetjenter ſina Herrar. it. et wißt orgregiſter.

Prinz, ſ. m. Prinzen, pl. Prins.

Prinzenfarbe, i. g. L. ſ. f. guldgul färg.

Prinzeßin, ſ. f. Prinzeßinnen, pl. Prinſeßa.

Prinzeßinſteuer, ſ. f. S. Fräuleinſteuer.

Prinzmetall, ſ. n. Prins Roberts metall, S. unter Metall.

Prior, ſ. m. Prior, föreſtändare i et kloſter.

Priorat, ſ. n. en Priors ſtälle, ämbete, wärdighet.

Priorin, ſ. f. Föreſtänderſka uti et kloſter.

Priſe, ſ. f. pris, ſom en pris ſnus. it. et upbragt fartyg. Etwas für eine gute Priſe erklären; förklara ſkepp och gods för god pris.

Pritſche, ſ. f. klappträd, et ſtycke träd at klappa med, bakſäte på en ſläda, bänk hwarpå ſoldaterne ſofwa uti wakttkammaren, twättbrygga, it. et ſlags engelſka helt jämna ſadlar. Die Pritſche bekommen; få prygel på låren.

Pritſchen, i. g. L. v. a. ſlå med klappträd, ſlå, tuckta någon med ſtryck, gifwa ſtut.

Pritſchmeiſter, ſ. m. pickelhäring. Fordom kallades ſå ocksa wiſſa löjeliga versmakare.

Privat, i ſammanſättningar, betyder ſå mycket ſom det, hwilket ej är allmänt, ſom är enſkildt.

Privatbeichte, ſ. f. ſkrift, ſom hwar och en Perſon eller Familie gör för ſig allena til präſten.

Privatbeſchwerde, ſ. f. enſkildt beſwär.

Privaterzieher, ſ. m. Informator.

Privatgottesdienſt, ſ. m. privat-Gudstjenſt.
Privatleben, ſ. n. lefnad utan allmänna ſyſſlor.
Privatleute, ſ. pl. S. Privatperſon.
Privatnutzen, ſ. m. egen fördel.
Privatperſon, ſ. f. en privat, enſkild perſon, en perſon ſom lefwer utan ämbete
Privatſtunde, ſ. f en ſtund utſedd til någon wiß perſons enſkilda underwisning.
Privatwirthſchaft, ſ. f. enſkild hushållning.
Privilegiren, i. g. L. v. a. gifwa privilegium på.
Privilegium, ſ W. ſ. n. privilegium, ſärſkild frihet ſom lemnas åt någon, frihetsbref.
Probat, i. q. L. adj. u. adv. det ſom är beprófwadt, ſom träffar in, håller prof.
Probe, ſ. f. Proben, pl. prof, proflapp, bewis, förſök. Die Probe halten; hålla prof, färgen. Eine Probe Laken; en proflapp af kläde. Das iſt eine neue Probe ſeiner Geſchicklichkeit; det är et nytt prof eller bewis af hans fickligher. Wir wollen noch eine Probe machen; wi ſkole ännu göra et förſök. Probe einer Münze; förſök af et mynts rätta ſkrot och korn Die Probe in der Rechenkunſt; proba uti räknekonſten.
Probeblatt, ſ. n. förſta aftryk af et koppariſtycke, til prof däraf.
Probebogen, ſ. m. prof-ark.
Probegold, Probeſilber, ſ. n. guld, ſilfwer af rigtigt ſkrot och korn, ſåſom det bör wara på en ort
Probejagen, ſ. n. en jagt ſom anſtälles til at bewiſa ſin eller utröna en annans fickligher i jagt.
Probejahr, ſ. n. profår.
Probemaß, ſ. n. et juſteradt, krönt mått och wigt.
Proben, i. g. L. v. a. förſöka, ſmaka på.
Probepredigt, ſ. f. profpredikan.
Probſtein, ſ. m. S. Probierſtein.
Probeſtück, ſ. n. profſtycke.
Probezeit, ſ. f. prófwo-tid. Noch iſt meine Probezeit nicht vorbei, ich bin noch nicht reif zur Ewigkeit, bald aber wird die Zeit meiner Ruhe kommen; min prófwotid är ännu ej all, och jag ej ännu mogen för ewigheten, men ſnart warder dock hwilostunden infalla.
Probieren, i. g. L. ſ. a. probiert, p. probera, profwa, prófwa, ſätta på prof, förſöka. Geld, Silber, Pulver probieren; probera guld, ſilfwer, krut. Ein Gewehr probieren; profwa en böſſa. Die Speiſe probieren; ſmaka på maten. Jemandes Geduld probieren; prófwa ens tålamod. Er will probieren ob es geht; han will förſöka om det lyckas för honom.
Probieren, ſ. n. proberande, profwande, prófwande.
Probiercapelle, ſ. f. capell, Capella, Cineritium minus.
Probierer, ſ. m. proberare, it. profware, ſom winprofware.
Probiereſſe, ſ. f. proberáſſa, Focus docimaſticus.
Probiergehäuſe, ſ. n. foder omkring en proberwigt.
Probiergewicht, ſ. n. proberwigt.
Probierhammer, ſ. m en hammare at ſlå ſmå malmſtycken ſönder med, til at anſtälla prof därmed.
Probierkunſt, ſ. f. proberkonſt.
Probierlöffel, ſ. m. proberſked.
Probiermehl, ſ. n. im Hüttenbau; en til et helt fint mjöl ſtött malm- eller bergart, til at anſtälla prof med.
Probiernadel, ſ. f. probernål.
Probierofen, ſ. m. proberugn, prófugn.
Probierplatte, ſ. f. en mäßingsſkifwa ſom tennqjutare bruka i ſtälle för proberſten.
Probierſchale, ſ. f. profkopp.
Probierſcherben, ſ. m Probiernäpfchen, ſ. n. ſkärfwlor, Teſtulae, patina vitrificatoria.
Probierſtange, ſ. f. proberſtång, hwarpå proberwagen hänger.
Probierſtein, ſ. m. proberſten.
Probiertiegel, ſ. m. proberdigel.
Probierwage, ſ. f. profwåg.
Probierzange, ſ. f. därmed kan förſtås åtſkilliga tänger, ſom brukas wid chemiſka operationer, ſom digel- ſkärfwel- capell- knip- och korntänger.
Problem ſ. n. en ſats, ſom än är owiß, en fråga ſom intet än är uplöſt.
Problematiſch, adj. u. adv. owiß, oafgjord, oſäker.
Probſt, ſ. m Pröbſte, pl. Probſt, Proſt.
Probſtei, ſ. f. probſteri.
Pröbſtin, ſ. f Probſtinna.
Proceß, ſ. m S. Prozeß.
Proceßion, ſ. f proceß. omgång.
Proceßionsweiſe, adv proceßionswis.
Procurator, ſ. m. Procurator ombudsman.
Produkt, ſ. n. 1. für: Erzeugniß eines Landes; en Landsproduct, afkástning, alſter. 2. Facit uti räknekonſten. it. ſ. m. et ſlags ſtraf uti ſkolar, risbadſtuga. ſkolſtut.
Profan, ſ. W. adj. u. adv 1 en ſom intet är en medlem utaf et wißt ſällſkap, ſom har

wißa

wißa hemligheter, en oheligad. 2. werldslig. 3. gudlös. Recht profan reden; tala gudlöst.
Profanscribent, s. m. werldslig Scribent.
Profaniren, i. g. L. v. a. ohelga, göra allman, gifwa åt en owärdig, kundgöra för obehöriga eller för oförständigt folk.
Profeß, s. W. s. f. ohne pl. Klosterlöftets aflägning.
Profeßhaus, s. n. Jesuiterkloster.
Profeßion, s. W. s. f. 1. näring, lefnadssätt. Profeßion wovon machen; idka som en näring, göra profeßion af. 2. et läroämbete på Universitäter, S. Profeßur. 3. en andelig ordens antagande, löftes görande. Profeßion thun; göra Klosterlöfte.
Profeßor, s. m. Profeßor.
Profeßur, s. f. et offentligt läroämbete wid Universitäter, et Profeßors ställe.
Profil, s. n. der Durchschnitt; en upritning af en byggning, såsom den skulle synas, om muren eller wäggen på ena sidan wore borttagen, profil.
Profit, i. g. L. s. m. tilfällig winst, nytta, gagn.
Profitiren, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben; winna, hafwa nytta, göra sig til gagns, tiltaga som i studierna.
Profoß, s. W. s. m. profoß.
Prognosticiren, i. g. L. v. a. säga något förut.
Projekt, s. n. förslag, förslager.
Projektmacher, s. m. förslagsmakare.
Promoviren, v. a. blifwa Magister, Doctor, antaga en af de akademiska graderna.
Prophet, s. m. Propheten, pl. Prophet, en som förkunnar tilkommande ting.
Prophetin, s. f. Prophetißa.
Prophetisch, adj. u. adv. prophetisk.
Prophezeien, v. a. 1. prophetera. 2. spå.
Prophezeiung, s. f. prophetia, prophetering, tilkommande tings förkunnande.
Propst, s. m. S. Probst.
Proportion, s. f. proportion, mån. S. Verhältniß.
Proportionirt, adj. u. adv. proportionerlig.
Prose, s. f. obundet tal eller stil, som intet är vers, prosa.
Prosaisch, adj. u. adv. uti obunden stil.
Proselit, s. m. en nyomwänder.
Prosodie, s. f. lära om stafwelsernas långsamare eller kortare uttal.
Prospekt, s. W. s. m. utsickt. S. Aussicht.
Protest, s. m. protest.
Protestant, s. m. Protestant.
Protestantisch, adj. u. adv. protestantisk.
Protestation, s. f. mißnöjes förklarande, skriftlig eller muntlig förklaring emot något olagligt, hwarwid man förwarar sig sin rätt.
Protestiren, v. n. mit dem Hfw. haben; protestera, förwara sin rätt genom mißnöjes förklarande. Einen Wechsel protestiren; neka at betala en wäxel.
Protokoll, s. n. protocoll.
Protokolliren, v. a. protocollera.
Protokollist, s. m. Protocollist.
Protzwagen, s. m. Geschützkunst; kanonernas föreställare, en axel med twå hjul hwarpå kanonerne med sina laveter fästas genom en stor och stark järnbult, som kallas: Protznagel.
Protzkette, s. f. kedja hwarmed kanonerne fästas på sina föreställare.
Proviant, s. m. proviant, lifsmedel.
Proviantfuhre, s. f. proviant-körsel, it. en hop proviantwagnar.
Proviantthaus, s. m. provianthus, proviantmagasin.
Proviantlieferung, s. f. proviant-leferering.
Proviantmeister, s. m. proviantmästare.
Proviantschiff, s. n. proviantskepp.
Proviantverwalter, s. m. proviantcommissarius.
Proviantwagen, s. m. proviantwagn.
Proviantwesen, s. n. proviantwäsen.
Proviantiren, v. a. förproviantera, förse med proviant.
Provinz, s. f. Provinzen, pl. Provins, Landskap i et Rike.
Provinzial, adj. u. adv. provincial, som t. E. Provincial-Medicus, Provincial-Schäfare, o. d. m.
Provinzrose, s. f. provinsros.
Provision, s. f. förråd som behöfwes, lifsunderhåll, lifsmedel. it. wißa procent, som en Köpman, en Commissarius får för sitt beswär med wäxlar eller commißioner.
Provisor, s. m. 1. en syßleman wid skolars och kyrkors nödtorfter och inkomster. 2. första gesällen hos apothekare, som har upsikten öfwer apotheket.
Prozeß, s. m. proceß, rättegång, rättegångssak. Einen in einen Prozeß verwickeln; föra någon i rättegång. Er hat ihm einen Prozeß an den Hals geworfen, i. g. L. han har börjat en rättegång med honom. Mit jemand einen Prozeß anfangen; anställa käromål emot någon, stämma honom för rätten. Der Prozeß steht zum Schluß;

det wäntas utslag eller slut uti rättegångssaken Einem den Prozeß machen; sätta en under ransakning. Ein magerer Vergleich ist besser als ein fetter Prozeß; en mager förlikning as bättre än en fet proceß Der Prozeß liegt; rättegången hwilar. Ein peinlicher Prozeß; en pinlig ransakning.

Prozeßiren, v. n. mit dem Hfw. haben; gå til rätta, utföra saken wid domstolen.

Prozeßkosten, f. pl. rättegångs kostnad.

Prozeßkrämer, s. m. den som älskar processer, som brukar konster uti rättegångssaker för at uppehålla dem.

Prozeßmäßig, adj. u. adv. som brukligt är uti rättegångssaker.

Prozeßordnung, s. f. förordning angående rättegångssaker.

Prozeßsache, s. f. rättegångsmål, rättegångssak.

Prozeßwesen, s. f. inrättning angående rättegånger.

Prudel, s. m. S Brudel.

Prufen, v. a. geprüft, p. pröfwa, bepröfwa, undersöka, ransaka. Ich habe alle Gründe und Gegengründe geprüft; jag har noga pröfwad alla skäl som äro mot och med. Sein Gewissen prüfen; ransaka sitt samwete. Einen Freund prüfen; bepröfwa en wän. Den Wein prüfen; profwa winet Einen prüfen für: examiniren; sätta någons skicklighet på prof.

Prüfestein, s. m. S. Probierstein.

Prüfung, s. f. pröfning, undersökning, ransakning. it. i Theologien; korß och olyckor som Gud pålägger någon.

Prüfungszeit, s. f. pröfwotid.

Prügel, s m. Prügel, pl. 1. käpp, påk. 2. käppslång, stryk. Eine Tracht Prügel, Prügelsuppe, n. R. en kok stryk, en hop käppslångar.

Prugeln, v. a. geprügelt, p. basa, slå, gifwa käppslångar.

Prunelle, s. f. Brunelle, 1. eine Pflanze, Antonikraut, Gottheil; Prunella vulgaris. 2. et slags plommon, Pruneola Prunella.

Prunk, s. m. prål, präng, glans, stryt.

Prunken, v. a. prunka, S. prangen.

Prunklos, adj. u. adv. utan präng.

Prunkstube, s. f. gåstrum.

Psalm, s. m. psalm, andelig wisa.

Psalmbuch, s. n psalmbok.

Psalmendichter, Psalmist, s. m. Psalmist, författare til de bibliska psalmer.

Psalter, s. m. psaltare, 1. et fordom brukligt musikaliskt instrument, Ps 33, 2. 2. psalmbok. 3. mångfäll, S. Magen.

Psillienkraut, s. n. loppfrögräs, S Flöhsamen.

Ptisane, s. W. s. f. korndryck, S. Gerstentrank.

Publicum, s. n. allmänhet, det allmänna, åskådare, tilhörare, läsare.

Pud, s. n. en wigt i Rußland, som swarar emot 1 Lispf. 18½ marker swensk victualiewigt.

Pudding, s. m. puding.

Puddingstein, s. m. pudingsten, W. Breccia silicea.

Puckel, s. m. S. Buckel.

Pudel, Pudelhund, s m. en art raggiga hundar. it. i. g. L. et fel, et förseende

Pudelkopf, s. m. krusigt hår i nacken hos Fruentimmer.

Pudelmütze, s. f. en mößa utaf krusiga lambskinn.

Pudelnärrisch, i. g. L. adj u. adv. tokrolig.

Puder, s. m. puder, hårpuder.

Puderbeutel, s. m puderpung.

Puderhemd, s. n. Pudermantel, s. m. puderskjorta.

Puderkrämer, s. m. den som handlar med puder.

Pudern, v. a gepudert, p. pudra.

Puderpüster, s. m. puderpust.

Puderqwast, s m. puderqwast.

Puderschachtel, s. f. puderask eller dosa.

Puderzucker, s m pudersocker

Puff, s m Püffe, pl. puff, stuff, stöt, slång. Da wird es Püffe setzen, i. g. L. där låter wanka dryga slångar. Er kan einen guten Puff vertragen; han kan härda ut en stöt, han har en mycket stark hälsa.

Puffbohne, s. f. et slags stora bönor, vicia faba.

Puffen, v. n. mit dem Hfw. haben, gepufft, p puffa, störa, stuffa. Es pufft, n. R. det låter höra sig, det är anseniigt.

Puffert, s. m. Sackpistole, Terzerol; puffert.

Pulpet, s. n. S. Pult.

Puls, s. m bei den Aerzten; puls. Der Puls hört auf zu schlagen; pulsen afstadnar. Hos fiskare kallas puls, en lång stång som brukas wid skottnätt för at stränima fiskarna däruti Hos klockringare, ringningar. hwaremellan altid et litet uppehåll sker. Drei Pulse läuten; ringa tre ringningar.

Pulsader, s. f. pulsåder.

Pulsadergeschwulst, ſ. m. pulsåderſchwulnad, Anevrisma.
Pulsant, i. g. L. ſ. m. ringare i klockan.
Pulspflaſter, ſ. n. et plåſter ſom lägges öfwer pulſen.
Pulsſchlag, ſ. m. pulsſlag.
Pult, ſ. m. pulpet, bokbräde, bokſtol.
Pultdach, Taſchendach, ſ. n. et tak, ſom endaſt ſluttar åt en ſida.
Pulver, ſ. n. pulwer Pulver, Schießpulver; krut. Er hat gewiß das Pulver nicht erfunden; han är i ſanning icke mycket klyftig. Er hat noch nicht viel Pulver gerochen; han är icke wand wid krigslefnad, han har än intet mycket förſökt ſig i werlden Keinen Schuß Pulver werth ſeyn; ej wara det ringeſta wärd
Pülverlein, ſ. n. et litet pulwer Einem ein Pülverlein beibringen, für: Gift; gifwa någon et dödspulwer, förgift.
Pulverbüchſe, ſ. f pulwerdoſa.
Pulverdampf, ſ. m. krutrök.
Pulverfäßchen, ſ. n. krutkagge.
Pulverflaſche, ſ. f. pulwerflaſka.
Pulverhaus, ſ. n kruthus.
Pulverhorn, ſ. n. kruthorn.
Pulverkammer, ſ. f. krutkammare.
Pulverkarren, ſ. m. S Pulverwagen.
Pulverkorn, ſ. m. krutkorn.
Pulvermagazin, ſ. n. kruthwalf.
Pulvermaaß, ſ. n. Pulverladung, ſ. f. krutmått
Pulvermühle, ſ. f. krutbruk, krutqwarn
Pulvermüller, ſ. m mäſtare wid krutbruket.
Pulvern, v a. pulveriſiren; pulwerisera, göra til pulwer
Pulverprobe, ſ. f. et werktyg at probera krut med.
Pulverſack, ſ. m krutſäck.
Pulverſatz, ſ m krutſats.
Pulverſchaufel, ſ. f. krut-ſkofwel til at ladda et rycke med.
Pulverſcheu, adj u adv. ſom ej tål krutröken, ſom är rädd för fiendens eld.
Pulverthurm, ſ m kruttorn
Pulvertonne, ſ. f kruttunna.
Pulverwurſt, ſ. f. löpeld til at påtända krutet med.
Pumpe, ſ. f. pump, ſom luftpump, wattenpump, ſkeppspump Einen unter die Pumpe kriegen, u. R blöta någon alt igenom.
Pumpen, v. a. pumpa.
Pumpen, ſ. n. pumpning
Pumpenbohrer, ſ. m. 1. bor at borra utur pumpſtocken med, 2. pumpmakare.
Pumpendeckel, Sauger, ſ. m ventil ſom öpnar och ſlutar ſig til i en pump
Pumpengeſenk, ſ. n en lodrätt grufwa för en pump uti bergwerk, ſom är bort en eller et par ſtegar djup. Är hon djupare, ſå at flera pumpar ſtå öfwer hwaraudra, ſå kallas det: Pumpenſchacht.
Pumpenkaſten, ſ m. pumpkar.
Pumpenmacher, ſ. m. pumpmakare.
Pumpenröhre, ſ. f. rör hwaruti den delen af pumpen går, ſom drar watnet, pumpſtock.
Pumpenſchuh, ſ. m pumpläder.
Pumpenſchwengel, ſ. m. pumpſwängel.
Pumpenſtange, ſ. f. pumpſtång, pumpſtake.
Pumpenſtock, ſ. m. pumpſtock.
Pumpenwerk, ſ. n. ſugwerk, pumpwerk.
Pumpenzug, ſ. m. pumpläder, S. Pumpendeckel
Pumpernickel, ſ. n ſå kallas uti Weſtphalen en art ſwart groft bröd.
Pumphoſen, ſ. pl. wida byxor.
Pumpkäule, ſ f. bei den Weißgerbern; träklubba hwarmed ſkinnen walkas.
Punkt, ſ. m. punkt, pricka, ögonblick, mål, artikel, omſtändighet, begrep. Ein ſehr harter Punkt zu berühren; en ſwår punkt at röra wid. Er richtet alles auf dem Punkt aus; han uträtter alt til punkt och pricka Auf den Punkt kommen; komma noga på utſatt tid, it. röra wid en wiß ſak Der Punkt iſt noch ſtreitig; om den ſaken haſwa de än intet kommit öfwerens. Was dieſen Punkt betrift; hwad denna omſtändigheten angår. Hauptpunkt; hufwudmål. Glaubenspunkt; trosartikel Wenn es auf den Punkt der Ehre ankommt; når det angår heder och åra. Er war auf den Punkt, wegzugehen; han war i begrep at gå bort.
Pünktchen, ſ. n. en liten punkt eller prick. Die Erde iſt nur ein Pünktchen gegen den unermeßlichen Raum des Himmels; jordklotet är endaſt et ſandkorn i jämförelſe med himlarnas omåteliga rymder
Punktiren, v. a. punktera, pricka, ſpå med punkter.
Punktierkunſt, ſ f. punkter-konſt.
Punktierrad, ſ. n. punkter-hjul, ſom brukas på ſamma ſätt ſom raſtral.
Pünktlich, adj. u. adv. fig. på punkten, noga, laggrann, granräknad. Er fand ſich pünktlich ein; han war där på punkten. Es trift pünktlich zu; det ſwarar til pricka där emot. Sehr pünktlich ſeyn; wara laggrann,

laggrann, nogräknad, göra alt på sin bestämda tid.
Pünktlichkeit, f. f. laggrannhet, noghet.
Punktuel, adj. u. adv. S. pünktlich.
Punktweise, adv. punktwis, punkt för punkt.
Punsch, f. m. punsch.
Punzen, f. m. en guldsmed-stämpel, hwarmed et stycke på ena sidan slås iholigt och på den andra uphöjdt, et wärktyg til drifwet arbete.
Pupill, f. m. en omyndig, som står under någons förmynderskap.
Pupillencollegium, f. n. et Collegium som har öfwerupsigten öfwer förmyndare och förmundskapssaker uti et land.
Puppe, f. f. puppa, docka, gyckeldocka. Die Puppe der Insekten; linding. Das Auskriechen derselben aus der Puppe; deras utkläckning utur sina puppor.
Püppchen, f. n. en liten docka, fig. et litet wackert sött barn. Mein Püppchen; min lilla söta!
Puppen, v. n. mit dem Hfw. haben; göra dockor.
Puppenförmig, adj. u. adv. lik dockor.
Puppenkram, f. m. Puppenbude, f. f. Puppenwerk, f. n. docke-bod eller spel med dockor.
Puppenkrämer, f. m. Puppenmacher, f. m. den som handlar med dockor.
Puppenspiel, f. n. dockleck, marionetlek, barnlek.
Puppenspieler, f. m. marionetspelare.
Puppenstand, f. m. eines Insekts; tilstånd då en insect är uti sin linding.
Puppenwerk, f. n. dockleck, dockspel, barnlek, ringa ting, små saker.
Puppenzeug, f. n. dockkläder.
Pur, i. g. L. adj. u. adv. rent, oblandad, massiv.
Purganz, f. f. purgermedel, afförande medel, afföring.
Purgiren, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben; purgera, afföra. Sich mit einem Eid purgiren, g. R. wärja sig med ed. S. reinigen.
Purgierflachs, f. n. willhör, Linum Catharticum.
Purgierkirsche, f. f. Rhamnus alpinus. it. Lonicera alpigena.
Purgierkörner, f. pl. frö af Croton Tiglium.
Purgierkraut, f. n. Convolvulus Scammonia.
Purgierlein, f. n. S. Purgierflachs.
Purgiermittel, f. n. afförande, afledande medel.
Purgiernuß, f. f. fruckt af Jatropha, ficus infernalis.
Purgierpillen, f. pl. afförande piller.
Purgierpulver, f. n. afförande pulwer.
Purgiersaft, f. m. et slags harts af Convolv. Scammonia.
Purgiertrank, f. m. afförande dryck.
Purgierwinde, f. f. S. Purgierkraut.
Purpur, f. m. Purpur, purpurfärg, purpurmantel. Der Königliche Purpur; Konungslig prakt och höghet. Der Cardinalspurpur; Cardinalshatt.
Purpurameise, f. f. Formica haematides.
Purpurbär, f. m. en art nattfly, Phalaena purpurea.
Purpurbrachsen, f. m. en fisk af målare slägte, Sparus Synagris.
Purpurdroßel, f. f. en art guling, Oriolus Phoenicius.
Purpurfink, f. m. en art sparf, Fringilla Maja.
Purpurfarbe, f. f. purpurfärg.
Purpurfarben, Purpurfärbig, adj. u. adv. purpurfärgad.
Purpurgewand, f. n. purpurklädning.
Purpurhut, f. m. Cardinalshatt.
Purpurkleid, f. n. purpurklädning.
Purpurkoralline, f. f. en art sjömoßa, Sertularia purpurea.
Purpurlippen, f. pl. röda läppar.
Purpurmantel, f. m. purpurmantel.
Purpurmaulwurf, f. m. en art mulwadd, Talpa virginea.
Purpurn, Purpurroth, adj. u. adv. purpurröd.
Purpurnatter, f. f. en art huggorm, Coluber Tyria.
Purpurreiher, f. m. en art häger, Ardea purpureus.
Purpurröthe, f. f. purpurfärg.
Purpurschnecke, f. f. purpursnäcka, Murex.
Purpurschwalbe, f. f. en art swala, Hirundo purpurea.
Purpurvogel, f. m. en art trast, Turdus purpureus.
Purpurwangen, f. pl. röda kinder.
Purrhafer, f. m. S. unter Hafer.
Pürsch, Pürsche, f. f. skjutande med lod, jagt, jagträttighet, jagtpark.
Pürschbezirk, f. m. en fri jagtpark.
Pürschen, v. a. skjuta på hög wildt med lod.
Pürschgeld, f. n. S. Schießgeld.
Pürschgerechtigkeit, f. f. rättighet at skjuta i en fri jagtpark.
Pürschhund, f. m. Schweißhund; en art jagthund, som förföljer det sårade wildtet och tager fatt det.

Pürschpulver, ſ. n. fint krut til räffel-bößor.
Pürschrohr, ſ. n. räffelböſſa.
Pürschwagen, ſ. m. wagn hwarpå det fälda wildtet föres.
Puterhahn, i. g. L. ſ. m. kalkontupp.
Putz, ſ. m. ohne pl. grannlåt, prydnad, zirat.
Putzen, v. a. geputzt, p. göra ren, renſa, taga af, putſa, utzira, ſmycka, pryda. Das Licht putzen; taga af ljuſet. Den Bart putzen; raka ſkägget. Die Naſe putzen, n. R ſnyta ſig. Das Gewehr putzen; ſkura gewäret. Die Bäume putzen; uthugga de torra, de öfwerflödiga grenarna utaf träd. Jemanden putzen, n. R. giſwa någon en ſkrapa, illa undſägna honom. Der Feind iſt rechtſchaffen geputzt worden, i. g. L. fjenden har fått ſtryk. Heute biſt du ſehr geputzt; i dag är du mycket grann kläd. Ein geputztes Frauenzimmer; et upputſadt Fruentimmer. Eine geputzte Braut; en brud i ſin ſrud.
Putzig, n. W. S. poßierlich.
Putzmeſſer, i. g L. ſ. n. rakknif.
Putzmacher, ſ. m. Putzmacherin, ſ. f. ſom gör grannlåt för Fruentimmer.
Putzſcheere, i. g. L. ſ. f. ljuſſax S. Lichtſcheere. Bei den Pferden; putsſax.
Putznarr, n. W. ſ. m. den ſom älſkar för mycket grannlåt och at putſa ſig.
Putztiſch, ſ. m. nattduksbord
Putzwerk, ſ. n. grannlåt och alt hwad ſom därtil hörer.
Putzzimmer, ſ. n. et litet nätt rum, ſom Fruentimmers nattducksbord ſtår uti. it. det wakreſta rum uti et hus.
Pyramide, ſ. f. pyramide.
Pyrole, ſ. f. Coracias Oriolus.

Q.

Quaal, ſ. f. S. Qual.
Quabbe, ſ. f. S. Quappe.
Quäbbe, ſ. f. et ſumpigt gräslupet ſtälle ſom gungar, när man går därpå, kälſig, källſpräng
Quabbeln, v. n. mit dem Hfw. haben; ſlinka, wara ſlak, darra likſom af för mycket fetma eller af en ſwällande fucktighet.
Quabbeligt, n. W. adj. u. adv. qwabbligſlak. ſlinkande af fetma eller fucktighet.
Quabbig. adj u. adv darrande af fetma, gungande ſom en moße, qwabbig
Quackelei, ſ. f. qwackel.
Quackeln, n. W. v. n. mit dem Hfw. haben; qwackla, wara oſtadig och lättſinig i ſitt tal, ſina beſlut och gerningar.
Quackſalber, ſ. m. qwackſalfware, en oförfaren läkare, ſom likwäl altid ſöker at anbringa ſin tjenſt.
Quackſalberei, ſ. f. qwackſalfwerі.
Quackſalbern, v. n. mit dem Hfw. haben; bruka oägta och origtiga läkemedel.
Quader, Quaderſtein, ſ. m. Quaderſtück, ſ. n. Werkſtück; en fyrkantig huggen ſten, qwaderſten.
Quadrant, ſ. m. qwadrant, fjerde delen af en zirkel.
Quadrat, ſ. n. qwadrat, fyrkant.
Quadräte, Quadrätchen, ſ. pl. bei den Buchdruckern; mellanrum, ſmå metallqwadrater, hwarmed de ſtällen upfyllas, ſom ſkola bliſwa hwita på et tryckt ark.
Quadratelle, ſ. f qwadrat-aln.
Quadratfuß, ſ. m. qwadrat-fot.
Quadratmaß, ſ. n. qwadrat-mått.
Quadratmeile, ſ. f qwadrat-mil.
Quadratperrücke, ſ. f. en ſtor qwadrat perruk.
Quadratruthe, ſ. f Flächenruthe, Kreuzruthe, bei den Werkleuten; tio til tolf fot i qwadrat. S. Ruthe.
Quadratſchein, ſ. m. (Aſtronomie), gevierte Schein; twå planeters afſtånd 90 grad ifrån hwarannan.
Quadratſchuh, ſ. m. S. Quadratfuß
Quadratſtein, ſ. m. en fyrkantig huggen ſten.
Quadratur, ſ. f. Vierung, (Geometr.); en qwadrats angiſwande, ſom är lik ſå ſtor ſom en annan giſwen figur.
Quadratwurzel, ſ. f. qwadrat-rot.
Quadratzahl, ſ. f. qwadrat-tal.
Quadratzoll, ſ. m. qwadrat-tum.

Quadriren, v. a. quadrirt, p. göra fyrkantig, dela i fyra delar, bringa något til en qwadrat, uti Geometrien, söka qwadratmåttet af något; uti räknekonsten, multiplicera et tal en gång med sig sielft.

Quadrirt, adj. delad i fyra delar, som en sköld, et wapen.

Quadriren, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben; paßa, rima, sticka sig.

Quadrupel, s. n. fyrdubbel, fyra gånger så stor, så mycket.

Quadrupelallianz, s. f. et förbund emellan fyra Magter.

Quakeln, v. n. mit dem Hfw. haben; prata mycket och onyttigt.

Quaken, v. n. mit dem Hfw. haben; låta som grodor, swäka.

Quaken, s. n. grodläte.

Quäken, v. n. mit dem Hfw. haben, p. sqwäka som räfwen och haren.

Quäker, s. m. Qwäker, Qwäkare. it. eine Art Vögel, Berg- Schnee- Winter- Tannen-Fink; norrqwint, Fringilla montifringilla.

Quäkerin, s. f. Qwäkerska.

Quäkerei, s. f. Quäkeri.

Quäkerglaube, s. m. Qwäkernas lära.

Quäkerisch, adj. u. adv. qwäkersk, som kommer öfwerens med qwäkernas lära.

Qual, s. f. Qualen, pl. qwal, pina. Der Qual los werden; slippa qwalet. Er hat seine Qual mit ihm; han släpas med honom. Die Qual des Gewissens; samwetes agg.

Quälen, v. a. gequält, p. qwälja, plåga, agga, ångsla. Sich mit Sorgen qwälen; oroas af ständig sorg och bekymmer. Einen ums Geld qwälen; plåga en om penningar. Er ist ein recht gequälter Mann; han är aldeles öfwerlupen. Lange quälen ist der bittere Tod; långt qwal är wärre än döden. Quälende Gedanken; ångsliga tankar. Es quält mich vor der Brust; det qwäljer, trycker mig för bröstet. Die ewige Qual; helwetet.

Quäler, Quälgeist, i. g. L. s. m. Plågo-ande, en som plågar andra.

Quall, s. m. wattnets upwällande såsom i en källa.

Qualle, s. f. manet, *Retz.* Meduſa.

Quallenboot, s. n. en art måusnäcka, Helix ianthina.

Qualm, s. m. en tjok imme, qwäst, dunst, ånga, os, rök. Der Qualm von einem siedenden Topf; immen af en sjudande gryta. Ein Qualm steigt aus der See; en ånga stiger up utaf sjön. Der Qualm von Kohlen; os. Der Qualm vom Tobackrauchen; tjock tobaksrök.

Qualmbad, s. n. immebad. S. Dampfbad.

Qualmen, v. n. mit dem Hfw. haben; gifwa stark imme, dunst, rök ifrån sig.

Qualmloch, s. n. qwälthål.

Qualmicht, adj. u. adv. qwalmig, dofwarm, S. schwül.

Qualster, n. W. s. m. seg slem som hostas ut, rackel.

Qualstern, n. W. v. n. mit dem Hfw. haben; uthosta, utspotta seg slem, rackla.

Quandel, s. m. Quandelruthe, s. f. hos kolbrännare, midten utaf en kolmila och stången som går lodrätt därigenom.

Quandelbeerbaum, s. m. et slags mispelträd, Meſpilus amelanchier.

Quandelkohlen, s. pl. små kol som äro midt uti milan.

Quändelruthe, s. f. S. Quandel.

Quantsweise, n. Pr. W. adv. für: gewandsweise; likſom, til sken. Etwas quantsweise thun; låtsa göra något.

Quantität, s. W. s. f. myckenhet, storlek. Die Quantität der Silben; stafwelsernas längd eller korthet.

Quantum, s. W. u. i. g. L. s. n. summa, en wiß del. Wie groß ist das Quantum; huru stor är summan? Jeder von uns hat sein Quantum bezahlt; hwar och en af oß har betalt sin del deraf.

Quabbe, s. f. lake, Gadus Lota. S. Aalraupe. Meerqwabbe; hafslake, Gadus Muſtela.

Quarantaine, s. W. s. f. et tal af fyratio, särdeles brukas detta ord om den tid, hwilken de böra ligga stilla på et ställe, som komma ifrån någon smittosam ort, hwilken tid gemenligen warar i 40 dagar, detta kallas också; Contumaz halten.

Quark, s. m. 1. ystad mjölk, sedan waßlan är skild därifrån, hwarutaf dels göres ost, dels säljes den mindre hårdt kramad eller torkad, S. Käsebutter. 2. orenlighet, träck. 3. sak af ringa wärde. Er frägt einen Quark darnach, n. R. han frågar ej det ringesta därefter. Den ganzen Quark verschütten; spilla bort alt sådet, fördärfwa alt genom eget förwällande.

Quarkfaß, s. n. ostkar.

Quarkkäse, s. m. liten ost af komjölk.

Quarkkorb, s. m. ostkorg.

Quarksack, ſ. m. en poſe at ſila igenom hwaßlan ifrån oſten

Quarre, ſ. f. et gråtande barn, en illa låtande Perſon. Die Pfarre mit der Quarre bekommen; få ſyßlan igenom huſtrun, gå Fruentimmers wågen.

Quarren, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben; ſtrika ſom ſmå barn, knorra.

Quart, ſ. n. fjerde del, qwart, et mått af wåtwaror, (der vierte Theil eines Stübchens, einer Kanne, eines Potts). S. Quartier. it. et ſpannmåls-mått på wißa orter om twå en half tunna.

Quartal, ſ. n. et fjerdels år, qwartal. it. lön ſom betales hwart fjerdels år.

Quartalbeſoldung, ſ. f. qwartalslön.

Quartalgeld, ſ. n. Quartalgroſchen, Quartalpfennig, ſ. m. ſkatt ſom betales qwartalswis.

Quartanfieber, ſ. n. fjerdedagsfroßa.

Quartaner, ſ. m. en ſkolgåße uti fjerde claſſen. Uti Polen kallas ſå wißa Troppar, til hwilkas underhåll fjerdedelen af kronogodſen war anſlagen.

Quartant, ſ. m en bok i qwart.

Quartantband, ſ. m. qwartband.

Quarte, ſ. f. fjerdedel utaf et helt, qwart i muſik, i fäcktande, i piketſpel.

Quartier, ſ. n. 1. fjerdedel af et helt, ſåſom utaf en aln, it. blomſterqwarter i en trägård, qwarter eller del af en ſtad. S. Viertel. 2. et mått af flytande waror, ſom är åtſkilligt på åtſkilliga ſtällen, fjerdedelen af ein Stübchen, ein Pott, S. Stübchen. Pott, it. et qwarter, fjerdedelen af et ſtop, fyra jungfrur.

Quartier, ſ. n. für: ein Ort da man ſich aufhält: qwarter. Sie wohnen in einem Quartier; de bo uti ſamma qwarter. Die Winterquartiere beziehen; gå i winterqwarter. fig. im Kriegsweſen: kein Quartier geben; ej gifwa qwarter. Um Quartier bitten; be om lifs förſkoning, gifwa ſig fången. Das Hinterquartier an den Schuhen; bakſtycke på ſkor.

Quartierfrei, adj. u. adv. fri ifrån inqwartering.

Quartierfreiheit, ſ. f. qwarterfrihet.

Quartiergeld, ſ. n. inqwarteringsafgift.

Quartiermeiſter, ſ. m. Quartermåſtare.

Quartierſtand, ſ. m. eines Regiments; et Realments-ſtånd.

Quartierzettel, ſ. m. inqwarterings-ſedel.

Quarz, ſ. m. qwarts, quarzum.

Quarzdruſe, ſ. f. qwartskörtel, druſe.

Quarzicht, adj. u. adv. lik qwarts.

Quarzig, adj. u. adv. qwartsig, ſom innehåller qwarts.

Quarzkriſtall, ſ. m. Bergkriſtall; qwartskryſtall.

Quarzmaſſe, ſ. f. gyttrad qwartsberg af qwartskörtlar, *Wall.* Breccia quarzoſa.

Quarzſand, ſ. m. qwartsſand.

Quas, n. W. ſ. m. in der Redensart: im Quas und Fraß leben; leſwa i ſus och dus.

Quaſen, n. W. v. n. mit dem Hfw. haben; brukas om mat når den liksom förasas.

Quaſſia, ſ. f. rot af qwaßia-träd, Quaſſia.

Quaſt, ſ. m. Quåſte, pl. qwaſt, tofs. Ein Quaſt der Maurer; hwitlimsqwaſt. Die Quåſte an den Schnüren; toſſar på ſnören.

Quatember, ſ. m. qwartal, dag når et qwartal börjas, ſkatt ſom då betales på wißa orter, it. de fyra årliga faſtetider om året i den catholſka Kyrkan på förſta fredagen i hwart qwartal, ſom fordom kallades i Tyſkland: Weihfaſten, Frohnfaſten, Goldfaſten, *Haltaus*, och i Swerige: Tamperdagar, Ymberdagar, *Ihre*, Quatuor Tempora.

Quatembergeld, ſ. n. en afgift ſom wid den tiden betales.

Quatembergericht, ſ. n. Quartalgericht; ting ſom då hålles.

Quatembersteuer, ſ. f. en ſkatt ſom då betales, t. E. i Sachſen af hwar handtering.

Quaterne, ſ. f. hos boktrykare, et häft af fyra i hwarannan lagde trykta ark, ſom alle äro märkte med en och ſamma boktaf.

Quatſchen, n. W. v. n. mit dem Hfw. haben; ſlaſka, plaſka.

Quatſcheln, n. W. v. n. gå ſom en enka, lanka.

Quebbe, ſ. f. S. Quäbbe.

Quecke, ſ. f. ſå kallas ibland af allmogen rötterna af gråsarter, ſom utbreda och förmera ſig mycket uti jorden, men ſärdeles förſtås därmed qwickrot, S. Queckengras.

Queckengras, ſ. n. qwickrot, hwitrot, qwickträga, Triticum repens.

Queckenhaken, ſ. m. et ſlags plog med twå billar at renſa åkern med ifrån qwickroten.

Queckſilber, ſ. m. qwickſilfwer, Mercurius. Verſüßtes Quickſilber; Mercurius dulcis. Aetzendes Queckſilber Sublimat; frätande Sublimat, Mercurius ſublimatus corroſivus, både äro qwickſilfwer förenadt med ſaltſyra, hwarutaf den ſidſta likwäl har mindre qweckſilfwer.

Queckſilbererz, Quickerz, ſ. n. qwickſilfwermalm, Minera Mercurii, Mercurius mineraliſatus.

Queckſilberöl, ſ. n. Oleum Mercurii.
Queckſilberpflaſter, ſ. n. mercurialplåſter, plåſter med qwickſilfwer, Emplaſtrum mercuriale.
Queckteſpe, ſ. f. Bromus inermis *Schreberi*.
Quehle, ſ. f. et långt torkkläde utaf lårft, handduck, handkläde. S. Handtuch.
Quelle, ſ. f. källa, fig. orſak, urſprung. Eine lebendige Quelle; en ſpringkälla. Das war die erſte Quelle ſeines Unglücks; det war förſta uphofwet, orſaken til hans olycka. Die Quelle alles Uebels; urſprunget af alt ondt. Der ganze Bericht iſt aus trüben Quellen geſchöpft; hela berättelſen är hämtad utur oſäkra källor.
Quellader, ſ. f. källåder, ſpringåder.
Quellbrunn, ſ. m. källſpring.
Quellen, v. n. ich quelle, du quellſt, er quillt, praeſ. qwoll, imp. ind. qwälle, imp. conj. gequollen, p. qwill, imp. upwälla, ſpringa utur jorden, fig. tilra fram, framkomma, it. ſwälla. Aus ihrem Auge qwollen ſanfte Thränen; öma tårar tilrade fram utur hennes ögon. Aus Gott quillt Licht und Leben; ifrån Gud härflyta lif och ljus. Das Vergnügen, das aus einem freundſchaftlichen Umgang quillt; nöjet ſom en wäns omgånge alſtrar. Trockne Fiſche qwellen im Waſſer; blötfiſken ſwäller i wattnet.
Quellgrund, ſ. m. källſog.
Quellreich, adj. u. adv. rik på källor.
Quellſand, ſ. m. driffand. S. Treibſand.
Quellſemſe, ſ. f. nålſåf, Scirpus acicularis.
Quellwaſſer, ſ. n. källwatten.
Quendel, ſ. m. Feldpolei, Feldthymian, Hühnerkohl, Saturei; backtimian, Thymus ſerpillum. Römiſche oder welſche Quendel, S. Thymian.
Quent, Quentchen, ſ. n. Quentin; qwintin, fjerdedel af et lod.
Quer, adj. u. adv. twår, twärt, twärs. Einer queren Hand, einen Querfinger breit; en twärhand, en twärfinger bred. Er wohnt quer über die Gaſſe; han bor twärt öfwer gatan. Quer Feld einkommen; fara twärs öfwer åkern, fig. förwändt föreſtälla en ſak. Mit dem Balken quer ins Haus wollen; köra hufwudet i wäggen. Quer über; twärt emot, midt emot.
Querart, ſ. f. tälgyra.
Querbalken, ſ. m. twärbjelke.
Querband, ſ. m. twärband, t. E. til öpningar på tak, hwarigenom ſkorſtenar ſkola föras.
Querbank, ſ. f. twärbänk.
Querbaum, ſ. m. twärbom wid en port.
Querbrett, ſ. n. twärbräde. it. twärträd wid plogſtjerten, twärſlå wid änden på ſkaklarna för en wagn.
Querbügel, ſ. m. twärbögel på et wärjefäſte.
Querdach, ſ. n. taket i bållhuſet hwaremot bållarne ſtudſa tilbaka.
Querder, ſ. m. kleine Neunaugen; lin-ål, Petromyzon branchiolis.
Quere, ſ. f. bredd i motſats af längden, twåran, twärſida. In die Länge und die Quere; i längden och bredden, ifrån alla kanter, längt, wydlyftigt nog. In die Quere pflügen; twära åkern. In die Quere angreifen; taga på twåran. In der Quere reiten; rida på twärſadel. Alles in die Quere machen; göra alt orätt, förwändt, oſkickligen. Ins Kreuz und in die Quere laufen; löpa här och där, utan ordning. Ihm kam etwas in die Quere; honom tilſtötte et oförmodadt hinder. Einem in die Quere kommen; göra någon et inkaſt ſom han ej förmodar, förebringa något ſom ej hörer til ſaken. Den Hut in die Quere ſetzen; ſätta hatten på ſned. Ihm geht alles in die Quere, i. g. L. honom går alt twärt emot, honom lyckas ingen ting.
Querflöte, ſ. f. twärflojt.
Querfurche, ſ. f. twärfora på åkern.
Querfuß, i. g. L. ſ. m. klumpfot.
Quergang, ſ. m. twärgång. Es geht mit ihm den Quergang; det går twärtföre, det har intet framgång med honom.
Quergaſſe, ſ. f. twärgata, twärgränd.
Quergeſtein, ſ. m. bergart ſom ligger twärt emellan gångarna.
Quergiebel, ſ. m. Seitengiebel; ſidogafwel, twärgafwel af en byggning.
Quergetheilt, adj. u. adv. delt på twåran, ſom en ſköld.
Querhieb, ſ. m. twärhugg.
Querholz, ſ. n. twärträd, twärſtock.
Querkette, ſ. f. en liten kedja emellan betſelſtängerna.
Querkopf, i. g. L. ſ. m. twärwigg.
Querlinie, ſ. f. twärlinie. it. S. Querſtrich.
Querpfeiffe, ſ. f. twärpipa.
Querpfeiffer, ſ. m. en pipare wid et compagnie ſoldater.
Querrahm, ſ. m. twär-ram.
Querriegel, ſ. m. rigel. it. twärträd at därmed hålla något tilſammans med.
Querriß, ſ. m. en twärſpricka eller ſpringa.

Quer-

Quersack, ſ. m. twärſäck.
Quersattel, ſ. m. twärſadel.
Querschnitt, ſ. m. twärſkiſwa.
Querseite, ſ. f. twärſida.
Querstange, ſ. f. twärſtäng.
Querstreif, ſ. m. S. Querſtrich.
Querſtrich, ſ. m. twärſtreck. fig. hinder. Das machte ihm einen groſſen Querſtrich durch die Rechnung, i. g. L. det förorſakade honom en ſtor misräkning, det gjorde hans förſlager, haus hopp, hans uträkningar om intet.
Querſtück, ſ. n. et ſtycke ſom går på twäran. Hos mjölnare en ſten, ſom ſättes på kant til at bearbetas til qwarnſten.
Querwand, ſ. f. mellanwägg.
Querweg, ſ. m. en wäg ſom går twärt öfwer, ginwäg, ginſteg.
Querwind, ſ. m. ſidowind.
Querl, ſ. m. S Quirl.
Quetſche, ſ. f. klämma.
Quetſcheiſen, ſ. n. järn til at ſönderkroſa nägot med.
Quetſchen, v. a. gequetſcht, p. kroſa, ſönderkroſa, ſönderſtöta. Sich die Finger zwiſchen die Thüre quetſchen; klämma fingren emellan dören.
Quetſchung, ſ. f. kroſning utaf en ſtark tryck eller ſtöt.
Quetſchform, ſ. f. S. Pergamentform.
Quetſchhammer, ſ. n. en hammare wid nyntet, at hamra ut metallerna med.
Quick, adj. u. adv. qwick, liflig, munter.
Quickmühle, ſ. f. qwickqwarn, Amalgamaqwarn.
Quickſand, ſ. m. driſſand.
Quieken, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben; gnälla, ſkrika ſom en gris.
Quienen, i. g. L. ſ. n. wara mycket ſucklig, twina.
Quietismus, ſ. m. Moliniſternas lära.
Quietiſt, ſ. m. Quietiſt, Moliniſt.
Quinquinabaum, ſ. m. Fieberrindebaum; feberbark-träd, Cinchona, *K. M. T.*
Quintaner, ſ. m. en ſkolgäſſe af femte claſſen.
Quinte, ſ. f. en qwint på ſträngſpel, i pitet, i fäcktande. Er iſt voller Quinten, i. g. L. han är full med fina grep eller qwinter. Heut hat er Quinten im Kopf; han är i dag intet wid godt lynne.
Quinterne, ſ. f. fem ark inlagde i hwartannat och alle tecknade med en och ſamma bokſtaf i alphabetet. S. Duerne, Quaterne.
Quinteſſenz, ſ. W. ſ. f. det fineſta, kraftigeſta, bäſta muſten utaf nägot.
Quirl, ſ. m. wiſp.
Quirlen, v. a. wiſpa.
Quittiren, i. g. L. v. a. giſwa qwito-bref på.
Quitt, i. g. L. adj. u. adv. qwitt, ledig och lös, betalt. Nun iſt es quitt unter uns; nu är det jämt oß emellan. Er kan ſeine Waare nicht quitt werden; han kan ej bliſwa utaf med ſin wara. Ich konnte ſeiner nicht quitt werden; jag kunde ej ſlippa honom. Alle Sorgen quitt ſeyn; befrias ifrän all ſorg och bekymmer. Er iſt der Sache quitt gegangen; han har gätt miſte därom, han har förlorat det.
Quitſche, Quitſchenbeeren, ſ. f. runnbär.
Quitſchenbaum, ſ. m. runn, Sorbus aucuparia.
Quitte, ſ. f. qwitten, Pyrus Cydonia. Apfelquitten; Cydonia maliforma, *Mill.* Birnenqwitten; Cydon. oblonga, *Mill.*
Quittenbaum, ſ. m. qwitten-träd, Pyrus Cydonia.
Quittenapfel, ſ. m. ſtora gula äpplen ſom likna qwitten-äpplen.
Quittenbirne, ſ. f. en art päron ſom likna qwitten-päron.
Quittenblüthe, ſ. f. qwitten äple-blomma.
Quittenbrodt, ſ. n. med ſocker inſyltadt och torkadt mos af qwitten, qwittenbröd.
Quittenfärbig, Quittengelb, i. g. L. adj. u. adv. gul ſom qwitten.
Quittenhänfling, ſ. m. Qwitter, Gelbſchnabel; riſta, Fringilla flaviroſtris, *Mill.*
Quittengeruch, ſ. m. luckt af qwitten.
Quittenkern, ſ. m. qwittenäple-kärna.
Quittenpfirſche, ſ. f. et ſlags gula perſikor.
Quittenſaft, ſ. m. qwittenſaft.
Quittenwein, ſ. m. qwittenwin.
Quittiren, v. a. quittirt, p. qwittera, giſwa qwittens på, it. i. g. L. lemna, öfwergiſwa. Einen Dienſt quittiren; öfwergiſwa en ſyßla.
Quittung, ſ. f. qwittens, qwittobref.
Quodlibet, ſ. W. ſ. n. en miſtmaſk.
Quote, ſ. W. ſ. f. andel, part.
Quotient, ſ. W. ſ. m. talet ſom giſwer tillkänna, huru ofta et tal innehälles uti et annat, nämnare i brutna tal.

R.

Raa, f. f. Segelstange; rå, segelrå. Die grosse Raa; storrån.

Raaband, s. n. Raabänder, pl. små streck eller tågstumpar at binda seglen tilhopa med.

Raasegel, s. n. storsegel, råsegel.

Rabatt, s. W. s. m. afslag på waror, afkortning, afräkning

Rabatte, s. W. s. f. upslag på kläder, särdeles på båda sidor fram om bröstet, it. fig. långa och smala blomstersångar, rabatter.

Rabattiren, v. a. afkorta, afräkna, nedslå.

Rabbine, s. m. en Rabbi, Rabbiner.

Rabbinisch, adj u adv rabbiniſk.

Rabbiniſt, s. m. den som är wäl förfaren uti Rabbinernas skrifter.

Rabe, s. m. Aasrabe, Kolrabe; korp, Corvus Corax. Ein junger Rabe; en korpunge. Der Rabe krächzet; korpen ropar. Den Raben zur Speise werden; dö utan at begrafwas, sluta sina dagar i galgen.

Rabenaas, n. W. s. n. korpmat, luder.

Rabenaas, s. n. Rabenvieh; brukas som et gement skällsord om i högsta måtta gudlöst och liderligt folk

Rabenart, s. f. obarmhertighet emot sina egna barn.

Rabendukaten, s. m en Ducat med en korp på, som några Hungariska.

Rabeneltern, s. pl obarmhertige Föräldrar.

Rabenfeder, s. f. korppenna.

Rabenfuß, s. m in der Botanik; en art af groblad, Plantago maritima.

Rabengeschrei, s. n. Rabengesang, s. m. Rabenstimme, s. f korprop.

Rabenhütte, s. f. S. Krähenhütte.

Rabenkiel, s. m. S. Rabenfeder.

Rabenkrähe, s. f kråka, Corvus Cornix.

Rabenmutter, s. f. en obarmhertig, onaturlig moder emot sina barn.

Rabennest, s. n. korpbo.

Rabenschnabel, s. m. korpnäbb, fig. en tång som fältskärer bruka at därmed uttaga bensplittrar eller dylikt utur sår.

Rabenspuhle, s. f. S. Rabenkiel.

Rabenschwarz, adj u. adv. kolswart.

Rabenstein, s. m. afrättsplats, galgbacke.

Rabenvater, s. m. en obarmhertig, onaturlig Fader.

Rabenvolk, s. n. tjufpack.

Rabuliſt, s. m. en Advocat, som brukar bedrägeliga grep, konster, onödiga spetsfundigheter och undanflyter uti rättegångssaker, lagwrängare, lagwridare.

Rabuliſtenschwarm, s. m hela följe af sådana illistiga Advocater.

Rabuliſterei, s. f. spetsfundighet, konster, illistiga grep uti rättegångssaker.

Rache, s. f ohne pl hämd. Seine Rache an jemand ausüben, Rache an jemand nehmen; hämnas på någon.

Rächen, v. a. rächete, imp gerächet und gerochen, p hämna, hämnas. Sich an jemand rächen; hämnas på någon. Sich selbst rächen; skaffa sig sielf rätt

Rächer, s. m. hämnare. Die Obrigkeit ist die Rächerin, zur Strafe über den der Böses thut, B R. Öfwerheten är en hämnare honom til straf som illa gör.

Rachgier, s. f Rachbegierde; begär efter hämd, hämndelystnad.

Rachgierig, adj. u. adv hämdgirig.

Rachgierigkeit, s. f. hämdgirighet.

Racharimm, s. m hämd med grymhet.

Rachschwerdt, s. n. hämde-swärd

Rachsucht, s. f et långt och anhållande begär efter hämd.

Rachsüchtig, adj. u. adv. begifwen på hämd, hämdgirig.

Rachen, s. m. käft, gap, swalg. Den Rachen aufsperren; gapa up. Alles das Seinige durch den Rachen jagen, n R slösa bort all sin egendom genom mat och druck. fig. Er steckt schon dem Tode im Rachen; han är redan uti dödens käftar, uti störta lifsfara. Dem Teufel aus dem Rachen reissen; frälsa, rädda utur djefwulens wäld.

Rack, Arrack, s. m rak, arrak, et slags bränwin, som göres i Indien utaf risgryn och saften af cocosnötter, och brukas hos oß til Punsch

Racker, n W. s. m. racka, rackare, bödelsknekt, it. ein Vogel; blåkorp Coracias, särdeles spansk kråka, blåkråka, Coracias garrula.

„Racoon,

Racoon, ſ m. Urſus Lotor. S. Waſchbär
Rad, ſ n Räder, pl hjul fig. ſtegel Er kam unter das Rad; han föll under wagnshjulet. Ein Rad zum Spinnen; ſpinnrock Ein Rad ſchlagen; hjula ſom gåßarne göra, när de nuva kulbytta på ſidan på händerna öfwer hufwudet Der Pfau ſchlägt ein Rad; påfogeln breder ut ſtjerten Er iſt hier ſo viel als das fünfte Rad am Wagen; han är här ſå god ſom femte hjulet under wagnen, han är aldeles öfwerflödig, han hjelper til ingen ting. Das ſchlimmſte Rad knarrt am meiſten, Ordw. ſämſta hjulet knartar mäſt fig. Zum Rade verurtheilt werden; dömas til ſtegel och hjul. Einen Uebelthäter aufs Rad legen, flechten; ſtegla en miſgerningsman, ſätta honom på ſtegel.
Rädlein, ſ. n. et litet hjul. Spornrädlein; ſporrklinga.
Radare, ſ. f. Welle; hjularel.
Radbärge, Pr. W ſ. f. ſkottkärra. S Schiebkarren.
Radbohrer, ſ. m. en borr til at borra ut hjulnafwarna med.
Radbrunn, ſ. m. wind-brunn, S. Schöpfbrunn.
Radbrechen, i. g. L. v. n. rådbråka, råbråka, S rädern: fig. rådbråka, tala illa et ſpråk.
Raddiſtel, ſ. m. S. Krausdiſtel.
Rädel, Pr. W. ſ. m. reßel. S. Sieb. it. en ſkramla ſom går omkring likſom et hjul när ſkaftet rörs, och ſom på några orter brukas af nattwäktare
Rädeln, i. g. L v n. wrida i en ring omkring, wrida ihop med en ſtake, ſom köpmanspackor.
Rädelsführer, ſ m. hufwudman, uphofsman i et upror eller buller.
Rädelſtock, ſ. m. packſtock.
Rädelwache, ſ f brandwakt.
Rademacher, ſ. m. Stellmacher; hjulmakare.
Räderfeile, ſ. f. en fin fil ſom urmakare bruka til hjulens utfilande.
Räderkoralle, ſ. f Helmiotholitus.
Rädermacher, ſ. m. en ſwarfware ſom gör ſpinnrockar.
Rädern, v a. gerädert, p rådbråka it. riſbla
Räderwerk, ſ. n. en maſchine med många hjul, it ſelfwa hjulens ſammanſättning uti en maſchine.
Räderzange, ſ. f. en ſlags tång, hwarmed de glödjade hjulſkenorna fattas och läggas på hjulen.

Radfelge, ſ. f. hjullöt.
Radfeuer, ſ n. et ſlags konſteld, ſom går alt rundt omkring.
Radgarn, ſ n. groft yllegarn hos klädesmakare, ſom ſpinnes på et ſtort hjul.
Radgleis, ſ n hjulſpår
Radlinie, ſ. f. en linia uti Geometrien.
Radnabe, ſ f hjulnaf.
Radnagel, ſ. m. hjulnål.
Radſchaufel, ſ. f. bräde på qwarnhjul hwaremot wattnet driſwer och förer hjulet omkring.
Radſchiene, ſ. f. hjulſkena.
Radſperre, ſ f Hemmkette, Wagenſperre; hjulhäfte hwarmed hjul hållas faſt at de ej gå omkring i backar, hållkedja
Radſpeiche, ſ f hjul-ekrar ſom gå ifrån nafwet i löterna.
Radſpur, ſ f hjulſpår.
Radſtube, ſ f uti bergwerk, orten hwareſt et wattenhjul wid et konſtwerk hänger.
Radtheer, ſ. n. wagnsſmörja.
Radwelle, ſ f hjulſtock.
Radel, ſ. m Raden Kornradel; klätt, klint, Agroſtema Gilhago
Raden v. a rotrycka, utrota. S Reuten.
Radehaue, ſ. f. S Karſt. Reuthaue
Radieren, v. a radiert, p. 1. radera, utradera, 2. etſa i koppar
Radieren, ſ n. 1. radering, 2. etsning.
Radiereiſen, ſ. n. et inſtrument ſom fältſkärare bruka ſärdeles wid trepanering
Radierfirniß, ſ m Radiergrund; en maſſa ſom kopparſtickare öfwerdraga kopparplåten med ſom ſkal etſas etsgrund.
Radierkunſt, ſ. f. konſt at etſa i koppar, etskonſt.
Radiermeſſer, ſ n raderknif.
Radiernadel, ſ. f. etsnål
Radierwaſſer, ſ n. etswatten.
Radies, ſ m radis, rådiſa, Raphanus ſatiwus radice minori
Raff ſ m. ſå kallas uti ſjöſtäder en ſena med den därwid ſittrande fethuden af hälgflundrar, S Hälbütte
Raffel, ſ f en järnkam, at afraſſa något med, en ſträka, at afſtryka linknoppar med it. en art fiſkare-garn
Raffen, v. a. geraffet, p. taga haſtigt bort, rycka bort, rappa åt ſig. raſſa ihop. Zuſammengeraffte Gründe; ſkäl utan ordning och urwal Er ſucht blos alles an ſich zu raffen; han ſöker endaſt at bemägtiga ſig alt, at få alt i ſina händer, at dra-

ga alt til ſig. Viel Geld zuſammen raſſen; ſkrapa ihop mycket penningar.

Raffholz, ſ. n. S. Leſeholz.

Raffinade, ſ. f. uti ſockerbruck et ſlags ſocker.

Raffiniren, v. a. raffinera, göra finare, v. n. mit dem Hfw. haben, i. g. L. Auf etwas raffiniren; ſöka at utgrunda något. Raffinirt ſeyn; wara ſlug.

Raffinirung, ſ. f. rafinering.

Rahm, ſ. m. ohne pl. auf der Milch, Sahne, Rohm, i. g. L. grädde, flötor. På några ſtällen tagas ochſå Rahm för ſot, S. Ruß.

Rahmbeere, ſ. f. brombär, Rubus fruticoſus.

Rahmen, v. a. u. n. Röhmen, i. g. L. die Milch rahmen; taga grädden utaf mjölken. Die Milch rahmt; mjölken gräddas, får gräddе på ſig.

Rahmkäſe, ſ. m. Rohmkäſe; ſötmjölks oſt.

Rahmlöffel, ſ. m. en ſtor ſked at taga af grädden med.

Rahmen, ſ. m. ram, karm, boge, trä-infattning omkring något. In Rahmen einfaſſen; inſätta uti ramar. Der Rahme der Frauenzimmer, Tuchmacher, etwas einzuſpannen; ſpännboge.

Rähmel, ſ. m. in der Landwirthſchaft; et långt och ſmalt ſtycke land.

Rahmen, i. g. L. v. a. u. n. löpa, ſpringa efter, taga ſatt. Die Hunde rahmen einen Haſen; ſåges hos jägare, når hundarne hinna up haren eller taga ſatt honom.

Rahmhobel, ſ. m. en höfwel, ſom ſnickare bruka at göra ramar med.

Rähmlein, ſ. n. en liten boge eller ram.

Rahmnätherei, ſ. f. ſömn uti ſpännboge.

Rahmſtück, ſ. n. et ſtycke utaf en ram, hos ſnickare, infattning af ſpeglarna på en dör ꝛc. uti bergwerk, twärbjelken hwarpå hjulſtocken ligger.

Raiger, ſ. m. S. Reiher.

Raigras, ſ. n. rentepe. S. unter Gras.

Rain, ſ. m. åkerren, bråka, et långt ſmalt ſtycke land, en lång och ſmal grön plats, ſom tjenar ibland til gränſeſkilnad, ibland til bete, o. ſ. w. Den Rain abpflügen, abſacken; plöja något utaf åkerrenen och taga det med til åker. Gemeinderain; allmänt bete.

Rainbalken, ſ. m. en liten långlig fläck på åkern, ſom af owulighet ej bliſwit upplöjd.

Rainbaum, ſ. m. et träd ſom ſtår på en åkerren, it. ſom tjenar til rämärke.

Rainbeere, ſ. f. getappel, S. Kreuzdorn.

Rainblume, ſ. f. Rainblümchen, ſ. n. Streichblume, ſ. f. Gnaphalium Stoechas. it. S. Maßlieben.

Rainfarren, ſ. m. Wurm-Herenkraut, Waldfarren; renfana, Tanacetum vulgare.

Rainkohl, ſ. m. Lapſana communis.

Rainwaide, ſ. f. liguſter. S. Hartriegel.

Rak, ſ. m. en rad af ſmå träkulor på et tåg, bundna omkring maſten och rån. Deßa kulor kallas af ſkeppsfolk: Stångel, och tåget hwarpå de ſitta: Raktau.

Råkel, ſ. m. S. Rekel.

Raket, ſ. n. en raket ſom brukas til ſjäderbålls-ſpel, ſältra. Der breite Theil eines Rakets; bladet på en raket.

Rakete, ſ. f. raket uti fyrwerkeri-konſt.

Raketenſatz, ſ. m. krutet hwarmed en raket är fyld.

Raketenſtock, ſ. m. raketſtock.

Raktau, ſ. n. S. Rak.

Ralle, ſ. m. Thauſchnarre; knarr, Rallus.

Ramme, ſ. f. klubba, hwarmed pålar nedſlås, i det den lyftes up med tåg, hwarpå hela deß tyngd på en gång fälles tilbaka. it. hela maſchinen ſom hörer til et ſådant pålars nedſlående, pålkran. Handramme, Jungfer; en ſtamp ſom ſtenläggare bruka.

Rammblock, ſ. m. Rammklotz; en ſtor pålklubba.

Rammgerüſte, ſ. f. pålkran och klubba at ſlå pålar faſt med.

Rammklotz, ſ. m. S. Rammblock.

Rammel, ſ. f. S. Rammblock.

Rammeln, v. a. S. Rammen.

Rammen, v. a. gerammt, p. ſlå ned pålar, ſtenar. Die Erde feſt rammen; ſlå, ſtöta faſt ihop jorden.

Rammeln, v. n. mit dem Hfw. haben, gerammelt, p. löpa, ſom baggar, harar, kattor, i deras löpetid. Uti bergwerk brukas detta ord, når många gånger ſtöta ihop och löpa i hwarannan, ſå at de ej mera kunna åtſkiljas.

Rambock, ſ. m. Ramm, Rammer; gumſe.

Rammelzeit, ſ. f. löpetid för wiſſa djur.

Rammler, ſ. m. en hare til åtſkilnad ifrån en harhona.

Ramſel, ſ. m. Ramſenwurz, ſ. f. 1. für: Waldknoblauch; rams, ramslök, Allium Urſinum, 2. Eryſimum Alliaria. S. Knoblauchskraut.

Rammskopf, ſ. m. hufwud ſom en bagge eller gumſe. Ein Pferd mit einem Rammskopf; en kroknäſig häſt.

Rand,

Rand, ſ. m. Ränder, pl. rand, ytterſta kant på något, brädd. Der Rand eines Tellers, einer Münze; randen af en talrick, omkring et mynt. Etwas am Rande des Papiers anmerken; antekna något på randen af papperet. Der Rand des Meers, des Ufers, des Fluſſes; hafskant, ſtrand, brädd af en å. Zu Rande kommen, i g. L. komma til ſtranden, til ſlut med något Der Rand am Hut; hattbrott. Der Rand eines Schiffs; bord på et ſkepp Den Rand abſchneiden: afſkära kanten eller ſömmen på något. fig. Am Rande des Grabes ſtehen; gå på graſſens brädd. Das verſteht ſich am Rande; det förſtår ſig utaf ſig ſelft, det behöfwes ej mera påminnas, det är utom twifwel.

Randen, v. a. randa Geränderte, geſtreifte Leinwand; randadt lärft. S. Streifen.

Rändern, v. a. ſätta, göra rand på, kruſa i kant. Geränderte Ducaten; Ducater med kruſig kant.

Randgloſſe, ſ. f. anmärkning i brädden på en bok.

Randholz, ſ. n. twå krokuga ſtycken trä, ſom utgöra grunden til rundning af bakſtammen på et ſkepp.

Randig, i. g. L adj u. adv. randig. it. groftrådig.

Randſchrift, ſ. f. einer Münze; kant-ſkrift på mynt.

Randſtreifen, ſ. m. rand på yttre kanten af något

Randſtück, ſ. n. et ſtycke af randen, det ſom utgör randen, ſkeppsbrädden.

Ranſt, Pr. W ſ. m. kant.

Rang, ſ. m. ohne pl rang, ordning, wärdighet, företräde hög härkomſt, högra hand. Ein Schiff vom erſten Rang; et ſkepp af förſta rangen, ſom har tre däck och 70 til 120 kanoner. Die Logen vom zweiten Range; andra ordningen af loger. Der Adel vom erſten Range; förnämſte Adeln Von welchem Range und Stande er ſeyn mag; utaf hwad ſtånd och wärdighet han wara må. Ein Mädchen ohne Geld und Rang; en flicka utan penningar och hög härkomſt. Er hat den Rang vor allen andern; han har företrädet för alla andra. Den erſten Rang bei Tiſche haben; ſitta i högſätet wid bordet Ich will ihm gerne den Rang geben; jag will gerna lemna honom högra handen. Einem den Rang ablaufen. i. g. L taga företrädet af någon, taga loſwen af honom.

Rangen, i. g. L. v. n. wara i ſtändig rörelſe. Nach etwas rangen; ſträfwa, fika efter något, S. Streben.

Rangordnung, ſ. f Rangordning.

Rangſchiff, ſ. n. rangſkepp, ſkepp af linien.

Rangſucht, ſ. f åtrå efter högre rang och företräde för andra, rangſyſtnad.

Rangſüchtig adj u adv. ſom fiker ſtändigt efter titlar och högſaten

Rangſüchtigkeit, ſ. f. ſtändigt fikande efter högre rang och wärdighet.

Rank, Pr W adj u. adv. ſmal och läng, ſmärt, S geſchlank.

Ränke, ſ m pl ränker, ſwek, liſtiga grep, illfundighet. Mit böſen Ränken umgehen; ſtämpla ondt. Einem die Ränke ablauſen; öfwerga någon i ſwek, förekomma någons liſt med en annan.

Ränkvoll. adj. u. adv. ſwekfull, illfundig.

Ranken, ſ. m Ranke, ſ. f ranka, ſom af meloner, gurkor ꝛc. winranka, ärtranka. Ein Zeug mit Ranken; et tyg med löfwerk eller rankor uti.

Ranken, v. n. mit dem Hfw. haben; ſkjuta rankor.

Rankkorn, ſ. n. Rank, ſ. m en ſjukdom hos ſwinkreatur, ſom beſtår utaf en liten wärt i gommen

Ranunkel, ſ m. u. f. Hahnenfuß; ranunkel, Ranunculus

Ranſchen, i g L. v. n. mit dem Hfw. haben; wiſa en ſlags yra i ſpringande, brottande, raſa.

Ränzel, ſ. m. ränſel, ſom bäres på ryggen, ryggſäck Einem etwas auf dem Ränzel geben, n R baſa up någon.

Ranzen, n. W. ſ. m buk, tjockbuck, it. ränſel, matſäck.

Ranzen, v. n. mit dem Hfw. haben; brukas af jägare om hundar och fyrfotade rofdjur, när deras löpetid är, ſom kallas: Ranzzeit.

Ranzig, adj u adv härſk, ſom ſläſt. Ranzig werden; härſkna

Ranzion, ſ. W. ſ. f. löſen för krigsfångar.

Ranzioniren, v. a. löſa ut en fånge, ranſonera.

Ranzzeit, ſ f. S. Ranzen.

Rappe, ſ. m. en rapp eller ſwart häſt Auf Schuſters Rappen reiten, n. R aå til fots. it et ſlag af det mindre ſkiljemyntet uti Baſel.

Rappe, ſ. f. 1. en raſp, rifjärn. 2. ſwulnad i häſtars ben wid knäſkålen.

Rappé ſ. m. rappétobak.

Rappelkopf, n. W. ſ. m. et enwiſt, hetſigt hufwud, en ſom ſnart blir ond och ſticken.
Rappelköpfiſch, n. W. adj. u. adv. enwis, hetſig, ſticken, kort om hufwudet.
Rappeln, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben; ſkrafla, ſkramla. Eine Nuß allein rappelt nicht im Sack, Sprw. en enſam nöt ſkramlar icke i ſäcken.
Rappen, v. a. rappa, S. berappen.
Rappfiſch, ſ. m. Rappe, Rapfen, Krummkiefer; aſp, Cyprinus Aſpius.
Rappier, ſ. n. florett.
Rappierklinge, ſ. f. florett-klinga.
Rappiren, v. a. raſpa, rifwa på rifjärn, brukas ſärdeles om tobak.
Rapps, n. W. ſ. m. rapp, käppſläng, it. et ſlags win, ſom för at göras ſtarkare ſlås på färſka druſwor. it. mjölet ſom i qwarnen ſätter ſig emellan qwarnſtenarna.
Rappſen, i. g. L. v. a. rappa bort, rappa åt ſig.
Rapſaat, ſ. f. S. Rübeſaamen.
Rappuſe, n W. ſ. f. roſ, ſköfwel. In die Rappuſe geben; gifwa til ſköflings, til ſpillning.
Rapunzel, ſ. m. u. f. die Blätter-Winterrapunzel, Valeriana Locuſta. Die Wurzelrapunzel; en art kläckor, Campanula Rapunculus. Die kleine wilde Rapunzel; Campanula patula Die wilde Rapunzel mit groſſen Blumen; Campanula perſicifolia.
Rapunzelſalat, ſ. m. ſalat utaf roten af den förut omnämde örten.
Rapunzelwurzel, ſ. f. Rapunzelſellerie, ſ. m. Zweijährige Nachtkerze; Oenothera biennis.
Rar, i. g. L. adj. u. adv. ſällſynt, rar, ſärdeles wacker, ſällan.
Rarität, ſ. f. ſällſynthet, rarität.
Rarſäulig, adj. u. adv. uti byggnadskonſten, när pelarne ſtå w dare än wanligt ifrån hwarandra.
Raſch, adj. u. adv. raſk, ſnabb, ſnar, ſnäll, wig, munter, haſtig, obetänkſam Ein raſcher Bauerknecht; en raſker bondedräng. Ein raſches Pferd; en ſnabb, ſnällfotad häſt. Ein raſcher Sinn; et hetſigt ſinne, en ſom ſnart fattar et beſlut, ſom är ſnarſticken. Ein raſches Mädgen; en ſnäll, munter, qwick flicka. Der Wind bläſet raſch; wädret bläſer friſkt. Er iſt gar zu raſch in ſeinem Urtheil; han dömmer för haſtigt, för obetänkſamt om ſaker.
Raſch, ſ. m. raſk, et ſlags tunnt och gleſt ylletyg.
Raſchmacher, ſ. m, Raſchweber; raſkwäfware.
Raſen, ſ. m. kort och tjockt gräs, gräswall, grästorf, jordtorfwa.
Raſenbank, ſ. f. Raſenſitz, ſ. m. gräsbänk.
Raſengang, ſ. m. en gång belagd med grästorf.
Raſenhacke, ſ. f. en bred hacka, at hacka jordtorfwan med.
Raſenhopfen, ſ. m. S. unter Hopfen.
Raſenmeiſter, Pr. W. ſ. m. Abdecker; hudragare.
Raſenplatz, ſ. m. en grön plats.
Raſenrain, ſ. m. åkerren.
Raſenſtecher, ſ. m. den ſom ſticker ut jordtorfwor.
Raſenſtein, ſ. m. et ſlags myrmalm, ſom ibland finnes under jordtorfwor på ſanka ſtällen.
Raſenſtück, ſ. n. luſtſtycke uti trägårdar belagdt eller utſiradt med grästorfwor.
Raſentreppe, ſ. f. en trappa utaf jordtorfwor.
Raſentorf, ſ. m. torf ſom finnes ſtraxt under jordtorfwan.
Raſenweg, ſ. m. gräswäg.
Raſen, v. n. mit dem Hfw. haben, geraſet, p. raſa, wara urſinnig, fig. wara mycket yr, göra ſtort allarm, buller. In den Tag hineinraſen; raſa til wägs. Ein raſender Menſch; en urſinnig menniſka. Er raſet allezeit im Fieber; han yrar altid uti febern. Er macht mich faſt raſend; han qwäljer, han oroar mig högligen. Ein raſender Einfall; et oförnuftigt, orimligt, raſande infall. Eine raſende Arbeit, i. g. L. et förtretligt arbete. Eine raſende Begierde; et omätteligt begär. Der raſende Pöbel; gemena folket uti ſin grymhet, häftighet.
Raſejahre, ſ. n. pl. ungdoms hetta, raſeri.
Raſerei, ſ. f. raſeri, urſinnighet, yrſel, yra, yrhet, grymhet. Die Raſerei aufs Spiel; en häftig, omättelig ſpelſjuka.
Raſiren, f. W. v. a. nedrifwa fäſtningswerk. Sich raſiren; raka ſkägget.
Raſirung, ſ. f. fäſtningswerkens nedrifwande
Raſpel, ſ. f. raſp.
Raſpelbrodt, ſ. n. raſpebröd.
Raſpelhaus, ſ. n. raſphus, tuckthus.
Raſpeln, v. a. geraſpelt, p. raſpa. Geraſpelt Braſilienholz; raſpadt braſilje-trä. Zuſammen raſpeln, i g. L. raſſa, kraſſa, ſkrapa ihop. S. raſſen.
Raſpelſpäne, ſ. m. pl. ſpånar af raſpadt trä.
Raſſel, ſ. f. Rattel; ſkramla.
Raſſelwächter, ſ. m. nattwäcktare ſom brukar ſkramla.
Raſſeln, v. n. mit dem Hfw. haben, geraſſelt, p. ſlamra ſom kedjor, wagnar, ſkramla, klinga med

med penningar, braka ſom åſkan, ſpraßla, ſmattra ſom rägnet.
Raſſeln, ſ. n. ſlammer. Das Raſſeln der Waffen; wapenbrak och gny.
Raſt, v. W. ſ. f. ro, hwila.
Raſten, v. n. mit dem Hfw. haben, geraſtet; raſta, hwila.
Raſtlos, adj. u. adv. utan ro och hwila. it. oförtruten.
Raſtloſigkeit, ſ. f. hwilolöſt tilſtånd, oförtrutenhet.
Raſtſtaat, ſ. f. hwiloſtälle.
Raſtſtunde, ſ. f. hwiloſtund.
Raſttag, ſ. m. raſtdag, hwilodag.
Ratelſtrett, ſ. n. Viverra Ratel, *Sparm.*
Rath, ſ. m. ohne pl. 1. råd, öfwerläggning, rådſlag. 2. beſlut, mening. 3. medel och utwägar. 4. Rådsförſamling, Rådkammare, rådſtuga. Er iſt ihm mit guten Rath an die Hand gegangen; han har gifwit honom et godt råd. Jemanden mit Rath und That beiſtehen; bispringa någon med råd och dåd. Einen zu Rathe ziehen, es mit ihm in Rath ſtellen, ſich bei ihm Raths erhohlen; rådföra ſig med någon. Zu Rathe gehen, Rath pflegen; rådſlå, rådpläga. Bei ſich ſelbſt zu Rathe gehen; rådgöra, öfwerlägga hos ſig ſelf. Anders Raths werden, i. g. L. beſinna ſig, ändra ſitt beſlut. Einen Rath faſſen; fatta et beſlut. Hier iſt guter Rath theuer; det är en ſwår ſak, här är ſwårt at fatta et wiſt beſlut, här tränger nöden. Mein Rath wäre; min mening wore, jag wille råda eder til, at ꝛc. Er weiß gar keinen Rath; han är aldeles rådlös. Es kann noch Rath dazu werden; kan hända det finnes än medel och utwägar därtil. Dafür iſt noch Rath; den ſaken kan än hjelpas. Rath ſchaffen; ſkaffa råd och bot för något. Rath nach der That kommt zu ſpät; et råd gifwet efteråt, är ſå godt ſom intet. Kommt Zeit, kommt Rath; kommer dag ſa kommer råd. Hüte dich für der That, der Lügen wird wohl Rath; den ſom ej har något at förewita ſig, han har ej heller något at fruckta före. In den Rath, zu Rathe gehen; gå up i Rådet. Der Rath ſitzt; Rådet är ſamladt. Der König im ſitzenden Rath; Konungen uti ſittande Råd. Die Herren des Raths; Rådsperſoner. Der Stadtrath; Magiſtraten. Wenn die Herren aus dem Rath kommen, ſind ſie allezeit klüger als vorher; man är altid klokare ſedan man kommer ifrån rådhuſet än förut. Das Seinige zu Räthe halten; ſpara, leſwa ſparſamt och tarfligt, wara god hushållare. Seine Zeit zu Rathe halten; wara mån om ſin tid.
Rath, ſ. m. Räthe, pl. Råd, Rådsherre, Rådsperſon Reichsrath; Riksråd. Der Königliche geheime Rath; Konungens hemliga Råd. Einer von den Stadträthen; en af Magiſtratsperſoner, Rådman.
Räthin, ſ. f. Rådinna, ſom Riks-Rådinna.
Rathen, v. a. ich rathe, du räthſt, er räth, pr. rieth, imp. gerathen, p. råda, gifwa råd, hjelpa. Zum Guten rathen; råda til det bäſta. Ihm iſt übel gerathen; han har haft elaka rådgifware, han är illa rådd. Damit iſt mir nicht gerathen; det hjelper mig til ingen ting. Dem nicht zu rathen iſt, dem ſteht auch nicht zu helfen; den ſom ej tager emot godt råd, han kan ej hjelpas. Geſchehenen Dingen iſt nicht zu rathen; gjord gerning har ingen återwända. Etwas für gerathen halten; finna något för rådligt, hålla före wara bäſt. Ich will es dir rathen; wåga icke at göra eller at låta bli det!
Rathen, v. a. u. v. n. mit dem Hfw. haben; gißa, hitta på. Einem etwas zu rathen geben; gifwa en något at gißa på. Ein Räthſel rathen; uplöſa en gåta. Er hat es gerathen; han har hittat på det.
Rathen, ſ. n. 1. rådgifwande, 2. gißande.
Rathfragen, i. g. L. ein inf. rådfråga.
Rathgeber, ſ. m. rådgifware.
Rathgeberin, ſ. f. rådgifwerſka.
Rathhaus, ſ. n. rådhus, rådſtuga. Aufs Rathhaus kommen, i. g. L. komma i owißhet, blifwa twehägſen.
Rathkammer, ſ. f. Rådkammare.
Räthlich, i. g. L. adj. u. adv. ſparſam, tarflig.
Räthlichkeit, i. g. L. ſ. f. ſparſamhet, tarflighet.
Rathlos, adj. u. adv. rådlös.
Rathloſigkeit, ſ. f. rådlöshet.
Rathmann, ſ. m. Rådman.
Rathſam, adj. u adv. rådlig, bäſt, nyttig. it. ſparſam. S. räthlich.
Rathſamkeit, ſ. f. ſparſamhet. S. Räthlichkeit.
Rathsbedienung, ſ. f. S. Rathsherrnſtelle.
Rathsbedürftig, adj. u. adv. den ſom behöfwer goda råd.
Rathsbibliothek, ſ. f. Stads-Bibliothek.
Rathsbote, ſ. m. wacktmäſtare wid en Stads-Magiſtrat.
Rathsbuch, ſ. n. en bok ſom hörer Rådet eller Magiſtraten til, ſom des handlingar upteknas uti.

Rathschlag, ſ. m Rathſchläge, pl. rådſlag, rådplägning, et wiſt ſlut.
Rathſchlagen, v. n. mit dem Hfw. haben, gerathſchlaget, p. rådſlå, rådgöra, rådpläga.
Rathſchlagung, ſ. f rådplägning
Rathſchluß, ſ. m. Rathſchüſſe, pl beſlut, förordning. Nach Gottes Rathſchluß; efter Guds råd och beſlut
Rathscollegium, ſ. n. Råds collegium.
Rathsdiener, ſ. m. en af de ringare ſtadsbetjenter, ſom uträtta Magiſtratens befallningar.
Räthſel, ſ. n gåta, mörk fråga. Das iſt mir ein Rathſel; det är mig obegripligt.
Räthſelhaft, adj. u. adv lik en gåta, obegriplig, mörk, betänklig, twetydig.
Räthſelweiſe, adv i g. tor.
Rathsfähig, adj u adv den ſom kan bli medlem utaf R det eller Magiſtraten.
Rathsflagge, ſ. f flagga ſom hiſſas up på Amiralſkeppet, när Skepps-Capitainerne ſkola komma dit om bord, at biwiſta ſkepps-råd.
Rathsfreund, ſ. m. en wän af Rådet eller Magiſtraten, it. Rådman, S Rathsverwandte.
Rathsglied, ſ. n Ledamot i Rådet eller Magiſtraten, Rådsherre, Rådman.
Rathsherrnſtelle, Rathsbedienung, ſ. f. Rådmans-ſysla.
Rathskeller, ſ. m. ſtadskällare.
Rathsmeiſter, ſ. m. ſå kallas i några ſtäder i Tyſkland Borgmäſtaren
Rathsperſon, ſ. m. Rådsperſon, Magiſtratsperſon.
Rathsſaal, ſ. m. ſtora ſalen på rådhuſet.
Rathsſchluß, ſ. m. (zum Unterſchied vor Rathſchluß); Rådets beſlut, Senatus Conſultum.
Rathsſchreiber, ſ. m. ſkrifware wid Rådſtugurätten.
Rathsſtelle, ſ. f. ſtälle i Rådet, Rådmans ſysla.
Rathsſtube, ſ. f. Rådkammare, Rådſtuga.
Rathsſtuhl, ſ. m. ſtol ſom Stads-magiſtraten ſitter uti, ſåſom i Kyrkor o. ſ. w.
Rathstag, ſ. m Rådsdag, när Rådet ſitter, Rådſtugu-dag.
Rathsverſammlung, ſ. f. Rådsförſamling, Magiſtratens ſammankomſt.
Rathsverwandte, ſ. m. Rådman.
Rathswage, ſ. f ſtads-wåg.
Rathswahl, ſ. m. Rådswal, Rådmanswal.
Rathszimmer, ſ. n. Rådkammare, Rådſtuga.
Ratin, ſ. m. et ſlags ylle tyg, ratin.

Ration, ſ. f. et wiſt mått af foder, ſom utdelas för häſtarna hos Landtroppar På ſkeppen kallas få et mått af matwaror, ſom dagligen utdelas til ſkeppsfolket, och ſom hos Landtropparna kallas: Portion
Rattel, ſ. f S. Raßel.
Ratze, Ratte, ſ. f. råtta, Murus Rattus. Fliegende Ratze, oder Eichhorn, Polorucha; Sciurus hypochondriis prolixis volitans.
Ratzenconfekt, ſ. n. et ſlags förgift för råttor.
Ratzenfalle, ſ. f. råttfälla.
Ratzenfänger, ſ. m. Kammerjäger; en ſom går omkring, för at fördrifwa eller förgöra råttor.
Ratzengift, Ratzenkraut, ſ. n förgift för råttor.
Ratzenkuchen, ſ. m. et ſlags förgiftade kakor at förgöra råttor med
Ratzenneſt, ſ. n råttbo, fig i. g. L. en eländig liten ſtad, eller et dylikt hus
Ratzenpfeffer, ſ. m S Mäuſepfeffer.
Ratzenpulver, ſ. n. råttpulver
Ratzenſchwanz, ſ. m råttſwans, fig. en häſtſwans utan mycket tagel, it. et ſlags ſjukdom hos häſtar, queue de rat.
Raub, ſ. m. ohne pl. 1. rof, rån, 2. byte, 3. borttagning med wåld Auf Raub begierig ſeyn; fara efter roſwet Den Raub theilen; byta roſwet. Auf den Raub ausgehen; gå ut för at röfwa, ſköfla, plundra. Einen Ehrenraub an einem Mädgen begehen; wåldtaga en flicka. Der Sabinerraub; de Sabiniſka Jungfrurnas wåldſama bortförande af de Romare. Er iſt ein Raub des Todes; han är uti dödsens käftar, han dör helt wiſt.
Raubbegierig, adj. u. adv. begärig på rof eller byte.
Raubbegierde, ſ. f. begär efter rof eller byte, rånlyſtnad
Raubbiene, ſ. f. rofbi.
Rauben, v. a. geraubet, p. röfwa, ſköfla, plundra, roffa, med wåld bortföra, borttaga, bortſtjäla, betaga Auf öffentlicher Landſtraſſe rauben; röfwa på landswägen. Im Lande rauben; ſköfla, härja landet. Vormals wurden die Jungfrauen beſonders auf dem Wege nach der Kirche oft geraubt; i förra tider bortfördes ofta Jungfrurna med wåld ſärdeles på Kyrkowägar, ſom kallades: wåldſamt frieri. Ihnen die Ehre rauben; wåldtaga dem. Gott die Ehre rauben; ej lämna Gud åran. Wer mir die Ehre raubt, der greift mir ans Leben; den ſom förolämpar min heder och åra, han angriper mitt lif. Dieſer Gedan-

danke raubt mir alles sonst genossene Vergnügen; denne tanken betager mig, förbittrar för mig alt nöje. Einem das Leben rauben; taga lifwet af någon. Der Gram wird ihm das Leben rauben; sorgen lärer förtära hans lif.

Räuber, s. m. röfware. Unter den Räubern fallen; falla i röfware händer. Ein Räuber am Licht; ljustjuf. Ein Räuber am Baum; en oduglig qwist, som blott tager saften bort för de andra.

Räuberei, s. f. röfweri.

Räuberhöhle, s. f. röfware-kula.

Räuberisch, adj. u. adv. röfware lik, rofaktig.

Raubfisch, s. m. rofffisk, swälgfisk.

Raubfliege, s. f. blindknagg, R. Asilus.

Raubgeflügel, s. n. roffoglar.

Raubgesindel, s. n. röfware-pack.

Raubgier, s. f. rofgirighet.

Raubgierig, adj. u. adv. rofgirig, rofaktig.

Raubgierigkeit, s f. rofaktighet.

Raubgut, s. n. röfwadt gods.

Raubhöhle, s. f. en kula hwarest röfvaregods gömmas.

Raubkäfer, s. m. S. unter Käfer.

Raubkobold, s. m. arsenikmalm, som fordom förbyttes med kobalt.

Raubnest, Raubloch, s. n. röfware-näste.

Raubschiff, s. n. röfware-fartyg, som utan all rättighet och lof röfwar på sjön, såsom sjöröfwares på de barbariska kusterna.

Raubschloß, s. n. röfware slott, röfware näste.

Raubschütz, s. m. S. Wilddieb.

Raubsucht, s. f. ränlystnad. Die Römer erbten von den alten Eroberern ihre ganze Raubsucht, aber dies feine Volk hatte bei Zeiten gelernt, Ungerechtigkeiten unter dem Schein der Menschenliebe auszuüben; de Romare ärfde af de gamla Eröfrare hela deras ränlystnad, men detta belefwade folket lärde sig snart at utöfwa sin orättwisa under sken af menskelighet.

Raubthier, s. n. rofdjur.

Raubvogel, s. m. roffogel.

Rauch, s. m. ohne pl. rök. Der Rauch vom warmen Wasser; imme af kokande watten. Fleisch in den Rauch hängen; röka kött. In Rauch aufgehen; brinna up. Zu Rauch werden; gå bort i rök, bortdunsta. Alle seine Hofnungen sind zu Rauch geworden; alt hans hopp har blifwit om intet. Wo Rauch ist, da ist auch Feuer; aldrig är någon rök utan eld. Aus dem Rauche ins Feuer kommen; komma ur askan i elden. Ein kleiner Rauch beißt ihn nicht, i. g. L. han är intet så lätt skrämd.

Rauchaltar, s. m. rök-altar.

Rauchbad, s. n. rök-bad.

Rauchboden, s. m. S. Räucherkammer.

Rauchen, v. a. röka, v. n. mit dem Hfw. haben, geraucht, p. röka, gifwa rök ifrån sig. Es raucht in der Stube; det röker i kammaren. Die Lichtputze raucht; ljusaren osar. Seine Küche raucht schon wieder; hos honom lagas redan mat igen. Davon will meine Küche nicht rauchen, i. g. L. dylikt wankar intet på mitt bord. Er studiert, daß ihm der Kopf raucht; han läser at han swettas, han studerar så at han må bli yr i hufwudet.

Rauchen, s. n. rökande, rökning.

Raucher, s. m. Tobacksraucher; den som röker tobak.

Räucherboden, s. m. S. Räucherkammer.

Räucherig, adj. u. adv. rökig. Räucherig schmecken; smaka efter, hafwa smak af rök.

Räucherkammer, s. m. rökkammare.

Räucherkerze, s. f. Räucherkerzchen, s. m. små rökelse-kakor, i apotheker.

Räuchern, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben, geräuchert, p. röka, genomröka, röka med rökelse. Einem räuchern, fig. berömma, smickra någon.

Räucherpulver, s. n. rök-pulwer.

Räuchern, s. n. rökning.

Räucherung, s. f. utrökande.

Rauchfang, s. m. rökpipa, skorsten.

Rauchfangsgeld, s. n. Rauchgeld, Rauchsteuer, Rauchzins; en wiß afgift på några orter på hwar eldstad eller spis, skorstensutlaga. it. penningar til skorstenfejaren för spisarnas fejande.

Rauchfangkehrer, s. m. S. Schornsteinfeger.

Räuchfaß, s. n. Rauchfaß; rökelse-kar.

Rauchfeuer, s. n. eld som röker, i motsats af koleld, it. eld som upgöres endast för at gifwa tjock rök ifrån sig.

Rauchgelb, adj. u. adv. gul af rök.

Rauchgeld, s. n. S. Rauchfangsgeld.

Rauchgewölbe, s. n. et hwalf öfwer smältugnar at fånga up röken af tennmalmen uti.

Rauchgrau, adj. u. adv. grå utaf rök.

Rauchig, i. g. L. adj. u. adv. rökig, som röken slår in.

Rauchknecht, s. m. S. Rauchmeister.

Rauchkohle, s. f. kol som än intet äro utbrända, som röka ännu.

Rauchkugel, s. m. uti fyrwerkeri, dunstkula.

Rauchloch, s. n. rökhåll. fig. rökpörte.

Rauchmeister, s. m. wid några Hof en betjent wid Proviant-embetet, som har upsigten öfwer all rökt mat och hwad därtil hörer. Des underhafwande kallas: Rauchknecht.
Rauchpfanne, s. f. rökpanna.
Rauchpfenning, s. m. S. Rauchfangsgeld.
Rauchpost, s. f. kallas när något på afstånd genom en rök om dagen gifwes tilkänna, hwilket om nätterna sker genom uptända eldar och kallas: Feuerpost.
Rauchschwalbe s. f. ladusswala, S. Schwalbe.
Rauchsteuer, s. f. S. Rauchfangsgeld.
Rauchtoback, s. m. röktobak.
Rauchtopas, s. m. Aftertopas; et slags krystaller, rök-topas.
Räuchwerk, s. n. Rauchwerk, s. n. rökwerk, rökelse.
Rauch, adj. u. adv. luden, härig, yllig.
Rauchapfel, s. m. S. Stechapfel.
Rauchbeere, s. f. ludna krusbär. Ribes uva crispa.
Rauchfärber, s. m. en körsnär som färgar allahanda slags pels-werk.
Rauchflügel, s. m. en art nattfly med ludna wingar, Phal. hirtaria.
Rauchfuß, s. m. snöripa, S. Schneehuhn.
Rauchfüßig, adj. u. adv. luden om fötterna.
Rauchfutter, s. n. S. Rauhfutter.
Rauchgar, adj. u. adv. brukas om skinn och läder, när det är garfwadt så at håren sitta qwar.
Rauchhafer, s. m. S. unter Hafer.
Rauchhandel, s. m. handel med pelswerk, pelshandel.
Rauchhändler, s. m. skinnhandlare, en som handlar med pelswerk.
Rauchholz, s. n. S. unter Holz.
Rauchhuhn, s. n. Rauchhühner, pl. lefwande höns, som bonden på somliga ställen på wissa årtstider bör gifwa i skatt.
Rauchkristall. Rauchtopas, s. m. klar swartbrun qwarts-krystall, röktopas.
Rauchleder, s. n. Rauchschwarz; et slags korduan som är beredd på köttsidan, rukorduan S. Korduan.
Rauchledern, adj. u. adv. gjord utaf sådant korduan.
Rauchschwarz, s. n. S. Rauchleder.
Rauchwerk, s. n. pelswerk, foderwerk.
Rauchwerken, v. a. im Forstwesen; qwista trän.
Rauchzehende, s. m. qwicktionde.
Raude, s. f. Schorf, i. q. L. korva på får.
Räude, s. f. eine Hautkrankheit; skabb, en smittosam sjukdom i huden, särdeles hos får.
Räudig, adj. u. adv. skabbig.
Räudigkeit, s. f. skabbighet.
Rause, s. f. (Landwirthschaft); 1. järnkamm, at afstryka linknopparna med, stråka 2. häck eller stege öfwer krubban i ett stall.
Räuseln, v. a. stråka lin, afstryka linknopparna.
Rausen, v. a. gerauft, p. draga ut, rycka ut hår, plocka ut fjädrar. Sich rausen; hårdragas, slås med hwarannan. Sie raufte sich die Haar aus dem Kopfe; hon ryckte sig håren af hufwudet. Einem die Federn rausen, fig. plocka en, betaga honom hans penningar. Flachs rausen; stråka lin. Wenn sich die Herren rausen, so müssen die Unterthanen die Haare lassen, Sorw. när Herrarne träta så måste de små eller undersåtarne släppa håret til.
Rauffdegen, s. m. en plit eller stor wärja at slås med.
Rauffer, s. m. en som gerna slås eller börjar slagsmål it. S. Raufdegen.
Rauffhandel, s. m. slagsmål.
Rauffwolle, s. f. (im Gegensatz der Schurwolle); ull som faller utaf sig sjelf ut, eller som ryckes lefwandes utur skinnet på får; til åtskilnad ifrån: klippull.
Rauffzange, s. f. en stor järntång at taga järnet med och bära det under hammaren.
Raugraf, s. m. Wild- und Rheingraf; en titel, som fordom wisse Grefwar eller Domare särdeles wid Rhenströmmen förde, förmodelig emedan deras laagsaga war belägen uti et obebygdt, (beraigt Land) eller en skogsmark (rauhes Land) som under deras upsigt skulle upodlas, Comes silvestris, hirsutus.
Rauh, adj. u. adv. 1. ojämn, oslätt 2. hes. 3. fig. sträng, hård, ohyfsad, stötande. Ein rauher Weg; en knagglig wåg. Rauhe Klippen; hwaßa, branta, owägsade klippor. Rauhe Diamanten; råa diamanter. Rauhe Speisen; hård eller rå mat. Ein rauhes Land; et oupodladt, it. et kalt, omildt land. Rauhe Witterung; bister wäderlek. Ein rauher Wind; en skarp, genomträngande blåst. Kein rauhes Lüftchen vertragen können; ej kunna tåla den minsta wädervust. Grönland liegt unter einem rauhen Himmel; Grönland ligger under en oblid himmel. Ein rauhes Fell; et ruggigt, raggigt skinn. Eine rauhe Mütze; en luden mößa, pelsmößa S. Rauch. Eine rauhe Haut; en oslätt eller knottrig hud. Rauhes Futter, S. Rauhfutter.

futter. Ein rauhes Brett; et sträfligt, ohyfladt bräde. Ein rauher Ton; en grof ton. Eine rauhe Stimme; en hes röst. Einen rauhen Hals bekommen, i. g. L. bliswa hes. Ein rauher Geschmack; en kärf, sträf smak. fig. Ein rauher Sinn; et hårdt sinne. Ein rauher Mann; en sträng, trumpen, twär, bister Man. Ein rauhes Leben führen; föra et strängt lefwerne. Er ist noch sehr rauh von Sitten; han är än mycket rå och ohyfsad. Eine rauhe Schreibart; et hårdt, ohyfsadt skrifsätt. Rauher Heldenmuth war die Stärke der alten Nordischen Völker; et grof ohyfsadt hjeltemod war de Nordiska Folkens styrka. Rauh mit jemand umgehen; förfara hårdt och strängt med någon. Rauhe Worte; onda ord. Das Rauhe herauskehren; bliswa ond, bruka alsware, kasta om bladet, tala uti en skarp ton. Einem Wiederspruch das Rauhe benehmen; betaga en motsägelse det stötande, som den annars medförer.

Rauhe, s. f. bei den Vögeln; tilstånd när foglarne fälla fjädrarna S Mause.

Rauhen, v. a. für rauh machen; rugga som klädesmakare göra med kläden, när de efter walkningen ofwerskäras, som kallas: aus den Haaren rauhen; it. som garfware, när de bereda korduan på köttsidan. S. Rauchschwarzleder.

Rauhen, v. n. von Vögeln; fälla fjädrarna. S. mausen.

Rauhfutter, s. n. så kallas uti Landthushållningen, gräs, hö och halm, som brukas til foder, i ställe för säd, som kallas; glattes Futter.

Rauhigkeit, s. f. ojämnhet, knaglighet, sträfligher, råhet, bisterhet, strånghet, hårdhet. Die Rauhigkeit der Brust; heshet.

Rauhhobel, s. m. strubbhöfwel. S. Hobel.

Rauhhonig, s. m. honing blandad med waxet, til åtskillnad ifrån ren honing. S. Seimhonig.

Rauhreif, s. m. rimfrost, som faller ibland om frostnätter wid en tjock luft. Det kallas då i. g. L. rauhreifen.

Rauhschleifer, s. m. den som slipar grofwa och stora knifsblad, yxar, bilar, och a. d. m.

Rauhwake, s. f. S. Tofstein.

Rauhweizen, s. m. S. Weizen

Rauhzeit, s. f. S. Mausezeit.

Rauke, s. f. Sisymbrium. Wilde Rauke, Land- Mauer- Sand- Sumpf- Rauke; Brassica Eruca.

Raum, s. m Räume, pl. rum, rymd, utrymme, plats. Ein luftleerer Raum; et lufttomt rum. Der Raum einer Tonne, eines Fasses; rymd af en tunna, et fat. Das hat nicht Raum im Gefäß; det rymmes icke i karlet. Mehr Raum bekommen; få mera, större utrymme. Das Haus hat zu wenig Raum für ihn; huset är för litet för honom. Der Raum in den Schiffen; skeppsrum, nederst a botten i skeppet för gods och waror. Der Raum zwischen zween Pfeilern; twå pelares afstånd ifrån hwarandra. Der Raum zwischen den Sprossen einer Leiter; öpning emellan twärpinnarna på en stege. Die Räume bei den Kohlbrennern; små lufthål i kolmilan. Zeitraum; tidhwarf. Zwischenraum; mellanrum. Ein ebener Raum; en jämn plats. Raum vor jemand machen; göra plats åt någon. fig. Seinen Gedanken, seinen Begierden Raum geben; lemna rum, gifwa fritt utrymme åt sina tankar, sina begärelser. Jemandes Bitte Raum geben; upfylla någons bön. Die Entschuldigung fand keinen Raum; ursäckten blef ej antagen. Das Bitten findet nicht Raum; anfötningen blir afslagen.

Raumanker, s. m S. Nothanker.

Räume, i. g. L. s. f rymd på et fält. Der Wind bläst stark auf der Räume; wädret bläsar starkt på rymden, fältet.

Räumeisen, s. n. en järnränsare, at rensa öpningar på former ugnar, o. s. w. med.

Räumen, v. a. geräumt, p. göra rum, undanrödja, bortskaffa, borttaga, rensa, fig. rymma, flytta ut. Einen Platz von Schutt räumen; rödja undan grusset på en plats. Einen Brunnen, einen Teich räumen; rensa en brunn et dike. Die Bäume räumen, bei den Gärtnern; afhugga de öfwerflödiga grenarna uppå et träd, at det ej må wära för tätt. Alles in einem Zimmer auf die Seite räumen, es aufräumen; städa en kammare. Noch sind nicht alle Bedenklichkeiten aus dem Wege geräumt; än äro ej alla betänkligheter undanrödjde. Einen aus dem Wege räumen; skaffa undan göra af med någon. fig. Er hat mir sein Zimmer geräumt; han har flyttat utur sin kammare och lemnat den åt mig. Das Land räumen; rymma lan-

landet. Dem siegenden Feinde das Feld räumen; lemna fältet åt segerwinnaren. Er räumt ihm zu viel ein; han lemnar honom för stort insteg, eller giswer honom för mycket efter. S. abräumen, aufräumen, einräumen, wegräumen, u. s. w.

Räumer, i. g. L. s. m. rensare.

Räumlig, adj. u. adv. Räumig, i. g. L. rymlig, rumrik. S. geräumig. it. für: einen gewissen Raum einnehmend oder ausfüllend; hwad som intager eller upfyller et wist rum.

Räumlichkeit, s. f. rymlighet. S. Geräumigkeit it. et tings egenskap at innefatta eller at upfylla en wiß rymd.

Räumnadel, s. f. et stålträd hwarmed fånghålet på et skjutgewär upborras och ränsas.

Räumung, s. f. eines Grabens; uprensning. Die Räumung des Hauses; utflyttning ur huset. Die Räumung des Landes; landets inrymmande åt andra. Bei Räumung der Festung; wid fästningens öfwergifwande, öfwerlemnande, wid afträget utur fästningen.

Räumungsrecht, s. n. Fegerecht, s. n. Schaufelschlag, s. m. rättighet at rensa et dike, en graf.

Räumen, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben, einem etwas ins Ohr räumen; wiska en något hemligt i örat.

Raupe, s. f. skräpuk, maßk, larf som förwandlas til fjäril, gräs- kål- löf- mask. Ringelraupe; skräpuk af Phal. Neustria. Schwärmeraupe; skräpuk af skogstroll, Larv. Spingis. Spinneraupe; skräpuk af spinnare, Larv. Phal. Bombycis. it. et slags sjukdom hos hornboskap, som består uti sår och hårdt skorf på sötterna.

Raupen, v. a. afplocka maskarna ifrån träden, löfwet, wärterna.

Raupenei, s. n. maske-ägg.

Raupenklee, s. m. Scorpiurus vermicularis.

Raupennest, s. n. skräpukuåste, maßebo, maßehus.

Raupenscheere, s. f. en sax på en lång stång at klippa af skräpuknåsten med af träden, trädgårdsax.

Raupenstand, s. m. larfstånd, krypares tilstånd förr än de linda sig til deras förestående förwandling i fjärillar. fig. menniskans ofullkomliga tilstånd i detta liswet, i motsats af det fullkomligare i ewigheten.

Mach' deinen Raupenstand und eine Hand voll Zeit,
Den nicht zu deinem Zweck, die nicht zur Ewigkeit;
Söck i ditt Larfstånd ej en Menn'skas högsta lott,
Och ej en Ewighet i Tidens korta mått.

Raupentödter, s. m. Afterwespe; balgstekel, R. Ichnevmon.

Rausch, s. m. Räusche, pl. rus. Sich einen Rausch trinken; taga sig et rus. Einem einen Rausch anhängen, zutrinken; göra en drucken.

Räuschchen, s. n. Dim. ein kleiner, halber Rausch, Jesuiterrausch, ein Hieb, ein Spitzchen, i. g. L. zum Unterscheid von einem derben, dichten Rausch; et litet rus, til åtskillnad ifrån et stort. Er hat einen kleinen Rausch; han har litet i hufwudet.

Rauschbeere, s. f. utterbär. S. Heidelbeere.

Rauschbeere, s. f. kråkris, Empetrum nigrum.

Rauschen, v. n. mit dem Hfw. haben; gifwa et wißt låte ifrån sig, ruska som löf, forßa som en ström, sorla som en bäck, en källa, brusa som wattufall, susa som wäder, fräsa som wågorna. it. göra rus, gå i hufwudet. Seidene Kleider rauschen; silkeskläder braska. Er rauschte mir in der Geschwindigkeit stille vorbei; han rusade mig förbi i en hast. Mit seinen Verdiensten zu sehr rauschen; braska för mycket med sina fortjänster. Ein rauschendes Glück; en stor, en lysande lycka. Den Drath rauschen; kallas hos Guldslagare när tråden drages genom walsarna til at plattas. Die Schweine rauschen; säges om swinen när deras löpetid är.

Rauschgelb, s. n. rother Arsenik, Bergroth, roth Operment; rödt Arsenik K. M. T. Rauschgelb, *Cronst.* Arsenicum rubrum.

Rauschgold, s. n. gnitterbläck.

Räuspern, v. n. mit dem Hfw. haben; rakla.

Raute, s. f. eine Pflanze; ruta, Ruta. Kreuzraute, Eberraute, u. s. w. S. på sina ställen.

Raute, s. f. Rauten, pl. ruta, en fyrkant af lika sidor med olika winklar it. ruter i kortlek. Eine Raute von Glas; en glas-

ruta, fönsterruta. Die Raute im Sächsischen Wapen, S. Rautenkranz.
Räute, f. f. hos klensmeder, nyckelring.
Rautenblat, f. n winrute-blad.
Rautenebig, f. m. winrute-ättika.
Rautenfarbe, f. f. ruterfärg i kortlek.
Rautenförmig, adj. u. adv. rutig, i länglig fyrkant af lika sidor.
Rautenkranz, f. m. winrute-krans, it. et stycke af en löfkrans eller af en krona, som liksom et band är spändt öfwer Saxiska wapnet.
Rautenkönig, f. m. ruterkong i kortleken.
Rautenkreuz, f. n. et kors af små rutor.
Räutenrichter, f. m. et instrument som klensmeder bruka, at formera nyckelringar med.
Rautenschild, f. m. sköld i form af en ruta.
Rautenstich, f. m. et slags sömn hos sömerskor.
Rautenvierung, f. f. geschobenes Viereck; en länglagd fyrkant af lika sidor med sneda winklar.
Rautenweise, adv. uti rutor, gjord som i rutor, ruttals.
Raygras, f. n. S. unter Gras.
Real, f. m. et spanst silfwermynt, hwaruta sex stycken göra: ein Stück von Achten, einen Philippsthaler, eller en tyst Riksdaler.
Rebe, f. f. u. m. ranka, winranka, winqwist, winref, winstock. Senkrebe; en winqwist eller winranka, som nedböjes eller sänkes i jorden, at den där må rota sig igen.
Rebenasche, f. f. aska utaf winqvistar.
Rebenauge, f. n. winknopp.
Rebenblatt, f. n. winblad.
Rebendolde, f. f. Oenanthe.
Rebengeländer, f. n. själlwerk, hwarwid winrankor ledas up och fästas.
Rebengesenk, f. n. S. Senkrebe unter Rebe.
Rebenhain, f. m. lund utaf winträd.
Rebenholz, f. n. trä utaf winstock, winträ.
Rebenland, f. n. et land där winträd wäxa och trifwas wäl.
Rebenlaub, f. n. ohne pl. winträds-löf.
Rebenlaube, f. f. et lusthus i en trägård öfwerwäxt med winrankor.
Rebenmesser, f. n. en knif, en skära at taga af winrankor och druswor med.
Rebenpfahl, f. m. winpåle.
Rebenreich, adj. u. adv. rik utaf winstockar.
Rebensaft, f. m. druswesaft, win.
Rebenschoß, f. m. en telning som skjuter up wid roten af en winranka, winplanta.
Rebensenker, f. m. S. Senkrebe unter Rebe.
Rebenstange, f. f. Rebenstecken, f. m. Rebenstütze, f. f. S. Rebenpfahl.
Rebenstecher, f. m. en skalbagge af wisvel slägte, Curculio Bacchus.
Rebenstock, f. m. winstock, winträd.
Rebenwasser, f. n. Rebenthräne, f. f. saft som i klara droppar om wären dryper utur de klippta winqwistarna.
Rebell, f. W. f. m. en uprorsman, uproriss.
Rebelliren, v. n. mit dem Hfw. haben: göra uprör, resa sig til uprör.
Rebellion, f. f. uprör, upresning. S. Aufruhr.
Rebellisch, adj. u. adv. uproriss it. gensträfwig. Das rebellische Herz; hjertat som sätter sig emot förnuftets föreskrifter.
Rebhuhn, f. n. S. Repphuhn.
Recepisse, f. W. i. g. L. f. n. qwittens.
Recept, f. W. f. n. recept.
Receß, f. m. 1. en skriftlig förlikning. 2. en föreskrift eller förordning. 3. Advocaternas muntliga föreställning för domstolen, (som på några ställen kallas: receßiren), eller i des ställe en kort skriftlig inlaga. 4. utestående skuld. Die Sache hat nicht viel im Receß, i. g. L.; den saken will intet mycket säga, är intet af stort wärde.
Recipient, f. m. recipient, förlag, S. Vorlage.
Recipiren, f. W. v. adj. uptaga ibland S. aufnehmen.
Rechen, f. m. räfsa, härfwa som brukas i trägårdar och på ängar, it. et galler uti diken och wid qwarnar, hwarigenom wattnet kan fritt aflöpa men fisken eller orenligheter utestängas.
Rechen, v. a. räfsa ihop med härf.
Rechenbohrer, f. m. borr hwarmed hålen til härfpinnarna borras.
Rechenstiel, f. m. härfskaft.
Rechenzahn, f. m. härfpinne.
Rechenbank, f. f. S. Rechenbrett.
Rechenbrett, f. n. räknebräde.
Rechenbuch, f. n. räknebok.
Rechenfehler, f. m. et fel uti räkningen, misräkning.
Rechenkammer, f. f. Räkne- eller Räntekammare.
Rechenkunst, f. f. räknekonst.
Rechenmeister, f. m. Räknemästare. Ein

guter Rechenmeister seyn; wara wäl hemma i räkenskaper it. göra ricktig uträkning på något.

Rechenpfenning, s. m. Zahlpfenning; räknepenning.

Rechenschaft, s. f. räkenskap, redogörelse. Rechenschaft geben; göra räkenskap. Rechenschaft wovon ablegen; göra redo för något. Einen zur Rechenschaft ziehen; fordra redo af någon.

Rechenschule, s. f. räkneskola.

Rechentafel, s. f. Rechentisch, s. n. räknetafla eller bord.

Rechnen, v. a. u. v. n. mit dem Hfw. haben, gerechnet, p. räkna, slå öfwer, sig hälla före, skatta. Man rechnet in Pommern und Rügen etwa über 100000 Menschen; folkhopen i Pommern och Rügen räknas til något öfwer 100000 Menniskor. Wenn ich alle Kosten rechne; om jag slår öfwer alla omkostnaderna. Mit jemand rechnen, i. g. L. hälla afräkning med någon. Eins ins andre gerechnet; öfwer hufwudet räknad. Meinen Theil mitgerechnet; min andel med inbegripen. Das rechnet er für nichts; det häller han för ingen ting, det aktar han intet stort. Sich etwas zur Ehre rechnen; skatta sig något til heder. Worauf rechnen; göra sig uträkning på något. Er rechnet auf die Erbschaft; han gör sig hopp om arfwet. Ich rechne auf dich; jag liter på dig.

Rechner, s. m. i. g. L. räknemästare.

Rechnung, s. f. Rechnungen, pl. räkning, räkenskap, fig. redo, uträkning, credit, hopp, fördel, answar. Eine offene Rechnung; en räkning som än intet är slutad, en löpande räkning. Sich etwas auf Rechnung schreiben; sätta på räkning, fig. märka sig något tils man har tilfälle at betala med samma mynt. Etwas mit in Rechnung bringen; intaga något uti räkning. Das ist gerade Rechnung; det är just jämt, det går jämt up. Rechnung ablegen; aflägga räkning, göra räkenskap. Er ist nicht im Stande Rechnung von dem empfangenen Geldern abzulegen; han är ej i ständ, at göra redo för de undfägna penningar. Er hat alle Waaren auf Rechnung ausgenommen; han har tagit alla waror på credit. Seine Rechnung schlug ihm diesmal fehl; hans uträkning slog felt för denna gången, han blef bedragen i sitt hopp. Seine Rechnung wobei nicht finden; ej finna sin fördel wid något, ej wara belåten därmed. Ich nehme es auf meine Rechnung; jag tager det på mitt answar, jag är answarig, jag står därföre.

Rechnungsart, s. f. beräkningssätt.

Rechnungsbeamte, s. m. en betjent wid räkningar.

Rechnungsbuch, s. n. förtekning på utgifter och inkomster.

Rechnungsfehler, s. m. fel uti en sådan förtekning.

Rechnungsführer, s. m. den som förer räkning öfwer något.

Rechnungskammer, s. f. räkningskammare.

Rechnungskunst, s. f. konst at föra och hälla räkning.

Rechnungsmünze, s. f. räknemynt.

Rechnungswesen, s. n. alt hwad som hörer til räknings hållande.

Recht, s. n. Rechte, pl. rätt, rättighet, sog, rättwisa, lag, stadga, lagfarenhet. Auf sein Recht bestehen; påstå sin rätt. Das Recht des Stärkern; näfwerätt. Einen in seinem Rechte Eindrang thun; göra intrång uti en annans rättigheter. Dazu hat er Recht; han har sog och magt därtil. Recht sprechen; skipa rätt. Die Wahrheit behält doch zulezt Recht; sanningen segrar likwäl til slut. Jemandes Recht beugen; wränga någons rätt. Recht ergehen lassen; döma efter lag. Von Rechts wegen; med rätta. Das natürliche, bürgerliche, päbstliche Recht; den naturliga, borgerliga, canoniska lagen. Das was man durch Urtheil und Recht erhalten hat; lagwunnen. Nach weltlichen Rechten; efterwerldsliga stadgar. Sich den Rechten widmen; studera lagfarenheten. Ein Doctor beider Rechten; en Doctor uti Romerska lagen, både den borgerliga och canoniska. Es ist Rechtens; det är lag likmätigt. Den Weg Rechtens gegen jemand ergreifen; lagföra, lagsöka någon, Jemanden vor Recht, besser: Gericht fordern; stämma någon för domstolen. Dem Uebelthäter sein Recht anthun; afstraffa en missgerningsman efter lagen, låta afrätta honom.

Recht, adv. rätt, billigt, rent, wäl, lagom just. Wie es recht und billig ist; som rätt och billigt är. Sage mir recht, wie es zusammenhängt; säg rent ut för mig, huru det hänger därmed ihop. Du hast

ganz

ganz recht gehandelt; du har ganska wäl gjord. Das Kleid iſt mir eben recht; klädningen är juſt lagom åt mig. Recht ſo wie es ſeyn muß; juſt ſom det borde. Das iſt gerade recht für ihn; det är juſt hans ſak. Ihm iſt recht geſchehen; det är rätt åt honom, det ſkadar honom intet. Wo mir recht iſt; om jag rätt minnes. Mir iſt heute nicht recht; jag mår intet wäl i dag. Der Kopf ſteht ihm nicht recht; han är ej wid godt lynne. Das war ihm gar nicht recht; han tyckte intet därom. Ihr iſt alles recht; hon låter alt behaga ſig. Wer kann es allen recht machen; hwem kan göra allom i lag? Nicht recht daran ſeyn; fara wilſe. Er hat die Sache recht getroffen; han har träffat ſaken på punkten. Zu recht kommen; komma til rätta med. Zu recht machen; tilreda, tillaga. Sich zurecht machen; laga ſig til. Etwas zu recht ſetzen; ſätta i ordning. Wieder zu recht recht bringen; bringa til rätta, återſtälla. Das Clavier iſt nicht recht geſtimmt; Claveret är oſtämdt. Einem den Kopf zu recht ſetzen; bringa en på bättra tankar. Wie kommt er zu recht, i. g. L. huru mår han, huru går det med honom? Damit wird er ſchlecht zu recht kommen; han lärer wara illa belåten därmed. Ich würde dabei am ſchlechteſten zu recht kommen; därwid bliſwer jag utan twifwel mäſt lidande.

Recht, adj. rätt, billig, ſanfkyldig, lagom, ſann, rättmätig, laglig, liſlig, ſtor, af betydelſe. Er iſt auf dem rechten Wege; han är på rätta wägar. Nicht recht gegen jemand handeln; handla obilligt emot någon. Das Unglück hat gerade den rechten getroffen; olyckan har juſt drabbat den ſanfkyldiga. Das hat die rechte Gröſſe; det är lagom ſtort. Das iſt mein rechter Ernſt; det är min fulla alfware. Mit rechtem Ernſt; alfwarligen. Er iſt nicht von der rechten Lehre; han är ej af rena tron. Das geht nicht mit rechten Dingen zu, i. g. L. det går ej rättmätigt, ej på tilbörligt ſätt til. Seine rechte Kinder; hans ägta barn, til åtſkilnad ifrån de naturliga it. hans liſliga barn, til åtſkilnad af ſtyfbarn. Rechte Geſchwiſter; ſamſyſkon til åtſkilnad ifrån halfſyſkon. Das iſt mir eine rechte Plage; det är en ſtor pläga för mig. Er hat was rechtes gelernt; han har mycket wäl läſit. Es iſt nichts rechts; intet något af wärde, af betydelſe. Er bildet ſich was rechts ein, i. g. L. han inbillar ſig mycket. Auf den rechten Fleck treffen; råka på punkten. In allen Sätteln recht ſeyn, S. Gerecht.

Recht, adj. höger. Rechter hand; til höger. Auf dem rechten Flügel der Armee; på armeens högra flygel. Die rechte Hand Gottes; Guds oinſkränkta magt. it. Guds ewiga härlighet. Jemandes rechte Hand ſeyn; wara någons högra hand. Er weis nicht was rechts oder links iſt; han wet ej ſkilja höger ifrån wänſter.

Recht, fram för något Adjectivum eller Adverb. öker des betydelſe och eftertryck, til. E. recht gut; rätt wäl ganſka wäl. Das war eine rechte Freude; det war en ſtor glädje, o. ſ. w.

Rechte, ſ. f. högra hand. Die Rechte des Herrn; Guds högra hand, magt.

Rechteck, ſ. n. en fyrkant med räta winklar.

Rechten, v. n. in dem Hfw. haben; gerechtet, p. gå til rätta, träda för domſtolen, lagföra, wara i rättegång med hwarannan.

Rechten, ſ. n. Rättegångs-förande.

Rechtfertig, adj. rättfärdig.

Rechtfertigen, v. a. gerechtfertiget, p. rättfärdiga, -frikalla, förklara för oſkyldig, undſkylla, förſwara.

Rechtfertigung, ſ. f. rättfärdning, befrielſe, undſkyllan, förſwar, it. rättfärdiggörelſe, uti Theologien.

Rechtfertigungsſchrift, ſ. f. förſwars-ſkrift.

Rechtgeſinnt, adj. u. adv. rättſinnig.

Rechtgläubig, adj. u. adv. renlärig.

Rechtgläubigkeit, ſ. f. Orthodoxie; renlärighet.

Rechthaberei, i. g. L. ſ. f. inbillning at altid hafwa rätt, enwishet uti tankar och påſtående.

Rechtläufig, adj. in der Aſtron. ſom går ifrån öſter til ſöder, rättſols.

Rechtlich, adj. u. adv. laglig, in för domſtolen. Alle rechtliche Mittel gebrauchen; anwända alla lagliga medel och utwägar. Wir wollen die Sache rechtlich ausmachen; wi wilje afgöra ſaken in för domſtolen. Einen rechtlich belangen; lagſöka någon, föra talan emot honom. Ein rechtliches Gutachten; de lagklokas betänkande om en ſak, Reſponſum Ictorum.

Rechtliebend, adj. u. adv. den ſom älſkar rätt och billighet.

Rechtlinig, adj u. adv. in der Geom. rätlinig.
Rechtlos, adj. u. adv. laglös, olaglig, fridlös
Rechtlosigkeit, s. f. laglöshet, olaglighet, fridlöshet.
Rechtmäßig, adj u adv. laglig, lagfängen, laggill, rättmätig, skälig, loflig, behörig. Rechtmäßiger Beruf; en laglig kallelse. Rechtmäßig erworbenes Eigenthum; lagfängen egendom. Rechtmäßige Ansprüche; laggilla anspråk. Er hat keine rechtmäßige Ursache; han har inga grundade skäl, inga rättmätiga orsaker. Eine rechtmäßige Liebe; en loflig kärlek. Er ist kein rechtmäßiger Richter in der Sache; han är intet en behörig Domare i den saken.
Rechtmäßigkeit, s. f. laglighet, rättmätighet, loflighet.
Rechts, adv. til höger.
Rechtsbeständig, adj. u. adv. lagfängen, lagstänaden, lagfästad.
Rechtschaffen, adj. rättskaffens, sann, rättsinnig, ärlig, redlig, upricktig, adv. braf, ganska, mycket. Ein rechtschaffener Eifer für die Ehre Gottes; en rättskaffens nit för Guds ära. Rechtschaffene Früchte der Busse; sann bättrings fruckt. Ein rechtschaffener Mann; en ärlig, rättsinnig Man. Ein vernünftiges Frauenzimmer wird allemal den rechtschaffenen Mann ohne Vermögen, dem Vermögen ohne rechtschaffenen Mann vorziehen; et förnuftigt Fruentimmer gifwer alltid en wältänkande Man utan förmögenhet företräde fram för den förmögne, hos hwilken hon saknar wärdiga tankesätt. Ein rechtschaffenes Gemüth; et redligt sinne. Es ist kein rechtschaffener Blutstropfen in ihm; han är genomfalsk. Ein rechtschaffener Vorsatz: en upricktig föresats. Seine Absicht war rechtschaffen; hans afsigt war ren. Er hat etwas rechtschaffenes gelernt; han har grundeliga kunskaper. Ein rechtschaffener Soldat, Prediger, Advokat; en god, fullkomlig Soldat, Präst, Advocat. Ein rechtschaffener Arbeiter; en flitig arbetare. Sich rechtschaffen wehren; wärja sig braf. Mich hat heute rechtschaffen gefroren i. g. L.; jag har mycket frusit i dag.
Rechtschaffenheit, s. f. rättsinnighet, redlighet, ärlighet, upricktighet. Gott sieht auf die Rechtschaffenheit des Herzens; Gud ser på hjertelaget, på hjertats beskaffenhet, renhet, rättsinnighet.
Rechtschreibung, s. f. Orthographie; rättskrifning, stafningssätt.
Rechtserfahren, adj. u adv. lagfaren
Rechtsfall, s. m. Rechtsfälle, pl. fall, händelse som lagen dömer eller bör döma om, lagfråga.
Rechtsfällig, adj. u adv. sakfälld. Rechtsfällig werden; sakfallas.
Rechtsforderung, s. f en laglig fordran in för domstolen.
Rechtsfrage, s. f. lagfråga. S. Rechtsfall.
Rechtsführung, s. f lagsökning, lagförande.
Rechtsfrist, s. f. lagfart, laga tid. S. Fatalien
Rechtsgang, s. m. rättegång.
Rechtsgängig, adj. u. adv. S. Rechtshängig
Rechtsgebrauch, s. m. det som är öfligt wid domstolar, rättegångsbruk.
Rechtsgelehrsamkeit, s. f. Lagfarenhet, Lagklokher, Lagkunnighet.
Rechtsgelehrt, adj. u. adv. lagfaren, lagkunnig.
Rechtsgelehrter, s. m. en som studerat lagen, en lagfaren Man, Lagklok, Jurist.
Rechtsgültig, adv. laggill.
Rechtsgültigkeit, s. f. giltighet i rättegångar.
Rechtshandel, s. m. Rechtssache, s. f. rättegångsmål, rättegångssak. Einen Rechtshandel mit jemand anfangen; gå til rätta med någon, lagföra, lagsöka, föra talan emot honom.
Rechtshängig, adj. u. adv. anhängig wid rätten.
Rechtskosten, s. pl. rättegångs-kostnad.
Rechtskräftig, adj. u. adv. lagstänaden.
Rechtskräftigkeit, Rechtskraft, s. f. eines Urtheils; domens egenskap at wara lagstänaden, at hafwa wunnit laga kraft. In Rechtskraft gehen; winna laga kraft
Rechtslehre, s. f lära om lagen.
Rechtslehrer, s. m Laglärare, Lagkarl.
Rechtsmittel, s. n. et medel som lagen medgifwer, at få ändring uti domen, som t. E. wädjande til en Öfwerrätt, Revisions-sökande, o. s. w.
Rechtspflege, s. f. Justizpflege; lagskipning, rättens och lagens skipande.
Rechtssache, s. f. rättegångssak.
Rechtsporteln, s. pl. rättens sakören.
Rechtsprechen, v. n. m. d. Hfw. haben.

1. döma, fälla, afsäga dom. 2. gilla. S. gutheissen, billigen.
Rechtsprechung, f. f. domens afkunnande.
Rechtsspruch, f. m. dom, utslag.
Rechtsstand, f. m. rätt som någon står under, domsaga, S. Gerichtsstand.
Rechtsständig, adj. u. adv. en rätts domsaga underkastad.
Rechtsstreit, f. m. rättegångssak, träta för rätten.
Rechtsstuhl, f. m. Schöppenstuhl; et collegium af Lagkloka, hwars dom fordras uti en rättegångssak.
Rechtstag, f. m. stämmodag, rättegångsdag. Den Rechtstag abwarten; infinna sig på rättegångsdagen, lagtiman.
Rechtsverdreher, Rechtsverkehrer, f. m. lagwridare, lagwrängare.
Rechtsverdrehung, f. f. lagwrängning.
Rechtsverständig, adj. u. adv. lagklok, lagkunnig, lagfaren.
Rechtswissenschaft, f. f. Lagfarenhet.
Rechtswohlthat, f. f. et uti lagen medgifwet medel, beneficium juris.
Rechtszwang, f. m. lagsaga, lagligt twång.
Rechtwinklicht, adj. u. adv. som allenast har räta winklar.
Recidiv, f. W. f. n. S. Rückfall.
Recipient, f. m. Vorlag in der Chemie; förlag, Recipient.
Recken, i. g. L. v. a. räcka, sträcka, töga ut. Er reckte, besser: reichte ihm die Hand; han räckte handen åt honom. Den Kopf in die Höhe recken; sträcka ut halsen. Sich recken, u. R. sträcka sig. Das Eisen recken; räcka ut järnet. Ein Seil recken; töga et rep. Das Tuch reckt sich; klädet tögnar.
Reckbank, f. f. sträckbänk. S. Folterbank.
Recke, f. f. Rick, f. n. et slags stängsel som består af långa twärstängar fastbundna wid pålar med risqwistar.
Reckhammer, f. m. räckhammare.
Reckholder, f. m. S. Hohlunder, it. Wacholder.
Reckseil, f. n. streck hwarmed missgerningsmän räckas ut på sträckbänken.
Reckzug, f. m. alt redskap som skarprättaren brukar til sträckande på sträckbänken.
Recrut, f. m. S. Rekrut.
Rectificiren, f. W. v. a. rena, förfina genom distillering, rectificera.
Rectification, f. f. rening genom distillering, rectification.
Recurs, f. W. f. m. tilflygt. Seinen Recurs vom kaiserlichen Kammergericht an die Reichsversammlung nehmen; wädja ifrån Riks-Kammerrätten til Tyska Riks-Ständerna.
Rede, f. f. Reden, pl. tal, mål, ord, utsaga, rykte, answar, redo. Eine feierliche Rede halten; hålla et offenteligt tal. In der Rede stecken bleiben; komma af sig, stadna i talet. Ich kenne ihn an der Rede; jag känner honom på målet. Solcher Reden bediene ich mich nie; jag brukar aldrig sådana ord. Es geht allgemein die Rede; det är et allmänt gångbart rykte. Sie ist unschuldig in die Rede gekommen; han har kommit oskyldig i folkstal. Er bleibt nicht immer bei einer Rede; han talar nu så nu annat, han förändrar sin utsaga. Jemand zur Rede setzen; ställa någon til answar. Red und Antwort wofür geben; göra redo före. In gebundener Rede; uti wers. Eine sinnreiche Rede; et sinrikt, qwickt infall. Er besitzt einen seltenen Fluß der Rede; han har en flytande tunga. Davon ist die Rede nicht; det talar man intet om. Das ist die Rede nicht werth; det lönar ej mödan at nämna. Einem eine Rede abgewinnen; få någon at tala. Einem eine Rede angewinnen; komma med en i tal, hafwa tillfälle at börja samtal med någon. Er giebt nicht auf seine Reden acht; han acktar intet på det han säger. Seiner Rede nach; efter som han säger eller berättar.
Redeart, f. f. talbrott, målbrott, it. talesätt.
Redekunst, f. f. Talekonst.
Reden, v. a. geredet, p. tala, språka. Die Gabe zu reden; talegåfwa. Auf etwas zu reden kommen; komma at tala om en sak. Einem darein reden; falla en i talet. Nicht aus dem Munde reden; tala i skägget. Viel und unnöthige Dinge reden; prata. Leise zu jemand reden; hwiska åt någon. Von sich reden machen; gifwa anledning at tala om sig. In den Tag hinein reden; tala obetänksamt, alt hwad som faller en in. Wir wollen einandermahl davon reden; wi få wål språkas därom. Fig. Er läßt nicht mit sich reden; han tager intet emot skäl, han tål inga föreställningar. Einem das Wort reden; fälla et godt ord för någon, tala til hans bästa, förswara honom. In den Wind reden; tala i wådret, fåfengt. Er hat ihm

ihm sehr ins Gewissen geredet; han har sökt at röra hans samwete. Die Freude redet aus seinen Augen; glädjen lyser utur hans ögon Ein redendes Bild; en bild, hwilken är så liflig at den nästan tyckes tala.

Reden, s. n. tal, talande. Das Reden wird ihm schwer; han har swårt för at tala Viel Redens von einer Sache machen; tala mycket om, göra mycket wåsen af en sak.

Redensart, s. f. talesätt.

Redescheu, adj u. adv. blyg för at tala.

Redetheil, s. m. hos Språklärare; en talets del, Pars Orationis.

Redeübung, s. f. öfning uti talekonsten, tale-öfning

Redlich, adj. u. adv. redlig, upricktig, ärlig.

Redlichkeit, s. f. redlighet, upricktighet, ärlighet.

Redner, s. m. Orator, Taleman.

Rednerisch, adj. u. adv. oratorisk.

Rednerkunst, s. f. Talekonst.

Rednerschmuck, s. m prydnad som en Orator gifwer sitt tal.

Rednerstuhl, s. m. et uphöjdt ställe hwarifrån en Orator talar, uti kyrkor, predikstol. S. Kanzel.

Redselig, i. g. L. adj. u. adv. språksam, talsam, talför, pratsam S. Gesprächich.

Redseligkeit, s. f. språksamhet. S. Gesprächigkeit.

Redoute, s. f. 1. et litet fästningswerk som består af fyra linier, 2. en maskerad bal.

Reede, s. f. S. Rehde.

Refectorium, s. W. s. n. matsal i klostren.

Referendair, s. m. et slags Under-Bisittare i en Hofrätt.

Referent, s. m. en af Rättens ledamöter som har at göra berättelse utur handlingarna om sakens sammanhang, Referent.

Refériren, s. W. v. a. berätta.

Reff, s. n. fur: Beisegel; småsegel som spännas fast wid maskarna af et stort segel. it. ryggkorg, S. Tragekorb. it. S. Riff. Reff an der Sense; liegrind, lieboge.

Reffen, v. a. in der Schiffersprache; sätta bisegel bi. Die Segel einreffen; indraga seglen.

Reflectiren, s. W. i. g. L. v. a. u. n. mit dem Hfw. haben, auf etwas; gifwa akt på något. Ueber etwas reflectiren; eftertänka en sak, S. Nachdenken. it. kasta tilbaka, som t. E. spegeln ljusstrålarna, S. zurückwerfen.

Reflection, s. W. s. f. 1. förmåga at wända sin upmärksamhet på en sak och alla des delar. 2. betraktelse. 3. stralars reflexion. S. Zurückprallung.

Reformation, s W. s f. Reformation, förbättring, rening ifrån misbruk

Reformator, s. m. den som förbättrar, förändrar, omskapar något.

Reforme, s. W. s. f. förbattring it. afskaffande af något.

Reformiren, s. m. reformera, omskapa, förändra något.

Reformirt, adj. u. adv. reformirt.

Reformirten, s. pl de Reformerte.

Refraction, s. W. s. f. in der Optik, S. Stralenbrechung.

Regal, s. m uti orgwerk, et register som härmar menniso-stämman och därföre också kallas: Menschenstimme.

Regal, Regale, s. n. Regalien, pl. Regal; wissa rättigheter som tilkomma Landsöfwerheten öfwer wisa saker, som höra til Statens egendom, som t. E. öfwer sjöar och åar, landswägar, tullar, skogar, bergwerk, saltwerk, mynt, stämpelpapper, och kallas; das Wasser-Post-Zoll und Mauth-Forst- und Jagd-Bergwerks-Salz-Münz-Stempelpapiers-Regal.

Regaliren, s. W. i. g. L. beskänka, förnöja med något

Regalfolio, s. n. Regalformat, s. n. största folio-format

Regalpapier, s. m. regalt-papper, papper i första format.

Regalzug, s. m uti orgwerk, de största af träpipor som brumma mäst.

Rege, adj. u adv satt i rörelse, upröra. Rege seyn, werden, machen; wara, komma, sätta i rörelse. Die ganze Stadt ward bei der Zeitung rege; hela staden kom i rörelse, när den tidningen kom. Eine vergessene Sache wieder rege machen; åter upröra en gammal sak. Sie hält ihn immer rege; hon håller honom jämt i rörelse. Das Andenken davon machte ihren Schmerz wieder rege; åminnelsen däraf förnyade hennes sorg. Die Bienen rege machen; reta bien.

Regel, s. f. regel, föreskrift, efterdöme, grundsats, rättesnöre, en föreskriwen lag eller ordning. Einer der sich genau an die Regeln bindet; en som är mycket regelbunden. Er achtet keine Regeln; han

han aktar ingen föreskrift. Sich jemand zur Regel machen; taga sig någon til efterdöme. Falschen Regeln folgen; hysa falska grundsatser. Ich habe mir das zur Regel gemacht; jag har företagit mig det til rättesnöre, gjort mig det til lag. Das ist den Regeln der Billigkeit gemäß; billigheten fordrar det, det swarar emot billigheten.

Regellos, adj. u. adv. som intet är efter reglorna, intet regelbunden, som stöter emot reglorna, oordentlig, laglös.

Regellosigkeit, s. f. afwikande ifrån reglorna, oordentlighet, laglöshet.

Regelmäßig, adj. u. adv. efter reglorna, regelbunden, regelrätt, snörrätt, lag likmätig. Eine regelmäßige Aufführung; et anständigt upförande.

Regelmäßigkeit, s. f. snör-rätthet, rigtighet, ordentlighet, anständighet.

Regeln, v. a. i g. L. geregelt, p. regla.

Regen, v. a. geregt, p. röra, upröra, sätta i rörelse. Sich regen; röra sig, röras Er kann nicht Hand oder Fuß regen; han kan hwarken röra hand eller fot. Ich will die Sache nicht regen; jag will ej omröra, ej nämna den saken. Er wird sich gerichtlich dawieder regen; han lärer göra talan däremot. Man darf sich für ihn nicht regen; man törs ej mucka för honom. Die Liebe regt sich sehr zeitig bei ihm; kärleken yttrar sig ganska tidigt hos honom.

Regen, s. m. regn Es sieht nach Regen aus; det liknar sig til regn Ein kleiner, dünner Regen; dugg. Ein durchdringender Regen; et regn som wäter igenom. Ein starker Regen; slagregn. Aus dem Regen in die Traufe kommen, Sprw komma ur rägnet i droppet, falla ur askan i elden, fly undan björnen och möta lejonet.

Regenbach, s. m. Gußbach, Feldbach, Feldwasser; regnbäck, sqwallbäck.

Regenbogen, s. m. regnboge, it. ring omkring ögonstenen, Iris. Fortsätze des Regenbogens am Auge; Processus ciliares

Regenbogenfarben, s. pl. färgor uti regnbogarna.

Regenbogenstein, s. m. en art agat, hwilken spelar med allahanda färgor, som synas uti regnbogar.

Regenfeuer, s. n. et slags konsteld som fallar ned som regn.

Regenfrosch, s. m. regngroda. S. Wetterfrosch.

Regendach, s. n. wädertak, skjul.

Regenfang, s. m. Regenloch, s. n. en cisterne eller et wattufång nedgräfwet i jorden för at samla regnwatten uti.

Regenguß, s. m. et starkt och hastigt kommande regn,

Regenhaft, adj u. adv. regnaktig, slaskig. Es ist regenhaft Wetter; det slaskar.

Regenhut, s m regnhatt.

Regenkappe, s f. regnkappa.

Regenkleid, s. n. regnkappa, öfwerrock.

Regenloch, s. n. S. Regenfang.

Regenluft, s. f regnig luft.

Regenmantel, s. m S Regenkappe.

Regenmesser, s. m. Hygrometer.

Regenpfeiffer, s. m. en art wipa, Tringa Squatarola.

Regenrinne, s. f. en ränna hwarigenom regnwattnet rinner ned.

Regenrock, s. m öfwerrock.

Regenschauer, s. n. regnskur.

Regenschirm, s m. regnskärm.

Regentropfen, s. m. regndroppe.

Regentuch, s. n et kläde af lärft, som Fruentimmer bruka på några ställen, at kasta öfwer hufwudet när det regnar.

Regenvogel, s m. Wind- Wettervogel, Krummschnabel; en art snäppa med lång nedböjd näbb, Scolopax Arquata. it. windspole, Scolopax Phaeopus.

Regenwasser, s. n. regnwatten.

Regenwetter, s. n. regnwäder

Regenwolf, s. m Scolopax Arquata. Kleiner Regenwolf; windspole, S. Regenvogel.

Regenwolke, s. f. regnmoln.

Regenwurm, s. m Erdwurm; daggmask, Lumbricus terrestris.

Regent, s. m. Regent, en regerande Herre.

Regentin, s. f. en regerande Prinsessa.

Regieren, v. a. regiert, p regera, styra, herrska, wara Herre öfwer något, råda, föreslå, föra ordet, ingifwa Ein König, der über ein freies Volk regiert; en Konung, som regerar öfwer et fritt Folk. Das Schiff, den Wagen, die Pferde regieren; styra rodret, wagnen, hästarna. Sich selbst nicht regieren können; ej kunna styra sitt sinne. Der Geiz regiert ihn; girigheten råder öfwer honom. Sie regiert ihn ganz; hon leder honom hwart hon will.

will. Sie regiert im Hause; hon är husbonde. Sein Hauswesen gut regieren; wäl föreſtå ſitt hus. Der regierende Bürgermeiſter; Borgmäſtaren ſom för er ordet. Kein guter Geiſt regierte ihn damals; det war ingen god ande, ſom ingaf honom det, det war et olyckligt beſlut ſom han fattade. Die Peſt regiert; peſten går i ſwang. Dieſes Vorwort regiert den Accuſativum; denna Präpoſitionen tager til ſig Accuſativum. Strenge Herren regieren nicht lange, Spr. ſtränga Herrar få ſtackugt wälde.

Regierer, ſ. m. Regerare, Styresman, Herrſkare.

Regierſtand, i. g. L. ſ. m. Regerings-ſtånd.

Regierſucht, ſ. f. regerings-ſiuka eller lyſtnad.

Regierſüchtig, adj. u. adv. regerings-ſiuk eller lyſten.

Regierung, ſ. f. Regering, ſtyrelſe. Zwei Regierungen erleben; öfwerlefwa twå regerande Herrar uti et land.

Regierungsart, ſ. f. Regeringsſätt.

Regierungsform, ſ. f. Regeringsform.

Regierungsbefehl, ſ. m. et befäl utaf Regeringen.

Regierungskanzlei, ſ. f. Regerings-kantsli.

Regierungsrath, ſ. m. Regerings-Råd.

Regierungsſache, ſ. f. en ſak angående Regeringen, ſom Regeringen i et Land har at ſtyra om.

Regierungsſorge, ſ. f. Regerings-ſorg.

Regiment, ſ. n. für: Regierung; Regering, wälde. Das Regiment führen; föra Regeringen, regera, herrſka, haſwa wäldet, föreſtå Regeringen. Das Regiment in der Stadt beſtellen; förordna om ſtadens ſtyrelſe. Das Weiberregiment; qwinnoregering. it. beim Kriegswesen; et Regemente ſoldater.

Regimenterweiſe, adv. efter Regementer.

Regimentsfeldſcherer, ſ. m. Regements-Fältſkär.

Regimentsform, Regimentsverfaſſung, ſ. f. Författning angående et lands en ſtads ſtyrelſe, it. S. Regierungsform.

Regimentsgericht, ſ. n. Regiments Krigsrätt.

Regimentslaſt, ſ. f. Regerings-börda.

Regimentsſtück, ſ. n. fältſtycke.

Regimentsſtab, ſ. m. Regimentsſtaf, it. Staben wid et Regiment. S. Stab.

Regimentstambour, ſ. m. Regements-trumſlagare.

Regimentsunkoſten, i. g. L. ſ. pl. allmänn koſtnad.

Regiſter, ſ. n. regiſter, förteckning, längd, it. regiſter eller ſtämmorna i et orgwerk. Geſchlechtsregiſter; ſlägtregiſter, ſtammträd. Waarenregiſter; förteckning på waror. Regiſter aller zu einem Landgute gehörigen Ackerſtücke und Pertinenzien; jordebokslängd. Ins Regiſter tragen; införa i regiſtret. Im ſchwarzen Regiſter bei Jemand ſtehen, i. g. L. ſtå illa til boks hos någon.

Regiſterſchiff, ſ. n. Regiſter-ſkepp uti Spanien.

Regiſtrator, ſ. m. Regiſtrator.

Regiſtratur, ſ. f. Regiſtratur.

Regiſtriren, v. a. regiſtrera.

Regnen, v. n. m. d. Hfw. haben, geregnet, p. regna. Es fängt an zu regnen, ſo daß blos dann und wann einige kleine Tropfen niederfallen; det ſtänker. Es regnet ganz fein; det duggar. Es regnet ſtark; det hällar neder. Es wird bald regnen; det drager ſig til regn. Fig. Da wird es Schläge regnen, i. g. L. där lärer wanka ſtryk. Hier regnete es Kugeln; kulorna hwinade omkring öronen.

Regnicht, adj. u. adv. S. regenhaft.

Regreß, ſ. n. J. W. ſ. m. erſättnings ſökande för den ſkada man lidit.

Regulär, ſ. W. adj. u. adv. S. regelmäſſig. it. uti Geometr. ſom har lika ſidor och winklar; uti byggningskonſten, ſymmetriſk.

Regulärität, ſ. f. S. Symmetrie.

Reguliren, i. g. L. v. a. reglera, förordna, inrätta, rätta efter.

Regulirung, ſ. f. förordning, inrättning, i ordning bringande, reglering.

Regung, ſ. f. Regungen, pl. rörelſe, ſinnesrörelſe, upſtigande begärelſe. Ohne alle Regung liegen; ligga utan all ſansning. Die Regungen des Gewiſſens; ſamwets-rörelſer. Unordentliche Regungen; olofliga begärelſer. Das hat er aus eigener Regung gethan, i. g. L. det har han gjort blott af ſig ſelf, af egen drift. In der erſten Regung des Zorns; uti förſta ifern, i förſta hettan af wreden.

Reh, ſ. n. rådjur, Cervus Capreolus.

Rehbock, ſ. m. råbock.

Rehbaum, ſ. m. S. Rundbaum.

Rehbraten, ſ. m. rådjursſtek.

Rehfell, ſ. n. rådjurs-ſkinn.

Rehfuß, ſ. m. fot af et rådjur, och för en wiß likhets ſkul et ſlags fötter under bord, ſtolar, o. ſ. w.
Rehgeiß, ſ. n. råget.
Rehhaar, ſ. n. hår af rådjur.
Rehkalb, ſ. n. råkidling eller kalf.
Rehkeule, ſ. f. Rehſchlägel, ſ. n. et lår af rådjur.
Rehleder, ſ. n. rådjurs-läder.
Rehling, ſ. m. S. Pfifferling.
Rehnetz, ſ. n. rådjurs-garn.
Rehſchrot, ſ. n. rådjurs-hagel.
Rehwildbret, ſ. n. rådjur, wildbråd af rådjur.
Rehziege, ſ. f. Ricke, i. g. L. råget.
Rehziemer, ſ. m. bakdel af ryggen af et rådjur, ſedan låren äro ſkiljde därifrån.
Rehe, adj. u. adv. Pr. W. von Pferden; ſtel, ſtyfbent, förriden, S. verſchlagen, verfangen.
Reibe, ſ. f. riſjärn.
Reibebürſte, ſ. f. gnid-borſte, ſkrubb-borſte.
Reibebrett, ſ. n. et bråde hos murare hwarmed den påſtrukna kalken utbredes och jemnas.
Reibeiſen, ſ. n. riſjärn. S. Reibe.
Reibekeule, ſ. f. en träklubba at bulta ſönder med.
Reibelappen, Reibewiſch, ſ. m. Reibtuch, ſ. n. gnid-klut.
Reiben, v. a. rieb, imp. gerieben, p. riſwa, gnida, gnugga, ſkubba. Geriebene Farbe; riſwen färg. Sich die Glieder mit warmen Tüchern reiben laſſen; låta gnida lemmarna med warma dukar. Sich die Augen reiben; gnugga ögonen. Das Pferd rieb ſich an dem Pfeiler; häſten ſkrubbade ſig emot ſtolpen. Fig. Jedermann will ſich an ihm reiben; hwar och en retas med honom, ſöker ſak med honom. Sich abweſend an jemand reiben; angripa någon frånwarande. Einem etwas unter die Naſe reiben, n. R. förekaſta en något. S. vorrücken.
Reiben, ſ. n. riſning, gnidning, gnuggande.
Reibepfanne, Reibeplatte, ſ. f. im Hüttenbau; en järnpanna at riſwa ſönder malmen uti.
Reibepreſſe, ſ. f. en präß hos pappersmakare, hwaruti papperet på kanten riſwes eller raſpas jämt
Reiber, ſ. m. en ſom riſwer något ſönder, it. löpare på en riſſten.
Reibſtein, ſ. m. riſſten hos målare, hwarpå färgor riſwas ſönder med löparen.
Reibhammer, ſ. m. en hammare at gnugga ſönder med.
Reibtuch, ſ. n. S. Reibelappen.
Reich, adj. u. adv rik, förmögen, ymnig, fig. koſtbar. Reich heirathen; göra ett rikt gifte. Er iſt einer der reichſten im Lande; han är en af de förmögnaſte i landet. Reicher Herbſt, reiche Erndte; ymnig höſt, inbärgning. Eine reiche Sprache; et ordrikt ſpråk. Ein reiches Land; et Land ſom har öfwerflöd på alt. Ein reiches Kleid; en koſtbar guld- eller ſilfwerſmidd klädning. Ein reiches Zeug; et tjockt ſidentyg, it. et tyg wirkadt med guld och ſilfwer. Reich an guten Freunden ſeyn; hafwa många goda wänner. Ein reiches Gedächtniß; et lyckligt minne. Spr. Der iſt reich genug, der vergnügt iſt; förnöjſamhet är bättre än rikedomar. Reiche Leute können auch arm werden; mycket kan ock blifwa alt.
Reiche, ſ. m. Reicher; Reichen, pl. en rik, en förmögen Man.
Reichhaltig, adj. u. adv. rikhaltig, ſom malmarter. Ein reichhaltiger Gegenſtand; et rikt ämne.
Reichhaltigkeit, ſ. f. rikhaltighet.
Reichlich, adj. u adv. riklig, tilräcklig, öfwerflödig, ymnig, hederlig. Sein reichliches Auskommen haben; hafwa ſin rikliga utkomſt. Reichlich Früchte tragen; bringa ymnig fruckt. Er hat ihn reichlich belohnt; han har hederligen belönt honom. Es iſt reichlich ein Jahr i. g L. det är fullt ut et år. Sie hatten reichlich getrunken; de hade mycket druckit.
Reichthum, ſ. f. rikedom, förmögenhet, öfwerflöd, ymnighet. Das iſt ſein ganzer Reichthum; det är alt hwad han eger. Seines Reichthums kein Ende wiſſen, i. g. L. wara öfwer måttan rik.
Reich, ſ. n. Reiche, pl. Rike, Land, Krona, Regering, Riksförſamling. Die drei Reiche der Natur; de tre Naturens Riken. Das Reich, Römiſche, Teutſche Reich; Romerſka Riket eller Tyſka Keſſaredömet. Ein König ohne Reich; en Konung utan Land och Rike. Dem Reiche gehörig; Kronan tilhörig. Gleich beim Anfang ſeines Reichs; ſtraxt wid början af hans Regering. Eine Sache an das Reich bringen; wända ſig med en ſak til Tyſka Riksförſamlingen uti Regensburg. Ibland

kallas wißa tracter, särdeles öfre delen af Tyſkland (Oberteutſchland) och den delen wid Rhen- och Mayn-ſtrömmen: das Reich; t. E. uti taleſätten: ins Reich reiſen, Briefe aus dem Reich haben; reſa til Öfwertyſkland, få bref ur den delen af Tyſkland, ſom ligger wid Rhenſtrömmen, o. ſ. w.

Reichen, v. a. gereichet, p. räcka, gifwa. Jemanden die Hand reichen; räcka handen åt någon. Einem hülfliche Hand reichen; göra någon handräkning. Den Armen Allmoſen reichen; gifwa allmoſor åt de fattiga. Dem Kinde die Bruſt reichen; gifwa barnen di. Jemand die nöthige Nahrung reichen; förpläga någon

Reichen, v. n. nå til, räcka, hinna, ſträcka ſig, wara tilräcklig. Ich kan mit der Hand nicht daran reichen; jag når icke dit åt med handen. Das Tuch reicht nicht zu; kläder räcker icke til. Das Waſſer reichte ihm bis an den Gürtel; wattnet gick honom til midjan. Der Vorrath reicht nicht lange; förrådet ſpiſar ej längt. Meine Augen reichen nicht ſo weit; jag hinner icke at ſe ſå långt. Gottes Gnade reicht ſo weit der Himmel iſt; Guds nåd räcker ſå widt ſom Himmeln är. Weiter reicht ſeine Macht nicht; hans wälde ſträcker ſig ej längre. Das Andenken davon wird bis auf die Nachwelt reichen; minnet däraf ſkall fortplantas til de ſenaſte efterkommande. Das reicht nicht unter ſo viele; det förslår ej ibland ſå många. Er reicht ihm das Waſſer nicht, i. g. L. han kommer intet up emot honom, han kan ej förliknas med honom.

Reichung, ſ. f. framräckande, gifwande.

Reichgabel, ſ. f. in der Landwirthſchaft; hö-tjuga. S. Heugabel.

Reichsabſchied, ſ. m. Tyſka Riksſtändernas Riksdags-Beſlut, Receſſus Imperii. Der jüngſte Reichsabſchied; beſlutet af år 1654, efter ſom ſedan den tiden Tyſka Riksdagen ej har blifwit ſlutad, utan är ſtändigt warande uti Regenſpurg.

Reichsacht, ſ. f. biltoggörelſe ur Riket, ſärdeles kallas ſå landsförwisning ur Tyſka Riket.

Reichsadel, ſ. m. Tyſka Rikets Adel, ſärdeles den omedelbare.

Reichsadler, ſ. m. örnen i Tyſka Rikswapnet.

Reichsämter, ſ. pl. högſta Riksämbeten.

Reichsanlage, ſ. f. Riksſtändernas ſammanſkott, Rikſens Ständers bewilning.

Reichsapfel, ſ. m. Riksäple.

Reichsarchiv, ſ. n. Riks-archiv.

Reichsarmee, ſ. f. Riks-armee.

Reichsausſpruch, ſ. m. Tyſka Riksförſamlings dom, förordning, utſlag.

Reichsbaron, ſ. m. S. Reichsfreiherr.

Reichsbauer, ſ. m. en bonde ſom ſtår omedelbart under Tyſka Kejſaren och Riket. S. Reichsleute.

Reichsbeamte, ſ. m. Reichsbediente, pl. Kronans höge Ämbetsmän.

Reichsboden, ſ. m. Tyſka botten.

Reichsbulle, ſ. f. Kejſaren Karl IV. gyldene bulla.

Reichsbürger, ſ. m Rikets inbyggare, ſärdeles borgare uti de Tyſka Riksſtäderna.

Reichscaſſe, ſ. f. Rikscaſſa.

Reichscollegium, ſ. n. Riks-Collegium.

Reichscontingent, ſ. n. manſkap ſom hwar och en af Tyſka Rikſens Ständer ſtäller til Riksarmeen.

Reichsdorf, ſ. n. en by i Tyſkland, hwilken ſtår omedelbart under Kejſaren och Riket, ſom några uti öfre delen af Tyſkland.

Reichserbe, ſ. m. Riks-Arfwinge.

Reichserzamt, ſ. m. de förnämſta Riksämbeten i Tyſkland, ſom beklädas af Kurfurſtar och några Furſteliga Perſoner, och ſom de låta igen förwalta igenom wiſſa förnäma Familier, ſom hafwa arfrättighet därtil, hwarföre deras ämbeten kallas: Reichserbämter, och de ſielfwe Reichserbbeamte.

Reichserbbeamte, ſ. m. S. Reichserzamt.

Reichsfeldherr, ſ. m. Riks-Fältherre.

Reichsfrei, adj. u. adv. ſom ſtår omedelbart under Kejſaren och Riket.

Reichsfreiherr, ſ. m. Riks-Friherre.

Reichsfreifrau, Reichsfreiin, ſ. f. Riks-Friherrinna.

Reichsfolge, ſ. f. efterträdande på Thronen, it. Succeßions-ordning.

Reichsfürſt, ſ. m. Tyſka Rikets-Furſte.

Reichsfürſtenrath, ſ. m. det andra Riks-Collegium, på Riksdagen i Regenſpurg, ſom beſtår utaf Tyſka Rikſens-Furſtar.

Reichsfürſtin, ſ. f. Riks-Furſtinna.

Reichsfürſtlich, adj. u. adv. Riks-Furſtlig.

Reichsfuß, ſ. m. myntfot i Tyſka Riket. S. Fuß.

Reichs-

Reichsgefälle, f. pl. Kronans, Rikets inkomster.
Reichsgehülfe, f. m. Medregent.
Reichsgenoß, f. m. en undersåte så wida han har del uti et Rikets rättigheter och förmåner.
Reichsgericht, f. n. Rikets-Rätt, it. Öfwerdomstol i hela Tyska Riket.
Reichsgeschäfte, f. n. Reichshändel, f. m. pl. Riksärende.
Reichsgeschichte, f. f. Rikets-Historia.
Reichsgesetz, f. n. Rikslag.
Reichsglied, f. n. Ledamot af Tyska Riket.
Reichsgraf, f. m. Riks-Grefwe.
Reichsgrafschaft, f. f. Riks-Grefskap.
Reichsgränze, f. f. Riks-gräns.
Reichsgrundgesetz, f. n. Riks-grundlag.
Reichsgulden, f. m. en Tysk Riks-gyllen.
Reichsgutachten, f. n. Tyska Riks-Ständernas betänkande.
Reichshandel, f. m. en sak som angår Riket.
Reichsherkommen, f. n. S. Herkommen.
Reichshistorie, f. f. S. Reichsgeschichte.
Reichshofrath, f. m. Riks-Hofrätt, högsta Domstolen i Tyskland wid Kejsarens Hof it. Riks-Hofråd eller Bisittare i denna Riksrätten.
Reichshofraths-Agent, f. m. Advocat wid denna högsta Domstolen i Wien.
Reichshofraths-Ordnung, f. f. förordning angående denna Domstolen.
Reichshofraths-Präsident, f. m. Präsident uti denna Hofrätten.
Reichshülfe, f. f. hjelp uti penningar eller troppar som Tyska Riksständerne bewilja.
Reichskammergericht, f. n. Riks-Kammarrätt uti Wezlar, det andra af de twå högsta Domstolar i Tyskland, S. Reichshofrath.
Reichskammergerichts-Beisitzer, f. m. Bisittare uti denna Riksrätten.
Reichskammergerichts-Bescheid, f. m. besked, utslag som Riks-Kammarrätten gifwer.
Reichskammerrichter, f. m. den som i Kejsarens namn förer Directorium wid denna höga Riksrätten.
Reichskanzlei, f. f. Riks-Kantsli.
Reichskanzler, f. m. Riks-Kantsler.
Reichskleinodien, f. pl. Reichsinsignien, f. pl. Regalier, som Kronan, Äplet, Spiron, Swärdet och Nyckeln.
Reichskreis, f. m. Riks-krets.
Reichskrieg, f. m. krig som angår Riket, som Tyska Riksständerne föra.
Reichskrone, f. f. Rikskrona, Kronan så wida den är den första ibland Regalierna.
Reichskundig, adj. u. adv. kunnig öfwer hela Riket.
Reichsland, f. n. Reichslande, pl. Land som hörer til Riket eller under Kronan.
Reichslehn, f. n. Rikets eller Kronans-Län.
Reichsleute, f. pl. Personer af ringare stånd som likwäl stå omedelbart under Kejsaren och Riket, såsom: die freien Leute auf der Leutkircher Heide in Schwaben, und die freien Reichsdörfer, Alschhausen, Gochsheim und Sennfeld, Sulzbach und Soden.
Reichsmatrikel, f. f. Riks-matrikel.
Reichsmünze, f. f. Riks-mynt.
Reichspfenningmeister, f. m. Riks-cassör.
Reichspflege, f. f. en lagsaga som står omedelbart under Kejsaren och Riket och föreståS af en; Reichspfleger.
Reichspost, f. f. Riks-post.
Reichsrath, f. m. Riks-Råd.
Reichsritterschaft, f. f. Ridderskap och Adel som står omedelbart under Kejsaren och Riket.
Reichssache, f. f. Riks-sak, Rikswärdande ärende.
Reichssatzung, f. f. Rikets stadgar och lag.
Reichsscepter, f. m. S. Reichszepter.
Reichsschatzmeister, f. m. Riks-Skattmästare.
Reichsschluß, f. m. Riksens-Ständers beslut.
Reichsschlüssel, f. m. Nyckeln, så wida den hörer med til Regalierna, såsom i Swerige.
Reichsschwerdt, f. n. Riks-swärdet som räknas ibland Regalierna.
Reichssiegel, f. n. Rikets-insegel.
Reichsstand, f. m. en som har säte och stämma på Riksdagen.
Reichsstände, f. pl. Riksens-Ständer, som i Tyskland 1. Kurfurstar, 2. Furstar, och 3. Fristäderne.
Reichsständisch, adj. u. adv. som et Riksens-stånd tilkommer.
Reichsstandschaft, f. f. rätrighet til säte och stämma på Tyska Riksdagen.
Reichsstadt, f. m. Riksstad, Fristad. I Tyskland delas de uti den Rhenska och Swabiska Bänken, (die Rheinische und Schwäbische Bank) på den förra sitta

och votera 14 och på den sednare 37 fria Tyska Riksstäder.

Reichsstädterath, s. m. tredje Riks-collegium i Regenspurg, som består af Riksstäder eller deras Deputerade.

Reichsstädtisch, adj. u. adv. hörande til en Kejserlig fri Riksstad, och hwad den tilhörer.

Reichssteuer, s. f. allmän skatt öfwer hela Riket.

Reichstag, s. m. Riksdag.

Reichstagsmann, s. m. Riksdagsman.

Reichsthaler, s. m. Riksdaler. En Pommersk Riksdaler Cour. swarar emot 36 ßl. 4 r:st. Spec. och således swara 131 Rdlr. 46 ßl. Pomm. Cour. i wärde emot 100 Rdlr. Sp. En Riksdaler Hamb. Banco år 47 ßl. 5 r:st.; en Riksdaler Hamb. Cour. 38 ßl. 6 r:st. och en Preußisk Riksdaler 31 ßl. 2 r:st af en Sw. Riksdaler. S. *Ioranff. Tabeller.*

Reichsvasal, s. m. en Vasall af Tyska Kejsaren och Riket.

Reichsverfassung, s. f. Riks-författning, Regeringssätt.

Reichsversammlung, s. f. Tyska Riks-Ständernas sammankomst eller församling på Riksdagen i Regensspurg.

Reichsverwaltung, s. f. Riks-styrelse.

Reichsverweser, s. m. Riks-Föreståndare.

Reichsvogt, Reichsschultheiß, s. m. fordom Kejsarens Befallningshafware wid Tyska Riksdager, som skapade rätt särdeles hwad lifssaker angick.

Reichsvogtei, s. f. en sådan Befallningshafwandes eller Domares wärdighet och lagsaga.

Reichsvölker, s. pl. Reichstruppen; Riks-troppar.

Reichswald, s. m. en stor skog som står omedelbart under Kejsaren och Riket.

Reichswapen, s. n. Riks-wapen.

Reichszepter, s. m. spira, så wida den räknas ibland Regalierne.

Reif, s. m. ohne pl. rim, rimfrost.

Reif, s. m. Reife, pl. 1. rep, 2. räfla, 3. et band, en ring som går omkring något, tunneband, rand ofwan om en pelare, omkring mynningen af en kanon, S. Mundreif. Hos låssmakare, det runda järnet i et lås, hwarom största öpningen går på axet af en nyckel. Reife um ein Faß legen; banda ett färil.

Reif, adj. u. adv. mogen. Reif werden; mogna. Er ist reif zur Strafe; hans synda-mått är fullt, hans förbrytelser hafwa natt sin högd, straffet wäntar honom.

Reife, s. f. ohne pl. mognad, mogenhet. Wenn sein Verstand erst mehr Reife bekommen wird; när han en gång kommer til mognare år.

Reifeln, i. g. L. rieseln v. a. gerieselt, p. räfla.

Reifen, v. n. imperf. mit dem Hfw. haben; gereift, p. rima. Es reift daraussen; det rimar ute. Es hat diese Nacht gereift; det har fallit rimfrost i natt.

Reifen, v. n. mit dem Hfw. seyn: für, reif werden; mogna, bliswa mogen. v. a. göra mogen.

Reifen, v. a. 1. förse med en rand, et band. 2. räfla. Ein gereiftes, gereifeltes, gerieseltes, gezogenes Rohr; en räffelbössa.

Reifer, s. m repslagare. S. Seiler.

Reiferbahn, s. f. repslagare-ban.

Reifholz, s. n. Reifstock, Bandholz, s. n. bandstake.

Reificht, adj. u. adv. öfwerdragen med rimfrost.

Reiflich, adj. u. adv. mogen. Nach reiflicher Erwägung; efter moget öfwerwägande.

Reifmesser, s. n. tunnbindare-knif med twå handtag.

Reifrock, s. m. stufkjortel af fiskben.

Reifschläger, s. m. repslagare. Uti sjöstäder kallas de: Reifschläger, hwilke göra tåg, som brukas på skepp, och de andre kallas: Spitzarbeiter.

Reifstab, s. m. Reifstäbe, pl. små bandstakar.

Reifstange, s. f. större bandstakar.

Reifstecken, s. m. S. Reifstab.

Reifzange, Reifziehe, s. f. der Hund; et werktyg hos tunnbindare at draga ihop den yttre randen af et träkärl med, at bandet må gå öfwer.

Reifzieher, s. m. en järnkrok eller hake hos grofsmeder at lägga en hel järnring på hjulet med.

Reiger, s. m. S. Reiher.

Reihe, s. f. rad, ordning, led, lag, wärf, följd. Eine Reihe Säulen, Colonnade; en rad pelare. Nach der Reihe; å rad, i rad, radtals, den ene efter den andre. Die Reihe ist an mir; ordningen har kommit til mig. Die Reihe schliessen; wara den sidste i ordningen. Soldaten in Reihen und Glieder stellen; upställa

soldater, ställa dem i leder. Eine Reihe Kanonen auf einem Schiff; et lag stycken på et slepp. Eine Reihe Steine in einer Mauer; et hwarf stenar uti en mur. Die Reihe der Gedanken; kedjan af wåra tankar. Das gehört mit in der Reihe existirender Dinge; det ár et länk uti warelsernas kedja. Kann ich das mit in die Reihe seiner grossen Thaten setzen; kan jag räkna det ibland hans storwerk? Bunte Reihe bei Tische machen; säges, når Fruentimmer och Mansperſoner sitta om hwarandra wid bordet.

Reihefuhre, f. f. körslor som böra ske efter en wiß ordning, så at raden går omkring ibland bönderna eller formännen.

Reihen, f. m. Reihen pl. en dans, längdans, ringdans. Den Reihen führen; föra up dansen, wara fördansare, gå främst i leken. Wir müssen alle an den Reihen, i. g. L. wi måste alle skiljas härifrån, i dag mig, i morgon dig.

Reihen, v. a. gereihet p. rada up, sätta radtals. Perlen Reihen; träda up perlor på snöre. Gedanken reihen, fig. låta tankarna följa på hwarandra i sin naturliga ordning.

Reihenweise, adj. radtals, wårftals. Ein enger Pas, wo die Soldaten reihenweise marschiren müssen; en trång paß, hwarest soldaterne måste gå i rad efter hwarandra.

Reihentanz, f. m. längdans, ringdans,

Reiher, f. m. häger, Ardea cinerea.

Reiherbeize, f. f. hägerjagt, som sker med tilöfwade falkar, hwilke släppas på hägrarna i flygten.

Reiherbusch, f. m. tofs af häger-fjädrar.

Reiherfalk, f. m. häger-falk, en falk som ár tilöfwad til häger-jagt.

Reihermeister, f. m. en som har upsigten öfwer häger-jagten och den därtil hörande betjeningen.

Reihernest, f. n. häger-bo.

Reiherspiel, f. n. et slags kortspel.

Reiherschmalz, Reiheröl, Reiherfett, f. n. häger-ister.

Reiherstand, f. m. hägerlund, eller buskar där hägern håller sig.

Reim, f. m. rim, rimslut, wers. Ein männlicher, weiblicher Reim; et rimslut af en, af twå stafwelser. In Reime bringen; sätta på wers. Arm an Reimen; rimfattig.

Reimen, v. a. u. n. rima, göra rim, göra wers; rima sig, passa sig tilsammans, skicka sig til något. Es reimt sich nicht; det rimar sig icke, bär icke åt. Ich kann das nicht zusammen reimen; jag kan ej rima det ihop, jag ár ej i stånd at begripa, hwad sammanhang dessa saker hafwa med hwarandra.

Reimer, f. m, Reimdichter; rimare, eländig wersmakare.

Reimfall, f. m. rimslutens wäljudande afmätning uti wers.

Reimfrei, adj. u. adv. utan rim, i blankwers,

Reimgebet, f. n. Reimgebetlein, f. n. bön, böneſuck på rim.

Reimschluß, f. m. rimslut.

Reimsilbe, f. f. Endreim; rimstafwelse.

Reimgedicht, f. n. wers på rim.

Reimkunst, f. f. konst at rima.

Reimlos, adj. u. adv. S. reimfrei.

Reimlaut, f. m rimslut.

Reimschmidt, f. m. rimsmidare.

Reimspruch, f. m. et språk, en mening, et sinrikt tal uti wers,

Reimwort, f. n. rimslut, rimstafwelse.

Reimzeile, f. f. en rad utaf en wers på rim.

Rein, adj. u. adv. ren, klar, oblandad, oförfalskad, obefläckad, nätt, fig. oskyldig, uprigtig. Rein machen, göra ren, nätt, rensa, putsa, sopa. Das Clavier ist nicht rein gestimmt; klaveret ár ostämmdt. Eine Schrift ins Reine bringen; afskrifwa en skrift rent och nätt. Fig. Eine Sache ins Reine bringen; bringa en sak til sin rigtighet, i sitt rätta stick. Er hat seine Sachen ins Reine gebracht; han har bragt sina saker i ordning. Reinen Mund halten; hålla mun på sig, förtiga en hemlighet. Rede reine Sprache; tala rent ut sanningen. Reine Hände haben; wara oskyldig. Er ist in der Sache nicht ganz rein; han ár i den saken ej aldeles utan all skuld. Rein sprechen; förklara för fri och oskyldig. Sich rein brennen, i. g. L. ursägta sig, göra sig fri. Rein ausgehen, i. g. L. für; leer ausgehen; ej få något med. Die Landstrassen rein halten; bewaka farwägarna til de resandes säkerhet. Reine Thiere, b. M. djur som Judarne fingo äta. Er spricht seine Muttersprache nicht rein; han talar sitt mödersmål ej utan blandning af främmande ord, ej utan fel. Er hat

einen

einen reinen Verstand; han har et redigt hufwud.
Reineke; et namn, som tillägges räfwen.
Reinfarren, f. m S Rainfarren.
Reinhard; et Mansnamn.

Reinigen, v. a. gereiniget, p. rena, göra ren, nätt, putsa, sopa, skölja, rensa, Filja dräggen, slagget, det orena ifrån nägot. Gold durchs Feuer reinigen; luttra guld igenom elden. Das Getraide reinigen; wanna säd. Einen Platz, wo gebauet ist, reinigen; föra bort grus och smästen ifrån en byggningsplats. Den Leib reinigen; rensa kroppen igenom afförande medel. Das Meer von Seeräubern reinigen; fördrifwa sjöröfware. Sein Gewissen reinigen; befria sitt samwete, ställa sitt samwete tilfreds. Sich durch einen Eid reinigen; gå wärjemälsed.

Reinigkeit, f. f. renhet, nätthet. Die jungfräuliche Reinigket; kyskhet. Die Reinigkeit des Herzens; hjertas uprightighet. Ich kann mich allezeit mit der Reinigkeit meiner Absichten trösten; det är en tröst för mig, at mina affigter hafwa warit goda. Die Reinigkeit der Lehre; renlärighet.

Reinigung, f. f. rening, rensning. Das Fest der Reinigung Maria; kyndersmäßa. Die weibliche Reinigung; qwinnornas tid.
Reinigungseid, f. m. renings-wärjemäls-ed.
Reinigungsmittel, f. n. afförande medel i Medicinen.

Reinlich, adj. u. adv. ren, renlig, snygg.
Reinlichkeit, f. f. renlighet, snygghet.
Reinweide, f. f. S. Hartriegel.
Reis, f. m. eine Getraideart, S. Reiß.
Reis, f. n ris, gren, qwist, telning
Reisbund, Reisbündel, Reisbüschel, f. n. risknippe.

Reisholz, f. n. Reisig, Reisigholz, f. n. qwist, riswed, afhuggna qwistar eller grenar af träd.
Reisaus, n. W. v. n. in der Redensart: Reisaus nehmen; taga flygten, rymma fältet.

Reise, f. f. resa, wäg. Er ist auf Reisen in fremde Länder begriffen; han är på sina utrikes resor stadd.
Reiseapothek, f. f. rese-apotek.
Reisebeschreibung, f. f. Resebeskrifning.
Reisebett, f. n. säng, som brukas på resor, fältsäng.
Reisebuch, f. n. resebok, bok som tjenar til wägwisare.
Reisebündel, f. n. resebylte, kappsäck.
Reisefertig, adj. u. adv. resefärdig.
Reiseflasche, f. f. flaskfoder.
Reisefreund, f. m. S. Reisegefährte.
Reisefourier, f. m. Qwartermästare som wid Hofwets eller höga Herrars resor, utser hwiloställen, qwarter och ombyten af nattlägret.
Reisegebühren, f. pl. penningar som betalas åt någon för des reseomkostnader.
Reisegefährte, Reisegesell, Reisegenoß, f. m. följeslagare på resan, resekamrad.
Reisegeld, f. n resepenningar.
Reisegeräth, f. n resetyg
Reisegesellschaft, f. f. resesällskap, resefölje.
Reisehaft, Reisemäßig, adj. u. adv. färdig til resa. Reisemäßig gekleidet; resekläd
Reisehuth, f. m. resehatt.
Reisekappe, f. f. resekappa.
Reisekoffer, f. m. resekoffer.
Reisekleid, f. n. resekläding.
Reisekost, f. f wägkost.
Reisekosten, f. pl. omkostnader på resan.
Reiselust, f. f hog för at resa.
Reisemantel, f. m. resemantel, resekappa.
Reisemarschall, f. m. Rese-Marskalk.

Reisen, v. n. resa. Zu Lande, zu Wasser reisen; resa landwägen, sjöledes. Einen andern Weg reisen; fara en annan wäg.
Reisen, f. n. resande, resors anställande.
Reisender, f. m. Reisende, pl. Resande.
Reisepaß, f. m. resepaß.
Reisepfenning, f. m. resepenning.
Reiserock, f. m. reserock.
Reisesack, f. m. S. Reisebündel.
Reisestab, f. m. wandringsstaf.
Reisetasche, f. f. resetaska
Reisewagen, f. m. Reisekutsche, f. f. resewagn.
Reisezehrung, f. f. resekost.
Reisige, v. W. f. m. pl. resenärer, ryttare.
Reiß, f. m. eine Getraideart; ris, risgryn.
Reißbrei, f. m. rißgryns-gröt.
Reißbrodt, f. n. bröd utaf risgryn.
Reißbrühe, f. f. rissoppa.
Reißfeld, f. n. Reisacker, f. m risåker.
Reißgerste, f. m. S unter Gersten.
Reißmehl, f. n. risgryns-mjöl.
Reißstroh, f. n. rishalm.
Reißen, v. a. rita, tekna. S. Zeichnen.

Reißblei, ſ. n. ohne pl. bly-erts, Ferrum Molybdaena *Wall.*

Reißfeder, ſ. f. ritſtift.

Reißkohle, ſ. f. ritkol.

Reißkunſt, ſ. f. ritkonſt.

Reißen, v. n. riß imp. geriſſen, p. ſpricka, ſa ſprickor, gå af, ſpringa, bryta ſönder, renna, briſta, ſlitas ut. Das Brett reißt; brädet ſpricker. Der Strick riß; repet gick af. Wenn alle Stricke reißen, i. g. L. om ingen utväg år, om det kommer an på det ytterſta. Die Erde reißt für Dürre; jorden remnar af torkan. Das Kleid fängt an zu reißen; kläddningen börjar gå ſönder, ſlitas ut. Es reißt mir im Leibe; jag känner ref i buken. Es reißt mir im Arm; det ſticker mig i armen. Das Herz reißt mir, wenn ich daran gedenke; hjertat will briſta, när jag tänker därpå.

Reißen, v. a. riſwa, riſta, rycka, ſlita, klyfwa, riſwas. Sich reißen; riſwa, riſta ſig i ſkinnet, få ſkråmor. Sich die Haare aus dem Kopf reiſſen; rycka ut håren på hufwudet. Er riß ſich Löcher in die Kleider; han ſlet ſönder kläderna på ſig. Jemand zu Boden reißen; kaſta någon i backen. Sich um etwas reißen; riſwas och ſlitas om något. Um den Dienſt wird ſich niemand reißen; ingen lärer bemöda ſig, träta om den tjenſten. Er hat ihn aus der Gefahr geriſſen; han har frälſt honom utur faran. Um ihn wird ſich niemand reißen; ingen lärer wara ſtort mohn om honom. Latten reißen; klyfwa ſpiror, ribbor. Einen Baum reißen, lachen; ſkatta et granträd. S. Harzen. Federn reißen; ſpritta fjädrar. Einen Fiſch reißen, i. g. L. ausnehmen; renſa en fiſk. Poſſen reiſſen; riſwa galen mun, galnas. Zoten reißen; ſkämta groft, haſwa otuktigt tal för ſig. Ich will ihm wieder einen Poſſen reißen; jag will göra honom et ſpratt igen.

Reißen, ſ. n. im Leibe; ref i buken. In den Gliedern; torrwerk, werk i lederna utaf fluß eller gickt, ledwerk, flygwerk i lederna. it. ritande, ritning, S. Zeichnen. it. granarnas ſkattning, S. Harzen.

Reißend, adj. u. adv. riſwande, ſlitande, glupſk, ſnäll, haſtig. Reiſſender Wind; riſwande wäder. Reiſſender Strohm; ſtrid ſtröm. Reißende Thiere; roſdjur. Ein reißender Wolf; en glupande warg. Die reißende Gicht; werkande gickt. Der reißende Lauf der Sonne; ſolens ſnälla lopp. Die Waare geht reißend ab; waran ſäljes ſnart, köpare riſwas därom, den har många aſnåmare.

Reißkamm, ſ. m. Brechkamm; ſå kallas en groſware art kammar, ſom ullarbetare bruka.

Reißzirkel, ſ. m. en zirkel med löſa ſtiftar, ſom brukas wid ritningar.

Reißke, ſ. m. Ritſche i. g. L. eine Art eßbarer Schwämme; riſka, Agaricus delicioſus.

Reiſte, ſ. f. Knocke; lin eller hampdocka.

Reitbahn, ſ. f. ridbane.

Reitbar, adj. u. adv. ſom kan ridas. Ein Pferd reitbar machen; tilrida en häſt.

Reiten, a. v. u. n. ritt, imp. geritten, p. rida. Spatzieren reiten; rida för ro ſkull. Jemand zu Boden reiten; rida någon omkull. Er hat drei Pferde zu Schanden geritten; han har ridit tre häſtar fördårfwade. Ein reitender Bothe; et båd til häſt. Ich habe Briefe mit der reitenden Poſt bekommen; jag har fått bref med den ridande poſten. Ein Buch reiten, i. g. L. plundra, ſkriſwa utur en bok. Wo ihn der Teufel nicht reitet, n. R. om intet fanen rider, regerar honom.

Reiten, ſ. n. ridande, ridning.

Reiter, ſ. m. ryttare. S. Reuter. Bereiter, Vorreiter u, ſ. w. beridare, förridare.

Reiterei, S. Reuterei.

Reitdecke, ſ. f. ſadeltäcke.

Reitgurt, ſ. m. ridgjord

Reithaken, ſ. m. ridhake.

Reithaus, ſ. n. ridbane, ridſkola.

Reithengſt, ſ. m. Springhengſt, Beſchäler; hingſt, beſkällare.

Reitkleid, ſ. n. ridkläddning.

Reitklepper, ſ. m. klippare.

Reitknecht, ſ. m. Sattelknecht; ſtalldräng.

Reitkröte, ſ. f. S. Reitwurm.

Reitkunſt, ſ. f. Ridkonſt.

Reitküſſen, ſ. n. ſadel-hyende ſadelputa.

Reitlaus, ſ. f. flatlus, S. Filzlaus.

Reitlings, i. g. L. adj grenſle, med et ben på hwardera ſidan.

Reitochs, Pr. W. ſ. m. Zuchtochs, Bulle; tjur.

Reitpage, ſ. m. Rid-Page.

Reitpeitſche, ſ. f. ridpiſka.

Reitpferd, ſ. n. ridhäſt.

Reitplatz, ſ. m ridplats, ridbane.

Reitrock, ſ. m. kapprock, öfwerrock.

Reitsattel, s. m. ridsadel.
Reitschemel, s. m. fotspjärne på en wagn, hwarpå kusken eller förswennen håller fötterna. it. sågwagn, sågbänk.
Reitscheide, s. f. slidor af skinn på seltyg, hwarigenom draglinorna gå, at de ej må kaswa hästarna
Reitschmidt, s. m. hofslagare, S. Fahnenschmidt.
Reitschoß, s. m. så kallas på några ställen wisa penningar, som de lisegne böra betala til Grundherren, för at få lof at gifta sig.
Reitschule, s. f. ridskola.
Reitstall, s. m. ridstall.
Reitstiefeln, s. pl. ridstöflar.
Reitstrümpfe, s. pl. ridstrumpor.
Reitvortheil, i. g. L. s. m. en klabb eller stubbe hwarpå man stiger til häst.
Reitwurm, s. m. Reitkröte, s. f. Reitmaus, s. f. Kornwolf, Erdgrille, böser Krebs; en art syrsa med handlika framfötter, Gryllus Gryllotalpa.
Reitzeug, s. n. ridtyg.
Reiz, s. m. Reize, pl. angenämhet, intagande behaglighet, fägring. Reiz kann auch ohne Schönheit seyn; behaglighet kan wara utan skönhet. Der Reiz der schönen Natur; den sköna Naturens fägring. Den Reiz der Liebe fühlen; känna kärlekens retelser. Das hat nicht mehr den Reiz der Neuheit für ihn; den saken eger icke mera det behag af nyhet för honom, som den tilförne hast.
Reizbar, adj. u. adv. retlig, känsleöm, som lätt kan retas, äggas, röras.
Reizbarkeit, s. f. retlighet, känsleömhet.
Reizen, v. a. gereizet; reta, röra, beweka, upmuntra, upreta, upägga, upwäcka, draga, intaga, förtjusa, uphetsa. Sie sagte es mit einem reizenden Anstande; hon sade det med en intagande wärdighet. Eine reizende Schönheit; en intagande, täck skönhet. Ein reizendes Vergnügen; et förtjusande nöje. Jemand reizen; retas med någon, göra honom ond.
Reizlos, adj. utan behaglighet, fägring, intagande kraft.
Reizlosigkeit, s. f. brist på behaglighet, intagande kraft.
Reizung, s. f. Reizungen, pl. 1. retelse. Die Reizungen des Fleisches; lustar. 2 behaglighet, fägring, intagande kraft, S. Reiz.
Reizvoll, adj. full utaf behaglighet.
Rekel, Rekling, s. m. så kallas långa strimmor af fethunden utaf hälgflundrar.
Relegiren, s. W. v. a. förwisa ifrån en Academie.
Relegation, s. f. Relegat, s. n. förwisning ifrån en Academie.
Religion, s. f. Gudsdyrkan, Religion, Tro, Lära, Andakt, Gudsfruktan. Die wahre Religion; den sanna Tron. Eine andere Religion annehmen; bekänna sig til en annan lära. Ein Mensch ohne alle Religion; en menniska utan all Gudsfruktan. Viel Religion haben; wara gudelig, fromm, ifrig i sin Religions utöfning.
Religionsbegriff, s. m. Religions-begrep.
Religionsbeschwerde, s. f. Religions-besvär.
Religionsbedrückung, s. f. Religions-betryck.
Religionsduldung, s. f. tålsamhet emot främmande Trosförwandter.
Religionsedikt, s. n. et påbud angående Religionen.
Religionseid, s. m. edlig förpliktelse til en wiß Religion.
Religionseifer, s. m. nit uti Religionen.
Religionsfreiheit, s. f. Religions-frihet.
Religionsfriede, s. m. Religions-frid.
Religionsgenoß, s. m. Trosförwandt.
Religionsgenoßenschaft, s. f. Religionsgemenskap.
Religionskrieg, s. m. Religions-krig.
Religionsparthei, s. f. Religions-parti.
Religionssache, s. f. en sak som angår Religionen.
Religionsspötter, s. m. Religionsbespottare.
Religionsspötterei, s. f. Religionsbespottande.
Religionsstreit, s. m. Religionstwist.
Religionsstürmer, s. m. den som angriper en Religion.
Religionsübung. s. f. utöfning af Religionen, Gudstjenst, andakts-öfning.
Religionsverwandte, s. m. Trosförwandt.
Religionsveränderung, s. f. Religions-förändring.
Religionswesen, s. n. alt som angår Religionen.
Religionszwang, s. m. Religions-twång.
Religiös, s. W adj. u. adv. gudelig, fromm, andäktig i sin Religion, samwetsgran.
Religiose, s. m. munk, ordensman uti et kloster.
Reliquie, s. f. Öfwerleswa, särdeles af Helgon, såsom deras lik, ben, stycken af deras kläder, m. m.

Reliquienkästchen, s. n. en liten kista hwaruti Helgonens öfwerlefwor förwaras.
Rellmaus, s. f. S. Haselmaus.
Remedium, s. W. s. n. swängrum, hwad som en myntmästare eller guldsmed har lof at förminska på wigten af bästa metallen genom tilsats af sämre.
Remel, i. g. L. s. m. et långt och smalt åkerstycke, en ren, rygg emellan twänne fåror. S. Furchenrain.
Renegat, s. m. en affälling ifrån den christna tron, särdeles til den mohammedaniska läran.
Renette, s. f. Renettäpfel; et slags äpplen, renätter.
Rennbahn, s. f. rännarban.
Rennbaum, s. m. ränuträn.
Renne, i. g. L. s. f. ränna. S. Rinnen.
Rennen, v. n. u. a. rannte, imp. gerannt, p. ränna, löpa, rusa på. Er rannte davon als wenn ihm der Kopf brannte; han rände sin wäg. Nach dem Ring rennen; löpa til rings. Mit dem Kopf gegen die Wand rennen; köra hufwudet i wäggen. Mitten unter die Feinde rennen; störta sig midt ibland fjenderna. Jemand den Degen durch den Leib rennen; ränna wärjan igenom någon. Jemand zu Boden rennen; rusa en omkull. Er rennt mit verhängten Zügel in sein Verderben; han brådstörtar sig i olyckan, han rusar tygellös til sitt fördärf. Nach etwas rennen, fig. löpa, sträfwa efter något, bemöda sig mycket därom.
Rennen, s. n. rännande, lopp. Im vollen Rennen; uti fullt lopp.
Renner, s. m. en löpare eller häst som är inöfwad til kamp-lopp.
Rennflechte, s. f. S. Rennmoos.
Rennherd, s. m. smälthärd wid en järnhammare.
Rennjagen, s. n. Rennjagd, s. f. Parforce-jagt.
Rennschiff, s. n. en friseglare, jagt.
Rennmoos, s. n. renmossa, Lichen rangiferinus.
Rennplatz, s. m. rännbane, löparebane.
Rennlanze, s. f. et spjut som brukades wid turnerspel.
Rennschlitten, s. m. en lätt släda.
Rennspiel, s. n. kamp-lopp. S. Wettlauf. it. turnerspel.
Rennspindel, s. m. löpare i en nafware, et slags drillbor med en rännsnara.
Rennstein, i. g. L. s. m. rännsten.
Rennthier, s. n. ren, Tarandus.
Rennthierbremse, s. f. hos Lapparna, Curbmå, Oestrus Tarandi.
Renommist, s. m. så kallas på Academier den som sätter en heder uti, at slås och at förakta anständigheten samt goda seder.
Rentamt, s. n. en syssla wid upbörden. it. på några ställen, som i Bayern, Landets-Regeringar så wida de tillika hafwa at göra med upbörden.
Rente, s. f. ränta, inkomst af capitalier och jordegendom. Renten in Natura; ränte-persedlar, afrad, S. Naturallieferung. Sein Geld auf Renten legen; lemna ut sina penningar på interesse.
Renten, v. n. m. d. Hfw. haben; ränta.
Rentenierer, Rentierer, i. g. L. s. m. den som lefwer af sina räntor.
Renterei, s. f. ränteri.
Rentkammer, s. f. Räntkammare.
Rentmeister, s. m. Räntmästare.
Rentmeisteramt, s. n. Räntmästare-syssla.
Rentpacht, s. f. arrende.
Rentpächter, s. m. den som arrenderat något.
Rentschreiber, s. m. upbördsskrifware.
Reolen, i. g. L. v. a. kallas hos trägårdsmästare när et helt stycke land gräfwes eller plöjas mycket djupt om, i sednare fallet brukas därtil en art plog, som kallas: Reolpflug.
Repetiren, s. W. S. Wiederhohlen.
Repetieruhr, s. f. repeter-ur.
Repositorium, s. W. s. m. hylla. Bücherrepositorium; bokhylla.
Rephuhn, s. m. Repphühner, pl. rapphöns, Tetrao Perdix.
Repreßalien, s. W. s. pl. repreßalier. Repreßalien brauchen; betala eller wedergälla med lika, som en annan brukat, til at hämna orätt eller at twinga honom at ersätta densamma.
Republik, s. f. Republik, Fri-Stat. it. samhälle, det allmänna wäsen. Die Republik der Gelehrten; de Lärdas samhälle, den lärda werlden.
Republikaner, s. m. den som bor uti en Fristat, som ej tål enwälde, utan älskar friheten.
Republikanisch, adj. som tilkommer en Fristat, grundad i des författningar, som älskar friheten.
Reservat, s. W. s. n. Reservatrecht; uti Tyska Statsrätten, en rättighet som Kej-

saren har förbehållit sig at utöfwa utan at han behöfwer fråga Riksständerna.
Resident, s. m. Resident.
Residenz, f. W. s. f. Residenzstadt, s. f. Residens, Hufwudstad.
Residiren, v. n. mit dem Hfw. haben; hafwa sitt säte, residera.
Resonanz, f. W. s. f. genljud.
Resonanzboden, s. m. eines musikalischen Instruments; ljud-bottnen
Resonanzloch, s. n. ton-hål på et musikaliskt instrument.
Respect, s. m. wördnad.
Respectiren, v. a. wörda, hålla i wördnad.
Respectwidrig, adj u. adv. som felar emot wörnaden, som man någon är skyldig.
Respit; i. g. L. s. m. upskof, tid och rådrum, som man gifwer någon.
Respondent, s. m. den som förswarar en academisk prosskrift.
Respondiren, v. n. mit dem Hfw. haben; förswara en sådan skrift.
Responsgelder, s. pl. wissa penningar, som Stormästaren i Maltha får årligen af hwart Priorat, som hörer til denna Orden.
Rest, s. m. rest, det öfwerblefna, öfwerlefwor, återstod, hwad som är öfrigt. Der Rest einer Schuld, der Zinsen; återstående skuld eller ränta. Er ist noch in Rest; han har än intet betalt alt. Nun hat er seinen Rest bekommen, sig. i. g L nu är det ute med honom, nu är han förlorad. Einem den Rest geben; mörda någon.
Restant, f. W. s. m. en som ännu icke tillfullo godtgjort sin skuld, särdeles de allmänna utskylder.
Restantenbuch, s n förteckning på den som intet betalt utlagorna.
Restanteneinnehmer, s m en upbördsman som emottager och indriswer de återstående utlagor.
Restchen, s. n. Dim en liten rest.
Restiren, f. W v. n mit dem Hfw. haben; restera, återstå med betalningen, bliswa öfrig.
Retorte, s. f. en retort, et chemist kärl med en krokig hals, krumhals
Retraitschuß, s m. nattskott.
Retten, v a. gerettet, p rädda, frälsa, berga, hjelpa, befria, förswara. Was thut man nicht um sein Leben zu retten; hwad gör man intet för at rädda sitt lif? Er hat wenig aus dem Feuer, aus dem Schiffbruch gerettet; det är ganska litet som han bergat ur elden eller wid skeppsbrottet. Sich mit der Flucht retten; frälsa sig med flycken. Einen aus dem Gefängniß retten; befria en ur fängelse. Sich retten; undfly, undgå, undwika, undankomma. Er ist nicht zu retten; han kan intet hjelpas, han är förlorad. Wohin soll ich mich retten; hwart skall jag taga min tilflygt? Seine Ehre retten; förswara sin heder och sitt goda namn.
Retten, s. n. räddande, frälsande.
Rettung, s. f. räddning, frälsning, hjelp, beskydd, förswarande.
Rettungsquell, s. m. medel at hjelpa, upräta.
Retter, s. m. frälsare, hjelpare, befriare, förswarare.
Rettich, s. m. råttika, Raphanus sativus vulg kanträttika, Raph. niger. Ibland kallas ochså radisor: kleine Rettiche, S. Radies. Rettich über der Erde; Raphanus Gongulodes.
Rettichsaamen s m råttike frö.
Reue, s. f ohne pl. ånger. Reue über eine Sache empfinden; ångra sig, bära ånger öfwer något. Reue und Leid über seine Sünden; sorg och ånger öfwer sina synder Vorbedacht macht keine Reue, Spr. tidig öfwerläggning besparar en sen ånger.
Reuen, v. n. m. dem Hfw haben, gereuet; ångra. Es reuet mich; jag ångrar, mig ångrar at jag gjort det.
Reugeld, s. n. S. Reukauf.
Reuig, adj. u. adv. ångerfull.
Reukauf, s m ångerköp, det som man måste sätta til, när et slutet köp skall gå tillbaka.
Reuse, s. f. Fischreuse; ryssja, mjärde.
Reußen, S Rußland
Reuvoll, adj u. adv ångerfull.
Reuten, v. a. gereutet, p. röja, utrota, rotrycka, rothugga.
Reuthaue, Reuthacke, Reute, s. f. rotyxa eller hacka
Reutkratze, s. f et werktyg som liknar en krokhand, at krassa slagget med ur ugnen uti tennbyttor.
Reutspaten, s. m trägårdshacka eller spada.
Reutzehende, s. m. tjonde som betales utaf ny upbruten mark.
Reuter s. m ryttare. Spanische Reuter; spanst ryttare.

Reu-

Reuterdegen, ſ. m. en ſwär lång wärja, ſom det ſwärt bewäpnade rytteriet förer
Reuterei, ſ. f. Rytteri. Die leichte Reuterei; lätt bewäpnadt rytteri.
Reuterfahne, ſ. f. S Standarte.
Reutergar, i. g. L. adj. u. adv. für: halb gar; half kokad.
Reuterlager, ſ. n. ryttarläger, it. halmſång.
Reutermaaß, ſ. n. ryttaremål.
Reutermäßig, adj. u. adv. ryttaraktig.
Reuterpferd, ſ. n. ryttarhäſt.
Reuterſiegel, ſ. n. et inſegel, hwarpå den, hwars ſigill det är, ſynes til häſt, Sigillum equeſtre., til åtſkilnad ifrån: Fußſiegel. Sigillum pedeſtre.
Reuterwache, ſ. f. ryttarwakt.
Reuterzehrung, i. g. L. ſ. f. wägkoſt eller almoſor, ſom fattige ryttare och ſoldater begära.
Reverberierfeuer, ſ. n. eld i chemien, då lågan ſlår nedåt om kärlet, reverber-eld.
Reverberierofen, ſ. m. reverber-ugn
Reverenz, ſ. W. u. i. g. L. ſ. f. et höfligt bugande, en wördnadsfull hälsning.
Revers, ſ. W. ſ. m. ſkriftlig förbindelſe til något, förſkrifning, revers. 2. Revers einer Münze; frånſida af et mynt. S. Rückſeite.
Reverſalien, ſ. pl. ſkriftlige förbindelſer til något.
Reverſiren, i. g. L v. r. ſich; förplikta ſig ſkriftligen til något.
Revier, ſ. W. i. g. L. ſ. n. en trakt, omkrets, lagſaga, S. Bezirk. Luſtrevier, S. Luſtſtück. Bergsrevier; berglag.
Revieren, v. n m d Hfw. haben; brukas om jagthundar, når de gå och wädra här och där på marken.
Rhabarber, ſ. m. ächter; ägta rabarber, Rheum palmatum Krausblättriger, Rh. rhabarbarum ſ. undulatum.
Rhede, ſ. f. redd
Rheder, ſ. m redare.
Rhederei, ſ. f. rederi, ſkeppsrederi.
Rhein, ſ. m. Rhenſtröm.
Rheinfall, ſ. m. et ſtort wattenfall i Rhenſtrömen. it. et ſlags win ſom wäxer i Rheinthal uti Graubünderland.
Rheingold, ſ. n. Rhenguld.
Rheingraf, ſ. m. Rhengreſwe.
Rheiniſch, adj u. adv. rhenſk.
Rheinland, ſ. n Rheinländer, pl. land wid Rhenſtrömmen.
Rheinländiſch, adj. u. adv. rhenſk.
Rhetorik, ſ. W. ſ. f. wältalighetskonſt.
Rhetoriker, ſ. m. den ſom underwiſar i wältaligheten, den ſom ſkriſwer eller talar prydeligen.
Rhetoriſch, adj. u. adv. Rhetoriſk.
Rhinoceros, ſ. n. S. Naſehorn.
Ribbe, ſ. f. S. Rippe.
Richtbaum, ſ. m. et rätt upſtående träd, hwarmed timmermän upreſa byggningstimmer.
Richtbeil, ſ. n. bödelsyxa.
Richtblei, ſ. n Bleiloth, Bleiwage; wattenpaß eller murlod, et inſtrument hwaraf man betjenar ſig at finna en plans ſtällning emot horizontal linien.
Richtbühne, ſ. f. et bål hwarpå någon afrättas.
Richte, i. g. L. ſ. f. 1. rakhet. 2. ginwäg. Etwas, was krumm iſt, in die Richte bringen; rätta det ſom är krokugt. Sich in die Richte gehen; gå ginwägen.
Richten, v. a. gerichtet, p. räta, 2. rätta, reſa, ſtälla up, rikta, 3. wända. 4. döma. 5. aſtiſwa, afrätta, ſtraffa. Den Drath richten; räta, ſträcka ut ſtältråden. Die Uhr nach der Sonne richten; rätta uret efter ſolen. Sie richtete ſich im Bett in die Höhe; hon reſte ſig up i ſängen. Sich wieder auf die Beine richten; ſtå, ſtiga, komma up på fötterna igen. Ein Haus richten; reſa up en byggning. Ins Werk richten; werkſtälla. Kanonen richten; ſkottſtälla, rikta kanonerna. Seine Rede an jemand richten; ſtälla ſitt tal til någon. Er richtet ſeine Gedanken auf nichts anders; han wändar ſina tankar, han tänker på intet annat. Er weiß noch nicht, wohin er ſeinen Weg richten ſoll; han wet än intet, hwarut han ſkall ſtälla ſin koſa. Das iſt auf ihn gerichtet; det ſyftar på honom. Jemand zu Grunde richten; ſtörta någon i fördärfwet, ruinera honom. Andre Leute nach ſich ſelbſt richten; döma andra efter ſig ſelf. Morgen ſoll die Kindermörderinn gerichtet werden; i morgen ſkall barnamörderſkan aſtiſwas. S. Hinrichten. Gott richtet das Böſe; Gud ſtraffar det ſom ondt är.
Richten, v. r. ſich; rätta, lämpa ſig, följa. Jeder muß ſich nach Zeit und Umſtände richten; hwar och en bör rätta ſig efter tid och omſtändigheter. Sich nach der Fähigkeit ſeiner Zuhörer richten; lämpa ſig efter åhörarnas begrep. Sich nach

jemandes Vermahnungen richten; följa, lyda någons förmaningar.

Richten, s. n. uprättande, rättande, ricktande, lämpning, afslifwande.

Richter, s. m. 1. Domare, 2. Kännare, som kan döma om något, skiljeman, S. Schiedsrichter. Die Sache schwebt noch vor dem Richter; rättegången är än intet afslutad. Vor dem Richter erscheinen; stå til rätta.

Richteramt, s. n. Richterbedienung, s. f. Domare-ämbete.

Richterlich, adj. u. adv. en domare tilhörig, grundad uppå des ämbete och wälde. Die richterliche Gewalt; domare-wälde. Ein richterlicher Spruch; et lagligt utslag, eller dom.

Richtern, i. g. L. v. a. mästra, klandra, sätta sig til domare öfwer något.

Richterstab, s. m. en käpp som på några orter brytes sönder, når dödsdomen är afkunnad och kastas för misgerningsmannens fötter; som också kallas: den Stab brechen. fig. domare ämbete.

Richterstube, s. f. rättegångsrum.

Richterstuhl, s. m. domstol.

Richtkammer, s. m. rättkammare.

Richthaus, v. W. s. n. S. Gerichtshaus.

Richtholz, s. n. S. Richtmaaß.

Richtig, adj. u. adv. rigtig, rätt, redig, noga, wiß, säkerligen. Es geht nicht alles so richtig zu; det går ej alt så rigtigt, trådrätt til. Der richtigste Weg; rättaste, ginaste wägen. Richtig denken; tänka redigt. Es ist alles richtig, i. g. L. alt är i sin ordning, i stick, färdigt. Die Sache ist unter ihnen richtig; saken är afgjord emellan dem. Mit einander richtig werden; komma öfwerens med hwarannan. Seine Forderung ist richtig; hans fordring är klar, onekelig. Seine Schuld richtig machen; betala sin skuld. Richtig einhalten, i. g. L. betala på bestämd tid det som man lofwat eller är skyldig til. Eine sehr richtige Antwort; et swar som passar ganska wäl. Ein richtiges Testament, Verfahren; et lagligt testamente, förfarande. Eine richtige Abschrift; en noga afskrift, en afskrift utan fel. Es ist in seinem Gehirne nicht richtig, i. g. L. han är litet förryckt i hufwudet. Die Zeitung ist richtig; tidningen är sann, wiß. Es ist ihr nicht richtig gegangen, i. g. L. hon har haft mißfall. Er wird richtig kommen; han lärer säkerligen komma.

Richtigkeit, s. f. en saks rigtighet, ordning, stick, en tidnings wißhet, förståndets redighet, en skrifts trowärdighet. In Richtigkeit bringen; utreda, ställa i godt stick. Die Sache hat ihre Richtigkeit; saken är afgjord, afsluten. Mit jemand Richtigkeit machen, treffen; komma öfwerens med någon, betala honom.

Richtkeil, s. m. kil hwarmed stycken ricktas.

Richtkorn, s. n. an den Schießgewehren; syftekorn, sickte.

Richtleisten, s. m. bei den Schustern; en upslagsläst, eller twå halfwa skoläster med en kil at slå ut en tröng sko med.

Richtmaß, s. n. winkelmätt, murlod, stor linial it. et justeradt, krönt mätt och wigt.

Richtpfenning, s. m. in den Münzen; en wigt, som utgör 65536 te delen af en mark, och hwarefter wigten på mynt bestämmas.

Richtplatz, s. m. Richtstatt, Richtstätte, s. f. afrättsplats.

Richtrotte, s. f. ricktrote.

Richtschacht, s. n. schakt som går lodrätt ned i djupet.

Richtscheit, s. n. murares och timmermäns winkelmätt.

Richtschnur, s. f. rättesnöre, fig. regel, föreskrift.

Richtschwerdt, s. n. bödels-swärd.

Richtspille, s. f. trådagares drillborr.

Richtstange, s. f. en stång at rätta up något med, ställstång öfwer qwarnstenen.

Richtstätte, s. f. S. Richtplatz.

Richtsteig, Richtweg, s. m. ginwäg.

Richtstock, s. m. mättstock, hos timmermän.

Richtstuhl, s. m. S. Richterstuhl.

Richtung, s. f. rättelse, ställande, led. Nach derselben Richtung; åt samma led. Gute Beyspiele geben der noch unbestimmten Kraft einer jungen Seele eine gewisse Richtung; goda esterdömen gifwa et ungt och ännu wekt sinne en wiß fastare daning.

Richtwage, s. f. wattenpaß.

Recke, s. f. bei den Jägern; råget.

Riechen, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben; roch, imp. gerochen, p. luckta, gifwa luckt, fig. känna, märka. Ich kann nicht riechen; jag har ingen luckt Der Todte riecht schon; liket stinker redan. Das riecht nach Wein; det har luckt af win.

Die

Die Hunde riechen das Wild; hundarne wädra wildret. Den Braten riechen, n. R. få snufwen af något. Lunte riechen; förmärka oråd. Das konnte ich nicht riechen, n. R. det kunde jag ej märka, ej weta förut. Kein Pulver riechen können; ej tåla krutröken, fig. wara försagd. Er darf in sein Haus nicht riechen, n. R. han törs ej nalkas hans hus. Das riecht nach der Schule; det har smak af skolgrål.

Riechen, s. n. lucktande, luckt.

Riechflaschchen, s. n. luckflaska.

Riechsalz, s. n. luckt salt, et af salmiak och ätskilliga tilsatser sublimeradt flygtigt salt.

Riechwasser, s. n. luckt watten.

Rief, Riff, s. n. in der Seefarth; en lång bank af sand, klippor, koraller (Korallenrief) som sträcker sig ut i sjön.

Riefe, s. f. räfla.

Riefeln, v. a. geriefelt, p. räfla.

Riegel s. m. Riegel, pl. hos timmermän, twärträdet at hålla något tilsammans med, S. Querholz; twärbom wid en port, stängel. Ein grosser hölzerner Riegel, der auf und zugeschoben werden kann; skottbom. Ein Riegel inwendig vor der Thür; skottkolf. Ein eiserner Riegel; sprint. Ein Riegel in den Windofen und Caminen; splint. Ein Riegel an einem Schloß; lås-ten, eller järnet hwarmed et lås håller sig fast i et annat järn i dörrposten, och som tillika med låset drages tilbaka när dören öpnas. Einen Riegel vorschieben; sätta bom, stängel före; fig göra förhinder wid en sak. Jemanden ein Riegel vorschieben; hålla någon innom sina gränsor, inskränka, tygla honom

Riegelband, s. n. uti skeppsbyggnad, et trästycke, som sättes emellan twänne andra, för at förbinda och förstärka dem.

Riegelhake, s. m. en krampa, hwarmed man tilsluter en öpning, som en gårdsgård, et staketwerk, o. d m.

Riegelloch, s. n. hål i dörrposten med järn beslaget, hwaruti skottet af et lås går.

Riegelholz, s. n. trä som är tjenligt at göra bomar, skott och stängel utaf.

Riegeln, i. g. L. v. a. stänga före. S. verriegeln

Riegelwand, s. f. stilje-wägg.

Riemen, s. m Riemen, pl. rem, remsa, it. roder på gajerer. Riemen am Halfter; grimskaft. Riemen an der Peitsche; piskſnärt. Das Fleisch in kleine Riemen schneiden; skära köttet uti små remsor. An kleinen Riemen lernen die Hunde Leder kauen, Spr. man wänjer sig småningom wid odygden.

Riemenblume, s. f. Loronthus.

Riemenfisch, s. m. en fisk af kortbuk slägte, Cepola rubescens.

Riemenloch, s. n. et hål på remar hwarigenom spänntornet går.

Riemenpferd, s. n. häst som spännes fram för stänghästen.

Riemenschneider, s. m. S. Riemer.

Riemenseil, s. n. töm.

Riemenstecher, s. m. et slags bedrägelige landstrykare, som fara omkring på marknader och narra folk med stickande igenom wisa remar eller ringar.

Riemenwage, s. f. framwåg. S. Vorderwage.

Riemer, s. m. remsnidare, sadelmakare.

Riese, s. m. jätte, rese, owanligt reslig Man.

Riesenart, s. f. Riesengeschlecht, s. n. jätte-art eller slägt.

Riesenbett, s. n. Hühnenbett, Hühnengräber; jättehög eller grifter.

Riesenbild, s. n. et ofantligt bild, en Kolos.

Riesenerdbeere, s. f. Fragaria Chiloensis.

Riesendamm, Riesenweg, s. m. jättewåg uti Irrland, som består af basaltpelare.

Riesenförmig, Riesenhaft, Riesenmäßig, adj. u. adv. jättelik, reslig, ofantlig.

Riesengebälke, s. n. et ofantligt bjelklag.

Riesengebirge, s. n. så kallas de högsta ibland de Sudetiska bergen i Schlesien wid Böhmiska gränsen.

Riesengröße, s. f. jätte-storlek, ofantlighet.

Riesenhöhle, s. f. jättekula, jättegryta.

Riesenland, s. n. et land hwaruti jättar bo.

Riesenlänge, s. f. jätte-längd, ofantlighet.

Riesenmuschel, s. f. S. Gienmuschel unter Muschel.

Riesenschatten, s. m. ofantlig skugga.

Riesenschildkröte, s. f. den största sköldpaddan, Testudo Mydas.

Riesenschritt, s. m. et stort steg. Rußland hat sich mit Riesenschritten seiner Cultur genähert; Ryßland har med stora steg närmat sig til sin upodling.

Riesenstärke, s. f. stor, ofantlig, jättestyrka.

Riesenstreit, s. m. jättarnas krig med gudarna.

Rie-

Rieſenſchultern, ſ. f. pl. ſtarka ſkuldror.
Rieſentopf, ſ. m. jättegryta, (hål i berg hwaruti de gamla ſtampade ſin ſåd) it. i. g. L. kruka hwaruti de dödas ben lades och ſom än ſtundom finnes i högarna. S. Aſchenkrug.
Rieſenwuchs, ſ. m. reslig wäxt. Von Ländern, wo politiſcher und theologiſcher Aberglaube die Freiheit zu denken einſchränkt, kann man eben ſo wenig Aufklärung des Geiſtes, Fortſchritt der Litteratur und Genieflug erwarten, als von Bäumen an einem Zwerchſpalier gebunden, und von der Scheere des Gärtners beſtändig beſchnitten, den Rieſenwuchs der Eichen und Tannen; uti de Länder, hwareſt politiſk och theologiſk wantro inſkränker friheten och tänkeſättet, kan man äfwen ſå litet wänta Förſtåndets uplysning, Litteraturens tiltagande och Snillets ſtigande, ſom man utaf träd, bundne wid låga ſtöd och hwilka ſtändigt näpſas af trägårdsſaxen, kan wänta den resliga wäxt, ſom man finner hos ekar och tallar.
Rieſinn, ſ. f. jättinna, et owanligen resligt Fruentimmer.
Rieſel, ſ. f. en ſtällning, hwaruppå träſtodar rullas neder ifrån bergen.
Rieſeln, Pr. W. ſ. pl fråknar. S. Sommerſproſſen.
Rieſeln, v. n. m. d. Hfw. haben, gerieſelt, p. falla ſakta och ſmått ned, ſorla, dugga. Der Kalk rieſelt von der Mauer; kalken raßlar ifrån muren. Der rieſelnde Bach; den ſorlande bäcken. Es rieſelt; det duggar, it. det haglar ſmått. Das Waſſer rieſelt durch die Spalten hindurch; watnet tränger ſig igenom ſpringorna.
Rieß, ſ. n Ris papper, tjugu böcker, eller 480 ark papper.
Rießhänge, ſ. f. hos pappersmakare et träkorß, hwarpå de wäta arken hängas för at torka.
Rieth, ſ. n. rör, waß, ſåf. S. Rohr. it. et ſumpigt moraſtigt ſtälle.
Riethgras, ſ. n. ſtarrgräs. S. unter Gras.
Riethkamm, ſ. m. Riethblatt, ſ. n. Scheidekamm, ſ. m. blad eller ſked af rör hos wäfware.
Riff, ſ. n. S. Rief.
Riffel, Riffelkamm, ſ. m. en ſträka, ſtor järnkamm, hwarmed lin och hampa ſträkas.
Riffeleiſen, ſ. n. et ſlags rättwinklig fil, ſom guldarbetare bruka til gärngjärnens filande.
Riffelfeile, ſ. f. et ſlags krökt fil, ſom guldarbetare bruka til at fila kruſigt gjutna ſaker med.
Riffeln, v. a. geriffelt, p. 1 ſträka lin eller hampa, ſtryka af fröknopparna. 2. räfla. Eine geriffelte Büchſe; räffelböſſa. S. Rohr. 3. riſpa. Das Zeug riffelt; tyget riſpar ſig.
Riffelraſpel, ſ. f. et ſlags fin raſp, ſom böſſmeder bruka at jämna gewärſtaſten med.
Rille, i. g. L. ſ. f. für: kleine Rinne; en liten ſmal fåra, ſtrimma.
Rimpeln, v. a. gerimpelt, p. hos kammakare, ſkåra tänder i kammen, medelſt en ſåg med twå blad.
Rimpler, ſ. m. en ſåg med twå blad at ſkåra tänder med i kammar.
Rind, ſ. n. Rinder, pl. nötkreatur, it. en ung oxe, ſom än intet blifwit brukad at draga plogen.
Rinderbraten, ſ. m. orſtek.
Rindern, v. n. m. d. Hfw. haben, gerindert, p. ſåges om kon, när hon will hafwa tjur. Die Kuh hat gerindert; kon har tagit tjur.
Rindfleiſch, ſ. n. orkött, kokött.
Rindsauge, ſ. n. Rindsblume, ſ. f. 1 Buphthalmum. 2. letblomſter, färgegräs, Anthemis tinctoria.
Rindsfett, ſ. n. ortalg.
Rindsleder, ſ. n. oxläder.
Rindsmark, ſ. n. ormärg.
Rindvieh, ſ. n. ſtor fänad, nötboſkap, hornkreatur.
Rindszunge, ſ. f. ortunga. S. Ochſenzunge.
Rinde, ſ. f. 1. bark på träd 2. ſkorpa på bröd. Die Rinde eines Baums abnehmen; afbarka, afſkala et träd. Die Rinde vom Brodt abſchneiden; ſkåra ſkorpan, kanten af brödet.
Rindenkäfer, ſ. m. en art ånger, Dermeſtes Polygraphus.
Rindenſtein, ſ. m. ſtorpſten, Tophus Stalactites incruſtans.
Rindenwanze, ſ. f. Cimex corticalis.
Rindfällig, adj. u. adv. im Forſtweſen; ſom har låtit barken affalla.
Rindig, adj. u adv. beſonders in den Zuſammenſetzungen, grobrindig, hartrindig, feinrindig; ſom har bark eller ſkorpa, barkig, omgifwen med grof, hård, fin bark eller ſkorpa.
Ring, ſ. m. Ringe, pl. ring, och det ſom har likhet därmed, krets, rand, krans, zirkel. Ein eiſerner Ring, en järnring.

Ein

Ein Juwelenring; en ring med en ädelsten, at bära på fingern. Die Ringe im Holz; saftringarne i träd. Ring an der Thür; ring på en dör, hwarmed bultas på. Schlüsselring; en järnring at bära nycklar uti. Schüsselring; en bordkrans at sätta fat på. Ring an der Muffe; muffring. Ringe womit die Rinnen und Röhren an den Gebäuden festgehalten werden; halfwa järnringar, hwarmed en ränna hålles fast, som går öfwer taket längs åt muren. Ring um die Nabe; skena omkring et hjulnaf. Ringe an einem Kasten; grep, handtag på en kista. Ring etwas auf dem Kopf zu tragen; bärwalk. Ring um den Hals; halsband på slafwar och hundar. Ein Ring aus einer Kette; en led utur en kedja. Ring am Mundloch der Stücke; rand fram på et stycke. Ring, den man den Stuten anlegt; ring som lägges på et sto, at hingsten ej skal bestiga det. Die Ringe im Wasser, wenn man etwas hineinwirft; cirklar som synes i watten, när man kastar något däruti. Ein blauer Ring um die Augen; en blå krets omkring ögonen. Ring um die Sonne, der Mond; ring omkring solen, månen. Ring der Seeleute; et werktyg som sjöfarande bruka, at måta solens högd med. Einen Ring schliessen; formera en krets, ställa sig i en ring. Nach dem Ring rennen, stechen; rida til rings, hålla Riddarspel. Die Gesundheiten im Ringe herum gehen lassen, i. g. L. låta skålen gå omkring.

Ring, brukas också på åtskilliga ställen som et wißt mått eller antal, t. E. af pipstafwar, som gemenligen består af fyra sock, eller 240 stycken. Ein Ring Torf; otta til nio tusend torfstycken, o. s. w.

Ringamsel, s. f. en art trast med en hwit ring om halsen, Turdus torquatus.

Ringanker, s. m. in der Schiffarth; ankare med et enda blad eller en flygel.

Ringdrossel, s. f. Schneedrossel, Meerdrossel; S. unter Krammtsvogel.

Ringe, i. g. L. u. v. W. adj. u. adv. für: geringe; ringa, föga wärd.

Ringeisen, s. n. et järn som en halfcirkel, hwarmed handskmakare skafwa skinnen och göra dem glatta.

Ringekunst, s. f. konst at brottas.

Ringel, i. g. L. s. m. für: Ring; en krets, it. et wißt mått. S. Ring.

Ringelbiene, s. f. biens afföda, så länge de än som små maskar ligga ihoprullade.

Ringelblume, s. f. ringblomma, Calendula offic.

Ringelfalk, s. m. en art falk, Falco Pygargus.

Ringelgans, s. f. Erdgans; jugäs, Anas Tadorna.

Ringelgedicht, s. n. S. Ringelreim.

Ringelmotte, s. f. ein Insekt; en art skogstroll, Sphinx Plegea.

Ringeln, v. a. ringa, påsätta eller pålägga en ring. S. ringen.

Ringeln, s. pl. runda strimmor.

Ringelraupe, s. f. larv eller skräpuk utaf Phalena Bombyx Neustria.

Ringelreim, s. m. Ringelode, s. f. en art skaldestycke af 13 versar, som Fransoserne kalla Rondeau.

Ringelrennen, s. n. Riddarspel, kamplopp, ringränning.

Ringelschwanz, s. m. en art dufwor, Columba cauda torquata.

Ringelstechen, s. n. S. Ringelrennen.

Ringeltaube, s. f. ringdufwa, Columba Palumba.

Ringelweizen, s. m. S. Welzen.

Ringen, v. a. regul. ringte, imp. geringet, p. ringa, pålägga ring. Die Schweine ringen; ringa swin. Einen Baum ringen, im Forstwesen; skala barken rundt omkring utaf et träd.

Ringen, v. a. irreg. rang, imp. gerungen, p. wrida. Die Hände ringen; wrida händerna. Die Wäsche ringen; wrida ut twättkläder.

Ringen, v. n. m. dem Hfw. haben, rang, imp. gerungen, p. brottas, kämpas, fig. sträfwa efter något. Sie rangen mit einander; de brottades. Mit dem Tode ringen; ligga i dödskampen. Nach Reichthum und Hoheit ringen; sträfwa efter höghet och rikedom. Gegen etwas ringen; sätta sig med alla krafter emot något. Er ringt nach seinem eigenen Unglück; han störtar sig sielf i olyckan.

Ringen, s. n. brottande, sträfwande efter något.

Ringente, s. f. brunnacke, Anas Glaucion.

Ringer, s. m. et slags kämpe, som lärt at brottas.

Ringern, v. W. v. n. förringa, förminska. S. verringern.

Ringfinger, s. m. ringfinger.

Ringfertig, adj. u. adv. färdig, snäll, wig at brottas.
Ringförmig, adj. u. adv. som har skapnad af en ring.
Ringfügig, i. g. L. föga wärd, S. Geringfügig.
Ringfutter, s. n. foder at göma fingerringar uti, ring-ask.
Ringhaltig, i. g. L. adj. ringhaltig, som mynt, malm, o. d. m. S. geringhaltig.
Ringlein, s. n. Dim. en liten ring.
Ringkasten, s. m. rummet på en ring, däruti stenen sitter infattad.
Ringkragen, s. m. ringkrage.
Ringmaß, s. n. meßingringar af allahanda storlek, som guldsmederne hafwa sittande på en sammanböjd stålträd, hwarester de göra allahanda guldringar.
Ringmauer, s. f. ringmur.
Ringrennen, s. n. S. Ringelrennen.
Ringplatz, s. m. kampeplats.
Rings, i. g L. adv. herum, rings um, rings umher; rundt omkring.
Ringuhr, s. f. et ur uti ring.
Rinken, i. g L. s. m. en stor, bred, tjock ring, skena på wagnshjul, på axel och tistel o. s. w.
Rinne, s. f. ränna. Rinne auf dem Pflaster; ränusten. Die Rinnen auf dem Acker; wattusårar på åkern. Eine kleine Rinne im Holz, Eisen oder Stein; en liten rännil, en skåra i trä järn eller sten. Rinnen, das Vieh daraus zu tränken; hoar.
Rinnen, v. n. m. d. Hfw. seyn, rann, imp. geronnen, p. rinna, flyta. Das Blut rinnet aus der Wunde; blodet rinner utur såret. Die Thränen rannten ihr aus den Augen; tårarna runno utföre hennes kinder. Geronnene Milch, geronnen Blut; ystad mjölk, stockadt blod. S. gerinnen.
Rinnen, v. n. m. dem Hfw. haben; rann, imp. geronnen, p läka, wara otätt, som et träkärl. S. lecken. it. rinna. Das Licht rinnt; ljuset rinner bort. Die Augen rinnen; ögonen rinna. Ihr Auge rann von Thränen; hon flöt i tårar, hennes ögon badade i tårar.
Rinnenknecht, s. m. uti brygghus en träblock at lägga rännorna på.
Rinnenleiste, s. f. uti byggningskonsten en list som är gjord som en ränna.
Riolen, v. a, S. Reolen.
Rippe, s. f. refben, sida. Die langen, die kurzen Rippen; de stora, de weka refbenen. Die falschen Rippen; kallas hos slagtare et stycke kött emellan twänne refben af framdelen af bröstet. Die Weichen unter den Rippen; wekarna. Einem den Degen durch die Rippen stossen; sticka wårjan igenom bröstet på någon. Man kann ihm alle Rippen im Leibe zählen; han är så mager, at man kan räkna benen, han är endast ben och skinn. Die Rippen eines Schiffs; de krokiga plankor, som utgöra sidorna på et fartyg, wrångerna. Die Rippen einer Laute; brädstycken på längs som formera buken på en luta. Die Rippen eines Blattes; de små fina ådrar uti et löfblad.
Rippeln, i. g. L. v r. sich; röra sig sakta och ofta. Er darf sich nicht rippeln; n. R. han törs intet mucka.
Rippen, v. a. gerippt, p. göra som refben.
Rippenbraten, s. m. refsteck.
Rippenfell, s. n. nätet. S. Zwerchfell.
Rippenhautf s. f. bröstlinna, Pleura.
Rippenstoß, s. m. stöt i sidan.
Rippenstück, s. n. refstycke, sidostycke.
Rippspeer, i. g. L. s. n. refbenspjäll.
Ripsraps, n. W. adv i hast, oaktsamt. Ripsraps in meinen Sack, i g. L. säges när en rifwer åt sig, hwad han får uti.
Rispe, s. f. bei den Pflanzen; wippa, Panicula.
Rispengras, s. n. gröe. S. Viehgras unter Gras.
Riß, s. m. Rise, pl. ref och den därigenom förorsakade öpning och delarnas skingring eller söndring, spricka, knäck i glas, springa i muren, refwa i berget, skråma i huden, klyfwa i weden, remna i jorden af torkan, hål på kläder, fig. söndring, S. Trennung, it stor förlust sorg, bedröfwelse. Er that zween Rise in das Zeug; han ref sönder tyget på twå ställen. Das ist ein harter Riß in der Familie; det är en stor förlust uti slägten. Vor dem Riß treten, stehen, sich vor dem Riß stellen; förswara något, så at man sielf sätter sig i faran därwid, upoffra sig för något.
Riß, s. m. ritning, tekning, S. Abriß.
Rißbank, s. f en damm wid en hamn som går in åt sjön, för at bryta wågornas styrka.
Rißig, adj. u. adv. som har sprickor, som remnat.

Riſt, ſ. m. am Fuß; wriſt, fotwriſt.
Riſte, ſ. f. lin eller hampdocka.
Ritt, ſ. m. ridning. In einem Ritt; utan at ſtiga ifrån häſten, fig. i et, utan återwända. Noch einen Ritt wagen, i. g. L. bjuda ån en gång til.
Ritter, ſ. m. Ritter, pl. Riddare. Zum Ritter ſchlagen; dubba. An jemand zum Ritter werden wollen; retas med någon, förföra ſig på någon, angripa honom med ord eller gerningar, ſärdeles när man känner ſin öfwermagt. Ein irrender Ritter; en åfwentyrare. Arme Ritter; ſå kallas et ſlags bakelſe, ſom göres utaf hwetebrödsſkifwor doppade i deg utaf mjöl, äggegula och mjölk, och ſtekte i ſmör.
Ritterakademie, ſ. f. Riddare-Academie.
Ritterband, ſ. n. Riddare-Band.
Ritterbank, ſ. m. Riddare-bänk, wid wiſſa Öfwerdomſtolar i Tyſkland, hwarpå Biſittare af den nedre Adeln taga ſitt ſäte, til åtſkilnad ifrån Herrenbank, hwarpå de af den högre Adeln, och Gelehrten Bank, hwarpå de Lärde, ſom ej äro Adelsmän, haſwa ſitt rum.
Ritterblume, ſ. f. S. Ritterſporn.
Ritterbuch, ſ. n. en updicktad hiſtoria, ſoga om en eller flere omkring wandrande Riddares, åfwentyrares, bedrifter.
Ritterdienſt, ſ. m. tjenſt ſom en Riddare eller Läntagare bör göra åt Länsherren, medelſt wiſſa ryttares anſkaffande i krig; it. ruſttjenſt. Jemand einen kleinen Ritterdienſt thun; betyder i förtroligt omgånge ſå mycket, ſom at wiſa någon en wänſkaps-tjenſt.
Ritterfeld, ſ. n. Herregårds-åker.
Rittergericht, ſ. n. en domſtol utaf adeliga perſoner, it. ſom har at döma öfwer Adelsmän och deras ſtridigheter.
Rittergut, ſ. n. et Långods, hwars egare är ſkyldig til at ſtälla wiſſa ryttare i krig til Länsherrens tjenſt
Ritterhaus, ſ. n. Riddarehus.
Ritterhof, ſ. m. mangård på et ſäteri.
Ritterhufe, ſ. f. frälſehemman, ſom är fri ifrån alla utlagor utom Riddare-tjenſten.
Ritterkaſten, ſ. m. ſå kallas på några ſtällen Ridderſkaps och Adelns almänna caſſa, och den därtil hörande betjeningen, af upbördsmän, ſkriſware, o. ſ. w.
Ritterkreis, ſ. m. Ritterkanton, Ritterort, ſ. m. en af de kretſar, hwaruti Ridderſkapet i wiſſa provinſer är indelt.
Ritterlehen, ſ. n. et adeligt länegods, ſom endaſt är ſkyldig til den ſå kallade Riddare-tjenſten.
Ritterlich, adj. u. adv. ridderlig, manlig. Sich ritterlich wehren; ſtrida manligen. Ritterliche Thaten; dråpelige gerningar, hjeltebragder, hjeltebedrifter.
Rittermäßig, adj. u. adv. riddaraktig, ridderlig, it. ſom för des adeliga härkomſt och de erfordrade Anor kan uptagas i en Orden. Seine rittermäßige Geburt beweiſen; bewiſa ſin adeliga härkomſt.
Ritterorden, ſ. m. Riddare-Orden.
Ritterpfenning, ſ. m. S. Ritterzehrung.
Ritterpferd, ſ. n. en utruſtad häſt, ſom en Läntagare bör i krig ſtälla åt Länsherren, eller hwarföre, ſom nu mäſt wanligt är, en wiß ſumma penningar betalas, ſom kallas: Ritterſteuer.
Ritterroman, ſ. m. en eller flere Riddares kärlekshiſtoria.
Rittersahl, ſ. m. Riddare-ſal.
Ritterſchaft, ſ. f. Ridderſkap och Adel.
Ritterſchaftlich, adj. u. adv. det ſom tilhörer, dependerar, är gjordt af Ridderſkapet och Adeln.
Ritterſchlag, ſ. m. Riddarſlag.
Ritterſchule, ſ. f. en Högſkola för ridderliga öfningar.
Ritterſitz, ſ. m. Säteri.
Ritterſpiel, ſ. n. Riddarſpel, tornering.
Ritterſporn, ſ. f. Hahnenſporn; ridderſporre, Delphinium Conſolida.
Ritterſtand, ſ. m. Ridderſkap, Adelſkap, adeligt ſtånd och wärde.
Ritterſteuer, ſ. f. S. Ritterpferd.
Rittertag, ſ. m. Ridderſkaps och Adelns möte eller förſamling uti en prowins.
Ritterzehrung, ſ. f. S. Reuterzehrung.
Rittlings, i. g. L. adv. grensle, S. Reitlings.
Rittmeiſter, ſ. m. Ryttmäſtare.
Ritze, ſ. f. Ritzen, pl. ſpricka, reſwa, fråma, ſkåra, remning. Durch die Ritze in der Thüre gucken; ſe igenom ſprickan. Die Ritzen im Schiff verſtopfen; tilſtoppa hål och ſpringor i ſkepp. Eine Ritze in der Haut von einer Nadel; en fråma i ſkinnet utaf en knappnål. Ritze im Geſtein; ſkåra uti bergarten.
Ritzeiſen, ſ. n. im Bergbau; et järn at göra ſkåror med.
Ritzen, v. a. geritzet, p. riſpa, repa, göra ſkråmor, ſkåror. Mit einer Nadel ins Zeug ritzen; riſpa med en nål i tyget. Sich die Haut ritzen; riſpa ſig i ſkinnet.

Ritzig, i. g. L. adj. u. adv. som har spric-kor, strämmor, skåror.
Robath, Pr. W. s. f. Robathen, pl. så kallas herregårdsdagswerken i Österrike, Böhmen, o. s. w
Robbe, s. m. sjähl, Phoca vitulina. S. Seehund.
Robbenschläger, s. m. den som går ut på sjählfång.
Robert, Ruprecht; et Mansnamn.
Robertskraut, Blutkraut, s. n. Geranium Robertianum.
Robinie, s. f. S. Schotendorn.
Rocambole, s. f. S. unter Knoblauch.
Roche, s. m. rocka, Raja.
Dornroche; Raja rubus. *Bloch.*
Glattroche; R. Batis.
Hayroche, Engelroche; R. Rhinobatis.
Nagelroche; R. Clavata.
Spiegelroche; R. Miraletus.
Steinroche; R. Pastinaca.
Walkerroche, Stachelroche; R. Fullonica.
Zitterroche; R. Torpedo.
it. torn eller Elefant i schachspel.
Röcheln, v. n. m. d. Hsw. haben; gerö-chelt, p. roßla som den, hwilken drages med döden, eller som har bröstet fullt af slem.
Röcheln, s. n. rossel.
Rock, s. m. Röcke, pl. rock uppå Mans-personer, kjortel på Fruentimmer.
Röckchen, s. n. Dim. en liten rock eller kjortel.
Rocksteasche, s. f. rockficka, kjortelsäck.
Rocken, s. m. spinnrock. S. Spinnrocken. Den Rocken anlegen; lägga spånad på rocken.
Rockenblatt, s. n. et blad af papper eller sinn omkring totten på en spinrock.
Rockenstock, s. m. rockekäpp, som totten wecklas omkring, rockhufwud.
Rockenphilosophie, s. f. spinrocks-philosophi, ammespräck, gemene mans fördomsfulla omdömen om saker.
Rocken, s. m. råg, Secale cereale. Aufkeimender Rocken; rågbrodd.
Rockenacker, s. m. Rockenfeld, s. n. råg-gjärde, it. åker som bär god råg.
Rockenbrodt, s. n. rågbröd.
Rockenmehl, s. n. rågmjöl.
Rockenstroh, s. n. råghalm.
Rockentrespe, s. f. råg-losta, Bromus Secalinus
Rockenzwieback, s. m. rågskorpor.
Rodel, n. W. s. m. lista, rulla, rotulus
Rödel, Rödelkraut, s. n. Staudenrödel groß Fistelkraut, Sumpfkraut, Läusekraut; liewarg, kallgräs, Pedicularis palustris.
Rodeland, s. n. Reutland; nybrytning. S. Neubruch
Roden, i. g. L. S. Reuten.
Roden, s. m. vierte Magen der wiederkäu-enden Thiere; wänster S. Magen.
Rof, s. m. in der Schiffarth; en båge såsom et hwalf öfwer bakdelen af et stort skepp.
Rogen, s. m. Fischrogen; romm, fiskromm. När fisken släpper rommen kallas han: Leich. Der Rogen eines Fisches, der nicht über ein halb Pfund wiegt, hat oft über 100000 Eier; rommen af en fisk, som ej wäger öfwer et halft skålpund, häl-ler ofta öfwer 100000 ägg uti sig.
Rogenstein, s. m. rommsten, Oolithus.
Rogener, s. m. rommfisk, til åtskilnad ifrån mjölkfisk, S. Milcher.
Roh, adj. u. adv. rå, oberedd, hård, fig. ostyrig, ohyfsad. Rohes Fleisch; rått, okokadt kött. Die Haut ist weg, man sieht das rohe Fleisch; skinnet är borta, man ser blodröda köttet. Rohes Fleisch in einer Wunde; dödt kött uti et sår. Rohe Produkte; rå ämnen, rudimate-rier. Rohes, für: frisch geschlagenes Holz; rå wed. Rohe Häute; oberedde hudar. Ein rohes Brett; et ohöfladt bräde. Roher Marmor; opoleradt mar-mor. Rohes Lein; oblekt lärft. Rohe Tücher; owalkade kläden. Rohe Bücher; obundna böcker, exemplar. Rohes Erz; oröstad malm Roher Zucker; oluttradt socker Rohes Wetter; swär, blåster, hård wäderlek, S. Rauh. Ein rohes Pferd; en otamd, ostyrig häst Rohe Leute; ohöfligt, grost folk. Rohe Sit-ten; ohyfsade seder. Ein rohes Gewis-sen; et förhärdadt samwete Ein rohes Leben führen; föra et wildt, ogudaktige lefwerne.
Roharbeit, s. f. Rohschmelzen, s. n. im Hütten-bau; råsmältning it. tackjärns smältning.
Roheisen, s. n. tackjärn, ferrum crudum
Roheit, Rohigkeit, s. f. råhet, fig. grofhet, ostyrighet. Ihm klebt noch immer eine gewisse Roheit der Sitten an, die er aus seinem ehemaligen geringem Stande mitgebracht hat; han bibehåller ännu en wiß grofhet, råhet i seder, som åtföljt honom ur hans förra ringa stånd.
Rohschlacken, s. pl. slagg efter oröstad smält malm.
Rohschmelzen, v. a. råsmälta.

Rohſchmelzen, ſ. n. råſmältning, Fuſio depuratoria prima, til åtſkilnad ifrån: Reichſchmelzen; Fuſio incorporatoria.
Rohſchwefel, ſ. m. oluttrad ſwafwel,
Rohſtein, ſ. m. råſten, ſkårſten, löpning, Lapis Metallicus.
Rohm, ſ. g. L. ſ. m. grädde, S. Rahm.
Rohr, ſ. n. Röhre pl. 1. waß, S. Schilf, rör, pipa, 2. böſſa. Ein Spaniſches Rohr; et ſpanſkt rör. Es ſchallt ſein leichtes Haferrohr; han ſjunger et herdegwäde. Wer im Rohr ſitzt, hat gut Pfeiffen ſchneiden, Spr. den ſom ſitter i waßen, har godt för at ſkåra pipor, det år lått at ſmida järnet medan det år het. Er ſitzt im Rohr und ſchneidet Pfeiffen; han nyttjar tilfället til at rikta ſig. Das Rohr an einem Schlüßel; nyckelpipa. Ein Rohr zum ſchleſſen, ein Feuerrohr; en böſſa. Ein gezogenes Rohr; en råffelböſſa. Das Rohr anſchlagen; lägga an med gewäret. Etwas auf dem Rohr haben, i. g. L. ſickta, ſyſta på något, hafwa et anſlag på något.
Rohrammer, ſ. f. S. Rohrſperling.
Rohrbach, ſ. m. rör-bäck.
Rohrblatt, ſ. n. blad eller ſked af rör hos wäfware.
Rohrblech, ſ. n. bleck at göra rör eller pipor utaf.
Rohrbuſch, ſ. m. S. Rohrgebüſch.
Rohrdach, ſ. n. tak af rörſten, rörtak.
Rohrdecke, ſ. f. rörmatta.
Rohrdickig, Geröhrig, ſ. n. et ſtälle hwareſt tjockt och mycket waß wäxer, tjockt rörſtånd.
Rohrdommel, ſ. f. Mosreiher; rördrum, Ardea ſtellaris.
Rohrdroßel, ſ. f. en art traſt, Turdus arundinaceus.
Rohrflöte, ſ. f. waßpipa. Rohrflöten, pl. flötwerk i orglar.
Rohrgebüſch, ſ. n. rörbuſke, rörſtånd.
Rohrgebiß, ſ. n. et iholigt mundſtycke på et betſel.
Rohrgeſchwür, ſ. n. S. Fiſtel.
Rohrgranz, ſ. n. rörſten, Phalaris arundinacea
Rohrgras, ſ. n. grenrör, S. unter Gras.
Rohrhobel, ſ. m. hos ſtockmakare, en höfwel at uthålka den delen af ſtocken med, hwaruti böſſpipan ligger.
Rohrhuhn, ſ. n. bläſklacka, S. Waßerhuhn.
Rohrig, adj. u. adv bewäxt med waß eller rör.
Rohrknote, ſ. f. led på en waßpipa.
Rohrkolbe, ſ. f. rörkaſle ſom ſitter öfwerſt på waß eller rör. it. S. Kolbe.
Rohrmücke, ſ. f. en art harkrank, Tipula arundineti.
Rohrnagel, ſ. m. et ſlags ſpik af $\frac{5}{4}$ tum.
Rohrpfeiffe, ſ. f. rörpipa.
Rohrreich, adj. u. adv. full med rör eller waß.
Rohrſänger, ſ. m. en fogel af qwickſtjertſlägte, Motacilla Salicaria.
Rohrſchaft, ſ. m. böſſtock.
Rohrſchnepfe, ſ. f. S. Schnepfe.
Rohrſparren, ſ. m. ſparren til et hus med rörtak på.
Rohrſperling, ſ. m. ſåf-ſparf, Emberiza Schoeniclus.
Rohrſpinne, ſ. f. en art ſpindel, Aranea Arundinacea.
Rohrſtab, ſ. m. rör-ſtaf.
Rohrſtahl, ſ. m. rör-ſtål.
Rohrwerk, ſ. n. rörſtånd, it. regiſter uti orgwerk.
Rohrzirkel, ſ. m. en cirkel hos böſſmakare, hwarmed de yttre ojämnheter på böſſpipor afmåtas.
Rohrzeiſig, ſ. m. en fogel af årla ſlägte, Pipra Leucocilla.
Röhre, ſ. f. Röhren, pl. rör, pipa. Luftröhre; luftrör. Harnröhre; röret hwarigenom urinen går. Armröhre, Beinröhre; armpipa, benpipa. Die Röhre bei den Blumen; pip, Tubus. Eine Röhre am Dach das Waſſer aufzufangen; takränna. Eine Röhre, wodurch das Waſſer weggeleitet wird; trumma. Die Röhren der Füchſe, Dächſe, bei den Jägern; råf- gräſſwins hålen, gångarna ſom de göra ſig under jorden til ſina boen.
Röhrbrunnen, ſ. m. brunn, ſom får ſitt watten genom trummor, eller hwariſrån wattnet ledes bort genom trummor.
Röhrchen, ſ. n. Dim. et litet rör.
Röhren, v. n. mit dem Hſw. haben, bei den Jägern; ſkrika ſom en hjort.
Röhrenblech, ſ. n. bleck ſom brukas ſärdeles wid ſaltwerk til rör och trummor.
Röhrenbohrer, ſ. m. et borr at borra watten-rör, eller trummor med
Röhrenbüchſe, ſ. f. en bred järnring at hålla ihop twänne wattenrör med.
Röhrenfahrt, ſ. f. en ledd af wattenrör, hwaraf det ena emottager det andra.
Röhrenmacher, ſ. m. en ſom gör wattentrummor.
Röhrenmeiſter, Röhrmeiſter, ſ. m. den ſom har upſigten öfwer wattenledningar genom rör. it. wattukonſt-mäſtare.

Röhrenschnecke, s. f. S. Meerröhre.
Röhrholz, s. n. (Forstwesen) tall eller granträd, som duga til wattentrummor; et sådant stycke träd måste hålla tio tum i diameter och wara 30 alnar långt.
Röhrig, i. g. L. Röhrigt, s. n. affall, afskräde.
Röhrkanne, s. f. en träkanna med pip.
Röhrkasten, s. m. rör-kista, brunns-kista hwaruti wattnet samlas som därutur löper in i trummorna.
Röhrknochen, s. m. benpipa.
Röhrkoralle, s. f. pipkorall, Tubipora.
Röhrkraut, i. g. L. S. Löwenzahn.
Röhrmeister, s. m. S. Röhrenmeister.
Röhrtrog, s. m. et långt ho at samla watnet uti igenom trummor.
Röhrwaßer, s. n. watnet som ledes igenom trummor.

Rolle, s. f. 1. det som är sammanrulladt, 2. rulle, wals, mangel, kasle, trißa, en maschine sammanslagen af bräder at låta något rulla ned på, eller kullra utföre. 3. lista, förteckning. 4. person. Eine Rolle Papier; et sammanrulladt papper. Eine Rolle Drath; en ståltråds-rulle. Tobaksrollen; tobaks-rullar. Einen Stein auf Rollen fortwälzen; köra bort en sten på walsar. Tortenrolle; tortkasle. Zeugrolle; klädesmangel. Eine Rolle, worüber ein Seil oder eine Kette geht; en trißa. Eine Rolle der Weber; en wäfbult. Eine Garten- eine Kornrolle; et slags rißel, som ställes på sned, så at det goda och fina faller igenom, men det som ej duger rullar framför nedåt. Eine Rolle Stockfisch; et antal af 180 stycken stockfistar. Die Rolle, eine Art Schnecke, S. Kegelschnecke. Er ist mit auf der Rolle; han är med på listan. Was spielt er für eine Rolle in der Comedie; hwad för en person föreställer han i comedien? Eine wunderliche Rolle spielen; föra sig underligen up. Seine Rolle gut spielen; göra wäl ifrån sig, det som man åtagit sig. Er hat seine Rolle ausgespielt; hans wälde är förbi, han är död.

Rollbaum, s. m. ränntråd, axel på et hjul, S. Haspelbaum, it. wridkors, S. Drehkreuz.
Rollbank, s. f. bänk som står på rullar, at han kan skjutas af och til.
Rollbett, s. n. rullsäng som står på rullar.
Rollbrett, s. n. mangel-bräde.
Rollbrücke, s. f. en brygga som står på järnrullar eller trä-walsar.
Röllchen, s. n. Dim. en liten rulle eller kasle. Ein Röllchen Butter, i. g. L. en trind smör-klimp.

Rollen, v. a. u. n. rulla, wältra, kullra, drilla, tilra, bullra, mangla. Etwas auf einen Stock rollen; rulla eller linda något på en käpp. Der Wagen rollt auf dem Pflaster; wagnen rullar på stengatan. Er rollt immer im Lande herum, i. g. L. han far altid omkring i landet. Der Stein rollte den Berg herunter; stenen kullrade utför backen. Die Thränen rollten ihr von den Wangen; tårarne tilrade utför hennes kinder. Die Augen rollen ihm im Kopf umher; ögonen hwälfwa sig i hufwudet på honom. Der Donner rollt von weiten; åskan mullrar. Den Teig zwischen den Händen rollen; drilla degen emellan händerna. Die Wäsche rollen; mangla linkläder. Das Haar rollen; lägga up hår. Getraide rollen; rißla säd. Rollen; säges hos jägare om fyrfotade djur, når de äro i sin brånad.

Rollen, s. n. Gerolle; rullning, rullande, kullrande, mangling. Das Rollen der Augen; ögonens omkringhwälfwande. Das Rollen der Töne; lopp eller tonernas släpande i musiken.
Rollenmacher, s. m. den som gör rullar, trißor o. s. w.
Rollerde, s. f. sicktad jord.
Rollholz, s. n. mangel-kasle, kasleträd. Das Rollholz, Teig damit auszurollen; backkasle.
Rollkammer, s. f. mangel-bo eller kammare.
Rollkasten, s. m. en träkista uti bokwerk, hwarutur malmen rullar ned på bokstämplarna.
Rollkuchen, s. m. et slags sammanrulladt bakelse.
Rollmeßing, s. m. tunn meßing i rullar.
Rollofen, s. m. et slags ugn som står på en rullwagn.
Rollrädchen, s. n. et litet hjul med skäror på.
Rollsteine, s. pl. Gerülle; bulletstenar.
Rollstock, s. m. hos hattmakare et rundt stycke trä, hwarpå filten walkas med händerna.
Rollstuhl, s. m. en stol med rullar under.
Rolltoback, s. m. rulltobak.

Rollwagen, ſ. m. rullwagn. it. gångſtol för barn.

Rollwäſche, ſ. f. linkläder ſom manglas.

Rolltuch, ſ. n. Rolltücher, pl. mangelduk, et groft kläde hwaruti linkläderna ſläs, ſom lägges under mangeln, it. i jagtwåſen, jagtlappar, ſom i en haſt medelſt triſſor kunna dragas up och ſläppas ned, ſom också kallas: Lauftücher.

Rollzeit, ſ. f. bei den Jägern; de fyrfotade djurens brånadstid.

Roman, ſ. m. roman, en dicktad hiſtoria om ſynnerliga bedrifter, ſärdeles om kärleks-äfventyr

Romanendichter, ſ. m. Romanſkriſware.

Romanenhaft, adj. u. adv. romanlik.

Romanenmäßig, adj. u. adv. S. Romanhaft.

Romanenſchreiber, ſ. m. S. Romanendichter.

Romantiſch, adj. u. adv. romantiſk, talad eller beſkrifwen på et ſådant ſätt ſom plägar nyttjas i romaner.

Romanze, ſ. f. et ſlags mindre ſkaldedickt, eller en ſång, ſom inneh. ller et owanligt eller föga troligt kärleks-äfventyr.

Römer, ſ. m. Romare it. i g. L. et bukigt winglas, S. Weinrömer. it Rådhuſet i Staden Frankfurth wid Maynſtrömmen.

Römermonath, ſ. m. en wiß utlaga, ſom Tyſka Rikſens-Ständer bewilja på Riksdagen, at betala til Keiſaren til et Rikskrig eller wid annan förefallande nödwändighet, och ſom fått namn uti den tid, då Tyſka Keiſaren borde företaga en reſa til Rom, för at låta kröna ſig af Påfwen, ſom kallades Römerzug, och hwarpå Riksſtänderne i äldre tider ledſagade Keiſaren med wiſſa truppar, men hwaremot de ſedermera erlade wiſſa penningar för hwarje månad. Ein Römermonath ſkall egenteligen utgöra några 80000 tuſend Gyllen, men räknas wanligen endaſt til 50000 Gyllen; ſå at när Keiſaren ſkall haſwa en Million, bewiljas honom tjugu: Römermonathe.

Römerzinszahl, ſ. f. Romerſka ſkatttal, Indictio.

Römerzug, ſ. m. Römerzüge, ſ. pl. S. Römermonath.

Römiſch, adj u. adv romerſk. Der Römerſche Kaiſer; Romerſka eller Tyſka Keiſaren. Der Römiſche Hof; Romerſka eller Påwiſka Hoſwet.

Römiſchgeſinnt, adj. u. adv. Romerſk eller Påfwiſk ſinnad.

Römiſchgeſinnten, ſ. pl. de Katholſka.

Rondel, ſ. n. Rundel, i g. L. et rundt torn.

Röſche, ſ. f. im Bergbau; en graf, hwarigenom wattnet bortledes under ſwartmyllan.

Röſchen, v. a. leda bort wattnet genom grafwar gjorde under ſwartmyllan.

Röſchgewächs, ſ. n. en rik ſilfwermalm uti Ungarn.

Roſe, ſ. f. eine Entzündungskrankheit; roſen, Erisipelas

Roſe, ſ. f. eine Blume; törnros, Roſa centifolia.

Balſamroſe; Roſa Chlorophylla

Biſamroſe; Roſa Moſchata *Mill.*

Eßigroſe; ättikeroſa, R. gallica

Hagebutten, gemeine wilde Roſe; njupon, R. canina, en varietät däraf är R. villoſa

Klapperroſe, Kornroſe; wild walmoge, Papaver Rhoeas, it. agerſilke, Papav. Argemone

Kriechroſe; R. Herporhodon.

Monathsroſe; R. omnium Calendarum.

Mosroſe; R. Muſcoſa *Mill.*

Pfingſtroſe; pionros, S. Päonie.

Provinzroſe; R. provincialis *Mill.*

Sammetroſe; R. holoſerica.

Schwefelroſe; R. glaucophylla.

Türkiſche Roſe; R. punicea.

Weinroſe; luckt-törne, R. eglanteria.

Zimmetroſe; R. cinnamonia.

Zuckerroſe; S. Eßigroſe.

Die Roſe von Jericho; Jeriko-ros, Anaſtatica hierochuntica. Eine aufgeſchloßene Roſe; en utſprucken ros, en ros ſom har öpnat ſig. Roſen brechen; plocka roſor. Man geht nicht immer auf Roſen; man kan ej jämt ſitta ibland roſor, ej jämt wara lycklig och nöjd. Die Roſen auf dem Geſicht; ungdoms-blomma. Eine Roſe von Bändern; en bandros. Die Roſe der Juwelierer; en ros af ädlaſtenar. Die Roſe am Hirſchgeweih; ſå kalla jägare den hårda och kruſiga kranſen nederſt på hjorthornen, tätt intil hjortens huſwud. Die Windroſe; compas-ros, en cirkel hwaruti alla wäderſtreken äro ritade efter compasnålen. Spr. ſind: keine Roſe ohne Dornen; ingen ros utan törne. Die Zeit bringt und bricht Roſen; tiden giſwer och tager igen. Feiern

bringt

bringt keine Rosen; en stilla sittande fogel får intet, når en flygande får något, genom orkslöshet winner man intet.
Rosenader, s. f. S. Mutterader.
Rosenaloe, s. f. rosenaloe uti apotheker.
Rosenbalsam, s. m. rosenbalsam.
Rosenbaum, s. m. 1. en hög törnrosbuske. 2. Rhododendron.
Rosenbett, s. n. säng beströdd med rosor, blomstersäng. Auf dem Rosenbette der weichlichen Muße ruhen, (d. i. in unthätiger Ueppigkeit leben); sänka sig i slöttet af en weklig orkslöshet, i. g. L. lägga sig på latsidan.
Rosenblatt, s. n rosenblad.
Rosenblüthe, s. f. rosornas blomstertid.
Rosenbusch, s. m. törnros-buske.
Röschen, s. n. Dim. en liten ros.
Rosenconserve, s. f. hos apothekare sönderstötte och uti socker insyltade rosenblad.
Rosenerbse, s. f. Doldenerbse; kronärter, Pisum umbellatum.
Roseneßig, s. m. rosen-ättika.
Rosenfarbe, s. f. rosenfärg.
Rosenfärbig, adj. u. adv. rosenfärgad.
Rosenfest, s. n. i några orter en högtid på landet, hwarwid den af bondeflickorna, som utmärkt sig igenom det berömligaste upförande, under wisa ceremonier smyckes med en krans af rosor, hwilken flicka då får namn af: das Rosenmädchen.
Rosengarten, s. m. rosengård.
Rosengebüsche, s. n. en hop af rosen-buskar.
Rosenhäger, s. m. så kallas et wist slags äpplen.
Rosenhecke, s. f. häck utaf rosor.
Rosenholder, s. m. S. Hohlunder.
Rosenholz, s. n. S. unter Holz.
Rosenhonig, s. m. rosenhoning på apotheker.
Rosenknospe, s. f. rosenknopp.
Rosenkranz, s. m. 1. en krans af rosor. 2. raband, paternoster-band. 3. en art djurwärt, Sertularia. S. Meerflechte.
Rosenkreuzer, s. m. namn af et wisst samfund. it. af en wis grad i Frimurare-orden.
Rosenmädchen, s. n. S. Rosenfest.
Rosenlippen, s. pl. röda, wackra läppar.
Rosenmelde, s. f. S. Melde.
Rosenmehl, s. n. rosenblad, stötte til et fint mjöl.
Rosenmonath, s. m. månad når rosorna blomstra, sig. smekmånad.
Rosenmund, s. m. S. Rosenlippen.
Rosennacken, Poet. W. s. m. en wacker nacke eller hals af en liflig köttfärg.
Rosenoble, s. m. et slags engelskt guldmynt, som fordom slogs med en stor ros på den ena sidan, ungefärligen af twå ducaters wärde.
Rosenöl, s. n. rosenolja.
Rosenpappel, s. f. S. Stockrose.
Rosenroth, adj. u. adv. rosenröd.
Rosenring, s. m. en ring af diamanter infattade som en ros.
Rosensaft, s. m. rosensaft.
Rosenstaude, s. f. rosenbuske.
Rosenstein, s. m. rosensten.
Rosenstock, s. m. 1. rosenbuske. 2. hos jägare nedersta delen af hjorthornen, S. Rose.
Rosenstraus, s. m. kryddqwast af rosor.
Rosenwangen, s. pl. röda kinder.
Rosenwaßer, s. n. rosenwatten.
Rosenwurz, s. f. rosenrot, Rhodiola rosea.
Rosette, s. f. S. Rosenstein.
Rosettenring, s. m. ring af rosenstenar, rosettring.
Rosicht, rosig, adj. u. adv. rosenfärgad, rosenröd, rosig.
Rosine, s. f. rußin. Lange spanische Rosinen; blårußin. Kleine runde Rosinen; corinther, S. Korinthen. it. et Fruentimmers Namn, hwars Dim. är: Rößchen.
Rosinfarbe, b. W. s. f. högröd färg.
Rosinfarben, rosinroth, adj. u. adv. högröd.
Rosinstein, s. m. rußinkärne.
Rosinstengel, s. m. rußinstjelke.
Rosmarin, s. m. rosmarin, Rosmar. off. Wilder Rosmarin; sqwatram, S. Porsch. it. Andromeda polyfolia.
Rosmarinblüthe, s. f. rosmarinblomster.
Rosmaringeist, s. m. rosmarin-spiritus.
Rosmarinweide, s. f. S. Weide.
Roß, i. g. L. s. n. så kallas i allmänna lefwernet och hos några handtwerkare et slags uphögning eller utsträckning, at sätta eller spänna på något. Das gespannte Roß, (Baukunst) twå krökta twärbjelkar, som taga i hwarannan, för at bära en tyngd.
Roß, s. n. Roße, pl. en kamve. S. Pferd.
Roßampher, s. m. S. Waßerampher.

Roß-

Roßapfel, ſ. m. 1. häſtäpple. 2. fruckt af Dillenia.
Roßarznei, ſ. f. läkedom för häſtar.
Roßarzt, ſ. m. häſtläkare.
Roßdienſt, ſ. m. S. Ritterdienſt.
Roßdill, ſ. m. S. Pferdedill.
Roßeiſen, ſ. n. häſtſko, S. Hufeiſen.
Roßfenchel, ſ. m. ſtäkra, S. Waßerfenchel.
Roßfliege, ſ. f. S. Pferdefliege.
Roßgurt, ſ. m. bukgjord.
Roßgraß, ſ. n. S. Darrgras, unter Gras.
Roßhaar, ſ. m. häſthår, tagel.
Roßhandel, ſ. m. häſthandel.
Roßhändler, Roßkamm, ſ. m. häſtmänglare.
Roßkäfer, ſ. m. torndyfwel, S. Miſtkäfer unter Käfer.
Roßkamm, ſ. m. ſtrapa. it. häſtmänglare.
Roßkaſtanienbaum, ſ. m. S. Kaſtanienbaum.
Roßklette, ſ. f. S. Klette.
Roßkrücke. ſ. f. S. Krücke.
Roßkümmel, ſ. m. Laſerpitium ſiler.
Roßkunſt, ſ. f. S. Pferdegöpel, unter Göpel.
Roßmähne, ſ. f. häſt-mahn.
Roßmarkt, ſ. m. 1. häſt-torg. 2. häſtmarknad.
Roßmarin, ſ. m. S. Rosmarin.
Roßmühle, ſ. f. häſt-qwarn.
Roßmüller, ſ. m. den ſom är egare af, eller måſtare uti en häſtqwarn.
Roßmünze, ſ. f. S. Münze.
Roßpappel, ſ. f. S. Pappel.
Roßpfahl, ſ. m. pålar hwarwid häſtarne bindas faſt uti lågret.
Roßpolei, ſ. f. ſwinknyler, Stachis paluſtris.
Roßſchwanz, ſ. m. häſt-ſwans. it. några plantor, ſom: ſåfwenbom, S. Sadebaum. it. ſkäfte, S. Schachtelhalm. it. Ephedra, S. Meerwegetritt.
Roßſchweif, ſ. m. häſtſwans. Ein Baſſa von drei Roßſchweifen; en Baßa af tre häſtſwanſar.
Roßtäuſcher, ſ. m. häſtbytare.
Roßtäuſcherei, ſ. f. häſthandel, häſtbyteri.
Roßtreiber, ſ. m. den ſom kör häſtarna fram för ſig til marknader, häſtmänglare.
Roſt, ſ. m. Röſte, pl. et galler ſom lägges öfwer eller på något, roſt, roſte, röſte, halſter ſom något ſtekes på. it. i wiſſa mål, en hög. Roſt im Bauweſen; roſt ſom lägges på grundpelarna i grundwalen. Roſt in dem Ofen, auf dem Feuerheerd, u. ſ. w. roſt på härden, hwarigenom aſkan kan falla i bottnet. Roſt, Röſt, in den Küchen etwas darauf zu braten, Bratroſt; halſter. Roſt, Röſte, worüber man nach einen Kirchhof geht; galler wid ingången af en kyrkogård. Helmroſt, (Wapenkunſt) galler på en hjelm.
Roſt, ſ. m. Röſte, pl. im Bergbau; roſte, en hög, ſom hwarftals beſtår af wed, malm och kol, at röſta malmen på. Den Roſt betten; laga til roſten. Ein Roſt Kalkſteine, Kalkroſt; ſå många kalkſtenar, ſom brännas på en gång.
Roſt, ſ. m. ohne pl. Roſt. Eiſenroſt; järnroſt. Bleiroſt; blyroſt. Kupferroſt; erg. Roſt ſetzen; roſtas, erga ſig. Uti wärtriket är roſten et wißt fel på wärter, ſom på ſäd, blommor, o. ſ. w. på ſäd, Rubigo. Weißer und gelber Roſt an den Nelken; den förra kallas de hwita fläckar på bladen af näglikor, ſom alt jämt bliſwa större och större, tils plantan dör; den ſednare är förſta början til röta på roten, ſom då begynner bli gul. Uti bergwerk kallas ſå, en i watten uplöſt ſtenart, ſom når den rinner med wattnet genom gångarna, afſätter en ſkorpa, hwilken når den t. E. är blandad med kalkpartiklar, kallas; ſinter, o. ſ. w.
Roſtbett, ſ. n. Roſtſtätte; plats där malmen roſtas.
Roſtbraten, ſ. n. halſter-ſtek.
Roſtbrenner, Röſter, ſ. m. den ſom har at göra med malm-roſtningen.
Röſte, ſ. f. Röſten, im Hüttenbau; en til roſtning tilredd plats. In der Landwirthſchaft; ſtället hwareſt lin eller hampa rötes. In der Küche; halſter, S. Roſt.
Roſten, v. n. geroſtet, p. roſtas, ſkämmas af roſt. Alte Liebe roſtet nicht; gammal kärlek roſtas intet.
Röſten, v. a. in der Landwirthſchaft; lägga lin eller hampa i rötan.
Röſten, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben, geröſtet, p. roſta, ſteka på halſter eller glöd, ſteka i ſmör eller panna. Erz röſten; roſta malm. Geröſtet Brodt; ſtekt bröd. Getraide röſten; torka ſäd. Mehl röſten; bryna mjöl. Kaffebohnen röſten; bränna caffe-bönor.
Röſten, ſ. n. Röſtung, ſ. f. roſtning, ſtekande på halſter, på glöd i panna. Die

Röſtung des Flachſes; linets läggande i rötan.
Roſtfarben, adj. u. adv. roſtig.
Röſtholz, ſ. n. roſt-wed.
Roſtig, adj. u. adv. roſtig.
Roſtofen, ſ. m. en art ugn, hwaruti malm roſtas.
Roſtpfahl, ſ. m. Roſtſchwelle, ſ. f. tjocka syllar af timmer, hwilka, når på moraſig eller ſjöbotten ſkall byggas, nedſänkas på grundpelarna.
Roſtpfanne, ſ. f. ſtekpanna, brynpanna.
Roſtral, ſ. n. roſtral, et inſtrument, hwarmed linier dragas til noter, linier-penna.
Roſtſchlacke, ſ. f. ſlagg ſom går af wid roſtning.
Roſtſchwelle, ſ. f. S. Roſtpfahl.
Roſtſtab, ſ. m. Roſtſtäbe, pl. järnſtänger ſom utgöra gallret.
Roſtſtätte, ſ. f. roſte.
Roſtwerk, ſ. n. roſtwerk.
Roſtwender, ſ. m. en hyttearbetare, ſom omwänder malmen på roſten, ſå at alt blir jämt roſtadt.
Roth, adj. u. adv. röd. Roth gefärbt; rödlett, rödfärgad. Rothe Bete; rödbeta. Der rothe Huth; Cardinals-hatten. Rothe Ruhr; rödſot Roth werden; bliſwa röd, rodna, ſkämmas. Sie kann nicht mehr roth werden; hon har intet mera någon blygd i ſig. Roth machen; göra röd, bringa någon til at rodna.
Roth, ſ. n. röd färg.
Rothauge, ſ. n. Radaun, Röthling, ſ. m. ein Fiſch; mört, Cyprinus Rutilus.
Rothbäckig, i. g. L. adj. u. adv. ſom har röda kindben.
Rothbart, i. g. L. ſ. m. en ſom har rödt ſkägg. it. fiſk af rödfiſk ſlägte, Mullus barbatus.
Rothartig, adj. u. adv. ſom har rödt ſkägg
Rothbaum, ſ. m. S. Lerchenbaum.
Rothbein, ſ. n. eine Art Strandläufer; Scolopax calidris.
Rothbeinholz, ſ. n. benwed, S. Hartriegel
Rothbinder, ſ. m. S. Küfener.
Rothbraun, adj. u. adv. rödbrun.
Rothbrüchig, adj u. adv. vom Eiſen; rödbräckt
Rothbüche, ſ f. bok, Fagus Sylvatica.
Rothbüchen, adj u. adv ſom är af bok.
Rothdroßel, ſ. f S. unter Krammetsfogel.
Röthe, ſ. f. röd färg, rodnad, rödhet.
Röthe, Färberröthe, ſ. f. krapp, Rubia Tinctorum. Wilde Röthe, Bergröthe; färgmadra, Aſperula tinctoria.
Rotheiche, ſ. f. ek, S. Eiche.
Röthel, ſ. m. Röthelſtein, ſ. m. rödkrita, Rubrica
Rötheln, ſ. pl. (Riddeln i. g. L.) röd mäſling, Rubeolae.
Röthelſtift, ſ. n. rödkrit-penna.
Röthen, v. a. u. r. geröthet; göra röd. tt. göra glödjande. Er röthet ſeine Blize; han glödjar ſina blixtrar. Die Abendſonne röthet die Spitzen der Berge; aftonſolen kaſtar ſin rodnad på bergſpetſarna.
Rotherle, ſ. m. al, S. Erle.
Rothfahl, adj. u. adv. blekröd.
Rothfaul, Rothbrüchig, adj. u. adv. ſäges om trän, når de äro ſkämde wid kärnan.
Rothfärber, ſ. m. rödfärgare, ſcharlakansfärgare.
Rothfärbig, adj. rödfärgad, rödlett.
Rothfeder, S. Rothkarpfe.
Rothfichte, ſ. f. gran, S. Fichte.
Rothfink, ſ. m. domherre, Loxia Pyrrhula.
Rothfiſch, ſ. m. en fiſk af knotſlägte, Trigla Lyra.
Rothfinnig, adj. u. adv. röd-finnig, full med finnar i anſigtet, rödfräſig, rödbruſig.
Rothfleckig, adj. u. adv. ſom har röda fläckar.
Rothfloßer, ſ. m. Meerbrachſen; fiſk af Mälare ſlägte, Sparus Smaris.
Rothforelle, ſ. f. en art rödaktig laxöring, Salmo Fario.
Rothfuchs, ſ. m. en rödlett häſt.
Rothgans, ſ. f. prutgäs, Anas Bernicla. it. fjällgäs, Anas Erythropus.
Rothgelb, adj. u. adv. blekröd.
Rothgerber, ſ. m. Lohgerber; garfware, til åtſkillnad ifrån ſämſkmakare, S. Weisgerber.
Rothgießer, ſ. m. koppar-gjutare, ſom ſtöper ſmå kopparkärl.
Rothglüend, adj. u. adv. glödjande röd.
Rothgülden, ſ. n. Silbererz; rotgylden, Argentum Sulphure et Arſenico mineraliſatum *Cronſt.* Argenti minera rubra
Rothhaarig, adj. u. adv. rödhärig.
Rothhals, ſ. m. en art ſparf, Fringilla rubicollis.
Rothhänfling, ſ. m. gråſiſka, S. Bluthänfling unter Hänfling.

Rothhirsch, s. m. hjort, S. Hirsch.
Rothholz, s. n. S. unter Holz.
Rothhuhn, s. n. S. Haselhuhn.
Rothkarpfe, s. f. Rothfeder, Rothfisch; sarf, Cyprinus Erytropthalmus.
Rothkelchen, s. n. Rothbrüstchen, Rothkröpchen; rotgel, Motacilla Rubecula.
Rothkopf, s. m. som har röda hår eller fjädrar på hufwudet.
Rothlauf, i. g. L. s. m. rosen, S. Rose
Röthlich, adj. u. adv. rödaktig.
Rothnase, i. g. L. s. f. den som har en röd näsa.
Rothschär, s. m. et slags stockfisk, S. Klippfisch.
Rothschimmel, s. m. en rödskymlig häst.
Rothschlag, s. m. rödslag, Pseudogalena rubens, *Wall.*
Rothschnabel, s. m. så kallas åtskilliga foglar med röd näbb, särdeles:
Rothschwanz, s. m. Bachstelze; rödstjert, Motacilla Phoenicurus. it. Motacilla Erithaca.
Rothspecht, s. m. gyllenrenna, Picus major.
Rothsprenglich, adj. u. adv. rödspräklig.
Rothstein, s. m. rödkrita.
Rothtanne, s. f. gran, S. Fichte.
Rothwurst, s. f. et slags blodkorf.
Rothwild, Rothwildpret, s. n. så kallas hjortar och hjortkor, til åtskilnad ifrån dofwildtet, S. Damhirsch.
Rothwurz, s. f. blodrot, Tormentilla erecta. Wilde Rothwurz; horletta, Lithospermum arvense.
Rotte, s. f. 1. im Kriegswesen; rote. Rotten und Glieder halten; bibehålla jemna rotar och leder under marschen. 2. im verächtlichen Verstande; et sammangaddadt parti. Er gehört mit zur Rotte der litterarischen Piraten; han är ock införlifwad i det lärda kaparebandet. Eine Diebsrotte; tjufrote, tjufhop. Heimliche Rotten machen; göta lönliga sammangaddningar. Rotten in der Kirche stiften; göra secter uti Religionen. Eine Rotte Wölfe; en skock wargar.
Rotten, v. r. Rottiren i. g. L. sich; sammangadda sig.
Rottengeist, s. m. den som stiftar olagliga partier, secter. it. den som håller med sådana partier och secter.
Rottenmacher, Rottenstifter, s. m. den som stifter partier, secter, partimakare, uprorsstiftare.
Rottenweise, adj. u. adv. rote-tals, skocktals.
Rottgesell, s. m. en ledamot af et olagligt parti.
Rottiren, v. r. sich; sammangadda sig.
Rottirer, s. m. S. Rottengeist, Rottenmacher.
Rottirung, s. f. sammangaddning, myteri ibland soldater.
Rottmeister, s. m. bei den Soldaten; rotmästare.
Rottland, s. n. S. Rodeland.
Rottwelsch, s. n. rotwälska, tjuf-språk.
Rottzehende, s. m. S. Reutzehende.
Rotz, n. W. s. m. snor. it. qwarka hos hästar, en sjukdom, hwaruti en smittosam materie flyter ur näsan på dem.
Rotzfisch, s. m. kuza, Blennius.
Rotzkolbe, s. f. S. Kaulkopf.
Rotzig, n. W. adj. u. adv. som har jämt flytande näsa eller qwarkan.
Rotzigkeit, s. f. qwarka.
Rotznase, s. f. en näsa som flyter. it. en glop.
Rübe, s. f. Weisse grosse, Mai-Teller-Rübe; rofwa, Brassica rapa. Gelbe Rüben; morötter. Rothe Rübe; rödbeta, Beta vulg. Dickrübe, Futterrübe; turnips, Beta altissima. Runkelrübe; Beta Cicla. it. S. Kohlrübe, Steckrübe. Er mengt alles wie Kraut und Rüben untereinander; han blandar alt tilsammans. Jemanden ein Rübchen schaben, i. g. L. peka ut en.
Rübenaker, s. m. rofgärde.
Rübenkerbel, s. m. en art wild körfwel, Chaerophyllum bulbusum.
Rübenkohl, s. m. kålrabi, S. Kohlrabi.
Rübenkraut, s. n. roftål, rofbladen.
Rübenland, s. n. rofland.
Rübenöl, s. n. rof-olja.
Rübenrettig, s. m. S. Rettig.
Rübensamen, s. n rof-frö.
Rübesaamen, s. n. Rübesaat, s. f. Rübsen, Rapsaat; Gotlands rofwa, rapsat, oljefrö, Brassica Napus. Der spanische Rübesamen; en art strandkål.
Rubel, s. m. Rubel, et Ryskt silfwermynt om 100 Kopekar, eller 1 och $\frac{1}{3}$ til $\frac{1}{4}$ af en Tysk Riksdr.
Rubelle, s. f. uti smälthyttor, et järnbleck hwarpå malm til probering sönderrifwes.
Rubin, s. m. rubin, Gemma Rubinus.

Rubin-Ballas, s. n. en art blek och blårôd rubin, Ballasius.
Rubinfarben, adj. u. adv. rubin-rôd.
Rubinfluß, s. m. rubin-fluß.
Rubinring, s. m. ring utaf rubiner.
Rubizell, s. m. et slags guldrôd rubin, Rubicellus.
Rubrik, f. W. s. f. öfwerskrift på en lag. it. lagbalk, titel. Ich weiß dem Dinge keine Rubrik zu geben; jag wet intet at sätta titel på saken, jag wet intet hwarthän jag skall föra den samma.
Rubriciren, i. g. L. v. a. sätta öfwerskrift, titel på något.
Ruchgras, s. n. wårbrodd, S. unter Gras.
Ruchlos, adj. u. adv. ogudaktig, it. i. g. L. obetänksam, efterlåten. Ruchlos mit dem Feuer umgehen, i. g. L. wara oförsigtig med elden.
Rûbsen, S. Rûbesamen.
Ruchlosigkeit, s. f. ogudaktighet.
Ruchtbar, adj. u. adv. rycktbar. Ruchtbar machen; göra kunnigt, utsprida, beryckta. Ruchtbar werden; blifwa allmänt bekant, landtkunnig.
Ruchtbarkeit, s. f. rycktbarhet.
Rûchtig, adj. u. adv. berycktad, som har elakt ryckte om sig.
Ruck, i. g. L. s. m ryck, ryckning.
Ruckweise, adj. u. adv. ryckwis, genom ofta och täta ryckningar, skoftals
Rückbank, s. f Rücksitz in einem Wagen; bänk eller säte baklänges i en wagn, baksäte.
Rückbürge, s. m. den som går i borgen eller caution för någon Cautionist, så at han, når Cautionisten ej kan betala, trå der i hans ställe, och swarar för honom.
Rücken, v. a gerückt, p rycka, rubba, flytta, draga. Der Tod rückte ihn plözlich weg; döden ryckte hastigt bort honom. Etwas aus der Stelle rücken; flytta något ifrån sitt ställe. Zurecht rücken; sätta i ordning Aus der Ordnung rücken; rubba. Den Zeiger an der Uhr rücken; draga wisaren fram eller tilbaka på uret, rycka uret. Mit dem Zügel rücken; draga i betslet. Den Hut ins Gesicht rücken; trycka hatten ned i ögonen.
Rücken, v. n. rycka, flytta, maka sig. Ins Feld rücken; rycka, gå i fält. Näher rycken; flytta, maka sig närmare. Die Zeit rückt immer näher; tiden nalkas alt mera. Höher rücken; befordras til et högre ämbete.
Rücken, s. n. ryckning, flyttning. Wer wohl sitzt, der lasse sein rücken, Spr. den wäl sitter han sitte i ro.
Rücken, s. m. rygg, bak. Der Rücken eines Gebirges; bergsrygg. Eines Messers; knifsbak. Eines Ackers; fårbalk. Ein Ackerrücken; et långt åkerstycke emellan twåune fåror, teg. Der Rücken eines Stuhls; rygglånet på en stol. Der Rücken der Nase; uphögning, knölen på nässan. Der Rücken eines Pferdes; karset på en häst eller lastdragare. Er hat einen breiten Rücken, er kann viel tragen; han har en bred rygg at bära mycket, fig. han har nog stark rygg at tåla mycket. Die Hände auf den Rücken legen, fig. wara fåfeng. Hinter jemandes Rücken übel von ihm reden; lasta en på baken. Jemanden den Rücken kehren, ihn mit dem Rücken ansehen, fig. wända ryggen til någon af förakt eller wederwilja, draga sig ifrån någon, lemna honom i sticket. Er mußte schon in der Jugend sein Vaterland mit dem Rücken ansehen; han måste redan i ungdomen gå utur, öfwergifwa sitt Fädernesland. Dem Feinde den Rücken kehren; fly för fienden. Einem den Rücken halten, fig. hålla ryggen fri åt någon, wara hans ryggstöd. Jemand immer in den Rücken sitzen, i. g. L. förfölja någon i hamn och hål. Einem den Rücken schmieren, n. R. basa up någon.
Rückenblatt, s. n. efterste wäggen i en camin, hwaremot lågan slår, eller järnplåten, som man sätter därföre, för at skona muren.
Rückenblut, s. n. en art hetsig sjukdom hos hornboskap och får.
Rückendrüse, s. f. stora krösen, Pancreas, S. Gekrös.
Rückenfloße, s. f. bei den Fischen; ryggfena.
Rückenhalt, s. m. ryggstöd.
Rückenhalter, s. m. en person, som tjenar andra til ryggstöd, til förswar.
Rückenklinge, s. f. en wärjeklinga med bak på.
Rückenlehne, s. f. ryggstöd på en stol.
Rückenmark, s. n. ryggmärg, ryggbast, Medulla Spinalis.
Rückenriem, s. m. ryggband på en sela eller sadel.

Rückenschmerz, s. m. ryggwärk.
Rückenschwimmer, s. m. S. Wasserwanze.
Rückenstück, s. n. ryggstycke.
Rückenwind, s. m. in der Schiffarth; wind som står bak på.
Rückenwirbel, s. m. ryggknota.
Rückerinnerung, s. f. ihogkomst.
Rückfall, s. m. 1. hos Läkare, en ny anstöt af en sjukdom, som syntes wara borta. 2. hos de Lagfarne, et gods återfallande, hemfall af et Län. 3. uti sedoläran och Theologien, återfall til odygden, affal ifrån Tron.
Rückfällig, adj. u. adv. 1. hemfallande. 2. affällig. Rückfällig werden; hemfalla, affalla ifrån Religionen och Dygden.
Rückfluß, s. m. tilbaka-flytande.
Rückfracht, s. f laddning som en skeppare tager tilbaka ifrån en ort, där han lastat ut sitt fartyg, återfrakt.
Rückfrage, s f förfråga, efterfråga.
Rückgang, s. m. baklänges-gång, tilbaka gång, motgång. S. Rückweg.
Rückgängig, adv. baklänges. Der Kauf ist rückgängig geworden; köpet har gått tilbaka. Rückgängig machen; förhindra at något kommer til werkställighet.
Rückgedanke, s. f. eftertanke.
Rückgehend adv återgående. Mit rückgehender Post; med omgående, nästa posten.
Rückgelenk, s. n. S. Rückenwirbel.
Rückgrad, s. m. ryggrad, ryggben.
Rückkauf, s. m. återköp. S. Wiederkauf.
Rückkehr, s. f. återkomst, återresa, återwänoning.
Rückknochen, s. m ryggben.
Rückkunft, s. f. återkomst.
Rückleine, s. f. en lina wid fogelgarnet hwarmed det hastigt ryckes up.
Rücklings, adv baklänges, baktil, it. liggandes på ryggen. Er kann nicht rücklings fahren; han tål intet åka baklänges.
Rückmarsch, s. m. återmarsch.
Rückreise, s. f. återresa.
Rückschein, s. m S. Revers.
Rückseil, s. n. en lina eller et tåg, at hålla fast canonerna på et skepp.
Rücksicht, s. f. afseende, öfwerwägande. In gewisser Rücksicht hat er recht; han har intet så orätt uti wißt afseende. In Rücksicht seiner; i hänsigt til honom, för hans skull. Wenn man zugleich auf alle Umstände Rücksicht nimmt; när man tager alla omständigheter i öfwerwägande. Er hat dabei gewiß keine Rücksicht auf einige Wiedervergeltung genommen; han har wist intet därmed syftat på någon wedergällning. Er überläßt sich dem Vergnügen ohne alle weitere Rücksicht; han öfwerlemnar sig åt sina nöjen utan all widare eftertanke.
Rücksitz, s. m. im Wagen; baksäte.
Rücksiegel, s. n. S. Gegensiegel.
Rücksprache, s. f. öfwerläggning med någon, förfrågning hos någon om en sak, förr än den afslutes.
Rücksprung, s. m. baksprång.
Rückstand, s. m. innestående, återstående skuld. Er ist noch sehr im Rückstande; han har på långt när ännu intet betalt hwad han bör betala.
Rückständig, adj. u. adv. återstående, öfrig. Was er ihnen rückständig ist, will ich für ihn bezahlen; hwad han ännu är eder skyldig, will jag betala för honom.
Rückstellig, adj. u. adv. S. rückständig, rückgängig.
Rückstoß, s. m. bakstuß.
Rücktritt, s. m. baksteg, fig. återkallande af det som förr är sagdt eller slutadt.
Rückwand, s. f. ryggwägg, ryggstöd.
Rückwärts, adv. baklänges. Rückwärts gebeugt; bakåt böjd. Einen rückwärts überfallen; komma på någon baktil, öfwerfalla honom på ryggen.
Rückweg, s. m. hemwäg, återresa. Den Rückweg nehmen; wända om igen.
Rückzug, s. m. tilbaka-tågande, återmarsch, it. eftertropparne.

Rudel, s. m. hos Jägare en flock hjortar, hos Fogelställare fången wid gillret.
Ruder, s. n. åra, roder, styre, fig. Regering. Am Ruder ziehen; ro, arbeta med årorna. Einen zum Ruder verdammen; döma någon til galere-slaf. Am Ruder, Steuerruder sitzen; sitta wid styret, fig. föra Regeringen.
Ruderband, b. W. s. n. roderband, Ap. G. 27. 40. tåget som lindas om en åra nedan för handfånget, at den ej må falla öfwer bord i wattnet, när man släpper henne ur handen.
Ruderbank, s. f. rodarbänk.
Ruderblatt, s. n. årblad.
Ruderboot, s. n. rodarebåt.
Ruderbursch, s. m. S. Ruderknecht.
Ruderer, s. m. rodare, masc. roderska, fem.
Ruderknecht, s. m. rodareknekt. Gezwungene

gene Ruderknechte auf den Galeeren; galere-slafwar.
Ruderloch, s. n. öpning i bakdelen af skeppet, hwarigenom styret går.
Rudermeister, s. m. Befälhafwaren öfwer rodaretknektar.
Rudern, v. n. m. d. Hfw. haben, gerudert, p. ro.
Ruderpinne, s. f. Rudernagel, s. m. Ruderzwick, s. m. tullpinne, roderpinne.
Ruderplatte, s. f. S. Ruderblatt.
Ruderring, s. m. roderjärn, år-ring.
Ruderschaufel, s. f. S. Ruderblatt.
Ruderschiff, s. n. farkost med åror, galera.
Ruderschlag, s. m. år-tag.
Ruderstange, s. f. stång hwarmed rodret styres.
Ruderstock, s. m. roderkult som sitter i styret.
Ruderwerk, s. n. roderwerk.
Ruderzug, s. m. år-tag.
Rudolph; et Mansnamn.

Ruf, s. m. ohne pl. rop, ryckte, berömm, kallelse, drift. Hos Jägare kallas lockfogeln, lockpipan och teknet, som man gifwer med rösten på jagt: der Ruf. Ich hörte seinen Ruf; jag hörde hans rop. Wo dem allgemeinen Ruf zu trauen ist; om man får lita på det allmänna ryckte. In Ruf kommen; komma i rop, bliswa namnkunnig. Der Ruf seiner Gelehrsamkeit; hans lärda anseende. In guten, in schlechten Ruf stehen; hafwa et godt namn, eller elakt ryckte om sig. Er hat den Ruf zu einer Pfarre bekommen; han har fått kallelse til et Pastorat. Der Ruf der Natur; Naturens drift.

Rufen, v. a. u. n. gerufen, p. ropa, kalla. Jemand rufen; ropa efter någon. Feuer rufen; ropa at elden är lös. Die Stunden rufen; utropa stunderna. Er hat ihn zu sich ruffen lassen; han har låtit kalla honom til sig. Gott zum Zeugen rufen; taga Gud til witne. Er kommt wie gerufen; han kommer i rättan tid. Ich gehe, wohin mich die Ehre ruft; jag följer ärans röst. Die Trompete ruft ins Feld; trompeten skallar til örlig. Die Glocke ruft; timan slår, det är tid at gå.
Rufendung, s. f. Vocativus.
Rufe, Pr. W. s. f. en hård skorpa på något.
Rufig, Pr. W. adj. u. adv. som får en hårda skorpa på sig.

Rüge, s. f. angifwan, åklagan, beskyllning. S. Gewissensrüge.
Rüge, s. f. Rügeamt, Rügegericht, s. n. en rätt, hwarwid öfwer wissa, helst Politie-mål, klagas, och ranksakning anställes, en Politie-rätt.
Rügebuch, s. n. Domboken eller Protocollet wid en sådan rätt.
Rügegraf, s. m. så kallades Domaren, som war satt öfwer en hel prowins, och förde ordet wid en sådan rätt.
Rügemeister, s. m. en Domare i en sådan rätt af mindre anseende, helst på landet.
Rügen, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben, rödja, yppa, upröra, angifwa, anklaga, straffa. Jemandes Fehler rügen; rödja, tadla, bestraffa någons fel. Ich will die Sache nicht weiter rügen; jag will ej widare omröra den saken. Gestern war der Diebstahl gerügt; i går yppades stölden.
Rügenschreiber, s. m. en skrifware uti en sådan rätt, som förut är omtalad.
Rügeopfer, b. W. s. n. röjelse-offer. 4 B. M. 5. 15.
Rügeordnung, s. m. ordning, hwarefter i en sådan Politie-rätt förfares.
Rügesache, s. f. en sak som hörer för en sådan rätt.
Rügetag, s. m. dag, när en sådan rätt sitter.
Ruhe, s. f. hwila, ro, stillhet, säkerhet, fred, ledighet. Den Hahn in Ruhe stellen; sätta bössan i halfspänning. Der Körper ist in Ruhe, säges, när en kropp är i hwila, när han ej är i rörelse. Er findet nirgends Ruhe; han är ständigt i oro. Die Ruhe des Geistes; sinnets ro. Er will sich aufs Land in Ruhe begeben; han will sätta sig i stillhet på landet. Hat sich dein Vater schon zur Ruhe begeben; har din Fader redan lagt sig at sofwa? Der Ruhe pflegen, Ruhe haben; hwila sig, sofwa. Die Kinder zur Ruhe bringen; bringa barnen til sängs. Sein Gewissen in Ruhe setzen; ställa sitt samwete tilfreds. Die öffentliche Ruhe; allmänna säkerheten. Die Ruhe einer Familie stöhren; förstöra enigheten och nöjet uti en slägt. Laß mich in Ruhe; låt mig wara i fred, gå din wäg! Für mich soll er wohl Ruhe haben; jag skall wisserligen ej oroa, ej bry mig om honom. So bald ich nur etwas Ruhe von Geschäften habe; så snart jag får någon ledighet ifrån syslorna. Zu seiner Ruhe ein-

eingehen; dö. Einen zu seiner Ruhe begleiten; följa någon til grafwen.

Ruhebank, ſ. f. hwiloſäng, en art långa ſåten med ryggſtycken. Müßiggang iſt des Teufels Ruhebank, Spr. lättja är djefwulens örnegott.

Ruhebett, ſ. n. hwiloſäng.

Ruhebühne, ſ. f. im Bergbau; hwiloſtälle.

Ruhefeld, ſ. n. trädesäker. S. Brachacker.

Ruhekammer, ſ. f. hwilorum, hwilokammare.

Ruhen, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben; hwila, hwila ſig, ro, ſofwa. Der Körper ruhet; kroppen är intet i rörelſe. Nach der Arbeit iſt gut ruhen; efter gjordt arbete är godt at hwila. Der Acker ruht; åkern ligger i träde. Die Arbeit ruhen laſſen; läta arbetet ligga. Er kann nie ruhen; han kan aldrig wara ſtilla. Sie ruhet nicht, bis ſie ihre Abſicht erreicht hat; hon giſwer ſig intet tilfreds, förän hon wunnit ſitt ändamål. Hier ruhet ſeine Aſche; här hwilar hans döda mull. Sein in Gott ruhender Vater; hans ſalig Fader. Gott laſſe ihn wohl ruhen; Gud fröghde hans ſjäl! Der Segen ſeines Vaters ruht auf ihn; Faders wälſignelſen kommer på honom. Das ganze Gebäude ruhet auf vier Pfeilern; hela byggnaden ſtär på fyra pelare

Ruheplatz, ſ. m. hwiloſtälle.

Ruhepulver, ſ. n. uti apoteker, et ſlags pulver ſom giſwer ſömn.

Ruhepunkt, ſ. m. hwilopunkt.

Ruheſtand, ſ. m. ro, ſtillhet, fred, roligt tilſtånd. Der Ruheſtand eines Landes; ro och fred i landet.

Ruheſtätte, ſ. f. hwiloſtälle. Zu ſeiner Ruheſtätte eingehen; dö.

Ruheſtelle, ſ. f. S. Ruheplatz.

Ruheſtunde, ſ. f. hwiloſtund.

Ruhetag, ſ. m. hwilodag.

Ruhig, adj. u. adv. rolig, ſtilla, fredſam. Ein ruhiger Schlaf; en rolig ſömn. Ein ruhiges Leben führen; föra et ſtilla leſwerne. Eine ruhige Regierung; en fredſam Regering. Sich ruhig halten; ligga ſtilla. Sich ruhig verhalten; wara ſtilla, ej oroa ſig och andra. Seyn ſie ruhig; giſ eder tilfreds, oroa eder intet. Glücklich iſt der, welcher bei allen Zufällen dieſes Lebens immer ruhig und gelaſſen ſeyn kann; lycklig är den, ſom wid alla detta liſwets tilfälligheter, oſtört bibehåller ſitt lungna ſacktmod.

Ruhm, ſ. m. ohne pl. beröm, heder. Er hat vielen Ruhm davon gehabt; det har ländt honom til ſtort beröm. Sich einen Ruhm woraus machen; räkna ſig något til heder. Ohne Ruhm zu melden; utan at beröma mig ſjelf.

Ruhmbegierde, ſ. f. Ruhmbegier, ſ. f. begär efter beröm och heder. Ruhmbegierde ſpornet zu groſſen Thaten an; ärelyſtnaden äggar och driſwer til lyſande gerningar.

Ruhmbegierig, adj. u. adv. begärig efter heder och beröm, ärelyſten.

Rühmen, v. a. gerühmt, p. beröma, roſa. Sich einer Sache rühmen; ſkryta af en ſak, göra ſig en heder därutaf.

Ruhmgier, ſ. f ärelyſtnad.

Ruhmgierig, adj u. adv. ärelyſten.

Rühmlich, adj. u. adv. berömlig, hederlig, berömwärd. Rühmlich von jemand ſprechen; tala med beröm om något. Das war recht rühmlich gehandelt; det war juſt hederligt gjordt.

Rühmlichkeit, ſ. f. berömlighet.

Ruhmredig, adj. u. adv. ruhmräthig; ſkrytaktig, ſkrytſam, ſtortalig.

Ruhmredigkeit, ſ. f. ſkrytſamhet, ſtortalighet.

Ruhmſucht, ſ. f. loſſuka,

Ruhmſüchtig, adj. u. adv. loſſuk.

Ruhmwürdig, adj. u. adv. berömwärd, loſwärd.

Ruhmwürdigkeit, ſ. f. berömwärdighet.

Ruhr, ſ. f. die rothe; rödſot, Diſſenteria. die weiße; utſot, Diarrhoea.

Rührеiſen, ſ. n. et järn at röra om något med, en järnraka.

Rühren, v. a. gerührt, p. röra, anröra, widröra, omröra. ſätta i rörelſe, fig. gå til ſinnes, öma. Alles zuſammenrühren; röra, blanda alt ihop. Er iſt vom Schlage gerührt; han är rörd af ſlag. Gottes Hand hat ihn gerührt; Guds hand har fattat honom. Die Trommel rühren; ſlå på trumman. Das rührt mich nicht; det rörer mig icke, det går mig icke an, det träffar mig intet. Ich will die Sache nicht weiter rühren; jag will ej widare omröra den ſaken. Rührt euch doch, i. g. L. ſkyndar eder fort med arbetet. Fig. Jemanden rühren; röra någons ſinne. Das rührte ihn ungemein; det gick honom mycket til ſinnes. Seine Umſtände rühren mich; jag ömar hans omſtändigheter. Ein rührender Abſchied; et ömt afſked. Den Acker rühren

ren; uti Landthushållningen, twåra åkern.

Rühren, v. n. m. d. Hfw. haben; komma utaf. Alles dies Unglück rührt daher; all den olyckan kommer därutaf. Von jemand zu Lehn rühren; wara någon underkastad såsom et län.

Rühren, s. n. rörning, rörande.

Rührei, s. n. äggeröra.

Rührhaken, s. m. hake at röra något om med, it. S. Hakenpflug.

Rührholz, s. n. Rührscheit, Rührstecken, s. m. et trä, hwarmed bryggare omröra maltet, när wattnet är därpå slaget, it. kalkspade at röra kalkblandningen med.

Rührig, adj. rörig, wig. Rührige Speisen; rörig mat. Für sein Alter ist er noch sehr rührig, i. g. L. för at wara en så gammal man, som han, är han ännu mycket rörig.

Rührkelle, s. f. en slef at omröra något med i köket.

Ruhrkraut, s. n. Ruhrpflanze, s. f. kattfot, Gnaphalium dioicum. it. Inula dysenterica.

Rührlöffel, s. m. rörslef eller spada.

Rührrecht, Pr. W. s. n. S. Strandrecht.

Rührscheit, s. m. S. Rührholz.

Rührstange, s. f. en stång at omröra något med.

Rührung, s. f. fig. sinnets rörelse, ömhet.

Ruin, s. m. Ruinen, pl. ruin, fördärf, undergång, ödesmål. Das ganze Schloß liegt in Ruinen; hela slottet ligger omkull, har råkat i ödesmål. Die Ruinen der Stadt; gamla stenhoparne efter staden.

Ruiniren, s. W. v. a. fördärfwa, föröda.

Rülps, n. W. s. m. rapning, upstigande wäder.

Rülpsen, n. W. v. n. m. d. Hfw. haben; rapa, S. Aufstossen.

Rum, s. m. et slags bränwin, som göres utaf sockerrör.

Rummel, s. m. et helt förråd af något, slump, it. rommel uti piketspel. Er versteht den Rummel, i. g. L. han förstår sig på konsten.

Rummelei, i. g. L. s. f. et gammalt bofälligt hus med många rum uti.

Rummeln, v. n. mit dem Hfw. haben; bullra sackta, mulra som åskan.

Rumor, s. m. (den Ton auf der lezten Silbe,) et stark oanständigt buller.

Rumoren, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben; göra oanständigt buller.

Rumorwache, s. f. Rumorwächter, s. pl. så kallas på några orter, stadswakten, som bör förhindra buller och uplopp på gatorna. Deras hufwudman kallas: Rumorhauptmann, Rumormeister.

Rumpeln, v. a. u. n. m. dem Hfw. haben; skramla, ramla.

Rumpelgeist, s. m. tomtegubbe, nattram.

Rumpelkasten, s. m. en gammal skräpkista.

Rumpf, s. m. en menniskas eller djurs kropp utan hufwud, armar och ben. Den Kopf vom Rumpf abhauen; halshugga. Der Rumpf eines Schiffes; skräfwet eller träwirket af et skepp, innan masten och det öfriga kommer därtil. Der Rumpf eines verunglückten Schiffs; et skeppswrak. Der Rumpf einer Mühle; qwarntratt. Der Rumpf an den Stiefeln; skaftet på stöflarna.

Rümpfen, v. a. gerümpft, p. rynka. Die Nase rümpfen; rynka på näsan. Das Maul rümpfen, n. R. wisa tänderna af illska och förakt.

Rund, adj. u. adv. rund, trind, kringlot, kullrig, fig. rent, uprigtig. Kugelrund; klotrund. Länglig rund; äggformig. Rund geschliffen; kullrig slipad. Ein rund gespitztes Dach; en kringlot tak, som är hwast ofwan til. Ein rundes Gesicht haben; wara trindlagd i ansigtet. Rund herum, rund umher; kring, omkring, i kring. Sich rund herum verschanzen; kringskansa sig. Die Gläser rund gehen lassen; låta glasen gå omkring. Die Wahrheit rund heraus sagen; säga sanningen rent, fritt ut. Er hat die Sache rund abgeschlagen; han har twärt af nekat därtil. Mit einer Sache rund herausgehen; wara uprigtig i sin bekännelse. Eine runde Zahl; et rundt tal, numerus rotundus.

Rundbackig, i. g. L. adv. trindlagd i ansigtet.

Rundbaum, s. m. hjulstock, axel.

Rundblättrig, adj. u. adv. som har runda, trinna blad.

Runde, s. f. rörelse uti en krets. In die Runde stellen; ställa i krets. In die Runde trinken; dricka omkring. Auf zwölf Meilen in die Runde; på tolf mil rundt omkring.

Runde, s. f. im Kriegswesen; rund.

Ründe, s. f. rundhet, trindhet.

Rund-

Rundeiſen, ſ. n. et ſlags ſwarfjärn hos tenngjutare.
Ründen, v. a. geründet, p. runda, göra rundt.
Rundfiſch, ſ. m. et ſlags ſtockfiſk, ſom intet är upſkuren i ryggen. När han är upſkuren i ryggen, och ryggraden uttagen, kallas han: Flackfiſch
Rundgeſang, ſ. m. wiſa, ſom ſjunges laget omkring.
Rundheit, ſ. f. S. Ründe.
Rundholz, ſ. n. et rundt ſtycke trä, trinne, oklufwen wed, it. uti ſkeppsbyggnad, rundholts.
Ründlich, adj. u. adv. något rund, rundaktig, trindlagd.
Rundmaul, Breitmaul, ſ. n. Balaena Muſculus.
Rundſchnur, ſ. f. et rundt ſnöre.
Rundſtück, ſ. n. et öre kopparmynt.
Ründung, ſ. f. rundhet. S. Ründe, it. en rund krets, plats, wåg. Es fehlt ſeinen Perioden an der gehörigen Ründung; hans perioder haſwa icke den rundning, den ſwång, ſom de borde haſwa.
Ründung, ſ. f. rundande.
Rune, ſ. f. Runa. Runen einſchneiden; riſta Runor.
Runenſchrift, ſ. f. runſkrift, runſka.
Runenſtab, ſ. m. runſtaf.
Runge, ſ. f. ſtyltor på ſidorna af en bondwagn, ſom hålla wagnsſtegarna uppe.
Rungſchale, ſ. f. et tjockt bräde på wagnsaxeln, hwaruti en ſådan ſtake blir faſtſatt.
Runkelrüben, ſ. pl. Beta Altiſſima.
Runken, i. g. L. v. n. mit dem Kopf; runka, ſtaka hufwudet.
Runkunkel, n. W. ſ. f. en gammal gumma eller jungfru, ſom aldrig tycks wilja dö.
Runzel, ſ. f rynka, ſkrynka. Runzeln ziehen; rynka pannan. Runzeln im Zeuge; S. Falten.
Runzelig, adj. u. adv. rynkig.
Runzeln, v. a. gerunzelt, p. rynka, göra rynkor.
Runzeln, ſ. n. rynkande.
Rupfen, v. a. gerupfet, p. plocka ut fjädrar på foglar. Einen bei den Ohren rupfen; draga någon i öronen. Jemand bei den Haaren rupfen; hårdraga, lugga någon. S. raufen.
Rupfzänglein, ſ. n. en liten tång at plocka ut ögonhår med.
Ruple, ſ. f. et indianiſkt ſilfwermynt, om en Tyſk Riksgulden i wärde.

Ruprecht, ſ. m. et gammalt tyſkt namn. S. Robert. Knecht Ruprecht; buſe. S. Popanz.
Ruprechtskraut, ſ. n. S. Robertskraut.
Ruſch, ſ. m. ſåf, rör och dylikt mera. Eine Hufe in Ruſch und Buſch; et ſtycke land ſom beſtår af ång och ſkog, i motſats af: eine Hufe Ackerland; ſom beſtår endaſt af bördig mark. Ueber Ruſch und Buſch davon laufen; ſpringa bort hals öfwer huf-wud.
Ruß, ſ. m. ſot. Kienruß; kimrök.
Rußhütte, ſ. f. kimröks-mila eller ugn.
Rußig, adj. u. adv. ſotig. Sich rußig machen; ſota ſig.
Rußkammer, ſ. f. ſotkammare.
Rußkobalt, ſ. m. ſwart kobold.
Rußſcharre, ſ. f. ſotſkrapa, ſom en ſotare brukar.
Rußſchwarz, ſ. n. hos målare, tilredt ſot til tuſcharbete.
Rüßel, ſ. m. Rüßel, pl. nos, tryne, ſnabel.
Rüßelfliege, ſ. f. Schweber; pumpſnut, R. Bombilius.
Rüßelkäfer, ſ. m. Curculio. S. unter Käfer.
Rüſtbaum, ſ. m. ſtållnings-ſtång eller pelare wid byggnader.
Rüſtbock, ſ. m. bock under en ſtållning wid byggnader.
Rüſtbrett, ſ. n. bråde på en ſtållning.
Rüſte, ſ. f. hos kolbrännare, de ſmå ſex tum tjocka träſtubbar omkring milan. it. in der Redensart, i. g. L. einiger Orte und bei ältern Dichtern: Die Sonne geht zu Rüſte; ſolen går ned.
Rüſten, v. a. gerüſtet, p. ruſta, ruſta til, ut, laga til, tilreda. Sich zum Kriege rüſten; ruſta ſig til krig. Sich zur Reiſe rüſten; laga til reſan. Ein mit Geduld gerüſtetes Herz; et med tolamod utruſtadt hjerta. Rüſten bei den Werkleuten; (hos timmermän, murare, o. ſ. w.) göra ſtållningen til en byggnad.
Rüſten, ſ. n. tilruſtning.
Rüſter, ſ. f. almträd, S. Ulmbaum. it. lönn, S. Lenne. Die kleine Rüſter; alſter. S. Spindelbaum.
Rüſtern, adj. u. adv. af alm eller lönn.
Rüſterſpinne, ſ. f. Bärenmotte; Phal. Bombyx villica.
Rüſterwanze, ſ. f. Cimex ſtriatus.
Rüſthaus, Pr. W. ſ. n. S. Zeughaus.
Rüſtig, adj. u adv. raſk, friſk och ſtark, kry. Ein junger, rüſtiger Kerl; en ung raſk

rask karl. Mit rüstigem Arm; med stark arm. Ein rüstiger Alter; en kry gubbe.
Rüstigkeit, s. f. raskhet.
Rüstkammer, s. f. rustkammare.
Rustkiste, s. f. rustwagn. it. en likkista med uphögt lock på.
Rüstleiter, s. f wagnsstege.
Rüstloch, s. n. et hål, som murmästare göra i en mur, at lägga twärstängerna til deras ställning däruti.
Rüstmeister, s. m. rustmästare.
Rüststange, s. f. twärstänger öfwer ställningspelarna, hwarpå sedan bräder läggas.
Rüstplatz, s. m. wapen- eller mönsterplats.
Rüsttag, b. W. s. m. heilige Abend; tilredelsedag, dagen eller afton för en helgedag.
Rüstung, s. f. 1. rustning, tilrustning. Die Rüstung zum Kriege; krigsrustning. In voller Rüstung; uti full rustning it. uti harnesk. Die Rüstung (armature) eines bewafneten Magneten; en bewäpnad magnets rustning. 2. ställning til byggnader. S. Gerüste.
Rüstwagn, s. m. rustwagn.
Rüstzeug, s. n. werktyg, redskap, Apost. Ges. 9. 15. röste. Ein Rüstzeug einen Mast mit aufzurichten; et röste til mastens upresning på skepp.
Ruthe, s. f. 1. ris, risqwist, 2. spö, 3. staf, 4. stång, mätstång om tio eller tolf fot, som likwäl intet är lika på alla ställen. Eine schlanke Ruthe; en mjuk qwist eller widja. Die Ruthe bekommen, von Kindern; få ris. Ruthen bekommen, von Erwachsenen; få spö. Ruthen laufen, von Soldaten; löpa gatulopp. Noch unter der Ruthe stehen; stå ännu under agan. Der Ruthe entwachsen seyn; ej mera wara barn. Er wird sich selbst eine Ruthe binden, i g. L. han lärer helt wißt göra ris åt sin egen rumpa. Die Ruthe, für: Wünschelruthe; slagruta. Die Ruthe Aarons; Arons staf. Die männliche Ruthe; mannens födslolem. Die weibliche Ruthe; tungan eller mandeln af qwinnors födslolem, Clitoris. Jägarne kalla den tunna swantsen af de flesta fyrfotade djur; die Ruthe.
Ruthengänger, s. m. Ruthenmann, Ruthenschläger; uti bergwerk, den som går med slagrutan.
Ruthenkraut, s. n. Ferula. S. Gartenkraut.
Ruthenstrafe, s. f. spö, hudstrykning.
Ruthenstreich, s. m. slag eller slaguing af et ris. Ruthenstreiche bekommen; få spö.
Rutschen, v. n. gerutschet, p. halka, rulla utföre, it. åka på rumpan. Mit dem Fuße ausrutschen; slinta undan med foten, S. Ausgleiten. Auf den Knien fortrutschen; krypa på knän.
Rutscherrecht, s. n. beskaffenheten af en skuld, i kraft hwaraf den hwarje dag efter förfalltiden wäxer til en storlek af sielfwa summan. it. en sådan skulds stigande på det sättet.
Rutscherzins, s. m. ränta, som bör betalas på wiß dag, om ej skulden skall dagligen på anfört sätt stiga.
Rütteln, v. a. skaka, ruska. Ein gerüttelt Maaß; et skakadt mätt. Einen Schlafenden rütteln bis er erwacht; ruska på någon at han waknar.
Rütteln, s. n. skakning, ruskning.
Rüttstroh, s. n. in der Landwirthschaft; stötthalm. S. Krummstroh.

S.

Saal, s. m. sal. S. Sahl.
Saame, s. m. S. Same.
Saat, s. f. Saaten, pl. 1. säde, säning, utsäde, 2. gröda. 3 sädeskorn, frökorn, S. Same. Sommersaat, Wintersaat; sommarsäde, wintersäde. Zur Saat ackern; plöja til säde. Sie sind in der Saat; de äro sybelsatte med säning. Der Blumenkohl ist schon ins Saat geschossen; blomkålen har redan börjat at fröa sig. Die grüne Saat; sädesbrodd. Die Saat liegt gut: brodden står wackert. Die heurige Saat; detta årets gröda, årswärt.

I sammansättning betyder: Saatbohnen, Saaterbsen, Saatgersten, Saathafer, Saatrogken, u. s. w. bönor, ärter, korn, hafre, råg, som brukas til säning, utsädes korn.

Saatfeld, s. n. sädesåker, gärde som ligger i säde.

Saatfurche, s. f. den sidsta fåran, som man gör i åkern för säningen.

Saatfurchen, v. a. plöja åkern för sidsta gången, hwarpå han strax blifwer sädd.

Saatkorn, s. n. sädeskorn.

Saatkrähe, s. f. S. Krähe.

Saatzeit, s. f. sädestid, säningstid, sädesand.

Sabadillensaat, s. n. sabadillfrö, husarfrö, *K. M. T.* Semen Sabadeleos eller Sabadilli af Veratrum Sabadilli.

Sabbath, s. m. Sabbat, Sabbatsdag, hwilodag.

Sabbatherweg, b. R. s. m. sabbatsresa.

Sabbathfeier, s. f. Sabbatshelg.

Sabbathin-Sache, s. f. så kallas wid Kejserliga Kammarrätten uti Wetzlar de saker, som om lördagen företagas.

Sabbathjahr, s. n. klangår, eller hwart sjunde år hos Judarna, når landet skulle hafwa helgd och icke sås.

Sabbathschänder, s. m. Sabbathsschänderin, s. f. den som ohelgar Sabbaten.

Sabbathsschändung, s. f. sabbatsbrott.

Säbel, s. m. sabel.

Säbelfuß, s. m. et slags fel hos hästar, då de hafwa krokiga fötter som en sabel.

Säbelklinge, s. f. sabelklinga.

Säbelscheide, s. f. en art slida, Solen.

Sabelschnäbler, s. m. en fogel, skärsläcka, Recurviroſtra Avoſetta.

Säbelstreich, s. m. et hugg eller slång med sabeln.

Säbenbaum, s. m. Sävenbaum, Siebenbgum, Sadebaum; säfwenbom, Iuniperus Sabina.

Sache, s. f. sak, ärende, mål, ting, omständighet. In seiner eignen Sache Richter seyn; döma uti sin egen sak. Endlich bin ich hinter die Sache gekommen; änteligen har jag fått weta saken, fått ljus i saken. Der Sache zu viel thun; gå för wida i saken. Unverrichteter Sachen; med oförrättadt ärende. Bei so gestalten Sachen; i så fatta mål. In allen Sachen Maasse halten; hålla mått uti all ting. Nach Gestalt der Sachen; efter omständigheter. Seine Sachen stehen schlecht; hans omständigheter äro swaga; it. han har intet stort hopp om, at winna sin rättegångssak. Mit jemand gemeinschaftliche Sache machen; göra et med någon. Ich kann nichts bei der Sache thun; jag kan ej göra något därwid. Einem Frauenzimmer viel schöne Sachen vorsagen; smickra et Fruentimmer med wackra ord, prata om kärlek för henne. Zur Sache reden; tala i rättan tid. Er wird seine Sachen genug zu machen wissen; han lärer nog weta at göra wål ifrån sig, at hjelpa sig. Mehr Worte als Sachen vortragen; hafwa mera ord än saker, hafwa mycket af munnen men litet af ullen. Die Sache der Wahrheit und Unschuld führen; förswara sanningen och oskulden. Das ist seine Sache; det är hans skyldighet, det går honom an, det må han förswara.

Sächelchen, i. g. L. s. n. en föga, liten, småsak.

Sachfällig, J. W. adj. u. adv. fakfäld. Sachfällig werden; tappa saken för rätten.

Sachkunde, s. f. en grundlig kundskap i saken.

Sachregister, s. n. sakregister.

Sachverstand, s. m. förståndet, som sielfwa saken gifwer wid handen.

Sachverständig, adj. u. adv. den som förstör sig på saken, som kan döma därom.

Sachwalter, Sachwald, s. m. 1. advocat, 2. ombud.

Sachse, s. m. en Sachse, en man utur Sachsen.

Sachsen, s. n. Landet Sachsen i Tyskland.

Sachsenspiegel, s. m. så kallades samlingen af de gamla sachsiska lagar.

Sächsisch, adj. u. adv. sachsisk. Die Obersächsische Sprache; Meißniska tungomålet.

Sachte, adj. u. adv. sackta, tyst. Sachte sachte! fein sachte; wackert, wackert! fogligen. Das thut sehr sachte; det gör så godt.

Sack, s. m. Säcke, pl. säck. Ein Wollsack; ullsäck. Geldsack; penninge-pung. Die Katze im Sack kaufen; köpa grisen i säcken. Mit Sack und Pack, n. R. med pick och pack. Sein Bruder kan ihn zehnmal in den Sack stecken; hans broder är mycket slugare än han. Jemanden in den Sack haben; hafwa fått någon i sitt wälde. Ein Garnsack zum Fischfang; sänkhof eller lana. Ein Sack

in einer Stadt; en gränd utan utgång. Ein Sack Getraide oder sechs Scheffel; en och en half tunna säd.
Sackband, s. m. säckband.
Sacken, v. a. gesackt, p. låta, fylla i säckar. v. n. sacka, falla ned som det tjocka i wattnet.
Säcken, v. a. dränka i en säck, fordom et straff för barnmörderskor.
Sackgarn, s. n. en art fiskaregarn, som likar en säck, lana.
Säcklein, s. n. en liten säck, påse.
Sackleinwand, s. f. säckwäf, buldan.
Sackpfeiffe, s. f. säckpipa.
Sackpfeiffer, s. m. säckpipare.
Sackpistole, s. f. en poffert, som man kan bära hos sig i fickan.
Säckträger, s. m. säckbärare, it. en art spindel, Aranea Saccata.
Sacktuch, s. n. Sackzwillich, s. m. buldan, säckwäf.
Sackuhr, s. f. börsäcksur.
Sackzehende, s. m. tjonde af strid spannmål
Sacrament, s. n. Sakrament; S[illegible]ent
Sacramentirer, s. m. Sacramenterare, så kallades fordom de, som försvarade wißa willosatser uti läran om nattwarden
Sacramentlich, adj. u. adv. sacramenterlig.
Sacramentschänder, s. m den som föraktar Sacramenterna, helst den heliga Nattwarden.
Sacramentschwärmer, s. m. en swärmare i läran om Altarens Sacrament.
Sacristei, s. f. sakerstia.
Säculärisiren, f. W. v. a. förwandla andeliga stift til werldsliga.
Säculärisation, s. f. et andeligt stifts förwandling til et werldsligt
Sadebaum, s. m. S. Säbenbaum.
Sadrach, n. W. f. m. en djefwul til karl eller qwinna.
Saemann, s. m. Säer; sädesman.
Saemaschine, s. f. en maschine at så med.
Säen, v. a. gesäet, p. så. Wie ihr säet so werdet ihr erndten; som i sån, så fån i skåra. Die Menschen sind hier dünn gesäet, i. g. L. här fins intet många menniskor i landet.
Säetuch, s. n. säduk, i Swerige brukas en korg til at hafwa säden uti wid såning, såkorg.
Säezeit, s. f. såningstid.
Saffian, s. m. safian, et slags på wißt sätt tilredt och färgadt läder.
Saflor, s. m. safflor, Carthamus tinctorius.
Safflor, s. m. et slags fint måladt kobaltmjöl, safflor, Zaffera.
Saffran, s. m. safran, Crocus. Wilder Safran, S. Eberwurz, it. Saflor. Eisensafran; röd järnkalk, Crocus martis.
Saffrangelb, adj. u adv saffranfärgad.
Saft, s. m. saft, must, wätska, saf, fig. det bästa utur något. Den besten Saft woraus ziehen; utdraga musten utur något. Alle Säfte seines Körpers sind verdorben; alla wätskorna uti hans kropp äro skämda. Der Saft tritt in die Bäume; safwen stiger up i träden, träden safwa. Der Rebensaft; winet.
Saftbehältniß, s. n. Saftgrube, s. f. honingshus, Nectarium.
Saftfarbe, s. f. saftfärg, til åtskilnad ifrån mineralisk färg.
Saftgrün, s. n. en grön färg, som beredes utaf saften af getappel, Rhamnus catharticus, eller af swärdsliljor.
Saftig, adj. u. adv. saftig, mustig.
Saftigkeit, s. f. saftighet.
Saftlos, adj. u. adv saftlös, torr.
Saftlosigkeit, s. f. saftlöshet.
Saftreich, adj u. adv saftfull.
Saftröhre, s. f. saftrör.
Sage, s. f. saga, sägn, ryckte. Einige Geschichtschreiber bauen zuviel auf die Isländischen Sagen; några Historieskrifware sätta för mycket tro på de Isländska sagorna. Es ist eine alte Sage; det är et gammalt sägn. Es geht die allgemeine Sage; det säges allmänt, det är et allmänt ryckte.
Säge, s. f. såg. it. et slags not eller nät, stöta.
Sägeblatt, Sägeeisen, s. n. sågblad.
Sägeblock, Sägeklotz, s. m. sågstock.
Sägebock, s. m. sågbock. S. Holzbock.
Sägefisch, s. m sågfisk, Squalus Pristis.
Sägefliege, s. f. sågfluga, Tenthredo.
Sägegatter, s. n. såggrind, sågram.
Sägelohn, s. n. såglön.
Sägemeister, s. m. upsyningsman öfwer sågare.
Sägemaschine, s. f. såg-inrättning.
Sägemehl, s. n. S. Sägespäne.
Sägemühle, s. f. Schneidemühle; sågqwarn.
Sägen, v. a. gesäget, p. såga.
Sägen, s. n sågning
Sägenschmidt, s. m. en smed som gör sågbladen.

Säger,

Säger, ſ. m. ſägare.
Säger, Sägſchnabler, Stückſäger, Kneiffer, ſ. m. en fogel af roddare ſlägte, Plotus.
Sageſchnäbler, ſ. m en art wrakfogel, pracka, Mergus ſerrator.
Sägeſpäne, ſ. pl. Sägemehl; ſägſpån.
Sägewagen, ſ. m. Schlitten; ſägbänk.
Sägezahn, ſ. m. tand på en ſåg.

Sagen, v. a. geſagt, p. ſåga. Er hat gut ſagen, gegen den Tod hilft nichts; han må ſåga hwad han will, emot döden hjelper ingen ting. Für jemand gut ſagen; gå i borgen för någon. Dank ſagen; tacka. Unter uns geſagt; emellan oß ſagt. Ich habe mir ſagen laſſen; jag har låtit berätta för mig, man har ſagt mig. Er hat von Glück zu ſagen; han må ſkatta ſig lycklig. Ich ſagte nur ſo, i. g. L. det war intet mitt alfware, utan blott ſkämt. Fig. i. g. L. Sich etwas geſagt ſeyn laſſen; rätta ſig efter något. Er hat hier nichts zu ſagen; han har här intet at befalla. Das will nicht viel ſagen; det betyder ej mycket, det är ej af ſtort wärde. Es hat mit ſeiner Krankheit nichts zu ſagen; hans ſjukdom är intet farlig.

Sago, Sagu, Sego, ſ. f. en art gryn, ſom tilredes utaf märgen af et oſtindiſkt träd, Cycas.
Sagobaum, ſ. m. ſagoträd, Cycas.
Sahl, ſ. m. ſal.
Sahlband, ſ. n Sahlbänder pl im Bergbau; ſalband, ſläpſtölar. it. eine Art Hornſchiefer; Corneus tunicatus.
Sahlbuch, ſ. n. jordbok. S. Lagerbuch.
Sahlweide, ſ. f. S. Weide
Sahne, ſ. f. grädde, S. Rahm.

Saigern, S. Seigern.
Saite, ſ. f. ſträng, ſpelſträng. Die Saiten ſpannen, ſtimmen; ſtälla, ſtämma ſträngarna. Mit Saiten beziehen; ſtränga. Er mußte gelindere Saiten aufziehen; han måſte gifwa goda ord. Die Saite muß man nicht berühren; det är ej godt at röra på den strängen, den saken bör man icke tala om.
Saitenhalter, ſ. m ſträngbro.
Saiteninſtrument, ſ. n. et inſtrument ſom ſpelas på ſträngar, ſtrengſpel.
Saitenklang, ſ. m. ſträngarnas ljud, ſträngſpel.
Saitenſpiel, ſ. n. ſträngſpel, fig. Poeſie.
Saitenſpieler, ſ. m. ſträngſpelare.
Salamander, ſ. m. en art ödlar, S. Molch.
Salamandereidechſe, ſ. f. Lacerta Salamandrina.
Salariren, f. W. v. a. löna.
Salat, ſ. m. ſallat.
Salatbaum, ſ. m. Cercis Canadensis.
Salatbett, ſ. n. ſallatſång.
Salatkraut, ſ. n. ſallatört.
Salatſchüßel, ſ. f. ſallatfat.
Salbader, ſn. W. ſ. m. 1. pratare, ſladdrare. 2. qwackſalfware.
Salbaderei, n. W. ſ. f. 1. ſlidder ſladder. 2. qwackſalfweri.
Salbe, ſ. f. ſalfwa, ſmörjelſe,
Salben, v. a. geſalbet, p. ſmörja. Der Geſalbte des Herru; Herrans ſmorde.
Salbenkrämer, ſ. m. den ſom handlar med allahanda ſlags ſalfwor, oljor, o. ſ. w.
Salbbüchſe, ſ. f. ſmörjelſe-burk, en doſa med ſalfwa uti.
Salböl, ſ. n. ſmörje-olja.
Salbung, ſ. f. ſmörjelſe.
Salbey, ſ. f. tyſk ſalwia. Römiſcher Salbey; ſwenſk Salwia, Tanacetum Balſamite. it. Salvia Horminium, S. Scharley.
Salbeyſtock, ſ. m. ſalwieſtånd.
Salbeyweide, ſ. f. S. Weide.
Salbling, ſ. m. en art lax, Salmo Savellinus.
Saldiren, f. W. v. a. afſluta en räkning och göra balancen.
Salep, ſ. m. Orchis maſcula.
Saline, f W. ſ. f. ſaltbruk, S. Salzwerk.
Saliter, i. g. L. Saluiter, S. Salpeter.
Saliviren, f. W. v. n. ſalivera.
Salm, i. g. L. ſ. m. lax. S. Lachs.
Salmiak, ſ. m. ſalmiak, Sal ammoniacum.
Salmiakblumen, ſ. pl. ſalmiaks-blommor, Flores ſalis ammoniaci.
Salomonsſiegel, i. g. L. ſ. n. rot af bockblad, S. Weiswurz.
Salpeter, ſ. m. ſalpeter, Sal nitrum. Salpeter ſieden; koka ſalpeter.
Salpeterblumen, ſ. pl. ſalpeterblommor, Flos nitri.
Salpeterdrüſe, ſ. f. im Bergbau; en art qwartsdruſor, hwars kryſtaller likna ſalpeter-kryſtallerna.
Salpetererde, ſ. f. ſalpeterjord.
Salpeterfraß, ſ. m. murarnas förwittrande af utſlående murſalt.
Salpetergeiſt, ſ. m. ſalpeter-ſpiritus.
Salpetergrube, ſ. f. ſalpetergrufwa.

Salpeterhütte, ſ. f. ſalpeterlada, ſalpeterſjuderie.
Salpeterkuchen, ſ. m. ſmå ſalpeterkakor eller kulor, på apotheker, Nitrum tabulatum.
Salpeterlauge, ſ. f. ſalpeterlut.
Salpetermauerſalz, ſ. n. ſalpeterhaltigt murſalt, Nitr. calcareum *W.*
Salpeterſäure, ſ. f. ſalpeterſyra, Sal acidum nitroſum *W.*
Salpeterſieder, ſ. m. ſalpeterſjudare.
Salpeterſiederei, ſ. f. ſalpeterſjuderi.
Salpeterſproßen, ſ. pl. ſpirebußar.
Salpetertrog, ſ. m. et kårl, hwaruti ſalpeterſjudare ſlå ſalpetern, ſedan han en gång är ſjudet.
Salpetricht, adj. u. adv. ſom liknar ſalpeter.
Salpetrig, adj. u. adv. ſom innehåller ſalpeter, ſalpeteraktig.
Salpeterſteuer, ſ. f. ſalpeterhjelp.
Salpeterwerk, ſ. n. S. Salpeterſiederei.
Salter, ſ. m. i. g. L. S. Faltenmagen, unter Magen.
Salve, f. W. ſ. f. ſalwa.
Salvegärde, ſ. f. bewakning, wakt til någons ſäkerhet.
Salvegardebrief, ſ. m. ſäkerhets-bref.
Salz, ſ. n. ſalt. it. fig. det ſom är bitande. Ein Sinngedicht ohne Salz; en epigram utan gadd.
Bittersalz; bittersalt. Sal amarum.
Kochſalz; kokſalt, Sal commune,
Laugenſalz; lutſalt, alkaliſk ſalt, Alcali. Feuerfeſtes Gewächslaugenſalz; wegetabiliſkt eldfaſt alkali.
Mauerſalz; myrſalt, Aphonitrum.
Meerſalz; haſſalt, S. marinum.
Mineral-feuerfeſtes Salz; mineraliſkt alkali, Alcali Minerale.
Mineraliſche ſaure Salze oder Säuren; mineral-ſyror, Acida Mineralia.
Mittelſalz; medelſalt, S. Medium.
Neutralſalz; neutralſalt, S. neutrum.
Quellſalz; källſalt, S. fontanum.
Säuerbrunnenſalz; ſalt utur ſurbrunnar, Sal neutrum acidulare.
Sedativſalz; borax-ſyra, Acidum Boracis.
Steinſalz; anſkutet bergſalt, S. gemmae.
Salzader, ſ. f. en åder i jorden ſom innehåller ſalt.
Salzamt, ſ. n. et Collegium af wiſa af Öfwerheten förordnade perſoner, ſom haſwa upſigten öfwer ſaltbruk och ſalthandeln,
Salzart, ſ. f. ſaltart, ſaltſlag.
Salzberg, ſ. m. ſaltberg.
Salzblumen, ſ. pl. ſublimeradt ſalt.
Salzbroden, ſ. m. imme ſom upſtiger af ſaltet, når det ſjudes.
Salzbrühe, ſ. f. ſaltſpad, S. Salzlake.
Salzbrunnen, ſ. m. ſaltbrunn eller källa.
Salzbüchſe, ſ. f. ſaltkar.
Salzen, v. a. geſalzen, p. ſalta.
Salzerde, ſ. f. ſaltjord, Sal foſſile, terra mineraliſata.
Salzfaß, ſ. n. Salzfäßer, ſ. pl. ſaltkar.
Salzfiſche, ſ. pl. ſaltfiſk.
Salzfluß, ſ. m. ſaltfluß.
Salzgaſt, ſ. m. den ſom wanligen köper och hämtar ſaltet på et wißt ſaltbruk.
Salzgeiſt, ſ. m. kokſalts-ſpiritus, Spiritus ſalis.
Salzgraf, Salzgräfe, ſ. m. Saltgräfwe. Olof Krug ward 1639 zum Director über die Salzwerke mit dem Charakter eines Salzgrafen und 1000 Rthlr. Beſoldung in Schweden angenommen; Olof Krug antogs 1639 til Directeur öfwer ſaltſjuderierne med Charactere af Saltgräfwe och 1000 Rdr. årlig lön.
Salzgrube, ſ. f. ſaltgruſwa. Salzgruben an der See; ſaltkrikor wid medelhafwet, hwaruti wid högſta flod inlåtes ſaltwatten at bortdunſta och ſätta til ſalt.
Salzhandel, ſ. m. ſalthandel.
Salzhändler, ſ. m. den ſom handlar med ſalt, ſaltköpman.
Salzhaut, ſ. f. ſalthinna.
Salzhecht, ſ. m. en inſaltad gädda.
Salzicht, adj. u. adv. ſom liknar ſalt, litet ſaltaktig.
Salzig, adj. u. adv. ſom innehåller ſalt, ſalt, ſaltad, ſaltaktig.
Salzigkeit, ſ. f. ſälta.
Salzjunker, ſ. m. en Privatperſon ſom har del uti eller eger ſalthyttor, S. Pfänner.
Salzknappe, ſ. m. S. Salzſieder.
Salzknecht, ſ. m. dräng, ſom arbetar uti ſalthyttor.
Salzkorb, ſ. m. Salzkörbe, pl. en ſtor korg, hwaruti ſaltet ſlås at torkas.
Salzkorn, Salzkörnlein, ſ. n. ſaltkorn.
Salzkothe, ſ. f. ſalthytta.
Salzkraut, ſ. n. Salſola Kali. it. Salicornia Europaea.
Salzkriſtalle, ſ. pl. ſaltkriſtaller.
Salzkuchen, ſ. m. ſaltkaka.

Salz-

Salzkunde, f. f. wetenſkap om ſalternas egenſkap och beſtåndsdelar, Halurgie.
Salzkundige, ſ. m. en Halurg.
Salzlake, ſ. f. ſaltlake.
Salzladen, ſ. m ſaltbo.
Salzlecke, ſ. f. in der Landwirthſchaft; ſaltſleka.
Salzmauth, ſ. f. S. Salzzoll.
Salzmarkt, ſ. n. ſalttorg.
Salzmarmor, ſ. m. et ſlags marmor med ganſka ſmå ſkinande fläckar.
Salzmeer, ſ. n. ſaltſjö, ſalta hafwet.
Salzmeßer, ſ. m. ſaltmåtare.
Salzordnung, f. f. förordning angående ſaltet, des tillagning, handel därmed, o. ſ. w.
Salzpfanne, ſ. f. ſaltpanna, hwaruti ſalt ſjudes.
Salzprobe, f. ſ. S. Salzwage.
Salzquelle, ſ. f. ſaltkälla.
Salzſäule, ſ. f. 1 Moſ 19. 26. ſaltſtod.
Salzſäure, ſ. f. koksaltſyra, Acidum muriaticum *Wall.*
Salzſchlag, ſ. m. grofgrynig kalkſten.
Salzſchmant, ſ. f. orenlighet i ſolan, ſom wid ſjudning flyter ofwan på ſom et ſkum
Salzſchöpp, ſ. m. S. Salzſtein.
Salzſchreiber, ſ. m ſaltſkriſware.
Salzſchwaden, ſ. m. S. Salzbroden.
Salzſchweiß, ſ. n. et ſaltaktigt watten, ſom likſom ſwetas utur ſprickor och hål, och icke wäller up ur ſjelfwa källan.
Salzſieder, Salzwirker, Sülzer, Halloren in Halle ſ. m. ſaltkokare, ſaltſjudare.
Salzſieden, ſ. n. ſaltkokning, ſaltſjudning
Salzſiederei, ſ. f. ſalthytta, ſaltkokning, ſaltſjuderie.
Salzſohle, ſ. f. ſalt källwatten, hwarutur ſalt kan ſjudas, ſola.
Salzſpurien, ſ. pl. ſå kallas de ſtällen, hwareſt Naturen ſjelf genom jordfall, regnfloder o. d. m. wiſar ſalt
Salzſtadel, Salzhaus, ſ. n. Salzſpeicher, ſ. m. ſaltlada.
Salzſtätte, ſ. f. ſtället där ſaltet torkas uti korgar.
Salzſtein, Pfannenſtein, Schöpp, ſ. m. ſaltſten, ſaltaſka.
Salzſteuer, ſ. f. ſalt-tionde.
Salzſtrauch, ſ. m. S. Salzkraut.
Salzſtück, ſ. n. ſå mycket ſalt ſom på en gång kokas.
Salzteich, ſ. m. et dike fullt af ſaltwatten
Salztonne, ſ. f ſalttunna.
Salzwaare, ſ. f. ſaltwara.
Salzwage, ſ. f. Salzprobe, Salzſpindel; ſaltwigt.
Salzwaſſer, ſ. n. ſaltwatten, ſalt ſjöwatten.
Salzwerk, ſ. n. ſaltbruk, ſaltwerk, ſaltſjuderie.
Salzzoll, ſ. m. ſalttull.
Same, ſ. f. frö, ſäd. Fig. Abrahams Samen, b. R. Abrahams Barn.
Samenbaum, Mutterbaum, Schlaghüter, ſ. m. im Forſtweſen; träd ſom man låter ſtå i hygget til fortplantning.
Samenbehälter, ſ. m. Samenbläschen, ſ. n. Anatom. Veſicula ſeminalis.
Samenbeutel, ſ. m. fröpåſe.
Samenfluß, ſ. m. ſädsflöd, Gonorrhoea.
Samengefäß, ſ. n. Anat. rör uti menniſkans eller djurens kropp, ſom innefatta ſäden.
Samengehäuſe, ſ. n. Botan. fröhus, Pericarpium.
Samenhändler, ſ. m. fröhandlare.
Samenholz, ſ. n. trän ſom intet bära fruckt, utan endaſt frö. it. S. Samenbaum.
Samenknopf, ſ. m. S. Samenkrone.
Samenkorn, ſ. n. frö, Semen.
Samenkapſel, ſ. f. frödoſa, fruckthölme, Capſula.
Samenkrone, ſ. f. frökrona, fröſjun, Pappus.
Samenkraut, ſ. n. Samkraut, Froſchlattich; Potamogeton.
Samenlode, ſ. f. unga trän ſom wuxit up utur fröet.
Samenmilch, ſ. f. Apoth. Emulſio.
Samenſchule, ſ. f. trädſkola af unga trän utur fröet.
Samennarbe, ſ. f. frööga, fröärr, Hilum.
Samenſtängel, ſ. m. den ſtammen på örten ſom bär fröet.
Samenſtaub, ſ. m. frömjöl, Pollen.
Samenſtrang, ſ. m. ſädesſträng, funiculus ſpermaticus.
Samenthierchen, ſ. n. Animalculum Spermaticum.
Sämerei, ſ. pl. allahanda ſlags frö.
Sämiſch Leder, ſ. n. ſämſkſkinn.
Sammelbrodt, i. g. L. ſ. n. tiggebröd.
Sammelholz, ſ. n. hämteved, torra qwiſtar och ſtickor, ſom plockas up i ſkogen utaf de fattiga.
Sammelkaſten, ſ. m. et ſkåp, en kiſta ſom ſamlas något uti, ſom watnet uti en ſump.
Sammeln, v. a. geſammlet; ſamla, ſamka. Fig. Sich wieder ſammeln; repa ſig, komma ſig före, få ſina tankar i ordning igen.

Sam-

Sammelplatz, ſ. m. ſamleplats, mötesplats.
Sammlung, ſ. f. ſamling.
Sammler, ſ. m. ſamlare.
Sammet, ſ. m. ſammet. Geſchorner Sammet; ſkuret ſammet.
Sammetband, ſ. n. ſammetsband.
Sammetblume, ſ. f. ſammets-ros, Tagetes. it. Amarant, Amaranthus.
Sammetbürſte, ſ. f. ſammetsborſta.
Sammeten, adj. gjord af ſammet.
Sammeterz, ſ. n. ſammetlik anſkuten koppargrön.
Sammetgras, ſ. n. S. unter Gras.
Sammetmos, ſ. n. Brium.
Sammetpappel, ſ. f. Sida abutilon.
Sammetrock, ſ. m. ſammetrock. Der Sammetrock verändert die Natur ſo wenig als das Löwenfell; ſammetrocken förändrar en menniſkas lynne ſå litet ſom lejonhuden.
Sammetroſe, ſ. f. S Sammetblume.
Sammetſchwarz, ſ. n. en art ſwart färg ſom ſammet.
Sammetweber, ſ. m. ſammetwåfware.
Sammt, adv. ſammt und ſonders; ſamt och ſynnerligen, alle tilſammans, S. insgeſammt.
Sammt, praep. cum Dat. tillika med, jämte, S. mit.
Sämmtlich, adj. u. adv. alle, hele, ſamtelig, S. geſammt.
Samstag, v. W. ſ. m. lördag, S. Sonnabend.
Sand, ſ. m. ſand.
Flugſand; flygſand, qwell, Arena mobilis.
Formſand; gjutſand, formſand, Glarea fuſoria.
Griesſand; grus, Sabulum.
Kieſelſand; flintſand, kiſelſand, Arena ſilicea.
Perlſand; perlſand, Ar. horaria.
Quarzſand; glarea, arena quarzoſa.
Staubſand, Triebſand; mo, dreſſand, glarea ſterilis.
Streuſand; qwickſand, ſkurſand, Arena inaequalis.
Eiſen- Zinn- Goldſand; järn-tenguldſand o. ſ. w.
Sandaal, ſ. m. tobis, S. Tobiasfiſch.
Sandarach, ſ. n. ſandarak, harts utaf några utländſka enbärsträd, Sandaraca. it. rödt arſenik, S. Rauſchgelb.
Sandart, ſ. f. ſandart.
Sandbad, ſ. n. ſandbad.
Sandbank, ſ. f. ſandbänk, ſandreſwel.
Sandbars, ſ. m. gjös, S. Sander.
Sandbeere, ſ. f. mjölon, S. Bärentraube.
Sandberg, ſ. m. Sandgebirge, ſ. n. ſandbacke, ſandberg.
Sandboden, ſ. m. ſandig jordmon.
Sandbohrer, ſ. m. en ſlags borr, ſom brunsgräfware bruka, at hämta up ſanden med utur brunnar.
Sandbüchſe, ſ. f. ſandböſſa.
Sandel, ſ. m Sandelholz, Griesholz, ſ. n. ſandelträd, Santalum album. it. på Apoth. für Behennußbaum, Guilandina Moringa. Rother Sandel; et ſlags braſilje-träd, Caeſalpina veſicaria.
Sanden, v. a. geſandet, p. ſanda.
Sander, Zander, Sandaal, ſ. m. gjös, Perca Lucioperca.
Sanderde, ſ. f. ſandjord.
Sanderz, ſ. n. ſanderts, ſammangyttrade bergarter och malmer, *Cronſt.* Minera arenacea.
Sandfahrer, ſ. m. en åkare, ſom hämtar ſand för penningar.
Sandfeld, ſ. n. ſandjord, ſandmo.
Sandform, ſ. f. ſandform.
Sandgang, ſ. m. en gång uti trägärdar upfylld med ſand.
Sandgräber, ſ. m. ſandgräfware.
Sandgries, ſ. m. grof ſand.
Sandgrube, ſ. f. ſandgrop.
Sandgrund, ſ. m. ſandbotten.
Sandguß, ſ. m. gjutning uti ſandform. it. det ſom är gutet däruti.
Sandhafer, ſ. m. ſandhafre, ſtrandhafre, Elymus arenarius. it. S. unter Hafer.
Sandhaſe, ſ. m. S. Berghaſe unter Haſe.
Sandhaufen, ſ. m. ſandhög.
Sandhorſt, ſ. f. ſandkulle.
Sandig, adj. u. adv. ſandig.
Sandkärner, ſ. m. S. Sandfahrer.
Sandkloß, Sandball, ſ. m. Arzneiwiß. Teſticulus venereus.
Sandknoblauch, ſ. m. S. Knoblauch.
Sandkorn, ſ. n. Sandkörnchen, ſ. n. Dim. ſandkorn.
Sandkraut, ſ. n. Arenaria.
Sandköcher, ſ. m. grusmaſk, Sabella.
Sandläufer, ſ. m. Strandläufer; wipa, Tringa. it. tigerhagge, *Retz.* Cicindella.
Sandmann, i. g. L. ſ. m. en ſom ſäljer eller kör ſand. Der Sandmann kommt; ſåges åt barnen, när de blifwa ſömnige.
Sandmergel; ſ. m. Marga arenacea.
Sandnelke, ſ. f. S. Nelke.

Sandreuter, i. g. L. s. m. sandryttare, den som hästen kastat utaf.
Sandrohr, Sandschilf, s. n. sandrör.
Sandrücken, s. m. sandås
Sandschichte, Sandlage, s. f. et hwarf af sand.
Sandschiefer, s. m. skifrig sandsten, sandskifer, Arenarius fissilis, W.
Sandstein, s. m. sandsten. it. uti bärnstenhandel, gruset eller den finaste och sämsta sorten däraf, it. sänna, brýne, S. Wetzstein.
Sandufer, s. n. strand som består utaf sand.
Sanduhr, s. f. sand-ur, timglas.
Sandweg, s. m. sandwäg.
Sandweide, s. f. S. unter Weide.
Sandwüste, s. f. sandöken.
Sanft, adj. u. adv. sackta, stilla, långsam, maklig, fig. len, mjuk, foglig, behaglig, angenäm, ljuf, söt. Sanfte gehen; gå sackta. Ein sanfter Tod; en stilla död. Die Wogen flossen sanfter; wågorne gingo långsamare. Ein sanfter Wind; en maklig wind. Das sanfte Licht des Mondes; månens ljufwa ljus. Ein sanfterer Himmelsstrich; et mildradt luftstrek. Eine sanfte Haut; et lent skinn. Ein sanftes Bett; en mjuk säng. Ein sanftes Gemüth; et fogligt sinne. Eine sanfte Luft; en behaglig Luft. Sanfte und zärtliche Empfindungen; angenäma och öma känslor. Das sanfte Murmeln der Quelle; källans ljufwa sorlande. Ein sanfter Schlaf; en söt sömn. Das that so sanft; det gjorde så godt. Er wird seinen Kopf nicht eher sanft legen, bis er seine Absicht erreicht hat; han lärer ej förr gifwa sig i ro, ej förr uphöra at arbeta, at stämpla, tils han wunnit sitt ändamål.
Sänfte, s. f. hängbår med kur på, portchaise.
Sänftenträger, s. m. portchaise-bärare.
Sänftig, adj. u. adv. im Bergbau; som sluttar småningom.
Sänftigkeit, s. f. im Bergbau; sluttning, som ej sker på en gång utan småningom.
Sanftmuth, s. f. sachtmod.
Sanftmüthig, adj. u. adv. sachtmodig, spakfärdig.
Sanftmüthigkeit, s. f. sachtmodighet, spakfärdighet.
Sang, v. W. s. m. S. Gesang.
Sangen, b. W. s. pl. torkade eller glödbakade sädesax.

Sänger, s. m. sångare.
Sängerin, s. f. sångerska.
Sangheerd, s. m. et slags fogelgiller, hwarpå de stora sjungfoglar ställas til at locka de andra med.
Sangvogel, s. m. S. Singevogel.
Sanikel, s. m. sanikelört, Sanicula.
Sanskrita, s. f. så kallas Indianernas heliga språk.
Sappiren, f. W. v. a. im Kriegswesen; gräfwa sig en wäg under jorden.
Sardelle, s. f. sardelle, Clupea Alosa.
Sarder, s. m. sarder, Carneolus Sardus.
Sardonix, s. m. sardonix, Achates Sardonix.
Sargazo, s. n. Fucus natans.
Sarras, n. W. i. g. L. s. m. stor wärja, sabel.
Sarg, s. m. likkista, Das wird ihm ein Nagel im Sarge seyn; det lärer bliswa en spik til hans likkista.
Saßafrasbaum, s. m. sassafras-träd, Laurus Sassafras.
Saßaparille, s. f. Smilax Sassaparilla.
Satan, s. m. satan, djeflarnas öfwerste, fanen, djefwul.
Satanisch, adj. u. adv. sataniſk.
Satin, s. m. satin, et slags halfsidentyg.
Satt, adj. u. adv. mätt, fig. nog, ledsen. Einen satt machen, i. g. L. mätta någon, S. sättigen. Er kann sich nicht satt daran sehen; han kan aldrig se nog därpå. Seines Lebens satt seyn; wara ledsen wid at lefwa. Alt und lebenssatt; gammal och nöjd wid at dö.
Sattheit, s. f. mätthet.
Sättig, i. g. L. adj. u. adv. det som mättar.
Sättigen, v. a. gesättiget, p. mätta. Sich sättigen; äta sig mätt. Er ist nicht zu sättigen, fig. han får aldrig tillfyllest. Sättigen, in der Chemie; saturera.
Sättigung, s. f. mättande, mättelse, mättnad, mättning.
Sattsam, adj. u. adv. nog, nogsam, tillräcklig.
Sattel, s. m. Sättel, pl. sadel. Der Sattel hat das Pferd gedruckt; sadeln har brutit hästen. Das Pferd rückte den Reuter aus dem Sattel; hästen kastade af ryttaren. Fig. Einen aus dem Sattel heben; lyfta en ur sadeln, bringa honom i onåd, störta honom. In allen Sätteln gerecht seyn; wända kappan efter alla wäder. Fig. kallas en röd strima som går twärt öfwer näsan; ein Sattel

auf der Naſe, och hinnan som klyfwer walnöttkärnor; der Sattel in der Wallnuß. Der Sattel eines Wehrs, Eſelsrücken; en betäkning, hwars båda ſidor gå tilſammans ſåſom et tak.

Sattelbaum, ſ. m. Sattelholz, ſ. n. ſadeltrå.

Sattelbein, ſ. n. Anatom. Sella equina.

Sattelblech, ſ. n. hos ſadelmakare, de twå järnen ſom ſättas i ſadelbogar, at de behålla ſin form.

Sattelbogen, ſ. m. ſadelbåge.

Satteldach, ſ. n. Baukunſt; gafweltak, S. Giebeldach.

Satteldecke, ſ. f. ſadeltäcke.

Sattelfeſt, adj. u. adv. ſadelfaſt.

Sattelfrei, adj. u. adv. frälſe. Så kallas på några orter frälſegods; ſattelfreie Güter, Sattelgüter, Sattelhöfe.

Sattelgurt, ſ. m. bukgjord, ſadelgjord.

Sattelhof, ſ. m. S. Sattelfrei.

Sattelkammer, ſ. f. ſelkammare.

Sattelknecht, ſ. m. ſadelkneckt.

Sattelknopf, ſ. m. ſadelknapp.

Sattelküſſen, ſ. n. ſadelhwende på ſadeln, it. boſſa, ſadelputa under ſadeln, at häſten ej må brytas däraf.

Sattellehn, ſ. m. et Långods, hwars innehafware, i ſtälle för Riddareтjenſt, ſtäller en ſadlad häſt.

Sattelmuſchel, ſ. f. S. Muſchel.

Satteln, v. a. geſattelt, p. ſadla, lägga ſadel på.

Sattelpferd, ſ. n. ſadelhäſt.

Sattelriem, ſ. m. ſwansrem.

Sattelzeug, ſ. n. ſadel med tilbehör, ridtyg.

Sattelzwecke, ſ. pl. ſmå ſpik med mäſſingsknappar at ſlå i ſadeln.

Sattler, ſ. m ſadelmakare.

Sattlerarbeit, ſ. f. ſadelmakare-arbete.

Saturei, ſ. f. kyndel, Satureja hortenſis

Satyr, ſ. m. Mytholog. en ſkogsgud.

Satyre, ſ. f. en ſkrift, hwaruti laſter och dårſkaper göres löjeliga på et ſinrikt och bitande ſätt, ſtickſkrift, Satyre.

Satyrenſchreiber, ſ. m. en ſom ſkrifwer Satyrer, en Smäde-diktare.

Satyriſch, adj. u. adv. ſatyriſk, ſmädande, bitande i ord, på et beſpottande ſätt.

Satyriſiren, v. a. göra ſatyrer.

Satz, ſ. m. ſats, ſpräng. Der Satz läſſet ſich nicht vertheidigen; den ſatſen låter aldrig förſwara ſig. Der Satz am Boden, Bodenſatz; grundfälle. Das Pferd that einen Satz über den Graben; häſten gjorde et ſpräng öfwer diket. i. g. L. Ein Satz in der Fiſcherei; fiſk-yngel, ſättfiſk til alſter uti en damm. Satz bei den Feuerwerken; alt ämne, ſom fyrwärkare fylla ſina raketer, eldkulor o. ſ. w. med. Im Bergbau iſt der Satz an einer Kunſt; rörwerket til at upfordra wattnet med til en wiß högd. Ein niedriger Satz, kallas, når wattnet upfordras därmed intet öfwer en högd af ſem famnar. Ein hoher Satz; ſom beſtår af fyra rör, och upfordrar wattnet til 12 famnars högd. Ein Satz Schachteln; flera aſkar, hwaraf den ena altid paßar i den andra. Drei Sätze auf dem Waldhorn blaſen; bläſa tre gånger efter hwarannan på walthorn.

Satzhaſe, ſ. m. en harhona ſom har ungar.

Satzfiſche, ſ. pl. ſättfiſk.

Satzkarpen, ſ. pl. treåriga karpar, ſom ſättas uti dammar til alſter.

Satzteich, ſ. m. en damm at hafwa ſättfiſk til alſter uti.

Satzung, ſ. f. ſtadga, förordning.

Sau, ſ. f. Säue, bei den Jägern Sauen, pl. ſo, ſugga. Eine Sau auf dem Papier, i. g. L. en bläckplump på pappret. Eine Sau, in den Kupferbergwerken; en maßa råkoppar. fig. kallas en orenlig menniſka, helſt af qwinkönet: eine Sau. n. R.

Saubeere, ſ. f. hansletsgras, Solanum nigrum.

Saubohne, ſ. f. ſtora åkerbönor.

Sauborg, ſ. m. en ſnöpt ſugga.

Sauborſte, ſ. f. ſwinborſt.

Saubruch, ſ. m. bei den Jägern; en ort ſom wildſwinen bökat up.

Saudiſtel, ſ. f. mjölktiſtel, harekål, Sonchus oleraceus.

Säuerei, ſ. f. orenlighet.

Saufenchel, ſ. m. ſwin-fenkål.

Saufinder, ſ. m. en art af wildſwins-hundar.

Saugarn, Saunetz, ſ. n. garn at fånga wildſwin uti.

Saugarten, ſ. m. en ort, hwaruti wildſwin leſwandes fångas.

Saugras, ſ. n. ſqwatram, Ledum paluſtre.

Sauhetz, Sauhetze, ſ. f. hetsjagt på wildſwin.

Sauhirt, ſ. m ſwinherde.

Sauhund, ſ. m. hundar til wildſwins jagt. it. en art Haj, Squalus centrina.

Sau-

Sauigel, ſ. m. S. Schweinigel.
Säuiſch, adj. u. adv. ſwinaktig, orenlig.
Saujagd, ſ. f. wildſwins jagt.
Saukoben, ſ. m. ſwinſtia.
Saukraut, ſ. n. fibler, Hypochaeris.
Saulache, ſ. f. en pöl, dår wildſwinen wältra ſig uti at kyla ſig.
Sauleder, ſ. n. ſwinsläder.
Saumagen, ſ. m. ſwinmage, fig. n. W. froßare.
Saurüde, ſ. m. S. Sauhund.
Saurüßel, ſ. m. ſwin-tryne.
Saurüßelfiſch, ſ. m. en art ſilfweröga, Zeus Faber.
Sauſak, i. g. L. ſ. m. en ſom korf fyld ſwinmage.
Sauſchneider, ſ. m. ſwin-ſnöpare.
Sauſpieß, ſ. n. Fangeiſen, ſ. n. jägareſpjut til at giſwa wildſwinen dödsſåret med.
Sauſtall, n. W. ſ. m. ſwinhus.
Sautrog, ſ. m. ſwintrog.
Sauwühle, ſ. f. et ſtälle, dår wildſwin haſwa upbökat jorden.
Sauwurz, ſ. f. flenört, Scrophularia nodoſa.
Sauber, adj. u. adv. ſnygg, ren, renlig, grann, nätt, wacker. Sauber in Kleidung gehen; gå ſnygg i kläder. Sauber gekleidet; grannklädd. Ein ſauberes Glas; et ganſka rent glas. Saubere Arbeit machen; göra nätt, zirligt, fint arbete. Sauber ſchreiben; ſkriſwa ganſka wackert. Sauber mit etwas umgehen, i. g. L. gå mycket förſigtig om med något. Mit ihm muß man ſehr ſauber umgehen; han år mycket grannlaga at haſwa at göra med. Er iſt mir ein ſauberer Vogel, i. g. L. iron. han år en widlöftig, liderlig ſälle.
Sauberkeit, ſ. f. ſnygghet, renlighet, nätthet, zirlighet.
Säuberlich, i. g. L. adj. u. adv. ſnygg, ren, it. förſigtig, fogelig, granneligen. Etwas ſäuberlich angreifen; taga förſigtigt, ganſka ſackta på något. Mit Kindern muß man ſäuberlich umgehen; man bör umgås fogligen med barn.
Säuberling, ſ. m. ſmå Herre, Petitmaitre.
Säubern, v. a. geſäubert, p. ſnygga, rena, renſa, ſkura, ſkaffa orenligheten bort. Das metalliſche aus den Schlacken ausſäubern; ſofra.
Säuberung, ſ. f. rening, renſning.
Säuberungswerk, ſ. n. im Bergbau; ſofrebruk.
Sauer, adj. u. adv. ſur, fig. beſwärlig, ſwar, oangenäm, förtretlig, murriſk. Saure Milch; ſur mjölk. Redensarten i. g. L. ſind: ſich ſauer werden laſſen; göra ſig ſtort beſwär, mycket omak. Jemanden das Leben ſauer machen; göra någon ſtort omak och förtret. Das ward ihm ſauer; det föll ſwårt för honom, det koſtade på honom. Das geht mir ſauer ein; det år mycket oangenämt för mig, det gör jag med ſtor wederwilja. Sauer ſehen; ſe ſurt ut, wara förtretlig, misnöjd, ſurmulen. Zu jemandes Glück ſauer ſehen; ſe med afwundſjuka ögon på någons lycka.
Sauer, Saure, ſ. n. det ſom år ſurt.
Sauerampher, ſ. m. ſyra, ångſyra, Rumex acetoſa.
Sauerbraten, ſ. m. ſurſtek.
Sauerbrunnen, ſ. m ſurbrunn.
Sauerbrunnenſalz, ſ. n. bitterſalt.
Sauerdorn, Saurach, ſ. m. Berberisſtaude, ſ. f. berberis, Berberis vulgaris.
Sauerhonig, ſ. m. Apothek. winättika inkokad med honing, Oximel.
Sauerklee, ſ. m. 1. bergſyra, Rumex Acetoſella. 2. für Buch-Haſenampher; harſyra, Oxalis Acetoſella.
Sauerkohl, ſ. m. Sauerkraut, ſ. n. ſurkål.
Säuerlich, adj. u. adv. ſyrlig, ſuraktig.
Säuerling, ſ. m. ſurbrunn. it. ſura druſwor, äpplen, o. d. m.
Säuern, v. n. mit dem Hfw. haben; ſurna, bliſwa ſur.
Säuern, säuren, v. a. geſäuret, p. ſyra, göra ſur.
Sauerſichtig, adj. u. adv. ſurmulen, förtretlig, murriſk.
Sauerteig, ſ. m. ſurdeg.
Sauertopf, i. g. L. ſ. m. en ſom år ſurmulen, trumpen.
Sauertöpfiſch, adj. u. adv. ſurmulen, trumpen.
Sauerwaſſer, ſ. n. ſurbrunn.
Saufen, n. W. v. a. u. n. m. d. Hfw. haben, ich ſaufe, du ſäuſſt, er ſäuft, pr. ſoff, imp. geſoffen, perf. ſupa, dricka. Ein Held im Saufen; en drickes-kämpe. Gebt meinem Pferde zu ſaufen; watna min häſt.
Saufaus, n. W. ſ. m. ſupare.
Saufbruder, ſ. m. ſupbroder.
Saufen, ſ. n. ſupande, ſuperi.
Säufer, ſ. m. ſupare.

Säuferei, f. f. superi.
Saufgesellschaft, f. f. Saufgelag, f. n. suplag.
Saufhaus, f. n. suphus, fyllkrog.
Saufleben, f. n. supande, fylleri.
Saufied, f. n. supwisa.
Saufschwester, f. f. supsyster.
Saugen, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben; sog, imp. gesogen, p. di. Das Kind sauget noch; barnet dir ännu. Ein saugendes Kalb; et däggande kalf. Man kann Gift aus den schönsten Blumen saugen; man kan suga förgift utur de wackresta blommor.
Säugen, v. a. gesäugt, p. dia, giftwa di. von Thieren; dägga.
Säugamme, f. f. amma.
Saugferkel, f. n. en digris.
Saugefisch, f. m. en fisk af benbuk-slägte, Gasterosteus ductor. it. S. Sauger.
Saugehorn, f. n. spenhorn, horn eller glas, hwarutur et barn dir, dihorn.
Saugelamm, f. n. et dilamm. däggelamm.
Saugeloch, f. n. öpna änden af et sugrör.
Sauger, Schiffsauger Schiffhalter, f. m. sugare, Echeneis Remora. Der Sauger an einer Pumpe; pomphjerta eller tunga.
Säugerin, f. f. en diande qwinna.
Saugeröhre, f. f sugrör.
Säugling, f. m. di-barn, spenbarn.
Säuglingsleben, f. n. et di-barns-lesnad.
Saugrüßel, f. m. snyte, Proboscis.
Säule, f. f. pelare, stod, stolpe, fig. understöd, beskydd
Säulbaum, f. m. Forstwesen; et träd som duger til pelare.
Säulenfuß, f. m. fot på en pelare.
Säulengang, f. m. en rad pelare, gång af pelare.
Säulengesimse, f. n Capitälen på en pelare.
Säulenordnung, f. f. Baukunst; ordning, förhållande af alla en pelares delar. it. skilnad på pelares skapnad i byggningskonsten; den Doriska ordning, som har den största enfalt och fasthet, den Joniska, som har et wackrare och behagligare förhållande, den Korinthiska, som har de flesta zirater.
Säulenschaft, f. m. skaft på en pelare.
Säulenstein, f. m. S. Basalt
Säulenstellung, f. f. S Säulengang.
Säulenstuhl, f. m. Postement på en pelare
Säulenweite, f. f. twå pelares afstånd ifrån hwarannan.
Säulenwerk, f. n. S. Säulengang.
Saum, f. m Säume, pl. söm, klädefäll. it. på några ställen et wißt mått, som: ein Saum Tücher; 22 stycken kläden hwart om 32 alnar, o. d m.
Säumen, v. a gesäumt, p. fälla, wika, insöma, kanta. Bei den Zimmerleuten, einen Baum, einen Block säumen; tälja en trästock.
Säumen, v. n. mit dem Hfw. haben, u. recip. dröja, söla, sinka sig. Es läßt sich mit der Sache nicht säumen; den saken tål icke dröjsmål, S. Zögern, Zaudern.
Saumfarren, f. m. großes Farrenkraut; ormbunke, Pteris aquilina.
Säumig, adj. u. adv. långsam, senfärdig, sinksam, sölaktig. Eine Arbeit die sehr säumig ist, einen lange aufhält; et sinksamt arbete.
Saumnath, f. f. söm på en fäll.
Säumniß, f. f. dröjsmål, förhinder.
Saumpferd, f. n. S. Packpferd.
Saumsattel, f. m. klössadel, troßsadel, S. Packsattel.
Saumselig, adj. u. adv. senfärdig, försumelig.
Saumseligkeit, f. f. senfärdighet, försumelighet, dröjsmål.
Saumtau, f. n. tåg, hwarmed segeldukar, notar, o s. w. wid randen infattas.
Säure, f. f syra. Arseniksäure; arsenikssyra, Acidum Arsenici. Boraxsäure; boraxsyra, sedatifsalt, Acid. Boracis. Flußspatsäure; flußspatsyra, Acid. Fluoris. Luftsäure, luftsyra, Acid. Aereum. Salzsäure, S. unter Salz.
Saurüßel, S. unter Sau.
Saus, i. g. L. für; ein sausendes Getöse. Immer im Sause leben; lefwa ständigt i sus och dus.
Säuseln, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben, gesäuselt, p. für: sanft sausen; sackta susa, som et swalt sommarwäder, sorla som en liten bäck. Ein Kind durch säuseln in den Schlaf bringen; söfwa et barn med sjungande, susa det.
Sausen, v. n. mit dem Hfw. haben, gesauset, p. susa, brusa, hwäsa. Der Wind bläset, wie er will, und du höreſt sein Sausen wohl, Joh 3, 8. wädret bläser hwart det will, och du hörer des röst. Die Ohren sausen mir; det susar för mina öron. Die Kugeln sauseten ihm um den Kopf;

Kopf; kulorna hwäſte om öronen på honom.

Sauſen, ſ. n. ſusning. Ein ſtilles ſanftes Sauſen; et ljud af et ſakta wäder, af bäckens ljuſwa forlande. Das Sauſen des Meeres; hafwets bruſande.

Sauſewind, ſ. m. im niedrigen Scherz; en wiſper.

Savoyen-Kohl, ſ. m. S. unter Kohl.

Scalp, ſ. W. ſ. n. ſå kallas hos de wilda Amerikanerna, hudens afdragning öfwer hjäſſen på ſina fjender.

Scalpiren, v. a. afdraga huden öfwer hjäſſen.

Scapulier, ſ. W. ſ. n. en art kort meßhake, it. roſenkrans.

Scepter, ſ. m. ſpira, S. Zepter.

Scabioſe, ſ. f. Teufelsabbis; wädd, Scabioſa.

Schaar, S. Schar.

Schabe, ſ. f. mahl, S. Milbe, it. torraka, S. Motte. Kellerſchabe; gråſuga, Oniſcus.

Schabebaum, ſ. m. Schabebock; garſwarnas ſkafbock.

Schabebrett, ſ. n. ſkafbräde.

Schabeiſen, ſ. n. ſkafjärn.

Schabeklinge, ſ. f. ſkafklinga.

Schabemeßer, ſ. n. ſkafkniſ.

Schaben, v. a. ſkafwa, ſkrapa, ſkubba. Rüben ſchaben; ſkrapa roſwor. Geld zuſammen ſchaben; ſkinna och ſkafwa.

Schabenkraut, ſ. n. Verbaſcum Blattaria.

Schaber, ſ. m. ſkafware, ſkafjärn.

Schabernack, n. W. ſ. m. förtret, förargelſe, neſa. Das that er mir zum Schabernack; det gjorde han mig til förtret, til neſa.

Schabewolle, ſ. f. ull ſom ſämſkmakare ſkafwa af.

Schäbig, n. W. adj. u. adv. ſkabbig, S. Krätzig.

Schabracke, ſ. f. häſtſchabrak.

Schabſel, i. g. L. ſ. n. hwad ſom är ſkafwet af något, linneſkaf, wek i ſår.

Schach, ſ. n. ſchack.

Schachbrett, ſ. n. ſchackbräde.

Schachkönig, ſ. m. kung uti ſchackſpel.

Schachmatt, adv ſchackmatt. Er iſt ſchachmatt, i. g. L han har tappat ſpelet, han är aldeles utmattad, det är beſtäldt med honom.

Schachſpiel, ſ. n. ſchackſpel.

Schächer, v. b. W. ſ m röfware.

Schächerkreuz, ſ. n. gaffelkors, S. unter Kreuz.

Schachern, i. g. L. v. a. geſchachert, p. ſkackra, ockra.

Schacherer, ſ. m. ſkackrare, ockrare.

Schacherei, ſ. f. ſkackeri, ockrande.

Schachkraut, ſ. n. pingſtblomma, S. Pfriemenkraut.

Schacht, ſ. m. Schächte, pl. 1. in der Feldmeßkunſt; en kropp, ſom näſtan är lika lång ſom bred, men på långt när inter ſo tjock, en näſtan likſidig qwadrat utan at hafwa affigt på tjockleken. 2. im Bergbau; en ſchackt, en ſkackt, en gruſwa, den lodrätta ingången i en gruſwa. När bergsmän fara up och neder därigenom i gruſwan, kallas den: Fahrſchacht. När malmen därigenom upwindes, heter den: Treibeſchacht, Förderſchacht. Men när wattnet därutur upfordras; Kunſtſchacht. Luftſchacht; luftſchakt, dragöpning i gruſwan. Wetterſchacht; en ſchackt, ſom anlägges för at föra friſk luft ifrån den ena ſchackten til den andra. Einen Schacht ſenken, abſinken, abteufen; gräſwa, göra en gruſwa: ihn austonnen; bredſlå ſchackten; ihn auswechſeln; bredſlå honom på nytt igen, når de gamla bräder äro ruttne eller fördärfwade och borttages.

Schachtbühne, ſ. f. en afſättning uti en ſchackt, hwarigenom folket far up och neder i gruſwan.

Schachten, v. a. dela uti likſidiga qwadrater.

Schächten, bei den Juden, v. a. S. Schlachten.

Schachtfuß, ſ. m. et mått, eller en kropp, ſom håller en fot i längden och bredden, men en tum i tjockleken.

Schachtholz, ſ. n. träd ſom brukas til gruſwebyggnad.

Schachthut, ſ. m. ſmå filthattar, ſom bergsmän bruka när de fara ned i gruſwan.

Schachtruthe, ſ. f. et mått eller en kropp 10 til 12 fot lång och bred, men en fot tjock.

Schachtel, ſ. f. aſk.

Schachteldeckel, ſ. m. aſklock.

Schachtelhalm, Schachthalm, Schachtelheu, ſ. m. ſkäfte, ſkurgräs, Equiſetum hyemale.

Schachtelkrämer, ſ. m. aſkhandlare.

Schachtelmacher, ſ. m. aſkmakare.

Schachteln, i. g. L. v. a. gnida, polera med ſkäfte eller ſkurgräs.

Schachtelſtock, ſ. m. aſkform.

Schade, ſ. m. Schäden, pl. ſkada, förluſt,

luſt, olycka, ſaknad, miſtning, fel. Es iſt Schade um ihn; det är ſkada om honom. Ich will den Schaden tragen; jag will taga på mig förluſten, förluſten må wara för min räkning. Ihm ſoll kein Schade geſchehen; honom ſkall ingen ting ſke för när. Der Tod ſeines Vaters gereichte ihm zum groſſen Schaden; hans Faders död war en ſtor ſaknad, miſtning för honom. An ſeiner Ehre Schaden leiden; lida mehn på, förolämpas til ſin heder och ära. Der Spiegel hat einen groſſen Schaden; ſpegeln har et ſtort fel. Ich bin mit dem Glaſe zu Schaden gekommen; jag har brutit ſönder glaſet. Ein offner Schade; et öppet ſår.

Schadbar, adj. u. adv. S. ſchadhaft.

Schaden, v. n. m. d. Hfw. haben, geſchadet, p. ſkada, göra ſkada, lända til ſkada eller mehn. Jemandes Glück ſchaden; förſtöra någons lycka. Das ſchadet ihm nichts, i. g. L. det ſkadar honom intet, det har han förtjent. Was ſchadet dir, i. g. L. hwad fattas dig?

Schadenfrei, adj. u. adv. ſkadlös.

Schadenfreude, ſ. f. glädje öfwer andras ſkada.

Schadenfroh, adj. u. adv. ſom roar ſig åt andras olycka eller förtret. Ein ſchadenfrohes Gelächter; et löje öfwer andras ſkada och förtret.

Schadenſtand, ſ. m. S. Schadloshaltung.

Schadhaft, adj. u. adv. ſkadad, ſårad, ofärdig, bräcklig, briſtfällig, ſom har något fel och lyte. Ein ſchadhaftes Bein; et ofärdigt ben. Das Haus iſt ſehr ſchadhaft; huſet är mycket briſtfälligt.

Schadhaftigkeit, ſ. f. ſkada, fel, ofärdighet, briſtfällighet, bräcklighet.

Schädlich, adj. u. adv. ſkadlig. Das iſt eine ſchädliche Speiſe; det är en ohälſoſam mat. Ein ſchädliches Thier; et farligt djur.

Schädlichkeit, ſ. f. ſkadlighet.

Schadlos, adj u. adv. ſkadlös.

Schadloshaltung, ſ. f. ſkadeſtånd. Er hat 100 Rthlr. zur Schadloshaltung bekommen; han har fått 100 Rdlr. i ſkadeſtånd.

Schadloſigkeit, ſ. f. ſkadlöshet.

Schaf, ſ. n. Schafe, pl. får, fig. i. g. L. en enfaldig, dumm menniſka. Die Schafe hüten; gå wall med fåren. Ein trächtiges Schaf; en lomdiger tacka.

Schafampfer, ſ. m. bergſyra, Rumex acetoſella.

Schafblattern, ſ. f. fårkoppor.

Schafbock, ſ. m. gumſe, bagge.

Schafbutter, ſ. f. fårſmör.

Schäfchen, ſ. n et litet får. Sein Schäfchen aufs Trokne bringen; ſätta ſina ſaker i ſäkerhet. Die Schäfchen an den Nußbäumen, o. ſ. w. hänge, S. Kätzchen.

Schäfer, ſ. m. fåraherde, ſchäfare.

Schäferei, ſ. f. ſchäferi, fårahjord.

Schäfereiordnung, ſ. f. ſchäferi-ordning.

Schäferflöte, ſ. f. Schäferrohr, ſ. n. herdepipa.

Schäfergedicht, ſ. n. Schäfergeſang, ſ. m. herdqwäde.

Schäferhund, ſ. m. fårhund.

Schäferhütte, ſ. f. herdekoja, ſchäffare-kärra.

Schäferin, ſ. f. herdinna, it. ſchäfarens huſtru.

Schäferjunge, ſ. m. herdegäſſe, wallbarn.

Schäferknecht, ſ. m. ſchäfarens dräng.

Schäferleben, ſ. n. herdelefnad.

Schäferlied, ſ. n. herdewiſa.

Schäferſpiel, ſ. n. herdeſpel.

Schäferſtab, ſ. m. herdeſtaf.

Schäferſtunde, ſ. f. en bequäm, lycklig ſtund, greſwens tid.

Schäfertaſche, ſ. f. herdeſkräppa eller pung.

Schaffel, ſ. n. fårſkinn.

Schaffleiſch, ſ. n. fårkött.

Schafgarbe, ſ. f. rölleka, Achillea millefolium.

Schafgras, ſ. n. fårſwingel, fårgräs, Feſtuca ovina.

Schafhäutchen, ſ. n. Medic. Amnium.

Schafhirt, ſ. m. fåraherde.

Schafhürde, ſ. f. häck, fälla för får, ſom ſlås up på marken, at hålla fåren där inneſtängde öfwer natten.

Schafkameel, ſ. n. wovon die Vigognerwolle kommt; Camelus Para.

Schafkäſe, ſ. m. fåroſt.

Schafhuſten, ſ. m. en torr hoſta, ſom fåren pläga häfwa.

Schaflamm, ſ. n. et lamm ſom är en hona, i motſats af et baggelamm.

Schaflaub, ſ. n. tort löf, ſom tjenar om wintern til foder för fåren.

Schaflaus, ſ. f. gnet, Hippoboſca ovina.

Schaflecke, ſ. f. ſleka för får.

Schafleder, ſ. n. fårläder.

Schafmäßig, i. g. L. adj. u. adv. lik ſom et får, dumm.

Schafmilbe, ſ. f. feſting, Acarus Reduvius.

Schafmilch, ſ. f. fårmjölk.

Schafmutter, ſ. f. tacka.

Schafpelz, ſ. m. fårſkinn.

Schafsperuke, f. f. en perruk af fårull.
Schafspocken; f. pl. S. Schafblattern.
Schafrüde, f. m. S. Schafhund.
Schafschere, f. f. fårsax.
Schafscherer, f. m. fårklippare.
Schafschur, f. f. fårklipning.
Schafskleid, f. n. fårakläder.
Schafskopf, f. m. fårhufwud, fig. en dumm, enfaldig menniſka.
Schafſtall, f. m. fårhus.
Schafvieh, f. n. fären, får-afwel.
Schafweide, f. f. fårbet.
Schafwolle, f. f. fårull.
Schafzucht, f. f. fårkötſel.
Schafzunge, f. f. S. Wegerich.
Schaffen, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben; geſchafft. p. ſkaffa, göra, ſyſla. Er wird ſchon Rath ſchaffen; han låter nog ſkaffa bot, och råd därföre. Was haſt du hier zu ſchaffen; hwad har du här at göra? Einem etwas zu ſchaffen geben; giſwa någon mycket at ſyſla med. Sich viel zu ſchaffen machen; göra ſig mycket möda och beſwär. Ich habe nichts damit zu ſchaffen; jag har intet at göra, at beſtälla därmed, jag befattar mig intet därmed. Das ſchafft nicht; det will ingen ting ſåga, det är på långt när intet tilräckligt.
Schaffen, v. a. ſchuff, imp. geſchaffen, p. dana, göra, ſkapa. Als Gott die Welt ſchuff; när Gud ſkapade werlden. Warum hat die Natur ſie weiblich geſchaffen; hwarföre har Naturen danat henne en qwinna? Einem Recht ſchaffen; hjelpa en til ſin rätt. Er hat ſich was zu ſchaffen gemacht; han har påtagit ſig en ſwår ſak, tildragit ſig mycket omak. Viel zu ſchaffen haben, i. g. L. wara mycket ſyſſelſatt. Ich will nichts mit ihm zu ſchaffen haben; jag will intet hafwa at göra med honom.
Schaffner, f. m. ſkaffare, gårdsfogde.
Schaffnerin, f. f. ſkafferſka, hushållerſka.
Schaffnerei, f. f. ſkafferi.
Schaft, f. m. Schäfte, pl ſkaft, handtag. Der Schaft an einem Spieße; ſkaftet på et ſpjut. Schaft an einem Rohr und allerlei Schießgewehr; ſtock på en böſſa och hwarjehanda ſkjutaewär. Der Schaft am Schlüßel; nyckelpipa. Der Schaft am Anker; ankarlägg. Der Schaft eines Baumes; lånaa och raka ſtammen af et träd. Der Schaft einer Pflanze; blomſtamm, Scapus.
Schäften, v. a. geſchäftet, p. ſätta ſkaft på. Der Baum iſt gut geſchäftet, im Forſtweſen; trädet har en mycket rak och lång ſtamm. Das Schiff iſt auf 50 Kanonen geſchäftet; ſkeppet är gjordt at föra 50 Kanoner.
Schäftung, f. f. ſkaftets påſättande.
Schaftgeſimſe, f. n. den nedre delen af en pelare.
Schafthalm, f. m. Schaftheu, f. n. S. Schachtelhalm.
Schaftholz, f. n. trä ſom brukas til böſſeſtockar.
Schäftig, adj. u. adv. in den Worten dreiviersſchäftig, bei den Webern; treſkäftad, forſkäftad.
Schagrin, f. n. et ſlags knottrigt läder, ſom göres i Turkiet, Perſien, o. ſ. w. utaf ryggen af häſt- och åsne-hudar.
Schakal, f. m. Goldwolf; jakhals, Canis aureus.
Schäker, f. g. L. f. m. en perſon, ſom gerna leker, ſkämtar, gycklar.
Schäkerei, f. f. et roligt och ljudt ſkämt, gyckleri.
Schäkern, f. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben; ſkämta och ſkratta högt. Er ſchäkert gerne mit den Mädgens; han roar ſig, leker gerna med flickorna. Mit einem ſchäkern; apas, narras med någon.
Schal, adj. u. adv. dufwen, ſom wi noch dricka. fig. utan qwickhet, förſtånd, kraft. Schaler Witz; kala infall. S. geiſtlos.
Schalblech, f. n. Schale; et järnbeſlag på axeln af en ruſt- eller bondewagn.
Schälchen, f. n. liten ſkål, kopp.
Schalbrett, f. n. ſågbake, kantbräde.
Schale, f. f. 1. ſkål, kopp, 2. ſkal. 3. ſkalme. Kalte Schale; kallſkål. Theeſchale, thekopp. Die Schalen an einer Wage; wågſkålar. Eierſchale, Krebsſchale; äggſkal, kräftſkal. Die Schale eines Baums; barken på et träd, S. Rinde. Meſſerſchalen; knifſkalmar. Die Schale bei den Schwämmen; ſtarfwa, Volva. Die äuſſerſte Schale eines Steins weghauen; borthugga öfwerſta och wekeſta delen af en ſten.
Schälchen, f. n. Dim. en liten kopp.
Schalen, v. a. förſe med ſkalmar.
Schälen, v. a. geſchält; ſkala, barka. Aepfel oder Birne ſchälen; ſkala äpplen eller päron. Die Bäume ſchälen; barka trän. Die Haut im Geſichte ſchält ſich; ſkinnet, i anſigtet ſkållar ſig.

Scha-

Edelmann, -[e]s, -leute, Edelmännin, -nen, Edelmannsart, -sitte, -stolz, -tugend, -wort, -zeit, -zins, -zwang, Edelmannschaft, -schaftlich, -schaftlichkeit, -schaftsbrief, -schaftsgesinnung, -schaftsstand, -schaftsstolz, -schaftswappen, -schaftszeichen, -schaftszins, -schaftszwang, Edelmannsfrau, -geschlecht, -gut, -hof, -knecht, -leben, -mädchen, -name, -recht, -sitz, -sohn, -tochter, -wappen, -weib, -wesen

Schamröthe, s. f. rodnad af blygsel. Einem eine Schamröthe abjagen; komma någon til at skämmas och blygas, göra honom skamflat.

Schamtheile, s. pl. födslodelar.

Schande, s. f. ohne pl. skam, skymf, nesa, smälek, slemhet. Mit Schande bestehen, Schande einlegen; stå med skammen. Zu Schanden werden; komma på skam. Jemand zu Schanden machen; skämma ut någon, it. göra at någon måste skämmas. Das machte alle seine Anschläge zu Schanden; det gjorde alla hans anslag om intet. Ein Ding zu Schanden machen; skämma bort et ting, fördärfwa det. Ein Pferd zu Schanden reiten; förrida en häst. Sich zu Schanden lachen; le sig fördärfwad. Das Kleid ist mit einmal ganz zu Schanden getragen; klädningen är på en gång illa medfaren, utsliten. Jemanden alle Schande anthun; smäda, häda någon. Er macht seinem Vater noch im Grabe Schande; han gör sin Fader skymf, han wanhedrar honom än i grafwen. Schande und Laster begehen; begå de skamfullesta gerningar, skam och laster. Schanden halber etwas thun; göra något för heders skull, för at intet skämma ut sig.

Schänden, v. a. 1. skämma, fördärfwa. 2. smäda, häda. Das Gemälde ist dadurch ganz geschändet; målningen är därigenom aldeles skämd. Den Sabbath schänden; ohelga Sabbaten. Armuth schändet nicht; armod gör ingen nesa. Seine Familie schänden; wanhedra sin slägt. Eine Jungfrau schänden; förnedra, kränka en Jungfru.

Schandaltar, b. W. s. m. blygdealtar, Jer. 11 13.

Schandbalg, n. W. s. m. et otucktigt stycke.

Schandbar, adj. u. adv. skamlig, skamfull, slem, otucktig.

Schandbarkeit, s. f. skamfullhet, slemhet, otucktighet.

Schandbube, n. W. s. m. en skamlös bof.

Schandbuch, s. n. smädebok.

Schanddeckel, s. m. skamtäcke eller skjul.

Schandfleck, s. m. skamfläck. Einem einen Schandfleck en anhängen; sätta en skamfläck på nagon.

Schandgeld, s. n. 1. genom skamliga medel förwärfda penningar. 2. i. g. L. owanligt litet penningar emot wärdet af en sak, en hundpenning.

Schandglocke, s. f. en klocka, som ringes på några orter, när en misgerningsman landförwises.

Schandhure, n. W. s. f. en skamlös hora.

Schandiren, n. W. v. a. smäda.

Schandkauf, s. m. et för ringa köp, et hundköp.

Schandleben, i. g. L. s. n. et skändligt lefwerne.

Schändlich, adj. u. adv. skamlig, skändlig, skamlös, neslig, liderlig, illa. Eine schändliche Aufführung; et skamligt upförande. Ein schändlicher Gewinst; en skamlöst båtnad, slem winning. Ein schändliches Ende nehmen; taga en snöplig ändalyckt Schändliche Reden; otucktigt, liderligt tal. Er ist schändlich zugerichtet; han är illa handterad, medfaren, tilpyntad.

Schändlichkeit, s. f. skamlöshet, snöplighet, neslighet.

Schandlied, i. g. L. s. n. hore-wisa.

Schandlüge, s. f. en skamlig lögn.

Schandmahl, s. n. skammärke.

Schandmaul, s. n. en skamfull tunga. Ein Schandmaul haben, i. g. L. skymfa, förolämpa, angripa någon med skamfulla ord.

Schandnahme, s. m. öknamn.

Schandpfal, s. m. Schandsäule, s. f. skampåle, kåk. S. Pranger.

Schandschrift, s. f. smädeskrift. S. Schmähschrift.

Schandthat, s. f. en skamlig gerning, nidingswerk.

Schändung, s. f. skämning, kränkning. Eine Ehrenschändung; heders och äras förkränkning.

Schandwinkel, n. W. s. m. hor-kyffe.

Schandwolfeil, i. g. L. adj. u. adv. falt för et hundköp.

Schandworte, s. pl. smädeord.

Schanze, s. f. skans, wall. Sein Leben in die Schanze schlagen; wåga sitt lif.

Schanzen, v. a. geschanzet, p. skansa, göra skansar.

Schanzgraben, s. m. löpgraf.

Schanzgräber, s. m. skansgräfware.

Schanzkleid, s. n. skanskläden, så kallas på örlogsskepp de omkring skeppet utspända kläden af grost lärft, til at afhålla små kulorna, och dölja arbetet på skeppet för fjendens ögon.

Schanzkorb, s. m. skanskorg.

Schanzzeug, s. n. skans-redskap.

Schapp, Pr. W. u. i. g. L. f. n. skåp. S. Schrank.

Schar, Schaar, f. f. skare, hop. Die Schar der Muſen; hela hopen af de Studerande på en Academie.

Schar, f. f. plogjärn, plogbil. S. Pflugschar.

Scharbe, f. f. hafstjäder, Pelecanus Carbo.

Schärben, i. g. L. v. a. karfwa, skåra smått.

Schärbmeſſer, f. n. karfknif.

Scharbock, f. m. ohne pl. skörbjugg. fig. en ört; Ranunculus ficaria.

Scharbocksklee, f. m. S. unter Klee.

Scharbockskraut, f. n. en ört, ſom tjenar emot ſkörbjugg, helſt ſkedört, S. Löffelkraut.

Scharen, v. a. im Bergbau, in den Redensarten: zwei Gänge scharen ſich, ein Gang scharet dem andern zu; twå gånger ſtöta tilſammans, ſom därföre kallas: Schargånge.

Scharf, adj. u. adv. schärfer, comp. schärfſte, ſuperl. ſkarp, ſtark, hwaß, fig. bitande, ſträng, genomträngande, hetſig, god, noga. Das Meßer iſt nicht scharf; knifwen är intet ſkarp, biter intet. Ein ſcharfes Eiſen; et hwaßt järn. Ein ſcharfer Geruch; en ſtark luckt. Ein ſcharfer Laut; et gållande ljud Scharfe Schüſſe; ſkarpa ſkott. Eine ſcharfe Antwort; et bitande ſwar. Eine ſcharfe Kälte; en ſträng köld. Er hält ſeine Kinder ſehr ſcharf; han är mycket ſträng emot ſina barn. Ein ſcharfer Wind; et genomträngande wäder. Scharfer Gift; ſtint förgift. Ihm iſt die ſcharfe Frage zuerkannt; han har blifwit dömd at läggas på ſträckbänken. Scharf an einander gerathen; blifwa hetſig emot hwarannan Ein ſcharfes Gedächtniß; et godt minne. Ein ſcharfes Auge worauf haben; hafwa noga upſeende på något. Ein Wort im ſchärfſten Verſtande nehmen; taga et ord på det nogeſta. Scharf hören; höra mycket wäl. Scharf zufahren; köra mycket fort. Scharf denken; tänka djupt. Das Gewehr ſcharf ſchultern; bära gewäret rätt.

Schärfe, f. f. 1. ägg, ſkärpa, 2. ſkarphet, hwaßhet, ſtränghet. Die Schärfe des Meſſers; knifsägg. Mit der Schärfe des Schwerdts hinrichten; afrätta med ſwärd. Das kommt von der Schärfe des Geblüts; det kommer utaf ſkärpan i blodet, i wätſkorna. Die Schärfe des Scheidewaſſers; ſkedwattens frätande kraft. Nach der Schärfe verfahren; handla efter ſträngaſte rätten. Die Schärfe des Geſichts; ſkarpſynthet. Die Schärfe des Verſtandes; ſkarpſinnighet.

Scharfblick, f. m. en ſkarp upſyn, en blick, ſom genomtränger alt, ſkarpſynthet.

Schärfen, v. a. geſchärft, p. hwäßa, bryna, ſkärpa. Ein Meſſer ſchärfen; hwäßa en knif. Es auf dem Wetzſtein ſchärfen; bryna det. Die Senſen ſchärfen; ſlipa liarna. Einem Pferde die Hufeiſen ſchärfen, ein Pferd ſchärfen; ſkarpſko en häſt. Nachdenken ſchärft den Verſtand; efterranke ſkärper förſtåndet. Einem das Gewiſſen ſchärfen; wäcka, upröra någons ſamwete.

Scharfhobel, f. m. ſkrubbhöfwel.

Scharfklingend, adj. u. adv. gållande.

Scharfkraut, f. n. ormögon, Aſperugo procumbens.

Scharfrichter, f. m. ſkarprättare.

Scharfriechend, adj. u. adv. ſkarkt luktande.

Scharfſchneidig, adj. u. adv. hwaß.

Scharfſchütze, f. m. Jägare wid Armeen. ie. en Jägare ſom ſkjuter med räffelböſſa.

Scharfſichtig, adj. u. adv. grannſynt, ſkarpſynt.

Scharfſichtigkeit, f. f. ſkarpſynthet.

Scharfſinn, f. m. ſkarpſinnighet.

Scharfſinnig, adj. u. adv. ſkarpſinnig.

Scharfſtein, f. m. en ſten, ſom bokbindare bruka at betaga lädret des ſkarpa kanter med.

Scharlach, f. m. ſkarlakan.

Scharlachbaum, f. m. S. Kermesbaum.

Scharlachbeere, f. f. S. Scharlachkörner.

Scharlachen, adj. af ſkarlakan.

Scharlachfarbe, f. f. ſkarlakans-färg.

Scharlachfärber, f. m. ſkarlakans färgare.

Scharlachfieber, f. n. en art feber med rödt utſlag på hela kroppen, Scarlatina.

Scharlachkleid, f. n. ſkarlakans klädnad.

Scharlachkraut, f. n. S. Scharlach.

Scharlachkeſſel, f. m. en tenn-kittel, hwaruti ſkarlakan färgas.

Scharlachkorn, f. n. Scharlachkörner, pl. kermeskorn, honor af Coccus Ilicis.

Scharlachroth, adj. u. adv. röd ſom ſkarlakan.

Scharlej, f. m. 1. Gartenſcharlej; Salvia Horminium. 2. wilder Scharlej; Inula oculus Christi.

Scharmützel, f. n. ſkärmytſel, en liten ſträcktning, et napptag.

Schar-

Scharmützeln, scharmuzieren, f. W. v. n. m. d. Hfw. haben; skärmytsla, nappas litet med fjenden.

Schärpe, f. f. Scherfe; skärp. Den Arm in der Schärpe oder Binde tragen; bära armen i hängsel.

Scharre, f. f. Scharreisen, f. n. en skrapa, et skasjärn. Pflugscharre; plogkäpp eller skrapa. Ofenscharre; ungskara.

Scharren, i. g. L. f. m. en ort, hwaresi flera boder stå at sälja bröd eller kött uti, då den kallas: Brodscharren, Fleischscharren. S. Fleischbank.

Scharren, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben; krassa. Die Hühner scharren in der Erde; hönsen krassa up jorden. Geld zusammenscharren; skrapa ihop penningar.

Scharrer, f. m. S. Holzreißer.

Scharrschmidt, f. m. en smed som gör äggjärn.

Scharrfuß, n. W. f. m. krafs med foten.

Scharte, f. f. skära, skorsa. Scharten im Messer; skäror uti knifsägg. Die Scharte auswetzen; S. auswetzen.

Scharte, f. f. Schartenkraut; Serratula. S. Färberscharte.

Schartig, adj. u. adv. full med skäror.

Scharwache, f. f. nattwackt, brandwackt.

Scharwächter, f. m. nattwäcktare, brandwäcktare.

Scharweise, adj. u. adv. hoptals.

Schatten, f. m. Schatten, pl. skugga, hamn. Er greift nach dem Schatten; han tager efter skuggan. Sich für einen Schatten fürchten; wara skuggrädd. Zu viel Schatten auftragen (Mahlerei); sätta förmycken skugga på. Er sieht aus wie ein Schatten; han ser ut som en hamn.

Schattenfarbe, f. f. skuggfärg.

Schattengang, f. m. en mycket skugrik gång, en med bogar och träd betäckt gång uti trägårdar.

Schattenhufe, f. f. kallas, då en schäffare, smed, fiskare, o. s. w. har i en by så mycket åker, äng, o. s. w. som et bondehemman utgör, och därföre ock är skyldig at betala så mycket i skatt, som et bondehemman gifwer.

Schattenmasse, f. f. (Mahlerei) skuggmassa.

Schattenreich, f. n. de Dödas Rike.

Schattenriß, f. m. skugg-portrait.

Schattenspiel, f. n. skugglek.

Schattenwerk, f. n. skuggwerk.

Schattig, adj. u. adv. skuggig, skuggrik. In der Kühle der schattigten Eiche; uti swalken af den skuggrike eken.

Schattiren, v. a. schattirt, p. måla med skuggfärg, schattera.

Schattirung, f. f. målning med skugfärg, schattering.

Schatz, f. m. Schätze, pl. skatt, stor samling, förråd. Schätze sammeln; samla skatter. Kunstschatz; en kostbar samling af konstsaker. Kornschatz; et stort förråd af spanmål. Etwas in den Schatz legen; lägga något til penninge-förrådet. Die Blumen entfalten der ankommenden Sonne alle ihre Schätze; blommorna wisa sina behagligesta, wackresta färgor, wid den annalkande solen. Mein Schatz, i. g. L. min käreste, min käresta.

Schätzbar, adj. u. adv. S. steuerbar.

Schätzbar, adj. u. adv. skattbar, dyrbar, full af wärde. Die Tugend ist mir immer schätzbar, wo ich sie finde; jag skattar dygden altid lika högt, hwar den finnes.

Schätzbarkeit, f. f. ohne pl. dyrbarhet, kostelighet, wärde.

Schätzgen, i. g. L. f. n. käraste, käresta.

Schätzen, v. a. geschätzet, p. skatta, wärdera, sätta taxa på, skattlägga. Er schätzt es für ein Glück; han skattar det för en lycka. Wie reich schätzest du ihn; huru högt wärderar du hans egendomar? Das Fleisch schätzen; sätta taxa på kötter. Die Colonisten schätzen; skattlägga nybyggare, pålägga dem skatt och skuld.

Schatzfrei, adj. u. adv. skattfri.

Schatzgeld, f. n. skatt och skuld.

Schatzgräber, f. m. skattgräfware.

Schatzgut, f. n. gods som betaler skatt.

Schatzkammer, f. f. skattkammare.

Schatzkasten, f. m. Schatzkiste, f. f. skattkista.

Schatzmeister, f. m. skattmästare.

Schatzpflichtig, adj. u. adv. skattskyldig.

Schatzpflichtigkeit, f. f. skyldighet at betala skatt.

Schatzschreiber, f. m. skrifware wid skattkammaren.

Schatzung, f. f. skatt och skuld, beskattning, skattläggning, it. tjonde-penningen, som man måste betala när man flyter ifrån en ort. S. Abzugsgelder, unter Abzug.

Schätzung, f. f. wärdering, taxering.

Schau, f. f. syn, åsyn. Etwas zur Schau stellen; framställa något til at låta se det. Zur Schau tragen; bära eller föra

något nästan i triumf, föra uppenbarligen, Col. 11. 15. Schau worüber halten; hälla syn eller besigtning öfwer något.
Schauamt, s. n. Hallrätt.
Schaub, Pr. W. s. m Schoof, (Landwirthsch.) ren och glatt halm i kärfwar til taktäkning. Et på det sättet täckt tak kallas ibland: Schaubdach.
Schaubhut, s. m. en djup halmhatt för qwinfolken, helst på landet.
Schaubrodt, b. W. s. n. skådebröd.
Schaubühne, s. f. skådeplats, Theater.
Schauder, s. m. en stor rysning, skälfning, fasa. Mir kommt ein Schauder an, wenn ich daran gedenke; jag ryser när jag tänker därpå.
Schaudern, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben, geschaudert, p. förorsaka rysning, rysa, skälfwa, fasa, hisna. Die Haut schaudert mir; jag ryser i mig. Für Kälte schaudern; skälfwa för köld. Die ganze Natur schaudert; hela Naturen fasar. Ihm schauderte bei der Tiefe des Abgrundes; han hisnande wid afgrundens djup
Schauderung, s. f. rysning, skälfning.
Schauen, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben; skåda. Trau, schau, wem; tro, men se dig före.
Schauer, s. m. beskådare, it. Siare. b. W. S Prophet
Schauer, s. n. skjul, lider.
Schauer, s m. en liten rysning, häpenhet, S. Schauder. it. skur, som regnskur, hagelskur, hagelswärm
Schauerhaft, adj u. adv S. Schauervoll.
Schauerig, i. g. L adj. u. adv. rysande. it kulen. Mir ist ganz schauerig zu Muthe; jag känner små rysningar i kroppen Schauriges Wetter; kulet wäder, som förorsakar rysningar.
Schauern, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben, rysa, skälfwa. I större grad säges, schaudern, och i störste, erschüttern. Es schauert, i. g. L. det haglar.
Schauervoll, adj u. adv. faselig, hiskelig.
Schauessen, s. n. S. Schaugericht.
Schaufel, s f von Holz; skäfwel, von Eisen; skyffel. Die Schaufel an einem Ruder; årblad. Die Schaufeln an den Wasserrädern; skäflar, twärbräder, spolarna i et qwarnhjul eller sqwalthjul. Die Schaufeln an den Geweihen der Damhirsche, Elendthiere; de brede ändarne af horn på dofhjortar, elgar. De bägge förste stamtänderna hos hjortar kallas också: Schaufeln.
Schaufelgehörn, s. n. Schaufelgeweihe; horn med breda ändar på, i ställe för gafflar.
Schaufelhirsch, s. m. dofhjort.
Schaufelkunst, s f. Schaufelwerk, s. n. en wattenkonst med många skäflar at uphämta och utösa watnet med.
Schaufeln, v. a. 1. skyfla, skäfla, skotta. 2. förse med skäflar, som wattenhjulen. Das Getraide zusammenschaufeln; skotta ihop spannmålen.
Schaufelrad, s. n. et blad-hjul.
Schaufelschlag, s. m. 1. rätt at rensa en damm, som också kallas: Räumungsrecht, Fegerecht 2. district hwaruti någon har denna rättighet 3. gyttja, som på det sätt med skäflarna kastas up utur en damm, eller ström, och platsen, som den intager.
Schaufelstiel, s. m. skyffelskaft.
Schaufelwerk, s. n. S Schaufelkunst.
Schaufelzahn, s. m. så kallas de breda framtänder hos hjortar, hästar, o. s. w.
Schaugeld, s. n. skådepenningar.
Schaugericht, s. n. skåderätt.
Schaugerüst, s. n skådeställning.
Schauherr, s. m Visittare af Hallrätten.
Schaukel, s. f. gunga, hysta.
Schaukeln, v. a. u. n. m. dem Hfw. haben, geschaukelt; gunga, skaka.
Schaukeln, s. n. gungning, gungande.
Schaum, s. m. ohne pl. skum, fradga, löder. Der Schaum setzt sich oben; skummet sätter sig ofwan på. Der Schaum steht dem Pferde vor dem Maule; fradgan står ur munnen på hästen. Schaum von Seife; såp-löder.
Schäumen, v. a. u. n. skumma, v. n. mit dem Hfw. haben, geschäumt, p. skummas, fradgas, lödras. Das Fleisch schäumen; skumma af, taga bort skummet af köttet när det kokas. Das Meer schäumt; hafwet fradgas. Er schäumt für Zorn; han är så ond, at fradgan står honom för munnen.
Schäumig, i. g. L. adj. u. adv. skummig, fradgig.
Schaumkelle, s. f. skumspada. Eine hölzerne Schaumkelle; et skumträd.
Schaumkette, s. f. kinkedja hos hästar, S. Kinkette.
Schaumlöffel, s. m. skumslef.
Schaumünze, s f skådemynt, S. Medaille.
Schaumwurm, s m. grodspott, spottare, R. Cicada Spumaria, S. Flöhheuschrecke.

Schau-

Schaupfenning, ſ. m. ſkådepenning.
Schauplatz, ſ. m. Schauplätze, pl. ſkådeplats.
Schauſpiel, ſ. n. ſkådeſpel, ſpektakel.
Schauſpieler, ſ. m. ſkådeſpelare.
Schauſpielhaus, ſ. n. Comedie-hus.
Schauſpielkunſt, ſ. f. konſt at wäl föreſtälla ſkådeſpel.
Schauſtück, ſ. n. ſkådepenning.
Schauſtuffe, ſ. f. en ſtuff af malm uti Naturalieſamlingar.
Schautag, ſ. m. dag när Hallrätten ſamlas.
Schautiſch, b. W. ſ. m. ſkåde-bord.
Schavott, ſ. W. ſ. n. ſtällning, hwarpå någon ſkall afrättas eller ſkamſtällas, ſchavott.
Schebecke, ſ. W. ſ. f. et ſlags fartyg, ſom tillika förer årar och ſegel, och brukas helſt i medelhafwet
Schecke, ſ. m. ſcheck, en brokug häſt med hwita fläckar.
Schecken, i. g. L. v. a. geſcheckt, p. förſe med hwita fläckar.
Scheckig, adj. u. adv. geſcheckt; ſcheckig, full med hwita fläckar på en enfärgad grund, eller färgade fläckar på en hwit grund.
Schedel, ſ. m. hufwudſkalle.
Schedelbohrer, ſ. m. S. Trepan.
Schedelſtätte, b. W. ſ. f. hufwudſkalleplats, Math 27 33. afrätsplats.
Scheere, S. Schere.
Scheffel, ſ. m. et ſpannmålsmått, halfſpann, en fjerdedels tunna. Ein Scheffel Land, (Landwirthſchaft) en åker om et halfſpanns utſäde.
Scheffelſteuer, ſ. f. en wiß ſkatt eller afgift af hwart halfſpann ſäd.
Scheffelzehende, ſ. m. tionde af ſäd, ſpannmålstionde.
Scheibe, ſ. f. Scheiben, pl. ſkifwa. Eine Scheibe Brod; en brödſkifwa. Die Scheibe an einer Uhr; ſkifwan på et ur. Eine Scheibe im Fenſter; en fönſterruta. Eine Scheibe darnach zu ſchieſſen; en tafla at ſkjuta til måls på. Radſcheibe auf den Schiffen; trilla, triſſa. Knieſcheibe; knäſkål. Scheibe, Huth an den Blumen; bräm, Limbus.
Scheibenapfel, ſ. m. et ſlags äpplen, ſom plägar ſkäras i ſkifwor och bakas kakor utaf.
Scheibenbohrer, ſ. m. et ſlags drillborr med triſſa på.
Scheibenförmig, adj. u. adv. trind ſom en ſkifwa.
Scheibenglas, ſ. n. glas ſom tjenar til ruto:.
Scheibenkönig, ſ. m. den ſom har blifwit kung eller wunnit förſta priſet wid ſkjutningen til måls.
Scheibenrohr, ſ. n. en räffelböſſa, hwarmed man ſkjuter til måls.
Scheibenſchießen, ſ. n. Scheibenſchuß, ſ. m. ſkjutning til måls på tafla.
Scheibenſchütze, ſ. m. en ſom ſkjuter med böſſa til måls på taflan.
Scheibenweiſer, ſ. m. en karl, ſom gifwer akt på och anteknar, hurunär hwar och en här ſkjutit til centrum i taflan.
Scheibenzapfe, ſ. m. pinne i taflan ſom ſkjutes til måls på.
Scheide, ſ. f ſkida, bälja. Sich einander auf der Scheide treffen, i. g. L. mötas på gränſen, S. Gränzſcheide.
Scheidebank, ſ. f. (Bergbau) bänk eller tafla hwarpå malmen ſlås ſönder och den goda ſkiljas ifrån den odugliga.
Scheidebrief, ſ. m. ſkiljebref.
Scheideerz, ſ. m. den af den odugliga ſkilde gode malmen.
Scheidefahre, ſ. f. (Landwirthſchaft) fåra, S. Furche.
Scheidefuß, ſ. m. (Chemie) ſkedſot.
Scheidekunſt, ſ. f. Chemie.
Scheidekünſtler, ſ. m. den ſom öfwar Chemien, en Chemiſt.
Scheidemauer, ſ. f. ſkiljemur.
Scheidemünze, ſ. f. ſkiljemynt.
Scheiden, v. a. u. n. ſchied, imp. geſchieden, p. ſkilja, ſkiljas åt, ſöndra, ſkeda, chem. Als ſie von einander ſchieden; när de ſkildes åt. Das Recht muß ſie ſcheiden; Domaren bör ſkilja trätan emellan dem. Wir ſind geſchiedene Leute; wi haſwe intet något widare at dela med hwarannan. Hier ſcheidet ſich das Land; här äro gränſorna af landet. Das Erz wird geſchieden; den goda malmen aſſöndras ifrån den odugliga. Von hinnen ſcheiden, aus der Welt ſcheiden; ſkiljas hädan, dö.
Scheiden, ſ. n. ſkilnad, ſkedning.
Scheidung, ſ. f. ſkilnad, ſkilsmäſſa. Scheidung der Eheleute von Tiſch und Bett; gifta perſoners ſkilnad til ſäng och ſäte.
Scheidewand, ſ. f. ſkiljewägg. it. mellangärde.

Scheidewasser, s. n. skedwatten, Aqua fortis.
Scheideweg, s. m. skiljewäg.
Scheidewerk, s. n. (Bergbau) en oduglig stenart i grufwor, som bör skiljas ifrån malmen.
Schein, s. m. ohne pl. 1. sken, ljus, blott anseende, syn. 2. förewändning. 3. skriftligt witnesbörd, bewis, attest, qwittens. Einen Schein von sich geben; gifwa et sken, et ljus ifrån sig, skina, blänka, glänsa, lysa. Der Schein, Aspect, (Astronomie;) planeternas ständ emot hwarannan. Der gedritte, gevierte, gesechste Schein; planeternas afständ ifrån hwarannan på 120, 90, 60 grad. Es hat den Schein als wenn; det ser så ut som. Nach dem blossen Schein urtheilen; döma blott efter utwärtes anseendet. Unter dem Schein der Vertraulichkeit; under sken af förtrolighet. Unter dem Schein seiner vielen Geschäfte; under förewändning af sina många sysslor. Man muß auch den Schein des Bösen meiden; man måste undwika til och med anseendet af det onda. Der Schein ist wieder ihn; efter utseendet är han ej oskyldig. Etwas blos zum Schein thun; göra något blott för syns skuld. Wie ein Schein einhergehen, i. g. L. gå som en hamm eller skugga. Einen Schein worauf geben; gifwa et skriftligt bewis, en attest på något. Ein Schein über empfangenes Geld; en qwittens.
Scheinbar, adj u. adv. synlig, skenbar, som har sken af något, sannolik. Der scheinbare Horizont, (Astron.) den synliga horisonten. Unter dem scheinbaren Vorwand; under den skenbara förewändning. Eine scheinbare Entschuldigung; en skenfager ursäckt.
Scheinbarkeit, s. f. sken, sannolikhet. Die Scheinbarkeit der von ihm vorgetragenen Gründe; sannolikheten af de af honom anförde bewis.
Scheinbarlich, i. g. L. adj. u. adv. skenbarlig, ögonskenlig, S. augenscheinlich.
Scheinbegriff, s. m. et falskt begrep om något, då man tror sig hafwa et begrep om en sak, som man likwäl ej har.
Scheinbehelf, s. m. en skenfager ursäckt.
Scheinbeweis, s. m. et bewis, som har endast sken af sanningen.
Scheinbuße, Scheinreue, s. f. falsk, förställd ånger.
Scheinchrist, s. m. skenchristen.
Scheindeckel, s. m. förewändning.
Scheinehre, s. f. en falsk heder.
Scheinkönig, s. m. en Konung för syns skull.
Scheinen, v. n. m. d. Hfw. haben, schien, imp. geschienen, p. skina, synas annorlunda än man är, fig. synas, tyckas. Die Sonne scheint; solen skiner. Er will gerne gelehrt scheinen; han will altid synas wara lärd. Es scheint nur so; det synes blott så, det har blott anseendet däraf. Mir scheint es nicht so; mig tyckes intet så wara. Es schien ihm zu nahe zu geschehen; det tycktes honom ske orätt.
Scheinfreund, s. m. en wän endast för syns skull och intet i hiertat.
Scheinglaube, s. m. sken-tro.
Scheingrund, s. m. skäl som hafwa blott skenet at bewisa en sak, men ej göra det werkligen.
Scheingut, s. n. det som har endast sken af at wara en fördel.
Scheinheilig, adj. u. adv. skenhelig.
Scheinheiligkeit, s. f. skenhelighet.
Scheingelehrt, adj. u. adv. den som intet har någon grundelig lärdom.
Scheinkauf, s. m. sken-köp.
Scheinkrankheit, s. f. en föregifwen sjukdom.
Scheinliebe, s. f. en förställd kärlek.
Scheinmittel, s. n. et medel, en läkedom som allenast tyckes hjelpa, men i sielfwa werket intet hjelper.
Scheinthränen, s. pl. falska tårar.
Scheintugend, s. f. en gerning, som har endast skenet af dygd.
Scheinübel, s. n. det som tyckes wara et ondt, men är det icke i werket.
Scheinursach, s. f. falsk orsak, förewändning.
Scheinwerk, s. n. det som synes annorlunda än det är.
Scheinwiderspruch, s. m. det som tyckes uphäfwa eller wara emot en annan sak, men är eller gör det intet i sanningen.
Scheinwort, s. n. et ord, som wid nogare undersökning ej har något förnuftigt begrep med sig.

Alla dessa och flera med Schein sammansatta ord, antyda något, som synes annorlunda än det är, som är falskt, förställdt, förewändt, som endast i utwärtes anseende är likt något, men intet i wärket.

Scheiß, n. W. s. m. träck, lort.

Scheißen, n. W. v. a. göra sitt behof, sitt tarf. Deßa otäcka ord, jämte alla des sammansättningar, som altid anteda något otäckt, odugligt, förakteligt, af intet det ringesta wärdet, brukas endast uti de aldragemenesta talesätt, hwarföre de här ej upföres.

Scheit, s. n. et wedträ, et stycke sönderhuggen wed. Zu Scheitern gehen, S. Scheitern

Scheitel, s. f. hjäße. Von der Scheitel bis auf die Füsse; ifrån hjeßen til fotbladet, ifrån topp til tå.

Scheitelbein, s. n. hjeßeben, Os Bregmatis.

Scheiteln, v. a. skilja håret åt ifrån pannan up åt hjeßen, bena hår.

Scheitelpunkt, s. m. 1. (Geometr.) en punkt hwaruti två linier skära utaf hwarannan. 2. (Astronom.) öfwerstа punkten för hwar och en ort, Zenith, i motsats af Nadir, S. Fußpunkt.

Scheitelrecht, adj. u. adv. midt öfwer hufwudet, som står lodrätt öfwer den synliga horisonten.

Scheitelwinkel, s. m. nackhörn, verticalwinkel, Angulus verticalis.

Scheiterhaufen, s. m. et bål, S. Holzstoß

Scheitern, v. n. von Schiffen; gå i stycken, slås sönder, lida skepsbrott. Sein Vorhaben ist gescheitert, fig. hans förehafwande har blifwit om intet.

Scheithauer, Scheitschläger, s. m. den som klyfwer wed i skogen.

Scheitholz, s. n. klufwen wed, kastwed. Ein Scheit Holz; et wedträ, S. Scheit.

Scheitmaß, s. n. mått som sammwed bör hafwa.

Schel, adj. u. adv. sned. Schel zu etwas sehen; se snedt, surt på något, gifwa sitt misnöje med afwundsjuka blickar tillkänna.

Schelsucht, s. f. afwund.

Schelfe, Pr. W. s. f. skal af stidfruckt, S. Schale.

Schelfen, Schelfern, i. g. L. v. r. skala sig, flasa sig, flagna, själla sig, falla eller gå sönder i skifwor. Die Haut schelfert sich; huden själlar sig.

Schelle, s. f. 1. skälla liten klocka, bjellra. 2. kläfwa. In ältern Zeiten trugen vornehme Personen kleine Schellen an ihren Kleidern; i gamla tider buro förnäma Personer små klockor eller bjellror fäste i kläderna. Die Schellen an den Schlitten; bjellror til seltyg. Der Katze die Schellen anhängen; gifwa sig i en fara, som andra söka at undfly. Fußschellen; sjättrar. Handschellen; handkläfwor. Beinschelle; black.

Schellen, v. a. ringa med en liten klocka.

Schellen, s. n. ringande med små klockar.

Schellengeläut, s. n. bjellerljud.

Schellenkappe, s. f. eines Narren; narrekäpa eller hufwa med bjelror på.

Schellenpflanze, s. f. Nolana.

Schellenschlitten, s. m. bjellerslåda.

Schellfisch, s. m. kolja, Gadus Aeglefinus.

Schellhengst, s. m. beskällare, S. Beschäler.

Schellkraut, s. n. swalört, S. Schöllkraut.

Schellack, s. n. skällack, S. Gummilack.

Schellwurz, s. f. S. Schöllkraut.

Schelm, s. m. 1. skälm, bedragare, 2. skalk. Zum Schelm werden; blifwa en bedragare. Einen zum Schelm machen; beskylla någon för bedrägeri, it. göra någon ärelös. Der Junge ist ein loser Schelm; gåssen är en stor skalk. Den Schelm hinter den Ohren haben, i. g. L. wara bakslug. Der arme Schelm; den stackars karlen.

Schelmerei, s. f. skälmeri.

Schelmisch, adj. u. adv. 1. skälmisk, bedräglig, på skälmiskt sätt. 2. skälmaktig.

Schelmstreich, s. m. skälmstrek.

Schelmstück, s. n. skälmstyck.

Schelten, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben, ich schelte, du schilst, er schilt, praet. schalt, imp. gescholten, p. 1. banna, bannas, utskämma, häfwa ut skällsord, 2. bestraffa, näpsa med ord. 3. kalla någon det och det. Er schalt nicht wieder, wenn er gescholten ward; når han blef bannad, bannade han ej igen. Er flucht und schilt grausam; han swär och bannas grusweligen. Auf der Kanzel schelten; straffa, dundra på predikstolen. Ich kann ihn weder loben noch schelten; jag kan hwarken rosa eller lasta honom. Sie läßt sich gnädige Frau schelten, i. g. L. hon låter kalla sig nådig Fru, som likwäl henne ej tilkommer.

Scheltenswerth, vdj. u. adv. som förtjenar bannor.

Scheltreden, s. pl. skällsord.

Scheltwort, s. n. bannor. Leichte Scheltworte; snubbor. Harte Scheltworte; snäsor. Scheltworte, für: Injurien; förnädeliga ord.

Schemel, s. m. pall,

Schemen, b. u. v. W. s. m. en skugga, en hamn.

Schenk, s. m. skänk, som Erzskänk, Mundskänk, winskänk, krögare.

Schenke, s. f. 1. skänskap, 2. källare, krog.

Schenkel, s. m. lår, ben. Vorderschenkel; framben. Oberschenkel; lårben. Unterschenkel; skenben, S. Schienbein. Krumm oder kurz von Schenkeln; krokbent, eller lågbent. Die Schenkel zierlich werfen, von Pferden; wäl kasta sina ben. Der Schenkel eines Zirkels; cirkelben.

Schenkelbein, s. n. lårben, os femoris.

Schenkelknochen, s. m. S. Schenkelbein.

Schenkellade, s. f. et slags skrufstäd, S. Knielade.

Schenken, v. a. geschenkt, p. 1. skänka, sälja win, öl, o. d. m. i smått, hälla källare och krog. 2. skänka, gifwa til skänks. 3. tilgifwa, eftergifwa, förlåta. Schenkt mir ein Glas Wein ein; slå i et glas win åt mig. Das soll ihm nicht geschenkt werden, i. g. L. det skall ej blifwa honom skänkt, it. det skall han ej hafwa gjordt onäpst. Jemanden ein Verbrechen, die Strafe schenken; eftergifwa någon straffet, et brott.

Schenkenamt, s. n. skänkämbete.

Schenkfaß, s. n. skänkfat, et upslaget kärl, hwarutur man tappar och säljer öl och win.

Schenkgerechtigkeit, s. f. rättighet at hålla krog eller källare.

Schenkkanne, s. f. skänk-kanna.

Schenkteller, s. m. en talrik hwarpå man gifwer fram något at dricka med.

Schenktisch, s. m. skänk, skänkskåp eller bord.

Schenkwein, s. m. källare-win som säljes i smått. it. S. Ehrenwein.

Schenkwirth, s. m. källarmästare.

Schenkung, s. f. skänk, gåfwa, eftergift.

Schenkungsbrief, s. m. gåfwebref, donationsbref.

Schepp, Salzschepp, s. n. (Salzsiederei) S. Pfannenstein.

Scherbe, s. f. skärfwa, lerskrälle.

Scherbenkobalt, s. m. scherben-cobolt, skirlcobolt, *W.* Arsenicum testaceum, nativum, metallicum.

Scherbenkuchen, s. m. glödkaka, askkaka.

Scherbennelke, s. f. S. Topfnelke.

Scheren, s. pl. skären. S. Klippen.

Schere, s. f. sax. Schere in der Münze; myntsax, hwarmed myntet klippas. Krebsschere; kräftklo.

Schereisen, s. n. et slags hästsko, som består af twå rörliga delar.

Scheren, v. a. u. n. m. dem Hfw. haben; schor, imp. geschoren, p. klippa, raka, skära, fig. bry, plåga. Schafe scheren; klippa får. Den Bart scheren; raka skägget. Geschorne Hecken; klippta häckar. Ungeschorner Sammet; utskuret sammit. Alle über einen Kamm scheren; skära alla öfwer en kamm. S. Kamm. Jemanden scheren, n. W. bry någon. S. aufziehen, vexieren. Er versteht die Kunst die Leute zu scheren, i. g. L. han förstår konsten, at plåga, utmatta, utmärgla folk. Das schert mich nicht, n. R. det bryr jag mig icke om, det går mig icke an. Scher dich weg, n. R. gå din wäg.

Scherbecken, n. W. s. n. rakfat. S. Barbierbecken.

Scherbeutel, s. m. en posse, hwarmed fältskärsgeseller springa i gaterna och hwar de hafwa sitt rakdon uti.

Scherenassel, s. f. twästjert, Scolopendra forficata.

Scherenschleifer, s. m. skärslipare.

Scherer, b. W. s. m. klippare.

Schererei, n. W. s. f. plågsamhet, S. Plackerei, it. plågsamt arbete, hufwudbrott.

Schergang, s. m. utwärtes gång omkring et skepp.

Schergarn, s. n. Anschere, Scherung, s. f. bei den Webern; upränning. S. Aufzug.

Scherglied, s. n. (Bergbau). S. Klobenring.

Scherhaare, s. pl. affråde af de för första gången öfwerskurna kläden.

Scherhaken, s. m. en hake, hwarmed öfwerskäraren fästar klädet på skärbordet.

Schermesser, s. n. rak-knif.

Schermühle, s. f. en stor härswel eller haspel, som silkeswäfwaren brukar wid silket til upränningen.

Scherrahmen, s. m. en sådan haspel, som kattunwäfware bruka.

Schertisch, s. m. bord hwarpå kläden af öfwerskäraren skäras.

Scherwolle, s. f. Scherflocken, s. pl. stoppull, ull som öfwerskäraren skärer utaf de wäfda kläden.

Scherzeit, s. f tid när fåren klippas.

Scherf, s. n Scherflein, s. n. skärf, fyrk.

Scherge, s. m. stadstjenare, stadsprofoß.

Scherpe, s. f. S. Schärpe.

Scher-

Scherwenzel, i. g. L. f. m. en person, en sak, som låter bruka sig, eller kan brukas til alt, it. et slags kortspel och et wisst kort däruti.

Scherz, s. m. skämt. Einen Scherz woraus machen; förklara något för skämt. Scherz bei Seite; utan skämt. Scherz treiben, i. g. L. hafwa skämt för sig. Seinen Scherz womit treiben; skämta med något. Er versteht keinen Scherz; han förstår sig icke på skämt, han tager alt illa up.

Scherzen, v. n. m. d. Hfw. haben; skämta, spela, roa sig med ord, leka. Mit der Sache ist nicht zu scherzen; den saken är intet at skämta med. Ich habe nur geschertzt; det war mitt skämt. Die leichten Zephire scherzten um die Blumen; de lätta Zephirer spelte i blommorna. Die Wallfische scherzen im Meer; hwalfiskarne leka uti hafwet.

Scherzgedicht, s. n. skämtedikt.

Scherzhaft, adj. u. adv. skämtsam, skämtaktig. Sehr scherzhaft seyn; wara mycket fallen för skämt, wara rolig i sällskap. Ein scherzhaftes Wort; et skämtord.

Scherzhaftigkeit, s. f. skämtaktighet, skämtsamhet, rolighet.

Scherzliebend, adj u adv. som älskar skämt.

Scherzrede, s. f. skämt, skämtord, skämtal.

Scherzweise, adv. skämtwis.

Scherzwort, s. n. skämtord.

Scheu, adj. u. adv. sygg, rädd. Ein Pferd scheu machen; skrämma en häst.

Scheu, s. f. sky, rädsla, frucktan, försyn, återhållande, wördnad. Scheu vor jemand tragen; hafwa försyn för någon.

Scheuche, Pr. W. s. f. åker- eller trägårdsspöke, hwarmed foglar skola skrämmas bort.

Scheuchen, v. a. gescheucht; skrämma bort.

Scheuen, v. a. u. r. gescheuet, p. blifwa sygg, sky, undfly, fruckta, rädas. Die Pferde wurden scheu; hästarne blefwo sygge. Ich scheue seine Gesellschaft; jag söker gerna at undfly hans sällskap. Er scheut sich weder vor Gott noch Menschen; han rädes hwarken för Gud eller menniskor. Ich scheue mich es zu sagen; jag blyges at säga det.

Scheuleder, s. n. sygglåder, S. Augenklappe der Pferde.

Scheuer, Pr. W. s. f. 1. skjul, lider, S. Schauer. 2. lada, S. Scheune.

Scheuern, Scheuren, v. a. gescheuert, p. skura. Jemanden den Kopf scheuren, n. R. skura up någon.

Scheuerfaß, s. n. diskbunke.

Scheuerlappen, Scheuerwisch, s. m. skurtrasa, disktrasa, wiska.

Scheuersand, s. m. skursand.

Scheune, s. f. lada. Das Fach in der Scheune; skulle.

Scheunendiele, s. f. laduloge, loge, tröskloge.

Scheusal, s. n. styggelse, skrämsel, warnagel.

Scheußlich, adj. sygg, wederstygglig, hiskelig, faselig, wanskaplig.

Scheußlichkeit, s. f. stygghet, wederstyggelighet, wanskaplighet.

Scheve, Pr. W. s. f. Abgang von Hanf und Flachs; skäf, lin och hampskäfwor.

Schicht, s. f. hwarf, lag, hop. Bergmän kalla det på Tyska: Flötz, stenhuggare: Bank, men i det anständigare skriftsättet brukas ordet, Lage, Lager. Hos Bergmän kallas ochså en wiss til arbete bestämd tid; eine Schicht. it. kallas uti smälthyttor och wid masugnar, hwar smältning, och quantitäten, som hwarje gång smältes; eine Schicht. Die Frühschicht; arbetet ifrån klockan 4 om morgonen til middagen klockan 12. Die Tageschicht; arbetet ifrån klockan 12 til aftonen klockan 7. Die Abendschicht; arbetet ifrån 8 om aftonen til klockan 3 om morgonen. Eine lange Schicht; är, när arbetarne arbeta 12 timar i rad, i ställe för den wanliga, af 6 eller 8 timar. Die Schicht antreten; börja at arbeta. Die Schicht halten, verfahren; arbeta sin bestämda tid. Schicht machen; wända igen at arbeta, skicka. Uti tengrufwor kallas kopparblecket, hwarpå tenn slås jämt och tunnt, die Schicht. In Schichten legen; lägga i wissa afdelta hopar. Erbschicht; arfdelning, arfdel.

Schichtbank, s. f (Zinnhütten) bänk, hwarpå kopparblecket ligger, på hwilket tennet slås tunnt och jämt.

Schichten, v. a. geschichtet, p. 1. dela, skifta. 2. lägga hwarftals, lägga ordentlig jämte och ofwan på hwart annat, packa 3. uphöra med arbete.

Schichten, i. g L. v. n mit dem Hfw. haben; säges om barnen, när de fälla tänderna.

Schichtenweise, adv. hwarftals, flälägrig

grig. Kalk der Schichtenweise liegt; flåkalk.

Schichtig, adj. n. adv i sammansättningen, S. einschichtig, zweischichtig.

Schichtholz, s. n. qwistwed, så wida kolare bruka den til kolning, då den lägges hwarstals.

Schichtkux, Schicht, s. f. in Bergwerken; fjerdedelen af en grufwa, som är indelt i 32 parter eller gruf-andelar, således 8 parter af en sådan grufwa, S. Zeche.

Schichtmeister, s. m. Upsyningsman öfwer grufarbetare, som arbeta en wiß bestämd tid om dagen, (nach Schichten.)

Schichtweise, s. f. hwarstals, radtals.

Schicken, v. a. u. r. geschickt, p. sticka, sända, foga, fig. komma, lämpa, laga sig til, wara fallen för något, passa, anstå. Ich habe ihm zwei Boten geschickt; jag har stickat, sändt honom två båd. Er ward ins Elend geschickt; han blef landsförwist. Jemanden in die andre Welt schicken; wara orsak til, föranstalta om någons död. Ein Buch in die Welt schicken; utgifwa en bok. So wie es Gott schickt; alt som Gud fogar det. Es kann sich wunderlich schicken; det kan underligen komma Sich in die Umstände schicken; lämpa sig efter omständigheter Sich in sein Elend schicken; bära sitt olyckliga öde med tålamod. Sich zu einer Reise schicken; laga sig til resan. Keiner schickt sich besser dazu als er; ingen är så skicklig, fallen därtil som han. Es mußte sich just so schicken, daß ich ihn antraf; det paßade sig just så, at jag mötte honom. Das schickt sich nicht zusammen; det paßar, rimar sig intet. Das schickt sich nicht für ihn; det anstår honom intet, det är emot hans wärdighet.

Schicklig, adj. u. adv. sicklig, paßande anständig Ich halte es noch nicht für schicklich; jag håller före, at det ånn intet är tid, eller anständigt.

Schicklichkeit, s. f. sicklighet, anständighet

Schicksal, s. n öde. Ihm steht ein schweres Schicksal bevor; honom öfwerhånger en swår olycka. Ein unglückliches trauriges Schicksal; et mißöde.

Schickung, s. f sickelse. Die göttliche Schickung; Guds försyn, styrelse.

Schieben, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben schob, imp geschoben, p. skjuta, flytta, knuffwa. Den Riegel vor der Thüre schieben; skjuta fram stängeln för dören. Den Tisch von der Wand schieben; flytta bordet ifrån wäggen. Kegel schieben; kasta, spela käglor. Ich will dir die Sache in dein Gewissen schieben; jag åberopar mig på, jag öfwerlemnar det åt ditt eget samwete. Er schob es auf mich; han sköt skulden på mig Das Papier, das Zeug schiebt sich; papperet rubbar, tyget skuffwar sig. Im gehen schieben, i. g. L. gå och skuffwa.

Schieben, s. n. skjutning, flyttning.

Schieber, s. m. det som man skjuter fram för et annat, stångel, skottbom.

Schiebebock, s. m. en ställning, at skjuta något fram med.

Schiebkarren, s. m. skottkärra.

Schiebkärner, s. m. den som går med skottkärra.

Schiebkasten, s. m. dragkista.

Schieblade, s. f. dragkläda, skottkläda.

Schiebochs, s. m. en oxe, som drager med pannan.

Schiebsack, n. W. s. m. sicka, byxsäck.

Schiebstange, s. f. en stång hwarmed man skjuter något fort eller fram.

Schiedemauer, s. f. skiljemur, S. Scheidemauer.

Schiedsmann, s. m. Schiedsleute. s. pl. skiljesmän.

Schiedsrichter, s. m. bei Vornehmen und in der anständigen Schreibart; Skiljesmän, Medlare, S. Austrag.

Schiedsspruch, s. m. utslag, som sådane skiljesmän gifwa i en stridig sak.

Schief, adj. u. adv. sned, wind, krokig, lutande, wriden, som sitter på twåran. Ein schiefer Winkel; en sned winkel. Ein schiefes Brett; et windt bräde. Schiefe Beine; krokiga fötter. Schief stehen; luta. Eine schiefe Fläche; en lutande plan. Einen schiefen Seitenblick auf jemand thun; se snedt på någon.

Schiefe, s. f. Schiefigkeit, n. W. s. f. krokighet, lutning, twåran.

Schiefer, s. m. skifer, skiferstén, Schistus.

Alaunschiefer; alunskifer, Schistus aluminaris *W.*

Dachschiefer; takskifer, Sch. tegularis.

Grober Schiefer; grof skifer, Schist. durus

Fetter Schiefer; fet skifer, Sch. pinguis.

Horn Hornfelsschiefer; hornskifer, Cornens hillilis.

Kohlenschiefer; kolberg, kolskifer, Sch. carbonarius.

Kräuterschiefer; skifer med vegetabilliska aftryck.

Kupferschiefer; Minera cupri Schistosa.

Probierschiefer; proberstен, Sch. Lapis Lydius.

Sandschiefer; sandskifer, skifrig sandsten, Arenarius fissilis.

Schwarzer Zeichenschiefer; swartkrita, Sch. nigrica.

Tafelschiefer; tafel-skifer, bordskifer, Sch. mensalis.

Weicher Magerer Schiefer; lös, torr, mager skifer, Sch. fragilis *W.*

Schieferart, s. f. skiferart.

Schieferartig, adj u. adv. skiferaktig.

Schieferbälle, s. pl. S. Schiefernieren.

Schieferblau, adj. u. adv. swartblå som skiferstен, it. s. n. et slags bergblått.

Schieferbruch, s. m. skifergång, skiferbrott.

Schieferdach, s. n. skifertak.

Schieferdecker, s. m. en som täcker tak med skifer.

Schieferflieſe, s. f. skifer-flisa.

Schiefergebirge, s. n. berg som består af skifer.

Schiefergestein, s. n. skifer-bergart.

Schiefergrube, s. f. skifer-grufwa.

Schiefergrün, s. n. et slags berggrön.

Schieferhammer, s. m. en hammare, som brukas wid täckning med skiferstен.

Schieferhauer, s. m. en bergman, som arbetar i skiferbrott.

Schiefericht, adj. som liknar skifer.

Schieferig, adj. u. adv. skifrig, spiälkig, skärfwig, spillrig, som består af små flingor, flagor.

Schieferkohle, s. f. Dachkohle; skiferkol, skifrig stenkol, Lithantrax fissilis *W.* S. Kohlenschiefer.

Schieferkugeln, s. pl. S. Schiefernieren.

Schiefermaße, s. f. gyttrad skifer, Breccia Schistosa.

Schiefern, v. r. geschiefert, p, spiälka sig som trä, flagna som målningar när färgen springer af, spricka ifrån och falla af såsom fjäll, skärfwa sig såsom en potta.

Schiefernagel, s. m. et slags spik, hwarmed skiferstenen fästes wå taket.

Schieferplatte, s. f. skiferplåt.

Schieferniere, s. f. skifer-njure, Schistus reniformis.

Schieferschwarz, s. n. skiferswärta, Atramentum Scissile.

Schieferspat, s. m. skiferspat, Spathum lamellare.

Schieferstein, s. m. skiferstен.

Schieferthon, s. m. Würfel- Töpferthon; skiferlera, Argilla fissilis, it. krukmakare lera, tärningslera, Argilla tessularis.

Schieferweiß, s. n. skiferhwit, Album Scissile, Cerussa in tabulis.

Schiefertafel, s. f. en räknetafla af skifer,

Schiefertisch, s. m. et bord af eller inlagd med skiferstен.

Schielen, v. n. mit dem Hülfswort haben; skela, wara windögd, se snedt, snegla. Er schielt allzeit nach den Mädgens; han slänger altid ögonen efter flickorna. Das Urtheil ist sehr schielend; det är ej rigtigt dömt om saken, det passar intet på saken och omständigheterna.

Schieler, s. m. en windögd, it. fig. et ljusrödt franskt win, Bleicher kalladt.

Schienbein, s. n. Schiene, s. f. skenben.

Schiene, s. f. 1. skena, skening. 2. spjäla, spjälk. Arm- und Beinschienen der Wundärzte; spjälkor, hwarmed en bruten lem spjälkas.

Schieneisen, s. n. järn til hjulskenor, järnskena.

Schienen, v. a. beslå et hjul med järnskenor. Ein Bein schienen; spjälka et brutet ben.

Schiennagel, s. m. hjulspik, som slås i skenorna. Schienen an der Preße; prässkenor. Schenkelschiene am Küras; den delen af harnesk, som betäcker låret.

Schienzange, s. f. täng, som smeder taga med uti skenorna när de smides.

Schier, i. g. L. adj. 1. skir, klar, ren. 2. fin, len. Schiere Butter; skirdt smör. Den Pferden schieren, d. i. lautern, Haber geben; gifwa hästarna ren hafre utan hackelse, e. d. blandad med.

Schier, v. W. adv. nästan, fast, snart.

Schier, s. m. Schiertuch, s. n. skirduk, et slags gles wäf af bomullsgarn.

Schieren, i. g. L. v. a. u. n. m. d. Hfw. haben; skira. Eier schieren; skira ägg. Die Vorbeigehenden durchschieren, n. R. mönstra de förbigående.

Schierling, s. m. gemeiner; fläckig odört, Conium Maculatum. Waßerschierling; sprängört, Cicuta virosa. Kleiner Schierling; wild persilja, Aethusa Cynapium.

Schießen, v. a. schoß, imp. geschoßen, p. skjuta, kasta. Jemanden schießen; skjuta på någon. Er schoß ihn knall und fall über den Haufen; han sköt honom på stund ihjäl. Schießen, im Bergbau; spränga berg, S. Sprengen. Die Sonne schießt ihre Stralen; solen kastar sina strålar. Er ist ein wenig geschoßen, i. g. L. han är litet tokig, it. han har blifwit kär. Einen Bock schießen, n. R. göra et stort felsteg utaf förseende.

Schießen, v. n. 1. flyga hastigt, springa, brista fram, låta falla ned, släppa. 2. skjuta up. Der Adler schießt durch die Luft; örnen flyger som en pil igenom luften. Blitze schossen aus den Wolken; blixtrar ljungade fram ur molnen. Das Blut schoß aus der Wunde; blodet sprang fram utur såret. Das Schrecken schoß mir in alle Glieder; när jag förskräcktes kände jag det i hwar lem. Thränen schossen ihr aus den Augen; tårar brusto utur hennes ögon. Die Augen beständig umher schießen laßen; låta ögonen flyga ständigt omkring. Der Stein schoß vom Berge herab; stenen kullrade ifrån berget. Brodt im Ofen schießen, i. g. L. sätta bröd i ugnen. Sie ließ das Kind aus dem Fenster schießen; hon lät falla, släpte barnet ur fönstret. Dem Pferde den Zügel schießen laßen; släppa efter tygeln för hästen. Das schoß mir aufs Herz, i. g. L. jag anade strax intet godt. Fig. Ins Saat schießen; fröa sig, gå i frö. Die Saat schießt auf; grödan eller brädden skjuter up. Der Rocken schießt schon Aehren; roggen går redan up i ax.

Schießbolzen, s. m. järnbult, som skjutes utur kanoner uti de fiendtliga skeppens tägwerke.

Schießen, s. n. skjutning.

Schießgeld, s. n. skjutpenningar.

Schießgerechtigkeit, s. f. rättighet at jaga på en annans egor.

Schießgewehr, s. n. skjutgewär.

Schießgraben, s. m. den delen af den torra stadsgrafwen, hwaruti Borgare pläga skjuta til måls.

Schießhaus, s. n. et hus hwarutur skjutes til måls.

Schießhund, s. m. en inöfwad jagthund.

Schießhütte, s. f. et skjul för skyttar.

Schießloch, s. n skjuthål, hwaruti mynningen på gewäret sättes, it. Schießscharte.

Schießplan s. m. en läng jämn plan, hwarest skjutes til måls.

Schießplatz, s. m, skjutplats.

Schießpulver, s. n. krut.

Schießröhre, s. f. et rör, som brukas wid bergsprängning.

Schießscharte, s. f. styckeport, styckeglugg, skottglugg.

Schießspule, s. f. bei den Webern; wäfspol, skottspol.

Schießtasche, s. f. skjutwäska.

Schiff, s. n. skepp, fartyg. Zu Schiffe fahren; fara sjöledes. Das Schiff einer Kirche; medlersta och innersta delen af en kyrka. Das Schiff der Buchdrucker; bräde, hwaruti boktryckare sätta tilhopa de satta linjerna. Das Schiff der Weber; wäfspol. Das Schiff, Schiffgen an den Blumen, (Botanik) köl, Carina.

Schiffbalken, s. m. skeppsbjelkar.

Schiffbank, s. f. rodarbänk, S. Ruderbank.

Schiffbar, adj. u. adv. segelbar.

Schiffbarkeit, s. f. segelbarhet.

Schiffbau, s. m. skeppsbyggnad.

Schiffbauer, s. m. skeppsbyggare.

Schiffbaukunst, s. f. konst at bygga skepp.

Schiffbein, s. n. Anatomie; Os Scaphoideum.

Schiffbruch, s. m. skeppsbrott.

Schiffbrüchig, i. g. L. adj. u. adv. som lidit skeppsbrott. Schiffbrüchig werden; lida skeppsbrott. Schiffbrüchige Waaren; gods som blifwit bergade i sjönöd.

Schiffsbrücke, s. f. skeppsbro.

Schiffchen, s. n. et litet fartyg.

Schiffdecke, s. f. öfwerste botten på et skepp, täcket eller öfwerloppet.

Schiffen, v. a. u. n. segla, fara sjöledes. Güter über See schiffen; skeppa, föra gods sjöledes. Wieder den Strohm schiffen; fara emot strömmen, S. Segeln.

Schiffer, s. m. skeppare.

Schifferhosen, s. pl. wida byxor, sjömans byxor.

Schifferknoten, s. m. et slags stort skeppståg, at häfwa två tunnor på en gång med i skeppet.

Schifferlohn, s. n. skeppare-lön.

Schiffermütze, s. f. en mössa som skeppare bära.

Schifferstechen, s. n. en fäcktning, som matroserne anställa för ro skull.

Schifffahrer, s. m. sjöfarare.

Schifffarth, s. f. segelfart, sjöfart, segelation, farwatten, skeppsled, bätled.

Schifffracht, s. f. fracktpenningar.

Schiff-

Schiffgewerbe, ſ. n ſjöhandel.
Schiffbaken, ſ. m. ſtor båtshake.
Schiffhalter, ſ. m. ein Fiſch, S. Sauger.
Schiffholz, ſ. n. ſkeppswirke.
Schiffjunge, ſ. m. ſkepps-gåſſe.
Schiffknecht, ſ. m. båtsman S. Bootsknecht.
Schiffkunſt, ſ. f. Segelkonſt, Styrmanskonſt, S. Steuermannskunſt.
Schiffladung, ſ. f. ſkeppsladning.
Schifflände, ſ. f. en ort, hwareſt fartygen kunna beqwämligen lägga til lands, redd, kaj.
Schifflaſt, ſ. f. ſkeppslaſt, ſom håller twå tunnor, S. Laſt.
Schiffleine, ſ. f. en lina, wärpa.
Schiffleute, ſ. pl. ſkeppsfolk, ſjöfolk.
Schifflohn, ſ. n. S. Schifffracht.
Schiffmacht, ſ. f. Sjömagt.
Schiffmiethe, ſ. f. S. Schifffracht.
Schiffmühle, ſ. f. flottqwarn, ſom ligger på wattnet.
Schiffpech, ſ. n. ſkeppsbeck.
Schiffpfund, ſ. n. ſkeppund, en ſtor wigt helſt på ſkepp, om 2½ Centner eller 20 pund. Ibland räknas ochſå waror, ſom föras til lands, efter ſkeppund, och då är et ſkeppund på några ſtällen, ſom i Hamburg, til 320 ſkålpund.
Schiffpumpe, ſ. f. ſkeppspompa.
Schiffrecht, ſ. n. Sjörätt. S. Seerecht.
Schiffreich, adj. u. adv. rik på ſkepp, hwareſt ſjöfart är.
Schiffroſe, ſ. f. windſkifwa i compaſſen. S. Windroſe.
Schiffruthe, ſ. f. S. Schachtruthe.
Schiffſand, ſ. m. barlaſt.
Schiffsbauch, ſ. m. innerſta rummet i ſkeppet
Schiffsbier, ſ. n. ſkeppsdricka.
Schiffsboden, ſ. m. ſkeppsrum.
Schiffsbrodt, ſ. n. ſkorpor, ſkeppsbröd.
Schiffsboot, ſ. n. ſkeppsbåt, eſping. it. eine Schneckengattung; ſkeppare, *Retz.* Nautilus, it. ſeglare, Argonauta.
Schiffscapitain, ſ. m. Skeppscapitän.
Schiffseil, ſ. n. kabel, kabeltroß, ankartåg. Kleine Schiffseile; takel och tyg.
Schiffsfahne, ſ. f. flagga.
Schiffsflotte, ſ. f. Skeppsflotta.
Schiffsfreund, ſ. m. in den Seeſtädten; Skeppsredare, S. Rheder.
Schiffsfuge, ſ. f. ſåt eller ſpringa på fartyg, hwaruti dref ſtoppas.
Schiffsgebäude, ſ. n. S. Rumpf.
Schiffsgerippe, ſ. n. ſkräf af et ſkepp.
Schiffsgerüſt, ſ. n. ſtällning ſom göres utan på fartyg at ſtå uppå.
Schiffsgeſchütz, ſ. n. ſkeppsſtycken.
Schiffsherr, ſ. m. Skeppspatron, Redare.
Schiffsholm, ſ. m. S. Schiffswerft.
Schiffskoch, ſ. m. ſkeppskock.
Schiffsofficier, ſ. m. Sjöofficerare.
Schiffsſoldat, ſ. m. ſjöſoldat.
Schiffspart, ſ. m. del, part i et ſkepp.
Schiffspatron, ſ. m. Skeppspatron.
Schiffsrath, ſ. m. ſammankonſt af alla Officerare på et ſkepp, til at hålla råd med hwarannan.
Schiffsraum, ſ. m. ſkeppsrum.
Schiffsrippen, ſ. pl. wränger.
Schiffsrüſtung, ſ. f. tilruſtning, utruſtning af et ſkepp, och alt hwad därtil hörer.
Schiffsruder, ſ. n. ſkeppsſtyre, roder.
Schiffsſchnäbel, ſ. m. ſpröte.
Schiffstheil, ſ. n. andel uti et ſkepp.
Schiffsvolk, ſ. n. ſkeppsfolk.
Schiffswerft, ſ. n. ſkeppswarf.
Schiffswurm, ſ. m. S. Pfalwurm.
Schiffszeug, ſ. n. ſkeppsredſkap.
Schiffszimmermann, ſ. m. ſkepps-timmerman.
Schiffszoll, ſ. m. ſjötull, ſkeppstull.
Schiften, i. g. L. v. a. S. ſchäften, it. ſchichten.
Schild, ſ. m. ſköld, ſköldemärke, wapen, fig. ſkärm. Ein adlicher Schild; et adeligt wapen. Schweden führt drei Kronen im Schilde; Sweriges wapen äro tre Kronor. Zum Schilde gebohren ſeyn; wara utaf adelig härkomſt. Er führt nicht viel Gutes im Schilde, fig. han har ej mycket godt i ſinne. Der Schild der Handwerker; ämbetsmärke, ſom handwerkare hänga öfwer porten. Den Schild einziehen; lägga ned ſitt handtwerk. Der Schild, bei den Schlöſſern; blecket eller meßingsplåten omkring nyckelhålet uti et lås på en dör.
Schildbauer, ſ. m. et ſlags frälſebönder uti Tyrol.
Schildd'or, ſ. m. et Franſyſkt guldmynt.
Schilderei, ſ. f. ſkilderi, målning.
Schilderhaus, ſ. n. waktkur.
Schildern, v. a. geſchildert, p. måla, afſkildra, förſe med ſköld. Geſchilderter Kattun; måladt cattun, i motſats af det ſom är tryckt.
Schildern, v. n. m. d. Hfw. haben; ſtå på wackt, bära gewäret på axeln.

Schilderung, ſ. f. en liflig målning.
Schildfloh, ſ. m. enöga, *R.* Monoculus.
Schildförmig, adj. u. adv. ſom har form af en ſköld.
Schildgerechtigkeit, ſ. f. rättighet at uthänga ämbetesmärke, it. at hålla gäſtgifwaregård.
Schildhalter, ſ. m. (Wapenkunſt) wapenhållare.
Schildknappe, ſ. m. S. Schildträger.
Schildkraut, ſ. n. Scutellaria.
Schildkröte, ſ. f. Schildpadd, Pr. W. ſköldpadda.
Schildlaus, ſ. f. färgkröpt, *R.* Coccus.
Schildthier, ſ. n. Gürtelthier, Armadill; bälta, Daſypus.
Schildträger, ſ. m. ſköldbärare.
Schildwacht, ſ. f. en ſoldat, ſom ſtår på påſten. Eine verlohrne Schildwacht; en förlorad poſt, en utpoſt ſom i krigstider ſtälles på et farligt ſtälle når in til fienden, ſom anſes ſå godt ſom förlorad.
Schildzapfe, ſ. m. tapp på ſidorna af en canon eller mörſare, hwar den ligger eller tager in uti ſidoſtycken af laweter.
Schilf, ſ. n. 1. für: Rohr, Schilfrohr; rör, waß, Arundo. 2. für: Binſen; ſåf. Scirpus. 3. für: Schmiele; tåtel, Aira.
Schilfdecke, ſ. f. en matta utaf ſåf.
Schilfgras, ſ. n. S. unter Gras.
Schilfklinge, ſ. f. en utholkad wärjeklinga.
Schilficht, adj. u. adv. ſchilfreich, bewäxt med waß, ſåf.
Schilfmeer, b. W. ſ. n. röda haſwet.
Schilfrohr, ſ. n. S. Schilf.
Schillerſpat, ſ. m. Labradorſtein; et ſlags ſpat, ſom ſkiftar allahanda ſlags färgor, Spathum ſcintillans verſicolor.
Schillertaffet, ſ. m. et ſlags taft, ſom ſkiftar färg, alt ſom man wänder det, fr. *Changeant.*
Schilling, ſ. m. ſkilling. En ſwenſk Skilling Sp. innefattar i det aldranärmeſta 11⅓ åß bergſint eller 16 lödigt ſilfwer. it. i. g. L. ſtryk.
Schillingsbrodt, ſ. n. et bröd, ſom koſtar en ſkilling.
Och på ſamma ſätt de öfriga ſammanſättningar med ordet: Schilling.
Schimmel, ſ. m. en ljusgrå häſt, ſkymmel.
Schimmel, ſ. m. ohne pl. mögel.
Schimmlig, adj. u. adv. möglig.
Schimmeln, v. n. m. d. Hfw. haben; geſchimmelt, p. möglas.
Schimmer, ſ. m. 1. ljushet, klarhet, ſken. 2. ſkymt.
Schimmern, v. n. m. d. Hfw. haben; lyſa, blänka, giſwa et gränſande, tindrande ljus ifrån ſig, ſkimra, ſkymta, ſkymla. Ein ſchimmerndes Glück; en lyſande lycka. Es ſchimmert einem vor den Augen, wenn man plötzlich aus ein helles in ein dunkles Zimmer kommt; det ſkimrar på ögonen för någon, ſom kommer haſtigt ur ljuſet i mörkret. Es ſchimmert mir vor den Augen; det ſkymlar mig för ögonen. Ich konnte es nur ſchimmern ſehen; jag ſåg endaſt en ſkymt därutaf.
Schimmerung, i. g. L. ſ. f. ſkymtning. S. Dämmerung.
Schimpf, ſ. m. ohne pl. ſkymf, neſa, wanåra, wanheder, ſkam, hån. S. Schande. Aus Schimpf kann Ernſt werden; utaf ſkämt kan bliſwa alſware.
Schimpfen, v. a. geſchimpft, p. ſkymfa, ſmäda.
Schimpflich, adj. u. adv. ſkymflig, neslig. Etwas ſchimpflich bei Seite werfen; kaſta något i ſkamwrån.
Schimpfnahme, ſ. m. öknamn.
Schimpfrede, ſ. f. Schimpfworte, ſ. pl. ſkymford, ſmädeord, nesligt tal.
Schimpfung, ſ. f. ſkymfande.
Schimpfweiſe, adv. på et nesligt, förſmädeligt ſätt.
Schimpfwort, ſ. n. oqwäde. S. Schimpfrede.
Schindel, ſ. f. Dachſchindel; takſpån, brädlapp. Ein Dach mit Schindeln decken; ſpåna et tak. Die Schindeln der Wundärzte; ſenor, ſpjälkar. S. Schiene.
Schindeldach, ſ. n. ſpåntak.
Schindeldecker, ſ. m. den ſom ſpånſlär et tak.
Schindelhauer, Schindelmacher, ſ. m. takſpånmakare.
Schindelholz, ſ. n. träwirke til takſpån.
Schindeln, i. g. L. v. n. förſe med takſpån, ſpjälla.
Schinden, n. W. v. a. ſchund, imp. geſchunden, p. draga huden af, flå. Seine Unterthanen ſchinden, n. R. ihnen das Fell über den Ohren ziehen; utmärgla, utſuga ſina undersåtare. Der Geizige ſchindet und ſchabet, n. R. den girige ſinnar och ſkafwer.
Schindaas, n. W. ſ. n. korpmat.
Schindacker, Schindanger, ſ. m. et aſlägſet ſtälle, dit as föres och flås.

Schin-

Schinder, ſ. m. den ſom drager huden af et ſtörtadt kreatur, bödelskneckt. S. Abdecker. ſig. ſkinnare, okrare.
Schinderei, ſ. f. huddragarens boning. it. ſkinneri, folks-plägning.
Schindergrube, Schinderkuhle, n. W. ſ. f. grop dit as och orenlighet föres.
Schinderkarren, ſ. m. rackare-kärra.
Schinderknecht, ſ. m. bödels-knekt.
Schindkracke, n. W. ſ. f. en eländig, utſlåpad häſt, ſkinkmärr, n W
Schinderiſch, n. W. adj. u. adv. på ſkinnare-wis.
Schinken, ſ. m. ſkinka, et lår. Einen Schinken im Salz haben, i. g. L. haſwa at fruckta för efterſläng.
Schinkenbein, ſ. n. lårben. S. Schenkelbein.
Schinn, n. W. ſ. n. fjäll på huſwudet.
Schirm, ſ. m. ſkärm, fig. beſkärm, ſkydd, beſkydd, ſkygd. Ein Schirm vor der Sonne, oder vor dem Schein des Lichts, oder der Hitze des Feuers; en ſolſkärm, ljusſkärm, eldſkärm.
Schirmbrett, ſ. n. ſkärm.
Schirmbrief, ſ. m. ſkyddsbref.
Schirmdach, ſ. n. ſkjul, wädertak.
Schirmen, v. W. v. a. beſkärma. S. Beſchirmen.
Schirmengel, ſ. m. Skyddsängel. S. Schutzengel.
Schirmer, v. W. S. Beſchirmer. Hos Jägare et ſlags hundar, ſom beſkärma haren, at ej de andre hundar riſwa ſönder och äta up honom.
Schirmgeld, ſ. n. S. Schutzgeld.
Schirmgerechtigkeit, ſ. f. S. Schutzgerechtigkeit.
Schirmherr, ſ. m. S. Schutzherr.
Schirmleder, ſ. n. et läder på wagnar at det ej må regna in.
Schirmmauer, ſ. f. en hög mur omkring glasugnar, at beſkärma arbetarna för den ſtora hettan.
Schirmmos, ſ. n. Splachnum.
Schirmvogt, ſ. m. Skyddsherre.
Schirmwaffen, ſ. pl. förſwarswapen.
Schirpen, v. n. qwittra ſom foglar.
Schirrholz, ſ. n. ſlögdewirke.
Schirren, v. a. S. anſchirren, ausſchirren.
Schirrkammer, ſ. f. en kammare för ſeltyget och åkerredſkapen ſelkammare.
Schirrmeiſter, ſ. m. wagnmäſtare wid et Hof, den ſom har upſigten öfwer ſeltyget och åkerredſkapen.
Schismatiker, ſ. W. ſ. m. den ſom afſöndrar ſig ifrån den herrſkande Kyrkan.
Schlabben, Schlabbern, n. W. v. a. läppja, ſlaſſa i ſig ſom en hund, ſpilla på ſig, it. ſlabbra, tala för haſtigt och fort.
Schlabberer, n. W. ſ. m. Schlabbertaſche, n W. ſ. f. ſom tala för fort.
Schlabbericht, n. W. adj. u. adv. ſlaſkig, ſlaggig.
Schlabbertüchlein, n. W. ſ. n. ſpillklut ſom ſättes på et litet barn, at det ej må ſpilla på ſig.
Schlacht, ſ. f. ſlag, fältſlag, ſlagtning, träfning.
Schlachtbank, ſ. f. ſlagtbänk, fig. blodbad. Zur Schlachtbank führen, auf die Schlachtbank liefern; utan nytta och ſtort förſwar låta nedhugga folk, föra det til ſlagtbänken.
Schlachtbar, adj. u. adv. ſlagtgill fänad, ſom med nytta kan ſlagtas.
Schlachtbeil, ſ. n. ſlagtyra.
Schlachten, v. a. geſchlachtet, p. ſlagta.
Schlachten, v. n. m. d. Hfw. haben; nach jemand ſchlachten, i. g. L. bräs, ſlägtas på någon, S. nacharten.
Schlachtenmahler, ſ. m. Bataille-målare.
Schlächter, ſ. m. ſlagtare. S. Fleiſcher, Metzger.
Schlächterknecht, ſ. m. ſlagtare-dräng.
Schlächterzunft, ſ. f. ſlagtare-ämbete.
Schlachtfeld, ſ. n. ſlagtfält.
Schlachtgeld, ſ. n. ſlagtare-lön.
Schlachthaus, ſ. n. ſlagtarhus.
Schlachtmeſſer, ſ. n. ſlagtare-knif.
Schlachtmonath, ſ. m. ſlagt-månad, November-månad.
Schlachtochs, ſ. m. ſlagt-oxe.
Schlachtopfer, ſ. n. ſlagtoffer.
Schlachtordnung, ſ. f. ſlagtordning.
Schlachtſchaf, ſ. n. ſlagtfår.
Schlachtſchwerdt, ſ. n. ſtridsſwärd, ſlagtſwärd.
Schlachttag, ſ. m. ſlagtdag.
Schlachtung, ſ. f. Schlachten, ſ. n. ſlagtning
Schlachtvieh, ſ. n. ſlagtboſkap, ſlagtnöt.
Schlachtzettel, ſ. m. en ſedel til bewis at et ſlagtkreatur är infriadt, och ſlagtaren ſåledes har lof at ſlagta det.
Schlack, ſ. m. grundfälle af ſalpeterluten.
Schlacke, ſ. f. ſlagg, hammarſlagg.
Schlackenbad, ſ. n. et bad, då watnet genom het ſlagg, ſom inkaſtas, blifwer warmt.
Schlackenbett, ſ. n. ſlaggwarp.

Schlackenerz, s. n. ein sprödes Silberglas; för glaserts.
Schlackengrube, s. f. slagggrop.
Schlackenhalde, s. f. slaggwarp, efterhög.
Schlackenklein, s. n. det fina slagget, som faller eller brytes af det gröfre.
Schlackenkobold, s. m. Minera Cobalti nigra vitrea.
Schlackenwäscherei, s. f. sofring, after och sofre-bruk.
Schlackig, adj. u. adv. slaggfull. it. i. g. L. slaggig, slaskig.
Schlaf, s. m. Schläfe, pl. tinning, tinningar.
Schlaf, s. m. ohne pl sömn. Den Schlaf aus den Augen wischen; stryka sömnen ur ögonen. Der Schlaf der Glieder; lemmarnas bortdufwande, sofwande. Der Schlaf des Gewissens; samwetssömn.
Schlafäpfel, s. pl. eine Art Schwämme an den wilden Rosenstöcken; Spongiae Cynosbati.
Schlafarznei, s. f. S. Schlafmittel.
Schlafbank, s. f. sängbänk, fallbänk.
Schlafbeere, s. f. S. Tollbeere.
Schlafbein, s. n. tinninge-ben.
Schläfe, s. pl. tinningar. S. Schlaf.
Schlafen, v. n. m. d. Hfw. haben, ich schlafe, du schläfst, er schläft, praet. schlief, imp. geschlafen, p. sofwa. Schlafen gehen, sich schlafen legen; gå i säng. Sie schlafen nicht zusammen; de sofwa intet uti en säng. Eine Sache schlafen lassen; låta ligga en sak, ej upröra henne igen. Dies weckte den Funken der Tugend wieder auf, der in seiner Brust schlief; det upblåste igen den gnistan af dygd, som låg dold uti hans bröst.
Schläfer, s. m. sofware. Ein Langschläfer, i. g. L. en som sofwer längt in på dagen.
Schläfrig, adj. u. adv. sömnig, sömnaktig, fig. trög, som ej är liflig, it. wårdslöst, efterlåten. Er hat einen schläfrigen Vortrag; hans penna är wist intet liflig. Ein schläfriger Arbeiter; en trög arbetare. Ein schläfriger Mensch; en stor drömare. Eine Sache sehr schläfrig besorgen; styra mycket wårdslöst om en sak.
Schläfrigkeit, s. f. sömnighet, trögket, wårdslöshet.
Schläfern, v. imp. blifwa sömnig.
Schlaff, adj. u. adv. slak, saknad, tägnad, som ej är spänd. Schlaff werden; slakna. Schlaffe Brüste; hängande bröst. Ein schlaffer Hut; en slokande, en oupsåstad hatt. Schlaffe Segel; segel som ej taga wåder.
Schlaffheit, s. f. slakhet.
Schlafgänger, s. m. en som går i sömnen.
Schlafgeld, s. n. betalning för nattherberge.
Schlafgemach, s. n sofkammare.
Schlafgeräth, s. n. natt-tyg.
Schlafgesell, s. m. sånglagare, sångkamrat.
Schlafhaube, s. f. natthufwa.
Schlafhosen, s. pl. underbyxor.
Schlafkammer, s. f. sångkammare, sofkammare.
Schlafkrankheit, s. f. S. Schlafsucht.
Schlaflos, adj. u. adv. sömlös.
Schlaflosigkeit, s. f. sömlöshet.
Schlafmachend, adj. u. adv. det som förorsakar sömn.
Schlafmittel, s. n. et medel som förorsakar sömn.
Schlafmütze, s. f. nattmössa.
Schlafratze, s. f. bergrotta, S. Murmelthier, fig. kallas så i. g. L. en stor sofware.
Schlafpelz, s. m. en art nattrok af ludet skinn.
Schlafrock, s. m. nattrock.
Schlafstelle, s. f. sångställe.
Schlafstuhl, s. m. en stor och begwäm länstol, där man håller middagssömn på.
Schlafsucht, s. f. sömnsjuka.
Schlafsüchtig, adj. u. adv. sömnsjuk, betagen af sömnsjuka.
Schlaftrank, s. m. en dryck, som gifwer sömn, sömndryck.
Schlaftrunk, s. m. en dryck, som man tager förr än man går til sängs, qwällsdryck.
Schlaftrunken, adj. u. adv. förtyngd af sömn.
Schlaftrunkenheit, s. f. sömnighet.
Schlafwanderer, s. m. som går i sömn. S. Nachtwanderer.
Schlafwetter, i. g. L. s. n. wäderlek som gör sömnig.
Schlafzeit, s. f. tid når man wanligt går til sängs.
Schlafzimmer, s. n. sångkammare.
Schlag, s. ohne pl. 1. slag, sätt, art. Leute von solchem Schlage; folk af sådant slag, härkomst, tänkesätt. Sie sind beide von einem Schlage; den ene är intet bättre än den andre. Er fängt wieder auf dem alten Schlage an; han börjar på sitt gamla sätt, sin gamla tratt igen. Auf einem

einem Schlag; på en gång. 2. slag, Apoplexia. Er ward vom Schlage befallen; han blef rörd af slag.

Schlag, s. m. Schläge, pl. 1. slag, stryk, hugg. Jemanden einen Schlag mit dem Stock geben; gifwa någon et slag, en stång med käppen. Da wird es Schläge setzen; där lärer wankas stryk. Harte Schläge des Schicksals; swåra olycksöden. Der Baum fällt nicht vom ersten Schlage; trädet faller ej i första hugget. 2. Der Schlag einer Uhr; klockslag. it. urets gång. Es ist auf dem Schlag zwölf, i. g. L. klockan lärer snart slå tolf. Der Schlag des Pulses; pulsslag. Das war ein harter Schlag, (beim Gewitter) det war et hårdt åskeslag. Ein kalter Schlag; åska som ej tänder. Die Büchse hat einen starken Schlag; bössan smäller starkt. 3. Ein Schlag (Forstwissenschaft); hygge. 4. Schlag (Landwirthschaft); åkerstycke, gärde, wångar. Der Acker ist in drei Schläge getheilt, davon einer der Brachschlag, der andere der Saatacker ist, und der dritte zur Weide dient; åkern är delt i tre gärden, trädesgärde, sädesgärde, och gräsmarken. 5. Schlag an der Kutsche; kusdör. 6. Schlag an einem Keller; lucka, fallucka för en källare. 7. Schlag (Münze); stämpel. 8. Schlag, (Musik) takt. Ein angenehmer Schlag auf der Zitter; et angenämt maner at spela på zitran. 9. Schlag der Vögel; sång, som näktergalens, lärkans, o. s. w. 10. Schlag, zum Vogelfang; slagbur som sättes ut för foglar. Taubenschlag; klapp för et dufweslag. 11. Schlag, (Schiffarth); wåg eller strek, som skeppet tager wid lowering, hwar gång innan det wändes. Mit Schlägen laufen; lowera. 12. Ein Schlag (Tuchmachern); et wist mått om 9 eller 10 fot. 13. Die Schläge, bei den Müllern; de små rännilar uti qwarnstenar.

Schlagader, s. f. pulsåder.

Schlagball, s. m. wäderboll.

Schlagbalsam, s. m. slagbalsam, som är god emot slag.

Schlagbar, adj. u. adv. (Forstwiss.) träd som är dugligt til at huggas.

Schlagbauer, s. n. slagbur.

Schlagbaum, s. m. bom, twärträd, stångsel.

Schlagbrücke, s. f. windbro. S. Zugbrücke.

Schlagdegen, s. m. slagswärja.

Schlage, s. f. slägga.

Schlagefaul, i. g. L. adj. u. adv. hårdad emot slag och stryck, så at de ej mera bita på.

Schlageisen, s. n. et werktyg af järn til at slå på. it. et järn, som tager in uti taggarna af et hjul at hålla det fast.

Schlägel, s. m. 1. slägga, handklubba, trähammare. 2. klapperträ. 3. en murares stamp, klubba eller stötel. 3. trumpinne, 4. tapp uti afloppsränna wid et dike. 5. lår af et får, rådjur, o. s. w. Der Schlägel trägt die Kosten, (Bergbau); det brytes så mycket malm, at omkostningarna däraf kunna betalas.

Schlageln, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben; fela litet, begå et litet fel.

Schlagen, v. a. ich schlage, du schlägst, er schlägt, praet. schlug, imp. geschlagen, p. slå, prygla, bulta, klappa, stampa, stöta, slå tunnare som en bok, blanda tilsammans genom slående. Drath schlagen, draga tråden platt. Sein Name ist an den Galgen geschlagen; hans namn är fastspikadt på galgen. Zum Ritter schlagen; dubba til Riddare. Den Feind schlagen; slå fjenden ur fältet, erhålla segern. Oel schlagen; stampa olja. Eine Brücke schlagen; lägga en bro. Holz schlagen; fälla wed. Der Hirsch schlägt sein Geweih; hjorten rifwer af sina horn wid buskarna. Fig. plåga. Er ist in aller Absicht ein geschlagener Mann; han är uti alt afseende en plågad Man. Eine Wunde schlagen; såra. Etwas in den Wind schlagen; föga akta något. Sein Leben in die Schanze schlagen, S. Schanze. Ein Rad schlagen. S. Rad. Sich zum Feinde schlagen; gå på fjendens sida. Sich ins Mittel schlagen, S. Mittel. Sich linker Hand schlagen; wända sig til wänster. Zoll worauf schlagen; lägga tull på. Der Kaufmann schlägt es wieder auf die Waare; Köpmannen förhöjer igen priset af warorna om så mycket.

Schlagen, v. n. m. d. Hfw. seyn. Er schlug mit dem Kopfe an die Wand; han slog med hufwudet emot wäggen. Das Korn schlägt in die Höhe; spannmålen stiger i priset. Das schlägt nicht in mein Fach; det kommer mig ej til, det är intet min syssla. Der kalte Brand schlug dazu; kallbranden kom därtil. Aus der Art schlagen; wanartas, ej bra på slägten.

Schlagen, v. n. m. d. Hfw haben; Feuer schlagen; slå up eld. Einem ein blau Auge schlagen; gifwa någon et blått öga. Eier schlagen; wispa ägg. Den Blick zur Erde schlagen; slå hastigt ned ögonen. Die Arme, die Füsse übereinander schlagen; kasta armarna, fötterna, öfwer hwarannan. Der Donner schlug in die Kirche; åskan slog ned i kyrkan. Die Lerche schlägt; lärkan sjunger. Die Hunde schlagen; hundarne skälla. Das Haar in Locken schlagen; lägga håret i lockar. Sich mit seinen eigenen Worten schlagen; tala emot sig sielf. Endlich schlug ihm das Gewissen; ändtligen waknade hans samwete.

Schläger, s. m. 1. slägga. 2. slagskämpe, den som är begifwen på trätor och slagsmål, 2. en stor plit at slås med. S. Raufdegen.

Schlägerei, s. f. slagsmål.

Schlageſtampfe, s. f. en järnhammare på pappersbruk, som slår papperet glatt och jämt.

Schlageuhr, s. f. slagur.

Schlagewerk, s. n. slagwerk uti uret.

Schlagfaß, s. n. ein Faß mit einem Riegel quer über dem Deckel; et fat, et rundt träkärl at packa waror uti, som sedan slås igen.

Schlagfeder, s. f. et slags stingfjäder som drifwer slagwerket i et ur.

Schlagfluß, s. m. slag, slagfluß.

Schlaggold, s. n. slagguld. S. Knallgold.

Schlaghammer, s. m. en stor hammare, som guldslagare och bokbindare bruka.

Schlagholz, s. n. klappträd, it. fällskog.

Schlagkraut, s. n. wild cypreß, Teucrium Chamaepithys,

Schlagloth, s. n. guld och silfwerarbetarnas lötkorn, slaglod S. Loth.

Schlagnetz, s. n. et slags upstäldt nät, som slår ned, när det töres wid.

Schlagregen, s. m. slagregn. S. Platzregen.

Schlagröhre, s. f. slagrör.

Schlagruthe, s. f. slagruta.

Schlaguhr, s. f. S. Schlageuhr.

Schlagſchatz, s. m. slagskatt.

Schlagwasser, s. n. slagwatten.

Schlagwunde, s. f. et slaget sår.

Schlagung, s. f. slående.

Schlamm, s. m. gyttja, dy, mudder, schlick.

Schlammbeisser, Schlammpitzger, s. m. ein Fisch; en art smärling, Cobitis fossilis.

Schlämmen, v. a. 1. tensa ifrån gyttjan, 2. waska, genom watnets påslående och afsilande afsöndra de finare delar af de gröfre.

Schlämmen, v. n. lefwa i sus och dus.

Schlammfisch, s. m. fisk som uppehåller sig uti gyttjan i diken och bäckar.

Schlammgraben, s. m. en träkista, hwaruti malmen waskas.

Schlammgrube, s. f. gyttjegrop.

Schlammherd, s. m. waskhärd.

Schlammig, adj. u. adv. gyttje full, dyfull.

Schlammkiste, s. f. S. Schlammgrube.

Schlammkrücke, s. f. gyttjekar, hwarmed gyttjan drages ur dammar, it. et bieck med et långt handtag på, at taga bort det orena med, som sätter sig uti saltpannorna.

Schlammmühle, s. f. Baggert; mudderpråm.

Schlammschlich, s. m. den bockade och waskade malmen eller schlicken.

Schlammwerk, s. n. waskwerk.

Schlampampen, n. W. v. n. m. d. Hfw. haben; frossa, slösa, röra mycket ihop til mat.

Schlampe, n. W. s. f. en soppa för hundar, en orenlig, kraftlös soppa, fig. en slamsäck, et osnygt qwinfolk.

Schlange, s. f. 1. orm. 2. slang, et långt rör af läder wid brandsprutor, uti bränwinsbränunerier, et kopparrör som slånger sig några gånger omkring uti kylfatet. 3. et slags långa fördom bruckliga fältstycken, fältslang.

Aalschlange, Schuppenschlange; fiällorm. Anguis. Bruchschlange; kopparorm, Anguis fragilis. Wurfschlange, Anguis Iaculus.

Klapperschlange; skallerorm, rattleorm, Crotalus.

Natterschlange, Natter; huggorm, Coluber. Brillenschlange, Coluber Naja. Giftschlange; dödsorm, Coluber Atropos.

Riesenschlange, Schildschlange; kungorm, Boa. Königsschlange; Boa Constrictor. Wasserschlange; Boa Enydris, Hydra.

Ringelschlange; liudorm, Amphisbaena

Runzelschlange, Blindschleiche; blindorm, Caecilia.

Schlängeln, v r. geschlängelt, p. slånga, slingra sig som en orm, kröka sig som en bäck.

Schlan-

Schlangenähnlich, Schlangenartig, adj. u. adv. som en orm.
Schlangenart, f. f. S. Schlangenbrut.
Schlangenauge, Schlangenei, f. n. et slags Buffoniter.
Schlangenbalg, f. m. ormskinn.
Schlangenbanner, f. m. den som tror sig kunna tjusa ormar.
Schlangenbis, f. m. ormbett, ormsting.
Schlangenbrut, f. f. orm-afföda.
Schlangenfigur, f. f. orm-figur.
Schlangenfresser, f. m. orm-ätare.
Schlangengang, f. m. gång som en orm, fig. krokwäg. Er wuste sich unbeschädigt durch die Schlangenwege, die ihn sein listiger Feind führen wollte, durchzuwinden; han förstod at oskadadt winda sig fram igenom de listiga krokwägar, som hans bakfluge fiende wille föra honom.
Schlangengehecke, f. n. orm-yngel, ormungar.
Schlangengift, f. n. orm-etter, förgift.
Schlangengras, f. n. ormbunke, Pteris.
Schlangenhaar, f. n. das Schlangenhaar der Eumeniden; furiernas orm-hår.
Schlangenhaut, f. f. ormskinn.
Schlangenholz, f. n. S. unter Holz.
Schlangenhöhle, f. f. orm-kula.
Schlangenknoblauch, f. m. S. unter Knoblauch.
Schlangenkraut, f. n. Arum Dracunculus.
Schlangenlinie, f. f. linie af en ormfigur.
Schlangenlist, f. f. list som en orm.
Schlangenmann, Schlangenhalter, Schlangenträger, f. m. (ein Gestirn), en wiß stjernkrets på himmelen.
Schlangenmord, f. m. ein Kraut. S. Scorzonera.
Schlangenröhre, f. f. et krokugt och slingradt rör, slang.
Schlangenpapier, f. n. et slags papper, hwarpå äro ormars figurer.
Schlangensäule, f. f. en stod af tre slingrade ormar.
Schlangensegen, f. m. ormtjusning.
Schlangenspritze, f. f. et slags eldsprutor med långa rör af läder, at föra wid eldswådor watnet med i högden på hus och tak.
Schlangenstein, f. m. en fjällig limsten med serpentinkörtlar, *Cronst.* Ophites.
Schlangenstich, f. m. ormsting.
Schlangenweise, adv. krökt, slingrad, wriden som en orm i ring.
Schlangenwurz, f. f. Schlangenmord; Scorzonerrot, Scorzonera humilis.
Schlangenwurzel, f. f. Serpentaria virginiana. *it.* Ophiorhiza Mungos.
Schlangenzunge, f. f. ormtunga, fig. en förgiftad, försinädelig tunga, it. en ört, läketunga, Ophioglossum vulgatum.
Schlank, adj. u. adv. smärt, smal, spenslig, mjuk. Schlank von Leibe; smärt til wärten. Schlanke Glieder; mjuka, wiga lemmar. Ein schlanker Ast; en mjuk, tunn qwist.
Schlankern, S. Schlenkern.
Schlankheit, f. f. spenslighet, mjukhet.
Schlapp, i. g. L. adj. u. adv. S. Schlaff.
Schlappheit, f. f. S. Schlaffheit.
Schlappe, i. g. L. f. f. en kännbar förlust eller skada. Eine Schlappe bekommen; lida förlust.
Schlappen, n. W. v. n. m. d. Hfw. haben; läppja, slassa som hundar.
Schlaraffengesicht, n. W. f. n. et widrigt ansigte.
Schlaraffenland, f. n. et latmans-land, et updicktadt land, där alle lefwa i lättja och wälluft.
Schlarfen, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben; släpa med fötterna, gå och släpa i toflar utan bakläder, eller i skor med nedertrådt bakläder.
Schlau, adj. u. adv. slug, bakslug, listig.
Schlauheit, f. f. slughet.
Schlaukopf, i. g. L. f. m. en slug karl.
Schlauch, f. m. Schläuche, pl. windsäck, lädersäck, läderrör, at föra något uti. Auf einen Schlauch über den Strohm schwimmen; simma på läderpompar öfwer en ström. Eigenliebe ist ein aufgeblasener Schlauch, woraus Windsbrauten fahren, wenn man darin sticht; egenkärlek är en upblåst windsäck, hwarutur stormar rusa, så snart man sticker däruti.
Schlauchspritze, f. f. S. Schlangenspritze.
Schlauder, f. f. S. Schleuder.
Schlecht, adj. u. adv. slät. Schlecht und recht; rät och slät, menlös. Einer schlechten Ursache wegen; för en ringa orsak skull. Eine schlechte Besoldung; en liten lön. Schlecht Geld: lätta penningar. Schlecht Wetter; elak wäderlek. Eine schlechte Mahlzeit; en mager måltid. Die Erndte ist dies Jahr nur schlecht; sädesbergningen blir nog klen i år. Schlechte Zeiten; swåra tider. Eine schlechte Entschuldigung: en lam ursägt. Ein schlechter Soldat; en gemen Soldat. Eine schlechte Handlung; en nedrig gerning.

Schlechter Troſt; ſwag tröſt. Er iſt von ſchlechtem Herkommen; han är af låg härkomſt. Dazu hat er ſchlechte Luſt; han har ej ſtor hog därtil. Schlecht von jemand denken; tänka illa om någon. Der Handel ſteht ſchlecht; det ſtår illa til med handeln. Seine Sachen ſtehen ſchlecht; han är i ſwåra omſtändigheter, i ſtort betryck. Er iſt ſchlecht beſtanden; han har gjordt illa ifrån ſig, han har ej inlagt någon heder. Er hat eine ſchlechte Meſſe gehabt; han lärer intet roſa marknaden.

Schlechterdings, adv. aldeles, rent af, utan krus. Es iſt ſchlechterdings nicht wahr; det är aldeles oſannt.

Schlechtheit, i. g. L. ſ. f. ſläthet.

Schlechthin, adv aldeles, utan förbehåll. Es iſt nicht ſchlechthin wahr; det är ej ſant utan all inſkränkning.

Schlechtweg, adv. 1. enfaldig, okonſtlad, 2. aldeles. S. Schlechterdings.

Schlecken, v. a. u n. mit dem Hfw. haben; ſleka, ſnaſka. S. Naſchen.

Schlecker, i. g. L. ſ. m. ſlekare, en läcker tand. S. Näſcher.

Schleckerei, i. g. L. ſ. f. ſlekande, it. klifs, ſöt ſaker.

Schleckerhaft, i. g. L. adv. kräslig, begifwen på klifs och ſötſaker.

Schlehe, ſ. f. ſlån, ſtärkebär.

Schlehenblüthe, ſ. f ſlånbärsblomma.

Schlehendorn, Schlehdorn, ſ. m. ſlån, ſtärkebärbuſke, Prunus ſpinoſa.

Schlehenwein, ſ. m. win af ſlånbär, ſtärkebärswin.

Schleichdrucker, ſ. m. en boktryckare, ſom lönligen trycker eller eftertrycker böcker.

Schlei, ſ. m. (in Liefland, Schumacher,) ein Fiſch; ſutare, linnare, ſtomakare, Cyprinus Tinca.

Schleichen, v. n. ſchlich, imp. geſchlichen, p. ſmyga ſig, ſlinka. Das Alter ſchleicht allmälig näher; åldern ſmyger ſig ſmåningom närmare. Die Zeit ſchleicht vorbei; tiden ſlinker förbi. Ein ſchleichendes Fieber; en tärande feber. Ein ſchleichendes Weſen haben; wara dolſk, wiſa ſig utwärtes mycket ödmjuk och ſkenhelig.

Schleicher, ſ. m. en ſlinker, en liſtig, dolſk karl, en liſtig menniſka, ſom utwärtes ſtäller ſig mycket ödmjuk och ſkenhelig.

Schleichhandel, ſ. m. lurendrägeri, ſmyghandel.

Schleichhändler, ſ. m, lurendrägare.

Schleichtreppe, ſ. f. lönttrappa.

Schleichweg, ſ. m. en lönväg, förbuden väg, hemlig utväg.

Schleier, ſ. m. et täcke öfwer anſigtet, hufwa, duk, flor. Den Schleier ergreifen; blifwa nunna. Eine junge Wittwe im hochbetrübten Schleier; en ung enka uti djup ſorgedrägt.

Schleiereule, ſ. f. haruggla, Strix Aluco.

Schleierkappe, ſ. f. florshufwa, ſorgeduk.

Schleierlehn, ſ. n. S. unter Lehn.

Schleiermeiſe, ſ. f. S. Meiſe.

Schleierleinwand, ſ. f. Schleiertuch, ſ. n. ſkirduk.

Schleiern, v. a ſätta duk på, inwiga en Nunna. (In Waſſerkünſten und im Bergbau) weckla traſor om en tapp, at han des bättre ſluter.

Schleifbank, ſ. f. ſlipbänk.

Schleife, ſ. f. 1. kälke, dragkälke. 2. ſnara, 2. knut, lycka, ros, tofs, ögla, S Oehre. Kaufmannsgüter auf einer Schleife fortſchleppen; draga köpmansgods på en ſläpkälke. Eine Schleife, Vögel darin zu fangen; en rännſnara, fogelſnara, S. Schlinge. Eine Schleife am Hut; en bandros på hatten. Er trägt in der Trauer einen weiſſen Rock mit ſchwarzen Schleifen; han bär uti ſorg en hwit kläd-ning med ſwarta toſſar.

Schleifen, v. a. u. n. ſchleifte, imp. geſchleift, p ſläpa, draga på kälkar, knyta, nedrifwa. Der Rock ſchleift; kläd-ningen ſläpar, S Schleppen. Einen Miſſethäter zum Richtplatz ſchleifen; ſläpa en misdådare til afrättsplatſen. Einen Knoten ſchleifen; knyta en knut. Die Worte ſchleifen; draga på orden. Der Buchſtabe muß geſchleift werden; bokſtafwen bör ganſka ſakta och långſamt uttalas och likſom ſmygas fram på tungan. Eine Feſtung ſchleifen; i grund nedrifwa en fäſtning.

Schleifen, v a. ſchliff, imp geſchliffen, p. ſlipa, ſkärpa, göra ſkarp, polera. Der junge Menſch muß noch ſehr geſchliffen werden; på den Ynglingen bör än ſattes helt annat ſkick.

Schleifen, ſ. n. ſlipning.

Schleifer, ſ. m. ſlipare. Uti Muſiken kallas det, när two eller flere Noter förbindas.

Schleifhamen, ſ. m. en fiſkhåf ſom ſläpar tätt på botten af watnet.

Schlei-

Schleisig, i. g. L. adj. u. adv. sages om bröd, när det intet är wäl utbakadt, stålbakadt bröd.
Schleiskanne, s. f. en stor tråkanna.
Schleismühle, s. f. slipqwarn.
Schleisrad, s. n. sliphjul.
Schleissand, s. m. slipsand, slipmåd.
Schleisschale, s. f. mäßings-skål hwaruti de optiska glas slipas.
Schleisscheibe, s. f. en skifwa af stål at slipa ädla stenar på.
Schleisschuh, s. m. S. Schrittschuh.
Schleisspäne, s pl. Schleiffel, Schliff i. g. L. det som går af wid slipning.
Schleisstein, s. m. slipsten.
Schleisung, s. f. släpande.
Schleisweg, s. m. en smal wäg, som lemnas på åkern, at köra i bergningen.
Schleiszügel, s. m. en art lätta tömmar för unga hästar.
Schleim, s. m. slem.
Schleimapfel, s. m. frukt af Crataegus Melos.
Schleimdrüse, s. f. körtel, hwaruti slemmet afsöndras.
Schleimen, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben; slemma, förorsaka eller gifwa ifrån sig slem, it. rensa ifrån, taga bort slemmet.
Schleimfisch, s. m. kußa, Blennius.
Schleimhaut, s f slemhud.
Schleimig, adj. u. adv. slemmig.
Schleimigkeit, s. f. slemmighet.
Schleimpropfen, s. n. en slemmig wårt i näsan eller i hjertat, en art polypper.
Schleiße, i. g. L. s. f. 1. träspillra, 2. linneskaf, flock.
Schleißen, v. a. schliß, imp. geschlißen, p slita, klyfwa, spjälka. Federn schleißen; sprita fjäder.
Schleißfeder, s. f. spritfjäder.
Schlemmer, s. m. S. Schlämmer.
Schleißholz, s. n. spjälkigt träwirke, som kan lätt klyfwas.
Schleißzwiebel, s. f klyftlök.
Schlender, i. g. L. s. m. en släpklädning som Fruentimmer bruka
Schlendergang, s. m. 1. en slinkande, trög gång 2. gammal sed eller wana
Schlendern, v. n. släntra, gå och draga benen, gå och wraka omkring. slå dank. Er schlendert immer mit; han går och släntrar, drifwer altid med
Schlendrian, n W. s. m släntrjan, färdighet at göra något efter gamla wanan, utan at tänka widare därwid, gammal wana, gned.
Schlenge, s. f. Wasserbau; et werk af risknippar at afhålla wattnet med.
Schlenkern, v. a. u. n. geschlenkert, p. slånga, slingra. Mit den Armen schlenkern; slånga armarna, när man går. Mit den Fussen schlenkern; gunga med fötterna. Das Schiff schlenkert; skeppet slingrar. Der Schlitten schlenkert; slåden slånger.
Schleppen, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben, geschleppt, p. släpa. Das Kleid schleppen laßen; låta släpa klädningen. Er kann die Last kaum schleppen; han kan knapt draga, bära tyngden. Es ist schon lange, daß sie sich mit der Krankheit schleppt; hon han redan länge släpat med den sjukdomen. Das Anker schleppt; ankaret rakar. Sich mit neuen Zeitungen schleppen; bringa ut nya tidningar. Eine schleppende Schreibart; en trådig skrifart, trögt skrifsätt utan saft och kraft.
Schleppenträger, s. m. släpbärare.
Schlepphaken, Schleppklammer, s. m. en järnhake wid en kedja, som slås uti trästockar, at draga dem bort med.
Schleppkette, s. f. en järnkedja med en hake uti, at släpa trästockar bort med.
Schleppmantel, s. m. släpkappa..
Schleppkleid, s. n. släpklädning.
Schleppnetz, Schleppgarn, s. n. et slags fiskarenät, som släpar på bottnen.
Schleppsack, s. m. am Netz; kalf wid nätet, slamsäk, it. fig. et lat, smutsigt, liderligt qwinfolk.
Schleppseil, s. n. et tåg, hwarmed et skepp drages fort genom slupar.
Schleuder, s. m. slunga, hwarmed en sten kastas.
Schleuderer, s. m. slungare.
Schleuderich, i. g L. adj. u. adv. wårdslös, owulig, slumsig.
Schleudern, v. a. u. n. mit dem Hfw. haben, geschleudert, p. slunga, kastas hit och dit, slingra. Die Blitze, die er in der Hitze schleudert, treffen oft den Unschuldigen; torwiggarne, som han kastar i wrede, träfa oft den oskyldiga. Mit einer Waare schleudern; slösa bort en wara, wara owulig därmed, S. verschleudern.
Schleuderriem, s. m. läderlapp i slungan.
Schleuderstein, s. m. slungsten.
Schleuderung, s. f. slungning.

Schleunig, adj. u. adv. skyndsam, snäll, snar, oförmodad, hastig, brådd. Eines schleunigen Todes sterben; dö hastigt, få brådöd. Aufs schleunigste; på det skyndsammesta. Er kam ihm schleunig auf dem Halse; han kom oförmodeligen på honom.

Schleuse, s. f. sluß.

Schleusenflügel, s. m. slußport.

Schleusengeld, s. n. slußpenningar.

Schleusenmeister, s. m. Upsyningsman öfwer slußarna.

Schleusenpforte, s. f. S. Schleusenflügel.

Schleusenschütze, s. m. Schleusenschütt, s. n. slußbräde.

Schleusenthor, s. n. slußport.

Schleusenwände, s. pl. slußwäggar.

Schleusenwerk, s. n. slußwerk.

Schley, Schleyer, S. Schlei, Schleier.

Schlich, s. m. (Hüttenwerk) schlick, den bockade och rent twättade malmen, Minera lota, hwaraf den bästa kallas: Häuptel.

Schlichtfaß, s. n. fat, hwaruti efter malmens bokning, de grofwa kläden twättas, at intet af schlicken må gå förloradt, S. Plane.

Schlichtkübel, s. n. et kärl däruti schicken wäges.

Schliche, s. pl. löngångar, lönliga, listiga grep eller konster, konstigt sammanspundne anläggningar. Einem hinter die Schliche kommen; uptäcka någons hemliga gånger eller konster. Er weiß die rechten Schliche; han förstår konsten, huru saken bör angripas. Einen wieder auf die Schliche bringen; bringa någon igen i gång, påminna honom de gamla konster.

Schlicht, adj. u. adv. jämn, slätt. Eine schlichte Fläche; en jämn yta. Ein schlichter schwarzer Hut; en slätt swart hatt. Schlichtes Haar; rakt hår. Schlichter Menschenverstand; naturligt sundt förnuft.

Schlichtart, s. f. timmermäns breda yxa, at jämna timret med.

Schlichte, s. f. der Weber; wäfklister.

Schlichten, v. a. geschlichtet, p. göra jämt, jämna, släta, utreda eller jämka något, göra redig, slät eller rak, hwad oredigt och krokugt är. Holz schlichten, bei den Tischlern; göra glatt med slätthöfweln. Die Lohgärber schlichten die Felle; garfwarne rifwa hudarna på köttsidan, så at de blifwa jämna och tunnare. Der Weber schlichtet den Aufzug; wäfwaren klistrar warpen. Fig. Einen Streit schlichten; skilja, slita, förlika en träta.

Schlichtbeil, s. n. S. Schlichtart.

Schlichteisen, s. n. Schlichtklinge; et järn at göra något jämt med.

Schlichtfeile, s. f. slättfil, gran fil.

Schlichthammer, s. m. slätthammare.

Schlichthobel, s. m. slätthöfwel.

Schlichtmond, s. m. en äggad järnskifwa med häl mitt uti, som garfware bruka at jämna hudar med.

Schlichtpinsel, s. m. en pensel, som målare bruka at jämt blanda färgorna med.

Schlichtrahm, s. m. en ram, hwaruti lädret spännes til at jämnas.

Schlichtstahl, s. m. et wärktyg af stål med en bred klinga, som swarfware bruka, at swarfwa horn glatt med.

Schlichtzange, s. f. täng, som garfware hålla fast och utspänna lädret med, när det skall jämnas.

Schlick, s. m. en fet och seg gyttja.

Schlickdamm, s. m. Schlickfänger, s. m. en damm, som anlägges, at det stillastående wattnet må fälla gyttjan.

Schlickgrund, s. m. en af sådan gyttja bestående hafs- eller ström-botten.

Schlickland, s. n. et nedrigt land, som utaf gyttjan, hwilken hafwet wid floden lemnar tilbaka, upkommit.

Schlickenthaler, s. m. et slags Riksdalrar, som Grefwarna af Schlick låtit slå på sextonhundrade talet.

Schliddern, i. g. L. v. n. slå kane, S. glitschen.

Schliefen, S. Schlüpfen.

Schliefig, i. g. L. adj. u. adv. säges om bröd, när det intet är wäl bakadt.

Schließbar, adj u. adv. som kan låsas igen.

Schließbaum, s. m. bom som tilslutar en hamn eller ämynning.

Schließbolzen, s. m. sprint.

Schließen, v. a. schloß, imp. geschloßen, p. sluta, låsa, låta, täppa igen, fig. lyckta, sluta det ena af det andra, göra en slutsats. Die Thür ist nicht geschloßen; dören är intet igenläst. Einen Verbrecher schließen; sätta, lägga en misdädare i bojor. Einen Kreis, einen Bund, einen Handel, eine Heirath schließen; sluta en krets, et förbund, et köp, et giftermål. Die Soldaten schließen sich; soldaterne sluta sina leder. Sich nach der Mitte

zusam-

zusammenschließen; sluta midt på. Geschloßen aufmarschieren; marschera med slutna leder, Wohl geschloßen zu Pferde sitzen; sitta til häst med wäl slutna knän. Die Wunde fängt an sich zu schließen; såret börjar draga sig ihop, grå igen, läkas. Ich habe diese Nacht kein Auge geschloßen; jag har ej sofwit en blund i natt. Er schloß die Reihe; han war den sidste i raden. Die Bücher schließen; bringa handelsböckerna i ordning. Die Rechnung mit einander schließen; afsluta räkningen. Einen Rath schließen; taga et beslut. Jemand in seine Arme schließen; taga någon i famn. Ein geschloßenes Land; et land, som på alla sidor är wäl förwaradt emot fienden, it. et land, hwars inwånare äro alle tillika Vasaller och undersåtare af en och samma Lands-Herre, Territorium clausum. Eine geschloßene Gesellschaft; et slutadt sällskap, en klubb. Geschloßene Jagd; jagt, som ej är allom frigifwen. Geschloßene Zeit; förbuden tid. Eine geschloßene Wiese; en äng som ej får betas. Ein geschloßenes Handwerk, S. Handwerk. Fig Als er seine seine Rede schloß; när han lycktade at tala. Man kann daraus mit Gewißheit schließen; man kan därutaf med säkerhet sluta, göra den slutsatsen.

Schließen, s. n. slutning, igenlyckelse.

Schließer, s. m. stockhusmästare, fängwacktare.

Schließerei, s. f. stockhus.

Schließgeld, s. n. fängpenningar, som en fånge måste betala til fängwacktaren. it. portpenningar, S. Sperrgeld.

Schließhahn, s. m. låstapp.

Schließkette, s. f. fängkedja, it. en kedja hwarmed något fastläses.

Schließlich, adj. u. adv. slutlig, slutligen, ändtligen.

Schließmuskel, s. m. Schließmäuslein, s. n. en muskel, som slutar, drager något ihop, Sphincter.

Schließnagel, s. m en järnnagel eller bult, at sluta stora riglar eller bommar med. Hos boktryckare, järnet hwarmed formen i tryckerierna tilslutes.

Schließquadrätchen, s. n. fierdedelen af en qwadrat hos boktryckare, at utfylla raden med.

Schließsäge, s. f en art handsåg af medemättig storlek.

Schließung, s. f. slut, slutande, afslutande. Bei Schließung der Thore; när stadsporten slutes. Bei Schließung des Briefes erfahre ich; i det jag lycktar skrifwa, får jag weta.

Schlimm, adj. u. adv. ond, wärre, wärst, illa, elak. Ihr ward schlimm bei Tische, i. g. L. hon sick ondt wid bordet. Es wird immer schlimmer; det blir altid wärre och wärre. Was am schlimmsten ist; det som är wärst. Wenn es aufs schlimmste kommt; det må gå så illa som det wille. Die Sache ist schlimm gegangen; saken har slagit illa ut. Seine Sachen stehen sehr schlimm; hans saker äro på en slät fot. Schlimme Zeiten; onda tider. Schlimmes Wetter; elak wäderlek. Mir ist schlimm dabei zu Muthe; jag anar intet godt.

Schlingbaum, s. m. Viburnum Lantana. it. S. Mehlbeerstrauch, it. Rhus Coriaria, S. Sumach.

Schlinge, s. f. snara, ränsnara, fig. list, försåt. Schlingen stellen; lägga snaror, försåt. Den Kopf aus der Schlinge ziehen; draga sig ur faran, weckla sig lös eller utur en sak, hwaruti man har blandat sig, komma utan skada ifrån något.

Schlingeknüppel, s. m. en pinne at sno band eller snören med.

Schlingel, n. W. s. m. sloker, lätting, slyngel.

Schlingelei, i. g. L. s. f. et grost, oanständigt, gement upförande.

Schlingelhaft, adj. u. adv. schlingelmäßig; grof, oanständig.

Schlingeln, n. W. v. n. sloka, lättjas, slå dank

Schlingen, v. a. schlang, schlung, i. g. L. imp. geschlungen, p. 1. slinga, slingra sig. 2. swälja, sluka ned. Sich wie eine Schlange schlingen; slingra sig som en orm. Der Fisch schlang den Angel in sich; fisken swäljde kroken.

Schlingen, s. n. slingring.

Schlingern, v. n. slingra.

Schlingrabe, s. m. S. Seerabe.

Schlitten, s. m. släda. Auf den Schlitten fahren; köra med, åka på släda. Der Schlitten bei einer Sägemühle; sågwagn.

Schlittenbahn, s. f. slädföre, åkföre.

Schlittenbalken, s. m. mede, slädmede.

Schlittenbaum, s. m. timmelstång, stackla.

Schlittenfahrer, s. m. den som åker utslåda.

Schlittenfahrt, s. f. åkning i släda.

Schlittenpferd, ſ. n. Schlittentraber; ſlädlöpare, trafware.
Schlittenzeug, ſ. n. ſeltyg til en ſläda.
Schlittſchuh, ſ. m. ſtridſko, S. Schrittſchuh.
Schlitz, ſ. m. et litet ſår på längden, i ſynnerhet i anſigtet, en ſkråma. Der Schlitz an einem Hemde oder Weiberrock; öpningen på en ſkjorta eller kjortel.
Schlitzen, v. a. geſchlitzet, p. göra ſkråmor, ſkåra up, klyfwa, riſta. Dem Pferde die Ohren ſchlitzen; klyfwa öronen på häſten, S. aufſchlitzen.
Schlitzfenſter, ſ. n. en ſmal öpning uti en mur, at ljuſet därigenom må falla in.
Schlitzgraben, ſ. m. et ganſka ſmalt dike.
Schlohweiß, i. g. L. S. Schneeweiß.
Schloß, ſ. n. Schlößer, pl. 1. ſlott. Schlöſſer in der Luft bauen; bygga ſlott i luften. Ich hätte Schlößer auf ihn gebauet; jag hade et oinſkränkt förtroende til honom. 2. lås. Ein Schloß anlegen; ſätta et hånglås, utanlås före. Das Schloß an einem Feuergewehr; låſet på et ſkjutgewär.
Schloßbeamte, ſ. m. Slottsfogde.
Schloßbein, ſ. n. det nederſta benet på ryggraden.
Schloßberg, ſ. m. berget hwarpå et ſlott ligger.
Schloßblech, ſ. n. yttra järnblecket, järnplåten fram för et lås.
Schlößer, ſ. m. låsſmed, klenſmed, S. Kleinſchmidt.
Schlößerzeug, ſ. n. klenſmeds redſkap, werktyg.
Schloßfeder, ſ. f. ſtinnfjäder uti et lås.
Schloßgarten, ſ. m. Slotts-trägård.
Schloßgraben, ſ. m. Slottsgraf.
Schloßgeſeßen, adj. u. adv. ſom beſitter et ſlott.
Schloßgeſeßener, ſ. m. ägare af et ſlott, med de därtil hörande rättigheter.
Schloßhahn, ſ. m. låstapp.
Schloßhauptmann, ſ. m. Slotts-höfding, Slottsfogde.
Schloßhof, ſ. m. Borggård.
Schloßkanzlei, ſ. f. Slotts-Cantsli.
Schloßkirche, ſ. f. Slottskyrka.
Schloßmacher, ſ. m. uti gewärfabriker, bössläsmakare.
Schloßnagel, ſ. m. läspick.
Schloßriegel, ſ. m. låsten.
Schloßvogt, ſ. m. Slottsfogde.
Schloßzirkel, ſ. m. en ſtor cirkel, ſom tunbindare bruka at beſtämma omkretſen af bottnen i en tunna eller et ſtort tråkärl med.
Schloße, ſ. f. Hagelkorn; hagelſten, it. ſnöflockar.
Schloßen, v. imp. mit dem Hfw. haben; hagla, ſnöa.
Schloßenwetter, ſ. n. hagelſkur, yrſnö.
Schlot, Pr. W. ſ. m. Schlöte, pl. ſå kallas på några ſtällen wattudiken i ſida länder, it. korſten, S. Schorſtein.
Schlotter, ſ. f. ſkallra. S. Klapper.
Schlotterapfel, ſ. m. et ſlags äpplen, hwaruti kärnorna ſkallra när man ſkakar äpplet.
Schlotterfaß, ſ. n. Wetzkiſte; Landwirthſchaft; et aflångt tråkärl med en ſlipſten och litet watten uti, ſom ſlåtterkarlar binda med en rem omkring kroppen, när de ſlå eller måja.
Schlotterhoſen, ſ. pl. wida byxor.
Schlotterig, adj. u. adv. ſlak, ſlaknad, it. ſluſkig, wärdslös. Er geht ſehr ſchlotterig; han är mycket wärdlöſt klädd, klädningen hänger honom likſom på kroppen.
Schlottern, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben, geſchlottert, p. ſlakna, ſlinka, wara för wid. Der Arm war ihm aus dem Gelenk und ſchlotterte bei zu; armen war ryckt ur led och ſlank på honom.
Schluchzen, v. n. mit dem Hfw. haben, geſchluchzet, p. ſnyfta af gråt. 2. hicka.
Schluck, ſ. m. Schlückchen, Dim. ſ. n. klunk, ſup, drick. Ein Schlückchen nehmen; taga ſig en ſup.
Schlucken, v. a. geſchluckt, p. ſluka i ſig, ſwälja. Er kann nicht ſchlucken; han kan ej ſwälja. Er mußte den Verdruß in ſich ſchlucken; han måſte ſmälta förtreten, ſticka ſkympfen hos ſig. Schlucken im Weinen; ſnyfta af gråt. S. Schluchzen.
Schlucken, ſ. n. Schluckauf, i. g. L. ſ. m. hicka.
Schlucker, n. W. ſ. m. ſluker, ſwäljare, en ſom gerna plågar ſig på andras koſtnad. Der arme Schlucker, i. g. L. ſtackars karlen, ſom har intet at äta ſig mått utaf.
Schluft, ſ. f. en trång dal emellan två berg, hos tegelbrännare, rummet emellan två bänkar i tegelugnar, at göra up elden uti.
Schlug, ſ. m. et ſlag af den mindre bärnſtenen, ſom är likwäl något ſtörre än den mindſta ſorten, hwilken kallas: Sandſtein.
Schlummer, ſ. m. ſlummer, half ſömn, blund, dwala.
Schlummerig, adj. u. adv. ſlummeraktig, tung af ſömn.

Schlum-

Schlummern, v. n. mit dem Hülfswort haben; geſchlummert, p. ſlumra, blunda. Der Hüter Iſraels ſchlummert nicht, Pſ. 121. 4. den ſom bewarar Iſrael är intet ſömnig. Ein ſchlummerndes Gewiſſen; et inſöfdt ſamwete.

Schlump, i. g. L. ſ. m. ſlump, oförmodad händelſe.

Schlumpen, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben; ſlumpa, it. gå och draga förterna efter ſig.

Schlumpig, i. g. L. adj. u. adv. ſlukig.

Schlumpweiſe, adv. i ſlump, it. af en oförmodad händelſe.

Schlund, ſ. m. Schlünde, pl. ſtrupe, matſtrupe, fig. ſwalg, gap, en bottenlös afgrund, en djup håla, det ſom man ej kan utgrunda, upfylla. Es kam mir in den unrechten Schlund; det kom i wrångſtrupen på mig. Der Schlund des Meers; haſwets afgrund, ſwalg. Der Schlund eines Feuerſpeienden Berges; ſtora öpningen uti et eldſprutande berg, hwarutur lågorna upbryta, och aſka, pimſtenar, tuffä och lava upkaſtas. Der Höllenſchlund; helwetes gap.

Schlung, i. g. L. ſ. m. klunk, ſwälgande.

Schlungröhre, ſ. f. det nederſta röret uti wattenwerk, ſom ſuger watnet i ſig.

Schlupf, Pr. W. ſ. m. ſmuga, S. Schlupfwinkel.

Schlüpfen, v. n. m. d. Hfw. haben, geſchlüpft, p. ſmyga, ſlinka ſig in eller igenom. Er ſchlüpfte im Finſtern ins Haus; han ſmygde ſig i mörkret in i huſet. Das Scheermeſſer ſchlüpfte mir aus der Hand; rakknifwen ſlant ur handen på mig. Er ließ eine gute Gelegenheit aus den Händen ſchlüpfen; han lät fara et godt tilfälle. Das Wort ſchlüpfte ihm von der Zunge; ordet undföll honom.

Schlupfhafen, ſ. m. (Schiffarth) et högt ſtälle wid ſjökuſten, där ſmå fartyg kunna i ſäkerhet kaſta ankare.

Schlupfloch, ſ. n. ſmuga, fig. undanflygt. S. Schlupfwinkel.

Schlüpfrig, adj. u. adv. ſlipprig, hal, där man kan lättligen ſnaſwa omkull. it. ſmidig. Ein ſchlüpfriger Weg; en ſlipprig wäg. Der Aal iſt ſehr ſchlüpfrig; ålen är mycket hal. Das Oehl macht das Leder ſchlüpfrig; oljan gör lädret ſmidigt. Fig. Ein ſchlüpfriger Beweis; et mycket oſäkert, ſwigtande bewis. Eine ſchlüpfrige Zunge; en hal tunga. Das iſt eine ſchlüpfrige Sache; det är en farlig ſak. Schlüpfrige Reden; ſmutſigt, lättfärdigt, okyſkt, fult tal, tal ſom kommer blygſamheten at rodna.

Schlüpfrigkeit, ſ. f. ſlipprighet, halke, ſmidighet, fig. ſmutſighet.

Schlupfweſpe, ſ. f. ſtjertfluga L. ſägſtekel, R. Tenthredo.

Schlupfwinkel, ſ. m. ſmyga, gömſtälle, gömhål, undrymme. Schlupfwinkel ſuchen; ſöka undanflygter.

Schlürfen, v. a. geſchlürft, p. ſörpla, ſmutta.

Schluß, ſ. m. Schlüße, pl. ſlut, ſlutſats, ſtälle där något ſlutas, förnuftsſlut, beſlut, utſlag. Man kann leicht daraus den Schluß machen; man kan lätteligen ſluta därutaf. Mein Schluß iſt gefaßt; mitt beſlut är taget. Der Schluß in einer Rechtsſache; utſlag i en rättegångs ſak. Heute iſt ein Schluß in der Sache ergangen; i dag har blifwit ſlut eller dom i ſaken.

Schlußart, ſ. f. ſätt at ſluta.

Schlußbalken, ſ. m. (Baukunſt) den medlerſta bjelken, hwaruti alla bjelkarna ſluta ſig, kroppås.

Schlußbein, ſ. n. höftben.

Schlüßig, adj. u. adv. ſinnad. Schlüßig werden, ärna, fatta et beſlut. Das machte mich ſchlüßig zur Reiſe; det gjorde at jag beſlöt at reſa.

Schlußkette, ſ. f. ſlutkedja.

Schlußleiſte, ſ. f. (Buchdruckerei) Schlußzierath; träſnitt wid ſlutet af en afdelning i en bok.

Schlußpunkt, ſ. m. ſlutpunkt.

Schlußrechnung, ſ. f. ſluträkning.

Schlußrede, ſ. f. et förnuftsſlut. Eine falſche Schlußrede; et bedrägligt förnuftsſlut.

Schlußreif, ſ. m. (Böttcher) nederſta laggbandet på et träkärl.

Schlußreihe, ſ. f. följd af ſlutſatſer, ſlutkedja.

Schlußreim, ſ. m. et ordſtäfwe i en wiſa, ſom uprepas wid änden af alla werſarna.

Schlußſatz, ſ. m. ſlutſats.

Schlußſtein, ſ. m. en ſlutſten uti byggningskonſten, knytſten ſom binder et hwalf.

Schlüßel, ſ. m. nyckel. Der Schlüßel ſchließt nicht; nyckeln läſer ej igen läſet. Der Schlüßel iſt verdreht; nyckeln är wriden i olag. Sie hat alles unter die Schlüßel, i. g. L. hon har alt under ſin wärd. Er allein

allein hat den Schlüßel zum Geldkaſten; ingen kan få penningar utan genom honom. Ein Schlüßel an einer Schraube; ſkrufnyckel. Ein Schlüßel zum Wagen, ihn damit an der einen oder andern Seite, wenn der Kaſten ſchief hängt, aufzuwinden, it. Schlüßel, den Bergbohrer zu drehen; wridare. Der Schlüßel zu einer geheimen Schrift; nyckeln eller alphabetet til en förborgad ſkrift. Er hat den Schlüßel zu dem Geheimniß gefunden; han har upfunnit, uptäckt, hwaruti hemligheten beſtår Das Amt der Schlüßel des Himmelreichs (Theologie;) magt til at löſa och binda.

Schlüßelbart, ſ. m. nyckelax.

Schlüßelbein, ſ. n. Clavicula.

Schlüßelblume, ſ. f. oxlägg, Primula Veris.

Schlüßelbüchſe, ſ. f. nyckelböſſa, en nyckel med et fänghål ſom gäſſarne bruka at ſkjuta med.

Schlüßelgeld, ſ. n. nyckelpenningar.

Schlüßelhaken, ſ. m. nyckelkrok, hwarpå nycklar hänges.

Schlüßelhähungen, ſ. n. låstapp.

Schlüßelloch, ſ. n. in der Thür; nyckelhål. Das Schlüßelloch im Schlüßel; hålet i nyckelpipan.

Schlüßelring, ſ. m. Schlüßelkette, ſ. f. nyckelring.

Schlüßelrohr, ſ. n. nyckelpipa.

Schlüßelſchild, ſ. m. järnplåt omkring nyckelhålet.

Schmach, ſ. m. Gärberbaum, S. Sumach

Schmach, ſ. f. ohne pl. ſmälek, förſmädelſe, neſa.

Schmachten, v. n. m. d. Hfw. haben, geſchmachtet, p. förſmägta af hetta, hunger, törſt, förgås af grämelſe, ligga kraftlös fig. högligen längta efter nägot Jemand ſchmachtend anſehen; anſe n gon med tränande ögon, ſe ſmägtande på någon Der Hirſch ſchmachtet nach friſchem Waßer; hjorten trår efter friſkt watten

Schmächtig, i. g. L. adj. u. adv. ſmärt, ſpenslig i wärten, it. utſwulten, mager, matt, kraftlös.

Schmächtigkeit, ſ. f. ſpenslighet, magerhet, matthet.

Schmachtriem, i. g. L. ſ. m. en bred gördel af läder, ſom formän, ryttare, u. d. m. ſpänna om kroppen, när de ſitta til häſt.

Schmack, ſ. m. ſumach, Rhus Coriaria.

Schmackgar, adj. u. adv. vom Leder; läder, ſom bliſwit tilredt med ſumach, i motſats af det, ſom bliſwit tilredt med bark, S Lohgar.

Schmacke, ſ. f. eine Art Schiffe; ſmack.

Schmacken, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben; ſmacka med munnen när man äter.

Schmackhaft, adj. u. adv. ſmaklig, wälſmakande

Schmackhaftigkeit. ſ. f. ſmaklighet.

Schmaddern, i. g. L. v. a. u. n. mit dem Hfw. haben; ſkrifwa illa, ſudda papper, kladda

Schmacklos, adj. u. adv. utan ſmak, ſmaklös, S. geſchmacklos.

Schmähen, v. a. ſmäda, håda. Auf jemand ſchmähen; banna någon.

Schmähen, ſ. n. ſmädande, bannande.

Schmähbrief, ſ. m. ſmädebref.

Schmähſchrift, ſ. f ſmädeſkrift.

Schmähſucht, ſ. f. ſmäde-lyſtnad.

Schmähſüchtig, adj u. apv. ſmäde-full, på et förſmädeligt ſätt.

Schmähung, ſ. f. hädelſe, ſmädande, ſkymford. Schmähungen hinter jemandes Rücken; baktal.

Schmähwort, ſ. n. ſmäde-ord, förſmädeliga ord, it. bannor, S. Scheltwort.

Schmählen, v. n. m. d. Hfw haben, geſchmählt, p. låta illa Auf jemand ſchmälen; wara misnöjd med någon och gifwa det med ſkällsord tilkänna, it. banna, ſnubba, ſkäma ut honom.

Schmählich, adj. u. adv neslig, förſmädlig, ſnöplig. Eines ſchmählichen Todes ſterben; få en neslig ändalykt Schmählich mit jemand umgehen; handtera någon ſkympligen, hålla en ſlnöpligen.

Schmal, adj. u. adv. ſmal, ſmärt, fig. litten, knapp, fattig Ein ſchmaler Weg; en ſmal wäg Schmal von Leibe; ſmärt til wärten. Eine ſchmale Beſoldung; liten lön. Schmale Biſſen, ſchmale Küche; knapp föda. Eine ſchmale Meſſe; en ſlät marknad. Schmal leben; lefwa fattigt. Es geht ſehr ſchmal bei ihm her; det är mycket knappt, ſmalt för honom, han giſwer liten och eländig mat. Ein Gefäß auf die ſchmale Seite ſtellen; ſätta et kärl på ſmala ſidan, på änden, på borſt.

Schmalbeinig, i. g. L adj. u. adv. ſmalbent.

Schmälern, v. a. geſchmälert, p. förminſka,

ſka, förklena. Hier ſchmälert ſich der Fluß; här blir ſtrömen ſmalare. Einem ſein Recht ſchmälern; förminſka någons rätt. Dadurch hat er meine Ehre geſchmälert; därigenom har han förklenat mitt ärliga namn. Die Grenzen ſchmälern; flytta råmärken någon til ſkada.

Schmälerung, ſ. f. förminſkning, förklening.

Schmalhans, n. W. ſ. m. en uſel ſtackare, ſom ej har eller ej nåns åta. Hier iſt Schmalhans Küchenmeiſter, Spr. här är knapt om födan.

Schmalheit, ſ. f. ſmalhet.

Schmalholz, ſ. n. ſmå wed, ſom ſättes under den ſtörre i kolmilan.

Schmälich, i. g. L. adj. u. adv. S. kärglig.

Schmalleder, ſ. n. läder af kor, unga oxar och häſtar, i motſats af det tjocka lädret, ſom kallas: Pfundleder.

Schmalthier, ſ. n. en ung hjort eller rådjurskalf af et års ålder, tils det börjar ſielf komma i brånad eller yngla.

Schmalvieh, ſ. n. ſå kallas på några ſtållen fåren.

Schmalzehend, ſ. m. qwicktionde.

Schmalz, ſ. n. ohne pl. iſter, ſmältadt fett hälſt af ſwin och gäſs.

Schmalzbirn, ſ. f. ſmultpäron, ſom liksom ſmälta i munnen.

Schmalzfeder, ſ. f. fetfjäder, S. Fettfeder.

Schmalzgrube, ſ. f. fig. et frucktbart land ſom hafwer helſt god boſkapsföda.

Schmalzig, adj. u. adv. iſterfull. Es ſchmeckt ſchmalzig; det ſmakar efter iſter.

Schmalte, ſ. f. S. Smalte.

Schmant, Pr. W. ſ. m. S. Rahm.

Schmaragd, ſ. m. ſmaragd.

Schmaragden, adj utaf ſmaragd, ſom liknar ſmaragd.

Schmarotzen, n. W. v. n. m. d. Hfw. haben; ſmårotſa, inſinna ſig obuden, där något gifwes til bäſta, lisma för maten, ſnugga, ſleka talrikar, ruta, leſwa i ſus och dus.

Schmarotzer, n. W. ſ. m. en obuden gäſt, ſnuggegäſt, talriks-ſlekare, rutebuß, ſmårotſare.

Schmarotzerin, ſ. f. talriks-ſlekerſka.

Schmarotzerei, n. W. ſ. f. talriks-ſlekning, ſnuggning.

Schmarotzeriſch, adv. talriksſlekare-lik, eller på talriksſlekare-wis.

Schmarre, ſ. f. et ſår på längden, en ſträma.

Schmarricht, adj. u. adv. full med ſträmmor.

Schmaſche, ſ. f. Schmaſchenfell, ſ. n. et betadt och beredt lammſkin, ſom är ſpädt och lent.

Schmatz, ſ. m. Schmätzchen, Dim.. ſ. n. en ſmällkyß.

Schmatzen, v. n. m. d. Hfw. haben; kyßa ſå at det ſmäller, it. ſmacka eller ſmaſka når man äter.

Schmatzen, v. a. (Forſtweſen) hugga de långa ſtubbar (Schmatzen) til fammwed.

Schmauch, ſ. m. ohne pl. en tjock rök.

Schmauchen, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben; gifwa tjock rök ifrån ſig. it. röka tobak.

Schmäuchen, v. a röka, hänga i rök, it. döda med rök. Den Fuchs aus dem Loche ſchmäuchen; fördrifwa räfwen med rök utur ſin kula.

Schmaucher, i. g. L. ſ. m. en tobaksrökare, en ſom röker mycket tobak.

Schmauchfeuer, ſ. n. eld ſom ej gifwer låga utan endaſt tjock rök.

Schmauchſtube, ſ. f. tobaksrum.

Schmaus, ſ. m. Schmäuſe, pl gäſtabud, drickeslag.

Schmauſen, v. n. m. d. Hfw. haben, geſchmauſet, p. wara på, eller hålla gäſtabud. Hoch ſchmauſen; hålla ſtort gäſtabud, ſlösa och plösa. Er ſchmauſet gerne; han är gäſtebuds-kär.

Schmauſer, Schmausbruder, i. g. L. ſ. m. en ſom gerna och ofta är på gäſtabud, rutebroder, ſupbroder.

Schmauſerei, i. g. L. ſ. f. gäſtning, gäſtabods-hållning, it. S. Schmaus.

Schmauſetag, ſ. m. gäſtebuds-dag.

Schmecken, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben, geſchmeckt, p. ſmaka, känna. Wonach ſchmecken; hafwa ſmak af något. Schmecken ſie doch ein wenig davon; ſmak på litet däraf. Die Speiſe ſchmeckt ihm; maten ſmakar honom wäl. Er läßt ſich es gut ſchmecken; han äter med god matluſt. Der Hering ſchmeckt nach Trahn; ſillen ſmakar tran. Der Wein ſchmeckt nach mehrern, i. g. L. winet är ſå godt, at man får luſt at dricka mer däraf. Den Kindern die Ruthe zu ſchmecken geben; gifwa barnen ris. Den Tod nicht ſchmecken; ej få känna dödsens bitterhet. Die Antwort ſchmeckt ihm nicht, i. g. L. han tyckte intet om ſwaret. Seine Auffüh-

rung ſchmeckt nach dem Dorfe; hans upförande giſwer tilkänna en ſom altid har warit på landsbygden.

Schmeer, ſ. n. ohne pl. ſlott, iſter, it. ſmörja.

Schmeerbauch, ſ. m. iſterbuk, ljumſke.

Schmeerſtein, ſ. m. S. Speckſtein.

Schmeervieh, ſ. n. S. Schmiervieh.

Schmeerwurz, ſ. f. fetört, tåtgräs, S. Fettkraut. it. käringkål, S. Stickwurz.

Schmeichelei, ſ. f. ſmicker, ſmickran. Schmeichelei um jemandes Gunſt zu gewinnen oder ihn zu hintergehen; lismeri.

Schmeichelhaft, adj. u. adv. ſmickerſam, ſmickrande, ſmickeraktig.

Schmeicheln, v. n. m. d. Hfw. haben, geſchmeichelt, p. ſmeka, klappa, ſmickra, lisma. Auf eine niedrige Weiſe ſchmeicheln; ſmila. Ein Kind das ſehr geſchmeichelt wird; en ſmekunge. Einem ſchmeicheln und es anders meinen; ſkymta med någon. Er ſchmeichelte ſich bei ihm ein; han ſmekte ſig in hos honom. Die Mutter ſchmeichelt dem Kinde; Modern klappar ſitt barn, S. Liebkoſen Ich ſchmeichle mir mit der Hofnung; jag ſmickrar mig med det hoppet. Er hat ihm ſo lange geſchmeichelt, bis er die Erbſchaft erhalten; han har lismat ſig til arfſkapet af honom. Den Laſtern ſchmeicheln; ſe igenom fingern med odygderna.

Schmeichelreden, Schmeichelworte, ſ. pl. ſmekord, ſmicker.

Schmeichler, ſ. m. ſmeker, ſmickrare, lismare. Ein niederträchtiger Schmeichler; en ſmiler. Ein kleiner Schmeichler, eine Schmeichelkatze, i. g. L. et barn ſom ſmeker.

Schmeichleriſch, i. g. L. adj. u. adv. S. ſchmeichelhaft.

Schmeidig, i. g. L. adj. u. adv. ſmidig, S. geſchmeidig.

Schmeißen, v. a. ſchmiß, imp. geſchmißen, p. kaſta, ſlå, it. giſwa en ſmutſig orenlighet ifrån ſig, ſom foglar, lägga ſmå ägg uti något, ſom flugor. Ueber den Haufen ſchmeißen; kaſta öfwer ända. Schmeiſſen, daß etwas bricht, platzt, u. ſ. w. ſmiſka. Aus dem Hauſe ſchmeißen; jaga utur huſet. Einem hinter die Ohren ſchmeißen, n. R. giſwa någon en örfil. Sich mit jemanden ſchmeißen, n. R. ſlås med någon.

Schmeißfliege, ſ. f. ſpyfluga, Muſca vomitoria.

Schmelz, ſ. m. ſmältglas, amelering, Email, it. et ſlags ſmå aflånga och genombårade färgade glasrör, ſom ſättas på ſtålträd eller trådar och brukas til garnering. Fig. Der Schmelz der Blumen und Wieſen; blomſtrens lyſande fägring och ſkönhet uti trägårdar och ängar.

Schmelzarbeit, ſ. f. 1. arbete wid ſmältning uti bergwerk. 2. amelering.

Schmelzarbeiter, ſ. m. den ſom gör ameleradt arbete eller ſmältglas.

Schmelzbar, adj. u. adv. ſom låter ſmälta ſig.

Schmelzbarkeit, ſ. f. egenſkap af et ting at det kan ſmältas.

Schmelzen, v. n. u. a. ſchmolz, imp. geſchmolzen und geſchmelzt, p. ſmältas, ſmälta, fig. briſta. Der Schnee iſt geſchmolzen; ſnön har ſmält bort. Geſchmelztes Blei; ſmältadt bly. Farben ſchmelzen; wäl blanda färgorna ſedan de åro påſatta. Geſchmelzte Arbeit; ameleradt arbete. Wie könnte eine Seele, die nur das geringſte Menſchengefühl hat, nicht bei Anhörung ſolchen Jammers ſchmelzen; huru kunde wäl et hjerta, ſom äger den ringeſta känsla af menſklighet, ungå at briſta wid åhörandet af ſå mycken jämmer.

Schmelzer, ſ. m. ſmältare.

Schmelzfeuer, ſ. n. ſmälthetta, eld och den graden af eld, hwaruti något ſmälter.

Schmelzgaſt, ſ. m. Hüttenbau; den ſom låter ſmälta malm uti en annans ſmälthytta.

Schmelzglas, ſ. n. ſmältglas.

Schmelzhütte, ſ. f. ſmälthytta.

Schmelzkelle, ſ. f. Schmelzlöffel, ſ. m. en ſked hwaruti man låter ſmälta något.

Schmelzkunſt, ſ. f. konſt at genom ſmältning få metallen utur malmen, it. konſt at amelera.

Schmelzmaler, ſ. m. den ſom målar med ſmältade färgor.

Schmelzmalerei, ſ. f. målning med ſmältade färgor, amelering.

Schmelzofen, ſ. m. ſmältugn, takjärnshytta

Schmelzröhre, ſ. f. rör, ſom brukas til at bläſa igenom wid ſmältarbete.

Schmelztiegel, ſ. m. ſmältdegel.

Schmelzung, ſ. f. ſmältning.

Schmelzwerk, ſ. n. ſmältwerk, S. Schmelz.

Schmergel, Schmirgel, ſ. m. Schmirgelerz, ſ. n. ſmirgel, Ferrum Smiris *W.*

Schmer-

Schmerle, ſ. f. Schmerling, ſ. m. ein Fiſch; ſmärling, grönling, Cobitis Barbatula. it. Falco Subbuteo, S. Lerchengeier.

Schmerz, ſ. m. Schmerzen, pl. am Körper; wärk, ondt. Schmerz, beſonders vom Verbrennen; ſweda. Schmerz des Gemüths; ſmärta, fig. oro, längtan, bedröfwelſe. Schmerzen woran ausſtehen; lida wärk, haſwa ondt utaf nägot. Jemanden mit Schmerzen erwarten; hjerteligen, med oro längta efter någon. Der Schmerz über den Verluſt ſeines Bruders; bedröfwelſen, ſorgen öfwer ſin Broders död. Geſtern hörte ich mit Schmerzen; i går fick jag höra med ſtor förtret och bedröfwelſe.

Schmerzen, v. n. m. d. Hſw. haben; geſchmerzt, p. wärka, ſweda, ſmärta, göra ondt, förorſaka, åſtadkomma oro, ſorg, bedröfwelſe. Es ſchmerzt mir in die Seele; det gör mig ſtor ſmärta, det gör mig hjerteligen ondt, det ſkär mig i hjertat. Wie ſehr ſchmerzt es mir, daß ich ihm nicht helfen kann; huru högt bekymrar mig det, at jag ej är i ſtånd at hjelpa honom.

Schmerzengeld', ſ. n. bötor för wärk och ſweda, ſom man måſte betala til den man har ſårat.

Schmerzhaft, adj. u. adv. ſmärtoſam, ſwidande i kroppen, pinſam. Hier iſt die ſchmerzhafte Stelle; här är ſtället där det gör ondt. Ein ſchmerzhafter Tod; en pinſam död. Eine ſchmerzhafte Wunde; et ſwidande ſår.

Schmerzlich, adj. u. adv. ſmärtefull, fig. ſorgefull, bitterligen, häftig. Das iſt eine ſchmerzliche Begebenheit; det är en ſmärtefull händelſe. Schmerzlich beklagen; klaga bitterligen. Ein ſchmerzliches Verlangen; en häftig, brinnande längtan.

Schmerzlos, adj. u. adv. ſom ej känner någon wärk, ſweda eller ſmärta.

Schmerzloſigkeit, ſ. f. tilſtånd, då man ej wet af någon wärk eller ſmärta.

Schmerzlindernd, ſchmerzſtillend, adj. u. adv. hwad ſom lindrar och ſtillar ſmärtan.

Schmerzvoll, adj. u. adv. ſmärtefull. S. Schmerzlich.

Schmetterling, ſ. m. fjäril, ſommarfogel, Papilio.

Schmetterlingsblume, ſ. f. fjärilformig blomkrona, Corolla Papilionacea

Schmettern, v. a. S. Zerſchmettern, v. n. m. d. Hſw. haben; om åſkan, braka ljudt ſom det plägar göra när åſkan ſlår nedom röſten; drilla längt och ſkarpt. Eine ſchmetternde Stimme; en genomträngande röſt.

Schmid, Schmidt, ſ. m. Schmiede, pl. ſmed. Bohrſchmid; en ſmed ſom ſmider allahanda ſlags naſware. Blechſchmid, Hufſchmid, Kleinſchmid, u. ſ. w. ſe på ſina ſtällen.

Schmiede, ſ. f. ſmedja. Vor die rechte Schmiede gehen, i. g. L. ſöka hjelp hos den ſom bäſt kan hjelpa.

Schmiedearbeit, ſ. f. ſmeds-arbete.

Schmiedebalg, ſ. m. ſmedje-puſt, blåsbälg.

Schmiedeeſſe, ſ. f. ſmedje-härd, åsja.

Schmiedehammer, ſ. m. ſmedje-hammare, ſlägga.

Schmiedeknecht, Schmidsgeſell, ſ. m. ſmedje-dräng.

Schmiedekole, ſ. f. kol ſom groſſmeder bruka.

Schmiedemeiſter, ſ. m. ſå kallas den förnämſta arbetaren wid en ſtångjärns-hammare, mäſterſmed.

Schmieden, v. a. geſchmiedet, p. ſmida, fig. bereda. Das Eiſen ſchmieden, weil es heiß iſt; ſmida, medan järnet är warmt. Einen in Eiſen, ihn an den Karren, auf die Galeere ſchmieden; ſätta bojor på en, döma honom til fäſtningsarbete, til galererna. Sein eigen Unglück ſchmieden; wara orſak til, bereda ſin egen olycka. Anſchläge gegen jemand ſchmieden; göra hemliga anläggningar emot någon.

Schmiedeſchlacke, ſ. f. ſmedje-ſlagg.

Schmiedezange, ſ. f. ſmedje-täng.

Schmiedezeug, ſ. n. ſmedje-redſkap eller werktyg.

Schmiege, ſ. f. Schmiegung, ſ. f. en winkel under eller öfwer 90 grad, ſom twå linier eller wäggar göra med hwarannan, it. et inſtrument at måta en ſådan winkel med.

Schmiegen, v. a. u. r. geſchmiegt, p. ſmyga, kröka, böja, buga ſig, linda ſig omkring, fig. eftergifwa, beqwäma, förödmjuka ſig. Die Weidenruthe läßt ſich leicht ſchmiegen; widjebuſken låtar lätt kröka ſig. Der Weinſtock ſchmiegt ſich um den Ulmbaum; winſtocken lindar ſig omkring almträdet. Der Hund ſchmiegt ſich vor ſeinem Herren; hunden kryper för ſin Herre. Sich in einen Winkel ſchmiegen; krypa i en wrå. Er iſt nicht gewohnt ſich zu ſchmiegen; han är ej wan wid at kröka och buga ſig. Beſſer ſchmiegen als brechen; det är bät-

tre, at eftergifwa än at genom halſtarrighet lida ſkada. Sich aus Verſtellung vor jemand ſchmiegen; lisma, ſkrymta för någon.

Schmiegung, ſ. f. krökning, bugning; fig. förödmjukning.

Schmiele, ſ. f. Windhalm, ſ. m. tätel, Aira.

Schmier, n. W. ſ. n. ſmörja.

Schmiralien, n. W. ſ. pl. det ſom är illa, eländigt ſkrifwet, papperet ſom är på det ſättet fullſkrifwet.

Schmierbuch, ſ. n. kladd, ſuddbok.

Schmierbüchſe, ſ. f. tjärubytta.

Schmiere, n. W. ſ. f. ſmörja, S. Salbe, ſom är et anſtändigare ord. it. en ſmutſig, flottig orenlighet.

Schmieren, i. g. L. v. a. geſchmiert, p. ſmörja, ſmeta på, ſkrifwa, måla illa, bygga af ler. Es geht als wenn es geſchmiert wäre; det går ſom det wore ſmordt. Butterbrodt ſchmieren; göra ſmörgåſar. Leim worauf ſchmieren; ſmeta ler på något. Wein ſchmieren; blanda up win med ſtrop eller annat. Er ſchmiert den ganzen Tag, n. R. han ſitter och ſkrifwer hela dagen. Aus andern Büchern etwas zuſammen ſchmieren; ſtjäla något ihop utur andras böker. Einem den Puckel ſchmieren, n. R. gifwa någon ſtryk. Dem Richter die Hände ſchmieren, n. R. ſmörja Domarens händer, muta honom. Einem das Maul ſchmieren, n. R. ſmörja någon om munnen med ſöta ord, gifwa honom ſäfengt hopp, ſmickra honom.

Schmierer, ſ. m. en kluddrare, en ſom ſkrifwer illa och mycket utan utwal och ſmak, en eländig målare, ſom endaſt förſtår at ſmeta färg på.

Schmiererei, ſ. f. et orenligt, ſuddadt arbete, en eländig ſkrift eller målning, kråkfötter uti ſkrift.

Schmierig, adj. u. adv. oren, ſölig, flottig.

Schmierkäſe, ſ. m. blöt oſt. S. Käſebutter.

Schmierleder, ſ. n. ſmordt läder.

Schmierofen, ſ. m. bekugn. S. Pechofen.

Schmierſalbe, ſ. f. en ſalfwa at ſmörja med.

Schmierſchaf, ſ. n. Landwirthſchaft; får ſom för klädans ſkäl altid ſmörjas.

Schmierung, ſ. f. ſmörjande.

Schmiervieh, ſ. n. S. Schmierſchaf.

Schmierwolle, ſ. ull af ſådana får.

Schmierwerk, ſ. n. odugligt murwerk af ler.

Schminkbohne, ſ. f. türkiſche Bohne, St. Veitsbohne, Garten Faſeole; turkiſk bönna, Phaſeolus vulgaris.

Schminke, ſ. f. ſmink, fig. yttre utſeendet ſom intet kommer öfwerens med ſakens ſanna och inura beſkaffenhet.

Schminken, v. r. geſchminkt, p. ſminka, färga anſigtet, fig. ſkrymta. Geſchminkte Worte; ſkrymacktiga ord.

Schminken, ſ. n. ſminkande.

Schminkbalſam, ſ. m. ſminkbalſam.

Schminkdocke, Schminkpuppe, i. g. L. ſ. f. et Fruentimmer ſom har ſminkat ſig.

Schminkbüchslein, ſ. n. ſminkdoſa.

Schminkfleckchen, Schminklappchen, ſ. n. ſmink-lapp.

Schminkpflaſterchen, ſ. n. ſkönfläck.

Schminkwaſſer, ſ. n. ſminkwatten.

Schmirgel, ſ. m. S. Schmergel.

Schmirgel, ſ. m. brennender Hafenfuß; ſmörblomſter, Ranunculus acris.

Schmiß, i. g. L. ſ. m. Schmiſſe, pl. ſtryk, ſlång.

Schmitzen, i. g. L. v. a. ſmutſa, ſwärta, ſwart.

Schmollen, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben; med et morriſt ſtillatigande betyga et hemligt misnöje, ſe ſur ut. S. Mauken.

Schmoren, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben; ſteka i gryta, upſtufwa kött. S. Dämpfen.

Schmorbraten, ſ. m. grytſtek.

Schmortopf, ſ. m. en gryta med lock på at ſteka eller ſtufwa kött uti.

Schmu, n. W. ſ. m. en fördel, ſom man genom ſlughet förſkaffar ſig.

Schmuck, ſ. m. ohne pl. prydnad, grannlåt, ſmycke, ſkrud. In ihrem vollen Schmuck; uti ſin fulla prydnad. Sie iſt ſehr für den Schmuck; hon är mycket för grannlåt. Altarſchmuck, Brautſchmuck; altarſkrud, brudſkrud. Ein Schmuck von Perlen und Diamanten; et ſmycke af perlor och demanter. Im königlichen Schmuck; med Krona på Hufwudet och Spira i Handen.

Schmücken, v. a. geſchmückt, p. ſmycka, putſa, pryda, prydeligen kläda, utzira. Eine Braut ſchmücken; kläda en Brud uti brudſkruden. Er iſt heute ſehr geſchmückt; han är mycket grannklädd i dag. Ein Grab mit Blumen ſchmücken; ſtrö blomſter på en graf. Ein wohlgeſchmücktes Zimmer; et wäl ſtädadt, upputſadt rum. Eine

geſchmück-

geſchmückte Schreibart; et prydligt, blomſtrande ſtrifſätt.

Schmuckkäſtchen, ſ. n. ſkrudlåda, en liten låda at förwara ringar och klenodier uti.

Schmudelig, n. W. adj. u. adv. S. ſchmutzig, unreinlich.

Schmuggeln, n. W v. n. m. d. Hfw. haben; ſmusla undan något, ſtjåla in eller ut otulladt gods, lurendråga. S. Schleichhandel.

Schmußen, v. a. ſåges uti pipbruk, når piporna göras jämna och ſlåta.

Schmuſtern, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben, ſchmuzeln, ſchmunzeln, ſchmuzen, ſchmuzlachen; ſmila, ſmåle.

Schmutz, ſ. m. ohne pl. orenlighet, ſmuts.

Schmutzärmel, ſ. pl. halfärmel, ſom drages öfwer armarna, at klädningen på dem ej må orenas.

Schmutzen, v. n. m. d. Hfw. haben, geſchmutzet, p. ſmutſa ifrån ſig, orena, ſudda, ſöla.

Schmutzkittel, ſ. m. ſölkåpa.

Schmutzfleck, ſ. m. oren fläck.

Schmutzig, adj. u. adv. oren, orenlig, ſmutſig, ſölig, ſuddig. Schmutzige Wäſche; orena linkläder. Schmutzig machen; orena, beſudla. Sich ſchmutzig machen; ſöla ned ſig, Das Papier ſchmutzig machen; ſudda papperet. Schmutzig gelb; ſmuts-gul.

Schmutztitel, ſ. m. ſmutstitel, en förlorad titel, ſom tryckes för en bok, at bewara det egenteliga titelbladet des bättre för all ſmuts och orenlighet.

Schnabel, ſ. m. Schnäbel, pl. ſnabel. Ein länglichter Schnabel eines Vogels; näf. Ein kurzer, krummer Schnabel deſſelben; näbb. Jeder Vogel ſingt wie ihm der Schnabel gewachſen iſt, Spr. hwar fogel ſiunger efter ſin näbb. Der Schnabel eines Schiffs; en lång och ſpitſig framſtamm på et fartyg. Er ward ganz roth um den Schnabel, n. R. han blef röd om näſan, han blef hetſig. Er iſt noch gelb um den Schnabel, i. g. L. han är ånn ofjädrad, mycket ung. Das iſt nicht vor deinem Schnabel; det är intet för din mun, det är ej mat för Måns.

Schnabeleiſen, ſ. n. S. Toupetzange.

Schnabelfiſch, ſ. m. en art lax. S. Schnepel. it. näbbgädda, Eſox Bellone. it. Balaena roſtrata.

Schnabelente, ſ. f. Anas ſtrepera.

Schnabeln, Schnabeliren, v. a. u. n. im Scherz; äta läcker och kräſelig mat.

Schnäbeln, v. r. ſich; ſätta ihop näbbarna, kyſſas ſom duſwor.

Schnabelring, ſ. m. ring omkring näbben, it ring omkring bakarein på långwagnen.

Schnabelvoll, ſ. m. indecl. näbbfull.

Schnabelweide, i. g. L. ſ. f. läcker, kräslig mat, klifs, it. kyſſar.

Schnabelzange, ſ. f. en näbbig tång, Forceps roſtratus. it. en art hwalfiſk, Balaena Boops.

Schnäbler, ſ. m. en art roddare, S. Sabelſchnäbler.

Schnake, i. g. L. ſ. f. 1. mygga, Culex. 2. fjällornk.

Schnake, ſ. f. kallas uti förtroligt ſamtal, et tokroligt infall, eller en ſådan berättelſe, et tokroligt ſkämt. S. Poſſe.

Schnackiſch, i. g. L. adj. u. adv. tokrolig, ſå at det förorſakar löje.

Schnalle, ſ. f. ſpänne. Schnalle an den Riemenzeug der Wagen und Pferde; ſölja.

Schnallen, v. a. geſchnallt, p. ſpänna.

Schnalzen, i. g. L. v. n. mit der Zunge an den Gaum; ſmäcka.

Schnappen, v. n. m. d. Hfw. haben; ſnappa, nappa, ſlå, fig. ſträfwa efter. Der Hund ſchnappte nach einem Stücke Fleiſch; hunden nappade efter et ſtycke kött. Nach Othem, nach Luft ſchnappen; andas ſwårt, haſwa ſwårt för at andas. Die Thüre ſchnappte zu; dören ſmälde i lås. Das Brett ſchnappt in die Höhe; brädet wippar up. Das ſchnappte mir aus den Händen; det ſlank ur händerna på mig. Nach Reichthum ſchnappen, n. R. fika efter rikedomar.

Schnäpper, ſ. m. ſnäppare, ſom Fältſkäter bruka wid åderlåtning.

Schnappgalgen, ſ. m. S. Schnellgalgen.

Schnapphahn, ſ. m. ſnapphane, partigångare i krig, ſom går ut för at göra byte och röfwa.

Schnappiſch, adj. S. Schnippiſch.

Schnapps, Int. wips, i et hugg, et tag.

Schnapps, i. g. L. ſ. m. en ſup bränwin.

Schnappſack, ſ. m. matſäk, it. ſoldatekänſel.

Schnappſen, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben; taga ſig en ſup.

Schnapptuch, ſ. n. (Jägerei) S. Falltuch.

Schnarchen, v. n. m. d. Hfw. haben; geſchnarcht, p. 1. ſnarka i ſömnen. 2. ſnorka, pocka.

Schnärr-

Schnarrchen, ſ. n. 1. ſnarkning, 2. ſnork och pock.
Schnarrcher, ſ. m. ſnarkare, ſnorkare.
Schnarrdroſſel, ſ. f. Schnarre; björktraſt. S. Kramsfogel.
Schnarre, ſ. f. ſkalra. it. Rallus Crex. S. Wachtelkönig.
Schnarreiſen, ſ. n. et ſlags längt och tunnt ſtäd, ſom guldſmeder bruka, at uthälka figurer med.
Schnarren, v. n. m. d. Hfw. haben, p. ſkorra.
Schnarren, ſ. n. Geſchnarre; ſkorrande.
Schnarrente, ſ. f. en art ånder, Anas ſtrepera.
Schnarrpfeife, ſ. f. ſkorr-pipa.
Schnarrwerk, ſ. n. uti orgwerk, piporna ſom brumma, ſkorra mycket.
Schnattern, v. n. m. d. Hfw. haben; geſchnattert, p. ſnattra ſom gäß, it. tala mycket och fort, pladdra, ſladdra, ſlabbra.
Schnattern, ſ. n. Geſchnatter; ſnattrande, pladdrande.
Schnattergans, ſ. f. kakelgäs, ſlabbertaſka.
Schnatterhaft, adj. u. adv. pratſam, mångtalig, ſladdrig.
Schnatterente, ſ. f. S. Schnarrente.
Schnatterer, ſ. m. Schnattermaul, n. W. ſ. n. en ſladdrare, pratare.
Schnauben, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben; draga up i näſan, puſta, ſnyſa, fläſa. Die Naſe ſchnauben; ſnyta näſan. Durch die Naſe ſchnauben; tala genom näſan. Tobak ſchnauben; ſnuſa, S. ſchnupfen. Für Zorn ſchnauben; ſnyſa, fräſa af wrede. Er fuhr ſie ſchnaubend an; han ſnubbade, ſnäſte dem i wrede.
Schnauben, ſ. n. Geſchnaube; puſtande.
Schnaue, ſ. f. et ſlags holländſkt fartyg. Auf die Schnaue gebauet ſeyn; ſäges om fartyg, ſom framtil äro ſpetſiga.
Schnauffen, v. n. m. d. Hfw. haben; puſta, ſtånka, fläſa, fruſta med munnen. Bei einer ſchweren Handarbeit ſchnaufen; ſtånka wid et ſwårt arbete. Er fuhr davon, daß die Pferde ſchnauften; han for bort ſå at häſtarne fläſade och fruſtade.
Schnauze, ſ. f. nos, tryne. Die Schnauze, Naſe ſehr hoch tragen, n. R. wara inbildſk. S. Naſe. Einem über die Schnauze hauen, n. R. ſnäſa någon. Die Schnauze an einer Lampe; pipa på en lampa.
Schnauzen, v. a. ſchneuzen, geſchneutzt, p. ſnyta näſan. Das Licht ſchneuzen; taga af ljuſet. Jemanden ſchneuzen, i. g. L. bedraga en på et bedrägeligt, liſtigt ſätt om ſina penningar.
Schnauzhahn, i. g. L. ſ. m. ſnushane, S. Gelbſchnabel.
Schnecke, ſ. f. ſnäcka, Cochlea. it. det ſom i byggnader eller trägårdar är gjordt i ſnäckegånger eller ſnäcklinior.
Blaſenſchnecke; bläſa, Retz. Bulla.
Flügelſchnecke; wirfwel, R. Strombus.
Hohlſchnecke, Meerzähnchen; doppſko, Dentalium.
Kegelſchnecke; kägla, Conus.
Klapperſchnecke, S. Schwimmſchnecke.
Kräuſelſchnecke; torn, Trochus.
Meerſchnecke; hafsſnäcka, S. unter Meer.
Mondſchnecke; windel, Turbo.
Nackte, hausloſe Schnecke; ſnigel, Limax.
Napfſchnecke; täckfat, Patella.
Porzellanſchnecke; ormſkalle, Cypraea.
Purpurſchnecke; S. Stachelſchnecke.
Röhrenſchnecke; ſlanga, Serpula.
Schnirkelſchnecke; månſnäcka, Helix, en art däraf är trägårdsſnäckan, Helix Pomatia, Gartenſchnecke.
Schraubenſchnecke; windel. S. Mondſchnecke.
Schwimmſchnecke; möſſa, Nerita.
Stachelſchnecke; ſpikklubba, Murex.
Steinſchnecke; ſtenſägg, Triton.
Trompetſchnecke; trumpet, Buccinum. S. Kinkhorn.
Tutenſchnecke; S. Kegelſchnecke.
Walzenſchnecke; rull, Voluta.
Schneckenauge, ſ. n. medelpunkt uti en ſnäcklinia.
Schneckenberg, ſ. m. et berg eller en kulle uti trägårdar, hwareſt ſnäckor ſamlas, hållas och födas, it. et berg med en ſnäckegång omkring.
Schneckengang, ſ. m. ſnäckegång.
Schneckengewölbe, ſ. n. et hwalf ſom är wridet ſom en ſnäcka.
Schneckenhaus, Schneckenhäuschen, Schneckengehäuſe, ſ. n. ſnäckſkal, ſnäckhus.
Schneckenhorn, ſ. n. ſnäckhorn.
Schneckenklee, ſ. m. S. unter Klee.
Schneckenlinie, ſ. f. ſnäcklinia.
Schneckenpoſt, i. g. L. ſ. f. en ſen fart.
Schneckenrad, ſ. n. et hjul uti byrſäksur med 24 taggar på.

Schneckenründung, f. f. en wriden rundning som liknar et snäckskal.
Schneckenschale, f. f. snäckskal.
Schneckenstein, f. m. sten uti snäckor. it. en sten som består utaf förstenade snäckor.
Schneckentreppe, f. f. en wriden trappa som et snäckskal.
Schneckenweise, adv. såsom en snäcklinia.
Schneckenzug, f. m. en zirat i byggnader eller skrift, som liknar en snäcklinia.
Schnee, f. m. ohne pl. snö. Schnee der sich ballt; kramsnö. Ein feiner nasser Schnee; snödugg. Schnee mit Regen vermischt; snöglopp.
Schneeammer, f. f. S. Schneesperling.
Schneebahn, f. f. winterföre.
Schneeball, f. m. 1. snöboll, snöklimp. 2. et slags smör-bakelse. 3. blomster af Viburnum opulus roseum.
Schneeballen, i. g. L. v. n. mit dem Hfw. haben; kasta snöboll.
Schneeballenbaum, f. m. snöboll, Viburnum opulus roseum. S. Rosenholder unter Hohlunder.
Schneebaum, f. m. Chionanthus.
Schneeberg, f. m. snöberg. it. S. Schneegebirge.
Schneeblind, adj. u. adv. snöblind.
Schneeblume, f. f. Leucojum vernum.
Schneebruch, f. m. snöfälle, när utaf för mycket fallen snö sker skada på träden i skogen.
Schneebrüchig, adj. u. adv. sönderbruten af snöens tyngd.
Schneebrossel, f. f. S. unter Kramsvogel.
Schnee-enzian, f. m. Gentiana nivalis.
Schneefink, f. m. Tannenfink, Winterfink; norrqwint, Fringilla Montifrigilla, *it.* Fringilla nivalis.
Schneefiguren, f. pl snöfigurer.
Schneeflechte, f. f. snömossa, Lichen nivalis.
Schneeflocke, f. f. snöflinga, snöflaga.
Schneeflockenbaum, f. m. S. Schneebaum.
Schneegarn, f. n. raphönsgarn, som brukas om wintern.
Schneegebirge, f. n. fjällar, som äro ständigt betäckte med snö.
Schneegestöber, f. n. yrsnö.
Schneehaufen, f. m. snöhög. Vom Winde zusammengeweht; snödrifwa.
Schneehuhn, f. n. snöripa, Tetrao Lagopus.
Schneelg, i. g. L. adj u. adv. snöig.
Schneeklöckchen, f. n. S. Schneeblume.

Schneeklumpe, f. m. snöklimp.
Schneekönig, f. m. S. Zaunkönig.
Schneeläufer, f. m. ein Pflanzenfloh; en insekt, Podura nivalis.
Schneelauwine, f. f. Schneerieſe, f. f. S. lauwine.
Schneelerche, f. f. snölärka.
Schneeluft, f. f. luft full med snö, tjock af snö.
Schneemeise, f. f. talgoxe. S. Meise.
Schneemilch, f. f. Schneemos, f. n. snömos.
Schneerose, f. f. siberische; Rhododendrum Chrysanthum.
Schneeschauer, f. n. snöskur.
Schneeschuh, f. m. skid. Einer der auf Schneeschuh läuft, wie in Lappland; skidlöpare.
Schneesperling, f. m. snösparf, Emberiza nivalis.
Schneesteinbrech, f. m. Saxifraga nivalis.
Schneetropfen, f. m. Galanthus nivalis.
Schneeviole, f. f. S. Schneeblume.
Schneevogel, f. m. S. Schneesperling und Schneehuhn.
Schneewasser, f. n. snöwatten.
Schneeweiß, adj. u. adv. snöhwit.
Schneewetter, f. n. snöwäder.
Schneewiesel, f. f. snömus, Mustela nivalis.
Schneewolke, f. f. et moln som bådar snö.
Schneezucker, f. m. et slags hwita confiturer hos sockerbagare.
Schneere, i. g. L. f. f. snara.
Schneeren, v. a. geschneert, p. snärja. Die Arbeitsleute schneeren die Vorbeigehenden; et bruk hos arbetskarlar, at medelst et reps utsträckande öfwer wägen, fordra dricspenningar af de förbigående.
Schneide, f. f. ägg eller det hwassa på järnsmide.
Schneidebank, f. f. skärbänk, skärbord.
Schneidebohrer, f. m. en art borr med skarp ägg, som t. E. instrumentet, hwarmed man gör skrufgängerna med i skrufmodern.
Schneidebrett, f. n. skärbräde.
Schneideeisen, f. n. et järn at skära något sönder med.
Schneidelade, f. f. skärkista, hackelse-låda.
Schneideleder, f. n. tilskuret läder til sålar.
Schneidemesser, f. n. hackelse-knif, skärknif. it. en knif med twå handtag, som trä-arbetare bruka.
Schneidemühle, f. f. sågqwarn.
Schneidemüller, f. m. sågqwarns mästare.

Schneiden, v. a. schnitt, imp. geschnitten, p. skära med knifwen, klippa med saxen. Zwo Linien, die sich schneiden; twa linier, som skära hwarannan. Federn schneiden; göra up skrifpennor. Bäume schneiden; beskära, klippa trän. Geschnittene Steine; skurna stenar. Steine schneiden; hugga stenar. Einem den Stein schneiden; skära ut en sten på någon. Getraide schneiden; skära säd med handskäran. Bretter schneiden; saga bräder. Ein Thier schneiden; utskära, snöpa et kreatur. Fig. Gesichter schneiden. i. g. L. göra miner. Geld schneiden; göra sig en oloflig winning med penningar, taga oskäligt, förmycket ockra, skinna. Mit dem grossen Messer schneiden; skära til i wärten, skryta. Immer aus dem vollen schneiden; hafwa, eller göra som man hade, all ting i öfwerflöd.

Schneiden, v. n. skära, bita. Das Messer schneidet nicht; knifwen biter intet. Es schneidet mir im Leibe; jag känner ref. Schneidende Schmerzen; skärande wärkar. Eine schneidende Kälte; en biter köld.

Schneider, s. m. skräddare, it. den som skär wissa former och figurer i trä, stål; Holzschneider, Stahlschneider, Beutelschneider; byrsäkstjuf. Bruchschneider; bräckskärare. Gewandschneider; klädeskramare Schweinschneider; swinsnöpare. Steinschneider; stenhuggare. I wissa spel kallas den: Schneider oder Schuster; som ej allenast tappar spelet utan och ej fått et wißt antal af brickor.

Schneiderarbeit, s. f. skräddare-arbete.

Schneiderbursch, s. m. skräddare-gässe.

Schneiderei, s. f. skräddare-arbete.

Schneiderhandwerk, s. n. skräddare-handtwerk.

Schneiderin, s. f. skräddare-hustru.

Schneiderfisch, i. g. L. s. m. hwitling. S. Weißfisch

Schneiderkrankheit, i. g. L. s. f. kläda.

Schneiderkreide, s. f. S. Seifenstein.

Schneidergesell, s. m skräddare-gesäll.

Schneiderlohn s. n betalning som skräddaren får för gjorda kläder.

Schneidern, i. g. L. v. a. skräddra, göra skräddare-arbete.

Schneiderscheere, s. f. skräddare-sax.

Schneiderwerkstadt, s. f. skräddare-werkstad.

Schneiderzunft, s. f. skräddare-skrå.

Schneidescheibe, s. f. en stålskifwa, som urmakare bruka at skära ut med taggarna i hjulen.

Schneidestein, s. m. tälgsten. S. Speckstein.

Schneidewerk, s. n. skärwerk.

Schneien, v. n. imp m. d. Hfw. haben; geschneiet, p. snöa.

Schneiteln, v. a. klippa, qwista trän.

Schneitelholz, s. n. träd, som när det qwistas, slår ut på nytt igen.

Schnell, adj. u. adv. snäll, snabb, hastig, snart, fort. Schnell seyn; wara snäll. Schnell in seinen Bewegungen; snabb uti sina wändningar. Ein schneller Tod; en hastig död, brådöd. Schnell im Munde seyn; wara förhastig i munnen Die Zeit geht schnell hin; tiden går snart bort. Schnell wachsen; wäxa fort.

Schnellen, v. a. geschnellt, p. knäppa med fingern, öfwerlemna en spänstig kropp, som man hållit tilbaka, åt sin spänstighet at springa up. Einen Stein in die Luft schnellen; slunga en sten i luften. Fig. i. g. L. Jemanden schnellen; snilla, bedraga någon. S. prellen

Schnellen, v. a. u. n wippa, slå, springa tilbaka utaf spänstighet Eine aufgespannte Feder, ein Schloß schnellen lassen; låta en upspänd stinnfjäder eller et lås slå tilbaka. Die Wage schnellen lassen; låta wägen swigta Das Pferd schnellt mit dem Kopf; hästen kastar hastigt up hufwudet

Schneller, s. m. knäpp, fingerknäpp, lås på et skjutgewär, en stinnfjäder. Die Sache hat einen doppelten Schneller, i. g. L. den saken kan på ätskilligt sätt betraktas, den har mer än en driffjäder.

Schnellfalle, s. f. en wippfälla.

Schnellfüßig, adj. u. ady. snellfotad.

Schnellgalgen, s. m wippgalge.

Schnelligkeit, s. f. snällhet, snabbhet, snarhet.

Schnellkraft, s. f. spänstighet.

Schnellkugel, s. f Schnellkäulchen, s. n knäckor af marmor som barnen leka med.

Schnelloth, s. n. Schnellzinn; et lättflytande slaglod hos metallarbetare.

Schnellwage, s. f snällwåg, pyndare.

Schnellzüngig, adj. u. adv. som har en lätt tunga, wigmundt.

Schnepel, s. m. ein Fisch; Sik, Salmo Lavaretus

Schnellzüngigkeit, s. f. wigmundhet.

Schnep-

Schnepfe, ſ. f. ſnäppa, Scolopax, ſå kallas ockſå åtſkilliga arter af Tringae (wipa) Schnepfen. Berg-Holz-Waldſchnepfe; morkulla, Scolopax Ruſticola. Heerſchnepfe, Waſſerſchnepfe, Himmelsziege, Beccaßine; horsgök, Scolopax Gallinago. Haar-Moos-Rohrſchnepfe, Scol. Gallinula. Regenſchnepfe; glutt, Scol. Glottis. Gemeine Pfulſchnepfe; Scol. Limoſa. Strandſchnepfe; Scol. Tetanus Streitſchnepfe; brushane, Tringa pugnax. Pfulſchnepfe; Tringa Squatarola. Doppelte Schnepfen: kallas: Varietäter, ſom åro ſtörre än de wanliga ſnäppor.

Schnepfenfang, ſ. m. ſnäppfång.

Schnepfenfiſch, ſ. m. filare, *Retz.* Centriſcus, helſt, Centriſcus Scolopax.

Schnepfenfliege, ſ. f. hornſnut, *Retz.* Empis.

Schnepfengarn, ſ. n. nät at fånga ſnäppor uti.

Schnepfenjagd, ſ. f. jagt efter ſnäppor.

Schnepper, ſ. m. ſnäppare, en art åderjärn, koppjärn.

Schneuzen, S. ſchnäuzen.

Schneyen, S. ſchneien.

Schnippchen, i. g. L. ſ. n. fingerſmäll. Ein Schnippchen ſchlagen; ſmälla med fingrarna. Jemanden ein Schnippchen ſchlagen; trotſa någon med förackt. Ein Schnippchen in der Taſche ſchlagen; knyta näfwen i byrſäcken.

Schnippe, ſ. f. en ſnibb på qwinshufwor, en pip på et kärl.

Schnippen, i. g. L. v. a. u. n. ſmälla. Das Bret ſchnippte in die Höhe; brädet wippade up.

Schnippern, Schnippeln, Schnipfeln, v. n. m. d. Hfw. haben; klippa helt ſmått med ſaxen.

Schnipperling, ſ. n. pappers-ſpink.

Schnippiſch, i. g. L. adj. u. adv. näswis.

Schnirkel ſ. m. S. Schnörkel.

Schnitt, ſ. m. 1. ſkärning, beſkärning, inſkärning, utſkärning, kant, et ſtälle hwareſt man har bortſkuret något, it. hos ſkräddare, ſätt at klippa til en klädning. it. et ſlags enwiges-kamp emellan matroſer med ſtora knifwar. Er kann nur durch den Schnitt geholfen werden; han kan ej hjelpas än genom ſkärning. Der Schnitt eines Buchs; beſkärning på en inbunden bok. Ein Buch auf dem Schnitt vergulden; förgylla en bok på kanterna. Ein Holzſchnitt; utſkärning i trä, träſnitt. Der Schnitt einer Feder; tillagning af en ſkrifpenna. Das Kleid hat keinen guten Schnitt; klädningen har intet godt ſkick. 2. ſkära, ſkärſa, ſkrämma. Der Mörder gab ihm viele Schnitte ins Geſicht; mördaren gaf honom många ſkäror i anſigtet. 3. et afſkuret ſtycke, en ſkifwa. Ein Schnitt geröſtet Brodt; några ſkifwor af glödbakadt bröd. Ein Schnitt Speck; några tunna ſtycken fläſk. 4. Fig. i. g. L. fördel. Dabei iſt ein Schnitt zu machen; därwid kann man göra ſig en fördel, winna anſenligen. Er wird ſeinen Schnitt ſchon machen; han lärer helt wißt ej glömma ſig ſelf. Das war ein Schnitt; det war wäl tiltaget, wäl ſkurit i wärten.

Schnittchen, ſ. n. Dim. en liten ſkära, ſkifwa, ſkurna bitar.

Schnitte, ſ. f. et afſkuret ſtycke, en ſkifwa. Aepfelſchnitte; äpple-ſkifwor.

Schnitter, ſ. m. ſkördeman, den ſom ſkär up ſäd.

Schnitterlohn, ſ. m. lön ſom den får, hwilken ſkär up ſäd.

Schnitthobel, ſ. m. höfwel, ſom bokbindare bruka, at ſkära omkring inbundna böker med.

Schnittholz, ſ. n. S. Schnittlinge.

Schnittlauch, ſ. n. Schnittling; gräslök, Allium Schoenopraſum.

Schnittling, ſ. m. ſmå winrankor eller telningar, ſom ſkäros af til fortplantning, ſättgren.

Schnittmeſſer, ſ. n. ſkärknif. S. Schneidemeſſer.

Schnittſalat, ſ. m. ſalat, ſom ſås endaſt, för at om wåren ſkära de unga bladen därutaf.

Schnittweiſe, adv. i ſkifwor.

Schnitz, ſ. m. Schnitzchen, ſ. n. Dim. en ſkuren ſkifwa.

Schnitzchen, ſ. n. Dim. ſmå tunna bitar, ſmått ſom är afſkuret, ſom pappersſkräde.

Schnitzarbeit, ſ. f. uphögt bildhuggare-arbete.

Schnitzbank, ſ. f. ſkärbänk.

Schnitzbret, ſ. n. ſkärbräde.

Schnitzelſen, ſ. n. ſkafjärn, graſſtickel.

Schnitzeln, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben, geſchnitzelt, p. ſkära fint och i ſmått på något. Ordet brukas helſt om onödigt arbete.

Schnitzen, v. a. geſchnitzet, p ſkära, hugga ut något. Geſchnitzte Arbeit; utſkuret arbete.

Schnitzer, s. m. 1. bildhuggare. 2. skärknif, skafjärn 3. fig. et fel helst emot språklåran S. Sprachschnitzer. Ein Donatschnitzer; et fel emot latinska grammatican. Das war ein grosser Schnitzer; det war et stort förseende.

Schnitzerhaft, adj. u. adv. felaktig, full med fel.

Schnitzern, v. n. m. d. Hfw. haben, p. fela af oaktsamhet.

Schnitzkunst, s. f. konst at uthugga uphögda figurer i trä.

Schnitzmesser, s. n. skärknif, en knif med långt skaft, it. med två handtag på.

Schnitzwerk, s. n. utskuret arbete i trä, uphögdt bildhuggare-arbete Schnitzwerk an Schiffen; zirater fram på et skepp.

Schnitzzeug, s. n. skär-redskap.

Schnöde, adj. u. adv. elak, oren, nedrig, neslig, snöplig, föraktelig. Die schnöde Welt; den elaka werlden. Schnöde Lüste; orena, stygga lustar. Ein schnöder Gewinst; en nedrig winst. Schnöde Worte; nesliga, skamfulla, försmädeliga ord. Einen schnöde halten, ihm schnöde begegnen; hålla någon snöpligen, bemöta honom illa, med föracht.

Schnödigkeit, s. f. elakhet, nedrighet, illa bemötande med ord och gerningar.

Schnörkel, s. m. Schnirkel; en wriden zirat i snäckegånger och ormfigurer, helst dylika öfwerflödiga zirater i bygnader, trägårdar och skrifwande, utan smak

Schnörkeln, v. a. wrida, göra sådana zirater.

Schnüffeln, n. W. v. n. m. d. Hfw. haben; snufsla, fnysa, snoka, nosa, näsja

Schnupfen, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben; geschnupft, p. snufwa, fnysa, nosa, snusa, bruka snus.

Schnupfen, s. n. snufling, snusning.

Schnupfen, s. m. snufwa.

Schnupfer, s. m. den som snusar tobak.

Schnupfig, adj. u. adv. snufwig, som har snufwa.

Schnupfpulver, s. n. prustsnus.

Schnupftabak, s. m. snus, tobak til snusning, til åtskillnad ifrån röktobak.

Schnupftabaksdose, s. f. snusdosa.

Schnupftuch, s. n. näsduk.

Schnuppe, s. f. ljusbrand S. Lichtschnuppe.

Schnuppern, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben; näsja, nosa, snoka.

Schnur, s. f. v. W. Sonhustru. S. Sohns frau, Schwiegertochter.

Schnur, s. f. Schnüre, pl. snöre, sträng, band, fig. rättesnöre, föreskrift, regel, ordning. Nach der Schnur; efter snöret. Fruchtschnur, Blumenschnur; i långa rader sammanbundna eller som zirater uthuggna fruckter och blomster. Nabelschnur; naflesträng. Perlschnur; perlband. Nach der Schnur leben; lefwa efter föreskrift, mycket ordentlig. Er mag gerne alles nach der Schnur haben; han är mycket grannlaga, nogräknad i sina saker. Ueber der Schnur hauen, i. g. L. gå för wida, utom skrankorna. Von der Schnur zehren; lefwa af hufwudstolen. Schnüre kallas också et slags pinande på sträckbänken med sina snören, som snos om armar och ben, och dragas fast ihop.

Schnürband, s. n. snörband, snörrem.

Schnurbrett, s. n. snörbräde hos bokbindare.

Schnürbrust, s. f. snörlif.

Schnüren, v. n. m. d. Hfw. haben, (Bergbau) stöta intil, ligga tätt bredwid hwarannan.

Schnüren, v. a. geschnürt, p. snöra, snöra ihop, binda med snöre. Perlen schnüren; träda perlor på snöre. Einen Missethäter schnüren; pina en misshandlare på sträckbänken med snörens ihopdragande. Ein Thier männlichen Geschlechts schnüren; snöpa det, medelst sädessträngarnas ihopdragning med snören, tils stenarna loßna. Schnüren kallas hos några arbetskarlar, draga et rep för den som går förbi, för at få dricks penningar af honom Sich schnüren; snöra sig. Sie geht nie geschnürt; hon brukar aldrig snörlif.

Schnurfeuer, s. n. (Feuerwerkerei) konsteld som löper långs efter et tåg.

Schnurgerade, Schnurgleich, Schnurrecht, adv snörrätt Schnurgrade zuwiederlaufen; löpa twärt emot.

Schnürhaken, s. m. en hake at snöra åt.

Schnürküssen, s. n. hos snörmakare en kudde hwarpå de göra snören.

Schnürholz, s. n. et werktyg af trä eller elfenben, at göra de trinda snören med.

Schnürkette, s. f. en kedja at snöra ihop med.

Schnürlatze, s. f. bröstlapp,

Schnürleib, s. n. snörlif.

Schnürloch, s. n. snörhål.

Schnürmacher, s. m. snörmakare.

Schnürmühle, s. f. et slags wäfstål, hwarpå en arbetare kan göra flera snören på en gång.

Schnür-

Schnürnadel, ſ. f. ſnörnål.
Schnürneſtel, ſ. f. S. Schnürband.
Schnürperlen, ſ. pl. kedjeperlor.
Schnürpinne, ſ. f. ſtift eller nål på et ſnörband.
Schnürriem, ſ. m. ſnörrem.
Schnürſtiefeln, ſ. pl. halfſtöflar, ſom frammantil ſnöras igen.
Schnürſtift, ſ. n. S. Schnürpinne.
Schnurſtraks, i. g. L. adv. zuwieder; twärt emot.
Schnurrbart, i. g. L. ſ. m. S. Knebelbart.
Schnurre, n. W. ſ. m. Schnurren, pl. ſå kallas på några ſtällen nattwäktare.
Schnurre, ſ. f. 1. nos. In der Redensart i. g. L. einem über die Schnurre hauen; ſnåſa en. it. 2. für: ein lächerlicher Einfall, eine ins komiſch poßenhafte fallende Erzälung; kortwillighet, tokrolighet, S. Poße.
Schnurren, v. n. m. d. Hfw. haben; ſurra, wara knarrig, ſuſa, ſia, knorra, brumma. Das Schnurrad ſchnurrt; ſpinroks-hjulet ſurrar. Jemand ſchnurren, anſchnurren, n. R. ſnåſa en. Zuſammen ſchnurren; krypa ihop.
Schnurren, n. W. v. a. Schnurren gehen; gå och tiggа ſig til något. Sich etwas ſchnurren; genom tiggande få n. got, it. ſtjäla bort något genom liſt och i haſt, S. mauſen.
Schnurpfeifferei, i. g. L. ſ. f. ſmå ſaker, lappri.
Schober, ſ. m. (Landwirthſchaft) hop, hög ſom lägges på hwart annat. Heuſchober; höſtak, höſåta.
Schobern, v. a. lägga i en hop eller hög, ſätta i ſtakar, ſtaka hö.
Schock, ſ. n. ſkock, et antal af ſextio ſtycken. Ein halb Schock Eier; en half ſkock ägg, halft annat tjog.
Schockanſchlag, ſ. m. et ſlags ſkatt i Sachſen, ſom betalas af åker och äng.
Schocken, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben; ſkocka, ſkyla, ſätta i ſkockar, ſkylar.
Schofel, n. W. ſ. n. utſkott, ſom intet duger.
Scholar, ſ. m. lärjunge, djekne.
Scholarch, ſ. m. den ſom har öfwerupſigten öfwer ſkolan.
Scholarchat, ſ. n. et Collegium af åtſkilliga perſoner, ſom haſwa upſigten öfwer en ſkola, it. en ſådan perſons wärde och embete, it. deras boning.
Scholaſtiſch, adj. u. adv. ſkolaſtiſk.
Scholle, ſ. f. Erdſcholle; jordklimp, lerkoka. Eisſcholle; isflinga.
Scholle, ſ. f. Flunder, Platteis, Bütte; rödſputta, ſkälla, Pleuronectes Plateſſa.
Schöllkraut, ſ. n. großes; ſwalört, Chelidonium majus. Kleines; korskål, Chelidonium minus, it. Ranunculus Ficaria.
Schon, adv. redan, nog, wål. An achtzig Jahre waren ſchon über ſeinem Haupte hingeflogen; han war redan åttatio år gammal. Ich will ihn ſchon finden; jag will nog få rått på honom. Es iſt ſchon gut; det är wål, må göra. Wenn ich ſchon wollte; om jag än wille. Ob ſchon, wenn ſchon; anſkönt, faſtän.
Schön, adj. u. adv. ſkön, wacker, ſager, däglig, artig, angenäm, wål gjord, wål ſkrifwen, wål gifwen. fig. hög, anſenlig. Schönes Wetter; ſkönt wäder. Ein ſchönes Mädgen; en wacker flicka. Ein ſchönes äußerliches Anſehen; et fagert anſeende. Das ſchöne Geſchlecht; Könet, Fruentimmer. Ein ſchöner Geiſt; en witter Man, en ſom har muntra, qwicka infall. Ein ſchöner Gedanke; en wacker tanke. Eine ſchöne That; en hederlig, förträflig gerning. Eine ſchöne Seele; en ren, dygdig, öm, ädelmodig ſjäl. Fig. Einen mit ſchönen Worten aufhalten; uphålla någon med fagra ord. Schön mit einem Mädgen thun; ſmeka en flicka. Ich bedanke mich ſchönſtens, i. g. L. jag tackar högligen. Eine ſchöne Gelegenheit; et godt, begwämt tilfälle. Eine ſchöne Summe Geldes; en anſenlig ſumma penningar. Ein ſchönes Alter; en tämligen hög ålder. Da würde ich ſchön ankommen, iron: där ſkulle jag råka wål ut.
Schönblatt, ſ. n. eine Pflanze; Calophyllum inophyllum.
Schöndruck, ſ. m. ſå kalla Boktryckare den ſidan af et ark, hwarpå förſta Columnen (Prime) ſtår; den andra ſidan, af arket, hwarpå den andra Columnen ſtår, kallas: Wiederdruck.
Schöne, ſ. f. 1. et wackert Fruentimmer. Seine Schöne; hans käreſta. 2. ſkönhet, S. Schönheit.
Schöne, ſ. n. det ſom är ſkönt. Das Schöne in der Natur ergötzt das Auge, aber das Rohe, das Schreckliche macht den tiefſten Eindruck; det wackra roar ögonen,

men den råa den hiſkeliga Naturen gör de ſtarkeſta intryck.

Schönfahrſegel, ſ. n. (Schiffarth) ſkönwalsſegel, ſtörſta ſeglet på ſtormaſten.

Schönfärber, ſ. m. Kunſtfärber: en färgare, ſom ſätter höga och ljuſa färgor på ylle och ſidentyger, til åtſkilnad iſrån: Schwarzfärber, ſom endaſt färgar ſwart, brunt och mörkblått.

Schönflecken, ſ. m. ſkönfläck.

Schöngeiſterei, ſ. f. et fel, då man will ſtändigt paßera för witter, eller föredrager witterheten fram för alla andra wetenſkaper.

Schönheit, ſ. f. ſkönhet, et ſkönt Fruentimmer, wackerhet, fägring, fig. behaglighet, förträflighet, härlighet. Der Frühling in aller ſeiner Schönheit; wåren uti all ſin fägring. Die Schönheit des Geiſtes, der Seele; Förſtåndets, Själens förträflighet. Die Schönheiten der Natur; Naturens härligheter.

Schönpflaſter, ſ. n. S. Schönflecken.

Schonen, eine Provinz in Schweden; Skåne.

Schonen, v. a. geſchont, p. ſpara, ſkona, akta, eſtergifwa. Der Zeit, der Unkoſten ſchonen; ſpara tiden, omkoſtningarna. Um der Zeit zu ſchonen; för at icke förnöta tiden onyttigt. Seine Kleider ſchonen; taga ſina kläder wäl i akt. Er ſchont ſich ſelbſt, ſeiner Geſundheit nicht; han aktar intet ſin hälſa. Ich will ihn nicht weiter ſchonen; jag will ej widare eſtergifwa, wara ſå lindrig emot honom. Seine Zunge ſchonet keines Menſchen; han talar illa om alla. Man muß ihn ſehr ſchonen; man bör förſigtigt omgås med honom.

Schoner, ſ. m. et ſlags platta fartyg uti England.

Schonzeit, ſ. f. förbuden tid.

Schoof, ſ. n. Schöfe, pl. (Landwirthſchaft) halmknippar til tak.

Schooß, ſ. m. ſköte, knå, barm. Dem Glück in dem Schooße ſitzen; ſitta i lyckans ſköte. Sie nahm das Kind auf dem Schooß; hon tog barnet i knå. Er ſchüttete ſeine Sorgen in den Schooß ſeines Freundes aus; han utgöt ſin ſorg uti ſin wäns barm. Im Schooße ſeiner Familie; midt ibland hans närmeſta Anhöriga. Im kühlen Schooß der Erde; uti grafwen. Jemanden im Schooße ſitzen; hafwa någons ynneſt, förtroende, wara mycket gållande hos honom. Die Hände in den Schooß legen; wara fåfeng. In den Schooß der Kirche wieder bringen; föra tilbaka til rätta kyrkan.

Schooß, ſ. m. Schöße, pl. an einem Kleide; förte på en klädning, eller tröja.

Schooßfell, ſ. n. S. Schurzfell.

Schooßhund, ſ. m. Schooßhündchen, ſ. n. Dim. knähund.

Schooßkind, ſ. n. käreſta barnet, morsgris. Ein Schooßkind des Glücks; den ſom ſitter lyckan i ſköte.

Schooßjünger, ſ. m. den käraſte ibland någons Lärjungar.

Schooßſünde, ſ. f. hemſynd.

Schopf, ſ. m. Schöpfe, pl. hårlugg, tofs.

Schopfende, ſ. n. an den Bäumen; ſtatånde, til åtſkilnad iſrån: Stammende.

Schopfig, adj. u. adv. luggig.

Schöpf, ſ. m. S. Schöppe.

Schöpfen, v. a. geſchöpft, p. öſa, hämta, fig. fatta. Waßer ſchöpfen; öſa watten. Friſche Luft ſchöpfen; hämta friſk luft. Athem ſchöpfen; andas. Friſchen Muth ſchöpfen; fatta mod igen.

Schöpfen, v. n. m. d. Hfw. haben; taga åt ſig Das Schiff ſchöpft Waßer; ſkeppet tager in watten, det läker. Der Hopfen ſchöpft (Hopfenbau); humlan blomſtrar.

Schöpfbrett, ſ. n. ſkåfwel, twärbräde på qwarnhjul, hwarpå watnet ſtår och driſwer det omkring.

Schöpfbrunn, ſ. m. en gråfwen brunn, windbrunn.

Schöpfe, i g. L. ſ. f. et ſtälle där man hämtar up watten.

Schöpfeimer, ſ. m. öskärl, bruns-hink, ämbare.

Schöpfer, ſ. m. öskäril, watten-öſare, hämtare. Hos Pappersmakare kallas, Schöpfer; den ſom med formen i handen hämtar eller tager up pappers-materian ur byttan.

Schöpfer, ſ. m. Skapare.

Schöpfergewalt, ſ. f. magt at ſkapa.

Schöpferkraft, ſ. f. kraft, förmåga at ſkapa.

Schöpferiſch, adj. u. adv, det ſom grundar ſig uti kraften at ſkapa. Ein ſchöpferiſcher Geiſt; et ſkapande Snille, Eſprit createur.

Schöpferſtuhl, ſ. m. ſå kallas på pappersbruk en framtil öpen kiſta, framför hwilken byttan ſtår.

Schöpfgelte, Schöpfkanne, Schöpfkelle, ſ. f. Schöpfföffel, ſ. m. Schöpfnapf, ſ. m. ämbare, kanna, ſlef, potta at öſa med.

Schöpf-

Schöpfmühle, f. f. en qwarn at uphämta watten med ur diken, kanaler och grafwar.
Schöpfrad, f. n swalthjul, it. et hjul uti urwerk. Ein Kasten am Schöpfrad; et ämbare wid wattenhjul at upöraga wattnet med.
Schöpfschaufel, f. f. wattenskäfwel, skopa.
Schöpfung, f. f. skapelse, fig. alla skapade ting. Vor der Schöpfung; för werldens begynnelse. Ein Meisterstück der Schöpfung; et mästerstycke ibland alla skapade ting. Die ganze Schöpfung schläft: hela Naturen sofwer.
Schöpfwerk, f. n. upfordringswerk at hämta up watten med.
Schöppe, f. m Visittare uti en rätt.
Schöppenstube, f. f. kammare där Domare samlas, tingsstuga.
Schöppenstuhl, f. m. Schöppenbank, f. f. et Collegium af Lagfarne, som swara på de dem förelagda lagfrågor, eller döma i de til dem hemskjutna rätteegångssaker.
Schoppen, f. n. 1. skopa. 2. skjul, lider.
Schöpps, f. m. gumse, gällgumse, S. Hammel. fig. en enfaldig, dumm, fåkunnig menniska.
Schöppsenbraten, f. m. gumsstek, färstek.
Schöppsenfleisch, f. n. färkött.
Schöppskeule, f. f färlår.
Schore, f. pl de starka styltor som hålla et skepp på stapeln.
Schorf, f. m. ohne pl. skorf.
Schorficht, adj u. adv. skorfwig.
Schörl, f m. (Mineral.) skörl, Schirlum, Basaltes Strahlschörl; Basaltes particulis fibrosis, *Cronst.*
Schörlspat, f. m. skörlspat, Basaltes Spatosus. *Cronst.*
Schornstein, f. m. skorsten
Schornsteinfeger, f. m. skorstensfejare, sotare.
Schoß, f. m. 1. skott på et träd, et års telning. S. Schuß, Schößling. 2. skatt, S Steuer.
Schoßbar, adj. u. adv. skattskyldig, skattlagd.
Schoßbuch, f n. S Steuerregister.
Schoßen, v a. gifwa skatt, v. n. m. d. Hfw haben; få grenar och skott, skjuta i ar
Schößer, f. m upbördsman.
Schößerei, f. f ränteri
Schoßfrei, adj u. adv skattfri, frälse.
Schoßgerinne, f. n. ränna, hwarigenom wattnet, rinner ned på hjulet. it. klen bokadt malm, som wattnet igenom en sådan ränna förer med sig bort.
Schoßjahr, f. n. åren då en Person än wäxer.
Schoßkelle, f. f. et rum fram på wagnar at lägga allahanda saker uti.
Schoßkiel, f. m. de unga små ax, som först skjuta fram på säd.
Schößling, f. m. en späd, upskuten telning.
Schoßpflichtig, adj. u. adv. skattskyldig.
Schoßrebe, f. m. winranka, skott-ref.
Schoßreis, f. n. S. Schößling.
Schoßwurz, f. f. S. Stabwurz.
Schote, f. f. (Schiffarth) et slags tåg i hörnen af segel.
Schote, f. f. fruktskida, Siliqua, til åtskilnad ifrån fruckbalja, Legumen, S. Hülse.
Schotendorn, f. m. Robinia.
Schotenerbsen, f. pl ärtskidor, gröna ärter.
Schotenklee, f. m. S unter Klee.
Schotten, Pr. W. f. pl. S. Molken.
Schotte, f. m. Skotte.
Schottland; Skottland.
Schraffieren, v. a. draga linier öfwer och jämte hwarannan, eller i kors, betekna färgorna i wapen med wißa strek.
Schraffirung, f. f. strek uti wapen at betekna färgorna med, fr. hachures.
Schräge, adj u. adv. hwad som ej är rätthörnigt, som går på sned eller twäran och intet rätt fram eller up åt, sned. Schräge legen; lägga, sätta på snedden. Schräge stehen; luta. Ein schräges Kreuz; Andreas-Kors, uti wapen. Schräg getheilt; säges uti wapenkonst om en fält, som är delad genom en sned linia från öfre hörnet på den ena sidan til nedersta hörnet af den andra.
Schräge, f. f. lutning, slutning.
Schrägbalke, f. m. band uti wapen.
Schrage f. f. Schragen, f. m. en ställning med fötterna i kors, som sågbock, S. Sägebok, it. et bord eller en säng med fötterna i kors inunder.
Schrägen, v. a. göra sned.
Schrägemaas, f. n. winkelmått.
Schramme, f. f. skråma.
Schrammen, a. a. rispa, snutta. Sich schrammen; rispa sig, få en skråma. Die Kugel schrammte ihm am Fuß; kulan snuttade honom på benet.
Schrammig, adj. u. adv. skråmig, full med skråmor.
Schrammschuß, f. m. S. Streifschuß.

Schran,

Schrank, ſ. m. Schränke, pl. ſkåp, hylla, bräde, hwarpå man kan ſtälla något.

Schranken, ſ pl. ſkrankor, galler, S. Geländer. Ueber die Schranken ſchreiten; gå utom ſkrankorna. In dem Schranken laufen, 1. Cor. 9. 24. löpa på wädjobanen.

Schränken, v. n. u. a. geſchränkt, p. lägga, böja, ſätta i kors. Eine Säge ſchränken; utböja tänderna på en ſåg om hwarannan på båda ſidor, hwäſſa en ſåg Mit geſchränkten Beinen ſitzen; ſitta med fötterna i kors.

Schränkeln, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben; ſlå ſkrinkelben, korsſank, ſätta foten för någon at han må falla.

Schrankenlos, adj. u. adv. utom ſkrankor, lag, inſkränkning.

Schrankenloſigkeit, ſ. f. laglöshet.

Schrankenwerk, ſ. n. gallerwerk.

Schrankfenſter, ſ. n. gallerfönſter.

Schrapen, i. g. L. v. a. ſkrapa.

Schraube, ſ. f. ſkruf. Seine Worte auf Schrauben ſtellen; ſätta ſina ord på ſkrufwar, tala twetydigt. Die Sache ſteht auf Schrauben; den ſaken är mycket owiß, oſäker.

Schrauben, v. a. ſchrob, imp. geſchroben, p. ſkrufwa. Ein geſchrobener witzelnder Stil; et ſkrufwadt och konſtladt ſkrifſätt Jemanden ſchrauben, i. g. L. bry någon

Schrauben, ſ. n. ſkrufning.

Schraubenbohrer, ſ. m. borr til at göra ſkrufgängerna i ſkrufmodren med.

Schraubeneiſen, ſ. n. en järnplåt at ſkåra ſkrufwar uti.

Schraubenfutter, ſ. n. ſkruffoder.

Schraubengang, ſ. m. ſkrufgång.

Schraubenkloben, ſ. m. ſkrufkläfwa, et litet ſkrufſtäd hos kopparſmedar.

Schraubenkeil, ſ. m. ſkrufkil.

Schraubenlinie, ſ. f. en linia, ſom går omkring en cylinder af lika widd.

Schraubenmutter, ſ. f. ſkrufmoder Die bewegliche Schraubenmutter zum Anſchrauben; ſkruftapp, ſkruftärning. Die unbewegliche; ſkrufhål.

Schraubennagel, ſ. m. ſkruffſpik, ſom inſkrufwas.

Schraubenreif, ſ. m. et järnband, ſom med en ſkruf fäſtes på et kärl.

Schraubenſchlüßel, ſ. m. ſkrufnyckel.

Schraubenſchnecke, ſ f. S. Schnecke.

Schraubenſpille, ſ. f. ſkruftapp, ſkruf-ten ſom går in i ſkrufmodern.

Schraubenwinde, ſ. f. ſkrufwind.

Schraubenzange, ſ. f. hos gördelmakare, ſkrufſtäd.

Schraubenzeug, ſ. n. redſkap at göra ſkrufwar med.

Schraubenzieler, ſ. m. et inſtrument, at ſkrufwa up ſkrufwar med.

Schraubenzwinge, ſ. f. en ſkruftwång, ſom ſnickare bruka, at ſkrufwa de limade bräder ihop med.

Schrauberei, i. g. L. ſ. f. bryderi.

Schraubhorn, ſ. n. et ſlags wridna ſnäckor, Turbo.

Schraubſtock, ſ. m. Schraubſtöcke, pl. ſkrufſtäd.

Schreck, ſ. m. Schrecken, ſ. n. ſkräck, fruktan, förſkräckelſe, ſkrämſel, rädsla. Jemanden einen Schrecken einjagen; ſätta en ſkräck i någon. Alles in Schrecken ſetzen; ſätta alt i allarm, i förſkräckelſe. Er läßt ſich leicht in Schrecken ſetzen; han låter lätt ſkrämma ſig. Ein blinder Schrecken; en fåfeng frucktan. Ein betäubender Schrecken; häpenhet. Dem Tod ohne Schrecken entgegen gehen; gå emot döden med frimodighet. Schrecken des Todes umgaben ihn; han war uti döds-ångeſt.

Schrecken, v. a. geſchreckt, p ſkrämma, S. erſchrecken. Geſchreckt werden; förfäras.

Schreckbild, ſ. n. förſkräcklig bild eller föreſtällning, ſkräpuck.

Schreckhaft, adj. u. adv. rädd, ſnart ſkrämd, it. ſom förorſakar ſkrämſel.

Schreckhaſtigkeit, ſ. f. fruktſamhet.

Schrecklich, adj. u adv. förſkräcklig, förfärlig, faſlig, hiſkelig.

Schreckniß, ſ. f. ſkrämſel, förſkräckelſe.

Schreckpulver, ſ. n pulver ſom tages, når man bliſwet haſtigt förſkräckt.

Schreckſchuß, ſ. m et ſkott, ſom ſker endaſt för at ſkrämma någon, ſkräppſkott.

Schreckſtein, ſ. m. S. Malachit.

Schrecktücher, ſ. pl. jagtlappar.

Schreckwaßer, i. g. L. ſ. n. et ſlags deſtilleradt watten, ſom tages når man bliſwit haſtigt förſkräckt.

Schreckworte, ſ pl. hotande ord, hotelſer.

Schrei, ſ, m. ſkrik, rop.

Schreiben, v. a. ſchrieb, imp. geſchrieben, p. ſkriſwa. Die Feder will nicht ſchreiben; pennan går intet. Noten ſchreiben; ſkriſwa af noter. Schreiben als wenn es gedruckt wäre; pränta. Sich ſchreiben; underſkriſwa, kalla ſig. Wo ſchreibt ſich

die

die Nachricht her; hwarifrån kommer den tidningen? Sich etwas ins Gedächtniß schreiben; skrifwa sig något til minnes. Jemanden etwas gut schreiben, zu gute schreiben; räkna någon något til goda.

Schreiben, s. n. skrifwande, skrifning.

Schreiben, s. n. bref, skrifwelse.

Schreibart, s. f. skrifart, skrifsätt, styl. Herodots Schreibart zeichnet sich durch Fluß der Rede und Anmuth, des Thucydides aber durch Nachdruck, Stärke und Genauigkeit aus; Herodots skrifart utmärker sig genom en flytande behaglighet, men Thucydides genom eftertryck, styrka och noghet. Eine hochtrabende Schreibart; en högtrafwande styl.

Schreibbuch, s. n. skrifbok.

Schreibeflechte, s. f. et slags moßa, Lichen Scriptus.

Schreibegroschen, s. m. S. Schreibgebühr.

Schreibekitzel, s. m. S. Schreibsucht.

Schreibekunst, s. f. skrifkonst, konst at skrifwa wackert, Kalligraphie.

Schreiber, s. m. Skrifware, Secreterare.

Schreiberdienst, s. m. skrifware sysla.

Schreiberlohn, s. n. skrifware lön.

Schreiberei, s. f. Schreibereien, pl. skrifning. Schreibereien, im verächtlichen Scherz; bläckhornskram.

Schreibereiverwandte, s. pl. skrifware.

Schreibtag, s. m. postdag, dag då man har at göra med skrifwande. Im Forstwesen; en wiß dag, då anwisningar på wed skrifwas och utgifwas.

Schreibfeder, s. f. skrifpenna.

Schreibfehler, s. m. skrif-fel.

Schreibgebühr, s. f. Schreibgeld, Schreiblohn, s. n. skrifpenningar.

Schreibgriffel, s. m. blyartspenna.

Schreibkasten, s. m. Schreiblade, s. f. skrifläda.

Schreibmeister, s. m. skrifmästare, som underrättar i skrifwande.

Schreibpapier, s. n. skrifpapper.

Schreibpult, s. m. pulpet.

Schreibschrank, s. m. skrifskrank.

Schreibschule, s. f. skrifskola.

Schreibstube, s. f. skrifkammare.

Schreibselig, i. g. L. adj. u. adv. som har stor hog at mycket skrifwa.

Schreibseligkeit, s. f. hog at skrifwa mycket böcker.

Schreibsucht, s f. lystnad at skrifwa.

Schreibtafel, s. f. skrifstafla, plånbok.

Schreibtisch, s. m. skrifbord.

Schrei, s. m skri, skrik, rop. Einen Schrei thun; skrika til.

Schreien, v. a. u. n. schrie, imp. geschrieen, p. skria, skrika, ropa, sig. begära heftigt, jämra sig. Feuer schreien; ropa om wådeld. Zu Gott schreien; anropa Gud om hjelp. Ueber die schweren Zeiten schreien; jämra sig öfwer de swåra tider. Eine schreiende Ungerechtigkeit; uppenbar orätt som fordrar näpst.

Schreien, s. n. skrik, skrikande, rop.

Schreier, s. m. skrikare.

Schreierisch, adj. u. adv. skrikande, skrikaktig. Ein schreierisches Kind, Schreihals; et barn, som ständigt gråter och skriker.

Schrein, Pr. W. s. m. skrin, skrank, låda. Des Herzens Schrein, v. N. det innerste af hjertat.

Schreiner, s. m. snickare, S. Tischler.

Schreinerhandwerk, s. n. snickare-handwerk.

Alla sammansatta ord med Schreiner se under: Tischler

Schreiten, v. n. schritt, imp. geschritten, p. skrida, gå, komma. Weit schreiten; göra, taga stora steg. Uebers Ziel schreiten; gå af skredet, gå för wida. Er soll mir nicht mehr über die Schwelle schreiten; han skall ej mera sätta foten i mitt hus. Zum Urtheil schreiten; skrida til doms, fälla dom. Zu Werk schreiten; komma til saken, angripa en sak. Zur zweiten Ehe schreiten; gå i andra giftet.

Schrift, s. f. Schriften, pl. skrift, styl, hand som man skrifwer, bok, en Auctors werk eller arbeten, blad, papper, handlingar. Die heilige Schrift; den heliga Skrift. Eine unleserlige Schrift; en oläslig styl eller hand. Verborgene Schrift; skrift som är skrifwen med förborgade tekn. Die Schrift der Buchdrucker; boktryckare stylar. Eine Schrift als wenn sie gedruckt wäre; prånt. Er hat viele Schriften herausgegeben; han har lätit trycka många böcker. Die Schriften der Alten; de gamla Auctorers Werk. Alle Schriften Neutons; alla Neutons arbeten. Wochenschrift; wekoblad. Ich habe es unter seinen Schriften gefunden; jag har funnit det ibland hans papper. Er hat es aus alten Schriften bewiesen; han har bewisat det utaf gamla handlingar.

Schriftdinte, s. f. skrifbläck.

Schriftforscher, ſ. m. en ſom ranſakar Skriften.
Schriftgelehrte, b W. ſ. m. Skriftlärde.
Schriftgewölbe, ſ. n. S. Archiv.
Schriftgießer, ſ. m. ſtyl-gjutare.
Schriftgießerei, ſ. f. ſtyl-gjuteri.
Schrifthalter, ſ. m. tenakel, bokhållare, eller et långt kluſwet trä, ſom ſättaren uti boktryckerier klämmer exemplaret med.
Schriftkaſten, ſ. m. en kiſta med gamla papper och handlingar, it. boktryckare-låda med flera rum, hwaruti bokſtäfwer ligga.
Schriftkäſtlein, ſ. n. de ſmå afdelningar i boktryckare-lådor för hwar och en bokſtaf.
Schriftreich, adj. ſåges om boktryckerier, ſom äro förſedde med en myckenhet af alla ſlags boktryckare-ſtylar, rik på ſtylar.
Schriftlich, adj. u. adv. ſkriftlig. Schriftlich einkommen; ingifwa en ſkrift. Schriftliche Urkunden; handlingar.
Schriftmäßig, adj. u. adv. enligt med Skriften.
Schriftmäßigkeit, ſ. f. enlighet med Skriften.
Schriftſaß, ſ. m. en Vaſall, ſom ſtår omedelbart under Regeringen och des Kantsli, til åtſkilnad ifrån: Amtsſaß, ſom ſtår förſt under en Amtman, S. Kanzleiſaß.
Schriftſäßig, adj. ſom ſtår omedelbart under Regeringen och des Kantsli, S. Kanzleiſäßig.
Schriftſäßigkeit, ſ. f. egenſkap at lyda omedelbart under Regeringen och des Kantsli.
Schriftſetzer, ſ. m. ſättare i et tryckeri.
Schriftſprache, ſ. f. ſpråk ſom brukas i ſkrift, til åtſkilnad ifrån det ſom brukas i allmänna lefwernet och umgånge.
Schriftſpötter, ſ. m. en ſom begabbar Guds ord.
Schriftſteller, ſ. m. Schriftſtellerin, ſ. f. Författare, Scribent, Auctor, den ſom upſätter en ſkrift, Concipiſt.
Schriftſtellerei, ſ. f. hog, begärelſe at bliſwa, egenſkap at wara auctor.
Schrifttext, ſ. m. text utur ſkriften.
Schrifttheologie, ſ. f. Theologien ſom hämtas endaſt utur Skriften, til åtſkilnad ifrån den ſyſtematiſka.
Schriftverächter, ſ. m. den ſom föraktar Guds ord.
Schriftverfaßer, ſ. m. den ſom upſätter en ſkrift.
Schritt, ſ. m. ſteg, gång, fotſpår, fjät. it. et mått om twå fot. Große Schritte thun; göra ſtora ſteg. Das Pferd geht einen guten Schritt; häſten har en god gång. Schritt vor Schritt; fot för fot, långſamt. Einem auf jedem Schritt folgen; följa någon i hamn och hål. Ich werde keinen Schritt in der Sache mehr thun; jag will ej widare göra det ringeſta därwid, ej widare göra mig den ringeſta mödan därom.
Schrittmeßer, ſ. m. S. Wägemeßer.
Schrittſchuh, ſ. m. ſkridſko. Schrittſchuh laufen; löpa, åka på ſkridſkor.
Schrittweiſe, adv. ſteg för ſteg.
Schrobel, ſ. f. en art ſina kardor hos klädesmakare.
Schrobeln, v. a. ſkrubbla. Der dieſe Arbeit des Schrobeln verrichtet, heißt; ſkrubblare.
Schroff, ſchroffig, adj. u. adv. ojämn, ſkråflig, brant. Ein ſchroffer Felſen; en berghäll, en brant klippa.
Schroffe, ſ. f. ſkråfligheet, branthet.
Schrolle, i. g. L. ſ. f. auſtöt af elakt och uſlerligt lynne, S. Mücke.
Schröpfeiſen, ſ. n. koppjärn.
Schröpfen, v. a. geſchröpft, p. koppa, uſſuga blod med blodkoppor. Das Getraide ſchröpfen; afſkära eller låta afbeta den ſpåda rågen, när han för ſtarkt wäxer. Der Wirth ſchröpft ſeine Gäſte, i g. L. wärden tager för mycket i betalning.
Schröpfen, ſ. n. koppning.
Schröpfkopf, ſ. m. Schröpfhorn, ſ. n. blodkopp af bleck, horn eller glas.
Schröpfſchnäpper, ſ. m. ſnäppare til at koppa med.
Schrot, ſ. n. ohne pl. zum Schießen; ſrot, til at ſkjuta med, S. Hagel. Schrot: für grob gemahlen Getraide; gröpe. Schrot einer Münze; et mynts tilbörliga wigt, myntſrot. it. det afklippta af myntet. Ein Mann von altem Schrot und Korn; fig. en Man af god gryte, af en ſtark hälſa, af den gamla ärligheten.
Schrotaxt, ſ. f. Schrotbeil, ſ. n. en yxa, ſom timmermän bruka, at hugga ſönder et träd med på twåran. it. en bergmans yxa
Schrotbaum, ſ. m. ſtora bommar at häfwa tyngder med på och ifrån wagnar.
Schrotbeutel, ſ. m. hagelpung.
Schrotbock, ſ. m. en bäck eller ſtällning, at häfwa tyngder med ifrån wagnar.
Schrotbohrer, ſ. m. en ſtor borr, ſom pumpmakare bruka.
Schrotbüchſe, ſ. f. hagelbößa.

Schrote, ſ. f. Schröter, Schrothammer, Schrotmeißel, ſ. m. Schroteiſen, ſ. n. werktyg at kringſkära eller klippa något med.

Schroten, v. a. geſchrotet, p. 1. kringſkära, klippa, kanta, hugga ſönder på twåran. Münze ſchroten; klippa mynt, ſå at det får ſin rätta ſkrot. Einen Baum in zwei Stücke ſchroten; hugga et träd ſönder på twåran. Bretter ſchroten; jämnſåga bräder, kanthugga dem. Horn ſchroten; ſåga horn, ſom kammakare. Den Drath ſchroten; klippa ſönder hela knippar ſtålträd, ſom nålmakare göra. 2. Schroten (Bergbau) arbeta ſig igenom jord och bergart. 3. måla groft, gnugga ſönder. Getraide ſchroten; gröpa ſäd. 4. nedlåta i källaren, ſom tunnor, winfat, o. d. m.

Schröter, ſ. m. den ſom kantar mynt och bräder, ſom wältrar ned win- och dricksfat i en källare. it. eine Art gehörnter Käfer; ekoxe, hornoxe, Scarabaeus Cervus, S. Hirſchkäfer.

Schrotfleiſch, ſ. n. rimskött, ſom är ſkuret i bitar och ihoppräſſadt.

Schrotform, ſ. f. Schrotmodell, ſ. n. hagelform.

Schrothobel, ſ. m. ſkrubbhöfwel, S. Hobel.

Schrotkleie, ſ. f. den gröfre ſorten kli eller ſådor.

Schrotkorn, ſ. n. gröpe.

Schrotleiter, ſ. f. källare-ſtege för tunnor och fat.

Schrotling, i. g. L. ſ. m. et afſkuret, afklippt, afſågadt ſtycke.

Schrotmehl, ſ. n. den gröfſta ſorten af mjöl.

Schrotmeßer, ſ. n. en knif at klippa något med, krokknif, hackknif.

Schrotmeißel, ſ. m. S. Schrote.

Schrotmeßing, ſ. n. ſönderhackad meßing.

Schrotmühle, ſ. f. qwarn at göra gröpe på.

Schrotſack, ſ. m. (Geſchützkunſt) ſmå ſäckar med ſönderhackadt bly, järn och kulor, ſom ſkjutas utur ſkeppskanoner.

Schrotſäge, ſ. f. Baumſäge; en ſtor ſåg ſom timmermän bruka.

Schrotſcheere, ſ. f. en ſtor ſax, at klippa plåtarna med, hwarutaf penningar ſlås, myntſax, o. d. m.

Schrotſeil, ſ. n. tunntåg, hwarmed fat nedſläppas i källaren.

Schrotſtück, ſ. n. et afhugget, afklippt, afſkuret ſtycke.

Schrotwage, ſ. f. wattenpaß, S. Bleiwage.

Schrotzeug, ſ. n. werktyg, ſom brukas uti mynthuſen at klippa mynt med.

Schrubben, i. g. L. v. a. ſkrubba, hos ſnickare ſkrubb-höfla.

Schrumpfel, i. g. L. ſ. m. rynka, ſkrynkla.

Schrumpfen, v. n. geſchrumpft, p. ſkrynklas, krympa in, draga ſig ihop.

Schrumpfig, adj. u. adv. ſchrumpflig, i. g. L. ſkrynkig, ihopſkrumpen.

Schrunde, Pr. W. ſ. f. ſpricka, S. Ritze, Spalte.

Schub, i. g. L. ſ. m. puff, ſtöt. Kegelſchub; kägelbane. Ein Schub Brodt; hos bagare ſå mycket bröd, ſom på en gång ſkjutes i ugnen. Wenn ein Pferd drittehalb Jahr alt iſt, ſo thut es den erſten Schub; en häſt om half tredje års ålder ſläpper för förſta gången tänderna.

Schubblech, ſ. n. en dör af bleck, ſom ſkjutes fram för ugnen af bagare.

Schubfenſter, ſ. n. et fönſter, ſom kan ſkjutas fram och tilbaka, up och ned.

Schubkarren, ſ. m. ſkottkärra, S. Schiebkarren.

Schubkaſten, ſ. m. Schublade, ſ. f. dragkiſta, dragläda. S. Schieblade.

Schübling, i. g. L. ſ. m. det ſom ſkjutes in eller på et annat.

Schubloch, ſ. n. et häl, hwarigenom något ſkjutes.

Schubriegel, ſ. m. rigel, S. Riegel.

Schubben, n. W. v. a. ſkubba, S. kratzen.

Schubſack, n. W. ſ. m. ficka, kjortelſäk.

Schüchtern, adj. u. adv. rädd, ſkygg, frugtſam, blyg. Schüchtern vor Menſchen; folkſkygg.

Schüchtern, i. g. L. v. a. Schüchtern machen; ſkrämma.

Schüchternheit, ſ. f. ſkygghet, frugtſamhet, blödighet, rädsla, blyghet.

Schuckeln, i. g. L. v. a. gunga haſtigt och fort, kaſta hit och dit, runka. S. Schaukeln.

Schufft, n. W. ſ. m. en ſloker, ſlarfwer, ſkurk.

Schufut, ſ. m. Schuhu; uf, Strix Bubo.

Schuh, ſ. m. Schuhe, pl. ſko, det ſom betäcker, bekläder ånden af något, ſom beſlag på ſtänger, ſpiut, pålar, o. ſ. w. Eckſchuh; hörnbeſlag på kiſtor och lådor. Holzſchuhe; träſkor. Danzſchuhe, Fechtſchuhe; danſkor, fäktſkor. Sich die Schuhe anziehen; ſko på ſig. Fahnen-

schuh; sko hwaruti fane-stången sättes. Schuh in der Pumpe; pumpläder. Schuh in der Windmühle; en liten ränna, hwarigenom säden faller på stenen Jeder weiß am besten, wo ihn der Schuh druckt, Spr. hwar wet bäst hwaresst sko en klämmer. Einem die Schuhe austreten, i. g. L. förekomma någon, bringa honom om sin förtel, sitt embete, sin näring. Das habe ich schon längst an den Schuhen zerrißen, i. g. L. det är länge sedan, at jag wetat det. Es gehört mehr dazu, als ein paar Schuh zum Tanz, Spr. saken är intet så lätt, som man sig den föreställer, den är intet så lätt gjord.

Schuh, s. m. ohne pl. Werkschuh; fot, half alns-mått. Sechs Schuh machen einen Klafter; ser fot göra en famn. Ein Maaß von zwei Schuh im Gang eines Menschen; et steg.

Schuhahle, s. f. Schusterahle; sko-syl.

Schuhband, s. n. skoband.

Schuhbank, s. f. S. Schuhladen.

Schuhbürste, s. f. skoborste.

Schuhdräth, s. m. skoträd, bekträd, S. Pechdrath.

Schuhen, v. a. S. beschuhen. Geschuhet, p. som har sko på, skodd.

Schuhflicken, s. m. skolapp.

Schuhflicker, s. m. Altflicker; skoflickare.

Schuhflickerarbeit, s. f. skoflickare-arbete.

Schuhknecht, s. m. skomakare-gesäll.

Schuhlappen, s. m. sko-trasa

Schuhladen, s. m. sko-port eller bod.

Schuhlasche, s. f. sko-plös.

Schuhleder, s. n. skoläder.

Schuhleisten, s. m. skoläst.

Schuhmacher, s. m. skomakare, S. Schuster.

Schuhmacherarbeit, s. f. skomakare-arbete

Schuhmachergesell, s. m. S. Schuhknecht.

Schuhnagel, s. m. skospik som bönderne bruka.

Schuhpech, s. n. beck som skomakare bruka.

Schuhpinne, s. f. Schuhpflöcke, pl. skopligg, skopinne.

Schuhputzer, n. W. s. m. skoputsare.

Schuhriegeln, n. W. v. a. S. Schuriegeln

Schuhriem, s. m. Schuhnestel; sko-rem.

Schuhschmeer, s. n. skosmörja.

Schuhschnalle, s. f. skospänne.

Schuhschwärze, s. f. skoswärta.

Schuhsole, s. f. sko-sola.

Schuhwachs, s. n. sko-wax.

Schuld, s. f. 1. skuld, orsak. 2. gäld. Die Schuld auf andre schieben; skjuta skulden på andra. Die Schuld lag nicht an ihm; han war ej orsak, ej wållande därtil. Ich bin nicht schuld daran; jag rår intet därföre. Jemand etwas Schuld geben, die Schuld beimessen; beskylla någon för en sak. Vergieb uns unsre Schuld; förlåt oß wåra skulder. Sich etwas zu Schulden kommen lassen; göra sig skyldig af något. In Schulden stecken; sitta i gäld och skuld. Ausstehende Schulden; skuldfordringar. Einem seine Schuld erlaßen; eftergifwa någon det, som han är skyldig at betala. Ich bin noch in ihrer Schuld; jag är eder än mycket förplichtad. Die Schuld der Natur bezahlen; dö på sotsängen.

Schuldbar, adj. u. adv. brotslig.

Schuldbarkeit, s. f. brotslighet.

Schuldbrief, s. m. skuldebref, handskrift, förskrifning.

Schuldbuch, s. n. skuldbok. Er steht bei ihm sehr im Schuldbuch; han är honom mycket skyldig.

Schuldbürge, s. m. löstesman för någons skuld.

Schuldenfrei, adj. schuldenlos; fri ifrån gäld och skuld.

Schuldenlast, s. f. stor gäld och skuld, skuldbörda.

Schuldforderung, s. f. skuldfordring.

Schuldgenoß, s. m. deltagare uti en skuld, et brott.

Schuldheiß, s. m. Domare, Fogde.

Schuldherr, Gläubiger, Creditor, s. m. Borgenär.

Schuldig, adj. u. adv. skyldig, gäldbunden, saker, brotslig, som är förplichtad til något, som är orsak til något. Er ist allen Menschen schuldig; han är mycket gäldbunden, han står hos alla i gäld och skuld. An jemandes Tode schuldig seyn; wara orsak til någons död. Sich schuldig wissen; weta sig saker. Ich bin ihm mein Glück schuldig; jag har at tacka honom för min lycka. Sich für schuldig achten; ackta det för sin skyldighet. Jemand die Antwort schuldig bleiben; ej swara på någons fråga eller bref.

Schuldiger, b. W. s. m. S. Schuldner.

Schuldigkeit, s. f. skyldighet, plickt.

Schuldlos, Schuldfrei, adj. u. adv. utan skuld, saklös, oskyldig.

Schuldmann, s. m. Schuldleute, pl. brukas om skuldenärer af ringare stånd.

Schuld-

Schuldner, ſ. m. Schuldnerin, ſ. f. ſkuldenär, gäldenär, ſom är en något ſkyldig, fig. ſom har ſtora förplicktelſer emot någon.
Schuldopfer, b W. ſ. n. ſkuldoffer.
Schuldpoſt, ſ. f. en ſumma penningar, ſom man är ſkyldig, ſkuldſumma.
Schuldregiſter, ſ. n. ſkuldbok, fig. förtekning på alla nagons fel.
Schuldſache, ſ. f. rättegångsſak om ſkuldfordran.
Schuldthurm, ſ. m. ſkuld-torn, gilleſtuga.
Schuldverſchreibung, ſ. f. förſkrifning. S. Schuldbrief.
Schule, ſ. f. ſkola. Trivialſchule; nedre ſkola. Hohe Schule; Academie. Die Schule Chriſti; Chriſti ſedolära. Die Schule Platons; Platos lära och des anhängare. Die Schule Raphaels; alle Raphaels lärjungar och efterföljare. Die Niederländiſche Schule; hela följden af de nederländiſka Målare. Schule halten; hålla ſkolſtunder, underrätta ungdomen. Die Schule iſt aus; ſkoltimmen är ute. Er kann noch bei ſeinem jüngern Bruder in die Schule gehen; han kan än mycket lära af ſin yngre broder. Die Schule vorbeigehen, ſchulen gehen, i. g. L. gå bak om ſkolan, ſkolka. Das ſchmeckt nach der Schule; det har ſmak af ſkolgrål. Nicht viel aus der Schule mitbringen; ej haſwa mycket lärt i ſkolan. Aus der Schule ſchwatzen; ſqwallra ur ſkolan, ej hålla mun på ſig. Jemand in die Schule führen, fig. pröfwa nagons färdighet, tålamod. Das iſt recht eine Schule der Geduld; där har man rätt tilfälle at lära tålamod. Ein Pferd alle Schulen machen laſſen, es durch alle Schulen führen; låta en häſt göra alt, hwad ſom dem läres på ridſkolan.
Schulamt, ſ. n. ſkolſyſla.
Schulbank, ſ. f. ſkolbänk.
Schulbuch, ſ. n. ſkolbok.
Schuldiener, ſ. m. ſkollärare.
Schuldienſt, ſ. m. ſkolſyſla.
Schüler, ſ. m. Schülerin, ſ. f. lärjunge, ſkälgäſſe.
Schülerisch, adj. u adv. ſkolaktig, ſom en ſkolgäſſe plägar göra, full med fel utaf briſt på kännedom.
Schulfeier, ſ. f. ſkolläf.
Schulfrage, ſ. f. ſkolfråga, ſcholaſtiſk fråga.
Schulfrau, i. g. L. ſ. f. läremoder.
Schulfreund, ſ. m. 1. en ſom ſöker at befordra de nedra ſkolor, 2. en wän ibland ſkolkamrater.
Schulfreundſchaft, ſ. f. wänſkap ibland ſkolkamrater.
Schulfrazen, n. W. ſ. pl. ſkolgrål.
Schulfuchs, ſ. m. ſkolfuchs, ſkolgrålare, läswurm, Pedant.
Schulfüchſerei, ſ. f. ſkolgrål, pedanteri.
Schulfüchſiſch, adj. u. adv. grålaktig.
Schulgang, ſ. m. ſkolgång.
Schulgeld, ſ. n. ſkolpenningar, lärpenning.
Schulgelehrt, adj. u. adv. boksynt.
Schulgelehrter, ſ. m. en boksynt Man, ſom alt hwad han wet har lärt ur böckerna.
Schulgelehrſamkeit, ſ. f. boksynthet.
Schulgerecht, adv. 1. efter reglorna. 2. von Pferden; beriden.
Schulgeſell, ſ. m. ſkolkamrat.
Schulgezänk, ſ. n. ſkolgrål.
Schulhaus, ſ. n. ſkolhus.
Schulhalter, ſ. m. den ſom underrättar barnen i läſande och ſkrifwande uti ſitt eget hus.
Schulherr, ſ. m. 1. en Magiſtrats-perſon, ſom har upſigten öfwer ſkolan, 2. en ſom föreſtår en latinſk ſkola, Rector.
Schuljahr, ſ. n. läro-år.
Schuljugend, ſ. f. ſkolungdom.
Schulknabe, ſ. m. ſkolgåſſe.
Schulkrank, adj. u. adv. ſkolſjuk.
Schulkrankheit, ſ. f. ſjukdom ſom barnen föregifwa, för at undſlippa gå i ſkolan.
Schullehre, ſ. f. ſkol-lära.
Schullehrer, ſ. m. ſkol-lärare.
Schulmann, ſ. m. en i ſkolwetenſkaper förfaren, en til ſkolſyslor duglig Man.
Schulmäßig, adj. u. adv. ſkol-lik, på ſkolewis, efter reglorna. Eine ſchulmäßige Ausarbeitung; en afhandlig, ſom är författad noga efter reglorna, men utan ſmak. Das Pferd geht einen ſchulmäßigen Gang; häſten går ſom han lärt på ridbanen.
Schulmeiſter, ſ. m. Schulmeiſterin, ſ. f. ſkolmäſtare, ſkolmäſtarinna.
Schulordnung, ſ. f. ſkolordning.
Schulpferd, ſ. n. en häſt på ridſkolan, en beriden häſt.
Schulprobe, ſ. f. läreprof, läreſpån.
Schulrede, ſ. f. et tal ſom hålles i ſkolor.
Schulregel, ſ. f. ſkolregel.
Schulſattel, ſ. m. ridſadel för dem, ſom lära rida på ridſkolan.
Schulſtat, ſ. m. ſkolſtat, it. ſkolors tilſtånd uti et land.

Schulſprache, ſ. f. ſkolſpråk, konſtord.
Schulſtaub, ſ. m. ſkoldamb, ſkolarbete. Im Schulſtaube veralten; bliſwa ſittande wid ſkolträldomen, tils man blir gammal och grå.
Schulſtrafe, ſ. f, ſtraff uti ſkolor.
Schulſtreit, ſ. m. ſkoltråta, ſkolgrål.
Schulſtube, ſ. f. ſkolkammare.
Schultheologie, ſ. f. den ſkolaſtiſka, it. ſyſtematiſka Gudaläran.
Schulübung, ſ. f. ſkol-öfning.
Schulverwalter, ſ. m. ſkollärare.
Schulweſen, ſ. n. alt hwad ſom hörer til ſkolorna. Die Aufſicht über das Schulweſen haben; haſwa upſigten öfwer läroverket, ſkolorna.
Schulwiſſenſchaft, ſ. f. ſkolwetenſkap.
Schulwitz, ſ. m. bokwett, til åtſkilnad ifrån godt naturligt wett. S. Mutterwitz.
Schulwort, ſ. n. konſtord.
Schulzank, ſ. m. ſkoltråta, orda-krig.
Schulzeit, ſ. f. tid när man går i ſkolan.
Schulzucht, ſ. f. ſkol-aga, diſciplin.
Schulter, ſ. f. Schultern, pl. ſkuldra, axel. Die Schulter am Vieh; framboge. Die Schultern ziehen; axla ſig. Er ſieht ihn über die Schultern an; han ſer på honom med förakt. Den Mantel auf beide Schultern tragen; draga kappan på båda axlarna.
Schulterbein, ſ. n. ſkulderblad, axelben.
Schulterblatt, ſ. n. ſkulderblad, Scapula.
Schulterhöhe, ſ. f. den öfre ſpetſen af ſkulderbladet, Acromion.
Schultern, v. a. geſchultert, p. ſkuldra, lägga gewäret på axeln. Scharf ſchultern; bära gewäret rätt. Auf dem Marſch wird nicht recht geſchultert, ſondern das Gewehr im Arm genommen; gewäret ſlås af på marſchen.
Schulterwinkel, ſ. m. ſkulderwinkel, ſom ſynlinien gör med flanken i fäſtningswerk.
Schulze, ſ. m. den förnämſte ibland bönderna, den äldſte i byen eller ſom därtill är antagen, böndernas förman i byen.
Schulzenamt, ſ. n. en ſådan böndernas förmans ſyſla.
Schummeln, n. W. v. n. m. d. Hfw. haben; löpa omkring owulig i gång och kläder.
Schummel, n. W. ſ. f. et qwinfolk, ſom löper owulig omkring.
Schummelkoch, ſ. m. ſölkock.
Schummer, i. g. L. ſ. m. ſkymning.
Schummern, v. n. m. d. Hfw. haben; ſkymra, ſkymla, ſkymta. S. Schimmern.
Schumpferſegel, ſ. n. förſta ſeglet på ſtormaſten.
Schund, n. W. ſ. m. all orenlighet ſom går ifrån kroppen.
Schundgrube, n. W. ſ. f. S. Schindgrube.
Schupf, i. g. L. ſ. m. Schupp; ſtuff, ſtöt.
Schupfen, v. a. ſchuppen; ſtuffa, ſtöta.
Schüppe, i. g. L. ſ. f. ſpåfwel, ſpada.
Schuppe, ſ. f. fjäll, fiſkfjäll.
Schüppen, i. g. L. in der Karte; ſpader i kortlek.
Schuppen, i. g. L. ſ. m. ſkjul, lider, S. Schoppen.
Schuppen, v. a. geſchuppt, p. i. fjälla, taga fjällen af. Geſchuppt; med fjäll beſatt, gjord ſåſom fjäll uti wapenkonſten. Sich ſchuppen; fjälla ſig, falla eller gå ſönder i tunna ſkifwor. 2. i. g. L. ſtuffa, ſtöta. it. ſkubba.
Schuppenfiſch, ſ. m. fjällfiſk.
Schuppenkraut, ſ. n. Schuppenwurz, ſ. f. Zahnkraut, ſ. n. fjällört, Lathraea Squamaria.
Schuppenthier, ſ. n. myrkotte, R. Manis.
Schuppenweiſe, adv. i fjäll.
Schuppicht, adj. u. adv. ſchuppenförmig; lik fjäll, gjord ſom fjäll.
Schuppig, adj. u. adv. fjällig, ſom har fjäll.
Schur, ſ. f. ohne pl. klipning. S. Schafſchur. Dem Tuch die erſte Schur geben; öfwerſkära klädet för förſta gången.
Schüren, v. a. geſchürt, p. laga om, raka ihop elden, at weden bättre brinner, blåſa på elden.
Schüreiſen, ſ. n. Schürhake, ſ. m. ungskara, brandkara.
Schürholz, ſ. n. bränsle i glashyttor, o. ſ. w. i motſats af kol.
Schürloch, ſ. n. hål i ugnen, hwarigenom elden göres up eller omlagas.
Schürfen, v. a. geſchürft, p. (Bergbau) göra bar, ſkrubba af det ytterſta af jordſkorpan, för at uptäcka malmgånger, ſkärpa.
Schurf, ſ. m. Schürfe, ſ. pl. (Bergbau) ſkärpning.
Schürfer, ſ. m. malmletare, ſkärpare.
Schürfgeld, ſ. n. penningar, ſom den får, hwilken genom ſkärpning uptäcker en ny malmgång.

Schürfhobel, ſ. m. S. Scharfhobel, unter Hobel.
Schurfzettel, ſ. m. mutſedel af Bergmäſtaſtaren, at upleta malmgrufwor genom ſkärpning.
Schuriegeln, n W. v. a. göra någon myc ket onödigt arbete och beſwär, ſätta honom hårdt til.
Schurke, n. W. ſ. m. ſkurk, ſlarfwer, bedragare.
Schurkiſch, adj. på bedrägligt wis.
Schurwolle, ſ. f. klippd ull, til åtſkilnad iſrån: Raufwolle.
Schurz, ſ. m. förkläde, ſom arbetskarlar bruka, midja. Schurz am Herde; kappa på ſpiſen. Das Waſſer ging ihm bis an den Schurz; watnet gick honom til midjan.
Schürze, ſ. f. förkläde.
Schürzen, v. a. geſchürzt, p. 1. knyta. S. Knüpfen. 2. upſörta, wicka up. S. Aufſchürzen.
Schurzfell, ſ. n. et ſkinn-förkläde eller förſkinn.
Schuß, ſ. m. Schüſſe, pl. 1. ſkott, laddning. 2. wärt; framſkjutning. Einen Schuß auf jemand thun; ſkjuta på någon. Einen Schuß weit; ſå långt en kula går. Ein Schuß Pulver; en laddning krut. Einem in den Schuß kommen; komma ſå at man kan ſkjuta därpå, fig komma emot, möta i rättan tid Er kann einen Schuß aushalten, fig. han kan tåla, uthärda något. Weit davon iſt gut vor dem Schuß, Spr. långt från faran gör gamla krigsmän. Das iſt ein Schuß von einem Jahr; det är en telning, ſom har ſkutit fram innom et år, et års ſkott. Nun iſt das Mädchen recht im Schuſſe; flickan är nu uti ſin bäſta wärt. Der Schuß des Waſſers; wattnets ſnälla flytande. Der Vogel iſt im Schuß; når han ſom haſtigaſt flyger igenom luften. In den Schuß kommen; få en wiß färdighet uti något, komma i lyckan i ſpel. Einen Schuß haben, i. g. L. ej haſwa alla ſkruſwarna i behåll.
Schußbaum, ſ. m. (Bergbau) bräder och träd, ſom lägges öfwer ſchackten, ſå at ej något ſkjuter ned i grufwan på arbetarna. En ſådan ſtällning kallas; Schußbühne.
Schußbrett, ſ. n. S. ſkottbräde i en ſlus, ſätt.
Schußgatter, ſ. n. grind, galler ſom ofwan efter ſläppes ned, it. damlucka, ſlußport.
Schußgeld, ſ. n. ſkjutpenningar.
Schußfrei, adj. u. adv. ſkottfri.
Schußkäulchen, ſ. n. Schüſſer, ſ. m. knäck. S. Schnellkügelchen.
Schußmäßig, adj. u. adv. ſå at ſkottet kan träffa.
Schußpferd, ſ. n. en häſt ſom tål ſkott.
Schußſcharte, ſ. f. S. Schießſcharte.
Schußweiſe, adv. ſkott-tals.
Schußwunde, ſ. f. ſår efter et ſkott.
Schüßel, ſ. f. fat. Die Schüßeln einer Wage; wågſkålar. Eine Schüßel Fiſche; en rätt fiſk.
Schüßelbrett, ſ. n. köksbräde at ſätta fat uti, fathylla.
Schüßelhecht, ſ. m. en medel-gädda.
Schüßelknecht, ſ. m. talrikſtege. S. unter Knecht.
Schüßellecker, n. W. ſ. m. talriksſlekare.
Schüßelmuſchel, ſ. f. S. unter Muſchel.
Schüßelpaſtete, ſ. f. et paſtej eller en dylik rätt, ſom bakas på fat.
Schüßelpfenning, ſ. m. bleckmynt, S. Hohlmünze.
Schüßelrand, ſ. m. fatbrädd.
Schüßelſchrank, ſ. m. fathylla eller ſkåp.
Schüßeltuch, ſ. n. diſktraſa.
Schüßelwäſcherin, ſ. f. diſkwätterſka.
Schuſter, ſ. m. ſkomakare. Schuſter werden, im Spiel; förlora dubbelt parti. Auf Schuſters Rappen reiten, n. R. gå til fots.
Schuſterahle, ſ. f. ſkomakare-ſyl.
Schuſterarbeit, ſ. f. ſkomakare-arbete.
Schuſterdrath, ſ. m. S. Schuhdrath.
Schuſtergaſſe, ſ. f. ſkomakare-gata.
Schuſtergeſell, ſ. m. S. Schuhknecht.
Schuſterhandwerk, ſ. n. ſkomakare-handtwerk.
Schuſterjunge, ſ. m. ſkomakare lärgåſſe.
Schuſterkneiffe, ſ. f. krok-knif ſom ſkomakare bruka.
Schuſterladen, ſ. m. ſko-port.
Schuſterlicht, ſ. n. et ljus med twå wekar uti, ſom ſkomakare bruka.
Schuſtermaas, ſ. n. ſkomakare mått, hwarmed de märka ſkor.
Schuſtermäßig, adj. u. adv. ſom en ſkomakare.
Schuſtern, i. g. L göra ſkomakare-arbete, ſkomra. Im Brettſpiel; winna dubbelt ſpel. Er ſchuſtert viel dabei ein, i. g. L.

han sätter til mycket därwid, S. Einschustern.

Schusterpfriemе, s. f. sko-pryl, pliggsyl.

Schusterwerkstatt, s. f. skomakare werkstad.

Schusterzeug, s. n. skomakare redskap.

Schusterzwecke, s. pl. sköpliggar.

Schüte, Schuite, s. f. skuta, en art fartyg.

Schutt, s. m. ohne pl. sand, mull, grus och sten efter en förfallen byggning. Den Schutt wegräumen; föra bort stengruset.

Schutthaufen, s. m. en hög af stengrus.

Schuttkarren, s. m. en wippkärra, som stjelpes baköfwer, eller hwars sidor kunna släppas ned.

Schütt, Pr. W. s. n. stigbord, stämmbord, wattenstämma, damlucka, dambord.

Schütt, s. f. så kallas på några ställen de åar, som ligga på en ström, som åarna i Donauströmmen.

Schüttboden, s. m. sädesbod. S. Speicher.

Schütte, s. f. en hög, en knippa. Eine Schütte Stroh; en knippa länghalm. Daher in der Landwirthschaft: Stroh schütten; göra halmknippor.

Schüttelkasten, s. m. Allaunwerk; kista hwaruti alunlutan står at kölnas och ofta omröres, at all orenlighet må skilja sig därifrån.

Schütteln, v. a. geschüttelt, p. skaka, rista, skudda, runka. Der Wagen schüttelt sehr; wagnen skakar mycket. Der Sturm schüttelt die Bäume; träden ristas af stormen. Den Kopf wozu schütteln; rista hufwudet, gifwa med hufwudets ristande tilkänna, at man ej tycker om något. Den Staub von den Füssen schütteln; skudda stoftet af fötterna. Aus dem Aermel schütteln; skaka ur armen på sig, göra något utan förberedelse.

Schütten, v. a. geschüttet, p. kasta, ösa, slå på, slå utur, utgjuta. Auf einen Haufen schütten; kasta på en hög. Etwas aus einem Geschirr ins andre schütten; slå något ur et kärl i et annat. Er schüttete sein Herz vor mir aus; han utgöt sitt hjerta för mig. Neutraliter säges: das Bergwerk schüttet; grufwan gifwer rikt byte.

Schüttenstroh, s. n. länghalm.

Schüttern, v. n. m. d. Hfw. haben; darra, skälfwa, skaka. Das Haus, die Erde schütterte; huset darrade, jorden skalf och bäfwade.

Schütterung, s. f. skakning. S. Erschütterung.

Schüttgabel, s. f. (Landwirthsch.) risttjuga, tjuga som tröskare bruka, at skilja halmen ifrån säden, en trägaffel, hwarmed halmen efter tröskningen skakas ut.

Schüttgelb, s. n. schüttgelb, et slags gul färg utaf stött krita och alun, färgad med Afsud af björkblad. Utan krita kallas det: Schüttgrün.

Schüttplatz, s. m. (Jagdwesen) en plats uti skogen, hwar om wintern kastas säd och foder för wildtet.

Schüttrinne, s. f. en ränna i köket, hwarigenom orenligheterna flyta bort.

Schütz, s. m. Schütze, pl. dambord, dammlucka, stigbord. S. Schütt.

Schutz, s. m. ohne pl. skydd, beskydd, beskärm, försvar, skygd, säkerhet, tillflygtsort. Jemanden Schutz leisten; beskydda, försvara någon. Schutz bei jemand suchen; taga sin tillflygt til någon. Schutz gegen das Ungewitter suchen; söka en säker ort emot owädret. Der Baum steht im Schutz vor dem Nordwinde; trädet står i skydd emot nordanwädret.

Schutzbrett, s. n. dammlucka wid en qwarn.

Schutzbrief, s. m. skyddsbref.

Schützen, v. a. geschützt, p. skydda, beskydda, betäcka, beskärma, försvara, gifwa tillflygt och säkerhet. Das Waßer schützen; stämma watnet.

Schutzengel, s. m. Skyddsengel.

Schützer, s. m. S. Beschützer.

Schutzgatter, s. n. et gäller, som släppes up och ned.

Schutzgeist, s. m. Skyddsande, Genius.

Schutzgeld, s. n. Mundgeld, Friedschutz, v. W. skyddspenningar, S. Gatterzins.

Schutzgenoß, s. m. den som står under någons beskydd.

Schutzgerechtigkeit, Schirmgerechtigkeit, Vogtei, s. f. rättighet at hafwa någon eller något under sitt beskydd, och at njuta wisa fördelar därutaf, Jus Advocatiae.

Schutzgott, s. m. Skyddsgud.

Schutzgöttin, s. f. Skyddsgudinna.

Schutzheiliger, s. m. Schutzheilige, s. f. et Skyddshelgon.

Schutzherr, s. m. Schutzhalter; Skyddsherre.

Schutzherrschaft, s. f. 1. rättighet at hafwa i sitt beskydd. 2. Herrskap som har denna rättigheten.

Schutzjude, s. m. en Jude, som njuter beskärm och wissa friheter på en ort.

Schutzleistung, s. f. beskärm, beskydd, försvarande. S. Schutz.
Schutzlos, adj. u. adv. utan beskydd och säkerhet.
Schutzmauer, s. f. en mur til skygd, sig bållwerk, beskärm, skydd, S. Schutz.
Schutznehmung, s. f. tagande uti beskydd.
Schutzrecht, s. n. S. Schutzgerechtigkeit.
Schutzrede, s. f. försvarstal.
Schutzschrift, s. f. försvarsskrift.
Schutzverwandter, s. m. skyddsförwant, som är hwarken borgare eller undersåte, men emot wissa skyddspenningar njuter frihet at idka sin näring på en ort.
Schutzwaffen, s. pl. försvarswapen.
Schutzwand, s. f. wand som tjenar til säkerhet emot något.
Schutzwehr, s. m. wärn, försvarswapen til motwärn.
Schutzweise, adv. försvarswis.
Schutzzettel, s. m. skriftligt bewis på det, at man står under en wiß Skyddsherre, och njuter de af honom unnade friheter.
Schütze, s. m. skytt. it. hos wäfware, wäfspole. A. B. C. Schützen; små skolebarn, A. B. C. skyttar.
Schützencompagnie, Schützengilde, s. f. et sällskap af Borgare, som i Tyskland, efter en gammal sedwana, årligen skjuta til måls på tafla eller efter en upstäld träfogel med järnbeslag på.
Schützencasse, s. f. et sådant sällskaps cassa.
Schützengesellschaft, s. f. S. Schützencompagnie.
Schützenhaus, s. n. hus, hwarest detta sällskapet samlas och öfwar sig i skjutning til måls, it. hwarest de skjuta til måls.
Schützenhof, s. m. gård wid et sådant hus
Schützenjagen, s. n. jagt där endast alt wildt skjutes ned, hwad som kommer förbi skärmen.
Schützenmeister, s. m. föreståndare af et sådant sällskap.
Schützenplatz, Schützengraben, s. m. plats, hwarest et sådant sällskap öfwar sig i skjutning til måls.
Schwabe, s. m. en som är född i Schwaben i Tyskland.
Schwaben; Schwabenland.
Schwabenspiegel, s. m. så kallades fordom Samlingen af de gamla Schwabiska lagar.
Schwäbisch, adj. schwabisk.
Schwach, adj. u. adv. swag, sjuklig, wecklig, sig. eftergifwen, utan kraft, af ringa styrka, antal, eftertryck, wärde, godhet, insigt, liten, otilräklig. Ein schwaches Gedächtniß; et swagt minne. Seine Gesundheit steht auf schwachen Füssen; han har en swag hälsa, han är mycket sjuklig. Mit ihm sieht es schwach aus; han är uti tränga omständigheter. Er war zu schwach, ihrer Bitte zu wiederstehen; han war för eftergifwen, at stå emot hennes bön. Der Feind ist zu schwach; fjenden har intet neg styrka. Schwach am Gemüth; swagsint. Das schwächere Geschlecht; Könet. Ein schwaches Recht; en rätt, som intet är wäl grundad. Ein schwaches Gewissen; et willfarande samwete. Schwach werden; blifwa swag, kraftlös, magtlös, förminskas, förringas, aftaga. Er wird täglich schwächer; hans krafter aftaga dagligen.
Schwachbrüstig, i. g. L. adj. u. adv. som har swagt bröst.
Schwachgläubig, adj. u. adv. swag i tron.
Schwäche, s. f. swaghet, swaga, swaga sida, brist på kraft, styrka. Die Schwäche des Verstandes; förståndets swaghet. Die Schwäche des Degens, (Fechtkunst) swaga på en wärja, som är emot udden. Einen bei seiner Schwäche fassen; taga någon wid sitt swaga. Er fühlt seine Schwäche; han känner det som brister honom.
Schwächen, v. a. geschwächt, p. förswaga, göra swag, magtlös. Jemandes Ansehen schwächen; förringa någons anseende. Die Besatzung schwächen; förminska besättningen. Eine unverheirathete Person schwächen; förnedra, kränka en flicka. S. Schwängern.
Schwachheit, s. f. swaghet, sjuklighet, fel, krafters förlust, wanmägtighet. Die Schwachheit des Verstandes; förståndets swaghet. Er hat zuviel Schwachheit für das schöne Geschlecht; han är för swag emot Könet, han kan ej stå emot Könets retelser. Die Schwachheiten des Alters; Ålderdoms swagheter, bräcklighet. Ich habe gerne alle seine Schwachheiten übersehen; jag har gerna öfwersett alla hans fel. Er kann für Schwachheit nicht gehen; han kan ej gå utaf matthet. Eine gewisse Schwachheit überfiel ihn; en wiß wanmägtighet kom på honom.
Schwachheitssünde, s. f. fel utaf mensklig swaghet, utaf öfwerilning, til åtskilnad ifrån det som göres af upsåt. S. Bosheitssünde.

Schwachherzig, adj. u. adv. blödſint. S. Weichherzig.
Schwächlich, adj. u. adv. ſwag til kroppen och hälſan, ſjuklig, kraslig, krämpig, hängſjuk.
Schwächlichkeit, ſ. f. ſjuklighet, kraslighet.
Schwachmüthig, adj. u. adv. ſwag til ſinners beſkaffenhet.
Schwachſinn, ſ. m. ſwagſinthet.
Schwächung, ſ. f. förſwagning. Die Schwächung einer Jungfer; mö-kränkning.
Schwaden, ſ. m. 1. (Bergwerk) ånga ſom upſtiger i gruſwor, och ſom också kallas; böſe, faule Wetter. 2. (Landwirthſchaft) ſträng, ſom den, ſom ſlår ſäd, gör med lian. Auf den Schwaden mähen; ſlå, mäja ſa at ſäden blir i ſträngar liggande eller ſom han är afhuggen med lian.
Schwaden, ſ. m. Schwadengras, ſ. n. ſwingel, mannagräs. S. unter Gras.
Schwadengrütze, ſ. f. gryn af ſwingel.
Schwadrone, ſ. W. ſ. f. en ſqwadron Ryttare.
Schwadroniren, i. g. L. v. n. flankera omkring, fig. tala mycket och fort, ſkryta.
Schwager, ſ. m. Schwäger, pl. Swäger. Er hat viele Schwäger; ſäges uti förtroligt tal allmänna leſwernet, om den, hwars huſtru eller käreſta är honom otrogen.
Schwägerin, ſ. f. Schwägerinnen, pl. Swägerſka.
Schwägerlich, adj. u. adv. ſwägerlig, i ſwägerlag.
Schwägerſchaft, ſ. f. ſwägerſkap, ſwägerlag.
Schwäher, v. W. ſ. m. S. Schwiegervater.
Schwalbe, ſ. f. ſwala. Hausſchwalbe; husſwala, Hirundo urbica. Scheunenſchwalbe; laduſwala, Hirundo ruſtica. Mauer- Kirch- Stein- Spierſchwalbe; ringſwala, Hirundo Apis. Erd- Ufer- Waſſerſchwalbe; ſtrandſwala, backſwala, Hirundo ripuaria. Eine Schwalbe macht keinen Sommer, Spr. en ſwala gör ingen ſommar.
Schwalbeneiſen, ſ. n. en ſort järnſtänger, ſom äro märkte med tekken af en ſwans af en ſwala.
Schwalbenkraut, ſ. n. ſwalört. S. Schöllkraut.
Schwalbenfiſch, ſ. m. S. Meerſchwalbe.
Schwalbenneſt, ſ. n. ſwal-bo.
Schwalbenſchwanz, ſ. m. ſwans på en ſwala, it. hwar fogelſwans, hwars yttre ſtjertfjädrar äro längre än de medlerſte. it. en art fjäril, Papilio Machaon. it. uti Krigsbyggningskonſten, et utanwerk uti fäſtningar, die doppelte Scheere, double Tenaille, kallad, it. et ſlags bjelkeband, då den yttre änden af bjelkarna får en ſådan figur.
Schwalbenſtein, ſ. m. ſwalſten, Lapis Chelidonius. it. Bufonites oculorum inſtar convexus. *Wall.*
Schwalbenwurz, ſ. f. horskomug, Aſclepias Vincetoxicum.
Schwaleiſen, ſ. n. en mycket hård järnſort, ſom har blifwit ſtående i ſmältugnen når elden ſläcktes.
Schwalg, ſ. m. gap, ſwalg, öpning uti ſmältugnen, hwarigenom flamman ſlår på metallen ſom ſmältes.
Schwall, ſ. m. ohne pl. ſwall, ſwalwåg. fig. en ſtor hop, myckenhet. Ein Schwall von Menſchen; en ſtor myckenhet af folk. Ein Schwall von Worten erſtickt den Gedanken; öfwerflöd af ord qwäfwer tankarna.
Schwalleis, ſ. n. Eis das gleichſam in Wogen gefroren iſt; ſwal-is.
Schwamm, ſ. m. 1. uti wärtrike, ſwamp, Spongia. it. Fungus.
Aderſchwamm; Phallus.
Blätterſchwamm; Agaricus.
Faltenſchwamm; Elvela.
Gitterſchwamm; Clathrus.
Käulenſchwamm; Clavaria.
Kugelſchwamm; Lycoperdon.
Löcherſchwamm; Boletus.
Schüſſelſchwamm, Becherſchwamm; Peziza. Leimſchwamm; limſwamp, Peziza Polymorpha, *Oed.*
Stachelſchwamm; Hydnum.
it. eine Art Flechte, das Schwämmchen; torſkmoſſa, Lichen aphtoſus. 2. uti djurrike; dödt kött uti et ſår. Gliedſchwamm; ledſwamp, Anchyloſis. Die Schwämme im Munde, torſk, Aphtae.
Schwammhäbuchen, ſ. n. en art guldbagge, Chryſomela Boleti.
Schwamkäfer, ſ. m. ſkalbagge af långhalsſlägte, Attelabus Ceramboides, it. af ſkinnare ſlägte, Sylpha Agaricina.
Schwammkoralle, ſ. f. en art ſtjernkorall, Madrepora Spongites.
Schwämme, ſ. f. S. Schwemme.
Schwammicht, adj. u. adv. ſchwamartig; ſwampaktig.
Schwammig, adj. u. adv. ſwampig.

Schwammilbe, f. f. en art qwalſter, Acarus fungorum.

Schwammigkeit, f. f. ſwampighet.

Schwammſtein, f. m. en art gropkorall, Cellepora Spongites, *it.* Lapis Spongiae offic.

Schwan, f. m. Schwäne, pl. ſwan.

Schwanenbett, f. n. en ſäng utaf ſwan-dun.

Schwanenboy, f. m. ſwanboj, et ſlags tjockt, mjukt och mycket ludet boj.

Schwanenfeder, f. f. ſwan-dun.

Schwanenfell, f. n. ſwan-ſkinn.

Schwanengeſang, f. m. ſwanſång.

Schwanenkiel, f. m. ſwanpenna. it. et krökt järn wid kuſkſätet öfwer framhjulen, it. et inſtrument ſom fältſkärer bruka,

Schwanenweis, adj. u. adv. hwit ſom ſwanen.

Schwanen, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben, ana. S. ahnden.

Schwang, f. m. ohne pl. ſwang, ſwigt, gång, full rörelſe. Der Schwang einer Wage; en wågs ſwigt. Im Schwange ſeyn; wara å gång, gå i ſwang, gå för ſig, wara wanlig, bruklig. In den Schwang bringen; ſätta i gång. In den Schwang kommen; upkomma. Die im Schwange gehende Grundſätze; de nu för tiden herrſkande grundſatſer.

Schwangbaum, f. m. brancard på en täckt wagn.

Schwangbett, f. n. hängmatta.

Schwängel, f. m. ſwängel. Schwängel einer Glocke; kläpp på klockan. Schwängel am Ziehbrunnen; brunswipp, brunshink. Schwängel an einer Pumpe; pumpſwängel. Schwängel an einem Schleifſtein; ſlipſtenswef, hwarmed han drages omkring.

Schwanger, adj. u. adv. hafwande. Schwanger ſeyn; gå med barn, wara uti wälſignadt tilſtånd. Sie iſt grob ſchwanger; hon wäntar ſig dageligen i barnſång. Das Mädgen iſt von ihm ſchwanger; han har lågrat flickan. Womit ſchwanger gehen; hafwa något före, i ſinne.

Schwängern, v. a. göra hafwande, lågra, fig. göra fruktbar. Die Luft iſt mit ſchädlichen Dünſten geſchwängert; luften är full med ſkadliga dunſter.

Schwangerſchaft, f. f. hafwande qwinnors tilſtånd, wälſignadt tilſtånd.

Schwängerung, f. f. lågring.

Schwank, f. m. Schwänke, pl. et roligt infall, tokrolighet, tokeri.

Schwank, adj. u. adv. ſnidig, ſom en widja, ſmärt i kroppen.

Schwanken, v. n. m. d. Hfw. haben; ſwigta, ſkullra, ſtappla, wanka hit och det, runka, ragla, fig. tweka. Der Baum ſchwankt vor dem Winde; trädet ſwigtar för wådret. Das Schiff ſchwankt auf dem Meer; ſkeppet ſkullrat på hafwet. Das Haus ſchwankte beim Erdbeben; huſet runkade af jordbäfningen. Der alte Mann ſchwankt im gehen; gubben ſtapplar når han går. Mit ſchwankenden Knien; med raglande fötter. Fig. Er ſchwankt noch hin und her; han är än mycket twehogſen, hwad han ſkall göra. Ein ſchwankender Ausdruck; et mycket obeſtämdt uttryck, ſom intet ſäger något wiſſt.

Schwanken, f. n. Schwankung, f. f. ſwigtande, Oſcillatio, wankande hit och det.

Schwänken, v. a. geſchwänkt, p. ſköla glas, kannor, o. ſ. w.

Schwänkbürſte, f. f. en borſte, at renſa glas, o. d. m. med, hwaruti man ej kan komma med händerna.

Schwänkfaß, f. n. Schwengkeſſel, f. m. ſköljekärl.

Schwänkwaſſer, f. n. ſköljewatten, ſkulwatten.

Schwanz, i. g. L. f. m. Schwänze, pl. änden eller det yterſta på et ting, ſwans, ſtjert, rumpa. S. Schweif, ſom är et anſtändigare ord. Der Schwanz eines Vogels; ſkyfwe. Der Schwanz eines Kometen; riſet på en komet. Der Schwanz in den Haaren, S. Zopf. Der Schwanz am Kleide, S. Schleppe. Er hat einen langen Schwanz hinter ſich, fig. n. M. han har ſtort medföljе. Einem den Schwanz ſtreichen; tala någon efter munnen. Geld auf den Schwanz ſchlagen; göra ſig oloflig winſt wid inköp, ſom pigorna. Der Fuchs verbirgt ſeinen Schwanz; en argliſtig menniſka har ſkälmen bak om örat.

Schwanzbein, f. n. Os coccygis.

Schwänzelgeld, i. g. L. f. n. penningar, ſom man gör ſig på oloſligt wis, i det man behåller något för ſig utaf inköpspenningarna ſom man fått, brukas helſt om tjenſtefolk, ſom på det ſättet beſnillar Herrſkapet, prutpenningar, ſom de pruta af wid inköp på torget och behålla för ſig.

Schwänzeln, v. n. m. d. Hfw. haben; fläckta med swansen, it. swansa. Er geht und schwänzt immer herum; han går och slår dank.

Schwänzen, v. a. geschwänzt, p. sätta swans på, upbinda, upsästa swansen. S. aufschwänzen. Geschwänzt; som har swans. Geschwänzte Noten; strukna noter. Fig. Das Gesinde schwänzt die Herrschaft; tjenstefolket besnillar Herrskapet i inköp. Die Schule schwänzen; gå bak om skolan.

Schwanzfeder, s. f. stjertfjäder.

Schwanzfliege, s. f. Urocerus.

Schwanzflosse, s. f. bei Fischen; stjertfena, Pinna caudalis.

Schwanzhammer, s. m. et slags stor hammare uti gewärsfabriker.

Schwanzmelse, s. f. läppmes, Parus caudatus, Bjarmicus.

Schwanzmesser, s. n. en läng knif med et handtag om ser fot, som brukas wid hwalfiskfånget, at skära swansen utaf hwalen.

Schwanzperuke, s. f. swansperuk.

Schwanzriem, s. m. swansrem, ryggläder på en sadel.

Schwanzrübe, s. f. fasta delen af swansen af et djur.

Schwanzschraube, s. f. bakstruf på skjutgewär.

Schwanzstern, s. m. swansstjerna, komet.

Schwanzstück, s. n. swansstycke, swans.

Schwanzwurm, s. m. ein Eingeweidewurm, Trichuris.

Schwappeln, n. W. v. n. m. d. Hfw. haben; sqwalpa, it. wara slak. S. Qwabbeln.

Schwaps, n. W. interj. för at härma ljudet eller smällen af en släng på en mjuk kropp.

Schwären, i. g. L. s. m. böld, bulnad. S. Geschwür. Jemanden den Schwären aufstechen, aufdrücken, i. g. L. säga någon rent ut och skarpt, hwaruti han felar eller har felat.

Schwären, v. n. schwor, imp. geschworen, p. bulna, wara sig, waras, gifwa war ifrån sig.

Schwären, s. n. bulning.

Schwark, Pr. W. i. g. L. s. m. et tjockt, swart åske- eller regn-moln, molnskuta.

Schwarm, s. m. Schwärme, pl. swärm, hop, flock. Schwarm von Bienen; biswärm. Der ganze Schwarm der Aufrührer; hela swärmen, hopen af de uproriska. Ein Schwarm von Vögeln; en flock af foglar. Immer im Schwarm leben; lefwa ständigt i sus och dus. Einen Schwarm im Kopf haben, i. g. L. hafwa en wurm i hufwudet.

Schwärmen, v. n. m. d. Hfw. haben, geschwärmt, p. swärma som bien, när de hafwa ut sina ungar; som folk, när det löper och surrar omkring, skockar sig och kräler, som myror på gatorna; lefwa i sus och dus, it. wara en swärmare, yra, rasa.

Schwärmer, s. m. swärmare, krutsräsare, fig. Surrare, Swärm-ande, en fanatisk menniska. Philipp der II. in Spanien war ein Schwärmer in der Religion und ein Tiraun in der Politik; Konung Philipp II. i Spanien war en swärmare i Religionen och en Tirann i Politiken.

Schwärmerei, s. f. swärmeri, swärmande.

Schwärmerin, s. f. et fanatiskt qwinnfolk.

Schwärmerisch, adj. u. adv. swärmacktig, fanatisk. Ein schwärmerisches Lob; et för högt drifwet, et ofornuftigt låford.

Schwarmhüter, s. m. den som gifwer akt på bien, när deras swärmtid är.

Schwarmzeit, s. f. biens swärmtid.

Schwarte, s. f. swål, helst fläskswål, S. Speckschwarte, it. kantbräde.

Schwartenbrett, s. n. kantbräde af en sågstock, sågbake.

Schwartenmagen, s. m. S. Sausack.

Schwartig, adj. u. adv. swålig, som har swål, hård som swål.

Schwarz, adj. u. adv. swart, mörk, oren, fig. grof, olycklig, elak. Schwarz von der Sonne gebrannt; swartbrun af solen, solbränd. Einem schwarz auf weiß geben; gifwa någon swart på hwitt, gifwa honom skriftlig försäkring på något. Bei Jemanden im schwarzen Register stehen; stå upteknad uti det swarta registret hos någon. Mir ward schwarz vor den Augen; det swartnade för ögonen på mig. Er hat ihn bei seinen Vorgesetzten sehr schwarz gemacht; han har swärtat, baktalat honom hos sina Förmän. S. anschwärzen. Schwarze Wäsche; orena linkläder. Die schwarze Nacht; den mörka natten. Schwarz Brodt; grof rågbröd. Das war der schwarze Tag, der alle meine Hofnungen zerknickte; det war den olyckliga dagen, som på en gång nedslog alt mitt hopp. Das war eine schwarze That; det war en fasslig, wederstygg-

stygglig, fördömd gerning. Er hat eine schwarze Seele; han har en nedrig, swart själ.

Schwarz, s. n. Schwärze, s. f. det swarta. S. Schwärze.

Schwarzbart, i. g. L. s. m. en som har swart skägg.

Schwarzbecker, s. m. S. Fastbecker.

Schwarzbeere, s. f. S. Heidelbeere.

Schwarzbleich, adj. u. adv. swartblek.

Schwarzbinder, s. m. et slags tunnbindare, som göra endast stora kärl af ekewirke, til åtskilnad ifrån: Weißbinder.

Schwarzbraun, adj. u. adv. swartbrun.

Schwarzdorn, s. m. slån, S. Schlehendorn.

Schwarzdroßel, Amsel, s. f. koltrast, Turdus Merula.

Schwarzdunkel, adj. u. adv. mörkswart.

Schwärze, s. f. swärta, swarthet, swart färg. Fig. Die Schwärze des Grams; en hög grad af sorg. Die Schwärze einer That oder Handlung; en gernings wederstygglighet.

Schwarzen, v. a. geschwärzt, p. göra swart, swärta. Sich schwärzen; blifwa swart. Der Himmel schwärzt sich; det molnar. Einen schwärzen, S. anschwärzen, Verfolgung schwärzt mir jeden Morgen, poet. R. förföljelse gör hwar dag mulen för mig.

Schwarzerde, s. f. swartmylla.

Schwarzerz, s. m. en art swartaktig silfwermalm, Minera argenti nigra.

Schwarzfärber, s. m. swartfärgare.

Schwarzfärbig, adj. u. adv. swartfärgad, swart til färgen.

Schwarzgar, adj. u. adv. säges om lädret, som uti barkningen blifwit swartaktigt, til åtskilnad ifrån: Weißgar.

Schwarzgekleidet, adj. u. adv. swartklädd, klädd uti sorgdrägt.

Schwarzgelb, adj. u. adv. swartblek, swartgul.

Schwarzgrau, adj. u. adv. swartgrå.

Schwarzhafer, s. m. S. Hafer.

Schwarzholz, s. n. barskog, S. Nadelholz, unter Holz.

Schwarzkehlchen, s. n. Mauernachtigal; rödstjert, Motacilla Phoenicurus.

Schwarzkopf, s. m. så kallas åtskilliga foglar med swart hufwud, som t. E. swartlaße, Larus Parasiticus.

Schwarzkraut, s. n. paddbär, trollbär, Actaea Spicata.

Schwarzkümmel, s. m. S. unter Kümmel.

Schwarzkunst, s. f. swartkonst, trulldom.

Schwarzkünstler, s. m. en swartkonstig Man, trollkarl.

Schwarzkupfer, s. n. swartkoppar.

Schwärzlich, adj u. adv. swartaktig.

Schwarzmeise, s. f. S. unter Meise.

Schwarznagelschmidt, s. m. en smed, som gör endast swarta oförtennta spikar.

Schwarzroth, adj. u. adv. swartröd.

Schwarzsack, s. m. så kallas et tjockt tält eller täcke, hwarunder kimröken brännes ur hartset.

Schwarzsauer adj. u. adv. kokad uti blod med ättika, swartsåd.

Schwarzschecke, s. f. en swartbrokot häst.

Schwarzschimmel, s. m. en gråskimmel med hwita och swarta fläckar.

Schwarzspecht, s. m. spillkråka, Picus Martius niger.

Schwarzstreificht, adj. u. adv. swartrandig.

Schwarztüpfelich, adj. u. adv. med små swarta prickar på.

Schwarzwald, s. m. så kallas en stor skog i Tyskland.

Schwarzwild, Grobwild, s. n. så kallas wildswin, björnar och gråfswin, til åtskilnad ifrån: Rothwild.

Schwarzwurz, s. f. wallört, Symphitum offic.

Schwatzen, v. n. m. d. Hfw. haben, geschwatzt, p. tala widlöftigt om en sak, prata, fladdra, sqwallra, swaßa. Schwatzen wie die Kinder; jollra. Schwatzen wie eine Aelster; sqwattra som skator. Aus der Schule schwatzen; sqwallra ur sig, det som skall wara lönnt.

Schwätzer, s. m. pratare, sqwallrare.

Schwätzerei, s. f. prat, slidderstadder.

Schwätzerin, s. f. praterska, sqwallerbytta.

Schwatzhaft, adj. u. adv. mångtalig, pratsam, sqwalleraktig. Eine schwatzhafte Aelster; en sqwattrig skata.

Schwatzhaftigkeit, s. f. mångtalighet, pratsamhet, sqwalleraktighet.

Schwebe, i. g. L. s. f. swäfning, swäfwande tilstånd.

Schweben, v. n. m. d. Hfw haben, geschwebt, p. swäfwa. Der Vogel schwebt in der Luft; fogeln swäfwar i luften, han far med sträckta wingar. Zwischen Furcht und Hofnung schweben; swäfwa emellan frugtan och hopp. Die Gefahr schwebt über ihm; faran hänger öfwer hans hufwud. In der Hofnung

ſchweben; wara i hoppet. Es ſchwebt mir immer vor den Augen; det ligger mig ſtändigt för ögonen. Wie ein Schiff, das auf dem Meere ſchwebt; ſom et ſkepp, ſom driſwer för wind på haſwet. Schwebender Gang, (Bergbau); gång ſom nägorlunda ligger efter wattenpaſſet.

Schweben, ſ. n. ſwäfning.

Schwede, ſ. m. en Swenſk.

Schweden; Konungarike, Swerige, Swea Rike.

Schwediſch, adj. u. adv. Swenſk. Auf Schwediſch; på Swenſka.

Schweder, i. g. L. ſ. m. S. Milchfleiſch.

Schwefel, ſ. m. ſwafwel.

Schwefelart, ſ. f. ſwafwelart.

Schwefelartig, adj. u. adv. ſwafwelaktig.

Schwefelbalſam, ſ. m. ſwafwelbalſam, Balſamum Sulphuris, ſwafwel eller ſwafwelblommor uplöſte i olja.

Schwefelberg, ſ. m. Schwefelbergwerk, ſ. n. ſwafwelbruk.

Schwefelbrand, ſ. m. kies hwarutur ſwafwelen redan är utbrändt.

Schwefelbrunn, ſ. m. ſwafwelbrunn.

Schwefeldampf, Schwefeldunſt, ſ. m. ſwafwelånga, ſwafweldunſt, ſwafwelrök, ſwafwel-os.

Schwefelerde, ſ. f. ſwafweljord, ſwafwelblandning.

Schwefelerz, ſ. n. ſwafwelkies.

Schwefelfaden, ſ. m. Schwefelgarn, ſ. n. ſwafwelträd at tända med.

Schwefelgeiſt, ſ. m. ſwafelſpiritus.

Schwefelgelb, adj. u. adv. ſwafwelgul.

Schwefelgeruch, Schwefelgeſtank, ſ. m. ſwafwellukt.

Schwefelgrube, ſ. f. ſwafwelbruk.

Schwefelhemd, ſ. n. en ſkjorta ſom är doppad i ſwafwel.

Schwefelhütte, ſ. f. ſwafwelhytta, ſwafwelbruk.

Schwefelicht, adj. u. adv. ſwafwelaktig.

Schwefelich, adj. u. adv. ſwaflig, ſom innehåller ſwafwel.

Schwefelkies, ſ. m. gelber Eiſenkies; ſwafwelkies, Pyrites ſulphureus, Globuli pyrytacei, Marcaſita, *W.*

Schwefelkuchen, ſ. m. S. Schwefelwachs.

Schwefelleber, ſ. f. (Chem.) ſwafwellefwer, Hepar Sulphuris.

Schwefelleber-Luft, ſ. f. hepatiſk luft.

Schwefellöffel, ſ. m. ſkumſlef uti ſwafwelhyttor.

Schwefelmänchen, ſ. n. et ſlags dubbel ſwafwelträd, ſom brukas wid malmſprängningar.

Schwefelmeiſter, ſ. m. den ſom föreſtär en ſwafwelhytta.

Schwefelmilch, ſ. f. (Chem.) ſwafwelmjölk, Lac Sulphuris.

Schwefeln, v. a. geſchwefelt, p. ſwafla.

Schwefelofen, Treibeofen, ſ. m. ſwafwelugn.

Schwefelöhl, ſ. n. ſwafwelolja.

Schwefelpfanne, ſ. f. ſmå blypannor, hwaruti ſwafweln gjutes til at bli kall.

Schwefelregen, ſ. m. ſwafwelregn.

Schwefelröhre, ſ. f. rör af ler, hwarigenom ſwaflet dryper.

Schwefelſalbe, ſ. f. ſwafwelſalfwa.

Schwefelſäure, ſ. f. ſwafwelſyra.

Schwefelſchlacke, ſ. f. ſwafwelſlagg.

Schwefelſpan, Schwefelſticken, ſ. m. ſwafwelſticka.

Schwefeltinktur, ſ. f. ſwafweltinctur.

Schwefeltropfen, ſ. m. Tropfſchwefel; ſwafwel, ſom wid ſmältningen dryper ur kieſet.

Schwefelwachs, ſ. n. hwitt wax med ſönderſtött ſwafwel, ſom ſkomakare bruka at ſy hwita ſömmar med.

Schwefelwaßer, ſ. n. watten blandadt med uplöſt ſwafwel.

Schwefelwerk, ſ. n. ſwafwelbruk.

Schwefelwurz, ſ. f. en ört, Peucedanum offic.

Schwehlen, Schwelen, i. g. L. v. n. brinna utan låga, ſå at det endaſt röker.

Schweif, ſ. m. ſwans, ſom på en häſt. Schweif am Kleide; ſläp på klädningen. Der Schweif eines Kometen; riſet på en Komet. Schweiſe an den Pfeilern; uthålkade ränder och ſtrimmor på pelare. Schweif eines Ganges, (Bergbau) ytterſte ånden, ſlut af en gång i grufwan. Schweif im Schorſtein; galt.

Schweifbügel, Hängebügel, ſ. m. et ſlags ſtegböglar, ſom ſitta ej faſt wid ſadeln, utan hängas öfwer ſadelknappen.

Schweifen, v. a. geſchweift, p. hafwa ſwans, ſätta ſwans på. it. kröka i en båge. Ein ſchön geſchweiftes Pferd; en häſt, ſom har en wacker ſwans. Geſchweifte Tiſchfüße; uthålkade bordfötter eller de ſom äro krökte i en båge, S. Rehfuß. Das ausgedroſchene Getraide wird geſchweift, (Landwirthſch.) den tröſkade ſäden renſas medelſt ſopande med en qwaſt af ſäf.

Schweifen, v. n. runda, ſwäfwa. Einen Rock ſchweifen, i. g. L. runda en kjortel.

Aus

Aus den Schranken schweifen; swäfwa, gå utom skrankorna. Er schweift in goldenen Träumen umher, Poet. R. han drömer om gyllene berg.

Schweificht, adj u. adv. uthålkad, rundad.

Schweifrahmen, s. m. twå stänger med träpinnar på, hwarmed snörmakare spänna up upräuningen til snören och band, som kallas af dem: die Kette schweifen.

Schweifsäge, s. f. en tunn såg, som silkare bruka at utskära det med, som skal wara uthålkadt eller krökt.

Schweifträger, s. m. släpbärare.

Schweigen, v. n. mit dem Hfw. haben, schwieg, imp. geschwiegen, p. tiga, ej tala, wara tyst och stilla, tystna. Ich will davon schweigen; jag will ej tala därom. Er schweigt zu allem; han låter alt gå, säger intet ett ord därtil. Vor jemand schweigen; tystna för någon, i hans närwaro. Hier schweigen alle Gesetze; här gäller ingen lag.

Schweigen, s. n. stillatigande, stillhet, tysthet.

Schweimen, Schweimeln, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben; swimma. S. Schwindeln.

Schwein, s. n. (Schiffbaukunst) et stort stycke trä längs med kölen på skeppsbottnen, hwaruti masten fästes.

Schwein, s. n. swin, fig. n. W. en mycket orenlig menniska. Ein männliches Schwein; fargalt, S. Eber. Ein weibliches Schwein, Mutterschwein, Sauschwein; en sugga.

Schweinbrodt, s. n. S. Schweinsbrodt.

Schweinbruch, s. m. hwad et swin häfwer up med trynet, wildswins bökställe.

Schweinerei, n. W. s. f. orenlighet, smuts, fig. smutsigt tal och lefwerne.

Schweinfleisch, s. n. swinkött.

Schweinhändler, s. m. swinköpare.

Schweinhirte, s. m. swinherde.

Schweinhetze, s. f. wildswins-jagt.

Schweinhund, Schweinigel, Schweinpelz, n. W. s. m. swinhund, en liderlig, orenlig menniska.

Schweinigel, s. m. igelkott, Erinaceus Europeus.

Schweinisch, i. g. L. adj. u. adv. swinaktig.

Schweinkoben, s. m. swinstia.

Schweinmarkt, s. m. swintorg.

Schweinmast, s. f. ållon hwarmed swin gödas i skogen.

Schweinmelde, s. f. swinmolla, Chenopodium rubrum.

Schweinmutter, s. f. sugga.

Schweinporsch, s. m. sqwatram, Ledum palustre.

Schweinsau, s. f. sugga.

Schweinsauge, s. n. fig. et smått, aflångt och surt öga.

Schweinsblase, s. f. swinblåsa.

Schweinsblatter, s. f. Schweinspocke, Steinpocke; swinkoppor.

Schweinsbraten, s. m. swinstek.

Schweinsbrodt, s. n. Saubrodt, Waldrübe, Erdeibisch, Cyclamen Europaeum.

Schweinschmalz, s. n. swin-ister.

Schweinschneider, s. m. swinsnöpare.

Schweinschrot, s. n. gröpe til swinmat.

Schweinsdistel, s. f. mjölktistel, S. Saudistel.

Schweinsfett, s. n. swin-ister.

Schweinsfüße, s. pl. swinfötter.

Schweinshals, s. m. fig. en kort horisontel hals hos hästar.

Schweinsjagd, s. f. wildswins-jagt.

Schweinskopf, s. m swinhufwud.

Schweinskreße, s. f. Cochlearia Coronopus.

Schweinsleder, s. n. swinskinn.

Schweinsnetz, s. n. S. Saugarn.

Schweinspocke, s. f. S. Schweinsblatter.

Schweinsschinken, s. m swinskinka.

Schweinsribben, s. pl. refbensspjäll.

Schweinsrüßel, s. m. tryne.

Schweinsspieß, s. m. Schweinsfeder, s. f. et slags spjut til at såra wildswin med.

Schweinstall, s. m. swinhus.

Schweinstein, s. m. S. Stinckstein.

Schweinsülze, s. f. swinsylta.

Schweinszeug, s. n. redskap til wildswinsjagt.

Schweinszunge, s. f. swintunga.

Schweintreiber, s. m. swinköpare.

Schweintrog, s. m swin-ho.

Schweinvieh, i. g. L. s. n. swinkreatur.

Schweinzucht, s. f. swin-afwel eller alster.

Schweiß, s. m. swett, fig. blod, stor möda. Das hat mir Schweiß und Blut genug gekostet; det har kostat stor möda och besvär för mig. Von des Volkes Schweiß und Blut leben; utsuga blodet på folk. Jägarne kalla wildjurens blod: Schweiß. Så kallas också en boskapssjukdom, då huden sitter så fast wid kroppen, at den ej kan röras på benen: der Schweiß.

Schweißbad, ſ. n. ſwettbad.
Schweißband, ſ. n ſwettband i hatten.
Schweißen, v. n. m. d. Hfw. haben. Das Wild ſchweißt; ſåga Jägare om wildtet, når det blöder. Das Eiſen ſchweißt; ſåga ſmedarne om järnet, når det i åſſan börjar ſmälta.
Schweißen, v. a. bei den Eiſenſchmieden, das Eiſen ſchweißen; ſwetſa, wälla järn.
Schweißfieber, ſ. n. engelſka ſwetten, Febris elodes.
Schweißfuchs, ſ. m. en art rödlett häſt.
Schweißhitze, ſ. f. (Schmiede) wällhetta.
Schweißhund, ſ. m. et ſlags jagthundar, ſom wådra det ſårade wildtet efter blodet.
Schweißig, adj. u. adv. ſwettig, ſwettande.
Schweißkraut, ſ. n. peſtilensört, S. unter Pappel.
Schweißloch, ſ. n. Schweißlöcher, pl. ſwetthål, ſwettrör, kroppartas lönhål, dunſthål.
Schweißpulver, ſ. n. ſwettpulver.
Schweißtrank, ſ. m. ſwettdryck.
Schweißſtube, ſ. f. S. Schweißbad.
Schweißtreibend, adj. u. adv. ſwettdrifwande.
Schweißtropfe, ſ. m. ſwettdroppa.
Schweißtuch, ſ. n. hos öſterländningar, ſwettduk, näsduk.
Schweißwurſt, ſ. f. blodkorf.
Schweitz, ſ. f. Republiken Sweitz.
Schweitzer, ſ. m. en Sweitzare. it. portwacktare.
Schweitzerbart, ſ. m. et ſlags muſtacher.
Schweitzerflöte, ſ. f. en mindre art af twärpipor.
Schweitzerhoſen, ſ. pl. wida byxor.
Schweitzerkäſe, ſ. m. oſt ifrån Sweitz.
Schweitzerkrankheit, ſ. f. hemſuka, S. Heimweh.
Schweitzerkräuter, ſ. pl. en blandning af åtſkilliga ſönderſkurna örter utur Sweitz, ſom finnes på apoteker.
Schwelen, S. Schwehlen.
Schwelgen, v. n. m. d. Hfw. haben, geſchwelgt, p. leſwa i ſwalg, fråßa, ruta, njuta i ſtort öfwerflöd och utan återhåll.
Schwelger, ſ. m. fråßare. Ein Schwelger in der Liebe; den ſom njuter kärleken utan återhåll.
Schwelgerei, ſ. f. fråßeri, ſylleri.
Schwelgeriſch, adj. u. adv. utan återhåll, fråßaktig, ſlösaktig, liderlig.
Schwelkenbaum, ſ. m. en art olwon, S. unter Hohlunder.
Schwelle, ſ. f. eines Hauſes; ſyll, S. Sohle. Einer Thür; dörtråd, tröſkel. Die Oberſchwelle; öfre dörtrådet. Er darf nicht über ſeine Schwelle treten; han törs ej komma i hans hus. An der Schwelle ſtehen; wara wid ingången, inträdet, fig. uti början af något.
Schwellen, v. n. ich ſchwelle, du ſchwillſt, er ſchwillt, pr. ſchwoll, imp. geſchwollen, p. ſwälla. fig. tiltaga, häfwa ſig. Er iſt im Geſicht geſchwollen; han är ſwullen uti anſigtet. Mit ſchwellenden Augen; med ögon ſom äro upſwullne af gråt. Das Waßer ſchwellt; wattnet ſtiger, flödar up. Ihr ſchwoll die Bruſt für Freude; hjertat ſlog uti henne utaf glädje. Im Glück ſchwellt der Muth; uti lyckan tiltager, wäxer modet.
Schwellen, v. a. ſwellete, imp. geſchwellet, p. göra ſwällande. Das Waßer ſchwellen; ſtämma eller dämma up watnet.
Schwemme, ſ. f. 1. ſköljande. 2. ſköljeſtälle, där man lögar och watnar häſtar och fänad. Die Pferde zur Schwemme reiten; löga häſtarna.
Schwemmen, ſ. n. Schwemmung, ſ. f. ſköljande, lögning.
Schwemmteich, ſ. m. et dike där häſtarne lögas uti.
Schwenden, v. a. geſchwendet, p. ſwedja.
Schwenden, ſ. n. ſwedjande.
Schwenderocken, ſ. m. ſwedjeråg.
Schwengel, S. Schwängel
Schwenken, v. a. ſkölja glas, S. Schwänken.
Schwenken, v. a. ſwänga. Die Fahne ſchwenken; ſwänga fanan. Sich ſchwenken; ſwänga eller wända ſig om.
Schwenkung, ſ. f. ſwängning.
Schwer, adj. u. adv. tung, fig. ſwår, beſwärlig, hård, beklämd, orolig, ſtor, groſ. Eine ſchwere Bürde; en tung börda. Es iſt 10 Pfund ſchwer; det wäger tio ſkålpund. Schwer von Leibe ſeyn; wara tung til kroppen. Er hat eine ſchwere Zunge; han har ej godt för at tala. Schwer zu Fuße ſeyn; gå illa. Er ſchreibt eine ſchwere Hand; han ſkrifwer en ſtyl, ſom man kan ſe på, at pennan ej är lätt förd. Das fällt mir zu ſchwer; det faller mig för beſwärligt, jag kan ej uthärda därmed. Er ging ſchwer daran; han gjorde det ogerna, han wille ej gerna befatta ſig därmed. Mit ſchwerem Herzen;

zen; med et beklämdt, et blödande hjerta. Schwerer Schlaf; tung, orolig sömn. Schwere Sünden; stora synder. Schwere Münze; wigtigt mynt. Das kostet ihm schweres Geld, i. g. L. det kostar honom mycket penningar. Schweres Geschütz; grofwa stycken. Mit der schweren Hand kommen; bruka wåld, it. muta. Die schwere Noth, n. W. fallande sjuka. Das macht sein Verbrechen noch schwerer; det gör honom än mera brottslig

Schwere, s. f. tyngd, wigt, fig. swårhet, wigtighet, beswärlighet, hårdhet, stränghet, storlek. Die Schwere der Körper; kroppars tyngd. Die Schwere eines Amts; en syslas wigtighet, beswärlighet. Jemand die Schwere seines Armes fühlen laßen; låta någon känna hela sin magt, sin styrka, straffa honom hårdt. Die Schwere des Verbrechens; brottets storlek. Nach der Schwere, i. g L. på det strängesta.

Schwerfällig, adj. u. adv. tung i kroppen, owig, fig. plump, oskicklig.

Schwerleibig, i. g. L. adj. u. adv. stor och tung til kroppen.

Schwerlich, adj. u. adv. swårligen, knapt, som nogast.

Schwermuth, s. f. swårmodighet.

Schwermüthig, adj. u. adv. swårmodig, sorgsen.

Schwerpunkt, s. m. tyngdpunkt, Centrum gravitatis.

Schwerdt, Schwert, s. n. swård, wårja. Mit dem Schwerdt hingerichtet werden; halshuggas. Mit Feuer und Schwerdt verheeren; förbränna och ödelägga alt. Mit dem Schwerdt darein schlagen; bruka uppenbart wåld.

Schwerdtbohne, s. f. et slags breda wälska bönor.

Schwerdtblume, s. f. Schwertlilie.

Schwerdtbruder, s. m. S. Schwerdtritter.

Schwerdtel, s. m. it. S. Schwertel.

Schwerdtfeger, s. m. swårdsfejare.

Schwerdtfegerdrath, s. m. ståltråd til wårjefästen.

Schwerdtfisch, s. m. Swårdfisk, Xiphias gladius.

Schwerdtlehn, s. n. Mans-län, län som endast faller på swårdsidan, til åtskilnad ifrån: Kunkellehn, S. unter Lehn.

Schwerdtlilie, s. f. swårdslilja, Iris.

Schwerdtmage, v. W. s. m. en anförwandt på swårdsidan, til åtskilnad ifrån dem på qwinnosidan, S. Spillmagen.

Schwerdtorden, s. m. Swårdsorden, fordom uti Lifland, och än uti Swerige.

Schwerdtritter, s. m. Riddare af Swårdsorden.

Schwerdtschlag, s. m. S. Schwerdtstreich.

Schwerdtseite, s. f. swårdsida.

Schwerdtstange, s. f. en bred stång som fogelfångare bruka.

Schwerdtstreich, s. m. wårsehugg. Ohne Schwerdtstreich; utan blods utgjutelse.

Schwerdttanz, s. m. et slags dans med blotta wårjor.

Schwerdtträger, s. m. den som wid wißa Hof och högtideligheter bär fram swårdet för Konungen.

Schwertel, s. m. Gladiolus. S. Schwerdtlilie.

Schwester, s. f. Syster. Leibliche Schwestern; kötsliga systrar. Halbschwestern; halfsystrar, halfsyskon. Vater-Mutterschwester; Faster, Moster. Geistliche Schwestern; klosternunnor. Laienschwestern, S. Laienbruder. Milchschwester, S. Milchbruder. Galante, lustige, barmherzige Schwestern; lustiga systrar, nattmamseller.

Schwesterchen, s. n. Dim. en liten syster. it. min söta syster, min syster lilla.

Schwesterkind, s. n. Systerbarn, Syskonbarn.

Schwesterlich, adj. u. adv. systerlig.

Schwestermann, i. g. L. s. m. Swåger.

Schwesterschaft, s. f. Systerskap, Systerlag.

Schwestersohn, s. m. Systerson.

Schwestertochter, s. f. Systerdotter.

Schwiebogen, s. m. halfbåge, it. en hwälfd ort.

Schwiegereltern, s. pl. Swärföräldrar.

Schwiegerkinder, s. pl. Dotterman och Sonhustru.

Schwiegervater, s. m. Swärfader.

Schwiele, s. f. hårdt, tjockt skinn på händer och fötter af mycket arbete och mycket gående, walkar, en hårdnad, en knöl, en swulnad i huden, som efter piskslängar. Hirnschwiele; corpus callosum i hjernan.

Schwielich, adj. u. adv. tjockskinnad.

Schwierig, i. g. L. adj. u. adv. misnöjd, som gör många swårigheter wid något.

Schwierigkeit, s. f. swårighet, hinder, inkast, twifwel, beswär, omak som följer med något. Es müssen grosse Schwierigkeiten zu überwinden seyn, wo grosse

Empfindungen und Unternehmungen aus unſerer Seele hervorſchießen ſollen; betydliga ſwårigheter måſte öfwerwinnas ſå framt ſjålen ſkall alſtra ſtarka kånſlor och ſtora dater.

Schwimmen, v. a. ſchwamm, imp. geſchwommen, p. ſimma, flyta på. Er kam geſchwommen; han kom ſimmandes. Holz ſchwimmt auf dem Waſſer; trå flyter ofwan på watnet. Die Speiſe ſchwimmt in Butter; ſmöret flyter på maten. Der Boden ſchwimmt von Wein; winet rinner på golfwet. Das Auge, das in Thränen ſchwamm; ögat, hwarutur tårarne runno. In Freuden ſchwimmen; leſwa i öfwerflöd af luſt och nöje. In Wollüſten ſchwimmen; giſwa ſig til wälluſten. In Reichthum ſchwimmen; wara ganſka rik. Ein ſchwimmendes Gebirge (Bergbau) en moraſtig bergsbygd.

Schwimmen, ſ. n. ſimmande,

Schwimmblaſe, ſ. f. fiſkblåſa, wåderhinna, blåſa hwarpå man ſimmar på wattnet.

Schwimmer, ſ. m. ſimmare. Die beſten Schwimmer erſaufen auch; de ſnållaſte och driſtigaſte omkomma ſåmwäl i faran.

Schwimmfuß, ſ. m. lyckte-fötter, då tårna åro förenade med någon mellanhinna, Pedes Palmati.

Schwimmgürtel, ſ. m. et ſlags gördel af fjådrar, ſjöfogelſkinn, kork eller waß, ſom brukas at ſimma med på wattnet.

Schwimmvogel, ſ. m. wattenfogel, Anseres.

Schwinde, ſ. f. reform, S. Flechte.

Schwindel, ſ. m. ſwindel, ſwimning, yra i hufwudet.

Schwindelgeiſt, ſ. m. willhjerne, ſwärmare.

Schwindelhafer, ſ. m. S. Schwingel.

Schwindelig, adj. u. adv. beſwårad af ſwindel, hufwudyr.

Schwindelkörner, ſ. pl. koriandersfrö.

Schwindelkraut, ſ. n. hansblomſter, S. Gemſenkraut.

Schwindeln, v. n. m. d. Hfw. haben; haſwa eller få ſwindel, fig. handla obetänkſamt. Mir ſchwindelt; det går alt omkring för mina ögon.

Schwinden, v. n. ſchwand, imp. geſchwunden, p. förſwinna, S. verſchwinden; bliſwa mindre, fig. tråna, twina bort Das Holz ſchwindet, wenn es trocken wird; trämirket giſtnar, når det blir torrt Das Tuch ſchwindet, wenn es naß wird; kläder krymper ihop, når det blir wått. Der Geſchwullſt ſchwindet; ſwulnaden tager af. Die Füſſe ſchwinden ihm; fötterne tråna bort för honom. Etwas an der Forderung ſchwinden laſſen; giſwa efter något af fordran. Nun läßt er alle Hofnung ſchwinden, i. g. L. nu giſwer han alt förloradt.

Schwindflechte, ſ. f. S. Schwinde.

Schwindgrube, ſ. f. en betäkt grop, hwarutí all orenlighet utur et hus ſamlar ſig.

Schwindſucht, ſ. f. twinſot, tränſuka. Er hat die Schwindſucht im Beutel, n. R. hans pung ſmägnar, han har inga penningar.

Schwindſüchtig, adj. u. adv. tränſuk, ſom har twinſoten.

Schwinge, ſ. f. Schwingwanne, Futterſchwinge; en wanna, hwarmed ſåd renſas. Flachsſchwinge; linſtäckta eller klyſta. it. en gunga, hyſta, S. Schaukel.

Schwingen, ſ. pl. wingfjådrar, S. Schwungfeder.

Schwingen, v. a. ſwinga. Die Flügel ſchwingen; ſwinga med wingarna. Flachs ſchwingen; ſtäckta lin. Korn ſchwingen; wanna ſåd, v. n. u. r. ſwänga, ſwinga. Die Fahne ſchwingen; ſwänga fanan. Er ſchwang ſich aufs Pferd; han kaſtade ſig på häſten. Er hat ſich hoch in der Welt geſchwungen; han har ſwungit ſig up til ſtor heder och åra. Sich in ſeinen Gedanken hoch ſchwingen; haſwa, fatta höga tankar om ſig.

Schwingen, ſ. n. ſwingande, ſwängning.

Schwingenkrankheit, ſ. f. en ſjukdom ſom falkarne få i wingarna.

Schwingeſtock, ſ. m. ſå kallas en järnmaſchin, lik en ſtäckta, ſom repſlagare bruka til hampan.

Schwingfeder, Schwingrad, Schwingſeil, S. Schwungfeder, Schwungrad, Schwungſeil

Schwingung, ſ. f. ſwingning.

Schwippe, i. g. L. ſ. f. den ytterſta, tunnadelen af en piſkſnärt.

Schwirren, v. n. m. d. Hfw. haben, geſchwirrt, p. göra et fint, darrande, döfwande låte, ſwirra, ſurra. Die Lerche ſchwirrt; lärkan qwittrar. Die Kugel ſchwirrte mir vorbei; kulan ſurrade mig förbi. Die Grille ſchwirrt; ſyrſan ſkriker.

Schwirren, Geſchwirre, ſ. n. ſurrande, qwittring.

Schwitzen, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben, gr-

geschwitzt, p. swetas, bliswa fucktig, giswa wätska ifrån sig. Die Fenster schwitzen; fönsterna swetas. Die Fichten schwitzen Harz; granarna giswa harts. Das Getraide schwitzt in der Scheune; säden blir fucktig af inwärtes wätska i logen. Das Leder schwitzen lassen; göra at lädret blir fucktigt genom saltets påkastande. Wasser und Blut schwitzen; wara uti stor ängest. Er wird dafür schwitzen müssen, i. g. L. han lärer nog få betala det dyrt.

Schwitzbad, i. g. L. f. n. S. Schweißbad.

Schwitzbank, f. f. swett-bänk eller laswe.

Schwitzig, S. Schweißig.

Schwitzkasten, f. m. swettlaswe, swettbad. Im Schwitzkasten sitzen, fig. wara uti största förlägenhet, böra anwända stor möda och besvär wid något.

Schwitzpulver, f. n. S. Schweißpulver.

Schwitzstube, f. f. swettbadstuga.

Schwingel, f. m. swingel, Festuca. Schafschwingel; fårswingel, Festuca ovina. bladswingel, F. vivipara. Mannaschwingel; swinswingel, S. Schwadengras, unter Gras.

Schwope, f. f. ein Fisch; blicka, braxenpanka, Cyprinus Ballerus.

Schwören, v. a. schwor, imp. geschworen, p. swärja, aflägga, göra ed, bedyra högt eller med ed. Er kann schwören als ein Landsknecht: han kan swärja som en kittellappare. Stein und Bein worauf schwören; bedyra med de största eder. Ich wollte nicht darauf schwören; jag swär icke därpå. Den Eid der Treue schwören; aflägga Trohetseden. Jemanden den Tod schwören; tilswärja enom döden. Sie sind geschworne Feinde; de äro afswurne fiender.

Schwören, f. n. swärjande, eds afläggande.

Schwörer, f. m. swärjare.

Schwühl, adj. u adv. dosbett, qwalmig.

Schwühle, f. f. dosbetta, qwalmighet.

Schwulst, f. m i. g. L. für Geschwulst; swulnad. Fig. Schwulst in der Rede; swulst i skrifarten.

Schwülstig, adj. u. adv. fig. om tal och skrifsätt, upblåst, högtrafwande.

Schwülstigkeit, f. f. et tals, et skrifsätts egenskap at wara upblåst, högtrafwande.

Schwung, f. m. Schwünge, pl. swingning, swängning, slängning, kast, flygt. In einem Schwung war er zu Pferd; uti et kast satt han på hästen. Pindars Schwung gleicht dem Schwung eines Adlers hinauf in die Regionen des Sturms und Donners; Pindars flygt liknar örnens, när han swingar sig up emot stormarnas och dundrets rymder. Im Schwunge kommen; komma i gång. In den Schwung mit etwas kommen; bliswa wan wid något. So bald seine Einbildungskraft einmal einen gewissen Schwung genommen hat; så snart hans inbildningskraft en gång tagit sig en wiß wändning.

Schwungfeder, f. f. Schlagfeder; wingfjäder. Einem die Schwungfeder ausrupfen; rycka ut långfjädarna på någon, fig. stäcka hans mod och wälde.

Schwungrad, f. n. et hjul som swänger sig omkring, och därigenom drifwer något annat med omkring.

Schwungriemen, f. m. swankrem på en wagn.

Schwungseil, f. n. repgunga, S. Schaukel.

Schwur, f. m. Schwüre, pl. swordom, ed. Gräuliche Schwüre thun; göra faseliga swordomar. Jemanden nicht zum Schwur laßen; ej tillåta någon, at göra ed för rätten.

Schwürig, adj. Schwürigkeit, f. f. S. Schwierig, Schwierigkeit.

Sclave, f. m. träl, S. Sklave.

Sclaven, f. pl. en gammal Nation, Sclaverne.

Scorbut, f. m. förbiugg. S. Scharbock.

Scorbutisch, adj. u. adv. som har förbiugg, kommer däraf, liknar förbjugg.

Scordien; S. Lachenknoblauch unter Knoblauch.

Scorpion, f. m. skorpion.

Scorpionfliege, f. f. hornslända, Panorpa, it. en art fluga, Musca Scorpiuros.

Scorpionkraut, f. n. Scorpiurus.

Scorpionöl, f. n. scorpionolja.

Scorpionpfrieme, f. f. S. Stechginster.

Scorpionschildkröte, f. f. en art sköldpadda, Testudo Scorpioides.

Scorpionschnecke, f. f. en art spikklubba, Murex Scorpio.

Scorpionsenne, f. f. Colutea emerus.

Scorpionspinne, f. f. Phalangium Cancroides.

Scorzonere, Scorzonerwurz, f. f. swinrot, S. Piperngras, unter Gras.

Scribent, f. W. f. m. en som skrifwer böcker.

Scripturen, f. W. f. pl. skriftliga handlingar, papper.

Scrupel, f. W. f. m. et twifelsmål, en betänklighet. Einem alle Scrupel benehmen; undanrödja alla betänkligheter för någon.

Scrupel, f. W f a. skrupel, et litet mått. När det är en wigt, så utgöra 20 gran en skrupel, och 12 skruplar et lod; men, som et längdmått, kallas sertionde delen af en Grad, en skrupel, som annars också kallas en Minut.

Sech, f. n. (Landwirthschaft) Pflugsech, Pflugmesser; plogrist.

Sechloch, f. n hålet uti plogtisteln, hwaruti plogristen fästas.

Sechring, f. m. ring som fästar risten wid plogtisteln.

Sechs; sex. Vor sechs Uhr kann ich nicht kommen; jag kan ej komma förr än klockan har sex slagit. Sie fährt mit sechsen; hon far med tre par hästar.

Sechs, f. f. Sechse; talet sex.

Sechseck, f. n. sexkant.

Sechseckig, adj. u. adv. sexkantig.

Sechser, Sechspfenninger, f. m. en nittio settedel af en tysk Riksdaler, S. Sechsling.

Sechserlei, adj. u. adv. sexhanda, af sex sorter.

Sechsfach, adj. u. adv. Sechsfaltig; sexdubbel.

Sechsherr, f. m. en medlem af et Collegium, som består af sex Personer.

Sechsfüßig, adj. u. adv. sexfotad.

Sechshundert; sexhundra.

Sechshundertste, f. m. den sexhundrade.

Sechsjährig, adj. u. adv. sexårig.

Sechsling, f. m. et litet skiljemynt af sex penningar eller en half schilling.

Sechsmal, adv. sex gånger.

Sechsmalig, adj. som sker sex gånger i rad.

Sechsmann, f. m en borgare i städer utaf et collegium af sex Personer.

Sechsmonathlich, adj u. adv. sex månader gammal, eller som sker eller har skedt på sex månaders tid.

Sechspfenninger, f. m. S. Sechsling.

Sechspfündig, adj. u adv sexpundig.

Sechsruderig, adj. u. adv. med sex rodare bänkar.

Sechssäulig, adj. u. adv. med sex pelare.

Sechsspännig, adj. med sex hästar före, säges om wagnar.

Sechsstrahl, f. m. en art sjöstjernor med sex strålar, Hexactis.

Sechst, Sechste, adv. sette. Zum sechsten; för det sette.

Sechste, f. f. uti kortspel sex blad af samma färg, som följa på hwarannan.

Sechstägig, adj u. adv. som har stått til eller står til sex dagar. Das sechstägige Werk der Schöpfung; de sex dagars skapelse-werk.

Sechstel, f. n. en settedel.

Sechstehalb, Sechsthalb, adj. half sette.

Sechstens; för det sette.

Sechstheilig, adj. som har sex delar.

Sechswochen, f. pl barnsängstid, barnsäng. Die Sechswochen halten; ligga i barnsäng.

Sechswöchnerin, f. f. barnsängshustru.

Sechszehn; sexton.

Sechszehner, f. m. som består af sexton enheter.

Sechszehnerlei; af sexton sorter.

Sechszehnfach, Sechszehnfaltig; sextondubbel.

Sechszehnjährig, adj. sexton år gammal.

Sechszehnlöthig, adj. u. adv. sextonlödig, fint silfwer.

Sechszehnte; sextonde.

Sechszehntel, f. m. sextonde del.

Sechszehntens; för det sextonde.

Sechzig; sextio.

Sechziger, f. m. som består af sextio, uti piketspel, när man kan räckna sextio i det man spelar ut.

Sechzigerlei, adj sextiofalt.

Sechzigjährig, adv. sextio år gammal.

Sechzigste, adv. sextionde.

Seckel, f. m. et slags mynt hos Judarna, ungefärligen om en half tysk Riksdalers wärde. it. pung, påse, cassa, Pr. W. hwarutaf kommer: Seckelmeister, S. Schatzmeister, Cassierer, Kämmerer.

Secret, f. n. heimlich Gemach; afträde.

Secretair, f. m. Secretarare, Skrifware.

Secretariat, f. n. Secretarare-sysla.

Secretariatkunst, f. f. wetenskap at wäl förwalta en Secretarare-sysla.

Sect, f. m. et slags sött win ifrån Spanien och de Canariska öarna, sack.

Secte, f. f en sect, et parti af enahanda mening uti Philosophien och Religionsmål.

Sectirer, f. m. den som följer et wilfarande

de parti, anhängare af någon, som ſtiftar ſplit och parti uti Religions-mål, partimakare i ſådana mål.
Sectirerei, ſ. f. anhängande wid et ſådant parti.
Sectireriſch, adj. ſom grundar ſig uti, ſom tilkommer, tilhörer et ſådant parti, nitiſt för detſamma, ſecteriſk.
Secularisiren, ſ. W. v. a. förwandla andeliga ſtifter til werldsliga, ſeculariſera.
Secularisation, ſ. W. ſ. f. et andeligt ſtifts förwandling til et werldsligt.
Secunda, ſ. f. andra claſſen uti ſkolan.
Secundaner, ſ. m. den ſom är uti andra claſſen.
Secunde, ſ. f. ſertionde del af en Minut.
Seculum, ſ. W. ſ. n. århundrade, S. Jahrhundert.
Sedativſalz, ſ. n. S. unter Salz.
See, ſ. f. Seen, pl. 1. ſjö. 2 haf, ſaltſjö, S. Meer. 3. hafswåg. Die See hat keinen Ausfluß; ſjön har ingen utlopp. Die hohe, offenbare See; öpna ſjön. In See ſtechen; löpa ut i haſwet. Zur See reiſen; reſa ſjöwägen, ſjöledes. Binnenſee; inſjö, S. Landſee. Die See läuft kurz; wågarna äro korta. Die See geht hohl; ſjön ſnållar.
Seeaal, ſ. m. S. Meeraal.
Seeadler, ſ. m. S. Meeradler.
Seeamſel, ſ. f. S. Meeramſel.
Seeaſſel, ſ. f. en art gråſugga, Oniſcus Oceanicus.
Seeapfel, ſ. m. Seeball, ſ. m. Sjöborre, Echinus. S. Meerapfel.
Seebär, ſ. m. Sjöbjörn, Phoca urſina.
Seebarbe, ſ. f. tödfiſk, Mullus Barbatus.
Seebars, ſ. m. ſjöabborre, Perca Marina.
Seebaum, ſ. m. en bom at ſtånga hamnen med.
Seebeutel, ſ. m. ſjöpung, Holothuria frondoſa.
Seebeſchreibung, ſ. f. beſkrifning och weten-ſkap om ſjöar.
Seebeſen, ſ. m. en art ſjöris, Gorgonia verrucoſa.
Seeblaſe, ſ. f. en art blötmaſk, peſe, R. Holothuria.
Seeblume, ſ. f. 1. näckblad, Nymphea lutea, 2. ſjöblad, Nymphaea alba 3. en art ſjöſtröle, Actinia effoeta. it. S. Seenelke.
Seebrachſen, ſ. m. S. Meerbrachſen.
Seebreme, ſ. f. Oniſcus aſilus.
Seebremſe, ſ. f. Oniſ. Oeſtrum.
Seebrief, ſ. m. et ſkriftligt bewis ſom ſkeppare böra haſwa med ſig.
Seebull, ſ. m. hornſimpa, Cottus Quadricornis.
Seeblutte, ſ. f. S. Meerbutte.
Seecharte, ſ. f. S. Seekarte.
Seecompaß, ſ. m. ſjöcompaß.
Seedeich, ſ. m. en damm at afhålla ſjöwatnet med.
Seedrache, ſ. m. färſing, Trachinus Draco. it. en art ſjöhors, Pegaſus Draconis. it en art blåſtål, Callionymus Draunculus.
Seedroſſel, ſ. f. S. Meeramſel.
Seeeiche, ſ. f. S. Meereiche, it. en art Sjöris, Gorgonia Setoſa.
Seeeichel, ſ. f. S. Meereichel.
Seeeinhorn, ſ. n. narhwal. S. Narwal.
Seeelſter, ſ. f. S. Seepapagei.
Seeente, ſ. f. blåſklacka, Fulica atra.
Seeerz, ſ. n. Seeeiſenerz. S. Sumpferz.
Seefächer, ſ. m. Gorgonia flabellum.
Seefahrer, Seefahrender, i. g. L. ſ. m. ſjöfarande, ſjöman.
Seefahrt, ſ. f. ſjöfart.
Seefahrtkunde, ſ. f. lära om ſjöfarten, Navigations-lära.
Seefaſan, ſ. m. S. Löffelente, Pfeilſchwanz, Meerbutte.
Seefeder, ſ. f. S. Meerfeder. it. Gorgonia verticillaris.
Seefeige, ſ. f. S. Meerfeige.
Seefichte, ſ. f. Gorgonia pennata.
Seefiſch, ſ. m. ſjöfiſk, hafsfiſk.
Seeflaſche, ſ. f. S. Stachelbauch.
Seefloh, ſ. m. märta, ſandhare, Cancer Pulex.
Seefroſch, ſ. m. S. Meerfroſch.
Seeforelle, ſ. f. et ſlags foreller ſom finns i ſjöar.
Seefuchs, ſ. m. en art Hay, Squalus Carcharias *it.* Squalus Squatina.
Seegallert, ſ. f. 1. en art blötmaſk, Holothuria denudata. 2. en art ſjöträd, Alcyonium gelatinoſum. 3. en art djurwärt, wirflare, Vorticella.
Seegebrauch, ſ. m. bruk på ſjön.
Seegegend, ſ. f. ſjöſtrek.
Seegefahr, ſ. f. ſjönöd.
Seegefecht, ſ. n. S. Seetreffen.
Seegericht, ſ. n. Sjörätt, Amiralitätsrätt.
Seegeſchrei, ſ. n. krigstop på ſkottor.
Seegeſetz, ſ. n. Sjölag.
Seegeſpenſt, ſ. n. en art blötmaſk, Holothuria Priapus.

Seegewächs, ſ. n. ſjöwärt, Lythophyta.
Seegras, ſ. n. ſjögräs. S. Meergras.
Seegrün, adj. ſjögrön.
Seegrund, ſ. m ſjöbotten.
Seegukguck, ſ. m. eine Art Beinfiſch; en art kurra, Oſtracion quadricornis. 2. en fiſk af knotſlägte, Trigla cuculus.
Seehafen, ſ. m. hamn, inlopp ur hafwet.
Seehafer, ſ. m. Zizania.
Seehäher, ſ. m. S. Seekrähe.
Seehahn, ſ. m. 1. knorrhane, Trigla Hirundo. 2. en art lomm, Colymbus arcticus och ſtellatus. 3. en art halffiſk af Spökeſlägte: Chimaera Callarynchus. it. S. Seerabe.
Seehandel, ſ. m. ſjöhandel.
Seehandlung, ſ. f. ſjöhandel.
Seehaſe, ſ. m. S. Meerhaſe.
Seehecht, ſ. m. S. Meerhecht.
Seeheidekraut, ſ. n. eine Art Hornkoralle; en art Sjöris, Gorgonia Placomus.
Seeheld, ſ. m. Krigshjelte til ſjös.
Seeherrſchaft, ſ. m. Herrſkap öfwer hafwet.
Seehonigkuchen, ſ. m. en art Stjernkorall, Madrepora favoſa.
Seehorn, ſ. n. en art korall, Gorgonia Ceratophyta.
Seehund, ſ. m. 1. ſjähl, ſjökalf, Phoca vitulina. 2. en art Haj, Squalus catulus.
Seehündchen, ſ. n. en art Haj, Squalus catulus.
Seeigel, ſ. m. S. Meerapfel, it. en art igel; Hirudo muricata.
Seejungfer, ſ. f. ſjörå. S. Nymphe.
Seekalb, ſ. n. S. Seehund.
Seekakatu, ſ. m. en art tord, Alca criſtata.
Seekamm, ſ. m. en art Sjöborre, Echinus Gratilla.
Seekante, ſ. f. ſjökant, hafskant.
Seekarauſche, ſ. f. en fiſk af ſnyltra ſlägte, Labrus rupeſtris.
Seekarpfen, ſ. m. karp ſom finnas i ſjöar.
Seekarte, ſ. f. ſjökort.
Seekaſtanie, ſ. f. en art ſjöborre, Echinus pectinata.
Seekatze, ſ. f. bläckfiſk, Sepia Loligo.
Seekätzchen, ſ. n. en halffiſk af kurra ſlägte, Oſtracion cornutus.
Seekirſche, ſ. f. S. Meerkirſchenbaum.
Seekoch, ſ. m. S. Seehahn.
Seekork, ſ. m. (djurwärt,) Sjöträd, Alcyonium.
Seekrabbe, ſ. f. S. Kraken.
Seekräbe, ſ. f. fiſk af ſtuggeſlägte, Sciaena Umbra. it. S. Seerabe.
Seekrank, adj. u. adv. ſjöſjuk.
Seekrankheit, ſ. f. ſjöſjuka.
Seekraut, ſ. n. ſjögrt.
Seekrebs, ſ. m. hummer, Cancer Gammarus.
Seekreuzdorn, ſ. m. hafstörne, S. Haffdorn.
Seekrieg, ſ. m. ſjökrig.
Seekrone, ſ. f. eine Art Seeapfel, Echinus Diadema.
Seekröte, ſ. f. en art qwabba, Lophius Hiſtrio.
Seekuchen, ſ. m. eine art Seeapfel, Echinus Placenta.
Seekugel, ſ. f. Echinus Globulus.
Seekuh, ſ. f. ſjöko, Trichecus Manatus.
Seekuhſtein, ſ. m. Lapis Manati, Os petroſum Tricheci Manati.
Seeküſte, ſ. f. ſjökuſt, ſjökant.
Seelachs, ſ. m. hafslax.
Seelaus, ſ. f. en art gråſugga, Oniſcus Marinus.
Seelaterne, ſ. f. en lyckta ſom ſjöfarande rätta ſig efter.
Seelerche, ſ. f. ſtrandpipare, Charadrius Hiaticula. it. eine Art Notzfiſch; Blennius Galerita.
Seeleuchte, ſ. f. S. Seelaterne.
Seeleute, ſ. pl. ſjöfolk.
Seelilie, ſ. f. ſjölilja, en djurwärt af wirflare ſlägte, Vorticella Encrinus.
Seelinſe, ſ. f. andmat, S. Linſe.
Seelöwe, ſ. m. ſjölejon, Phoca Leonina.
Seeluft, ſ. f. ſjöluft.
Seelunge, ſ. f. S. Meerfeige, it. en art blötmask; ſjöhare, Laplyſia.
Seemacht, ſ. f. Sjömagt, wälde til ſjös.
Seemächte, ſ. pl. Potentater, ſom kunna hålla krigsflottor.
Seemann, ſ. m. Seeleute, pl. Sjöman, Skeppare.
Seemänniſch, adj. u. adv. ſjömans-lik.
Seemannskunſt, ſ. f. konſt at föra et ſkepp.
Seemannstreu, ſ. f. ſjötiſtel, S. Mannstreu.
Seemaulwurf, ſ. m. en art ſtjernkorall, Madrepora Talpa.
Seemaus, ſ. f. S. Meermaus.
Seemeile, ſ. f. ſjömil.
Seemerle, ſ. f. fiſk af ſnyltra ſlägte, Labrus Merula.
Seemeve, ſ. f. ſjömåſe, it. en fiſk, Labrus Marinus.

Seemos, ſ. n. hafsmoſſa.
Seemosſchnecke, ſ. f. ſjöwalp, Scyllaea.
Seemuſchel, ſ. f. ſjömusla.
Seemütze, ſ. f. en art ſkäggmuſla, Lepas marina. it. en blötmask, Meduſa pilearis.
Seenabel, ſ. m. S. Meernabel.
Seenadel, ſ. f. S. Meernadel.
Seenatter, ſ. f. hafsnål, Syngnathus Ophidion
Seenelke, ſ. f. en art ſtjernkorall, Madrepora lacera.
Seeneßel, ſ. f. ſjöſtråle, Artinia.
Seenoth, ſ. f. ſjönöd.
Seeochs, ſ. m. S Seekuh.
Seeofficier, ſ. m Sjöofficerare.
Seeohr, ſ. n. nåkörn, Haliotis.
Seeorgel, ſ. f. Tubipora muſica. S. Meerröhre.
Seeotter, ſ. f. ſjöutter.
Seepapagei, ſ. m. lunda, Alca Arctica.
Seepaß, ſ. m. ſjöpaß.
Seepaſtete, ſ. f. en art ſjöſtjerna, Aſterias aranciaca.
Seepeitſche, ſ. f. Gorgonia flagelloſa
Seepfau, ſ. m. S. Braushahn, Kampfhahn.
Seepferd, ſ. n. Trichecus Rosmarus. S. Wallroß.
Seepferdchen, ſ. n. en art hafsnål, Syngnathus Hippocampus.
Seepflanze, ſ. f. ſjöplanta.
Seepflaume, ſ. f. ſjö-plommon, Ulva pruniformis.
Seepinſel, ſ. m. en ſnäcka af ſlånga-ſlägte, Serpula Penis.
Seepocken, ſ. pl. ſkäggmuſla-arter, Lepas Balanus och Balanoides.
Seepommeranze, ſ. f. en art ſjöträd, Alcyonium Lyncurium.
Seequalm, ſ. m. en art blötmask, Meduſa pelagica.
Seequitte, ſ. f. en art ſjöträd, Alcyonium Cydonium.
Seerabe, ſ. m. pelekan, Pelecanus Carbo.
Seeratze, ſ. f. en halffiſk af ſpökeſlägte, Chimæra monſtroſa.
Seeräuber, ſ. m. ſjöröfware.
Seeräuberei, ſ. f. ſjöröfweri.
Seeräuberiſch, adj. u. adv. ſjöröfware lik.
Seeraupe, ſ. f. ſkummare, R. Aphrodita.
Seerepphuhn, ſ. n. ein Seefiſch; tunga, Sola S. Zunge.
Seerecht, ſ. n. Sjölag.
Seereiſe, ſ. f. ſjöreſa.
Seerichter, ſ. m. domare uti ſjöſaker.
Seerinde, ſ. f. en art djurwäxt, ſtenwäf, Fluſtra.
Seeroſe, ſ. f. S. Seelilie.
Seerüſtung, ſ. f. en flottas utruſtning.
Seeſache, ſ. f. ſjöſak.
Seeſalz, ſ. n. haſſalt.
Seeſchaden, ſ. m. ſjöſkada.
Seeſchaum, ſ. m. S. Meerſchaum
Seeſcheide, ſ. f. en art blötmask; ſprutare, Aſcidia.
Seeſchiff, ſ. n. et ſkepp ſom far på hafwet, til åtſkilnad ifrån: Flußſchiff, ſom endaſt brukas på inſjöar och ſtrömmar.
Seeſchiffart, ſ. f. ſjöfart.
Seeſchildkröte, ſ. f. S. Meerſchildkröte.
Seeſchlacht, ſ. f. ſjöſlag, ſjöſlagtning.
Seeſchlägel, ſ. m. S. Hammerfiſch.
Seeſchlund, ſ. m. hafsſwalg.
Seeſchnecke, ſ. f. ohne Haus; hårgump, Doris.
Seeſchwalbe, ſ. f. S. Meerſchwalbe. it. S. Seeſpecht.
Seeſchwamm, ſ. m. Meerſchwamm; ſwamp, Spongia.
Seeſchwein, ſ. n. en art Haj, Squalus centrina.
Seeſeite, ſ. f. ſjöſida.
Seeſeuche, ſ. f. ſjöſåf, Scirpus lacuſtris.
Seeſkorpion, ſ. m. rödſimpa, Cottus Scorpius.
Seeſoldat, ſ. m. ſjöſoldat.
Seeſonne, ſ. f. en art ſjöſtjerna, Aſterias Caput Meduſae. S. Meduſe. it. S. Sonnenfiſch.
Seeſpinne, ſ. f. ſjöſpindel, Phalangium Groſſipes.
Seeſpecht, ſ. m. Seeſchwalbe, ſ. f. Alcedo Iſpida. S. Eisvogel.
Seeſtadt, ſ. f. Sjöſtad.
Seeſtaat, ſ. m. Sjöſtat.
Seeſtern, ſ. m. ſjöſtjerna, Aſterias.
Seeſtühling, ſ. m. benunge; Gaſteroceus pungitius.
Seeſtint, ſ. m. fiſk af rockſlägte, Globius Gozo.
Seeſtrand, ſ. m. ſjöſtrand, hafſtrand.
Seeſtrecke, ſ. f. ſjöſtrek, ſjöled.
Seeſtrich, ſ. m. ſjöſtrek. Ein Seeſtrich, der befahren wird; et ſegelled.
Seeſtück, ſ. n en målning, ſom föreſtäller et ſtycke af ſjön och hwad där förefaller.
Seeſtuhl, ſ. m. en ſtol, ſom brukas til aſtronomiſka obſervationer på ſjön.
Seeſturm, ſ. m. ſtorm på ſjön.

Seetamarinde, ſ. f. en art ſjömoſſa, Sertularia Tamariſca.
Seetang, ſ. m. S. Seegras.
Seetanne, ſ. f. Gorgonia elongata.
Seetaube, ſ. f. grönländiſche; Alca Alle. it. eine Art Igelfiſch; en art borkfiſk, Diodon reticulatus.
Seetauſendbein, ſ. n. ſjöblick, Nereis.
Seeteufel, ſ. m. S. Meerfroſch.
Seethier, ſ. n. hafsdjur.
Seetonne, ſ. f. tunnor, ſom läggas ut på ſjön til tekn för ſjöfarande, it. en art ſnäckor af torn-ſlägte, Trochus Teleſcopium.
Seetraube, ſ. f. en art ſjöplantor, Lepas Balanus.
Seetreffen, ſ. n. ſjöſlag.
Seetrichter, ſ. m en art ſtjernkorall, Madrepora infundibiliformis.
Seetrompete, ſ. f. S. Meertrompete.
Seetulpe, ſ f. en art ſkäggmusla.
Seetruſche, ſ. f. fiſk af torſk ſlägte, Gadus Mediterraneus.
Seeuhr, ſ. f. ſjöur.
Seeufer, ſ. n. ſjöſtrand. Ein hohes Seeufer; ſjöbacke.
Seeungeheuer, ſ. n. ſjöunder.
Seevielfluß, ſ. m. en art dubbelfota (Inſect) Julus ovalis, it. en art ſjöblick (blötmaſk) Nereis Mollis.
Seeviole, ſ. f. Cheirantus glabrus.
Seevogel, ſ. m. ſjöfogel.
Seevolk, ſ. n. ſjöfolk.
Seewanze, ſ. f. en art gråſugga, Oniſcus Pſora.
Seewärts, adv. ſjöledes, utom ſkärs, ut til hafs.
Seewaſſer, ſ. n. ſjövatten.
Seewaſſerlaus, ſ. f. en art enöga, Monoculus pulex.
Seewedel, ſ. f. en art ſjöris, Gorgonia Ventalina.
Seeweg, ſ. m. ſjöväg.
Seewein, ſ. m. ſå kallas de winer ſom wäxa på öarna och wid ſtranden af den ſå kallade: Bodenſjö.
Seeweſen, ſ. n. ſjöväſen.
Seewind, ſ. m. wind, ſom blåſer ifrån ſjön til lands, til åtſkilnad ifrån: Landwind.
Seewolf, ſ. m. 1. Seefuchs, eine Art Haj, Squalus Carcharias. 2. ſjövarg, Anarrhichas Lupus.
Seewort, ſ. n. ſjöord.
Seewurf, ſ. m. Seetrift, ſ. f. alt hwad ſom ſjön kaſtar ut.
Seewurm, ſ. m. 1. en maſk ſom lefwer i ſjön, 2. en art tagelmaſk, (Fadenwurm), Gordius marinus, it. S. Holzbohrer.

De med See ſammanſatta ord, ſom här ej finnas, ſökas under: Meer.

Seele, ſ. f. ſjäl, ſinne, hjerta, ande, fig. perſon, lifskraft, inbegrep, wäſentlig egenſkap. Die Sorge für die Seele; ſjälawård. Die Seele aufgeben; upgifwa anden, ſjälas. Das liegt ihm an der Seele; det ligger honom om hjertat. Einem etwas auf ſeine Seele binden; anbefalla, inſkärpa någon något på det ömmaſta. Die Seele auf der Zunge haben; wara öpenhjertad. Er ſagt alles heraus, was er auf der Seele hat; han ſäger alt rent ut, hwad han wet, hwad han har på ſitt ſamwete. In jemandes Seele ſchwören; göra ed i en annans namn. Du mußt dich in die Seele ſchämen; du bör ſkämmas i det högſta. Einem an die Seele greifen; angripa en på det ömaſta ſtället. Da iſt keine lebendige Seele zu Hauſe; där är ingen menniſka, ingen ſjäl hemma. Alle teutſche Schweden gehörige Beſitzungen enthalten wenigſtens 116,000 Seelen; folkſtocken uti Sweriges Tyſka beſittningar räknas minſt 116,000 Perſoner. Eine feile Seele; en karl ſom gör alt för penningar. Das iſt die Seele davon; det gifwer ſaken lif och kraft. Das iſt die Seele aller Tugenden; det är inbegrepet af all dygd. Menſchenliebe iſt die Seele der Geſetze; menniſkokärlek är lagarnas wäſentliga och förſta egenſkap. Die Seele der Welt, die Weltſeele der alten Philoſophen; de gamla Philoſophernas werldsſjäl eller ande. Die Seele im Federkiel; märgen i en fjäderpenna.

Seelchen, i. g. L. ſ. n. mein Seelchen; mit hjerta, min wän lilla.
Seelamt, ſ. n. en ſjälmeſſa med ſång och muſik uti den Romerſka kyrkan.
Seelenangſt, Seelenpein, Seelenqwal, ſ. f. Seelenſchmerz, ſ. m. ſjäla-ångſt.
Seelenarzt, ſ. m. ſjälaläkare.
Seelenarznei, ſ. f. ſjälabot.
Seelendieb, Seelenräuber, ſ. m. S. Seelenmörder.
Seelenentzückend, adj. u. adv. förtjuſande.
Seelenerquickend, adj. u. adv. ſom wederqwicker, förnöjer ſjälen.
Seelenfolter, ſ. f. S. Seelenmarter.
Seelenfreund, ſ. m. en förtrolig wän.
Seelenfriede, ſ. f. ſamwetsfred.

Seelen-

Seelengefahr, f. f. själawåda.
Seelengröſſe, f. f. ſinneshögd. Corneille hat in manchen Stücken die Seelengröſſe der Römer erreicht; Corneille har i åtſkilliga af ſina Tragedier upnått den ſinneshögd, ſom utmärkte de Romare.
Seelenheil, ſ. n. ſjälens nytta och båſta.
Seelenhirt, ſ. m. ſjälaherde.
Seelenkampf, Seelenſtreit, ſ. m. inwärtes kamp.
Seelenkenntniß, ſ. f. ſjälens kännedom.
Seelenkraft, ſ. f. ſjälens kraft, ſinnes-kraft. Die obern, die unteren Seelenkräfte; ſjälens öfra, des ſinnliga förmögenheter.
Seelenkrankheit, ſ. f. ſinnesſjukdom, it. fel i förſtåndet och hjertat, it. hemſynd.
Seelenlaſt, ſ. f. ſamwetsſcrupel eller agg.
Seelenlehre, ſ. f. lära om ſjälen eller Pſychologie.
Seelenlos, adj. u. adv. liflös.
Seelenmarter, ſ. f. innerlig, it. ſamwetsångeſt.
Seelenmord, Seelenraub, ſ. m. ſjälamord.
Seelenmörder, Seelenräuber, ſ. m. ſjälamördare.
Seelenopfer, ſ. n. et andeligt offer.
Seelenruhe, ſ. f. ſinnesro, ſamwetsro.
Seelenſchatz, ſ. m. ſjälaſkatt.
Seelenſchlaf, ſ. m. ſjälaſömn.
Seelenſchmuck, ſ. m. ſjälaprydnad.
Seelenſpeiſe, Seelenweide, ſ. f. ſjälaföda.
Seelenſtärke, ſ. f. ſinnesſtyrka.
Seelentroſt, ſ. m. ſjälatröſt.
Seelentyrannei, ſ. f. tyranni öfwer ſamwetet.
Seelenverkäufer, ſ. m. ſå kallas uti Holland de, ſom ſälja folk til oſtindiſka Compagniet, at bortföras på ſkepp ſom matroſer.
Seelenwanderung, ſ. f. Själawandring, Metempſychoſis.
Seelmeſſe, ſ. f. ſjälmeſſa.
Seelſorge, ſ. f. ſjälawård.
Seelſorger, ſ. m. Själſörjare, Bicktfader.
Segel, ſ. n. Segel, pl. ſegel. Mit vollen Segeln; för fulla ſegel. Eine Flotte von 30 Segeln; en flotta 30 ſegel ſtark, af 30 ſkepp. Zu Segel gehen; gå til ſjös. Die Segel aufſpannen, aufziehen, beiſetzen; ſätta ſeglen til. Die Segel ſchürzen, aufbinden; binda up ſeglen, ſå at winden får bläſa blått uti en del af dem. Die Segel einbinden, reffen; taga ſeglen tilſammans och binda dem wid ſegelſtången. Die Segel aus dem Winde ſetzen; taga ſeglen utur winden. Die Segel richten; braßa ſeglen. Die Segel einziehen, fallen laſſen, beinehmen, ſtreichen; fålla, ſtryka ſegel, fig. gifwa efter. Die Segel für jemand ſtrelchen, i. g. f. fig. erkänna en för ſin Öfwerman, måſtare.
Segelbot, ſ. n. ſegelbåt.
Segeler, ſ. m. Segler; ſeglare. it. Argonauta, S. Schiffsboot, it. Procellaria fregatta, S. Sturmvogel, it. en art dykare; Dytiſcus Caraboides. S. Tauchkäfer unter Käfer.
Segelfertig, adj. u. adv. färdig at gå til ſjös.
Segelgarn, ſ. n. Bindfaden; ſegelgarn, ſnörgarn.
Segelmacher, ſ. m. ſegelſömmare.
Segelmeiſter, ſ. m. den ſom på et ſkepp har upſigten öfwer ſeglen och alt hwad därtil hörer.
Segeln, v. a. u. n. m. d. Hfw. ſeyn und haben, geſegelt, p. ſegla. Ein Schiff in den Grund ſegeln; ſegla om et fartyg. Ein Schiff das gut ſegelt; en god ſeglare. Wir haben drei Tage geſegelt; wi hafwe ſeglat tre dagar i rad. Die Flotte iſt nach dem mittländiſchen Meer geſegelt; flottan har tagit ſin kosa til medelhafwet. Auf den Grund ſegeln; ſtöta, råka på grund med ſkeppet i fullt ſeglande.
Segeln, ſ. n. ſeglande.
Segelquabbe, ſ. f. en blötmaſk af Manetſlägte, Meduſa Velella.
Segelring, ſ. m. en ögla uti tåg på ſeglen.
Segelſtange, ſ. f. rå, ſegelrå, ſegelſtång.
Segeltuch, ſ. n. ſegelduk, buldan.
Segelvogel, ſ. m. en art fjäril, Papilio Podalirius.
Segelwerk, Segelzubehör, ſ. n. alt ſegeltyg, ſom hörer til et ſkepp.
Segen, ſ. m. Segen, pl. wälſignelſe, bön, önſkan, ymnighet af gods. Das Geld wird ihm keinen Segen bringen; han lårer ej hafwa någon wälſignelſe med de penningar. Morgenſegen, Abendſegen; morgonbön, aftonbön. Eheſegen; barn. Erndteſegen; ymnig ſkörd. Der Segen der Natur; Naturens rikedom, öfwerflöd. Zauberſegen; ſignerl. Den Segen worüber ſprechen; läſa wälſignelſen öfwer något, göra teken med korſet däröfwer it. ſigna.
Segenreich, adj. u. adv. rik på wälſignelſe.
Segenſprecher, ſ. m. en ſignare.

Segensprecherin, f. f. en signerska.
Segensprechen, f. n. signeri.
Segenssprüche, f. pl. wälsignelser.
Segnen, v. a. gesegnet, p. wälsigna, önska godt, tacka före, it signa, drifwa signeri. Er segnete seine Kinder auf dem Sterbebette; han wälsignade sina barn på dödsängen. Gott lasse ihr Vorhaben vor allen gesegnet seyn; Gud gifwe lycka til edert förehafwande! Ein gesegneter Mann; en lycklig Man. Gesegneten Leibes seyn, i. g. L. wara uti wälsignadt tillstånd. Er kreuzigte und segnete sich, als er das hörte, i. g. L. när han fick höra det, förundrade han sig högligen däröfwer.
Segnen, f. n. wälsignande.
Segnung, f. f. wälsignelse.
Sehen, v. m. d. Hfw. haben, u. v. a. sehe, siehst, sieht, praet. sahe, imp. gesehen, p. se, fig. finna, märka, uptäcka, försöka, taga i akt, hafwa upsigt. Starr worauf sehen; se stinnt på något. Sauer sehen; se misnöjd ut. Schel sehen; afwundas. Das sieht ihm gleich; det är honom likt. Das Fenster sieht nach der Gasse; fönstret är åt gatan. Er sieht nicht gut; han har mycket swag syn. Wieder sehend werden; få sin syn igen. Das sieht aus andern Augen, i. g. L. det har et längt bättre anseende, är längt bättre. Ich sehe genug, was das sagen will; jag finner nog, hwad det will säga. Ich sehe schon, wo er hinaus will; jag märker hwart han syftar. Jemanden in die Karte sehen; utröna det som någon will hålla hemligt. Ich will wenigstens sehen, was ich ausrichten kann; jag will åtminstone försöka, hwad jag kan uträtta. Seine Geschicklichkeit sehen lassen; wisa sin skicklighet. Worauf sehen; hafwa upsigt på något. Er sieht auf nichts; han aktar, bryr sig om ingen ting. Ich sähe gerne, daß es geschähe; jag wille önska at så hände. Sie muß ihm alles aus den Händen sehen; hon får eller har intet, än hwad han gifwer henne. Er ist in allen Häusern gerne gesehen; han är mycket wällkommen uti alla hus.
Sehen, f. n. syn.
Seheare, f. f. Axis opticus.
Sehekraft, f. f. synkraft.
Sehekunst, f. f. Optik, Synkonst.
Sehekünstler, f. m. Optiker, som förstår Optiken.
Sehenswerth, Sehenswürdig, adj. u. adv. synwärdt.
Sehenerve, f. m. syn-nerf.
Seher, v. W. f. m. S. Prophet.
Sehepunkt, f. m. synpunkt.
Sehwinkel, f. m. synwinkel.
Sehne, f. f. Sehnader; sena, sensträng. Die Sehne an einem Bogen; bågesträng. Die Sehne in der Geometrie; en rät linia, som ifrån en punkt i omkretsen af en Zirkel, drages til en annan, utan at gå genom medelpunkten, Chorda. När en sådan linia går genom medelpunkten, kallas hon: Durchmesser.
Sehnig, adj. u. adv. senig, af starka senor.
Sehnen, v. r. sich nach etwas, gesehnet, p. längta, trängta efter något. Er sehnet sich nach Hause; han längtar hem.
Sehnlich, adj. u. adv. längtande, med längtan, trängtan. Er bat sehnlich darum; han bad träget därom.
Sehnsucht, f. f. längtan, trängtan, stor åtrå.
Sehr, adv. högligen, mycket, mägta, ganska. Das kann sehr wohl geschehen; det kan alt för wäl ske.
Seiche, f. f. n. W. S. Urin.
Seichameise, f. f. ettermyra, Formica rubra.
Seichblume, f. f. S. Mönchskopf.
Seichen, n. W. v. a. u. n. m. d. Hfw. haben; låta sitt watten, S. Wasser.
Seichenkraut, f. n. höter, swintång, Fucus vesiculosus.
Seicht, adj. u. adv. intet djup, grund, fig. som intet är grundelig Ein seichtes Gebirge (Bergbau) et intet högt berg. Seichtes Wasser; grundt watten. Da ist eine seichte Stelle in dem Fluß; där är floden grund. Seichte Gelehrsamkeit; en ej grundelig lärdom. Ein seichter Verstand; et swagt förstånd Ein seichter Witz, ein seichter Einfall; et magert skämt, infall. Ein seichter Grund; et swagt skäl.
Seichtigkeit, f. f. grundhet, fig. brist på grundelighet och styrka.
Seide, f. f. silke. Keine Seide wobei spinnen, i. g. L. ej hafwa någon fördel utaf något.
Seidelbast, f. m. teutsche Pfefferstaude; S. Seite 901.
Seiden, adj. u. adv. utaf silke, siden. Seidene Stoffe; sidenstofter. Seidene Kleider; silkeskläder.

Seiden-

Seidenarbeit, ſ. f. ſilkesarbete, ſilkeswäf.
Seidenarbeiter, ſ. m. ſilkesarbetare.
Seidenband, ſ. n. ſidenband.
Seidenbaſt, ſ. m. et ſlags tyg af bomull, ſom mycket liknar ſidentyg.
Seidenbau, ſ. m. ſilkesafwel.
Seidendrucker, ſ. m. den ſom trycker ſidentyg.
Seidendruckerei, ſ. f. ſidentygs-tryckeri.
Seidenei, ſ. n. Seidenhäuslein; ſilkesmaſkens bo, hwaruti han ſpinner ſig inne, franſ. Cocon.
Seidenfaden, ſ. m. ſilkestråd.
Seidenfärber, ſ. m. ſilkesfärgare.
Seidenfärberei, ſ. f. ſilkesfärgeri.
Seidenhandel, ſ. m. ſilkeshandel.
Seidenhändler, Seidenkrämer, ſ. m. ſidenhandlare, ſidenkrämare.
Seidenhaſpel, ſ. m. en liten nyſtfot til ſilke.
Seidenkratze, Seidenkartätſche, ſ. f. ſilkeskarda.
Seidenkleid, ſ. n. ſilkesklädning.
Seidenkram, Seidenladen, ſ. m. ſidenbod.
Seidenkrämer, ſ. m. ſidenkrämare.
Seidenmühle, ſ. f. ſilkesqwarn.
Seidenpflanze, ſ. f. ſilkesört, Aſclepias Syriaca.
Seidenraupe, ſ. f. S. Seidenwurm.
Seidenſchmetterling, ſ. m. nattfly af ſilkesmaſken, Phalaena Mori.
Seidenſchwanz, ſ. m. ſidenſwans, Ampelis garrulus.
Seidenſpinner, ſ. m. ſilkesſpinnare.
Seidenſticker, ſ. m. en ſilkesſtickare, brodare.
Seidenſtickerei, ſ. f. ſtickare-arbete eller konſt at brodera med ſilke.
Seidenwaare, ſ. f. ſilkeswara.
Seidenwatten, ſ. f. pl. ſilkeswadd.
Seidenweber, ſ. m. ſidenwäfware.
Seidenwurm, ſ. m. ſilkesmaſk. Nach Reaumürs Berechnung liefern 2304 Seidenwürmer ein Pfund Seide, dahingegen 27648 Spinnen zur Hervorbringung eines Pfundes Seide erfordert werden; efter Reaumurs uträkning gifwa 2304 ſilkesmaſkar en mark ſilke, då däremot 27648 ſpindlar därtil ſkulle behöfwas.
Seidenzeug, ſ. n. ſilkestyg.
Seidelbaſt, ſ. m. ſ. tifbaſt; Daphne Gnidium, Daphne Mezereum, ſ. kållerhals, Daphne Laureola.
Seidelbaſtrinde, ſ. f. bark af tifbaſt.
Seife, ſ. f. twål, ſåpa. Grüne Seife; grön, tyſt ſåpa. Seife; kallas ochſå en ſubſtanz, hwarigenom oljan kan blandas med wattnet.
Seifen, v. a. twåla, it. i bergwerk, renſa medelſt watten ifrån ſand, bergarter och jord, waſka. S. Seifenwerk.
Seifenartig, adj. u. adv. lik twål eller ſåpa.
Seifenbaum, ſ. m. twålträd, Sapindus Saponaria.
Seifenblaſe, ſ. f. blådra af twål- eller ſåpwatten.
Seifenerde, ſ. f. S. Walkererde.
Seifenhaft, adj. u. adv. ſom liknar ſåpa, ſmakar efter ſåpa.
Seifenkraut, ſ. n. twålgräs, Saponaria offic.
Seifenkugel, ſ. f. twålbåll.
Seifenſchaum, ſ. m. twållöder, ſåplöder.
Seifenſieder, ſ. m. ſåpſjudare.
Seifenſiederaſche, ſ. f. ſåpſjudare-aſka.
Seifenſiederei, ſ. f. ſåpbruk, ſåpſjuderi.
Seifenſiederlauge, ſ. f. ſåpſjudare-lut.
Seifenſtein, ſ. m. Speckſtein; ſpecksten, Steatites.
Seifenwaſſer, ſ. n. twålwatten, ſåpwatten.
Seifenwerk, ſ. n. Fluthwerk, Erzwäſche; waſkningswerk.
Seifenwurz, ſ. f. Gypſophila Struthium.
Seifenzinnſtein, ſ. m. ren tennmalm, ſom finnes i Seifenwerk.
Seiffig, adj. u adv. ſåplik, full med ſåpa.
Seigen, S. Selhen.
Seiger, adj. u. adv. Bergbau; lodrätt. S. ſenkrecht.
Seiger, ſ. m. wiſare på en timklocka. S. Zeiger.
Seigern, v. a. geſeigert, p. uti ſmälthyttor, ſegra, utdraga ſilfret ur kopparn wid ſmältningen genom tilſatt bly, luttra metaller.
Seigerarbeit, ſ. f. ſegring.
Seigerblei, ſ. n. bly, ſom ej innehåller ſilfwer, utan brukas til ſilfrets utdragning ur kopparn.
Seigerdorn, ſ. m. Seigerdörner, pl. kopparn, ſom bliſwit öfwer, när ſilfret på det ſättet är utdraget.
Seigergang, ſ. m. en lodrätt gång inåt djupet.
Seigerherd, ſ. m. Seigerofen; en härd hwaruti ſilfret utdrages utur kopparn.
Seigergekrätz, ſ. n. affälle, afſkräde wid ſegring.
Seigerhütte, ſ. f. ſegerhytta.
Seigerlinie, ſ. f. en lodrätt linia,

Seigerofen, ſ. m. ugn hwaruti ſegring ſker.
Seigerrecht, adj. u. adv. (Bergbau) S. ſenkrecht.
Seigerſchacht, ſ. m. en lodrät ſchakt.
Seigerſchlacke, ſ. f. ſlagg wid ſegring.
Seigerſtöcke, ſ. m. pl runda ſtycken ſilfwerhaltig koppar med bly blandad, hwarutur ſilfret genom lindrig ſmältning ſegras eller luttras, Placenta aeraria.
Seigerteufe, ſ. f. lodrätt djup.
Seigerung, ſ. f. ſegring.
Seihe, ſ. f. ſil.
Seihen, v. a. geſeihet, p. ſila, filtrera.
Seihepappier, ſ. n ſilpapper, filtrerpapper.
Seiher, ſ. m. Seilgeſchirr, ſ. n. ſilkäril.
Seilkorb, ſ. m. ſilkorg.
Seiltuch, ſ. n. ſildut.
Seil, ſ. n. tåg, rep, lina, töm. Auf dem Seil tanzen; dansa på lina. An einem Seil mit jemand ziehen, fig. i. g. L. wara enſe med någon, wara hans medhjelpare. Jemanden das Seil über die Hörner werfen, S. Horn.
Seiler, ſ. m. den ſom gör allahanda ſmå tåg, rep och linor, repſlagare, S. Reifer.
Seilerarbeit, ſ. f. repſlagare-arbete.
Seilerbahn, ſ. f. S. Reiferbahn.
Seilerkreuz, ſ. n. i wapnen et kors af tåg.
Seiltänzer, ſ. m. lindanſare.
Seilwerk, ſ. n. tågwerk.
Seim, ſ. m. tjockt kokadt watten af gryn eller något annat, kornwatten. Honigſeim: ſkir honing, ſom runnit ur waxet.
Seimicht, adj u. adv. ſom liknar tjockt kokadt kornwatten.
Sein, ſeine, ſeines, Pron. Poſſ. ſeiner, Gen. ſin, ſitt. När ordet ſein brukas om det, ſom tilhörer dem ſjelf, om hwilken talas, hans; när det någon annan tilhörer, ſin, ſitt, t. E. Carl ging mit Petern in ſein (Carls) Haus; Carl gick med Pehr uti ſitt (Carls) hus. Carl ging mit Petern in ſein (Peters) Haus; Carl gick med Pehr uti hans (Pehrs) hus. Er geht mit niemand als ſeines Gleichen um; han umgås endaſt med ſina likar. Erbarme dich ſeiner; förbarma dig öfwer honom. Er iſt ſeiner ſelbſt nicht mächtig; han råder ej om eller öfwer ſig ſjelf. Die Verläugnung ſeiner ſelbſt; egen förſakelſe. Seines Theils; för ſin perſon, ſin del. Es hat ſeine Richtigkeit; det är rigtigt, ſaken är afgjord, åp i ſin ordning.
Seinenthalben, ſeinentwillen, i. g. L. adv. för ſin eller hans ſkull.
Seinentwegen, adv. på hans wägnar.
Seinige, Seine, Pronom. Einem jeden das Seinige; hwar och en ſitt. Gib ihm das Seinige; gif honom det ſom honom tilkommer. Er hat das Seinige gethan; han har gjort ſitt, ſin ſkyldighet. Er hat den Knaben für den Seinigen angenommen; han har uptagit gåſſen för ſitt eget barn. Die Seinigen; de ſina, ſina Anhörige. Er iſt mit dem Seinen zufrieden; han är nöjd med ſin del.
Seit, adv. ſedan. Seit vier Tagen; fyra dagar ſedan. Seit dem, oder ſeit der Zeit, daß ſolches geſchehen iſt; ifrån den tiden, då ſådant hände. Seit dem die Welt geſtanden; ſå länge werlden ſtått.
Seite, ſ. f. ſida, kant. Eine jede Sache hat zwo Seiten; hwar ſak kan betraktas på twå ſidor. Bei Seite ſetzen; ſätta å ſido. Etwas heimlich bei Seite bringen; hemligen undangömma, bortkaffa något. Dadurch ſind viele auf ſeine Seite gebracht; därigenom har hans parti blifwit mycket ökt. Er ging ihm zur Seiten; han gick hos, bredwid, jämte honom, it. han hjelpte honom. Einen von der Seite anſehen; ſe ſnedt, öfwer axeln på någon. Bei Seite, d. i. allein gehen; gå i enrum. Von meiner Seite; på mina wägnar. Er von ſeiner Seite; han för ſin perſon. Von väterlicher, mütterlicher Seite, (Geneal.) på Fäderne, Möderne. Er iſt von der linken Seite abgefallen; han är oägta född. Das Unglück ſtürmt von allen Seiten (Gegenden) auf ihm zu; olyckan förföljer honom ifrån alla kanter. Die Sache auf der unrechten Sache angreifen; angripa saken bakwändt. Er nimmt alles auf der unrechten Seite; han tager alt annorlunda än han borde. Das iſt nun einmal ſeine ſchwache Seite; det är en gång hans ſwaghet. Jemand die weiche Seite abgewinnen; taga någon på ſin ſwaga ſida. Einen auf ſeiner empfindlichen Seite angreifen; taga en på det ömma. Jemand die weiche Seite geben; S. verzärteln. Sich auf die faule, ſchlimme Seite legen; gifwa ſig til lättjan, wälluſten och laſter.
Seitenblatt, ſ. n ſidoblad.
Seitenblick, ſ. m en blick på ſidan, öfwer axeln, en föraktelig upſyn. Einen Seiten-

tenblick auf eine Sache werfen; betrakta en sak i förbigående, i hast.
Seitenbrett, s. n. sidobräde.
Seitenerbe, s. m sidoarfwinge.
Seitenfläche, s. f. yta på sidan.
Seitenflügel, s. m. Seitengebäude, s. n. flygel på byggnad, sidobyggnad.
Seitengewehr, s. n. sidogewär, wärja.
Seitenhieb, s. m. sidohugg.
Seitenhölzer, s. pl. im Schiff; wränger i fartyg.
Seitenlehne, s. f. sidokarm, armstöd.
Seitenlinie, s. f sidolinia, S. Nebenlinie.
Seitenlocke, s. f hårlock på sidan.
Seitenmauer, s f. eines Gebäudes; sträckmur.
Seit-nschmerz, s. m. werk i sidan, sidoref.
Seitensprung, s. m. Seitensprünge, pl. snedsprung.
Seitenstechen, s. n. Seitenstich, s. m. håll och styng.
Seitenstoß, s. m. en stöt i sidan.
Seitenstück, s. n. eines Thiers; refstycke, S. Rippenstück.
Seitenthür, s. f. dör på sidan. it. löndör.
Seitenverwandte, s. m. anförwandt på sidolinien.
Seitenweg, s. m. biwäg, S. Nebenweg.
Seitenwind, s. m. sidowind, bi de wind, sidowädder.
Seitenwunde, s. f. sår i sidan.
Seither, i. g. L. adj. für: zeither; sedan, ifrån den tiden
Seitwärts, adv. wid sidan, ut med, på twåran, på sned
Selber, i. g. L. adv. S. Selbst.
Selbiger, selbige, selbiges, Pron. den samme, den samma, det samma.
Selb acht, i. g L. sjelfottonde. Selb ander; sjelf annan. Selbdritte; sjelftredje, o. s. w.
Selbst, Pron. sjelf. Er muß selbst kommen; han bör komma i egen Person. Sie ist die Unschuld selbst; hon är sjelfwa oskulden. Um sein selbst willen; af kärlek til sig sjelf. Wieder zu sich selbst kommen; komma til sansning igen. In sich selbst gehen; göra bot och bättring. Selbst ist der Mann, Syr det som man gör sjelf, fer bäst, man bör ej lita på andra.
Selstbefleckung, s f. Onanie
Selbstbehagen, i. g. L. s. n. sjelfbehag.
Selbstbetrug, s. m. en falsk dom, som man fäller öfwer sig sjelf, sina känslor, förmögner, o. s. w.
Selbstbeurtheilung, s. f. dömande öfwer sig sjelf.
Selbsteigen, i. g. L. adj. u. adv. egen. Sein selbsteigener Herr seyn; wara sin egen Herre, wara Herre för sig sjelf, wara sjelfrådande.
Selbsteigenmacht, s. f. sjelfmyndighet.
Selbsteigenmächtig, adj. u. adv. sjelfmyndig.
Selbsterhebung, s. f. för högt tycke om sig sjelf och sitt wärde fram för andra.
Selbsterkenntniß, s. f. kännedom af sig sjelf.
Selbsterniedrigung, s. f. förnedring af sig sjelf.
Selbsterwählt, adj. u. adv. sjelftagen.
Selbstgefallen, s. m. Selbstgefälligkeit, s. f. sjelfbehag, eget tycke.
Selbstgefühl, s. n. kännedom af sig sjelf, helst af sitt moraliska tilstånd.
Selbstgemacht, adj. sjelfgjord.
Selbstgeschoß, s. m. S. Selbstschuß.
Selbstgeschrieben, adj. sjelfskriftwen.
Selbstgelehrter, s. m. den som utan ordentlig anwisning har lärt sig alt sjelf.
Selbstgespräch, s. n samtal med sig sjelf.
Selbsthalter, s. m. Selbsthalterin, s. f. S. Selbstherrscher.
Selbsthaß, s. m. hat til sig sjelf.
Selbstheit, s. f. sin egen Person.
Selbstherrscher, s. m. Selbstherscherin, s. f. en titel, som Ryska Regenter föra, Autocrator.
Selbsthülfe, Selbstgewalt, s. f. när man skaffar sig sjelf rätt emot oförrätt.
Selbstklug, adj. u. adv. sjelfklok.
Selbstklugheit, s. f. sjelfklokhet.
Selbstlautend, adj. u. adv. sjelfljudande.
Selbstlauter, s. m. sjelfljudande, en ljudande bokstaf, en Vocal.
Selbstliebe, s. f. sjelfkärlek, egenkärlek.
Selbstler, i. g. L. s. m. der alles auf sich bezieht; en som alt betraktar i afseende på sig, som alt mätar efter eget interesse.
Selbstlob, s. n. eget lof.
Selbstmord, s. m sjelfspillan.
Selbstmörder, s. m. sjelfswilling.
Selbstprüfung, s. f. pröfning af sig sjelf.
Selbstrache, s. f. sjelfhämd.
Selbsträcher, s. m. den som hämnar sjelf en oförrätt, som han lidit.
Selbstschuldner, s. m. Selbstschuldnerin, s. f. en person, som sjelf är skyldig til at betala en summa, til åtskilnad ifrån en, som gått i god för någon, S. Bürge.
Selbstschuß, s. m. Legeschuß; sjelfskott.

Senkelrecht, ſ. n. S. Senkrecht.
Senkelſchnur, ſ. f. S. Senkblei.
Senken, v. a. geſenkt, p. ſänka, ſänka ned, låta ſjunka. Den Anker ſenken; kasta ut ankaret. Eine Leiche ins Grab ſenken; jordfästa et lik. Pfäle in die Erde ſenken, slå ned pålar i marken. Reben in die Erde ſenken; lägga winrefwor i jorden. Senken, abſenken, (Bergbau) ſinken, abſinken; gräfwa ned i djupet. Sich ſenken; ſjunka, falla til botten.
Senken, ſ. n. Senkung. ſ. f. ſänkning, ſjunkning
Senker, ſ. m. (Wein- und Gartenbau) S. Senkzweig.
Senker, ſ. m. (Fiſcherei) ſänknät, S. Senke.
Senkgarn, ſ. n. ſänknät, läggnät, kastnät. S. Senke.
Senkgrube, ſ. f. en grop hwaruti lägges ſättgrenarna.
Senkhamen, ſ. m. ſänkhåf.
Senkhammer, ſ. m. en hammare, ſom hofſmeder bruka, at göra fåror med i järnet.
Senkholz, ſ. n. (Holzflößen) träd ſom ſjunkit til botten.
Senkknecht, ſ. m. en träſticka med en hake på, ſom ſtickes ned i jorden, ſå at haken håller faſt ſättgrenen.
Senkler, ſ. m. ſnörmakare, S. Neſtler.
Senklerblech, Senkelblech, ſ. n. det finaſta blecket, ſom ſnörmakare bruka til ſnörpinnar.
Senkpfal, ſ. m. en päle, hwarwid ſättgrenarne fäſtas, når de ſlå ut.
Senkrebe, ſ. f. en winranka, ſom lägges i jorden til fortplantning.
Senkrecht, adj. u. adv. lodrätt.
Senkreuſe, ſ. f. ryſſja ſom ſänkes ned på djupa ſtällen i ſtrömmar eller dammar.
Senkwerk, ſ. n. Senkſchlacht, ſ. f. en damm utaf riskärfwar, o. d. m. ſom blifwit nedſänkte i wattnet.
Senkzeit, ſ. f. tid når ſättgrenarne läggas i jorden.
Senkzweig, ſ. m. ſättgren.
Senne, Pr. W. ſ. m. ſå kalla Sweitzare de, ſom ſköta boſkaps-hjorden på alperna. De hyddor, hwaruti deſamma uppehålla ſig om ſommarn på bergen, kallas af dem; Sennhütten, men ſjelfwa boſkapsſkötſeln eller hjorden kallas: Sennerei.
Senſe, ſ. f. lie. Die Senſe ſchärfen; hwäſſa lian. Die Stäbe wo man oben die Senſe anfaßt, beim Mähen; lieknaggar.
Senſenbaum, ſ. m. lie-orf eller ſkaft.
Senſeneiſen, ſ. n. et ſlags ſmalt ſtångjärn hwaruti göres lie-blad.
Senſenmann, i. g. L. ſ. m. döden.
Senſenſchmidt, ſ. m. lie-ſmed.
Senſenſtiel, ſ. m. lie-orf eller ſkaft.
Sentenz, ſ. W. ſ. f. et ſinnrikt tal, it. dom. Er ſpricht in lauter Sentenzen; han talar mycket kort och ſinnrikt.
Seraphinenorden, ſ. m. Seraphiner-Orden.
Seraphinenritter, ſ. m. Seraphiner-Riddare, Riddare och Command. af K. M. Orden.
Serenate, ſ. f. en afton-muſik under fri Himmel.
Serp, ſ. m. ſaltſten ſom ſätter ſig faſt i ſaltpannorna, S. Pfannenſtein.
Serpentin, Serpentinſtein, ſ. m. ſerpentin, Lapis Serpentinus.
Serpentinfels, ſ. m. Serpentinus Saposus. *Wall.*
Servelatwurſt, ſ. f. en tjock, rökt italieniſk köttkorf, cervelatkorf, S. Hirnwurſt.
Serviette, ſ. f. ſervet.
Servis, ſ. W. ſ. f. tafeltyg, it ſervis.
Servitut, ſ. W. ſ. f. en rättighet, ſom någon har på wiſt ſätt uti en annans egendom, beſwär ſom någon är underkaſtad, årlig afgift.
Seſam, ſ. m. Seſamum.
Seſel, ſ. m. eine Pflanze; Seſeli.
Seßel, ſ. m. ſäte, ſtol, en liten låg kullerſtol, en låg ſtol utan rygg- och armſtöd. Trageſeßel, S. Sänfte. Schlafſeßel, S. Schlafſtuhl.
Seßelfüßen, ſ. n. fot på en ſtol.
Seßelmacher, ſ. m. S. Stuhlmacher.
Seßelträger, ſ. m. S. Sänftenträger.
Seßhaft, adj. u. adv. boſast, boendes.
Seſter, ſ. m. et mått, ſom är åtſilligt på åtſilliga ſtällen och innehåller ſette delen af et ſtörre.
Setzen, v. n. m. d. Hfw. haben, geſetzt, p. ſätta, åſtadkomma. Ueber einen Graben ſetzen; ſätta, ſpringa öfwer et dike. An jemand ſetzen: ſätta ihop med någon. An den Feind ſetzen; angripa fienden. In den Feind ſetzen; kasta ſig ibland fienden. Das ſetzt nur Unruhe; det åſtadkommer ändaſt oro. Es wird Lerm ſetzen; det lärer förorſaka förtret. Es ſetzte Schläge, i. g. L. det wankades ſtryk. Das ſetzt Fett; det gifwer fetma. Das Ge-

Geſtein ſetzt weit in das Gebirge, (Bergbau) denna bergarten ſträcker ſig långt in uti berget.

Setzen, v. a. geſetzt, p. ſätta, lägga, ſtälla, upreſa, förordna, förorſaka, antaga. Sich ſetzen; ſätta ſig ned, hwila ſig, v. r. ſätta bo, it. ſättna. Bäume ſetzen; plantera trän. Sich oben an ſetzen; ſätta ſig i högſätet. Hühner ſetzen; lägga ägg under hönſen. Setzen in der Druckerei; ſätta bokſtäfwer tilſamman i tryckeriet. Ein Grabmal ſetzen; upreſa en minneswärd. Knöpfe an ein Kleid ſetzen; ſy knappar på en klädning. Der Fluth einen Damm entgegen ſetzen; föra up en damm emot floden. Feuer ſetzen, (Bergbau) röſta malm. Der Schiffer ſetzte das Schiff auf den Grund; ſkepparen lät löpa fartyget på grund. Unter die Heiligen ſetzen; uptaga ibland Helgonens antal. Einen Preis auf jemandes Kopf ſetzen; utlofwa belöning åt den, ſom någon af daga tager. Sich in den Marſch ſetzen; börja at marſchera, bryta up. Sich in Gefahr ſetzen; kaſta ſig i faran. Das hat ihn in viele Unkoſten geſetzt; det har förorſakat honom ſtora omkoſtningar. Er ſetzt etwas darin; han ſöker et beröm, et företräde däruti. Mißtrauen in jemand ſetzen; fatta mißtroende til någon. Sich etwas in den Kopf ſetzen; ſätta ſig i ſinne, faſt föreſätta ſig något. Er hat ihm das zuerſt in den Kopf geſetzt; han har förſt inbillat honom det, bragt honom på de tankar. Jemanden den Kopf zurecht ſetzen; bringa en på bättra tankar igen. Zur Rede ſetzen; ſtälla til anſvar. Aus den Augen ſetzen; ej akta på. Einige Thiere, als die Haſen, Rehe, ſetzen; ſäges, når de yngla eller få ungar. Ich will den Fall ſetzen; jag will antaga, tilſtå. Ich ſetzte den Fall, geſetzt daß, u. ſ. w. låt wara, at o. ſ. w. Er hat ſich in der Stadt geſetzt; han har ſatt hushåll i ſtaden. Sich auf dem Lande ſetzen; göra ſig bofaſt på landet. Das Dicke ſetzt ſich im Glaſe; grumlet ſätter ſig, faller til botten i glaſet. Der Geſchwulſt ſetzt ſich; ſwulnaden tager af. Der Teig ſetzt ſich; degen ſjunker ihop. Die Erze werden geſetzt; ſäges om malmer, når de bockas. Sich auf den Kopf ſetzen, i. g. L. anwända alla ſina kraſter til något. Sich mit jemand ſetzen; förlikas med någon, ſom man har warit i träta med. Sich über das Gerücht hinweg ſetzen; ej akta på det hwad ryktet ſäger. Er ſetzt ſich vom Pferde auf den Eſel, Spr. han förwärrar ſitt tilſtånd. Eine ſtarke geſetzte Perſon; en ſtark, underſätſig Perſon. Zur geſetzten Zeit; i faſtſatt, beſtämd tid. Ein geſetzter Mann; en tilförlitlig, förnuftig, behjertad man. Ein geſetztes Gemüth; et faſt ſinne. Eine geſetzte Antwort; et djerft, ſtarkt ſwar.

Setzart, ſ. f. ſätt at componera uti Muſiken.

Setzbrett, ſ. n. en boktryckares ſättbräde.

Setzcompaß, ſ. m. en art handcompaß, ſom brukas i gruſwor.

Setzeiſen, ſ. n. et ſtycke järn, ſom ſättes på glödjande järnklimpar, at medelſt ſlående med hammaren därpå dela dem i tu.

Setzeier, ſ. pl. tillagda ägg på fat.

Setzer, ſ. m. en ſättare i tryckeriet.

Setzerlohn, ſ. n. ſättare-lön.

Setzhamen, ſ. m. ſäukhåf eller lana.

Setzhaſe, ſ. m. S. Haſe.

Setzholz, ſ. n. 1. ſättgren, S. Setzling. 2. planterſtock, S. Pflanzſtock.

Setzkaſten, ſ. m. boktryckare-läda med ſtylarna, S. Schriftkaſten, it. en liſta hwaruti något ſättes eller ſättnar.

Setzkohle, ſ. f. ſtora långa kol, ſom ſättes på ſidan om de ſmärre på kolwagnar.

Setzkolben, Setzer, Stampfer, ſ. m. Geſchützkunſt; en ſtock hwarmed laddningen i en kanon ſtötes faſt ihop.

Setzlinie, ſ. f. et meßingsbleck, ſom ſättaren i boktryckerier, ſå länge han ſätter, lägger emellan raderna efter winkelmåttet, at de må bliſwa jämna.

Setzling, ſ. m. 1. ſättgren, ſättplanta, ympeqwiſt. 2. ſättfiſk eller fiſkyngel, ſom ſläppes i en damm at alſtra.

Setzpflanze, ſ. f. ſättplanta.

Setzrebe, ſ. f. en wintranka, ſom ſänkes eller lägges i jorden, at den ſkal rota ſig och wära.

Setzreis, ſ. m. ſättgren.

Setzſchäfer, ſ. m. (Landwirthſchaft) en Schäfare, ſom ſelf har et wiſt antal får, ſom han bringar med på en gård til Egendomsherrens fårahjord, hwilken honom til Schäfere antager; til åtſkilnad iſrån: Pachtſchäfer, Lohnſchäfer, ſom ſe på ſina ſtällen.

Setz-

Setzschiff, s. n. bei den Buchdruckern; skeppet hos boktryckare eller brädet, hwari de sätta tilhopa de satta linier.

Setzschiffer, s. m. en Skeppare, som bliswer satt til skeppare öfwer et skepp, som intet är hans eget.

Setzteich, s. m. planter-damm.

Setzung, s. f. sättning.

Setzweide, s. f. Setzstock; widjebuske eller piltråd, som är satt eller planteradt.

Setzzeit, s. f. des Wildes; tid när wildtet ynglar.

Seuche, s. f. farsot. Eine ansteckende Seuche; en smittosam sjuka.

Seufzen, v. n. m. d. Hfw. haben, geseufzet, p. sucka. Nach etwas seufzen; högligen längta efter något. Ein seufzender Verliebter; en som är kär och suckar af kärlek.

Seufzen, s. n. suckning, suckande.

Seufzer, s. m. suck. Einen tiefen Seufzer holen; sucka djupt. Ein andächtiger Seufzer; en genomträngande suckning och bön. Bis auf den lezten Seufzer; ända til sidsta andedrägten.

Sevenbaum, s. m. S. Säbenbaum.

Seyn, v. irreg. Ich bin, du bist, er ist, wir sind, ihr seyd, sie sind, pr. ind. ich sey, pr. conj. ich war, imp. ind. ich wäre, imp. conj. ich bin gewesen, perf. ich war gewesen, plusq. ich werde seyn, futur. gewesen, p. wara, wara til, komma, tilhöra, bliswa, ske. An dem seyn; wara sant, i begrep, på punkten. Es ist an mir; raden träffar mig. Er ist dahin; det är ute med honom. Es ist mir ganz recht; jag är nöjd därmed. Aus seyn; wara til slut, på hållningen Es ist nicht viel an ihm; det är intet stort wärdt med honom. Ueber einem her seyn; falla på någon, bry honom. So ist es mit der Sache; så är det beskaffadt med saken, så hänger den ihop. Für jemand seyn; wara på någons sida. Ich denke, darum bin ich; jag tänker, därföre är jag til. Das ist von ihm; det kommer ifrån honom. Es ist zu befürchten; man har orsak at frugta. Das Geld ist mein; penningarne höra mig til. Laß es seyn; lät så wara, it. lät bli det. Das kann nicht seyn; det kan intet ske. Auf seyn; sitta uppe. Wohl auf seyn; må wäl. Wegen einer Sache übel daran seyn; wara illa kommen för en sak. Er ist nichts nütze; det duger intet. Das ist nicht für mich; det passar intet för mig, det är intet min sak. Er ist von wenig Worten; han är mycket tystlåten. Er ist mir sehr lieb; jag håller mycket utaf honom. Es ist mir, als wenn ich mich dessen erinnerte; det ligger, swäfwar mig i mimet. Die Welt ist ihm ein Kerker; han anser werlden som et fängelse. Ich weiß nicht wie mir ist; jag wet ej sielf, hwad jag känner. Des Todes seyn; dö. Er weiß nicht, wie er daran ist; han wet intet hwad han skal tänka, säga eller göra. Dem sey wie ihm wolle, es sey darum; må göra. Da sey Gott für; Gud förbjude! Es sey dann, daß; så framt icke, at.

Seyn, s. n. warelse.

Sich, dat. u. adv. Pron. sig. Bei sich selbst überlegen; öfwerlägga hos sig sielf. Er hat das an sich; han har den wanan, den egenskapen. Sich ungesund machen; förstöra sin hälsa. Die Sache hat nichts auf sich; saken är af ingen betydning. Für sich leben; lefwa i enslighet, utan syßla. Unter sich bringen; underkufwa, få under sitt wälde. Hier sitzt es sich nicht gut, i. g. L. här sitter man ej wäl.

Sichel, s. f. skära, handskära.

Sichelförmig, adj. u. adv. lik en skära.

Sichelklee, s. m. S. unter Klee.

Sichelkraut, s. n. Sium falcaria.

Sichelmacher, Sichelschmidt, s. m. skärsmed.

Sicher, adj. u. adv. säker, trygg, tilförlitlig, wiß. Seines Lebens nicht sicher seyn; ej wara säker om sitt lif. Hier will ich sicher ruhen; här kan jag hwila trygt. Eine sichere Nachricht; en tilförlitlig berättelse. Ein sicherer Freund sagte mir; en wiß, en säker wän har sagt mig. Dafür bin ich sicher; jag har ej at frugta därföre, det har intet at betyda. Sicher stellen; sätta utom fara. Ein sicheres Pferd; en häst, som ej stapplar.

Sicherheit, s. f. säkerhet, tryghet. it. borgen, caution.

Sicherlich, adj. säkert, säkerligen, helt wiß.

Sicherpfahl, s. m. (Mühlenbau) en päle med märken på, huru högt mölnaren får låta watnet stå i qwarndammen.

Sichern, v. a. gesichert, p. sätta, bringa i säkerhet. Nun bin ich gesichert; nu har jag intet något at befara. Sichern,

in den Bergwerken; waska den bockade malmen, til prof af des halt.
Sicherung, ſ. f. säkerhet.
Sicht, ſ. f. (Wechſelweſen) ſigt. Auf Sicht zahlen; betala på ſigt eller den ſtund, man ſett wäxeln. Einen Wechſel auf acht Tage Sicht zahlen; betala en wäxel otta dagar efter ſigt, eller ſedan man ſedt den ſamma.
Sichtbar, adj. u. adv. ſynlig, ſig. uppenbar, ögonſkenlig.
Sichtbarkeit, ſ. f. ſynlighet.
Sichtbarlich, adv. ögonſkenlig.
Sichten, i. g. L. v. a. geſichtet, p. ſickta, ſälla, S. Sieben.
Sichtlich, adj. u. adv. det ſom ſynes eller kan ſynas, ſynlig, ögonſkenlig.
Sickern, S. Siekern.
Sie, Pron. fem. ihrer, Gen. ihr, Dat. Sie, Acc. von ihr, Abl. hon, henne. Sie hat es geſagt; hon har ſagt det. Ich habe ſie geſtern geſehen; jag har ſett henne i går. it. Nom. u. Acc. pl. omn gen. i, eder, dem, de. Sie, mein Herr; J, min Herre. Morgen will ich Sie beſuchen; i morgon will jag hälſa på eder. Unſere Gäſte laßen ſagen, daß ſie nicht kommen können; wäre gäſter låta weta, at de ej kunna komma i dag. Sie eilten ſo geſchwinde davon, daß man ſie nicht mehr einhohlen wird; de ſkyndade ſig ſå haſtigt bort, at man ej mera lärer hinna dem up.
Sie, ſ. f. hona.
Sieb, ſ. m. ſickt, ſil, ſäll. Harſieb; härſickt. Milchſieb; mjölkſil. Kornſieb; ſällreßel. Siebe laufen laßen; ſälla om en tjufnad. Durchs Sieb ſchlagen, S. Sieben.
Siebbein, ſ. n. Siebförmiges Bein; ſilbenet, Os cribriforme.
Siebbeutel, ſ. m. qwarnſickt.
Sieben, v. a. geſiebt, p. ſickta, ſälla.
Siebförmig, adj. u. adv. ſom liknar en ſil.
Siebmacher, ſ. m ſicktmakare.
Siebmehl, ſ. n. ſicktmjöl.
Siebſtaub, ſ. m. ſicktdamb.
Siebſetzer, ſ. m. Siebwäſcher, Hüttenbau; en arbetare, ſom ſållar den bockade malmen.
Siebtuch, ſ. n. härduk, ſicktduk.
Sieben, Num. ſju. Er kam um ſieben; han kom, när klockan war ſju.
Sieben, ſ. f. ſju-tal. Eine von den böſen Sieben, ſig. i. g. L. en ond huſtru.
Siebenartig, adj. ſjuhanda.
Siebenbaum, ſ. m. S. Säbenbaum.
Siebenblatt, ſ. n. Blutwurz, Siebenfingerkraut; blodrot, Tormentilla erecta. it. mjölkpungar, Comarum paluſtre.
Siebeneck, ſ. n. ſjukant.
Siebeneckig, adj. u. adv. ſjukantig.
Siebener, ſ. m. et antal af ſju.
Siebenerlei, adj. u. adv. ſjuhanda.
Siebenfach, adj. u. adv. Siebenfältig, ſ. g. L. ſjufaldig, ſjudubbel.
Siebenfingerkraut, ſ. n. S. Siebenblatt.
Siebenfüßig, adj ſom har ſju fot, är tre och en half aln läng. Siebenfüßiges Holz; wed ſom är ſju fot lång.
Siebengeſtirn, ſ. n. ſju-ſtiernor, Pleiades.
Siebengezeit, ſ. n. en art wäpling, S. Steinklee unter Klee.
Siebenhundert; ſjuhundra.
Siebenhundertſte, adj ſjuhundrade.
Siebenjährig, adj. ſju år gammal.
Siebenköpfig, adj. u. adv. ſom har ſju hufwuden.
Siebenmahl, adv. ſju reſor, ſju gånger.
Siebenmonathlich, adj. u. adv. ſju månader gammal.
Siebenſchläfer, ſ. m. ſäfrotta, Sciurus glis. it i. g. L. ſjuſofware.
Siebenſchuhig, adj. Siebenfüßig.
Siebenſtern, S. Siebengeſtirn.
Siebenſtimmig, adj. u. ad. ſju-ſtämmig,
Siebenſtündig, adj. u. adv. ſju timar läng.
Siebenſtrahl, ſ. m. et ſlags ſjöſtjernor med ſju ſträlar, Heptachis.
Siebente, adj. ſjunde. Der ſiebente Mann; hwar ſjunde.
Siebentehalb, adj. u. adv. halfſjunde.
Siebentens. adv. för det ſjunde.
Siebentel, ſ. n. en ſjunde del
Siebentheilig, adj. u. adv. ſom beſtår utaf ſju delar.
Siebenzig, S. Siebzig.
Siebzehn; ſjutton.
Siebzehner, ſ. m. ſom beſtår af ſjutton delar, en medlem af et Collegium af 17 Perſoner.
Siebzehnte, adj. ſjuttonde.
Siebzehntel, ſ. m. ſjuttonde del.
Siebzig; ſjuttio.
Siebzigjährig, adj. ſjuttio år gammal.
Siebziger, ſ. m. en perſon, ſom är ſjutt'o år gammal, it. win ſom har wäxt år 1770.
Siebzigſte, ſ. m. u. adj. ſjuttionde.
Siech, adj. ſjuklig.
Siechbett, ſ. n. ſjukſäng, S. Krankenbett.

Sie-

Siechen, v. n. m. d. Hfw. haben; wara jämt ſjuklig.
Siechhaus, ſ. n. ſjukhus, S. Krankenhaus.
Siechling, ſ. m. ſjukling.
Siede, ſ. f. (Landwirthſchaft); ſörpe.
Siedebottich, ſ. m. Siedefaß, ſ. n. et kärl hwaruti ſörpe tillagas.
Siedehütte, ſ. f. ſå kallas på ſalpeterbruk hyttorna, hwareſt luten inkokas.
Siedel, Pr. u. v. W. ſ. m. ſäteri, et hus på landet med den därtil hörande landtegendomen.
Siedelhof, ſ. m. frälſehemman, et hemman ſom ej gör några dagswerken.
Sieden, v. a. m. d. Hfw. haben, ſott, imp. geſotten, p. ſjuda. Der Topf ſiedet; grytan ſjuder.
Siedendheis, adj. u. adv. ſjudande het.
Sieden, v. a. koka, ſjuda. Salz ſieden; ſjuda ſalt. Geſottene Eier; kokta ägg. Münzſtücke weiß ſieden; koka mynt at de bliſwa hwita.
Siedpfanne, ſ. f. panna, hwaruti ſaltet ſjudes.
Sieder, ſ. m. ſjudare.
Siederei, ſ. f. ſjuderi.
Sieg, ſ. m. ſeger, ſegerwinning.
Siegel, ſ. n. inſegel, ſigill, pitſer, ſignet, förſegling, wapen. Ein fliegendes Siegel; et öppet ſigill. Ein Siegel ſtechen; ſticka ut et pitſer. Das Siegel aufdrucken; ſätta inſeglet på, fig. giſwa en ſak ſin fulla wißhet. Als er das Siegel des Briefes eröfnete; när han upbröt breſwet. Er hat die Siegel bekommen, an einigen Höfen; han har fått Kantslers embete. Schweden führt drei Kronen im Siegel; Swerige förer tre Kronor i wapnet. Das hermetiſche Siegel; hermetiſka förſeglandet, i Chemien. Er hat Brief und Siegel darauf; han har fått ſkriftlig och underſeglad förſäkring därpå. Er hat es mir unter dem Siegel der Verſchwiegenheit entdeckt; han har anförtrodt mig det under min förſäkran af en helig tyſtnad.
Siegelbank, ſ. f. (Tuchmacher) bordet hwarpå kläden bliſwa hallade.
Siegelbewahrer, ſ. m. Sigill-Förwarare, Kantsler.
Siegelcapſel, ſ. f. en trädoſa med widhängande ſigillet wid handlingar.
Siegelerde, ſ. f. en art förſeglad jordmon, ſom fordom brukades i Apotheker, Terra Sigillata.
Siegelfälſcher, ſ. m. den ſom gör falſka ſigiller.
Siegelgeld, Siegelgebühr, Siegellohn, ſ. n. kantsli-penningar för inſeglets påſättande, ſigill-löſen.
Siegelkunde, ſ. f. wetenſkap om gamla inſegel och ſigiller, Sphragiſtica
Siegellack, ſ. n. Brieflack, ſpaniſch Wachs; breflack. Die älteſten aufgefundenen Briefe mit Siegellack ſind vom Jahr 1563; de äldſta bref, ſom man funnit förſeglade med breflack, äro af året 1563.
Siegeln, v. a. geſiegelt, p. förſegla, ſätta inſegel på, S. verſiegeln.
Siegelpreße, ſ. f. ſigillpräß.
Siegelring, ſ. m. ring at förſegla med, ſignetsring.
Siegelſtecher, ſ. m. pitſerſtickare.
Siegelung, ſ. f. förſegling.
Siegelwachs, ſ. n. ſigillwax.
Siegen, v. n. m. d. Hfw. haben; ſegra, winna, öfwerwinna, få öfwerhand. Ueber ſich ſelbſt und ſeine Leidenſchaften ſiegen; bliſwa Herre öfwer ſig ſelf, tämja ſina begärelſer. Ueber alle Hinderniſſe ſiegen; rymma undan alla hinder.
Sieger, ſ. m. Segerwinnare.
Siegerin, ſ. f. Segerwinnerſka.
Siegerkrone, ſ. f. Segerkrants, Lagerkrants,
Siegesbogen, ſ. m. äreport, uprättad åt en Segerwinnare.
Siegesehre, ſ. f. ſegerwärd.
Siegesheld, Siegesfürſt, ſ. m. Segerfurſte.
Siegeshymne, ſ. f. ſegerſång.
Siegesgepränge, ſ. n. ſegerſtåt.
Siegesgeſchrei, ſ. n. frögderop öfwer en wunnen ſeger, ſegerſkri.
Siegeskranz, ſ. m. S. Siegeskrone.
Siegeslied, ſ. n. ſegerſång, hjeltegwäde.
Siegeslohn, ſ. m. Siegeskleinod, ſ. n. Segerlön.
Siegesopfer, ſ. n. offer för en wunnen ſeger.
Siegeswagen, ſ. m. Segerwagn, Triumfwagn.
Siegeszeichen, ſ. n. Segertekn.
Sieghaft, adj. ſegerſam.
Siegmanswurz, Siegmarswurz, ſ. f. ſegerört, S. Hülſwurz
Siegreich, adj. u. adv. ſegerſäll.
Siegſtein, ſ. m. Aſtroit; ſtjernſten, Aſtroit. *Wall.*
Siegwurz, ſ. f. Siegmanskraut, ſ. n. S. Hülſwurz.

Siegern, Siekern, i. g. L v. n. rinna sakta och småningom igenom, S. Sinkern.
Siehl, s. n Marschländer; slussen hwarigenom wattnet aflätes utur en damm.
Siel, i g. L s. n. grep, fattan wid en kittel, at uphånga dem med öfwer elden.
Siele, s f. sele.
Sielengeschirr, Sielenwerk, Sielenzeug, s. n seltyg, seldon.
Sielenstränge, s. pl. draglinorna.
Siepern, i. g. L. v. n. sippra fram.
Signal, s. W s. n. signal. König Jakob II. hat die Kunst der Signäle erfunden; Konung Jakob II. har upfunnit konsten at gifwa signaler på flottan.
Signatur, s. f. undertekning medelst et draget namn, eller förste bokstäfwerne af sitt namn, it. hos boktryckare, bokstafwen på första sidan under hwart tryckt ark papper, som wisar arkens antal efter alphabetet, it. et wißt tekn på boktryckare stylar, at sättaren ej må sätta dem omwände.
Signet, v. W. s. n. signet, S. Sigill.
Signiren, v. a. undertekna med et draget namn, eller på annat sätt, utan fullkomlig underskrift af sitt namn.
Silbe, s. f. stafwelse. Er konnte keine Silbe vorbringen; han kunde ej tala et ord. Er verstand keine Silbe davon; han förstod ej det ringesta däraf. Silben stechen; klyfwa ord.
Silbenklang, s. m. stafwelsernas ljud, accent.
Silbenmaß, s. n. stafwelsernas tidmått, korthet eller längd, it. versart, hwad stafwelsernas afmätning angår.
Silbenstecher, s. m. ordklyfware.
Silbenstecherei, s. f. ordklyfning.
Sillabisch, adj. u. adv. i Musiken, när til hwar Note en stafwelse uttalas eller sunges.
Silber, s. n. ohne pl. silfwer, silfwerkäril. it. en hwit glänsande färg. Blickſilber; blickſilfwer, Argentum fulgurans.
Silberader, s. f. silfweråder, silfwerstrek i berg.
Silberarbeit, s. f. silfwerarbete, silfwerkäril.
Silberarbeiter, s. m. silfwerarbetare.
Silberart, s. f. auf Silberart; som silfwer.
Silberbarre, s f. gutet silfwer uti långa fyrkantiga stänger.
Silberbaum, s. m. Protea argentea.
Silberbergwerk, s. n. silfwergrufwa.
Silberblatt, Silberblättlein, s. n. bladsilfwer
Silberblech, s. n. silfwerbleck.
Silberblende, s. f. silfwerblende.
Silberblume, s. f. uti smälthyttor, de små blådror på silfret, när det är nästan rent.
Silberbusch, s. m. S. Jupitersblume.
Silberdiener, s. m. den som har silfret i förwar.
Silberdrath, s. m. silfwertråd eller sträng.
Silberdrathzieher, s. m. den som drager silfwertråd.
Silbererz, s. n. silfwermalm.
Silberfaden, s. m silfwertråd.
Silberfahlerz, s. n. S Weißgülden.
Silberfedererz, s. n. fjädersilfwer, fjädererts, Minera argenti plumosa.
Silberfarbe, s. f. silfwerfärg.
Silberfarben, adj. u adv. silfwerfärgad.
Silberflotte, s. f. silfwerflotta.
Silbergang, s. m. gång uti grufwor, hwaruti finns silfweråder.
Silbergehalt, s m. det hwad en kropp innehåller af tilsatt silfwer.
Silbergare, s. f. tillståndet då silfret i smältningen är aldeles rent och fritt af alla främmande metaller.
Silbergeld, s. n. silfwerpenningar.
Silbergeräthe, s n. silfwer, silfwerkärl.
Silbergeschirr, s. n. S. Silbergeräthe.
Silbergeschmeide, v. W. s. n. silfwersmide.
Silberglanz, s. m. glans som silfwer.
Silberglas, Silberglaserz, s. n. silfwerglas, S. Glaserz.
Silberglätte, s. f. silfwerglitt.
Silbergrube, s. f silfwergrufwa.
Silberguhr, s. f. silfwerglitter.
Silberhaar, s. n. grå hår.
Silberhaltig, adj. u. adv. som innehåller silfwer.
Silberhochzeit, s f. silfwerbröllop, som firas, när twå personer hafwa lefwat 25 år i ägtenskapet.
Silberhörner, s. pl. des Mondes, Poet. N. hornen på månen
Silberkalk, s. m. silfwerkalk, Calx argenti.
Silberkammer, s. f. silfwerkammare.
Silberkämmerer, s. m. den som wid et Hof är satt öfwer silfwerkammaren
Silberkasten, s. m. kista hwaruti silfret förwaras.
Silberkies, s. m. silfwerkies.
Silberklang, s. m. P. W. ljud som silfwer.
Silberklumpen, s. m silfwerklimp.
Silberkönig, s. m. (Chem.) silfwerkung, Regulus Argent.

Sil-

Silberkorn, Silberkörnchen, s. n. silfwerkorn.
Silberkraut, s. n. gåsört, S. Gänserich.
Silberkrone, s. f. et fordom i Frankrike brukligt mynt.
Silberkrystall, s. m. silfwerkristall.
Silberkuchen, s. m silfwertacka.
Silberlahn, s. m. S. Lahn.
Silberlebererz, s. n. brun silfwermalm, *Wall.* Lebererz, Min. argenti hepatica.
Silberling, s. m. et judiskt mynt, sickel. S. Seckel.
Silbermönch, s. m. Phalaena argentea.
Silbermulm, s. m. silfwermulm, Minera argenti mollior.
Silbermünze, s. f. silfwermynt. Sechs Thaler Silbermünze machen in Schweden einen Reichsthaler; uti Swerige utgöra sex daler silfwermynt eller 18 daler koppar en Riksdaler.
Silbern, adj. u. adv. af silfwer, it. det som liknar silfwer i färg, glans, ljud. Ein silberner Löffel; en silfwersked. Ein silberner Bach, Silberbach, Poet. R. en ganska klar bäck. Eine silberne Stimme; en klar, ljuf röst. Das silberne Zeitalter; silfweråldern.
Silberplatte, s. f. silfwerplåt.
Silberplättchen, s. n. det lilla stycket som guldsmeder lemna på deras arbeten, hwilket man afskärer, til at probera silfrets godhet.
Silberprobe, s. f. Silberstrich, s. m. silfwerprof.
Silberrauch, s. m. silfwer-rök.
Silberreich, adj. u. adv. rik på silfwer, som innehåller mycket silfwer.
Silberschaum, s. m. silfwerglitt. it. bladsilfwer.
Silberschlacke, s. f. silfwerslagg.
Silberschmidt, s. m. S. Silberarbeiter.
Silberschrank, s. m. et skåp til silfwerkärl.
Silberschreiber, s. m. en skrifware wid silfwerkammaren.
Silberschwärze, s. f. rußiges Silbererz; swartgylden, Min argenti nigra.
Silberspinner, s. m. Silberspinnerin, s. f. de som spinna silfwertråd.
Silberstein, s. m. förhärdad silfwerslagg, silfwerglitt. Aetzender Silberstein; silfwer-grätsten. S. Höllenstein.
Silberstück, s. n. silfwerbrocad, silfwerstoft.
Silbertalk, s. m. hwit talk, Talcum Lunae. *Wall.*
Silbertinctur, s. f. silfwertinctur, Tinctura Lunae.
Silberton, s. f. et klart och angenämt låte, som liknar ljud af silfret.
Silbervitriol, s. m. Silbersalz, s. m. silfwer-victril, Vitriolum Lunae.
Silberwagen, s. m. wagn som silfret föres på.
Silberwäscher, s. m. Silberwäscherin, s. f. de som twätta och rengöra silfwerkärlet.
Silberweiß, adj. u. adv. hwit som silfwer.
Silberweisse, s. f. silfrets hwita färg och den som liknar densamma.
Silberzain, s. m. S. Silberbarre.
Silberzeug, s. n. S. Silbergeräth.
Silge, s. f. mossarot, Selinum.
Sille, s. f. små remmarna som läggas omkring kroppen på lockfoglar, at fästa dem därmed medelst et snöre på gillret.
Simonie, s. f. andeliga ämbetens köpande eller säljande för penningar.
Simpel, s. W. S. Einfach, Einfältig.
Simplicist, s. m. örtkännare.
Sims, s. n. krans eller list öfwer något. S. Gesims.
Simsstein, s. m. zirlig uthuggen sten til kransar.
Simuliren, f. W. v. n. m. d. Hfw. haben, förställa sig.
Sinau, Sinnau, s. n. S. Löwenfuß.
Singen, v. a. sang, imp. gesungen, p. sjunga. Einem singen, Poet. R. sjunga någons låf, beröma honom. Die Vögel singen; foglarne qwittra. Die Nachtigal singt; näcktergalen spelar. Er kann ein Liedchen davon singen, i. g. L. han wet ot berätta, at tala därom. Immer das alte Liedchen singen, i. g. L. altid börja sin gamla trall.
Singen, s. n. sång, sjungning.
Singbar, adj. u. adv. som kan sjungas, som låter sjunga sig.
Singebaß, s. m. bassen i musiken, så wida han sjunges, och Noterna efter hwilka han sjunges.
Singechor, s. n. en chor af Sångare.
Singdrossel, s. f. S. unter Krammtsvogel.
Singekunst, s. f. konst at sjunga efter reglor, sångkonst.
Singepult, s. m. pulpet, hwarpå noterna läggas, och framföre hwilken sångaren står och sjunger.
Singeschule, s. f. sångskola.
Singespiel, s. n. sångspel, Opera.
Singestimme, s. f. sångstämma.

Singeſtück, ſ. n. et muſikaliſkt ſtycke ſom kan ſjungas.
Singeſtunde, ſ. f. ſång-timmen.
Singevogel, ſ. m. ſångfogel.
Singer, v. W. ſ. m. S. Sänger.
Singhaus, ſ. n. S. Odeum.
Singſang, i. g. L. ſ. m. gnolande ur ſamma ton, ſom uttröttar öronen.
Singrün, ſ. n. S. Wintergrün.
Sinken, v. n. ſank, imp. geſunken, p. ſjunka. Das Schiff ſank zu Grunde; ſkeppet gick under. Unter der Laſt ſinken; nedertryckas af tyngden. In Ohnmacht ſinken; ſigna ned, däna. In einen tiefen Schlaf ſinken; falla i en djup ſömn Die Arme ſinken laſſen, fig. bliſwa trött wid et arbete. Den Muth ſinken laſſen; fälla modet. Die ſinkende Verzweiflung den djupa förtwiflan. Wie weit iſt er herabgeſunken; huru wida har han fallit ned ifrån ſin förra högd?
Sinken, v. a. S. Senken.
Sinken, ſ. n. ſjunkning.
Sinker, ſ. m. S. Senker.
Sinn, ſ. m. Sinnen, pl. ſinne, tanke, tankeſätt, tycke, mening, hog, förſtånd. Die fünf äuſſerlichen Sinne; de fem utwärtes ſinnen. Nicht bei Sinnen ſeyn; wara ifrån ſina ſinnen. Weder Sinn noch Leben haben; wara utan all känſel, utan ſansning. Sich etwas zu Sinnen ziehen; lägga något på ſinnet. Das iſt mir nie in den Sinn gekommen; jag har aldrig fallit på den tanken, det har aldrig fallit mig in. Ein hoher, ein patriotiſcher Sinn; et ſtort, högt, patriotiſkt tänkeſätt. Sie waren alle eines Sinnes; de woro alle af en och ſamma mening Jeder macht es nach ſeinem Sinn; hwar och en gör det efter ſitt tycke, ſitt behag. Seinen Sinn worauf richten; fatta hog för något. Der buchſtäbliche Sinn; orda-förſtåndet. Anders Sinnes werden, i. g. L. bliſwa annorlunda ſinnad. Das iſt recht nach meinem Sinn; det är juſt ſom jag önſkar. Werke voll tiefen Sinnes; ſkarpſinniga, djupſinniga ſkrifter.
Sinnbild, ſ. n. ſinnebild.
Sinnbildlich, adj. u. adv. det ſom hörer til en ſinnebild, emblematiſk.
Sinnen, v. n. m. d. Hſw. haben; ſann, imp. geſonnen, p. tänka på, efterſinna. Er ſinnt auf nichts gutes; han tänker på intet godt. Auf etwas hin und her ſinnen; grunda på något.
Sinnen, ſ. n. efterſinnande.
Sinnesänderung, ſ. f. ſinnets ändring, (Theol.) bot och bättring.
Sinngedicht, ſ. n. Epigramm.
Sinnig, i. g. L. adj. u. adv. ſedig. S. bedachtſam, behutſam, langſam.
Sinnkraut, ſ. n. S. Sinnpflanze.
Sinnlich, adj. u. adv. ſinnlig.
Sinnlichkeit, ſ. f. känſel, känsla, ſinnlighet.
Sinnlos, adj. u. adv. utan känſel och ſansning, utan wett och förnuft, urſinnig, utan förſtånd. Sinnlos lag er auf den Boden; känslolös låg han på golfwet. Sinnloſe Handlungen; gerningar utan alt förnuft, utan all öfwerläggning. Er lief ſinnlos in der Stadt herum; han ſtrök urſinnig omkring i ſtaden. Sinnloſe Worte; ord utan all mening och förſtånd.
Sinnloſigkeit, ſ. f. känslolöshet, it. egenſkap, at wara utan wett och förnuft, utan förſtånd.
Sinnreich, adj. u. adv. ſinnrik.
Sinnſpruch, ſ. m. tänkeſpråk.
Sinopel, ſ. m. en Jaſpis-art, Sinopel; Jaſpis Sinopel.
Sint, v. W. S. Seit.
Sintemahl, conj. emedan, efter det.
Sinter, ſ. m. (Mineral.) ſinter, Stalactites. S. Tropfſtein.
Sintern, v. n. (Mineral.) rinna ſakta och dropptals, ſwetas ut. Zuſammen ſintern; förenas til en faſt maſſa.
Siphylitiſch, adj u. adv. (Medic.) veneriſk.
Sippſchaft, v. W. ſ. f. ſyldſkap. S. Verwandſchaft.
Sippſchaftsbaum, ſ. m. S. Stammbaum.
Sirene, f. W. ſ. f. Sirene, förförerſka.
Sirop, ſ. m. ſirap.
Sitte, ſ. f. Sitten, pl. ſed, ſedwana. Es iſt bei uns nicht Sitte; hos oß är ej den ſeden Viele Länder viele Sitten; hwart land har ſin ſed.
Sitten, pl. ohne Sing. ſeder.
Sittengeſetz, ſ. n. moraliſk lag.
Sittenlehre, ſ. f. Sedolära.
Sittenlehrer, ſ. m. Sedolärare.
Sittenregel, ſ. f. en regel för ſederna.
Sittenrichter, ſ. m. den ſom har upſeende på folkets ſeder.
Sittenzucht, ſ. f. underwisning, upfoſtran til goda ſeder.
Sittig, Pr. W. ſ. m. S. Papagei.
Sittlich, adj. u. adv. 1. bruklig, gängbar. Ländlich, ſittlich); efter Landſens ſed, man bör taga ſeden där man är. 2. moraliſk, efter

efter sedoläran. Das sittliche Gefühl; inwärtes känsel af det som är godt eller ondt.

Sittlichkeit, f. f. Moralität.

Sittsam, adj. u. adv. sedig, beskedlig, sedosam.

Sittsamkeit, f. f. sedighet, beskedlighet.

Sitz, f. m. säte, stol. Ein niedriger Sitz; et lägt säte, boning. Einen Sitz nehmen; sätta sig ned, taga sig en stol. Die Erde war mein Sitz; jag satt på marken. Ein Königlicher, Fürstlicher Sitz; en Konungs eller Furstes Residensstad. Ein adlicher Sitz; et Säteri. Ein Sitz auf dem Lande; et gods eller hemman på landet. Seinen Sitz aufschlagen; bo. Keinen beständigen Sitz haben; ej bo på et wißt ställe. Die alten Teutschen hatten ihren Sitz am schwarzen Meer; de gamla Tyska Folkslagen bodde omkring swarta hafwet. Sitz und Stimme im Rath haben; hafwa säte och stämma i Rådet.

Sitzarbeit, i. g. L. f. f. sittarbete eller sittsysla.

Sitzbund, i. g. L. f. n. en halmkärfwe på en bondwagn at sitta på.

Sitzen, v. n. m. d. Hfw haben, saß, imp. gesessen, p. sitta. Er sitzt Schulden halber; han sitter på gillstugan. Mit im Gericht sitzen; hafwa säte i en rätt. In Schulden sitzen; wara i gäld och skuld. Einem Mahler sitzen; sitta för at låta måla sig. Beicht sitzen; afhöra skriftermål. Die Blätter im Buch sitzen noch zusammen; bladen hänga efter prässen. Immer über den Büchern sitzen; sitta alt jämt och läsa. Auf den Tod sitzen; S. Tod. Er sitzt recht warm, i. g. L. han mår ganska wäl, hans omständigheter äro mycket goda. Da sitzt es, i. g. L. där ligger knuten. Viele Mannschaft, viel Geld sitzen lassen; förlora mycket manskap, mycket penningar. Das Mädgen ist sitzen geblieben, i. g. L. flickan har blifwit ogift. Ein Mädgen sitzen lassen; öfvergifwa en flicka, som man warit förlofwad med. Etwas auf sich sitzen lassen; ej swara på en skedd beskyllning, ej förswara sin heder.

Sitzbank, f. f. bänk at sitta på.

Sitzfleisch, n. W. f. n. in der Redensart, i. g. L. Kein Sitzfleisch haben; ej kunna sitta, wara i ständig rörelse.

Sitzgeld, f. n. fångpenningar, som en fånge bör betala när han kommer lös.

Sitzküssen, f. n. hyende at sitta på.

Sitzort, (Bergbau), f. m. stället där en bergman sitter och arbetar i grufwan.

Sitztag, f. m. dag när en Rätt sitter.

Sitzung, f. f. sittande, sammankomst til at rådslå öfwer något sittande, Rätt. Sitzung halten; samla sig til rådplägningar, eller domens afsägande.

Skalde, f. m. Skald.

Skelett, f. n. benragel, it. innehåll.

Skize, f. W. f. f. grundritning til en målning.

Skizziren, v. a. utkasta, göra grundritning på.

Sklav, f. m. slaf, träl. Ein Sklave seiner Leidenschaften seyn; wara en slaf af sina böjelser. Er ist eben kein Sklave seiner Worte; han binder sig intet så noga wid sina ord och löften; han är intet ordfast.

Sklavenarbeit, f. f. arbete som slafwar göra.

Sklavendienst, f. m. Sklavenjoch, f. n. träldom, träldomsok.

Sklavenhandel, f. m. slafhandel.

Sklavenkette, f. f. bojor, som sättes på slafwar.

Sklavenkleid, f. n. klädning som slafwar bära.

Sklavenmarkt, f. m. torg hwarest slafwar saljas.

Sklaverei, f. f. slafweri, träldom.

Sklavin, f. f. slafwinna, trälinna.

Sklavisch, adj. u. adv. slafwisk, trälaktig.

Skoptiker, f. W. f. m. den som tadlar på ett bitande sätt.

Skoptisiren, f. W. v. a. tadla på et bitande sätt.

Skorbut, S. Scorbut.

Skorpion, S. Scorpion.

Smaragd, S. Schmaragd.

Smalte, f. f. Smaltblau, f. n. blå stärkelse, smalts, *Wall.* Smalthum.

So, i. g. L. Pron. relat. som, hwilken, hwilket. Die Sache, so ich euch anbefohlen; saken som jag eder anbefallt. Der so mich kennt; den, hwilken känner mig. So ist unser Wille; det är wår wilje.

So, conj. så, om, såwäl. Wenn er es versprochen hat, so hält er es; när han har lofwat, så håller han. So Gott will; om Gud will. Wie der Herr, so der Knecht; dränger är som husbonden. Sie ist so schön als reich; hon är såwäl wacker som rik.

So, adv. så. So lange die Welt gestanden! så länge som werlden har stått. So gelehrt er auch ist; han må wara så lärd han will. Warum bist du so gelaufen; hwar-

hwarföre har du sprungit så fort? Er kann so nicht leben; han kan ej lefwa på det sättet, han har ej at lefwa utaf, han kan utom des ej längre lefwa. Das ist nicht so, n. R. det är icke sant, det hänger icke så tilhopa.

So aber; men så, men om.
So als; såsom, liksom.
So auch; också.
So bald; så snart.
So dann; då, därefter, därpå, sedan.
So daß; så at.
So einer, eine, eines oder etwas; sådan, sådant.
So etwan; kanske, ungefärligen, omtrent.
So fern; så framt, så wida.
So fort; så fort, på stund, strax, när som helst.
So fortan; så widare.
So gar; desutan, åfwen, ända til, hwad ännu mera.
So gar nicht; icke ens.
So ganz und gar; så aldeles.
So her; därifrån.
So hin; dit åt, någorlunda.
So nach; följakteligen, i så måtta, således.
So recht; just rätt, rigtigt.
So, So! i. g. L. medelmättigt, intet på det bästa.
So wohl; så wäl.

Socke, f. f. socka. Filzsocken; filtsockor. Auf Socken gehen; gå på blotta strumpor.

Socken, v. r. säges uti saltwerk om saltet, når det småningom sätter sig til botten.

Sod, i. g. L. f. m. 1. en gräfwen brunn. S. Brunn. Sodwasser. S. Brunnenwasser. 2. säd, spad. S. Brühe. In seinem Sode leben, aufwachsen; lefwa efter sitt eget tycke, wäxa up uti all en wishet, följa sina begärelser uti alt. 3. en brygd. 4. halsbränna. S. Sodbrennen.

Soda, Sode, Sonde, f. f. soda.

Sodbrennen, f. n. halsbränna.

Sodomit, f. m. sodomit, drängeskändare. S. Knabenschänder.

Sodomiterei, f. f. sodomiteri.

Sodomitisch, adj. u. adv. sodomitisk.

Soersalz, f. n. en art Soda utaf Salicornia.

Soff, i. g. L. f. m. ohne pl. sup, supande.

Sog, f. m. (Schiffarth) 1. sjöled. S. Fahrwasser. 2. en kista uti skeppsbottnen wid mesan, hwaruti alt wattnet drar sig, som samlar sig i skeppet.

Sogbaum, f. m. (Salzwerk) fyrkantiga träplankor, som läggas öfwer saltpannorna at sätta korgarna på, hwaruti saltes slås, at afdrypa.

Sogen, v. n. m. d. Hfw. haben (Salzsiederei) 1. dryppa af, 2. körna sig, S. Körnen.

Sogpfanne, f. f. en art pannor uti salthyttor, hwaruti solan körnas.

Sogspäne, f. pl. bräder, hwarpå korgarna med salt sättas, at afdrypa.

Sohle, f. f. eine Art Plattfische, S. Zunge.

Sohle, f. f. det som är underst, och hwarpå något hwilar, sola, såsom: Fußsohle; fotsola, fotbjälla. Strumpfsohle; strumpsola. Die Sohlen eines Gebäudes; de tjocka stockar, som ligga under en byggning, så at hela byggningen hwilar därpå, syllar. Hos Jägare kallas så, en morastig pöl, hwaruti wildtet plär kyla sig.

Sohle, f. f. (Salzwerk) sola, salt källwatten, som kokas salt utur. Wilde Sohle; sött watten som tränger sig til solan och förswagar henne.

Sohlen, v. n. m. d. Hfw. haben, (Hüttenbau) S. Sintern.

Sohlenriß, f. m. (Bergbau) grundritning, basis. S. Grundfläche.

Sohlej, f. n. et ägg som bliswit kokadt i solan.

Sohlfaß, f. n. (Salzsiederei) et stort kärl, hwaruti solan föres och sedan slås in i pannan.

Sohlhammer, f. m. en hammare, hwarmed skomakare slå sol-lädret jämt och fast.

Sohlig, adj. u. adv. (Bergbau) horisontel, i motsats af: seiger, d. a. perpendiculair.

Sohlkunst, f. f. wattenkonst til solans upfordring utur saltbrunnar.

Sohllache, f. f. en morastig pöl, som wildtet ligger uti för at kyla sig.

Sohlleder, f. n (Schuster) sol-läder.

Sohlrinne, f. f. trä-ränsil hwarigenom solan rinner in i saltpannan.

Sohlröhre, f. f. rör hwarigenom salan ledes i salthyttan.

Sohlstück, f. n. basis af et ting. Im Hüttenbau; sielfwa bottnen af bokkistan.

Sohlwage, f. f. en wåg at måta med, huru mycket salt solan innehåller, wattuprofware.

Sohlwanne, f. f. stora wannor til solan, för än den slås i pannorna.

Sohn,

Sohn, ſ. m. Söhne, pl. Son. Ehelicher Sohn; ägta Son. Natürlicher Sohn; Son ſom är född utom ägtenſkapet. Die Söhne Adams; Adams barn. Söhne der Natur; folk ſom lefwer uti det naturliga tilſtändet. Söhne der Freiheit; de ſom lefwa uti frihetens ljuſwa ſköte.

Söhnchen, ſ. n. Söhnlein; liten Son.

Sohnlig, i. g. L. adj. u. adv. ſonlig.

Sohnſchaft, ſ. f. egenſkap, förhållande, då någon är en annans Son.

Sohnsfrau, ſ. f. Sonhuſtru.

Sohnskind, ſ. n. Sonſon, Sondotter.

Söhnopfer, ſ. n. förſoningsoffer.

Soja, ſ. W. ſ. f. ſojan, ſom i Oſtindien tillredes utaf Soja-bönan (Dolichos Soja) och nyttjas til matkryddning.

Soje, ſ. f. et ſlags tyg af kammad ull, ſom på rätta ſidan är ſlättare än raſk och därföre bättre.

Solcher, ſolche, ſolches, Praep. ſådan, ſådant, it. ſlik. S. dergleichen. Wie kömmt er auf ſolche Gedanken; huru faller han på ſlika tankar?

Solchemnach, adv. i följe däraf.

Solchergeſtalt, adv. ſåledes, på det ſättet, ſålunda.

Solcherlei, adv. ſådan, af ſådant ſlag, på ſådant ſätt.

Sold, ſ. m. ſold, lön, helſt ſoldate-lön, underhåll, S. Beſoldung.

Soldat, ſ. m. Soldat, Krigsman, kneckt.

Soldatenbrauch, ſ. m. krigsbruk.

Soldateneſel, ſ. m. trähäſt ſom knektar rida på til ſtraff.

Soldateneid, ſ. m. ed til fanan.

Soldatenfrau, ſ. f. Soldatenweib; Soldathuſtru.

Soldatengeld, ſ. n. knecktpenningar. it. Servis.

Soldatenkind, ſ. n. Soldat-barn.

Soldatenkleid, ſ. n. Soldat-klädning, Uniform.

Soldatenleben, ſ. n. krigsmanslefnad.

Soldatenſpiel, ſ. n. ſoldatſpel.

Soldatenſtand, ſ. m. Krigsſtånd, Krigstjenſt.

Soldatenſteuer, ſ. f. S. Soldatengeld.

Soldatenwerbung, ſ. f. wärfning.

Soldatiſch, adj. u. adv. krigiſk, militairiſk.

Söldner, i. g. L. ſ. m. en ſom tjenar för årlig lön.

Sollen, v. n. ich ſoll, du ſollſt, er ſoll, ſollte, imp. geſollt, p. 1. ſkola, 2. böra. Es ſoll (wird) geſchehen; det ſkal ſke. Es ſoll (muß) geſchehen; det bör ſke. Er hätte es ihm ſagen ſollen; det hade warit hans ſkyldighet, at ſäga honom det. Sollen und müſſen; wara nödſakad. Was ſoll mir das Geld; hwad ſkall jag göra med penningarna? Es ſoll noch kommen, i. g. L. han är än intet kommen. Man ſoll, es ſoll; det ſåges, at. Es ſollen viele Leute da geweſen ſeyn; det ſåges, at mycket folk hafwer warit tilſtädes.

Söller, v. W. ſ. m. loft, wind. S. Boden.

Sommer, ſ. m. ſommar. Mittenſommer, i. g. L. midſommar. Nachſommer; efterſommar. Der Sommer des Lebens, poet. R. den manliga åldren. Mettenſommer. S. Sommerfäden.

Sommerabend, ſ. m. ſommarafton.

Sommerarbeit, ſ. f. ſommararbete.

Sommerbau, ſ. m. (Landwirthſch.) wårſäde.

Sommerbaum, ſ. m. midſommarsſtång.

Sommerbirne, ſ. f. et ſlags päron, ſom mogna bittida i Jul. och Aug. månad.

Sommerblume, ſ. f. blomma ſom blomſtrar om ſommaren.

Sommerdroſſel, ſ. f. S. Zipp- Weiß- Droſſel, unter Kramtsvogel.

Sommereiche, ſ. f. Früh- Haſel- Loh- Roth- Maſt- Stiel- Wald- Tannen- Eiche; ek med långa ſtjelkar, Quercus femina, *Mill.* u. *Du Roi.*

Sommerfäden, ſ. m. Marienfäden; et ſlags ſpindelwäf, ſom emot höſten föres omkring uti luften, Filamenta Mariae.

Sommerfeld, ſ. n. åkerfält, ſom ſås wårſäde på.

Sommerflecken, ſ. pl. Sommermåhler, i. g. L. fräknar i anſigtet, ſommarfläckar.

Sommerfleckig, adj. u. adv. fräknig.

Sommerflur, ſ. f. gärde med wårſäde.

Sommerfrucht, ſ. f. ſommarfruckt.

Sommergallenfliege, ſ. f. galläpple, Cynips Quercus.

Sommergerſte, ſ. f. S. Gerſte.

Sommergetraide, Sommerkorn, ſ. n. Sommerſaat, ſ. f. ſommarſäd, wårſäd.

Sommergewächs, ſ. n. ſommarwärt.

Sommerhaar, ſ. n. hår, ſom wiſſa djur få emot ſommaren, til åtſkillnad ifrån: Winterhaare; ſom de hafwa om wintern.

Sommerhaft, i. g. L. adj. u. adv. ſommarlik, ſommaraktig.

Sommerhaus, ſ. n. ſommarhus.

Sommerhäuschen, ſ. n. luſthus.

Sommerheerd, ſ. m. et ſlags fogelgiller, ſom upſtälles om ſommaren.

Sommerhitze, ſ. f. ſommarhetta.

Sommerkleid, s. n. sommarklädning, sommarkläder.
Sommerkohl, s. m. kål som sås om wåren, til åtskilnad ifrån: Winterkohl, som sås hösten förut.
Sommerkönig, s. m. guldhane. S. Goldhähnchen, Zaunkönig.
Sommerkorn, s. n. S. Sommergetraide.
Sommerkresse, s. f. krassa, som sås först i wår.
Sommerkuh, s. f. en ko, som gifwer mjölk om wåren.
Sommerlatte, s. f. (Forstwesen) et års telning.
Sommerlaube, Sommerhütte, s. f. löfsal.
Sommerlehne, s. f. Sommerseite eines Berges; solbacke.
Sommerloich, s. m. S. Loich.
Sommermonath, s. m. sommarmånad.
Sömmern, i. g. L. v. a. sätta eller lägga i solen. S. Sonnen. Sömmern, (Landwirthsch.) så wårsäde i trädet. it. v. n. gifwa skugga.
Sommerobst, s. n. frukt, som mognar bittida och ej håller sig öfwer wintern.
Sommerrogken, s. m. råg, som sås om wåren.
Sommerrüben, s. pl. rofwor, som sås om wåren.
Sommersaat, s. f. wårsåd, wårsäde.
Sommerseite, s. f. middagssida, sida emot solen.
Sommersprossen, s. pl. S. Sommerflecken.
Sommersprossig, adj. S. Sommerfleckig.
Sommerstand, s. m. (Jäger) ort eller ställe i skogen, hwar wildtet om sommarn har sitt läger.
Sommerstoppel, s. f. åkerstubbe efter wårsädet.
Sommertag, s. m. sommardag.
Sommervogel, s. m. sommarfogel, foglar som endast om sommarn wistas på en ort, it. fjäril, Papilio.
Sommerweizen, s. m. S. Weizen.
Sommerwende, s. f. Sonnenstand.
Sommerwetter, s. n. Sommerwitterung, s. f. sommarwäder.
Sommerwolle, s. f. ull, som wäxer om sommarn och klippes af om hösten på fåren.
Sommerwurz, s. f. S. Sonnenwurz.
Sommerzaunkönig, s. m. S. Zaunkönig.
Sommerzeichen, s. n. (Astron.) de tre himliska tekn, kräftan, lejonet och jungfrun.
Sonchenkraut, s. n. en art fet- eller mjölktistel, Sonchus.
Sonder, praep. cum accus. utan, förutan.
Sonderbar, adv. besynnerlig, särskild, underlig, owanlig, utomordentlig. Das ist nichts sonderbares; det är intet något rart eller nytt.
Sonderbarkeit, s. f. besynnerlighet, owanlighet.
Sonderlich, adj. u. adv. synnerlig, besynnerlig, särdeles, i synnerhet, helst S. besöndets; insonderheit. Sie ist nicht sonderlich reich; hon är icke mycket rik.
Sonderling, s. m. 1. en enstöding. 2. en som har sitt hufwud för sig sjelf, som älskar och söker det som andra ej göra eller söka, som will altid hafwa något besynnerligt fram för andra.
Sondern, Conj. utan.
Sonders, v. W. adv. S. besonders. Samt und sonders, K. W. samt och synnerligen. S. insgesammt.
Sonderung, s. f. söndring. S. Absonderung.
Sonnabend, s. m. lördag.
Sonne, s. f. Sol. Von der Sonne gebrannt; solbränd. Mit jeder Sonne steigt mein Dank, Poet. N. hwar dag höjes min erkänsla. Das ist wie die Sonne im Januar, Spr. det har ingen kraft.
Sonnen, v. lägga, sätta i solen, ställa i solskinet, sola. Sich sonnen; sola sig, ligga i solen, masa sig i solen. Kleider sonnen, i. g. L. wädra kläder i solen.
Sonnenaufgang, s. m. 1. solens upgång, solgång, 2. öster.
Sonnenbahn, s. f. Djurkrets, Ecliptica.
Sonnenblick, s. m. en blick utaf solen.
Sonnenblume, s. f. solros, Helianthus annuus.
Sonnenfächer, s. m. solfjäder. S. Fächer.
Sonnenferne, s. f. en planets widaste afstånd ifrån solen, Aphelium, til åtskilnad ifrån des närmaste afstånd; Sonnennähe, Perihelium.
Sonnenfinsterniß, s. f. solens förmörkelse.
Sonnenfisch, s. m. St. Petersfisch; en art silfweröga, Zeus faber.
Sonnenfleck, s. m. 1. fläck i solen, solfläckar. 2 fräckna. S Sommerflecken.
Sonnenglas, s. n. sol-perspectiv.
Sonnenglanz, s. m. solens glans.
Sonnenhitze, s. f. solhetta, solbadd.
Sonnenhof, s. m. ring, krans omkring solen.
Sonnenhöhe, s. f. solens högd öfwer horisonten.
Sonnenhut, s. m. solhatt.

Sonnenjahr, s. n. sol-år, som består utaf 365 dagar 5 timar 48′ 45″ 30‴.
Sonnenkäfer, s. m. S. unter Käfer.
Sonnenklar, adj. u. adv. solklar.
Sonnenkraut, s. n. S. Wegwart.
Sonnenkrone, s. f. solkrans.
Sonnenkreis, s. m. S. Sonnenzirkel.
Sonnenlauf, s. m. solens skenbara lopp.
Sonnenlicht, s. n. solljus.
Sonnenmonath, s. m. solmånad som håller 30 dag. 10 tim. 29′. 3″. 47‴. 30⁗.
Sonnenpferd, s. n. (Mythol.) hästar som draga solens wagn.
Sonnenpflanze, s. f. Crotollaria iuncea.
Sonnenring, s. m. solens ring.
Sonnenquadrant, s. m. en qwadrant at måta solens högd med.
Sonnenrauch, s. m. solrök.
Sonnenregen, s. m. regn wid solsken.
Sonnenreich, i. g. L. adj. u. adv. som solen står mycket på, som ligger för solen.
Sonnenscheibe, s. f. solskifwa, Discus solis
Sonnenschein, s. m. solsken.
Sonnenschirm, s. m. solskärm.
Sonnenschuß, Sonnenkoller, i. g. L. s. m. solblindhet. 2. en sjukdom hos hästar, när solen skiner dem länge på hufwudet.
Sonnenstand, s. m. Sonnenstillstand; solstånd, stabrak, Solstitium.
Sonnenstaub, s. m. Sonnenstäubchen, s. n. solgrand.
Sonnenstein, s. m. fig. einzelne Gelenke der Stiele versteinerter Röhrkorallen, Entrochi articulis solutis, it. en art Trochiter; Trochitae striati.
Sonnenstrahl, s. m. solstråle, solstrima.
Sonnenstrasse, s. f. Sonnenweg, s. m. djurkrets.
Sonnensystem, s. n. en sol med alla sina planeter omkring.
Sonnentag, s. m. natürliche, bürgerliche Tag; dag som innehåller 24 timmar.
Sonnenthau, s. m. daggört, J. Maria sileshår, Drosera rotundifolia.
Sonnenuhr, s. f. solwisare, timsten, Gnomon.
Sonnenuhrkunst, s. f. Gnomonik.
Sonnenuntergang, s. m. Sonnenniedergang; solbärgning.
Sonnenwärme, s. f. solwärme.
Sonnenurzeiger, s. m. S. Sonnenzeiger.
Sonnenwagen, s. m. solens wagn.
Sonnenwende, s. f. S. Sonnenstand. it. S. Wolfsmilch.
Sonnenwendekreis, Sonnenwendezirkel, s. m. S. Wendezirkel.
Sonnenwirbel, s. m. en sol med alla sina planeter omkring, it. planeternas gång omkring solen.
Sonnenwurz, s. f. skjerf-frö, Orobanche.
Sonnenzeiger, s. m. timwisare, pinne, nål på solwisaren.
Sonnenzirkel, s. m. (Astr.) solcirkel, en rad af 28 år.
Sonnenzopf, i. g. L. s. m. solstrimor.
Sonnicht, i. g. L. adj. u. adv. S. Sonnenreich,
Sonnung, i. g. L. s. f. solning.
Sonntag, s. m. Söndag.
Sontägig, adj. u. adv. söndags, hwad som sker eller är om söndagen, hörande til söndagen.
Sonntäglich, adj. u. adv. hwad som sker eller är hwar söndag.
Sonntagsandacht, s. f. söndagsbön.
Sonntagsarbeit, s. f. söndagsarbete.
Sonntagsbuchstab, s. m. söndags bokstaf.
Sonntagskind, i. g. L. s. n. en som är född på en söndag.
Sonntagskleid, i. g. L. s. n. högtidsklädning.
Sonntagspredigt, s. f. predika om söndagen.
Sonst, adv. sonsten, i. g. L. annars, ingen annan, intet annat, annorlunda, eljest, utom des, wanligen, fordom. Sonst nirgends; på intet annat ställe. Sonst nicht; på intet annat sätt. Sonst wo; annorstädes, på et annat ställe. Wer es sonst seyn mag; hwem det eljest wara må. Er hat sonst zu leben; han har utom des at lefwa utaf. Sonst war er mein Freund; i förra tider war han min wän. Hilf mir, sonst bin ich verlohren; om du intet hjelper mig, så är jag aldeles förlorad.
Sonstig, adj. andre, andra, som man annars har, som wanligen plägar ske. Seine sonstige gute Aufführung; hans öfriga goda upförande.
Sophie; Sophia, et Fruentimmersnamn; Fiekchen, uti förtroligt samtal; Fiek, brukas om tjenstehjon och ringa personer.
Sophienkraut, s. n. stillfrö, Sisymbrium Sophia.
Sophist, s. m. en som gör falska slutsatser, at draga andra bak om ljuset med.
Sophisterei, s. f färdighet at bedraga andra med falska slutsatser.

Sophiſtiſch, adj. u. adv. bedräglig med falſka ſlutſatſer, och det ſom grundar ſig däruti.
Sorge, ſ. f. 1. ſorg, bekymmer. Seine Kinder machen ihm viele Sorge; han har ſtor ſorg af ſina barn. Das iſt ihre größte Sorge; det är hennes störſta bekymmer. Sich Sorge machen; ſörja för. In Sorgen ſtehen; frugta för. 2. omſorg. Ich habe ihm die Sorge überlaſſen; jag har lemnat honom omſorgen därom. Das iſt meine Sorge; det är min ſak.
Sorgen, v. n. m. d. Hfw. haben, geſorgt, p. 1. ſörja, frugta för. 2. hafwa omſorg för. Für jemandes Beſte ſorgen; hafwa omwårdnad om någons bäſta. Er hat für alles geſorgt; han har redan alt föranſtaltat. Dafür laßt mich ſorgen; därföre ſwarar jag. Er ſorgt für nichts; han bryr ſig om ingen ting.
Sorgenfrei; adj. u. adv. utan ſorg, bekymmerlös.
Sorgenlos, S. ſorglos.
Sorgenvoll, adj. u. adv. ſorgbunden, ſorgfull, bekymmerſam.
Sorgeſtuhl, i. g. L. ſ. m. länſtol.
Sorgfalt, ſ. f. 1. omſorg, omwårdnad. 2. ſorgfällighet. Alle Sorgfalt anwenden; anwända all ſin flit, all noghet.
Sorgfältig, adj. u. adv. ſorgfällig, noga, flitig. Eine ſorgfältige Unterſuchung; en noga underſökning. Sorgfältig in ſeinen Urtheilen; grannlaga uti ſina omdömen.
Sorgfältigkeit, ſ. f. ſorgfällighet, noghet, grannlagenhet.
Sorglich, i. g. L. adj. u. adv. bekymmerſam, farlig.
Sorglos, adj. u. adv. ſorglös, bekymmerlös, hoglös, wårdslös.
Sorgloſigkeit, ſ. f. ſorglöshet, hoglöshet, wårdslöshet.
Sorgſam, adj. u. adv. omtänkſam, warſam, ſorgfällig.
Sorgſamkeit, ſ. f. omtänkſamhet, warſamhet, åhoga, ſorgfällighet.
Sorgſamen, ſ. m. Holcus Sorgum.
Sorte, f. W. ſ. f. ſlag, ſort. S. Art.
Sortement, f. W. ſ. n. et fullt förråd af något ſlags waror, alt ſom de följa på hwarandra i ſtorlek, godhet, o. ſ. w.
Sortementſtein, ſ. m. ſå kallas de ſtörſta ſtycken af bernſten.
Sortiren, f. W. v. a. ſortera.
Sothan, ſothanig, K. W. adj. u adv. ſådan, ſlik.
Souverain, f. W. ſ. m. ſ. n. 1. Enwäldsherre. 2. et ſlags guldmynt om tre Dukaters wärde.
Souverän, f. W. adj. u. adv. enwäldig.
Souverainität, f. W. ſ. f. enwälde.
Sowohl, Conj. ſåwäl.
Spadille, f. W. ſ. f. ſpader-äs i kortlek.
Spähen, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben; geſpähet, p. ſpana, beſpeia, lyſtra.
Spallier, f. W. ſ. m. ſpiällwerk, räck at leda up winrankor och andra trän wid. S. Geländer.
Spallierbaum, ſ. m. träd ſom ledes up wid ſpjällwerk.
Spalt, ſ. m. Spalte, ſ. f. refwa, remna i ſten, i muren, i jorden, ſpricka, ſprunga i en dör, i glaſet, i häſthofwen, klyfwa i weden, ſpräcka i en penna.
Spaltader, ſ. f. im Holz; en åder uti barrſkog, hwareſt den bäſt låter klyfwa ſig.
Spalten, v. n. geſpalten, p. klyfwa, ſpräcka. Geſpaltene Klauen; klöfwar. Geſpaltene Seiten bei den Buchdruckern; ſärſkildta columner. Ein geſpaltenes Kinn; en klufwen hake. Weit geſpalten; långbent. Sich ſpalten; gå i tu, klyfwa ſig, remna, ſå ſprickor. Die Erde ſpaltet ſich; jorden remnar. Die Thür hat ſich geſpalten; dören har fått ſprickor. Geſpaltene Lefzen; ſprukna läppar.
Spaltbar, adj u adv. ſom låter klyfwa ſig.
Spaltig, adj. u. adv. klufwen, ſprucken, it. ſom kan klyfwas, ſom lått ſpricker.
Spaltkeil, ſ. m. wigge at klyfwa något med.
Spaltklinge, ſ. f. tunnbindarens breda och ſtarka knif, at klyfwa qwiſtarna med, riſtknif.
Spaltmeſſer, ſ. n. (Gårtner) ympekniſ.
Spaltung, ſ. f. klyfning, fig. ſkiljaktighet, ſöndring, Schiſma.
Spaltungsrecht, ſ. n. Geſpilderecht, J. W. rättighet at dela ſin egendom
Span, ſ. m. Späne, pl. ſpån, ſpillra, tunn brädlapp. Dachſpäne; takſpån, it. tunna brädlappar, ſom brukas under tegeltak. Die Späne der Tuchbereiter; de ſtycken af papp, ſom klädesmakare lägga wid präßningen emellan kläden. Papierſpäne; pappers-ſträde. Da wird es Späne ſetzen, i. g. L. där lärer något wankas, där lärer wara något at winna wid.
Spanbett, ſ. n. ſtändſäng utan himmel och ſängkläder.
Spanbruſt, ſ. f. bringſtycke af en ore.

Span-

Spanfarbe, f. pl. färgarter i skapnad af spånar, som bresiljeträ, o. s. w.
Spanferkel, f. n. gris, digris.
Spange, f. f. spänne. S. Schnalle. Armspangen, Ohrenspangen, b. R. smycken på armar och i öronen.
Spangen, v. a. S. Schnallen.
Spangrün, f. n. spanskgröna, S. Grünspan, it. en sådan grön färg.
Spangrün, adj. u. adv. lik spanskgröna i färg.
Spanhobel, f. m. en stor höfwel, hwarmed bokbindare spånar tillagas.
Spanholz, f. n. trä som är dugligt til at hugga spånar utaf.
Spanien; Konungarike Spanien.
Spanier, f. m. Spanior.
Spanierin, f. f. Spanska.
Spaniol, f. m. spanskt snus.
Spanisch, adj. u. adv. spansk, fig. främmande, sällsam, underlig.
Spanische Artischocke; Cynara Cardunculus.
Spanische Flieder; S. Hohlunder.
Spanische Fliege, S. Fliege.
Spanisch grün, S. Grünspan.
Spanische Kirschen; en art stora och söta körsbär.
Spanischer Klee, S. Klee.
Spanischer Kragen; sjukdom och swullnad i förhuden, så at den ej kan bringes öfwer tilbaka, Paraphimosis.
Spanische Kreide; S. Speckstein.
Spanischer Reuter; spansk Ryttare.
Spanisch Rohr; spanskt rör.
Spanische Stiefeln; benskrufwar.
Spanische Wand; en wägg utaf skärmar, som kan borttagas.
Spanische Weide; liguster, S. Hartriegel.
Spanisch Weiß; uti sedwatten med watten präcipiteradt Wismuth, Magisterium Wismuti.
Das kam mir spanisch vor, i. g. L. det kom mig främmande för. Das sind ihm spanische Dörfer; det kommer honom sältsamt, owanligt för, det äro ting som han intet förr sedt eller hört.
Spankohle, f. f. S. Grubenkohle.
Spann, i. g. L. f. n. span, S. Gespann.
Spann, f. m. wrist, S. Rist.
Spann, i. g. L. f. n. så.
Spannader, f. f. S. Sehne.
Spannnagel, f. m. stångbult, tistelbult.
Spanndienst, f. m. (Landwirtschaft) ökdagswerke.
Spanne, f. f. span, eller så långt man kan räcka öfwer med utspända fingrar ifrån tummen til lillfingern, it. et mått at måta trän med i rundning.
Spannen, v. a. gespannt, p. spänna, speta, bända. Mit gespanntem Hahn; med upspänd bössa. Die Segel spannen; speta segel. Das Kleid spannt mich über die Brust; klädningen bänder öfwer bröstet. Ein Rad spannen; låsa fast et hjul, at det ej går omkring i en backe. Die Pferde spannen; tjudra hästarna. Einen Missethäter auf die Leiter spannen; lägga en missgerningsman på sträckbänken. Ein weit gespanntes Gewölb; et hwalf med en stor båge. Alle seine Kräfte spannen; ansätta alla sina krafter. Es spannt mir in den Gliedern; det drar mig i kroppen. Eine gespannte Einbildungskraft; en upeldad inbildningskraft. Eine zu hoch gespannte Erwartung; för stort hopp, som man gör sig om något. Ein zu hoch gespanntes Lob; et öfwerdrifwet loford. Die Saiten zu hoch spannen, fig. begära för mycket; drifwa en sak för långt.
Spannen, f. n. spänning.
Spannenmeßer, f. m. en art nattfly, mätare, Phal. Geometra.
Spanner, f. m. spännare.
Spänner, f. m. (Salzwerk) en som har del med en annan i en salthytta, til åtskilnad ifrån: Einspänner; som allena är delägare af en sådan.
Spannfrohne, f. f. S. Spanndienst.
Spannhaken, f. m. spännhake
Spannholz, f. n. trä hwarmed något utspännes.
Spännig, adj. förespänd, S. Einspännig. it. im Forstwesen; stark, som säljes efter mått af des tjocklek
Spannkette, f. f. hällkedja, hwarmed hjul låses fast i backar
Spannkraft, f. f. S. Schnellkraft.
Spannraupe, f. f. S. Spannenmeßer.
Spannriem, f. m. spännrem.
Spannring, f. m. spännring.
Spannstock, f. m Sperrruthe, f. f. S. Spannholz.
Spannstrick, f. m. Feßel; tjuder.
Spannung, f. f. spänning. Das trug dazu bei seine Seele immer in Spannung zu erhalten; det bidrog därtil, at fördubbla själens werksamhet hos honom.
Sparbrett, f. n. murarnas handbräde.
Sparbüchse, f. f. sparbössa.

Sparen, v. a. gespart, p. spara. Er hat keine Mühe gespart; han har anwändt all flit. Den Witz hätte er sparen können; han hade kunnat bli hemma med sitt infall. Die Entschuldigung kann er sparen; han kan låta bli, han behöfver intet at ursägta sig.

Sparer, i. g. L. s. m. en som spar ihop. Ein Sparer will einen Zehrer haben, Spr. en njugger får slösande arfvingar, njugg spar och fan tar.

Sparendchen, i. g. L. s. n. en liten ljusbit.

Sparkalk, s. m. S. Kalk.

Sparkunst, s. f. konst at spara.

Sparlich, adj. u. adv. knapp, noga, S. kärglich).

Sparpfenning, s. m. Spargeld; penningar som man sparer eller gömmer, til at hafwa i nödfall.

Sparsam, adj. u. adv. 1. sparsam, 2. sällsynt, få, sällan, här och där, då och då. Sparsam mit dem Seinigen umgehen; wara god hushållare. Das geschicht sehr sparsam, i. g. L. det händer sällan.

Sparsamkeit, s. f. sparsamhet.

Sparung, s. f. sparning.

Spargel, s. m. sparis, Asparagus. Strandspargel, Korallenkraut; Aspar. maritimus.

Spargelbett, s. n. sparissäng.

Spargelklee, s. m. S. Luzerne.

Spargelraupe, s. f. woraus das Spargelhähnchen, eine Art kleiner Kreuzkäfer, entsteht; larf af Chrysomela Asparagi.

Spargelzeit, s. f. tid når sparis kommer.

Spark, s. m. Spergel, Knöterich; fryle, skorf, Spergula.

Spargiren, i. g. L. f. W. v. a. utsprida.

Sparren, s. m. Sparren, pl. sparre. Balken, worin sich oben in der Spitze eines Gebäudes alle Sparren schließen; kroppås. Einen Sparren zu viel oder zu wenig haben, n. R. hafwa en skruf för mycket, wara ej ricktig i hufwudet.

Sparrfaden, s. m. S. Sumpfandorn.

Sparrholz, s. n. S. unter Holz.

Sparrenkopf, s. m. sparrhufwud, kragsten eller zirat på nederste utstående ånden af en sparre.

Sparrenkreuz, s. n. et kors af sparrar.

Sparlatte, s. f. takribba, spira.

Sparrnagel, s. m. takspik.

Sparrwerk, s. n. sparrlag, bjelklag.

Spaß, i. g. L. s. m. skämt. Spaß treiben; drifwa tokeri. Das hat er blos aus Spaß gesagt; det har han sagt endast för roskull.

Spaßen, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben; skämta, tokas.

Spaßhaft, adj. u. adv. skämtaktig, rolig.

Spaßvogel, i. g. L. s. m. en som gerna skämtar, tokas, en spefogel.

Spat, S. Spath.

Spät, adj. u. adv. sen, långsam. Es wird spät; det blir sent på aftonen. Bis in die späte Nacht sitzen; sitta och arbeta långt in på natten. Er kam fast zu spät; han kom i senaste laget. Die Uhr geht zu spät; klockan går för långsamt. In der späten Jahrszeit; sent på året, wid utgången af hösten.

Späterbse, s. f sen-mogna ärter, til åtskilnad ifrån brå-ärter; Früherbsen.

Späthen, Spatheu, s. n. höst-hö, S. Grummet.

Spätling, s. m. som kommer sednare än wanlig är, eller det borde.

Spätlamm, s. n. sidsödling, b. W. sentfödt lamm.

Spätobst, s. n. fruckt som sent på hösten först blir mogen, winterfruckt.

Spatregen, b. W. s. m. sårlaregn.

Spätreif, adj. u. adv. sen-mogen.

Spatel, s. m. en bred spade, en liten spade som Apothekare, Fältskärer, Målare, Boktryckare bruka, til plåstrar, färgor, o. s. w. spatel.

Spaten, s. m. spade.

Spath, s. m. Beinspath, mit einem kurzen a; spatt, en hästsjuka i knäskålen med knölar på, hwarutaf de få en lam gång, benspatt.

Spath, s. m. (Mineral.) mit einem langen a; spat, Spathum.

Bleispat; blyspat, Spathum plumbi.

Doppelspat; dubbelsten, S. isländ. Kristall unter Kristall.

Eisenspat; hwit järnmalm, Minera ferri alba.

Federspat; strålgyps, Gypsum striatum.

Feltspat, fältspat, Spathum Scintillans, Petrospathum.

Flußspat; flußspat, lysspat, Fluor Spathosus.

Gypsspat; gipsspat, Gypsum Spathosum, *W.*

Kalkspat; kalkspat; Sp. calcareum.

Klarer Spat; klar spat, Sp. pellucidum.

Körniger Spath; grynig spat, Sp. arenarium, *W.*

Kriſtallſpat; S. Spathkriſtall.
Schieferſpat; ſkiferſpat, Sp. lamellare, *W.*
Schillerſpath, Labradorſtein; Sp. Scintillans verſicolor.
Schörlſpat; ſkörlſpat, Baſaltes Spathoſus.
Schwerſpat; tungſpat, Sp. ponderoſum.
Würfelſpat; tärningſpat, Sp. tellulare, *W.*
Zinnſpat; tenſpat, Minera Stanni Spathoſa.

Spatartig, adj. u. adv. ſom liknar ſpat.
Spatdrüſe, Spatroſe, ſ. f. ſpatdruſe, Cryſtalli Spathi aggregatae.
Spatig, adj u. adv. ſpatig.
Spatklöße, ſ. pl. ſpatklot, Cryſt. Spathi concretae.
Spathkriſtall, ſ. m. ſpat-cryſtall, Spath. Cryſtalliſatum.
Spatz, i. g. L. ſ. m. ſparf, S. Sperling.
Spatzieren, f. W. v. n. ſpatſera, it. gå omkring för ro ſkull.
Spatzierfarth, ſ. f. ſpatſerfärd.
Spatziergang, ſ. m. ſpatſergång
Spatziergänger, ſ. m. en ſom går ut at ſpatſera, fig. en ſom går och driſwer omkring.
Spatzierreiſe, ſ. f. en reſa för ro ſkull.
Spatzierritt, ſ. m. luſtridning.
Spatzierweg, ſ. m. ſpatſerwäg.
Spatzierwetter, ſ. n. wackert, ljufligt wäder, ſom kan locka en ut, at gå eller fara ſpatſera.
Specht, ſ. m. Baumſpecht, Schwarzſpecht, Füſelier; ſpillkråka, Picus Martius Grünſpecht; wedknarr, grönſpik, Picus viridis. Rothſpecht, bunter Specht; hackſpett, Picus Major. Weißer Specht, kleiner Buntſpecht, Harlekinſpecht; Picus medius. Großſpecht, kleinſter Buntſpecht; en art hackſpett, Picus minor. Dreifingriger Specht; en art hackſpett, Picus tridactylus.
Spechtig, i. g. L. adj. u. adv. ſpenslig, ſmärt, S. Schmächtig.
Spechtmeiſe, ſ. f. Blauſpecht, Kleiber, Grauſpecht, Nußhäher; nötwecka, Sitta Europaea.
Spechtwurz, ſ. f. diptan, Dictamnus albus.
Species, ſ. W. ſ. f. Speciesgeld, ſ. n. speciesmynt, til åtſkilnad iſrån ſiljemynt. Ein Speciesthaler; utgör en tiſt Riksdaler och 16 ßl. eller en ſwenſk Riksdaler. Species; kallas uti apotheker allahanda ſlags torra ſönderſkurna och blandade örter och kryddor.
Speck, ſ. n. fläſk, ſpeck. Walfiſchſpeck; hwalfiſk-fett eller ſpeck, hwaraf tran göres. Einem Speck auf die Falle legen, i. g. L. ſätta förſåt för någon.
Speckartig, adj. u. adv. ſpeckaktig.
Speckartigkeit, ſ. f. ſpeckaktighet.
Speckbauch, ſ. m. iſterbuk.
Speckbirne, ſ. f. en art päron.
Speckbrühe, ſ. f. ſpecksås.
Speckbückling, ſ. m. ſpickeſill, S. unter Hering.
Speckfett, Speckfeiſt, i. g. L. adj. u. adv. mycket fet.
Speckfreßer, ſ. m. den ſom gerna äter fläſk.
Speckgeſchwulſt, ſ. m. Speckgewächs, ſ. n. (Medic.) Steatoma.
Speckhals, ſ. m. en fet hals, it. hos häſtar, en hals, ſom utaf för mycket kött eller fett hänger på den ena ſidan, en ſpeckhals.
Speckhändler, ſ. m. en hökare, ſom handlar med fläſk.
Speckhauer, ſ. m. löpare, Dephinus Orca.
Speckkäfer, ſ. m. S. unter Käfer.
Speckig, adj. u. adv. ſom har fläſk.
Speckkuchen, ſ. m. fläſk-pankaka.
Speckilie, ſ. f. matledsträd, S. unter Lilie.
Speckmaus, ſ. f. S. Fledermaus.
Speckmeßer, ſ. m. ſtort längt knif at ſkära ſpecket med iſrån hwalfiſken.
Speckſchneider, ſ. m. den ſom ſkär ſpecket utaf hwalfiſken.
Speckſwarte, ſ. f. fläſkſwål.
Speckſchwein, ſ. n. et ſtort wäl gödt ſwin.
Speckſeite, ſ. f. fläſkſida. Mit einer Wurſt nach der Speckſeite werfen, Spr. giſwa et ägg för en höna.
Speckſtein, ſ. m. 1. ſpanſk krita, ſträddarekrita, Steatites cretacea. 2. telgſten, Lapis ollaris, S. Topfſtein.
Speckthran, ſ. m. hwalfiſk-tran.
Speckwurm, ſ. m. S. Speckkäfer unter Käfer.
Spectakel, i. g. L. f. W. ſ. n. ſkådeſpel, it. i. g. L. buller, allarm.
Specula, f. W. ſ. f. wärdtorn.
Speculiren, f. W. i. g. L. grunda på, uträkna.
Speculation, f. W. ſ. f. betraktelſe, utgrundande, uträkning.
Speculationshandel, ſ. m. handel, ſom man gör efter uträkningen, at en wara ſkal bliſwa dyr eller få många afnämare.

Spedi-

Spediren, i. g. L. f. W. v. a. spedirt, p. sända bort, S. versenden, absenden.
Spediteur, s. m. en Commißarie, til hwilken köpmän sända sina waror, och som widare bortsänder dem.
Spedition, s. f. warornas bortsändning.
Speditionsgebühren, s. pl. penningar som för warornas emottagning och bortsändning betalas til Commißarien.
Speer, s. m. spjut, S. Spieß.
Speerkraut, s. n. Sumpfhahnenfuß, Egelkraut, Brennkraut; altgräs, Ranunculus flammula.
Sperreuter, s. m. Ryttare som fordom woro bewäpnade med långa spjut.
Speiche, s. f. hjul-ekra eller pinne, som går ifrån nafwet til löterna. Die Speichen einzapfen; sätta pinnarna i et hjul.
Speichenzapfe, s. m. den delen af hjulpinnen som går in uti kubben.
Speichel, s. m. spott. Speichel der von selbst fließt; dregel.
Speicheldrüse, s. f. spottkörtel.
Speichelfluß, s. m. en fluß af spott.
Speichelgänge, s. pl. spottgångar.
Speichelkraut, s. n. S. Mäusepfeffer.
Speichelkur, s. f. dregelcur, saliwation.
Speichelwurz, s. f. säpgräs, S. Seifenkraut.
Speicher, s. m. et hus, som är ämnadt til at förwara en myckenhet af spannmål eller waror uti, S. Kornspeicher, Waarenspeicher.
Speibecher, s. m. spottkopp.
Speibecken, s. n. spottbäcken.
Speien, v. a. spie, imp. gespien, p. spotta, spruta. Er hat Blut gespien; han har haft blodspottning. Der Vesuv fängt wieder an Feuer zu speien; berget Wesuwius börjar igen at spruta eld. Feuer und Flamme, Gift und Galle speien; wara uti en heftig wrede, och låta dem utbryta i ord och åthäfwor. Sich speien, n. R. spy, kräkas, S. brechen.
Speigatt, s. n. (Schiffarth) öpning, häl i skepp, hwarigenom man ser ut, eller hwarigenom wattnet löper af, spygap.
Speik, s. m. Valeriana celtica.
Speikasten, s. m. spottkärl.
Speiröhre, s. f. rör, hwarigenom wattnet afrinner.
Speiwurm, s. m. S. Schaumwurm.
Speierbaum, s. m. 1. orel, Crataegus Aria. 2. Crataegus torminalis. 3. Sorbus domestica.
Speierling, s. m. bär af samma träden.
Speile, i. g. L. s. f. Speiler, s. m. en liten trädsticka eller spjälk, hwarmed kött och dylikt utspännes.
Speise, s. f. blandning af wißa bergarter och metalliska produkter. Glockenspeise; klockmalm, hwaraf klockor gjutas.
Speise, s. f mat, spis, föda, rätt. Speise und Trank; mat och dryck. Brodt ist eine nährende Speise; bröd är en närande spis. Der Tisch ist mit vielen Speisen besetzt; bordet är fullsatt med många rätter. Fleischspeisen; kötträtter.
Speisebier, i. g. L. s. n. spisdricka, swag-öl.
Speisefisch, s. m. små fisk.
Speisegewölbe, s. n. et hwalf som tjenar til wisthus.
Speisekammer, s. f. matkammare.
Speisekeller, s. m. matkällare.
Speisekorb, s. m. matkorg, brödkorg.
Speisemarkt, s. m. torg hwarpå allahanda matwaror säljes.
Speisemeister, b. W. s. m. S. Küchenmeister.
Speisen, v. n. m. d. Hfw. haben; gespeiset, p. få, taga mat, spisa, äta. Sie haben noch nicht zu Mittag gespeiset; de hafwa än intet spisat middag. Ich werde heute zu Hause speisen; jag lärer i dag äta hemma. Das Brodt speiset; brödet föder, är spisam.
Speisen, v. a. spisa, gifwa mat, mata. Er speiset andere für Geld; han håller spisgäster. Einen mit leerer Hofnung speisen, S. abspeisen.
Speisen, s. n. ätande.
Speiseopfer, b. W. s. n. spisoffer.
Speiseordnung, s. f. spisordning.
Speisequartier, s. n. spisqwarter.
Speiseröhre, s. f. matstrupe.
Speisesaal, s. m. matsal.
Speiseschrank, s. m. matskåp.
Speisewein, s. m. Küchenwein; matwin, slätt win.
Speisewirth, s. m den som håller bord för spisgäster eller spisqwarter, som gifwer mat åt andra.
Speisezimmer, s. n. kammare som brukas at äta uti.
Speisezucker, s. m. groft socker.
Speisig, adj. i sammansättningar, som grobspeisig, u. d. m. grofgrynig, o. d. m.
Speisung, s. f. spisning.
Spelz, s. m. Spelt, Triticum Speltha.

Spelze,

Spelze, ſ. f. agnar, ſådor eller ſtottbälgen på ſådesax.

Spende, i. g. L. ſ. f. almoſors, gåſwors utdelning.

Spenden, v. a. utdela.

Spendeſohle, ſ. f. (Salzwerk) en wiß myckenhet af ſaltſolan, ſom om weckan ſiudes för de fattiga.

Spendiren, i. g. L. f. W. v. a. ſpendera, wara frikoſtig.

Sperber, ſ. m. ſparfhöck, Falco Niſus.

Sperberbaum, ſ. m. Speierlingsbaum, Sperbaum; rönn, Sorbus aucuparia.

Sperberbeere, ſ. f. Sperbeere, Speierling, Sperapfel, Spierling; rönnbär.

Sperberkraut, ſ. n. Sanguiſorba offic.

Spergelkraut, ſ. n. S. Spark.

Sperling, ſ. m. gråſparf, tätting, Fringilla domeſtica. Rothſperling; ſåfſparf, Emberiza Schoeniclus. Die Sperlinge auf den Dächern ſingen davon; det är en allmänn bekannt ſak, ſom hwar och en talar om.

Sperrbaum, ſ. m. en art ſlagbom, ſtångſel.

Sperre, ſ. f. ſtångſel, fig. förbud at utföra wiſſa waror, ſom ſpannmål, S. Getraidesperre, it. S. Verſiegelung.

Sperren, v. a. geſperrt, p. ſpärra in, til, up, ut, ſtånga, ſtämma, tilſluta. Das Thor ſperren; tilſluta, it. ſtånga ſtadsporten om qwällen, för at få drikspenningar. Ein Rad ſperren; ſtämma et hjul för en wagn, at det ej kan gå omkring. Eine Stadt ſperren; kringränna en ſtad. Handel und Schiffarth ſperren; ſtånga in handeln och ſjöfarten. Einen Fluß ſperren; hindra fria farten öfwer en ſtröm. Die Füſſe von einander ſperren; utſpärra benen. Das Maul ſperren, n. R. gapa. Die Zeilen ſperren, (Buchdruckerei) lemna mera rum ibland raderna i en ſkrift, än wanligen ſker. Sich ſperren, ſtreta emot, wägra ſig. Ein geſperrtes Handwerk; et handwerk, des mäſtare ej töra antaga andra än borgares ſöner, då deßa böra edligen förbinda ſig, at ej uptäcka ſina handgrep för främmande.

Sperren, ſ. n. ſpärrande, ſtångande.

Sperrgeld, ſ. n. betalning för at porten öpnas, når den är redan ſtängd om aftnarna i ſkymningen.

Sperrglocke, ſ. f. en klocka, ſom ringes med i några ſtäder, når tiden är om aftnarna at ſtadsporten ſtänges.

Sperrhacken, ſ. m. hållhake, hwarmed något hålles igen.

Sperrholz, ſ. n. et wedträ, hwarmed bakbenen af en ſlacktad ore utſpännas, och hwarwid han kan trißas up.

Sperricht, Sperrig, adj. u. adv. utſpärrad.

Sperrkette, ſ. f. en järnkedja at tilſluta en öpning med, S. Hafenkette, it. hållkedja, S. Hemmkette.

Sperrrad, ſ. n. ſpännare-hjul.

Sperrriegel, ſ. m. ſkottſtångel.

Sperrſtock, ſ. m. Sperrruthe, Sperrſtab; en käpp, hwarmed något utſpännes, ſom kläden, ryßjor, o. ſ. w.

Sperrweit, i. g. L. adj. u. adv. wida öppen. Die Thüre ſteht ſperrweit offen; dören ſtår öppen på gafwel.

Sperrzahn, ſ. m. tagg uti et ſpännare hjul.

Sperrzeit, ſ. f. tid når ſtadsporten om qwällarna plägar ſtängas.

Sperrzeug, ſ. n. (Schlöſſer) et knippe med järnhakar och dyrkar.

Speſen, i. g. L. ſ. pl. omkoſtnader.

Spezerei, ſ. pl. ſpeceri, kryddor.

Spezereihändler, ſ. m. Specerihandlande, S. Gewürzkrämer.

Sphäre, ſ. f. ſpher, krets, fig. begrep. Das iſt über ſeine Sphäre; det är öfwer hans begrep.

Sphäriſch, adj u. adv. ſpheriſk, rund. Ein ſphäriſcher Triangel; en Triangel, ſom göres utaf tre cirkelbågar.

Spicken, v. a. geſpickt, p. beſätta med fläſkbitar, ſpecka. Der geſpickte Haſe; et inſtrument af trä med ſpetſiga taggar på, ſom brukas på ſträckbänken. Fig. R. f. g. L. ſich beſpicken; ſpecka ſin pung, rikta ſig. Ein Graben mit ſpaniſchen Reutern geſpickt; en graf, beſatt med många ſpanſka ryttare.

Spickgans, ſ. f. ſpickegås, rökt gås.

Spickflunder, ſ. f. ſpickeflundra.

Spickhäring, ſ. m. ſpickeſill.

Spicklachs, ſ. m. ſpickelax, rökt lax.

Spicknadel, ſ. f. ſpecknål.

Spiegel, ſ. m. ſpegel, en jämn, en glänſande yta, ſom watnets, ſvelande och wackra fläckar på foglars fjädrar och djurens ſkinn, hwilka därföre kallas: Spiegelente, Spiegelſchimmel, Spiegelkarpfen; ſmå runda zirater ſom kopparſlagare göra med hammaren på kopparn, ſtora maſkor uti et nät, et ſtälle på Schagrin,

som ej är kornigt. Der Spiegel des Pfaues; påfogelns utbredda wackra ſtjert med des ſpelande färgor. Der Spiegel in einer Thür, einem Gewölbe; ſpegeln uti et hwalf, en dör, S. Füllung. Ein Lebensſpiegel, Gewiſſensſpiegel; ſammwetslefnads-regel. Ein Spiegel der Tugend; et mönſter af dygd. Sachſenſpiegel, Schwabenſpiegel, S. på ſina ſtällen.

Spiegelbecken, ſ. n. et bäcken med en jämn botten uti.

Spiegelbraun, adj. u. adv. ſpegelbrun.

Spiegeldecke, ſ. f. tak med en ſpegel.

Spiegelente, ſ. f. S. Stockente.

Spiegelerz, ſ. n. et ſlags järnmalm med ſmå glänſande ſpeglande ytor.

Spiegeleier, ſ. pl. vrögon, tillagade ägg på fat.

Spiegelfabrike, ſ. f. Spiegelmanufactur; Spegelfabrik.

Spiegelfechten, ſ. n. Spiegelfechterei, i. g. L. ſ. f. ſpegelfäckteri.

Spiegelfenſter, ſ. n. fönſter af ſpegelglas.

Spiegelfiſch, ſ. m. ſilfwerröga, R. Zeus.

Spiegelfolie, ſ. f. foliering bak på ſpegelglaſet, tennlöf, ſpegel-folium.

Spiegelfutter, ſ. n. ſpegelfoder.

Spiegelgarn, ſ. n. en art nät med ſtora maſkor eller ſpeglar.

Spiegelgemach, ſ. n. S. Spiegelzimmer.

Spiegelgewölbe, ſ. n. en art hwalf med en jämn yta midt uti.

Spiegelglas, ſ. n. ſpegelglas.

Spiegelglatt, adj. u. adv. jämn, hal ſom en ſpegel.

Spiegelhalter, ſ. m. Geſtell hinter einem Spiegel; ſpegelſtöd, ſom håller en ſpegel ſtående på et bord.

Spiegelhandel, ſ. m. ſpegelhandel.

Spiegelhändler, ſ. m. den ſom handlar med ſpeglar.

Spiegelharz, ſ. n. kolofonium, S. Geigenharz.

Spiegelhell, adj. u. adv. klar, lyſande ſom en ſpegel.

Spiegelhütte, ſ. f. glasbruk, hwareſt ſpeglar förfärdigas.

Spiegelicht, Spiegelig, adj. u. adv. ſpeglande, ſom har ſpeglar.

Spiegelkarpfe, ſ. f. karp med ſtora guldgula lyſande fjäll, en varietät af Cyprin. Carpio, Rex Cyprinorum.

Spiegelkaſten, ſ. m. en kiſta at hafwa ſpeglar uti.

Spiegelklar, adj. u. adv. klar ſå at man kan ſpegla ſig däruti.

Spiegelkobolt, ſ. m. Minera Cobolti Specularis.

Spiegelkuchen, ſ. m. S. Spiegeleier.

Spiegelkunſt, ſ. f. Katoptrik, wetenſkap ſom handlar om ſpeglar, Catoptrica.

Spiegelmacher, ſ. m. Spegelmakare.

Spiegelmaß, ſ. n. mått hwareſter ſpeglar göras.

Spiegelmeiſe, ſ. f. S. unter Meiſe.

Spiegeln, v. n. m. d Hfw haben, geſpiegelt, p. ſkina ſom en ſpegel, gifwa wederſken. Der Spiegel ſpiegelt nicht gerade; ſpegeln förſtäller anſigtet. Sich ſpiegeln, v. a. u. r. ſpegla ſig. Sich an einem ſpiegeln; låra ſig af en annans Exempel, taga ſig honom til warnagel.

Spiegeln, ſ. n. ſpeglande.

Spiegelnetz, ſ. n. S. Spiegelgarn.

Spiegelrahme, ſ. m. ſpegelram.

Spiegelrand, ſ. m. ſpegelrand.

Spiegelſcheibe, ſ. f. en ruta af ſpegelglas.

Spiegelſchiff, ſ. n. et fartyg med en ſpegel eller platt bakſtamm.

Spiegelſchimmel, ſ. m. en hwit äppelkaſtad häſt.

Spiegelſpat, ſ. m. Spiegelſtein; en art gypsſpath, Lapis Specularis.

Spiegelſtein, ſ. m. S. Spiegelſpat.

Spiegelſtelle, ſ. f. ſpegelſtälle.

Spiegelwand, ſ. f. en wägg utaf ſpeglar.

Spiegelwerk, ſ. n. ſpegelfäckteri, S. Spiegelfechten. it. zirat på bakſtammen af ett fartyg.

Spiegelzimmer, ſ. n. ſpegelrum.

Spiegelung, ſ. f. ſpeglande.

Spieke, i. g. L. ſ. f. S. Lavendel.

Spiel, ſ. n. ſpel, lek, ro, ſkämt, ringating. Die Beſatzung zog mit fliegender Fahne und klingendem Spiel aus; Beſättningen fick draga ut med flygande fana och klingande ſpel. Sich immer ins Spiel miſchen, die Hand mit im Spiel haben; wara altid med i leken. Das Spiel der Hände; händernas rörelſe, åtbörderna. Sein Spiel womit treiben; roa ſig med något, anſe det ſom et ringa ting, ſkämta därmed. Wir wollen ſehen, wie das Spiel läuft; får ſe huru ſaken lycktas. Er hat ein ſicher Spiel, ſig han har godt at göra. Sein ganzes Glück aufs Spiel ſetzen; wåga hela ſin wälfärd på något. Ein Spiel des Glücks ſeyn; wa-

ra

ra lyckans boll. Ein Spiel des Witzes; tankespel, snillefynd, Lusus ingenii.
Spielart, s. f. 1. sätt at spela. 2. (Naturgeschichte) varietät.
Spielball, s. m. lekboll, spelboll.
Spielbrett, s. n. spelbräde.
Spielbruder, s. m. en som är mycket begifwen på spel, Storspelare.
Spielchen, s. n. Dim. 1. et litet spel, 2. en leksak.
Spieldocke, s. f. gyckeldocka.
Spielen, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben, gespielt, p. spela, leka, skämta, agera, wilja hafwa anseende utaf, draga, utdraga. Die Laute spielen; spela på lutan. Mit Worten spielen; leka med orden. Er spielt nur mit ihm; han leker endast, roar sig, drifwer sitt skämt med honom. Er läßt nicht mit sich spielen; han låter intet narra sig. Mit einem Eide ist nicht zu spielen; med eder skall man ej skämta. Eine fremde Person spielen; agera en annans person, it. wisa sig helt annorlunda ånn man plägar göra. Er will den Großmüthigen spielen; han will hafwa anseende utaf at wara ädelmodig. Den Krieg in Feindes Land spielen; draga kriget in uti fiendens land. Eine Sache ins Weite spielen; utdraga en sak i längden. Er sucht es dahin zu spielen; han söker at bringa saken därhän, dit åt. Die Farbe spielt ins gelblichte; färgen stöter på gult. Das Glück spielt wunderlich; lyckans omskiften äro många och owäntade.
Spieler, s. m. spelare.
Spielerei, s. f. S. Spielwerk.
Spielgeist, s. m. stor hog at spela, it. storspelare.
Spielgeld, s. n. spelpenningar.
Spielgenoß, Spielgesell, Spielkammerad, s. m. lekbroder, spelkamrat.
Spielgenoßin, s. f. lek-syster.
Spielhahn, s. m. Birkhahn; orre, Tetrao Tetrix.
Spielglück, s. n. lycka i spel.
Spielhaus, s. n. spelhus.
Spieljacht, s. f. speljagt.
Spielkarte, s. f. blad i kortspel, kortlek.
Spielknabe, s. m. lekgåße.
Spielleute, s. pl. Spelmän, Musikanter.
Spielmann, s. m. Spelman, Musikant.
Spielplatz, s. m. lekplats.
Spielraum, s. m. (Mechanik) rum at fritt och obehindradt röra sig uti, spelrum.
Spielsache, s. f. S. Spielzeug.
Spielstunde, s. f. lekstund.
Spielsucht, s. f. spelsjuka, spellust.
Spieltag, s. m. lekdag.
Spielteller, s. m. en tallrik, hwarpå wid spelet läggas penningarna.
Spielteufel, s. m. S. Spielgeist.
Spieltisch, s. m. spelbord.
Spieluhr, s. f. spelur.
Spielverderber, s. m. den som fördärfwar en lek, et nöje.
Spielwerk, s. n. spelwerk, lekwerk, leksaker.
Spielwoche, s. f. smekmånad för nygifta personer.
Spielzeug, s. n. leksaker.
Spiele, i. g. L. s. f. Spielen, pl. blodpinna på foglar. it. trädstickor at spetta ut eller fast kött med.
Spier, i. g. L. s. n. strå. Ein Spierchen Gras; et gräsströ. Nicht ein Spier; intet det mindsta.
Spierschwalbe, s. f. S. unter Schwalbe.
Spierstaude, s. f. Spiraea.
Spieß, s. m. 1. spett, 2. spjut, pik. Am Spieße braten; steka wid spettet. Mit Spießen bewafnet; bewäpnad med spjut eller pikar.
Spießbock, s. m. en råbock, som för första gången fått horn, hwilka ej ånnu hafwa några grenar.
Spießbraten, s. m. stek som är gjord wid spettet.
Spießbürger, s. m. så kallas uti skämt och af förakt de ringare och enfaldigaste borgare uti små städer.
Spießeisen, s. n. järn på spjut eller pik.
Spießen, v. a. gespießt, p. spetta, sätta på spjut eller pålar. Einen Mißethäter spießen; sätta en mißdådare på en hwaß påle. Die Hirsche spießen sich oft selbst; hjortarne spetta sig ofta sjelfwe, eller ränna störar igenom sig.
Spießen, s. n. sättande på en hwaß påle.
Spießer, Spießhirsch, s. m. en ung hjort, som har fått första hornen, hwilka ånnu äro utan grenar.
Spießgerte, s. f. S. Spießruthe.
Spießgesell, s. m. kamrat, stallbroder.
Spießglas, s. n. spitsglas, Antimonium.
Spießglasbutter, s. f. Butyrum Antimonii.
Spießglaserz, s. n. spitsglas-malm, Minera Antimonii.
Spießglaskönig, s. m. spetsglaskong, Regulus Antimonii.

Spießglasleber, ſ. f. Hepar Antim.
Spießglasöl, ſ. n. Oleum Antim.
Spießglasweiß, ſ. n. Spießglaskalk, ſ. m. Antim. diaphoreticum.
Spießglaszinnober, ſ. m. Cinnabaris Ant.
Spießhaar, ſ. n. ſtyft hår ſom ſwinsborſtar.
Spießhirſch, ſ. m. S. Spießer.
Spießig, adj. u. adv. ſom har långa ſpetſar. Spießig Leder, (Gärber); hårdt, ſtyft och ſkört läder.
Spießkuchen, ſ. m. Baumkuchen; et ſlags kakor, ſom göras wid en art af träſpett.
Spießnagel, ſ. m. et ſlags ſmå ſpikar.
Spießruthe, ſ. f. ſpö. Spießruthen laufen; löpa ſpö eller gatulopp.
Spießträger, ſ. m. 1. ſpjutbärare. 2. Ein Spießträger worauf ein Bratſpieß ruht; en ſtekſpetts-ſot eller bock.
Spießwurzel, ſ. f. hjertrot, S. Herzwurzel, Pfalwurzel.
Spießzahn, ſ. m. S. Hundszahn.
Spillbaum, ſ. m. lönn, Acer, it. alſter, Evonymus Europaeus.
Spille, i. g. L. ſ. f. S. Spindel.
Spillen, i. g. L. v. a. geſpillt, p. ſpilla.
Spilling, i. g. L. ſ. m. et ſlags gemena gula plommon.
Spillmagen, v. W. ſ. m. en anförwandt på qwinnoſidan.
Spillſeite, v. W. ſ. f. Qwinnoſida, i motſats af Swärdſidan.
Spinat, ſ. m. ohne pl. ſpenat, Spinacea oleracea. Winter-Engliſcher Spinat; Rumex patientia.
Spinatſame, ſ. m. ſpenatfrö.
Spindel, ſ. m. Spille, i. g. L. ſ. f. ſpindel, ſpola, ſlända, ten, rulle, ſpel eller axel på et ſkepp, hwarom ankartåget windas, når ankaret ſkal uphißas, en ſtock hwarpå uphaſpladt ſilke blir omlindadt, järn i en ſlipſten, hwarom den hwälfwes, upſtändare eller pelare om hwilken en windtrappa går, ſmå ſpetſiga träſtickor hwarmed Jägare-nät fäſtas, ſtång på maſttrådet, hwarpå flaggan fäſtes, pinne på et torn hwarpå knappen ſitter, järnſtång uti pumpwerk, tapp ſom går in i en ſkruf eller präß. Spindel an den Blumen; axfäſte, Rachis.
Spindelbaum, ſ. m. S. Spillbaum.
Spindelförmig, adj. u. adv. lik en ſlända eller ſpola.
Spindelholz, ſ. n. träd, hwarutaf man gör ſwarfſpindlar eller ſländor.
Spindelkorb, ſ. m. ſländkorg, ſpinnkorg.
Spindelkraut, ſ. n. Atractylis.
Spindellappen, ſ. m. an einer Taſchenuhr; ſpindelblad.
Spindelmacher, ſ. m. ſländmakare.
Spindelpreße, ſ. f. ſkruf, hwareſt tappen går uti ſkrufmodern.
Spindelrolle, ſ. f. rulle.
Spindeltheil, v. W. ſ. m. ſpånrätt, hwad ſom af odelt bo tilhörer Döttrarna.
Spindelwirbel, Spindelwirtel, ſ. m. rokſländ, ſom ſättes jämte ſländan på tenen, når man will ſpinna.
Spinell, ſ. m. en art mycket ljus Rubin, Spinellus.
Spinett, ſ. n. et ſlags ſträngſpel, Spinet.
Spinne, ſ. f. ſpinnel, ſpindel, dwärg, Aranea. Langbeinige Spinne; läcke, Phalangium Opilio.
Spinnefeind, adj u. adv. Spinnenfeind; hätſk, affagd fiende.
Spinnen, v. a. ſpann, imp. geſponnen, p. Der Seidenwurm ſpinnet ſich ſelbſt ſein Grab; ſilkesmaſken ſpinner ſig ſjelf inne. Reiſe, Seile ſpinnen; ſno rep. Geſponnene Knöpfe; knappar ſpundne utaf ſilke eller kamelgarn. Es iſt nichts ſo fein geſponnen, es kommt endlich an der Sonnen, Spr. ingen ting kan wara ſå fint anlagdt, at det ej kommer i dagsljuſet.
Spinnen, ſ. n. ſpinnande.
Spinnengewebe, ſ. n. ſpinnelwäf, dwärgsnät, läcknät.
Spinnenkrabbe, ſ. f. S. Meerſpinne.
Spinnenkraut, ſ. n. ſpindelört, Antericum ramoſum.
Spinner, ſ. m. ſpinnare.
Spinnerei, ſ. f. ſpinneri, ſpinning.
Spinnerin, ſ. f. ſpinnerſka.
Spinnhaus, ſ. n. ſpinnhus.
Spinnmährchen, ſ. n. rockſtugo-ſaga.
Spinnradsſchnur, ſ. f. rockſnöre.
Spinnrocken, ſ. m. ſpinnrock, ſpånrock, rock.
Spinnmühle, ſ. f. qwarn, hwarpå flera trådar på en gång öfwerſpinnas med guld eller ſilfwer.
Spinnſtube, ſ. f. ſpinnſtuga, rockſtuga.
Spinnwirtel, ſ. n. S. Spindelwirbel.
Spint, ſ. m. S. Splint.
Spint, ſ. n. et wißt ſädesmått, ottonde, ibland ſextonde del af en fjerdelstunna eller af: ein Scheffel, S. Scheffel.

Spin-

Spintiſiren, i. g. L. v. a. grunda på, S. grübeln.
Spion, ſ. m. ſpejare, kunſkapare. S. Kundſchafter.
Spioniren, n. W. v. n. m. d. Hfw. haben; beſpeja, ſpionera.
Spiralfeder, ſ. f. ſpiralfjäder.
Spital, ſ. n. ſpetal, hoſpital, fattigſtuga, ſjukhus.
Spitalbruder, ſ. m. Spitalſchweſter, ſ. f. de ſom äro och leſwa uti ſpetal.
Spitalkirche, ſ. f. kyrka uti ſpetalet.
Spitalmeiſter, Spitalpfleger, Spitalverwalter, ſ. m. ſpetals föreſtåndare.
Spitalſchreiber, ſ. m. ſpetalſkrifware.
Spitalvater, ſ. m. Spitalmutter, ſ. f. wård, wårdinna i ſpetalet.
Spitz, i. g. L. adj. u. adv. S. ſpitzig.
Spitz, i. g. L. ſ. m. et ſlags ſmå lurfwige hundar med et ſpetſigt huſwud.
Spitzamboß, ſ. m. ſparrhake. S. Hornamboß.
Spitzbart, ſ. m. pipſkägg.
Spitzblatter, ſ. f. et ſlags ſpetſiga koppor.
Spitzbolzen, ſ. m. en bult ſom på ena ſidan är tilſpetſad.
Spitzbrand, ſ. m. et ſlags brand i hwete.
Spitzbube, n. W. ſ. m. ſpetsboſ, liſtig bedragare.
Spitzbüberei, ſ. f. boſſtycke, bedrägeri.
Spitzbübiſch, adj. u. adv. på et liſtigt, bedrägligt ſätt.
Spitze, ſ. f. den främſta, ytterſta, öfwerſta, högſta delen af något, ſpets, ſom: det främſta på et hornwerk, kant af et kåril, kulle af et berg, lillände på en hammare, näbb eller ſplitt på en panna, ſkåag på ſådesax, ſpröt eller ſtåf af et ſkepp, taggar på hjorthornet, tinnar på et hus, topp på trån och klippar, udd af en knif, udde eller näs af landet in i hafwet. An der Spitze der Armee; i ſpetſen af, framför Armeen. Sich an die Spitze ſtellen; ſåtta ſig främſt i ſpetſen, utſåtta ſig ſtörſta faran. Einem die Spitze bieten; ſtå, ſåtta ſig emot någon. Vor die Spitze fordern; mana en til enwig. Spitzen, i. g. L. fig. bitande, ſtickande ord.
Spitze, ſ. f. Spitzen, pl ſpetſar. Geknüpfelte Spitzen; knypplade ſpetſar, knytningar. Ganz ſchmale Spitzen; ſmå uddar.
Spitzeiſen, ſ. n. en trekantig ſpetſig järnmeſel, ſom bildhuggare bruka.
Spitzen, v. a. geſpitzt, p. 1. ſpetſa, göra udd på, uddhwaß, hwåßa. Einem Pfal ſpitzen; göra en påle ſpetſig. Die Feder gegen jemand ſpitzen; hwåſſa pennan emot någon. Sich worauf ſpitzen, n. R. ſpetſa ſig på något. 2. taga bort ſpetſarna, ſom hattmakare, når de ſkåra bort ſpetſarna på de längre håren.
Spitzengarn, ſ. n. knyppelträd eller garn til ſpetſar eller knytningar.
Spitzengrund, ſ. m. ſpetsgrund.
Spitzenhalsband, Spitzenhalstuch, ſ. n. halsband, halsduk utaf ſpetſar.
Spitzenhandel, Spitzenkram, ſ. m. ſpetshandel.
Spitzenhändler, ſ. m. ſpets-handlare.
Spitzenknüpplerin, ſ. f. ſpets-knypplerſka.
Spitzenwaare, ſ. f. allahanda ſlags waror och arter af ſpetſar.
Spitzenzäcklein, ſ. pl. uddar.
Spitzenſtich, ſ. m. et ſlags ſömm, hwarmed blomſterna uti de ſydda ſpetſar göras.
Spitzfeile, ſ. f, en fil at fila ſpetſigt med.
Spitzfündig, adj. u. adv. ſpetsfundig, klyftig. Eine ſpitzfündige Antwort; et fint, liſtigt, twetydigt, bitande ſwar. Ein ſpitzfündiger Kopf; et klyftigt huſwud.
Spitzfündigkeit, ſ. f. ſpetsfundighet, klyftighet.
Spitzgerte, ſ. f. ſpö.
Spitzglas, ſ. n. ſpetsglas.
Spitzgras, ſ. n. S. unter Gras.
Spitzhacke, Spitzhaue, ſ. f. en ſpetſig hacka, til at hacka i murar och ſtenjord med.
Spitzhammer, ſ. m. pigghammare.
Spitzig, adj. u. adv. ſpetſig, uddhwaß, taggig. fig. i. g. L. bitande, ſtickande. Ein ſpitziger Hut; en hatt med ſmal kulle. Er führt eine ſpitzige Feder; han förer en hwaß penna, en bitande ſkrifart. Spitzige Worte; ſtickande ord, ſkottkolſwar.
Spitzigkeit, Spitze, ſ. f. ſpetſighet.
Spitzklette, ſ. f. Spitzklee, ſ. m. Xanthium ſtrumarium.
Spitzkelle, ſ. f. Murarnas ſlef at ſtryka kalkblandningen med in emellan ſtenarna.
Spitzkopf, ſ. m. et långlagt, ſmalt huſwud, fig. i. g. L. et klyftigt, ſpetsfundigt, ſlugt huſwud.
Spitzmaul, ſ. n. en ſpetſig mun.
Spitzmaus, ſ. f. näbbmus, Sorex araneus.
Spitzmeiſſel, ſ. m. S. Spitzeiſen.
Spitzmünze, ſ. f. S. unter Münze.
Spitzmorchel, ſ. f. S. Morchel.

Spitzmuſchel, ſ. f. S. unter Muſchel.
Spitznahme, i. g. L. ſ. m. Stichelnahme; öknamn.
Spitznaſe, ſ. f. en hwaß näſa, it. en art råcka, Raja Oxyrinchus.
Spitznuß, ſ. f. S. Waſſernuß.
Spitzpinſel, ſ. m. en ganſka fin penſel.
Spitzruthe, i. g. L. ſ. f. S. Spießruthe.
Spitzrad, ſ. n. Spitzring, ſ. m. hos nålmakare, et hjul, en ring, hwarmed och hwarpå de tilſpetſa ſina nålar.
Spitzſäule, ſ. f. Pyramid.
Spitzſtahl, ſ. m. et ſpetſigt ſwarfjärn.
Spitzſtein, ſ. m. en ſlipſten, hwarpå nålmakare polera nålarna, ſedan de åro tilſpetſade.
Spitzwegerich, ſ. m. S. Wegerich.
Spitzwinkelig, adj. u. adv. ſom har en ſpetſig winkel.
Spitzworte, ſ. pl. ſtickord.
Spitzzahn, ſ. m. S. Hundszahn.
Spleiſſen, i. g. L. v. a. u. n. ſpliß, imp. geſpliſſen, p. klyfwa, ſprita, ſpricka ſönder. S. ſpalten; it. rifwa ſönder.
Spleißhütte, ſ. f. ſå kallas på Harzet, en ſmålthytta där kopparn gåras, ſom ſker i: Spleißofen, genom: Spleißmeiſter, och: Spleißknechte.
Splint, i. g. L. ſ. m. 1. det hwita emellan barken och ſtammen, yta. 2 ſprint.
Splint, ſ. n. am Windofen; ſpjäll.
Splintbolzen, ſ. m. ſprint.
Splinternakend, i. g. L. adj. u. adv. S. ſplitternaken.
Splitter, ſ. m. ſplittra, ſpillra, ſpjäle, ſticka, törne, et ſtycke ſom är affſprunget. Was ſiehſt du aber den Splitter in deines Bruders Auge, Matth. 7. 3. huru ſer du et grand i din broders öga?
Splitterholz, ſ. n. fällſkog.
Splitterig, adj. u. adv. ſpjälkig, ſom lätt klyfwes eller ſpillras.
Splittern, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben; geſplittert, p. ſplittra, ſpillra, ſpilliras, klyfwa ſig.
Splitternakend, ſplitternackt, i. g. L. adj. u. adv. ſpillernaken.
Splitterneu, i. g. L. adj. u. adv. ſpillerny.
Splitterrichten, ſ. n. wrångt och otidigt dömande om andras ſmå fel.
Splitterrichter, ſ. m. Spitterrichterin, ſ. f. den ſom dömer hårdt om andras ſmå fel, ſom gerna ſer grandet i ſin näſtas ögon.
Spondee, ſ. W. en fot i Poeſien, ſom beſtår af twå långa ſtafwelſer.
Spondeiſch, adj. u. adv. ſom beſtår af twå långa ſtafwelſer.
Spouton, ſ. m. handpik.
Sporapfel, ſ. m. S. Speerberbeere.
Sporei, ſ. n. S. Windei.
Sporenſtich, ſ. m. wilder Enzian; ſtickelblomma, Gentiana campeſtris.
Sporer, ſ. m. Spårmakare.
Sporleder, ſ. n. S. Sporenleder.
Sporn, ſ. m. Spornen, pl. ſporre, fig. et drifwande ſkål. Die Spornen an den Füſſen der Hähne und wilden Schweine; ſporrarne på wildſwinsfoten och tuppar. Das wird mir ein neuer Sporn ſeyn; det lårer gifwa mig en ny drift.
Spornen, v. a. geſpornt, p. ſporra, fig. drifwa på. Er ſpornt das Pferd immer an, liegt ihm immer mit den Spornen in der Seite; han ſporrhugger häſten ſtändigt. Geſtiefelt und geſpornt; ſtöflad och ſporrad eller förſedd med ſporrar. Die Rache ſpornt ihm dazu an; hämden drifwer på honom, retar honom därtil.
Spornleder, ſ. n. ſporrläder.
Spornſtätig, adj. u. adv. ſom intet tål ſporrarna, ſåges om häſtar.
Sgornrädchen, ſ. n. ſporrklinga.
Spornſtreichs, adv. i ſporrſtrek, i fyrſpång.
Spornträger, ſ. m. ſporrläder bak på ſtöflar.
Sporteln, ſ. pl. en åmbetsmans tilfälliga inkomſter utom lönen, ſportlar, ſom ſakören, o. d. m.
Spott, ſ. m. ohne pl. ſpott, ſpe, åtlöje, neſa, ſkam, begabberi. Seinen Spott womit, mit etwas haben; drifwa ſpott med något. Er treibt immer ſeinen Spott mit ihm; han gör jämt ſpe, gäck utaf honom. Allen Leuten zum Spott dienen; tjena alla til åtlöje. Er ging mit Spott davon; han gick därifrån med neſa. Zu Spott werden; bliſwa til ſkam. Spott bieten, i. g. L. bjuda för litet på en wara. Wer den Schaden hat, darf für den Spott nicht ſorgen; Sprw. ſkam och ſkada följas åt.
Spötteln, v. n. m. d. Hfw. haben, geſpöttelt, p. le åt af förakt, på et fint och mindre kännbart ſätt begabba, drifwa ſpe, ſkämt, gyckla
Spötteln, ſ. n. Spöttelei, ſ. f. begabbande på et fint och mindre kännbart ſätt, fint och likwål ſpefullt ſkämt.
Spotten, v. n. m. d. Hfw. haben, beſpotta, ſkämta, ſkratta åt. Damit iſt nicht zu ſpotten; därmed är intet at ſkämta.

Ueber

Ueber jemandes Unglück spotten; roa sig med bitande ord öfwer, skratta åt någons olycka, v. a. Er läßt sich nicht spotten; han låter intet gäcka sig, intet narras med sig.

Spötter, s. m. bespottare, begabbare.

Spötterei, s. f. begabberi, bespottande, speglosor, speord.

Spottgedicht, s. n en dikt, hwaruti lasterna på et sinnrikt sätt göras löjeliga. S. Satyre.

Spottgeist, s. m. hog at begabba alt, och den som har denna hogen.

Spottgeld, s. n hundpenning, alt för godt köp.

Spottlächeln, s. n. et spottsk leende.

Spöttisch, adj. u. adv. spefull, spottsk. Spöttische Anmerkungen; speglosor.

Spöttlich, i. g. L. adj. u. adv. neslig. S. Schimpflich.

Spottnahme, s. m. öknamn.

Spottrede, s. f. et spefullt tal.

Spottschrift, s. f. speglosa. it. S. Satyre.

Spottvogel, i. g. L. s. m. spefogel.

Spottweise, adv. på spe.

Spottwolfeil, adj. u. adv. för et hundköp.

Spottwort, s. n. speord.

Sprache, s. f. språk, mål, målföre, tungemål, ton. Er ist stark in den orientalischen Sprachen; han är mycket hemma uti de orientaliska Språken. Ich kannte ihn an der Sprache; jag kände honom igen på målet. Er hat eine schwere Sprache; han har et tungt målföre. In verschiedenen Sprachen übersetzt; öfwersatt på åtskilliga tungemål. Das Wort ist in viele fremde Sprachen aufgenommen worden; ordet har wunnit burskap uti många främmande språk. Die Sprache verändern; förställa målet, it. tala utur en hel annan Ton. Er führt nicht eine Sprache; han talar nu så, nu annat, han är ej uprigtig uti sitt tal. Das ist die Sprache der Verzweiflung; så talar förtwiflan. Nicht mit der Sprache herauswollen; ej wilja ut med sanningen. Wenn die Sache zur Sprache kommt; när saken kommer för, kommer at undersökas.

Sprachähnlichkeit, s. f. språkets likformighet.

Sprachart, s. f. språkets art, lynne, besynnerliga egenskap, besynnerligit sätt at tala, Idiotismus.

Sprachfehler, s. m. fel emot språkläran.

Sprachfenster, s. n. S. Sprachgitter.

Sprachfertigkeit, s. f. färdighet at kunna uttrycka sig uti et språk.

Sprachgebrauch, s. m. wanligt sätt at tala, (Usus loquendi).

Sprachgelehrsamkeit, s. f. språkwetenskap, Philologie.

Sprachgelehrt, adj. u. adv. språklärd.

Sprachgelehrter, s. m. Språklärd, Philolog.

Sprachgewalt, s. f. språkets magt.

Sprachgewölbe, s. n. et elliptiskt hwalf, då den som står i ena hörnet eller brännpunkten, kan höra det som talas i den andra, utan at andra, som stå däremellan, förstå något däraf.

Sprachgitter, s. n. gallerfönster uti klostren.

Sprachgrübler, s. m. den som noga utgrundar et språk, som är mycket grannlaga uti det minsta hwad språket angår.

Sprachkenner, s. m. kännare af et språk.

Sprachkenntniß, s. f. språkkunskap.

Sprachkunde, s. f. språkkunskap.

Sprachkundig, adj. u. adv. språkkunnig.

Sprachkundige, s. m. Språkkunnig.

Sprachkundigkeit, s. f. färdighet uti språkkunskap.

Sprachlehre, Sprachkunst, s. f. Språklära, Grammatik.

Sprachlehrer, Sprachkünstler, s. m. Språklärare, it. Språkmästare.

Sprachlos, adj. u. adv. mållös.

Sprachlosigkeit, s. f. mållöshet.

Sprachmeister, s. m. Språkmästare.

Sprachmengerei, s. f. blandning af flera språk utan nöd.

Sprachregel, s. f. språkregel.

Sprachreich, i. g. L. adj. u. adv. talför, talsam.

Sprachrichtigkeit, s. f. språkrigtighet.

Sprachrohr, s. n. språkrör.

Sprachschnitzer, i. g. L. s. m. et grost fel emot språkläran.

Sprachtrichter, s. m. et språkrör, hwarigenom man talar någon i örat, som annars ej wäl kan höra, Tubus acusticus.

Sprachschule, s. f. skola, hwaruti man lärer språken.

Sprachzimmer, s. n. sal eller rum uti klostren, hwaruti man kan tala wid Nunnorna genom gallerfönstret.

Spratzen, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben; spraka som tallwed.

Sprechart, s. f. talesätt, it. landskapsmål, dialekt.

Sprechen, v. n. m. d. Hfw. haben, ich spreche, du sprichst, er spricht, Imp. Ind. spräche,

spräche, Imp. Conj. sprich, Imp. gesprochen, p. tala, säga, språka. Sprich nur ein Wort; säg allenast et enda ord. Das Kind kann noch nicht sprechen; barnet kan ån intet tala. Wir sprechen uns schon weiter; wi få wål språkas wid dårom. Für einen sprechen; försvara någon, dagtinga för honom. Sie ist nicht gut auf ihn zu sprechen; hon år misnöjd med honom. Er ist heute nicht gut zu sprechen, i. g. L. han år i dag intet wid godt lynne.

Sprechen, v. a. Den Segen sprechen; låsa wålsignelsen. Jemand freisprechen; frikänna, frikalla någon, förklara honom för oskyldig. Heilig sprechen; uptaga ibland Helgonens antal. Etwas gut sprechen; gilla något, kalla godt. Für einen gut sprechen; gå i borgen för någon. Recht sprechen; döma. Einem Recht sprechen; wisa någon rättwisa. In einer Sache sprechen; afkunna domen uti en sak. Das spricht mir neuen Trost in die Seele; det gjuter ny tröst uti mitt bröst.

Sprecher, s. m. Taleman.

Sprechsal, s. m. S. Sprachzimmer.

Sprehe, Sprehn, s. f. S. Staar.

Spreiten, v. a. gespreitet, p. breda ut eller på, sprida ut.

Spreitzen, Spreissen, v. n. sprida sig omkring; v. a. 1. breda ut, 2. stödja, sätta stöd under. Sich spreitzen, fig. streta emot, it. gå och sprätta, göra sig wingbred.

Sprengel, i. g. L. s. m. lagsaga. (Gerichtssprengel) Stift, Stiftets omkrets, socken S. Kirchspiel.

Sprengel, s. m. stänkeqwast.

Sprengen, v. a. gesprengt, p. 1. spränga, 2. stänka, strö på, stöta in, 3. sätta öfwer eller midt ibland. Steine sprengen; spränga berg. Die Bank ward gesprengt; banken blef sprängd. Wein oder Wasser worauf sprengen; stänka win eller watten på något. Im Garten sprengen lassen; låta spruta watten, wattna i trägården. Fleisch mit Salz sprengen, einsprengen; strö salt på köttet. Die Thüre sprengen; stöta in dören, bryta genom dören med wåld. Mit dem Pferde über den Graben sprengen; sätta med en häst öfwer diket. Mitten unter die Feinde sprengen; rida i fyrspång midt ibland fienden. Ein Gewölbe sprengen; göra et hwalf. Einen Balken sprengen; såga ut en bjelke så at han blir krokig.

Sprengen, s. n. sprängning, stänkande.

Sprenggabel, s. f. et instrument, som smederne bruka, når de göra järngaller med många zirater på.

Sprengras, s. n. blåstarr. S. Berstgras unter Gras.

Sprengkanne, s. f. Sprengkrug, s. m. Sprengfaß, s. n. stänkkanna, sprutkanna.

Sprengkessel, s. m. kettel til wigwatten.

Sprengkugel, s. f. (Geschützkunst) fyrbåll med handgranater, som kastas in uti löpgrafwarna, sprängkula, petard.

Sprengmast, s. f. föda för swinen i ollonskogen, når endast hår och dår några trån hafwa ollon.

Sprengpinsel, s. m. murarnas pensel at stänka watten med på murtegel.

Sprengsel, i. g. L. s. m. gråshoppa. S. Heuschrecke.

Sprengqwast, s. m. S. Sprengwedel.

Sprengung, s. f. sprängning, stänkande.

Sprengwage, s. f. wåg på en wagnstistel.

Sprengwasser, s. n. S. Weihwasser.

Sprengwedel, s. m. stänkeqwast.

Sprengwerk, s. n. 1. järngaller med många krokuga zirater på. 2. (Baukunst) sprängwerk, når långa bjelkar bindas ihop genom stretar, til åtskilnad ifrån: Hängwerk.

Sprengwisch, s. m. qwast af halm, som bagare bruka at stänka på brödet.

Sprenkel, s. m. snållarewerk, fogelgiller.

Sprenkeln, v. a. gesprenkelt, p. göra sprängklig, brokug.

Sprenklich, adj. u. adv. gesprenkelt; sprängklig, brokug.

Spreu, s. f. ohne pl. agn, agnar, snårp, sådor.

Spreublume, s. f. Achyrantes.

Spreuboden, s. m. agnbod eller loft.

Spreustaub, s. m. agn, fint som stoft.

Sprichwort, s. n. ordspråk, ordstäfwe.

Sprichwörtlich, Sprichwortsweise, adv. i ordspråk.

Spriegel, s. m. båge, för at hålla et täcke up öfwer något, krokspröte eller kur öfwer en wagn eller båt, at sitta under för rägn och hetta.

Spriessen, v. a. sproß, imp. gesprossen, p. S. Sprossen.

Springbrunnen, s. m. springkälla. Ein durch Kunst gemachter Springbrunnen; wattenkonst.

Springbok, s. m. 1. hoppskallar, som barnen göra af bröstbenet efter gås. 2. en af de wackresta Gazeller, Antilope Pygargus. *Pall.*

Springen, v. n. sprang, imp. gesprungen, perf. 1. springa, hoppa, 2. spricka, bekomma remnor, gå sönder. Ins Wasser springen; kasta sig i ån, i sjön. Auf einem Fuß springen; hoppa på en fot. Aufs Pferd springen; kasta sig på hästen. Der Hengst hat noch nie gesprungen; hingsten har ån aldrig betäckt et sto. Eine Wasserkunst springen lassen; låta en wattenkonst gå. Sie haben die ganze Nacht gesprungen; de hafwa dansat hela natten. Alle Mienen springen lassen; låta alla minerna springa, anwända alla möjeliga konster. Das Glas sprang von der Hitze; glaset sprack utaf hettan. Alle Seiten sind gesprungen; alle strängar hafwa gått sönder. Er hat da manchen Ducaten springen lassen, i. g. L. han har där satt til många ducater. Er wollte für Zorn aus der Haut springen; han wille krypa ur skinnet för wrede. Ueber die Klinge springen lassen; nedgöra, nedhugga. Unter Carl I. in England mußte mancher Kopf springen; under Konung Carl I. Regering i England hafwa många satt lifwet til. Sie läßt alle Leute über die Zunge springen; hon förtalar, talar illa om alla.

Springen, s. n. springande, språng. S. Sprung.

Springer, s. m. Springare, Luftspringare, springare i schackspel, springhäst på ridbane. it. tumlare, Delphinus Phocaena.

Springfaden, s. m. glastråd, som blifwit härdad i kalt watten, så at den springer i stoft når det ringesta afbrytes däraf.

Springfluth, s. f. hög och hastig flod af hafwet.

Springfeder, s. f. stålfjäder.

Springfuß, s. m. springfot.

Springglas, s. n. springglas.

Springhafer, s. m. et wißt mått hafre, som betalas för det, at någon tillåter sin hingst betäcka en annans sto.

Springheerd, s. m. et slags fogelgiller.

Springhingst, s. m. stohäst, beskällare.

Springkäfer, s. m. S. unter Käfer.

Springkolbe, s. f. Bolognefer flaska, som springer sönder, når man låter något falla på bottnen däraf.

Springkorn, s. n. frö utaf springkorn.

Springkraut, s. n. 1. springkorn; Impatiens noli me tangere. it. Euphorbia Lathyris.

Springkresse, s. f. S. unter Kresse.

Springlade, s. f. en art wäderlåda uti orgwerk.

Springochse, s. m. tjur.

Springquelle, s. f. springader, springkälla.

Springröhre, s. f. watturör, källspräng.

Springsame, s. m. S. Springkorn.

Springsamenkraut, s. n. S. Springkraut.

Springstange, s. f. stång, hwarmed luftspringare hålla sig i jämwigt på linan.

Springstock, s. m. springstock, en stång med knapp nedan på, för at springa med öfwer diken.

Springwasser, s. n. 1. springader, 2. watten som springer genom konst. 3. källwatten.

Springwurm, s. m. springmask, Ascaris.

Springzeit, s. f. tid når man släpper hingsten til stoen, tjuren til kor.

Spritzbüchse, s. f. en fläderbössa at spruta med, som barnen bruka.

Spritze, s. f. spruta, stänka.

Spritzen, v. a. u. n. spruta på, stänka på. Wasser spritzen; spruta watnet på. Das Blut spritzte ihm auf die Kleider; blodet stänkte på hans kläder.

Spritzen, s. n. sprutning, stänkning.

Spritzenhaus, s. n. hus eller bygnad, hwarest en orts eller stads wattensprutor, brandsprutor förwaras.

Spritzenmeister, s. m. Upsyningsman öfwer brandsprutorna på en ort.

Spritzfisch, s. m. Mosklippare, Chaetodon rostratus.

Spritzgurke, s. f. S. Eselsgurke.

Spritzkanne, s. f. S. Sprengkanne.

Spritzkuchen, s. m. sprutbakelse, skrufwor.

Spritzleder, s. n. skärm på slädar och wagnar, at orenligheten ej må stänkas in.

Spritzling, s. m. en art blötmask, pölsa, Tethys.

Spritzregen, s. m. duggrägn, smått rägn.

Spritzröhre, s. f. sprutpipa.

Sprock, adj. u. adv. S. spröde.

Sprockweide, s. f. S. unter Weide.

Spröde, adj. u. adv. som lätt brister eller går af, skör, bräcklig, fig. kallsinnig. Sprödes Eisen; kallbräckt järn. Spröder Wind; skarp blåst. Spröde Lippen; spruckna läppar. Spröde gegen jemand thun; wisa sig mycket kallsinnig, twär emot någon, förakta hans kärleksbetygelser.

Sprödigkeit, s. f. skörhet, fig. kallsinnighet.

Sproß, Sprosse, s. m. u. f. spole, twärpinne i en stega, grenar på en stock på båda sider at stiga därpå up, pinnar uti en wagnshäck grenar på hjorthorn, twärträd i fön-

sterramar, hwaruti glaset sättes i ställe för bly.

Sprosse, s. f. Sprößchen, Dim. s. n. en späd qwist eller gren, en ung telning, som wäxer ur roten. Junge Sprossen am Kohl; kolspiror. Fig. Sprossen im Gesicht; fräknor S. Sommersprossen.

Sprossen, v. n. m. d. Hfw. seyn und haben, gesprossen, p. slå ut, få grenar, grönska. Der Kohl sprosset schon wieder; kolen får nya spiror. Man erträgt die Uebel, die aus der Freiheit der Presse entspringen, wir hie und da eine schädliche Pflanze aus einem wohlthätigen Boden sproßt; man fördrager de olägenheter, som tryckfriheten medför, likasom man öfwerser med de skadliga wärter, hwilka här och där framalstras ur en annars gifmild jordmån.

Sprößling, s. m. en späd telning eller gren på et träd. Fig. Ein junger Sprößling; en ägtenskaps planta, liten Son.

Sprotte, s. f. hwaßbuk, särdeles de som rökte komma til oß ifrån England, Clupea Sprattus.

Spruch, s. m. Sprüche, pl. 1. språk, tänkespråk. 2. dom, utslag i saken. Biblische Sprüche; bibliska språk. Die Sprüche Salomons; Ordspråksboken. Die Sache steht zum Spruch; det wäntas utslag i saken.

Spruchbuch, s. n. Spruchbüchlein, s. n. Dim. språkbok

Spruchrede, s. f. et sinrikt, kort tal, tänkespråk.

Spruchregister, s. n. en Concordants.

Spruchreich, adj. u. adv. rik, full med tänkespråk eller sinrika språk. Eine spruchreiche Predigt; en språkrik predikan.

Sprüchreim, s. m. tänkespråk uti rim.

Spruchweise, adv. i korta sinrika språk.

Spruchwort, s. n. ordspråk. S. Sprichwort.

Sprudeln, v. n. m. d. Hfw. haben; gesprudelt, p. sjuda, pottla som en kokande gryta, fräsa up, komma utur. Wenn man Wasser auf einen heissen Stein gießt, so sprudelt es; när man slår watten på en het sten, så fräser det. Sanfte Entzückungen sprudelten aus jeder Quelle; Poet. R. ljufwa känslor kommo fram utur hwarje springäder.

Sprühen, v. a. gesprühet, p. fräsa, kasta ifrån sig. Er sprüht Feuer und Flammen; han fräser omkring sig, han sprutar eld och låga.

Sprühen, s. n. fräsning.

Sprung, s. m. Sprünge, pl. språng. Krumms Sprünge machen, i. g. L. göra krumsprång. Er wird ihm viele Sprünge machen; han lärer honom skaffa mycket at göra. Er kann keine Sprünge mehr machen; han är intet mera i stånd, at uträtta något. Die Natur thut keinen Sprung; Naturen frambringar, eller uträttar ingen ting språngwis, Naturen bryter aldrig någon länk i den stora kedjan af orsaker och wärkningar. Den Hingst zum Sprunge lassen; låta hingsten betäcka stoen.

Sprungfischerei, s. f. fiskeri med krok, hwarpå sättas små insecter, efter hwilka fiskarna springa at upsluka dem. Sjelfwa kroken kallas då också ibland: Sprung.

Sprungriem, s. m. sprängrem för hästar, som går up emellan framfötterna ifrån bukgjorden til tömmen, at hästen ej må kasta med hufwudet.

Sprungweise, adv. i språng.

Spruten, i. g. L. s. pl. de unga spiror af blåkål, som om wåren slå ut igen.

Sprütze, s. f. S. Spritze.

Spucken, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben, gespuckt, p. spotta.

Spucken, s. n. spottning.

Spucknapf, s. m. spottkopp.

Spuden, i. g. L. v. r. sich; skynda sig.

Spuhle, s. f. S. Spule.

Spühlen, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben, gespühlt; p. skölja, twätta. Die Gläser spühlen; skölja glasen, S. ausspühlen, abspühlen.

Spühlfaß, s. n. Spühlkeßel, Spühlkübel, s. m. Spühlwanne, s. f. sköljekar.

Spühlgoße, s. f. Spühlstein, s. m. köksränna, rännsten i köket

Spühlicht, Spülig, s. n. skulwatten, skulor, diskwatten.

Spühlkelch, s. m. hos Katholikerna, det uti en kalk befindliga men ej wälsignade winet, som på Lekmäns begäran blifwer dem gifwet, at skölja ned det wälsignade brödet med.

Spühllappen. s. m. disktrasa.

Spühlmagd, s. f. disktwätterska.

Spühlnapf, s. m. S. Spühlkumm.

Spühlwaßer, s. n. S. Spülicht.

Spuhlwurm, s. m. S. Spulwurm.

Spuk, i. g. L. s. m. Spukerei, s. f. spöke, it. alarm, förtret. Einen vielen Spuk machen,

n.

n. R. lägga många hinder i wägen för någon, göra många krumsprång.

Spuken, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben, gespukt, p. spöka. Es spukt in seinem Kopfe, fig. det är intet rigtigt med honom i hufwudet, han yrar. Mit dem Gelde spuken; förslösa sina penningar.

Spule, f. f. spol, liten rulle eller slända, at rulla garn på. Spule, Federspule, S. Federkiel.

Spuleisen, f. n. spol-ten.

Spulen, v. a. gespult, p. spola.

Spuljunge, f. m. hos wäfware en gåße, som spolar garnet.

Spulrad, f. n. spolrock.

Spulspindel, f. m. spindel hwarpå wäfspolarne sättas.

Spulwurm, f. m. springmask, barnmask, Ascaris, helst, Asc. Lumbricoides.

Spund, f. m. ohne pl. det weka hwita träet emellan barken och fasta träet, S. Spint.

Spund, f. n. Spünde, pl. sprund, tapp, öpning uti watten-rör och spisen, ränna wid en damm, hwarigenom wattnet kan aflöpa, hos träarbetare randen af träet.

Spundband, f. n. så kalla tunnbindare tunnbandet, som ligger närmast sprundet

Spundbaum, f. m. 1. et stort träd hwarutaf kan göras halfbotten bräder. 2. dammstock uti wattengwarnar, S. Grundbaum, Fachbaum.

Spundbohrer, f. m. en stor borr, som tunnbindare bruka til tapphålet.

Spundbrett, f. n. dubbla bräder, halfbotten bräder, som äro 1 til 1½ tum tjocka.

Spünden, v. a. sprunda, slå sprundet för. Einen Boden spünden; lägga, sätta in en tunne-botten. it. foga uti hwartannat, bekläda med bräder.

Spünder, f. m. den som gör sprundar, it. som nedlåter fat i källare, och förjer för, at de sprundas igen, S. Schröter.

Spundgeld, f. n. källare-afgift för det man får skänka win eller andra drikswaror.

Spundloch, f. n. sprundhål, sprundet.

Spundnagel, f. m. en art läcktspik.

Spundsäge, f. f. en såg, som tunnbindare bruka til at såga ut sprundet med.

Spundstück, f. n. sprundstycke.

Spundzapfen, f. m. tapp eller proppen uti spund.

Spur, f. f. Spuren, pl. spår, fjät, fig. et öfwerbliswet tekn efter något, öfwerlefwor, förbild, efterdöme. Auf die Spur kommen; komma på spåret. Einen auf die Spur bringen; hjelpa någon at komma på rätta wägen Der Hund hat eine gute Spur von weiten; hunden har et godt, långt wäderkorn. Spur, im Hüttenbau; et något djupare ställe i härden, där den smälte metallen samkar sig ihop. Das sind die Spuren davon; det äro tekenen därefter. Den Spuren seines Vaters folgen; träda i Faderns fotspår, följa hans efterdöme. Ehrfurchtsvoll bewundere ich die weisen Spuren der Vorsehung; wördnadsfull beundrar jag Försynens wisa stickelser.

Spureisen, f. n. en krokug knif, hwarmed den smälte metallen skäres ut utur det djupa stället i härden, hwareft den samkat sig under smältningen.

Spüren, v. a. gespürt, p. spåra, fig. nogorlunda märka, känna. Die Hunde spüren, hundarne wädra. Ich spürte es kaum; jag märkte eller sporde det knapt. Er spürt noch immer eine gewisse Mattigkeit; han känner än altid en wiß mattet i kroppen.

Spürer, f. m. S. Spürhund.

Spürgeist, f. m. den som är fallen för at spåra efter något, och fallerheten därtil.

Spurgang, f. m. en Jägares gång efter wildet på färska snön.

Spürherd, f. m. (Hüttenbau) rum uti härden, som är något djupare, at den smälte metallen där flyter ihop.

Spürhund, f. m. spårhund, stöfware.

Spürschnee, f. m. spårsnö.

Spurstein, f. m. trättsten, *Wall.* Cuprum sulphureum griseum.

Spurwiesel, f. f. S. Pharaonsratze.

Spurten, i. g. L. f pl. spordor, små stycken af de yttra delar, t. E. af fenorna, swansen, o. s. w. af torkad fisk, af kabbeljau, o. a. m.

Spützen, b. W. v. n. m. d. Hfw. haben; spotta.

St! Interj. tyst, stilla!

Staar, f. m. ein Vogel, S. Stahr.

Staar, f. m. (Augenkrankheit) graue Staar; starr, hinna öfwer ögat, Cataracta. Der schwarze Staar; swarta starren, Gutta serena.

Staarblind, adj. u. adv. starrblind.

Staarbrille, f. f. glasögon för dem, på hwilka starren bliswit stucken.

Staarnadel, f. m. nål, som starren stickes med.

Staarſtecher, ſ. m. Oculiſt.
Staat, ſ. m. ohne pl. ſtat, prakt, S. Stat.
Staat, ſ. m. Staaten, pl. Stat, Krona, Regering, Rike, Land. it. förteckning på inkomſter, löner och utgifter uti en Stat. Gewalt und Furcht haben die erſten Staaten gebildet; wåld och frugtan hafwa ſkapat de förſta Stater. Die Einkünfte des Staats in Schweden; Kronans inkomſter uti Swerige. Ein ganz monarchiſcher Staat; et Enwälds-Rike. Alle Oeſterreichiſche Staaten; alle Öſterrikiſka Hufets Länder. Er ſteht nicht mit auf dem Staat; han är intet med upförd på Staten. Die Staaten von Holland; Holländiſke Staterne eller Fullmägtige ifrån Provinſen Holland.
Staatenbeherrſcher, ſ. m. en regerande Herre.
Staatengeſchichte, ſ. f. Staternas Hiſtoria.
Staatenkunde, ſ. f. kunſkap om Staterna.
Staathalter, ſ. m. S. Statthalter.
Staatsabgabe, ſ. f. Statsutgift.
Staatsabſicht, ſ. f. politiſk affigt.
Staatsakten, ſ. pl Statshandlingar.
Staatsangelegenheit, ſ. f. Statsangelägenhet, Statsſak.
Staatsbedenken, ſ. n. et betänkande uti politiſka ſaker.
Staatsbediente, ſ. m. Statsbetjent, Riketsbetjent eller Ämbetsman.
Staatsbedienung, ſ. f. Statsbetjening
Staatsbedürfniß, ſ. f. Statsförnödenhet.
Staatsbeſchreibung, ſ. f. Statsbeſkrifning.
Staatsbeſuch, ſ. m. ſtats-viſite.
Staatsbriefe, ſ. pl. Statspapper.
Staatsbürger, ſ. m. Medborgare uti en Stat.
Staatscomtoir, ſ. n. Statscomtor.
Staatsdame, ſ. f. Stats-Fru.
Staatsengel, ſ. m. en Stats Skyddsängel.
Staatsfräulein, ſ. n. Kammar-Fröken, Hof-Fröken.
Staatsgebäude, ſ. n. Statsbyggnad.
Staatsgebiet, ſ. n. en Stats lagſaga, alle under en Stat lydande provinſer
Staatsgefangener, ſ. m. Statsfånge.
Staatsgefängniß, ſ. n. Stats-häckte.
Staatsgeheimniß, ſ. n. Stats-hemlighet.
Staatsgeſchäft, ſ. n. Statsförrätning, Statsſak. Er thut als wenn lauter Staatsgeſchäfte auf ihn beruheten; han gifwer ſig anſeende af wigtighet
Staatsgeſchichte, ſ. f. Staatshiſtoria, lära huru en Stat genom allahanda förändringar blifwit det ſom han är.
Staatsgeſetz, ſ. n. Stats-lag.
Staatsgeſpräch, ſ. n. ſamtal om Statsſaker.
Staatsgriff, ſ. m. Statsgrep.
Staatsgrund, ſ. m. Staatsraiſon.
Staatsgrundſatz, ſ. m. S. Staatsmaxime.
Staatshandlung, ſ. f. Statsſak. it. Statsunderhandling.
Staatsintereſſe, ſ. n. Statsintreſſe, Statsfördel.
Staatsintrigue, ſ. f. Statswinglerі. Einer der ſich auf Statsintriguen verſteht; en Statswinglare.
Staatskanzlei, ſ. f. Statskantslie.
Staatskenntniß, ſ. f. Statskunſkap.
Staatskleid, ſ. n. Statsklädning, S. Statskleid.
Staatsklug, adj u. adv. ſtatsklok.
Staatsklugen, ſ. pl. Statskloke.
Staatsklugheit, ſ. f. Statsklokhet.
Staatsklügler, ſ. m. den ſom onödigt och förweten bråkar hufwudet med politiſka ſaker.
Staatskunde, ſ. f. lära huru hwar och en Stat är werkeligen beſkaffad, Statskunſkap.
Staatskundig, adj. u. adv. ſom känner Staternas beſkaffenhet.
Staatskundige, ſ. m. den ſom wäl känner Staterna och deras ſärſkildta beſkaffenhet.
Staatskunſt, ſ. f. Statskonſt, Politik.
Staatskutſche, ſ. f. ſtatswagn.
Staatslehre, ſ. f. Statslära, helſt den philoſophiſka Statsläran, ſom betraktar en Stat i allmänhet, eller wiſar huru hwar och en Stat borde wara.
Staatslehrer, ſ. m. Statslärare.
Staatsliſt, ſ. f. Statsliſt, Statsklokhet.
Staatsmanier, ſ. f. ſätt och wis at handla uti ſtatsſaker, (La Loi de la convenience.)
Staatsmann, ſ. m. Staatsleute, pl. Statsman, Statsmän, Politiker.
Staatsmantel, i. g. L. ſ. m. förewändning af Statens bäſta. Etwas mit dem Staatsmantel bedecken; förewända at nägot ſker endaſt til Statens bäſta.
Staatsmaterialien, ſ. pl. ſamling af politiſka afhandlingar, anmärkningar och underrättelſer.
Staatsmaxime, ſ. f. en politiſk grundſats.
Staatsminiſter, ſ. m. Statsminiſter.

Staats-

Staatsmondirung, ſ. f. S. Statsmondering.
Staatsobligation, ſ. f. Stats-förſäkring, Stats-förſkrifning.
Staatsökonomie, ſ. f. S. Staatswirthſchaft.
Staatsperſon, ſ. f. S. Staatsbediente.
Staatsrath, ſ. m. Stats-Råd.
Staatsrecht, ſ. n. Statsrätt
Staatsregel, ſ. f. regel uti Politiken.
Staatsregierung, ſ. f. Statens ſtyrelſe, eller Regering uti en Stat.
Staatsroman, ſ. m. en politiſk Roman.
Staatsruder, ſ. n. ſtyret uti en Stat, Regering.
Staatsſache, ſ. f. Statsſak, en politiſk ſak.
Staatsſchrift, ſ. f. Staatsſchriften, pl. Statshandlingar, Acta publica.
Staatsſchuld, ſ. f. Statsſkuld, Riks-gäld.
Staatsſekretair, ſ. m. Stats-Secreterare.
Staatsſyſtem, ſ. n. Statsſyſtem.
Staatsſtreich, ſ. m. Statsſtrek, Coup d' Etat.
Staatsunterhandlung, ſ. f. Stats-underhandling.
Staatsurſache, ſ. f. Statsorſak, politiſk orſak.
Staatsveranlaſſung, ſ. f. politiſk anledning.
Staatsverbeſſerung, ſ. f. Stats-förbättring.
Staatsverbindung, ſ. f. Statsförbindelſe.
Staatsverfaſſung, ſ. f. Stats-författning.
Staatsverhandlung, ſ. f. Statsunderhandling.
Staatsvermögen, ſ. n. Stats-förmögenhet.
Staatsvertrag, ſ. m. Statsförlikning.
Staatsverwaltung, ſ. f. Stats-förwaltning.
Staatswerk, ſ. n. Stats-werk.
Staatswesen, ſ. n. Stats-wäſen.
Staatswirthſchaft, ſ. f. Stats-ökonomie, Stats-hushållning.
Staatswiſſenſchaft, ſ. f. Statswetenſkap.
Staatswort, ſ. n. et politiſkt uttryck eller taleſätt.
Statiſt, ſ. n. den ſom är wäl hemma uti Stats-wetenſkapen.
Statiſtik, ſ. f. hiſtoriſk Statslära, eller lära om Staterna och deras särſkildta beſkaffenhet.
Statiſtiker, ſ. m. den ſom är wäl hemma, uti denna hiſtoriſka Statsläran, S. Staatskundige.
Stab, ſ. m. Stäbe, pl. ſtaf, ſtång af trä, järn, guld och ſilfwer, käpp, en lång halfrund uphögd liſt i byggningskonſten, et wiſt alnmått, et längdmått, ſom uti Leipzig beſtår af twå alnar. it. fig. Lagſaga, S. Gerichtsbarkeit. it. ſtöd. Sein Sohn iſt ſeines Alters Stab; hans Son är hans ålderdoms ſtöd. Seinen Stab weiter ſetzen; gå widare. Den Stab über einen brechen; förklara döds-domen öfwer en miſsdådare, och öfwergifwa honom i ſkarprättarens händer. Regimentsſtab; Staben wid et Regimente, d. å. alle Officerare och Perſoner, ſom haſwa at göra med hela Regimentet. Generalſtab; alle Generalsperſoner.
Stabeinguß, ſ. m. (Münze) en järnſtång med en lång ränna uti, hwaruti ſilfret gjutes i ſtänger.
Stabeiſen, ſ. n. ſtångjärn, helſt en art därutaf i mindre och kortare ſtänger.
Stabelerbſen, Pr. W. ſ. pl. risärter.
Stäbeln, v. a. riſa ärter och böner.
Staberrad, ſ. m. en art mindre underfallshjul wid wattenqwarnar, S. Panſterrad.
Stabgericht, v. W. ſ. n. S. Blutgericht, Feldgericht.
Stabhalter, v. W. ſ. m. Ordförande.
Stabhammer, ſ. m. ſtångjärns hammare.
Stabhobel, ſ. m. et ſlags höflar til at göra halfrunda uphögda liſter (Stäbe) med.
Stabholz, ſ. n. laggträ, S. Daubenholz, unter Holz.
Stablehn, ſ. n. et Biſkopslån, S. unter Lehn.
Stabreißer, Stabſchläger, ſ. m. den ſom klyfwer trä til ſtafwar.
Stabsofficier, ſ. m. Regiments-Officerare.
Stabsqwartier, ſ. n. qwarter, där Staben eller den befälshafwande Regiments-Officeraren ligger.
Stabthierchen, ſ. n. et nytt mikroſkopiſkt watteninſect, *Müll.* och *Pallas.*
Stabträger, ſ. m. den ſom bär ſtafwen, Präſtaf.
Stabwurz, ſ. f. Aberraute, Gertwurz, Eberwurz; åbrodd, Artemiſia Abrotanum. Wilde Stabwurz, Feldbeifuß; wild gråbo, Artemiſia campeſtris.
Stabzehende, ſ. m. tjonde af wiſſa fältfrukter, hwilka afmätas med ſtänger på marken.
Stachel, ſ. m. Stacheln, pl. tagg, gadd, pigg, udd, fig. retelſe til något. Die Stacheln der Dornen; törne-taggar. Die Biene hat den Sachel verlohren; biet har miſt gadden. Ein Stecken mit ei-

nem eiſernen Stachel, das Zugvieh damit anzutreiben, Treibeſtachel; en käpp med en pigg på ändan. Dreiſtachel; ljuſterjärn med tre uddar på. Wieder den Sachel lecken, v. b. R. ſpjärna, slå bak ut emot udden. Er iſt ihm ein Stachel im Auge; han är honom en nagel i ögat. Selbſtliebe iſt der Stachel, der edle Seelen zu groſſen Thaten treibt; ſjelfkärlek är den udd, som äggar stora Sinnen til berömliga gerningar.

Stachelbars, ſ. m. en art abborre, Perca aſpera, it. benbuk, Gaſteroceus.

Stachelbauch, ſ. m. en halffiſk, taggbuk, Tetrodon hiſpidum.

Stachelbeere, ſ. f. ſtickelbär, krusbär, Ribes uva criſpa.

Stachelbeersſtrauch, ſ. m. ſtickelbärs-buske.

Stachelbiene, ſ. f. arbetsbi.

Stachelbolde, ſ. f. eine Pflanze; Echinophora.

Stachelfiſch, ſ. m. groſſer; en art borkfiſk, Diodon Hyſtrix.

Stachelgras, ſ. n. S. Klebegras, unter Gras.

Stachelhaſe, ſ. m. en art halffiſk af ſjuryggſlägte, Cyclopterus Spinoſus.

Stachelhirſe, ſ. f. en art hers med taggar på.

Stachelig, Stachlich, adj. u. adv. taggig, fig. ſtickande, bitande. ſwår, benig.

Stachelkarpfen, Dornkarpfen, ſ. m. en art karper.

Stachelkranz, ſ. m. en krans med taggar på.

Stachelkraut, ſ. n. puktörne. S. Hauhechel.

Stachelnatter, ſ. f. en art huggorm, Coluber Scaber.

Stacheln, i. g. L. v. a. ſticka med udd.

Stachelnadel, ſ. f. en art hafsnål, Syngnathus biaculeatus.

Stachelnuß, ſ. f. wattennöt. S. Waſſernuß.

Stachelroche, ſ. f. S. Walkerroche unter Roche.

Stachelſchnecke, ſ. f. S. unter Schnecke.

Stachelſchrift, ſ. f. S. Satyre.

Stachelſchwamm, ſ. m. S. unter Schwamm.

Stachelſchwein, Stachelthier, ſ. n. piggſwin, Hyſtrix.

Stacket, ſ. W. ſ. n. staket, gårdsgård af ſtänger, ſtaketwerk.

Stacketen, ſ. pl. ſtänger til et ſtaketwerk.

Stadium, ſ. n. en längdmått, hwaraf sexhundra utgöra en grad eller 15 Tyſka mil. Seeſtadium; hwarutaf 750 göra en grad af Aequatorn.

Stadt, ſ. f. Städte, pl. Stad.

Städtchen, ſ. n. Dim. en liten Stad.

Stadtadel, ſ. m. Adel, som bor i staden, til åtſkilnad ifrån den, som bor på landet eller Landadel.

Stadtamt, ſ. n. Stadtämter, ſ. pl. offentliga ämbeten wid en Stad.

Stadtarzt, ſ. m. S. Stadtphyſikus.

Stadtbaumeiſter, ſ. m. Stads-byggmästare.

Stadtbewohner, ſ. m. Stadsbo.

Stadtbier, ſ. n. dricka som blifwit brygdt i staden.

Stadtbrauch, ſ. m. bruk i städer.

Stadtbuch, ſ. n. Stadsregiſter.

Stadtbulle, ſ. m. stadstjur.

Städter, ſ. m. S. Stadtbewohner.

Stadtdiener, ſ. m. Stadstjenare.

Stadtfeld, ſ. n. Stadtflur, ſ. f. en Stads ägor och des gränſeſkilnad.

Stadtfreiheit, ſ. f. rättighet at wara en Stad, at njuta des friheter.

Stadtgebiet, ſ. n. Stadens lagsaga, ägor.

Stadtgebäude, ſ. n. en offentlig byggnad uti en Stad, Stadshus.

Stadtgebiet, ſ. n. en Stads lagsaga.

Stadtgeld, ſ. n. mynt som blifwit slagne utaf en Stad.

Stadtgemeine, ſ. f. Stads-förſamling.

Stadtgerechtigkeit, ſ. f. S. Stadtrecht.

Stadtgericht, ſ. m. Stadens Domſtolar.

Stadtgeſetz, ſ. n. Stadslag.

Stadtgewicht, ſ. n. wigt uti en Stad, hwarefter de andra wigter ſkola rättas.

Stadtgraben, ſ. m. Stadsgraf eller dike.

Stadtgut, ſ. n. Stadsgods.

Stadthauptmann, ſ. m. Capitain för Borgareſkapet.

Städtiſch, adj. u. adv. som finnes uti en Stad, som henne tilhörer, ſtadsens. Städtiſche Sitten; Stads-ſeder.

Stadthaus, ſ. n. Rådhus.

Städtkämmerer, ſ. m. Stads-Camererare.

Stadtkeller, ſ. m. Rathskeller; Stadskällare.

Stadtkind, ſ. n. Stadsens barn, infödding uti en Stad.

Stadtkirche, ſ. f. Stads-kyrka.

Stadtknecht, ſ. m. Stadstjenare.

Stadtkundig, adj. u. adv. kunnig öfwer hela Staden, allmänt bekannt i Staden.

Stadtleben, ſ. n. Stads-lefnad.

Stadtleute, f. pl. Stadsboer.
Stadtmauer, f. f. Stadsmur.
Stadtmajor, f. m. Stads-Major.
Stadtmaas, f. n. Stadtaich, f. f. mått som är brukligt uti en Stad, och hwarefter alla andra böra rättas.
Stadtmanier, f. f. bruk, sed uti Städer.
Stadtobrigkeit, f. f. Magistrat, Rådstuga.
Stadtpfarrer, f. m. Kyrkoherde wid Stadskyrkan.
Stadtflüchtig, i. g. L. adj. u. adv. som rymmer ur staden.
Stadtpflichtig, adj. u. adv. som står under Stadsens lagsaga, som bör betala skatt och utskylder til Staden.
Stadtphysikus, f. m. Stads-Physicus.
Stadtpolizei, f. f. Stads-Politie.
Stadtpolizeigericht, f. n. Stadens-Politierätt.
Stadtprivilegien, f. pl. Stadsens-Privilegier.
Stadtrath, f. m. Magistrat.
Stadtrecht, f. n. 1. Stadslag. 2. en Stads rättighet, rättighet at wara en Stad och njuta des rättigheter. Einem Dorf Stadrecht verleihen; gifwa en by rättighet, at idka borgerlig näring.
Stadtpflege, f. f. en Stads-regering.
Stadtpfleger, f. m. en som föreståt regeringen af en Stad.
Stadtregiment, f. n. Stadsens-regering, Rådstugu-rätt.
Stadrichter, f. m. Kämnare. Daher: Kämnärsrätt; das Untergericht, worin der Stadtrichter präsidirt.
Stadtschlüssel, f. m. Nyckel til Stadsporten.
Stadtschreiber, f. m. Stadsnotarius.
Stadtschule, f. f. en offentlig skola uti en Stad.
Stadtsiegel, f. n. Stadens insegel.
Stadtsoldaten, f. pl. Stadswakt.
Stadtsyndicus, f. m. Syndicus uti en Stad, som förer des Rättegångssaker.
Stadtthor, f. n. Stads-port.
Stadtvogt, f. m. Stadsfogde.
Stadtvogtei, f. f. fögderi uti en Stad, en Stads-fogdes wärdighet, ämbete och boning.
Stadtvolk, f. n. Stadsboer.
Stadtwage, f. f. offentlig wåg uti en stad.
Stadtwesen, f. n. det som angår Staden och des författningar.
Stadtzulage, Pr. W. f. f. Stads-accis.
Staffel, f. f. steg, trappsteg. Die höchste Staffel der Ehren; högsta hederstrappan. S. Stuffe.
Staffelei, f. f. bei den Mahlern; målare ställning, hwarpå målare-taflan sättes, staflet.
Staffelweise, adv. trapptals. S. Stuffenweise.
Staffholz, f. n. S. Stabholz.
Staffette, f. W. f. f. et ridande båd, Courier, Expres.
Staffieren, i. g. L. v. a. förse med alla nödwändigheter, utrusta, utreda med alt tilbehör, förse et rum med tapeter, stoffera en hat, kanta en klädning.
Staffieren, f. n. Staffierung, f. f. stoffering.
Stag, f. m. (Schiffarth) stag, framstag, stora tåget ifrån masten til förstäfwen.
Stagsegel, f. m. et trekantigt segel, som utan segelrå spännes fast wid staget.
Stahl, f. m. stål, eldstål, fig. järn, klinga, wärja, swärds-udd. Gebrannter Stahl, Brennstahl, Cementstahl; brännstål, Cementstål. Gegerbter Stahl, Gerbstahl; garfstål. Schmelzstahl; smältstål. Den bästa sorten af Steiermarkiska stålen, kallas; Scharsachstahl, den medlersta; Brescianstahl, och den sämsta: Rauchstahl, roher Stahl, harter Zeug. Er ist wie Eisen und Stahl; han har en stark hälsa, som tål alt.
Stahlader, f. f. så kalla läsmakare en hård åder uti järnet.
Stahlarbeit, f. f. stålarbete.
Stahlarbeiter, f. m. stålarbetare.
Stahlblau, adj. u. adv. stålblå.
Stahlbrennen, f. n. stålbränning.
Stahlbrenner, f. m. stålbrännare.
Stahldrath, f. m. ståltråd.
Stahlderb, adj. u. adv. hård som stål.
Stählen, v. a. gestählt, p. ställägga, stålsätta, fig. öka, härda modet.
Stählern, adj. u. adv. af stål. Stählerne Schnallen; stålspännen.
Stahlerz, f. n. S. Stahlstein.
Stahlfeder, f. f. stålfjäder.
Stahlflossen, f. pl. Blateln. S. Luppe, Gans.
Stahlgrau, stahlgrün, adj. u. adv. stålgrå, mörkgrön, stålblå.
Stahlhammer, f. m. stålhammare.
Stahlhütte, f. f. stålhytta.
Stahlknoten, f. m. en wiß tilsats, hwarigenom stålet får sin tilhöriga hårdhet.
Stahlkraut, f. n. S. Hauhechel.
Stahlmanipulant, f. m. den som förfärdigar stål.
Stahlmotte, f. f. en art nattfly, Phalaena noctua quadra.

Stahl-

Stahlschmidt, s. m. stålsmed.
Stahlschneider, s. m. den som sticker eller gräfwer ut allahanda figurer i stål.
Stahlspiegel, s. m. stålspegel.
Stahlstein, s. m. hwit järnmalm, Minera ferri alba.
Stahlwasser, s. n. stålwatten.
Stahlwaaren, s. f. pl. stålwaror, stålsmide.
Stahr, s. m. stare, Sturnus vulgaris.
Staken, Pr. W. s. m. stake, stör.
Stall, s. m. Ställe, pl. stall, hus för kreatur, koja, stia, som häststall, fähus, hundkoja, swinstia. Ein abgesonderter Raum im Stall, für Pferde; spilta; für Rindvieh; bås. Sie gehen nicht in einen Stall; de gå ej i et bås, fig. i. g. L. de förlikas ej med hwarandra.
Stallbaum, s. m. stallträd emellan hästarna.
Stallbediente, s. m. en betjent wid Hofstallet.
Stallbedienung, s. f. stallbetjening.
Stallbube, s. m. stallpoike
Stalldecke, s. f. hästtäcke.
Stallen, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben, gestallt, p. 1. sätta, rymma i stall, 2. für: harnen; stalla, brukas om hästar och åsnor. Fig. i. g. L. Sich gut mit einander stallen, n. R. wäl förlikas, lefwa fredligt ihop.
Stallfutterung, s. f. boskapens ständiga fodring innom hus eller på stallet.
Stallgeld, s. n. stallpenningar.
Stalljunge, s. m. stalgåsse.
Stallkittel, s. m. en öfwerrock af blaggarn som brukas af stalldrängar.
Stallknecht, s. m. stalldräng.
Stallkraut, s. n. S. Hauhechel, it. linört. S. Flachskraut.
Stallschreiber, s. m. Stallskrifware.
Stallmeister, s. m. Stallmästare.
Stallmiethe, s. f. stallhyra.
Stallochse, s. m. en stalloxe, som hålles på stall at gödas.
Stallraum, s. m. stallrum.
Stallstaat, s. m. S. Stallstat.
Stallstetig, adj. u. adv. häst som ej will gå ur stallet.
Stallung, s. f. 1. stallning. 2. stallrum.
Stamm, s. m. Stämme, pl. stamm, bål, stock af et träd, skaft af en pelare, stängel af en planta, fig ätt, slägt. Stämme zu Bauholz fällen; hugga stockar til byggningstimmer. Der Apfel fällt nicht weit vom Stamm, Spr. äpplet faller ej långt ifrån trädet. Hiemit ist sein ganzer Stamm ausgegangen; således är hela hans ätt utslocknad. Die zwölf Stämme Israels; de tolf Israels barnas slägter. Von männlichem, weiblichem Stamm; på Manns- på Qwinno-sidan.
Stamm, s. m ohne pl. Bergbau; et antal af fyra parter (Kuxen) i grufwan.
Stammausträge, s. pl. wisse för en hel slägt utwalde domare, S. Austräge, unter Austrag.
Stammaxt, s. f. huggyxa.
Stammbaum, s. m. stamträd, S. Stammregister, Stammtafel.
Stammbuch, s. n. stambok.
Stämmeisen, s. n. huggjärn, S. Durchschlag.
Stammen, v. n. härstamma, härkomma, hafwa sin uprinnelse utaf, S. abstammen, herstammen.
Stämmen, v. a. gestämmt, p. fälla träden, fig. dämma up wattnet, stämma en bäck som flödar öfwer, stödja sig wid eller emot något, S. Anstammen. Den Ellbogen auf den Tisch stämmen; stödja, luta med armbogen på bordet. Sich gegen stämmen, i. g. L. streta emot. Die Füße gegen etwas stämmen; hålla fottern emot något, spjärna däremot. Hier stämmt sich das Waßer; wattnet finner här ingen aflopp, och swäller således up.
Stämmung, s. f. des Waßers; dämning.
Stammende, s. n stor-ände af et träd til åtskilnad ifrån: fotände, S. Zopfende.
Stammerbe, s. m. arfwinge til godsen som höra en slägt til.
Stammgeld, s. n. 1. hufwudstol, i motsats af räntorna. 2. (Forstwesen) anwisningspenningar.
Stammgut, s. n. Stamgods.
Stammhaar, s. n. grof, styft hår uti ullen.
Stammhärig, adj. styfhärig. grofhärig ull.
Stammhaft, adj. u. adv. stadig, stark.
Stammhalter, s. m. Stammherr; ätteföd, en på hwilkens Person en hel ätts widmagtbållande beror.
Stammhaus, s. n. Stamhus.
Stamholz, s. n. wed utaf storänden af et träd, it. högstammiga trän, S. hochstämmiges Holz, unter Holz.
Stämmig, adj. u. adv. 1. stammig, helst uti sammansättningar, högstammig, o. s. w. 2. stadig, stark, tjock, S. Stammhaft.

Stamm-

Stammkarte, ſ. f. forthög.
Stammklafter, ſ. m. en famm kaſtwed.
Stammlehen, ſ. n. Stamgods eller län, Familiegods.
Stammlinie, ſ. f. Åttelängd.
Stammlohde, ſ. f. en ung telning, ſom ſkjutez up ur roten.
Stammmutter, ſ. f. Stammoder.
Stammochſe, ſ. m. ſtallore.
Stammraupe, ſ. f. S. Raupe.
Stammregiſter, ſ. n. åttelängd, åttartal.
Stammſchwarm, ſ. m. (Bienenbau) S. Leibſtock
Stammſprache, ſ. f. ſpråk hwarifrån flera andra härſtamma.
Stammſilbe, ſ. f. ſtafwelſe ſom innehåller ſtammen eller roten til et ord.
Stammtafel, ſ. f. åttartafla.
Stammträger, ſ. m. den ſom i namn af en hel ſlägt tager emot Lånet, S. Lehnsträger.
Stammvater, ſ. m. Stamfader.
Stammvermächtniß, ſ. n. et teſtamente, hwaruti en arfdel endaſt år teſtamenterad til wiſſa perſoner uti Familien, Fidei commiß.
Stammvieh, ſ. n. boſkap ſom altid måſte bliſwa wid en gård, S. eiſern Vieh, unter Vieh.
Stammwapen, ſ. n. ſlägtwapen.
Stammwolle, ſ. f. S. Stammhaar.
Stammwort, ſ. n. Stam-ord.
Stammeln, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben, geſtammelt, p. ſtamma, ſtota, ſtotta. Mit ſtammelnder Zunge; med ſtapplande tunga. Noch ſterbend ſtammelten ſeine Lippen Wünſche und Gebete für die Seinigen; hans döende läppar framſtaplade ännu böner och önſkningar för de ſina.
Stammeln, ſ. n. ſtammande.
Stammler, ſ. m. ſtammare.
Stämpel, ſ. m. ſtämpel, ſtöt eller ſtötel uti en mortel, S. Mörſerkeule, ſtamp uti en qwarn, S. Stampfe. Der Stämpel, der vom Schauamt auf Waaren geſetzt wird; hallſtämpel.
Stämpelakte, ſ. f. en wiſſ Parlamentsförordning i England, at Nordamerikanerne ſkulle betala ſtämpelafgiften.
Stämpelabgabe, ſ. f. ſtämpelafgift.
Stämpelamt, ſ. n. Hallrått.
Stämpelbogen, ſ. m. en art ſtämpelpapper.
Stämpelgeld, ſ. n. penningar ſom betalas för at hallſtämpeln påſättes.

Stämpelmeiſter, ſ. m. Hallmåſtare.
Stämpeln, v. a. geſtämpelt, p. ſtämpla, ſätta ſtämpeln på, halla waror.
Stämpelpapier, ſ. n. ſtämpelpapper.
Stämpelſchneider, ſ. m. den ſom ſticker, gråfwer ut ſtämpeln til mynt.
Stämpen, v. a. brukas af groſſmeder, när de ſlå hål uti häſtſkor, hjulſkenor, o. ſ. w.
Stamp, ſ. m. hos guldſmeder, en järnſtämpel, hwarmed de giſwa ſkedarna ſin tilbörlige djuplek, ſom därföre kallas: Löffelſtamp, it. en form af bly, at giſwa något ſin tilbörliga djuplek uti, ſom kallas: Bleiſtamp.
Stampfe, ſ. f. ſtamp, ſtampklubba, ſtämpel.
Stampfen, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben, geſtampft, p. ſtampa, ſtöta, ſönderſtöta. Graupen ſtampfen; ſtampa helgryn. Zornig ſtampfte er wieder die Erde; wred ſtampade han emot jorden.
Stampfen, ſ. n. ſtampning.
Stampfer, ſ. m. 1. den ſom ſtampar något. 2. ſtampklubba.
Stampfgang, ſ. m. en qwarngång hwarpå något ſtampas.
Stampfhammer, ſ. m. en ſtor hammare, ſom gördelmakare bruka til knapparna, at giſwa dem ſin djuplek med.
Stampfklotz, ſ. m. S. Rammklotz.
Stampfmühle, ſ. f. ſtampqwarn.
Stampftrog, ſ. m. ſtampho.
Stand, ſ. m. Ständе, pl. ſtånd, wärdighet, wilkor, tjenſt, tilſtånd, beſkaffenhet. Von vornehmen Stande ſeyn; wara af förnämt ſtånd. Einen ſeines Standes entſetzen; afſätta någon ifrån tjenſten. Nach Standes Gebühr; hwar och en efter ſitt ſtånd, med tilbörlig heder, efter wärdighet. Wie weit ſind wir hier vom Stande der Vollkommenheit; huru långt åro wi här ifrån Fullkomlighetens tilſtånd? Der Stand der Sache bringt es ſo mit; det kan ej annars wara efter ſakens beſkaffenhet och läge. Im Stande erhalten; hålla i godt ſtånd, upprätthålla. Keinen feſten Stand haben; ej kunna ſtå wiſſt. Auf die Art kommen wir nie damit zu Stande; på det ſättet komma wi aldrig därmed til ſlut. Zu Stande bringen; afgöra, afſluta. Er wird einen harten Stand haben; han lärer hafwa ſwårt för at gå igenom med ſaken, många hinder at öfwerwinna, mycket at utſtå, mycket förtret. Die Ständе ei-

nes Reichs; Ständerne uti et Rike. Ein Stand in der Kirche; kyrkstol, bänkrum. Der Stand oder die Bude eines Kramers auf dem Markt; marknadsstånd. Ein Stand Betten; så mycket sängkläder som höra til en säng. Ein Stand Betten für eine Person; en mans säng. Die Stände der Pferde im Stall; spiltorna. Der Stand des Wildes; wildtets ständ, hid, orten där det hafwer sitt tilhåll i skogen.

Standarte, s. f. Ryttarefana.

Standartenjunker, s. m. en Underofficerare wid Rytteriet, som förer fanan på marschen. Hos Jägare kallas så: ulf- och räf-swantsen.

Standbaum, s. m. spilta uti stallet emellan hästarna.

Standblock, s. m. en block eller trissa på skepp nära wid masten, S. unter Knecht.

Ständchen, i. g. L. s. n. en kort afton-musik under fönsterna.

Ständer, s. m. ståndare, en stående bjelke uti en byggnad, it. i. g. L. et ständ-fat, hos pappersmakare et fat med kalt alunwatten, it. en liten fiskdamm, at hafwa ständigt fisk uti.

Ständerstock, s. m. S. Lagerstock.

Standesherr, s. m. så kallas uti Schlesien och Lausitz en Friherre.

Standesmäsig, adj. u. adv. likmätigt någons ständ och wilkor. Eine Standesmäßige Heirath thun; gifta sig efter sitt ständ.

Standesperson, s. f. Ståndsperson.

Standeswapen, s. n. wapen som någon förer efter sitt ständ, sin wärdighet.

Standfest, adj. u. adv., S. Standhaft.

Standgebühr, s. m. S. Standgeld.

Standgeld, Bohlengeld, Stättegeld, s. n. Ståndpenningar.

Standhaft, adj. u. adv. ståndaktig, beständig. Uti grufwor kallas malmer: standhaft; när de sträcka sig i gånger.

Standhaftigkeit, s. f. ståndaktighet.

Ständig, i. g. L. adv. ständig, in den Redensarten: ständige Gefälle, ständige Dienste; fasta inkomster, wisa fastsatte dagswerken.

Ständisch, K. W. adj som Ständerna tillkommer. Ständische Gerechtsame; Ståndernas rättigheter.

Standlager, s. n. stillastående läger.

Standlinie, s. f. Grundlinie, Linea Stationis.

Standort, s. m. ställe eller ort där man står, helst i afseende på det, som man där förrättar, eller i förhållande til andra ting.

Standpferde, s. f. skjutshästar som stå tilreds til ombyte.

Standpunkt, s. m. punkt, hwarifrån man börjar en mätning, eller hwarifrån man betraktar en sak och des förhållande, synpunkt.

Standquartier, s. n. Ståndqwarter, Ständ, Station. Standquartier eines Regiments; et Regiments ständ.

Standrecht, s. n. ståndrätt, krigsrätt som hålles öfwer någon unter flygande fana.

Standrede, s. f. Åminnelsetal öfwer någon, som hålles wid liket.

Standriß, s. m Aufriß; upritning af en byggnad, såsom den wisar sig utan på, til åtskilnad ifrån: Grundriß, Durchschnitt, Profil.

Standthier, s. n. hos Jägare et wildt, som har sitt ständiga tilhåll på en wiß ort i skogen.

Standvögel, s. pl. foglar som ej flytta bort, til åtskilnad ifrån flyttfoglar, S. Zugvögel.

Stange, s. f. Stangen, pl. stång, skaft. Stangen an einem Pferdegebiß; betselstänger. Eine dünne eiserne Stange Vorhänge darauf zu ziehen; förlätensten. Junge Stangen an den Bäumen; unga upskutna telningar på et träd. Die Stangen an den Hirschgeweihen; stångerna wid hjorthornen hwarpå grenarna sitta. Fischerstangen; pulsar, eller långa störar med swarfwad knapp på änden, som brukas at plaska i wattnet med, för at skrämma fisken at gå i de upställda näten. Bei der Stange halten; ej wika ifrån, blifwa beständig. Einem die Stange halten; förswara någon. Einem Stange halten; wara honom wuxen.

Stängel, s. m. stjelk, stängel, Scapus. Hanfstengel; hampstrå. Kohlstengel; kålstock.

Stängelerbsen, s. pl. risade ärter.

Stängelich, i. g. L. stjelkig.

Stängeln, v. a. störa, resa up med stänger, v. n. m. d. Hfw. haben; få stängel.

Stangenbett, s. n. stångsäng.

Stangenbohnen, s. pl stångbönor.

Stangeneisen, s. n. stångjärn, hos Jägare et slags fångjärn för ulfwar, räfwar och loar.

Stangenfeder, s. f. stångfjäder.

Stan-

Stangengitter, ſ. n. et galler af järnſtänger.
Stangenholz, ſ. n. S. unter Holz.
Stangenkugel, ſ. f. ſtångkula.
Stangenkunſt, ſ. f. ſtånggång, konſtgång.
Stangenlaterne, Stangenleuchte, ſ. f. latern med ſkaft på.
Stangenpferd, Deichſelpferd, ſ. n. ſtånghäſt
Stangenſtahl, ſ. m. ſtål uti fyrkantiga ſtänger.
Stangenzaum, ſ. m. ſtångbetſel.
Stangenzirkel, ſ. m. ſtångcirkel.
Stank, v. W. ſ. m ond, elak lukt, S. Geſtank. Stank für Dank haben, n. R. få ſkam til tack.
Stänker, n. W. ſ. m. 1. en ſom ſöker igenom hwar wrå, ſnoker, 2. ſom gerna åſtadkommer trätor.
Stänkerei, n. W. ſ. f. trätor; om lappri, ſmå trätor.
Stänkern, n. W. v. n. m. d. Hfw. haben; 1. lukta illa, förordſaka elak lukt. 2. ſöka, noſa i hwar wrå. 3. ſtifta trätor.
Stanniol, Stagnol, ſ. m. tennblad, tennlöf, bladtenn.
Stanze, ſ. f. 1. ſats af et ſkaldeſtycke, ſom är fördelt i korta verſer. 2. hos gördelmakare en kort, tjock plåt af måſſing eller ſtål, med en fördjupning midt uti, hwari den figuren är ingråfwen, ſom et ſtycke arbete ſkal få, hwilket däruti driſwes eller ſlås. Hammaren, hwarmed då ſlås på ſtämpeln, kallas; Stanzenhammer.
Stapel, ſ. m. Stapel, pl. ſtapel, ſtolpe, hög, nederlag, magaſin af waror. Ein Stapel Holz, i. g. L. wedkaſt. In Stapel ſetzen; ſätta i högar. Ein Schiff vom Stapel laßen; låta et ſkepp löpa af ſtapeln. Schiffe auf den Stapel ſetzen; börja på at bygga ſkepp.
Stapelgerechtigkeit, ſ. f. ſtapelrättighet.
Stapelgüter, ſ. pl S. Stapelwaare.
Stapeln, v. a. ſtapla, lägga i en hög.
Stapeln, v. n. ſtappla.
Stapelplatz, ſ. m handelsort eller hamn där handel idkas, it. en ort ſom har ſtapelrättighet
Stapelordnung, ſ. f. Stapelordning.
Stapelrecht, ſ. m. 1. nederlagsrättighet. 2. rättighet at alla eller wiſſa genomgående waror där förſt en wiſſ tid böra nedläggas eller utbjudas, om ſig köpare därtil ſkulle finna.
Stapelſtadt, ſ. f. 1. handelsſtad. 2. uti Swerige, Stapelſtad, en ſtad ſom har rättighet at med egna fartyg föra ut och in ſina waror til och ifrån utländſka orter, til åtſkilnad ifrån: Upſtad, ſom endaſt får driſwa handel innom lands.
Stapelwaare, ſ. f. Stapelgüter, ſ. pl. ſtapelgods eller waror, ſom när de gå igenom en ſtad, där förſt måſte en wiſſ tid utbjudas til ſalu.
Stark, adj. u. adv. ſtark, faſt, ſtadig, tjock. dryg, talrik, ſtor, häftig, ſträng. Starke Getränke; ſtarka drycker. Ein ſtarkes Gedächtniß; et faſt minne. Stark vom Leibe; ſtadig, underſätſig til kroppen. Das ſind zwo ſtarke Meilen; det åro två dryga mil. Ein ſtarkes Corps Truppen; en talrik, anſenlig Corps Troppar. Da war ſtarke Geſellſchaft; där war ſtort ſällſkap. Ein ſtarker Eßer; en ſtorätare. Starke Begierden; häftiga begärelſer. Mitten im ſtärkſten Winter; midt uti ſträngaſte kallaſte wintern. In dem ſtärkſten Eifer; uti full iſwer. Er wird alle Tage ſtärker, von einem der krank geweſen iſt; hans krafter tiltaga hwar dag. Sich ſtark machen, vor einer Krankheit; ej wilja låta märka ſig, at man ej mår wål, ej akta ſig. Sich nach der Krankheit zu ſtark machen; angripa ſig för mycket, arbeta för mycket, ſtrax efter ſjukdomen. Ein ſtarker Geiſt, S. unter Geiſt.
Starke, ſ. f. (Landwirthſch.) qwiga.
Stärke, ſ. f. ohne pl. det ſom är tjockaſt, ſtarkaſt i eller wid något, ſtyrka, kraft, ſtarkhet, magt. Die Stärke des Geiſtes; ſinnets ſtyrka. Die Stärke des Körpers; kroppens krafter. Mit der ganzen Stärke ſeiner Armee; med hela ſin Krigsmagt.
Stärke, ſ. f. ſtärkelſe. Blaue Stärke, S. Smalte.
Stärken, v. a. geſtärkt, p. ſtärka, ſtyrka, göra ſtark, giſwa krafter, förſtärka, beſtyrka, bekräfta, befäſta. Die Wäſche ſtärken; ſtärka linkläder. Das ſtärkt das Gedächtniß; det ſtärker minnet. Kinder in ihrer Bosheit ſtärken; ſtyrka barnen uti ondſkan. Im Guten ſtärken; beſtyrka uti det ſom godt är. Sein Beiſpiel hat mich zur höhern Tugend geſtärkt; hans förbild har upeldat mig til högre Dygd. Den Betrübten durch ſeinen Zuſpruch ſtärken; uprätta den bedröfwade med upmuntrande föreſtällningar.
Stärkerrecht, ſ. n. näfwerätt.

Starkfließend, adj. snällflytande.
Starkgeisterei, s. f. fritänkeri.
Starkgläubig, adj. fast uti tron, som har en stor tro.
Stärkkleister, s. m. klister af stärkelse.
Stärkkraut, s. n. S. Orant.
Stärkmacher, s. m. den som gör stärkelse.
Stärkmacherei, s. f. stärkelse-bruk.
Stärkmehl, s. n. Kraftmehl; mjöl utaf stärkelse.
Stärkmittel, s. n. et stärkande medel.
Starkmüthig, adv. stark til själ, fast i sitt beslut.
Starkmüthigkeit, s. f. styrka i själen, sinnets fasthet, en stark sinnets författning.
Stärktrank, s. m. Stärktränkchen, s. n. styrkedryk.
Stärkung, s. f. styrkning.
Stärkwäsche, s. f. linkläder som stärkas.
Stärkwaßer, s. n. stärkelse-watten.
Starost, s. m. Starost uti Polen, som har et Konungens Slott eller Landgods i län.
Starostei, s. f. en Staroists wärdighet och lagsaga.
Starr, adj. u. adv. stel, styf, fig. stind, orörlig, egensinnig, hårdnackad. Starr für Kälte; stel af köld. Er sahe sie starr an; han såg stindt på henne. Er lag mit starren Augen; han låg med stirrande ögon. Ein starrer Sinn; et enwist, oböjeligt sinne.
Starräugig, adj. u. adv. starrögd.
Starren, v. n. m. d. Hfw. haben; stelna, blifwa styf. Das Blut starrte ihm in den Adern; blodet stelnade uti kroppen på honom. Ein Kleid das von Golde starrt; en klädning som är styf af mycket guld. Fig. se stindt, med stirrande ögon på något. S. Anstarren.
Starrheit, s. f. styfhet, oböjelighet.
Starrig, adj. u. adv. S. starr.
Starrigkeit, s. f. S. Starrsinn.
Starrkopf, s. m. et enwist hufwud, tjurhufwud.
Starrköpfig, adj. u. adv. enwist, hårdnackad, treske, sturske.
Starrsinn, s. m. sinnes styfhet, enwishet, treskhet, sturskhet.
Starrsucht, s. f. en sjukdom, då en eller flere lemmar i kroppen blifwa aldeles orörlige.
Starrung, s. f. orörlighet, styfhet.
Stat, s. m. ohne pl. 1. stät, prakt, 2. utgifter. Grossen Stat machen; föra stor stät. Im Königlichen Stat; uti Konungslig prakt. Seinen besten Stat anziehen; taga högtidskläderna på sig. Seinen Stat einschrenken; inskränka sina utgifter. Viel Stat von einer Sache machen; göra mycket wäsen utaf en sak. Stat auf jemand machen; lita på någon. Worauf Stat machen; göra sig wiß uträkning på, wißt hopp om något.
Statlich, i. g. L. adj u adv. stätlig, präktig, härlig, förträflig, ansenlig.
Statsgebäude, s. n. en präktig byggnad.
Statskleid, s. n. grannkläder.
Statskutsche, s. f. statswagn.
Statsmäßig, adj. u. adv. präktig, uti full stät.
Statsmondirung, s. f. statsliberi.
Statsperruk, s. f. statsperruk.
Statsnath, s. f. en sömm, som skomakare bruka bak på styfwa stöflar, och som blir endast half igenom sydd.
Stater, s. m. et grekiskt mynt om knapt en half Tysk Riksdaler i silfwer.
Stät, adj. u. adv. ständig, ständigwarande.
Stätig, adj. u. adv. stadig, istadig. Ein stätiges Pferd; en istadig häst.
Stätigkeit, s. f. stadighet, istadighet.
Statik, s. f. wetenskap om kroppars jämwigt, wågkonst, håfkonst.
Station, s. W. i. g. L. s. f. station, ställe, hwiloställe, wäg emellan twänne gästgifwaregårdar, it. i. g. L. en tjenst.
Stativ, s. W. s. n. en ställning, hwarpå något sättes eller står, helst wid Landmätningen.
Statt, s. f. stad, ställe, rum. Keine bleibende Statt (Stätte) haben; intet hafwa någon waraktig stad. An meiner Statt; i mit ställe. An Kindes Statt aufnehmen; uptaga til barn. Statt haben, Statt finden; finna rum. Das Suchen fand nicht Statt; ansökningen blef afslagen. Wohl von Statten gehen; gå wäl för sig, lyckas wäl. Zu Statten kommen; wara behjelplig, nyttig. Das kam ihm wohl zu Statten; det kom honom wäl til paß, i rättan tid.
Stätte, s. f. stad, rum, ställe, plats, ort.
Stättegeld, s. n. S. Standgeld.
Statthaft, K. W. adj. u. adv. som finner rum, som kan tillåtas, giltig; uti rättegångssaker, lag likmätig.
Statthalter, s. m. Stäthållare.
Statthalterschaft, s. f. en Stäthållares wärdighet, lagsaga.
Stattlich, adj. u. adv. S. statlich.

Statüe, ſ. f. en uthuggen bild, ſtod. S. Bildſäule.

Statuiren, ſ. W. i. g. L. in der Redensart: ein Exempel an einem ſtatuiren; ſtraffa någon andra til warnagel.

Statur, ſ. W. ſ. f. kroppsgeſtalt, wäxt.

Statuten, ſ. W. ſ. f. pl. lagar, förordningar. Die Statuten einer Stadt; ſtadslag. Statuten einer Zunft; ſkrå-ordning.

Staub, ſ. m. ohne pl. damb, ſtoft, mull, jord, nedrighet. Man kann für Staub nicht ſehen; man kan ej ſe för dambets ſkul. Etwas zu Staub machen; göra något til pulfwer. Ich habe ihn aus dem Staube hervorgezogen; jag har dragit honom ur ſtoftet. Ewig verehre ich ſeinen Staub; ewigt wördar jag hans döda mull. Sich im Staube krümmen; krypa uti ſtörſta nedrighet. Sich vor jemand im Staube krümmen; förödmjuka ſig på det ytterſta för någon. Sich aus dem Staube machen; fly undan, laga ſig bort

Staubarbeit, ſ. f. arbete utaf fint ſönderhackad ull, ſom ſtrös t. E på tapeter, hwilke därföre kallas: geſtäubte Tapeten.

Staubbeſen, ſ. m. en ſopqwaſt på en ſtång.

Staubbeutel, ſ. m. Staubbehältniß, Staubfach, ſ. n. (Botan.) knapp, ſtåndarens öfwerſte del ſom liknar en knapp, Anthera.

Staubboden, ſ. m. uti qwarnar, en laſwe up under bottnen, at fånga mjöl-dambet uti.

Staubbrand, ſ. m. et ſlags brand i hwete, ſom liknar ſtoft

Stäubchen, ſ. n. Dim. doft, grand.

Staubdampf, ſ. m. damb-rök, fint damb.

Stauben, v. n. m. d. Hfw. haben; giſwa damb ifrån ſig, wara full med damb, dofta.

Stäuben, v. a. geſtäubt, p. damba, damba af, bort, ut, röra up domb, ſtrö på något ſom är ganſka fint, S. geſtäubte Tapeten unter: Staubarbeit. Das Getraide ſtäuben; wanna ſäd. Federn ſtäuben; röra up fjädrar genom klappande med en käpp, ſå at man ſer hwilka duga, hwilka intet. Es ſtäubt draußen, wenn ein feiner Regen fällt; det rägnar ſmått, duggar. S. Staubregen.

Stäuber, ſ. m. et ſlags ſmå hundar, ſtöfware.

Stäubern, n. W. v. a. u. n. wädra, jaga up, ſöka, noſa omkring. Jemand zum Hauſe hinaus ſtäubern; köra en hals öfwer hufwud ur huſet. Im Hauſe herum ſtäubern; ſöka i hwar wrå. Es ſtäubert daraußen; det yrar ute, det är yrwäder.

Stauberde, ſ. f. ſwartmylla. S. Dammerde.

Staubfach, ſ. n. S. Staubbeutel.

Staubfaden, ſ. m. (Botan.) blommornas hanor, ſtåndare, Stamen.

Staubfedern, ſ. pl. dun, fjun.

Staubhaar, ſ. n. S. Milchhaar.

Staubig, adj. u. adv. dambig.

Staubkamm, ſ. m. en fin kamm at kamma af puder, ſjäll, o. ſ. w. med ifrån hufwudet.

Staubmehl, ſ. n. mjöldamb, it. (Botan.) frömjöl, Pollen.

Staubperle, ſ. f. den fineſta ſorten perlor.

Staubregen, ſ. m. duggrägn.

Staubröhre, ſ. f. (Botan.) ſtift, Stylus.

Staubſäge, ſ. f hos kammakare, en ſåg med twå blad, at göra tinnarna med uti de fina tränga kammar.

Staubſand, ſ. m. ſtröſand, Glarea.

Staubſchwamm, ſ. m. boviſt, en rykande jordſwamp, helſt Lycoperdon Boviſta.

Staubſieb, ſ. m. damb-ſåll.

Staubweg, ſ. m. (Botan.) Stämpel; blommornas hona, ſpira, Piſtillum.

Staubträger, ſ. m. (Botan.) ſträng, Filamentum.

Staubzeug, ſ. n. S. Staubſäge.

Stauchen, v. a. geſtaucht, p. ſtöta, ſtampa ned, it. ſtufwa. Die Schmiede ſtauchen ein Stück Eiſen; ſmederne ſmida et ſtycke järn, ſå at det bliſwer kortare och tjockare än det war förut. Das Waſſer ſtauchen, S. ſtauen. Geſtauchtes Fleiſch; upſtufwadt kött. S. dämpfen.

Staude, ſ. f. buſke, ſtånd. Roſenſtaude; törnrosbuſke. Nelkenſtaude; negliketånd.

Staudengewächs, ſ. n. en wäxt, ſom wäxer i buſkar eller ſtånd.

Staudenhopfen, ſ. m. S. Hopfen.

Staudenkorn, ſ. n. räg eller korn, ſom har ſkutit fram flera ar utur en rot.

Stauen, v. a. geſtauet, p. Das Waſſer; dämma up wattnet. Das Waſſer, das Eis hat ſich geſtauet; wattnet kan ej aflöpa, iſen har ſatt ſig faſt.

Stauen, ſ. n. Stauung, ſ. f dämning.

Staunen, v. n. m. d. Hfw. haben; häpna. S. erſtaunen.

Staupbeſen, ſ. m. kökris. Den Staupbeſen geben, zur Staupe ſchlagen; kökſtryka.

Staupe, ſ. f. S. Staupbeſen.
Stäupen, v. a. geſtäupt, p. baſa med ris, hudſtryka.
Stäupenſchlag, ſ. m. hudſtrykning, kåkris.
Stechapfel, ſ. m. Fliegenkraut, ſ. n. Igelskopf, Dornkopf, Rauchapfel, ſ. m. Stachelnuß, ſ. f. hundtiſtel, *K. M. T.* Datura, helſt ſpikklubba, Datura Stramonium.
Stechbahn, ſ. f. rännbane.
Stechbaum, ſ. m. S. Stechpalme.
Stechbuch, ſ. n. en bok med hwita och ſwarta blad, däreſt man utſticker winſter, en art lyck-potta.
Stechdorn, ſ. m. hafstörne. S. Haffdorn, it. getappel, S. Kreuzdorn.
Stecheiche, ſ. f. S. Stechpalme.
Stecheiſen, ſ. n. grafjärn, ſtickel, järnſtång med träſkaft på.
Stechen, v. a. u. n. ſteche, ſtichſt, ſticht, pr. ſtach, imp. geſtochen, p. ſticka, gifwa ſting, i. g. L. byta. Sich einen Splitter in den Finger ſtechen; få en ſticka i fingern. Das ſtach mir ins Herz; det ſtak eller tog mig i hjertat. Einem den Geck ſtechen, n. R. göra Narr af en. Flera taleſätt med: ſtechen S. unter: Augen, Haſer, Hauen, Kupfer, Ring, See, Sonne, o. ſ. w.
Stechen, ſ. n. ſtickning.
Stecherling, ſ. m. S. Stichling.
Stecherlohn, ſ. n. ſtickare-lön, lön för torfſkärning.
Stechfliege, ſ. f. ledſnut, *Retz.* Conops.
Stechginſter, ſ. m. Ulex.
Stechhelm, ſ. m. S. Helm.
Stechkamm, ſ. m. et werktyg hos nålmakare lik en kamm, hwarmed de ſlå hålen på papperet til nålbreſwen.
Stechkraut, ſ. n. Cnicus Acarna.
Stechküſſen, ſ. n. en kudde med ſand uti, ſom kopparſtickare lägga under plåten, hwilken de ſticka ut.
Stechmeſſer, ſ. n. ſtickknif.
Stechpalme, ſ. f. Stechbaum, Stecheiche, Stechlaub, Chriſt- Mäuſe- Myrthendorn, Walddiſtel; järn-ek, Ilex aquifolium. it. S. Mäuſedorn.
Stechpille, ſ. f. ſtolpille ſom brukas emot hårdt lif.
Stechplatz, ſ. m. S. Stechbahn.
Stechſchwein, i. g. L. ſ. n. ſlagtſwin.
Stechſpiel, ſ. n. en art turnerſpel.
Stechweide, ſ. f. S. unter Weide.
Stechwinde, ſ. f. S. unter Winde.
Steckambos, ſ. m. et litet ſtåd, ſom ſättes faſt eller ſtickes på en fot.
Steckbrief, ſ. m. lysſedel ſom ſkickes efter en ſom är rymd.
Stecken, ſ. m. käpp, ſtaf. Keinen Stecken Holz im Hauſe haben; ej haſwa et wedträ, en wedſticka i huſet.
Stecken, v. n. m. d. Hfw. haben; geſteckt, p. ſticka, wara, ligga, ſtadna. In Noth ſtecken; ſitta i nöd. Immer zuſammen ſtecken; wara altid ihop. Er ſteckt immer im Weinhaus; han ligger ſtändig på winhuſet. Da ſteckt was darunter; där ligger något inunder. Da ſteckt der Knoten; där ſitter knuten. Wer weiß, wo er ſteckt; hwem wet, hwar han håller til. In der Rede ſtecken bleiben; komma af ſig i talet. Einen ſtecken laſſen; lemna någon hjelplös, ohulpen. Sich in Gefahr ſtecken; begifwa ſig i faran. Er ſteckt ſich immer in fremde Sachen, i. g. L. han blandar ſig uti ſaker, ſom intet angå honom. Das ſteckt ihm noch im Kopf; det ligger än och gror uti honom. Stecken bleiben; faſtna. In Stecken gerathen; råka at ſtadna, blifwa oafgjord.
Stecken, v. a. ſticka, ſätta, ſtoppa. Den Degen in die Scheide ſtecken; ſticka wärjan i ſlidan. Den Schlüſſel ins Schlüſſelloch ſtecken; ſätta nyckeln i nyckelhålet. Erbſen ſtecken; ſätta, plantera ärter Er hat viel Geld in den Garten geſteckt; trägården koſtar honom mycket penningar. Die Naſe in die Bücher ſtecken, i. g. L. titta i böckerna, läſa. Jemand etwas ſtecken; gifwa någon under hand eſterrättelſe om en ſak.
Steckenknecht, ſ. m. profoß.
Steckenpferd, ſ. n. ridkäpp, fig. det ſom man måſt talar, tycker om, ſom hogen faller måſt på, favorit-ämne, favoritſak.
Steckenreuter, ſ. m. käppryttare.
Steckerbſen, ſ. pl. ärter ſom ej äro utſådde utan ſatte, planterade.
Steckfluß, ſ. m. S. Stickfluß.
Steckhuſten, ſ. m. S. Stickhuſten.
Steckgarn, ſ. n. et Jägaregarn at fånga lärkor och rapphöns med.
Steckleuchter, ſ. m. en ljusſtake, ſom kan ſtickas faſt i wäggen, o ſ. w.
Steckmuſchel, ſ. f. S. unter Muſchel.
Stecknadel, ſ. f. knappnål.
Stecknadel-Küſſen, ſ. n. nålbyna.
Stecknagel, ſ. m en ſpik, ſom ſtickes uti något at hålla det faſt.

Steck-

Stecknetz, ſ. n. S. Steckgarn.
Steckreis, ſ. n. en ung telning, ſom ſättes i jorden til fortplantning.
Steckrübe, ſ. f. ſtickrofwa, Braſſica foliis radicalibus lyratis, crenatis
Steckzirkel, ſ. m. en zirkel med löſa ſtifter ſom brukas wid ritningar. S. Reißzirkel.
Steffen, i. g. L. et Mannsnamn; Stephanus, Stephan.
Steg, ſ. m. Stege, pl. ſtig, ſteg, ſpång, liten bro. Er weiß weder Weg noch Steg; han wet hwarken wägar eller ſtigar. Ueber einen Steg gehen; gå öfwer en ſpång Steg bei den Buchdruckern; boktryckareſteg eller ſpjälke at fylla up rummen med emellan columnerna. Steg an der Violin; ſtall. Steg an der Säge; en ſmal tradſticka, hwarmed ſägen ſpännes, ſågſpännare. Hos ſnickare kallas ſå, de ſmala brädlappar uti en dör, ſom inneſluta ſpegeln.
Stegreif, ſ. m. ſtegbögel, S. Steigbügel. Aus dem Stegreiff; utan längt betänkande eller förberedelſe, ſtraxt på ſtället.
Stehen, v. n. m. d. Hfw. haben, ſtand, Imp. geſtanden, p. ſtå, ſtadna, liggа, hänga, komma an på, wara. Wie ſtehts; huru ſtår til? Es ſteht beim Alten; det ſtär nu ſom förr. Die Uhr ſteht; uret ſtär ſtilla, har ſtadnat. Der Fuß ſteht, wenn er gefroren iſt; ſtrömmen har lagt ſig. Alles ſtehen und liegen laſſen, und ſo davon gehen; lemna alt i ſticket. Die Arznei iſt ſtehen geblieben, fig. det afförande medlet har ej haft någon wärkan. Die Bahn will nicht ſtehen; ſnön är ſå lös at det ſtår igenom. Der Wind ſteht auf die Fenſtern; wädret ligger på fönſterna In Oſten ſteht ein Gewitter; åſkan ſynes i öſter. Geld bei jemand ſtehen haben; hafwa penningar på ränta hos någon Das ſteht bei Gott; det kommer an på Guds wilja. Da ſteht eine groſſe Belohnung auf; därpå är ſatt en ſtor belöning. Die Augen ſtanden ihr voll Thränen; hennes ögon wattnades af tårar. Es ſteht dahin, im weiten Felde; det är mycket owiſſt. Es ſteht zu hoffen; man har orſak at önſka. Wer wird die Koſten ſtehen; hwem lärer betala omkoſtnaden? Jemanden nach dem Leben ſtehen; lägga förſät för någons lif. Nach etwas ſtehen; eftерſträfwa något, fika däreſter. Sich gut ſtehen; må wäl. Sich gut bei etwas ſtehen; hafwa ſin fördel wid något. Das ſteht nicht fein; det är intet anſtändigt, det ſer ej wäl ut. Wie würde es um mich ſtehen, wenn er ſtürbe; jag wore illa kommen, om han ſkulle dö. Stehendes Waſſer; watten ſom intet har något afloрp. Stehenden Fuſſes; ſtraxt på ſtunden. Stehende Hebungen; faſta, wißa inkomſter.
Stehlen, v. a. ich ſtehle, du ſtiehlſt, er ſtiehlt, pr. ſtahl, imp. geſtohlen, p. ſtjäla, borttaga, beröfwa en något. Einem die Zeit ſtehlen; fördärfwa tiden för någon.
Stehler, ſ. m. S. Dieb. Der Hehler iſt ſo gut als der Stehler; den ſom gömmer är intet bättre än den ſom ſtjäl.
Steif, adj. u. adv. ſtyf, ſtyfbent, ſtel, ſwårt at böja, fig. faſt, orygglig, twungen, enwis. Steif werden; bliſwa ſtyf, ſtyfna, ſtå, ſtelna. Steif Lein; ſtyfkanfas. Er geht ſo ſteif; han går mycket ſtyfbent. Einem ſteif in die Augen ſehen; ej wända ſina ögon ifrån någon, ſe ſtyft på honom. Steif und feſt auf ſein Vorhaben beharren; hålla faſt wid ſitt upſät. Es iſt ſteif und feſt bei ihm beſchloſſen; det är et oryggligt beſlut hos honom. Steif über die Geſetze halten; akta noga på lagarnas helgd. Er hat etwas ſteifes in ſeinem Weſen; han har något twunget i ſitt wäſen. Ein ſteifes Compliment; en mycken kall hälsning. Ein ſteifer Sinn; et ſtyft ſinne, enwiſt hufwud.
Steife, Steifheit, ſ. f. ſtyfhet, oböjelighet.
Steifen, v. a. 1. göra ſtyf, ſtyfwa, ſtärka, ſtyrka. 2. die Wäſche ſteifen; ſtärka linkläder. Jemand in ſeiner Bosheit ſteifen, S. ſtärken. Er ſteift ſich darauf; han ſtödjar ſig, litar därpå.
Steifen, ſ. n. ſtyfning, ſtärkning.
Steifſinn, ſ. m. ſtyfſinnthet, enwishet.
Steig, ſ. m. ſtig, gångſtig, S. Fußſteig.
Steigbügel, ſ. m. ſtegbögel. Den Steigbügel verlieren; komma med foten ur ſtegbögeln.
Steigbügelrieme, ſ. m. S. Steigriem.
Steige, Pr. W. ſ. f. S. Stieg.
Steigen, v. n. u. a. ſtieg, imp. geſtiegen, p. ſtiga, kliſwa, gå upföre, fig. räcka intill, tiltaga, ökas, uphöjas, befordras, komma til högre ſtånd. Das Waßer ſteigt; watnet ſtiger. Ohne Leiter auf einen Baum ſteigen; kliſwa up på et träd. Die Treppen ſteigen; gå upföre trapporna. Die Lerche ſteigt; lärkan ſwingar ſig up i luften. Der Thurm ſteigt bis

bis in die Wolken; tornet räcker up til skyarna. Der Wein stieg ihm zu Kopf; winet gick honom i hufwudet. Den Preis steigend machen; stegra priset. Die Ueppigkeit steigt; yppigheten stiger, tager til. Er ist sehr hoch gestiegen; han har kommit högt up. Ueber andere hinweg steigen; göra andra Präjudice.

Steigen, s. n. stigande, stigning.

Steiger, s. m. (Bergbau); en Grufwe-föreståndare, som har närmaste upsigten öfwer grufwearbetare och grufwebyggnader.

Steigleiter, s. f. en stege, som brukas uti boklådor och stora Bibliotheker, at räcka til och taga ned de öfwersta böckerna.

Steigrad, s. n. et hjul, som inuti trampas omkring, it. et hjul uti ur med 30 tänder, hwilket af et annat hjul drifwes omkring, som kallas: Bodenrad.

Steigreif, s. m. S. Stegereif.

Steigern, v. a. gesteigert, p. stegra, höja, bjuda öfwer.

Steigeröhre, s. f. rör uti wattenwerk, hwaruti watnet twingas at stiga up.

Steigerung, s. f. stegring, uphögning, trappegång, stigande alt högre och högre, Gradation, it. Auction. S. Versteigerung.

Steigriem, s. m. stegbögelsrem, stegrem.

Steil, adj. u. adv. brant, lutande utföre. Steile Klippen; branta klippor. Eine steile Treppe; en brant trappa. Die Leiter steil ansetzen; sätta stegen twärt up.

Steile, Steilheit, s. f. brannthet.

Steilen, sich, v. r. i. g. L. stegla sig. S. Bäumen.

Stein, s. m. Steine, pl. sten, sten eller kärna i frukt, bricka i brädspel, sten i blåsan, i njurarna. Ein Halsband von Steinen; et halssmycke af ädla stenar. Figurirte Steine; sten som af Naturen hafwa wisa figurer, stengyckel. In Stein schneiden; utgräfwa, utsticka i sten. Der Stein der Weisen; de Wisas sten, Guldtinktur, hwarmed man tror kunna förwandla metallerna til guld. Ein Stein, für: Gewicht; en wigt af femte delen af en Centner, eller 20 til 22 skålpund. Ein Stein Wolle, in Meklenburg und Pommern; tio skålpund ull. Am Steine krank seyn; hafwa stenplågor. Fig. Ein Stein des Anstosses; en förargelse-klippa. Jemanden Steine in den Weg legen; lägga någon swåra hinder i wägen. Er hat einen Stein auf dem Herzen; han har något som ligger honom swårt på hjertat, S. Herz. Darüber mögte sich ein Stein erbarmen, i. g. L. den måste wara så hård som en sten, som det ej skulle skära i hjertat. Jemand Steine in den Garten werfen; förföra sig på någon. Einen guten Stein im Brette haben; hafwa en stor gynnare, en god ryggstöd. Sprw. sind: Ein Stein der oft gewälzt wird, bemoset nicht; sten som alltid wältras mosar intet. Zwei harte Steine mahlen nicht gut zusammen; hårdt emot hårdt gör sällan godt. Mit einem Stein zwo Würfe thun; slå twå flugor med en smäll.

När ordet Stein sättes fram för namnet af wissa plantor, wärter och trän, så betyder det, at de samma gerna wäxa på steniga orter; men fram för namn af åtskilliga djur, at de gerna uppehålla sig i stenklyftor och på bärghällar.

Steinader, s. f. en åder af sten.

Steinadler, s. m. Landadler; örn. S. Goldadler.

Steinalt, i. g. L. adj. u. adv. urgammal, gammal som en sten.

Steinamsel, s. f. S. Goldamsel,

Steinapfel, s. m. en art sjöborre, Echinus saxatilis.

Steinart, s. f. stenart.

Steinartig, adj. u. adv. stenaktig.

Steinäsche, s. f. ask, Fraxinus excelsior.

Steinassel, s. m en insect af gråsugge slägte, Oniscus Armadillo.

Steinbank, s. f. et nästan horisontelt i jorden liggande stenhwarf.

Steinbeere, s. f. Brunitschen; stenbär, togbär, Jungfrubär, Rubus saxatilis.

Steinbein, s. n. S Schlafbein.

Steinbeisser, Steinbicker, s. m. 1. eine Art Schmerlen; tånglake, Cobitis Taenia. 2. Ein Vogel; stenknäck, S. Kernbeisser.

Steinbeschwerde, Steinbeschwerung, s. f. plåga af sten i lifwet, stenpassion.

Steinbett, s. n. (Bergbau) malmhög.

Steinbicker, s. m. S. Steinbeisser.

Steinblattern, Steinpocken, s. pl. et slags hårda koppor.

Steinblume, s. f. Antholyza.

Steinbock, s. m. stenbock, Ibex.

Steinbockkäfer, s. m. insect af timmermans slägte, Cerambix alpinus.

Steinbohrer, s. m 1. stenborr, 2. en art stenmussla, Pholas Dactylus. S. Pho-

lade

lade. 3. ſtenbärare, en art blötmaſk, Terebella.
Steinbolk, ſ. m. ſmå torſk, Gadus barbatus.
Steinbrachſen, ſ. m. en fiſk af Mälare-ſlägte, Sparus ſaxatilis. S. Meerbrachſeu.
Steinbrand, ſ. m. en art brand i ſåd, då kornen blifwa faſta och härda, til åtſkilnad ifrån: Staubbrand.
Steinbrech, ſ. m. eine Pflanze; weiſſer; ſtenbräcka, Saxifraga granulata. Rother Steinbrech; brudbröd, Spiræa Filipendula Kleiner Steinbrech. S. Steinpimpinill. Gelber Steinbrech, Goldmilz; Chryſoplenium. Waſſerſteinbrech, S. Rebendolde.
Steinbrechen, ſ. n. ſtenbrytning.
Steinbrecher, ſ. m. ſtenbrytare.
Steinbruch, ſ. m. ſtenbrott.
Steinbrücke, ſ. f. ſtenbro.
Steinbrücker, ſ. m. ſtenläggare.
Steinbüche, ſ. f. Maibüche; ſten-bök, Fagus ſylvatica.
Steinbütte, ſ. f. Steinbutte; butta, Pleuronectes maximus.
Steinbutter, ſ. m. en art alun-uplösning uti förwittrad alunſkifer.
Steinchen, ſ. n. Dim. en liten ſten.
Steindamm, ſ. m. ſtendam.
Steindrüſe, ſ. f. bei Pferden; qwarka. S. Rotz.
Steineiche, ſ. f. Wintereiche, Viereiche, Traubeneiche; järn-ek, Quercus Robur.
Steineier, ſ. pl. ſå kallas några ſmå ſtenar, ſom ibland gräfwes ned wid de ſtora råſtenarna.
Steineiſen, ſ. n. ſtenhuggare-järn.
Steinerde, ſ. f. ſtenjord.
Steinern, adj. u. adv. gjord af ſten. Steinerne Krüge; ſtenkrus.
Steineule, ſ. f. ſå kallas några arter ugglor, ſom Strix Ulula, Funerea.
Steineppig, ſ. m. Bubon.
Steinfalke, Bergfalke, ſ. m. en art gam, ſom finnes i Egypten; Vultur Percnopterus.
Steinfall, ſ. m. inſtörtande af et berg in i grufwan, bergfall.
Steinfarbe, ſ. f. ſtenfärg.
Steinfarren, ſ. m. Polypodium fragile.
Steinfarrenmos, ſ. n. eine Art Aſtmos; Hypnum proliferum.
Steinfels ſ. m. ſtenklippa, hälleberg.
Steinfiſch, ſ. m. eine Art Lippfiſch, Labrus Cynaedus.
Steinflachs, ſ. n. ſten-lin, ſom göres af amiantſten.

Steinflechte, ſ. f. färgmoſſa, Lichen ſaxatilis.
Steinförmig, adj. u. adv. lik ſten.
Steinfrucht, ſ. f. ſtenfruckt, Drupa.
Steinfuchs, ſ. m. fjällracka, Canis Lagopus.
Steingalle, ſ. f. en art ſjukdom hos häſtar, ſom förſt börjar med en mjuk ſwullnad wid hofwen, hwilken ſedan blir hård ſom en ſten, ſtengalla. Uti Bergwerk kallas ſå, ſtycken af en hård, oduglig bergart, ſom finnes i malmen.
Steingraus, ſ. m. Steingries; ſtengrus.
Steingrube, ſ. f. ſtengrufwa, där ſten brytes, ſtenbrott.
Steingrün, adj. S. Berggrün.
Steingrund, ſ. m. ſtengrund.
Steingunderman, Steingunſel, ſ. m. S. Gunderman, Gunſel.
Steingut, ſ. n. ogta porcellin, ſtenkärl.
Steinhändler, ſ. m. en ſom handlar med ägta eller hugna ſtenar.
Steinhart, adj. u. adv. ſtenhård.
Steinhaue, ſ. f. ſtenhacka.
Steinhauer, ſ. m. ſtenhuggare.
Steinhauerkunſt, ſ. f. ſtenhuggeri.
Steinhaufe, ſ. m. ſtenhop, ſtenröſe. Eine Stadt in einen Steinhaufen verwandeln; förſtöra en ſtad i grund.
Steinhäufung, ſ. f ſtengyttring.
Steinhaus, ſ. n. ſtenhus.
Steinherz, ſ. n. ſtenhjerta, it. musla af hjerta-ſlägte, Cardium Lythocardium.
Steinhonig, ſ. m. gammal honing ſom blifwit hård.
Steinhüpfer, ſ. m. en art ſpindel, Aranea rupeſtris.
Steinhuhn, ſ. n. S. Schneehuhn.
Steinhummel, ſ. f. ſtenhumla, Apis Lapidaria.
Steinig, adj. u. adv. ſtenig, full med ſten.
Steinigen, v. a. geſteinigt, p ſtena, kaſta ihjäl med ſtenar.
Steinigung, ſ. f. ſtening.
Steinkalk, ſ. m. S. unter Kalk.
Steinkamm, ſ. m. (Bergbau). S. Steinwand.
Steinkarren, ſ. m. ſtenkärra.
Steinkautz, ſ. m. en art ſmå ugglor.
Steinkenner, ſ. m. ſtenkännare.
Steinkitt, ſ. m. ſten-lim.
Steinklee, ſ. m S. unter Klee.
Steinklippe, ſ. f. ſtenklippa.
Steinkluft, ſ. f ſtenklyfta, bergsrefwa.
Steinkohle, ſ. f. ſtenkol.

Steinkoralline, f. f. en art ſjömoſſa; Sertularia Scrupoſa.
Steinkråhe, ſ. f. Bergkråhe; en art kråka, Corvus Pyrrhocorax.
Steinkrebs, ſ m. bäckkräfta, ſom håller ſig gerna under ſtenar.
Steinkröpfe, ſ. f. en maſchin, at häfwa och draga up ſtenar med.
Steinleberkraut, ſ. n. S. Steinflechte.
Steinleim, ſ. m. ſten-lim.
Steinlerche, ſ f. lärka, Alauda arvenſis.
Steinlinde, ſ. f. ſtenlind, Tilia cordata.
Steinmarder, ſ. m. bergmård, Muſtela Martes.
Steinmark, ſ. n ſtenmärg, Medulla Saxorum, ſom Argilla Lithomarga, Argilla Cruſtacea. *Wall.*
Steinmauer, ſ. f. ſtenmur, it. ſtengårdsgård.
Steinmehl, ſ. n. ſå fint pulveriſerade ſtenar, ſom mjöl uti qwarnen, it. mjölet ſom blir qwar emellan qwarnſtenarna.
Steinmeiſſel, ſ. m. ſtenhuggare-järn.
Steinmelde, ſ. f. en art molla, Chenopod. hybridum.
Steinmergel, ſ. m. S. Mergel.
Steinmerle, ſ. f. en art traſt, Turdus ſaxatilis.
Steinmetz, ſ. m. ſtenhuggare.
Steinmilbe, ſ. f. en art qwalſter, Acarus rupeſtris.
Steinmoos, ſ. n. S. Steinflechte.
Steinmuſchel, ſ. f. S. Muſchel.
Steinnelke, ſ. f. S. unter Nelke.
Steinnuß, ſ. f. Grubelnuß; Staphylea pinnata.
Steinobſt, ſ. n. ſtenfrukt.
Steinöl, ſ. n. bergolja, Bitumen Naphta, *W.*
Steinpeitſche, ſ. f. S. Knurrpeitſche.
Steinpfeffer, ſ. m. S. Pimpinelle.
Steinpflanze, ſ. f. korall, Lithophyta.
Steinpflaſter, ſ. m. ſtengata.
Steinpflaſterung, ſ. f. ſtenläggning.
Steinpicker, ſ. m. 1. hornſimpa, Cottus quadricornis. 2. bottenmus, Cottus cataphractus. 3. en fiſk af benbukſlägte, Gaſteroceus Spinachius.
Steinpimpinelle, ſ. f. S. Pimpinelle.
Steinpinſel, ſ. m. en art ſtenbårare, Terebella lapidaria. S. Steinbohrer.
Steinpitzger, ſ m. Steingrundel, Steinſchmerle; Cobitis Taenia. S. Steinbeiſſer.
Steinplatte, ſ. f. huggen ſten at belägga något med.
Steinpocke, ſ. f. S. Steinblatter.
Steinpulver, ſ. n. ſtenpulver, et pulver ſom är godt för ſtenpaßion.
Steinraute, ſ. f. S. Mauerraute.
Steinreich, ſ. n. Stenrike.
Steinreich, adj. u. adv. ſtenrik, it. mycket rik
Steinring, ſ. m. ring med ſtenar uti. it. järnring omkring qwarnſtenarna.
Steinritze, ſ. f. bergsſkrefwa.
Steinröhre, ſ. f. ſtenrör, ſtentrumma.
Steinſäge, ſ. f. ſtenſåg
Steinſalz, ſ. n. S Salz.
Steinſame, ſ. m. Steinhirſe, Perlhirſe, wilde Rothwurzel; ſtenfrö, Lithoſpermum offic.
Steinſcheide, ſ. f. 1. S. Steinmuſchel, unter Muſchel, 2. en refwa i bergarten eller gångarna.
Steinſchleife, ſ. f. en kälke at köra bort ſtenar på.
Steinſchleifer, ſ. m. ſtenſlipare, ſom ſlipar de oädla och mjukare ſtenar, til åtſkilnad ifrån: Steinſchneider, ſom bearbetar de hårdare och ädlare.
Steinſchleuder, ſ. m. ſtenſlunga.
Steinſchmälzer, ſ. m. Motacilla Rubetra.
Steinſchmerz, ſ. m. ſten-pläga.
Steinſchnalle, ſ. f. ſtenſpänne.
Steinſchnecke, ſ. f. S. Schnecke.
Steinſchneidekunſt, ſ. f. konſt at bearbeta ädla ſtenar, ſkåra figurer uti eller på dem.
Steinſchneiden, ſ. n 1. de ädla ſtenars bearbetning, ſtenſlipning, 2. ſtenſkärning.
Steinſchneider, ſ. m 1. en ſom gräfwer ut och bearbetar de ädlare ſtenar, ſtenſlipare, 2. en fältſkär, ſom ſkär ut ſten på folk.
Steinſchnitt, ſ. m. (Medic.) ſtenſkärning.
Steinſchrift, ſ. f. ſtenſtil.
Steinſchule, ſ f. trädſkola af unga trän, ſom bära ſtenfruckt, til åtſkilnad ifrån: Kernſchule.
Steinſchwalbe, ſ. f. S. Schwalbe.
Steinſchwamm, ſ. m 1. en art trattkorall, Millepora Spongites, 2. Madrepora agaricites. S. Sternkorall.
Steinſetzer, ſ. m 1. ſtenläggare. 2. rågångare, ſom ſätter råſtenar.
Steinſinter, ſ. m. S. Sinter.
Steinſpiel, ſ. n. ſpel af Naturen uti ſtenar, ſtengyckel, Litomorpha, Lapides figurati.

Stein-

Steinstück, s. n. stycke af en sten, stenbit, it. stora stycken, hwarmed skjutas stenar, stenkulor, o. s. w.
Steinthon, s. m. förstenad lera, Argilla Lapidea. *W.*
Steintreibend, adj. (Medicin) som upplöser och drifwer stenen.
Steinverhärtung, s. f. stenhärdning.
Steinwalze, s. f. en wals af sten.
Steinwand, s. f. stenwägg.
Steinwanze, s. f. Cimex saxatilis.
Steinwarze, s. f. eine Art Aftermos; stenwärta, Tremella verrucosa.
Steinweg, s. m. stenwäg, stengata.
Steinwein, s. m. et slags win, som wärer uti Franken i Tyskland.
Steinwespe, s. f. en art geting, Vespa biglumis.
Steinwurm, s. m. stenorm.
Steinwurzel, s. f. stensöta, Polypodium. vulg. S. Engelsüß.
Steinwurf, s. m. stenkast, stenkastning.
Steinwüchse, s. pl. stengyttringar.
Steinzange, s. f. stentång.
Steinzeisig, s. m. en fogel af årla slägte, Pipra rupicola.
Steiß, i. g. L. s. m. stuß.
Steißbein, s. n. (Anat.) Os coccygis.
Steißdrüse, s. f. olje-körtel wid stjerten på foglar.
Stellbottig, s. m. (Brauerei) rost i brygd.
Stelle, s. f. ställe, rum, plats, sida, tjenst, säte. Jemandes Stelle vertreten; stå i en annans ställe. Das Pferd will nicht aus der Stelle; hästen är istadig. An Ort und Stelle kommen; komma dit man har ärnat sig. Auf der Stelle bleiben; bliswa, it. dö på platsen. Die oberste Stelle; främsta rummet. Einem die obere Stelle lassen; lemna en högra sidan. Eine ansehnliche Stelle in der Geschichte haben; wara berömd uti Historien. Die Stelle, worauf er wartete, ist schon vergeben; tjensten, som han gjorde sig räkning på, är redan bortgifwen. Eine Stelle im Rathe haben; hafwa säte i Rådet. Die Stelle brennt ihm unter dem Leibe; han sitter liksom han satt på nålar. Auf der Stelle; på stund, strax, ur fri hand.
Stellen, v. a. gestellt, p. ställa, sätta, lemna. Sich vor Gericht stellen; ställa sig inför, framställa sig för rätten. Ins Werk stellen; werkställa. Der Brief ist an dich gestellt, i. g. L. breswet är til dig. Netze stellen; sätta ut nät. Sich zur Wehre stellen; sätta sig emot. Ich lasse die Sache dahin gestellt seyn; jag lemnar saken därhän. Die Uhr stellen; rätta uret. Das Geschütz stellen; skottställa, rigta stycken. Das Bier stellen; bringa wörten til gäsning. In Vergessenheit stellen; glömma. In Zweifel stellen; twifla på. Einem nach dem Leben stellen; stämpla efter någons lif. Ich will sehen, ob ich die Sache stellen kann; jag får se, om jag kan bringa saken i stick, i sin ordning. Sich krank stellen; göra sig sjuk. Stelle dich nicht so kindisch; bär dig icke så barnsligt åt. Sie können sich nicht mit einander stellen, i. g. L. de kunna ej förlikas sins emellan.
Stellflügel, s. m. Jagdwesen; breda uthuggna wägar i skogen, där näten och jaglapparne ställas fram.
Stellhefen, s. pl. S. Hefen.
Stellhölzchen, s. n. stellpinne.
Stellkeil, s. m. S. Richtkeil.
Stelleute, s. pl. Jagdwesen; folk som utställa garnet och jagtlapparna.
Stellmacher, s. m. den som gör underrede til wagnar, wagnmakare.
Stellrad, s. n. et hjul i ur, hwarmed de rättas.
Stellscheibe, s. f. skifwa, hwarmed uret kan rättas, när det går för fort eller för långsamt.
Stellschraube, s. f. ställskruf.
Stellstange, s. f. Jagdwesen; jagtstänger.
Stellstein, s. m. ställsten.
Stellung, s. f. ställning. Die Stellung des Leibes; kroppsställning, åtbörder.
Stellvertreter, Stellverwalter, s. m. som står i en annans ställe, som föreståar des sysla.
Stellzirkel, s. m. ställcirkel.
Stelze, s. f. stylta. Auf Stelzen gehen; gå på styltor, fig. wara högtrafwande i tal och skrifwande.
Stelzfuß, s. m. trä-ben.
Stelzenläufer, s. m. en fogel, wadare, Gralla.
Stemmen, Stempel, s. m. S. Stämmen, Stämpel.
Stendel, s. m. Stendelwurz, s. f. S. Knabenkraut.
Stenge, s. f. maststång.
Stengenuhl, s. m. et stycke träd, hwarigenom maststängerna fogas tilsammans med skelswa masten.
Stephanus, Stephan; et Mansnamn.

Stephanskörner, ſ. pl. frö af ſtaffansört, Delphinium Staphiſagria. it S. Mäuſepfeffer.
Stephanskraut, ſ. n. S. Hexenkraut.
Stephansſtein, ſ. m. et art Chalcedon med blodröda punkter, it. en hwitaktig kalkſten med röda fläckar.
Steppe, ſ. f. S. Heide.
Steppen, v. a. Mätherei; geſteppt, p. genomſy, ſticka, göra ſtoppſömm.
Steppſeide, ſ. f. ſtick-ſilke.
Steppſtich, ſ. m. ſtoppſömm.
Sterbebett, ſ. n dödsſäng, ſotſäng.
Sterbefall, ſ. m. 1. dödsfall. 2. rättighet at ärfwa efter en lifegens död en del af des qwarlåtenſkap, S. Todfall; når det är det bäſta kreatur, han lemnat efter ſig, ſå kallas det: Sterbehaupt.
Sterbegebet, ſ. n. bön för de ſom ligga på ſotſängen.
Sterbensgedanke, ſ. m. dödstanke.
Sterbegeld, ſ. n. begrafningspenningar.
Sterbegras, ſ. n. S. Berſtgras unter Gras.
Sterbehaupt, ſ. n. S. Sterbefall.
Sterbehaus, ſ. n. ſorghus, ſterbhus, likgård.
Sterbehemd, ſ. n. Sterbekittel, i. g. L. ſ. m. dödsſkjorta.
Sterbejahr, ſ. n. dödsår.
Sterbehuhn, ſ. n. S. Uhu.
Sterbekittel, ſ. m. S. Sterbehemd.
Sterbelehn, ſ. n. Sterbelehenware, ſ. n. S. niedre Lehnware, unter Lehnware.
Sterbelied, ſ. n. dödspſalm.
Sterbeliſte, ſ. f. Mortalitäts-tabell, förteckning på de döda.
Sterben, v. a. ich ſterbe, ſtirbſt, ſtirbt, p. ſtarb, Imp. Ind. ſtürbe, Imp. Conj. ſtirb, Imp. geſtorben, p. dö, dö bort, aflida, aſſomna. Auf etwas ſterben; bekräfta ſanningen af något ända til, it. med ſin död. Ueber etwas ſterben, i. g L. dö medan man arbetar, tänker på något. Fig. das ſterbende Laub; löf ſom blekna och falla af om höſten. Mit ihm ſtarb mein Glück; med honom utſlocknade min lycka. Er will für Liebe, für Verdruß ſterben; han är dödeligen kär, han önſkar ſig döden utaf mycken förtret
Sterben, ſ. n. aſſomnande, it. dödlighet. Es iſt nur um Lebens und Sterbens willen zu thun, i. g L det ſker endaſt för at man ej wet, huru länge man lefwer eller huru ſnart man kan dö
Sterbender, Sterbende, ſ. m. en ſom ligger i dödsängſt, ſom dör.
Sterbenskrank, i. g. L. adj. u. adv. dödlig ſjuk.
Sterbeſtunde, ſ. f. dödstima.
Sterbetag, ſ. m. dödsdag.
Sterbewolle, ſ. f. död-ull, ull utaf afdragna fårſkinn.
Sterblicher, Sterbliche, ſ. m. en Menniſka.
Sterblichkeit, ſ. f. död, dödlighet, det förgångeliga lifwet. it. Mortalität. Sich ſeiner Sterblichkeit erinnern; tänka på döden. Die Sterblichkeit verlaſſen, aus dieſer Sterblichkeit abgefordert werden; dö.
Sterbling, i. g. L. ſ. m. et ſjelfdödt får.
Sterlet, ſ. m. ſterlett, Accipenſer Ruthenus.
Sterling, ſ. m. et engelſk räkningsmynt. Ein Pfund Sterling; håller tjugu ſkillingar och hwar ſkilling 12 penningar engelſk. Ein Schilling Sterling; ſwarar emot 10 ſkill. 2 rſt. Swenſk, och ſåledes: ein Pf. Sterling; emot 4 Rdr. 11 ßl. 4 rſt. S. *Föranſſons Tab.*
Stern, ſ. m. ſtjerna och det ſom har ſkapnad däraf, fig. öde, lycka eller olycka. Der Einfluß der Sterne; ſtjernornas werkan. Der Stern im Auge; ögneſten. Ein Stern vor dem Kopf eines Pferdes; en hwit fläck i pannan på en häſt. Weder Stern noch Glück haben; wara född under en olycksplanet, wara olycklig i alt hwad man företager ſig. Unter einem glücklichen Stern gebohren ſeyn; wara född i en lycklig ſtund. Potz Stern, Int. i. g. L. hå, hwad jag hörer!
Sternader, ſ. f. åder på ſwantſen hos häſtar.
Sternanis, ſ. m. Stjernanis, Ilicium aniſatum.
Sternapfel, ſ. m. Chryſophyllum Cainito.
Sternbild, ſ. n. S Sternenbild.
Sternblume, ſ. f. ſtjernört, Aſter.
Sternchen, ſ. n. Dim. en liten ſtjerna.
Sterndeuter, ſ. m. Stjerntydare, Planetſtållare
Sterndeuterei, Sterndeuterkunſt, Sterndeutung, ſ. f. ſtjernetyderi, konſt at döma om folks öden af ſtjernorna, Aſtrologie.
Sterndiſtel, ſ. m. Walldiſtel, Wegewalle; Centaurea Calcitrappa.
Sternenbild, ſ. n. ſtjernſtållning, Conſtellation.
Sternenpol, ſ. m. himmelspol, ſtjernhimmel.
Sternenſahl, ſ. m. S. Sternenhimmel.

Stern-

Sternfeuer, s. n. et slags konsteld, som wisar många stjernor.
Sternfisch, s. m. S. Seestern.
Sterngang, s. m. im Garten; gång i trägården, som liknar en stjerna.
Sternförmig, adj u adv. stjernelik.
Sternfall, s. m. S. Sternschuß.
Sterngebäude, s. n. alla stjernorna på himmeln i sitt sammenhang
Sterngewächs, s. n. S. Meduſenhaupt.
Sterngucker, s. m. S. Sternſeher.
Sternhell, adj. u. adv. stjernklar.
Sternhimmel, s. m. stjernhimmel.
Sternhyacinthe, s. f. stjernhyacinth, Scilla amoena.
Sternjahr, s. n. stjerne-år, periodiſkt år som går ifrån en Conjunction med en Fixstjerna til en annan med samma stjerna, och håller 365 D. 6 T. 9 M. til åtſkilnad ifrån Tropiſkt år, som har 365 D. 5 T. 49 M och Anomaliſkt år, som har 365 D. 6 T 15 M.
Sternkegel, s. m. stjernkägla. Coniglobium.
Sternkenner, s. m. en Stjernkunnig.
Sternklar, adj. u. adv. S. Sternhell.
Sternklee, s. m. S. Klee.
Sternkoralle, s. f. stjernkorall, Madrepora
Sternkraut, s. n. Aſter. Bergſternkraut; Inula dyſenterica. Gelbes; Inula brittannica. Kleines, blaues; Aſperula arvenſis. Waſſerſternkraut; Bidens cernua.
Sternkunde, s. f. Stjernkunnighet.
Sternkundig, adj. u. adv. stjernkunnig.
Sternleberkraut, s. n. S. Waldmeiſter.
Sternlauf, s. m. stjernornas lopp.
Sternlicht, s. n. ljus som stjernorna gifwa.
Sternmos, s. n S. Mos
Sternmolch, s. m. en spräcklig ormödla.
Sternpflanze, s. f. Stellaria.
Sternputze, s. f. S. Sternſchuß.
Sternſchanze, s. f. stjernſkans.
Sternſchuß, s. m. Sternſchneuße, Sternſchnuppe, s. f. stjernſkott, stjernfall. it. en planta, ſkyfall, Tremella Noſtoc.
Sternſeher, s. m. Stjernkikare, Aſtronom.
Sternſeherkunſt, s. f. Stjernkikarekonſt.
Sternſtein, s. m. Aſtroit, Stjernſten, Aſtroiti, *Wall.* it. kantige stjernſtenar, Aſteritae.
Sternwarte, s. f. ställe, hus eller torn, hwareſt man betraktar himmelens lopp, Obſervatorium.
Sternwiſſenſchaft, s. f. Aſtronomie.
Sternvoll, adj. u. adv. full med stjernor, it. n. W. für: ſehr betrunken; öfwerlaſtad, blixtfull.
Sterz, i. g. L. s. m. stjert, swans, fogelſtyfwe. Am Pfluge, S. Pflugſterz. An den Windmühlen; en ſtor bjelke, hwarmed man drifwer omkring wäderqwarnar.
Stet, Stetig, S. Stät, Stätig.
Stets, adv. ſtädſe, ſtadigt, altſtadigt, altid, it. jämt. Stets während; ſtadigt warande. Ein ſtets brennendes Feuer; en jämt brinnande eld.
Steuer, s. n. Steuer, pl. ſtyre, roder wid ſtyret, S. Steuerruder. Am Steuer ſitzen; ſitta wid ſtyret.
Steuer, s. f. Steuren, pl. accis, afgift, bewillning, gård, hjelp, licent, medel, penningar, pålaga, ränta, ſkatt och ſkuld, tionde, taxepenningar, utlaga, utſkyld. it. ſammanſkott, gåfwa, S. Beiſteuer. Zur Steuer der Wahrheit, i. g. L. af wördnad för ſanningen, at ſägga ſanningen. Steuren ausſchreiben; pålägga ſkatter. Steuren auf liegende Gründe legen; ſkattlägga. Er hat alle Steuren richtig bezahlt; han har rigtigt betalt alla utlagorna Einer der Steuren bezalen muß; en ſkattdragare. Allgemeine Steuren; almänna ſkatter och pålogor. Provinzialſteuren; ſkatter ſom ej et helt Rike, utan endaſt en eller annan des Provins betalar. Außerordentliche (auf einem Reichstag bewilligte) Steuren; Bewillningar. Ausſteuer, Beiſteuer, Brandſteuer, Fleiſchſteuer, Fräuleinſteuer, Hausſteuer, Heimſteuer, Hundeſteuer, Judenſteuer; ſe på ſina ſtällen.

Ackerſteuer, S. Ackerzins, Hufengeld.
Beſoldungsſteuer; afgift af lönen.
Begräbnißſteuer; begrafnings hjelp.
Capitalienſteuer; afgift af capital ſom man har ſtående på ränta.
Charakterſteuer; Caracters-penningar.
Conſumtionsſteuer; Accis, S. Acciſe.
Decimenſteuer, Decimation, Nachſteuer; utflyttningspenningar.
Eichſteuer, Aichſteuer; accis på wätwaror.
Erwerb- Gewinnſteuer; winſt och närings-afgift.
Familienſteuer; matlagsſkatt.
Gerichtsſteuren; Tings gäſtningspenningar, Lagmans och Häradshöfdinge ränta.

Gewerbe- Nahrungs- Handwerksſteuer; handwerksſkatt, gerningsören.

Getraideſteuer; ſpannmåls-tionde, afrads och kronotionde, ſpannmåls-medel.

Grundſteuer; faſtighets- och grundſkatt. Von Gütern auf dem Lande; jordeboksränta, landgille. Von Häuſern in der Stadt; tomtören.

Heirathsſteuer; ſkatt ſom folk bör betala på några orter når de giftas.

Hufenſteuer; hemmantalsränta, ſommarſkatt i Oſtergöthland.

Kopfſteuer, Seelengeld in Rußland; koppſkatt, mantalspenningar.

Kronſteuren; Krono-utlagor, utſkylder, räntor, kongsſkatt

Krönungsſteuer; Kröningshjelp.

Kriegsſteuren; krigshjelp, landtogsgård, durktogsgård, o. ſ. w.

Landſteuer, Landtaxe; jordboksränta, hemmansſkatt.

Lanzenſteuer; en ſkatt, ſom de af den högre Adeln i Spanien betala.

24 Millionenſteuer; et ſlags accis uti Spanien.

Mühlenſteuer; qwarnränta, qwarnſkatt.

Perſonenſteuer; Mantalspenningar.

Rauchſteuer; S. Rauchfangsgeld.

Salpeterſteuer; ſalpeterhjelp.

Salzſteuer; ſalttull.

Schenkſteuer; afgift för friheten at ſälja win, bränwin, öl.

Stempelſteuer; chartae ſigillatae afgift eller Recognition.

Tobaksſteuer; tobaksafgift, rökpenningar.

Trankſteuer; drycksaccis.

Vermögenſteuer; ſkatt af hela egendomen, ſom man har

Viehſteuer; boſkapspenningar.

Steuer zum allgemeinen Beſten, die in gewißen Präſtationen beſteht; gård. Wenn ſolche zu Gelde geſetzt werden; gårde-penningar.

" " zur Ablohnung und Bezahlung der Kronbedienten; lön och betalnings-afgift.

" " für neu aufgenommene Aecker und Wieſen; intäcktspenningar.

" " zu öffentlichen Bauten und dazu gehörigem Tagelohn; byggnings-hjelp och dagwerkspenningar

" " von Bergwerken; brukstionde.

Steuer von Eiſenhämmern; hammarſkatt.

" " für Freiheit von Unterhaltung der Soldaten; knechtefrihets-medel.

" " ſtat der Frohnfuhren; ſkjutsfärdspenningar.

" " zur Unterhaltung der Leuchtthürme; fyrboks-afgift.

" " zu den Medicinalanſtalten; medicinalfond eller afgift.

" " zum Schloßbau; ſlottshjelp.

" " zur Unterhaltung der Matroſen; båtsmanspenningar.

" " dafür, daß man eine zeitlang keine Soldaten und Matroſen gehalten; Vacancepenningar.

Steueramt, ſ. n. Kammare ſom har at göra med upbörden, Räntkammare. it. et upbörds-embete.

Steueranſchlag, ſ. m. det ſom bör betalas i ſkatt, ſkattläggning, tiondeſättning.

Steuerbar, adj. u. adv. ſkattſkyldig, ſkattlagd. Steuerbare Güter; ſkattegods til åtſkilnad ifrån frälſegods.

Steuerbarkeit, ſ. f. ſkattſkyldighet.

Steuerbaum, ſ. m. roderkult, S. Kolderſtock.

Steuerbars, ſ. m. giers, S. Kaulbars.

Steuerbeamte, Steuerbediente, ſ. m. Upbördsman, Upbörds-Commiſſarius.

Steuerbefehl, ſ. m. påbud angående ſkatter och deras upbörd

Steuerbord, ſ. m. (Schiffarth) ſtyrbord, eller högra ſidan på fartyget, når man ſtår bak uti det och wänder anſigtet til maſten.

Steuerbuch, ſ. n. S. Steuerregiſter.

Steuercollegium, ſ. n. S. Steueramt.

Steuereinnehmer, ſ. m. Upbörds-man. Einer der die Königlichen Steuren auf dem Lande einnimmt; Kronbefallningsman, Kronfogde.

Steuerfrei, adj. u. adv. ſkattfri, frälſe.

Steuerfreiheit, ſ. f. ſkattfrihet.

Steuergeld, ſ. n. upbördspenningar.

Steuerholz, ſ. n. roderſtång.

Steuerläſtig, adj u. adv. Hinterläſtig, (Schiffarth) för mycket belaſtad baktil.

Steuerlehen, ſ. n. et Längods ſom betalar en årlig ſkatt.

Steuermann, ſ. m. Styrman.

Steuermanskunſt, ſ. f. Styrmans-konſt, Navigation.

Steuern, Steuren, v. a. geſteuert, p. 1. ſkatta, gifwa ſkatt och ſkuld. 2. ſtyra et

fartyg

fartyg. z. afstyra, stilla, afhålla ifrån, förhindra. Das Gut steuert der Krone; godset betalar skatt til Kronan. Zu mildern Sachen steuren, i. g. L. bidraga, gifwa sin andel til goda christliga werk. Sie steuerten mit dem Schiffe nach Westen; de rattade Coursen emot Wäster. Gewalt mit Gewalt steuren; styra wåld med wald. Dem Unwesen steuren; afstyra ondet. Den Kindern steuern; afhålla barnen ifrån något. Ich kann dem Dinge nicht steuern; jag är intet i stånd at förhindra det. Gott steuert die Bäume, daß sie nicht in dem Himmel wachsen; Gud stäcker träden, innan de wäxa up i Himmeln. Auf etwas steuern, i. g. L. sträfwa begärligt efter något, bedja träget därom. Sich worauf steuren, i. g. L. stödja sig wid eller på något.

Steuerpflicht, s. f. (Schiffarth) bakcastel, S. Hintercastel.

Steuerrath, s. m. Upbörds-Råd.

Struerruder, s. n. styre, roder.

Steuerschein, s. m. qwittens på betald skatt och skuld. I Sachsen kallas wissa Statsobligationer, som skola infrias med wissa upbördspenningar: Steuerscheine.

Steuerschote, s. f. (Schiffarth) et slags tåg i hörnen af seglen.

Steuerschreiber, s. m. Upbördsskrifware.

Steuerstange, s. f. Steuerstock, s. m. roderkult.

Steuerstube, s. f. en ort hwarest upbörden af utlagorna sker.

Steuerung, s. f. eines Schiffes; et fartygs styrelse.

Steuerzettel, s. m. sedel på utlagorna, som en skal betala, it. qwittens därpå.

Steuren, v. a. S. Steuern.

Steven, s. m. (Schiffbau) stäf. Vordersteven, Hintersteven; förstäf, akterstäf.

Stich, s. m. sting, stick, sömm, tecken eller märke på skomakare matt, grop där fisken samlas uti, när wattnet aftappas utur dammen, öpnina som göres i smältugnen med genomstickande, så at metallen rinnar ut, et stycke af halsen af slagtkreatur, där det stickes ihjäl af slagtarna. Stich in der Seite, eine Krankheit; håll och sting. Das war ihm ein Stich ins Herz; det war honom et sting i hjertat. Sie ließen alles im Stich; de lemnade alt i sticket. Das Zeug hält keinen Stich; tyget håller intet at sy, rispar sig. Die Soldaten hielten nicht Stich; Soldaterne wände ryggen. Die Lügen hält keinen Stich; lögn har intet bestånd, hjelper intet i längden. Entschuldigungen die keinen Stich halten; ursäckter som ej äro tilräcklige. Seine Gründe halten nicht Stich; hans skäl stinnes wid noga öfwerwägande ej bewisa det, som de skola bewisa. Stiche die nicht bluten; stickord. Mit diesen Worten wollte er ihm einen Stich geben; med de ord wille han sticka honom. Im Stich mit jemand handeln, i. g. L. byta wara om wara.

Stichart, s. f. stickyxa.

Stichbalke, s. m. en i knuten utstående bjelke.

Stichblatt, s. n. plåt på et wärjefäste, fig. det hwaraf man betjenar sig til förewändning, undanflygt, skjul, stöd, hjelp.

Stichel, s. m. S. Grabstichel.

Stichelei, s. f. speord, spegloser, bitande ord och utlåtelser, skottkolswar, stickord, pik.

Sticheln, v. a. gestichelt, fig. auf jemanden; sticka, hugga någon, pika på någon med ord, kasta skottkolswar på honom.

Sticheln, s. n. bitande ords framkastande, S. Stichelei.

Stichelrede, s. f. Stichelworte, s. pl. S. Stichelei.

Stichfrei, adj. u. adv. fri för stick.

Stichherd, s. m. stickhärd, härd nedan för masugnen, hwaruti, sedan öpningen är skedd i smältugnen, metallarna flyta.

Stichmesser, s. n. stickknif, slagtknif.

Stichling, s. m. Sticherling, Stechling, ein Fisch; spigg, Gasteroceus aculeatus. Kleiner Stichling Stekerling, i. g. L. benunge, Gasteroceus pungitius.

Stichpresse, s. f. S. Tuchpreße.

Stichsäge, s. f. der Tischler; sticksåg.

Stichworte, s. pl. stickord.

Stichwunde, s. f. et stucket sår.

Sticken, v. a. gestickt, p. 1. sticka, brodera, sy krusigt arbete, 2. qwäswas, S. ersticken.

Sticker, s. m. Stickerin, s. f. broderare, brodererska.

Stickerei, Stickarbeit, s. f. Stickwerk, s. n. sticksömn, broderi, broderadt arbete.

Stickfluß, s. m. Stickfluß, Catarrhus suffocativus.

Stickgold, Sticksilber, s. n. guld och silfwertråd at sticka med.

Sticknadel, s. f. bräder-nål.

Stickrahmen, s. m. sy-båge.

Stick-

Stickſeide, ſ. f. ſtickſilke.
Stickwerk, ſ. n. S. Stickerei.
Stickwurz, ſ. f. S. Schwarzwurzel und Zaunrübe.
Stieben, v. a. u. n. ſtob, imp. geſtoben, p. jaga, flyga haſtigt up, bort, omkring Einen Haufen Menſchen auseinander ſtieben; ſkingra haſtigt en hop folk ſom ſtår tått ihop. Die Rapphühner ſtieben auf; rapphönſen flyga haſtigt up. Ich weiß nicht, wo er geſtoben und geflogen iſt, n. R. jag wet intet, hwart han ſå haſtigt har tagit wägen.
Stiefbruder, ſ. m. Styfbroder, Halfbror.
Stiefeltern, ſ. pl. Styfföräldrar.
Stiefgeſchwiſter, ſ. n. Styfſyſkon, Hälfſyſkon.
Stiefkind, ſ. n. Styfbarn.
Stiefmutter, ſ. f. Styfmoder, Styfmor.
Stiefmütterchen, ſ. n. eine Blume; Styfmors-ſiel, trefaldighets blomma, Viola tricolor.
Stiefmütterlich, adj. u. adv. ſom en omild Styfmor. Das Glück handelt recht ſtiefmütterlich an ihm; lyckan handlar rått obilligt med honom.
Stiefſchweſter, ſ. f. Styfſyſter, Halfſyſter.
Stiefſohn, ſ. m. Styfſon.
Stieftochter, ſ. f. Styfdotter.
Stiefvater, ſ. m. Styffader, Styffar.
Stiefel, ſ. m. ſtöfwel, it. rör uti watten-konſt, hwaruti pumpſtången går up och ned, S. Stiefelröhre. Spaniſche Stiefeln; et ſlags tortur, då wadarne ſkrufwas ihop emellan twå bräder. Gewächſte Stiefeln; waxſtöflar.
Stiefelbrett, ſ. n. ſtöfwelbräde, ſom ſkomakare bruka til ſtöfwelſkaften.
Stiefeletten, ſ. pl. Camaſchen; ſtöfletter.
Stiefelholz, ſ. n. (bei den Fiſchern) et ſtycke trå på båda ſidor af kalfwen på en not, at hålla henne uppe.
Stiefelknecht, ſ. m. ſtöfwelkneckt.
Stiefelkrage, ſ. m. Stiefeltappe, ſ. f. ſtöfwelkrage.
Stiefeln, v. a. geſtiefelt, p. ſich; ſtöfla, taga ſtöflar på ſig. In Amſterdamm geht faſt niemand, ſelbſt die Kutſcher nicht, geſtiefelt; uti Amſterdamm går näſtan ingen menniſka med ſtöflar, ſielfwe kutſkarne hafwa intet ſtöflar på ſig.
Stiefelröhre, ſ. f. (Waßerkunſt) rör hwaruti pumpſtången går.
Stiefelpflock, Stiefelſtock, ſ. m. ſtöfwelblock, hwarmed ſtöflar ſträs ut.
Stiefelſchaft, ſ. m. ſtöfwelſkaft.
Stiefelſtrippe, ſ. f. ſtöfwelſtropp.
Stiefelſtülpe, ſ. f. S. Stiefelkrage.
Stiefelſchmiere, ſ. f. Stiefelwachs, ſ. n. ſtöfwelwax.
Stieg, ſ. m. S. Steig.
Stiege, ſ. f. 1. ſtege, en ſmal trappa. Lehne an einer Stiege; ledſtång eller ſtöd wid en trappa. 2. et tjog eller et tal af tjugu ägg, o. d. m.
Stieglitz, ſ. m. Diſtelfink; ſtiglitſa, Fringilla Carduelis
Stiel, ſ. m. ſkaft, handhåll, grep. Stiel an Gewächſen; ſtjelke, S. Stängel. Stiel an einer Axt; yxſkaft. Der Topf hat keinen Stiel; pottan har intet handhåll. Mit Stumpf und Stiel ausrotten; aldeles utrota, utöda. Eine Stiel zu ſeiner Axt ſuchen, i. g. L. ſöka en förewändning til något.
Stielen, v. a. geſtielet, p. ſätta ſkaft på, göra et grep, handgrep, fäſte wid något.
Stielig, adj. u adv. in den Zuſammenſetzungen: kurzſtielig, langſtielig; ſom har ſtackuga, långa ſtjelkar.
Stier, adj. S. ſtarr.
Stier, ſ. m. tjur.
Stieren, i. g. L. v. a. u. n. S. Rindern.
Stiergefecht, ſ. n. fäcktning med wilda tjurar.
Stierhetze, ſ. f. wilda tjurars jagt med hundar.
Stift, ſ. m. ſtift, en liten nagel eller pinne. Kleine Stifte zum Beſchlag eines Uhrfutters; ſmå naglar til at beſlå et byrſäks-urfoder. Stift, womit ein Goldſchmidt ſeine Arbeit zeichnet; en Guldſmeds ſtämpel. Stift von einem Zahn; ſtump af en ſönderbruten tand.
Stift, ſ. n Stift, ſtickt, Biſkopsſtift. Hochſtift; Archibiſkopsſtift. Armſtift, S. Hoſpital. Domſtift, Kathedralſtift; Domcapittel. Krankenſtift, S. Lazareth. Adeliches Jungfernſtift; adeligt kloſter, Jungfruſtift.
Stiften, v. a. geſtiftet, p. förſe med ſtifter, fig. ſtifta, ſtickta, inſtickta, teſtamentera eller gifwa något til underhåll af en ſkola, et fattighus, anlägga, inrätta, anordna, börja, åſtadkomma. Ein Kloſter ſtiften; anlägga et kloſter. Ein Feſt ſtiften; anordna en helgedag. Ein neues Geſchlecht ſtiften; börja et nytt ſlägte. Unglück, Verdruß, Aergerniß ſtiften; åſtad-

åstadkomma olycka, ledsamhet, förargelse. Damit wird er keinen Nutzen stiften; därmed lärer han ej göra någon nytta. Ich will ihm ein Gedächtniß stiften; jag will göra något til hans åminnelse.

Stifter, s. m. Stifterin, s. f. Stiftare, Insticktare, uphofsman.

Stiftisch, K. W. adj. u. adv. som lyder under et Stift.

Stiftamtmann, s. m. Stiftsamtman.

Stiftbohrer, s. m. stiftborr.

Stiftsbrief, s. m. handlingar som tilhöra et Stift, och angå des rättigheter, gods, och angelägenheter.

Stiftsdame, Stiftsfrau, s. f. Kanonistin; et Dom-fruentimmer, en medlem af et andeligt Domstift. it. en adelig Nunna uti de Katholiska Klostren. De af borgerligt ständ kallas: Stiftsjungfern.

Stiftsfräulein, s. f. Klosterfröken uti et förnämt evangeliskt Stift.

Stiftsgüter, s. pl. Stifts-gods.

Stiftshauptman, s. m. den som uti et katholiskt Biskopsdöme beklädер Biskopens ställe i werldsliga mål.

Stiftshauptmanschaft, s. f. förenämde Persons embete.

Stiftshaus, s. n. et hus, som hörer et Stift eller en stiftning til.

Stiftsherr, s. m. en medlem af et andeligt Domstift, it. Stiftare af et sådant stift.

Stiftshütte, s. f. hos de gamla Judar, Förbundsens ark.

Stiftsjungfer, s. f. Nunna af borgerligt stånd.

Stiftskanzler, s. f. Stiftscantsler.

Stiftskirche, s. f. Cathedralkirche, Collegiatkirche; Domkyrka.

Stiftsmäßig, adj. u adv. den som är utaf sådan börd och ständ, at han kan bliswa uptagen som medlem uti et Domcapittel.

Stiftsprediger, s. m. Stifts-Präst.

Stiftspfründe, s. f. Canonicat; Präbende som hörer til et Stift.

Stiftsprobst, s. m Domprobst.

Stiftsregierung, s. f. Stiftsregering.

Stiftsstand, s. m. Medlem af Landständerna uti et Stift.

Stiftsstadt, s. m. stad som lyder under et Stift.

Stiftstag, s. m. dag när Landständerne uti et Stift mötas.

Stiftung, s. f. stiftning, stiftan, sticktelse, inrättning.

Stiftungsbrief, s. m. stiftningsbref, instiktelsebref.

Stil, s. m. Styl; skrifsätt, skrifart, styl, S. Schreibart. it. art och maner, såsom Målares, Bildhuggares. it. Dagräkning i Almanachor, såsom efter gamla och nya stylen.

Stilisieren, i. g. L. v. a. wälja ord, uttryck, en skrifart. Der Brief ist nicht gut stilisiert; brefwet är intet wäl skrifwet.

Stilist, s. m. en som skrifwer wäl eller illa.

Stilett, s. n. en liten hemlig dolk.

Still, stille da, stille damit! Interj. tyst, tyst därmed.

Stille, adj. u. adv. stilla, tyst, sakta, lung, enslig, tystlätig, rolig, fredsam. Stille halten; hålla, stå stilla, stadna, höra up med något. Etwas stille halten; hålla en sak tyst, hemlig. Stille werden; tystna, sakta sig. Stille bleiben; bliswa i sin ro, ej röra sig. Stille schweigen; tiga, ej tala om något. Im stillen Walde; uti tysta skogen. Der Wind ist ganz stille; det är ganska lungt. Ein stilles Gebet; en bön som sker i hjertat. In der stillen Woche; uti Dymmelweckan. Am stillen Freytag; på Långfredagen. Das stille Meer; stilla hafwet. Die stille Messe; meßa utan sång och Musik. Still bei einer Sache sitzen; ej blanda sig i en sak, ej röra sig därwid. Fig. Hier steht mein Verstand stille; det kan jag intet begripa. Ein stilles Leben führen; lefwa i stillhet, enslighet. Ein stiller Mensch; en tystlåten, fredsam, saktmodig, sedig menniska. Ein stilles Gemüth; et fromt sinne. Ein stilles Alter; en rolig ålder, S. Ruhig, geruhig.

Stille, s. f. stillhet, tysthet, lugn, enslighet. In der Stille, im Stillen; uti tysthet. Hier herrscht die Stille des Grabes; här råder en griftlik tystnad. In der Stille der Nacht; uti tysta natten. Die Stille des Gemüths; sinnets lugn. Er liebt die Stille; han älskar ensligheten. Sich in der Stille aufs Land begeben; sätta sig i ro på landet. S. Ruhe.

Stillen, v. a. gestillt, p. stilla, sakta, bringa til tystnad, fig. dämpa, lindra, tilfredsställa, förnöja. Das Blut, den Hunger stillen; stilla blodet, hungern. Endlich hat er seinen Durst, seine Rache gestillt; ändtligen har han släckt sin törst, sin hämd. Seine Gläubiger stillen; brin-

ga sina borgenärer til at gifwa sig tilfreds, förlika sig med dem. Den Schmerz stillen; lindra wårken. Ein Kind stillen; gifwa di åt et barn. Die Uneinigkeit ist schon wieder gestillt; twistigheten är redan bilagd. Die erhitzten Gemüther stillen; sakta de upretade sinnen. Den Aufruhr stillen; dämpa uproret. Seine Begierden, sein Gewißen stillen; tilfredsställa sina begärelser, sitt samwete. Hast du deine Neugierde gestillt; har du förnöjt din nyfikenhet?

Stillen, s. n. stillande, dämpande, lindrande, tilfredsställande, förnöjande, bröstets gifwande åt dibarn, S. Sången.

Stillager, s. n. et ståend läger.

Stillschweigen, s. n. stillatigande, tysthet, tystnad. Eine Sache mit Stillschweigen übergehen; gå något med stillatigande förbi. Ein tiefes Stillschweigen beobachten; bibehålla en djup tystnad. Das Stillschweigen brechen; börja at tala efter en tystnad.

Stillschweigend, Stillschweigends, adj. u. adv. stillatigande, stillatigandes, it. i, med tysthet. Eine stillschweigende Einwilligung; stillatigande bifall, consensus tacitus.

Stillstand, s. m. ohne pl. stillestående, stillestånd, wapenhwila, fig. hinder, uppehåll. Einen Stillstand schließen; göra en wapenhwila. Die Sache bekam einen Stillstand; saken fik något uppehåll.

Stillung, s. f. stillning, nedtystelse, tilfredsställning.

Stimme, s. f. röst, mål, målföre, stämma, ton och noter uti Musiken, ställpinne som sättes under stallen på strängspel. Mit leiser Stimme; med låg röst. Ich kannte ihn an der Stimme; jag kände igen honom på målet. Die Stimme verändern; förställa målföret, tala utur en annan ton, it. när talet är om den förändring, som sker på målföret wid angående ynglingsåldern, målflista. Er hat die meisten Stimmen bekommen; han har fått de flesta rösterna. Die Stimmen in der Orgel; stämmorna i orgwerk. Sitz und Stimme im Rath bekommen; få säte och stämma i Rådet. Die Stimme des Donners; åskans ljud eller dån. Die Stimme des Bluts redet laut; blodets röst ropar högt.

Stimmen, v. a. gestimmt, p. stämma. Ein Instrument stimmen; stämma, upställa et instrument. Die Laute ist nicht gestimmt; lutan gifwer ej ren ton. Jemand stimmen; få någon på sin sida, ingifwa honom hwad han skall säga eller göra, huru han skall votera. Er ist schon gestimmt; han är redan wunnen, at tala som man will hafwa det. Er ist immer auf gleichen Ton gestimmt; han är altid af samma tanka, han talar altid samma språk. Harmonische Empfindungen gleichgestimmter Seelen; lika danade själars öfwerensstämmande känslor.

Stimmen, v. n. 1. rösta, votera. 2. stämma ihop, komma öfwerens, swara. Im Gericht über eine Sache stimmen; omrösta i Rätten öfwer något. Alle haben für ihn gestimmt; alle hafwa voterat på hans sida, han har fått alla röster. Sie stimmen gar nicht mit einander; de komma sällan öfwerens. Das stimmt nicht dazu; det paßar, skickar sig icke därtil. Der Ausgang stimmte mit der Erwartung nicht überein; utgången swarade på intet sätt emot wäntan eller hoppet.

Stimmen, s. n. stämmande, instrumenternas ställning, it. walrösternas afgifwande.

Stimmensammlung, s. f. rösternas samling, omröstning.

Stimmhammer, s. m. stämm- ställ-hammare.

Stimmpfeiffe, s. f. träpipa, hwarefter orgpiporna stämmas.

Stimmrecht, s. n. rättighet at gifwa sin röst. In Wahlsachen; walrättighet.

Stimmung, s. f. S. Stimmen.

Stinkbaum, s. m. hägg, Prunus Padus. *it.* Anagarys foetida.

Stinken, v. n. m. d. Hfw. haben, stank, imp. gestunken, p. stinka, lukta illa. Er stank nach Brandwein; bränwin stank af honom. Stinkend werden; bliswa illa luktande, bortskämmas, om matwaror. Stinkend machen; anfylla med ond luckt eller stank. Stinkender Athem; sur ande. Eine stinkende Lüge, n. R. en stor lögn. Er stinkt für Faulheit, i. g. L. han är onaturligt lat. Seinen Namen stinkend machen; få et elakt namn efter sig.

Stinkfliege, s. f. pärlslända, R. Hemerobius.

Stinkig, adj. u. adv. beßer: stinkend; stinkande, illa luktande.

Stinkholz, s. n. S. unter Holz.

Stinkkäfer, s. m. S. unter Käfer.

Stinkkatze, s. f. Stinkratze; S. Stinkthier.

Stink-

Stinkschiefer, s. m. en kalkartig, illa luckande skifer.
Stinkstein, s. m. Schweinstein; Orsten, *Wall.* Spathum Lapis suillus.
Stinkthier, s. n. skunk, Viverra putorius.
Stinktopf, s. m. Geschützkunst; stora kulor anfyllda med allahanda slags stinkande saker, som fordom kastades utur bomber ibland fjenden.
Stint, s. m. 1. nors, slom, Salmo Eperlanus. 2. småsik, Salmo Albula. 3. mudd, S. Moderlieschen.
Stipendium, f. W. s. n. Stipendium, en årlig inkomst, som någon wid Akademier Studerande, som kallas Stipendiat, har af wisa därtil anslagna medel. Cassan där dessa medel förwaltas, kallas: Stipendiatcasse.
Stirne, s. f. panna, ånne, fig. framdel af något. Er bekam einen Schlag vor der Stirne; han fick et slag i pannan. Mit heiterer Stirn; med et gladlynt anlete. Eine harte, eiserne Stirne haben; wara oförskämd. Hitzig vor der Stirne seyn; wara het om hufwudet, hetlefrad.
Stirnband, s. n. Stirnbinde, s. f. pannstycke, strykband, ånnespann, b. W.
Stirnbein, s. n. pannben,
Stirnblatt, s. n. pannstycke.
Stirnblech, s. n. bleck på den smalare sidan af bryggpannorna.
Stirnhaar, s. n. Stirnkrause, Stirnlocke, s. f. hår, lugg, lockar på pannan.
Stirnmauer, s. f. mur som står utföre.
Stirnmuskel, s. m. pannmuskel.
Stirnrad, s. n. en art kugghjul, där kuggarne ej stå uppe, som i Kronrad, utan stå jämt ut på yttre kanten af hjulet.
Stirnriem, s. m. am Pferdezaum; pannrem på et betsel.
Stirnschnalle, s. f. Stirnschnaller, s. m. en knäpp på pannan.
Stirnspange, f. W. s. f. ånnespan.
Stirntuch, s. n. Stirnschleier, s. m. qwinnoduk som skyler pannan.
Stöber, s. m. S. Stäuber.
Stöbern, i. g. L. v. a. u. n. m. d. Hfw. haben, S. Stäubern, Streben.
Stöberig Wetter, Stöberwetter, i. g. L. s. n. yrwäder.
Stöchasblume, s. f. Stöchaskraut, s. n. en ört af lavendel-slägte, Lavandula Stoechas.
Stöcher, s. m. petare, S. Zahnstöcher.
Stöchern, v. a. gestöchert, p. peta.
Stock, s. m. Stöcke, pl. käpp, staf, staft, stock, klabb. Ein kurzer dicker knotichter Stock; en påk, rönnpåk. Stock, für: Stamm eines Baums; stubb. Stock, für: Stamm eines Gewächses; ständ, som näglikeständ. Der Stock an einer Peitsche; piskstaft. Ein langer hoher Stock; störstake. Stock, Buchdruckerstock; träsnitt. Stock zu Almosen, S. Armenstock, Kirchenstock. Stock im Gefängniß; fängestock, black. Eierstock; äggstock, Ovarium. Ein Stock im Hause, S. Stockwerk. it. et wißt mått af åtskillig längd, på åtskilliga orter.

Många Substantiva i sammansättning med: Stock, ses på sina ställen. I sammansättning med wisa adj. och adv. i. g. L. betyder: stock, ofta så mycket, som mycket, ganska, S. stockblind, stockfinster, stockstille, o. s. w.

Stockamboß, s. m. en art smedjeståd, ofwantil rundt eller kyllrigt, som kopparslagare bruka til at smida bottnar på til små kittlar.
Stockband, s. n. käppband.
Stockblind, adj. u. adv. sten-blind.
Stockbogen, s. m. en pelare, som en halfbåge, hwilken understödjer en mur, fr. arc-boutant.
Stöckchen, s. n. en liten käpp.
Stockdumm, i. g. L. adj. u. adv. dumm som en stock, ganska dumm.
Stockdürre, adj. u. adv. mycket torr, mager.
Stockdunkel, adj. u. adv. S. stockfinster.
Stocken, v. n. m. d. Hfw. haben; stadna, som blodet, når det stockar sig, som mjölken, når den löpnar, som wattnet, når det intet har aflopp, som et träkärl, når det möglas, som penningestocken, når penningarne ej löpa omkring, som handeln, når han stadnar af. Die Sache stockt, kommt ins Stocken; saken stadnar, där komma hinder i wägen för henne. Die Leinwand stockt; lärftet får fläckar utaf det, at det ligger på et fucktigt ställe. Die Pflanze stockt; plantan tager röta. In der Rede stocken; stadna, stapla i talet.
Stocken, v. a. sätta stakar, störar wid, S. pfälen, stäbeln. Die Tuchmacher stocken die Tücher; klädesmakare rulla up kläden.

Stöcken, i. g. L. v. a. sätta i band och bojor eller i fängelse.
Stöckenknecht, s. m. profoß.
Stockente, s. f. ärta, Anas Crecca.
Stocker, s. m. fisk af Makrelslägte, Scomber Trachurus.
Stockerbse, s. f. Pisum arvense. it. sprötärter.
Stöckern, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben; stapla på målet.
Stockerfalk, s. m. Falco sacer.
Stockeule, s. f. S. Kautz.
Stockfäulung, s. f. windrufwornas ruttnande wid stocken.
Stockfeder, s. f. den ytterſta pennan i en gåswinge, som är något mindre men hårdare, än de andra.
Stockfidel, s. f. S. Stockgeige.
Stockfinster, adj. u. adv. ganska mörk, stimmenmörk, mörkt som uti et fängelse.
Stockfisch, s. m. stockfisk, fig. i. g. L. en dumm karl.
Stockfleckig, adj. u. adv. fläckig af förmycken röta.
Stockfremd, i. g. L. adj. u. adv. ganska främmande.
Stockgeige, s. f. stockfjol.
Stockhamen, s. m. kåra.
Stockhaue, s. f. rotyxa.
Stockhaus, s. n. fängehus, stockhus.
Stockholz, s. n. stubb-wed.
Stockig, adj. u. adv. fördärfwad af röta.
Stöckisch, i. g. L. adj. u. adv. som af argbet ej kan, eller af enwishet ej will tala.
Stockknopf, s. m. käppknapp.
Stocklaterne, s. f. S. Stangenlaterne.
Stockmeister, i. g. L. s. m. fängwaktare, S. Kerkermeister.
Stockmesser, s. n. S. Hippe.
Stockmorchel, s. f. en art stora runda murklor, til åtskilnad ifrån: Spitzmorcheln
Stocknarr, s. m. stor tok, stolle.
Stockpresse, s. f. en stor bokbindare-präß.
Stockraum, s. m. S. Neubruch.
Stockrose, s. f. S. Rosenpappel, unter Pappel.
Stockschere, s. f. en sax, som har endast en rörlig arm, och som brukas at sönderskära bleck, o. d. m. med.
Stockschilling, n W. s. m. stocktractement, stryk, näpst eller ris, som någon får i fängelse.
Stockschlag, s. m. Stockschläge, pl. käppslång, stryk.
Stockschnupfen, s. m. snufwa som intet flyter.
Stockschraube, s. f. skruf på et skrufstäd.
Stockschwamm, s. m. en art ätelig swamp, som wäxer på stubbar af ek och bök.
Stockſteif, i. g. L. adj. u. adv. styf som en stock.
Stockstille, i. g. L. adj. u. adv. still som en stock.
Stockwache, s. f. fängewakt.
Stockwerk, s. n. 1. an den Gebäuden; woning, stockwerk i et hus, alla på en och samma troßbotten beſinteliga rum. Er wohnt im erſten Stockwerk; han bor i nederſta woningen. 2. Im Bergbau; en stor massa eller klimp malm i bärget, åtminstone siu famnar (S. Lachter) tjock och lång. När den är mindre, kallas den: Nest eller Niere.
Stockzahn, s. m oxeltand.
Stockzange, s. f. en fin tång som klensmederne bruka.
Stockziemer, s. m. S. Meeramsel.
Stoff, s. m. 1. ämne, hwarutaf något är gjort, eller hwarom et tal, en skrift handlar, föremål. Stoff zum Weinen haben; hafwa orsak til at gråta. 2. et slags tyg med mångfärgade blomster uti, stoft.
Stoffen, adj. utaf sådant tyg gjord.
Stöhnen, v. n. m. d. Hfw. haben, gestöhnt, p. stånka, pusta, sucka högt och häftigt. Für Schmerzen stöhnen; qwida. S. Aechzen.
Stole, s. f. meßhake.
Stolgebühren, s. f. Präste-rättigheter wid ämbets förrättningar, Iura Stolae.
Stoll, s. m Stolle, i. g. L. s f. et slags hwete-bröd, it. et slags smörbakelse.
Stollen, s. m. stolpe, fot, det som står ut eller före, upſtändare hwarigenom et gitter går, brädd på häſtskor, fot på en järngryta, o. d. m. Bettſtollen, S. Bettpfoſten.
Stollen, s. m (Bergbau); dagort, stoll, en horisontal canal i berget eller grufwan, som går ut i dagen wid foten af berget. När den gräfwes, för at skaffa frisk luft i grufwan, kallas han: Wetterſtollen. När det sker, för at utleda watnet, som up ifrån dagen samlar sig ned i grufwan: Tageſtollen. När därigenom wattnet, som i grufwan ſelf samlar sig, afföres: Waſſerſtollen. När den gräfwes, för at lära känna det inure af berget: Suchſtollen. När han går tio famnar (Lachter) djupt in uti en grufwebygnad: Erbſtollen.

stollen. När han är den förnämsta wid en gruswa: Hauptstollen, o. s. w. Den Stollen treiben; gräfwa stollen. ihn aufnehmen; påtoga sig at låta gräfwa honom ihn fassen; sätta ut honom med timmer. ihn zuführen; göra honom bredare och högre, o. s. w.

Stollen, i. g. L. v. a. hos sämskmakare, utsträcka de uti alunwatten tilredda skinn på en påle med en järnplåt på, som kallas: Stollpfahl, Stolleisen. Ein Hufeisen stollen; hos smeder, sätta bräddar på hästskor.

Stollenarbeit, s. f. stollarbete i gruswan.

Stollengerechtigkeit, s. f. rättighet som den har, hwilken på sin omkostning förer en stoll in uti gruswan, t. E. för at nyttja malmen, som stollen stöter på, som kallas: Stollenbieb; eller at få en wiß skatt af de näst intill gränsande deltagare i gruswan, för det de hafwa nytta af stollen, som kallas: Stollensteuer eller Stollenneuntel, efter det är njonde delen af malmen som man får.

Stollenkarren, s. m. en smal skottkärra, som man betjenar sig utaf uti stollar.

Stollenmundloch, s. n. ingång i stollen.

Stollenrecht, s. n. S. Stollengerechtigkeit.

Stollenschacht, s. m. en schackt eller lodrätt canal, som stöter på stollen, at skaffa honom ljus eller färst luft. Den lätta hyddan som bygges öfwer en sådan schackt, kallas: Stollenkaue.

Stollensteuer, s. f. S. Stollengerechtigkeit

Stollhafen, s. m. en fotpanna, gryta med korta fötter inunder.

Stollnagel, s. m. spik som brukas til at beslå sadlar med.

Stöllner, s. m. den som låter föra en stoll in åt gruswan, des Egendomsherre, it. arbetaren däruti.

Stollort, s. m. änden på stollen, til åtskilnad ifrån des ingång. S. Stollmundloch

Stollpfahl, s. m. en kort påle med en järnplåt (Stolleisen) på, som sämskmakare bruka. S. Stollen, v. a.

Stolpern, v. n. stapla, snafwa, fig. begå et fel, göra felsteg. Der Greis, das Pferd stolpert; Gubben staplar, hästen snafwar.

Stolpern, s. n. Stolperung, s. f. stapling, snafwande, fig. felsteg.

Stolpergang, s. m. staplande, owiß gång.

Stolpericht, adj. u. adv. staplande. Er hat einen stolperichten Gang; han staplar altjämt.

Stolz, adj. u. adv. stolt, högmodig, högfärdig, öfwermodig, inbildsk, upblåst, förwägen. it. härlig, präktig. Stolz worauf seyn, im üblen Verstande; högfärdas på något, inbilla sig något därpå, yfwa sig öfwer något: im guten Verstande; tänna det innere wärde af något och handla därefter. Ein stolzes Gemüth; et högdraget sinne. Eine stolze Antwort; et förmätet swar. Ein stolzes Haus, ein stolzes Mädchen, i. g. L. et präktig hus, en öfwermåttan wacker flicka. Da saß ich in stolzer Ruhe; der satt jag uti fullkomlig ro.

Stolz, s. m. ohne pl. högt sinne, ära, stolthet, högmod, högfärd. Ein edler Stolz läßt sich nie zu kriechender Schmeichelei herab; et ädelt och högt sinne förnedrar sig aldrig til at smickra och krypa. Er ist der Stolz seines Vaters; han är sin Faders ära. Stolz ist bei der Menschheit fast unvertilgbar, fällt er nicht auf die Knochen der Ahnen, so hohlt er den Stoff aus sich selbst; stoltheten är nästan omöjlig at afskilja ifrån menskligheten, rugar den icke Förfädernas benknotor, så bläßar den up ur sitt eget ämne. Der Stolz auf seine Ahnen, Ahnenstolz; ätte-högfärd. Kleiderstolz; högfärd uti kläder. Baurenstolz; bondhögfärd.

Stolzieren, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben; pränga, prunka, yfwas, gå och sprätta.

Stopfen, v. a. u. n. gestopft, p. stoppa, proppa, upstoppa med hår, stoppa igen hål, tilstoppa springor, laga strumpor, o. s. w. Sich den Magen voll stopfen; proppa maten i sig. Die Erdtoffeln stopfen; jordpäron förstoppa, göra förstoppning. Kapaunen stopfen; mata, göda kapuner, i det man stoppar degklimpar i dem. Wurst stopfen; göra korf. Einem den Mund stopfen, i. g. L. tilstoppa munnen på någon, bringa honom til at tiga.

Stopfen, s. n. stoppning, stoppande, proppning.

Stopfer, s. m. stoppare, tobaksstoppare.

Stopfgarn, s. n. stopp-garn.

Stopfhaar, s. n. flock eller hår til at utstoppa något med.

Stopfhammer, s. m. et instrument hwarmed man stoppar sprickorna uti et skepp.

Stoppholz, s. n. Hüttenbau; en trädpropp med ler bestruken, hwarmed täppes öpningen i masugnen, hwarutur tackjärnet flutit.

Stopfmesser, s. m. winkypares stoppkniff.
Stopfnadel, s. f. stoppnål.
Stopfnath, s. f. stoppsömm.
Stopfseide, s. f. stoppsilke.
Stopfstück, s. n. et stycke trä med bek och dref på, hwarmed hålen tilstoppas som skjutas i et skepp.
Stopfung, s. f. stoppning.
Stopfwachs, Vorwachs, s. n. Vorstoß, s. m. wax hwarmed bien klistra igen sprickorna i bistocken.
Stopfwerk, s. n. hwad som brukas til at stoppa sprickorna på et fartyg.
Stopfwolle, s. f. stoppull.
Stoppel, s. f. stubbåker.
Stoppeln, s. pl. stybbe på åkern, åkerstubb som blir stående, sedan man upskurit säden.
Stoppelbutter, s. f. höstsmör.
Stoppelfieber, s. n. en epidemisk feber af gallig och rötaktig natur, som på några orter om hösten graßerar, när efter en stark hetta infaller en kall och fucktig wäderlek.
Stoppelgans, s. f. gås som gödes med ax, hwilka efter skörden blifwit liggande på åkern.
Stoppelgras, s. n. gräs som wäxer på stubbåkern.
Stoppelkorn, s. n. Stoppelrogken, s. m. korn eller råg, som blir om hösten sådd i sommargärdet eller stubbåker.
Stoppelland, s. n stubbgärde.
Stoppelrüben, s. pl. rofwor som säs på stubbåkern.
Stoppelweide, s. f. bete på stubbåkern.
Stoppler, s. m. en som skrifwer en bok tilsammans af många andra, utan smak, ordning och utwal.
Stöpsel, s. m. stopp, propp.
Stör, s. m. stör, Accipenser Sturio.
Störrogen, s. m. Caviar; störromm.
Storax, s. m. et slags käda af storaxträdet, Styrax offic.
Storch, s. m. Störche, pl. Klapperstorch; stork, Ardea Ciconia. Ein junger Storch; storkunge. Das Klappern der Störche; storkarnas smällande med deras näbb. Mit den Störchen in Proceß liegen, i. g. L. hafwa långa tunna ben utan wador.
Storchblume, weisse Windblume, s. f. hwitsippa, Anemone nemorosa.
Storchschnabel, s. m. 1. eine Pflanze; storknäf, Geranium. Blutrother Storchschnabel, S. Blutkraut. 2. ein Hebezeug. S. Krahn. 3. ein mathematisches Instrument; Chartae transporteur, hwarmedelst en ritning kan i hwad storlek som åstundas afritas, så at alla des delar hafwa samma belägenhet och förhållande sins emellan, som de motswarande delar i originalet.
Stören, v. a. gestört, p. förstöra, förhindra, oroa. Lassen sie sich nicht stören; bliswer wid edert arbete. Das störte mich sehr; det kom mig just i olag. Alles herumstören, v. n. röra alt om hwartannat, rifwa i oordning, bringa i oreda. Er stöhrt immer in alte Papiere; han gräfwar ständigt i gamla handlingar. In ein Wespennest stören; röra i et geting-bo. Stöhren, Pr. W. S. Psuschen.
Störer, s. m. förstörare. Störer der gemeinen Ruhe; den som förstörer den allmänna säkerheten.
Stöhrung, s. f. förhinder, oro.
Störrig, adj. u. adv. stursk, tresk, enwis.
Störrigkeit, s. f. sturskhet, treskhet, enwishet.
Störstange, s. f. bei den Fischern; puls eller lång stör som fiskare bruka, at skrämma fisken med, så at han går i nätet.
Stoß, s. m. Stösse, pl. 1. stöt, slång. 2. hög, hop. 3. fig. skada. Da wird es Stösse geben, regnen, setzen, i. g. L. där lärer slängar wänka. Der Stoß des Eises, Eisgang; isgång, isloßning. Stoß des Windes; wäderilning. Ein Stoß Bücher, Bretter, Holz; en hög böcker, en brädstapel, en wedtrafwe. Stoß am Weiberrock; linning, kantning på kjorteln. Stoß im Bergbau; kallas änden af en grufwa eller stoll. Fig. Den Gesetzen einen Stoß geben; förolämpa, öfwerträda Lagarna. Das gab seiner Gesundheit, seiner Ehre, seinem guten Nahmen einen Stoß; det skadade hans hälsa, ära och goda frägd
Stoßaar, Stoßadler, s. m. rof-örn.
Stoßbock, s. m en bock som stångas gerna.
Stoßdegen, s. m stick-wärja.
Stoßeisen, s. n. järnstötel eller stamp.
Stößel, s. m. stötel hwarmed något sönderstötes.
Stoßen, v. a. ich stoße, du stößest, er stößt, pr. stieß, imp gestossen, p. stöta. Ueber den Haufen stossen; stöta ned. Von sich sich stossen; skjuta ifrån sig. Sein Weib von sich stossen, S. verstoßen. Sich einen Splitter in dem Finger stossen; få en sticka i fingern. Einen aus dem Be-

ſitz ſtoſſen; driſwa någon utur beſittningen. Ins Gefängniß, ins Kloſter ſtoſſen; ſätta i häktelſe, inneſluta i kloſtret. Das ſtieß ihm den Dolch ins Herz; det gaf honom et ſting i hjertat. Jemandes Anerbieten von ſich ſtoſſen; förkaſta, förakta någons tilbud. Das ſtieß ihm vor dem Kopf; det ſtötte honom för hufwudet. Sich woran ſtoßen; hafwa betänkande wid något. Die Leute ſtoßen ſich daran; folket förargas däröfwer.

Stoſſen, v. n. ſtöta, ſtötas, ſtångas, ſlå, röra, gränſa. Der Ochſe ſtößt; oxen ſtångas, är folkilſk. Der Habicht ſtößt die Tauben; höken ſpänner dufworna. Mit dem Fuß auf die Erde ſtoßen; ſtampa i golfwet. In die Trompete ſtoſſen; blåſa på trompet. Vom Lande ſtoſſen; lägga ifrån landet. Der Wind ſtieß das Schiff auf eine Sandbank; wädret kaſtade ſkeppet på en ſandreſwel. Das Fahrzeug ſtieß auf den Grund; fartyget råkade på grund. Ihre Aecker ſtoſſen an einander; deras ägor gränſa intill hwarannan. Das ſtieß ihm vor dem Kopf; det ſlog honom för hufwudet. Der Garten ſtößt ans Holz; trägården ligger tätt bredwid ſkogen. Auf jemand ſtoſſen; möta någon ungefärligen. Mir ſtieß gerade dieſe Gelegenheit auf; juſt yppade ſig detta tilfället för mig. Die Sache ſtößt ſich daran: ſaken blifwer därwid hängandes, förhindras därigenom.

Stößer, ſ. m. ſtötare, ſtötel, it. roffogel.

Stoßfeile, ſ. f. en liten fil, ſom helſt brukas til at fila nyckelar med.

Stoßgarn, ſ. n. Stoß, ſ. m. Stoßnetz, ſ. n. et ſlags fogelgiller med en leſwande dufwa på, at roffoglar må komma för at ſpänna henne, och ſå fångas.

Stoßgebet, ſ. n. Stoßgebetlein, ſ. n. böneſuck.

Stoßgewehr, ſ. n. et gewär, at ſticka med, ſom wärja, ſpjut, bayonett, ſtöt-gewär.

Stoßheerd, ſ. m. (Hüttenbau) ſtofhärd.

Stößig, adj. u. adv. ſom gerna ſtångas, folkilſk.

Stoßklinge, ſ. f. ſtöt-klinga.

Stoſriegel, ſ. m. ſkottrigel, ſkottbom.

Stoßriem, ſ. m. rem hwarpå kuſkwagnar hänga.

Stoßſäge, ſ. f. en art ſåg, hwarmed något ſågas af likſom i några ſtötar.

Stoſſeufzer, ſ. m. S. Stoßgebet.

Stoßſtange, ſ. f. järnſtör.

Stoßvogel, ſ. m. en ſtor roffogel.

Stoßwerk, ſ. n. en art myntpräß til de gröfre myntſorter.

Stoßweiſe, i. g. L. adj. ſtäſtals, dä och dä.

Stottern, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben; ſtamma, S. ſtammeln.

Stottern, Geſtotter, ſ. n. ſtammande.

Stotterer, ſ. m. S. Stammler.

Straks, u. W. adv. på ſtund. S. ſogleich.

Strafamt, ſ. n. Straff-embete.

Strafbar, adj. u. adv. ſtraffbar, straffwärd, brotslig.

Strafbuch, ſ. n. en bok, hwaruti bötorna förteknas.

Strafbuchſe, ſ. f. en böſſa, hwaruti bötorna läggas.

Strafe, ſ. f. straff, näpſt, plickt, bötor, wite. Seine Straffe leiden; undergå ſtraffet. Sein Vorwitz verdiente Strafe; hans förwetenhet förtjente näpſt. Strafe zur Züchtigung; aga. Strafe am Leben; lifsſtraff. Strafe am Leibe; kroppsplickt. Strafe an Gelde; bötor. Er mußte Strafe geben; han måſte betala bötor. Eine dem Geſetz angehängte Strafe; et wite. Es iſt bei hoher Strafe verboten; det är förbudet wid ſwärt wite.

Strafen, v. a. geſtraft, p. ſtraffa, näpſa, aga. Am Leben ſtrafen; ſtraffa til lifwet. Einen um Geld ſtrafen, ihn in Strafe nehmen; ſlå någon på bötor. Seine Kinder ſtrafen; aga ſina barn. Mit Worten ſtraffen; banna, ſkrubba up, gifwa en ſkrapa. Jemand Lügen ſtraffen, i. g. L. ſkylla någon för lögn.

Straffall, ſ. m. fall ſom förtjenar straff.

Straffällig, adj. u. adv förfallen til straff, plicktig til bötor, straffwärd, straffbar, brotslig.

Straffälligkeit, ſ. f. brotslighet.

Straffrei, adj. u. adv. S. Strafloſ.

Strafgebot, ſ. n. et befäl wid wite.

Strafgedicht, ſ. n. S. Satyre.

Straffgeld, ſ. m. penningebötor. Die Strafgelder bei den Gerichten; ſakören.

Strafgerechtigkeit, ſ. f. ſtraffande rätträdighet.

Strafgericht, ſ. n. et ondt ſom ſkal tjena til ſtraff. Die Strafgerichte Gottes; Guds ſtraffdomar.

Strafgeſetz, ſ. n. lag ſom förkunnar straff åt dem, ſom öfwerträder den.

Strafhand, i. g. L. ſ. f. straff, hämd.

Sträflich, adj. u. adv. ſom förtjenar at ſtraffas med orden, laſtas, tadlas, it. förwit-

witelig. Ich finde darin nichts sträfliches; jag kan ej finna något ondt däruti.
Sträflichkeit, s. f. en saks egenskap, at förtjena tadel, förewitelse.
Straflos, adj. u. adv. straflös.
Straflosigkeit, s. f. straflöshet.
Strafprediger, s. m. en Lagpredicant. it. den som bannar, läxar up någon. Er hat einen beständigen Strafprediger in seiner Brust; hans eget samwete aggar honom ständigt.
Strafpredigt, s. f. straffpredikan, skrubb, skrapa, läxa. Einem eine derbe Strafpredigt halten, i. g. L. banna, läxa up någon.
Strafrecht, s. n. rättighet at straffa, at hämna.
Strafschrift, s. f. S. Satyre.
Strafschwerdt, s. n. hämneswärd.
Strafübel, s. n. straff som et ondt betraktad.
Strafurtheil, s. n. Pönalurtheil; dom som pålägger straff.
Strafwort, s. n. skrapa, bannor.
Strafwürdig, adj. u. adv. straffwärd. S. Strafbar.
Strafwürdigkeit, s. f. straffwärdighet.
Straff, adj. u. adv. hårdt spänd, styf i motsats af slak. S. Schlaff.
Strahl, s. m. Strahlen, pl. stråle Lichtstrahlen, Sonnenstrahlen; ljusstrålar, solstrålar. Der Strahl des Wassers; wattenstrilan. Der Strahl an dem Hufe der Pferde, die Gabel; stället i hästhofwen, hwareft det baktil synes skiljas åt.
Strahlen, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben; stråla, kasta strålar ifrån sig, lysa, wara lysande. Ihr Auge strahlt innere Freude; innerlig glädje lyser ur hennes ögon.
Strahlenbrechung, s. f. strålarnas brytning.
Strahlenglanz, s. m. strålarnas glans, sken, härlighet.
Strahlenkrone, s. f. Schein; sken omkring Helgonens hufwud.
Strahlgeschwür, s. n. en swulnad midt uti hästhofwen.
Strahlglimmer, s. m. strålglimmer.
Strahlgips, s. m. strålgyps, trådig gyps, Gypsum striatum.
Strahlig, adj. u. adv. strålig, omgifwen med strålar.
Strahlmuschel, s. f. S. unter Muschel.
Strahlrohr, s. n. Ausgußrohr; det fina röret wid en wattenspruta, hwarigenom wattnet går ut.
Strahlschörl, Strahlsasbest, s. m. strålskörl, Basaltes fibrosus.
Strähne, s. f. strång, härfwa. In Sachsen rechnet man 6 Strähne auf ein Stück Garn, jede Strähne besteht aus 2 Haspeln, jeder Haspel aus 20 Gebind, und jedes Gebind aus 20 Fäden; uti Sachsen räknas på et stycke garn 6 strångar, hwar strång har 2 pasman, hwar pasma 20 tåtar och hwar tåt tjugu trådar.
Stramm, u. W. adj. u. adv. S. Straff.
Strämmen, v. a. sich; styfna eller bliswa styf, it streta emot.
Strämpfen, Strampeln, n. W. v. a. u. n. m. d. Hfw. haben; gestrampft, p. stampa med fötterna. S. stampfen.
Strand, s. m. ohne pl. Gestade; sjöstrand, sjökant, skärgård. Am Strande hinfahren; segla ut med landet.
Strand, framföre namn af djur betyder, at djuret uppehåller sig wid stranden eller sjökanter, och framföre namn af wärter, at de wäxa där.
Strandbars, s. m. S. Seebars.
Strandbauer, s. m. skärgårdsbo.
Stranden, v. n. gestrandet, p. stranda, löpa med fartyget på grund.
Stranden, s. n. strandning.
Strandfisch, s. m. fisk som fångas wid stranden.
Strandgerechtigkeit, s. f. S. Strandrecht.
Strandgewächs, s. n. strandwärt.
Strandgras, s. n. sandhafre. S. Sandhafer.
Strandgut, s. n. strandgods, wrakgods.
Strandklee, s. m. en art tang, Fucus serratus.
Strandknöterich, s. m. Arenaria rubra.
Strandkohl, s. m. S. Kohl.
Strandkrabbe, s. f. krabba, Cancer Moenas.
Strandlactuk, s. m. en art sjömossa, Ulva Lactuca.
Strandläufer, s. m. Strandjäger; swartlasse, Larus Parasiticus.
Strandordnung, s. f. förordning uti Preussen, angående bernstens insamling wid stranden.
Strandpfeffer, s. m. strandpipare, Charadrius Hiaticula.
Strandrecht, s. n. Fahrtrecht, Grundruhrrecht; strandrätt.
Strandreiter, s. m. strandridare.

Strandträger, ſ. m. den ſom bär eller förer ſkeppsladdningar til och ifrån ſtranden.
Strandverwalter, ſ. m. uti Preuſſen, den ſom upbördar och förwaltar Kronoupbörden af bernſten.
Strandvogel, ſ. m. fogel ſom uppehållar ſig wid ſtranden.
Strandvogt, ſ. m. ſtrand-fogde.
Strandwache, ſ. f. ſtrandwakt.
Strandwermuth, ſ. m. Artemiſia maritima
Strandyſopp, ſ. m. Glaux maritima.
Strandung, ſ. f. ſtrandning.
Strang, ſ. m. Stränge, pl. 1. ſträng, rep. 2. galge. Die Stränge vor einem Wagen; ſträngarne, dragremar för en wagn. Die Stränge womit die Glocken gezogen werden; klocktågen. Ihm iſt der Strang zuerkannt; han har blifwit dömd til galgen. Einen Dieb mit dem Strange vom Leben zum Tode bringen; hänga en tjuf. Fig. i. g. L. Seinen Strang ziehen; göra ſitt. Den ſtärkſten Strang ziehen; göra det bäſta, det hufwudſakeligeſta. Sie ziehen alle einen Strang; de arbeta alle på en och ſamma ſak, de äro alle enſe. Wenn alle Stränge reiſſen; i högſta nödfallet.
Strangulieren, f. W. v. a. ſtrypa, qwäfwa med rep.
Strapaze, i. g. L. ſ. f. ſtrapſering, ſtor beſwärlighet. S. Beſchwerlichkeit.
Strapazieren, v. a. ſtrapſera. Ein Kleid zum ſtrapazieren; ſtrapſerklädning, ſläpklädning.
Straße, ſ. f Straßen, pl. wäg, ſträt, gata. Eine kleine enge Straße; en gränd. S. Gaſſe. Geh deine Straße; gå din wäg. Einen auf öffentlicher Straße anfallen; angripa en på landswägen. Die Straße, in der Schiffarth; ſund. it. S. Milchſtraße.
Straßenaufſeher, Straßencommiſſarius, ſ. m. Wäg-Commiſſarius.
Straßenbereiter, ſ. m. en upſyningsman öfwer landswägarna.
Straßendamm, ſ. m. Hochweg; en upböjd wäg, Chauſſée.
Straßenfahrer, ſ. m. en Skeppare, et fartyg, ſom går åt medelhafwet genom ſundet wid Gibraltar.
Straßengeleit, ſ. n. betäckning til ſäkerhet på landswägen.
Straßenraub, ſ. m. röfweri på wägar eller gator, rån.
Straßenräuber, ſ. m. ſträtröfware.
Straßenräuberei, ſ. f. ſträtröfweri.
Straßenräuberiſch, adj. u. adv. ſom en ſträtröfware.
Straßenrecht, ſ. n. wägrättighet.
Straßenzoll, ſ. m. S. Wegegeld.
Straube, ſ. f. S. Spritzkuchen.
Sträuben, v. r. geſträubt, p. 1. reſa ſig ſom håret. 2. ſtreta emot. Die Menſchlichkeit ſträubt ſich dagegen; menſkligheten faſar därföre.
Straubhuhn, ſ. n. krollhöna.
Sträubig, adj. u. adv. yfwig ſom hår. it. det ſom reſer ſig.
Straubrad, ſ. n. en art underfallshjul wid wattenqwarnar.
Strauch, ſ. m. Sträuche, pl. buſke, ſmå ſkog. Abgehauene Sträuche; afhuggne qwiſtar, ruſkor.
Strauchdieb, ſ. m. ſkogsſtrykare.
Straucheln, v. n. m. d. Hfw. haben; geſtrauchelt, p. ſnafwa, falla, fig. fela.
Straucheln, ſ. n. ſnafwande, fig. et fels begående.
Strauchherd, ſ. m. et fogelgiller på fria fältet, ſom blir omgifwet med gröna buſkar och qwiſtar.
Strauß, v. W ſ. m. ſtor ſtrid, kamp.
Strauß, ſ. m. Sträuße, pl. ſtruß, Struthio Camelus.
Straus, ſ. m. 1. toſs, 2. blomſterqwaſt.
Straußbinderin, ſ. f. blomſter-mänglerſka.
Sträußchen, ſ. n. Dim. en liten blomſterqwaſt.
Straußenei, ſ. n. ſtrußägg.
Straußenfeder, ſ. f. ſtrußfjäder.
Straußenmagen, ſ. m. ſtrußmage, ſom allting kan ſmälta.
Straußente, ſ. f. en art änder, wigge, Anas Fuligula.
Straußgras, ſ. n. S. unter Gras.
Straußhahn, ſ. m. brushane, Tringa pugnax.
Straußicht, adj. u. adv. toſſig.
Strauskaſuar, ſ. m. 1. Dronte; Dront; Didus ineptus. 2. en fogel af ſtruß-ſlägte, Struthio Rhea.
Straußmeiſe, ſ. f. S. unter Meiſe.
Flere foglar med toſs på hufwudet, ſom intet finnas här anförde, ſökas under: Haube, ſom betyder i dymål det ſamma ſom: Strauß.
Straußtäucher, ſ. m. en art lomm, Colymbus Criſtatus.
Strebe, ſ. f. Strebeholz, ſ. n. ſtreta, hos timmermän.

Strebeband, ſ. m. en läng emotlutande twärbjelke, en ſparre, til at hålla faſt bjelkarna.

Strebebogen, ſ. m. båge på et hwalf.

Streben, v. n. m. d. Hfw. haben, geſtrebt, p. ſträfwa, ſika. Entgegen ſtreben; ſträfwa, ſtrida emot. Gegen den Strohm ſtreben; ſtreta emot ſtrömen. Nach hohen Dingen ſtreben; fara efter höga ting. Eifrig nach einem Dienſte ſtreben; ſika efter en tjenſt.

Strebepfahl, ſ. m. en päle ſom tjenar til ſtreta.

Strebepfeiler, ſ. m. en pelare ſom ſättes emot något.

Strebeſtange, ſ. f. en lutande järnſtöd eller ſtylta at hålla emot.

Strebſam, adj. u. adv. efterſträfwande, idog.

Strebſamkeit, ſ. f. idoghet.

Strecke, ſ. f. ſträcka, et ſtycke wäg eller land.

Streckeiſen, ſ. n. läderräcka.

Strecken, v. a. geſtreckt, p. ſträcka, räcka ut, töja ut. Alle Viere von ſich ſtrecken, n. R. ligga utſträckt ſå läng man är. Das Gewehr ſtrecken, wenn man es an die Gewehrkreuze legt; plantera gewäret, it. wenn man es beim Ausruhen, beim Exerciren, auf die Erde legt; lägga ned gewäret, it. wenn es von Kriegsgefangenen niedergelegt wird; ſträcka gewäret. Der Weg ſtreckt ſich ſehr in die Länge; wägen drager ſig mycket i längden. Das Pferd iſt gut geſtreckt; häſten har en wacker längd. Das Feld ſtrecken, im Bergbau; måta ut fältet i längden. Sich nach der Decke ſtrecken, i. g. L. rätta munnen efter matſäcken.

Streckhammer, ſ. m. räckhammare.

Streckherd, ſ. m. räckhärd.

Streckteich, ſ. m. en planterdamm, hwaruti unga twååriga fiſkar ſättas til at wära.

Streckwerk, ſ. n. en maſchine, hwaruti ſilfwerſtängerne emellan twänne rullar, kallade: Streckwalzen, präßas, ſå at de bliſwa längre och tunnare.

Streich, ſ. m. ſläng med en piſka, hugg, ſtöt med wärjan, ſlag med en käpp, ſtryck, it. i. g. L. ſtrek, liſt, grep, bedrägeri. Der Baum fällt nicht auf dem erſten Streich; trädet faller intet af förſta hugget. Des Streiches verfehlen; ſlå miſſe. Unter den Streichen des Unglücks erliegen; digna under olyckans gißel. Das war ein ſchlechter Streich; det war et fult ſtrek. Jemanden einen Streich ſpielen; göra någon et puß. Ein kluger Streich; en klok gerning.

Streichball, ſ. m. en boll af tyg gjord, ſom brukas af kortmakare.

Streichbank, ſ. f. bänk eller bord, hwarpå bomull kammas.

Streichblume, ſ. f. S. Rainblume.

Streichbrett, ſ. n. am Pfluge; ploghjöl. S. Pflugſtürze. Streichbrett der Mäher; lieſticka, S. Streichholz. it. Streichbrett der Mäurer; ſtrykbräde, hwarmed ſlipningen eller ſom den af Murarna kallas, putſen, ſker.

Streichbürſte, ſ. f. en borſte, ſom cattun-tryckare bruka til färgornas utbredande.

Streiche, ſ. f. et ſlags ullkammar eller kardor, hwaraf de ſinaſte kallas: Knieſtreichen.

Streicheiſen, ſ. n. ſtrykjärn. Streicheiſen der Lohgärber S. Schabeeiſen.

Streicheln, v. a. geſtreichelt, p. ſmeka, klappa. Er ſtreichelte ihr die Wange; han ſmekte henne på kinbenet.

Streichen, v. a. ſtrich, imp. geſtrichen, p. ſtryka. Den Staub vom Tiſche ſtreichen; ſtryka dambet med handen utaf bordet. Wäſche ſtreichen; ſtryka linkläder. Die Segel vor jemand ſtreichen; ſtryka ſegel för någon. Fig. erkänna en annan för ſtarkare, lemna honom företrädet. Ein geſtrichen Kornmaas; et ſtruket ſädesmått. Den Fuchsſchwanz ſtreichen; ſtryka någon om munnen med fagra ord. Meſſer ſtreichen; hwäßa knifwar. Ziegel ſtreichen, ſlå tegel. Lerchen ſtreichen; fånga lärkor i kaſtnät. Wolle ſtreichen; kamma, karda ull. Die Senſe ſtreichen; bryna lian. Mit Ruthen ſtreichen; ſtryka up med ris. In die Luft ſtreichen; hugga i wädret. Herausſtreichen; beröma, roſa en ſak.

Streichen, v. n. m. d. Hfw. haben, ſtryka. Durch das Land ſtreichen; ſtryka omkring landet. Die Luft ſtreicht nicht durch; luften ſtryker intet igenom. Der Gang ſtreicht nach Oſten; gången ſträcker ſig i längden til öſter. Die Zeit ſtreicht bald hin; tiden ſkyndar haſtigt bort. Nun iſt die Zeit, daß die Vögel ſtreichen; nu är tiden at foglarne flytta. Die Fiſche ſtreichen; fiſkarne leka. Die Hündin ſtreicht; hyndan är löpſk.

Streichen, ſ. n. ſtrykning, ſtrykande, lekande, flyttning.

Strei-

Streicher, ſ. m. ſtrykare, S. Landſtreicher, it. ullkardare. it brynſtål.
Streichfiſch, ſ. m. fiſk ſom leker.
Streichgarn, ſ. n. rapphönsnät, kaſtnät.
Streichhader, ſ. m. S. Wiſchtuch.
Streichhamen, ſ. m. et ſlags häf med twänne kaſtor på både ſidor ſom brukas mäſt wid fiſklekar, wärling.
Streichholz, ſ. n. ſtryktrå, ſom brukas wid ſpannmålsmätning, it. lieſticka, brynesticka.
Streichkalk, ſ. m. S. Steinkalk unter Kalk.
Streichnadel, ſ. f. probernål.
Streichnetz, ſ. n. S. Streichgarn, Nachtgarn.
Streichſpatel, ſ. m. S. Spatel.
Streichſtein, ſ. m. proberſten.
Streichteich, ſ. m. damm, hwaruti ſättes fiſk för at leka där i ſäkerhet.
Streichung, ſ. f. ſtrykande.
Streichvogel, ſ. m. flyttfogel.
Streichwedel, ſ. m. en penſel hwarmed paſtejbagare beſtryka paſtejerna med äggegula.
Streichzeit, ſ. f. fiſternas lektid, foglarnas flyttningstid.
Streichwerth, adj. u. adv. ſtrykwärd.
Streiff, ſ. m. S Streiferei.
Streiffen, ſ. m. ſtrek, ſtrima, rand, remſa, ſträ, band i wapnet. Ein Stück Holz mit hellen und dunklen Streifen; et trä med ljuſa och mörka ſtrimmor. Zeug mit weiſſen Streifen; tyg med hwita ränder. Ein ſchmaler Streifen Zeugs; en ſmal remſa tyg. Die Streifen an einer Säule; uthålkade långa ſtrek på en pelare.
Streiffen, v. n. m. d. Hfw. haben; geſtreift, p. 1. ſtryka, ſtröfwa. 2. litet widröra, ſkrubba, ſkräma, riſta. Der Feind ſtreifte bis vor dem Stadtthore; fienden ſtröfwade intil ſtadsportarna. Durch das Gebüſch ſtreifen; ſtryka igenom ſkogen. Die Kugel hat ihn nur geſtreift; kulan har endaſt ſkrubbat honom i ſkinnet.
Streifen, v. a. 1. ſtryka, draga af, flå. 2. randa, göra ränder på. Laub ſtreifen; ſtryka löf. Erbſen ſtreifen; ſprita ärter. Einen Aal ſtreifen; draga af ſkinnet af en ål. Die Aermel in die Höhe ſtreifen; upfäſta ärmarna. Geſtreifte Leinwand; randigt lärft.
Streifen, ſ. n. ſtrykning, ſtröfning.
Streiferei, ſ. f. ſtröfweri.
Streiffig, adj. u. adv. randig.
Streifjagen, ſ. n. jagt utan at ſkogen är omſtäld med jägaregarn.
Streifficht, adj. u. adv. något litet randig.
Streiflicht, ſ. n. ljus ſom ſtryker likſom fram på et ſtälle i en målning, fr. Jour echapé.
Streiflinie, ſ. f. en linia, ſom wäl rörer en annan men ej ſkär utaf henne.
Streifparthei, ſ. f. et ſtröfwande parti.
Streifſchuß, ſ. m. ſkrubbſkott.
Streifwunde, ſ. f. ſår ſom man får, när ſkinnet bliſwer riſtadt eller ſkrubbadt.
Streiffung, ſ. f. widrörelſe, ſkrubbning.
Streifwerk, ſ. n. randigt arbete på en pelare.
Streifzug, ſ. n. ſtröfning.
Streit, ſ. m. ohne pl. ſtrid, oenighet, twiſt, twiſtighet, träta, genſägelſe. Er fiel im Streit fürs Vaterland; han föll i ſtriden för Fäderneslandet. Es entſtand ein Streit unter ihnen; det upkom en twiſt emellan dem. Es iſt ein Streit unter ihnen, wegen der Frage; de äro oenſe angående frågan. Das iſt auſſer allen Streit; det är utan alt twifwelsmål.
Streitaxt, ſ. f. ſtridsyxa.
Streitbar, adj. u. adv. ſtridbar, ſtridſam.
Streitbarkeit, ſ. f. ſtridbarhet.
Streiten, v. n. m. d. Hfw. haben, ſtritt, Imp. geſtritten, p. ſtrida, twiſta, träta, wata emot, neka. Luſt zu ſtreiten haben; wara ſtridſam, ſtridleken. Das ſtreitet gegen alle geſunde Vernunft; det är emot all ſund Förnuft. Er hat noch mit vielen Schwürigkeiten zu ſtreiten; han har ännu många hinder at öfwerwinna. Das will ich nicht ſtreiten; det will jag icke neka. Streitende Meinungen; meningar ſom äro juſt twärt emot hwarandra, hwarutaf den ena innehåller juſt wederſpelet af den andra. Mit einander ſtreiten, um es ſich einander gleich oder zuvor zu thun; täfla med hwarannan.
Streiten, ſ. n. ſtridande, twiſt, träta.
Streiter, ſ. m. en ſom ſtrider.
Streitfrage, ſ. f. en ſtridig fråga, trätfråga.
Streithaft, adj. u. adv. S. Streitbar.
Streitgenoſſe, ſ. m. Mitſtreiter; Medſtridare.
Streithammer, ſ. m. ſtridshammare.
Streithandel, ſ. m. twiſt, rättegångsſak.
Streithahn, ſ. m. Braushahn, Kampfhahn; brushane, Tringa pugnax
Streithengſt, ſ. m. en häſt ſom är inöfwad til turnerſpel.

Streithunfisch, ſ. m. en art Makrill, Scomber Amia.

Streitig, adj. u. adv. ſtridig, twiſtig, oenig. Die Sache iſt noch ſtreitig; ſaken är intet afgjord, ligger än för domſtolen. Streitiger Meinung ſeyn; wara af olika tankar. Streitig werden; bliſwa oenig. Sie machen ſich den Rang ſtreitig; de twiſta med hwarannan om företrädet.

Streitigkeit, ſ. f. ſtridighet, twiſt, träta.

Streitkolben, ſ. m. ſtridsklubba.

Streitmüthig, adj u. adv. ſtridleken.

Streitort, ſ. m. et ſtycke land, åker, äng eller ſkog, ſom är ſtridig.

Streitplatz, ſ. m. ſtridsplats, kämpningsplats, fält.

Streitſache, ſ. f. en ſtridig ſak, rättegångsſak, twiſtemål.

Streitſatz, ſ. m. en ſtridig mening, en mening, ſom än intet är ſatt utom twiſwelsmål.

Streitſchnepfe, ſ. f. S. Streithahn.

Streitſchrift, ſ. f. Diſputation; en akademiſk afhandling, trätoſkrift.

Streitſucht, ſ. f. trätſamhet.

Streitſüchtig, adj. u. adv. trätſam, trätgirig, trätodryg.

Streittag, ſ. m. ſtridsdag.

Streitwagen, ſ. m. ſtridswagn, järnwagn.

Strenge, adj. u. adv. ſträng, ſträf, kärf, ſkarp, hård. Dies iſt ein strenger Winter, eine ſtrenge Kälte; wi hafwe i år en ſträng winter, en biſter köld. Strenge ſchmecken; ſmaka ſträft, om fruckter brukas: kärft. Strenge Erze, im Hüttenbau; ſträngflytande malmarter. Ein ſtrenges Urtheil; en ſkarp dom. Strenge beſtraffen; ſtraffa hårdt. Er fordert einen ſtrengen Gehorſam; han fordrar en noga lydnad. Strenge Herren regieren nicht lange; ſtränge Herrar få ſtackugt wälde.

Strenge, ſ. f. ohne pl. ſtränghet, ſträfhet, kärfhet, ſkarphet, hårdhet. Nach der Strenge; efter ſträngeſta rätten.

Strengflüßig, adj. u. adv. ſträngſmält, ſträngflytande.

Strengflüßigkeit, ſ. f. ſträngſmälthet.

Streu, ſ. f. ſtrö, halm ſom ſtrös under folk eller fänad. Eine Streu machen; lägga ſtrö för fänad, göra ſtrö för folk. Streu für die Hunde; ſtrö-bädd för hundarna. Auf der bloßen Streu ſchlafen; ſofwa på blotta halmen. Sich ein Pferd auf der Streu halten; hälla ſig en häſt på ſtall.

Streubüchſe, ſ. f. ſtröbößa, ſtrödoſa, ſanddoſa.

Streuen, v. a. geſtreuet, p. ſtrö. Sand ſtreuen; ſanda. Blumen auf den Weg ſtreuen; beſtrö wägen med roſor. Die Nachtviole ſtreuet ſüße Gerüche um ſich her, poet. R. nattſjolen ſprider en angenäm luckt omkring ſig. Einem etwas in den Weg ſtreuen, i. g. L. lägga någon hinder i wägen.

Streugabel, ſ. f. ſtröklyfwa eller grep.

Streugüter, ſ. pl. ſtögods.

Streupulver, ſ. n. ſtöpulfwer.

Streuſand, ſ. m. ſtösand, ſtriſſand.

Streuſtroh, ſ. n. ſtöhalm.

Streuweiſe, adv. ſtöwis.

Strich, ſ. m ſtrek, wäg, ſträk, band i wapnen. Einen Strich durch die Rechnung machen; göra en ſtrek öfwer räkningen, fig. nedſlå, fördärfwa hoppet, ſom man har gjort ſig. Einen Strich worüber machen; utſtryka något. Der Strich des Windes; windſtrek. Ein Strich Weges, i. g. L. et ſtycke wägs. In einem Striche weg; oafbrutet, i et. Der Strich des Wetters; wäg eller ſtrek ſom åſkemolnen taga. Einen Strich durchs Land thun; göra en liten reſa igenom landet. Ein fruchtbarer Strich Landes; en fruckbar landsort. Ein Strich Erz; malmſtrek. Striche im Holz, in Stein; ådrar i trä, i ſten. Man muß das Zeug nach dem Strich ſchneiden; man bör ſkära tyget efter träden. Dem Laken den Strich geben; gifwa glanſen, anſeende åt kläder. Der Strich, den ein ſegelndes Schiff im Waſſer macht; kölwatten. Der Zeiger ſteht grade auf dem Strich; wiſaren ſtår på ſlaget. Der Strich am Euter; ſpene på jur Der Strich der Vögel; wäg ſom foglarne taga i ſin flygt, fogelflyat, it. deras flyttningstid Ein Strich Vögel; en ſkock foglar. Strich der Fiſche; fiſkarnas lek, it. fiſkyngel. Ein Strich auf der Geige; et ſträk på fiolen. Das hält nicht Strich; det håller intet ſtrek eller prof. Ein Strich Ziegel; ſå mycket tegel ſom göres på en gång. Strich; et wißt ſädesmått om 2½ Scheffel S Scheffel.

Strichbrett, ſ. n. S. Streichbrett.

Strichlein, ſ. n litet ſtrek.

Strichregen, ſ. m. ſträkrägn.

Strichſchindel, Streichſchindel, ſ. f. takſpån med lera påſtruken.

Strich-

Strichvogel, ſ. m. Strichzeit, ſ. f. S. Streichvogel, Streichzeit.
Strichweiſe, adj. u. adv. ſträkwis, här och där.
Strichzaun, ſ. m. Näther; en flätad gärdsgård wid en damm, at wattnet ej må ſköja bort jorden.
Strick, ſ. m rep, galge, ſnara. Er iſt nur mit genauer Noth dem Strick entgangen; han hade ſå når bliſwit hängd. Einen mit dem Strick erwürgen; ſtrypa någon. Wenn alle Stricke reiſſen; S Stränge. Ein Strick Hunde, S. Koppel
Strickbeutel, ſ. m. en påſe, hwaruti Fruntimren hafwa ſitt ſticktyg.
Strickbrett, ſ. n. S Strickholz.
Stricken, v. a. geſtrickt. p. ſticka, göra ſtickadt arbete. Geſtrickte Strümpfe; ſtickſtrumpor. Netze ſtricken; binda nät.
Stricken, ſ. n. ſtickning.
Stricker, ſ. m. ſtickare, ſtrumpſtickare, nätbindare.
Strickerin, ſ. f. ſtickerſka.
Strickerlohn, ſ. n. ſtrickarelön.
Strickgarn, ſ. n. regarn.
Strickholz, ſ. n. nätkafle.
Strickgras, ſ. n. agh, S. unter Gras.
Strickleiter, ſ. f. ſtege af rep eller tåg, kaſtſtege.
Strickmaas, ſ. n. S. Strickholz.
Strickmädchen, ſ. n. en flicka ſom ſticker.
Stricknath, ſ. f. et ſlags ſöm ſom ſer ut ſom den wore ſtickad, ſtickſöm.
Strickſcheide, ſ. f. ſtickſlida.
Strickſtock, ſ. m S. Strickholz.
Strickſchule. ſ. f. ſtickſkola.
Strickſtuhl, ſ. m. ſtrumpwäfware-ſtol.
Strickwalze, ſ. f. träſtycket på en ſtekwändare, hwarom tåget lindas, ſom wigten hänger uti.
Strickwerk, ſ. n. ſtickſöm, ſtickadt arbete. it. allahanda ſtreck eller tåg i ſkepp och byggningar.
Striegel, ſ. m. ſkrapa, häſtſkrapa.
Striegeln, v a. geſtriegelt, p. ſkrapa, fig. tadla, döma om någon på et bitande ſätt, it. baſa up. Die Bauren ſtriegeln, i. g. L. pläga bönderna.
Striegeln, ſ. n. Striegelung, ſ. f. ſkrapning.
Strieme, ſ. f. ſtrima af et ſpö, blånad efter hugg och ſlag. Eine lange Strieme Leder; en lång remſa läder, S Streifen Striemen im Geſicht; ſtrynkor i pannan.
Striemig, adj. u. adv. ſtrimig, ſom har ſtrimor.
Strippe, ſ. f. an den Stiefeln; ſtropp, ſtöfwelſtropp.
Stripperz, ſ. n. (Mineralogie) ſtrimalm, ſprutmalm, ſpeiſig blyglans, W. Galena plumbi Antimonialis.
Strobel, ſ. m. tallkotte.
Strobelkopf, i. g. L. ſ. m. den ſom har ſtyft eller ſträft här.
Stroh, ſ. n. ohne pl. ſträ, halmſträ, halm. Ein Bund Stroh; en halmkärfwe. Kruñſtroh, Rittſtroh; ſtrunt - ſtötthalm. Schüttenſtroh; långhalm. Auf dem Stroh ſchlafen; ligga på ſtröet. Mit Stroh gedeckt; täkt med halm. Sein Korn iſt noch im Stroh; hans ſäd är än otröſkad. Leeres Stroh dröſchen; tröſka torra halmen, göra onödigt, onyttigt, fåfengt arbete. Das iſt abgedroſchenes Stroh; det är redan hundra gånger ſagt eller uprepadt, det äro toma ord.
Strohharbeit, ſ. f. med halm inlagdt arbete.
Strohbalke, ſ. m. en ſwag bjelke ſom brukas til halmtak.
Strohband, ſ. n. halmband, it. ganſka ſmalt ſilkesband af otwinnadt ſilke, ſom är ſtyft gjordt med gummi och ſå bredt ſom et halmſträ.
Strohbett, ſ. n. S. Strohlager.
Strohblume, ſ. f. Papierblume, Xeranthemum.
Strohboden, ſ. m. halmſull.
Strohbückling, ſ. m. et ſlags rökt ſill, ſom inlägges i halm, i ſtälle at den ſämre ſorten inpackas i tunnor och kallas: Tonnenbückling.
Strohbund, ſ. n. halmkärfwe.
Strohbutter, ſ. f. höſtſmör.
Strohdach, ſ. n. halmtak.
Strohdecke, ſ. f. halmmatta.
Strohdecker, ſ. m. en ſom täcker med halm.
Ströhern, adj. u. adv. af halm, fig. utan kraft och ſmak. Ein ſtröherner Hut, S. Strohhut. Ein ſtröherner Einfall; et kraftlöſt, magert infall.
Strohfackel, ſ. f. fackel af ſträ eller halm.
Strohfarbe, ſ. f. ljusgul färg ſom halm.
Strohfärbig, adj. u. adv. S. Strohgelb.
Strohfeuer, ſ. n. eld af halm.
Strohfidel, ſ. f. en art muſikaliſkt inſtrument, ſom lägges på halm och ſlås med ſmå hamrar på, nyckelharpa.
Strohfutter, ſ. n. halmfoder.

Strohgelb, adj. u. adv. gul som halmstrå.
Strohhalm, s. m. halmstrå
Strohhälmchen, s. n. Dim. et litet halmstrå.
Strohhaufe, s. m. halmhög, halmstak.
Strohhof, s. m. et ställe, dit halmen kastas.
Strohhut, s. m. halmhatt, solhatt.
Strohhütte, s. f. halmkoja, halmhydda.
Strohjunker, s. m. en fattig Adelsman på landet, Knape.
Strohkammer, s. f. rum där halm ligger.
Strohkarte, s. f. S. Karte.
Strohkorb, s. m. halmkorg.
Strohkranz, s. m. halmkrans.
Strohkranzrede, s. f. et tal, som ibland wid förnäma bröllop blir hållet för ro skull, i det at en halmkrans bliſwer öfwergifwen til den som dagen förut stått Brud.
Strohkranzredner, s. m. den som då håller et sådant tal.
Strohlatte, s. f. läckt på halmtak.
Strohleckwerk, s. n. uti saltſuderier, en art reswerk af halm, hwarutöfwer solan dryper ned, S. Leckwerk.
Strohlager, s. n. halmsäng, it. strö, S. Streu.
Strohmagazin, s. n. halmlada, halmmagasin.
Strohmann, s. m. en halmkarl, åkerspöke, hwarmed foglar skrämas.
Strohmatte, s. f. halmmatta.
Strohmist, s. m. dynga af halm.
Strohsack, s. m. halmsäck.
Strohschaube, i. g. L. s. f. Schöfe; långhalm i kärfwar til taktäkning.
Strohschneider, s. m. den som skär hackelse.
Strohseil, s. n. halmband, halmrep.
Strohteller, s. m. en liten talrik af halm, bordsmatta.
Strohwisch, s. m. halmtapp, skurtapp.
Strohwitwe, s. f. gråsänka, en hustru hwars Man är på någon tid bortrest.
Strohm, s. m. ström, en stor å eller älf, flod, fors. Den Strohm hinab; med eller utföre strömmen. Ein reiſſender Strohm; en strid ström. Aeschylus iſt ein Bergſtrohm, der ſich über Felſen und Wälder hinſtürzt, Sophocles ein ſchneller Strohm, deßen Wogen ſich ſtark und majeſtätiſch hinwälzen, Euripides ein ſanfter Fluß, der nicht immer gerade hinfließt, aber ſich immer durch anmuthige blumenreiche Auen hinwindet; Aeſchylus är en ur för et berg störtande fors, som wräker ſig öfwer klippor och skogar, Sophocles en hastig ström, hwars wåg hwälfwer ſig majeſtätiſkt och wäldigt, Euripides en sakta flod, som ej ständigt flyter rätt fram, utan kröker ſich emellan ljuſliga blomſterfält. Ströhme im Meer, beſonders in deſſen Tiefe; strömdrag. Der Walfiſch bläſet einen Strohm Waſſers aus; hwalfiſken ſprutar en ström af watten ur sitt gap. Wieder den Strohm ſchwimmen; gå emot strömmen, fig. stå emot, wara af helt olika tankar, än alle andre. Sich den Strohm hinreißen laßen; följa med strömmen. Dem Strom nachgeben, fig. gifwa efter för et större wälde. Der Strohm der Zeit; tidens hastiga framflytande. Da floſſen Ströhme Bluts; där flöt mycket blod. Ströhme des Segens; rik öfwerflöd på wälſignelſe. Ein Strohm von Worten; en flod af ord.
Strömen, v. n. mit dem Hfw. haben, geströmt, p. ströma, rinna, flyta hastig, forsa, strila. Das Weltmeer strömt von Morgen gegen Abend; stora hafwet strömar ifrån öster til wäster. Das Blut strömte aus der Wunde; blodet forsade utur såret. Die Thränen strömten ihr aus den Augen; tårarna strömade utur hennes ögon. Die Zeit strömt unaufhaltſam dahin; tiden flyr bort utan återhåll. Ihre Wohlthaten strömten beſtändig auf ihm zu; hennes wälgerningar öfwerflödade honom. Von allen Seiten strömten Geſchenke auf ihm zu; han blef öfwerhopad med skänker ifrån alla kanter.
Stromfiſch, Stromkarpfen, S. Flußfiſch, Flußkarpfen.
Stromkorb, s. m. eine Art Fiſchreuſe; kupa som göres af pilqwistar och brukas i åar och bäckar.
Stromkundig, adj. u. adv. som noga känner strömmar och deras beſkaffenhet, när man skal fara på dem.
Strömling, Strömming, i. g. L. s. m. ströming, Clupea Harengus.
Strömung, s. f. strömgång, strömdrag.
Stromwaßer, s. n. strömwatten.
Stromweiſe, adv. strömtals. Die Rede fließt ihm stromweiſe; hans tal flyter som en ström.
Strophe, s. W. s. f. en stroph eller hel vers.
Strotzen, v. n. m. d. Hfw. haben; gestrotzet, p. wara stind, upblåſt utaf något, fullproppad med något, it. högmodas, yfwas

yfwas öfwer något. Euter, die von Milch ſtrotzen; ſpenarne ſom äro ſtinde af mjölk. Die Segel ſtrotzen vom Winde; ſeglen äro utſpände af full wind Für Hochmuth ſtrotzen; wara uppblåſt af högmod. Von Irrthümern ſtrotzen; wara full med willfarelſer. Mit ſeinem Gelde ſtrotzen; yfwas, bröſta ſig med ſin rikedom. Strotzende Worte; högtraſwande ord.

Strotzig, adj u adv. ſtind, ſtyf, uppblåſt.

Strudel, ſ. m. en ſtor wattenhwirfwel, ſom upſlukar och förſtörer det ſom nalkas honom.

Strudeln, v. n. m. d. Hfw. haben, geſtrudelt, p. ſjuda, löpa omkring ſom ſjudande watten, ſpruta, fig. handla, tala obetänkſamt, utan ordning, utaf hetta. Die Quelle ſtrudelt; ſpringkällan kaſtar wattnet i högden, ſprutar wattnet.

Strudelkopf, i. g. L. ſ. m. et hett, obetänkſamt huſwud, en ſom alt öſar ur ſig.

Strumpf, ſ. m. Strümpfe, pl. ſtrumpa. Die erſten ſeidenen Strümpfe trug Hinrich II. bei der Hochzeit ſeiner Schweſter, es waren geſtrickte; de förſta ſilkesſtrumpor har Konung Hinrich II. burit på ſin Syſters Förmäningsdag, de woro ſtrickade. it. en ſtump, ſtubbe, S. Stumpf, it. et ſlags hwetebröd.

Strumpfenband, ſ. n. ſtrumpeband, knåband.

Strumpfling, ſ. m. ſtrumpfot.

Strumpfſohle, ſ. f. ſtrumpſola.

Strumpfſtricker, ſ. m. ſtrumpſtickare.

Strumpfſtrickerin, ſ. f. ſtrumpſtickerſka.

Strumpfſtrickerei, ſ. f. ſtrumpſtickning.

Strumpfweber, Strumpfwirker, ſ. m. ſtrumpwäfware

Strumpfweberſtuhl, ſ. m. wäſſtol til ſtrumpor.

Strunk, ſ. m. ſtock. Kohlſtrunk; kålſtock. it. in der Botanik, fot; Stipes.

Strunt, i. g. L. ſ. m. ſtrunt.

Struntjäger, ſ. m. eine Art Meven; ſwartlaßé, Larus Parasiticus.

Strunze, n. W. ſ. f. et ſtort qwinfolk, uti föraktlig mening.

Strupfe, Struppe, bei den Pferden, ſ. f. S. Mauke.

Strupfen, v. a. ſtrypa. Das Laub von den Bäumen ſtrupfen; ſtrypa löfwet ifrån träden.

Struppig, i. g. L. adj. u. adv. yfwig ſom hår, S. ſträubig; knagglig, krokig, illa wart, ſom trä.

Struſe, ſ. f. en ſtruß, en präm eller farkoſt, ſom brukas i Ryſſland och Preußen på ſtrömar.

Stubben, i. g. L. ſ. m. ſtubbe.

Stübchen, ſ. n. et wätwarors-mått, ſom gemenligen räknas til fyra ſtop (Pott.) Ein Stübchen Wein; håller fyra kannor. 40 Stüchen göra uti Lübeck 1 Ahm, och 10 i Hamburg et Ankare.

Stübchen, ſ. n. Dim. en liten ſtuga. Feuerſtübchen, S. Feuerkieke.

Stube, ſ. f. Stuben, pl. ſtuga, kammare, rum, eldrum. Eine Bauerſtube; en bondeſtuga. Beſtändig die Stube hüten; ej gå utom kammaren. Ein Haus, worin viele Stuben ſind; et hus med många rum, S. Zimmer.

Stubenarreſt, ſ. m. civil-arreſt uti kammaren.

Stubenboden, ſ. m. golf i en kammare.

Stubenburſch, ſ. m. S. Stubengenoß.

Stubenfliege, ſ. f. fluga, Muſca domeſtica.

Stubengelehrte, ſ. m. den ſom alt har lärt ur böcker, och ſom altid ſitter hemma och grålar.

Stubengelehrſamkeit, ſ. f. Kammarlärdom, Bokwett.

Stubengenoß, ſ. m. Stubengeſell; Kammar-kamrat.

Stubengeſellſchaft, ſ. f. Kammar-kameratſkap.

Stubenheizer, ſ. m. Einheizer, Caleſactor; fyrbötare, den ſom gör up eld.

Stubenheuer, ſ. f. kammarhyra.

Stubenhündchen, ſ. n. knähund.

Stubenkammer, ſ. f. kammare bredwid et rum, ſom kan eldas.

Stubenmädchen, ſ. n. Stubenmago, i. g. L. ſ. f. Stubenmenſch, ſ. n. n. W. kammarpiga.

Stubenofen, ſ. m ugn uti rummen.

Stubenſchlüßel, ſ. m. kammarnyckel.

Stubenſitzer, Stubenhucker, ſ. m. läswurm, uguswaktare, ſom ſällan kommer ut.

Stubenſchabe, ſ. f. S. Mehlſchabe.

Stubenthür, ſ. f. kammardör.

Stubenuhr, ſ. f. wäggur.

Stubenzins, ſ. m. S. Stubenheuer.

Stüber, ſ. m. et ſkillemynt i Tyſkl. om 1½ Kreuzer, nittio Kreuzer göra en Tyſk Riksdaler. En ſtyfwer i Sverige är tre öre eller runſtycken, och tolf öre eller 1:ſt. göra en ßl. Sp.

Stüber,

Stüber, i. g. L. ſ. m. näsknäpp, S. Naſenſchneller.

Stück, ſ. n. Stücke, pl. ſtycke, del af nägot, punkt. Ein Stück Feldes; et åkerſtycke. Ein kleines Stück Brodt; en bröddit. Einen ein gut Stück begleiten, i. g. L. följa någon et godt ſtycke på wägen. Ein muſikaliſches Stück; et muſikaliſkt ſtycke. Jedes Stück für ſich; hwar del för ſig. Ein Goldſtück; guldmynt. Er hat ſich ein gutes Stück Geld verdient, i. g. L. han har förtjent ſig en wacker ſumma penningar. Ein acht Groſchenſtück; en tredjedels ſtycke af en Tyſk Riksdaler. Ein Stück von Achten, S. Piaſter. Ein Stück Laken; et ſtycke kläde, ſom gemenligen håller 22 til 32 alnar. Ein gut Stück Arbeit; et wackert arbete. In allen Stücken; uti alt, i alla mål. In dem Stücke ſind wir einer Meinung; uti den saken åro wi af en och samma tanke. Von freien Stücken; ſjelfmant, ſjelfkraft. In einem Stücke fort; uti et, oafbrutet. Er hat auf alle Stücke richtig geantwortet, han har rigtigt ſwarat på alla puncter. In Stücken gehen; gå ſönder. In Stücken hauen; nedgöra. Er hält groſſe Stücken auf ihn, n. R. han håller mycket utaf honom.

Stücke, ſ. pl. ſtycken, kanoner. Die Stücken ſind ſchon geladen; kanonerne åro redan laddade.

Stückchen, ſ. n. Dim. et litet ſtycke, it. et puß, et grep. Ein Stückchen aus der Taſche; et taſkſpelare-ſtycke. Ein Advocaten Stückchen; et Advocat-grep. Einem ein Stückchen ſpielen; göra någon et puß. Nun iſt er hinter alle ſeine Stückchen gekommen; nu har han fått weta alla hans små ſkälmſtycken.

Stückarbeit, ſ. f. Styckarbete.

Stückarbeiter, ſ. m. en handwerkare, ſom säljer sitt arbete ſtycketals, ſå ſnart det är färdigt.

Stuckaturarbeit, ſ. f. Stuck, ſ. m. et ſlags uphögdt arbete utaf en blandning af gyps, kalk och ſand, til zirat.

Stückeln, v. a. ſtycka, dela i små delar, S. Zerſtückeln.

Stückelſcheere, ſ. f. en ſax, hwarmed guld- och ſilfwerſtänger ſkäras ſönder.

Stücken, v. a. 1. ſtycka ſönder, S. Zerſtücken. 2. ſtycka ihop, ſkarfwa, ſätta ihop ſtycken, lappa, ſätta et ſtycke uti, S. Anſtücken.

Stücken, ſ. n. ſtyckning.

Stückfaß, ſ. n. ſtyckfat, winfat om 7½ åhm eller 15 ämbare, S. Eimer.

Stückbettung, ſ. f. Stückgeruſte, ſ. n. Batterie.

Stückgeſtelle, ſ. n. S. Laffette.

Stückgießer, ſ. m. Styckgjutare.

Stückgießerei, ſ. f. ſtyckgjuteri.

Stückgut, ſ. n. ſtyckegods.

Stückhufe, ſ. f. S. Hufe.

Stückjunker, ſ. m. Styckjunkare.

Stückkugel, ſ. f. ſtyckekula.

Stückküßen, ſ. n. auf den Schiffen; bakdel af en ſkeppslavet.

Stücklader, ſ. m. ſtyckeladdare.

Stückladung, ſ. f. ſtyckeladdning.

Stücklaſſete, ſ. f. ſtora laveter på ſkepp och til ſtora ſtycken i fäſtningar.

Stückknecht, ſ. m. troßdräng wid Artilleriet.

Stücklieutnant, ſ. m. Artillerie-Lieutnant.

Stückmeßing, ſ. n. et ſlags sämre meßing.

Stückneßel, ſ. f. große, ſtinkende, taube Neßel, Bienenſaug; Stachys Sylvatica.

Stückplatz, ſ. m. främſta platſen i en galera hwareſt ſtücken ſättes.

Stückpferd, ſ. n. artillerie-häſt.

Stückpforte, ſ. f. ſtyckeglugg, ſtyckeport, ſkjuthål.

Stückpfortendeckel, ſ. m. luckor för ſkjuthålen på ſkepp.

Stückpulver, ſ. n. ſtyckekrut.

Stückputzer, ſ. m. S. Stückwiſcher.

Stückſchuß, ſ. m. ſtyckeſkott, kanonſkott.

Stückſchußfrei, adj. u. adv. fri, ſäker för ſtyckeſkott.

Stückſell, ſ. n. tåg ſom brukas til ſkeppskanoner.

Stückwagen, ſ. m. ſtyckewagn.

Stückwärter, ſ. m. Artilleri-waktare.

Stückweiſe, adj. ſtycketals, ſtyckewis.

Stückwerk, ſ. n. 1. ſtyckarbete. 2. et ofullkomligt arbete.

Stückwiſcher, ſ. m. ſtyckrenſare.

Student, ſ. m. Studerande, Student.

Studentenblume, ſ. f. Tagetes. t. E. sammetsroſor, Tagetes patula.

Studentenfreiheit, ſ. f. academiſk frihet.

Studentenjahre, ſ. pl. academiſka år.

Studentengut, ſ. n. Studente-gods, böcker.

Studentenleben, ſ. n. akademiſkt lefnadsſätt.

Studien, ſ. pl. Studier.

Studienplan, ſ. m. Plan til Studiernas, Underwisningswerkets inrättning.

Studentenmanier, ſ. f. Studentenmäßig, adj. u. adv. på Studente wis.

Studen-

Studentenschmaus, ſ. m. en luſtig ſammankomſt af Studenter.
Studentenſtand, ſ. m. In meinem Studentenſtande; uti mina academiſka år.
Studieren, v. a. u. n. m. d. Hſw. haben, ſtudierr, p. ſtudera, beſöka Högſkolar, läſa wid Academien. it. utſtudera, underſöka. Für ſich ſtudieren; läſa för ſig ſielf. Auf eine Antwort ſtudieren, i. g. L. tänka på et ſwar. Jemandes Gemüthsart ſtudieren; ſöka at utforſka, utſtudera någons ſinnelag. Sich ſelbſt ſtudieren; ſöka at lära känna ſig ſielf. Eine ſtudierte Antwort, i. g L. et konſtigt ſwar.
Studieren, ſ. n. Studering.
Studierende, ſ. m. Studerande.
Studierfleiß, ſ. m. idoghet, luſt, flit at läſa.
Studierſtube, ſ. f. Studierzimmer, ſ. n. Studer-kammare.
Stufe, i. g. L. ſ. f. Stufende, ſ. n. et öfwerbliſwet ſtycke af kläde, tyg eller linne, en ſtuf, ſtump.
Stufe, ſ. f. im Bergbau, Handſtufſe, Handſtein; 1. et ſtycke rå malm i en ſamling, ſtuff. Goldſtufe, Silberſtufe; guldſtuff, ſilfwerſtuff. 2. märke ſom är inhugget i bergarten, S. Gedingſtufſe, o. ſ. w.
Stufen, v. a. (Bergbau) bryta. Abſtufen; bryta lös. Zerſtufen; bryta ſönder.
Stufengeld, ſ. n. penningar, ſom Geſwornen får, för det han hugger märken in i bergarten uti grufwan.
Stuferz, ſ. n. malm ſom icke bockas utan endaſt brytes.
Stufwerk, ſ. n. et ſtycke gedigen malm, ſom finnas ibland i gängerna och ſom endaſt behöfwer utbrytas utan at bockas.
Stuffe, ſ. f. ſteg uti en trappa, trappſteg, fig. grad af et tings fullkomlighet eller ofullkomlighet. Steinerne Stuffen vor einer Hausthüre; ſten-trappor för en husdör. Die Stuffen in einer Leiter; ſpolar, pinnar i en ſtege. Er hat die höchſte Stuffe der Ehre erreicht; han har ſtigit uv til högſta heders-trappan. Die vier Stuffen des menſchlichen Alters; de fyra menniſkjans-åldrar. Hwart ſiunde år uti menniſkans lif, kallas ochſå ibland: eine Stuffe.
Stuffengang, ſ. m. Gradation; trappegång, ſtigande uti et wiſſt förhållande. Der Stuffengang der Leidenſchaften; begärelſernas alt mer och mera tiltagande. Der Stuffengang in Beweiſen; alt wigtigare ſkälens anförande. In der Mahlerei; fårgornas uphögning trappewis wid ſchatteringar. Uti Chemien, driſwande til större godhet och fullkomligare ſtånd.
Stuffenjahr, ſ. n. hwart ſiunde eller nionde år uti Menniſkans lif efter födelſen. Das groſſe Stuffenjahr; året 63, hwaruti 7 och 9 multiplicerade ſtöta ihop, och ſom man inbillar ſig wara ſärdeles äfwentyrligt, Annus climactericus.
Stuffenkreuz, ſ. n. S. unter Kreuz.
Stuffenpſalm, ſ. m. wiſſa Davids Pſalmer, ſom D. Luther kallar: Lieder im höhern Chor.
Stuffenſchacht, ſ. m. ſchakt ſom har ſten-trappor inhuggna i ſielfwa berget, til åtſkilnad ifrån: Fahrte, ſom har ſtegar.
Stuffenweiſe, adj. trapptals, trappwis.
Stuhl, ſ. m. Stühle, pl. ſtällning at ſätta något på, ſtol, ſäte, domſtol, it. ſtolgång, öpning. Stuhl eines Dachs; taklag, takſtol. Das Haus brannte bis auf dem Stuhl ab; taket af huſet brann allenaſt af. Der Stuhl am Maſtbaum; et fyrkantigt ſtycke trå, hwaruti maſten ſtår. Uti Saltwerk kallas windſpelet; ein Stuhl, S. Haſpel. Ein Königlicher Stuhl; Konunga-Tron. Der Päbſtliche Stuhl, Stuhl zu Rom; Päfweſtol, Hofwet i Rom. Erzbiſchöflicher Stuhl; Arkibiſkops ſäte. Sich zwiſchen zwei Stühle ſetzen; ſätta ſig emellan twänne ſtolar, ej få något af twänne ting, ſom man kunde få. Jemanden den Stuhl vor der Thüre ſetzen; i haſt begära affſed, uphäfwa förbindelſen med någon.
Stühlchen, ſ, n. Dim. en liten ſtol, barnſtol.
Stuhlerbe, v. W. ſ. m. Arfwinge til en Konunga-ſtol.
Stuhlgang, ſ. m. ſtolgång, öppet lif, öpning.
Stuhlgeld, ſ. n. S. Schlüſſelgeld.
Stuhlherr, ſ. m. på några ſtällen. S. Gerichtsherr.
Stuhlknie, ſ. n. den delen af ſtyret uti farkoſter, ſom ſtår in uti fartyget.
Stuhlküßen, ſ. n. ſtolhyende.
Stuhllehne, ſ. f. ſtolkarm.
Stuhlmacher, ſ. m. ſtolmakare.
Stuhlmiethe, ſ. f. hyra för en ſtol eller bänk i kyrkorna.
Stuhlrichter, Pr. W. ſ. m. Domare.
Stuhlſchreiber, ſ. m. S. Gerichtsſchreiber. it. Skrif- och Räknemäſtare.

Stuhlzapfen, ſ. m. ſtolpille.
Stuhlzwang, ſ. m. Leibzwang; twång til ſtolgång, Teneſmus.
Stülpe, i. g. L. ſ. f. über einen Topf; lock på en gryta. Am Hut, hattbrott ſom ſättes up, hattſtyfwe. Am Handſchuh: handklaff. Am Stiefel; ſtöfwelkrage
Stülpen, i. g. L. v. a lägga lock på, wicka up, wända om, S. ſtürzen.
Stülpnaſe, i g. L. ſ. f. en krokig näſa, ſom böjer ſig up åt.
Stumm, adj. u. adv. ſtum, dum, mållös, tyſt. Stumm ſeyn, oder werden; blifwa mållös. Stumme Buchſtaben; Conſonanter, ſom ej utan tilhjelp af et ſjelfljud kunna utſägas. Er war heut ſehr ſtumm in der Geſellſchaft; han war i dag mycket tyſtlåten i ſällſkapet. Stumm werden; S. verſtummen. Er ward wie ſtumm, als er daß hörte; han blef aldeles målſtulen, når han fick höra det. Stumme Sünden; ſtumma ſynder. Ein ſtummer Schmerz; en häftig ſmårta ſom ſå intager ſinnen, at man ej en gång talar et enda ord för at beklaga ſig. Stummer Wein; win ſom är för mycket ſwafladt, ſå at kraften gått bort.
Stumme, Stummer, ſ. m. en dum, ſtum menniſka.
Stümmel, n. W. ſ. m. ſtump ſom blifwit qwar af något, S. Stumpf, Stift.
Stümmeln, v. a. ſtympa, afſtympa, S. ſtumpfen, verſtümmeln.
Stümmelung, ſ. f. ſtympning.
Stummheit, ſ. f. ſtumhet, mållöshet.
Stümpeln, v. a. (Kohlenbrenner) ſätta ſmå träſtycken emellan de ſtora i milan.
Stümper, ſ. m. ſtympare, kläpare, fuſkare, ſtackare, eländig Scribent.
Stümperei, ſ. f. kläperi, ofullkomligt, eländigt, ſlått arbete. Es iſt bloß Stümperei mit ihm; den ſtackaren kan knapt hjelpa ſig fram.
Stümpern, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben; kläpa. Auf einem Inſtrument ſtümpern; ſpela uſelt på et inſtrument.
Stümpern, ſ. n. kläpande.
Stumpf, ſ. m. en ſtump. Ein Stumpf von einem Licht; en ljusbit. Der Stumpf von einem gefällten Baum; ſtubbe. Ein Stumpf vom Arm oder Fuß; den delen af armen eller foten, ſom blifwet öfrig, når handen eller plattfoten är afhuggen. Mit Stumpf und Stiel ausrotten; aldeles utrota.
Stumpf, adj. u. adv. ſtubbig, ohwaß, ſlö, afnött, trubbig, fig. ſom intet har ſin tilbörliga kraft, ſtyrka, liflighet, ſwag, gammal, lam, dufwen. Stumpf machen; fördärfwa bettet, udden. fig. förſwaga, göra magtlös. Ein ſtumpfer Beſen; en ſtubbig qwaſt. Das Meſſer iſt ſtumpf; kniſwen är ſlö, ohwaß. Eine ſtumpfe Spitze; en afnött udd. Stumpfer Winkel; trubbig winkel. Die Zähne ſtumpf machen; göra ömtånd, ſom ſruckt och ſyror, hwilka, når man åter dem, göra tänderna öma. Ein ſtumpfes Gedächtniß; et ſlött minne. Stumpfer Verſtand; ſwagt förſtånd. Stumpfes Gehör; lam hörſel. Meine Augen fangen ſchon an ſtumpf zu werden; mina ögon börja blifwa ſwaga. Er iſt ſchon ſtumpf; han är redan för gammal, han har intet mera ſin förra munterhet, ſtyrka, förſtåndets qwickhet, drift.
Stumpfen, i. g. L. v. a. 1. göra ſtubbigt, trubbigt, ömtånd. 2. kulla träden, S. Stutzen.
Stumpfhafer, ſ. m. hafre med korta, tjocka trubbiga korn.
Stumpfnaſe, i. g L ſ. f. ſtubbnåſa.
Stumpfnaſig, adj. u. adv. ſom har en trubbig näſa.
Stumpfſchwanz, ſ. m. ſtubbſwans.
Stumpfwinkelig, adj. u. adv. ſom har en trubbig winkel.
Stunde, ſ. f. Stunden, pl. ſtund, timme, tid, ſkof, 24 delen af den naturliga dagen. Markſcheidare dela en Cirkel ſom annars beſtår af 360 grader, i 24: Stunden, eller lika delar, ſom beſtämmas efter den oföränderliga middagslinien, hwilken darföre kallas: Stundenlinie. Die Stunde eines Ganges, iſt bei ihnen; en gångs ſträckning efter denna linien. Der Gang fällt aus ſeiner Stunde; når han afwiker ifrån denna ſträckningen. Bei müßigen Stunden; wid lediga ſtunder. In ſeinen guten Stunden; uti de goda ſtoſwen han har. In ſeinen lezten Stunden; på hans ſotſäng. Er kam ihm zur ungelegenen Stunde; han kom i orättan tid för honom. Keine geſunde Stunde haben; wara ſtändigt ſjuklig, kraslig. An keine gewiße Stunde gebunden ſeyn; ej wara bunden wid en wiß tid om dagen. Von Stund an; ſtraxt på ſtund. Zur Stunde; i detta ögneblick. Bis auf dieſe Stunde: tils nu, hit intils.

Alle

Alle Stunden bereit ſeyn; wara altid färdig. Fig. Stunden geben; giſwa underwisning på wißa timmar om dagen. Fechtſtunde, franzöſiſche Stunde, Tanzſtunde; timmen när man tager underwisning i fäcktande, Franſyſka ſpråket, danſande o. ſ. w.

Stündchen, ſ. n. en liten ſtund.

Stundenbrett, ſ. n. windtafla ſom hänges wid ſtora maſten, at Styrmannen må ſe huru många timmar winden har hållet et ſtrek.

Stundengebet, ſ. n. bön om wißa ſtunder, de canoniſka ſtunderna.

Stundenglas, ſ. n. timglas.

Stundenkreuz, ſ. n. en ſolwiſare uti ſkapnad af et kors.

Stundenlang, adv. hela timmar igenom, bortåt, ſom warar hela timmar.

Stundenlinie, ſ. f. S. Stunde.

Stundenring, ſ. m. ring på ſkifwan af en ſolwiſare, hwarpå timmarne åro anteknade.

Stundenrufer, ſ. m. nattwäktare ſom ropar hwar timme.

Stundenſand, ſ. n. ſand ſom brukas i timglas.

Stundenſäule, ſ. f. en ſolwiſare uti ſkapnad af en cylinder

Stundenſcheibe, ſ. f. hos Markſkeidare, en ſkifwa, ſom är indelt i 24 delar eller timmar, S. unter Stunde.

Stundenſtab ſ. m. en käpp eller ſtock med en ſolwiſare på.

Stundentafel, ſ. f. en tafla at finna på hwar timme efter ſolens högd.

Stundenuhr, ſ. f. timklocka.

Stundenzeiger, ſ. m. timwiſare.

Stundenzirkel, ſ. m. de tolf circlar, ſom gå igenom båda pålarna och dela Aequatorn i 24 jämna delar.

Stündlich, adj. u. adv. ſtundlig, ſtundligen.

Sturm, ſ. m. ſtorm, wäder ſom ſtormar, fig. larm, buller, anfall, häftighet. Einen Sturm ausſtehen; lida ſtorm på hafwet. Ein Sturm der die Bäume ausriß; ſtormwäder ſom kaſtade träden omkull. Sturm laufen; löpa til storms. Einen Sturm abſchlagen; driſwa tilbaka fjenden ſom ſtormar en fäſtning. Sturm blaſen; bläſa larm. Sturm läuten; ringa eller klämta wid wädeld. Mit Sturm eindringen; ruſa in. Jezt ſieht er aus heiliger Stille mitleidig auf die Stürme der Erde herab; nu ſer han uti en helig ſtillhet med midlidande på werldens buller. Sich dem Sturme preisgeben; utſätta ſig för förſta och häftigeſta anfallet. Der Sturm der Leidenſchaften in ſeiner Bruſt; begärelſernas uppror uti hans bröſt. Mit Gelaſſenheit den Sturm abwenden, der uns droht; afwända olyckan ſom hotar med ſaktmodighet. Es war nicht in Luthers Character, ſich gegen den Sturm zu beugen; det war ej Lutheri ſinnelag, at låta böja ſig af, at ſwigta för ſtormen.

Sturmbock, ſ. m. murbräcka, S. Mauerbrecher.

Sturmbrücke, ſ. f. bro, ſom fordom fälldes med ifrån tornen, hwilka woro bragte intil muren, för at komma däröfwer på murarna.

Sturmdach, ſ. n. ſtormtak.

Stürmen, v. a. geſtürmt, p. ſtorma, fig. förſtöra. Mit ſtürmender Hand einnehmen; intaga med ſtorm, med ſtormande hand. Ein Haus ſtürmen; bryta in med wåld uti et hus. Bilder ſtürmen; förſtöra bilderna, ſlå ſönder, upbränna dem.

Stürmen, v. n. Es ſtürmt daraußen; det är ſtort owäder ute. Das Meer ſtürmt; hafwet bruſar. Der Wind ſtürmet; wädret ſtormar. In das Zimmer hinein ſtürmen; ruſa in i rummet. Alle ſtürmten auf ihn zu; alle föllo på, öfwer honom. Stürmende Leidenſchaften; upeldade, häftige begärelſer. Fehlgeſchlagene Hoffnung, unglückliche Liebe, Eiferſucht und Rache ſtürmten auf ihn ein; bedraget hopp, olycklig kärlek, ſwartſjuka och hämd, upäggade hans bröſt.

Stürmer, ſ. n. ſtormare, bullerhufwud.

Sturmfahne, ſ. f. ſtormfana, ſom Grefwarne af Wirtemberg fordom förde i Tyſka Rikskrigen.

Sturmfaß, ſ. n. et fat med allahanda brinnande Materier, för at afhålla fjenden ifrån det bräckta ſtället på wallen.

Sturmflaſche, ſ. f. Sturmhafen, Sturmkrug, ſ. m. en kruka eller flaſka fyld med krut, ſom kaſtades ifrån muren eller wallen på de til storms löpande fjender.

Sturmgatter, ſ. n. S. Fallgatter.

Sturmglocke, ſ. f. ſtormklocka.

Sturmhaken, ſ. m. ſtormhake.

Sturmhaſpel, ſ. m. ſpanſk ryttare.

Sturmhaube, f. f. stormhatt. it. en art tinkhorn, Buccinum Casides.

Sturmhut, f. m. S. Sturmhaube. it. eine Pflanze, Napell, Teufelswurz, Narrenkappe; stormhatt, Aconitum napellus. S. Eisenhut. Gelber Sturmhut; hundflocka, Aconitum Lycoctonum.

Stürmisch, adj. u. adv. stormande, bullersam, orolig. Ein stürmischer Mensch; et bullerhufwud. Eine stürmische Gemüthsart; et oroligt, hastigt, häftigt sinne.

Sturmkranz, f. m. eldkrans.

Sturmkrone, f. f. S. Mauerkrone.

Sturmkübel, f. m. Feuerkübel; wattenkar som halles full med watten, för at i hast kunna dämpa en eldswåda.

Sturmläufer, f. m. den som löper til storms.

Sturmleiter, f. f. stormstege.

Sturmmewe, f. f. Sturmfink, f. m. S. Sturmvogel.

Sturmpfal, f. m. S. Pallisade.

Sturmschlag, f. m. wådelds-ringning.

Sturmsegel, f. n. et litet fyrkantigt segel som uti stormwåder upställes på galerer.

Sturmverkündiger, f. m. Porcellaria Puffinus.

Sturmvogel, f. m. Petersvogel, Ungewittervogel, Orkanmerlchen; stormwäders fogel, Procellaria. Grauer Sturmvogel, Mallemucke; Procellaria glacialis. Schwarzer Sturmvogel, Wetterrabe, Procell. aequinoctialis. Sturmvogel, Segler, Proc. Fregatta.

Sturmwerter, f. n. stormwåder.

Sturmwind, f. m. häftig blåst, owåder.

Sturmzeug, f. n. stormredskap.

Sturz, f. m. störtning, stupning, stalp. fig. häftighet, strid. Einen Sturz thun, S. stürzen. Ein jäher Sturz, Absturz; en brådjup stalp. Das Wasser drang mit einem Sturz herein; wattnet trängde sig in i myckenhet och med stor häftighet. Das wird noch einen Sturz setzen, i. g. L. det lärer än åstadkomma en häftig strid, stort buller. Der Sturz über einen Heerd; kappan öfwer en spis eller härd. Sturz über eine Thür; öfre dörträdet. Sturz in den Blechhämmern; et par bleckplåtar som ligga på hwarandra, och hwarutaf 66 til 68 utgöra: einen Haufen Blech.

Stürzbaum, f. m. Bürzelbaum; stupande på hufwudet i det man tillika wältrar sig omkring. Einen Sturzbaum schlagen; stupa kulbytta, hufwudstupa.

Stürzblech, f. n. en art starka och tjocka bleckplåtar, hwarutaf 8 til 16 wåga en half centner.

Stürze, f. f. 1. et uphögdt lock på något, 2. S. Stürzplatz.

Stürzen, v. a. gestürzt, p. störta, stjelpa, stupa, sätta hastigt på. Sich in Gefahr stürzen; störta sig i fara. Er sucht andere zu stürzen; han söker at stjelpa andra, at bringa dem på fall. Das allein hat ihn gestürzt; det allenast war orsak til hans fall. Einen Karren stürzen; stupa, kasta af en kärra så at hon stupar baköfwer. Das Getraide stürzen; kasta om säd. Den Acker stürzen; träda åkern. Sie stürzte sich die Haube auf den Kopf, i. g. L. hon satte, kastade hastigt hufwan på. Seine Zunge stürzt alles heraus was ihm einfällt; han öser ut alt hwad honom kommer i munnen. Einen ins Wasser gefallenen Menschen stürzen, i. g. L. ställa en som fallit i wattnet på hufwudet. Zusammen stürzen; lägga, kasta ihop.

Stürzen, v. n. stupa, falla ned, rusa fram. Sein Pferd stürzte; hästen stupade under honom. Vom Pferde stürzen; falla af hästen. Er stürzte aus dem Hause heraus; han rusade fram ur huset. Das Blut stürzte hervor; blodet sprang utur såret. Das Wasser stürzte vom Berge herab; wattnet följde ned ifrån berget. Stürzen, im Bergbau; upkasta på hwaraman i stora högar (Halden.)

Stürzen, f. n. stupning, störtning.

Stürzende, f. n. nedre delen af risknippor til åtskilnad ifrån den öfre, som kallas; Wipfelende.

Stürzer, f. m. im Bergbau; den som står wid schacktet och störtar ut malmtunnorna.

Stürzgut, f. n. (Schiffarth) waror, som utan at packas i tunnor, säckar eller balar, kastas i skeppsrummet, som t. E. säd, salt, kol.

Stürzhaken, f. m. en hake öfwer schacktet, hwarmed tunnorna hållas at de ej stjelpa omkull.

Stürzkarren, f. m. stupkärra.

Stürzplatz, Stürzraum, f. m Stürze, f. f. plats wid bruken, hwarest slagg och dylikt kastas i högar, S. halden.

Stute,

Stute, s. f. Stuten, pl. sto.
Stutenmeister, Stutereiverwalter, s. m. S. Gestütmeister.
Stutenfüllen, s. n. sto-fölunge, til åtskilnad ifrån: Hingstfüllen.
Stuterei, s. f. stuteri.
Stutz, s. m. brukas mäst i sammansättningar, och betyder då något, som är afstympadt eller kortare än wanligt är. S. Stutzbart, Stutzer, Stutzperrüke, Stutzschwanz, u. s. w. Fordom kallades i wapenläran en hjelmprydnad af en upstående fjäderbuske; der Helmstutz, Ritterstutz. Die Federn zum Stutz bereiten; laga fjädrarna på det sättet, at de stå rätt up. Auf dem Stutz, i. g. L. på stund, i en hast. Alles auf den Stutz thun, i. g. L. göra sina saker hufwudstupad, på sidsta stunden, på en stuss.
Stutzbart, s. m. moustacher. S. Knebelbart.
Stutzbüchse, s. f. Stutzrohr, s. n. Stutzer, s. m. stussare, en kort lodbössa.
Stutzärmel, s. m. korta afstympade ärmar på Fruntimmers kläder.
Stutzglas, s. n. glas med en kort fot.
Stutzohr, s. m. en stubbörig häst eller hund.
Stutzperrüke, s. f. en rund eller kort Peruk.
Stutzscheere, s. f. trägårdsmästare-sax, hwarmed buxbom klippes.
Stutzschwanz, s. m. stubbswans.
Stutzuhr, s. f. Stutzer, s. m. stussare.
Stütze, s. f. stöd, stötta, understöd, pelare, fig. beskydd, hjelp. Die Stützen unter einem auf dem Stapel stehenden Schiff; stöttar under et fartyg på stapeln. Eine Stütze des Staats; en Statens pelare. Das ist seine Stütze; han liter, stödjar, beropar sig därpå. Sie hat ihre Stütze verlohren; hon har förlorat sin beskyddare.
Stutzband, s. n. stödbjelke.
Stutzbogen, s. m. en pelare lik en båge, som understödjer en brygga, en mur, stödbåge.
Stützen, v. a. gestützt, p. sätta stöd under eller wid, stödja, understödja. Sich worauf stützen; stödja, lita, beropa sig på något.
Stützenlos, adj. u. adv. utan alt stöd, alt beskärm.
Stützholz, s. n. stylta, stötta, stöd, et trä som lägges under en tunna, när man will luta henne.
Stützleiter, s. f. en art stege med stöttar på, som trägårdsstegar.
Stutzen, v. n. m. d. Hfw. haben, 1. studsa, stadna, tweka, blifwa bestört. 2. stussa. Das Pferd stutzte mit einmal; hästen stadnade twärt af. Bei den Worten stutzte ich; jag stussade wid de orden. Wie er ihn sahe, stutzte er, ob er weiter gehen sollte; han twekade om han skulle gå fram, när han såg honom. Mit den Gläsern stutzen, i. g. L. stöta ihop glasen at man hörer ljudet. In prächtigen Kleidern stutzen; stussa i sina granna kläder. Das stutzt; det låter wackert, prägtigt. Waren stutzen; byta waror. S. tauschen.
Stutzen, v. a. gestutzt, p. stympa, afhugga. Die Haare stutzen; klippa håret kort af. Einem Hunde die Ohren stutzen; afhugga öronen på en hund. Die Flügel stutzen; stäcka wingarna. Bäume stutzen; kulla träden.
Stutzer, s. m. Stussare, en som yfwar sig i sina grannkläder, fig. Sprätthök. it. S. Stutzbüchse, Stutzuhr.
Stutzig, adj. u. adv. bestört, twekſam, häpen. Das machte mich stutzig; det stötte mig för hufwudet. Das Pferd ward stutzig; hästen stadnade, blef istadig.
Stutzkopf, i. g. L. s. m. tjurhufwud, en trest Menniska.
Styl, s. m. S. Stil.
Subjekt, s. W. s. n. Subject, Person.
Sublimat, s. n. Sublimat.
Sublimieren, v. a. auftreiben; sublimera.
Sublimirung, s. f. Auftreibung; Sublimering.
Subsidien, s. W. s. pl. Subsidier. S. Hülfsgeld.
Substanz, s. f. 1. et wäsen som består för sig sjelft it. 2. wäsentligt innehåll af en skrift, it. 3. i. g. L. närande kraft uti matwaror.
Subtil, s. W. adj. u. adv. fin, tunn, späd, fig. öm, listig, spetsfundig.
Subtilität, s. f. spetsfundighet, gräl.
Subtraction, s. f. afdragning.
Subtrahiren, v. a. afdraga.
Succediren, s. W. v. n. efterfölja, S. Nachfolgen.
Succeßion, s. f. efterföljande.
Suche, s. f. Jagdwesen; hundarnas wädrande efter det wilda.
Suchen, v. a. gesucht, p. söka, leta efter, försöka, anhålla om något. Hülfe suchen; söka bot. Ich habe in allen Winkeln darnach gesucht; jag har letat därefter i alla gömmor. Ich will suchen ihn

zu befriedigen; jag wil förſöka at ſtälla honom tilfreds. Nachſicht ſuchen; anhälla, göra anſökning om eſterſigt. Sein Brod ſuchen; gå efter bröd. Er ſucht eine Ehre darin; han ſätter en heder däruti. Händel mit jemand ſuchen; ſöka ſak med någon, förföra ſig på honom Was hatteſt du da zu ſuchen; hwad hade du där at göra? Er ſucht gewiß etwas darunter; han har säkert wißa affigter därunder. Die Waare wird geſucht; waran är begärlig. Kaufleute ſteigern den Preis einer Waare, nachdem ſie mehr oder weniger geſucht wird; Köpmän öka priſet på en wara alt efter des begärlighet. Das iſt zu geſucht; det är intet naturligt nog, det är för konſtigt.

Suchen, ſ. n. ſökande, anſökning.

Sucher, ſ. m. et ſilfwerrör, hwarmed Fältſkärare utforſka ſårets djupbet, fr. Sonde, it. et inſtrument, hwarmed man kan finna, hwareſt en häſt är ſömſtucken.

Suchort, ſ. m. (Bergbau) en ort, ſom föres ifrån en malmgång in i berget, för at efterleta flera obekannta gånger.

Suchſtollen, ſ. m. S. unter Stollen.

Sucht, ſ. f. Suchten, pl. ſot, brukas helſt i ſammanſättningar, ſom: fallende Sucht; fallſjuka, brottfall.

Sucht, ſ. f. ohne pl ſtor och oordentlig begärelſe efter något.

Süchtig, i. g. L. adj. u. adv. ſjuklig, ſom intet läkes gerna.

Sud, ſ. m. ſjudning, kok, it. ſå mycket ſom på en gång ſjudes eller kokas, Sod uti Salt- och Salpeter-werk. In einem Sude fort; oafbruten, it. efter ſin gamla trall.

Sudhaus, ſ. n. Pfannenhaus; hus eller hytta där ſaltet ſjudes.

Süd, ſ. m. Süden; ſöder, ſunnan.

Süderbreite, ſ. f. ſödra bredden.

Südland, ſ. n. land ſom ligger emot ſöder Die Südländer, pl. Söderländer, och deras inwånare, Söderlänningar.

Südlich, adj. u. adv. emot ſöder, ſödlig, ſödre.

Südoſt, ſ. m. Sudoſt.

Südpol, ſ. m. ſödra Pol.

Südſchein, ſ. m. Söderſken, ſom ſynes emot Söderpolen, likſom Norrſken i Norr, men likwäl med en blåaktigare färg, Aurora Auſtralis.

Südſee, ſ. f. Söderhaf.

Südwärts, adv. åt ſöder, ſöder ut.

Südweſt, adv. Sudweſt.

Südwind, ſ. m. ſunnanwäder.

Sudelbogen, ſ. m. ſölark. S. Makulatur.

Sudelbuch, ſ. n. kladd.

Sudelei, ſ. f. ſöl, ſudderi.

Sudelhaft, adj u. adv. ſölig, ſölaktig, ſuddig.

Sudelkoch, ſ. m. Sudelköchin, ſ. f. en ſlät kock eller kokerſka, ſom går orenligt om med maten.

Sudelmagd, ſ. f. et qwinfolk ſom twättar up i köket.

Sudelmaler, ſ. m. en ſlät Målare.

Sudeln, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben; geſudelt, p. ſöla, ſudda, måla eller ſkriſwa illa.

Sudelſchürze, ſ. f. köksförkläde.

Sudelwäſche, i. g. L. ſ. f. en liten twätt af barnkläder, näsdukar, o. d. m.

Sudler, ſ. m. en ſöler, ſuddare, en ſom målar, ſkriſwer illa, ſom ſöler ned papperet.

Suffragant, ſ. m. Lydbiſkop.

Suhle, Suhllache, ſ. f. 1. wildſwins göl. 2. Suhle der Schuſter; ſkoſyl, pryl. S. Schuſterahl.

Suhlen, i. g. L. v. a. wältra ſig i orenligheten.

Sühne, v. W. ſ. f. förlikning.

Sühnen, v. W. v. a. förſona, blidka. S. verſöhnen.

Sühnbock, ſ. m. ſyndabock.

Sühnopfer, ſ. n. förſoningsoffer. S. Söhnopfer.

Sultan, ſ. m. en Titel för några Orientaliſka Regenter. Der Großſultan; Turkiſke Kajſaren.

Sultane, ſ. f. en lång Fruntimmersklädning på turkiſkt ſätt, ſom en tid bort åt war bruklig.

Sultaninn, ſ. f. wißa orientaliſka Regenters Gemål, it. et wißt turkiſkt mynt.

Sulze, Sülze, ſ. f. 1. ſaltbrunn, ſaltbruk. 2. ſaltſleke, 3. ſaltſäd, S. Gallerte

Sülze, ſ. f. gekochtes Schweinfleiſch in Salzlake gelegt; en art ſwinſylta.

Sumach, Schmack, Smak, Färber-Gärberbaum, ſ. m. et ſlags träd, ſom garfware bruka i ſtälle för bark, och färgare at färga gult med, Rhus coriaria.

Summarien, ſ. W. ſ. pl. kort innehåll af en ſkrift.

Summariſch, adj. u. adv. ſummariſk, kort.

Summe, ſ. f. ſumma. In eine Summe bringen; utföra i en Summa. Summa

Sum-

Summarum, i. g. L. i en summa, alt i et, kort sagt.

Summen, v. r. sich; göra en stor summa. S. aufsummen.

Summieren, v. a. summera, räkna ihop.

Summieren, s. n. summering.

Summen, v. n. m. d. Hfw. haben; låta, pipa som bien, skröna som klockor, susa för öronen.

Summen, s. n. biens låte, klockors skrön, susning för öronen.

Sumpf, s. m. Sümpfe, pl. 1. dy, gyttja, sump, moras, 2. Träsk, d. å. et stående watten eller en stor insjö, som ännu icke genom tilflytande jord och sand ifrån högderna, samt nedfallne trän, grenar, löf, m. m. så tillwallad och stadig är, at den kan bära menniskor och kreatur uppe, at de ej nedsjunka. Et Diminutivum däraf tyckes wara Kärr, som långt up åt Norr kallas Myra, hwaremot den förörde tilwäxningen eller igenwäxningen är så tunn, at den gungar når man går därupå. 3. Moßa, d. å. et sumpigt stycke land, som watnet ej öfwerhöljer, och som så är tillwallad at det bär menniskan uppe, så at man kan gå därpå. Det är bewäxt med stora mostufwor och dylika wäxter, som när de hunnit til wiß grad af röta och torka, gifwa bränntorf, men höst och wär äro deßa moßar, (på Tyska egentligen: Brüche, Mohre) af tilflytande watten så fyllde, at man mäste wada däri. 4. en samling af watten i grufwor, en ort, et kärl, hwaruti wattnet samlas. In Lappland giebt es große tiefe Sümpfe; uti Lappland finnes stora träsk. In einem Sumpf stecken bleiben; fastna i et kärr, i en dy. Die Sümpfe austrocknen; torka ut moßarna. Eine Grube zu Sumpf gehen lassen, sie zu Sumpfe treiben; låta wattnet så taga til i en grufwa, at hon blir aldeles obrukbar.

Ordet: Sumpf, framför namnet af många wärter eller andra Substantiva anwyder, at de wäxa på kärr och sumpiga orter, eller stå och finnas i sumpar och wattnen; hwarutaf här endast några til Exempel anföras, som:

Sumpfandorn, s. m. Sparrfaden; en strandört, Lycopus Europaeus.

Sumpfbinse, Sumpfsense, s. f. knappsäf, Scirpus paluſtris.

Sumpfeisen, s. n. myrjärn.

Sumpfeschel, s. m. en art blå färg eller smalt.

Sumpferde, s. f. myrjord, kärrgjord.

Sumpferz, s. n. myrmalm.

Sumpfheidelbeere, s. f. odon. S. unter Heidelbeere.

Sumpfig, adj. u. adv. sumpig, morasig, myrländ, kärraktig, sank. Der See hat einen sumpfigten Boden; sjön har dybotten. Sumpfigte Oerter; sanka orter.

Sumpfkammenkraut, s. n. ronegräs, Equiſitum paluſtre.

Sumpfkiel, s. m. Schlungröhre, s. f. nederſta röret i et pompwerk, som står in i watnet.

Sumpfklee, s. m. S. unter Klee.

Sumpfkorb, s. m. en korg af bast omkring underſta röret i pompwerk, at ej jord, sten och dylikt må få komma in i röret.

Sumpfkraut, s. n. en ört, som wäxer på sumpiga ställen, helst, Limoſella aquatica.

Sumpfloch, s. n. hos tegelſtrykare, en fyrkantig grufwa i jorden, hwaruti slås watten på leran och med densamma genomarbetas, som de kalla: einſumpfen.

Sumpfmeiſe, s. f. S. Meiſe.

Sumpfotter, s. f. mänk, Muſtela Lutreola.

Sumpfporsch, s. m. sqwatram, Ledum paluſtre.

Sumpfrauke, s. f. S. Rauke.

Sumpfſchlamm, s. m. gyttja.

Sumpfſchwein, s. n. et amerikaniſkt wattenſwin. *Orr.* Sus Hydrochaeris.

Sumpfſilje, s. f. moßarot, finſk ingefära, Selinum paluſtre.

Sumpftorf, s. m. dytorf, mosſetorf.

Sumpfvogel, s. m. wadare, Gralla.

Sumpfwurm, s. m. en art tagelmask, Gordius paluſtris.

Sumſen, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben. S. Summen.

Sund, s. m. sund. Der Sund zwiſchen Schonen und Seeland; Öreſund, sundet.

Sünde, s. f. synd, öfwerträdelſe af Gudslag. Begehungsſünden; synd som man begår, i det man gör något ondt. Unterlaſſungsſünden; synd som begås, i det man underlåter at göra något godt. Sein Brodt mit Sünden verdienen; förtjena sitt bröd med lättjan. Es iſt Sünde um den jungen Menſchen; det är skada om Ynglingen.

Sün-

Sündenbüßer, Sündentilger, Sündenträger, Theol. W. f. m. Syndabotare.
Sündendeckel, f. m. syndaskjul, syndatäckelse.
Sündenfall, f. m. syndafall.
Sündenlast, f. f. syndernas tyngd, samwetsoro.
Sündenmaas, f. n. syndamätt.
Sündenschlaf, f. m. tilstånd då man är liksam insöfd uti synder, säkerhet uti dem.
Sündenschuld, f. f. syndernas skuld.
Sündenspiegel, f. m. synda-spegel.
Sündenstrafe, f. f. syndernas straff.
Sündenübel, f. n. synd som et ondt betraktad.
Sündenweg, f. m. färdighet at synda.
Sünder, f. m. Syndare, fig. i. g. L. stackars karl, stackare. Ein armer Sünder; en som är dömd ifrån lifwet, och nu skal afrättas.
Sünderin, f. f. Syndersta.
Sündfluth, f. f. syndaflod, it. i. g. L. en stor öfwerswämning.
Sündhaft, adj. u. adv. syndafull.
Sündigen, v. a. m. d. Hfw. haben; synda, bryta emot lagen. Wißentlich und vorsetzlich sündigen; wetandes och wiljandes, med beràdt mod synda.
Sündlich, adj. u. adv. syndig.
Sündlichkeit, f. f. syndighet, det som är syndigt, orätt uti någon sak.
Sündlos, adj. u. adv. syndlös.
Sündopfer, f. n. Syndoffer.
Sündwasser, f. n. B. W. skärwatten. S. Weihwasser.
Superfein, i. g. L. adj. u. adv. mycket fin, det finesta.
Superklug, i. g. L. adj. u. adv. mycket klok, it. näswis.
Superintendent, f. m. Superintendent.
Superintendentur, f. f. en Superintendents Diöces, it. des wärdighet, embete, boning.
Süppchen, f. n. Dim. en liten soppa. Einem ein Süppchen beibringen, i. g. L. gifwa någon in hemligt förgift.
Suppe, f. f. soppa, wenn dieselbe etwas dicke ist; wälling. Erbsensuppe; ärtwälling. Grundsuppe; det tjocka som faller til bottnen. Er hat nicht viel in die Suppe zu brocken, i. g. L. han har knapt at lefwa utaf. Nun sitzt er in die Suppe, i. g. L. nu sitter han i gyttjan, i klämman, i nöd.
Suppeneßer, Suppenliebhaber, f. m. en som äter gerna supanmat.
Suppenlöffel, f. m. soppsked.
Suppenschale, f. f. soppskål.
Suppenschüßel, f. f. soppfat.
Suppenschnitt, f. m. brödskifwa i soppan.
Suppenteller, f. m. sopptalrik, djup tallrik.
Suppenspeise, f. f. supanmat.
Supplicant, f. m. den som anhåller, bönfaller om något.
Supplik, f. W. f. f. böneskrift.
Suppliciren, f. W. v. n. m. d. Hfw. haben, bönfalla.
Süß, adj. u. adv. söt, fig. angenäm, ljuflig. Süß werden; sötna. Süße Milch; sötmjölk. Süsses Brod; osyradt bröd. Süsse Butter; osaltadt smör. Einem süsse Worte geben; gifwa någon goda ord. Jemanden etwas süsses, tausend süße Sachen vorsagen; smickra någon, säga honom det som behagar honom. Ein süsser Schlaf; en ljuflig sömn. Er hat ihn mit süssen Worten abgespeist; han har bedragit honom med godt hopp. Er wollte ihm die Pille gerne süß machen; han wille försockra honom den bittra kalken. Ein süsser Herr; en sprätthök. Einer der gerne süß ißt; en sötläpp.
Süßäpfel, f. m. sötäpple.
Süßbast, f. m. S. Kellerhals.
Süße, f. f. söthet, S. Süßigkeit.
Süßeleien, f. pl. fer söta ord, smekord.
Süßen, v. n. m. d. Hfw. haben; göra söt, sockra.
Süßholz, f. n. Lakritsträd, Glycyrrhiza glabra. S. Lakritze. Wildes Süßholz; wippärter, Orobus niger.
Süßigkeit, f. f. sötma, söthet, fig. söta ord, smekord, kärleksord. Süßigkeiten; sötsaker.
Süßklee, f. m. S. Klee.
Süßlich, adj. u. adv. sötaktig, något söt.
Süßlichkeit, f. f. sötaktighet.
Süßling, f. m. en karl, som intet kan fördraga något, it. en sprätthök. it. en art swampar.
Sylbe, f. f. S. Silbe.
Syllogismus, f. m. Förnufts-slut.
Syllogistisch, adj. u. adv. syllogistisk.
Sylphe, f. m. erdichtete Luftgeister der Poeten; luftandarne, til åtskilnad ifrån: Gnomen, Nymphen, Salamander, d. å. andarne, som dicktas wara i jorden, swäfwa i wattnet, lefwa i elden.

Symboliſch, adj u adv ſymboliſk, it. ſom föreſtäller något under bilder.

Symbolum, ſ. W. ſ. n. 1. teken, ſinnebild, 2 trosbekännelſe.

Symmetrie, ſ f. delarnas tilbörliga förhållande til det hela, til åtſkilnad ifrån: Harmonie, ſom är delarnas tilbörliga förhållande ſins emellan.

Symmetriſch, adj. u. adv. ſymmetriſk.

Sympathie, ſ. W. ſ. f. 1. naturlig böjelſe til hwartannat, i motſats af: Antipathie, 2. deltagande i en annans känslor, ſå at man känner de ſamma hos ſig.

Sympathetiſch, adj u adv. ſympathetiſk, it. på et förborgadt ſätt wärkande.

Sympathiſiren, v. n. hafwa lika känslor.

Symphonie, ſ. f. 1. ſammanſtämmande ljud i muſiken; 2. et muſikaliſkt ſtycke med alla Inſtrumenter.

Symptom, ſ. W. ſ. n. en omſtändighet i en ſjukdom, hwarutaf den kan igenkännas.

Synagoge, ſ. f. Synagog, ort hwareſt Judarne förſamla ſig til at hålla Gudstjenſt.

Synchronismus, ſ. m. föreſtällning af det ſom på lika tider händt hos åtſkilliga folkſlag

Syncretiſt, ſ. m. en ſom arbetar på förening af ſtridiga ſecter i Religionen

Syncretiſmus, ſ. W. ſ. m. de ſtridiga ſecters förening.

Syndicus, ſ m den ſom wid et ſamqwäm förer des rättegangsſaker och giſwer dem råd däruti.

Syndicat, ſ. n. en ſådan Syndici wärde, embete.

Syndicathaus, ſ. n. huſet, ſom en Syndicus har at bebo på embetes wägnar.

Synodus, ſ m de Andeligas möte. Einen Synodum halten; anſtälla möte med Präſtarna uti en Diöces, för at hålla viſitation och rådgöra om Kyrkoſaker.

Synod, ſ. m. S. Synodus. Der heilige Synod in Rußland; högſta Rådet eller Collegium, ſom ſtyrer om Kyrkoſaker i Ryßland.

Synonymie, ſ. f. öfwerensſtämmande i bemärkelſen.

Synonymiſch, adv. ſom har ſamma bemärkelſe.

Syntax, ſ. m. ordens hopfogning efter et ſpråks egenſkap.

Syrene, ſ. f. S. Sirene.

Syrop, ſ. m S. Sirop.

Syrte, ſ. W. ſ. f. ſandreſwel, ſtengrund i hafwet.

Syſtem, ſ. W. ſ. n. Lärobygganad, en hop Sanningar uti ſitt naturliga ſammanhang, antagne läroſatſer i deras förbindelſe. Er hat kein recht Syſtem im Kopf; han har intet lärt något grundeligt, i ſitt rätta ſammanhang och efter faſta grunder. Vom Syſtem abweichen; gå ifrån de wanliga läroſatſer eller meningar.

Syſtematiſch, adj. u. adv. ſyſtematiſk, efter ordningen i Syſtemen, efter ſanningars naturliga ſammanhang.

T.

Tabak, ſ. m. Tobak; Tobak. Tabak nehmen, gebrauchen, ſchnupfen; ſnuſa. In Japan raucht alles, jung und alt Tabak, und bläſt den Rauch durch die Naſenlöcher heraus; uti Japan röker unat och gammalt folk tobak, och låter röken gå igenom näſan.

Tabakpflanze, ſ. f. tobaksplanta.

Tabakpflanzer ſ. m. Tobaksplanterare.

Tabaksbau, ſ. m. Tobaksplantering

Tabaksbauer, ſ. m. S. Tobakspflanzer.

Tabaksblätter, ſ. pl. tobaksblad.

Tabaksbüchſe, ſ. f. tobaksläda.

Tabakscollegium, ſ. n. Sällſkap ſom kommer tilſammans för at röka tobak.

Tabaksdoſe, ſ. f. tobaksdoſa, ſnusdoſa.

Tabaksfabrike, ſ f. tobaksfabrik

Tabaksfabrikant, ſ. m. tobakſabriks-arbetare.

Tabaksgeſtank, ſ. m. tobakslukt.

Tabakshandel, ſ. m. handel med tobak.

Tabakshändler, ſ. m. Tobakshandlare.

Tabaksklyſtier, ſ. n. et klyſtir af tobaksblader eller tobaksrök.

Tabaksland, s. n. åker som duger eller är tillagad til tobaksplantering, tobaksland.
Tabakspfeiffe, s. f. tobakspipa. S. Pfeiffe.
Tabaksribbe, s. f. Tabaksstengel, s. m. tobaksstjelke.
Tabaksrauch, s. m. tobaksrök.
Tabaksraucher, s. m. Tobaksrökare.
Tabaksreibe, s. f. tobaksrifware.
Tabaksrolle, s. f. tobaksrulle.
Tabaksschnupfer, s. m. den som snusar tobak.
Tabaksspinner, s. m. Tobaksspinnare.
Tabaksspinnerei, s. f. tobaksspinneri.
Tabelle, s. f. tabell, tafla.
Tabellarisch, adj. u. adv. Tabellenmäßig; i tabeller, tabellarisk.
Tabernakel, s. W. s. n, tabernakel, rum eller kåril hwaruti det wälsignade brödet (die geweihete Hostie) förwaras uti den Katholiska Kyrkan.
Taberne, i. g. L. s. n. gästgifwaregård.
Tabulat, s. W. s. n. en wind med plankor öfwerlagd, en gång med brädgälf, et slags fängelse på Academier.
Tabulatur, s. f. tabulatur, i Musiken, Noter hwareſter man spelar, i. g. L. wanlig ordning. Mit ihm muß alles nach der Tabulatur gehen; han är mycket granlaga i alt.
Tabulett, Tablett, s. n. taflett.
Tabulettenkrämer, s. m. en krämare som bär sina waror på nacken eller omkring.
Tact, s. m. S. Takt.
Tadel, s. m. 1. tadel, klander. 2. fel. Das verdient keinen Tadel; det förtjenar intet at lastas. Den Leuten einen Tadel anhängen, i. g. L. sätta lack och lyte på folk. Wer ist ohne Tadel; hwem är utan fel?
Tadelhaft, tadelswerth, adj. u. adv. som förtjenar at tadlas, lastas, klanderwärd.
Tadelhaftigkeit, s. f. en beskaffenhet, et upförande som förtjenar tadel, klandring, åtal.
Tadeln, v. a. getadelt, p. tadla, lasta, klandra. Er hat immer was zu tadeln; han har altid at säga något emot. Er tadelt die ganze Welt; han är misnöjd med hela werlden.
Tadeln, s. n. tadlande, lastande, klandring, åtal.
Tadelsucht, s. f tadelsamhet, klandersjuka.
Tadelsüchtig, adj. u. adv. tadelsam, klandersjuk.
Tadler, s. m. Tadlare.
Tadlerin, s. f. Tadlerska.

Tafel, s. f. Tafeln, pl. 1. bord, tafel, bordssällskap, 2. tafla, 3. skifwa. Offene Tafel halten; hålla öpen tafel. Die Tafel ist schon gedeckt; bordet är redan dukat. Tafel bei Hofe haben; spisa ständigt på Hofwet. Er ward mit zur Königlichen Tafel gezogen; han fick spisa wid Konungens bord. Eine Tafel zum Rechnen, zum Schreiben; en räknetafla, skristafla. Geschlechtstafel; Ättelängd. Eine Glastafel, Marmortafel; en hel, fyrkantig glasskifwa, marmorskifwa. Eine Tafel Chokolade, Seife; en Schokolad-kaka, en twålbotten. Tafel am Säulenfuß; en fyrkantig tärning, hwarpå en pelare står. Auf der schwarzen Tafel stehen, fig. wara illa anskrifwen.
Tafelbier, s. n. swagdricka, matdricka.
Tafelbirne, s. f. Herrenbirne, Königsbirne; en art mycket wälsmakande päron, som wanligt ätas färska til slut wid bordet.
Tafelbrod, s. n. wanligt bröd wid bordet.
Täfelchen, s. n. Diin. en liten tafla.
Tafelbecker, s. m. tafeltäckare.
Tafeldiener, s. m. betjent som wacktar up, paßar up wid bordet.
Tafelgelder, s. pl. Tafelpenningar, it. inkomster som en förnäm Herre har til Hofstatens underhållande.
Tafelgemach, Tafelzimmer, s. n. matsal.
Tafelgeräth, s. n. bordkärl.
Tafelglas, s. n. glas uti taflor, it. bordsglas.
Tafelgüter, s. pl. Tafellehen; gods som äro anslagne til Öfwerhetens tafel, Kongsgårdar eller Län.
Tafelkranz, s. m. S. Tafelring.
Tafellicht, s. n. stora ljus, som brukas på bordet til åtskillnad ifrån: Küchenlicht, Nachtlicht; som brännas i köket, om nätterna.
Tafelmeßing, s. m. meßing uti tjocka plåtar.
Tafeln, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben; spisa, v. a. Die gefärbten Zeuge tafeln; hos färgare, låta färgen rinna af de färgade tyger, som sker på et wißt bord.
Tafelmusik, s. f. Tafel-Musik
Tafelring, s. m. fat-ring, bordkrans.
Tafelriß, s. m. en ritning, huru maten skal ordnas och sättas på et stort bord wid högtideliga tilfällen.
Tafelschiefer, s. m. S. unter Schiefer.
Tafelschneider, s. m. en gesäll, som föreståt wärkstaden hos en skräddareänka
Tafelservies, s. f. fat och talrikar med annat tilbehör af samma slag, som brukas på bordet.

Tafelsilber, s. n. bords-silfwer.
Tafelstein, s. m. en art tunna, platta Diamanter, Tafelsten.
Tafelteller, s. m. talrik som brukas wid förnäma bord.
Tafeltuch, s. n en stor, fin bord-duk.
Tafeluhr, s. f. stußare. S. Stutzuhr.
Tafelzeug, s. n. duktyg.
Tafelzimmer, s. n. S Tafelgemach.
Täfeln, v. a. getäfelt, p. bradslå, panela.
Täfeln, s. n. Täfelung, s. f. panelning, beklädning med bräder.
Täfelwerk, s. n. panelwärk, brädbeslag.
Taffet, Taft, s. m. taft.
Taffetband, s. n. tastsband.
Taffeten, adj u. adv. af taft. Ein taffetenes Kleid; en tafts-klädning.
Taffetweber, s. m. Taftwäfware.
Tag, s. m Tage, pl. dag, dagsljus, tid, it möte, S Landtag, Reichstag, Wahltag. Der naturliche Tag; den naturliga dagen eller tiden, når solen är öfwer Horisonten. Der bürgerliche, politische Tag; dag och natt, som består af 24 timmar. Mit anbrechendem Tage; i dagningen. Der Tag neigt sich schon; det börjar redan bliswa afton. Zweimal des Tages; twå gånger om dagen, twå gånger hwar dag. Wie ist es am Tage; huru dags är det? Es ist hoch am Tage; det är långt på ljusa dagen. Er hat zu frühe Tag gemacht; han har stått för bittida up. Es ist, es liegt am Tage; det är klart och uppenbart. An den Tag kommen, bringen; komma, bringa i dagsljuset, bliswa, göra bekannt. Nun ist seine Unschuld an den Tag gekommen; nu har hans oskuld bliswit uptäckt. Etwas zu Tage legen; ådagalägga, gifwa tilkänna. An den Tag geben; komma fram med något. Heutiges Tages; i wåra tider, nu för tiden. Sich der Tage seiner Jugend freuen; fägna, roa sig öfwer sin ungdoms blomstrande år. Der Tag der Zukunft; den tilkommande tiden. Der Tag der Zukunft zum Gericht; domedag. Einen guten Tag sagen; hälsa på någon, it. säga honom farwäl. Heute hat er seinen bösen Tag, i dag är i dag är hans feberdag it. han är i dag intet wid godt lynne. In den Tag hinein reden, schreiben; tala, skrifwa obetänksamt. In den Tag hinein leben; lefwa därpå lös, it. lefwa utan alt bekymmer, ej bry sig om morgon-dagen.

Tag, bei den Bergleuten; bergsyta, i motsats af sielsiwa grufwan. Erz am Tage finden; finna malm på eller intet långt under jordens yta. Etwas zu Tage ausfordern; skaffa något utur grufwan up i dagen. Zu Tage arbeiten; arbeta i grufwan, så at man ännu är under bar himmel.
Tagearbeit, s. f. dagsarbete, arbete om dagen, på en dag.
Tagebuch, s. n dagbok, daglig förtekning.
Tagedieb, s. m. dagtjuf.
Tagedienst, s. m. Tagefrohne, s. f. dagswerk wid Herregården.
Tageerz, s. n. malm som finnes uppe i dagen, på bergsytan eller ej långt under den samma.
Tagefahrt, v. W. s. f. S. Tagereise, it. Termin
Tagefalter, s. m. fjäril, Papilio. S. Schmetterling.
Tagefrist, s. f. en utsatt dag. S. Termin.
Tagegang, s. m. gång i bergwerk, som går ut i dagen.
Tagegebäude, s. n. byggnader wid bruken, som stå i dagen, til åtskilnad ifrån grufwebyggnader in i grufwan.
Tagegehänge, s. n. Tagekluft, s. f. klyft som finnes i eller ej långt under bergsytan.
Tage- und Nachtgleiche, s. f. dagjämning, Aequinoctium.
Tagekohle, Erdkohle, s. f et slags kol, som finnes strax på eller under swartmyllan, til åtskilnad ifrån; Pechkohlen, Steinkohlen, som ligga långt djupare.
Tagekost, s. f. daglig kost.
Tagelänge, s. f. Tagebogen, s. m. tid når solen är öfwer horisonten, S. natürlicher Tag.
Tageleistung, s. f. et möte uti Sweits i allmänna ärender, S. Tagesatzung.
Tagelohn, s. m. dagspenning, daglön.
Tagelöhner, s. m dagswerkskarl, tjenstehjon, dagakarl, lejohjon.
Tagelöhnerin, s. f. dagwerksqwinna, som arbetar för dagspenning.
Tageluft, s. f. luft på jordytan, til åtskilnad ifrån den tjockare in i grufwan, eller; Grubenluft.
Tagen, v. n. m. d. Hfw. haben, getagt p. dagas, bliswa dag. Wenn es zu tagen beginnt; i första dagningen.
Tagereise, s. f. dagsresa, dagsled.
Tageregister, s. n. anteckning af det, som händer hwar dag, daybok.

Tagesatzung, f. f. Herredag, Landdag i Sweits af de 13 förenade Orter, it. en wiß dags utsättning til sammankomst.
Tagenetz, Tagegarn, f. n. en art lärkenät, som ställes ut om dagen, at fånga lärkor däruti om aftonen.
Tageschacht, f. m. schackt som går up ifrån berget ned i grufwan.
Tageschicht, f. f. indelt arbete, som sker om dagen, i motsats af: Nachtschicht.
Tageschichter, f. m. en Bergsman, som arbetar om dagen, i motsats af: Nachtschichter, som bör arbeta om nätterna.
Tageslänge, f. f. dagens längd.
Tageslicht, f. n. dagsljus.
Tagestollen, f. m. S. Stollen.
Tagesstunde, f. f. timme om dagen.
Tageszeit, Tagezeit, f. f. dagstid. Bei früher Tageszeit; i god tid om dagen Die vier Tageszeiten; de fyra dagens delar.
Tagevögel, f. pl fjärilar, Papiliones, til åtskilnad ifrån Nattfly, Phalaenae, S. Tagefalter.
Tagewache, f. f. dagwakt.
Tagewähler, f. m. den som inbillar sig af wantro, en dag wara lyckligare än den andra, dagwäljare.
Tagewasser, f. n. watnet, som up ifrån berget tränger in i grufwan; i motsats af Grubenwasser; som samlar sig i sjelfwa grufwan, utan at komma up ifrån.
Tagewerk, f. n. dagswerk, dagsarbete, så mycket man kan göra om dagen. Ein Tagewerk Acker; S. Morgen Acker.
Tagewirkung, f. f. (Bergbau); arbete up i dagen, på bergsytan, eller ej långt ned i djupet.
Tagezeit, f. f. S. Termin.
Tagezirkel, f. m. dagcirkel.
Tagezug, f. m hos Markscheidare, en mätning som sker up på berget, i motsats af: Grubenzug; som sker in i grufwan.
Tägig, adj. u. adv. brukas endast i sammansättningar, som: zweitägig, dreitägig, o. s. w. annan dags, tredjedags.
Täglich, adj. u. adv. daglig, hwardag. Tag täglich; daglig dags, alla dagar.
Taathierchen, f. n. S. Uferaas.
Takel, Takelwerk, f. n. (Schiffarth) togwerke på et skepp, tacklage. Für Topp und Takel liegen; fästa alla segel så at intet winden må blåsa i dem.
Takeln, v. a. tackla.
Takeln, f. n. tackling.
Takelzeug, f. n. tackel och tyg.
Talar, f. m. ett långt mantel eller fotsid klädning, som wid högtideliga tilfällen bäres af höga Personer
Takt, f. m. tackt, tonmått, not.
Taktfest, adj u. adv fast i tackten.
Taktführer, f. m. en som slår tackten.
Tacktmäßig, adj. u. adv efter tackten.
Taktik, f. f. Tactiken, Lära om en Krigshärs upställande, ordning och förelser.
Talent, f. W. f. n. fordom et räknemynt om 1000 eller 750 Tyska Riksdaler. Nu för tiden betyder det en naturlig medfödd gåfwa eller skicklighet. Ein Mann von Talenten; en Man af stor skicklighet.
Talg, f. n. talg.
Talgboden, f. m. en i en kittel smält och stelnad talgmassa.
Talgen, v. n. m. d. Hfw. haben; getalgt, p. talga, blifwa talgig, gifwa talg.
Talgicht, adj u. adv. talgaktig.
Talgig, adj. u. adv. talgig.
Talglicht, f. n. talgljus.
Talk, f. m. talk, Talcum.
Talkglimmer, f. m. Mica Talcum.
Talköl, f. f. talk-olja.
Talkstein, f. m. S. Talk
Talmud, f. m. Talmud.
Talmudisch, adj. u. adv. talmudist.
Talmudist, f. m. den som wäl är hemma i Talmud och des lära.
Tamarinde, f. f. Tamarindenbaum, f. m. tamarind-trå, Arbor Tamarindus Indica.
Tamarinden-Mark, f. n. tamarind-mos, Pulpa Tamarindorum.
Tamariske, f. f. Tamariskenstaude, f. f. Tarix.
Tambour, f. W. f. m. trumslagare. Tambour und Pfeiffer; spelet.
Taud, f. m. fäfengt prat, sjolleri, dårskap, barnslighet, småsaker.
Tändelei, f. f. Getändel; sjolleri, skämt, lek, tidens förnötande med småsaker och onyttiga ting.
Tändler, f. m. fjäsker, som gerna skämtar och fjäskar.
Tändelhaft, tändelich, adj. u. adv. den som älskar skämt och sjolleri.
Tändeln, v. n. m. d. Hfw. haben; getändelt, p. sjollas. fjäsa, fjäska, leka med ord, förnöta sin tid med skämt och barnsligheter, ej taga sig något alfwarsamt före. Mit Frauenzimmer tändeln; skämta, roa sig med Fruntimmer, smeka dem.

Tändel-

Tändelschürze, f. f. et litet kort förkläde.
Tändelwoche, f. f. smekmånad. S. Flitterwoche.
Tang, f. m. tång. S. Meergras.
Tangel, f. f. barr.
Tangelholz, f. n. barrskog.
Tannapfel, f. m. talkotte.
Tanne, f. f. tal, furuträd, Pinus sylvestris. S. Fichte. Roth- Schwarztanne; gran, Pinus Abies. Weiß- Edel- Silbertanne; silfwerfuru, Pinus picea Balsam- Gileadstanne; Pinus balsamea. Schierlingstanne, Sprossentanne; Pinus Canadensis.
Tannen, adj. u. adv. af tall eller furu.
Tannenbaum, f. m. S. Tanne.
Tannenbrett, f. n. Planke, f. f. furubräde, furuplanka.
Tannenfink, f. m. norrqwint, Fringilla Montifringilla.
Tannenhain, f. m. lund af tall eller furuträd.
Tannenharz, f. n. tallkåda.
Tannenholz, f. n. tallwed, furuwirke.
Tannenkrähe, f. f. Tannenhäher, S. Mandelkrähe.
Tannenmarder, f. m. en art mård, som uppehåller sig i tallskogen, Mustela Martes.
Tannenmeise, f. f. S. unter Meise.
Tannenmotte, f. f. S. Fichtenmotte.
Tannenwald, f. m. tallskog, furuskog.
Tannzapfen, f. m. S. Tannenapfel.
Tannzapfenmotte, f. f. Phal. Tinea Strobilella.
Tanz, f. m. Tänze, pl. dans. Er wird schon mit an den Tanz müßen, i. g. L. fig. han lärer nog komma med i leken. Das wird einen schönen Tanz geben; där lärer blifwa et wäsen, et buller utaf.
Tanzbär, f. m. björn, som man har lärt dansa på bakfötterna.
Tanzboden, f. m. danskola, dansal. Auf den Tanzboden gehen; lära dansa.
Tanzen, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben, getanzt, p. dansa. Auf dem Seil tanzen; dansa på lina.
Tänzer, f. m. dansare Ein guter Tänzer; en som dansar wäl. Der Tänzer eines Frauenzimmers; den som dansar eller har dansat med et Fruntimmer.
Tänzerin, f. f. Danserska, et Fruntimmer som dansar.
Tanzgesellschaft, f. f. Sällskap som kommit tilsammans til at roa sig med dans.
Tanzkunst, f. f. danskonst.
Tanzmeister, f. m. Dansmästare.
Tanzplatz, f. m. dansplats.
Tanzsaal, f. m. dansal.
Tanzschuhe, f. pl. dansskor.
Tapet, v. W. f. n. in der Redensart i. g. L. etwas auf dem Tapet bringen; komma fram med något. Auf dem Tapet seyn; omtalas, wara på banen.
Tapete, f. f. tapet, wäggbonad. Pappierne Tapeten; pappers-tapeter.
Tapetenhändler, f. m. den som säljer tapeter.
Tapetenmacher, Tapetenwirker, f. m. Tapetmakare, Tapetwirkare.
Tapezerei, f. f. tapetsering, wäggbonad.
Tapezieren, v. a. tapetsera, kläda et rum med tapeter.
Tapezierer, f. m. Tapetserare.
Tapfer, adj. u. adv. tapper, manlig, braf, mycket. Tapfere Thaten; manliga gerningar. Tapfer lügen; ljuga öfverskämt.
Tapferkeit, f. f. tapperhet, mandom, mod.
Tapir, f. m. Antathier, f. n. Hippopotamus terrestris L. Hypochaeris Tapir, *Erxleb.*
Tappen, v. n. m. d. Hfw. haben; famla, trefwa.
Tarantel, f. f. tarantel, Aranea Tarantula.
Tarif, f. W. f. m. en taxa, et register, som wisar huru alla waror måste förtullas.
Tarok, Trapelierspiel, f. n. en art kortspel med 78 stora kort.
Tarras, Tras, f. m. tarras, traßelsten, *Wall.* Caementum Tarras, induratum.
Tartane, f. f. en art fartyg på medelhafwet med ungefärligen tio Mans besättning.
Tartar, f. m. S. Tatar.
Tartsche, f. f. en art starka sköldar, som fordom woro brukliga.
Tartoffel, f. f. jordpäron, S. Erdtoffel.
Tasche, f. f. taska, wäska. Tasche in den Kleidern; ficka. Tasche in den Beinkleidern; byxsäck. Eine lederne Tasche; en läderpung. Ein Knippschen in die Tasche schlagen, i. g. L. knyta näfwen i byxsäcken. Er kann ihn in der Tasche stecken, fig. i. g. L. han kan sticka honom i fickan, han kan sälja honom i säcken. Jemanden eins auf die Tasche geben, n. R. gifwa någon et slag på munnen.
Taschenbuch, f. n. taskbok, plånbok.
Taschengucker, f. m. S. Operngucker.
Taschenkalender, f. m. en liten Almanach, som man bär hos sig i fickan.

Taſchenkraut, Täſchelkraut, ſ. n. Hirtentaſche, ſ. f. Säckelkraut; nålbynor, lommegrås, Thlapſi Burſa Paſtoris.
Taſchenkrebs, ſ. m. S. Krebs.
Taſchenkunſt, ſ. f. S. Paternoſterwerk.
Taſchenmeſſer, ſ. n. fållknif
Taſchenſpiegel, ſ. m en liten ſpegel uti foder, ſom kan båras i fickan.
Taſchenſpiel, ſ. n. taſkſpel.
Taſchenſpieler, ſ. m. taſkſpelare.
Taſchenſpielerkünſte, ſ. pl. taſkſpelare konſter och grep.
Taſchenuhr, ſ. f. byrſäcks-ur, fick-ur.
Täſchner, i g L. ſ m et ſlags pungmakare, ſom öfwerdraga keſſertar med ſkinn, utſtoppa madraſer, o. d. m.
Taße, ſ. f. Schälchen, ſ. n. kopp.
Taſten, v. a. u. n. m. d. Hfw haben; taga, känna på.
Taſter, Taſterzirkel, ſ. m. en cirkel med utböjda ſpitter.
Tatar, ſ. m. en Tatar.
Tatarei, ſ. f. Tatari.
Tatariſch, adj. u. adv. tatariſk.
Tatſche, n. W. ſ. f. näfwe.
Tatze, ſ. f taße, björnram, framſkräfla af en ſjähl.
Tau, ſ. n. Taue, pl. tog.
Tauwerk, ſ. n togwerk.
Taub, adj u. adv döf, fig. tom, känslolös, kraftlös. Taube Aehren; toma ax Die Hand iſt ihm ganz taub; han har ingen känsla i handen. Taube Kohlen; utbrända kol. Taube Blumen; blomſter ſom ej gifwa fruckt. Taubes Geſtein; en bergart ſom ej innehåller någon malm Ein tauber Schmerz; en djup, ſwag wärk, dolor obtuſus. Taube Zähne; öma tänder. Ein taubes Ei; et windägg Taube Neßel; blindnäßla, S. Neßel. Er iſt taub bei ihren Bitten; han will intet höra på hennes bön, ej ſamtycka dartil, han blir intet rörd däraf.
Taube, Tauber, ſ. m. en döf.
Täuben, v. a. döfwa, S. betäuben, dämpfen.
Taubfiſch, ſ. m. S. Krampffiſch.
Taubhafer, ſ. m. S. Hafer.
Taubheit, ſ. f. döfhet, orörlighet. Eine gewiſſe Taubheit durchdrang alle Glieder; en wiß känslolöshet utſpridde ſig öfwer alla leder.
Taubkohle, ſ. f. en art kol, ſom åro mindre faſta en ſtenkol
Taubkorn, ſ. n. S. Lolch.
Taubſucht, ſ. f. döfhet.
Taube, ſ. f. dufwa. Zahme Taube; hemdufwa. Wilde Taube, Holztaube; ſkogsdufwa. Gebratene Tauben fliegen niemand ins Maul, Spr. i g. L. det flyger inga ſteckta ſparfwar i munnen på någon. Nach ſeinen eigenen Tauben ſchießen; göra ſig ſelf ſkada.
Täubchen, ſ. n. Dim. dufunge.
Taubenaugen, ſ. pl. duf-ögon, fig. ſmå ögon, oſkyldiga miner.
Taubenboden, ſ. m. S. Taubenhaus.
Taubenfalk, Taubenhabicht, ſ. m. Falco palumbarius.
Taubenfarbe, ſ. f. ſkiftande färg, ſom fjädrarna på dufwehalſen.
Taubenfärbig, adj. ſom ſkiftar röd, blå och grön färg
Taubenfuß, ſ. m. en planta, en art ſtorknäf, Geranium rotundifolium. *it.* Columbinum.
Taubenhaus, ſ. n. dufhus.
Taubenkraut, ſ. n. Lyſimachia vulg.
Taubenkropf, ſ. m. en dufwas kräfwe. it. järnört, S. Eiſenkraut. it. jordrök, S. Erdrauch.
Taubenneſt, ſ. n. dufbo.
Taubenſchlag, ſ. m. dufſlag.
Taubenmiſt, ſ. m. dufträck.
Taubentäucher, ſ. m. Colymbus Grylle.
Taubenvogt, ſ. m. dufwacktare, eller den ſom han wård och upſigt öfwer dufworna.
Taubenzucht, ſ. n. duffödſel.
Täuber, ſ. m han ibland dufwor, dufhane i motſats af dufhona.
Täubling, ſ. m. en art äteliga ſwampar, Fungus umbelicum referens *Baub.*
Tauchen, v. a. 1. doppa, indoppa. 2. dyka. Brodt in Wein tauchen; doppa bröd i win. Sie taucht keinen Finger ins Waſſer: hon wåter ej et finger Sich unter Waßer tauchen; dyka under wattnet.
Tauchen, ſ. n. 1. indoppande, 2. dykning.
Taucher, ſ. m. Dykare it. en art wattenfoglar, ſom: 1. wrakfogel, 2. lomm, Colymbus
Taucherente, ſ. f. wrakfogel, Mergus.
Tauchergans, ſ. f. körfogel, Mergus Merganſer.
Taucherhuhn, ſ. n. Colymbus Troile.
Taucherglocke, ſ. f. dykare-klocka.
Taucherlohn, ſ. n. dykare-lön.
Tauchерſage, ſ. m. pracka, en art wrakfogel, Mergus Serrator.

Tauen,

Tauen, i. g. L. v. a. garfwa läder, S. Ledertauer.

Taufe, f. f. dop, döpelſe. Die Taufe empfangen; bliſwa döpt. Ein Kind über die Taufe halten, aus der Taufe heben; hålla et barn wid dopet, ſtå Fadder.

Taufen, v. a. getauft, p. döpa, chriſtna. it. i. g. L. ſlå watten på någon, döpa honom i watten, i hafwet, ſom båtsmän göra med dem, ſom för förſta gången paſſera linien. it. med wiſſa cerimonier inwiga en klocka, ſom ſker hos Katholikerna. Wein mit Waßer taufen, i. g. L. ſpåda up win med watten.

Taufbad, f. n. döpelſe.

Taufbecken f. n. döpbecken, döpſkål.

Taufbuch, f. n. S. Kirchenbuch.

Taufbund, f. m. döpelſe-förbund.

Täufer, f. m Johannes Döparen, til åtſkilnad ifrån Evangeliſten Johannes.

Taufgeſinnte, f. m. S. Mennoniſt.

Taufgeld, f. n. doppenningar.

Taufgeſchenk, f. n Faddergåfwa.

Taufgnade, f. f. S. Taufbund.

Taufhemd, f. n. döpelſe-ſkjorta.

Taufkleider, f. pl. Chriſtnings-kläder.

Täufling, f. m. den ſom blir döpt eller ſkall bliſwa döpt, Chriſtnings-barn.

Taufmahl, f. n. barns-öl.

Taufnahme, f. f. Döpnamn, Förnamn.

Taufpathe, f. m. S. Taufzeuge. it. Guſon, ſom man har ſtått Fadder wid.

Taufpathin, f. f. S. Taufzeugin. it. Gudotter.

Taufſchein, f. m. döpelſe-bewis, börds-bref.

Taufſchmaus, f m. barnsöl.

Taufſtein, f. m. Funt däruti barn döpas.

Tauftag, f. m. döpelſe-dag.

Tauftuch, f n. döpkläder.

Taufwaſſer, f. n. döpwatten.

Taufzettel, f. m. ſkriftligt bewis om någons döpelſe, döpſedel.

Taufzeuge, f. m. Fadder, Gufader.

Taufzeugin, f. f. Fadder, Gumoder.

Taugen, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben; duga, tjena, wara nyttig til. Er taugt nicht dazu; han är intet ſkicklig, ej tjenlig, han duger ej därtil. Das taugt nicht; det är intet wärdt. Es taugt nicht zur Sache; det tjenar intet til saken.

Taugenichts, f. m. en oduglig, duglös karl.

Tauglich, adj. u. adv. duglig, ſom tjenar til något Sich tauglich wozu machen, i. g. L. göra ſig ſkicklig, ſkaffa, förwärſwa ſig ſkicklighet til något.

Tauglichkeit, f. f. duglighet, ſkicklighet.

Taumel, f. m. hufwudyrsla, ragling, et rus. Im Taumel der Freude fiel er ihm um den Hals; förtjuſad af glädje föll han honom om halſen.

Taumelbecher, Taumelkelch, B. W. f. m. döfdrik, dwalakalk.

Taumelgeiſt, f. m. willhjerna.

Taumelig, adj. u. adv. hufwud-yr, raglande.

Taumelkörbel, f. m. Chaerophyllum temulentum.

Taumeln, v. n. m. d. Hfw. haben, getaumelt, p. ragla, wara yr i hufwudet.

Taumelung, f. f. ragling, hufwudyra.

Taupel, Pr. W. f. f. fiſkaregarn eller häf, S. Senke, Senknetz.

Tauſch, f. m. byte. Einen guten Tauſch treffen; råka för et godt byte, träffa et lyckligt byte.

Tauſchen, v. n. mit dem Hfw. haben, getauſcht, p. byta. Ich mögte nicht mit ihm tauſchen, fig. jag wille ej wara i hans ställe.

Täuſcher, f. m. i ſammanſättning: Roßtäuſcher; häſtbytare.

Tauſcherei, f. f. bytning.

Tauſchhandel, f. m. byteshandel.

Tauſchkauf, f. m. bytesköp.

Tauſchweiſe, adv. bytes-wis.

Täuſchen, v. a. getäuſcht, p ſwika, beſwika, bedraga, gäcka, inbilla, föra wilſe, bak om ljuſet, ſlå felt Er hat ſich ſelbſt getäuſcht; han har bedragit ſig ſjelf, han har inbillat ſig något ſom intet är. Die Einbildung täuſchte ihn mit lauter Roſenbetten; inbildningskraften målade för honom ej andra än gyllene tider. Wo mich die Hofnung nicht täuſcht; om mitt hopp ej slår felt, ej bedrager mig. Eine getäuſchte Liebe; en inbillad, bedragen kärlek.

Täuſcherei, f. f. ſwek, bedrägeri, gäckeri.

Täuſchung, f f. förande bak om ljuſet it. uti de wäckra konſter, en angenäm ſinnenas förwillelſe. Kann irgend eine Täuſchung dem Volk zuträglich ſeyn; kan det någoſin wara fördelaktigt för folket, at ledas eller underhållas i willfarelſer?

Tauſend, Num. Tuſend. In tauſend Sorgen ſtehen; hafwa tuſende omſorger, hafwa mycket ſorg och bekymmer. Seine tauſend Luſt haben, i. g. L. roa ſig hjerteligen, innerligen.

Tau-

Tauſend, ſ. n. Tuſend. Das groſſe Tauſend, beſtår utaf 1200, das kleine, utaf 1000. Das geht in die Tauſenden; det ſtiger til nägra tuſende. Er redet von lauter Tauſenden; han ſkryter af ſina penningar til tuſendtals, han talar endaſt om ſin ſtora rikedom.

Tauſendblatt, ſ. n. rölleka, S Schafgarbe.

Tauſenderlei, adv. tuſendtals, tuſendſlags, på tuſende ſätt.

Tauſendfach, Tauſendfältig, adj. u. adv. tuſendfalt, tuſenddubbelt, otalig.

Tauſendfuß, ſ. m. gr. ſugga, Oniſcus Aſellus.

Tauſendgüldenkraut, ſ. n. arun, tuſend gyllen, S. Erdgalle.

Tauſendjährig, adj. u. adv. tuſend-årig Das tauſendjährige Reich; tuſend-åra Riket.

Tauſendkünſtler, ſ. m. måſtare i tuſende konſter.

Tauſendmal, adv. tuſende gånger, reſor.

Tauſendſchelm, ſ. m. huſwudkälm.

Tauſendſte, adj tuſende. Das weiß der Tauſendſte nicht; det wet icke en ibland tuſend. Das Hundertſte ins Tauſendſte miſchen; blanda alt ihop, likt och olikt

Taxbaum, ſ. m. Eibenbaum; id, Taxus baccata.

Taxe, ſ. f taxa, wårderina, tjondeſättning, ſkatt. Monathliche Taxe auf Lebensmittel; markgångstaxa. Nach der Taxe bezalen; betala efter wårderingen Taxen auflegen; lägga ſkatt på. Die Taxen erhöhen; öka utlagorna.

Taxieren, v. a. taxirt, p. taxera, ſätta pris på, wårdera, ſkattlägga.

Taxierung, Taxation, ſ. f. taxering, wårdering, ſkattlägning.

Taxierer, ſ m Taxator; Taxeringsman

Taxierungskoſten, ſ pl. ſkattewårderings-omkoſtnad

Tazette, ſ. f. tazette, Narciſſus Tacetta.

Techniſch, adj. techniſche Wörter; Konſt- och Slöjd-ord

Teich, ſ m. dam af jord, jordwall emot wattnet, S. Deich

Teich, ſ. m. dike, dam, en gräfwen ſjö Einen Teich ablaſſen; aftappa wattnet utur en dam.

Teichen, v. a. dika, göra jordwallar eller dammar emot wattnet, S Deichen

Teichdamm, ſ. m. en dämning i fiſkdammar

Teichfiſch, ſ. m. damfiſk.

Teichfiſcherei, ſ. f. zahme Fiſcherei; damfiſkeri

Teichforelle, ſ. f. laxöring, Salmo Fario.

Teichgräber, ſ. m. damgräfware, dikare.

Teichgras, ſ. n. gräs ſom wäxer i dammar och diken.

Teichkarpfen, ſ. m. karp ſom hållas i dammar.

Teichmeiſter, ſ. m. dam-maſtare, upſyningsman öfwer dammarna.

Teichmühle, ſ. f. qwarn wid en dam.

Teichordnung, ſ. f. förordning angående dammar.

Teichrechen, ſ m. et inſtrument eller werktyg, hwarmed gyttjan renſas utur dammarna.

Teichrinne, ſ. f damränna, hwarigenom wattnet aftappas.

Teichſchleuſe, ſ. f. dambord eller ſlus, damlucka

Teichwaſſer, ſ n. damwatten eller watten utur dammen.

Teichzapfen, ſ. m. dam-tapp

Teig, ſ. m. deg. Blätterteich; bladaktig deg. Der unterſte, oberſte Teig einer Paſtete; underſta, nederſta ſkorpan af en paſtej. Den Teich anmachen, zuſammenruhren, ausrollen; knåda, ålta, kafla ut degen

Teigig, adj u. adv. degig, degaktig.

Teigkratze, ſ f. ſkrapjärn, hwarmed bagare ſkrapa degen ur bakträget.

Teigrad, Teigrädchen, ſ. n. en ſporre, hwarmed man ſkär degen.

Teller, ſ. m. Teller, pl. tallrik. Hölzerne Teller; trätallrikar.

Tellerbrett, ſ n. tallrikshylla i köket.

Tellerchen, ſ. n. Dim. en liten talrik.

Tellereiſen, Tritteiſen, ſ. n. en art fångjärn för odjur

Tellerförmig, adj. u. adv. rund ſom en tallrik.

Tellerhammer, ſ. m. en hammare, hwarmed bleckſlagare jämna blecktallrikar.

Tellerlecker, n. W. ſ m tallriksſlickare.

Tellermütze, ſ. f en art platt mößa i ſkapnad af en tallrik, ſådan ſom Judarne bruka på några ſtällen; Judenteller.

Tellerrübe, ſ. f. S Rübe.

Tellertuch, ſ. n. Servet.

Tellermuſchel, ſ. f. S Muſchel.

Tempel, ſ m Tempel.

Tempelhof, ſ m ſå kallades fordom, en gård, et ſäte ſom Commandeurer af Tempelorden innehade.

Tempel-

Tempelorden, ſ. m. en Riddareorden, ſom ſtiftades i början af tolfhundrade talet i Paläſtina, til at befria templet i Jeruſalem ifrån de otrognas händer.

Temperament, ſ. W. ſ. n. 1. medelwäg, förlikning. Ein Temperament treffen, i. g. ſ. finna en medelwäg. 2. kroppsbeſkaffenhet i anſeende til hälſan. Ein gutes Temperament haben; hafwa en ſtark Natur, en god hälſa. 3. de faſta och flytande kroppsdelars blandning och deras wärkan på de ſinnliga föreſtällningar, begärelſer och rörelſer, Temperament.

Temperatur, ſ. W. ſ. f. en god blandning af nägot, helſt af köld och hetta uti luften

Temperiren, i. g. L. v. a. blanda rätt ihop, wälja rätta mätet.

Temperirt, adj. mättlig. Eine temperirte Luft; en luft ſom hwarken är för warm eller för kall.

Temperofen, ſ. m. en ugn, hwaruti de ännu glödande glaskärl blifwa, för at kallna, ſtående, uti ſtora burkar, ſom kallas: Temperhäfen.

Tenakel, ſ. n. S. Schrifthalter.

Tenne, Dreſchdiele, ſ. f. logegolf. Die Tenne ſchlagen; ſlå en loge jämn.

Tennenſchlägel, ſ. m. tröſkeſlage eller ſtamp at ſlå logen jämn med.

Tenor, ſ. m. Tenor, tenorſtämma.

Tenoriſt, ſ. m. den ſom ſiunger tenoren.

Teppich, ſ. m. tapet, wäggbonad.

Teppichweber, ſ. m. tapetwäfware.

Teppichwerk, ſ. n. S. Tapezerei.

Terebratel, ſ. f. Bohrmuſchel; Terebratel, en art klöfſkal.

Termin, ſ. m. termin, en wiß beſtämd tid eller dag

Terminweiſe, adv. på terminer.

Terpentin, ſ. m. echter; en art flytande käda af Piſtacia Terebinthus. Venetianiſcher; venediſkt Terpentin af Pinus Larix. Gemeiner; af gran och tall. Straßburgiſcher; af ſilfwerfuru, S. Tanne

Terpentinbaum, ſ. m. terpentin-trad, Piſtacia Terebinthus.

Terpentingeiſt, ſ. m. terpentin-ſpiritus.

Terpentinöl, ſ. n. terpentinolja

Terraße, ſ. W. ſ. f. et uphögt ſtycke jord, helſt i trägärdar

Terrine, ſ. W. ſ. f. et ſtort djupt ſoppfat med lock på, ſoppkål.

Tertianfieber, ſ. n. tredjedags-froßa.

Tertie, ſ. f. Terz, i. g. L. 1. tertia uti Muſiken. 2. ſertionde del af en Secunde, Minutum tertium. 3. en rad af tre på hwarannan följande kortblad i kortſpel. 4. en wiß ſtöt i fäktkonſten.

Tertialgut, ſ. n. Tertialhemman.

Terzerol, ſ. n. S. Puffert.

Terzett, ſ. n. uti Muſiken, en Aria för tre ſångſtämmor.

Teſt, ſ. m. uti Engelſka Statsförfattningen, eden, ſom hwar och en, ſom will bekläda et offentligt embete i England bör aflägga, at han ej tror Transſubſtantionen, til bewis at han ej är Katholik.

Teſt, ſ. m. Kapelle; i Chemien, härd til afdrifning, drifhärd, Cineritium majus.

Teſtkorn, ſ. n. ſilfwerkorn, ſom lemnas utaf blyet på härden medelſt afdrifning.

Teſtament, ſ. n. Teſtamente.

Teſtamenterbe, ſ. m. arfwinge efter teſtamentet.

Teſtamentfälſcher, ſ. m. en ſom förfalſkar teſtamenten, gör falſka teſtamenten.

Teſtamentariſch, i. g. L. adj. u. adv. efter teſtamentet, teſtamenterad.

Teſtator, ſ. W. ſ. m. Teſtierer, i. g. L. den ſom har förordnat om ſin efterlätenſkap i et gjordt teſtamente, Teſtamenterare.

Teſtiren, v. a. göra et Teſtamente.

Teufe, ſ. f. im Bergbau; djupet, S. Tiefe.

Teufel, ſ. m. Djefwul, Fanen, (der böſe Feind) Satan, Hin Onde. R. i. g. L. ſind: Wie der Teufel; ſom Fanen, fig. mycket häftigt, på det ytterſta. Des Teufels Lerm machen; göra hiſkeligt buller, bära ſig åt ſom man wore raſande. Ich frage den Teufel darnach; jag frägar als intet därefter, det gifwer jag fanen. Er will vor allen Teufeln nichts damit zu thun haben; han will på intet wis hafwa at göra därmed. Das iſt eben der Teufel; det är juſt olyckan. Einem des Teufels Dank wiſſen, n. R. ej tacka någon för en ſak, wara mycket otacksam emot någon. Das Weib iſt ein eingefleiſchter Teufel; hon är en Satan til käring. Dem Teufel ein Bein abſchwören; ſwärja faſeligen, wara begifwen på ſwordomar. Das müßte mit dem Teufel zugehen; det måſte ſke med fanens hjelp, det måſte gå raſande til, det wore et faſeligt under, om ſå hände. Er wird in des Teufels Küche kommen; han lärer råka illa ut

Teufelei, ſ. f. djefwulſkap, fig. buller, fula, onda konſter.

Teufelisch, Teufliſch, Teufelmäßig, adj. u. adv. djefwulſk, fig. i högſta mått laſtfull, ondſkefull, raſande.

Når: Teufels ſättes fram för många andra Subſtantiva, ſå betyder det ofta ſå mycket, ſom djefwulſk, ganſka ſwår, ond, elak, förbannad, raſande, full, ondſkefull, o. d. m.

Teufelsabbis, ſ. m. Teufelsbiß; en ört, ängwädd, blåhattar, Scabioſa ſucciſa.

Teufelsarbeit, ſ. f. ganſka ſwårt arbete.

Teufelsart, ſ. f. et förbannadt ſlags folk.

Teufelsauge, ſ. n. Adonisblume, Feuerröröchen; Adonis arvenſis.

Teufelsbann, ſ. m. djefwulens beſwärjande.

Teufelsbanner, ſ. m. djefwulens beſwärjare, trollkarl.

Teufelsbeere, ſ. f. S. Tollbeere.

Teufelsdiener, i. g. L. ſ. m. Afgudadyrkare.

Teufelsdreck, ſ. m. dyfwelsträck, en kådaktig ſaft af Ferula aſſa foetida.

Teufelsgeſchmeiß, n. W. ſ. n. liderligt, gement, raſande folk.

Teufelskind, ſ. n. en Satan, en förbannad karl.

Teufelskirſche, ſ. f. S. Tollbeere, it. Huudskirſche.

Teufelskunſt, ſ. f. Teufelswerk, ſ. n. trolldom, djefwulſkap.

Teufelsmilch, ſ. f. S. Wolfsmilch.

Teufelswurz, ſ. f. ſtormhatt, Aconitum Napellus.

Teufelszeug, n. W. ſ. n. det ſom als intet duger. it. S. Teufelsgeſchmeiß.

Teutſch, adj. Tyſk, fig. rent, redlig, upprigtig. Etwas auf Teutſch geben; tolka något på Tyſka. Er ſagt alles teutſch heraus; han ſäger alt rent ut, utan omſwep. Mit teutſchen Herzen und Muth; med redligt hjerta och mod.

Teutſche, ſ. m. en Tyſk. Die Teutſchen; Tyſkarne.

Teutſchfranzos, ſ. m. Tyſkfranſos.

Teutſchmeiſter, ſ. m. Tyſka Ordens-Måſtare, S. Hochmeiſter.

Teutſchland; Tyſkland.

Text, ſ. m. text. Einem den Text leſen; lexa up någon. Zu weit in den Text kommen; komma för djupt in i ſaken, tala för mycket om en ſak.

Teyanker, ſ. m. hållankare, S. Gabelanker.

Thal, ſ. n. Thäler, pl. Dal. Ein kleines Thal; dåld. Er iſt ſchon über Berg und Thal; han är redan långt bort.

Thaljunker, ſ. m. Daljunkare; ſå kallas uti Swenſka Hiſtorien en bonde, ſom under Konung Guſtav I. tid utgaf ſig för Nils Sture, och förorſakade mycket buller i Dalarna.

Thalſchiff, ſ. n. ſå kallas på Rhenſtrömmen et ſkepp, ſom går ut för denna ſtrömen, i motſats af: Bergſchiff, ſom går up för Rhenſtrömmen.

Thalen, Dahlen, S. Tåndeln.

Thalgehänge, Thalhänge, ſ. n. den ſidan af en backe eller et berg, ſom ſluttar åt dålden.

Thalhängig, adj. u. adv. ſom ſluttar, lutar utföte, S. Abhängig.

Thalleute, ſ. pl. Dalkarlar i Swerige. I Halle kallas ſå de ſom höra til ſaltwerken, hwilka, efter de ligga i den nederſta delen af ſtaden wid Saalſtrömmen, också kallas: das Thal. Den rätten, hwarunder deßa Saltwerk lyda, kallas därföre: Berg- und Thalgericht, och des Biſittare; Thalſchöppen.

Thalordnung, ſ. f. förordning för ſaltwerken i Halle.

Thaler, ſ. m. Daler. Ganzer, harter, Species Thaler; en Riksdaler Specie. Ein Kupferthaler; 18de delen af en Riksd. Sp. Ein Thaler Silbermünze; ſiette delen däraf eller 8 ßl. Sw. Sp. 131 Rthlr. 46 ßl. Pommerſch Courant machen an Werth 100 Schwed. Reichsthaler; 131 Riksdaler 46 ßl. Pommerſk Courant ſwara i wärde mot 100 Riksdaler Swenſk Specie. Er hat mit ſeiner Frau einen anſehnlichen Thaler Geld bekommen; i. g. L. han har fått med ſin Huſtru wacka penningar. Es kommt auf ein paar tauſend Thälerchen nicht an (im Scherze); det kommer intet an på några tuſende Riksdaler.

That, ſ. f. Thaten, pl. gerning, bedrifter, dater, werk, dåd, werkſtälligheit Wenn ich die Reihe aller ſeiner herrlichen Thaten betrachte; när jag betracktar följden af alla hans dråpeliga gerningar. Groſſe Thaten thun; göra ſtorwerk. Die Holländer wurden anfangs in der Schule des Unglücks zu kühnen Thaten erzogen; i olyckskolan uptrogs Holländarne til tappra bragder. Auf friſcher That; på färſk gerning. Eine ſtrafbare That; en illgerning. Jemandes Leben und Thaten beſchreiben; beſkrifwa någons lefwerne och bedrifter. Er hat mir mit Rath und

That

That beigeſtanden; han har hulpit mig med råd och dåd. Von den Worten zur That ſchreiten; börja werkſtälla något ſom man talt om. In der That; wärkligen, i ſanning. Nach der That kommt guter Rath zu ſpät; efterråd är ſå godt ſom intet. Hüte dich für die That, der Lügen wird wohl Rath, Spr. akta dig för öfwerdåd, för lögnen finner man altid råd.

Thalerfuß, ſ. m. myntfot, hwareſter Riksdalerne äro ſlagne.

Thalerkabinet, ſ. n. en mynt-ſammling af Riksdaler.

Thäter, ſ. m. den ſom gör eller har gjort något, uphofsman. Der Thäter, wenn von einer böſen That, einem geſchehenen Morde die Rede iſt; Miſsgerningsman, Baneman.

Thathandlung, ſ. f. en wåldſam, ond gerning, wåldſamhet, miſsgerning.

Thathulfe, ſ. f. hjelp i werkan.

Thätig, adj. u adv. werkande, werkſam, werklig, ſom ſker i ſjelfwa werket, it. ſyſſelſatt, ſtändig i rörelſe, drifwande. Die Seele iſt immer thätig; Själen är altid wärkande. Sein thätiger Geiſt; hans werkſama ſinne. Das thätige Chriſtenthum; en werkſtällig Chriſtendom. Er muß immer thätig ſeyn; han måſte altid wara i rörelſe. Ein thätiger Mann; en idog man, en drifwande karl.

Thatkraft, ſ. f. kraft at werka.

Thätigkeit, ſ. f. wärkſamhet, rörlighet, idoghet.

Thatkundig, i. g. L. adj. u. adv. almänt bekannt.

Thätlich adj u. adv. wåldſam.

Thätlichkeit, ſ. f. wåldſamhet, wåld.

Thatſache, ſ. f. werklig händelſe, Factum.

Thau, ſ. m. ohne pl. daag.

Thaubeere, ſ. f. S. Kraſsbeere.

Thauen, v. n. m d. Hfw. haben; gethauet, p. daggat. it. töa. Es thauet draussen; det töar ute. Das Eis thauet auf; iſen tinar up. S. Aufthauen.

Thauerde, ſ. f. ſwartmylla.

Thauig, adj. u adv. daggig.

Thausaat, ſ. f. in der Landwirthſchaft; när man ſår om gwällen, l. ter ſåden liggande natten öfwer öfwerſkyld i daggen, och förſt om morgonen därpå härfwar ned henne.

Thauſchnarre, ſ. f. S. Ralle.

Thautropfen, ſ. m. en droppa dagg.

Thauwaßer, ſ. n. wattnet ſom daggen gifwer.

Thauwetter, ſ. n. töwäder.

Thauwind, ſ. m. warm wind, töwäder.

Theater, ſ. n. Skådeplats, S. Schauplatz, Schaubühne.

Theaterjournal, ſ. n. Theaterpapper.

Theaterchronik, ſ. f. Theaterkrönika.

Theaterkalender, ſ. m. Theaterallmanach.

Theaterſchrift, ſ. f. en ſkrift, ſom angar ſkådeſpel och theatern.

Theaterſtück, ſ. n. et theatraliſkt ſtycke, et ſtycke ſom kan föreſtällas på ſkådeplatſen.

Theatraliſch, adj. u. adv. theatraliſk

Theatiner, ſ. m. Theatiner, et ſlags munkar.

Thee, ſ. m. The, torkade blad af thebuſkar.

Theebaum, Theeſtrauch, ſ. m. Theeſtaude, ſ. f. thebuſke, Thea.

Theebrett, ſ. n. Thebräde.

Theebüchſe, ſ. f. Thedoſa.

Theekanne, ſ. f. Thekanna.

Theekeßel, ſ. m. Thekittel.

Theekopf, ſ. m. Thekopp.

Theelöffel, ſ. m. Theſked.

Theeſchale, Theeſchälchen, ſ. f. Thefat.

Theeſtunde, ſ. f. tid at dricka The.

Theetiſch, ſ. m. Thebord.

Theetopf, ſ. m. Thepotta.

Theewaſſer, ſ. n. Thewatten.

Theer, ſ. m. u. n. tjära. Bergtheer, bergtjära, Bitumen Maltha, *W.*

Theerbüchſe, ſ. f. Theerbütte, i. g. L. tjärbytta.

Theerbrennen, ſ. n. tjärbränning.

Theerbrenner, ſ. m. tjärbrännare.

Theerbrennerei, ſ. f. tjärbränneri.

Theeren, v. a. getheert, p. tjära.

Theergrube, ſ. f. tjärgraf.

Theerhütte, ſ. f. tjärmila.

Theerig, adj u. adv. tjärig, full med tjära.

Theerkraut, ſ. n. tjärört, Silene Armeria.

Theerlappen, ſ. m. tjärſudde.

Theernelke, ſ. f. S. Pechnelke.

Theerofen, ſ. m tjärugn

Theerquaſt, Theerpinſel, ſ. m. tjärborſte.

Theerquelle, ſ. f. källa ſom giſwer bergtjära.

Theerſand, ſ. m. en art ſand full med bergtjära och bergolja.

Theerſchwelerei, ſ. f. S. Theerbrennerei.

Theerwaßer, ſ. n tjärwatten.

Theidung, v. u. b. W. ſ. f. termin, förlikning, it löſaktigt prat.

Theidigungsleute, v. W. ſ. pl. S. Schiedsleute

Theil, ſ. m. del, lott, part, ſida. Theil woran nehmen; deltaga uti något. Zum Theil, eines Theils; dels, en dels. Größten Theils; til ſtörſta delen. Guten Theils; til måſta delen. Die Erbſchaft ward in fünf Theile getheilet; arfwet blef delt uti fem lotter. Man muß auch den andern Theil hören; man bör också höra andra parten. An unſerm Theil; på wår ſida. Jedem ſein Theil geben; gifwa hwar och en det, ſom honom tilhörer. Das größte Loos iſt ihm zu Theil geworden; han har fått ſtörſta winſten. Einem wovon Theil geben; berätta en ſak för någon, underrätta honom därom, meddela. Dem Feinde, dem Raube zu Theil werden; falla i fjendens händer, bortröfwas. In Theile gehen, ire in partes; brukas uti Tyſka Statswetenſkapen, när de Katholiſke och Proteſtantiſke Tyſke Rikſens Ständer på Riksdagen i Regenſpurg, uti Religions- och några andra mål, ej kunna afgöra en ſtridig ſak efter fleſta röſterna, utan endaſt genom wänlig förlikning.

Theilbar, adj. u. adv. delbar. Theilbare Güter, walzende Güter, J. W. egendom, ſom kan delas utan åtſkilnad ibland arfwingarna.

Theilbarkeit, ſ. f. delbarhet.

Theilchen, ſ. n. en liten del, et mon.

Theilen, v. a. getheilt, p. dela, ſkifta, ſkilja. Unter die Armen theilen; utdela ibland de fattiga. Sich ein Stück Zeug theilen; ſkåra et ſtycke tyg i twå lika delar. Durchs Loos theilen; kaſta lott om något. Die Erbſchaft, die Beute theilen; ſkifta arf, rof. Sein Glück mit ſeinem Freunde theilen; låta ſin wän taga del uti ſin lycka. Hier theilt ſich der Weg; här delar, ſkiljer wägen ſig. Sie haben immer etwas mit einander zu theilen; de hafwa altid något ſins emellan. Die Meinungen haben ſich getheilt; de åro af ſtridiga meningar. Die Stimmen waren getheilt; det woro lika många röſter på hwar ſida.

Theiler, ſ. m. Delare, Diviſor i räkning.

Theilhaber, ſ. m. delhafware.

Theilgenoß, ſ. m. Deltagare, delegare.

Theilhaft, adj u. adv. S. Theilbar.

Theilhaft, Theilhaftig, adj. u. adv. delaktig. Jemanden ſeiner Freude theilhaft machen; låta någon taga del uti ſin glädje. Endlich iſt er ſeines Wunſches theilhaftig geworden; ändtligen har han wunnit ſin önſkan.

Theilhaftigkeit, ſ. f. delaktighet.

Theilnehmer, ſ. m. Deltagare.

Theilnehmung, ſ. f. deltagande.

Theilregiſter, ſ. n. Theilzettel, ſ. m. förteckning på det ſom ſkal delas.

Theilrichter, ſ. m. ſå kallas på några ſtällen en Biſittare uti et Collegium, ſom har upſigten öfwer de minderåriga och det ſom dem i arf tilfaller.

Theils, adv. dels, til en del. An theils Orten, i. g. L. på några orter. Größtentheils; gemenligen, til ſtörſta delen, måſtadels.

Theilſcheibe, ſ. f. en konſtig ſkifwa, at på et mechaniſkt ſätt indela taggarna med uti et hjul.

Theilſchilling, ſ. m. en wiß del af arfwet, ſom faller domaren til.

Theilung, ſ. f. delning.

Theilungsrecht, ſ. n. rättighet at dela en faſt egendom.

Theilungszeichen, Divis, ſ. n. hos boktryckare et tekn wid et ord, ſom kommer at delas.

Theilwehr, ſ. f. Abſchlag; ränna wid en dam, hwarigenom wattnet aflöper, när det ſtigit til en wiß höjd.

Theilzirkel, ſ. m. ſtällcirkel, S. Stellzirkel.

Theolog, ſ. m. Theologus.

Theologie, ſ. f. Gudalära, Lära om Gud.

Theologiſch, adj. u. adv. theologiſk.

Theorbe, ſ. f. en bas-luta.

Theorem, ſ. W. ſ. n. Läroſats, S. Lehrſatz.

Theoretiſch, adj. u. adv. theoretiſk.

Theorie, ſ. f. 1. kunſkap om en wetenſkap, inſigt uti något utan utöfning. 2. Lärobyggnad, S. Syſtem.

Theriak, ſ. m. Theriak.

Theriakkrämer, ſ. m. Theriaks-månglare.

Theriakskraut, ſ. n. S. Baldrian.

Thermometer, ſ. m. et wäderglas at bemärka graderna af luftens köld och hetta.

Theuer, adj. u. adv. dyr, dyrbar, kär, högtidelig, helig. Wie theuer iſt das; hwad ſkall det koſta? Mein theureſter Freund; min käraſte, bäſte wän. Hoch und theuer verſichern; heligt förſäkra, bedyra på det högſta. Er hat es mir hoch und theuer verſprochen; han har det på det heligeſta loſwat mig.

Theuerdank, ſ. m. et updicktadt namn, hwarunder Kejſaren Maximil. I. beſkrifwit ſina tappra och äfwentyrliga bedrifter.
Theure, v. W. ſ. f. dyrhet.
Theurung, ſ. f. dyrhet, dyr tid, ſtörſta graden däraf är hungersnöd.
Thier, ſ. n. djur, kreatur, få. Ein wildes Thier; et wildjur. Die unvernünftigen Thiere; de oförnuftiga, oſkäliga kreaturen. Ein garſtiges, ein dummes Thier, fig. i. g. L. en ſtygg, en dum menniſka, et få. Das Thier, bei den Jägern; en hind, rådjur. S. Hirſchkalb, Reh.
Thierchen, ſ. n. et litet djur, kråk.
Thierbehältniß, Thierhaus, ſ. n. et hus hwareſt höge Herrar hålla allahanda utländſka djur.
Thiergarten, ſ. m. djurgård.
Thiergärtner, ſ. m. djurgårdsmäſtare.
Thiergefecht, ſ. n. Thierkampf, ſ. m. djurfäcktning.
Thiergeſchichte, ſ. f. Djur-Hiſtoria.
Thieriſch, adj. u. adv. 1. djuriſk, fäaktig. 2. ſinlig. Die thieriſchen Triebe; de blott ſinliga begärelſer.
Thierkreis, ſ. m. djurkrets.
Thierpflanze, ſ. f djurwärt, Zoophyta.
Thierreich, ſ. n. Djurrike.
Thon, ſ. m. ohne pl. ler, lera. Mit Thon bewerfen; lerſlå. Gemeiner Thon; gement ler, mur-ler, ſjö-ler, *Wall.* Argilla vulgaris. Brauſethon, Schaumthon; jäslera, *Wall.* weſa, *Cronſt.* Argill. fermentans. Bolar- Fett- Thon; fetler, Bolus. Mineraliſcher; berglera, järnlera. Mullmiger mit Dammerde gemiſchter; lermylla, åkerlera, Arg. humoſa. Pfeifenthon, eine Art feuerfeſter Thon; pipleta, en art af eldfaſt ler, Arg. apyra. Porzellainthon; ägta porcellinslera, Arg porcellana. Sandiger Thon; molera, A. glareoſa. Schieferthon; ſkiferlera, A. fiſſilis. Steinthon; ſtenlera. Seifenthon, ſchaliger Thon; ſåplera, A. cruſtacea. Töpfer- Würfelthon; tärninge-ler, krukmakare-ler, A. teſſularis. Tripelthon, metallhaltiger; löslera, trippelera, A. ſoluta. Walkerthon; walklera, A. ſmectis Ziegelthon; tegellera, A. lateritia. u. ſ. w.
Thonart, ſ. f. lerart.
Thonartig, adj. u. adv. leraktig.
Thonerde, ſ. f. lerjord.
Thönern, adj. u. adv. af ler. Thönerne Gefäſſe; lerkäril.
Thonfels, ſ. m. en leraktig hälleart, Sax. argillaceum.
Thongrube, ſ. f. lergrop.
Thonmergel, ſ. m. mergellera, Marga argillacea.
Thonſchlägel, ſ. m. lerklubba.
Thonſchneide, ſ. f. lerkniſ, ſom krukmakare bruka.
Thor, ſ. n. Thore, pl. port. Vor dem Thor gehen; gå utom Stadsporten. Peter I. eröfnete ſeinen Staaten die Thore, welche Barbarei und blinder Aberglaube den Ausländern bisher verſchloſſen hatte; K. Peter I. öpnade ingången uti ſina Stater, ſom tjock okunnighet och widſkeppelſe förut tilſlutat för Utländningarna. Etwas anſehen, wie die Kuh das neue Thor, n. R. ſe ſtint på något, ſom tjuren på köttmånglaren, ſlå och gapa.
Thorbaum, ſ. m. ſlagbom för en port.
Thorbeſchlag, ſ. m. järnbeſlag på en port.
Thorfahrt, ſ. f. S. Thorweg.
Thorflügel, ſ. m. portgafwel.
Thorgeld, ſ. n. S. Sperrgeld.
Thorglocke, ſ. f. klocka i tornet på en port. it. klocka ſom giſwer tecken at porten ſkall ſlutas.
Thorgroſchen, ſ. m. S. Sperrgeld.
Thorhaus, ſ. n. auf dem Lande; portlider.
Thorhüter, ſ. m. Pförtner; dörwaktare, portnär.
Thorriegel, ſ. m. bom ſom porten ſtänges med.
Thorſchließer, ſ. m. den ſom bör läſa up och igen porten.
Thorſchloß, ſ. n portlås.
Thorſchluß, ſ. m. portens igenläſande, it. tid när porten ſlutes.
Thorſchlüßel, ſ. m. portnyckel.
Thorſchreiber, ſ. m. en tullbetjent, ſom på Kronans wägnar anteknar de ut och inpaßerande waror, at de må kunna förtullas. Huſet hwaruti han bor, kallas: Thorbude, och rummet hwaruti de ut och inpaßerande waror upteknas: Thorſtube.
Thorſperre, ſ. f. portens ſtängning, och tiden när den ſker, gemenligen i ſkymningen, då man likwäl än kan komma in för en drikspenning.
Thorſtube, ſ. f. S. Thorſchreiber.
Thorwächter, ſ. m. portwaktare, ibländ, ſom i Pommern, den ſamme på Stadens wägnar, ſom: Thorſchreiber, på Kronans
Thorſtube, ſ. f. portkammare. it. S. Thorſchreiber.
Thorwache, ſ. f. portwakt, wakt wid ſtadsporten.

Thorweg, ſ. m. en port wid huſet eller gården, at fåra igenom med wagnar.
Thorzettel, ſ. m. en ſedel, ſom giſwes af tullbetjening wid porten, at man kan fara fri och obehindrad med ſina waror eller ſaker, ſom böra förtullas.
Thorzoll, ſ. m. tull, ſom betalas wid porten, it. S. Dammgeld.
Thor, ſ. m Thoren, pl. en tok, en ſom handlar tokugt, galen, narraktig. Ein ſeiner geſunden Vernunft beraubter Thor; en dåre, fåne.
Thorheit, ſ. f. dårſkap, galenſkap, narraktighet.
Thöricht, adj. u. adv. tokig, dåraktig, galen. Die thörichten Jungfrauen; de fåwiſa Jungfruer, B. W.
Thran, ſ. m. tran Das unreine was beim Thrankochen zu Boden fällt; trangrumſet. Speckthran; hwalfiſktran. Leberthran, Bergerthran; tran ſom kokas utur lefrar af wiſſa fiſkar. Robbenthran; tran af ſjahlar.
Thranbrennerei, Thrankocherei, Thranſiederei, Thranhütte, ſ. f. en anſtalt til at koka tran, och ſtället där det ſker.
Thräne, Drohne, ſ. f. en art bi, wattenbi.
Thräne, ſ. f. tår. Thränen vergieſſen; fälla, utgjuta, briſta ut i tårar. Die Thränen drungen ihr in den Augen; ögonen watnades af tårarna på henne. Die Thränen floſſen ihr von den Wangen; hon fällde ſtrida tårar.
Thränchen, i. g. L. ſ. n. en liten tår, en droppa. S. Tropfen.
Thränen, v. n. m. d. Hfw. haben; gethränt, p. tåras Die Augen thränten vom Rauch; ögonen runno af röken. Mit thränenden Augen ſagte ſie es; hon ſade det med gråtande ögon.
Thränenbach, Thränenguß, ſ. m. Thränenfluth, ſ. f. tåreflod, mycket tårar och deras flödande.
Thränenbein, ſ. n. Os unguis lacrimale.
Thränenbrod, B. W. ſ. n. tårebröd, bröd ſom ätes med tårar.
Thränendrüſe, ſ. f. tårekörtel, ſom har en wätſka i beredſkap at fuckta ögonen med, på det luften ej må förtorka deras hinna, Glandula lacrymalis.
Thränenfiſtel, ſ. f. fiſtel i tåregången in åt ögat.
Thränengänge, ſ. pl. Ductus lacrymales.
Thränengeſchwür, ſ. n. Anchylops.
Thränenleer, Thränenlos, adj u. adv. utan tårar, tårelös, fig. känslolös.
Thränenpunkte, ſ. pl. öpningar til tåregångarna, Puncta lacrymalia.
Thränenquelle, ſ. f. tarekälla.
Thränenſack, ſ. m. tåreſäck, Saccus Lacrymalis.
Thranenthal, B W. ſ. n. tåredal, ſorgedal.
Thränentrank, ſ. m. tåredryk.
Thränenvoll, adj. u. adv. full med tårar.
Thränenwaſſer, ſ. n. tårarne.
Thränenwege, ſ. pl. S Thränengänge.
Thron, ſ. m. Thronen, pl. Thron, Konunga ſtol. Den Thron beſteigen; tilträda Regeringen. Die Erledigung des Throns; Thronledighet.
Thronbeſteigung, ſ. f. tilträde til Regeringen.
Thronen, P. W. v. n. m. d. Hfw. haben; ſitta på Thronen, herrſka.
Thronerbe, ſ. m. Arfwinge til Thronen.
Thronfolge, ſ. f. Thronföljd.
Thronfolger, ſ. m. Thronföljare.
Thronhimmel, ſ. m. Baldachin; Thronhimmel.
Thronſteuer, ſ. f. in Frankreich; en wiß utlaga, ſom Konungar i Frankrike kunna begära af Nationen wid tilträdet til Regeringen, Le Droit de joyeux avenement a la couronne.
Thun, v. a. that, imp. thäte, Imp. Conj. gethan, p göra, afgöra, förrätta, uträtta, handla, ſkaffa, ſyßla, ſätta, lägga, låta, wiſa, wara. Jemand unrecht, etwas zu leide thun; göra någon orätt, förolampa, förorätta någon, göra honom ondt. Eine gethane Sache; en afgjord, ſkedd ſak. Er hat nichts zu thun; han har intet at ſyßla, intet arbete. Er hat zu thun, daß er leben kann; han kan knapt föda ſig. Dazu thun; lägga til. Davon thun; taga ifrån. Einem etwas zu wiſſen thun; låta någon weta. Es giebt viel in der Landwirthſchaft zu thun; det aſiwes mycket at åſtas med i Landthushållningen. Sie that ſehr ängſtlig; han wiſade ſig mycket bekymradt. Thun als wenn, als ob, als wie; ſtälla ſig ſom man. Es thut nicht nöthig, i. g L. det är intet nödigt Seine Kinder bei jemand in die Schule thun; ſticka ſina barn i någons ſkola. Das thut in der Länge nicht gut; det går intet i längden. Sie thun zuſammen nicht gut; de förlikas intet. Sich Leid thun; lägga hand på ſig ſelf. Wenn ich einen Blick dahin thue; när jag kaſtar ögonen dit. Zur Sache thun;

thun; börja, angripa saken, laga at saken kommer i stick, til slut. Das macht ihm viel zu thun; det förorsakar honom mycket beswär, mycket huswudbry. Es thut mir nichts; det skadar mig intet. Wenn es sein Geld nicht thäte; om han ej hade penningar. Ihm thut wohl was schlechters, i. g. L. han kan wäl wara tilfreds med något sämre. Habe nichts mit ihm, nichts damit zu thun; gif dig ej af med honom, inlät dig intet med i saken. Mit einem Frauenzimmer zu thun haben; haswa at göra, haswa et olofligt umgänge med et Frutimmer. Es ist mir nur darum zu thun; jag syftar endast därpä. Es ist ihn nicht darum zu thun; han frägar intet däreft er, bryr sig icke därom. Es ist nur um ein Jahr zu thun; det kommer endast an pä et är. Es ist mit ihm gethan; han är förlorad, it. han är död. Er kann es für den Preis nicht thun; han kan ej sälja waran därföre. Was thut das Korn, i. g. L. hwad gäller spannmälen? o. s. w. S. anthun, hervorthun, zuthun, gut, o. s. a. o. m.

Thun, s. n. görande, göromål, förhällande. Sein ganzes Thun und Laßen gefällt mir nicht; jag tycker intet om hela hans upförande.

Thunlich, adj. u. adv. görlig, möjelig, rädelig.

Thunlichkeit, s. f. görlighet.

Thunfisch, s. m. en Fisk af Makrill-slägte, spansk Makrill, Scomber Tynnus.

Thüre, s. f. dör. Einem die Thüre weisen, i. g. L. wisa en pä dören. Sich nach der Thüre umsehen, die Thüre suchen; begifwa sig bort. Hinter der Thüre Abschied nehmen, i. g. L. gä stilla, hemligt bort, stjäla sig bort. Den Lastern Thür und Thor aufsperren; lämna lasterna fritt lopp, öpna lasterna fri ingäng. Sein Brod vor den Thüren suchen; gä och tigga. Vor fremden Thüren kehren, und seine eigene nicht rein halten; Spr. lasta andras fel och ej se sina egna. Zwischen Thür und Angel stecken; stä emellan twä eldar, wara emellan trädet och barken, sitta i klämman. Mit der Thüre ins Haus fallen; p'umpa til wägs, komma obetänkt fram med något. Der Feind, die Zeit ist vor der Thür; fjenden, tiden nalkas. Eine kleine Thür im Thor; stegluckа.

Thürangel, s. f. dörhake, gängjärn.

Thürband, s. n. dörjärn.

Thürflügel, s. m. dörgafwel, halfdör.

Thürfutter, Thürgerüst, Thürgestell, s. n. infattning af en dör, dörkarm.

Thürhaken, s. m. S. Thürangel.

Thürhüter, s. m. dörwaktare. Reichs-Erbthürhüter; en Titel, som Greswärne af Werthern i Tyskland föra.

Thürknecht, s. m. så kallas den nedrigsta arten af dörwaktare, dörswen.

Thürklinke, s. f. dörklinka.

Thürklöpfel, Thürklopfer, s. m. dörklapp.

Thürpfoste, s. m. dörpost.

Thürriegel, s. m. skottstängel för en dör, tigel.

Thürschloß, s. n. dörlås.

Thürschlüssel, s. m. dörnyckel.

Thürschwelle, s. f. Unterschwelle; tröskel, til ätskilnad ifrän: Oberschwelle; dörträd. Er soll meine Thürschwelle nie wieder betreten; han skall aldrig mera komma innom min dör.

Thürstock, s. m. S. Thürpfoste.

Thürwärter, s. m. S. Thürhüter.

Thürwärterin, s. f. dörwakterska.

Thurm, s. m. Thürme, pl. torn. Einen in den Thurm werfen; lägga, kasta en i fängelse, i fängtornet. Ein Thurm etwas davon zu beobachten; wärdtorn. Thurm für die Seefahrer; fyrbäk.

Thurmbau, s. m. tornbyggnad.

Thurmbläser, s. m. S. Thurmwächter.

Thurmdach, s. n. torntak.

Thürmen, v. a. gethürmt, p. stapla högt up.

Thürmer, s. m. S. Thurmwächter.

Thurmfahne, s. f. tornflögel, tornflagga.

Thurmfisch, s. m. S. Giebel.

Thurmherr, s. m. på några orter, den som har öfwerupsigten öfwer fängarna och fänghusen.

Thurmhahn, s. m. wäderhane på et torn.

Thurmhüter, s. m. S. Thurmwärter.

Thurmkraut, s. n. Thurmkohl, Thurmsenf, s. m. räckentraf, Turritis.

Thurmspitze, s. f. tornspets.

Thurmstrafe, s. f. straf at sitta i fängtornet.

Thurmuhr, s. f. tornklocka, torn-ur.

Thurmwärter, Thurmwächter, s. m. tornwaktare, it. waktmästare wid et fängtorn.

Thymian, s. m. timian, Thymus vulgaris.

Thymseide, s. f. Flachsseide.

Tichten, S. Dichten.

Ticken,

Ticken, i. g. L. v. a. u. n. m. d. Hfw. haben; röra litet och ofta med spetsen på något, fig. ej låta andra wara i fred.

Tief, s. n (Schiffart), stället, där som farwatnet är djupast, eller åtminstone så djupt at fartygen kunna gå fram därigenom, segelled.

Tief, adj. u. adv. djup, sid, hög, läng Er denkt tief; han ligger djupt. Der Schnee liegt Knie tief; snöen går up til knän. Tief seufzen; sucka högt. Tief herunter hangen; hänga sidt neder. Bis in die tiefe Nacht hinein; längt in på natten. Tiefe Farben; dunkla färgor. Ein tiefer Gram; en hemlig rörande sorg Zu tief ins Glas sehen, n. R. dricka för mycket, se för ofta botten i glaset.

Tiefäugig, adj. u. adv. inögd, hwars ögon sitta något längt in uti hufwudet.

Tiefe, s. f. djup, djuphet, djupt watten. In die Tiefe versenken; nedsänka i djupet. Eine grundlose Tiefe; et bottenlöst djup. Die Tiefe eines Hauses; bredden af et hus. Die Tiefe eines Zimmers; längden af et rum. Ihr Herz hat unergründliche Tiefen; ingen kan utgrunda hennes hjerta.

Tiefhammer, s. m. en hammare, som Metallarbetare bruka wid djupa kärlens utarbetande.

Tiefdenkend, adj. u. adv. som tänker djupt.

Tiefgelehrt, adv. mycket lärd.

Tiefsinn, s. m. Tiefsinnigkeit, s. f. 1. djupsinnighet, högre grad af skarpsinnighet. 2. tankefullhet. 3. swärmodighet.

Tiefsinnig, adj. 1. djupsinnig, 2. tankefull. 3. melancholisk, swärmodig. Tiefsinnige Wahrheiten; sanningar, som fordra et skarpt förstånd at ungrundas.

Tiegel, s. m. degel, panna Schmelz-Giess tiegel; smältdegel. Ein Tiegel in der Küche; en panna.

Tiegelprobe, s. f. degelprof.

Tiegelzange, s. f. degeltång.

Tieger, s. m. Tiger, Felis Tiger.

Tiegerdecke, s. f. tigerhud.

Tiegerhund, s. m. Tiegerpferd, s. n. en hund eller häst med fläckig hud som en tiger.

Tiegerhaut, s. f. tigerskinn.

Tiegerherz, s. n. et blodgirigt, grymt hjerta.

Tiegerkatze, s. f. Felis capensis, *Penn.*

Tiegern, v. a. getiegert, p. göra tigerfläckad.

Tiegerthier, s. n. S. Tieger.

Tiffe, i. g. L. s. f. en tik eller hynda.

Tiene, s. f. Tienchen, i. g. L. s. n. et litet träkärl med lock på, at göma allahanda matwaror och dylikt uti.

Tilgen, v. a. getilgt, p. släcka, rota, öda ut, förstöra, fig. utstryka, utplåna, dämpa. Die Feuersbrunst ist schon getilgt; elden är redan släckt. Das Unkraut ist schwer auszutilgen; ogräset låter ej wäl utrota sig. Das Ungeziefer steht nicht zu tilgen; ohyran kan intet utödas. Eine Schuld tilgen; utstryka en skuld i skuldboken, it. betala densamma. Das Andenken davon ist nicht so leicht zu tilgen; åminnelsen därutaf kan intet så lätt utplånas. Die Zeit tilgt die Betrübniß; tiden dämpar, stillar sorgen.

Tilgung, s. f. utsläckning, utrotande, utödelse, utstrykning, utplånande.

Tilgbar, adj. u. adv. som kan släckas, utödas, utstrykas, utplånas.

Tilgungscaße, s. f. en caßa, som är inrättad til skuldernas betalning.

Tille, s. f. S. Dill.

Tinctur, f. W. s. f. tinctur.

Tinte, s. f. S. Dinte. Die Tinten der Maler; Målares konstiga och sammanblandade färgor.

Tiraß, s. m. et starkt fyrkantigt Jägaregarn, som drages öfwer rapphöns, lärkor, o. a. m.

Tisch, s. m. bord, fig. måltid, kost. Bei Tische; wid bordet, under måltiden. Tisch bei jemand haben, bei ihm zu Tische gehen; äta wid någons bord, it. betala honom spispenningar. Freien Tisch haben; hafwa fri kost. Er hält sich einen guten Tisch; han äter ganska wäl. Vor und nach Tische; för och efter måltiden. Zu Tisch und Bett geschieden; skild til säng och säte. Einen unter den Tisch trinken; dricka någon omkull.

Tischbier, s. n. spisöl, swagdricka.

Tischblatt, s. n bordskifwa.

Tischbursch, s. m. S. Tischgänger, Tischgenoß.

Tischchen, s. n. Dim. et litet bord.

Tischdecker, s. m. S. Tafeldecker.

Tischen, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben; getischt, p. duka bordet, och sätta fram maten. it. sitta och spisa.

Tischer, s. m. S. Tischler.

Tischfreund, s. m. bordwän, matwän.

Tischfuß, s. m. bordsfot

Tischgänger, s. m. Kostgångare, Spisegäst.

Tischgebet s. n. bön förän man går til bords, tacksägelse efter måltiden eller från bords.

Tisch-

Tiſchgeld, ſ. n. koſtpenningar.
Tiſchgeräth, ſ. n. duktyg, ſervis.
Tiſchgenoß, Tiſchgeſell, ſ. m. bordskamrat. it. S. Tiſchgänger.
Tiſchgeſchirr, ſ. n. bordtyg.
Tiſchgeſellſchaft, ſ. f. bordsſällſkap.
Tiſchgeſpräch, ſ. n. ſamtal wid måltiden.
Tiſchgeſtell, ſ. n. bordsfot.
Tiſchkorb, ſ. m. korg med duktyg, bröd och dylikt mera, ſom hörer på bordet.
Tiſchlaken, ſ. n. S. Tiſchtuch.
Tiſchlinie, ſ. f. uti Chiromantien, bordlinien, ſom går midt igenom hela handen.
Tiſchler, ſ. m. ſnickare.
Tiſchlerarbeit, ſ. f. ſnickararbete.
Tiſchlerbank, ſ. f. ſnickarbänk.
Tiſchlerhandwerk, ſ. n. ſnickarhandtwerk.
Tiſchlern, i. g. L. v. a. ſnickra, ſlöjda.
Tiſchlöffel, ſ. m. matſked.
Tiſchmeſſer, ſ. n. bordknif.
Tiſchreden, ſ. pl. muntert ſamtal wid bordet.
Tiſchtuch, ſ. n. bordduk.
Tiſchwein, ſ. m. matwin.
Tiſchzeit, ſ. f. måltidstimme.
Tiſchzeug, ſ. n. duktyg.
Titel, ſ. m. titel, caracter, rätt, förewändning. it. balk. Wahre Ehre beſteht nicht in Titeln, ſondern in Verdienſten; ſanna åran beſtår intet i titlar utan i förtjenſten. Er hat den Titel eines Landraths bekommen; han har fått Landtråds caracter. Unter was für einem Titel kann er das begehren; hwad för en rätt har han därtil? Ein leerer Titel; en blott förewändning.
Titelblad, ſ. n. titelblad.
Titelbogen, ſ. m. titelark.
Titelnarr, i. g. L. ſ. m. den ſom fiker efter caracterer.
Titelſucht, ſ. f. rangſiuka.
Titular, adj betyder i ſammanſättning, den ſom har endaſt caracter utan embetet.
Titularbuch, ſ. n. bretſtällare.
Titylatur, ſ. f. Titulatur.
Tituliren, v. a. titulera.
Titſche, ſ. f. S. Tunke.
Toben, v. n m. d. Hfw. haben, getobt, p. ſtorma, raſa i wrede. Wind und Wellen tobten; wädret och wågorna stormade. Er tobt gewaltig im Hauſe; han regerar faſeligen i huſet. Wuth und Rache tobten in ſeiner Bruſt; grymhet och hämd raſade uti hans bröſt.
Toben, ſ. n ſtormande, raſande, grymhet.
Tobſucht, v. W. ſ. f. raſeri, yrhet.

Tobias; et Mansnamn.
Tobiasfiſch, Tobies, i. g. L. ſ. m. Tobis, Ammodytes Tobianus.
Tobin, ſ. m. en art wattradt ſilkes-tyg.
Tocht, ſ. m. ljusweke. S. Docht.
Tochter, ſ. f. Töchter, pl. Dotter. Wahrheit, du Tochter des Himmels; Sanning, du o Himmelns foſter!
Tochterkind, ſ. n. Dotterbarn.
Tochterkirche, ſ. f. Anner. S. Filialkirche.
Tochterman, ſ. m. Mäg, Swärſon. S. Schwiegerſohn.
Tochterrecht, ſ. n. Dotters-rätt.
Tochterſohn, ſ. m. Dotterſon.
Tochtertheil, ſ. n. Döttrarnas arfdel.
Tochtertochter, ſ. f. Dotter-Dotter.
Tockmäuſer, ſ. m. S. Duckmäuſer.

Tod, ſ. m. ohne pl. Död, dödligt frånfälle, afgång, aflidande. Eines plözlichen Todes ſterben; få brådöd. Mit Tode abgehen, Todes verbleichen, verfahren; dö, aflida. Er ſieht aus wie der Tod, der Tod ſieht ihm aus den Augen, i. g. L. han ſer ut ſom bleka döden. Ich mögte des Todes ſeyn; jag wille önſka at wara död! Des Todes ſeyn, för Verwunderung, Schrecken, Aergerniß; på det högſta förundra ſig, förſkräckas, förargas. Auf den Tod ſitzen; ſitta på liſwet. Auf den Tod niederliegen; wara dödlig ſjuk, ligga för döden. Er ward auf den Tod verwundet; han fick et dödligt ſår. Die Krankheit iſt nicht zum Tode; ſjukdomen är intet farlig. In Todes Rachen ſtecken; wara i dödsfara. Einen zu Tode ſchlagen, i. g. L. ſlå någon tils han dör. Vom Tode auferſtehen; upſtå ifrån de döda. Er iſt mir auf den Tod zu wieder; jag kan aldeles intet tåla honom. Der Tod läuft einem über das Grab, ſäges i. g. L. når det går en haſtig rysning öfwer någon, utan at widare hafwa något omak däraf.
Tod, för: tödlich; i ſammanſättning med några Adjectiva betyder: ganſka mycket. S. todkrank, todmüde.

Todbett, ſ. n. dödsång.
Todesangſt, ſ. f. dödsångeſt.
Todesart, ſ. f. dödsſätt.
Todesbothe, ſ. m. dödsens ſänningebud.
Todeserinnerung, ſ. f. påminnelſe om döden.
Todesfall, ſ. m. dödsfall.
Todesfurcht, ſ. f. dödsfrucktan.
Todesgedanke, ſ. m. dödstanke.
Todesgefahr, ſ. f. lifsfara, dödsfara.

Todeskampf, ſ. m. dödskamp.
Todesnoth, ſ. f. dödsnöd.
Todesquaal, Todespein, ſ. f. dödsqwal.
Todesſchlund, ſ. m. dödsens afgrund eller ſwalg.
Todesſchrecken, ſ. m. förſkräckelſe för döden.
Todesſchweiß, ſ. m. dödsſwett.
Todesſtrafe, ſ. f. dödsſtraff.
Todesſtich, Todesſtoß, Todesſtreich, ſ. m. et dödligt ſting, ſtöt, hugg, dödsbane.
Todesſtunde, ſ. f. dödsſtund.
Todestrank, ſ. m. döddrick, död.
Todesunruhe, ſ. f. ſtor oro.
Todesurtheil, ſ. n. dödsdom.
Todestag, ſ. m. dödsdag.
Todeswerth, todeswürdig, adj. u. adv. ſom förtjenar döden.
Todeszüge, ſ. pl. im Geſicht; dödsdrag i anſigtet. Er liegt ſchon in Todeszügen; han ligger i ſjältoget, döden ſitter honom redan på läpparna.
Todfall, ſ. m. Beſthaupt, ſ. n. Baulebung, ſ. f. Budtheil, ſ. n. Erbfall, ſ. m. Gelaß, ſ. n. Hauptrecht, ſ. n. Todtenfall, ſ. m. Trauerrecht, ſ. n. Weidmal, ſ. n. et ſlags danaarf, när Egendoms-Herren har rättighet, at efter underſåtens eller ſkattdragarens död taga des bäſta nöt eller bäſta klädning til ſig. S. Hauptfall.
Todfeind, ſ. m. affagd, hätſk fiende.
Todfeindſchaft, ſ. f. hufwud-fiendſkap, outſläckligt hat.
Todkauf, ſ. m. S. Todttheilung.
Todkrank, adj. u. adv. dödsſjuk, mycket ſjuk.
Tödlich, adj. u. adv. dödlig. Eine tödtliche Wunde; et dödsſår. Ein tödliches Schrecken; en ſtor förſkräckelſe. Das kan ihm tödlich ſeyn; det kan koſta honom lifwet.
Tödlichkeit, ſ. f. dödlighet.
Todmüde, i. g. L. adj. u. adv. mycket trött, aldeles uttröttad.
Todſünde, ſ. f. en dödlig ſynd.
Todt, adj. u. adv. död, andelös, liflös, fig. matt, ſtilla, kraftlös. Ein todter Leichnam; en död kropp, et lik. Geſtern ward er todt geſagt; i går gick ryktet at han wore död. Sich todt fallen; falla ſig ihjäl. Er ward im Walde todt geſchlagen; han blef ihjälſlagen i ſkogen. Ein todtes Bild; en liflös bild. Todte Kohlen; utſläckta kol. Todte Farben; matta färgor. Todte Erkenntniß; kundſkap utan kraft och werkan. Todtes Geld; penningar ſom ej ſtå på ränta, dödt capital. Todte Hand; S. Hand. Ein todter Ort; en ort, där intet är mycket folk eller rörelſe. Hier herrſcht todte Stille; här är alt begrafwet uti djup tyſthet. Die ganze Natur liegt gleichſam todt; hela Naturen ligger likſom i dwala. Todte Werke, B. W. onda gerningar.
Tödten, v. a. döda, dräpa, ſlå ihjäl, mörda, wara orſak til någons död, fig. qwäfwa. Das Ungeziefer tödten, todt machen, i. g. L. döda ohyran. Du ſollt nicht tödten; du ſkall intet dräpa. Er ward von einem Baume getödtet; han blef ihjälſlagen af et träd. Seine Begierden tödten; dämpa, kufwa, qwäfwa ſina begärelſer. Die Zeit tödten; förnöta, bortſlöſa tiden.
Todtenaas, ſ. n. et dödt as.
Todtenacker, ſ. m. begrafningsſtälle, där wanligen lik begrafwas, it. kyrkogård.
Todtenamt, ſ. n. en högtidelig ſjälmeſſa.
Todtenbahre, ſ. f. likbär.
Todtenbegängniß, ſ. n. likbegängelſe, likfärd.
Todtenbein, ſ. n. S. Todtenknochen.
Todtenbeliebung, ſ. f. en anſtalt, öfwerenskommelſe ſom et ſällſkap gjort angående de dödas begrafning.
Todtenbeſchwörer, ſ. m. en ſom kallar fram, ſom frägar de döda.
Todtenbitter, ſ. m. likbjudare.
Todtenbuch, ſ. n. likbok. it. S. Todtenliſte.
Todteneule, ſ. f. en art nattugglor, Strix funerea.
Todtenflagge, ſ. f. en flagga, ſom ſättes midt på maſten, när et förnämt lik är på et ſkepp.
Todtenfarbe, ſ. f. likfärg, den bleka döden i anſigtet.
Todtenfarbig, adj. u. adv. likfärgad.
Todtenfleck, ſ. m. dödsfläck.
Todtenfrau, ſ. f. huſtru ſom lagar om liket.
Todtengebet, ſ. n. bön för de döda.
Todtengeläut, ſ. n. ſjäl-ringning, begrafningsringning.
Todtengeleit, ſ. n. likföljd, likfärd.
Todtengeräth, ſ. n. det ſom behöfwes til et liks begrafning, ſom bår, bårkläde, o. d. m.
Todtengerippe, ſ. n. benragel.
Todtengeruch, Todtengeſtank, ſ. m. lukt efter lik, likluckt.
Todtengerüſt, ſ. n. S. Leichengerüſt.
Todtengeſang, ſ. m. dödspſalm, likpſalm.
Todtengeſpräch, ſ. n. ſamtal i de dödas Rike.

Todten-

Todtengeſtalt, ſ. f. dödsgeſtalt.
Todtenglocke, ſ. f. klocka ſom ringes när någon blifwit död, it. begrafningsklocka.
Todtengraber, ſ. m. dödgräfware. it. eine Art Käfer; Silpher, ſkinnare, R. Silpha.
Todtengruft, ſ. f. graf.
Todtenhaft, adj. u. adv. ſom et lik.
Todtenhand, ſ. f. en dödas kalla hand. S. Hand
Todtenhaus, ſ. n. benhus.
Todtenhemd, ſ. n. likſkjorta.
Todtenkiſte, i. g. L. ſ. f. likkiſta. S. Sarg.
Todtenklage, ſ. f. dödsklagan.
Todtenkleid, ſ. n. Todtenkittel, i. g. L. ſ. m. ſwepduk, ſwepning.
Todtenknochen, ſ. m. menniſko-ben.
Todtenkopf, ſ. m. dödhufwud, dödſkalle, it. en art ſnäcka, Anomia craniolaris it S. Todtenvogel, it. i Chem. den Materien ſom efter Diſtillationen eller Sublimationen qwarlemnas i kärilet, Caput mortuum.
Todtenkranz, ſ. m. krans, ſom ſättes på de ogiftas hufwud in i eller på likkiſtan.
Todtenkraut, ſ. n. S. Wintergrün.
Todtenlaken, ſ. n. bärkläde. S. Leichentuch.
Todtenmahl, ſ. n. begrafningsmåltid, graföl.
Todtenopfer, ſ. n. offer för de döda.
Todtenlied, ſ. n. S. Todtengeſang.
Todtenliſte, ſ. f. förteckning på de döda.
Todtenmuſik, ſ. f. ſorgmuſik.
Todtenregiſter, ſ. n S. Todtenliſte.
Todtenſchlaf, ſ. m. dödsſömn.
Todtenſchein, ſ. m. likſedel.
Todtenſtill, i. g. L. adj. u. adv. ganſka ſtilla, utan at röra ſig, at gifwa et låte ifrån ſig.
Todtenſtille, ſ. f djup ſtillhet, tyſthet.
Todtentanz, ſ. m dödsdans
Todtentopf, ſ. m. S. Todtenurne.
Todtenträger, ſ. m. Likbärare.
Todtenuhr, ſ. f. ein Inſekt; wäggſmed. S. Holzwurm.
Todtentuch, ſ. n. ſwepduk, ſwepning.
Todtenurne, ſ. f. kruka, hwaruti de dödas ben förwarades.
Todtenvogel, ſ. m dödsfogel, en art ſkogstroll, Sphinx Atropos.
Todtenwache, i. g L. ſ. f. nattwakt wid et lik.
Todtenwagen, ſ. m. S. Leichenwagen.
Todtenzettel, ſ. m S. Todtenliſte.
Todtfall, ſ. m. S Todfall.
Todtfeind, S Todfeind.
Todtgebohren, adj. u. adv. dödföd.
Todtkrank, adj. u. adv. S Todkrank.
Tödtlich, adj n. adv. S. Tödlich.
Todtſchlag, ſ. m. dräp. Ein vorſetzlicher Todſchlag; et mord. Ein unverſehener Todtſchlag; wådedräp. Ein heimlicher Todtſchlag; et lönligt mord, dulgadräp.
Todtſchläger, ſ. m. dräpare, Mandräpare, Baneman, Mördare.
Todttheilung, J. W. ſ. f. delning af et land, ſå at hwar och en med ſina arfwingar beſitter ſin del utan gemenſkap med andra, tils hans ſlägt eller linia utdör.
Tödtung, ſ. f. dräpning, dödande.
Tof- Toph- Tufſtein, ſ. m. en genom' afſättning danad ſtalaktitiſk kalkſten, Tophus calcareus, it. när han är utaf vulkaniſk aſka ſammangyttrad, Tophus vulcanicus.
Toferde, ſ. f. en ſådan förwittrad kalkſten.
Tolerant, adj. u. adv. fördragſam, tolſam.
Toleranz, ſ. f. für Duldung; tolſamhet, helſt i Religionsmål, Tolerans.
Toll, adj. u. adv. urſinnig, raſande, galen, tokot, wred, oförnuftig. Toll werden; bliſwa galen, komma ifrån ſig. Ein toller Hund: en raſande hund. Er iſt ſo toll auf ihn, n. R. han är ſå wred på honom. Jemand mit Schreien den Kopf toll machen; göra någon yr i hufwudet med ſkrikande. Er wird ihm noch durch Widerſpruch den Kopf toll machen; hon lärer göra honom het om öronen igenom motſägelſer. Ein toller Kopf; et enwiſt, hetſigt ſinne, ſom ej låter ſtyra ſig, ſom ej lyder råd.
Tollapfel, ſ. m en art hansletsgräs, Solanum inſanum.
Tollbeere, Tollkirſche, Teufelsbeere, ſ. f. Waldnachtſchatten, ſ. m. Wolfskirſche, ſ. f. Belladonna, f. f. Atropa Belladonna.
Tolle, i. g. L. ſ. f. tofs, duppa.
Tollhaus, Irrenhaus, ſ n. dårhus.
Tollheit, ſ. f. wanſinnighet, wanwett, raſeri, yrſla, iſwer.
Tollkirſche, ſ. f. S. Tollbeere.
Tollkopf, i g. L. ſ. m. et enwiſt, hetſigt, oſtyrigt hufwud
Tollkraut, ſ n ſchwarzes Bilſenkraut, Saubohne, Teufels- Zigeunerkraut; bolmört, Hyoſcyamus niger. it. S. Schierling, Tollbeere.
Tollkühn, adj. u. adv ſwara oförwägen, djerf och wågſam, när det ej behöfwes och fordras. Ein tollkühner Menſch; en wågahals.
Tollkühnheit, ſ. f. oförwägenhet, djerfhet, wågſamhet utan ſälig förſigtighet.
Tollmachend, adj. u. adv. ſom gör galen, förtjuſande.

)llwurm, ſ. m. en wiß ſena under tungan på hundar, genom hwilkens utſkärande man inbillar ſig kunna förhindra, at hundarne bliſwa galne.
)lpel, n. W. ſ. m. en obeleſwad, plump, dummdriſtig menniſka, tölpel. Jemand über den Tölpel werfen oder ſtoßen; bedraga en up i ſynen. Ueber den Tölpel fallen; begå et groft fel af oſickighet.
)lpelei, i. g. L. ſ. f. et groft, plumpt upförande.
)lpelhaft, Tölpiſch, i. g. L. adj. u. adv. obeleſwad, grof af dummhet och kropps oſickighet.
)lpeln, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben; wiſa ſig i högſta mätta plump och obeleſwad.
)mback, ſ. m. Tomback.
on, ſ. m. Töne, pl. ſtämmans ton uti talande och Muſiken, accent på orden, melodie i ſång, ljud, låte. Immer in einem Tone reden; tala jämt i en ton, ej uphöja eller ſänka röſten, fig. bliſwa altid wid ſamma mening. Er redet immer im Ton der Begeiſterung; han talar altid likſom i hänryckning. Aus dem Ton kommen; komma ur Melodien, ſiunga galet. Der Ton der Glocken; klockornas ljud. Ich hörte einen ängſtlichen Ton aus dem Gebüſche; et ängsligt låte trängde ſig fram til mig igenom buſkarna. Orpheus ſoll durch die Töne ſeiner Leier Berg und Wald in Bewegung geſetzt haben; Orpheus ſkall haſwa ſatt berg och ſkogar i rörelſe genom ſlagen på ſin lyra. Die lieblichen Töne der Nachtigall; Näcktergalens ljuſwa ſång. Fig. Aus einem hohen Tone reden; tala ur en hög ton, på et förnämt befallande ſätt, haſwa höga tankar om ſig. Er will immer den Ton angeben; han will altid wara främſt, alle andre ſkola rätta ſig eſter honom. Das iſt jezt der gute Ton in der Geſellſchaft; det kallas nu et anſtändigt ſätt at tala, upföra ſig i ſällſkapet. Eine Dame von freiem Ton; et Fruntimmer, ſom leſwer, talar och upförer ſig mycket fritt. Der Ton des Colorits; ſmak uti färgornas utdelning hos Målare.
onart, ſ. f. tonart uti Muſiken.
önen, v. n. m. d. Hfw. haben, getönet, p. ljuda, giſwa ljud ifrån ſig, v. a. giſwa därmed tilkänna. Die Freude tönt durchs ganze Land; i hela Landet höres frögderop. Töne ſanft meine Leier; ljud ſackta min lyra.
Tongeber, ſ. m. den ſom giſwer eller will giſwa alt an, ſa at alle andre måſte rätta ſig eſter honom.
Tonkunſt, ſ. f. Muſik.
Tonkünſtler, ſ. m. Muſikus.
Tonleiter, ſ. f. tonſtege uti Muſiken, Scala.
Tonloch, ſ. n. tonhålen på muſikaliſka Inſtrumenter.
Tonmaß, ſ. n. tonernas afmätning.
Tonründung, ſ. f. tonrundning.
Tonſilbe, ſ. f. ſtafwelſe hwarpå accenten ſättes wid uttalandet.
Tonzeichen, ſ. n. 1. accent. 2. noter.
Tonne, ſ. f. tunna, et ſpannmålsmått af fyra pommerſka Scheffel, en ſkeppslaſt om tjugu centner, S. Laſt. it. en rymd i ſkeppet af 42 Qwadratfot. Eine Oeltonne hålt hundert Kannen; en tunna olja håller 100 kannor. Eine Tonne Goldes, S. Gold.
Tönnchen, ſ. n. en kagge.
Tonnenband, ſ. n. tunnband.
Tonnenbinder, ſ. m. tunnbindare.
Tonnengefäß, ſ. n. tunnfat eller bukigt kärl.
Tonnengeld, ſ. n. penningar, ſom betalas för de i ſjön eller ſkärgården til märken utlagda tunnor.
Tonnengewölbe, ſ. n. et hwalf ſom föres up eſter en båge.
Tonnenholz, ſ. n. S. Faßholz.
Tonnenpech, ſ. n. ſkomakare beck.
Tonnenſtäbe, ſ. pl. ſtafwar til tunnor.
Tonnenſtein, ſ. m. ſtycken bärnſten af den medlerſta ſorten i anſeende til ſtorleken, til åtſkilnad ifrån de ſtörre: Sortimentſteine och de mindre: Knöbeln.
Tonnenweiſe, adv. i tunnor, tunntals.
Tontine, ſ. W. ſ. f. en art af lotterie, hwaruti et ſlutet ſällſkap inſätter wiſa penningar på lifränta, ſå at de, ſom öfwerleſwa de andra, få utbetalt alla räntor på hela det af alla inſatta capitalet, ſå länge de leſwa.
Topas, ſ. m. en ädelſten, topas, Gemma Topazius. Rauchtopas; röktopas.
Topasfluß, ſ. m. gul flußſpath, Fluor Topazinus
Topf, ſ. m. Töpfe, pl. potta. Ein irrdener Topf; en lerpotta, lerkruka. Ein eiſerner Topf; en gryta. Ein kupferner Topf; en kopparpanna. it. på några orter, et ſlags mått.
Töpfer, ſ. m. krukomakare.
Töpferarbeit, ſ. f. krukomakare arbetare.

Töpfererde, ſ. f. Töpferleim, ſ. m. krukomakare-lera.
Töpferhandwerk, ſ. n. krukomakare-handtwerk.
Töpfern, i. g. L. adj. u. adv. af ler. Töpferne Gefäße; lerkäril.
Töpferofen, ſ. m. ugn hwaruti krukomakare bränna ſina lerkäril.
Töpferſcheibe, ſ. f. krukomakare-ſkifwa.
Töpferthon, ſ. m. blålera.
Töpferzeug, ſ. n. krukmakare-wara, lerkäril.
Topfkäſe, Streichkäſe, ſ. m. gammal oſt, ſom röres ihop med ſött win och kryddor, ſå at den likſom ſmör kan ſtrykas på bröd, pottkäs.
Topfkuchen, ſ. m. S. Aſchenkuchen.
Topfmarkt, ſ. m. marknad eller marknadsplats, dår allahanda ſlags lerkäril ſåljas.
Topfſcherbe, ſ. f. lerſtrålle, ſtycke af en kruka.
Topfſtein, ſ. m. Lavetſtein; tålgſten, Lapis ollaris.
Topp, i. g. L. Interj. topp! må göra! Topp halten, i. g. L. hålla ord.
Toppſegel, Bramſegel, ſ. n. toppſegel.
Toppreif, ſ. m. et ſtort tåg, ſom fäſtes wid toppen af en maſt, för at upwinda kanoner och andra ſwåra tyngder med i et ſkepp.
Torf, ſ. m. ohne pl. torf. Blättertorf, Papiertorf; torf af ſämre ſlaget, ſom likſom kan bladas. Getretener Torf; klapptorf, ſom packas med händerna eller fötterna. Pechtorf; becktorf. Plaggentorf; gråstorf, motorf, flattorf. Torf ſtechen; ſkåra torf. Ein ausgeſtochener Torf; et torfſtälle, dår all torfwen redan år bortſkuren.
Torfaſche, ſ. f. torfaſka.
Torfbrennen, ſ. n. torfbränning.
Torfboden, ſ. m. 1. torfmark. 2. torfſkulle, torfbo.
Torfen, i. g. L. v. a. dynga med torfjord och aſka.
Torferde, ſ. f. torfjord.
Torffeuer, ſ. n. torf-eld.
Torfgeruch, ſ. m. lukt efter torf.
Torfgräber, ſ. m. S. Torfſtecher.
Torfgrube, ſ. f. torfgraf.
Torfheide, ſ. f. S. Torfmohr.
Torfkloß, ſ. m torfklimp.
Torfkohle, ſ. f. torfkol.
Torfmohr, ſ. n. torfmoße.
Torfreiſſer, ſ. m torfriſt.
Torfſemſe, ſ. f. myrſåf, Scirpus ceſpitoſus.
Torfſtechen, ſ. n. Torfſtich, ſ. m. torfſtörd, torfſkärning, torftågt. In Holland leben viele 1000 Menſchen vom Torfſtechen; flera 1000 Menniſkor i Holland förtjena ſödan med torftågt.
Torfſtecher, ſ. m. Torfſkärare.
Torfſtück, ſ. n. et ſtycke torf-land.
Tormentill, ſ. f. Blutwurz, Feigwurz, Heilwurz, Rothwurz, Rührwurz, ſ. f. blodrot, Tormentilla erecta.
Torniſter, ſ. m. bei den Soldaten; Soldatewåſka, ränſel.
Torſo, ſ. W. ſ. m. en uthuggen Menniſkobild utan hufwud, armar och ben, S. Rumpf.
Tort, ſ. W. ſ. m. förtret, S. Verdruß.
Torte, ſ. f. torta.
Tortenbecker, ſ. m. tortbagare.
Tortenpfanne, ſ. f. tortpanna.
Tortenteig, ſ. m. deg til tortor.
Tortur, ſ. f. ſträkbänk, pinande af bödeln, fig. marter, plåga.
Torquiren, v. a. lägga på ſträkbänken.
Trab, ſ. m. traf.
Trabant, ſ. m. Drabant.
Trabantenwache, ſ. f. Drabantwakt.
Traben, v. n. m. d. Hfw. haben, getrabt, p. trafwa, låta häſten gå i traf, rida i traf. Das Pferd trabt hoch; häſten trafwar tungt.
Traber, ſ. m. trafware.
Träber, ſ. pl. ohne Sing draf, mäſk.
Tracht, ſ. f. 1. börda. 2. drägt, klädedrägt, S. Kleidertracht. Eine Tracht Holz; ſå mycket wed ſom kan båras på en gång. Eine Tracht Speiſen; en anrättning mat, ſå mycket rätter, ſom på en gång ſättas fram på bordet. Eine Tracht Schläge, n. R. en kok ſtryk. Die Tracht an den Bäumen; blomknoppar på fruckträd. Eine Tracht Jungen; en kull eller hop ungar, S. Wurf.
Trachten, v. a. ſöka, n. m. d. Hfw. haben, getrachtet, p. trakta, ſtå, fika, trå efter.
Trachten, ſ. n. traktan.
Trächtig, adj. u. adv. drägtig, ſom ſkall bära. Eine trächtige Kuh; en ko ſom är ikalf. Ein trächtiges Schaaf; en lamdiger tacka.
Tractament, S. Traktament.
Trad, i. g. L. ſ. f. wagnsſpår.
Tradition, ſ. W. ſ. f. S. Ueberlieferung.
Tragaltar, ſ. m. et litet Altar, ſom man kan föra med ſig, ſom kan båras ifrån et til et annat ſtälle.

Traganth, s. m. Boksdorn; dragant, Astragalus Tragacantha, it. et slags Gummi, som fås af denne busken, gummi-dragant.

Tragbar, adj. u. adv. 1. som kan bäras. 2. bärande. Ein tragbares Feld; en upodlad mark. Ein tragbarer Acker; en åker som bär säd. Ein tragbarer Baum; et fruktbärande träd. Eine tragbare Stute; et drägtigt sto.

Träge, adj. u. adv. trög, senfärdig.

Trage, Tragebahre, s. f. dragbår, handbår.

Tragebalken, Träger, s. m. en ås, en twärbjelke som bär andra bjelkar.

Trageband, s. n. dragrem, dragband, it. hos timmermän, en streta, S. Strebe, Strebeband.

Tragebaum, s. m. trädstång at bära något med, bärstång.

Tragebett, s. n. säng som kan bäras,

Tragebock, s. m. en bock, en ställning hwarpå något kan bäras.

Tragebüche, s. f. bök, S. Rothbüche.

Tragehebel, s. m. et slags häfwel hwarmed en tyngd bäres.

Tragebütte, i. g. L. s. f. bär-bytta.

Traghimmel, s. m. en himmel som bäres öfwer Höga Personer, o. s. w.

Tragekiepe, i. g. L. s. f. ryggkorg.

Trageknospe, s. f. fruckтknopp på trän.

Tragekorb, s. m. dragkorg, handkorg.

Tragen, v. a trage, trägst, trägt, pr trage, pr. conj. trug, Imp. Ind. trüge, Imp. Conj. getragen, p. bära, draga, afkasta, införa. Er trug eine grosse Last; han bar en stor börda. Wofür Sorge tragen; draga omsorg om något. Kraft tragenden Amts; på dragande kall och embetes wägnar. Der Acker trägt wenig; åkern är intet bördig. In ein Buch, in Rechnung tragen; förtekna i en bok, införa i räkningen. Wer wird die Unkosten tragen; hwem lärer betala omkostningarna? Jemandes Schwachheit tragen; hafwa tolamod med någons swagget. Bedenken tragen; hafwa twifwelsmål. Keinen Gefallen woran tragen; ej finna wä behag uti något. Leid tragen; sörga, S. Leid. Gewalt tragen; hafwa rättighet och magt. Alles zusammengenommen, trägt; alt tilsammans taget, gör, S. betragen. Sich prächtig tragen, i. g. L kläda sig prägtig. Sie trägt sich sehr gut; hon förer sig mycket wäl. Man trägt sich mit dem Gerüchte; det går et rycke. Sich mit neuen Zeitungen tragen; gå och sprida omkring nya tidningar.

Tragen, v. n. m. d. Hfw. haben; bära, gå. Das Eis trägt schon; isen bär redan. Das Gewehr trägt so weit nicht; gewäret går intet så långt. Meine Augen tragen nicht so weit; jag ser intet på så långt håll.

Träger, s. m. bärare, lastdragare, de som i städerna med hästar och wagn draga säd, dricka, och andra waror fram och tilbaka til husen, magasiner, fartyg. o. s. w. it. S. Tragebalken

Trägerlohn, s. n. bärare-penningar.

Trageschaf, s. n. en tacka som har burit, S. Mutterschaf.

Trageseil, s. n. et tog, et rep hwarmed en tyngd kan bäras

Trageseßel, Tragestuhl, s. m. bärstol, hängbår hwaruti man låter bära sig.

Tragestempel, s. m. de utstående stolpar uti grufwor, som bära twärträden uti schackter.

Tragestütze, s. f. et stöd, en streta som tillika uppehåller, bär en tyngd.

Tragewerk, s. n. uti grufwor, en ställning af bräder i stollar at fara in och ut på densamma.

Tragewulst, s. m. bärwalk, eller ring som på några orter lägges på hufwudet, når man will bära något därpå.

Tragezeit, s. f. der Thiere; djurens bärtid eller huru länge de gå drägtiga innan de bära.

Trägheit, s. f. tröghet, senferdighet. Die Kraft der Trägheit; tröghets-kraft, Vis inertiae.

Tragisch, adj. u. adv. tragist. Eine tragische Begebenheit; en ömkelig händelse.

Tragödie, s. W. s. f. sorgespel, S. Trauerspiel.

Tragödienschreiber, s. m. en som skrifwer sorgespel.

Trakeln, i. g. L. v. a. trädkla, hos skräddare.

Trallenwerk, Trallwerk, i. g. L. s. n. S. Gitterwerk

Tram, Pr. W. s. m. twärbjelke under golfwet. Tram an der Leiter; twärpinne i en stege, S. Sprossen. Tram am Stuhl; stolträd.

Trambaum, s. m. en stor twärbjelke, som ligger öfwer twå stolpar, hwilka kallas: Tramsäulen.

Tram-

Traminer, ſ. m. et ſlags winſtok i Campanien, Vitis Aminea.

Trampeln, v. n. m. d. Hfw. haben, getrampelt, p. ſtampa i golfwet med fötterna, trampa på jorden ſom häſtarne.

Trampeln, ſ. n. trampning.

Trampelthier, ſ. n. Dromedar, ſ. m. perſianiſk Kamel, *Orr.* Camelus Bactrianus.

Trampeltonne, ſ. f. en tunna, hwaruti de med öl och ſmör ſmörjade ſkinnen trampas af buntmakare, at bliſwa ſmidiga.

Tramſeide, ſ. f. et ſlags minder faſt twinnadt ſilke, ſom brukas til inſlag, tramſilke.

Träne, ſ. f. S. Thräne.

Trank, ſ. m. dryck. Trank für die Schweine; ſwindrank, ſwinſkulor.

Tränke, ſ. f. wattenſtälle för häſtar och boſkap. it. wattenho för boſkap.

Tränkelbeere, ſ. f. odon, Vaccinium uliginoſum.

Tränken, v. a. getränkt, p. watna boſkapen, gifwa folk dricka, barnet di. Die Wieſen tränken; wattna ängarna. Mit Wolluſt tränken wie mit einem Strohm; gifwa nöje til ſtort öfwerflöd. Holz mit Leim, Papier mit Oel tränken; öfwerſtryka träd med limwatten för förſta gången, olja papper.

Tränkfaß, ſ. n. Tränkgelte, ſ. f. en wattenſå för boſkap.

Tränkheerd, ſ. m. en fogelhärd med en liten brunn, hwar foglarna fångas, når de komma at dricka därutur.

Trankopfer, ſ. n. drickoffer.

Tränkrinne, ſ. f. drickesränna för får.

Trankſteuer, ſ. f. S. Steuer.

Trankfonne, ſ. f. kärilet i köket hwaruti ſkulor ſamlas.

Tränktrog, Tränkkübel, ſ. m. drickes-ho.

Tranſport, ſ. W. ſ. m. warornas bortförande, folkets och fångarnas bortſkickande til en annan ort, krigsförnödenheters fortſkaffande under betäkning, o. ſ. w.

Tranſportation, ſ. f. et ſlags landförwisning, t. E. ifrån England til de amerikaniſka Kolonier, til ſtraff för et brott.

Tranſportiren, v. a. utföra, ſkicka, ſkaffa bort, bringa ifrån en ort, en ſlägt, til en annan. Sein Recht auf jemand tranſportiren; öfwerlemna ſin rättighet til någon annan.

Tranſporteur, ſ. m. S. Winkelmeßer.

Tranſportſchiff, ſ. n. Tranſport-fartyg.

Trapp, ſ. m. trap, Corneus trapezius.

Trappe, ſ. m. Trappgans, ſ. f. trapp, Otis tarda.

Trappen, i. g. L. v. n. gå tungt, trampa, traſka.

Traßel, S. Tarras.

Traßiren, i. g. L. uti wäxelhandel, draga en wäxel på någon, ſom därföre kallas: Traßat, men den ſom drar wäxeln: Traßirer, och den hwilken emottager wäxelſumman: Traßant.

Tratte, ſ. f. wäxel, S. Wechſelbrief.

Traube, ſ. f. druſwa, klaſe.

Traubenbälglein, ſ. n. druſwe-bälja.

Traubenbeere, ſ. f. druſwebär.

Traubenblut, ſ. n. windruſwors blod, 5 B. M. 32. 14.

Traubenbohrer, ſ. m. et ſlags borr, ſom ſättes emot bröſtet, når den wrides omkring, naſware, drillborr, S. Drillbohrer.

Traubengebirge, ſ. n. Winberg.

Traubengewächs, ſ. n. en klaſad wäxt.

Traubenhagel, ſ. m. druſhagel.

Traubenholder, ſ. m. S. Hohlunder.

Traubenhyacynthe, ſ. f. Hyacynthus racemoſus.

Traubenkamm, ſ. m. kam hwarpå bären af en druſwa hänga.

Traubenkraut, ſ. n. Chenopodium Botrys. it. Teucrium Botrys.

Traubenleſe, ſ. f. S. Weinleſe.

Traubenreich, adj. u. adv. full med druſwor.

Traubenſaft, ſ. m. druſweſaft, winet.

Traubenſtengel, ſ. m. druſ-ſtjälk.

Traubenſtock, ſ. m. S. Weinſtock.

Trau, i. g. L. ſ. f. S. Trauung.

Trauen, i. g. L. v. a. getrauet, p. wiga. Er wird ſich morgen trauen laßen; i morgon ſkall han ſtå Brudgumme.

Traubrief, ſ. m. S. Trauſchein.

Traupredigt, ſ. f. Präſtens brudtal.

Trauring, ſ. m. wigfelring.

Trauſchein, ſ. m. Präſtebewis på ſedd wigſel.

Trautuch, ſ. n. Pelle, ſom hälles öfwer Brudfolket wid wigſeln.

Trauung, ſ. f. wigning, brudwigſel. Zur Trauung führen; föra i brudſtolen, leda en Brud.

Trauen, v. n. m. d. Hfw. haben, getrauet, p. tro, förtro, lita på. Trau, ſchau, wem; tro, men ſe dig före. Ich traue der göttlichen Vorſehung; jag litar på Guds

Guds förſyn. Sich trauen; tiltro ſig, töras, S. Getrauen.
Trauer, ſ. f. ohne pl. ſorg, ſorgedrägt. In Trauer gehen; gå ſorgeklädd.
Trauerbaum, ſ. m. Nyctantes arbor triſtis.
Trauerbinde, ſ. f. flor om hatten eller på armen i ſorg.
Trauerbrief, ſ. m ſorgebref.
Trauerdecke, ſ. f. et ſwart täcke.
Trauereßen, ſ. n. S. Trauermahl.
Trauerfahne, ſ. f. en ſwart fana ſom bäres wid förnäma likproceſſer.
Trauerfall, ſ. m. ſorgeligt tilfälle, dödsfall
Trauerflor, ſ. m. ſorgeflor. Dichter Trauerflor; ſlått ſorgeflor.
Trauergedicht, ſ. n. ſorgeqwäde, ſorgeſång, grafſkrift.
Trauergeläut, ſ. n. ringning för en ſom blifwit död.
Trauergepränge, ſ. n. likfärd.
Trauergerüſte, ſ. n. likſtällning.
Trauergeſang, ſ. m. ſorgeſång.
Trauergeſchichte, ſ. f. en ömkelig händelſe och berättelſen därom.
Trauerhaus, ſ. n. Sorghus.
Trauerhabit, ſ. m ſorgdrägt.
Trauerjahr, ſ. n. ſorg-år.
Trauerkappe, ſ. f ſorgduk.
Trauerklage, ſ. f. ſorg-låt.
Trauerkleid, ſ. n. ſorgklädning, ſorgkläder
Trauerkutſche, ſ. f. en med ſwart kläde öfwerdragen wagn.
Trauerleute, ſ. pl. Sorgfolk.
Trauerlied, ſ. n. ſorgwiſa.
Trauermahl, ſ. n. Trauermahlzeit, ſ. f. begrafnings-mältid, graf-öl.
Trauermantel, ſ. m ſorgmantel.
Trauermuſik, ſ. f. ſorgmuſik.
Trauermüthig, i. g. L. adj. u. adv. ſorgſen, ſorgſinnes.
Trauern, Trauren, v. n. m. d. Hfw. haben, getrauret. p. ſörja, bära ſorgedrägt.
Trauern, Trauren, ſ. n. ſorg, ſörjande.
Trauerpferd, ſ. n. en häſt klädd uti ſwart boj, ſom föres efter wagnen hwarpå likkiſtan ſtår.
Trauerrede, ſ. f. åminnelſe-tal öfwer någon.
Trauerſaal, ſ. m. en med ſwart kläde klädd ſal.
Trauerſchleppe, ſ. f. et långt ſläp, ſom bäres i djup ſorg.
Trauerſchleier, ſ. m. ſorgehufwa. ſorgeduk.
Trauerſpiel, ſ. n. Sorgeſpel, Tragedie.
Trauertuch, ſ. n. ſwart kläde.
Trauerverſammlung, ſ. f. likfölje.
Trauerwagen, ſ. m. ſorgewagn, wagn ſom likkiſtan ſättes på. it. wagn med ſorgfolket.
Trauerweib, ſ. n. en huſtru i ſorgdrägt, ſom går fram för liket.
Trauerzimmer, ſ. n. et ſwartklädt rum.
Traufe, ſ. f. dropp, droppfall. Aus dem Regen in die Traufe kommen; komma ur rägnet i droppet, ur aſkan i elden.
Träufeln, v. n. m. d. Hfw. haben, geträufelt, p. drypa ned, S. trieſen, v. a. låta drypa ned, S. tröpſeln.
Träufen, v. n. m. d. Hfw. haben; rinna, falla ned uti ſmå droppar.
Traum, ſ. m. Träume, pl. dröm. Auf Träume halten; ſätta lit til drömmar. Es kam mir im Traum vor; det kom mig före i ſömnen. Da ward mein Traum erfüllt; då fick jag min dröm igen. Es kommt mir nur noch wie ein Traum vor; jag kan knapt mera påminna mig det. Einen aus dem Traum helfen, S. Helfen.
Traumbuch, ſ. n. drömbok, ſom innehåller uttydning på drömmar.
Traumdeuter, Traumausleger, ſ. m. drömtydare.
Traumdeuterin, ſ. f. drömtyderſka.
Traumdeutung, ſ. f. drömtydning.
Träumen, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben, geträumet, p. dröma, fig. inbilla ſig något. Er träumt von lauter Glück; han inbillar ſig intet annat än ſtor lyckſalighet. Sich von etwas träumen laſſen; hafwa aning om något. Das hat mir nicht geträumt; det har ingen ſpådt för mig, det hade jag wiſt intet förmodat.
Träumen, ſ. n. drömning.
Träumer, ſ. m. drömmare, fig. en ſom är hwarken eld eller lif uti
Träumerei, ſ. f. inbillningar, fåfenga, ogrundade tankar, dårſkaper.
Träumeriſch, adj. drömaktig, ſömnaktig, fig. dumm, enfaldig, full af dåraktiga tankar och inbillningar.
Traumgeſicht, ſ. n. en syn, ſom man inbillar ſig hafwa haft i drömmen.
Traumgeſchöpf, ſ. n. en ſak ſom ej annars är til än i inbillningen.
Traumgott, ſ. m. Morpheus.
Traun, v. W. wißerligen, tro ſäkert!
Traurig, adj. u. adv. 1. ſorgſen, ſorgfull, bedröfwad, 2. ſorgelig, bedröfwelig, ömkelig. Beſtändig traurig ſeyn; wara ſtändigt

digt sorgsen. Eine traurige Begebenheit; en sorgelig, bedröfwelig händelse. O das ist traurig; det är mycket bedröfweligt! Ein trauriges Ende nehmen; få et ömkeligt slut. it. dö i största nöd, olycka, elände, o. s. w.

Traurigkeit, s. f. sorg, bedröfwelse.

Traut, v. W. adj. käraste, sät. Mein trautester Freund; min sätaste wän.

Treber, s. m. draf, S. Träber.

Treckschüte, s. f. dragskuta eller pråm, som drages med rep längs efter stranden, helst i Holland.

Treckseil, s. n. dragrep eller wärpa, hwarmed et fartyg drages wid stranden.

Treff, n. W. s. m. et hårdt slag, som man gifwer någon.

Treffen, s. n. slagtning, fältslag, drabbning, träffning. it. en i slagtordning ställd linia af Soldater. Wenn es zum Treffen kommt, wird er ganz anders sprechen; han lärer tala helt annorlunda, når det blir fullt alfware utaf.

Treffen, v. a. treffe, triffst, trifft, pr. ind. treffe, pr. conj. traf, imp. ind. träfe, imp. conj. trif, imp. getroffen, p. träffa, drabba, fig. råka på, möta, finna, falla på. Er traf ihn mit dem Stein ins Auge; han träffade honom med stenen i ögat. Mit dem Feinde treffen; drabba på fjenden. Ihn trift ein Unglück nach dem andern; en olycka drabbar på honom efter den andra. Wohl gezielt aber übel getroffen; wäl mättat, men illa råkat. Er ward von einer Stückkugel getroffen; han blef sårad, skadad af en kula. Vom Donner getroffen; rörd af åskan. Ich traf ihn nicht zu Hause, aber auf der Gaße habe ich ihn getroffen; jag råkade honom ej hemma, men mötte honom sedan på gatan. Den rechten Weg treffen; hitta på rätta wägen. Das Loos hat ihn getroffen; lotten har fallit på honom. Er hat den rechten Verstand davon nicht getroffen; han har intet funnit på rätta meningen. Ein Räthsel treffen; upplösa en gåta. Der Mahler trift gut; Målaren är lycklig i sin konst. Das ist nicht treffend; det paßar intet. Eine Heirath, eine Wahl, eine Allianz treffen; göra et gifte, wälja, sluta et förbund. Anstalt treffen; göra anstalt. Das trift ihn; det angår, syftar på honom. Er fand sich getroffen; han fann sig skyldig.

Treffer, s. m. en winst uti Lotterie, et lyckligt kast uti tärningspel.

Treflich, adj. u. adv. ansenlig, träflig, förträflig, präktig, makalös, tapper, it. ganska mycket.

Trefflichkeit, s. f. förträflighet.

Treiben, v. n. m. d. Hfw. haben u. seyn; drifwa, slå ut. Der Schnee treibt; snöen drifwer. Die Bäume treiben schon; träden få redan knoppar, de börja slå ut. Die Blumen haben im warmen Zimmer zu stark getrieben; blommorna hafwa för hastigt wäxt i warma rummet. Getriebene Arbeit; drifwet arbete.

Treiben, v. a. trieb, imp. getrieben, p. drifwa, slå i, idka, yrka på. Das Vieh auf die Weide treiben; drifwa wall boskapen. Den Nagel in die Wand treiben; slå spiken in i wäggen. Kurzweil, Handel, Hoffarth, Muthwillen, Wucher, Zauberei treiben; drifwa gäck, idka handel, högfärdas, drifwa sjelfswäld, söka oloflig winst, bruka trolldom, o. s. w. Er hat es zu arg getrieben; han har gjort för argt, han har gått för långt därmed. Wie man es treibt, so gehts, Spr. som man ställer til, så går det, som man kokar så får man äta, som man bäddar, så får man ligga. Jemand in die Enge treiben, S. Enge. Zu Paaren treiben, S. Par. Er treibt sehr auf die Bezahlung; han yrkar starkt på betalningen. Treiben, im Hüttenbau; skilja blyet ifrån silfret genom smältning.

Treibebett, s. n. drifbänk, warmbänk.

Treibefaß, s. n. et käril hos garfware, hwaruti hudarna gäras.

Treiber, s. m. drifware.

Treibeschacht, s. m. S. Schacht.

Treibezeug, s. n. en art Jägaregarn at drifwa och fånga rap-höns uti.

Treibhammer, s. m. drifhammare.

Treibhaus, s. n. drifhus.

Treibheerd, s. m. en härd hwarpå blyet skiljes ifrån silfret.

Treibholz, s. n. driftimber.

Treibjagen, s. n. skall.

Treibkasten, s. m. drifbänk.

Treibkeil, s. m. en wigge at drifwa med.

Treibkeule, s. f. drifklubba.

Treibmittel, s. n. drifwande medel.

Treibofen, s. m. smältugn, hwaruti blyet skiljes ifrån silfret.

Treibrad, s. n. drifhjul uti en smältugn.

Treibsand, s. m. S. Triebsand.

Treibſtock, ſ. m. en Guldſmeds driſſtåd eller ſtock, hwaruppå han gör et kåril rundt.

Tremſe, i. g. L. ſ. f. blåklint, S. Kornblume.

Tremulant, ſ. W. f. m. en långſam drill uti ſång och muſik.

Trennen, v. a. getrennt, p. ſöndra, ſkilja, ſkingra. Sie haben ſich getrennt; de hafwa ſöndrat ſig ifrån hwarannan, fig. de hafwa bliſwit oenſe. Ehe wir uns von einander trennen; förr än wi ſkiljas åt. Eine Nath trennen; sprätta up en ſöm. Die Kinder von den Eltern trennen; ſkingra barnen ifrån Föräldrarna.

Trennbar, adj. u. adv. ſkiljaktig, ſom låter ſöndra, ſkilja ſig.

Trennung, ſ. f. ſöndring, ſkilsmeßa, ſkingring, fig. ſkiljaktighet, oſämja. Die Trennung iſt ſchwer; ſkilsmeßan koſtar hårdt på. Trennung anrichten; åſtadkomma oenighet, twedrägt. Die Trennung der Ehe; ägtenſkaps-ſkilnad. Trennung in der Religion; ſkiljaktighet uti Religionen.

Trenſchieren, ſ. W. v. a. S. Vorſchneiden.

Trenſe, ſ. f. trens.

Trepan, ſ. m. et inſtrument, ſom Fältſkårare bruka at borra up hufwudſkålen med.

Trepaniren, v. a. upborra hufwudſkålen med et inſtrument.

Trepanirung, ſ. f. hufwudſkålens upborrande.

Treppe, ſ. f. trappa. Eine heimliche Treppe; en löntrappa. Er wohnt zwo Treppen hoch; han bor twå trappor up. Treppe, eine Art Schnecke; Buccinum Spiratum.

Treſchak, ſ. n. et wißt kortſpel.

Treſpe, ſ. f. loſta, Bromus. Treſpe im Rogken; råglosta, Br. ſecalinus. Am Ackerrande; renloſta, Br. arvenſis. Auf Dächern und dürrem Erdreich; takloſta, Br. Tectorum. Hohe Treſpe; långloſta, Br. Giganteus. Queckktreſpe; Br. inermis, *Schreb.*

Treſpenfeld, ſ. n. en åker ſom bär mycket loſta.

Treſter, ſ. pl. ohne ſing. draf af windruſwor.

Treſterwein, ſ. m. efterlank af win, af redan präßade druſwor, ſom beſtänkas med brunswatten och åter präßas.

Treten, v. n. trete, trittſt, tritt, pr. ind. trat, imp. getreten, p. träda, gå, ſtiga fram. In des Vaters Fußſtapfen treten; träda i Faderns fotſpår. Er trat ihm frei unter die Augen; han gick driſtig fram til honom. Treten ſie näher; ſtig litet närmare fram. Ans Licht treten; komma fram i dagsljuſet, bliſwa uppenbar. Zuſammen treten; hålla ſamtal för at förena ſig om en ſak. Ins Mittel treten, S. Mittel. Jemanden zu nahe treten; komma någon för när, förolämpa honom. Zu einer andern Religion treten; antaga en annan tro, gå öfwer til en annan Religion.

Treten, v. a. trampa, träda. Der Staub, den ich trete; ſtoftet ſom jag trampar på. Etwas unter die Füße treten; träda något under ſina fötter, nedtrampa, fig. förakta, öfwerträda det. Das Pflaſter treten; nöta ſtengatan, ſlå dank.

Tretkufe, ſ. f. Tretzuber, ſ. m. et träfat, hwaruti windruſwor utpräßas genom trampning.

Tretrad, ſ. n. trampe-hjul.

Tretſchemel, ſ. m. träda, ſåſom ſwarfträda, wåfträda.

Tretſtock, ſ. m. en tunna på en kopparkettil, hwaruti buntmakare trampa pelswerket med ſågſpån, at det må bliſwa rent.

Treu, adj. u. adv. trogen, uprigtig, redlig, god, ſann, tilförlitlig, ſamwetsgran, med all flit. Ein treuer Freund; en trogen wän. Ein treuer Vater; en huld Fader. Es treu mit jemand meinen; mena redligt med någon. Ein treuer Rath; et godt råd. Ein treues Gemälde; en ſann målning. Ein treuer Bedienter; en betjent, ſom man kan lita på. Er hat alle Mittel treu gebraucht; han har brukat alla medel med ſtörſta noggranhet. Seinem Vorſatz treu bleiben; bliſwa faſt wid ſitt upſåt.

Treubrüchig, S. Treulos.

Treue, ſ. f. trohet, trofaſthet, uprigtighet, ſannfärdighet. Der Eid der Treue; Trohets-ed. Die Treue im Verſprechen; trofaſthet. Auf Treu und Glauben handeln; handla på god tro. Treu und Glauben halten; hålla ord, wara ordfaſt. Die Treue eines Freundes; en wäns trogna wänſkap. Die Treue eines Gemäldes; en målnings likhet. Die Treue eines Geſchichtſchreibers: en Hiſtorieſkrifwares ſannfärdighet. Alle Treue anwänden; anwända all möjelig flit, alla ſina kraſter. Sie hat ihn mit aller Treue gewartet; hon har ſkött honom med all ömhet. Die eheliche Treue; ägten-

tenſkaps tro. Die Treue eines Bedienten; en betjents ärlighet. Bei meiner Treue; på min heder och ära.

Treueifrig, K. W. adj. u. adv. trogen och nitälſkande.

Treufleißig, K. W. adj. u. adv. mycket flitig.

Treugehorſam, K. W. adj. u. adv. ganſka trogen.

Treugeſinnt, adj. u. adv. trofaſt, tilförlåtlig.

Treuherzig, adj. u. adv. godtrogen.

Treuherzigkeit, ſ. f. godtrogenhet.

Treulich, adv. troget, troligen, uprigtig, noga.

Treulos, adj. u. adv. trolös. Ein treuloſer Gatte; en otrogen Make.

Treuloſigkeit, ſ. f. trolöshet.

Triangel, ſ. W. ſ. m. S. Dreieck.

Tribulieren, n. W. v. a. jemand; onödigt och likſom för ro ſkull oroa, plåga någon.

Tribunal, ſ. W. ſ. n. öfwerſte Domſtol.

Tribut, ſ. W. ſ. m. ſkatt och utlagor, S. Steuren.

Trichter, ſ. m. tratt. Trichter in der Mühle; qwarntrut, qwarnſkruf.

Trichterblume, Trichterwinde, ſ. f. Ipomaea.

Trichtern, S. Eintrichtern.

Trieb, ſ. m. Triebe, pl. drift, böjelſe, rörelſe. Die jungen Triebe des Holzes; de ſpåda telningar, S. Schößling Trieb, für: Huth, Weide; bete, S. Trift. Aus eigenem Triebe; utaf egen drift. Ich finde dazu keinen Trieb bei mir; jag finner därtil ingen böjelſe hos mig. Ungewohnte Triebe fühlen; känna owanliga rörelſer hos ſig.

Triebel, ſ. m. drifhammare, träſtycke hwarpå man ſlår, når man driſwer et tunneband på et kåril.

Triebfeder, ſ. f. en fjåder ſom driſwer något, ſtinnfjåder, werkfjåder, orſak.

Triebrad, ſ. n. drifhjul.

Triebſand, ſ. m. driſſand.

Triebwerk, ſ. n. driſwerk. it. S. Triebfeder.

Triefen, v. a. u. n. m. d Hfw. haben; drypa. Es trieft vom Dach; det dryper af taket. Das Blut triefte, troff aus der Wunde; blodet rann utur ſåret. Die Augen triefen ihr; hon är blötögd, ögonen rinna på henne.

Triefauge, ſ. n blötöga, rinnande ögon.

Triefäugig, adj u adv. blötögd.

Triefen, ſ. n. dryppning.

Triegen, ſ. g. L. v. a. u. r. triege, triegſt, triegt, pr. trog, imp. getrogen, p. 1 bedraga. Liegen und triegen, n R. ljuga och bedraga. S. betriegen. 2. Sich triegen; fara wilſe. Trieg ich mich; ſkulle jag fara wilſe? S. irren. Sich worauf triegen, n. R. lita på något, S. verlaſſen.

Triegen, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben; ſwika, ſlå felt. Das triegt nie; det ſwiker aldrig. Seine Hofnung hat ihn getrogen; hans hopp har ſlagit felt. Das Eis triegt; iſen är intet at lita på.

Triegen, ſ. n. ſwek, bedrägeri, S. Betrügen.

Trieglich, adj. u. adv. bedräglig, ſwikelig, oſäker, owiß.

Trieglichkeit, ſ. f. bedrägelighet, oſäkerhet.

Trift, ſ. f. drift, allmänning, betesmark, wåg ſom boſkapen går til betesmarken. Eine Trift Ochſen; en oxdrift. Eine grüne Trift; en grön betesmark. In der Trift; uti wågen på betesmarken.

Triftgeld, ſ. n penningar, ſom man betalar, för at få driſwa ſin boſkap i bete på en annans egor.

Triftgerechtigkeit, Hutgerechtigkeit, ſ. f. rättighet at driſwa fånad öfwer och på en annans egor i bete.

Triftig, adj u. adv. driſwande, ſtark, wigtig, gållande it. i. g. L. driftig, driſtig, djerf, S. Dreiſt.

Triftigkeit, ſ. f. ſtyrka, wigtighet. i. g. L. driftighet, djerfhet. driſtighet.

Triftrecht, ſ. n. S. Triftgerechtigkeit.

Triftſchäfer, ſ. m. en Schåfare, ſom har ſin egen färadrift, eller färahjord.

Triftſtein, ſ. m. råmärke på betesmark.

Triglyph, Dreiſchlitz, ſ. m. et wißt ſtycke uti Doriſka pelareordningen.

Trigonelle, ſ. f. en planta, Trigonella.

Triller, ſ. m. drill i ſång och ſpel.

Trillern, v. n. drilla i ſång, ſå en drill.

Trillich, Drillich, ſ. m. tre-ſkäfte eller tre-trådig wåf af linne eller ylle.

Trilling, ſ. m. (Mühlenbau) trälla, trällſtock.

Trillingsſtock, ſ. m. trällkaſte.

Trillingsſcheibe, ſ. f. trällring.

Trinken, v. a u. n. m d. Hfw. haben, trinke, trinkſt, trinkt, pr. trank, imp. ind. tränke, imp conj. getrunken, p. dricka, ſupa, indricka, inſupa. Jemandes Geſundheit trinken; dricka någons ſkål. Er trinkt keinen Brantwein; han ſuper ei bränwin. Sich ein Herz trin-

Ordinary Conveyance, 1882, 45 & 46 Vict. c. 39, s. 2 (1).

Trocknen, ſ. n. torkning.
Trocknung, ſ. f. torkning, torkande.
Troddel, ſ. f. toſs, frantſar, duppa.
Troddelmütze, ſ. f. möſſa med toſs på, toſsmöſſa.
Troddelſtrümpfe, ſ. pl. ludna ſtrumpor.
Trödel, Trödelmarkt, ſ. m. ſkräptorg, eller bod, där gamla kläder och bohagsting ſäljas.
Trödeler, Trödler, ſ. m. klädmäklare, ſkräphandlare, ſom ſäljer gamla lösören, kläder och böcker. it. i. g. L. en ſöler, en ſom är mycket ſenfärdig i ſina ſaker.
Trödeln, v. n. m. d. Hfw. haben; ſälja ſkräpkläder, gamla lösören. it. i. g. L. dröja, S. Zaudern.
Trödelhaft, i. g. L. adj. u. adv. ſölig, ſenfärdig.
Trödelkram, ſ. m. ſkräphandel, klädesſtånd eller bod.
Trödelordnung, ſ. f. ſkräpordning.
Trödelwaare, ſ. f. ſkräpwara.
Trog, ſ. m. Tröge, pl. tråg, ho. Backtrog, baktråg. Schweintrog; ſwinho.
Trogſchaare, ſ. f. trågſkrapa.
Trollen, i. g. L. v. a. u. n. rulla, wältra, trafwa. Sich trollen; packa ſig bort, laga ſig undan.
Trommel, ſ. f. trumma. Die Trommel rühren; ſlå på trumman. Der Trommel folgen; bliſwa Soldat.
Trommelbauch, i. g. L. ſ. m. iſterbuk.
Trommelblech, ſ. n. mäſſingsbleck til trummor.
Trommelfell, Trommelhäutchen, ſ. n. trummhinna i örat, hörſelhinna.
Trommeln, v. n. m. d. Hfw. haben, getrommelt, p. trumla, ſlå på trumman.
Trommelſchlag, ſ. m. trumſlag.
Trommelſchlägel, Trommelſtock, ſ. m. trumpinne.
Trommelſchläger, ſ. m. Trumſlagare.
Trommelſucht, ſ. f. en art watten- eller wäderſiuka, Tympanites.
Trommeltaube, ſ. f. Monathstaube, Monttaube; toſsduſwa, Columba Oenas domeſtica. it. Columba Daſypus.
Trompete, ſ. f. trumpet. In die Trompete ſtoßen; giſwa teken med trompeten, bläſa på trompet. it. eine Art Nadelfiſche; Syngnathus Acus.
Trompeten, v. W. v. a. u. u. m. d. Hfw. haben; trumpeta, bläſa på trumpet.
Trompetenfiſch, ſ. m. fiſk af pipſlägte, Fiſtula chinenſis.
Trompetenquaſt, ſ. m. et band med franſar, ſom til prydnad lindas om trompeter, duppa.
Trompetenröhte, ſ. f. ſtång eller rör på trumpet.
Trompetenſchall, ſ. m. trompete-ljud.
Trompetenſchwamm, ſ. m. en art taggig ſwamp, Spongia aculeata.
Trompetenvogel, ſ. m. ſprakfogel, *Retz.* Pſophia crepitans.
Trompetenſtück, ſ. n. trumpet-ſtycke.
Trompetenzug, ſ. m. Trompetenregiſter; trompetregiſter uti orgwerk.
Trompeter, ſ. m. Trumpetare.
Trompetergang, ſ. m. en omgång på et torn eller et ſlott, hwariſrån Trompetaren giſwer tecknet med trumpeten.
Tropf, i. g. L. ſ. m. en enfaldig menniſka, ſtackare.
Tropfen, ſ. m. droppe.
Tropfeln, tröpfeln, v. a. u. n. m. d. Hfw. drypa, låta falla dropptals. Es tröpfelt vom Dach; det dryper af taket. S. trieſen.
Tropfenfall, ſ. m. dropp, takdropp.
Tropfenweiſe, adv. dropptals.
Tropfzahn, ſ. m (Salzwerk) ſmå tappar uti Graderwerk, hwarigenom ſolan dryper ned.
Tropfnaß, adj. u. adv. igenomwätt ſå at det dryper.
Tropfſchwefel, ſ. m. droppſwafwel.
Tropfſtein, ſ. m. ſkorpſten, droppſten, Stalactites.
Tropfſtrog, ſ. m. uti graderhus, et tråg hwaruti ſolan dryper ned på reswerket. S. Leckwerk.
Tropfwein, ſ. m. S. Leckwein.
Tropfzinn, ſ. n. rent tenn, ſom drupit utur tennmalmen.
Tropyee, ſ. W. ſ. f. ſegertekn.
Tropp, S. Trupp.
Troß, ſ. m. ohne pl. troß.
Troßbube, Troßjunge, ſ. m troßpoike, troßdräng.
Troßgeſindel, ſ. n. troßfolk.
Troßpferd, ſ. n. troßhäſt.
Troßwagen, ſ. m. troßwagn.
Troſt, ſ. m. ohne pl. tröſt, hugſwalelſe, uprättelſe. Troſt bringen; giſwa tröſt. Keinen Troſt annehmen wollen; ej taga tröſt til ſig. Jemand Troſt geben, ihm Troſt zuſprechen; tröſta någon. Das dient mir bei dieſem Unglück zum Troſt; det uprättar mig ej litet wid denna olyckan.

Tröſtbar, adj. u. adv. tröſtlig, ſom låter tröſta ſig.
Tröſter, ſ. m Tröſtare, hugſvalare.
Troſtbegierde, ſ. f. längtan efter tröſt.
Troſtbegierig, adj. u. adv. ſom ſöker gerna tröſt.
Troſtbrief, ſ. m. S. Troſtſchreiben.
Tröſten, v. a. getröſtet, p. tröſta, giſwa tröſt. Sich mit etwas tröſten; tröſta ſig wid något.
Troſtfähig, adj. u. adv. i ſtånd at taga tröſt til ſig.
Troſtgrund, ſ. m. grund, orſak, föreſtållning ſom tjenar til tröſt.
Tröſtlich, adj. u. adv. tröſtlig, tröſtfull. Der tröſtlichen Hofnung leben; haſwa et tilförlåtligt hopp, leſwa i hoppet.
Troſtlos, adj. u. adv. tröſtlös, otröſtelig.
Troſtloſigkeit, ſ. f. tröſtlöshet.
Troſtquelle, ſ. f. kalla til tröſt.
Troſtreich, adj. u. adv. rik på tröſt, tröſtfull.
Troſtſchreiben, ſ. n. tröſtbref.
Troſtſchrift, ſ. f. en ſkrift at tröſta med.
Tröſtung, ſ. f. tröſt, tröſtande.
Troſtwort, ſ. n. tröſtord.
Trott, ſ. m. S. Trab.
Trottiren, v. n. m d. Hfw. haben; traſwa.
Trotz, ſ. m. ohne pl. 1. trots, förtret, 2. ſtolthet, 3. genſtörtighet, ſturſkhet, treſkhet, ſtyfſinthet. Trotz ſey dir geboten; trots at du gör det! Seinen Feinden Trotz bieten; mana och trotſa ſina fiender. Er bietet allen Befehlen Trotz; han gör det rått på trots. Er that es ihm zum Trotz; han gjorde det honom til förtret. Trotz aller Vorſtellungen; oaktadt alla föreſtållningar. Er reitet Trotz einem Rittmeiſter; han rider lika ſå braf ſom en Ryttmåſtare. Ein edler Trotz auf ſeinen innern Werth; en ådel ſtolthet på ſitt inra wärde. Jemandes Trotz brechen, demüthigen; förödmjuka någons genſtörtighet, knäcka hans ſtyfſinthet, bryta hans enwishet.
Trotzen, v. n. m. d. Hfw. haben, getrotzet, p. trotſa, bjuda trots, pocka, wara ſtolt, förakta. Einem trotzen; bjuda någon hufwudet, trotſa honom. Auf etwas trotzen; pocka på något, hota med något. Das Kind trotzt; barnet år genſtörtigt. Sie trotzt auf ihre Schönheit ihr Geld; hon år ſtolt på ſin ſkönhet hon litar på ſina penningar. Der Gefahr trotzen; förakta, trotſa faran.
Trotzen, ſ. n. trotſande, trotſigt wäſende, genſtörtighet, pock och hot.
Trotzig, adj. u. adv. trotſig, treſk, genſtörtig. Einem trotzige Worte geben; tala någon trotſigt, ohöfligt til, giſwa honom trugande ord, hota honom. Er fuhrte ſich ſehr trotzig auf; han war mycket ſturſk, treſk, enwis. Eine trotzige Antwort; et ſtolt, förmätet ſwar.
Trotzkopf, ſ. m. treſkt hufwud, et barn ſom år mycket enwiſt, genſtörtigt.
Troupial, ſ. m. ein Vogel; Oriolus Icterus.
Trotzworte, ſ. pl. pock, hotelſer.
Trübe, adj. u. adv. grumlig, tjock, mulen, oklar, mörk, fig. biſter, ſorgſen. Trübes Waſſer; grumligt watten. Trüber Wein; tjockt win. Trübes Wetter; mulen wäderlek. Trüber Himmel; oklar himmel. Die trübe Nacht; den mörka natten. Trübe Zeiten; biſtra tider. Trübe Gedanken; ſorgſna tankar. Im Trüben fiſchen; fiſka i grumligt watten, rikta ſig på andras omkonningar.
Trüben, v. a. getrübt, p. grumla, göra grumligt, ſorgſen. Das Waſſer trüben; upröra wattnet. Er ſieht aus, als ob er kein Waſſer getrübt (betrübt i. g. L.) hätte; han ſer ut, ſtaller ſig, ſom han wore ganſka oſkyldig, ſom han hade ingen del i ſaken. Keine Klage trübt die Heiterkeit ihrer Seele; ingen ſorg uprörer hennes ſinne, förſtörer hennes ſinnes lugn.
Trübſal, ſ. f. bedröfwelſe, wederwärdighet, eländе, olycka.
Trübſelig, adj. u. adv. bedröfwelig, wederwärdig, jämmerfull. Sehr trübſelig ausſehen; ſe mycket ſorgſen, bedröfwad ut.
Trübſeligkeit, ſ. f. S. Trübſal.
Trübſinn, ſ. m. et bedröfweligt, ſorgſet ſinne.
Trübſinnigkeit, ſ. f. tilſtånd, då man ſtändigt år ſorgſen och bekymrad.
Truchſes, ſ. m. Drotz.
Trüffel, ſ. f. en art ätelig ſwamp, ſom wäxer under jordytan, Lycoperdon Tuber.
Trüffelhund, ſ. m. en art ſmå lurfwiga hundar, ſom åro inrättade at wädra up deßa ſwampar.
Trüffeljagd, ſ. f. deſſa ſwampars upſökning medelſt de därtil inrättade hundar.
Trug, ſ. m. ohne pl. ſwek, illiſtighet, bedrägeri. Auf Lug und Trug ausgehen, m. R. warg betänkt på lögn och ſwek.
Trügen, trüglich. S. triegen, trieglich.

Trug-

Trugſchluß, ſ. m. S. Fehlſchluß.
Truhe, P. W. ſ. f. S. Lade, Kiſte.
Trumm, ſ. m. et litet afrifwet ſtycke, en trumm. Trumm am Faden; härfträd. Däs Trumm, (Dråhmt,) woran der Weber das Garn zum Aufzuge knüpft; wäfſkaft, ſolf, hwaruti upränningen trädes. Trumm; uti gruſwor, är en ſmal ſidogång af malm, ſom faller in i hufwudgången, it. en malmart, ſom i längden eller ſom et band (Trummerweiſe) går igenom bergarten. Malmen i båda deſſa betydelſer kallas: Trummerz.
Trümmer, ſ. m. pl. (af det förut anförda ordet: Trumm, ſom i Högtyſkan brukas hälſt i plurali;) kras, ſtenhopar, lemningar. Zu Trümmern gehen; gå i kras, ſlås ſönder, gå i grund. Die Trümmern eines Gebäudes; ſtenhopar, ſtenhögar efter en byggning. Die Trümmern eines zerſcheiterten Schiffes; ſpillror af et ſönderſlaget fartyg, ſkeppswrak. Es geht doch alles zu Trümmern; det går likwäl alt för fan i wäld i. g. L. det går aldeles til bottnen.
Trummſcheit, ſ. n. et ſlags ſträngſpel af tunna bräder med ſträngar på, ſom ſtrykes med en båge.
Trumpf, ſ. m. an den Häuſern; ſprätt hwarigenom wattnet ifrån takrännorna föres ned åt marken.
Trumpf, ſ. m. trumf i kortlek. Einen Trumpf worauf ſetzen; trumfa, ſticka med trumf, ſätta trumf uti.
Trumpfen, v. a. trumfa, ſlå trumf.
Trunk, ſ. m. ohne pl. dryck, klunk, ſup, dryckesmål, dryckenſkap. Einen guten Trunk thun; taga en god klunk. Die Sache ward beim Trunk verabredet; ſaken blef aftalt med et glas win eller öl i handen. Dem Trunk ergeben ſeyn; wara begifwen på dryckenſkap. Er ward beim Trunk erſtochen; han blef ihjälſtucken i dryckesmål. Auf einen guten Biſſen gehört ein guter Trunk, Spr. en ſup på ſkinkan.
Trunkelbeere, ſ. f. S. Rauſchbeere, unter Heidelbeere.
Trunken, adj. u. adv. drucken. Trunken oder trunkner Weiſe; i dryckesmål, i fylleri. Trunken ſeyn; hafwa något i hufwudet. Der Wein macht bald trunken; detta winet ſlår lätt i hufwudet.
Trunkenbold, ſ. m. dryckare, fyllhund.
Trunkenheit, ſ. f. dryckenſkap, fylleri.
Trunkfrei, adv. einen trunkfrei halten, i. g. L. betala för någon på wärdshus.
Trupp, ſ. m. en tropp, en hop, ſkock af folk eller djur. Trüpp halten; marſchera i leder.
Truppe, ſ. W. ſ. f. et ſällſkap Skådeſpelare.
Truppen, ſ. m. pl. Troppar.
Truppweiſe, adv. troppwis.
Truſche, Trüſche, ſ. f. lake. S. Aalraupe.
Truthahn, ſ. m. kalkon, Meleagris Gallopavo.
Truthenne, ſ. f. kalkonhöna.
Truthühner, ſ. pl. kalkoner.
Trutſchel, ſ. f. ſå kallas wiſſa qwinfolk, ſärdeles ifrån Tirol, ſom gå omkring med ſina waror på nacken.
Trutz, ſ. m. S. Trotz. Ein Trutz- und Schutz-Bündniß; et offenſivt och defenſivt-förbund.
Tuberoſe, ſ. f. Herbſthyacinthe; tuberos, Polyanthes tuberoſa.
Tuch, ſ. n. Tücher, pl. en faſt wäf af linne, duk, it. af ylle, ſom är walkadt, kläde, S. Lacken. it. et fyrkantigt ſtycke wirkadt tyg duk, kläde. S. Altartuch, Bettuch, Handtuch, Leichentuch, o. ſ. a. m. Die Tücher im Jagdweſen; jagtlappar. S. Jagdtücher. Sich mit wollenen warmen Tüchern reiben laſſen; låta gnida ſig med warma ylleklutar.
Tuchartig, adj. u. adv. ſom är lik kläde (Laken).
Tuchbereiter, ſ. m. en ſom bereder, tillagar kläden, ſom ſätter logg på, ſom öfwerſkårar, präſſar det, o. ſ. w.
Tuchegge, Tuchſchrote, ſ. f. klädesliſt.
Tuchen, adj. u. adv. af kläde. Ein fein tuchenes Kleid; en fin klädesklädning.
Tuchfärber, ſ. m. klädes-färgare.
Tuchfriſierer, ſ. m. ſom ſätter logg på kläden.
Tuchhandel, ſ. m. klädes-handel.
Tuchhändler, ſ. m. klädes-köpman, en ſom handlar med kläden och hwad därtil hörer.
Tuchhaus, ſ. n. på några orter en ſtor byggning, hwaruti kläden ſäljas och förwaras.
Tuchknecht, ſ. m. im Jagdweſen; den ſom ſtäller om jagtlapparna.
Tuchladen, ſ. m. klädesbod.
Tuchlappen, Tücherlappen, ſ. m. jagtlappar.
Tüchlein, ſ. n. en liten klut.
Tuchmacher, ſ. m. klädesmakare, klädeswäfware.

Tuch-

wanlig ordning, bullersam, hastig, oordentlig.
Tumultuiren, v. n. m. d. Hfw. haben; göra buller, uplopp.
Tünche, f. f. hwitlimning, kalkband på hus. fig. sminк, falskhet.
Tünchen, v. a. getünchet, p. hwitlimma. S. Weißen. Getünchte Gräber; hwitmenade grifter. Ein getünchtes Gesicht; et målad ansigte.
Tünchер, f. m. hwitlimmare. S. Weißer.
Tünchkalk, f. m. kalk til hwitlimning, hwitlim.
Tünchkelle, f. f. murslef.
Tünchkübel, f. m. hwitlims-balja.
Tünchscheibe, f. f. murare-bräde.
Tünchpinsel, f. m. hwitlims-qwast.
Tünchwerk, f. n. hwitlimning, kalkband.
Tunke, f. f. Tütsche, i. g. L. sås som man doppar något uti, doppelse.
Tunken, v. a. doppa, indoppa.
Tunkform, f. f. ljusform. S. Lichtform.
Tunknäpfchen, f. n. et litet fat til sås, hwaruti något skall indoppas.
Tüpfel, f. m. en prick, punkt.
Tüpfelich, adj. u. adv. som har prickar eller punkter, prickog.
Tüpfeln, v. a. getüpfelt, p. pricka, punktera, göra prickar, punkter på något
Tüpfen, Tupfen, i. g. L. v. a. u. n. m. d. Hfw. haben; picka på, sackta röra wid något. Eine Wunde mit angefeuchteter Baumwolle tupfen; lindrigt blöta et sår med en wåt bomullsklut.
Turban, f. m. Turbant, turkisk hufwudbonad.
Turbith, f. m. mineralischer; genom Victrilsyra uplöst och fäld gul silfwerkalk, Turpethum minerale, Merc. praecipitatus flavus it. in der Botanik; rot af Convolvolus Turpethum.
Türke, f. m. Turk. Der Türk, Grostürk; Turkiska Kejsaren.
Türkei, f. f. Turkie.
Türkenglocke, f. f. en klocka, hwarmed i fordna tider gafs teken til bön emot Turkarna
Türkenblut, f. n. Turkblod, it. et slags mörkrödt win.
Türkenkopf, f. m. Turkhufwud. it. eine Art Kürbiße; pompa. S. Pfebe.
Türkenkrieg, f. m krig med Turkarna.
Türkensteuer, f. f. krigshjelp emot Turkarna.
Türkenzug, f. m. Fälttog emot Turkarna.
Türkinn, f. f. Turkinna.

Türkisch, adj. u. adv. turkisk, turst, fig. barbarisk. Die Türkische Pforte; Turkiska Hofwet. Der Türkische Glaube; Mahumedaniska läran, Islam kallad. Die Türkische Sprache; Turkiskan. Türkischer Bund; turbant, it krollilja, S. unter Lilie. Türkische Hühner, S. Truthühner. Türkische Kresse; indianisk krassa, S. Kreße. Türkischer Weizen, S. Weizen. Auf gut türkisch mit jemand umgehen; gå åt någon som en Turk, på et hårdt, barbariskt sätt.
Türkis, f. m. Turkos.
Turmalin, f. m. Tripp, Aschenzieher; asksläsare-sten, Turmalinus Ceylonicus.
Turnier, f. n. Riddarspel, Tornerspel.
Turnierbahn, f. f. Riddare, Ränna-re-ban,
Turnieren, v. a. turniert, p. hålla Riddarspel, tornering.
Turnieren, v. n. m. d. Hfw. haben, hålla tornerspel, i. g. L. tornera, bullra, regera illa i huset.
Turnierfähig, adj. u. adv. torner-gil, den som är en ojäfaktig Riddare.
Turnierhelm, f. m. en öpen hjälm.
Turnierkragen, f. m. en art twärbjelkar uti wapen, franz. Lambeau.
Turnierlanze, f. f. torner-spjut.
Turniermäßig, adj. u. adv. efter lagarna wid tornerspel, it. S. turnierfähig.
Turnierordnung, f. f. förordning angående Tornerspel.
Turnierplatz, f. m. plats til Riddarspel.
Turnierpreis, f. m. et utsatt pris uti Riddarspel.
Turnierrennen, f. n. Riddarspel uti ridning i kamp efter en upsatt ring eller et Turkhufwud.
Turnierrichter, f. m. Turniervogt; Domare wid Tornerspel.
Turnierritt, f. m. ridning, kamp uti Tornerspel.
Turnierroß, Turnierpferd, f. n. häst som är inrättad til Riddareöfning.
Turnierrüstung, f. f. en Riddares rustning wid tornerspel.
Turniersattel, f. m. sadel som brukades wid Riddarspel
Turnierschranken, f. pl. skrankorna omkring en Riddareban
Turnierzeug, f. n. hästens utrustning til tornerspel
Turnipse, f. f. S. Rübe.
Turteltaube, f. f. turturdufwa.
Tusche, f. f. chinesische Dinte; tusch-färg.

Tuſchen, v. a. teckna, måla med tuſch-färg. it. fördrifwa wattenfärgorna med penſeln doppad i watten.
Tuſchpinſel, ſ. m. tuſchpenſel.
Tutanego, ſ. m. en wiß metalliſk compoſition af tenn och wismut.
Tute, Tûte, ſ. f. ſtrut. S. Dûte.
Tuten, n. W. v. n. m. d. Hfw. haben, blåſa i horn, tuta.
Tuthorn, i. g. L. ſ. n. wallhorn.
Tutia, ſ. f. (Hüttenbau) Tutia.
Tûtſche, ſ. f. S. Tunke.
Tûttel, ſ. m. prick, punkt.
Tutti, i. g. L. ſ. n. hela Choret i Muſiken.
Tympf, ſ. m. et poliniſk mynt, 6 ßl. 1 r:ſt. Swenſkt i wårde, *Föramſ.*
Tyrann, ſ. m. Tyrann.
Tyrannei, ſ. f. tyranni.
Tyranniſch, adj. u. adv. tyranniſk, grufwelig.
Tyranniſiren, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben, tyranniſirt, p. tyranniſera, förfara obarmhjertigt, pina, plåga folk.

U.

Uebel, ſ. n. ondt, olycka. Aus zweien Uebeln das kleinſte erwählen; utaf twå onda ting wälja det minſta. Erlös uns von dem Uebel; fräls oß ifrån ondo. Man muß dem Uebel bei Zeiten zu ſteuren ſuchen; man måſte i tid ſöka at förekomma olyckan, at bota ſkadan.
Uebel, adj. ond, elak. Ein übler Geſchmack; en ond ſmak. Ein übler Weg; en elak wåg. Ueble Umſtände; ſlåtta omſtändigheter. In üblen Ruf ſtehen; hafwa ondt rycke, ej godt namn om ſig. Auf üblem Wege ſeyn; wara aldeles på orätta wägen. Eine üble Sache; en owangenäm, ſwår, förtretlig ſak.
Uebel, adv. ondt, illa, ſwårt. Uebel werden; få ondt. Sich übel befinden, übel auf ſeyn; må illa. Uebel gehen; hafwa ondt före at gå. it. Es geht ihm übel, er iſt übel daran; han är illa utſtåld, utkommen. Uebel nehmen; taga illa up. Uebel thun; göra illa. Das paßt ſich übel; det paſſar aldeles intet, det kommer intet i rättan tid. Sie ſchicken ſich übel zuſammen; de förlikas intet. Er muß endlich einwilligen, er mag wohl oder übel; han må wilja eller ej, ſo ſkall han omſider ſamtycka därtil. Sich übel haben; båra ſig illa, ömkeligen åt. Das iſt ihm übel gerathen; det har ej lyckats för honom.
Uebelberüchtigt, adj. ſom har et elakt rycke om ſig.
Uebelkeit, ſ. f. wämjelſe.
Uebelklang, ſ. m. Uebellaut, ſ. m. oljåte, elakt, falſkt ljud, falſk ton.
Uebelſtand, ſ. m. oſkick, oanſtändighet, ſom illa paßar, anſtår, höfwes.
Uebelthat, ſ. f. mißgerning, ogerning, ilgerning.
Uebelthäter, ſ. m. mißgernings-ogernings-ilgerningsman, mißdådare.
Ueben, v. a. geûbt, p. öfwa, idka. Sich im Fechten üben; öfwa ſig uti fäcktande. Sein Handwerk üben; idka, yrka ſitt handtwerk. Sich in Sprachen üben; lägga ſig på ſpråken. Er iſt ſehr geübt im Franzöſiſchen; han är mycket färdig i Franſoſkan. Seinen Verſtand üben; upbruka ſitt förſtånd. Rache üben; hämnas.
Ueber, adv. öfwer. Es iſt ſchon über; det är redan förbi, S. Vorüber. Ueber und über; hwart om annat, huller om buller, öfweralt, allaſtåds, ån igenom. Es geht alles bunt über; det går alt underligt til, alt i kras.
Ueber, Praep. cum Dat. öfwer, öfwan på, emot, utom. Oel ſchwimmt über dem Waſſer; oljan flyter ofwan på wattnet. Ueber dem Fluſſe; på andra ſidan om ålfwen. Gegen mir über; midt emot mig. Ueber dem; utom des. Ueber der Tafel; wid bordet. Immer über den Büchern liegen; ſitta ſtändigt och läſa. Ueber der Arbeit einſchlafen; ſomna in medan arbetet påſtår. Sich über etwas aufhalten, S. aufhalten.

Ueber,

Ueber, Praep. cum Accuſ. öfwer, på, uppå, efter, i, om, til. Den Sommer über; öfwer Sommaren. Oben über die Thüre; öfwer dören. Es fällt alles über mich; det kommer, faller alt på mig. Ueber drei Jahre; efter tre år. Sie iſt über Nächt verſchieden; han afled i natt. Den Tag, des Tages über; om dagen. Heut über acht Tage; i dag otta dagar til. Immer über den dritten Tag; hwar fjerde dag Ueber lang oder kurz, i g. L framdeles, med tiden. Bothen über Bothen ſchicken; ſkicka båd på båd. Das Unterſte über ſich kehren; wända up och ned. Ueber alle Berge ſeyn, i g. L. wara längt borta. Ueber jemand gehen; hafwa förträde för någon. Das iſt über meine Vernunft; det kan jag icke begripa. Ueber ſeine Schuldigkeit thun; göra mera än man är ſkyldig til. Da geht ihm nichts über, i. g. L. ingen ting är honom högre om hjertat än det.

Praepoſit. über ſättes i ſammanſättningar framför många andra ord. Framför adjectiva betyder den gemenligen en mycken hög grad, ſom t. E übergros, überreich. När den ſättes fram för verba neutra eller verba, ſom brukas neutraliter, eller och när Nomen Subſt. ſom præp. regerar, ej uttryckligen ſtår bredwid verbum; ſå ſättes tillika accenten i uttalet af det ſammanſatta ordet på praep. über. I Conjugationer ſöndras då über i praeſ. imp. och flera tempora ifrån ſjelfwa verbum, i det denſamma ſättes bak efter verbum, i praet antages ſtafwelſen ge emellan über och verbum, och i gerundio ſättes zu emellan über och verbum. t E. Ueberfliefſen, ich flieſſe über, pr. floß über, imp überfloſſen, praet. überzufliefſen, Ger. Inf. it ü'berlaufen, v. n. ich laufe, lief über, übergelaufen, überzulaufen. — Men när über ſammanſättes med et verbum activum, eller accuſativus ſtår uttryckligen bredwid verbum; ſå faller accenten eller tonen intet på præpoſitionen utan på verbum ſjelft. Conjugationen blir ſom wanligt, och præp. ſöndras intet ifrån verb., præteritum formeras utan ſtafwelſen ge, och Infinit. ſom wanligt, t. E. Ueberleben, ich überlebe, praeſ. überlebte, imp. überlebt, pr. zu überleben. it. überlaufen, v. a. überlaufe, überlief, überlaufen, zu überlaufen.

Ueberackern, v. a. übergeackert, p. en gång plöja hela fältet.

Ueberall, adv. öfweralt, alleſtädes, aldeles, helt och hållet, i gemen.

Ueberantworten, v. a. überantwortet, p. öfwerantwarda, öfwerlemna, öfwergifwa. S. übergeben.

Ueberarbeiten, i g. L v. a. übergearbeitet, p bearbeta på nytt igen, för at förbättra något. Sich überarbeiten; trötta ut ſig, arbeta öfwer ſina kraſter

Ueberärmel, ſ. m. S. Vorärmel, Oberärmel.

Ueberaus, adv. öfwermåttan.

Ueberbau, ſ. m. öfwerbygnad, utbygnad, öfre del af en byggnad ſom ſtår ut öfwer den nedre.

Ueberbauen, v. a. übergebauet, p. bygga öfwer något, bygga ſå at den öfre delen ſtår ut öfwer den nedre. Seinen Nachtbar überbauen; bygga ſå at man betager dagsljuſet för ſin granne. Sich überbauen; förſwaga ſig genom för mycket byggande.

Ueberbein, ſ. n. Beingewächs; benwärt, Ganglion.

Ueberbehalten, i. g. L. v. a. überbehalten, p. behålla öfwer.

Ueberbieten, v. a. übergeboten, p. bjuda öfwer eller högre.

Ueberbinden, v. a. übergebunden, p. binda öfwer eller ofwan på.

Ueberblättern, v a. ſlå öfwer et blad.

Ueberbleiben, v. n. i. g L. für übrig bleiben, übergeblieben, p. bliſwa öfwer, qwarbliſwa.

Ueberbleibſel, ſ. n. qwarleſwa, öfwerleſwor, lemning.

Ueberblühen, v. r. blomſtra ſig ur magt.

Ueberbreiten, v. a. breda på.

Ueberbringen, v. a. überbracht, p. föra öfwer, hafwa med ſig, aflemna. Als ich ihm den Gruß überbrachte; när jag aflade hälsningen til honom.

Ueberbringer, ſ. m. den ſom har något med ſig, bär något fram, ſom öfwerleſwererar et bref, innehafware.

Ueberbringung, ſ. f. öfwerförſel, inleſwerering, aflemnande.

Ueberbrücken, v. a. lägga, ſlå bro öfwer.

Ueberdach, ſ. n. et wid en mur eller wägg tilbygdt tak, at ſätta något inunder, et ſkjul, alt hwad ſom afhåller wädret at det ej gör ſkada, ſåſom i trägårdar, o. ſ. w.
Ueberdachen, v. a. betäcka med tak eller ſkjul.
Ueberdecke, ſ. f. et täcke ſom bredes på något.
Ueberdecken, v. a. übergedeckt, p. breda på, täcka, hölja öfwer.
Ueber dem, adv. utom des.
Ueberdenken, v. a. überdacht, p. tänka efter, öfwerwäga hos ſig ſelf.
Ueberdenkung, ſ. f. öfwerwägande, eftertänkande.
Ueber dies, adv. des utom.
Ueberdrang, ſ. m. inträng, wåld, orätt.
Ueberdreſchen, v. a. tröſka för förſta gången, löſt öfwer.
Ueberdruß, ſ. m. ledsnad.
Ueberdrüßig, adj. u. adv. cum gen. ledsen, trött wid något. Er iſt ſeines Lebens ſchon überdrüßig; han ledsnar redan at lefwa. Sie iſt ihres Mannes überdrüſſig; hon leds wid ſin Man.
Ueberdüngen, v. a. ſtrö dynga på, it. dynga för mycket.
Uebereck, überecks, adv. twärt öfwer, ifrån det ena hörnet midt öfwer til det andra.
Uebereilen, v. a. übereilt, p. öfwerila, förraſka, förhaſta. Von einem Fehler übereilet werden; fela af öfwerilning. Er hat ſich darin übereilt; han har förhaſtat ſig däruti.
Uebereilung, ſ. f. öfwerilning, förhaſtande, obetänkſamhet.
Uebereilungsſünde, ſ. f. Uebereilungsfehler; ſynd, fel utaf obetänkſamhet, öfwerilning.
Ueberein, adv. öfwerens, ſams.
Ueber einander, adv. öfwer hwar annan, på hwart annat.
Uebereinkommen, v. n. komma öfwerens, aftala.
Uebereinkommen, ſ. n. öfwerenskommelſe, aftal.
Uebereinkunft, ſ. f. öfwerenskommelſe.
Uebereinſtimmen, v. n. ſtämma öfwerens.
Uebereinſtimmig, adj. u. adv. öfwerensſtämmande, lika med någon eller något.
Uebereinſtimmung, ſ. f. öfwerensſtämmande, likhet. Die vorherbeſtimmte Uebereinſtimmung; den noga förutbeſtämda öfwerenskommelſen emellan ſjälen och kroppen, Harmonia praeſtabilita. Die Uebereinſtimmung von Licht und Schatten; lika fördelning af ljus och ſkugga.
Uberein treffen, v. n. ſwara emot hwarannan. S. Uebereinkommen.
Uebereſſen, v. r. föråta ſig, åta förmycket.
Ueberende, adv. öfwerända, på ända upreſt.
Ueberfahren, v. n. m. d. Hfw. haben, übergefahren, p. fara öfwer.
Ueberfahren, v. a. übergefahren, p. fara öfwer en ſtröm, köra, åka öfwer, it. fara omkull. Einen Gang überfahren, im Bergbau; bryta igenom en gång i bredden. Leicht mit dem Pinſel überfahren; ſtryka lätt öfwer med penſeln.
Ueberfahrt, ſ. f. 1. öfwerfart. 2. färjeſtad.
Ueberfall, ſ. m. öfwerfall, öfwerraſtning, öfwerrumpling.
Ueberfallen, v. a. überfallen, p. öfwerfalla, öfwerraſka, komma haſtigt och owetandes på. Ein Land mit Krieg überfallen; angripa et land med krig.
Ueberfein, adj. u. adv. mycket fin.
Ueberfeinern, v. n. göra alt för fin, öfwerdriſwa finheten.
Ueberfirniſſen, v. a. öfwerſtryka med ferniſa.
Ueberflechten, v. a. überflochten, p. fläta öfwer.
Ueberfliegen, v. n. übergeflogen, p. flyga öfwer.
Ueberflieſſen, v. n. übergefloſſen, überfloſſen, p. rinna ut öfwer, flyta öfwer, öfwerflöda. Der Wein fließt über; winet rinner öfwer. Sein Herz fließt von freudigen und dankbaren Empfindungen über; hans hjerta öfwerflödar af erkänsla och glädje.
Ueberflügeln, v. a. uti krigskonſten, ſträcka flygeln af armeen långt ut öfwer fiendens flygel.
Ueberfluß, ſ. m. öfwerflöd, ymnighet, myckenhet. Etwas Gutes, was man noch zum Ueberfluß, d. i. auſſer dem, daß man dazu ſchuldig war, thut; en öfwerlopps gärning.
Ueberflüßig, adj. u. adv. öfwerflödig, ymnig, onödig.
Ueberfracht, ſ. f. öfwerfrackt, det ſom är öfwer uti en betingad frackt.
Ueberfrachten, v. a. überfrachtet, p. befracka et fartyg, en wagn, för tungt.
Ueberfreſſen, n. W. v. r. föråta ſig.
Ueberfrieren, v. n. frysa öfwer, islöpa. Der Fluß iſt ſchon überfroren; ſtrömmen är redan islupen.
Ueberfuhre, ſ. f. öfwerförſel.
Ueberführen, v. a. überführt, p. r. föra öfwer, öfwerföra, 2. öfwertyga, öfwerbewi-

beweisa. Er ist des Verbrechens schon überführt; han är redan öfwerbewisad om brottet, förwunnen. Ein überführter Mörder; en lagwunnen mandråpare.

Ueberführung, s. f. öfwertygelse.

Ueberfüllen, v. a. überfüllt, p. fylla på bräddarna, fylla så at det går öfwer. Sich mit Speise und Trank überfüllen; pläga sig för mycket med mat och drick. Ueberfüllt werden; få förmycket af något.

Ueberfüllung, s. f. fyllande på bräddarna, egenskap at hafwa fått förmycket af något. Ueberfüllung macht dem lesenden Publicum den Geschmack am Guten und Schlechten gleichgültig; för mycket läsande gör smaken för det goda och det som är slätt, känslolös.

Ueberfüttern, v. a. überfüttert, p. stilla boskap för wäl med foder, fodra för mycket.

Ueberfütterung, s. f. för mycket fodrande.

Uebergabe, s. f. öfwergifning, öfwerantwardning, upgifning.

Uebergähren, v. r. gäsa för mycket.

Uebergang, s. m. öfwergång, förändring. Dem Feinde den Uebergang über den Fluß streitig machen; hindra fiendens öfwergång öfwer strömmen. Der schnelle Uebergang von der Wärme zur Kälte; den hastiga förändring ifrån heta til köld. Der Uebergang zu einer andern Religion; Trons försakelse. Das ist nur blos ein Uebergang mit ihr; det går lätt öfwer, det är snart förbi med henne.

Uebergeben, v. a. übergeben, p. öfwergifwa, upgifwa, öfwerlemna, lemna. Ich habe ihm den Brief zu eigenen Händen übergeben; jag har inhändigat honom bréfwet. Er übergab die Festung ohne Ursache; han upgaf fienden fästningen utan orsak. Sich ganz dem göttlichen Willen übergeben; öfwerlemna sig i Guds skickelse. Sein Amt übergeben; lemna sin syssla. Sich übergeben; gifwa up, öfwer, kasta up.

Uebergebung, s. f. 1. öfwergifning, öfwerlemnande, försakelse, 2 upkastning.

Uebergehen, v. n. 1. übergegangen, p. gå, löpa öfwer. 2. übergangen, p gå förbi. Die Soldaten gehen zum Feinde über; Soldaterne rymma. Die Stadt ist schon übergegangen; staden är redan kommen i fiendens händer. Zu einer andern Religion übergehen; träda til, antaga en annan Religion. Zu Fäulniß übergehen; gå i förruttnelse. Die Augen gingen ihm über, als er das sahe; ögonen tårades, watnades på honom, nät han fick se det. Der Fluß geht über die Wiesen; älfwen har stigit öfwer ängarna. Ein Feld übergehen; gå omkring et gärde för at bese det. Eine Schrift übergehen; gå eller se igenom en skrift. Eine Sache mit Stillschweigen übergehen; gå med stillatigande förbi, tiga om, förtiga en sak. Er hat mit Fleiß diesen Umstand übergangen; han har med flit ej rört wid denna omständigheten. Er ist übergangen; han är förbigången eller han har blifwit glömd. Sich übergehen; gå öfwer förmågan, gå för hårdt. Wes des Herz voll ist, des gehet der Mund über, Spr. hwaraf Hjertat är fullt, däraf talar Munnen.

Uebergehung, s. f. förbigående, öfwersigt.

Uebergewicht, s. n. öfwerwigt.

Uebergießen, v. a. übergossen, p. gjuta öfwer. Mit Wasser übergossen; det som man slagit eller öst watten på. Mit Zinn übergießen; förtenna. Uebergoßene Mandeln; mandlar med socker öfwerdragne.

Uebergießung, s. f. öfwergjutelse, påösning.

Uebergipsen, v. a. öfwerstryka med gyps.

Uebergolden, v. a. förgylla.

Uebergoldung, s. f. förgyllning.

Uebergreifen, v. r. gripa sig för mycket an. Ein gebohrner Holländer übergreift sich selbst selten im Handel; en född Holländare går sällan uti sin handel utom sin förmögenhet.

Uebergroß, adv. öfwermåttan stor. Uebergroß thun, i. g. L. storskryta.

Ueberguß, s. m. det som gjutes öfwer något. Ein Ueberguß von Zucker; en skorpa af socker.

Ueberhand, adv. in der Redensart: überhand nehmen; få, taga öfwerhand, tiltaga, wäxa, få öfwerwigt.

Ueberhandnehmung, s. f. tilstånd, då något får eller tager öfwerhand.

Ueberhang, s. m. det som hänger öfwer, öfwertäckelse.

Ueberhangen, v. n. übergehangen, p. hänga utöfwer, stå ut.

Ueberhängen, v. a. hänga öfwer. Einen leinenen Kittel überhängen; kasta på sig en buldans jacka.

Ueberharschen, v. n. få en skorpa på ytan.

Ueberhäufen, v. a. überhäuft, p. öfwerhopa.

Ueberhäufung, s. f. öfwerhopande.

Ueberhaupt, adv. öfwer hufwud, i en summa eller hop, i alt, i allmänhet.

Ueberheben, v. a. überhoben, p. jemanden einer Sache; befria en ifrån något. Ich mögte der Mühe gerne überhoben seyn; jag wille gerna slippa detta besväret. Sich überheben; förlyfta sig. it. fig. förhäfwa sig öfwer något, wara stolt på något.

Ueberhebung, f. f. befrielse ifrån, förhäfning, stolthet på något.

Ueberhelfen, v. a. übergeholfen, p. hjelpa öfwer, fig. hjelpa ut, ursäckta, taga i förswar.

Ueberhemd, f. n. S. Oberhemd.

Ueberhin, adv. S. Obenhin.

Ueberhobeln, v. a. höfla öfwer.

Ueberhoch, i. g. L. adj. u. adv. alt för hög.

Ueberhohlen, v. a. taga öfwer, S. einhohlen.

Ueberhören, i. g. L. v. a. überhört, p. ej höra utaf brist på uppmärksamhet, miß-höra. Die Stimme der Natur überhören; ej akta på Naturens röst.

Ueberhosen, f. pl. S. Oberhosen.

Ueberhüpfen, v. a. überhüpft, p. hoppa öfwer, gå i hast förbi.

Ueberhüten, v. a (Landwirthsch.) låta fåren beta litet på åkern, där sädesbrodden står för frodig.

Ueberjagdbar, altjagdbar, adj. u. adv. bei den Jägern; säges om en hjort, som är öfwer otta år gammal, och som också kallas: Haupt- Capital- Hirsch.

Ueberjagen, v. n. übergejagt, überjagt, p. jaga för häftigt. Ein Pferd überjagen; förrida eller förköra en häst. Ein Kind überjagen; rida et barn omkull.

Ueberjährig, adj. u. adv. öfwerårig, öfwer et år gammal.

Ueberirrdisch, adj. u. adv. som är öfwer jorden, it. himmelsk.

Ueberkaufen, v. r. sich; köpa mera än man kan betala, köpa för dyrt.

Ueberkehren, v. a. (Landwirthschaft) afsopa säden, sedan hon är tröskad med en wid en käpp bunden fogelwinge. Agnar och dylikt, som därmed afsopas, kallas; Ueberkehr.

Ueberkippen, v. a. u. n. slå, wältra bak öfwer.

Ueberkleiben, v. a. klena öfwer.

Ueberkleid, f. n. öfwerklädning.

Ueberkleiden, v. a. kläda öfwer, bekläda, S. bekleiden.

Ueberkleidung, f. f. öfwerklädande.

Ueberkleistern, v. a. klistra, smeta öfwer.

Ueberklug, adj. u. adv. sjelfklok, inbildsk, förwis.

Ueberklugheit, f. f. sjelfklokhet, inbildskhet.

Ueberkochen, v. a. übergekocht, p. koka öfwer.

Ueberkommen, v. n. übergekommen, p. komma öfwer, v. a. bekomma, få. S. bekommen.

Ueberkunft, f. f. öfwerkomst, ankomst.

Ueberkünsteln, v. a. öfwerdrifwa konsten, wilja wisa för mycken konst.

Ueberladen, v. a. überladen, p. öfwerlasta, förlasta, lasta för mycket på. Sich den Magen überladen; öfwerlasta sig med mat. Der Wagen ist überladen; wagnen är för mycket pålastad. Das Gewehr war überladen; gewäret war för starkt laddadt. Mit Geschäften überladen; öfwerhopad med, fördjupad i, förtungad af syslor.

Ueberladung, f. f. öfwerlastning.

Ueberlage, f. f. det som lägges öfwer eller på något.

Ueberlang, i. g. L. adv. för läng, längre en nödigt är.

Ueberlangen, i g. L. v. n. m. d. Hfw. haben; räcka öfwer, räcka til, S. reichen.

Ueberlaßen, v. a. überlaßen, p. öfwerlemna, öfwerlåta, öfwergifwa. Er hat seinem Sohn das Gut überlassen; han har afträdt gården til Sonen. Alles der Göttlichen Vorsehung überlassen; lemna alt uti Guds händer. Jemand seinem Schicksal überlaßen; öfwergifwa någon. Er ist sich ganz selbst überlaßen; han är aldeles sin egen Herre, han rår sig sjelf. Ich überlaße es deiner Willkühr; jag hemställer det uti ditt godtycke. Sich ganz seinen Neigungen überlassen; släppa tygeln efter sina begäreiser, söka endast at förnöja dem. Ueberlassen sie mir das; lemna mig det, it. det skal wara min sak, låt mig sörja därföre, styra därom.

Ueberlaßen, i. g. L. v. a. übergelassen, p. lemna, släppa öfwer, lemna fri fart.

Ueberlassung, f. f. öfwerlemnande, afträde.

Ueberlast, f. f. 1. öfwerlast, 2 besvär, olägenhet, tyngd. Einem Ueberlast thun; lägga för mycken tyngd på, trycka någon.

Ueberlasten, v. a. öfwerlasta,

Ueberlästig, adj. u. adv. 1. öfwerlastad. 2. besvärlig. Ein überlästiger Besuch; et

led-

ledsamt besök. Ich will keinem überlästig seyn; jag will ingen wara til besvär.

Ueberlästigen, v. a. besvära, betunga, falla för tungt, förordsaka ledsnad.

Ueberlästigkeit, f. f. tyngd, besvär, ledsnad.

Ueberlauf, f. m. däck eller öfwerlopp på fartyg. Er hat immer Ueberlauf von Leuten, i. g. L. han är ständigt öfwerhopad med ansökningar af folk.

Ueberlaufen, v. n. übergelaufen, p. löpa, flöda öfwer. Das Glas läuft über; glaset rinner öfwer. Zum Feinde überlaufen; rymma til fjenden. Ihr liefen die Augen über; tårarne komma henne i ögonen. Ihm läuft die Galle leicht über; han kan blifwa hastigt ond, han är snarstucken.

Ueberlaufen, v. a. überlaufen, p. löpa öfwer, omkull. Der Hund überlief den Hasen; hunden sprang up haren. Ein Kind überlaufen; löpa, springa et barn omkull. Jemand mit beständigen Ansuchungen, Bitten überlaufen; löpa någon jämt öfwer med ansökningar, ligga honom öfwer halsen med bön, wara honom besvärlig. Eine Rechnung überlaufen; genomögna en räkning. Ein Schauer überlief ihn; det kom en rysning på honom. Sich überlaufen; förtaga sig med löpande, förlöpa sig.

Ueberlaufen, f. n. öfwerlöpande, rymning, öfwerflödande.

Ueberläufer, f. m. öfwerlöpare, rymmare.

Ueberlaut, adj. u. adv. öfwerljud.

Ueberleben, v. a. überlebt, p. öfwerlefwa. Jemand überleben; lefwa längre än någon, öfwerlefwa honom.

Ueberlegen, v. a. übergelegt, p. lägga på. Ein Pflaster über die Wunde legen; lägga et plåster på såret. Ein Kind überlegen, i. g. L. gifwa et barn ris. Ein Haus mit Einquartierung überlegen; lägga för stor inqwartering uti et hus.

Ueberlegen, v. a. überlegt, p. öfwerlägga, öfwerwäga. Alles wohl überlegt; när jag saken noga öfwerwägar.

Ueberlegen, adj. u. adv. öfwerlägsen. Einem an Macht, Kräften überlegen seyn; wara någon öfwermägtig, öfwerlägsen, spela mästare.

Ueberlegenheit, f. f. en öfwerlägsen styrka, magt, klokhet, o. s. w.

Ueberlegsam, adj. u. adv. som gerna noga öfwerwägar, eftertänker något.

Ueberlegsamheit, f. f. färdighet at noga öfwerwäga.

Ueberlegt, adj. u. adv. noga öfwerwägad.

Ueberlegung, f. f. öfwerlägning.

Ueberlesen, v. a. übergelesen, p. läsa öfwer, se, ögna igenom.

Ueberlei, v. W. S. übrig.

Ueberliefern, v. a. überliefert, p. aflefwerera, öfwerlemna, aflemna, afgifwa, öfwergifwa.

Ueberlieferung, f. f. lefwerering, aflemnande, öfwergift. it. munteliga eller skriftliga berättelser efter de gamla. it. Kyrkofädernas förklaringar, Traditioner.

Ueberlisten, v. a. überlistet, p. bedraga, förrasa, snärja någon med list, öfwergå honom i swek. Sie suchen sich einander zu überlisten; de söka at med list bedraga hwarandra.

Ueberlistung, f. f. list emot hwarannan.

Uebermachen, v. a. übergemacht, p. kläda öfwer.

Uebermachen, v. a. übermacht, p. öfwerstyra, öfwersända.

Uebermacht, f. f. ohne pl. öfwermagt, öfwerlägsen styrka, öfwerwälde.

Uebermächtig, adj. u. adv. alt för mägtig, öfwerlägsen.

Uebermahlen, v. a. übergemahlt, p. måla öfwer, öfwerstryka med färg.

Uebermannen, v. a. öfwermanna, öfwerwinna.

Uebermaß, f. n. ohne pl. öfwermått, rågadt mål. it. det som man får til tilgift, öfwermål. fig. en hög grad. Etwas mit Uebermaße vergelten; betala något med rågadt mål. Das Uebermaß der Schmerzen, der Leidenschaften; wårkens för stora höjd, begärelsernas för mycka heta. Uebermaß in Kleidern; öfwerflöd uti kläder.

Uebermaße, f. f. förhållande då det tilbehöriga eller wanliga måttet är eller blir öfwerskridet. Die Uebermaße im Eßen und Trinken; omättelighet i mat och drick.

Uebermäßig, adj u. adv. omättelig, öfwer mättan. Uebermäßig reich; swår rik. Uebermäßig gelehrt; spränglärd.

Uebermeistern, v. a. übermeistert, p. blifwa någons mästare, öfwerwinna, underkufwa någon.

Uebermenschlich, adj. u. adv. mer än mensklig, otrolig.

Uebermeßen, v. a. någorlunda måta, slå öfwer.

Uebermisten, v. a. einen Acker; dynga en åker.
Uebermorgen, adv. öfwermorgon.
Uebermuth, s. m. 1. öfwermåd, 2. öfwerdåd.
Uebermüthig, adj. u. adv. öfwermodig, öfwerdådig.
Uebernachten, v. n. m. d. Hfw. haben, übernachtet, p. blifwa, wara öfwer natten.
Uebernächtig, adj. u. adv. nattståndén.
Uebernähen, v. a. übergenähet, p. söma, kasta öfwer, söma med länga styng.
Uebernahme, s. f. emottagning, antagning, anträde.
Uebernatürlich, adj. u. adv. öfwernaturlig.
Uebernehmen, v. a. übernommen, p. taga emot, öfwer, på sig, åtaga sig. Ein Gut übernehmen; taga et gods i besittning, i förwaltning. Die Regierung übernehmen; anträda Regeringen. Waaren für einen andern übernehmen; taga emot warorna af någon i ställe för en annan. Er hat den Wechsel zu bezalen übernommen; han har tagit på sig at betala wäxeln. Sich übernehmen; förtaga sig, taga för häftigt uti något, tilwälla sig för mycket. Sich vom Zorn übernehmen lassen; låta förraska, öfwerwäldiga sig af wreden. Der Trunk hat ihn übernommen; winet har gått honom i huf wudet, förrän han tänkt det. Seine Kunden übernehmen, i. g. L. taga för mycket af sina wanliga köpare, S. öfwersetzen.
Uebernehmung, s. f. emottagning, it. när man tager för mycket, tilwäller sig för mycket, låter förraska sig af sina begärelser.
Ueberpfeffern, v. a. überpfeffert, p. strö för mycket peppar på, peppra för mycket.
Ueberpflügen, v. a. plöja en åker.
Ueberpolstern, v. a. öfwerdraga med kuddar.
Ueberpoltern, v. a. einen, überpoltert, p. öfwerdyfsa någon med bot och påck.
Ueberquer, S. Ueberzwerch.
Ueberrappen, v. a. bei den Maurern; rappa en wägg.
Ueberragen, v. n. wara högre, nå eller stå utom, ofwantil.
Ueberraschen, v. a. überrascht, p. förraska. Einen Freund überraschen; komma owetandes, oförmodandes på en wän. Er ward überrascht, einen solchen Beschluß zu fassen; han blef i hastigheten förledd, han öfwerilade sig at fatta et sådant beslut.
Ueberraschung, s. f. förraskning, öfwerilning.
Ueberraspeln, v. a. raspa öfwer.
Ueberrechnen, v. a. überrechnet, p. räkna öfwer, efter.
Ueberrecht, i. g. L. adv. öfwerflödig, ostridig rätt.
Ueberreden, v. a. überredet, p. öfwertala, intala. Cromwel ohne beredt zu seyn, hatte die Gabe andere zu überreden; Cromwell, utan at wara wältalig, hade dock den gåfwan at öfwertala andra. Jemanden von einer Sache überreden; få någon at tro en sak.
Ueberredung, s. f. öfwertalande.
Ueberreich, i. g. L. adv. mägta rik, stockrik.
Ueberreichen, v. n. m d. Hfw. haben, übergereicht, p. räcka öfwer.
Ueberreichen, v. a. überreicht, p. räcka åt någon, räcka honom til, öfwergifwa, framgifwa, ingifwa.
Ueberrechnung, s. f. framgifning.
Uebereif, adj u. adv. för mogen.
Ueberreife, s f. fruchtens beskaffenhet, då han är för mogen.
Ueberreisen, v. n. resa öfwer.
Ueberreiten, v. n. übergeritten, p. rida öfwer.
Ueberreiten, v. a überritten, p. rida omkull, komma någon före i ridande. Ein Pferd überreiten; förrida en häst.
Ueberrennen, v. a. überrannt, p. löpa, springa omkull.
Ueberrest, s. m. det som blifwit öfrigt, qwarlefwa, öfwerlefwa, återstod.
Ueberrinnen, v. n. übergeronnen, p. rinna, flyta öfwer.
Ueberrock, s. m. öfwerrock.
Ueberrosten, v. n. rostas.
Ueberrücks, i. g. L. adv. baklänges.
Ueberrumpe'n, v. a. überrumpelt, p. öfwerrumpla, förraska.
Ueberrumpelung, s. f. öfwerrumpling, förraskning.
Ueberrüsten, i. g. L. v. n. m. d. Hfw haben, übergerüstet, p. uprätta en ställning eller det, som sättes öfwer något.
Uebersäen, v. a übersäet, p. så öfwer, beså.
Uebersalzen, v. a. S. versalzen.
Uebersatt, i. g. L. adv. för mätt.
Uebersättigen, v. a mätta förmycket.
Uebersatz, b W. s. m. S. Wucher.
Uebersaufen, v. a. dricka för mycket, om hästarna säges det, när de druckit, då de warit warme, och blifwit styfwe däraf.

Ueber-

Ueberscharf, i. g L. adj. u. adv. öfwermåttan skarp.
Ueberschatten, v. a. überschattet, p. öfwerskygga.
Ueberschattung, s. f. öfwerskyggelse.
Ueberschauen, v. a. se öfwer. S. übersehen.
Ueberscheinen, v. a. u. n skina öfwer.
Ueberschicken, v. a. überschickt, p. öfwerskicka.
Ueberschießen, v. n. m. d. Hfw. haben, übergeschossen, p. skjuta öfwer, sätta til utom det wanliga antalet. it. wara öfrig.
Ueberschießen, v. a. überschossen, p. sein Geld; slå, räkna öfwer sina penningar, räkna dem öfwer i kast, (in Würfen, wie gemeiniglich mit 2 G:st: geschicht.)
Ueberschiffen, v. a. u. n. übergeschifft, p. föra öfwer sjöledes.
Ueberschiffen, v. n. überschifft, p. öfwerskeppa, fara öfwer en ström.
Ueberschimmeln, v. n. möglas.
Ueberschimmern, v. a. kasta sina strålar öfwer något.
Ueberschlächtig, adj. u. adv. S. oberschlächtig.
Ueberschlag, s. m slag, klaff, omslag, öfwerslag. Ein Ueberrock mit doppelten Ueberschlägen; en öfwerrock med dubbla slag. Ein Ueberschlag am Halse; en halskrage, klaff eller linning om halsen. Warme Ueberschläge um ein krankes Glied; warma omslag om en wärkbruten lem. Er hat vorher keinen Ueberschlag der Kosten gemacht; han har intet förut gjort öfwerslag, uträkning på omkostnaden.
Ueberschlagen, v. n. u. a. ich schlage über, übergeschlagen, p. slå öfwer, omkring, stjelpa öfwer ända. Das Bettlaken überschlagen; breda öfwer, weckla om, slå omkring sig lakanet. Warme Tücher überschlagen; slå om warma kläden. Das Kind schlug über; barnet kastade sig baklänges öfwer ända. Das Pferd ist mit ihm übergeschlagen; hästen steglade sig, så at han föll baklänges öfwer med honom. Die Waage schlägt über; wågen gifwer utslag.
Ueberschlagen, v. n. u. a. ich überschlage, überschlagen, p. slå öfwer, uträkna. Mit Schimmel überschlagen; möglas. Das kalte Waßer ein wenig überschlagen lassen; låta det kalla wattnet slå kölden af sig. S. verschlagen. Einige Blätter im Buch überschlagen; gå förbi, öfwer. slå et par blad öfwer uti en bok. Mit der Meßruthe überschlagen; måta ungefärligen ut med mätstången. Er überschlägt seinen Gewinn; han uträknar sin winst.
Ueberschlämmen, v. a. betäcka med slem, oren ighet.
Ueberschleichen, v. a. überschlichen, p. smyga sig öfwer någon, öfwerraska honom. S. beschleichen.
Ueberschleiern, v. a. überschleiert, p. betäcka med något, skyla.
Ueberschlingen, v. a. kasta öfwer, en art sömhos sömerstor.
Ueberschmieren, v. a. übergeschmiert, p. smörja öfwer. überschmiert, p. smörja på något.
Ueberschnappen, i. g. L. v. n. übergeschnappt, p. slinka öfwer. Das Schloß schnappte über; dören tog intet lås, gick ej i lås, låset tog icke. Er schnappt bisweilen über, i. g. L. han har ibland icke alla skrufwarna i behåll.
Ueberschneien, v. a. überschneiet, p. snöga öfwer, igen.
Ueberschnellen, v. a. überschnellt, p. beswika med list och behändighet.
Ueberschnüren, v. a. überschnürt, p. måta med snöre, öfwerdraga med snören.
Ueberschreiben, v a. 1. übergeschrieben, p. skrifwa öfwer. Sich überschreiben, i. g. L. skrifwa för mycket, skrifwa slått sedan man förr skrifwit wäl. 2. überschrieben, p. skrifwa öfwer til någon, sätta öfwerskrift, upskrift på. Er überschreibt ihm alle Neuigkeiten von hier; han berättar för honom i bref alt nytt som här förefaller.
Ueberschreibung, s. f. berättelse i bref.
Ueberschreien, v. a. überschrien, p. skricka högre än någon annan, utskricka sig, skrika sig fördärfwad.
Ueberschreiten, v. a. überschritten, p. öfwerskrida, öfwerträda, gå öfwer. Das Maas überschreiten; öfwerskrida måttet, skena öfwer skaklarna. Das Gesetz überschreiten; öfwerträda lagen. Sein Amt überschreiten; gå utom sitt embetets skrankor. Die Billigkeit überschreiten; öfwerskrida, stöta emot billigheten, wara obillig.
Ueberschreitung, s. f. öfwerträdelse.
Ueberschrift, s. f. öfwerskrift, utanskrift.
Ueberschuß, s. m. öfwerskott, it det som skjuter fram i byggnader öfwer annat, utskott.
Ueberschütten, v. a. 1. ich schütte über, pr. überaeschüttet, p slå ut öfwer. 2. ich überschütte, überschüttet, p. öfwerskudda,

Ueberſpringen, v. a. ich ſpringe über, pr. übergeſprungen, p. ſpringa öfwer

Ueberſpringen, v. a. ich überſpringe, p. überſprungen, p. springa, hoppa öfwer, gå något förbi i låſande. Sich überſpringen; göra ſig ſkada med springande Sich eine Sehne überſpringen; förſträcka ſenan på ſig igenom springande.

Ueberſprung, ſ. m. öfwerlopp, ſprång öfwer något, fig. när man i tal eller ſkrift kommer haſtigt ifrån en ſak på en annan.

Ueberſtändig, adj. u. adv. ſom har ſtått öfwer ſin tid. Ueberſtändige Hölzer im Forſtweſen; träden ſom ſtått ſå länge, at de kunna eller måſte huggas.

Ueberſtechen, v. a. übergeſtochen, p. ſticka öfwer.

Ueberſtehen, v. n. m. d. Hfw. haben, überſtanden, p. ſtå öfwer, utſtå. Nach überſtandener Gefahr; efter utſtånden fara

Ueberſteigen, v. n. m. d. Hfw. haben, übergeſtiegen, p. gå, ſtiga öfwer.

Ueberſteigen, v. a. u. n. überſtiegen, p. med ſtegar beſtiga, öfwerſtiga, gå öfwer. Die Mauren überſteigen; komma up öfwer muren. Alle Hinderniſſe überſteigen; öfwerwinna alla ſwårigheter. Das überſteigt ſeine Kräfte; det går öfwer hans förmåga. Die Koſten überſteigen den Nutzen davon; nyttan däraf ſwarar intet emot omkoſtningarna. Das überſteigt ſeine Einſichten; ſå wida räcka intet hans inſigter. Das überſteigt allen Glauben; det är otroligt.

Ueberſteigung, ſ. f. öfwerſtigande.

Ueberſteigern, v. a. überſteigert, p. ſtegra för högt.

Ueberſtellen, v. a. überſtellt, p. ſtälla öfwer.

Ueberſtimmen, v. a. überſtimmt, p. 1. ſtälla eller ſtämma et muſikaliſkt inſtrument för högt 2. öfwerröſta.

Ueberſtolz, i. g. L. adj. u. adv. öfwerdrifwen ſtolt eller högmodig.

Ueberſtoßen, v. a. übergeſtoßen, p. ſtöta öfwer något, ſtöta omkull.

Ueberſtrahlen, v. a. überſtrahlt, p. 1. kaſta ſina ſtrålar öfwer något, 2. öfwerträffa i glans.

Ueberſtreichen, v. a. ich ſtreiche über, pr. übergeſtrichen, p. ſtryka öfwer.

Ueberſtreichen, v. a. ich überſtreiche, pr. überſtreichen, p. beſtryka på hela ytan.

Ueberſtreifen, v. a. übergeſtreift, p. draga öfwer, wika up.

Ueberſtreuen, v. a. überſtreut, p. ſtrö öfwer.

Ueberſtricken, v. a. überſtrickt, p. ſticka öfwer, öfwerdraga med ſtickwerk. Einen Ball überſtricken; wirka en båll.

Ueberſtröhmen, v. a. ich ſtröhme über, pr. übergeſtröhmt, p. ſtröma, flöda öfwer.

Ueberſtröhmen, v. a. ich überſtröhme, pr. überſtröhmt, p. öfwerſtröma. Mit Seegen überſtröhmt; öfwerhopad med wälſignelſe.

Ueberſtrümpfe, ſ. pl. utanſtrumpor.

Ueberſtudieren, v. a. überſtudiert, p. läſa öfwer, noga eftertänka. Sich überſtudieren, i. g. L. läſa, ſtudera för mycket, ſå at man blir däraf liſſom förwirrad i hufwudet, förläſa ſig.

Ueberſtülpen, i g. L v. a. ſtjelpa på, betäcka, Den Deckel überſtülpen; lägga locket på.

Ueberſtürzen, v. a. u. n. übergeſtürzt, p. 1. ſtjelpa på, 2. ſlå fram öfwer, ſtupa, ſnafwa, ſtappla.

Ueberſüß, i. g. L adj. u. adv. alt för ſött.

Uebertäfeln, v. a. übertäfelt, p. brädſlå, panela.

Uebertäfelung, ſ. f. panelning.

Uebertäuben, v. a. übertäubt, p. döfja, bullra någons öron fulla, ſå at man ej får beſinna ſig, ſtrika, tala ſå mycket, at man må gerna tiga däremot, göra någon liſſom yr i hufwudet med prat och bön, öfwerdyfla honom.

Uebertäubung, ſ f. tilſtånd då man för buller och ſkrik liſſom blir yr i hufwudet.

Uebertheuer, i. g. L. adj. u. adv. alt för dyr.

Uebertheuern, v. a. übertheuret, p. ſätta för högt pris på. S. überſetzen.

Ueberthören, v. a. überthört, p. döra, bedöra, förföra med konſtiga ord, narra til något, bedraga med toma ord och fagra löften.

Ueberthörung, ſ. f. beſwikande med fagra ord, narrande til något.

Uebertheurung, ſ. f. för hög ſtegring eller et för högt ſatt pris på en wara.

Uebertölpeln, n. W. v. a. übertölpelt, p. 1. öfwerdyfla med buller och hot, förraſka någon, at ſamtycka, 2. på et groft ſätt beſwika en dumm menniſka.

Uebertragen, v. a. ich trage über, pr. übergetragen; bära öfwer, tranſportera, flytta. Eine Summe von einer Seite auf die andere übertragen; flytta en ſumma ifrån den ena ſidan til den andra.

Uebertragen, v. a. ich übertrage, pr. übertragen, p. 1. upbraga. S. auftragen.

Ueberwerfen, v. a. ich werfe über, pr. ich warf über, imp. übergeworfen, p. kasta öfwer eller på.

Ueberwerfen, v. a. überwarf, imp. überworfen, p. Eine Mauer mit Kalk überwerfen; kalkslå en mur. Sich überwerfen; fig. ordkastas. Sie haben sich mit einander überworfen; de hafwa blifwit owänner.

Ueberwerfung, s. f. 1. rappning, 2. ordkastning.

Ueberwichtig, i. g. L. adj. u. adv. för wigtig, mer än full-wigtig, som har öfwerwigt.

Ueberwickeln, v. a. linda öfwer.

Ueberwiegen, v. a. überwog, imp. überwogen, p. wäga öfwer eller mera, hafwa öfwerwigt, wara tyngre, gifwa utslag, fig. hafwa mera styrka och kraft, öfwerträffa. Die Freude überwiegt diesen kleinen Verlust; glädjen är mycket större än känslan af denna lilla förlusten. Er hat überwiegende Gründe auf seiner Seite; han har fullstarka, oemotsägeliga skäl på sin sida.

Ueberwiegende, s. n. öfwerwigten.

Ueberwinden, v. a. überwand, imp. überwunden, p. 1. linda öfwer. 2. öfwerwinna. Den Feind überwinden; segra öfwer fjenden. Jemand an Grosmuth überwinden; öfwerträffa någon uti ädelmod. Jemand durch Grosmuth überwinden; böja någons sinne igenom ädelmod. Nun sind alle Schwürigkeiten überwunden; nu äro alla swårigheter undanröjda. Sich selbst überwinden; göra wåld på sig sjelf och sina begärelser. Ich überwand mich und schwieg stille; jag twingade mig och teg.

Ueberwinder, s. m. Öfwerwinnare, Segerwinnare.

Ueberwindlich, adj. u. adv. öfwerwinnelig.

Ueberwindung, s. f. öfwerwinnelse, segring.

Ueberwintern, v. n. m. d. Hfw. haben; überwintert, p. wintra, wara, ligga öfwer wintern på et ställe.

Ueberwintern, v. a. S. auswintern. Ausländische Bäume überwintern; förwara utländska trän för winterköld.

Ueberwischen, v. a. übergewischt, p. torka öfwer, stryka öfwer.

Ueberwitz, s. m. sjelfklokhet.

Ueberwitzig, adj. u adv. sjelfklok, för-wis.

Ueberwölkt, adj. u. adv. betäckt med moln, mulen.

Ueberwurf, s. m. en art öfwerklädning, som kan lätt kastas på kroppen, it. öfwertäg på något.

Ueberzählen, v. a. überzählt, p. räkna öfwer.

Ueberzählig, adj. u. adv. som är öfwer fulla eller öfwer det wanliga antalet.

Ueberzählung, s. f. öfwerräknande.

Ueberzeitig, adj. u. adv. bråmogen. S. Frühzeitig.

Ueberzäumen, v. a. betsla en häst för hårdt, spänna betslet för hårdt til.

Ueberzeug, s. n. öfwertyg, i motsats af underfoder.

Ueberzeugen, v. a. überzeugt, p. öfwertyga. Einen einer Lügen überzeugen; beslå någon med lögn. Ueberzeugende Gründe; fullstarka, bindande skäl.

Ueberzeugung, s. f. öfwertygelse.

Ueberziehen, v. a. ich ziehe über, pr. zog über, imp. übergezogen, p. draga öfwer. Den Pels überziehen; taga pelsen öfwer sina andra kläder på sig. Das Gewitter ist übergezogen; åskan har gått öfwer, förbi.

Ueberziehen, v. a. überzog, imp. überzogen, p. öfwerdraga, sätta öfwertäg på, betäcka, bekläda med något. Mit Farbe überziehen; stryka färg på. Mit Sammet überzogene Knöpfe; knappar med sammet öfwerdragne. Ein Bett weiß überziehen; lägga rena lakan på en säng. Mit Silber oder Gold überziehen; plattera, lägga en fin silfwer eller guld-plåt på. Ueberzogene Mandeln; canderade mandlar, sockermandlar. Der Himmel überzieht sich; himlen molnar. Der Himmel ist ganz überzogen; himlen är ganska mulen. Ein Land mit Krieg überziehen; falla in i et land med en krigshär, fiendtligen angripa det.

Ueberziehung, s. f. öfwerdragning, fiendtligt infall i et land.

Ueberzinnen, v. a. förtenna. S. Verzinnen.

Ueberzuckern, v. a. überzuckert, p. sockra öfwer, draga öfwer med socker.

Ueberzug, s. m. Ueberzüge, pl. öfwertäg, war, betäckning öfwer något. Der Ueberzug einer Kutsche; öfwertåg eller warduk öfwer en kuskwagn. Den Ueberzug von der Fahne abziehen; blotta fanan. Ueberzug eines Federbetts, eines Küssens; bolster-war, örngätts-war. Ueberzug einer Degenscheide; wärje-bälja eller skida. Ein Ueberzug von Gips; en öfwer-

werstrykning af gips. Ein feindlicher Ueberzug; et fiendteligt inbrott, infall.

Ueberzwerch, adv. twärs öfwer, twartföre, på twäran. Einen überzwerch ansehen; se snedt på nägon.

Ueblich, adj. bruklig, öflig, wanlig, gängsen.

Uebrig, adj. u. adv. öfrig, qwar. Uebrig seyn, bleiben; bliswa öfrig. Uebrig lassen; lemna qwar. Auf meine übrige Lebenszeit; på min öfriga lifstid. Uebrig haben; hafwa mera än man behöfwer. Er hat nicht viel übrig; han har ej mort igen. Noch etwas übriges thun; göra mera än man är skyldig til, göra en öfwerlopps gerning. Im übrigen; för det öfriga. Sage den übrigen in der Gesellschaft nichts; tala intet et ord därom för de andra af Sällskapet.

Uebrigens, adv. för öfrigt, des utom.

Uebung, s. f. öfning, utöfning, erfarenhet, förfarenhet, wana. Gottesdienstliche Uebungen; Gudaktighets-öfningar. Durch die freie Religionsübung sind die Preußischen Staten blühend geworden; genom fri utöfning af hwar och en Religion hafwa de Preußiske Staterne kommit i flor. Akademische Uebungen; akademiska sysselprof. Bei der Kunst muß die Uebung das Beste thun; wid Konsterna gör Förfarenheten det bästa. Mit einer Sache in Uebung kommen; komma i gäng med, bliswa wan wid en sak. Er braucht Geld zur Uebung seines Handwerks; han behöfwer penningar til sitt handtwerks idkande.

Ufer, s. n. strand, sjökant. Am Ufer des Meers, Gestade; wid hafsstranden. Das Ufer des Flusses; åbrädd. Sich immer an dem Ufer halten; följa jämt stranden efter, segla längs wid landet. Ans Ufer fahren; lägga til lands. S. Küste, Strand.

Uferaas, s. n. Uferfliege, s. f. Hast, s. m. dagslända, Ephemera vulgata.

Uferbaukunst, s. f. byggnadskonst til at förwara stranden emot wattnets wäld.

Uferrecht, s. n. S. Strandrecht.

Uferschwalbe, s. f. S. Schwalbe.

Uhr, s. f. Uhren, pl. ur, klocka, timklocka. Die Uhr stockt, steht stille; uret stadnar. Nach der Uhr sehen; se efter klockan. Die Uhr ist schon 12; klockan är redan tolf slagen. Sanduhr; timglas. Sonnenuhr; solwisare, timsten. Spieluhr; spelur. Taschenuhr; fick-ur, byrsäks-ur. Wanduhr; wägg-ur.

Uhrdeckel, s. m. ring på uret hwaruti glaset fästes.

Uhrfeder, s. f. urfjäder.

Uhrfutter, s. n. foder på byrsäks-ur, urfoder.

Uhrgehäuse, s. n. urfoder.

Uhrhaken, s. m. urhake.

Uhrmacher, s. m. Urmakare.

Uhrmacherkunst, s. f. Urmakare-konst.

Uhrsand, s. m. fin sand uti timglas.

Uhrwerk, s. n. urwerk. Das geht wie ein Uhrwerk; det går snällt, i et fort.

Uhrzeiger, s. m. timwisare, säjare.

Uhu, s. m. uf, Strix Bubo.

Uhuen, i. g. L. v. n. låta som ufwen.

Ukase, s. f. en befalning, förordning af Ryska Kejsaren eller Kejsarinnan.

Ukelei, s. f. ein Fisch; löja, Cyprinus Alburnus. Utaf des fjäll göres i Frankrike den så kallade Essence d' Orient, hwarmed man gifwer de oägta pärlor den glansen, som de ägta orientaliska pärlor hafwa.

Ukerwendisch, i. g. L. adv. S. Kauderwelsch.

Ulm, s. m. breitblättrige Ulme, s. f. Ulm-Fliegen-Leimbaum, s. m. alm, almträd. Ulmus campestris. Die schmalblättrige Ulme, S. Iper. Weisse Ulme; Ulmus americ.

Ulmenholz, s. n. almwed eller wirke.

Ulmwald, s. m. almskog.

Ulmer, s. m. en som är född uti tyska Riksstaden Ulm i Schwaben.

Ultramarin, s. n. ultramarin, en blå färg utaf Lapis Lazuli.

Um, Praep cum Accus. för, hos, i, med, när, om, omkull, öfwer, til at, wid. Um Gottes Willen; för Guds skull. Er ist immer um ihn; han är ständigt hos honom. Um Ostern; i påsk. Wie steht es um die Sache; huru står det til med saken? Um sechs Uhr; klockan sex. Um den Tisch; på andra sidan om bordet. Um etwas kommen; miska, gå miste om något. Einer um den andern; hwar om annan, til skiftes. Ein Jahr um das andre; hwart annat år. Das Haus fiel um; huset föll omkull. Sich um etwas betrüben; bedröfwas öfwer något. Um etwas zu lernen; til at lära något. Um Mitternacht; wid midnattstiden. Um zehn Jahr älter; tio år äldre. Um einen Kopf grösser; så mycket som et hufwud

längre.

längre. Einen um Geld ſtrafen; ſå någon på böter. Es ſey darum; må göra. Es iſt um ihn gethan; han är förlorad, det är ute med honom. Reden wie es es einem ums Herz iſt, einen um das Leben bringen, S. Herz, Leben, u. ſ. w. Wie ſtehts um dein Verſprechen; kommer du ihog dit löfte? Es iſt mir mehr um andere als um mich ſelbſt zu thun; jag fruktar mera för andra, ſer mera på andra, än för, på mig ſielf.

Um, Conj. för at. Um ihn einiger maßen zu beruhigen; för at någorlunda tilfredsſtålla honom.

Um, adv. Das iſt ein weiter Weg um, i. g. L. det är mycket ur wägen, det är en lång krok. Das Jahr, die Zeit iſt um; året är förflutet, tiden är ute. Um und um; rundt omkring. Wenn es um und um kommt, i. g. L. när man noga betraktar saken.

I ſammanſättningar med verbis gäller om praep. **Um**, det samma ſom wid praep. **Ueber** är anmärkt, S. ſid. 1125.

Umackern, v. a. ich ackere um, umgeackert, p. köra i åkern, plöja, tråda åkern.

Umackerung, ſ. f. körning i åkern, plöjning.

Umändern, v. a. umgeändert, p. göra om igen, ändra om.

Umänderung, ſ. f. omändring.

Umarbeiten, v. a. umgearbeitet, p. 1. arbeta om. 2. göra ſå at det ſom låg under kommer ofwan på. S. umackern, umhacken.

Umarbeitung, ſ. f. omarbetning.

Umarmen, v. a. ich umarme, pr. umarmt, p. omfamna, fammtaga, inneſluta någon i armarna.

Umarmung, ſ. f. famntag.

Umbehalten, v. a. umbehalten, pr. behålla på ſig.

Umberfiſch, ſ. m. Seerappe; ſnylta, ſkugge R. Sciaena.

Umbiegen, v. a. umgebogen, p. kröka, böja om.

Umbilden, v. a. umgebildet, p. bilda om, omſkapa.

Umbildung, ſ. f. omſkapelſe.

Umbinden, v. a. umgebunden, p. binda om, linda omkring. it. binda om igen.

Umblaſen, v. a. umgeblaſen, p. bläſa omkull.

Umbra, Umbraerde, ſ. f. Umbra, en brun litet med jordfetma igenomträngd jord, ſom brukas til målarefärg.

Umbrechen, v. a. umgebrochen, p. bryta omkull eller om. Einen Boden umbrechen; nybryta, uptaga, oländig mark. Die Schweine brechen den Boden um; ſwinen böka up jorden. Eine Seite umbrechen; uti boktryckerier, när man af de redan ſatta columner tager några rader af eller til.

Umbringen, v. a. umgebracht, p. das Feld; köra up åkern. 2. für: ums Leben bringen; aſlifwa, döda, göra af med.

Umdecken, v. a. umgedeckt, p. täcka om eller på nytt igen.

Umdornen, Poet. W. v. a. umdornt, p. omgifwa med törne.

Umdrehen, v. a. umgedrehet, p. wrida om eller omkring. Den Hals umdrehen; wrida halſen af. Sich umdrehen; wända ſig om.

Umdrehung, ſ. f. wridning.

Umdrucken, v. a. umgedruckt, p. trycka på nytt, trycka om igen, ſå at det blir ändradt, ſom ſkulle ändras.

Umduften, Poet. W. v. a. umduftet, p. omgifwa med ljuf luckt.

Umfahen, v. a. S. Umfangen.

Umfahren, v. a. u. n. umgefahren, p. åka i krok. it. åka omkull.

Umfahren, v. a. umfahren, p. fara, ſegla omkring.

Umfahrung, ſ. f. farande, ſeglande omkring, t. E. jordklotet, en hafsudde.

Umfallen, v. n. umgefallen, p. falla omkull, ſtjälpa, ſtupa. Ihm ſind zwei Pferde umgefallen; twå häſtar hafwa ſtörtat för honom.

Umfällen, v. a. umgefällt, p. fälla ſkog.

Umfalzen, v. a. umgefalzt, p. hos bokbindare, faltſa om igen.

Umfang, ſ. m. omkrets, widd, fig. omfwep. Eine Sache von groſſen Umfange; en ſak af ſtor betydelſe eller wigt.

Umfangen, v. a. umfangen, p. omgifwa, omfamna. S. umgeben, umarmen.

Umfärben, v. a. umgefärbt, p. omfärga.

Umfärben, v. a. umfärbt, p. omgifwa med en wiß färg. Ein blühend Roth umfärbte ihre Wangen, Poet. R. en liflig rodnad ſwepryddde hennes kinder.

Umfaſſen, v. a. umgefaßt, p. fatta om igen.

Umfaſſen, v. a. umfaßt, p. omfatta, gripa om med båda händer, fatta uti ſig, omgifwa, inneſluta, it. fammtaga. S. umarmen. Einen mit beiden Händen umfaſſen, um den Leib faſſen; fatta, ſpänna någon om lifwet.

Umflat-

Umflattern, v. a. umflattert, p. fladdra, swäfwa omkring.
Umflechten, v. a. umflochten, p. fläta omkring.
Umfliessen, v. a. umfloß, p. flyta omkring. fig. omgifwa.
Umformen, v. a. umgeformt, p. forma, stöpa om, omskapa.
Umfrage, s. f. frägande omkring efter något, rösternas insamlande, omfrägning.
Umfragen, v. n. m. d. H. haben, umgefragt, p. fråga omkring, insamla rösterna.
Umführen, v. a. umgeführt, p. föra i krok
Umfüllen, v. a. umgefüllt, p. fylla om igen.
Umgaffen, v. r. umgegafft, p. gapa omkring.
Umgang, s. m. Umgänge, pl. 1. omgång. 2. umgänge. Ein Rad im Umgange bringen; bringa et hjul i gång. Ein feierlicher Umgang, S. Proceßion. Einen Umgang nehmen; gå i krok, undgå en sak. Ich habe nicht länger Umgang nehmen können, ihnen zu melden; jag har ej längre kunnat underlåta, at berätta eder. Umgang mit jemand haben; umgås med någon. Er hat vielen Umgang in der Stadt; han har många bekantskaper i staden.
Umgänglich, adj. u. adv. umgängsam, sällskapslik.
Umgänglichkeit, s. f. umgängsamhet.
Umgeben, v. a. umgegeben, p. gifwa, kasta omkring, gifwa om igen.
Umgeben, v. a. umgeben, p. omgifwa, kringränna, kringhwälfwa, omgärda, omringa. Eine Stadt mit Mauren umgeben; bygga murar omkring en stad. Von allen Seiten mit Gefahr umgeben; kringränd, trängd af faror på alla sidor.
Umgebogen, adj. u. adv. omböjd.
Umgehen, v. a. umgangen, p. gå omkring, et fält, en stad, o. s. w.
Umgehen, v. n. umgegangen, p. 1. gå, hwälfwa sig omkring, 2. gå i krok. 3. omgås. Das Rad geht um; hjulet hwälfwer sig omkring. Er ist eine ganze Meile umgegangen; han har gått en hel mil i krok. Er bildet sich ein, daß es da im Hause umgeht, i. g. L. han inbillar sig, at det spökar där i huset. Sie laßen es mit einander umgehen; de låta det gå laget, hwarfwet omkring emellan sig. Der Wind ging um; winden sprang om. Mit Leuten umgehen; umgås med folk. Es ist hart mit ihm umgegangen; han är illa medfaren. Man erkennt den Mann aus der Gesellschaft, womit er umgeht; den som ej är känd af sig sjelf, kännes lätteligen af sitt sällskap. Mit etwas umgehen; hafwa at göra med något. Mit guten Gedanken umgehen; hafwa goda tankar. Mit oder auf etwas umgehen; hafwa något i sinne, wara betänkt därpå.
Umgiessen, v. a. umgegossen, p. gjuta, stöpa om, slå win, eller dylikt på et annat kärl.
Umgießen, v. a. umgossen, p. gjuta eller stänka watten omkring.
Umgiessung, s. f. Umguß, s. m. omstöpning, omgjutning.
Umgraben, v. a. umgegraben, p. gräfwa up jorden, wända mullen. Einen Weinberg umgraben; behacka en wingård.
Umgraben, v. a. umgraben, p. gräfwa omkring, göra dike omkring något. Einen Baum umgraben; taga jorden bort ifrån trädrötterna.
Umgrabung, s. f. gräfwande omkring något.
Umgränzen, v. a. umgränzt, p. sätta gränsor, fig. inskränka.
Umgränzung, s. f. omgifwande, inskränkning.
Umgreifen, v. a. umgriffen, p. gripa, taga med handen omkring.
Umgucken, i. g. L. v. r. umgeguckt, p. S. umsehen.
Umgürten, v. a. umgegürtet, p. umgürten, v. a. umgürtet, p. omgjorda, binda om sig. Den Degen umgürten; sätta wärjan på sig. Mit Lorbern umgürtet; med Lagerkransar bekrönt. Er kam mit Lorbern umgürtet zurück; han kom tillbaka som en Segerwinnare.
Umgürtung, s. f. ombindning.
Umhaben, i. g. L. v. n. umgehabt, p. hafwa om, på sig.
Umhacken, v. a. umgehackt, p. hacka omkring, hugga omkull. S. umhauen. Die Erde umhacken. S. umgraben.
Umhalsen, v. a. umhalset, p. falla någon om halsen. S. umarmen.
Umhalsung, s. f. S. Umarmung.
Umhang, s. m. Umhänge, pl. omhänge, hwad som går omkring något, såsom sparrlakan omkring en säng, förlåt. S. Vorhang.
Umhängen, v. a. umgehangen, p. swepa om, kasta omkring eller på.

Umhän-

Umhängen, v. a. umhängt, p. hänga omkring.
Umhauen, v. a. umgehauen, p. hugga omkull, fälla.
Umhauung, s. f. afhuggning, fällande.
Umher, adv. omkring, alt omkring, rundt om. Umher laufen; löpa omkring. Umher liegend; kringliggande. Umher suchen; leta i hwar wrå, o. s. w.
Umhin, i. g. L. adv. bakom, förbi. Nicht umhin können; ej kunna undgå eller underlåta.
Umhören, i. g. L. v. r. sich nach etwas, umgehört, p. efterfråga, göra sig underrättad om något. S. erkundigen.
Umhüllen, v. a. umgehüllt, p. swepa omkring, inweckla, dölja sig uti.
Umhüllung, s. f. inweckling.
Umhüpfen, v. n. umhüpft, p. hoppa omkring något.
Umkehr, i. g. L. s. f. återkomst, omwändning.
Umkehren, v. n. umgekehrt, p. wända om, återwända. Sich umkehren; omwända, sig. bättra sig.
Umkehren, v. a. umgekehrt, p. wända om, återwända, wända up och ned. Ein Kleid umkehren; wända en klädning. Sich umkehren; wända ryggen til. Sich im Bett umkehren; kasta sig på andra sidan i sängen. Er ist ganz umgekehrt; han är intet mera som han war förr. Die Sache kehrt sich um; saken har slagit om, har ändrat sig aldeles. Wie man eine Hand umkehrt; i en handwändning.
Umkehrung, s. f. omwändning, up och ned wändelse, oreda.
Umkippen, v. a. umgekippt, p. stöta omkull, stjelpa öfwer ända.
Umklaftern, v. a. umklaftert, p. famna om.
Umklammern, i. g. L. v. a. umklammert, p. slå händerna omkring och hålla sig fast med dem wid något.
Umkleiden, v. r. umgekleidet, p. klåda om, klåda sig annorlunda, omskifta kläderna.
Umkleiden, v. a. umkleidet, p. omklåda, beklåda på alla sidor.
Umkleidung, s. f. omklädning.
Umkommen, v. n. umgekommen, p. omkomma. Um etwas kommen; mista något. Nichts umkommen lassen; ej låta något förfaras.
Umkrämpen, v. a. umgekrämpt, p. wika ned
Umkränzen, v. a. umkränzt, p. sätta krans på. S. bekränzen.
Umkreis, s. m. omkrets.
Umladen, v. a. umgeladen, p. lasta om igen.
Umlagern, v. a. umlagert, p. slå läger omkring, belägra, kringränna, omgifwa på alla sidor.
Umlagerung, s. f. belägring, omgifning.
Umlauf, s. m. Umläufe, pl. omlopp. Der Umlauf der Zeit; tidens skifte. Ein Umlauf, eine Currende; en skrift, som går til många omkring.
Umlaufen, v. a. u. n. umgelaufen, p. 1. löpa omkring, i en krets. 2. löpa omkull. Der Wind ist umgelaufen; wädret har wändt sig. Die Zeit ist umgelaufen; tiden är förfluten.
Umläufer, s. m. S. Herumläufer.
Umlegen, v. a u. n. m. d. Hfw. haben, umgelegt, p. lägga om, slå om, lägga omkring eller på. Ein Schiff umlegen; wända skeppet, gå öfwer stag, it. lägga det på sidan, så at man kan arbeta därpå, kölhala det. Sich umlegen; lägga sig om, bliswa trubbig, wika sig, böjas såsom en tunnslipad ägg.
Umlegen, v. a. umlegt, p. kringlägga.
Umleiten, v. a. umgeleitet, p. leda en annan weg.
Umlenken, v. a. umgelenkt, p. wända, böja.
Umleuchten, v. a. umleuchtet, p. skina omkring, omgifwa med glans.
Umliegen, n. W. v. n. ligga omkull.
Umliegend, adj. kringliggande, nästgränsande.
Ummachen, v. a. umgemacht, p. 1. göra om, laga om igen. 2. binda om.
Ummauren, v. a. ummauret, p. omgifwa med mur, kringmura.
Ummessen, v. a. umgemessen, p. måta om igen.
Ummünzen, v. a. umgemünzet, p. mynta om.
Umnähen, v. a. sy, söma omkring, kanta, fålla.
Umnebeln, v. a. umnebelt, p. omgifwa med dimba.
Umnehmen, v. a. umgenommen, p. taga om sig.
Umniethen, v. a. umgenicthet, p. böja udden af en spik at han ej kan gå ut, nåda om.
Umpacken, v. a. umgepackt, p. packa om.
Umpacken, v. a. umpackt, p. packa omkring.

Umpanzern, v. a. umgepanzert, p. omklåda med pantſar.
Umpfählen, v. a. umpfählt, p. omgifwa med pålar.
Umpflanzen, v. a. umgepflanzt, p. plantera om igen.
Umpflanzen, v. a. umgepflanzt, p. plantera omkring.
Umpflanzung, ſ. f. omplantering.
Umpflügen, v. a. umgepflügt, p. omplöja, köra up.
Umprägen, v. a. umgeprägt, p. prägla om igen, it. omgifwa med rand.
Umräumen, v. a. umgeräumt, p. uprymma, ſätta på et annat ſtälle.
Umreiſen, v. a. u. n. umreiſet, p. reſa omkring, reſa i krok.
Umreiſſen, v. a. umgeriſſen, p. nederrifwa, kaſta omkull, it. rifwa i olag. Einen Acker umreiſſen; upplöja en åker.
Umreiten, v. a. u. n. umgeritten, p. rida omkull, rida i krok.
Umreiten, v. n. umritten, p. rida omkring.
Umrennen, v. a. umgerannt, p. ränna, löpa, ruſa omkull.
Umringen, v. a. umringt, p. omringa, kringhwärfwa, omgifwa på alla ſidor.
Umringung, ſ. f. omringande.
Umriß, ſ. m. omkrets på en figur, de yttерſta linier af des grundritning.
Umrühren, v. a. umgerührt, p. omröra.
Umſacken, v. a. umgeſackt, p. ſäcka om, låta i andra ſäckar.
Umſagen, i. g. L. v. a. umgeſagt, p. ſäga omkring, kungöra. S. anſagen.
Umſalzen, v. a. umgeſalzen, p. ſalta om.
Umſatteln, v. a. umgeſattelt, p. ſadla om, fig. byta om parti eller Religion, kaſta ſig
Umſattelung, ſ. f. omſadling.
Umſatz, ſ. m. bortbytande, omwäxlande. Der Umſatz des Geldes; penninge-wäxling.
Umſchaffen, v. a. umgeſchaffen, p. omſkapa.
Umſchanzen, v. a. umſchanzt, p. kringſkanſa.
Umſchanzung, ſ. f. kringſkantsning.
Umſcharren, v. a. umgeſcharrt, p. rifwa up jorden med ſina klor.
Umſchatten, v. a. umſchattet, p. omgifwa med ſkugga, fig. beſkydda.
Umſchauen, v. r. umgeſchauet, p. ſe omkring ſig, ſe tilbaka, ſe ſig om efter arbete, ſom främmande handtwerksgeſäller.
Umſchaufeln, v. a. umgeſchaufelt, p. kaſta om.
Umſcheeren, v. a. umſchoren, p. kringſkära.
Umſcheinen, v. a. umſchienen, p. ſkina omkring på alla ſidor.
Umſchicken, i. g. L. v. a. umgeſchickt, p. ſkicka omkring. S. Herumſchicken.
Umſchießen, i. g. L. v. a. umgeſchoßen, p. ſkjuta omkull, fälla med ſkjutande.
Umſchiffen, v. a. u. n. umgeſchifft, p. ſkeppa om, laſta gods i et annat fartyg, it. ſegla i krok.
Umſchiffen, v. a. umſchifft, p. ſegla omkring.
Umſchlag, ſ. m. Umſchläge, pl. det ſom ſlås omkring något, omſlag på bref, af warmt win, upſlag på kläder, i kortlek, Fig. handel, ombytning af waror. Im Kieler Umſchlag; uti ſtora marknaden i Kiel. Umſchlag des Glücks, des Wetters; lyckans, wädrets ombytelſe. Umſchlag eines Kaufs; en köps återkallning Umſchlag eines Schiffs; et ſkepps wändning på en annan ſida. Etwas durch öffentlichen Umſchlag kundmachen; kungöra något med offenteligt trumſlag. Umſchlag um ein Samenkorn; fröhinna', fnas, den yttre hinnan omkring fröet, ſom af ſig ſelf däriſrån löſes, Arillus. Sie hat neulich einen Umſchlag gehabt, i. g. L. hon har nyligen haft misfall.
Umſchlagen, v. a. umgeſchlagen, p. ſlå om, kaſta omkull, wika omkring, inwekla uti papper, lägga pläſter på, omwända et blad uti en bok, kaſta up et kort, taga på, kaſta om ſig en mantel, nåda en ſpik, kungöra genom trumſlag, byta om waror och penningar.
Umſchlagen, v. n. umgeſchlagen, p. ſlå, falla omkull, wända ſig ſom wädret, kaſta ſig ſom en ſjukdom, ſtå af ſig ſom dricka, byta haſtigt om ſom lyckan, gå tilbaka ſom et köp en handel, wanſlägtas ſom et olydigt barn.
Umſchleichen, v. a. umſchlichen, p. ſmyga omkring.
Umſchleiern, v. a. umſchleiert, p. hölja med en duk.
Umſchlichten, v. a. umgeſchichtet, p. lägga, ſätta i en annan ordning.
Umſchlieſſen, v. a. umſchloſſen, p. ſtänga, täppa omkring, innefluta.
Umſchlingen, v. a. umſchlungen, p. ſlingra om, ſno omkring.
Umſchmeiſſen, i. g. L. v. a. u. n. ſlå omkull, S. umwerfen.

Umſchmelzen, v. a. umgeſchmolzen, p. ſmälta om, göra om. Einen Staat umſchmelzen; ändra hela Statsförfattningen.
Umſchmelzung, ſ. f. omſmältning.
Umſchmieden, v. a. umgeſchmiedet, p. ſmida om.
Umſchmieren, v. a. umſchmiert, p. ſmörja omkring.
Umſchnallen, v. a. umgeſchnallt, p. omſpänna, omgjorda.
Umſchneiden, v. a. umſchnitten, p. kringſkära, kanta.
Umſchnüren, v. a. umgeſchnürt, p. ſnöra, knyta omkring.
Umſchränken, v. a. umſchränkt, p. omſkränka, inſkränka å alla ſidor.
Umſchreiben, v. a. umgeſchrieben, p. ſkrifwa om igen.
Umſchreiben, v. a. umſchrieben, p. ſkrifwa omkring. 2. uttolka, uttyda, förklara något med flera ord.
Umſchreibung, ſ. f. uttolkning, förklaring med flera ord.
Umſchrift, ſ. f. det ſom ſtår ſkrifwit omkring något, kantſkrift på mynt.
Umſchürzen, v. a. umſchürzt, p. omſörta, binda om ſig.
Umſchütteln, v. a. umgeſchüttelt, p. ſkaka om.
Umſchütten, v. a. umſchüttet, p. kringſkotta, omgifwa med i öfwerflöd.
Umſchweif, ſ. m omſwep, widlöftighet. Er macht Umſchweife, damit er ſein Wort nicht halten darf; han gör eller ſöker krokar, på det han ej må hålla ord.
Umſchweifen, v. n. m. d. Hfw. haben; S. Herumſchweifen.
Umſchweifig, adj. u. adv. widlöftig.
Umſegeln, v. a. umſegelt, p. ſegla i krok, v. n. m. d. Hfw. haben; ſegla i grund. S. übersegeln.
Umſegeln, v. a. umſegelt, p. ſegla omkring.
Umſehen ſich, v. r. umgeſehen, p. ſe omkring. Sich nach etwas umſehen; ſe efter något, gifwa akt på något.
Umſetzen, v. a umgeſetzt, p. ſätta om, byta waror, wärla penningar. Viel umſetzen; afſätta, handla ſtarkt.
Umſetzen, v. a. umſetzt, p. ſätta omkring.
Umſetzung, ſ. f. ombytning med waror, penninge-wärling.
Umſinken, v. a. umgeſunken, p. ſjunka, falla omkull digna ned.
Umſinnen, v. n. m. d. Hfw. haben, umgeſonnen, p. herumſinnen; ſitta och grunda.
Umſonſt, adv. 1. fåfängt, förgäfwes. 2. för intet, utan lön och betalning. 3. utan orſak, affigt. Es iſt umſonſt, daß er ſich mit der Hofnung ſchmeichelt; hans hopp är fåfängt. Es iſt alles umſonſt, was er ſagt; han talar förgäfwes. Das ſollt dir mir nicht umſonſt gethan haben, i. g. L. du ſkall få betalning, du ſkall bita mig en nöt därföre. Ich habe es nicht umſonſt geſagt; jag har ej ſagt det utan orſak. In der Welt iſt nichts umſonſt; uti werlden är ingen ting utan affigt eller nytta.
Umſpannen, v. a. umgeſpannt, p. ſpänna om.
Umſpannen, v. a. umſpannt, p. omſpanna med händerna.
Umſpinnen, v. a. umſponnen, p. ſpinna rundt omkring.
Umſpringen, v. a umgeſprungen, p. 1. ſpringa om. 2. umgås. Uebel mit jemand umſpringen; illa bemöta, handtera någon, gå illa åt någon.
Umſtand, ſ. m. Umſtände, pl. omſtändighet, fall, wilkor, omſwep, krus. Es kommt alles auf Umſtände an; det kommer alt an på omſtändigheter. In ſolchen Umſtänden kann man nicht anders handeln; i ſådant fall kan man ej göra annat. In guten Umſtänden ſeyn; ſitta i goda wilkor Viel Umſtände in einer Rede machen; bruka många omſwep i tal Ohne alle Umſtände; utan alt krus. Nicht viele Umſtände mit jemand machen; ej länge kruſa med någon. Viele Umſtände zu etwas machen; göra ſtora anſtalter til något.
Umſtändlich, adj. u. adv. omſtändlig. Eine Sache umſtändlich beſchreiben; noga, utförligen beſkrifwa en ſak.
Umſtändlichkeit, ſ. f. utförlighet.
Umſtechen, v. a. umgeſtochen, p. das Getraide; ſkofla, kaſta om ſäden.
Umſtecken, v. a. umſteckt, p. fäſta omkring.
Umſtehende, ſ. pl. de omkringſtående, närwarande.
Umſtellen, v. a. umgeſtellt, p. ſtälla annorlunda.
Umſtellen, v. a. umſtellt, p. ſtälla omkring. Einen Wald umſtellen; omgifwa en ſkog med jägaregarn.
Umſtimmen, v. n. umgeſtimmt, p. omröſta.
Umſtimmen, v. a. jemand; få någon på andra tankar, bringa honom til at ſlå ſig til et annat parti.

Umzählen, v. a. umgezählt, p. räkna om, på nytt igen, räkna rundt omkring.
Umzapfen, v. a. umgezapft, p. tappa om, på et annat fat.
Umzapfung, f. f. omtappning.
Umzäunen, v. a. umzäunt, p. omgärda, kringstänga.
Umzäunung, f. f. gärdsgårds görande.
Umzeichnen, v. a. umgezeichnet, p. tekna om, afrita med linier.
Umzeichnen, v. a. umzeichnet, p. tekna rundt omkring.
Umziehen, v. a. umgezogen, p. draga omkull, omkring, byta om, v. n. flytta bo Nun iſt die Zeit, da das Geſinde umzieht; nu är tjenſtefolkets flyttningstid.
Umziehen, v. a. umzogen, p. draga, fara omkring. Der Himmel umzieht ſich mit Wolken; det molnar.
Umzingeln, v. a. umzingelt, p. omringa, omgifwa, kringränna.
Umzirken, v. a. umzirkt, p. innefluta innom wiſſa gränſor. S. bezirken.
Umzug, f. m. 1. omgång, omſwep. 2. flyttning utur huſet, utur tjenſten.
Un, part. inſep. o, betyder i ſammanſättning med många Subſtantiva, Adjectiva och Verba gemenligen en förnekelſe, frånwarelſe, motſats eller fel utaf eller uti begrepet af ordet, hwarmed den är ſammanſatt.
Unabänderlich, adj. u. adv. oföränderlig, ſom intet kan rubbas.
Unabbezahlt, adj. obetalt.
Unabbittlich, adj. u. adv. oförlåtlig.
Unabbrüchig, K. W. adj. u. adv. oſkadd, utan förfång.
Unabgebrochen, adj. u. adv. oafbruten.
Unabgehandelt, adj. u. adv. ej afhandlad.
Unabgehauen, adj. u. adv. ej afhuggen.
Unabgeklärt, adj. u adv. oſkirad, oſkir.
Unabgekürzt, adj. u. adv. oafkortad.
Unablaßig, adj. u. adv. oaflåtlig.
Unabgelegt, adj. u. adv. ſom är intet aflagd.
Unabgelöſt, adj. u. adv. oaflöſt.
Unabgemacht, adj. u. adv. oafgjord.
Unabgenuzt, adj u. adv. intet afnött.
Unabgerichtet, adj. u. adv. otilöfwad.
Unabgeſchält, adj. n. adv. oſkalad.
Unabgeſchlagen, adj. u. adv. intet afſlagen.
Unabgeſchloßen, adj. u. adv. oſluten.
Unabgeſchoren, adj. u. adv. oafſkuren.
Unabgeſprochen, adj. u. adv. oafdömd. Sein Recht bleibt ihm desfalls noch unabgeſprochen; han har därföre än intet förlorad ſin talan.
Unabgethan, adj. u. adv. oafgjord.
Unabgetheilt, adj. u. adv. oafdelt.
Unabgetragen, adj. u. adv. outſliten ſom en kläding, obetald ſom en ſkuld.
Unabgetrennt, adj. u. adv. oupſprättad.
Unabgewechſelt, adj. u. adv. oaflöſt.
Deßa, och flera andra ord med un framman-före, äro egentligen participia, ſom brukas adjective, hwarföre deras rätta betydelſe bör widare och nogare ſökas under de verba, ſom här bliſwit med un ſammanſatta, ſom t. E. abbrechen, abhauen, abhandeln, o. ſ. w. De här nämda ord äro endaſt til prof anförde, huru flera andra, ſom här ej upföras, böra formeras.
Unabhängig, adj. u. adv. oafhängig, ſjelfſtändig. Von jemand unabhängig ſeyn; ej ſtå under någon, ej hänga af någon.
Unabhängigkeit, f. f. oafhängighet, ſjelfſtändighet.
Unabhelflich, adj. u. adv. ſom intet kan hjelpas.
Unabläßig, adj. u. adv. ſtändig, ouphörlig, öfförtruten. Unabläßiges Bitten; trägna böner.
Unabläßigkeit, f. f. öfförtrutenhet.
Unableglig, unablößlig, i. g. L. adj. u. adv. ſå kallas et capital af penningar, hwaraf wäl räntorna men aldrig hufwudſtolen betalas.
Unabſehbar, adj. u. adv. ſom intet kan öfwerſes, ſes huru det ſlutas. S. Abſehen.
Unabſetzbar, adj. u. adv. ſom intet kan förtyttras.
Unabſonderlich, adj. u. adv. ſom ej kan ſöndras ifrån något.
Unabwendbar, adj. u. adv. ſom intet kan afböjas.
Unächt, adj. u. adv. oägt.
Unachtſam, adj. u. adv. oaktſam.
Unachtſamkeit, f. f. oaktſamhet, efterlåtenhet.
Unadelich, adj. u. adv. oadel, oadelig, ofrälſe.
Unähnlich, adj u. adv. olik.
Unähnlichkeit, f. f. olikhet.
Unangefangen, adj. u. adv. ſom intet är börjad.
Unangefochten, adj. u. adv. oanfächtad, lemnad i ro, opåtald, orörd.
Unangeführt, adj. det ſom intet bliſwit anfördt eller nämdt, orörd, obemäld.

Unangriffen, adj. u. adv. ſom intet blifwit angripen.
Unangehört, adj. u. adv. utan at wara hörd, ohörd.
Unangekleidet, adj. u. adv. oklädd.
Unangekündigt, adj. u. adv. intet förkunnad.
Unangemeldet, adj. u. adv. intet anmäld.
Unangenehm, adj u. adv. oangenäm, obehaglig, ohugnelig. Unangenehm ſeyn; mißhaga.
Unangerührt, adj. u. adv. orörd.
Unangeſagt, adj. u. adv. intet tilſagd.
Unangeſchnitten, adj. u. adv. oſkuren.
Unangeſehen, adj. u. adv. oanſenlig, S. Unanſehnlich, it. ſom intet är i anſeende.
Unangeſehen, K. W. adv. oanſedt, oaktadt. S. ungeachtet.
Unangeſeßen, adj. u. adv. obeſutten.
Unangeſprochen, adj. u. adv. utan at gå in, utan at tala med någon.
Unangeſteckt, adj. intet påtänd, it. oſmittad.
Unangeſtoßen, adj. u. adv. utan at bli ſtötad.
Unangetaſtet; intet widrörd, antaſtad.
Unangetrieben; utaf fri wilja, af egen drift.
Unangezapft; intet angripen, oantaſtad.
Unangezeigt; intet angifwen. Ich kann ihnen nicht unangezeigt laßen; jag måſte gifwa eder tilkänna.
Unangezogen; oklädd, oſpänd ſom et rep, intet anförd ſom en bok.
Unangezündet; intet påtänd, otänd.
Unannehmlich, adj. u. adv. ſom ej kan antagas, it. oangenäm, obehaglig.
Unannehmlichkeit, ſ. f. obehaglighet. Das führt viele Unannehmlichkeiten mit ſich; det har många beſwär med ſig.
Unanſäßig, adj. obeſutten.
Unanſchaubar, adj. u. adv. ſom ej kan ſes på.
Unanſehnlich, adj. u. adv. oanſenlig, liten til wärt och ſkapnad, ringa til anſeende och wärde.
Unanſehnlichkeit, ſ. f. oanſenlighet, ringa anſeende, wärde.
Unanſtändig, adj. u. adv. oanſtändig.
Unanſtändigkeit, ſ. f. oanſtändighet, elak höfwa.
Unanſtößig, adj. u. adv. oanſtötlig.
Unanſtößigkeit, ſ. f. oanſtötlighet.
Unanwendlich, adj. u. adv. olämplig.
Unarbeitſam, adj. u. adv. trög, lat.
Unart, ſ. f. oart, oſed, wanart, okynne.
Unartig, adj. u. adv. oartig, oſedig, wanartig, okynnig.
Unartigkeit, ſ. f. oartighet. S. Unart.
Unaufbringlich, adj. u. adv. för ſwår at betala, ſom t. E. Contributioner.
Unaufgeleſen, adj u. adv. intet upſamlad ſom trädsfruckt, oläſen ſom en ſkrift.
Unaufgelöſt, adj u. adv. ouplöſt.
Unaufgemacht, adj. u. adv. igenläſt ſom et las, en dör, obäddad ſom en ſång.
Unaufgenommen; ouptagen, orörd.
Unaufgeputzt, adj. u. adv. intet prydd, ouppzirad.
Unaufgeräumt, adj. u. adv. oſtädad ſom et rum, it. intet wid godt lynne, oluſtig.
Unaufgeſchoben, adj. u. adv. utan upſkäf.
Unaufgeſetzt, i. g. L. adj. u. adv. intet kläds på hufwudet.
Unaufgewickelt, adj. intet uprullad, ej lagd i läckar ſom hår.
Unaufhörlich, adj. u. adv. ouphörlig, utan återwända.
Unauflöslich, unauflösbar, adj. u. adv. ouplöslig, fig. orygglig.
Unauflöslichkeit, ſ. f. ouplöslighet, oryggligheit.
Unaufmerkſam, adj. u. adv. ſom giſwer intet akt.
Unaufrichtig, adj. u. adv. intet uprigtig.
Unaufreiblich, adj. u. adv. ſom intet kan ſås ihop.
Unausbleiblich, adj. u. adv. ofelbar, ſom wiſt kommer eller ſker.
Unausdenklich, adj. u. adv. outgrundelig, ouptänklig.
Unausdruckbar, adj. u. adv. ſom ej kan uttryckas, uttalas, beſkrifwas, obeſkriflig.
Unausforſchlich, adj. u. adv. S. unerforſchlich.
Unausführlich, adj. intet utförlig.
Unausgearbeitet; outarbetad.
Unausgebauet; intet färdig bygd.
Unausgebreitet, adj. u. adv. intet utbredd, utſpridd.
Unausgebrütet, adj. u. adv. intet utkläckt.
Unausgeführt, adj. u. adv. intet utförd.
Unausgegeben, adj. u. adv. intet utgifwen, oframgifwen.
Unausgehört, adv. utan at höra til ſlut.
Unausgelernt, i. g. L. adj. ſom intet har lärt ut ſina år hos Mäſtaren.
Unausgeleſen; utan at hafwa läſt igenom, intet utſökt.
Unausgelöſcht, adj. u. adv. outſläckt, outſtruken.
Unausgemacht, adj. u. adv. oafgjord, owiß, intet afſluten.
Unausgenommen; undantagen.
Unausgeputzt; outputſad.

Unaus-

Unausgesetzt adj. u. adv. altjämt, ständig, utan uppehåll och upsåf, ouphörlig.
Unausgesöhnt; intet försonad.
Unausgespannt; intet utspänd.
Unausgesteuert, adj. u. adv. ogift.
Unausgestrichen, adj. u. adv. outstruken.
Unausgesucht; utan at wara utsökt.
Unauslöschlich, unauslöschbar, adj. u. adv. outsläcklig.
Unausrottlich, adj. u. adv. outrotlig.
Unaussetzlich, adj. u. adv. ouphörlig, som intet kan upskjutas.
Unaussöhnlich, adj. u. adv. oförsonlig.
Unaussprechlich, adj. u. adv. outsägelig.
Unbändig, adj. u. adv. obändig, ostyrig, oregerlig, fräck, otamd.
Unbändigkeit, f. f. ostyrighet, tungans fräckhet, begärelsernas hetsighet, yrhet.
Unbarbiert, adj. u. adv. orakad.
Unbarmherzig, adj. u. adv. obarmhertig.
Unbarmherzigkeit, f. f. obarmhertighet.
Unbärtig, adj. u. adv. som intet har skägg.
Unbeantwortet, adj. u. adv. obesvarad.
Unbeantwortlich, adj. u. adv. som intet kan besvaras, oemotsägelig.
Unbearbeitet, adj. u. adv. oarbetad.
Unbebauet, adj. u. adv. obebygd.
Unbedacht; obetänkt.
Unbedacht, f. m. S. Unbedachtsamkeit.
Unbedachtsam, unbedächtig, adj. obetänksam, oförsigtig.
Unbedachtsamkeit, f. f. obetänksamhet, oförsigtighet.
Unbedeckt, adj. u. adv. obetäckt, bar, ohölgd.
Unbedeutend, adj. u. adv. owigtig, af ingen betydelse eller wärde.
Unbedeutenheit, f. f. innerliche Geringfügigkeit; obetydlighet.
Unbedingt, adj. u. adv. obetingad, owilkorlig, utan förord.
Unbeeidigt, adj. u. adv. osworen, intet edsworen.
Unbeeinträchtiget, adj. u. adv. orubbad, utan intrång.
Unbeerbt, adj. u. adv. barnlös, utan arfwingar.
Unbefangen, adj. u. adv. fri från fördomar, intet förut intagen, opartisk.
Unbefangenheit, f. f. ledighet ifrån fördomar, opartiskhet.
Unbefestigt, adj. u. adv. obefäst.
Unbefiedert, adj. u. adv. ofjädrad.
Unbefleckt, adj. u. adv. obefläckad, obesmittad, ren.
Unbefohlen; utan befallning.
Unbefrachtet; intet befraktad.
Unbefragt; ofrågad, oåtspord.
Unbefriedigt, adj. u. adv. otilfredsställd, ofornöjd. it. oskängd.
Unbefugniß, f. f. brist på rättighet och fog til något.
Unbefugt; obefogad, ohemul.
Unbegabt, adj. obegåfwad.
Unbegleitet, adj. u. adv. obeledsagad.
Unbegnüglich, adj. u. adv. omättelig.
Unbegnüglichkeit, f. f. omättelighet.
Unbegraben, v. a. u. adv. obegrafwen.
Unbegreiflich, adj. u. adv. obegriplig.
Unbegreiflichkeit, f. f. obegripelighet.
Unbegriffen; intet inbegripen.
Unbegrüßt; opåhälsad.
Unbegütert, adj. u. adv. obesutten, som intet besitter gods.
Unbehaart, adj. u. adv. utan hår.
Unbehaglich, adj. u. adv. obehaglig.
Unbehaglichkeit, f. f. obehaglighet.
Unbehauen, adj. u. adv. otäljd.
Unbeherrscht, adj. u. adv. fri, okufwad.
Unbeherzigt, adj. u. adv. ej lagd på hjertat.
Unbeherzt, adj. u. adv. blöthjertad, modfäld.
Unbehobelt, adj. u. adv. ohöflad.
Unbeholfen, i. g. L. adj. plump til kroppsrörelser, owig.
Unbehörig, adj. u. adv. obehörig.
Unbehülflich, adv. 1. ohjelpsam, 2. som intet kan hjelpa sig sielf.
Unbehutsam, adj. u. adv. owarsam.
Unbehutsamkeit, f. f. owarsamhet.
Unbekannt, adj. u. adv. obekant, okänd. Das ist mir unbekannt; jag wet intet däraf.
Unbekehrt, adj. u. adv. oomwänd.
Unbekleidet, adj. u. adv. obeklädd.
Unbekümmert, adj. u. adv. obekymrad.
Unbeladen, adj. u. adv. obelastad.
Unbelaubt, adj. u. adv. utan löf.
Unbelebt, adj. u. adv. 1. liflös, S. leblos. 2. obelefwad.
Unbeleidigt, adj. u. adv. oförargad.
Unbelesen, adj. u. adv. obeläsen.
Unbelesenheit, f. f. obeläsenhet.
Unbeliebig, adj. u. adv. oangenäm, okärt, oläglig.
Unbelohnt, adj. u. adv. olönt, obelönt.
Unbemannt, adj u. adv. utan tilhörigt manskap.
Unbemeldet, adj. u. adv. obemäld.
Unbemerkt, adj. u. adv. oförmärkt.
Unbemittelt, adj. u. adv. obemedlad.

Unbe-

Unbemúht, adj. u. adv. utan omak.
Unbenannt, adj. u. adv. onämd.
Unbenachrichtigt; utan at hafwa efterrättelse om.
Unbeneidet, adj. u. adv. fri för afwund, utan afwund.
Unbenommen, adv. fritt, obehindrad, opåtalt, utan förfång.
Unbequem, adj. u. adv. obeqwäm, oläglig.
Unbequemlichkeit, f. f. obeqwämlighet, beswärlighet.
Unberathen, adj. u. adv. (für unverheirathet, unversorgt) oförsörjd, brukas om ogifta döttrar.
Unberaubt, adj. u. adv. oberöfwad, osköfad.
Unberauscht, adj. u. adv. som intet är drucken.
Unberedt, adj. u adv. intet wältalig.
Unberechnet, adj. u. adv. oberäknad.
Unbereift, adj u. adv. obereft.
Unbereitet, adj. u. adv. oberedd, otillredd.
Unberichtet, adj u. adv. icke underrättad.
Unberichtigt, adj. u. adv. intet bragt i rigtighet, oafgjord, it. obetald, som en skuld.
Unberüchtigt, adj. u. adv. oberyktad.
Unberufen, adj. u. adv. 1. okallad. 2. otillbörlig.
Unberühmt, adj. u. adv. oberömd, orosad.
Unberührt, adj. u. adv. orörd, oomrörd. Eine unberührte Jungfrau; en ren, obefläckad Jungfru.
Unbesäet, adj. u. adv. osådd.
Unbeschadet, adv. oförkränkt, icke til mehn, utan förfång.
Unbeschädigt, adj. u. adv. oskadd.
Unbeschäftigt, adj. u. adv. syßlelös.
Unbeschämt, adj u. adv. outkämd.
Unbescheiden, adj. u. adv. obeskedlig.
Unbescheidenheit, f. f. obeskedlighet.
Unbeschenkt, adj. u. adv. obegäfwad.
Unbeschirmt, adj. u. adv. obeskärmad, utan beskydd.
Unbeschlagen, adj. u. adv. obeslagen som en träkista, oskodd som en häst; it. ej förfaren uti något.
Unbeschlossen, adj. u. adv. obesluten.
Unbeschmutzt, adj. u. adv. obesmittad, obefläckad, osökad
Unbeschnitten, adj u. adv oumskuren, oklippt.
Unbescholten, adj. u. adv. olastad, oklandrad, utan förewitelse, oförwitlig.
Unbeschoren, adj. u. adv. orakad, oklippd. S. Scheren.
Unbeschränkt, adj. u. adv. oinskränkt.
Unbeschreiblich, adj. u. adv. obeskriflig.
Unbeschrieben, adj. u. adv. obeskrifwen.
Unbeschrien, adj u. adv. S. Unbescholten.
Unbeschuldigt, adj. u. adv. intet anklagad eller beskyllad.
Unbeschützt, adj. u. adv. obeskyddad.
Unbeschwert, i. g. L. adj. u. adv. obeswärad, obetungad, oförtruten.
Unbeseelt, adj. u. adv. liflös.
Unbesehen, adj. u. adv. utan at se på, obesedd.
Unbesetzt, adi. u. adv. obesatt, en ledig syßla, en ort utan besättning, en intet galonerad klädning, o. s. w.
Unbesiegelt, adj. u. adv. oförseglad, som intet sitter insegel på.
Unbesiegt, adj u. adv oöfwerwunen.
Unbesinnlich, adj u. adv. utan sansning.
Unbesinnlichkeit, f. f. tilstånd då man är utan sansning.
Unbesoldet, adj. u. adv. utan lön.
Unbesonnen, adj. u. adv. mycket obetänkt, obetänksam, oklok, utan eftertanke, yr.
Unbesonnenheit, f. f. stor obetänksamhet, oklokhet, brist på eftertanke, yrhet.
Unbesorgt, adj. u adv. obekymrad, hoglös, bekymmerlös. S. sorglos. Ich habe nichts unbesorgt gelassen; jag har förjt för altsammans, dragit omsorg om alt.
Unbestand, f. m. obestånd, owaraktighet. Unbestand des Gerüchts; rycktets osäkerhet, osanning.
Unbeständig, adj. u. adv. obeständig, owaraktig, ostadig.
Unbeständigkeit, f. f. obeständighet, ostadighet, owaraktighet.
Unbestechlich, adj. u. adv. som på intet sätt tager mutor, som ej låter besticka sig.
Unbesteiglich, adj. u. adv S. unersteiglich.
Unbestellt, adj. u. adv. obeställd.
Unbestiegen, adj. u adv. där ingen har stigit eller gått up på.
Unbestimmt, adj u. adv. obestämd, obesluten, intet faststäld.
Unbestimmtheit, f. f. obestämdhet.
Unbestochen, adj. u. adv. omutad.
Unbestrickt, adj. u adv. osnärd.
Unbesucht, adj. u. adv. obesökt.
Unbesudelt, adj. u. adv. osölad.
Unbetastet, adj. u. adv. orörd med händerna.
Unbetitelt, adj u. adv. utan caracter, titel.
Unbetrachtet, adj. u. adv. obetraktad.
Unbetrauert, adj. u. adv. oförjd.
Unbetrogen, adj u adv oswiken.
Unbetrübt, adj. u. adv. obedröfwad.

Unbe-

Unbetrüglich, adj. u. adv. oſwikelig, obedräglig, oſelbar, ſäker.
Unbetrüglichkeit, ſ. f. oſelbarhet.
Unbewacht, adj. u. adv. obewakad.
Unbewafnet, adj. u. adv. obewäpnad, wärnlös.
Unbewahrt, adj. u. adv. obewarad.
Unbewährt, adj. u. adv. obepröfwad.
Unbewandert, adj. u. adv. obewandrad, oförfaren.
Unbeweglich, adj. u. adv. orörlig, faſt, obeweklig. Unbewegliche Güter; faſt egendom, i motſats af löſöre.
Unbeweglichkeit, ſ. f. obeweklighet, orörlighet.
Unbewegt, adj. u. adv. orörd, obewekt.
Unbewehrt, adj u. adv. wärnlös.
Unbeweibt, adj u. adv. ſom intet har huſtru, ogift.
Unbeweint, adj. u. adv. obegråten.
Unbeweislich, adj. u. adv. obewislig.
Unbewieſen, adj. u. adv. obewiſt.
Unbewilligt, adj. u. adv. obewiljad, intet ſamtyckt.
Unbewirthet, adv. utan wälfägnad.
Unbewohnbar, adj. u. adv. ſom ej kan bebos.
Unbewohnbarkeit, ſ. f. tilſtånd då et hus, en gård ej kan bebos.
Unbewundert, adj. u. adv. obeundrad.
Unbewuſt, adj. u. adv. owitterlig, obekant. Sich ſeiner unbewuſt ſeyn; ej kunna beſinna, ſanſa ſig.
Unbezahlt, adj. u. adv. obetald.
Unbezaubert, adj. u. adv. intet förtrollad.
Unbezäunt, adj. u. adv. ohägnad, utan gärdsgård.
Unbezeugt, adj. u. adv. obewitnad, obetygad.
Unbezogen, adj. u. adv. ſtränglös, ſom et claver.
Unbezwinglich, unbezwingbar, adj. u. adv ſom ej kan twingas, öfwerwinnas.
Unbezwungen, adj. u. adv. öfwerwunnen, okufwad.
Unbiegſam, adj. u. adv. oböjelig.
Unbiegſamkeit, ſ. f. oböjelighet.
Unbilde, Pr. W. S. Unbilligkeit, Unrecht.
Unbildbar, adj. u. adv. ſom intet låter bilda ſig.
Unbildlich, adj. u. adv. ſom ej innehåller en bild.
Unbillig, adj. u. adv. obillig, oſkälig, orättrådig.
Unbilligkeit, ſ. f obillighet, oſkälighet.
Unblutig, adj u adv. oblodig.
Unbrauchbar, adj. u. adv. obrukbar.
Unbrauchbarkeit, ſ. f. obrukbarhet.
Unbußfertig, adj u adv. obotfärdig.
Unbußfertigkeit, ſ. f obotfärdighet.
Unbürger, ſ. m. ſom i en ſtad intet är borgare.
Unchriſt, ſ. m Ochriſten.
Unchriſtlich, adj. u. adv. ochriſtlig.
Und, Conj ock. Und auch; jämwäl ock.
Undank, ſ. m. otack. Undank zum Lohn haben; haſwa ſkam til tack.
Undankbar, adj. u. adv. otacksam.
Undankbarkeit, ſ. f. otacksamhet.
Undenkbar, adj. u. adv. ſom intet låter föreſtälla, begripa ſig, obegriplig.
Undenklich, adj. u. adv. urminnes. Von undenklichen Zeiten her; från urminnes tider.
Undeutlich, adj. u. adv. otydlig, oredig, oläslig.
Undeutlichkeit, ſ. f. otydlighet, oredighet.
Undeutſam, adj. ſom intet låter förklara ſig.
Undicht, adj. u. adv. otätt.
Undienlich, adj. u. adv. otjenlig.
Undienlichkeit, ſ f. otjenlighet.
Undienſtfertig, adj. u. adv. otjenſtaktig.
Undienſtfertigkeit, ſ. f. otjenſtaktighet.
Unding, ſ. n. det ſom ej werkligen är til, eller kan wara til, et intet, non Ens.
Unduldſam, adj. u. adv. otålſam, intolerans.
Unduldſamkeit, ſ. f. otålſamhet.
Undurchdringlich, adj u. adv. ogenomtränglig, fig. oupgrundelig, ouptänklig.
Undurchdringlichkeit, ſ. f. ogenomtränglighet.
Undurchgänglich, adj. u. adv. ſom man ej kan gå eller komma igenom.
Undurchgeſeihet, adj u. adv. oſilad.
Undurchſichtig, Undurchſcheinbar, adj. u. adv. ogenomſkinlig
Undurchſichtigkeit, ſ. f. ogenomſkinlighet.
Uneben, adj. u. adv. 1. ojämn, oſlat. 2. oäfwen. Ein unebner Weg; en ojämn wäg. Das war keine unebne Erfindung; det war et ej ſå oäfwet påfund.
Unebenheit, Unebne, ſ f ojämnhet
Unedel, adj u. adv. oädel, nedrig.
Unehlich, adj. u. adv. 1. für: unverheirathet; ogift. 2. für: außer der Ehe gebohren; utom ägtenſkap född, oägt. Unehliche Kinder; oägta barn.
Unehrbar, adj. u. adv. oärbar, oanſtändig, ohöfwiſk.
Unehrbarkeit, ſ. f. oanſtändighet.

Unehre, ſ. f. wanheder, wanåra, ſkymf, neſa, ſkam.
Unehrerbietig, adj. u. adv. owördſam, utan wördnad.
Unehrerbietigkeit, ſ. f. wanwördnad.
Unehrlich, adj. u. adv. oärlig, ärelös.
Unehrlichkeit, ſ. f. oärlighet, ärelöshet.
Uneigennützig, adj. u. adv. oegennyttig.
Uneigentlich, adj. u. adv. oegentlig.
Uneingebunden, adj. u. adv. oinbunden.
Uneingedenk, adv. icke kommandes ihog. Er war ſeines Eides uneingedenk; han glömde ſin ed.
Uneingefaßt, adj. u. adv. oinfattad.
Uneingehüllt, adj. u. adv. intet inſwept.
Uneingenommen, adj. u. adv. intet intagen af förutfattade meningar, fördomar, o. ſ. w.
Uneingeſalzen, adj. u. adv. oſaltad, färſk.
Uneingeſchränkt, adj. u. adv. oomſkränkt.
Uneingeſchrieben, adj. u. adv. intet inſkrifwen.
Uneingeweiht, adj. u. adv. oinwigd.
Uneingeweiheter, ſ. m. den ſom intet är uptagen uti et ſällſkap och intet wet om des hemligheter.
Uneingewurzelt, adj. u. adv. ſom intet tagit rötter.
Uneingezäunt, adj. u. adv. oſtängd, ohägnad.
Uneingezogen, adj. u. adv. intet ſtilla, widlöftig, oordentlig.
Uneinig, adj. oenig, oſams.
Uneinigkeit, ſ. f. oenighet, oſämja.
Uneins, adv. oenigt, oens.
Unempfänglich, adj. u. adv. intet fallen före.
Unempfindlich, adj. u. adv. känslolös, orörlig.
Unempfindlichkeit, ſ. f. känslolöshet.
Unendlich, adj. u. adv. oändelig.
Unendlichfach, adv. oändelig många gånger.
Unendlichkeit, ſ. f. oändelighet.
Unentbehrlich, adj. u. adv. oumbärlig, omiſtelig.
Unentbehrlichkeit, ſ. f. omiſtlighet.
Unentbunden, adj. u. adv. oförlöſt.
Unentfallen, adv. intet glömd, oförgäten.
Unenthaltſam, adj u. adv. omättelig.
Unenthaltſamkeit, ſ. f. omättelighet.
Unentkleidet, adj. u. adv. intet afklädd.
Unentſcheidbar, adj. u. adv. ſom är ſwårt at ſlita, afgöra, afdöma.
Unentſchieden, adj. oafgjord, owiß.
Unentſchiedenheit, ſ. f. owißhet hos ſig ſelf.
Unentſchloſſen, adj. u. adv. twekſam, owiß hos ſig ſelf.
Unentſchloſſenheit, ſ. f. twekſamhet. Unentſchloſſenheit verhindert oft die Ausführung der größten Entwürfe; twekſamhet uti beſlut förhindrar ofta de ſtörſta wärf.
Unentſetzt, adj. u. adv. intet undſatt.
Unentſinnlich, adj. u. adv. ſom man intet kan minnas.
Unentwickelt, adj. u. adv. outredt.
Unerachtet, Conj. oaktadt, likwäl. S. ungeachtet.
Unerbaulich, adj. u. adv. oupbyggelig.
Unerbittlich, adj. u. adv. obeweklig, oböjelig, hård, ſom ej låter röra ſig af någons bön.
Unerbittlichkeit, ſ. f. obewekligheit, orörlighet, oböjelighet, hårdhet.
Unerbrochen, adj. u. adv. oupbruten.
Unerdacht, Unerdichtet, adj. u. adv. oupdiktad, ſannfärdig.
Unerdenklich, adj. u. adv. ouptänklig.
Unerfahren, adj. u. adv. oförfaren.
Unerfahrenheit, ſ. f. oförfarenhet.
Unerforſchlich, unerforſchbar, adj. u. adv. outransaklig, outgrundelig.
Unerforſchlichkeit, ſ. f. outranksaklighet.
Unerfreulich, adj. u. adv. intet fägneſam eller hugnelig.
Unerfunden, adj. u. adv. ouptänkt, oupfittad.
Unerfüllt, adj. u. adv. oupfyld, ofulbordad.
Unergänzlich, adj. u. adv. oerſättlig.
Unergründet, adj. u. adv. outgrundad.
Unergründlich, adj. outgrundelig, bottenlös.
Unergründlichkeit, ſ. f. outransaklighet, bottenlöshet.
Unerheblich, adj. u. adv. owigtig, af intet wärde.
Unerheblichkeit, ſ. f. owigtighet, ringa wärde.
Unerhört, adj. u. adv. oerhörd, owanlig. Jemanden unerhört von ſich laſſen; ej upfylla någons bön. Eine unerhörte That; en faſelig gerning.
Unerinnerlich, adv. ſom intet minnes.
Unerinnert, adj. u. adv. opåmint.
Unerkannt, adj. u. adv. okänd, oerkänd.
Unerkenntlich, adj. u. adv. intet erkänſam.
Unerkenntlichkeit, ſ. f. en mindre grad af otackſamhet.
Unerklärbar, adj. u. adv. ſom intet kan förklaras.

Unerklärt, adj. u. adv. oförklarad.
Unerklecklich, i. g. L. adj. u adv. otilräcklig.
Unerlaßen, adj. u. adv. otilgifwen, ej eftergifwen.
Unerläßlich, adj. u. adv. oförlåtlig.
Unerlaubt, adj. u. adv. olofligt, otillåtlig.
Unerläutert, adj. u. adv. S. unerklärt.
Unerledigt, adj. u. adv. intet ledig.
Unerleidlich, adj. u. adv. Unleidlich; olidelig.
Unerleuchtet, adj. u. adv. intet uplyft, oupplyft.
Unermeßlich, adj. u. adv. omåtlig, hwars ſtorlek ej kan måtas.
Unermeßlichkeit, ſ. f. omåtlighet.
Unermüdet, adj. u. adv. otröttlig, trägen.
Uneroberlich, adj. u. adv. ointagelig, ſom ej kan fås in med wåpnad hand.
Unerobert, adj. u. adv. intet intagen eller eröfrad.
Uneröfnet, adj. u. adv. intet öpnad, oupbruten.
Unerörtert, adj. u. adv. outredd, oafgjord, obemält.
Unerrathen, adj. u. adv. intet gißad, påhittad. Das ſoll er wohl ungerathen laſſen; det ſkall han wiſt ej hitta på.
Unerſättigt, adj. u. adv. omåttad.
Unerſättlich, adj. u. adv. omåttelig.
Unerſättlichkeit, ſ. f. omåttlighet.
Unerſchaffen, adj. u. adv. oſkapad.
Unerſchöpflich, adj. u. adv. outöslig.
Unerſchöpft, adj. u. adv. outöſt, otömd. Unerſchöpft an Kräften; intet förſwagad til krafterna.
Unerſchrocken, adj. u. adv. oförfärad, oblyg, oförſkräckt, frimodig.
Unerſchrockenheit, ſ. f. oförſkräckthet, frimodighet, oblyghet.
Unerſchütterlich, adj. u. adv. ſom ej kan ſkakas, ſom ſtår faſt, fig. ſtåndaktig. S. erſchüttern.
Unerſchüttert, adj. u. adv. oſkakad, fig. oförſkräckt, obrottslig, oryggelig.
Unerſchwinglich, adj. u. adv. ſom intet kan upbringas, likſom penningar.
Unerſetzlich, adj. u. adv. obotlig.
Unerſetzlichkeit, ſ. f obotlighet.
Unerſteiglich, adj u. adv. unerſteigbar; där ingen kan gå eller ſtiga up före, ſom et brannt hälleberg.
Unerſucht, adj. u. adv. oumbeden, af ſig ſelf.
Unerträglich, adj. u. adv. olidelig, odräglig.
Unerträglichkeit, ſ. f. odräglighet.
Unerwachſen, adj. u. adv. intet fullwärt.
Unerwähnt, adj. u. adv. intet omtald, obemäld.
Unerwartet, adj. u, adv. oförwåntad.
Unerweichlich, adj. u. adv. obeweklig.
Unerweislich, adj u. adv. obewislig. Eine unerweisliche Anklage; en obemul beſkyllning.
Unerwiedert, adv. utan ſwar, utan wedergällning.
Unerwieſen, adj. u. adv. obewiſt.
Unerwogen, Pr. W. S. unerachtet.
Unerzogen, adj. u. adv. ſom än behöfwer agas, upfoſtran, likſom unga omyndiga barn.
Unfähig, adj u. adv. oſicklig, oduglig, intet fallen före, intet i ſtånd til, oförmögen. Aller Ehren unfähig; owärdig all heder. Seiner Sinne unfähig; ſwag til ſinnen. Er iſt eines ſolchen Verbrechens unfähig; han är för ärlig, för ſamwetsgrann at begå et ſådant brott.
Unfähigkeit, ſ. f. oſicklighet, oförmögenhet, owärdighet.
Unfall, ſ. m. ofärd, ofall.
Unfehlbar, adj. u. adv. ofelaktig, ofelbar, fri ifrån fel, oſwikelig, utan all twifwel, helt wiſt.
Unfehlbarkeit, ſ. f. ofelaktighet, ofelbarhet, i ord och gerningar.
Unfern, adv. intet långt ifrån. S. Unweit.
Unflath, ſ. m. orenlighet, ſkarn, fig. i. g. L. en mycket orenlig, lösaktig, liderlig Perſon, ſom också ibland kallas: ein Unfläther.
Unflätherei, adj. u. adv. orenlighet, fig. okyſkhet i tal och gerningar.
Unfläthig, adj. u. adv. orenlig, oterig, otucktig.
Unfläthigkeit, ſ. f. orenlighet, oterighet, otucktighet.
Unfleiß, ſ. m. förſumlighet, efterlåtenhet.
Unfleißig, adj. u. adv. intet flitig, efterläten, förſumlig.
Unförmlich, adj. u. adv. oformlig, wanſkaplig, it. oſicklig.
Unförmlichkeit, ſ. f. wanſkaplighet, oſicklighet.
Unfrei, adj. u. adv. ofri, ofrälſe.
Unfreigebig, adj. u. adv. icke gifmild, knaphänd.
Unfreund, adj. u. adv. owän.
Unfreundlich, adj. u. adv. owänlig, ofryntlig, butt, twär, kall, ſur. Jemand

unfreundlich begegnen; wisa sig twär emot någon. Unfreundlich aussehen; se trumpen, sur ut. Ein unfreundliches Wetter; en oblid, swär wäderlek. Er hat es sehr unfreundlich aufgenommen; han har uptagit det mycket illa.

Unfreundlichkeit, s. m. owänlighet, twärhet, oblidhet.

Unfriede, s. m. ofred, osämja. Friede ernährt, Unfriede verzehrt, Sprw. freden föder, ofred öder.

Unfriedlich, adj. u. adv. ofredlig, ofredsam, oenig, osams, i osämja.

Unfriedlichkeit, s. f. osämja, oenighet.

Unfruchtbar, adj. u. adv. ofruktbar. Ein unfruchtbares Weib; en ofruktsam qwinna.

Unfruchtbarkeit, s. f. ofrucktbarhet, ofruktsamhet.

Unfug, s. m. ofog, oordning, buller. Unfug treiben; begå wåldsamheter, göra oordning, buller, drifwa spe med ärewördiga, heliga ting. Unfug leiden; lida oförrätt. Das wird ihm mit Unfug beigemessen, i. g. L. det tilwites honom med orätta.

Unfüglich, adj. n. adv. olämplig, osicklig, som intet kan ingås, tillåtas.

Unfugsam, adj. u. adv. ofoglig.

Ungangbar, adj. u. adv. ogångbar som mynt, obruklig som gamla ord, en wäg som man intet kan gå eller fara, en maschine som är i olag.

Ungarisch, adj. ungersk.

Ungarn; Konungarike Ungern.

Unger, s. m. en Ungrare, Ungersk Man.

Ungeachtet, adj. u. adv. föga aktad eller ansedd, oaktad, oansedt. Aller Mühe ungeachtet; oaktadt alt besvär.

Ungeachtet, Conj. fastän, oacktadt, oansedt. Er that es, ungeachtet es verboten war; han gjorde det, fastän det war förbudet.

Ungeahndet, adj. u. adv. obeifrad, onäpst.

Ungeackert, adj. u. adv. oplöjd.

Ungebahnt, adj. u. adv. obanad, owägad, okört.

Ungebauet, adj. u. adv. obygd. Ungebautes Feld; ouptagen mark.

Ungeberdig, adj. u. adv. omanerlig, oanständig i åtbörder. Sich ungeberdig anstellen; hafwa sig ömkeligen, låta illa.

Ungebeßert, adj. u. adv. obättrad.

Ungebeten, adj u. adv. obuden, sjelfkrafd. Ungebetenen Gästen setzt man dem Stuhl vor die Thür, Sprw. obudna gäster låter man stå bak om dören.

Ungebettet, adj. u. adv. obäddad.

Ungebeugt, adj. u. adv. oböjd.

Ungebeutelt, adj- u. adv. osicktadt, ostrådadt mjöl.

Ungebleicht, adj. u. adv. oblekad.

Ungebildet, adj. u. adv. oformlig, otilskapad.

Ungebleicht, adj u. adv. oblekt.

Ungeblümt, adj. u. adv. intet blomerad

Ungebogen, adj. u. adv. oböjd, rak.

Ungebohren, adj. u. adv. ofödd.

Ungebrannt, adj. u. adv. obrännd.

Ungebraten, adj. u. adv. ostekt.

Ungebraucht, adj. u. adv. obrukad, ny.

Ungebräuchlich, adj. u. adv. obruklig, ogängse.

Ungebrochen, adj. u. adv. obruten.

Ungebrühet, adj. u. adv. oskollad.

Ungebückt, adj. u. adv. intet bugad, utan at buga sig.

Ungebühr, Ungebührlichkeit, s. f. otilbörlighet. Zur Ungebühr; på et otilbörligt sätt, öfwer höfwan.

Ungebührend, Ungebührlich, adj. u. adv. otilbörlig, oanständig.

Ungebunden, adj. u. adv. obunden, otwungen, fri. Ungebundenes Haar; hår som fladdrar. Ungebundene Bücher; böker i exemplar. In ungebundener Rede; uti obunden stil, i Prosa. Einem ungebundene Hände lassen; lemna någon fria händer. Ein ungebundenes Leben führen; utsväfwa, lefwa liderligt.

Ungebundenheit, s. f. sjelfstagen frihet, föracht af lagar och goda seder, utsväfning.

Ungebürstet, adj. u. adv. oborstad.

Ungedeckt, adj. u. adv. intet dukad, intet säker.

Ungedrängt, adj. u. adv. oträngd.

Ungedrungen, adj. u. adv. otwungen, sjelfkrafd.

Ungeduld, s. f. otålighet.

Ungeduldig, adj. u. adv. otålig.

Ungedungen, adj. u. adv. intet tingad, utan at tinga.

Ungedüngt, adj. u. adv. ogödd.

Ungeehrt, adj. u. adv. intet hedrad, föga aktad.

Ungeeitert, adj. u. adv. obölnad.

Ungeendigt, adj. u. adv. intet sluten, intet färdig.

Ungefähr, s. n. öde, händelse, slump. S. Schicksal.

Ungefähr, adj. u. adv. 1. oförmodad, af en händelse, en slump, 2. wid pass. Ich traf ihn von ungefähr an; jag råkte honom af en händelse. Ein ungefährer Zufall;

fall; en oförmodad händelse. Das kann ungefähr ein Monath seyn; det torde wara wid paß en Månad. So viel ungefähr; så mycket omtrent.
Ungefällig, adj. u. adv. 1. obehaglig. 2. otjenstacktig.
Ungefärbt, adj. u. adv. ofärgad, fig. oskrymtad.
Ungefegt, adj. u. adv. osopad.
Ungefeilt, adj. intet polerad.
Ungefordert, adj. u. adv. okrafd, omanad.
Ungefragt, adj. u. adv. intet frågad, osporд, oåtspord. Laß mich ungefragt; skona mig för edert frågande.
Ungefroren, adj. u. adv. ofrusen.
Ungefuttert, adj. u. adv. intet fodrad, ostillad.
Ungegohren, adj. u. adv. ojäsen.
Ungegerbt, adj. u. adv. obarkad.
Ungegeßen, adv. fastande, nyckter.
Ungegönnt, adj. u. adv. intet unnad.
Ungegründet, adj. u. adv. ogrundad, falsk.
Ungegrüßt, adj. u. adv. opåhälsad. Einen ungegrüßt vorbei gehen; gå någon förbi utan at hälsa på honom.
Ungehackt, adj. u. adv. ohackad.
Ungehalten, adj. u. adv. förtretad, ond, sticken.
Ungehauen, adj. u. adv. ohuggen.
Ungehechelt, adj. u. adv. ohäklad.
Ungeheilt, adj. u. adv. oläkt.
Ungeheißen, adj. u. adv. obeden, obefalt, sielfmant.
Ungehemmt, adj. u. adv. ohindrad, ohämmad.
Ungeheuchelt, adj. u. adv. oskrymtad, upriktig.
Ungeheuer, s. n. et wanskapligt och förskrekligt ting, widunder, en grufwelig Tyran.
Ungeheuer, adj. u. adv. osantlig, hiskelig.
Ungehindert, adj. u. adv. obehindrad, oförhindrad.
Ungehindert, Praep. cum Gen. S. ungeachtet
Ungehobelt, adj. u. adv. ohöflad, fig. plump, ohyfsad.
Ungehoft, S. Unverhoft.
Ungeholfen, adj. u. adv. ohulpen.
Ungehörig, adj. u. adv obehörig. it. otillbörlig S. ungebührlich.
Ungehorsam, adj. u. adv. ohörsam, olydig. Sich ungehorsam verhalten; wara olydig.
Ungehorsam, s. m. ohne pl. ohörsamhet, olydnad. Einen Ungehorsams willen anklagen; anklaga någon för domstolen för utebliswande.
Ungehört, adj. u. adv. ohörd.
Ungehudelt, n. W. adj. u. adv. obrydd, ogäckad.
Ungehütet, adj. u. adv. owaktad.
Ungeistlich, adj. u. adv. oandelig, werldslig.
Ungekauet, adj. u. adv. otuggad.
Ungekauft, adj. u. adv. ohöpt.
Ungekämmt, adj. u. adv. okammad. Ungekämmte Wolle; okardad ull.
Ungeklagt, adj. u. adv. intet beklagad.
Ungekleidet, adj. u. adv. oklädd.
Ungekocht, adj. okokad.
Ungekränkt, adj. u. adv. okränkad, icke til mehn.
Ungekräuft, adj. u. adv. okrusad.
Ungekrönt, adj. u. adv. okrönt.
Ungekrümmt, adj. u. adv. okrökt.
Ungeküßt, adj. u. adv. oryst.
Ungeladen, adj. u. adv. obuden.
Ungelästert, adv. utan baktal.
Ungeläutert, adv. u. adv. oluttrad.
Ungeld, s. n. Ungelder, pl. omgäld.
Ungelegen, adj. u. adv. 1. intet wäl belägen 2. olägen. Zur ungelegenen Zeit; i orättan tid.
Ungelegenheit, s. f. 1. olägenhet, omak. 2. förtret. Der Bediente wird bei seiner Herrschaft Ungelegenheit davon haben; Betjenten torde hafwa förtret därutaf hos sitt Herrskap.
Ungelehrig, adj. u adv. oläraktig.
Ungelehrigkeit, s. f. oläraktighet.
Ungelehrt, adj. olärd.
Ungelehrte, s. m. Ein Ungelehrter; en som intet har läst, som ej lagt sig på wetenskaper, eller bokliga konster.
Ungelenksam, adj u adv. 1. ledlös. 2. owig, styf. 3. som intet låter gerna länka sig, leda sig af andra.
Ungelenksamkeit, s. f. owighet.
Ungelesen, adj. u. adv. oläsen.
Ungelogen, adv. utan at ljuga.
Ungelöscht, adj. u. adv. oslackt.
Ungeloset, adv. utan at kasta lott.
Ungelöthet, adj. u. adv. olödad.
Ungemach, s. n. ohne pl. stort omak och beswär.
Ungemächlich, adj. u. adv. omaksam, beswärlig. Ungemächlich wohnen; bo owigt, obeqwämligt.
Ungemächlichkeit, s. f. obeqwämlighet.
Ungemähet, adj. u. adv. oskuren, oslagen, omäjad.

Ungemahlt, adj. u. adv. omålad.
Ungemahnt, adj. u. adv. omant, okrafd.
Ungemalen, adj. u. adv. omalen.
Ungemartet, adj u. adv. intet plågad.
Ungemauret, adj. u. adv. omurad.
Ungemäß, i q. L. adj. u. adv. som intet ſwarar emot, ej kommer öfwerens med.
Ungemäßigt, adj. u. adv. ſom intet håller mått, ej blifwer innom ſina tilbörliga ſkrankor. Ein ungemäßigter Ehrgeiz; en omåttelig ärelyſtnad.
Ungemäſtet, adj. u. adv. ogödd.
Ungemein, adj. u. adv. ogemen, owanlig ſtor eller mycket förträfflig, utomordentlig.
Ungemeiſtert, adj. u. adv. omåſtrad, oklandrad.
Ungemeldet, adj. u. adv. oanmäld, oomtald, oomrörd.
Ungemeſſen, adj. u. adv. 1. ſom ej blifwit mätad, utan at måta. 2. obeſtämd. 3. oinſkränkt.
Ungemindert, adj. u. adv. oförminſkad.
Unvermiſcht, adj. u. adv. oblandad, ren.
Ungemünzt, adj u. adv. omyntad.
Ungenähet, adj. u. adv. oſydd, oſömad.
Ungenannt, adj. u. adv. onämd.
Ungeneckt, adj. u. adv. obrydd, ohäcklad.
Ungeneigt, adj. u. adv. obenägen, ej hogad.
Ungeneigtheit, ſ. f. obenägenhet.
Ungenießbar, adj. u. adv. ſom intet kan njutas.
Ungenoßen, adv. onjuten. Es ſoll ihm nicht ungenoſſen hingehen; det ſkall han intet haſwa gjort onåpſt.
Ungenöthigt, adj. u. adv. onödgad, onödd.
Ungenügſam, adj. u. adv. öfvernöjſam.
Ungenügſamkeit, ſ. f. öfvernöjſamhet.
Ungenutzt, adj. u. adv. onyttjad.
Ungeordnet, adj. u. adv. olagad, i oordning.
Ungepackt, ſ. f. intet inpackad.
Ungepeiniget, adj. u. adv. intet pinad.
Ungepflückt, adj. u. adv. oplockad.
Ungepflügt, adj. u. adv. oplöjd.
Ungeplündert, adj. u. adv. oſköflad, oplundrad, ohårjad.
Ungeprägt, adj. u. adv. opräglad.
Ungepreßt, adv. opräßad, fig. oplågad.
Ungeprüft, adj. u. adv. obepröfwad.
Ungeputzt, adj. u. adv. oputſad.
Ungequält, adj u. adv. ogwald. Laß mich ungequält; låt mig wara i ro.
Ungerade, adj. u. adv. 1. ojämn, krokig, ſom intet är rätt eller rak. 2. udda. Eine ungerade Linie; en kroklinie. Eine ungerade Zahl; et udda tal. Gerade und ungerade ſpielen; ſpela jämt och udda.
Ungerathen, adj. u. adv. wanartad, wanſlagtad.
Ungerechnet, adj. u. adv. oräknad, intet med inberäknad.
Ungerecht, adj. u. adv. orättrådig, orättfärdig, orättwis, orättmätig. Ein ungerechter Mann; en orättrådig Man. Eine ungerechte That; en orättfärdig gerning. Ein ungerechter Richter; en orättwis domare. Eine ungerechte Anſprache; en orättmätig tiltalan.
Ungerechtigkeit, ſ. f. orättrådighet, orättfärdighet, orättwiſa, orättmätighet.
Ungereimt, adj. u. adv. 1. utan rim, rimlös. 2. orimlig.
Ungereimtheit, ſ. f. orimlighet.
Ungereinigt, adj u. adv. orenſad.
Ungereiſt, adj u. adv. obereſt.
Ungerichtet, adj. u adv. odömd.
Ungern, adv. ogärna, nödigt.
Ungerochen, adj. u. adv. ohämnad.
Ungerufen, adj. u. adv. okallad.
Ungerüſtet, adj. u. adv. owäpnad, otruſtad.
Ungerupft, adj. u. adv. intet plockad, fig. utan förluſt.
Ungerüttet, adj. u. adv. oſkakad.
Ungeſagt, adj. u. adv. oſagd. Das hätte er ungeſagt laßen können; han hade kunnat tiga därmed.
Ungeſägt, adj. u. adv. oſågad.
Ungeſalzen, adj. u. adv. oſaltad, fig. oſmaklig.
Ungeſattelt, adj. u. adv. intet påſadlad, oſadlad.
Ungeſäet, adj. u. adv. oſådd.
Ungeſäuret, adj. u. adv. oſyrad.
Ungeſäumt, adj. u. adv. ofördröjwad, utan dröjsmål.
Ungeſchaffen, adj. u. adv. oſkapad.
Ungeſchält, adj. u. adv. oſkalad.
Ungeſchändet, adj. u adv. oſkämd.
Ungeſchärft, adj. u. adv. oupäggad.
Ungeſchätzt, adj u. adv. 1. owärderad, intet ſkattlagd. 2. föga aktad.
Ungeſchehen, adj. u. adv. oſkedd, ogjord.
Ungeſcheid, adj. u. adv. oſlug. S. Geſcheid.
Ungeſcheuret, adj. u. adv. oſkurad.
Ungeſcheut, adj u adv. oblyg, oförſynt, ej räddhogad.
Ungeſchieden, adj. u. adv. oſkild.
Ungeſchicklich, adj. u. adv. oſkicklig.
Ungeſchicklichkeit, ſ. f. oſkicklighet.

Unge-

Ungeschimpft, adv. intet skymfad, oförtalt, utan at tala någon för när.
Ungeschlacht, i g. L. adj. u. adv. oskicklig, plump.
Ungeschlafen, adv. utan at hafwa sofwit.
Ungeschlagen, adj. u. adv. oslagen. Ungeschlagen davon kommen; slippa utan slängar, utan skada.
Ungeschlichtet, adj. u. adv. intet afdömd.
Ungeschliffen, adj. u. adv. oslipad, fig. obelefwad, ohyfsad, plump.
Ungeschliffenheit, s. f. plumphet, obelefwenhet.
Ungeschloßen, adj. u. adv. otillslutad, öpen.
Ungeschmack, adj. u. adv. osmaklig.
Ungeschmälert, adj. u. adv. oförtalt, intet til mehn.
Ungeschmeidig, adj. u. adv. som intet lätt låter böja sig, owig.
Ungeschmeidigkeit, s. f. owighet, hårdhet.
Ungeschmiedet, adj. u. adv. osmidd.
Ungeschminkt, adj. u. adv. obeprydd, osminkad, fig. ren, oskrymtad, uprigtig.
Ungeschmolzen, adj. u. adv. osmältad.
Ungeschmückt, adj u. adv. osmyckad, oprydd.
Ungeschnitten, adj. u. adv. oskuren.
Ungeschnürt, adj. u. adv. osnörd, utan snörlif.
Ungescholten, adj. u. adv. osnubbad, osnäst.
Ungeschont, adj. u. adv. intet skonad. Niemand ungeschont lassen; lemna ingen i ro.
Ungeschoren, adj. u. adv. oskuren, oklippd, fig. obrydd. Ungeschorner Sammt; sammet som ej är öfwerskuret. Laß mich ungeschoren, i. g. L. lät mig wara i fred. Er kann ihn nicht ungeschoren lassen, i. g. L. han kan ej lemna honom obrydd.
Ungeschrieben, adj. u. adv. oskrifwen, intet fattad i pennan.
Ungeschützt, adj. u. adv. utan skydd.
Ungesegnet, adj. u. adv. owälsignad. Ungesegnet ankommen, i. g. L. komma illa an.
Ungesehen, adj. u. adv. osedd.
Ungesellig, adj. u. adv. ej sällskapslik, ej umgängsam, sällskapsskygg, folkskygg, enstöding.
Ungeselligkeit, s. f. egenskap at intet wara omgängsam.
Ungesetzlich, adj. u. adv. olaglig.
Ungesichtet, adj. u. adv. osiktad, osållad.
Ungesittet, adj. u. adv. osedig, oanständig.
Ungesotten, adj. u. adv. okokad, osuden. Ungesottene Eier; okokta ägg.
Ungespannt, adj. u. adv. ospänd, slapp, slak.
Ungespart, adj. u. adv. ospard.
Ungesperrt, adj. u. adv. öpen til at gå in, oinspärrad.
Ungespickt, adj. u. adv. ospeckad.
Ungespitzt, adj. u. adv. utan spets eller udd på, trubbig.
Ungesponnen, adj. u. adv. ospunnen.
Ungesprächig, adj. u. adv. intet språksam, tystlåten, ordnjugg, hwilken man nödgas köpa ord utaf.
Ungesprächigkeit, s. f. tystlåtenhet.
Ungespühlt, adj. u. adv. oskölid.
Ungestalt, adj u. adv. wanskaplig.
Ungestaltheit, s. f. wanskaplighet.
Ungestiefelt, adj. u. adv. ostöflad, utan stöflar.
Ungestrickt, adj. u. adv. som intet är stickad, broderad.
Ungestimmt, adj. u. adv. som intet stämmer wäl eller ihop, ostämd eller oställd.
Ungestöhrt, adj. u. adv. orubbad, ostörd, rolig, i ro. In ungestöhrtem Besitz seyn; wara i oqwald besittning.
Ungestraft, adj. u. adv. onäpst, ostraffad.
Ungestrichen, adj. u. adv. ostruken.
Ungestriegelt, adj. u. adv. oskrapad, fig. oklandrad.
Ungestühm, adj. u. adv. bullersam, stormande, orolig, otidig, häftig, bångstyrig. Das ungestühme Meer; det stormande hafwet. Ein ungestühmer Wind; et häftigt wäder. Ein ungestühmer Mensch; en orolig, bångstyrig menniska. Einen ungestühm anfahren; fara otidigt på en. Ungestühm um etwas bitten; bedja om något med häftighet, otidighet, ligga någon på halsen med sina böner.
Ungestühm, s. m. ohne pl. storm, buller, häftighet, otidighet, trotsighet. Er kam mit Ungestühm in die Stube; han rusade in i kammaren.
Ungestützt, adj. u. adv. utan stöd.
Ungesucht, adv. osökt, utan gjord ansökning.
Ungesund, adj. u. adv. osund, ohälsosam, ohälsam. Ein ungesunder Körper; en sjuklig kropp. Eine ungesunde Lehre; en oförnuftig lära. Zu viel ist ungesund; för mycket duger intet.
Ungesundheit, s. f. osundhet, sjuklighet, ohälsa.
Ungetadelt, adj. u. adv. oklandrad, opåtalt.
Ungetauft, adj. u. adv. odöpt, ochristnad.
Ungetäfelt, adj. u. adv. intet brädslagen, utan panelning.
Ungethan, adj. u. adv. ogjord.
Ungetheilt, adj. u. adv. odelt, osiftad, obytt.

Ltd., Bridge Works, Shipley, Yorks.

Lister, Samuel, & Sons, Ltd., Manningham Mills, Bradford.

Lloyd, Thomas, Cleator Moor, Cumberland.

Lloyd, Thomas, & Co., Ltd., Cleator Moor, Cumberland.

Lloyd, Thomas, & Co., Ltd., Egremont, Cumberland.

Lloyd, Thomas, & Co., Ltd., Frizington, Cumberland.

Lloyd, Thomas, & Co., Ltd., Moor Row, Cumberland.

Lloyd, Thomas, & Co., Ltd., Rowrah, Cumberland.

Lloyd, Thomas, & Co., Ltd., Whitehaven, Cumberland.

Lloyd, Thomas, & Co., Ltd., Workington

Unglückſelig, adj. u. adv. olycklig, olyckſalig.
Unglückſeligkeit, ſ. f. olyckſalighet, ſtor olycka.
Unglücksfall, ſ. m. olycksfall, olyckshändelſe.
Unglückskind, i. g. L. ſ. n. en ſom har utſtått många olycksfall.
Unglücksſtifter, ſ. m. Unglücksvogel; olycksſtiftare, olycksfogel, ſom åſtadkommer olycka.
Unglücksvogel, ſ. m. Bergamſel, Bergdroſſel; lappſkata, Lanius infauſtus.
Unglückszeichen, ſ. n. olycks-teken.
Ungnade, ſ. f. ohne pl. onåd. In Ungnade fallen; komma, falla i onåd.
Ungnädig, adj. u. adv. onådig. Ungnädig nehmen; taga onådigt up.
Ungöttlich, adj. u. adv. ogudaktig, ogudelig.
Ungöttlichkeit, ſ. f. ogudaktighet.
Ungrund, ſ. m. oſkål; oſanning.
Ungültig, adj. u. adv. ogiltig, ogill.
Ungültigkeit, ſ. f. ogiltighet. Die Ungültigkeit eines Richters; en Domares jäfaktighet.
Ungunſt, ſ. f. ohne pl. ogunſt.
Ungünſtig, adj. u. adv. ogunſtig.
Ungut, v. W. adj. u. adv. Ungüte, ſ. f. in der Redensart: etwas in unguten, it. in Ungüte vermerken; taga något illa up.
Ungütig, adj. u. adv. omild, oblid. Eine ungütige Antwort; et hårdt ſwar.
Ungütigkeit, ſ. f. omildhet, hårdhet.
Unhaltbar, adj. u. adv. ſom intet år faſt.
Unhäuslich, adj. u. adv. ſom ej wet at hushålla, oſparſam.
Unheil, i. g. L. ſ. n. ohne pl. olycka, ofärd, olägenhet, ofog. Unheil anrichten; göra ofog, komma olycka åſtad. Daraus kann viel Unheil entſtehen; det kan mycket ondt komma därutaf.
Unheilbar, adj. u. adv. oläklig, obotlig, ſom intet kan hjelpas.
Unheilbarkeit, ſ. f. obotelighet.
Unheilig, adv. ohelig, ogudaktig.
Unheiligkeit, ſ. f. oheligheſ, ogudaktighet. Ein unheiliger Ort; et oinwigdt ſtälle.
Unhintertreiblich, adj. u. adv. oryggelig.
Unhöflich, adj. u. adv. ohöflig, obelefwad.
Unhöflichkeit, ſ. f. ohöflighet.
Unhold, adj. u. adv. ohuld, afwog, ogunſtig, widrig.
Unhold, ſ. m. Unholdin, ſ. f. Unholde, pl. trollkarl, trollkona, trollpack.
Unholdenkerze, ſ. f. S. Königskerze.
Unholdenkraut, ſ. n. S. Oleander.
Univerſität, ſ. f. en hög Skola, Univerſität.
Unjagdbar, adj. u. adv. hos Jägare, wild ſom intet år fullwärt.
Unkatholiſch, adj. u. adv. S. Proteſtantiſch.
Unkauf, ſ. m. ohne pl. oköp.
Unkenntlich, adj. u. adv. okänbar, ſom intet igenkännes, oigenkännelig.
Unkenntlichkeit, ſ. f. et tings ſwårighet at igenkännas.
Unkeuſch, adj. u. adv. okyſt, otuktig.
Unkeuſchheit, ſ. f. okyſkhet.
Unklagbar, adj. u. adv. hwaröfwer man för Domaren ej kan kära.
Unklar, adj. u. adv. oklar, dunkel.
Unklug, adj. u. adv. Unklüglich, adv. oklok. S. Unweiſe.
Unklugheit, ſ. f. oklokhet.
Unkörperlich, adj. u. adv. utan kroppsligt ämne, utan kropp, immateriel.
Unkörperlichkeit, ſ. f. egenſkap at wara utan kroppsligt ämne, Immaterialitas.
Unkoſten, ſ. pl. ohne Sing. omkoſtnad, omkoſtningar.
Unkräftig, adj. u. adv. kraftlös. Unkräftig machen; göra om intet, ogiltig.
Unkräftigkeit, ſ. f. kraftlöshet, ogiltighet.
Unkraut, ſ. n. ogräs. Unkraut verdirbt nicht, Spr. ondt krut förgås icke gerna.
Unkriegeriſch, adj. u. adv. oſtridſam.
Unkunde, ſ. f. okunnighet.
Unkundig, adj. u. adv. okunnig.
Unkünſtlich, adj. u. adv. okonſtig.
Unlängſt, i. g. L. adv. nyligen, icke länge ſedan.
Unläugbar, adj. u. adv. oneklig, oförneklig.
Unläugbarkeit, ſ. f. oförnekligheſ.
Unlauter, adj. u. adv. oren, grumlig, fig. intet ren, oloſlig. Eine unlautere Lehre; en origtig lära. Unlautere Abſichten; oloſliga, egennyttiga affigter.
Unlauterkeit, ſ. f. orenlighet, origtighet, oloſlighet.
Unleidlich, adj. u. adv. olidlig, odräglig.
Unleidlichkeit, ſ. f. olidlighet, odräglighet.
Unlesbar, Unleſerlich, adj. u. adv. oläslig.
Unleſerlichkeit, ſ. f. oläslighet.
Unleugbar, adj. u. adv. S. Unläugbar.
Unlieb, i. g. L. adj. u. adv. S. Unangenehm.
Unlieblich, adj. u. adv. obehaglig, ofmaklig.
Unlieblichkeit, ſ. f. obehaglighet.
Unlöblich, adj. u. adv. oberömlig.

Ohio, 1886; m. Mary Ann Hall, Feb. 1, 1866; 1 child: Mary Ann, b. Jan. 1, 1867; m. Jacob

4. oråd, helſt uti taleſättet: Unrath vermerken; märka oråd.

Unräthlich, adj. u. adv. ſlösaktig, intet hushållsaktig.

Unräthlichkeit, ſ. f. ſlösaktighet.

Unrecht, adj. orätt, orättwis, orättfången. Die unrechte Seite eines Dinges; orätta eller afwoga ſidan på något. Jemand zur unrechten Zeit kommen; komma til någon i olaga tid, i otid. Er iſt an den unrechten Mann gekommen; han har råkat på den han intet ſökte eller tänkte, at finna för ſig. Der Brief iſt in unrechte Hände gekommen; bréfwet har kommit i främmande händer. Im unrechten Hals, i. g. L. uti wrångſtrupen. Das geht mit unrechten Dingen zu; det går ej rigtigt til. Auf unrechten Wegen ſeyn; haſwa olofliga affigter. Unrecht Gut gedeiet nicht; orättfånget gods triſwes icke.

Unrecht, adv. orätt, galet, oſkäligt. Ich gehe vielleicht unrecht; kan ſke at jag går, kommer orätt. Unrecht bei jemand ankommen; emot förmodan ej winna ſin affigt, bliſwa illa bemött. Er hat die Sache unrecht verſtanden; han har galet förſtått ſaken. Unrecht gehen; fara wilſe. Er greift die Sache unrecht an; han angriper ſaken bakwändt. Es iſt unrecht, daß er das begehrt; det är en oſkälig begäran af honom.

Unrecht, ſ. n. ohne pl. orätt, oförrätt. Sein Unrecht geſtehen; tilſtå at man har orätt. Unrecht leiden; lida orätt, oförrättas, förfördelas. Ihm geſchicht Unrecht; honom ſker för när. Jemand Unrecht geben; miſsbilliga det ſom någon har gjort.

Unrechtfertig, adj. u. adv. orättfärdig.

Unrechtfertigkeit, ſ. f. orättfärdighet.

Unrechtmäßig, adj. u. adv. orättmätig.

Unrechtmäßigkeit, ſ. f. orättmätighet.

Unredlich, adj. u. adv. oredlig, intet rättſkaffens.

Unredlichkeit, ſ. f. oredlighet.

Unregelmäßig, adj. u. adv. regellös.

Unregelmäßigkeit, ſ. f. regellöshet.

Unregierlich, adj. u. adv. oregerlig, oſtyrig.

Unreif, adj. u. adv. omogen. Eine unreife Geburt; et ofullgånget foſter. fig. en ſkrift hwarwid man intet har anwändt behörig flit och granſkning.

Unreife, ſ. f. omogenhet.

Unrein, adj. u. adv. oren. Unreine Thiere, bei den Juden; djur ſom woro förbudna at ätas hos Judarna.

Unreinigkeit, ſ. f. orenhet, orenlighet.

Unreinlich, adj. u. adv. orenlig, oſnygg, ſmutſig.

Unreinlichkeit, ſ. f. orenlighet, oſnygghet.

Unrichtig, adj. u. adv. origtig. Die Poſten gehen jezt ſehr unrichtig; poſterne ankomma nu intet på en wiß tid om dagen. Ein unrichtiger Schluß; en falſk ſlutſats. Ein unrichtiger Weg; en orätt wåg. Ein unrichtiges Gewiſſen; et felande ſamwete. Ein unrichtiger Bezahler; en ſlätt betalare. Es iſt ihr unrichtig gegangen; det har gått galet för henne, hon har fått miſsfall.

Unrichtigkeit, ſ. f. origtighet, olag, oredighet.

Unruhe, ſ. f. oro. Mache mir keine Unruhe; oroa mig ej, lät mig wara i fred. Die Unruhe in der Uhr; oron i uret.

Unruhig, adj. u. adv. orolig. Er hat eine unruhige Nacht gehabt; han har ej ſofwit wäl i natt.

Unrühmlich, adj. u. adv. oberömlig.

Unruhſtifter, ſ. m. oros-ſtiftare.

Uns, Dat. u Accuſ. pl Pron. ich; oß.

Unſachte, adj. u. adv. S. unſanft.

Unſaftig, adj. u. adv. omuſtig.

Unſäglich, adj. u. adv. oſäjelig.

Unſanft, adj. u. adv. hård.

Unſauber, adj. u. adv. oren, oſnygg. Der unſaubere Geiſt; den orena anden. Unſaubere Arbeit; groft, ſmutſigt arbete.

Unſauberkeit, ſ. f. oſnygghet, orenlighet.

Unſchadhaft, adj. u. adv. oſkadd.

Unſchädlich, adj. u. adv. oſkadelig, intet til förfång eller mehn.

Unſchädlichkeit, ſ. f. oſkadelighet.

Unſchätzbar, adj. owärdelig, oſkattbar.

Unſchätzbarkeit, ſ. f. oſkattbarhet.

Unſcheinbar, adj. u. adv. oſkinbar.

Unſcheltbar, adj. u. adv. oſtraffelig, oſtadelig.

Unſchick, i. g. L. ſ. m. oſkick.

Unſchicklich, adj. u. adv. oſkicklig.

Unſchicklichkeit, ſ. f. oſkicklighet.

Unſchiffbar, adj. u. adv. oſegelbar.

Unſchlachtig, v. W. adj. u. adv. wanartig, wanſlägtande.

Unſchlitt, adj. u. adv. talg. S. Talg.

Unſchlittlicht, adj. u. adv. talgljus.

Unſchlüßig, adj. u. adv. twekſam, twehogſen, willrådig.

Unſchlüßigkeit, ſ. f. willrådighet, twekſamhet.

Unſchmackhaft, adj. u. adv. oſmaklig.

Unſchmackhaftigkeit, ſ. f. oſmaklighet.
Unſchmelzbar, adj. u. adv. oſmältlig.
Unſchmelzbarkeit, ſ. f. oſmältlighet.
Unſchmerzhaft, adj. u. adv. utan ſmärta.
Unſchuld, ſ. f. ohne pl. oſkuld, menlöshet, oſkyldighet. Er wickelte ſich in ſeine Unſchuld; han let på ſin oſkuld. Das ſagte ſie in ihrer Unſchuld; det ſade hon uti ſin menlöshet. Der Stand der Unſchuld; oſkyldighetens tilſtånd.
Unſchuldig, adj. u. adv. oſkyldig, menlös. Für unſchuldig erklärt werden; frikallas. Ein unſchuldiges Kind; et menlöſt barn.
Unſchwer, adv. lätteligen, utan ſwårighet. it. obeſwäradt.
Unſegen, ſ. m. briſt på wälſignelſe, förminſkning af timmelig wälmåga och lyckſalighet ſom et ſtraf af Guds hand. Der Unſegen ruht auf dem Gelde; deße penningar hafwa ingen wälſignelſe med ſig.
Unſelig, adj. u. adv. oſalig, mycket eller högſt olycklig, uſel.
Unſeligkeit, ſ. f. oſalighet, uſelhet.
Unſer, Pron. Poſſeſſ. wår, wårt. Die Schuld iſt nicht unſer; det är icke wår ſkuld. Unſers Gleichen; like, af lika ſtånd med oß.
Unſer, Genit. Pronom. wir; wåras. Herr erbarme dich unſer; Herre förbarme dig öfwer oß! Unſer einer, i. g. L. en af wårt ſlag, af oß. Unſer einer frägt nichts darnach, i. g. L. jag frågar, wi fråge intet däreſter.
Unſerige, contr. Unſrige; wår, wårt. Die Unſrigen; de wåre, wåre Anhörige.
Unſerthalben, unſertwegen, unſertwillen, adv. för wår ſkull, för wår del, på wåra wägnar.
Unſicher, adj. u. adv oſäker, otrygg, farlig, owiß, otilförlitlig. Die Seeräuber machen die Küſten unſicher; Sjöröfware göra ſjökuſterne oſäkra. Der Wald iſt unſicher; det är farligt at reſa där i ſkogen för röfwarnas ſkull. Die Nachricht iſt noch ſehr unſicher; efterrättelſen är än mycket owiß. Eine unſichere Schuldforderung; en ſkuldfordring, ſom är mycket owiß om den någonſin blir betald. Es iſt unſicher davon zu ſchreiben; det är wågſamt at ſkriſwa därom.
Unſicherheit, ſ. f. oſäkerhet, otrygghet, fara, owißhet.
Unſichtbar, adj. u. adv. oſynlig. Unſichtbar werden; förſwinna. Er hat ſich unſichtbar gemacht; han har gjort ſig oſynlig, han har gömt ſig, rymt undan. Die unſichtbare Kirche; den oſynliga kyrkan. König Friedrich des I. in Preußen Unglück hat gewollt, daß er in der Hiſtorie zwiſchen einem Vater und Sohn Platz hat, deren vortrefliche Gaben ihn unſichtbar machen; Konung Fredrik I. i Preuſſen olycka har warit, at han uti Hiſtorien fått ſitt rum emellan en Fader och en Son, hwilkas förträffeliga egenſkaper bortſkymma honom.
Unſichtbarkeit, ſ. f. oſynlighet.
Unſinn, ſ. m. ohne pl. briſt på förnunft och förſtånd, yrſel, wanwett, it. oförnuftigt prat eller tal, det ſom intet har förſtånd eller rigtig mening med ſig.
Unſinnig, adj. u. adv. urſinnig, wanwettig, wanſinnig, wettlös, orimlig, oförnuftig.
Unſinnigkeit, ſ. f. urſinnighet, wanwett, yrſel, oförnuft.
Unſittlich, adj. u. adv. omoraliſk, ſtötande emot den naturliga lagen eller ſedoläran, obillig, orätt.
Unſittlichkeit, ſ. f. egenſkap at wara ſtridande emot ſedoläran.
Unſittſam, adj. u. adv. oſedig, oanſtändig i ſeder och åtbörder.
Unſittſamkeit, ſ. f. oſedighet, oanſtändighet.
Unſorgſam, adj. u. adv. wårdslös. S. Sorglos.
Unſorgſamkeit, ſ. f. wårdslöshet.
Unſtaffirt, adj. u. adv. intet ſtofferad.
Unſtand, i. g. L. ſ. m. oanſtändighet.
Unſtandhaft, S. Unbeſtändig.
Unſtät, adj. u. adv. oſtadig, flygtig, ſom intet kan bliſwa länge på et ſtälle.
Unſtätigkeit, ſ. f. oſtadighet, flygtighet, ombytlighet, obeſtändighet.
Unſtätkraut, ſ. n. S. Heilblatt.
Unſtathaft, adj. u. adv. ſom intet finner rum, intet kan tillåtas, intet är lagſtänden, eller lag likmätig.
Unſterblich, adj. u. adv. odödlig.
Unſterblichkeit, ſ. f. odödlighet. Sich durch Schriften die Unſterblichkeit zu wege bringen; göra ſig et odödligt namn med ſkrifter. Das druckt ſeinen Werken das Siegel der Unſterblichkeit auf; det giſwer hans arbeten oförgänglighetens inſegel.
Unſtern, ſ. m. ohne pl. olycksmärke eller ſtjerna, et widrigt öde, olycka.
Unſteuerbar, adj. u. adv. oſkatte.
Unſtrafbar, unſtraflich, adv. oſtraffelig.

Unſträflichkeit, ſ. f. oſtraffelighet.
Unſtreitig, adj. u. adv. oſtridig, utan all twifwel.
Unſtudiert, adj. u. adv. oſtuderad, intet boklynt.
Unſündlich, adj. u. adv. ſyndlös.
Unſündlichkeit, ſ. f. ſyndlöshet.
Untadelhaft, untadlich, adj. u. adv. oſtraffelig, oklanderlig. Untadelhafte Waaren; ſwarsgoda waror.
Untadelhaftigkeit, ſ. f. oſtraffelighet.
Untauglich, adj. u. adv. oduglig, oſicklig.
Untauglichkeit, ſ. f. oduglighet, oſicklighet.
Unten, adv. nedan, nedre, under. Unten am Berge; nedantil på berget. Unten im Hauſe; nedre i huſet. Da unten herum; där nedre omkring. Unten am Fluſſe; närmare wid åmynningen. Von unten an; ned ifrån, ända upföre. Von unten bis oben; från tå til topp. Von unten auf dienen; tjena up ſig alt ner ifrån. Von unten anfangen; börja nedan ifrån. Unten im Buch; längre fram i boken. Unten anbinden; binda på nedantil. Unten anſitzen; ſitta nederſt. Unten liegen; ligga under, o. ſ. w.
Unter, adj. der, die, das Untere, Unterſte, Superl. neder, nedre, nederſt. Der untere Mühlſtein; den underſte qwarnſtenen. Im untern Stockwerk; uti nedre wåningen. Unter-Italien, Unter-Oeſterreich; Neder-Italien, Neder-Öſterrike. Die untern Seelenkräfte; ſjälens undre, ſinliga förmögenheter, Facultates animae inferiores. Die Untern und Obern; Underhafwande och Förmän. Das untere zu oberſt kehren; wända up och ned. Zu unterſt im Keller; nedan i källaren.
Unter, adv. ibland. Mit unter regnet es; där emellan rägnar det ibland. Das mag ſo mit unter laufen; det må ſå gå med.
Unter, praep. cum Gen. Dativ. u. Accuſ. under, ibland, emellan, ned, för, i, om, på, til. Unter freiem Himmel liegen; ligga under bar himmel. Unter der Larve der Freundſchaft; under ſken af wänſkap. Einer unter Hunderten; en ibland hundra. Das bleibt unter uns; det blir oß emellan. Er darf ihm nicht unter die Augen kommen; han törs ej komma för hans ögon. Unter der Geſtalt eines Engels; i ſkapnad af en Ängel. Unter ſich ſehen; ſe ned. Er hat alles Geld unter Händen; han har alla penningarna om händer. Unter Wegens; på wägen. Unter Segel gehen; gå til ſegels. Unter jemand ſitzen; ſitta någon til wänſter. Unter der Hand; oförmärkt, i tyſthet. Unter das Joch bringen; kufwa. Einen unter die Erde bringen; wara orſak til någons död.

I ſammanſättning med verbis, när accenten ſtår på pronomen unter, ſå blifwer det ſidſta i ſjelfwa conjugationen ſatt efter verbum, i praet. ſtår partic. ge, och i infinitivo part. zu emellan pronomen och verbum. til E. u'nterbringen, ich bringe, brachte unter, untergebracht, unterzubringen, u'nterſinken, ich ſinke, ſank unter, untergeſunken, unterzuſinken. Men när accenten ſtår på ſjelfwa verbum, ſå ſtår i conjugationen pronomen unter altid fram för verbum, partic. ge antages intet i praet., och zu ſtår i Infinit. fram för hela det ſammanſatta ordet, til E. unterla'ſſen, ich unterlaſſe, unterließ, unterlaßen, zu unterlaſſen, unterre'den, ich unterrede, unterredete, unterredet, zu unterreden.

Unterabtheilung, ſ. f. under-afdelning, underdelning.
Unteracht, ſ. f. banlysning af en underrätt, S. Oberacht.
Unteracker, v. a. untergeackert, p. plöja under.
Unteradmiral, ſ. m. Under-Amiral.
Unterarbeiten, v. a. arbeta inunder.
Unterarm, ſ. m. förarm.
Unterärmel, ſ. m. underärmar, halfärmar.
Unterbalanz, ſ. f. in Unterbalanz kommen; åſamka ſig balance, ſom upbördsmän.
Unterbalken, ſ. m. architrab, nederſta bjelken öfwer pelare.
Unterbau, ſ. m. byggnad til grundwal in i jorden, til åtfyllnad ifrån: Oberbau.
Unterbauch, ſ. m. nederſte delen af buken, ljumſken.
Unterbauen, v. a. unterbauet, p. bygga under.
Unterbediente, ſ. m. underbetjent.
Unterbedienung, ſ. f. underbetj ning.
Unterbereiter, ſ. m. under-beridare.
Unterbett, ſ. n. underſäng.
Unterbinden, v. a. untergebunden, p. binda inunder.
Unterbinden, v. a. unterbunden, p. binda nederſta delen af något.

Unterbindung, f. f. bindande, som t. E. naflesträngens.
Unterbleiben, v. n. unterblieben, p. bliſwa ogjord, ej ſke.
Unterbleiben, ſ. n. Unterbleibung, ſ. f. efterlåtande, uphörande, underlåtande.
Unterbogen, ſ. m. et hwalſs inra ſida.
Unterbrechen, v. a. unterbrochen, p. afbryta. Jemanden im Geſpräch unterbrechen; falla någon i talet. Jemandes Arbeit unterbrechen; ſtöra någon i ſitt arbete, förhindra honom at arbeta widare.
Unterbrechung, ſ f. afbrytning, förhinder.
Unterbreiten, v. a. untergebreitet, p. breda under.
Unterbringen, v. a untergebracht, p. bringa under tak, i ſäkerhet, förſorja, bliſwa af med. Er weiß die Gäſte nicht unterzubringen; han wet intet rum för gäſterna. Sein Geld unterbringen; ſätta ſina penningar på ränta. Seine Kinder gut unterbringen; wäl förſorja ſina barn, ſkaffa dem en tjenſt eller annan förſörjning. Er hat ſeine Tochter gut untergebracht; han har wäl gift bort ſin dotter. Er hat den Knaben bei einem Handwerk untergebracht; han har fått ned gåßen i et handtwerk. Eine Waare unterbringen; bliſwa af med en wara, ſälja, föryttra waran.
Unterbringung, ſ. f. bringande under tak, förſörjning, föryttring.
Unterdeſſen, adv. u. conj. under det, imedlertid, likwäl.
Unterdienſtlich, f. W. adj. u. adv. mycket tjenſtwillig.
Unterdrücken, v. a. unterdrückt, p. undertrycka, förtrycka, nedtrycka, dämpa, förqwäſwa, hämma, hälla tilbaka. Ein Gerücht unterdrücken; nedtyſta et ryckte. Eine Schrift unterdrücken; hindra en bok at komma ut, at komma ibland folket.
Unterdrucker, ſ. m. förtryckare.
Unterdrückung, ſ. f. undertryckning, förtryck, hämmande.
Untere, der, die, das, S. Unter.
Unteregen, v. a. untergeegt, p. härſwa under utſädet.
Untereigenthum, ſ. n. nyttjande rätt, Dominium utile.
Untereinander, adv. 1. hwar om annan, hwart om annat. 2. ſins emellan, inbördes. Alles unter einander werfen; blanda, kaſta alt om annat. Er rührt alles unter einander; han rörer alt hop. Sie haben die Sache unter einander abgemacht; de hafwa afgjort ſaken ſins emellan. Sich unter einander helfen; hjelpas åt inbördes.
Unterfangen, v. r. unterfangen, p. underſtå ſig, wåga på, fördriſta ſig.
Unterfangen, ſ. n. ohne pl. et djerft, utſtigt företagande, tilbud, fördriſtande.
Unterfeldherr, ſ. m. Under-Fältherre.
Unterfläche, ſ. f. S. Grundfläche.
Unterfutter, ſ. n. underfoder, foder.
Unterfuttern, v. a. untergefuttert, p. fodra under.
Untergang, ſ. m. undergång, förſtöring, nedergång. Der Untergang des Reichs, der Stadt; Rikets undergång och fördärf, Stadens förſtöring. Bei Untergang der Sonnen; wid ſolens nedergång, i ſol-bärgningen, ſol-ſättningen.
Untergebäude, ſ. n. nedre woning.
Untergeben, v. a untergeben, p. undergifwa, gifwa, lemna under någons wård och upſigt.
Untergebener, ſ. m. underhafwande, helſt en lärjunge.
Untergebung, ſ. f. undergifning.
Untergehen, v. n. untergegangen, p. gå ned, gå under, gå i grund, fig. fördärfwas, förſtöras. Das Schiff iſt untergegangen; ſkeppet har ſunkit, har gått i qwaf. Die Welt wird untergehen; werlden ſkall förgås.
Untergericht, adj. u. adv. underrätt, underdomſtol.
Untergerüſte, ſ. n. under-ſtällning ſåſom under et hwalf.
Untergeſchoben, untergeſunken, o. ſ. w. ſe under ſina verba: unterſchieben, unterſinken.
Untergeſchoß, ſ. n. Bodengeſchoß; nedre wåningen, til åtſkilnad iſrån: Obergeſchoß und Kellergeſchoß, öfre wåning, och jordwåning.
Untergeſpann, ſ. m. S. Geſpann.
Untergeſims, ſ. m. under-krans eller brädesfot.
Untergeſtell, ſ. m. an einem Wagen; underwagn, underrede på en wagn.
Untergewehr, ſ. m. under-gewär.
Untergraben, v. a. untergraben, p. undergräfwa, omkullgräfwa, underminera, fig. arbeta hemligen och långſamt at omkullkaſta, fördärfwa, omſtörta något.
Untergrabung, ſ. f. undergrafning.

Unter-

Unterhaben, i. g. L. v. a. für: unter Händen haben; hafwa under händer. Die unterhabende Sache; saken som man har om händer.
Unterhalb, adv. nedan til, wid nedre änden.
Unterhalt, s. m. underhåll, uppehälle.
Unterhalten, v. a. untergehalten, p. hålla inunder, neder, fig. förqwäfwa.
Unterhalten, v. a. unterhalten, p. underhålla, nära, uppehålla, wid magt hålla. Einen mit leerer Hofnung unterhalten; spisa af någon med fåfengt hopp. Sich mit jemand unterhalten, für: unterreden; för ro skull, til tidsfördrif hålla samtal med någon. Jemand mit Musik unterhalten; förkorta tiden för någon med Musik.
Unterhaltend, adj. u. adv. rolig, angenäm, förnöjelig.
Unterhaltsgelder, s. pl. Pension, it. tärepenningar.
Unterhaltung, s. f. 1. uppehållning, wid magt hållning, uppehälle. 2. roligt samtal, tidsfördrif, förnöjelse. Die Gabe einer angenehmen Unterhaltung; gåfwa at tala angenämt, at roa andra med sitt tal.
Unterhandeln, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben, unterhandelt, p. handla, underhandla, medla emellan twänne, mäckla.
Unterhändler, s. m. medlare, medelsperson, mäcklare uti handelsaker.
Unterhandlung, s. f. underhandling, förmedling.
Unterhauen, v. a. im Bergbau; hugga inunder bort malmen, så at berget står utöfwer.
Unterhauptmann, b. W. s. m. Underhöfwidsman.
Unterhaus, s. n. Underhus eller de Fullmägtige för Landskaperna och Städerna uti England och Schottland i Engelska Parlamentet.
Unterhefen, s. f. drägg. S. Hefen.
Unterhemd, s. n. underskjorta.
Unterhof, s. m. nedre del af gården.
Unterhöhlen, v. a. untergehöhlt, p. underhålka.
Unterholz, s. n. S. unter Holz.
Unterhosen, s pl. under-byxor, lårfoder,
Unterjagd, s. f. nedre jagt. S. Jagd.
Unterjochen, v. a. unterjochet, p. kufwa, underkufwa, bringa under sitt wälde.
Unterjochung, s. f. underkufwande.
Unterirrdisch, adj. u. adv. underjordist.
Unterkehle, s. f. Unterkinn, s. n. der Kader, i. g. L. isterhaka.
Unterkellner, s. m. under-källarswän.
Unterkiefer, s. m. underkäft.
Unterkleid, s. n. underklädning.
Unterkoch, s. m. under-kock.
Unterkommen, v. n. untergekommen, p. komma under tak, få härberge, komma i tjenst, sätta sig ned at bo.
Unterkommen, s. n. Unterkunft, s. f. nedsättning til at bo, förförjning, tjenst.
Unterköthig, n. W. adj. u. adv. underbölnad eller warig.
Unterkriechen, v. n. untergekrochen, p. krypa inunder. Im Bergbau; gå ned i djupet, som en malmåder i grufwan.
Unterladung, s. f. barlast i skepp.
Unterlage, s. f. det som lägges inunder något för at lyfta eller förstärka det, underlag. Die Unterlage unter einem Faße; klabbar under et fat. Die Unterlage eines Bettes; de understa bräder på en sängbotten. Die Unterlage beim Kopfputz der Frauenzimmer; härwalk hos Fruntimmer.
Unterland, s. n. land som ligger djupare eller närmare til ämyningen eller hafsstranden, til åtskilnad ifrån: Oberland.
Unterlaß, s. m. in der Redensart: ohne Unterlaß; utan återwända, ständigt, oupphörligen.
Unterlassen, v. a. unterlassen, p. återwända, underlåta, låta blifwa. Seine Pflicht unterlassen; ej fullgöra sin skyldighet.
Unterlassung, s. f. underlåtelse.
Unterlassungssünde, s. f. im Gegensatz einer Begehungssünde, S. Begehung.
Unterlast, s. f. barlast i skepp.
Unterlaufen, v. n. untergelaufen, p. löpa ibland, med in. Ein Wort mit unterlaufen lassen; kasta fram et ord.
Unterlaufen, v. a. unterlaufen, p löpa under. Einem den Degen unterlaufen; springa emellan och hindra någon at bruka wärjan. Die Haut ist mit Blut unterlaufen; huden är blodlupen.
Unterleder, s. n. underläder.
Unterlefze, Unterlippe, s. f. nedre läpp.
Unterlegen, v. a. untergelegt, und unterlegt, p. lägga under.
Unterlegung, s. f. underläggning.
Unterlehrer, s. m. underläromästare.
Unterleib, s. m. underlif, ljumske.
Unterliegen, v. n. m. d. Hfw. haben; untergelegen, p. ligga under, nederligga, fig. tappa, förlora.

Unter-

Unterleine, ſ. f. de underſta linor wid jagtlapparna och näten, den nederſte nättåln.
Unterliegen, v. n. einem; kufwas, tryckas, öfwerwinnas af någon.
Unterlippe, ſ. f. S. Unterlefze.
Untermann, ſ. m. den ſom i lederna ſtår en annan til wänſter.
Untermaß, ſ. n. S. Einmaß.
Untermäuren, v. a. untermauret, p. mura under.
Untermeiſter, ſ. m. undermäſtare.
Untermengen, v. a. untermengt, p. blanda, inblanda.
Unterminiren, v. a. unterminirt, p. underminera, göra en mina under et ſtälle, undergräfwa, ſöka hemligen at förſtöra, fördärfwa.
Unterminirung, ſ. f. underminering.
Untermiſchen, v. a. untermiſcht, p blanda uti. Mit Waſſer untermiſchen; ſpäda i eller up med watten.
Untermiſchung, ſ. f. blandande.
Unternehmen, v. a. unternommen, p. 1. företaga, bjuda til, taga på ſig, 2. fördriſta ſig, wäga på. Er übernimmt groſſe Dinge; han tager ſtora ting för ſig. Ein unternehmender Mann; en driſtig, modig, tiltagſen, oförtruten Man.
Unternehmen, ſ. n. Unternehmung, ſ. f. företagande, förſök. Ein kühnes Unternehmen; et wågſamt företagande, wågſpel. Ihm glücken alle ſeine Unternehmungen; alt hwad han företager ſig lyckas för honom.
Unterobrigkeit, ſ. f. S. Obrigkeit.
Unterofficier, ſ. m. Underofficerare.
Unterordnen, v. a. untergeordnet, p. undergifwa, underkaſta en annan. Untergeordnet; ſom ſtår under en annans lydnad.
Unterordnung, ſ. f. ordning hwarefter det ena följer på det andra.
Unterpächter, ſ. m. en Under-arrendator eller paktare.
Unterparlament, ſ. n. S. Unterhaus.
Unterpfand, ſ. n. underpant.
Unterpfändlich, adv. ſom en underpant.
Unterpfarrer, ſ. m. Under-kyrkoherde, Comminiſter.
Unterpflügen, v. a. untergepflügt, p. plöja ned. Die Saat unterpflügen; årja ned ſåden.
Unterreden, v. r. unterredet, p. talas wid, hålla ſamtal med någon.
Unterredung, ſ. f. ſamtal.
Unterricht, ſ. m. 1. underrättelſe. 2. underwisning.
Unterrichten, v. a. unterrichtet, p. 1. underrätta, 2. underwiſa. Ich bin von der Sache nicht unterrichtet; jag är intet underrättad, jag wet ej om ſaken. Jemanden in den Sprachen unterrichten; underwiſa någon i språken. Wie ich unterrichtet bin; ſom jag är lärd eller underwiſad.
Unterrichter, ſ. m. Underdomare.
Unterrichtung, ſ. f. underwisning.
Unterrinde, ſ. f. underſta ſkorpan.
Unterrock, ſ. m. underklädning, helſt underkjortel.
Unterrogken, ſ. m. underråg, de ſmå korta och nedriga axen af räggen, ſom ſkjuta up inunder de ſtörre och högre.
Unterſagen, v. a. unterſagt, p. förbjuda.
Unterſaß, ſ. m. Underſate. S. Vaſall.
Unterſagung, ſ. f. förbud.
Unterſatz, ſ. m. fotſtock, underſtöd, it. efterſats, minor propoſitio uti Syllogiſmo.
Unterſchale, ſ. f. Unterſchälchen, ſ. n. Untertaße, ſ. f. thefat.
Unterſcharren, v. a. untergeſcharrt, p. nedkraſſa, mylla ned.
Unterſcheid, ſ. m. S. Unterſchied.
Unterſcheiden, v. a. u. n. m d. Hfw. haben, untergeſchieden, p. åtſkilja, göra åtſkilnad. Zu unterſchiedenen Mahlen; åtſkilliga gånger, S verſchieden.
Unterſcheidung, ſ. f. åtſkillning. Die Jahre der Unterſcheidung; förſtånds-åren.
Unterſcheidungskraft, ſ. f. urſkilnings-gåfwa.
Unterſcheidungszeichen, ſ. n. ſkilje-teken eller märken, helſt Signa interpunctionis. Die Lehre von den Unterſcheidungszeichen in der Diplomatik; Stigmeologia.
Unterſchenk, ſ. m. Under-Mundſkånk.
Unterſchenkel, ſ. m. ſmalben, til åtſkilnad ifrån tjockbenet. S Wade.
Unterſchieben, v. a untergeſchoben, p. ſkjuta inunder, underſticka, underſtinga, gifwa något utför et annat på et bedrägeligt ſätt. Ein untergeſchobenes Kind; et underſtucket barn, ſom gifwes ut för en annans än det är. Jemanden ein Buch unterſchieben; utgifwa böcker under en annans namn, ſom intet gjort dem. Ein untergeſchobenes Teſtament; et uppdiktadt, et falſkt teſtamente.
Unterſchied, ſ. m. åtſkilnad.
Unterſchiedlich, adj. u. adv. åtſkillig, åtſkilliga gånger, ofta.

Unterſchlag, i. g. L. ſ. m. underſtöd, twärbjelke.

Unterſchlagen, v. a. unterſchlagen, p. ſlå under. Geld unterſchlagen; hemligen behålla penningar, ſom man ej har rått til at behålla. Eine Erbſchaft, einen Brief unterſchlagen; hålla undan et arf, dölja et bref.

Unterſchlagen, v. a. untergeſchlagen, p. in der Redensart i g. L. einem ein Bein unterſchlagen; ſlå benen undan någon, fig. ſtjelpa honom, bringa en på et liſtigt ſått om en fördel.

Unterſchlägig, adj. Unterſchlächtig, ein unterſchlägiges Waſſerrad; et underfallshjul.

Unterſchlagung, ſ. f. undandöljelſe.

Unterſchleif, ſ. m. underſlef, förſnillning, ſtrohet, it. oloflig hyſning Unterſchleif bei fremden Geldern begehen; förſnilla anförtrodda penningar, begå otro med dem. Unterſchleif bei Verwaltung der königlichen Gefälle; underſlef wid Kronoinkomſter. Unterſchleif mit verbotenen Waaren; lurendrägeri. Verdächtigen Leuten Unterſchleif geben; hemligen hyſa miſstänkt folk.

Unterſchreiben, v. a. unterſchrieben, p. ſkrifwa under, undertekna.

Unterſchreibung, ſ. f underſkrifning.

Unterſchrift, ſ. f. underſkrift

Unterſchüren, v. a. untergeſchüret, p. lägga wed och eld under, it. lägga malmen under bockſtämpeln.

Unterſchwelle, ſ. f. tröſkel, nedre dör-trå.

Unterſegel, ſ. n. nedre, ſtörre ſegel wid maſten.

Unterſenken, v. a. untergeſenkt. S. Verſenken.

Unterſetzen, v. a. untergeſetzt, p. ſätta under.

Unterſetzen, v. a. unterſetzt, p. ſätta ibland annat.

Unterſetzt, unterſetzig, i. g. L. adj. u. adv. underſättſig, något kort och tjock.

Unterſiegeln, v. a. unterſiegelt, p. ſätta inſegel på eller under.

Unterſiegelung, ſ. f. inſeglets påſättning.

Unterſinken, v. n. ſjunka ned.

Unterſinkung, ſ. f. nedſjunkning.

Unterſpannen, v. a. untergeſpannt, p. ſpänna under.

Unterſpicken, v. a. unterſpickt, p. mellanſpecka.

Unterſpreiten, v. a. untergeſpreitet, p. breda under, ſtrö under.

Unterſt, adv. underſt, nederſt.

Unterſtallmeiſter, ſ. m. Under-Stallmåſtare.

Unterſtämmen, v. a. untergeſtämmt, p. ſtödja under.

Unterſtatthalter, ſ. m. Under-Ståthållare.

Unterſtecken, v. a. untergeſteckt, p. ſticka under, ſätta in ibland andra, ſom ſoldater under et Regemente.

Unterſtehen, v. r. u. n. unterſtanden, p. underſtå ſig, fördriſta ſig, wåga, påtaga ſig.

Unterſtehung, ſ. f. tilbud, driſtigt företagande. S. Unternehmen.

Unterſtelle, ſ. f. nederſta ſätet eller rummet i motſats af högſätet eller förſta rummet.

Unterſtellen, v. a. untergeſtellt, p. underſtälla. Einem ein Bein unterſtellen; ſlå benen undan någon. Ich unterſtelle es ſeinem Gutbefinden; jag lemnar det til hans godtfinnande.

Unterſtellung, ſ. f underſtällning.

Unterſteuermann, ſ. m. Under-Styrman.

Unterſtoßen, v. a. untergeſtoſſen, p. ſtöta med ibland.

Unterſtreichen, v. a. unterſtrichen, p. ſtryka under, märka med ſtrek.

Unterſtreuen, v. a. untergeſtreuet, p. ſtrö under. Dem Vieh unterſtreuen; lägga ſtrö eller boſs under fånaden.

Unterſtrumpf, ſ. m. underſtrumpa.

Unterſtube, ſ. f. nedre rum i et hus.

Unterſtützen, v. a. unterſtützt, p. underſtödja, ſätta ſtöd eller ſtylta under, fig. hjelpa någon, tala för honom. Die eine Farbe unterſtützt die andre; den ena färgen upliſwar den andra.

Unterſtützung, ſ. f. underſtödjande, underſtöd, hjelp, biſtånd.

Unterſuchen, v. a. unterſucht, p. underſöka, ranſaka, noga efterforſka, it. öfwerwäga, eftersinna. Eine Wunde unterſuchen, wie tief ſie geht; underſöka djupet af et ſår, gräfwa i et ſår, at ſe huru djupt det går.

Unterſuchung, ſ. f. underſökning. Gerichtliche Unterſuchung; laga ranſakning.

Untertauchen, v. a. untergetaucht, p. doppa ned någon, v. n. u. r. dyka, doppa ſig under watnet.

Untertauchung, ſ. f. doppande under wattnet.

Unterthan, ſ. m. underſåte. Ein Unterthan; hemmahjon, Glebae adſcriptus.

Liebe der Unterthanen zu ihrem Landsherren; undersåtlig kärlek.

Unterthänig, adj. u. adv. underdånig. Unterthänige Bauren, Hintersassen; hemmahjon, lifegne bönder. S. Leibeigen. Unterthänig machen; underkufwa.

Unterthänigkeit, f. f. underdånighet, it. lifegenskap. In tiefster Unterthänigkeit; med djupaste wördnad.

Untertheil, f. n. nedre delen af något.

Untertreten, v. a. untertreten, p. nedertrampa.

Untertuschen, v. a. nedtyſta. S. Vertuschen.

Untertretung, d. W. undertryckelse, förtryck.

Unterwogt, f. m. Undersogde.

Unterwachsen, part. som brukas adj. mellanwäxt.

Unterwall, f. m. en nedrig wall emellan grafwen och hufwudwallen, fausſebraye.

Unterwärts, adv. ned, utföre, neder åt.

Unterweges, i. g. L. adv. på wägen, på resan. Unter Weges bleiben; ej komma fram. Etwas unterweges lassen, i. g. L. låta blifwa, låta en sak ogjord.

Unterweilen, i. g. L. adv. iblaud, understundom. S. biswellen, zuweilen.

Unterweisen, v. a. unterwiesen, p. underwisa, underrätta, lära.

Unterweisung, f. f. underwisning.

Unterwelt, f. f. S. Oberwelt.

Unterwerfen, v. a. unterworfen, p. underkasta, underkufwa, undergifwa. Sich ein Land unterwerfen; lägga et land under sitt wälde. Vielen Gefahren unterworfen; utsatt, utsåld för många faror. Jemandes Gerichtsgebiet unterworfen seyn; lyda under någons lagsaga. Ich unterwerfe mich gänzlich seinem Willen; jag ställer alt i hans händer.

Unterwerfung, f. f. 1. underkastande. 2. undergifning.

Unterwinden, v. r. unterwunden, p. understå, påtaga sig, taga sig före, fördrista sig.

Unterwirken, v. a. untergewirkt, p. inwirka, inwäfwa.

Unterwuchs, f. m. im Forstwesen; buskar, S. Buschholz, unter Holz.

Unterwühlen, v. a. untergewühlt, p. böka under, undergräfwa.

Unterwürfig, adj. u. adv. undergifwen, afhängig. Unterwürfig machen; underkufwa. Unterwürfig werden; komma under någons wälde.

Unterwürfigkeit, f. f. undergifwenhet, afhängighet, lydnad.

Unterzeichnen, v. a. unterzeichnet, p. undertekna, skrifwa under.

Unterzeichnung, f. f. undertekning, underskrift.

Unterziehen, v. a. untergezogen, p. draga eller lägga under. Die Pferde unterziehen; draga hästarna under tak.

Unterziehen, v. r. unterzogen, p. taga på sig, wäga på. S. Unterfangen, unterwinden. Sich der Gefahr unterziehen; utsätta sig för faran.

Unterziehung, f. f. på sig tagande, utsätning.

Unterzug, f. m. underlag, understöd.

Untentsch, adj. u. adv. som är intet ren Tyska, it. otydlig, oförståndlig.

Unthat, f. f. ogerning, illgerning. S. Missethat.

Unthätig, adj. u. adv. intet werksam, intet drifwande, intet i rörelse. Die Seele kann nie unthätig seyn; själen kan aldrig wara utan at werka. Ein unthätiger Mann; en på intet sätt drifwande karl. Die Armee ist den ganzen Sommer unthätig gewesen; Armeen har hela sommarn öfwer intet företagit något emot fjenden.

Unthätigkeit, f. f. brist på werksamhet.

Untheilbar, adj. u. adv. det som ej kan delas.

Untheilbarkeit, f. f. egenskap at ej kunna delas.

Untheilhaft, adj. u. adv. odelaktig.

Unthier, f. n. odjur.

Unthunlich, adj. u. adv. ogörlig.

Unthunlichkeit, f. f. ogörlighet.

Untief, adj. u. adv. grund, upgrundad.

Untiefe, f. f. et grund, grundt ställe i watten, en sandrefwel i sjön.

Untragbar, adj. u. adv. som intet bär frucht, som et trä. Eine untragbare Kuh; en gallko.

Untreu, adj. u. adv. otrogen.

Untreue, f. f. otrohet. Untreue schlägt ihren eigenen Herren; falskhet slår sin egen Herre.

Untrieglich, adj. u. adv. oswikelig, ofelbar, tilförlitlig. Untriegliche Hofnung; säkert hopp.

Untrieglichkeit, f. f. ofelbarhet, oswikelighet.

Untröstbar, untröstlich, adj. u. adv. otröstlig.

Untröstbarkeit, Untröstlichkeit, f. f. otröstlighet.

Untrüglich, adj. u. adv. S. Untrieglich.
Untüchtig, adj. u. adv. oduglig, oficklig
Untüchtigkeit, f. f. odugliget.
Untugend, f. f. odygd, oart. Seine Untugenden ablegen; aflägga ſina fel.
Untugendhaft, adj. u. adv. odygdig. S. Laſterhaft.
Unüberführt, adj. u. adv. intet öfwertygad, intet öfwerbewiſt.
Unüberlegt, adj. u. adv. obetänkſam, utan öfwerläggning eller eftertanke.
Unübernommen, adj. u. adv. intet påtagen.
Unüberrechnet, adj. u. adv. intet efterräknad.
Unüberſchrieben, adj. u. adv. utan öfwerſkrift eller påſkrift.
Unüberſehbar, adj u. adv. ſom intet kan öfwerſes, S. Unabſehbar, it. oändelig.
Unüberſetzt, adj. u. adv. intet öfwerſatt, intet för högt ſtegrad.
Unüberſteiglich, adj. u. adv. oöfwerwinnerlig, ſom ſwårigheter at göra något.
Unübertrefflich, adj. u. adv. ſom intet kan öfwerträffas.
Unüberwindlich, adj. u. adv. oöfwerwinnerlig.
Unüberwunden, adj. u. adv. intet öfwerwunnen.
Unüberzeugt, adj. u. adv intet öfwertygad.
Unumgänglich, adj. u. adv. 1. intet omgängſam. 2. oundgänglig, oundwikelig, nödwändig.
Unumgänglichkeit, f. f. 1. egenſkap at ej wara omgängſam. 2. oundwikelighet, oundgängligheet.
Unumgränzt, adj. utan gränſor, ſkrankor, oändelig.
Unumſchränkt, adj u adv. oinſkränkt. Unumſchränkte Regierung; enwäldsregering.
Unumſtößlich, adj. u. adv. orygglig.
Unumſtößlichkeit, f. f. orygglighet.
Ununterbrochen, adj. u adv. oafbruten.
Ununterſagt, adj. u. adv. intet förbuden.
Ununterſchieden, adj u. adv. intet åtſkild.
Ununterſchrieben, adj u. adv. intet underſkrifwen.
Ununterwürfig, adj. u. adv. intet undergifwen, underkufwad, fri, oafhängig.
Ununterwürfigkeit, f. f. oafhängighet.
Unverachtet, adv. utan at förakta, oföraktadt.
Unverächtlich, adj. u. adv ſom intet är til föraktandes, oföraktlig.
Unveraltet, adj. u. adv. intet för gammal, intet utſliten.
Unveränderlich, adj. u. adv. oföränderlig, oumbytelig.
Unveränderlichkeit, f. f. oföränderlighet.
Unverantwortlich, adj. u. adv. oförſwarlig.
Unverantwortlichkeit, f. f. oförſwarlighet.
Unverarbeitet, adj. u. adv. oförarbetad, eller icke ätgången i arbetet.
Unverarmt, adj. u. adv. intet fattig bliſwen.
Unveränderlich, adj. u. adv. oföränderlig.
Unveränderlichkeit, f. f. oföränderlighet.
Unverändert, adj. u. adv. oförändrad.
Unveräußerlich, adj. u. adv. ſom intet kan föryttras.
Unveräußert, adj. u. adv. oföryttrad.
Unverbeſſerlich, adj. u. adv. 1. förträfflig, ſa fullkommen at det ej tillåter mera någon förbättring. 2. obotelig, ſom ej kan botas.
Unverbeſſerlichkeit, f. f. tilſtånd då något ej mera kan förbättras.
Unverbindlich, adj. u. adv. intet förbindande, ſom intet binder.
Unverblümt, adj. u. adv. intet förblomerad, fig. tydlig, rent ut.
Unverborgen, adj. u. adv oförhold, uppenbar.
Unverboten, adj. u. adv. oförbuden, lofgifwen.
Unverbrannt, adj. u. adv. oförbränd, obränd.
Unverbrennlich, adj. u. adv. oupbränlig.
Unverbrennlichkeit, f. f. egenſkap at wara oupbränlig.
Unverbrüchlich, adj. u. adv. orygglig.
Unverbrüchlichkeit, f. f. orygglighet.
Unverbunden, adj. u. adv. oförbunden.
Unverdächtig, adj. u. adv. ej mißtänkt.
Unverdammt, adj. u. adv. oförd̈ömd.
Unverdammlich, adj. u. ada. oförd̈ömlig.
Unverdauet, adj. u. adv. oſmältad.
Unverdaulich, adj. u. adv. oſmältlig, ſåſom hård mat i magen.
Unverdaulichkeit, f. f. oſmältlighet, it. magens oförmögenhet at ſmälta maten.
Unverdeckt, adj. u. adv. oförtäckt, uppenbar.
Unverderblich, adj. u. adv. ſom ej kan fördärfwa eller fördärfwas.
Unverderbt, S Unverdorben.
Unverdient, adj. u. adv. oförtjent, oförſkyld.
Unverdorben, adj. u. adv. oförd̈ärfwad, oſkämd.
Unverdorbenheit, f. f. en ſaks naturliga godhet, renhet, oſkuld.

Unverdungen, adj. u. adv. intet betingad.
Unverdunkelt, adj. u. adv. intet fördunklad.
Unverehligt, adj. u. adv. ogift.
Unvereinbar, adj. u. adv. stridande med något annat.
Unvereinigt, adj. u. adv. oförenad.
Unverfahren, unverbauet, adj. u. adv. im Bergbau; intet uptagen som en grufwa.
Unverfault, adj. u. adv. intet rutten eller skämd, oruttnad.
Unverfälscht, adj. u. adv. oförfalskad, ren, fig. uprigtig, oskrymtad.
Unverfänglich, adj u. adv. som intet tjenar til förfång, til mehn.
Unverfertigt, adj. u. adv. intet färdig gjord.
Unverfinstert, adj. u. adv. intet förmörkad.
Unverfolgt, adv. utan at förföljas.
Unverfroren, adj. u. adv. oförfrusen, intet skämd genom köld.
Unverführt, adj. u. adv. som intet är bortförd til et annat ställe, it. intet förförd.
Unvergänglich, adj. u. adv. oförgänglig.
Unvergänglichkeit, f. f. oförgänglighet.
Unvergeben, adj. u. adv. intet bortgifwen, ledig.
Unvergeblich, adj. u adv. oförlåtelig.
Unvergessen, adj. u. adv. oglömd.
Unvergeßlich, adj. u. adv. som intet bör eller kan glömas. Sich einen unvergeßlichen Namen machen; göra sig et odödligt namn.
Unvergiftet, adj. u. adv. utan förgift.
Unverglaset, adj. u. adv. intet bränd til glas.
Unverglasirt, adj. u. adv. intet glaserad.
Unvergleichbar, adj. u. adv. ojämnförlig, oförlikelig, förträflig skön.
Unverglichen, adj. u. adv. intet ställd i förlikning, it. oförlikt.
Unvergnügsam, unvergnüglich, adj. u. adv. onöjsam, omättelig.
Unvergnügsamkeit, Unvergnüglichkeit, f. f onöjsamhet, omätteligheit.
Unvergnügt, adj. u. adv. ofornöjd.
Unvergolten, adj. u. adv. olönt, owedergullit, ohämnad.
Unvergönnt, adj. u. adv. intet lofgifwen, förbuden.
Unvergraben, adj. u adv. intet nedgräfwen.
Unvergüldet, adj. u. adv. oförgyld.
Unverhalten, adv. oförtegadt, rent utsagt.
Unverhehlbar, unverhehlt, adj. u. adv. odöljd.
Unverhandelt, adj. u. adv. osåld.
Unverheirathet, adj. u. adv. ogift.
Unverhinderlich, adj. u. adv. oförhinderlig.
Unverhofft, adj. u. adv. oförmodad, oförtänkt, oförhoppandes.
Unverhohlen, adv. odoldt, oförtegadt, rent ut, uppenbarligen.
Unverhört, adj. u. adv. oförhörd.
Unverjagt, adj. u. adv. oförskrifwen.
Unverjährbar, adj. u. adv. som intet kan komma under rätt af gammal häfd.
Unverkaufbar, Unverkäuflich, adj. u. adv. osäljbar, som intet kan säljas bort.
Unverkauft, adj. u. adv. osåld, oförsåld.
Unverklagt, adj. u. adv. oförklagad, intet stämd för rätten.
Unverkleidet, adv. utan förklädning.
Unverkleinerlich, adj. u. adv. oförklenlig.
Unverkürzt, adj. u. adv. oafkortad.
Unverlangt, adj. u. adv. intet begärd, utan at begära.
Unverlarvt, adj. u. adv. utan larf.
Unverlängert, adj. u. adv. intet längre gjord, ej upskuten på längre tid.
Unverlassen, adj. u. adv. oöfwergifwen.
Unverläßtert, adj. u. adv. ohädd.
Unverlegen, adj. u. adv. oförlegad, intet i förlägenhet.
Unverletzlich, adj. u. adv. som ej kan såras eller skadas.
Unverletzt, adj. u. adv. oskadd, osårad.
Unverlierbar, adj. u. adv. som ej kan förloras.
Unverlohren, adj. u. adv. oförlorad. Es soll dir unverlohren seyn; det skall ej komma bort eller förkomma för dig.
Unvermählt, adj u. adv. oförmäld.
Unvermeidlich, adj. u. adv. oundwikelig, oundgänglig.
Unvermeidlichkeit, f. f. oundgängelighet.
Unvermeint, adj. u. adv. oförtänkt, oförmodlig.
Unvermengt, adj. u. adv. intet inblandad.
Unvermerkt, adj. u. adv. oförmärkt, owåntad.
Unvermindert, adj. u. adv. ominskad.
Unvermischt, adj. u. adv. oblandad.
Unvermodert, adj. u. adv. oförmulnad, oruttnad.
Unvermögen, f. n. brist på krafter och förmåga.
Unvermögend, adj. u. adv. oförmögend, intet i stånd.
Unvermögenheit, f. f. oförmögenhet.
Unvermummt, unverkappt, adj. u. adv. oförklädd.
Unvermünzt, adj. u. adv. oförmyntad.

Unvermuthet, adj. u. adv. oförmodad, oförmodelig, owäntad.
Unvernehmlich, adj. u adv. otydlig, som ej kan wäl förstås.
Unvernehmlichkeit, f. f. otydlighet.
Unverneinbar, adj. u. adv. oneklig.
Unvernichtet, adj. u. adv. icke gjord om intet.
Unvernunft, f. f. ohne pl. oförnuft, it. en oförnuftig gerning.
Unvernünftig, adv. oförnuftig, oskälig.
Unvernünftigkeit, f. f. oförnuftighet, oskälighet.
Unverödet, adj. u. adv. intet förödd.
Unverpfändbar, adj. u. adv. som ej kan förpantas.
Unverpfändet, adj. u. adv. oförpantad.
Unverpflanzt, adj. u. adv. intet omplantad.
Unverpflegt, adj. u. adv. oförplägad, oförsörjd.
Unverpflichtet, adj. u. adv. oförpliktad.
Unverrechnet, adj. u. adv. intet upförd i räkning.
Unverrichtet, adj. u. adv. oförrättad. Unverrichteter Sache; med oförrättadt ärende.
Unverriegelt, adj. u adv. ostängd.
Unverringert, adj. u. adv. ominskad, oförringad.
Unverrottet, adj. u. adv. S. unverfault.
Unverrücklich, unverrückbar, adj. u. adv. oryggelig, som intet kan flyttas.
Unverrückt, adj. u. adv. oförryckt, orubbad, orörd, oflyttad.
Unversagt, adj. u. adv. onekt, oförment.
Unversäumt, adj. u. adv. oförsummad.
Unverschämt, adj. u. adv. oförskämd.
Unverschämtheit, f. f. oförskämdhet.
Unverschanzt, adj. u. adv. intet förskansad
Unverscharrt, adj. u. adv. intet nedgräfwen.
Unverschlossen, adj. u. adv. oläst, intet igenläst, öpen.
Unverschrien, adj. u. adv. oberyckt.
Unverschmerzbar, adj. u. adv. som ej kan försmältas.
Unverschnitten, adj. u. adv. intet sönderskuren, intet snöpt.
Unverschont, adj. u. adv. oförskonad.
Unverschuldet, adj. u. adv. 1. oförskyld. 2. fri ifrån gäld och skuld.
Unversehen, adj. oförsedd, oförtänkt, oförmodad, owäntad.
Unversehends, adv. oförseendes, oförwarandes, oförmodeligen.
Unversehrlich, adj. u. adv. som intet får rubbas eller röras wid, eller kan skadas.
Unversehrt, adj. u adv. hel, uti godt tilstånd, orörd, orubbad, oskadd.
Unversengt, adj. u. adv. oswedt.
Unversetzt, adj. u. adv. intet flyttad eller pantsatt.
Unversichert, adj. u. adv. intet försäkrad, owiß.
Unversiegelt, adj. u. adv. oförsealad.
Unversilbert, adj. u. adv. oförsilfrad, it. oförsåld, S. Versilbern.
Unversorgt, adj. u. adv. oförsörjd.
Unversöhnlich, adj. u. adv. oförsonlig.
Unversöhnlichkeit, f. f. oförsonlighet.
Unversöhnt, adj. u. adv. oförsonad, oförlikt, oblidkad.
Unversperrt, adj. u. adv. ostängd, öpen, fri.
Unversprochen, adj. u. adv. oförlåfwad.
Unverstählt, adj. u. adv. intet stål-satt eller stål-lagd.
Unverstand, f. m. ohne pl. oförstånd.
Unverständig, adj. u. adv. oförständig.
Unverständlich, adj. u. adv. oförståndlig, otydlig, mörk.
Unverständlichkeit, f. f. otydlighet, mörkhet.
Unversteckt, adj. u. adv. intet gömd, uppenbar.
Unverstellt, adj. u. adv. oförställd.
Unversteurt, adj. u. adv. som man intet betalt afgifterna före.
Unverstimmt, adj. u. adv. som wäl stämmer ihop.
Unverstopft, adj. u. adv. intet tilstoppad.
Unverstoßen, adj. u. adv. intet förskuten.
Unverstümmelt, adj. u. adv. ostympad.
Unversucht, adj. u. adv. oförsökt, ofrestad, it. oförfaren.
Unverteutscht, adj. u. adv. intet öfwersatt på Tyska.
Unverthan, i. g. L. adj. u. adv. intet utgifwen eller bortslöst.
Unvertheidigt, adj. u adv. oförswarad.
Unvertheilt, adj. u. adv. intet utdelad.
Unvertilgt, adj. u. adv. intet utödd eller utrotad.
Unverträglich, unvertragsam, adj. u. adv. som icke kan sämjas med folk, osämjelig, ofördragsam, trätosam, intet sällskapslik.
Unverträglichkeit, f. f. osämjelighet, trätsamhet.
Unvertrieben, adj. u. adv. ofördrifwen.
Unvertuscht, adj. u. adv. icke nedtystad, odold.

Unvervortheilt, adj. u. adv. intet oförrättad.
Unverurtheilt, adj. u. adv. odömd, oförd̈ömd.
Unverwahrlich, adj. u. adv. som ej kan förwaras.
Unverwahrt, adj. u. adv. oförwarad.
Unverwandelt, adj. u. adv. intet förwandlad, oförändrad.
Unverwandt, adj. u. adv. oförwänd. Einen unverwandt, mit unverwandten Augen ansehen; se stindt på någon, ej wända ögonen ifrån honom.
Unverwechselt, adj. u. adv. intet förbytt, bortbytt.
Unverwehrt, adj. u. adv. oförwägrad, oförbuden.
Unverweigerlich, adj. u. adv. owägerlig.
Unverweigert, adj. u. adv. owägrad.
Unverweilt, adv. oförd̈röjligen.
Unverweislich, adj. u. adv. oklanderlig, som ej kan påtalas.
Unverwelklich, unverwelkbar, adj. u. adv. oförwisnelig, owanskelig, oförgänglig.
Unverwelklichkeit, f. f. egenskap at intet förwisnas, oförgänglighet. Die Unverwelklichkeit seines Ruhms; hans namnets odödlighet.
Unverwelkt, adj u. adv. oförwisnad.
Unverwerflich, adj. u. adv. som intet kan förkastas. Unverwerfliche Zeugen; ojäfaktige wittnen.
Unverweslich, adj. u. adv. oförruttnelig, oförgänglig.
Unverweslichkeit, f. f. egenskap at ej förmultna, förruttna, oförgänglighet.
Unverwest, adj. u. adv. oförmultnad, oförrutten.
Unverwindlich, adj. u. adv. obotelig, som man intet kan försmälta.
Unverworren, adj. u. adv. oförwillad, otraßlad, redig, obrydd.
Unverwundbar, adj. u. adv. som ej kan såras.
Unverwundet, adj. u. adv. osårad.
Unverwüstelig, unverwüstbar, adj. u. adv. outödelig.
Unverwüstet, adj. u. adv. intet utödd.
Unverzagt, adj. u. adv. oförsagd, oförfärad.
Unverzagtheit, f. f. oförsagdhet, oförtrutenhet.
Unverzäunt, adj. u. adv. ostängd.
Unverzehndet, adj. u. adv. som intet betalt skatt och tjonde.
Unverzehrt, adj. u. adv. oförtärd.
Unverzeichnet, adj. u. adv. oupteknad.
Unverzeihlich, adj. u. adv. oförlåtlig.
Unverzinnt, adj. u. adv. oförtennt.
Unverzinset, adj. u. adv. som står utan ränta.
Unverzögert, adj. u. adv. oförtöfwad.
Unverzollt, adj. u. adv otullad.
Unverzüglich, adj. u. adv. oförd̈röjelig, som intet tål d̈röjsmål eller upskof.
Unverirrt, i. g. L. adj. u. adv. obrydd.
Unvollbracht, adj. u. adv. ofullbordad, halfgjord.
Unvollführt, adj. u. adv. ofullbordad, ofullkomnad S. Unvollendet.
Unvollkommen, adj. u. adv. ofullkomlig. Eine unvollkommene Frucht; et ofullgånget foster.
Unvollkommenheit, f. f. ofullkomlighet.
Unvollendet, adj u. adv. intet färdig gjord, ofullbordad, ofullkomnad.
Unvollständig, adj. u adv. ofullständig.
Unvollständigkeit, f. f. ofullständighet.
Unvonnöthen, adv onödigt.
Unvorenthalten, adj u adv. icke fränta gen. Es soll euch unvorenthalten seyn; det skall ej hållas undan för eder.
Unvorgreiflich, adj. u. adv. oförgriplig.
Unvorsetzlich, adj. u. adv. oupsåtlig, icke med berådt mod.
Unvorsichtig, adj. u. adv oförsigtig.
Unvorsichtigkeit, f. f. oförsigtighet.
Unwahr, adj u. adv. osann.
Unwahrhaft, adj u. adv. osannfärdig.
Unwahrhaftigkeit, f f. osannfärdighet.
Unwahrheit, f. f. osanning.
Unwandelbar, adj. u. adv. oombytelig, oförånderlig
Unwandelbarkeit, f. f. oombyteligbet, oförånderlighet
Unwankelmüthig, adj. u. adv. stadig til sinnes.
Unweg, f. m. owäg, orått wäg.
Unwegsam, adj. u. adv. owägad, obanad.
Unweigerlich, adj. u. adv. S. unverweigerlich.
Unweise, adj. u. adv. owis.
Unweit, adv. icke långt ifrån.
Unwerth, adj. u. adv. föga wärd, owärdig.
Unwerth, f. m. föga eller ringa wärde. Eine Sache auf ihren Werth oder Unwerth beruhen lassen; lemna en sak i sitt bättre eller sämre wärde, lemna en sak därhän.
Unwesen, f n. owäsen.
Unwesentlich, adj. u. adv. icke wäsentlig, tillfällig.

Unwetter, i. g. L. f. n. owäder.
Unwichtig, adj. u. adv. af intet wigt eller wärde, ringa.
Unwichtigkeit, f. f. ringa wigt eller wärde.
Unwiederbringlich, adj. u. adv. som ej fås igen, oigentagelig.
Unwiederbringlichkeit, f. f. der Zeit; tidens förbiflytande, som aldrig kommer igen.
Unwiedersetzlich, adj. u. adv. oborelig.
Unwiedergebohren, adj. u. adv. opånyttfödd.
Unwiederleglich, adj. u. adv. oemotsägelig, som ej kan wederläggas.
Unwiederlegt, adj. u. adv. ej wederlagd, obeswarad.
Unwiederruflich, adj. u. adv. oåterkallelig.
Unwiederrufen, adj. u. adv. oåterkallad.
Unwiedersprechlich, adj. u. adv. oemotsägelig.
Unwiedersprechlichkeit, f. f. oemotsägelighet.
Unwiederstehlich, adj. u. adv. hwad man intet kan stå emot.
Unwiedertreiblich, adj. u. adv. som ej kan förhindras.
Unwille, f. m. owilje, illwilje, mißhag. Etwas mit Unwillen thun; göra något med olust och leda.
Unwillig, adj. owillig, illwillig, mißnöjd, ohogad. Unwillig werden; förarga sig.
Unwilligkeit, f. f. owillighet, olust.
Unwillfährig, adj. u. adv. otjenstaktig, oginn.
Unwillfährigkeit, f. f. otjenstaktighet, oginhet.
Unwillkommen, adj. u. adv. intet wälkommen.
Unwirksam, adj. u. adv. kraftlös, utan werkan.
Unwirksamkeit, f. f. brist på rörelse, kraftlöshet.
Unwirthbar, Poet. W. adj. u. adv. som intet kan bebos.
Unwissend, adj. u. adv. okunnig, olärd, oförsaren, oweterlig, med någons ominne, owetandes. Das ist mir unwissend; jag wet intet därom, det är mig obekannt. Einer Sache unwissend seyn; ej hafwa wetenskap om något. Unwißend sündigen; synda oweterligen.
Unwissenheit, f. f. okunnighet, owetenhet.
Unwissentlich, i. g. L. adv. oweterligen.
Unwitzig, adj. u. adv. utan förstånd och snille. Ein unwitziger Scherz; et osaltadt skämt.
Unwohnbar, adj. u. adv. S. Unbewohnbar.
Unwürdig, adj. u. adv. owärdig, oanständig.
Unwürdigkeit, f. f. owärdighet.
Unzahlbar, adj. u. adv. som ej mera kan eller bör betalas.
Unzählbar, unzählig, adj. u. adv. otalig, oräknelig.
Unzählbarkeit, f. f. oräknelighet.
Unze, f. f. uns, en apothekare wigt af twå lod.
Unzeit, f. f. otid.
Unzeitig, adj. u. adv. otidig, i otid, i förtid. Unzeitiges Obst; omogen fruckt. Unzeitige Geburt; ofullgånget foster, mißfall. Ein unzeitig Kalb; en kastad kalf.
Unzeitigkeit, f. f. otidighet, omogenhet.
Unzerbrechlich, adj. u. adv. som intet lätt kan sönderbrytas, som ej är bräcklig eller förgängelig.
Unzerbrochen, adj u. adv. osönderbruten.
Unzergänglich, adj u. adv. som intet gerna smälter i wattnet, ouplöslig. S. unvergänglich.
Unzerrissen, adj. u. adv. intet sönderrifwen, intet sönd rad.
Unzerrüttet, adj. u. adv. uti godt tilstånd, intet fördärfwad.
Unzerschnitten, adj. u. adv. intet sönderskuren.
Unzerstörbar, unzerstörlich, adj. u. adv. oförstörlig.
Unzerstreuet, adj. u. adv. intet förströdd, ej förslöst.
Unzertheilt, adj. u. adv. odelt.
Unzertrennlich, adj. u. adv. oåtskiljelig, oskiljelig.
Unzertrennlichkeit, f. f. oskiljelighet.
Unziemlich, adj. u. adv. oanständig, otilbörlig.
Unziemlichkeit, f. f. oanständighet, otilbörlighet.
Unzierde, f. f. brist på prydnad.
Unzierlich, adj. u. adv. oprydlig.
Unzinsbar, adj. u. adv. skattfri.
Unzubereitet, adv. intet förberedd, otillagad.
Unzucht, f. f. otuckt.
Unzüchtig, adj. u. adv. otucktig, okysk.
Unzufrieden, adj. u. adv. onöjd, otilfredsställd, misnöjd, ledsen.
Unzufriedenheit, f. f. misnöje.
Unzugängig, unzugänglich, adj. u. adv. otillgänglig, som man ej kan komma til eller nalkas.
Unzugeschnitten, adj. u. adv. intet tilskuren.

Urſtand, ſ. m. urſprungligt tilſtånd.
Urſtoff, ſ. m. grundämne.
Urtheil, ſ. n. u. f. 1. dom. 2. omdöme. Ein Urtheil ſprechen, fällen; fälla dom. Was Urtheil und Recht vermag; hwad lag och rätt förmår. Ein Beiurtheil; en dom endaſt i någon wiß omſtändighet af ſaken, innan hufwudſaken afdömes. Ein Endurtheil; ſlut-dom. Ich will kein Urtheil über die Sache fällen; jag will ej döma om saken. Ich unterwerfe mein Urtheil einer beſſern Einſicht; jag underkaſtar mitt omdöme en annans mognare ompröfwande. Meinem Urtheile nach; ſå wida jag kan döma om saken. Ein critiſches Urtheil über eine Schrift; granſkning af en ſkrift.
Urtheilen, v. a. u. n. m. d. Hſw. haben, geurtheilet, p. döma, fälla dom, eller omdöme, it. ſluta. Gerichtlich urtheilen; lagligen döma, afſäga dom. Er urtheilt davon wie der Blinde von der Farbe; han dömer därom, ſom en blind om färgen. Hieraus kann man urtheilen, ob er Recht hat; härutaf kan man ſluta, om han har rätt.
Urtheilskraft, ſ. f. urſkilningsgåfwa.
Urtheilsverfaſſer, Urtheilsſprecher, ſ. m. domare eller biſittare i en rätt, ſom författar domen.
Urwelt, ſ. f. uråldern.
Urweſen, ſ. n. förſta wåſen, element, grundwåſen.
Urwort, ſ. n. förſta ſtamm-ord.
Urzeit, ſ. f. urminnes-tid.

V.

Vagabunde, ſ. W. ſ. m. Landſtrykare. S. Landſtreicher.
Valentin, Velten, i. g. L. et Mansnamn.
Valet, ſ. W. afſked. Valetrede, Valetſchmaus; afſkedstal, afſkedsmåltid. S. Abſchied.
Valuta, i. g. L. ſ. f. wärde i penningar.
Vampyr, Blutſauger, ſ. m. Vampir, Blodſugare, it. en art amerikaniſka Fladermöß, Veſpertilio Vampyrus L. it. Veſpertilio Spectrum.
Vanille, ſ. f. balſamiſka frön uti fruktſkidor af: Vanillen-Winde; Epidendrum Vanilla, ſom wäxa i Indien, och brukas til ſchocklad.
Varietet, ſ. W. ſ. f. Abart; förändring, Varietas.
Varinas, ſ. m. et ſlags amerikaniſt tobak med ſmala blad.
Vaſall, ſ. m. Vaſall S. Lehnmann.
Vaſe, ſ. f. (ſprich Waſe) et kärl, ſom en blompotta, til zirat uti gamla grekiſka eller romerſka ſmaken.
Vater, ſ. m. Väter, pl. Fader, cont. Far, fig. uphofsman, ſtiftare. Er iſt in allen ſeines Vaters Sohn, i. g. L. han liknar uti alt ſin Far. Das Kind hat keinen Vater; barnets Fader är obekant, det är oägta födt, it. ingen will bekänna ſig därtil. Herodot iſt der Vater der Geſchichte; Herodot är den förſte, den äldſte Hiſtorieſkrifware ibland Profanſcribenterna. Der Vater einer Wiſſenſchaft; kallas ochſå den, ſom är uphofsman til en wetenſkaps upfinnande eller åtminſtone til des förnyande och förbättring.
Vaterbruder, ſ. m. Farbroder. Vaterbruders Sohn; Farbroder-ſon. Vaterbruders-Tochter; Farbroders-Dotter.
Vaterherz, ſ. n. faderligt hjerta.
Vaterland, ſ. n. ohne pl. Fädernesland.
Vaterländiſch, adj. u. adv. ſom kommer utur, är brukligt uti, angår Fädernesландet, inhemſk. Vaterländiſche Sitten; inländſka ſeder.
Väterlich, adj. u. adv. faderlig, ſom en Fader. Väterliches Herz; faderligt hjerta. Einen väterlich ermahnen; förmana någon ſom en Fader. Väterliches Gut; Fäderne, arf efter Fadern. Väterliche Nahme; Faderns namn. Das väterliche Land; Fädernesland.
Vaterlos, adj. u. adv. faderlös.
Vatermord, ſ. m. Fader-dråp eller mord.

Veranlaſſung, ſ. f. föranlåtning, tilfälle, anledning.
Veranſtalten, v. a. anſtalta, föranſtalta, laga til.
Veranſtaltung, ſ. f. föranſtaltning.
Verantworten, v. a. förſwara, ſwara för något, wara anſwarig. Sich verantworten; förſwara, urſaka ſig, reda ſig ur ſaken. Du magſt es verantworten; du må ſwara därföre, det må wara din ſak.
Verantwortlich, adj. u. adv. förſwarlig, ſom kan förſwaras eller urſäcktas.
Verantwortung, ſ. f. förſwar, urſäkt, anſwar, redo och räkenſkap. Jemand zur Verantwortung ziehen; fordra redo af någon. Schwere Verantwortung auf ſich laden; draga ſtort anſwar öfwer ſig. Thue es auf meine Verantwortung; gör det på min fara.
Verarbeiten, v. a. förarbeta.
Verarbeitung, ſ. f. förarbetning. Verarbeitet Silber; arbetad eller ſmidt ſilfwer
Verargen, v. a. illa uttyda.
Verarmen, v. n. verarmt, p. bliſwa fattig.
Verarrendiren, i. g. L. v. a. S. Verpachten.
Verarreſtiren, n. W. v. a. göra beſlag på
Verarten, v. n. S. ausarten.
Verarzeneien, i. g. L v. a. wända an ſina penningar til läkemedel, läkedomar.
Verauctioniren, i. g. L. ſälja på auction, til de mäſtbjudande.
Veräuſſern, v. a. veräuſſert, p. föryttra, ſälja bort.
Veräußerung, ſ. f. föryttring, bort-ſälj-ning.
Verbacken, i. g. L. v. a. bruka, förbruka til bakande.
Verballaſten, i. g. L. v. a. förſe et ſkepp med barlaſt.
Verband, ſ. m. förbindning, bandage.
Verbannen, v a. landtförwiſa, bannlyſa. ſig. jaga, driſwa bort.
Verbannung, ſ. f. landtförwisning, bannlysning.
Verbauen, v. a. förbygga. Er hat mir das Licht verbauet; han har medelſt ſitt byggande betagit mig utſigten eller ljuſet. Viel Geld verbauen; anwända, bruka up mycket penningar til byggande. Sich verbauen; bygga ut ſig, utblotta ſig med byggande, it. kringſkanſa ſig.
Verbauren, i. g. L. v. n. für: bäuriſch werden; bliſwa bondaktig.
Verbaumen, i. g. L. v. n. ſkämmas, ſom förlegad ſpannmål eller frö.
Verbeißen, v. a. verbißen, p. bita faſt ihop, ſmälta i ſig något. Sich das Lachen verbeiſſen; hålla ſig ifrån löje, bita ihop munnen. Den Verdruß verbeiſſen; dölja, ſwälja i ſig förtreten. Die Worte verbeiſſen; ej tala rent ur munnen. Die Hunde verbeiſſen ſich; når de bita tänderna ſå faſt ihop, at man måſte bryta up munnen på dem.
Verbeißen, ſ. n. Verbeiſſung, ſ. f. tändernas ihopbitning, ordens indragning i munnen, harmens eller ſorgens fördöljelſe.
Verbergen, v. a. verborgen, p. dölja, fördölja, göma bort, undan. Die Wahrheit verbergen; tiga med ſanningen. Man hat ihm das lange verborgen; man har länge hållit det tyſt för honom.
Verbergung, ſ. f. fördöljelſe.
Verbeſſern, v. a. verbeſſert, p. göra bättre, förbättra, bota. Ein Gut verbeſſern; göra et gods indrägtigare, öka des afkaſtning. Mißbräuche verbeſſern; afſkaffa mißbruk.
Verbeſſerer, ſ. m. förbättrare.
Verbeßerlich, adj. u. adv. ſom kan förbättras.
Verbeſſerung, ſ. f. förbättring.
Verbeten, v. a. afwända genom böner.
Verbeten, S. Verbitten.
Verbeugen, v. r. bucka ſig, om Mänſperſoner, niga, om Fruntimmer.
Verbeugung, ſ. f buckning, nigning.
Verbiegen, v. a. verbogen, p. göra krokig. Sich verbiegen, v. n. krokna.
Verbieten, v. a. verboten, p. förbjuda. Einem das Land verbieten; landtförwiſa.
Verbieten, ſ. n. Verbietung, ſ. f. förbjudning.
Verbinden, v. a. verband, imp. verbunden, p. förbinda, ſammanbinda, förena. Jemand verbinden; förbinda någons ſår, laga om ſåret. Die Worte ſind nicht gehörig verbunden; orden äro intet wäl ſammanbundna. Waſſer und Oel laſſen ſich nicht gut verbinden; watten och olja låta ej wäl blanda ſig ihop. Zwo Ideen mit einander verbinden; föreſtälla ſig en ſak i det man tänker den andra. Der Buchbinder hat das Buch verbunden; bokbindaren har förſatt arken eller bladen i boken. Sich mit jemand verbinden; förena ſig med någon. Sich ehelich verbinden; giftas. Sich gegen jemand, unter einander verbinden; ſammangadda ſig

emot någon. Sich zu etwas verbinden; förplickta sig til något. Sich jemand verbinden; S. verbindlich machen. Einem verbunden seyn; wara någon förbunden, tacksamhet skyldig. Ich bin ihnen dafür verbunden; jag tackar eder ödmjukast därföre.

Verbindlich, adj. u. adv. förbindande, höflig. Ein verbindliches Gesetz; en lag som förbinder någon til lydnad. Sich jemand verbindlich machen, verbinden; wisa någon så mycken godhet, at han är skyldig til tacksamhet igen. Ich will ihm dafür nicht verbindlich seyn; jag will ej haswa honom at tacka därföre. Ich habe mich einmahl dazu verbindlich gemacht; jag har en gång lofwat det. Verbindliche Worte; höfliga ord.

Verbindlichkeit, s. f. förbindlighet, skyldighet, erkänsla, höflighet. Er hat sich selbst die Verbindlichkeit aufgelegt; han har sielf ålagt sig denna skyldigheten. Jemanden viele Verbindlichkeit schuldig seyn; wara skyldig at wisa någon sin erkänsla. Jemanden viele Verbindlichkeiten erweisen, i. g. L. wisa någon många höfligheter.

Verbindung, s. f. förbindning, förening, förplicktelse, skyldighet. Eine eheliche Verbindung eingehen; träda i ägtenskap. Die Verbindung der Bürger in einem Staat; sambandet emellan medlemmarna uti en Stat.

Verbitten, v. a. verbat, imp. verbeten, p undanbedja. Sich verbitten, i. g. L. afbedja något.

Verbittern, v. a. verbittert, p. förbittra. Aller Genuß des Ruhms und des Lebens wird durch die Leiden des Herzens verbittert; man må göra så stor winst man kan af ryckte och lifsförmåner, wår lycksalighet nares icke däraf, om det förgiftas af hjertats qwal. Einen wieder jemand verbittern; upägga en emot någon. S. erbittern.

Verbitterung, s. f. förbittring.

Verblasen, v. n. pusta, fläsa ut. v. a. bei den Mahlern; måla liksom med en rök, en dimba öfwer.

Verblassen, v. n. S. Erblassen.

Verblaten, i. g. L. v. a. afblada.

Verblättern, v. a. slå orätt om bladen.

Verblechen, i. g. L. v. a. beslå med bleck.

Verbleiben, v. n. förblifwa, blifwa. Auf seinem Sinn verbleiben; stå fast wid sitt sinne, sin mening.

Verbleiben, s. n. Verbleibung, s. f. förblifwande. Die Sache hat dabei ihr Verbleiben; det blifwer därwid.

Verbleichen, v. n. blekna, mista färgen. Verblichene Farben; utblekta färgor. Eine verblichene Schrift; en bleknad, bortnött skrift. Er ist Todes verblichen; han har dödt.

Verbleien, v. a. sätta bly til, it. betekna med bly.

Verblenden, v. a. förblinda, fig. förleda, betaga någon all eftertanke, förwirra, bedraga, förtjusa. it. dölja. Die Augen verblenden; förwilla synen, göra blå dunster för ögonen. Durch Geschenke verblenden; muta.

Verblendung, s. f. förblindelse, förtjusning, wilfarelse, fåfeng inbillning.

Verblichen, S. Verbleichen.

Verblinden, v. n. S. erblinden.

Verblüffen, n. Pr. W. v. n. m. d. Hfw. haben; skrämma.

Verblühen, v. n. blomstra ut, fälla blomman, wißna.

Verblümt, adj. u. adv. förblomerad. Etwas verblümt zu erkennen geben; giswa något tilkänna på långt håll.

Verbluten, v. r. sich; verblutet, p. blöda för mycket, förlora mycket blod. Er hat sich verblutet; bloden är honom förrunnen. Die Sache hat sich verblutet; saken har stadnat af.

Verblutung, s. f. blodets mistning.

Verbohren, v. a. båra hål uti och förbinda timmerwerk förmedelst bårade hål och inslagna träspikar.

Verbollwerken, v. a. belägga med bålwerke, sätta bålwerk före.

Verborgen, v. a. borga ut.

Verborgen, adj. u. adv. fördold, hemlig. S. Verbergen.

Verborgenheit, s. f. hemlighet, tysthet, löndom.

Verbost, n. W. adj. u. adv. förbittrad, S. erbosen.

Verbot, s. n. förbud.

Verboten, adj. u. adv. förbuden. S. Verbieten.

Verbrämen, v. a. sätta bräm på, fig. utsmycka.

Verbrämung, s. f. bräms påsättning. fig. utsmyckning.

Verbrandt,

Verbrannt, adj. u. adv. förbränd. S. Verbrennen.
Verbrauch, ſ. m. förtärning.
Verbrauchen, v. a. bruka, upbruka, förtära. In Schweden wird jährlich 1,352,190 Pfund Caffe verbraucht; Caffe-förtärningen i Swerige ſtiger årligen til 1,352,190 Skålpund. Viel Geld verbrauchen; öda up mycket penningar.
Verbrauen, v. a. brygga, brygga up.
Verbrauſen, v. n. m. d. Hfw. haben, verbrauſet, p. bruſa, jäſa, ſtorma ut. Er kann noch recht gut werden, wenn das wilde Feuer alles verbrauſet iſt; när den wilda hettan gått öfwer, kan han blifwa rätt beſkedlig.
Verbrechen, v. a. verbrach, imp. verbrochen, p. bryta, förbryta ſig. Was hat er verbrochen; hwad har han brutit? Das Leben verbrechen, S. verwirken. Verbrechen, bei den Jägern; betekna med afbrutna qwiſtar.
Verbrechen, ſ. n. förbrytelſe. Ein groſſes Verbrechen; et brott.
Verbrecher, ſ. m. förbrytare.
Verbrecherin, ſ. f. förbryterſka.
Verbrecheriſch, adj. u. adv. brotslig, laſtfull.
Verbreiten, v. a. u. r. utbreda, ſprida ut. S. Ausbreiten. Es verbreitet ſich ein Gerücht; et ryckte går. Die Folgen davon verbreiten ſich bis in die Ewigkeit; följderna däraf ſträcka ſig intil ſielfwa ewigheten.
Verbreitung, ſ. f. utbredning.
Verbrennen, v. a. verbrannte, imp. verbrannt, p. förbränna, upbränna, kaſta på elden, bränna til aſka, v. n. förbrinna, upbrinna. Sich die Haare verbrennen; ſweda håren på ſig. Sich die Fingern verbrennen, fig. göra ſig ſkada af oförſiatighet. Von der Sonne verbrannt; ſolbrand. Das Graß iſt von der Hitze verbrannt. S. verſengen.
Verbrennlich, verbrennbar, adj. u. adv. bränbar, upbrinnelig.
Verbrennenswürdig, adj. u. adv. wärd at upbrännas, at kaſtas på elden.
Verbrennung, ſ. f. upbrännelſe, upbrinnelſe.
Verbrieſen, v. W v. a. bebreſwa, fäſta med hand och ſigill.
Verbringen, v. a. verbracht, p. 1. tilbringa. S. zubringen. 2. bortſlösa. S. durchbringen.
Verbrüdern, v. r. verbrüdert, p. göra broderſkap, förena ſig på det närmaſte ſom bröder.
Verbrüderung, ſ. f. broderſkap. Erbverbrüderung; arf-förening.
Verbrühen, v. a. ſkolla, aſſweda här med hett watten.
Verbrunſten, abbrunſten, v. n. m. d. Hfw. haben, (Jäg.) ſäges om hjortar, när deras brånadstid är förbi.
Verbügen, v. a. wrida bogen ur led.
Verbuhlt, adj. u. adv. mycket benägen til kärlek, lättfärdig, okyſk. Ein verbuhltes Frauenzimmer; et Fruntimmer, ſom gerna låter älſka ſig.
Verbünden, Pr. W. v. a. förena ſig genom et förbund.
Verbunden, S. Verbinden.
Verbündniß, ſ. n. S. Bündniß. it. Verbindung.
Verbürgen, v. a. u. n. ſtälla borgen, gå i borgen. Er hat ſich für die Wahrheit davon verbürget; han will ſwara, wara anſwarig för ſanningen däraf.
Verbürgung, ſ. f. borgens ſtällande, caution.
Verbüſſen, g. W. v. a. plickta. S. büßen.
Verbutten, n. W. v. n. ſtå i knut, ej wära.
Verclauſulieren, i. g. L. v. a. föreſe med många inſkränkningar, tiläggningar, wilkor.
Verdacht, ſ. m. ohne pl. mißtanke. Verdacht ſchöpfen; fatta mißtanke. In Verdacht kommen, gerathen; råka i mißtanke. Er hat ihm desfalls in Verdacht; han håller honom mißtänkt därföre. Jemand in Verdacht bringen; göra någon mißtänkt. In Verdacht kommen; blifwa mißtänkt.
Verdächtig, adj. u. adv. mißtänkt. Ein verdächtiger Zeuge; et jäfaktigt wittne. Einen verdächtig machen, ihn anſchwärzen; kaſta en ſkugga på någon.
Verdämmen, v. a. dämma före.
Verdämmung, ſ. f. dämning.
Verdammen, v. a verdammt. p. fördöma, döma til, om något. Er hat ſich ſelbſt dazu verdammt; han har ſielf pålagt ſig det ſom et ſtraff Verdammt eigenſinnig, i. g. L förſkräckligt enwis.
Verdammlich, adj. u adv. fördömelig.
Verdammlichkeit, ſ. f. fördömelighet.
Verdamniß, ſ. f. ohne pl. fördömelſe. In gleicher Verdamniß ſeyn; wara lika ſtraff wärd.

Verdammung, f. f. fördömande. Das Verdammungsurtheil, g. W. dom hvarigenom någon blir förklarad för skyldig.

Verdampfen, v. n. dunsta bort.

Verdanken, v. a. tacka för något. Verdankt sey es ihm; tack honom för det. Ich kann es ihm in Ewigkeit nicht genug verdanken; jag kan, så länge jag lefver, ej wisa honom nog erkänsla därföre. Das hat man weder seinem Kopf noch seinem Herzen zu verdanken; hwarken hans hufwud eller hans hjerta har del däruti.

Verdauen, v. a. verdauet, p. smälta maten såsom magen. Das konnte er nicht verdauen, i. g. L. det ligger honom ännu i magen, fig. det kunde han ej utstå, ej tåla, ej glöma. Das Vorgeben ist schwer zu verdauen, i. g. L. denna förewändning är swår at begripa, at tro.

Verdaulich, adj. u. adv. smältlig, som kan smältas. Verdauliche Speisen; lätt smältad mat.

Verdaulichkeit, f. f. smältlighet.

Verdauung, f. f. matsmältning i magen.

Verdauungskraft, f. f. magens smältekraft.

Verdauungsmittel, f. n. digestiv-medel.

Verdauungssaft, f. m. saft i magen, som tjenar til matsmältningen.

Verdauungswerkzeuge, f. pl. de delar i menniskans kropp, som tjena til matsmältningen.

Verdeck, f. n. däck. Das oberste Verdeck eines Schiffes, S. Ueberlauf.

Verdecken, v. a. verdeckt, p. förhölja, hölja, täcka öfwer. Sein Angesicht verdecken, b. R. skyla sitt ansigte. Seine Gedanken verdeckt vorbringen; tala med förtäckta ord. Verdeckte Wege; hemliga, krokuga wägar. Unter verdeckten Namen; under et främmande namn. Ein verdecktes Eßen, fig. lockemat med snara, en hemlig anläggning.

Verdenken, v. a. verdacht, p. förtycka, förtänka, förtyda, illa uttyda.

Verderben, v. a. ich verderbe, du verdirbst, er verdirbt, pr. ind. verdarb, imp. verdürbe, imp. conj. verdorben, pr. verdirb, imp. fördärfwa, skämma bort. Das verdarb die ganze Sache, das ganze Spiel; det skämde hela saken. Er hat mir alle meine Freude verdorben; han förstörde all mitt nöje. Das verdarb ihm seinen Anschlag; det gjorde hans anslag om intet. Die Zeit verderben; förspilla tiden. Er hat es mit ihm verdorben; han har stött honom. Er will es mit keinem verderben; han will göra sig ingen til owän. Land und Leute verderben; ödelägga et land, fördärfwa et folk.

Verderben, v. n. fördärfwas, bortskämmas. Verdorben Obst; rutten fruckt. Unkraut verdirbt nicht; ogräs förgås icke. In ihm ist ein guter Soldat verdorben, i. g. L. han hade kunnat blifwa en god Soldat.

Verderben, f. n. fördärf, undergång. Das natürliche Verderben; Menniskans naturliga fördärf. Verderben über die Völker brüten; tänka på hela folkslagens fördärf. In sein Verderben rennen; störta sig sjelf i olyckan.

Verderber, f. m. fördärfware.

Verderblich, adj. fördärflig, högst skadlig.

Verderblichkeit, f. f. fördärflighet, skadlighet.

Verderbniß, f. f. fördärfwande, ruttnande, tilstånd då något är fördärfwadt, bortskämdt, i physikalisk och moralisk afsigt.

Verderbtheit, Verdorbenheit, f. f. fördärf, fördärfwadt tilstånd, särdeles i moralisk afsigt, ondska.

Verdichten, i. g. L. v. a. göra tätt, dickta.

Verdicken, v. a. göra, låta blifwa tjockare, helst om flytande saker.

Verdickung, f. f. der Säfte; wätskornas förtjocknande.

Verdielen, v. a. lägga plank, eller brädgolf.

Verdienen, v. a. verdient, p. förtjena. Das ist sein verdienter Lohn; det har han länge förtjent. Habe ich das um dich verdient; har jag förskyllt det på dig? Das Kleid verdient ein Neues, i. g. L. klädningen är så beskaffad, at man bör hafwa en ny.

Verdienst, f. m. förtjent lön, förtjenst. Grossen Verdienst haben; förtjena mycket penningar.

Verdienst, f. n. förtjenst. Es ist besser und wünschenswürdiger, Verdienste ohne Glück als Glück ohne Verdienste zu besitzen; det är bättre och önskanswärdare, at äga förtjenster utan lycka, än lycka utan förtjenster. Gelehrsamkeit ist sein geringstes Verdienst, i. g. L. han är intet något mindre än lärd.

Verdienstlich, adj. u. adv. förtjenande, hwarmed något förtjenas.

Verdienstlichkeit, f. f. förtjenstlighet.

Verdienstvoll, adj. u. adv. rik på förtjenster.

Verdient, S. Verdienen.

Verding,

Verding, ſ. m. Verdung, ſ. m. beting, öfwerenskommelſe.

Verdingen, v. a. verdungen, p. tinga, betinga. Verdingte Arbeit; tingadt arbete. Sich bei jemand in die Koſt verdingen; betala koſtpenningar för ſig. Jemanden eine Arbeit verdingen; betinga et arbete hos någon, öfwerenskomma med honom, hwad han ſkall hafwa i arbetslön.

Verdolmetſchen, v. W. v. a. tolka, tyda ut på et annat ſpråk.

Verdolmetſchung, ſ. f. tolkning.

Verdoppeln, v. a. verdoppelt, p. fördubbla.

Verdoppelung, ſ. f. fördubbling.

Verdorben, adj. u. adv. S. Verderben.

Verdorbenheit, ſ. f. S. Verderbtheit.

Verdorren, v. n. förtorkas, bliſwa torr.

Verdorrung, ſ. f. borttorkande.

Verdörren, v. a. torka bort.

Verdrängen, v. a. verdrängt, p. tränga ut eller bort, uteſtänga. Einem von ſeinem Amt verdrängen; tränga någon ifrån ſitt embete.

Verdrängung, ſ. f. bortträngning, uteſtängning.

Verdrehen, v. a. verdrehet, p. wrida, wränga, förwända. Einen Schlüſſel verdrehen; wrida en nyckel galet. Worte verdrehen; wränga, förtyda en annans ord. Eine gerechte Sache verdrehen; förwända en rättmätig ſak.

Verdrehung, ſ. f. wridning, wrängning. Verdrehungen des Körpers; kroppswridningar. Verdrehung der Worte; ordens förtydning.

Verdrießen, v. a. verdroß, imp. verdroſſen, p. förtryta. Sich keine Mühe verdrieſſen laſſen; ej ledas wid, ej bli förtruten wid något. Er läßt ſich keine Koſten verdrießen; han ſparer inga omkoſtningar.

Verdrießlich, i. g. L. adj. u. adv. förtretlig, ledſen, otålig. Ein verdrießlicher Handel; en ledſam ſak. Er iſt ſehr verdrießlich darüber; han är mycket förtretad däröfwer. Heute iſt er ſehr verdrießlich; han är i dag intet wid godt lynne. Verdrießlich ausſehen; ſe ſur ut.

Verdrießlichkeit, ſ. f. förtretlighet, förtret, ledſamhet. In Verdrießlichkeit mit jemand gerathen; få ledſamheter med någon.

Verdringen, S. Verdrängen.

Verdroßen, adj. u. adv. ledſen, förtruten, ohugad, efterlåten.

Verdroßenheit, ſ. f. huglöshet, efterlåtenhet.

Verdrucken, v. a. verdruckt, p. 1. für: falſch drucken; mißtrycka. Es iſt verdruckt; det är et tryckfel. 2. für: auf den Druck verwenden, z. E. viel Papier und Geld verdrucken; trycka up mycket papper och penningar.

Verdruß, ſ. m. ohne pl. förtret, ledſamhet. Er that es ihm zum Verdruß; han gjorde det honom til förtret. Er wird Verdruß davon haben; han lärer hafwa ledſamhet däraf. Er that es mit vielem Verdruß; han gjorde det med ſtor wederwilja.

Verdrüßlich, S. Verdrießlich.

Verduften, v. n. dunſta bort, miſta kraften.

Verdunkeln, v. a. verdunkelt, p. fördunkla, förmörka, it. bortſkymma. Sich verdunkeln; förmörkas.

Verdunkelung, ſ. f. fördunkling, förmörkelſe, bortſkymning.

Verdungen, S. Verdingen.

Verdünnen, v. a. göra tunnt eller tunnare, utſpäda. Mit Waſſer verdünnen; ſpäda up med watten. Verdünnte Luft; förtunnad luft.

Verdünnung, ſ. f. upſpädning.

Verdunſten, v. n. bortdunſta, dufna, ſtå af ſig, miſta kraften.

Verdurſten, v. n. verdurſtet, p. törſta ihjäl.

Verdüſtern, v. W. S. verdunkeln, verfinſtern.

Veredeln, v. a. veredelt, p. förädla, göra ädlare, bättre. Die Erze veredlen ſich; malmarterne bliſwa rikhaltigare. Die Landesprodukte veredlen; förarbeta landets producter til fabrik- och manufakturwaror, ſå at de därigenom få et ſtörre wärde.

Veredlung, ſ. f. förädling.

Verehlichen, v. a. gifta. Sich mit einer Perſon verehlichen; ingå giftermål med en Perſon.

Verehlichung, ſ. f. giftermål, bortgiftning.

Verehren, v. a. verehrt, p. 1. dyrka, wörda. 2. i. g. L. förära, giſwa til ſänks. Gott verehren; dyrka Gud. Ich verehre ſeine Aſche; jag wördar hans döda mull.

Verehrer, ſ. m. en ſom wördar och älſkar någon. Ein Verehrer des göttlichen Worts; Guds Ords älſkare. Er iſt ein groſ-

grosser Verehrer des schönen Geschlechts; han är en stor tilbedjare af Könet.

Verehrung, f. f. 1. dyrkan, wördnad, 2. i. g. L. föräring, gåfwa.

Vereiden, v. a förplickta någon med ed, taga eden af honom. Vereidet; edsvuren.

Vereidung, f. f. förpliktande genom ed.

Verein, f. f. uti Tyska Statsrätten, som t. E. Churverein; Churfursternas förening.

Vereinbaren, i. g. L. v. a. förena, förlika. Sich mit einander vereinbaren; komma öfwerens.

Vereinigen, v. a. vereinigt, p. förena, förlika, öfwerenskomma. Sie konnten sich darüber nicht vereinigen; de kunde ej förlikas därom. Das läßt sich mit einander nicht vereinigen, vereinbaren; det är stridande emot hwartannat.

Vereinigung, f. f. förening, förlikning, öfwerenskommelse

Vereinzeln, v. a. sälja stycktals.

Vereiteln, v. a. vereitelt, p. göra om intet, fåfängt, rubba, förstöra.

Vereitelung, f. f. fåfängt, om intet görande, rubbning.

Vereitern, v. r. vereitert, p. bulna.

Vereiterung, f. f. bulning.

Vereckeln, v. a. förorsaka leda til något.

Verenden, v. n. dö, brukas endast af Jägare om hjortars död.

Verengen, verengern, v. a. göra trång eller trångare.

Vererben, i. g. L. v. a. efterlemna som et arf til någon annan. Das Gut ward auf ihn vererbt; godset tilföll honom igenom arf.

Vererden, v. a. göra, förwända til jord.

Vererzen, v. a. förwandla til malm, mineralisera.

Verewigen, v. a. verewigt, p. förewiga, göra odödelig. Mein nun verewigter Freund; min wän, som nu ingått i ewigheten. Sein verewigter Vater; hans salig Fader.

Verfahren, v. n. verfuhr, imp. verfahren, p. förfara, handla. Er verfuhr hart mit ihm; han har handlat strängt med honom. Rechtlich verfahren; lagligen förfara, lagfara. Todes verfahren; dö.

Verfahren, v. a. föra ifrån et ställe til et annat. Den Zoll verfahren; fara förbi tullen utan at betala.

Verfahren, f. n. förfarande. Ein hartes Verfahren; en hård medfart.

Verfall, f. m. ohne pl. förfall, aftagande, lutande til undergång. In Verfall der Nahrung kommen; komma af sig. Der Handel ist in Verfall; handeln är i aftagande, har mycket aftagit, stadnat af. Der Verfall eines Hauses; husets förfall. In Verfall gerathen; komma på kneken.

Verfallen, v. n. falla på, infalla, förfalla, aftaga, luta til undergång, bliswa mager. Wie verfällst du darauf; huru faller, kommer du på den tanken? Das Haus ist sehr verfallen; huset är mycket förfallet. Eine verfallene Mauer; en infallen, omkullfallen mur. Das Christenthum ist sehr verfallen; Christendomen har råkat i förfall. Sein Credit ist ganz verfallen; han har förlorat all credit. Sein Ansehen ist verfallen; hans anseende har mycket aftagit. Die Zeit ist verfallen; tiden är förfluten. Seine Güter sind der Krone verfallen; hans gods äro indragna til Kronan. Wer sollte glauben, daß ein vernünftiger Mensch so weit verfallen sollte; hwem skulle tro, at en förnuftig menniska skulle kunna förnedra sig så wida? Am Leibe verfallen; mista hullet, bliswa mager. In Straffe verfallen; wara förfallen til straff, draga straff på sig.

Verfalltag, f. m. förfalledag.

Verfallzeit, f. f. förfalletid. Zur Verfallzeit nicht inne halten; ej betala til utsatt tid.

Verfälschen, v. a. verfälschet, p. förfalska.

Verfälscher, f. m. Verfälscherin, f. f. förfalskare, förfalskarinna.

Verfälschung, f. f. förfalskning.

Verfangen, v. a. verfangen, p. hjelpa, uträtta. Keine Arzneimittel wollten etwas verfangen; inga läkemedel wille slå an. Bei ihm wollen keine Vermahnungen verfangen; inga förmaningar bita på honom. Das verfängt nicht; det hjelper intet. Sich verfangen; få fång, säges om hundar och hästar, när de bliswa siuke utaf det, at de sprungit för hastigt emot winden. Om hundar S. ochså, verbeißen. Sich im Reden verfangen; slå sig sielf uti sitt tal.

Verfänglich, adj. u. adv. förgriplig, skadlig. Eine verfängliche Frage; en snärje-fråga.

Verfänglichkeit, f. f. förgripliglighet, skadlighet.

Verfärben, v. r. 1. skifta färgen. S. sich entfärben. 2. släppa färgen.

Verfas-

Verfaſſen, v. a. verfaßt, p. författa. Schriftlich verfaſſen; fatta i pennan, ſätta på papperet.
Verfaſſer, ſ. m. Författare, Auctor.
Verfaſſung, ſ. f. författning, fig. In guter Verfaſſung ſtehen; ſtå i god beredſkap. In ſchlechter Verfaſſung ſeyn; wara uti ſlätt tilſtånd.
Verfaulen, v. n. verfault, p. ruttna, förruttna, mullna bort, ſom en död kropp. Verfault; rutten.
Verfaulung, ſ. f. förruttnelſe.
Verfaulenzen, i. g. L. v. a. låtjas, tilbringa tiden uti låttja.
Verfechten, v. a. verfochten, p. förſäckta, förſwara.
Verfechter, ſ. m. förſäcktare, ſom förſwarar en ſak med iſwer och heſtighet.
Verfechtung, ſ. f. förſäcktning.
Verfehlen, v. a. verfehlt, p. ej råka rätt, fela, fara wilſe. Des Weges verfehlen; gå wilſe. Er hat des Zieles verfehlt; han har ſkutit miſte. Ich verfehlte die Thür; jag råkade ej på dören. Den Strich verfehlen; ſlå miſte, felt. Der Gelegenheit verfehlen; ej få weta, förſumma tilfället. Sie haben ſich einander verfehlt; de haſwa ej råkats. Er verfehlt die Wahrheit; han far wilſe om ſanningen. Ich habe nicht verfehlen wollen, i. g. L. jag har ej kunnat underlåta.
Verfeinern, v. a. göra finare. Die Sprache verfeinern; upodla ſpråket. Verfeinerte Sitten; hyfſade ſeder.
Verfertigen, v. a. förſärdiga, göra, ſkrifwa färdigt, utarbeta, ſkrifwa en bok.
Verfertigung, ſ. f. förſärdigande, utarbetning.
Verfilzen, v. a. göra filt utaf.
Verfinſtern, v. a. verfinſtert, p. förmörka.
Verfinſterung, ſ. f. förmörkelſe.
Verfitzen, i. g. L. v. a. traßla ihop.
Verfladdern, v. a. fladdra bort.
Verflechten, v. a. fläta igenom, förwickla uti hwartannat.
Verfliegen, v. n. verflogen, p. bortflyga, Die Zeit verfliegt; tiden går haſtigt bort. Verflogene Gedanken; förflugne tankar. Ein verflogenes Gerücht; et löſt ryckte.
Verflieſſen, v. a. verfloſſen, p. bortrinna. In die verfloſſenen Zeiten zurückſehen; ſe tilbaka uti den förflutna tiden. Die Zeit iſt verfloſſen; tiden är förliden, är ute. Unſer Leben verfließt wie ein Strohm; wårt lif flyter bort ſom en ſtröm.

Verflieſſung, ſ. f. einer Zeit; förlopp. S. Verlauf.
Verfliſtern, v. a. tilbringa med hwiſkande. S. fliſpern.
Verflößen, v. a. flotta bort.
Verflöſſung, ſ. f. bortflottning. Die ſanfte Verflößung der Farben; färgornas omärkeliga inflytande i hwarandra.
Verfluchen, v. a. verflucht, p. förbanna, önſka ondt. Verflucht; förbannad. Eine verfluchte That; en fördömlig gerning. Verflucht ſchwer, i. g. L. faſeligen tungt.
Verfluchung, ſ. f. förbannelſe.
Verflüchtigen, v. a. Chem. flygtig göra, volatiſera.
Verfluß, ſ. m. S. Verflieſſung, Verlauf.
Verfolg, ſ. m. ohne pl. fullföljelſe, fortſättning.
Verfolgen, v. a. verfolgt, p. 1. förfölja, jaga efter, 2. fullfölja. Einen auf dem Fuß verfolgen; följa någon på ſpåren. Seinen Weg, ſein Vorhaben verfolgen; fortſätta ſin wåg, fullfölja ſitt förehafwande.
Verfolger, ſ. m. Verfolgerin, ſ. f. förföljare, förföljerſka.
Verfolgung, ſ. f. förföljelſe, it. fullföljande.
Verfolgungsgeiſt, ſ. f. förföljelſens-ande, i motſats af tolſamhetens-ande.
Verfolgungsſucht, ſ. f. åtrå at förfölja andra, nöje i andras förföljande.
Verfrachten, i. g. L. v. a. betala frackt för, ſkicka bort i frackt.
Verfreſſen, v. a. fråßa bort, förſlöſa. Ein verfreſſener Menſch, n. W. en ſtor froſſare.
Verfrieren, v. n. verfror, p. förfryſa, fryſa ihjäl, förkylas, ſkämmas genom köld ſom fruckt. Verfrorne Glieder; förkylde, förfruſne, genom köld fördärfwade lemmar. Ein verfrorner Menſch, i. g. L. en ſom är mycket fruſen af ſig. S. froſtig.
Verfügen, v. a. verfügt, p. 1. göra anſtalt om, föranſtalta, laga, förordna, ſtyra om. 2. Sich wohin verfügen; förfoga, begifwa ſig til en ort.
Verfügung, ſ. f. 1. föranſtaltning. 2. förfogning.
Verführen, v. a. verführt, p. 1. föra bort, föra af och til, ſom waror. 2. förföra, förleda til något.
Verführer, ſ. m. Verführerin, ſ. f. förförare, förförerſka.
Verführeriſch, adj. u. adv. förförifk, förledande.

Verführung, f. f. 1. bortförande. 2. förförelse.
Verfüttern, v. a. 1. fodra. 2. stilla up. Das Heu ist schon alles verfüttert; höet är redan upstilt. 3. fodra för mycket, så at hästen blir sjuk däraf.
Verfütterung, f. f. fodring, för mycket fodrande.
Vergaffen, v. r. sich, vergaffet, p. förgapa sig på något. Er vergafft sich in jede weisse Schürze, i. g. L. han blir kär, galen efter hwart qwinfolk.
Vergähren, v. n. vergohren, p. jäsa ut.
Vergällen, v. a. vergällt, p. gallspränga, göra full med galla, fig. göra sur och bitter, förbittra.
Vergällt, adj. u. adv. förbittrad.
Vergallopiren sich, i. g. L. v. r. göra et fel utaf öfwerilning, förgå sig.
Vergallopirung, f. f. öfwerilning.
Vergänglich, adj. u. adv. förgänglig, owaraktig, flygtig, fåfeng.
Vergänglichkeit, f. f. förgänglighet, owaraktighet, flygtighet.
Vergangen, adj. S. Vergehen.
Vergattern, v. a. förgallra.
Vergatterung, f. f. Vergadderung, i. g. L. förgallring, it. trumslag til tekn at Soldaterne skola samlas eller ställas up.
Vergeben, v. a. vergab, imp. vergeben, p. 1. gifwa, skänka bort. Der Dienst ist schon vergeben; tjensten är redan bortgifwen. Er vergiebt nicht gerne etwas, i. g. L. han skänker intet gerna bort något. Seine Tochter ist schon vergeben; hans dotter är redan bortlåfwad, bortgift. 2. Er hat die Karten vergeben; han har orätt gifwit korten. 3. für: einem Gift beibringen; förgifta, döda någon med gift. 4. eftergifwa. Ich kann mir nichts vergeben; jag kan ej eftergifwa något af det mig tilkommer. 5. förlåta. Das kann ich ihm nie vergeben; det kan jag aldrig förlåta honom. Vergeben sie mir; jag beder om förlåtelse. S. Verzeihen.
Vergebens, vergeblich, adv. förgäfwes, fåfengt, utan wärkan.
Vergeblich, adj. u. adv. 1. som kan förlåtas. 2. fåfeng, onödig, onyttig.
Vergeblichkeit, f. f. fåfenglighet, t. E. af hoppet, man har gjort sig.
Vergebung, f. f. eines Dienstes; tjenstens bortgifwelse. Der Sünden; syndernas förlåtelse. Die Vergebung mit Gift; förgifning med förgift.
Vergehen, v. a. u. r. förgå, fela. Darin hat er sich sehr vergangen; han har däruti mycket felat. Sich gröblich gegen jemand vergehen; förgå sig hårdt emot någon. Sich gegen das Gesetz vergehen; bryta emot lagen.
Vergehen, v. n. gå öfwer, förbi, förlida, förgås. Das vergeht wieder; det går öfwer, bort igen. Im vergangenen Jahr; uti förlidet år. Sie vergingen im Elend; de förgingos i elände. Im Feuer vergehen; brinna up. Ihm vergehen die Kräfte; krafterne aftaga för honom. Ihr verging Hören und Sehen; hon kunde ej sansa sig. Einem die Geduld vergehen machen; uttrötta någons tolamod.
Vergehen, f. n. ohne pl. 1. förbigående, förlidande, aftagande. 2. fel.
Vergehung, f. f. fel, förseelse.
Vergelten, v. a. vergalt, imp. vergölten, p. wedergälla.
Vergelter, f. m. wedergällare.
Vergeltung, f. f. wedergällning. Das Vergeltungsrecht. S. Wiedervergeltung.
Vergesellschaften, v. a. gå i sällskap med, ledsaga. Eine Tugend ist mit der andern vergesellschaftet; en dygd har den andra i följe med sig. Ernst mit Güte vergesellschaftet; allwarе förenad med godhet.
Vergeßen, v. a. vergaß, imp. vergessen, p. glöma, förgäta. Vergiß mich nicht; glöm intet bort mig. Ein ehr-vergeßener Mensch; en äreförgäten menniska. Ich will es ihm nie vergessen; han skall ej hafwa det olönt. Sich vergessen; ej komma sig ihog, förgå sig, fela af öfwerilning.
Vergessenheit, f. f. Vergessen, f. n. glömska, förgätenhet. Etwas in Vergessenheit stellen; glöma bort något.
Vergeßlich, vergessen, adj. u. adv. glömsk.
Vergeßlichkeit, f. f. glömska, swagt minne, wårdslöshet at påminna sig något.
Vergeuden, vergeuderisch, Vergeudung, P. W. S. Verschwenden, verschwenderisch, Verschwendung.
Vergewaltigen, K. W. v. a. wåldföra.
Vergewaltigung, P. W. S. Gewalthätigkeit.
Vergewissern, v. a. förwissa, försäkra. Sich vergewissern; öfwertyga sig om.
Vergewisserung, f. f. försäkring. Zu mehrerer Vergewisserung dessen; til mera säkerhet däraf.

Vergieß-

Vergießen, v. a. vergaß, imp. vergossen, p. utgjuta. Tränen vergießen; gråta, bryta ut i tårar. Sein Blut fürs Vaterland vergießen; utgjuta sitt blod för Fädernesslandet. Mit Blei vergießen, um es zu befestigen; stöpa bly uti at befästa det.

Vergiessen, s. n. Vergiessung, s. f. utgjutande, utgjutelse.

Vergiften, v. a. förgifta, låta förgift i något, döda med förgift.

Vergifter, s. m. förgiftare.

Vergiftung, s. f. förgiftelse.

Vergiß mein nicht, s. n. eine Sumpfpflanze; förgät mig ej, Myosotis Scorpioides palustris. Klettenartige Vergiß mein nicht; Myosotis Lappula. it. für die in den Gärten gemeine Hundszunge; Cynoglossum Omphaloides.

Vergittern, v. a. förgallra, sätta galler före.

Vergitterung, s. f. förgallring.

Verglasen, v a. smälta til glas.

Verglasung, s. f. smältning til glas.

Verglasieren, i. g. L. v. a. glasera.

Vergleich, s. m. 1. für: Vertrag; förlikning, öfverenskommelse, accord 2. für: Vergleichung; förliknelse eller likhet. Einen Vergleich treffen; göra en förlikning. Unter ihnen ist kein Vergleich; det är ingen likhet emellan dem, den ene öfverträffar alt för wida den andre.

Vergleichen, v. a. verglich, imp. verglichen, 1. förlika, förena. Sich wegen des Preises vergleichen; komma öfverens om priset. 2. förlikna, jämföra. Wenn es erlaubt ist, grosse Dinge mit kleinen zu vergleichen; om det är tillåtet, at jämföra stora ting med små.

Vergleichshandel, s. m. förlikningstractat.

Vergleichsmäßig, adv. efter öfverenskommelse eller förlikning.

Vergleichung, s. f. förliknelse, jämförelse.

Vergleichungsmittel, s. n. det hwaruti twå ting, som jämföres, komma öfverens, tertium comparationis.

Vergleichungsweise, adv. liknelse-wis, jämförelse-wis.

Verglimmen, v. n. verglommen, p. slockna utaf brist på föda, som eld, ljus, o. s. w.

Veralühen, v. n. småningom upphöra at glödgas.

Vergnügen, v. a. vergnügt, p. förnöja, ro. Seine Schuldener vergnügen; tillfredsställa, betala sina Creditorer.

Vergnügen, s. n. nöje, förnöjelse, ro. Auf grosses Vergnügen folgt oft Mißvergnügen; morgonnöje blir ofta aftongrät, når glädjen står i stugan, står ofta sorgen i förstugan, Spr.

Vergnüglich, adj. u. adv. förnöjsam, S. Vergnügsam. it. til nöjes, med nöje.

Vergnügsam, adj. u. adv. förnöjsam.

Vergnügsamkeit, s. f. förnöjsamhet.

Vergnügt, adj. u. adv. förnöjd, nöjsam, angenäm.

Vergnügung, s. f. förnöjelse, nöje.

Vergolden, v. a. vergoldet, p. förgylla.

Vergolder, s. m. förgyllare.

Vergoldung, s. f. förgyllning.

Vergolten, S. Vergelten.

Vergönnen, v. a. vergönnt, p. förunna, tilstädja, lofgifwa.

Vergöttern, v. a. vergöttert, p. förguda, införa ibland Gudarna, dyrka som Gud.

Vergötterung, s. f. förgudning.

Vergraben, v. a. nedgrafwa.

Vergrabung, s. f. nedgrafning.

Vergrasen, v. n. (Landwirthsch.) bewäxa med gräs.

Vergreiffen, v. r. vergriff, imp. vergriffen, p. 1. von Waaren; gå åt. Die Waare, das Buch ist vergriffen; waran är redan bortsåld, boken finnes ej mera i boklådan. 2. Von Personen; förtaga, mißtaga, förgripa sig. Er hat sich vergriffen; han mißtog sig. Sich mit Worten an jemand vergreiffen; angripa någon med oanständiga ord. Sich an jemandes Person vergreiffen; föra wåld på någons Person. Sich an heiligen Dingen vergreiffen; förgripa sig, röra wid det som heligt är.

Vergreifung, s. f. förgripelse.

Vergrössern, v. a. vergrössert, p. göra större, fördigra, föröka, förmera, förhöja, Das Glaß vergrößert hundertfach; glaset fördigrar hundrade gånger. Das vergrössert sein Verbrechen; det gör hans brott större. Die Strafe vergrössern; skärpa straffet. Das vergrössert das Vergnügen; det höjer nöjet. Seine Macht zu vergrössern suchen; söka at utwidga sin magt.

Vergrösserung, s. f. fördigring, förökning, höjning.

Vergrösserungsglas, s. n. fördigringsglas.

Vergulden, S. Vergolden.

Vergünstigen, S. vergönnen, erlauben.

Vergünstigung, s. f. S. Erlaubniß.

Vergüten, v. a. godtgöra.

Vergütung, s. f. godtgörande. S. Ersatz.

Verhack, s. m. S. Verhau.

Verhadern, v. a. träta bort.

Verhaft, s. m. ohne pl. häcktelse, fängsligt förwar.

Verhaften, v. a. in der Redensart; verhaftet seyn; häfta för något. Jemand um Schuld verhaftet seyn; wara någon skyldig.

Verhäkern, S. verhökern.

Verhallen, v. n. aufhören zu schallen, verfliegen; säges om ljudet, när det förlorar sig i luften.

Verhalten, v. a. verhielt, imp. verhalten, p. 1. hålla igen, tilbaka, fig. tiga, hålla hemlig för någon, S. vorenthalten. Wir haben euch nicht verhalten mögen, K. M. wi kundgöre eder härmed, wi göre eder härmed weterligt. Sich verhalten, förhålla sig emot hwar annat, it. upföra sig. Die Räume verhalten sich wie ihre Geschwindigkeiten; wägstycken förhålla sig som hastigheterna. Er weiß nicht wie er sich verhalten soll; han wet intet huru han skall förhålla, ställa sig, bära sig åt, hwad han skal göra eller intet. Die Sache verhält sich so; saken har sig sålunda, hänger så ihop.

Verhalten, s. n. upförande, förhållande.

Verhältniß, s. n. förhållande emot hwartannat, Proportion, mån, beskaffenhet. In so ferne 1 Rthr. 46 ßl. als der gesetzlich festgestellte Werth eines Dukaten in Schweden anzusehen ist, so ist die Verhältniß des Goldes zum Silber im schwedischen Münzwesen, wie 1 zu $14\frac{81 \text{ a } 82}{100}$; så wida en Rdr. 46 ßl. äro at anse som et fastställdt lagligt wärde af en Swensk Ducat, är proportionen emellan guld och silfwer i de Swenska mynten som 1 til $14\frac{81 \text{ a } 82}{100}$. In Verhältniß der Grösse beider Reiche; i mån af, i anseende til båda Rikens widd. Nach Verhältniß der Sache; efter sakens beskaffenhet. In Verhältniß seiner Umstände; i hänseende til hans omständigheter. Die Verhältnisse dieses Lebens; detta lifwets tilfälligheter. Mit jemand in Verhältniß stehen; wara med någon i en art förbindelse. Unsere Verhältniße gegen Gott; wåra skyldigheter emot Gud, förhållandet i hwilket wi stå med Gud.

Verhältnißwidrig, adj. u. adv. oproportionerad.

Verhältnißweise, adv. i mån, efter proportion.

Verhaltung, s. f. tilbaka hållande, undanhållande. Die Verhaltung des Urins; wattnets hållande.

Verhandeln, v. a. 1. sälja, handla bort, förhandla, föryttra, 2. K. W. afhandla, underhandla en sak.

Verhandelung, s. f. underhandling.

Verhängen, v. a. 1. sätta förlåt före. 2. fig. tilstädja, låta ske. Mit verhängtem Zügel reiten; rida i fullt fyrsprång. Was Gott über uns verhängt hat; hwad som Gud har tilstädt, tilskickat, låtit komma öfwer oß.

Verhängniß, s. n. tilstädjelse, skickelse, öde. Es ist ein Verhängniß Gottes; det är Guds skickelse. Ein hartes Verhängniß; et bistert öde.

Verharren, v. n. m. d. Hfw. haben, verharret, p. 1. blifwa fast wid något. 2. framhärda. S. verbleiben.

Verharren, s. n. Verharrung, s. f. framhärdelse.

Verharrlich, i. g. L. adj. u. adv. framhärdande. S. Beharrlig.

Verharrschen, v. n. skorpna, få skorpa, gro igen som et sår.

Verhärten, v. a. u. r. verhärtet, p. förhärda, göra hård, styf. Sich verhärten, fig. göra sig känslolös. Sein Ohr ist bei allen Bitten verhärtet; han aktar intet på alla trägna böner. Den Leib verhärten. S. verstopfen.

Verhärten, v. n. härdna, förhärdas. S. erhärten.

Verhärtung, s. f. förhärdelse.

Verhaßt, adj. u. adv. förhatelig, förhatad.

Verhätscheln, i. g. L. v. n. S. Verzärteln.

Verhau, s. n. en hop kullhuggna trän, för at stänga tilgången til något, förhuggning.

Verhauen, v. a. fälla med huggande, kullhugga, förhugga. Dem Feinde den Paß verhauen; hugga igen, stänga wägen för fienden. Sich im Walde verhauen; hugga igen skogen om sig. it. Sich verhauen; hugga felt eller miste. Sich verhauen, in der Fechtkunst; göra et sådant hugg, at man därigenom gifwer sin fiende öppet hugg på sig. it. fig. i. g. L. sich verhauen; röja, slå sig med sina egna ord.

Verhau-

Verhauſen, n. W. v. a. flytta bo, it. illa hushålla, ſlösa bort.
Verheben, v. a. verhoben, p. taga falſkt af. Sich verheben; förlyfta ſig.
Verheben, ſ. n. förlyftning.
Verheeren, v. a. verheert, p. härja, förböda, ödelägga, förſtöra, fördärfwa.
Verheerer, ſ. m. härjare, förödare.
Verheerung, ſ. f. förhärjelſe, förödelſe.
Verheften, v. a. häfta igen, it. häfta orätt, falſkt.
Verhehlen, v. a. verhehlt, verhohlen, p. dölja, fördölja, undandölja, förtiga. S. Verbergen.
Verhehlung, ſ. f. fördöljelſe.
Verheilen, i. g. L. v. a. u. n. gro, läkas ſom et ſår.
Verheimlichen, v. a. fördölja, hålla hemlig. S. verhehlen.
Verheirathen, adj. S. Verheurathen.
Verheiſſen, v. a. lofwa, utlofwa. S. Verſprechen.
Verheiſſung, ſ. f. löfte om något godt.
Verhelen, S. verhehlen.
Verhelfen, v. a. verholfen, p. hjelpa, förhjelpa.
Verhelfung, ſ. f. förhjelpande.
Verhenkert, n. W. adj. u. adv. mycket ond, förbannadt.
Verherrlichen, v. a. verherrlicht, p. förhärliga, uphöja, förhöja. Den Namen Gottes verherrlichen; prisa och uphöja Guds namn. Die verherrlichten Leiber der Gerechten; de rättfärdigas förklarade kroppar.
Verherrlichung, ſ. f. förhärligande, förhöjning.
Verhetzen, v. a. verhetzt, p. uphetſa, upägga.
Verhetzung, ſ. f. upäggande.
Verheuren, i. g. L. v. a. hyra bort. S. vermiethen.
Verheurathen, ſ. f. gifta bort. Sich verheurathen; gifta ſig.
Verheurathung, ſ. f. bortgiftning, giftermål.
Verhexen, i. g. L. v. a. förtrolla.
Verhindern, v. a. verhindert, p. förhindra, wara någon hinderlig i ſina anſlag, afhålla honom ifrån något. Den Zugang verhindern; ſtänga tilgången til något. Von allen Seiten verhindert werden; finna ſwårigheter på alla kanter.
Verhinderung, ſ. f. hinder, förhinder.
Verhitzen, i. g. L. v. a. u. r. förhetſa ſig. S. erhitzen. Das Korn hat ſich verhitzet; ſäden har tagit hettan til ſig.
Verhoffen, i. g. L. v. a. u. n. m. d. Hfw. haben; förhoppas. S. Hoffen.
Verhoffen, i. g. L. ſ. n. hopp, förmodan.
Verhoffentlich, i. g. L. adv. förmodeligen. S. Hoffentlich.
Verhohlen, S. verhehlen.
Verholfen, S. verhelfen.
Verhöhnen, v. a. verhöhnt, p. beſpotta, begabba. S. Höhnen.
Verhöhnung, ſ. f. beſpottelſe.
Verhör, ſ. n. förhör, afhörelſe.
Verhören, v. a. verhört, p. afhöra witnen, förhöra en gäſſe, it. höra miſte eller orätt, mißhöra, S. überhören. Einem die Beicht verhören, i. g. L. taga någon i ſkrift, läxa up honom.
Verhudeln, i. g. L. v. a. arbeta ganſka ſlätt, ſkämma bort något i arbeter, fig. fördärfwa.
Verhüllen, v. a. verhüllt, p. förhölja, hölja öfwer, ſkyla, inſwepa uti.
Verhüllung, ſ. f. ſkylande, förhöljande, inſwepning.
Verhungern, v. n. verhungert, p. utſmälta, uthungra, dö af hunger. Verhungert ausſehen; ſe ſwulten, utmagrad ut.
Verhunzen, n. W. v. a. ſtympa, fig. ſkämma bort, fördärfwa.
Verhuren, n. W. v. a. ſlösa bort, fördärfwa med horeri.
Verhurt, n. W. adj. u. adv. horaktig, liderlig.
Verhüten, v. a. verhütet, p. förekomma, hindra, afböja, afwärja at något ej ſker eller händer. Gott verhüte es; Gud förbjude det!
Verhüten, ſ. n. Verhütung, ſ. f. förekommande, afwärjande.
Verjagen, v. a. verjagt, p. förjaga, bortdrifwa. Durch vieles Schieſſen wird das Wild verjagt; genom mycket ſkjutande bortſkrämes det wilda. Einen aus dem Lande verjagen; landförwiſa någon. Ein Verjagter; en fördrifwen eller landsflygtig.
Verjagung, ſ. f. bortdrifning, bortſkrämning. Verjagung ins Elend; landförwisning.
Verjähren, v. n. verjährt, p. förfalla under häfd. Ein verjährtes Recht; en rättighet, ſom, när man utöfwat henne oklandradt på en wiß af lagen föreſkrifwen tid, räknas för häfd, it. en rättighet, ſom af gammal häfd är i andras händer. Es

Verklärung, b. W. f. f. förklaring.
Verklatschen, n. W. S. klatschen.
Verklecken, n. W. v. a. plumpa bort.
Verkleiben, v. a. smeta ihop, klistra igen.
Verkleibung, f. f. ihopsmetning, igenklistring.
Verkleiden, v. a. verkleidet, p. 1. beklåda, öfwerklåda något med en mur, infatta med bräder eller dylikt, panela, 2. v. r. förklåda sig.
Verkleidung, f. f. 1. beklädning med en mur, eller bräder, 2. förklädning.
Verkleinerlich, adj. u. adv. förklenlig, skymflig, försmädelig.
Verkleinern, v. a. verkleinert, p. göra smårre, dela i små delar, förklena. Ein Gemählde verkleinern; göra en målning mindre. Jemanden verkleinern; förklena någons heder, skicklighet eller goda egenskaper.
Verkleinerung, f. f. förklening, delning i smårre delar.
Verkleinerungswort, f. n. Diminutivum.
Verkleistern, v. a. igenklistra.
Verklettern, v. r. sich; förstiga sig.
Verkluften, v. a. bei den Jägern; säges om gräfswin, når de gräfwa sig in så at Jägaren ej kan få tått på dem.
Verknöchert, adj. u. adv. som blifwit til ben.
Verknöcherung, f. f. tilståndet då et bruск eller dylikt i en kropp blifwit aldeles til ben.
Verknödeln, v. a. tumma ihop små kulor af något, som t. E. af bröd.
Verknüpfen, v. a. verknüpft, p. 1. knyta til, 2. förknippa, förbinda, förena. Fig. Zwei Dinge sind mit einander verknüpft; når det ena innehåller grunden til det andra.
Verknüpfung, f. f ihopknytelse, förknippning, bandet emellan twänne ting.
Verkochen, v. a. u. n. bortkoka. Wenn die erste Hitze etwas verkocht ist, fig. når förста hettan är förbi, når ifren har swalnat litet.
Verkohlen, v. a. bränna til kol, förkola. Holz das zum Verkohlen taugt; kolwed eller wed som är tjenlig at bränna kol af.
Verkohlung, f. f. förkolning.
Verkommen, i. g. L. v. n. blifwa mager, förlora hullet.
Verkorken, v. a. verkorkt, p. korka igen.
Verkörpern, v. a. bringa något åter igen til en gröfre kropp.
Verköstigen, v. a. hålla någon med kost. S. beköstigen.
Verkriechen, v. r. verkrochen, p. krypa undan, göma sig undan, ej töras wisa sig. Fig. Er muß sich gegen ihn verkriechen, n. R. han kan på intet sätt jämföras med honom.
Verkrümeln, v. a. smula sönder, bryta i smulor utan nytta.
Verkrümmen, i. g. L. v. n. krokna, blifwa krokig.
Verkümmern, i. g. L. v. a. sätta i qwarstad.
Verkündigen, v. a. förkunna, kungöra, säga förut, bebåda. Alles verkündiget nahes Unglück und Verderben; alt bodar olycka och fördärf.
Verkündiger, f. m. förkunnare.
Verkündigung, f. f. förkunnelse. Maria Verkündigung; wår Fru-dag i Fastan, Mariä bebodelsedag.
Verkundschaften, v. a. spana ut. S. auskundschaften.
Verkünsteln, v. a. för mycket konstla, fördärfwa med mycket konstlande.
Verkuppeln, v. a. koppla ihop, fig. inlåta, förbinda sig med en person på et olofligt wis.
Verkürzen, v. a. förkorta. Die Zeit verkürzen; fördrifwa tiden. Den Lohn verkürzen; afkorta lönen.
Verkürzung, f. f. förkortning, afkortning.
Verkütten, S. Verkitten.
Verlachen, v. a. le åt, begabba, begrina. Von jedermann verlacht werden; blifwa hwar mans åtlöje, blifwa begrinad af alla.
Verlachung, f. f. begabbande, begrinande.
Verlag, f. m. ohne pl. förlag, omkostnad, som måste förut betalas eller kostas på något, förskott. Ein Buch im Verlag nehmen; taga en bok under sitt förlag.
Verlagsbuch, f. m. förlags-bok.
Verlagskosten, f. pl. omkostnad som betalas förut, förlags-omkostningar.
Verlagsrecht, f. n. förlags-rättighet.
Verlähmen, v. a. verlähmt, p. blifwa oförmögen, halt, lam.
Verlähmung, f. f. S. Lähmung.
Verlammen, v. n. m. d. Hfw. haben; kasta et dödt eller otidigt födt lamm.
Verlangen, v. a. verlangt, p. wilja hafwa, begära, åstunda. Heftig nach etwas verlangen; längta efter något. Ich verlange nichts; jag will icke hafwa något. Er verlan-

Verleger, ſ. m. Förläggare.
Verlegung, ſ. f. 1. förläggande, flyttning. Die Verlegung eines Buchs; en boks förlag. Die Verlegung eines Feſttages; en helgdags flyttning til en annan dag.
Verlehnen, v. a. förläna et gods, utlåna penningar, S. Verleihen.
Verlehnung, ſ. f. förläning.
Verleibdingen, K. W. v. a. gifwa lifgeding.
Verleiden, v. a. verleidet, p. göra widrigt och ledt. Das ſollte ihm wohl die Luſt zum Spiel verleiden; det kunde wäl betaga honom eller utſläcka hos honom hogen at ſpela.
Verleihen, v. a. verleihet, p. 1. låna ut, bortlåna, S. ausleihen. 2. förläna. Wenn mir Gott Gnade und Geſundheit verleihet; om Gud förlänar mig näd, gifwer, ſkänker mig hälſan.
Verleiher, ſ. m. den ſom lånar bort något.
Verleihung, ſ. f. utläning, förläning, ſkänkning.
Verleiten, v. a. förleda, förföra. Verleitende Conjuncturen; förledande tilſtällningar.
Verleitung, ſ. f. förledelſe, förförelſe.
Verlernen, v. a. 1. glöma bort hwad man har lärt. 2. af wänja ſig något med tiden, S. abgewöhnen.
Verleſen, v. a. upläſa, föreläſa. Die Wolle verleſen, bei den Hutmachern; utſöka, utplocka ullen. Den Salat verleſen, i. g. L. ränſa ſalaten.
Verleſung, ſ. f. upläſning, föreläſning.
Verletzen, v. a. verletzt, p. ſåra, ſkada, ſig förkränka, förolämpa. Sich am Leibe verletzen; göra ſig ſkada på eller i kroppen. Eine Bildſäule verletzen; ſtympa en ſtod. Ein verletztes Gewiſſen; et ſåradt ſamwete. Jemandes guten Namen verletzen; förolämpa nägons heder. Die Geſetze verletzen; bryta emot lagen. Das verletzt die Ehrbarkeit, züchtige Ohren; det är emot all ärbarhet, det förargar tucktiga öron.
Verletzlich, adj. u. adv. verletzbar; ſom kan taga ſkada, brytas emot, omſtötas.
Verletzung, ſ. f. ſårande, ſkadande, förolämpning, emotbrytelſe. Die Verletzung des Gewiſſens; ſamwetets förkränkelſe.
Verleugnen, S. Verläugnen.
Verleumden, v. a. verleumdet, p. förtala, baktala, illa utföra någon.
Verleumder, ſ. m. Verläumderin, ſ. f. förtalare, baktalare, baktalerſka.

Verleumderiſch, adj. u. adv. baktalande, förſmädelig, hädiſk.
Verleumdung, ſ. f. förtal, baktal.
Verlieben, v. r. ſich, verliebt, p. bliſwa kär, förälſka ſig på något. Verliebte Seufzer; kärleks-ſuckar. Von verliebter Natur ſeyn; wara mycket benägen til kärlek, mycket älſka Könet. Er iſt ganz in das Wort verliebt; han brukar ſtändigt detta ordet med något wälbehag.
Verlieben, ſ. n. kärbliſwande.
Verliebtheit, ſ. f. kärlighet.
Verliegen, v. r. fördärfwa genom för längt liggande, förligga ſig, wara förlegad ſåſom gammalt gods. S. Verlegen.
Verliehen, S. Verleihen.
Verlierbar, adj. u. adv. ſom kan förloras.
Verlieren, v. a. verlohr, imp. verlohren, p. förlora, borttappa, miſta. Sein Leben verlieren; förlora ſitt lif. Den Kopf verlieren; halshuggas. Er hat ſeine Uhr auf der Straſſe verlohren; han har borttappat ſitt ur på gatan. Den Dienſt verlieren; miſta tjenſten. Die Zeit verlieren; förſpilla tiden. Da iſt alle Mühe verlohren; där är all möda fåfeng. Ich will kein Wort mehr darum verlieren; jag will ej tala mera et ord därom. Verlohren geben, für: verlohren halten; gifwa tappt, it. öfwergifwa, upgifwa. Dem Reſpect vor jemand verlieren; ſätta å ſido tilbörlig wördnad för någon. Etwas nur ſo verlohren machen, zeichnen, i. g. L. ihopſätta, tekna något förloradt. Ein verlohrner Menſch; en menniſka ſom intet mera står at hjelpa. Eine verlohrne Schildwache; en utpoſt eller wakt i krigstider på et farligt ſtälle, ſom hälles för förlorad.
Verlieren, v. r. fig. ſich; gå bort. Das Fieber hat ſich verlohren; febern har gått bort. Sich in Gedanken verlieren; fördjupa ſig i ſina tankar. Hier verlohr ich mich in ſtiller Bewunderung; här ſtadnade jag uti en tyſt förundran. Der Nebel verliert ſich; dimban ſkingras.
Verlieren, ſ. n. borttappelſe, bortmiſtning, förlorande.
Verloben, v. a. verlobt, p. förloſwa, troloſwa.
Verlöbniß, i. g. L. ſ. f. S. Verlobung.
Verlöbnißmahl, ſ. n. Verlöbnißtag, ſ. m. troloſnings-måltid, dag.
Verlöbnißring, ſ. m. fäſtnings-ring.
Verlobung, ſ. f. förloſning, troloſning.

Verlochen, v. a. bei den Handwerken; göra et eller flera hål uti något.
Verlocken, v. a. locka på en falsk wäg.
Verlockern, n. W. v. a. slösa bort. S. Verschwenden.
Verlodern, v. n. låga starkt at det ej länge räcker, brinna bort uti stark låga.
Verlogen, n. W. adj. u. adv. lögnaktig. S. Lägenhaft.
Verlohnen, i. g. L. v. a. in der Redensart: es verlohnt der Mühe, sich der Mühe nicht; det lönar ej mödan.
Verlohren, S. Verlieren.
Verlöschen, v. n. ich verlösche, du verlöschest, er verlöscht, praes. verlosch, imp. verloschen, p. slockna, utslockna.
Verlöschung, s. f. utslocknande. S. Erlöschung.
Verlosen, v. a. lotta, kasta lott om något, dela ut genom lottning.
Verlosung, s. f. lottkastning, utdelning genom lottning.
Verlöthen, v. a. löda ihop. Verlöthet, p. ihoplödd.
Verlöthung, s. f. igenlödning, ihoplödning.
Verludern, n. W. v. a. slösa bort uti liderlighet.
Verlüften, i. g. L. v. n. wädra. Sich verlüften, n. R. gå i frisk luft.
Verlust, s. m. ohne pl. förlust, skada, mistning, saknad, afsaknad. Auf Gewinn und Verlust; på winst och förlust, wåga winna wåga tappa. Der Verlust ist leicht zu ersetzen; den skadan kan lätt botas. Bei Verlust des Lebens verbieten; förbjuda wid liffsstraff.
Verlustig, adj. u. adv. förlustig. Verlustig gehen; blifwa förlustig, förlora, mista.
Verlutieren, v. a. (Chemie) förlutera, smeta igen.
Vermachen, v. a. vermacht, p. 1. täppa, låsa, stänga igen, som en dör, et fönster, o. s. w. 2. Einem etwas vermachen; förskrifwa til arf, testamentera.
Vermächtniß, s. n. 1. testamente, testamentering, arf-förskrifning. 2. en summa penningar, som någon eller til något ár utsatt i testamentet, Legatum.
Vermachung, s. f. igenläsning.
Vermagern, i. g. L. v. n. blifwa mycket mager.
Vermahlen, v. a. förmala. Ein Feld vermahlen, Pr. R. S. vermarken.
Vermählen, v. a. vermählt, p. förmäla, ordet brukas om högre Personer.
Vermählung, s. f. Förmälning, Bilager.
Vermählungsfest, s. n. Vermählungstag, s. m. Förmälningsdag.
Vermahnen, i. g. L. v. a. förmana. S. Ermahnen.
Vermahnung, s. f. förmaning.
Vermaledeien, i. g. L. v. a. förbanna. S. Verfluchen.
Vermaledeiung, s. f. förbannelse.
Vermalen, v. v. förmala. So viel als einer an Geträide vermalen läßt; förmalnings-quantum.
Vermänteln, v. a. bemantla. S. Bemänteln.
Vermarken, v. a. sätta, betekna med rämärken.
Vermaskiren, i. g. L. v. a. förkläda, maskera.
Vermauren, v. a. 1. mura bort, 2. mura igen, immura. S. Einmauren.
Vermauthen, Pr. W. S. Verzollen.
Vermehren, v. a. vermehrt, p. föröka, förmera, tilöka. Sich vermehren; wära, taga til. S. zunehmen.
Vermehrung, s. f. förökning, tilökning, tiltagande, tilwärt.
Vermeiden, v. a. vermieden, p. undwika, undfly, förekomma.
Vermeidlich, adj. u. adv. undwiklig.
Vermeidung, s. f. undwikande.
Vermeinen, v. a. vermeint, p. mena, förmena, stå i den tanken. Der vermeinte Prinz; den föregifne Prinsen. Der vermeinte Erbe; den förmodade arfwingen.
Vermeintlich, i. g. L. adj. u. adv. förmenad, förmodad, föregifwen.
Vermelden, v. a. vermeldet, p. förmäla, berätta, kungöra, nämna. Vermelde ihm meinen Gruß; framför min hälsning til honom.
Vermeldung, s. f. förmälan.
Vermengen, v. a. vermengt, p. många, blanda, upspäda, S. Vermischen. Fig. Gegenstände mit einander vermengen; taga en sak för en annan. Ich bemenge mich nicht damit, i. g. L. S. einmischen.
Vermengung, s. f. ihopblandning.
Vermerken, v. a. vermerkt, p. förmärka. In Gnaden vermerken, übel vermerken; nädigt uptaga, tyda illa ut.
Vermerkung, s. f. förmärkelse, uptagande.
Vermessen, v. a. u. r. 1. måta, förmåta sig, märka eller mätta orätt. 2. fördrista sig, understå sig. Sich zu viel vermessen; inbilla, tilwälla sig för mycket,

lofwa mera än man är i ständ at kunna göra eller hålla. Sich hoch und theuer vermessen, i. g. L. bedyra på det högsta, med de största eder.

Vermessen, adj. u. adv. förmåten, djerf, öfwerdådig.

Vermessenheit, f. f. förmåtenhet, djerfhet, öfwerdådighet.

Vermessentlich, adv. förmåtet, djerft.

Vermetzen, v. a. gifwa qwarntul til mölnaren.

Vermiethen, v. a. vermiethet, p. von Sachen, für: verheuren; hyra bort eller ut. Von Personen, für: sich in Dienst begeben; städja eller laga sig i tjenst.

Vermiether, f. m. hyresman, som hyrer ut något åt andra. Eine Mägde-Vermietherinn; pige-städjerska.

Vermindern, v. a. förminska, göra mindre. Fig. Das vermindert sein Ansehen; det förswagar, förringar, förminskar hans anseende. Die Zahl der Einwohner vermindert sich; folknummern tager af. Die Strasse vermindern; lindra straffet.

Verminderung, f. f. förminskning, aftagande, lindring.

Vermischen, v. a. vermischt, p. blanda. Wein mit Wasser vermischen; blanda win och watten tilsammans, späda up win med watten. Sich fleischlich vermischen; beblanda sig. Vermischte Anmerkungen; strödda anmärkningar. Vermischte Schriften; skrifter af åtskilligt innehåll.

Vermischung, f. f. blandning. Fleischliche Vermischung; kötslig beblandelse, sänglag. S. Beischlaf.

Vermissen, i. g. L. v. a. vermißt, p. sakna, mista.

Vermissung, f. f. saknad, saknelse, bortmistning.

Vermitteln, v. a. vermittelt, p. förmedla, bemedla, wara medlare. Einen Streit vermitteln; bilägga en träta, förlika de stridande.

Vermittelst, adv. förmedelst, därmedelst, igenom det medlet.

Vermittelung, f. f. bemedling, förmedling, förlikning.

Vermodern, v. n. vermodert, p. förmultna, bliswa til mull och aska, förruttna. Vermodert Holz; rutten wed. Die alten vermoderten Papiere durchsehen; se igenom de gamla nästan förmultnade papper.

Vermoderung, f. f. förruttnelse.

Vermöge, praep. cum gen. i förmåga, i kraft. Vermöge unserer Abrede; efter aftalet oß emellan. Vermöge meines Amtes; på ämbetets-wägnar.

Vermögen, v. a. u. n. vermag, praef. vermogte, imp. vermogt, p. 1. förmå, wåra i ständ, 2. orka. Viel bei jemand vermögen; förmå mycket hos någon. Geld vermag alles; med penningar kan man uträtta alt. Ich bin nicht vermögend es abzuschlagen; jag är intet i ständ at neka därtil. Er vermag nicht mehr zu gehen; han orkar ej mera gå. Jemand zu etwas vermögen; öfwertala någon til något, wara wållande at han gör något. Ein vermögender Mann; en wälmående Man. S. wohlhabend.

Vermögen, f. n. ohne pl. 1. förmåga, kraft. 2. förmögenhet. Das ist nicht in meinem Vermögen; det står icke uti min förmåga. Ueber Vermögen arbeiten; arbeta öfwer sina krafter, mera än någons krafter tillåta. Er hat ein grosses Vermögen; han är en Man af stor förmögenhet, en rik Man. Väterliches, mütterliches Vermögen; Fäderne, Möderne. Um sein Vermögen kommen; förlora all sin egendom, helst i penningar.

Vermögensteuer, f. f. S. Steuer.

Vermummen, v. a. vermummt, p. förmumma, förkläda, inweckla sig så at man ej kan igenkännas. Mit vermummten Gesicht; med maskeradt ansigte.

Vermummung, f. f. förklädning, ansigtets betäckande med larf eller dylikt.

Vermünzen, v. a. vermünzt, p. mynta, mynta up.

Vermuthen, v. a. vermuthet, p. 1. förmoda. 2. wänta. Wer konnte das vermuthen; hwem kunde det förmoda? Ich war ihn heute nicht vermuthen; jag wäntade honom intet i dag. Das war sie sich nicht vermuthen; det kom henne aldeles owäntadt.

Vermuthen, f. n. S. Vermuthung.

Vermuthlich, adj. u. adv. förmodlig.

Vermuthung, f. f. förmodan. Aller Vermuthung nach; efter all liknelse. Seine Vermuthung ist fehl geschlagen; hans uträkning slog honom felt.

Vermuthungsgrund, f. f. et sannolikt skäl.

Vernachläßigen, v. a. försuma, wårdslösa, ej akta på. Seine Schuldigkeit vernachläßigen; eftersätta, åsidosätta sin skyldighet. Er ist in der Jugend sehr ver-

nachläßigt; han är bortskämd i ungdomen. Sich selbst vernachläßigen; intet se på, wara wårdslös om sig sjelf.

Vernachläßigung, s. f. försumelse, wårdslösande, eftersättande, åsidosättande.

Vernageln, v. a. vernagelt, p. förnagla, spika igen, it. von Pferden; sömsticka, när hästsko-sömmen slås för när in på qwicken. Das Pferd ist vernagelt; hästen är sömstucken.

Vernagelung, s. f. förnagling, igenspikning, sömstickande.

Vernähen, v. a. söma up, ihop, eller uti. Er hatte sein Geld in seinen Kleidern vernähet; han hade insömat penningarna uti sina kläder.

Vernarren, n. R. v. a. u. n. vernarrt, p. Sein Geld vernarren; tokas, galnas bort sina penningar. Worauf vernarrt seyn; wara mycket pickhogad, galen efter något. Sich in eine Person vernarren; wara betagen af en tokig kärlek til en person. Er stand ganz vernarrt da; han stod där håpen, liksom half galen.

Vernaschen, v. a. vernascht, p. slösa bort med klifs. Vernascht seyn; wara begifwen på sötsaker eller kräseligbet.

Vernascht, adj. S. naschhaft.

Vernehmen, v. a. vernahm, imp. vernommen, p. förnimma, höra, förstå, märka. Ich habe es wohl vernommen; jag har wäl förnummit det. Noch habe ich nichts davon vernommen; än har jag intet hört eller försport något därom. Er hat sich vernehmen lassen; han har låtit märka sig. S. verlauten. Zu vernehmen geben, K. R. gifwa tilkänna, til förstå. Zeugen vernehmen; afhöra witnen. Ich habe ihn darüber vernommen; jag har utförligen frågat honom däreftet.

Vernehmen, s. n. 1. förnimmande, afhörande, S. Vernehmung. 2. rycktet som går. Dem Vernehmen nach; efter rycktet. 3. für: Verständniß; godt förstånd och förtroende. Sie stehen mit einander in keinem guten Vernehmen; de äro just intet goda wänner. Das stöhrt das gute Vernehmen; det bryter wänskapen. In schlechten Vernehmen stehen; wara i oenighet.

Vernehmlich, adv. tydlig, med klar röst.

Vernehmung, s. f. z. E. der Zeugen; witnens afhörande.

Verneigen, v. r. sich; niga.

Verneigung, s. f. nigning.

Verneinen, v. a. verneint, p. neka, förneka.

Verneinung, s. f. nekelse.

Verneinungswort, s. n. nekord.

Verneuen, verneuern, v. a. förnya. S. erneuern.

Vernichten, v. a. vernichtet, p. göra til intet, förstöra, fördärfwa, annullera, förklara för null och intet, för ogiltig, upbäfwa, utrota, rubba. Sollte Gott das vernichten, was er selbst geschaffen hat; skulle Gud göra det til intet, som han sjelf har danat? Eine Schrift vernichten; sönderrifwa, förbränna en skrift. Aller Vorrath ward vom Feinde vernichtet; alt förråd blef af fienden fördärfwadt. Eine Verordnung vernichten; annullera, upbäfwa en förordning. Ein Testament vernichten; göra et testamente ogiltigt. Das Andenken einer Sache vernichten; utrota åminnelsen af en sak. Durch diesen Zusatz wird das ganze Gesetz vernichtet; genom denna tilsatsen förlorar hela lagen sin kraft. Einen Contract, ein Versprechen vernichten; rygga et Contract, rubba et löfte.

Vernichtung, s. f. til intet görande, annullering, för null och intet förklarande, afskaffande, förstöring, uphäfwande.

Vernichtungsgesetz, s. n. en punkt uti en Regerande Herres försäkran, at alt hwad han gör däremot, skal wara aldeles ogiltigt, Lex Cassatoria.

Verniethen, v. a. verniethet, p. nåda, fastnåda.

Verniethung, s. f. nådning.

Vernunft, s. f. ohne pl. Förnuft. Die gesunde Vernunft; sundt förnuft, godt wett. Damals war er noch bei gesunder Vernunft; då war han ännu wid godt förstånd, då hade han ännu förnuft qwar. Das geht über meine Vernunft; det går öfwer mitt begrepp. Das ist wieder alle gesunde Vernunft; det är aldeles orimligt.

Vernünfteln, v. a. konstla förmycket med sit förnuft på något, grubbla därpå med förwetenhet.

Vernünfteln, s. n. Vernünftelei, s. f. förwetet grubblande på något. Hier hilft kein Vernünfteln; här hjelper ingen klokhet, intet eftersinnande. Das sind blos Vernünfteleien; det äro säfänga, förewetna tankar.

Vernunftfähigkeit, Vernunftkraft, s. f. förmögenhet at besitta och bruka förnunft.

Vernünf-

Vernünftig, adj. u. adv. förnuftig, förständig, skälig, beskedlig. Ein vernünftiger Einfall; et klokt infall.
Vernunftlehre, Vernunftkunst, s. f. förnufts-lära, slutkonst, Logica.
Vernunftlehrer, s. m. en som lärer förnufts-läran eller slutkonsten.
Vernünftler, s. m. Vernünftlerin, s. f. en person, som mycket och föreweten konstlar och grubblar med sitt förnuft, en förnufts-grälare.
Vernunftlos, adj. u. adv. oförnuftig, utan förnuft, emot förnuftet.
Vernunftlosigkeit, s. f förnuftlöshet.
Vernunftmäßig, adj. u. adv. förnuftig, efter förnuftet, som kommer öfwerens, ej strider emot förnuftet.
Vernunftmäßigkeit, s. f. likmätighet med förnuftet.
Vernunftreligion, s. f. den naturliga Religionen, i motsats af den uppenbarade.
Vernunftschluß, s. m. förnufts-slut, Syllogismus.
Vernutzen, v. a. afnöta, utnöta. S. abnutzen.
Veröden, v. a. ödelägga, föröda.
Veroffenbaren, i. g. L. v. a. uppenbara, yppa, S. offenbahren.
Verordnen, v. a. verordnet, p. förordna, befalla, stadga, fastsätta, tilsätta. Arzeneien verordnen; föreskrifwa läkemedel. Eine gelegne Zeit verordnen; utsätta en läglig tid. Er ist dazu verordnet; han har blifwit utnämd därtil.
Verordnung, s. f. förordning, påbud, stadge, föreskrift, utnämnande.
Verpachten, v. a. verpachtet, p. förpakta, bortarrendera.
Verpächter, s. m. förpaktare, räntetagare, til åtskilnad ifrån räntegifware.
Verpächterin, s. f. förpakterska.
Verpachtung, s. f. förpaktning, bortarrendering.
Verpallisadiren, v. a. förebygga med pallisader.
Verpassen, v. a. 1. paßa uti kortspel. it. 2. gifwa paß på, förpoßa.
Verpetschaften, verpetschieren, i. g. L. v. a. S. versiegeln.
Verpfählen, v. a. verpfählt, p. påla före.
Verpfählung, s. f. pålwerke, it. des föregående.
Verpfänden, v. a. verpfändet, p. förpanta, pantsätta.
Verpfänder, s. m. Förpantare, pantsättare.
Verpfändlich, verpfändbar, adj. u. adv. som kan förpantas.
Verpfändung, s. f. förpantning, pantsättning.
Verpfeffern, v. a. peppra för mycket.
Verpflanzen, v. a. verpflanzt, p. planta om, flytta trän eller plantor, sätta i en annan jordmon.
Verpflanzer, s. m. et werktyg at flytta plantor med i en annan jordmon.
Verpflanzung, s. f. omplantering.
Verpflegen, v. a. verpflegt, p. förpläga, underhålla.
Verpfleger, s. m. Verpflegerin, s. f. de som underhålla och föda någon.
Verpflegung, s. f. underhålls gifwande.
Verpflichten, v. a. förplickta, förbinda. Sich jemand mit Gutthaten verpflichten; göra någon sig förbunden med wälgerningar. Einen Beamten verpflichten; taga eden af en ämbetsman.
Verpflichtung, s. f. förplicktelse.
Verpflöcken, v. a. pligga eller plugga före.
Verpfunden, v. a. betala tull på pundwaror.
Verpfuschen, i. g. L. v. a. skäma bort genom oskicklighet.
Verpichen, v. a. verpicht, p. beka, fastbeka, beka igen.
Verpichung, s. f. igenbekning.
Verplämpern, v. a. plaska bort. Sich mit einer Person verplämpern, i. g. L. mycket obetänksamt trolofwa sig med en person, eller gifwa henne försäkran om ägtenskaps ingående.
Verplatzen, i. g. L. v. a. skjuta onyttigt, fåfengt bort krutet.
Verplaudern, v. a. die Zeit; snaddra, prata bort tiden.
Verplempern, S. Verplämpern.
Verprassen, v. a. förslösa.
Verprasser, s. m. förslösare.
Verprassung, s f. förslösning.
Verproviantieren, v. a. förese med lifsmedel.
Verpuffen, v. n. m. d. Hfw. haben, (Chemie) verpufft, p. mit einem dumpfigen Knall sich entzünden und abbrennen; detonera.
Verpuffung, s. f. detonation.
Verpuppen, v. r. sich, von Insekten; förwandla sig til puppor.
Verpuppung, s. f. insecternas förwandling til puppor.
Verqwackeln, v. r. S. vertändeln, it. verplämpern.

Verqwaſen, n. W. v. a. låta gå til ſpillo, ſlarſwa bort onödigt wis mat och dryck.

Verqwecken, v. n. bliſwa full med qwickrot. S. Quecke.

Verquellen, v. a. råna, ſwälla ſom en dör uti wåtwäder, bulna ut ſom et träkäril i watnet.

Verqwicken, v. a. amalgamiren, (Chemie) i qwickſilfwer uplöſa, blanda med qwickſilfwer. Et på det ſättet med qwickſilfwer blandadt metall kallas: Amalgama.

Verqwiſten, i. g. L. v. a. ſtryka öfwer med qwaſten. Nicht jeder, der den Pinſel in die Hand nimmt und Farben verqwiſtet, iſt ein Mahler; intet är hwar och en, ſom bär penſeln i handen, och ſom har lärt at ſtryka an, en Målare.

Verrammen, verrammeln, v. a. påla, pålſlå. Sich verrammeln; förſkanſa ſig med pålwerke. Die Thür verrammeln; ſätta något för en dör, ſå at hon därföre ej kan öpnas.

Verraſen, v. n. 1. gräslöpa, 2. raſa ut.

Verrath, ſ. m. förräderi. S. Verrätherei.

Verrathen, v. a. röja, förråda. Die Sprache verrieth ihn; hans tungomål röjde honom. Er verrieth die Stadt; han upgaf ſtaden genom förräderi. Sich ſelbſt verrathen; röja ſig ſielf.

Verräther, ſ. m. Verrätherin, ſ. f. förrådare, förräderſka. Das Auge iſt oft ein Verräther des Herzens; ögat förråder ofta hjertat, giſwer ofta tilkänna hwad ſom bor i hjertat. An jemand zum Verräther werden; förråda någon.

Verrätherei, ſ. f. förräderi.

Verrätheriſch, adj. u. adv. förrådelig, förrädiſk.

Verrauchen, v. n. röka ut eller bort. Fig. Der Wein verraucht; winet dufwar, ſtår af ſig. Die erſte Hitze verrauchen laſſen; låta ſaken ſwalna, låta förſta hetan gå öfwer. Die Sache iſt verraucht; ſaken har kommit i glömſkan.

Verrauſchen, v. n. raſa öfwer med et buller, utbullra.

Verrechnen, v. a. beräkna, upföra i räkning. Sich verrechnen; miſsräkna ſig.

Verrechnung, ſ. f. 1. beräckning. 2. miſsräkning.

Verrechten, i. g. L. v. a. förſpilla med rättegång, proceſſa bort.

Verrecken, n. W. v. n. verreckt, p. ſtörta, dö ſom et ſiukt kreatur. Ein verrecktes Vieh; et as. Daß du verreckteſt und verſauerteſt, n. R. at du måtte ruttna oſwan jorden!

Verreden, v. a. verredet, p. förſwärja. Er hat das Spielen verredet; han har förſwurit at ſpela. Sich verreden; förtala ſig, miſstala ſig. Seinen Hals verreden; tala något hwarför man kan komma i fara, at miſta liſwet.

Verreiben, v. a. gnida eller riſwa ſönder. S. Zerreiſſen.

Verreiſen, v. n. verreiſt, p. reſa bort. v. a. Viel Geld verreiſen; anwända mycket penningar på reſor.

Verreißen, i. g. L. v. a. ſönderſlita. Das Blatt iſt verrißen; papperet är bortkommet, bortriſwet, bortkaſtadt ibland andra papper.

Verreiten, v. a. ſlöſa bort med ridande.

Verreizen, v. a. ägga, reta, förleda.

Verrenken, v. n. verrenkt, p. förrycka, bryta ur led. Verrenkte Glieder; ur led komne lemmar. Er hat ſich den Arm verrenkt; han har wridit ſin arm ur led.

Verrenkung, ſ. f. ledwridning, Luxatio.

Verrennen, v. a. verrannt, p. täppa eller ſtänga igen wägen.

Verrichten, v. a. verrichtet, p. förrätta, uträtta, ſysla, beſtälla. Seine Schuldigkeit verrichten; göra, i akt taga ſin ſkyldighet. Sein Amt wohl verrichten; wäl föta ſin ſysla. Er hatte da nichts zu verrichten; han hade ingen ting at beſtälla där. Nach verrichteter Arbeit iſt gut feiern; efter lyckadt arbete är hwilan god. Seine Nothdurft verrichten; göra ſitt ärende.

Verrichtung, ſ. f. förrättning, ärende, ſysla. Ich wünſche glückliche Verrichtung; jag önſkar god framgång.

Verriechen, v. n. miſsta kraften eller luckten, dunſta bort, dufna, ſtå af ſig.

Verriegeln, v. a. verriegelt, p. tilſluta med ſkott, boma, ſtänga före, ſätta ſtängel eller rigel före.

Verriegelung, ſ. f. igenſtängning med rigel.

Verringern, v. a. verringert, p. förringa, förminſka, förklena. Den Preis verringern; ſlå af köpet. Sich verringern; aftaga.

Verringerung, ſ. f. förminſkning, förringelſe, aftagande.

Verroſten, v. n. råſtas.

Verroſtet, adj. u. adv. råſtig.

Verrotten, n. W. v. n. verrottet, p. rutna bort. S. Verfaulen.

Verrucht,

Verrucht, adj. u. adv. ogudaktig, gudlös, wärdslös om sin wälfärd och salighet, arg.
Verrücken, v. a. verrückt, p. rubba, flytta, förrycka. Die Gränzen verrücken; flytta rämärken. Jemanden das Ziel, den Kompas, das Concept verrücken; rubba någons concept, göra hans förehafwande til intet. Im Gehirn verrückt; förryckt i hufwudet.
Verrücktheit, s. f. tilstånd då någon är förryckt i hufwudet.
Verrückung, s. f. rubbande, flyttande. it. hufwudets förryckning.
Verrufen, v. a. 1. für: verschreien; illa utropa. 2. für: herunterſetzen; afslå. Verrufene Münze; afslaget eller förbudet mynt. Verrufen, i. g. L. rasa för mycket, skada, skäma bort med sitt beröm.
Verrufung, s. f. förbud af et mynt.
Verrühmen, i. g. L. v. a. beröma sig. S. berühmen.
Vers, s. m. wers. Abschnitt im Verſe; halt uti wers, Caesura.
Versart, s. f. wersart.
Versmacher, s. m. den som gör wers, wersmakare, wers-kopplare.
Versmacherei, i. g. L. s. f. wersmakeri, sättet at göra wersar.
Versweise, adv. i wers, på rim, werstals.
Versagen, v. a. versagt, p. 1. für: abschlagen; neka, wägra. Den Tanz versagen; afslå dansen. Er versagt sich selbst manches Vergnügen; han undandrar sig sjelf ofta många nöjen. 2. i. g. L. für: versprechen; bortlåfwa. Sind sie heute schon versagt; hafwen i redan låfwat bort eder i dag? Das Mädgen ist schon versagt; flickan är redan bortlåfwad, förlåfwad.
Versagen, v. n. vom Feuergewehr; klicka.
Versagen, s. n. bössans klickande.
Versagung, s. f. nekande, afslag.
Versalbuchstaben, s. pl. stora bokstäfwer, som brukas i början.
Versalzen, v. a. versalzet, p. försalta, salta förmycket. Jemanden eine Lust versalzen, i. g. L. göra et nöje bittert för någon. Das ist ihm versalzen worden; det fick han dyrt betala. Viele Köche versalzen den Brei; ju flere kockar, ju saltare soppa.
Versammeln, v. a. u. r. församla. Zu seinen Vätern versammelt werden, b. R. dö.
Versammlung, s. f. försammling, sammankomst, möte. Versammlung der Reichsstände; Riksmöte, Riksdag.
Versanden, v. n. von Flüssen; grundas igen af sand. Von Wiesen und Acker; öfwerhöljas af sand.
Versandung, s. f. igengrundande, öfwerhöljande med sand.
Versatz, s. m. omsättning, it. tilsats.
Versäubern, v. a. (Zinngiesser); polera.
Versäuren, v. n. surna, blifwa sur. Auf dem Lande, in der Einsamkeit versauren, i. g. L. förlora sin qwickhet, sin beskedlighet på landet, uti ensligheten.
Versäuren, v. a. försyra, göra för sur.
Versaufen, v. a. versoffen, p. supa up. Ein versoffener Mensch; en som genom supande har förstört hälsan och egendomen, en suput.
Versaufen, i. g. L. v. n. drunkna, S. det anständigare ordet: ertrinken.
Versäumen, v. a. versäumt, p. försuma. ur akt låta, v. n. sinka. Das versäumt nur; de hindrar endast. Sich versäumen; komma för sent.
Versäumung, s. f. försumelse, ur akt låtande.
Versäumniß, s. f. et hinder som sinker.
Verschachern, i. g. L. v. a. skackra bort, sälja med ocker.
Verschaffen, v. a. verschafft, p. skaffa, förskaffa. Er hat ihm den Dienst verschaffet; han har hulpit honom til tjensten. Das verschaffte uns einen angenehmen Spatziergang; det förskaffade oß en angenäm spatsergång.
Verschaffung, s. f. förskaffning.
Verschalen, i g. L. v. a. sätta skal på. it. infatta en ström eller Canal med plankar.
Verschallen, v. n. säges om ljudet, når det förlorar sig i luften, i et stort hwalf, o. s. w.
Verschameriren, n. W. v. a. u. r. sätta guld på klädningen. Sich in eine Person verschameriren, n. R. S. verlieben.
Verschämt, i. g. L. adj. u. adv. blyg, blygsam. S. blöde, schamhaft.
Verschämtheit, s. f. S. Schamhaftigkeit.
Verschänden, i. g. L. v. a. skäma, fördärfwa i grund.
Verschanzen, v. a. verschanzt, p. förskansa, kringskansa.
Verschanzung, s. f. förskansning, it. skansar, fästningswerken.
Verscharren, v. a. verscharrt, p. nedkrassa, nedmylla, nedgräfwa.
Verscharrung, s. f. nedgrafning.
Verschäumen, v. n. höra up at gifwa skum ifrån sig.

Verscheiden, v. n. verschieden, p. hådan skiljas, dö, assomna, aflida.

Verscheiden, s. n. dödligt frånfälle, assomnande, aflidande.

Verscheinen, v. n. (Landwirthschaft); säges på några ställen om råggen, när han wid mycken torka får små korn, och liksom torkar bort.

Verschenken, v. a. 1. bortskänka, bortgifwa, förära, S. verehren. 2 utskänka, sälja ut som öl och win. S. ausschenken.

Verschenkung, s. f. 1. bortskänkning, bortgifwelse, föräring, 2. utsäljning.

Verscheren, v. a. verschoren, p. skära illa, skåma bort uti skärningen. Er sieht ganz verschoren aus, n. R. han ser helt wanskaplig ut.

Verscherzen, v. a. verscherzt, p. förspilla, wårdslösa, bortmista. Die Zeit verscherzen; förspilla, försätta tiden. Sein Glück verscherzen; wårdslösa sin lycka. Jemandes Gunst verscherzen; mista, förlora någons ynnest.

Verscherzen, s. n. förspillning, bortmistning.

Verscheuchen, v. a. bortskrämma. Verscheucht, p. bortskrämd.

Verschicken, v. a. verschickt, p. bortsicka, afsicka, sicka, sända, föra ut.

Verschickung, s. f. sändande, utsändande. Bei Verschickung der Waaren; wid warornas utförsel. Sich in Verschickungen gebrauchen lassen; låta bruka sig til sändebud.

Verschieben, v. a. verschob, imp. verschoben, p. rubba, flytta något ur sitt tilbörliga ställe. Der Flor ist verschoben, i. g. L. floret är slitit eller sitter på sned, fig. von der Zeit; upskjuta tiden, dröja.

Verschieben, s. n. 1. rubbning, 2. upskjutning, upskåf.

Verschieden, adj. u. adv 1. åtskild, olika. 2. åtskillig. Darin denken wir sehr verschieden; wi äro i den saken af helt olika tankar. Das kan verschiedene Ursachen haben; det kan hafwa olika, it. åtskilliga orsaker. Verschiedene Personen haben mir gesagt; åtskillige, flere personer hafwa sagt mig.

Verschiedenheit, s. f. olikhet, åtskilnad.

Verschiedentlich, adv. S. verschieden. Es wird verschiedentlich davon gesprochen; saken berättas på åtskilligt sätt.

Verschiessen, v. a. verschoß, imp. verschossen, p. skjuta bort. Sein Pulver ist verschossen; han har ej mera krut at skjuta med, fig. i g. L. han har redan förstört sina manliga krafter. Sich im Geldzählen verschiessen; mißräkna sig, när penningarna upräknas i kast. Eine Columne verschiessen, bei den Buchdruckern; försätta en sida uti tryckeriet. Die Augen verschiessen, i. g. L. wända ögonen up och ned, wrida dem.

Verschiessen, v. n. fig. von Waßer; löpa, rinna bort. von Farben; gå utur. Die Farbe dieses Zeuges verschießt bald; detta tyget släpper snart färgen.

Verschiessen, s. n. 1. bortskjutning. 2. ögonens wridning, watnets bortrinnande, färgornas utblekning.

Verschilfen, v. n. wära igen med hwaß.

Verschimmeln, v. n. möglas.

Verschimmelung, s. f mögling, mögel.

Verschlacken, v. a. förwandla til slagg, förslagga.

Verschlafen, v. a. försofwa, sofwa bort. Er wird gewiß nichts verschlafen; han försofwer wist ingen ting, han är altid munter, waksam.

Verschlag, Pr. W. s. m. förslag. S. Vorschlag.

Verschlag, s. m. afplankning, afdelning med bråder i et rum. Uti saltsuderier kallas proberning, som anställes med saltsolan; der Verschlag, och solan, hwarmed den anställes; Verschlagsohle.

Verschlagen, v. a. verschlug, imp. verschlagen, p. slå in eller bort. Alle Nägel sind schon verschlagen; alle spikar äro redan inslagne och upbrukade. Einen Ball verschlagen; slå bort en boll. Eine Stelle in einem Buch verschlagen; blanda bort et upslaget ställe i en bok. Einen Raum verschlagen; afplanka et rum med bråder. Von Wind und Wellen verschlagen werden; wåderdrifwas. Das Schiff ward an die Dänische Küste verschlagen; skeppet blef kastadt på Danska redden. Die Sohle verschlagen, in den Salzwerken; undersöka solans halt uti saltwerk. Der Schuß hat sich verschlagen; skottet har kommit på et orätt ställe. Das Wild hat sich verschlagen; wildtet har kommit på et ställe, där det wanligen ej finnes, it. det har fallit i jägaregarnet. Sein Glück verschlagen; förspilla, fördärfwa sin lycka. Seine Kunden verschlagen; säges om en köpman, som är skuld til, at de som annars pläga köpa af honom, gå ifrån honom. Die Handlung hat sich von da

verschla-

verschlagen; handeln har wändt sig därifrån. Eine verschlagene Münze; et afslaget mynt.

Verschlagen, v. n. m. d. Hfw. haben; förslå. Das verschlägt nicht viel; det förslår ej långt, det har ej mycket at betyda, det gör ingen stor åtskilnad, det kan wara lika mycket. Was verschlägt das unter so viele; hwad gör det ibland så många? Das kann nichts verschlagen; det är otilräckligt. Das Mehl verschlägt dies Jahr nicht; mjölet är odrygt i år. Kein Bitten wollte verschlagen; där half ingen bön. Die Arzenei will nicht verschlagen, i. g. L. läkedomen will intet werka. S. anschlagen. Das Bier erst verschlagen lassen; låta ölet först köldslå, swala. Das Pferd verschlägt, hat verschlagen; hästen är förriden, styfbent. Das Pferd ist verschlagen; säges när den är sömstucken, S. vernageln. Der Hirsch hat sich verschlagen; hjorten har riswit af hinnan af sina nya horn, S. Bast.

Verschlagen, s. n. afplankning., bortsläende, wäderdrifning, förlust af crediten i handel, o. s. w.

Verschlagen, adj. u. adv. förslagen, listig, slug.

Verschlagenheit, s. f. listighet, slughet.

Verschlaghammer, s. m. en stor hammare hos kopparsmeder.

Verschlagsohle, s. f. S. Verschlag.

Verschlämmen, v. a. u. n. verschlämmt, p. göra, bliswa full af gyttja. Der Hafen ist verschlämmt; hamnen är full, är förgången af gyttja. Fig. Sein Vermögen verschlämmen; förslösa, bortslösa sin egendom uti sus och dus, fråssa och dricka up det. S. Schlämmen.

Verschlechtern, v. a. göra sämre. Sich verschlechtern; bliswa sämre. S. Verschlimmern.

Verschleichen, v. r. slinka, smyga sig undan. it. gå sin kos som tiden.

Verschleiern, v. a. hölja, skyla ansigtet med et kläde, en duk. Mit verschleiertem Gesicht; med skyldt, betäckt ansigte.

Verschleiffen, i. g. L. v. a. draga ut i längden, it. släpa bort, nöta ut.

Verschleimen, v. a. förslemma. Ein verschleimter Magen; en af slem bortskämd mage.

Verschleimung, s. f. förslemning.

Verschleiß, Pr. W. s. m. S. Verschleissung.

Verschleißen, v. a. verschliß, p. slita ut, nöta ut, förnöta. Viele Waaren verschleissen, Pr. R. afsätta, sälja mycket waror. S. verkaufen.

Verschleißen, v. n. utslitas, utnötas.

Verschleißung, s. f. Verschleiß, Verschließ, s. m. einer Waare; afsättning, afgång på en köpmans wara.

Verschlemmen, S. Verschlämmen.

Verschleudern, v. a. seine Zeit, den Tag; tilbringa, förnöta sin tid med drifwande omkring, slå dank.

Verschleudern, v. a. verschleudert, p. slunga bort, fig. spilla sin tid, förskingra sin egendom, sälja sina waror för et wanpris.

Verschleppen, v. a. verschleppt, p. släpa bort. Einen Proceß verschleppen; draga en rättegång för en otilbörlig domare, it. i längden.

Verschliefen, v. r. smyga, kryppa eller slippa undan.

Verschließ, s. m. S. Verschleissung.

Verschliessen, v. a. verschloß, imp. verschlossen, p. låsa in eller igen, tilsluta, igenlycka, innelycka. Sich verschliessen; låsa eller sluta sig inne. Bei verschlossenen Thüren; wid lyckta dörar. Ein verschlossener Brief; et igenlyckt bref. Die Kälte verschließt die Schweißlöcher; kölden täpper igen swetthålen.

Verschließung, s. f. igenläsning, tilslutande.

Verschlimmern, v. a. verschlimmert, p. försämra, förwärra, göra wärre. Die Krankheit verschlimmert sich; sjukdomen bliswer wärre, tager alt mera til.

Verschlimmerung, s. f. förwärrande, förwärring, försämrande.

Verschlingen, v. a. verschlang, imp. verschlingen, p. 1. slingra in uti hwart annat. Ein verschlungener Knoten; en ihopsnodder, en ihoplupen knut. 2. upswälja, upsluka. Er verschlang den Inhalt des Briefes; full af nyfikenhet läste han breswet i största hast igenom.

Verschlingung, s. f. 1. förslingring, 2. upswäljelse.

Verschlossen, adj. S. Verschließen. Ein verschlossener Leib; en hårdlifwad kropp, it. om qwinnor, ofruktsam.

Verschlucken, v. a. verschluckt, p. swälja ned, sluka i sig. Die Worte verschlucken; swälja ned ord, draga i sig några ord uti talande, eller njupa af dem. Einen Verdruß verschlucken, i. g. L. smälta i sig förtreten, ej låta märka sig något däraf. S. Verbeißen.

Verschlucken, s. n. Verschluckung, s. f. nedslukande. Das Verschlucken der Wörter; ordens nedswäljande.

Verschlummern, v. a. tilbringa uti slummer, slumra, slumra bort.

Verschlupfen, v. r. slinka undan, göma sig undan.

Verschmachten, v. n. försmäckta. Für Durst, für Kummer verschmachten; förgås af törst, af grämelse.

Verschmachten, s. n. Verschmachtung, s. f. försmäcktande.

Verschmähen, v. a. verschmäht, p. försmå, förakta.

Verschmähung, s. f. försmående, förakt.

Verschmausen, v. a. förslösa, slösa up, frossa, ruta bort.

Verschmelzen, v. a. smälta bort. Farben verschmelzen, in der Malerei; väl blanda färgorna i målning, så at den ena liksom flyter in i den andra.

Verschmerzt, v. a. verschmerzt, p. uphöra at känna swedan af något, försmälta, smälta i sig. Den Verlust wird er noch lange nicht verschmerzen; han lärer än länge kännas wid den förlusten. Das Unrecht hat er schon verschmerzt; den orätten har han redan glömt. Einen Schaden verschmerzen; öfwerwinna en skada. Die Worte konnte er nie verschmerzen; de orden kunde han aldrig försmälta. Einen Schimpf verschmerzen; smälta i sig en skymf.

Verschmieden, v. a. verschmiedet, p. smida, smida bort.

Verschmieren, v. a. 1. smörja up, 2. smeta igen. Viel Papier verschmieren; sudda ned mycket papper med onyttigt eller slätt skriswande.

Verschmitzt, adj. u. adv. listig, bakslug, ilparig. Ein verschmitzter Kopf; et slugt hufwud. Verschmitztes Gesinde; ilparigt tjenstefolk.

Verschnappen, i. g. L. v. r. förtala, miß tala sig af öfwerilning eller obetänksamhet.

Verschnauben, v. n. m. d. Hfw. haben; pusta, fläsa ut.

Verschneiden, v. a. 1. skära sönder, bort, up, skära galit, förskära. 2. klippa til. 3. skära ut eller snöpa. Die Bäume verschneiden; klippa träden. Der Schneider hat das Kleid ganz verschnitten; skräddaren har fördärfwat klädningen i tilskärningen. Die Kappe ist verschnitten; hufwan är miß skuren. Bienenstöcke verschneiden; taga öfwerflödig honing ifrån bien. Sich die Haare verschneiden lassen; låta klippa sitt hår.

Verschneiden, s. n. skärning, klippning.

Verschneidung, s. f. snöpning.

Verschneien, v. n. igensnöga, fullsnöga.

Verschnieben, S. verschnauben.

Verschnippern, v. a. klippa sönder i små bitar.

Verschnitzeln, v. a. skära sönder i bitar, it. mißskära.

Verschnittener, s. n. snöping.

Verschnüren, v. a. 1. förse med snören, 2. snöra fast igen, 3. im Bergbau; låta utmåta.

Verschonen, v. a. verschont, p. skona, förskona, hafwa fördrag med, befria ifrån något, undantaga. Mit der Strafe verschont werden; blifwa onäpst. Er allein ist verschont; han allenast har blifwit undantagen. Die Zeit selbst hat diese alten Denkmäler verschont; tiden sielf har ej förstört deßa gamla minnesmärken.

Verschonen, s. n. Verschonung, s. f. förskoning, skonsmål. Um Verschonung bitten; bedja om förlåtelse, om nåd.

Verschönern, v. a. förskona, göra wackrare, behagligare, utsmycka.

Verschönerung, s. f. förskönande.

Verschoren, adj. S. verscheeren.

Verschoßen, v. a. gifwa skatt ifrån.

Verschränken, v. a. lägga korswis för, gå korswis, fläta, wrida, slingra uti hwarannat, stänga, lägga hinder för. Ein verschränkter Name; et inbundet namn.

Verschrauben, v. a. förskrufwa, mißskrufwa, skrufwa i olag.

Verschreiben, v. a. verschrieben, p. 1. skrifwa up, 2. mißskrifwa, 3. föreskrifwa, 4. skrifwa efter något, 5. införskrifwa, 6. förskrifwa, gifwa förskrifning på. Viel Papier und Dinte verschreiben; nöta mycket papper och bläck. Er hat sich verschrieben; han har mißskrifwit sig, skrifwit galet. Der Arzt hat ihm Medicin verschrieben; läkaren har föreskrifwit honom läkedom. 4. Sich einen Bedienten aus Paris verschreiben; skrifwa efter en betjent ifrån Paris. Waaren verschreiben; införskrifwa waror. Sich mit eigener Hand verschreiben; gifwa egenhändig förskrifning på. Sich für jemand verschreiben; gå i borgen för någon. Er

hat

hat es ihm im Teſtament verſchrieben; han har utſatt det åt honom i teſtamentet.
Verſchreiben, ſ. n. miſsſkrifning, införſkrifning, efterſkrifning, förſkrifning.
Verſchreibung, ſ. f. förſkrifning, handſkrift.
Verſchreien, v. a. verſchrien, p. illa utropa, beryckta.
Verſchrumpfen, v. n. krympa ihop, draga ſig ihop i ſkrynklor, i rynkor.
Verſchub, Pr. W. ſ. m. upſkåf. S. Aufſchub.
Verſchüchtern, v. a. u. n. göra, bliſwa ſkygg.
Verſchulden, v. a. förſkylla, förwålla, bryta. Womit habe ich das verſchuldet; hwarmed har jag förſkyllt det? Er hat viel verſchuldet, i. g. L. han har mycket brutit. Das habe ich nicht um dich verſchuldet; det har jag ej förtjent af dig. Wie werde ich das wieder um ihn verſchulden, i. g. L. huru ſkall jag wedergålla honom det? Ohne alles ſein verſchulden; utom alt hans förwållande. Sich verſchulden; ſätta, fördjupa ſig i gåld och ſkuld. Ein verſchuldetes Gut; et gods ſom häftar mycken ſkuld på. Er hat ſich ſehr an ihm verſchuldet; han har gjort honom ſtor orätt, han har mycket förolämpat honom, S. verſündigen.
Verſchuldbar, adj. u. adv. ſom kan göras gåld och ſkuld på.
Verſchulden, ſ. n. förſkyllan, förwållande.
Verſchuldung, ſ. f. ſättande i gåld och ſkuld.
Verſchütten, v. a. verſchüttet, p. 1. ſkotta igen, öfwerhölja med grus och ſten. Er ward unter dem Berge verſchüttet; berget föll öfwer, betäckte honom. 2. utöſa, förſpilla. Den Brei bei jemand verſchütten, i. g. L. miſsta, förlora någons ynneſt.
Verſchüttung, ſ. f. förſpillning.
Verſchwägern, v. r. ſich mit jemand; bliſwa någons ſwåger. Beſchwägert; beſwågrad.
Verſchwägerung, ſ. f. ſwågerſkap.
Verſchwären, v. n. bulna igen, bort.
Verſchwärmen, v. n. m. d. Hfw. haben; ſwärma bort, tilbringa med ſwärmande, ſwärma för mycket.
Verſchwärzen, v. a. S. anſchwärzen.
Verſchwatzen, v. a. ſladdra bort, ſqwallra ut. S. verplaudern.
Verſchwefeln, v. a. förſwafla.
Verſchweigen, v. a. verſchwieg, imp. verſchwiegen, p. förtiga, hålla tyſt, hemlig, dölja. Etwas beim Zoll verſchweigen; ej angifwa något i tullen.
Verſchweigung, ſ. f. förtigande, tyſthållande, undandöljande.
Verſchwelgen, v. a. froſſa bort.
Verſchwellen, v. n. verſchwollen, p. ſwälla igen.
Verſchwellen, ſ. n. igenſwållande.
Verſchwellen, v. a. förſe med tröſkel, med ſyllar.
Verſchwellung, ſ. f. ſyllars underbringande.
Verſchwemmen, v. a. 1. bortſkölja, ſåſom en wattenflod tager något med ſig. 2. tilſtoppa med ſand, gyttja och dylikt. S. Verſchlämmen.
Verſchwenden, v. a. verſchwendet, p. 1. förſlöſa ſin egendom. 2. förſpilla ſin tid, illa anwända ſina wälgerningar.
Verſchwenden, ſ. n. förſlöſning.
Verſchwender, ſ. m. Verſchwenderin, ſ. f. förſlöſare, förſlöſerſka.
Verſchwenderiſch, adj. u. adv. ſlöſaktig.
Verſchwendung, ſ. f. ſlöſaktighet.
Verſchwiegen, adj. u. adv. tyſt, förtigen, ſom kan tiga med det ſom är hemligt. Es ſoll bei mir verſchwiegen ſeyn; det ſkall bliſwa förtegadt hos mig.
Verſchwiegenheit, ſ. f. tyſthet, förtigenhet. Den Eid der Verſchwiegenheit ablegen; aflägga tyſthetseden.
Verſchwinden, v. n. verſchwand, imp. verſchwunden, p. förſwinna. Nun iſt alle Hofnung verſchwunden; alt hopp har nu bliſwit til intet. Gemählde verbleichen, Steine verwittern, Nahmen verſchwinden; målningar blekna, ſtenar multna, namn utplånas.
Verſchwinden, ſ. n. Verſchwindung, ſ. f. förſwinnelſe.
Verſchwiſtern, v. a. u. r. bliſwa ſyſtrar, göra ſyſterſkap. Dies ſind ein paar verſchwiſterte Tugenden; deßa dygder äro nära ſlägt.
Verſchwiſterung, ſ. f. ſyſterſkaps görande, nära ſlägtſkap.
Verſchwitzen, v. n. ſwettas ut, fig. glöma, öfwerwinna. S. Verſchmerzen.
Verſchwören, v. a. u. r. verſchworen, p. förſwärja. Das habe ich nicht verſchworen; det har jag icke förſwurit. Seinen Glauben verſchwören; afſåga ſin tro. Sich verſchwören; ſammanſwärja, ſammangadda ſig.
Verſchwörung, ſ. f. 1. afſwärjelſe. 2. ſammangaddning, ſammanſwärjning.
Verſegeln, i. g. L. v. n. ein Schiff; ſegla, ſätta bort, förlora et fartyg.

Verſehen, v. a. u. r. 1. förſe. 2. ſela, förſuma, 3. föreſtå, 4. ſtadga, förordna, 5. tänka, förmoda, wänta. Er hat ſich in der Zahl verſehen; han har förſett ſig på ziffran, it. han har mißräknat ſig. Sich mit Holz zum Winter verſehen; förſe ſig med wed til wintern. Er hat ihn mit allem verſehen, was er zur Reiſe gebraucht; han har utruſtat honom med alt, hwad han behöfwer til reſan. Ich habe mich darin verſehen; jag har felat däruti. Er hat es bei ihm verſehen; han har ſtött honom. Verſehen iſt auch verſpielt, Spr. förſumadt är förloradt. Eine Stelle verſehen; föreſtå en ſyſla. Eines andern Stelle verſehen; ſtå i en annans ſtälle, S. verwalten. Wie es in den Rechten verſehen iſt; ſom i lagen ſtadgadt är. Im Teſtament verſehen; förordna i Teſtamentet, S. verordnen. Er ſcheint dazu verſehen zu ſeyn; han tyckes wara ämnad, beſtämd, utwald därtil, S. beſtimmen. Ehe ich es mir verſahe; förr än jag tänkte. Das hätte ich mir von ihm nicht verſehen; det hade jag ej förmodat utaf honom, S. vermuthen. Ich verſahe mir alles Gutes zu ihm; jag wäntade alt godt af honom.

Verſehen, ſ. n. förſeende, förſeelſe, fel utaf oaktſamhet, förſumelſe, mißſteg, mißtag, mißräkning. Aus Verſehen; utaf wanwaro.

Verſehung, ſ. f. 1. für: Beſorgung; beſörjelſe, beſtyrande. 2. für: Verwaltung; förwaltning. Verſehung thun; förſe, draga förſorg om.

Verſehren, v. a. verſehrt, p. ſkada, ſära. S. Verletzen. Das Siegel des Briefes war nicht verſehrt; inſeglet på bref wet war icke rördt.

Verſehrung, ſ. f. ſkada. Verſehrung der Haut; ſkrubbning i ſkinnet.

Verſenden, v. a. verſandte, imp. verſandt, p ſända bort ſaker. Om Perſoner brukas: verſchicken.

Verſender, ſ. m. den ſom ſänder eller ſkickar bort något.

Verſendung, ſ. f. bortſändning.

Verſengen, v. a. verſengt, p. ſweda af. Das Gras iſt von der Sonnenhitze verſengt; gräſet är bortbrändt af ſolhetan.

Verſengung, ſ. f. afſwedande.

Verſenken, v. a. verſenkt, p. nedſänka, fördjupa. Ein Schiff verſenken; ſänka ett fartyg. In Gram verſenkt; fördjupad uti ſorg. Ins Grab verſenken; jordfästa. Ins Grab der Vergeſſenheit verſenkt; aldeles bortglömd.

Verſenkung, ſ. f. förſänkning, nedſänkning.

Verſeſſen, S. Verſitzen.

Verſetzen, v. a. verſetzt, p. 1. förſätta, omſätta, flytta, förwärla, ſätta orätt. 2. pantſätta, 3. bianda, 4. giſwa en gång. 5. ſwara. Groſſe Bäume laſſen ſich nicht gut verſetzen; ſtora trän äro ſwåra at omſatta. Grenzſteine verſetzen; flytta råſtenar. Einen Gang verſetzen; giſwa en gång. Nachdem er im Grafenſtand verſetzt worden; ſedan han bliſwet förſatt uti greſligt ſtånd. Er ward unter die Heiligen verſetzt; han blef uptagen ibland Helgonens antal. Der Buchdrucker hat die Worte verſetzt; boktryckaren har orätt ſatt, mißſatt orden. Die Buchſtaben ſind verſetzt; bokſtäfwerne äro förwärlade. Er hat Uhr und Degen verſetzt; han har pantſatt ur och wärjan. Wein mit Waſſer verſetzen; blanda up, ſpäda up win med watten. Einem eins verſetzen, i. g. L. hugga på någon, giſwa honom en ſläng, det må wara med handen eller med tungan. Als er ausgeredet hatte, verſetzte ſie; när han hade talat, ſwarade hon, S. antworten.

Verſetzen, ſ. n. förſättande, omſättning.

Verſetzung, ſ. f. omſättning, flyttning, förwärling, pantſättning, folkflytning.

Verſichern, v. a. verſichert, p. förſäkra, bringa, ſätta i ſäkerhet. Sich einer Sache verſichern; göra ſig förſäkrad om en ſak. Ich bin deſſen verſichert; jag är ſäker därom. Man hat mich deſſen verſichert; man har berättat det för mig ſom ſanning. Sich einer Sache, einer Perſon verſichern; taga i beſittning, ſätta i gwarſtad en ſak, arreſtera någon. Schiff und Gut verſichern laſſen; låta aſſecurera ſkepp och gods.

Verſicherung, ſ. f. förſäkran, förſäkring, ſäkerhet, caution, aßecurering.

Verſicherungsgeld, ſ. n. aßecurance-penningar.

Verſicherungskammer, ſ. f. Aßecurance-cammare.

Verſicherungsſchein, ſ. m. förſäkrinas ſkrift eller bref, police, bref öfwer köpmanswaror.

Verſieden, v. a. u. verſotten, p. ſjuda, koka bort. Die Sohle die in den Salzwerken verſotten wird; ſolan ſom ſjudes bort uti

uti saltwerken. Es zur Hälfte versieden lassen; låta koka in det til hälften.
Versiedung, s. f. sjudning.
Versiegeln, v. a. versiegelt, p. försegla, lacka igen, it. sätta sigill inunder. S. untersiegeln. Diese Worte versiegelte er mit dem theuresten Eide; han bedyrade det med de dyraste eder, han förseglade deßa orden med den dyraste ed.
Versiegelung, s. f. Sperre, P. W. förseglling. Die Versiegelung wegnehmen; bryta up förseglingen.
Versiegen, v. n. versiegen, p. torkas ut eller bort, uphöra at flyta, sina, (brukas om kreatur, som uphöra at gifwa mjölk) Ihre Thränen werden nie versiegen; hennes tårar lära aldrig afstorkas.
Versilbern, v. a. versilbert, p. försilfra, it. fig. sälja. Dem Richter die Hände versilbern; muta domaren med penningar. Eine Waare versilbern; sälja en wara för redbart mynt. Einen Wechsel versilbern; uttaga en wäxel, wända, förwärla den i reda penningar.
Versilberung, s. f. försilfring.
Versingen, v. a. versungen, p. tilbringa, drifwa bort med sjungande.
Versinken, v. n. versunken, p. nedsjunka, sänka sig ned.
Versinkung, s. f. nedsjunkning.
Versinnlichen, v. a. göra sinlig, göra så at något faller i sinnen.
Versinnlichung, s. f. sinligt görande.
Versitzen, v. a. versetzen, p. försitta, försuma något. Die Zeit versitzen; sitta stilla, tiga tils tiden är förbi at tala, förlora sin talan. Sein Recht versitzen; försuma at i rättan tid bewaka sin rätt.
Versitzen, s. n. försittning.
Versoffen, adj. u. adv. S. Versaufen.
Versohlen, v. a. besohlen, versohlet, p. såla, lägga nya sålor på.
Versöhnen, v. a. u. r. versöhnt, p. försona, blidka, it. für: aussöhnen; förlika igen. Nichts kan seinen Zorn versöhnen; ingen ting kan blidka hans wrede.
Versöhner, s. m. Försonare, Medlare.
Versöhnlich, versöhnbar, adj. u. adv. försonlig.
Versöhnlichkeit, s. f. försonlighet.
Versöhnopfer, s. n. försonings-offer.
Versöhntag, s. m. Judarnas årliga stora försoningsdag.
Versöhnung, s. f. försoning, blidkan.
Versorgen, v. a. versorgt, p. försörja. Seine Töchter sind alle gut versorgt; hans döttrar äro alla wäl gifta. Sich mit Lebensmitteln versorgen; förse sig med lifsmedel. Ich bin noch gut damit versorgt, i. g. L. jag har än ingen mistning däraf, intet brist därpå. Jemanden versorgen; skaffa någon en sysla, som han kan lefwa utaf.
Versorger, s. m. Försörjare.
Versorgung, s. f. försörjande, underhålls förskaffande. Er hat noch keine hinlängliche Versorgung; han har än intet någon sysla eller tjenst, som han kan lefwa eller föda sig utaf.
Versortieren, i. g. L. v. a. förse sig med alla sorter af waror.
Versparen, v. a. verspart, p. 1. spara. S. ersparen, 2. upskjuta. S. verschieben.
Versparung, s. f. sparning.
Verspäten, v. r. verspätet, p. dröja för länge, komma för sent.
Verspätung, s. f. dröjsmål.
Verspeien, v. a. bespotta.
Verspeisen, i. g. L. v. a. äta up.
Verspenden, v. W. v. a. dela ut. S. Austheilen.
Verspendiren, n. W. v. a. gifwa, spendera bort.
Versperren, v. a. versperrt, p. tilspärra, stänga igen. Den Zugang versperren; täppa, instänga tilgången. Eine Thüre versperren; stänga igen en dör. Die Gassen sind versperrt; gatorna äro spärrade.
Versperrung, s. f. igenstängning
Verspielen, v. a. verspielt, p. spela bort, förspela, tappa spelet. Er hat sein Glück selbst verspielt; han har sjelf författ sin lycka. Ich habe verspielt; jag har tappat.
Verspielen, s. n. förspelande.
Verspillen, n. W. v. a. für: unnütz anwenden, verthun; förspilla.
Verspinnen, v. a. versponnen, p. spinna up.
Verspotten, v. a. bespotta, begabba.
Verspottung, s. f. begabberi, bespottelse.
Versprechen, v. a. versprach, imp. versprochen, p. 1. lofwa, utlofwa, bortlofwa, gifwa hopp om, wänta. 2. mißtala, förtala. Er verspricht viel, aber hält wenig, Spr. han lofwar rundt, men håller tunnt. Ich bin schon auf heut Abend versprochen; jag är redan bortbuden i afton, jag har redan lofwat bort mig. Einem seine Tochter versprechen; trolofwa någon sin dotter. Der junge Mensch verspricht viel; yngligen gifwer stort hopp om sig. Ich verspreche mir nicht viel davon; jag gör mig ej stort hopp därom,

Versteigerung, f. f. auction.
Versteinen, v. a. ein Feld; sätta råstenar på en mark.
Versteinern, v. a. versteinert, p. förstena, stenwandla. Er stand wie versteinert; han stod där som en sten.
Versteinerung, f. f. stenwandling, petrificat.
Verstellen, v. a. verstellt, p. förställa, ställa orätt, mißställa. Ein verstelltes Gesicht; et förställdt ansigte. Sich verstellen; förställa sig, wisa sig annorlunda än man är. Er war als ein Bauer verstellt; han hade förklädd sig uti bondedrägt. Seinen Verdruß verstellen; ej låta märka sin förtret.
Verstellung, f. f. förklädning, förställning, konster.
Versterben, v. n. verstorben, p. aflida, dö.
Verstieben, v. n. verstoben, p. 1. damba bort, S. verstäuben, 2. gå sin kos, förswinna.
Verstimmen, v. a. förstämma, stämma eller ställa et spel orätt. Eine Laute verstimmt sich gar leicht; en luta blifwer snart ostämd.
Verstimmung, f. f. förstämning, mißljud.
Verstocken, v. n. verstockt, p. skämas af wåtan.
Verstocken, v. a. förstocka, förhärda.
Verstocktheit, f. f. et förhärdadt tilstånd.
Verstockung, f. f. förstockelse, förhärdelse.
Verstohlen, adj. u. adv. hemlig, lönlig. Verstohlne Blicke; oförmärkta ögnekast. Verstohlner Weise; på et hemligt sätt, stjälandes.
Verstollen, v. a. (Bergbau) anlägga en dagort i en grufwa.
Verstopfen, v. a. verstopft, p. igentoppa, förstoppa. Die Ohren verstopfen; tillsluta öronen. Ein verstopfter Leib; hårdt lif.
Verstopfung, f. f. förstoppning, tilstoppning.
Verstorbene, f. m. aflidne.
Verstöhren, v. a. verstöhrt, p. förstöra. S. stöhren, it. ödelägga. S. zerstöhren.
Verstöhrung, f. f. S. Zerstöhrung.
Verstoß, f. m. mißtag, felsteg, förseende. Verstoß im Rechnen; mißräkning. Es ist ein kleiner Verstoß unter ihnen; det är något ojämnt dem emellan, dem emellan har kommit något smolk. Einen Verstoß mit jemand bekommen, i. g. L. komma med någon i strid, i oenighet. Ein thönerner Verstoß, in der Chemie; anstoß af ler.
Verstoßen, v. n. fela emot, begå et fel, mißtaga sig. Wider die gute Lebensart verstoßen; fela emot anständigheten. Er hat sich sehr gegen die Zeitrechnung verstoßen; han har skutit mycket öfwer, eller slagit bom i tidräkningen.
Verstoßen, v. a. verstoßen, p. utstöta, förskjuta, drifwa bort.
Verstoßung, f. f. förskjutning. Verstoßung ins Elend; landsförwisning.
Verstreichen, v. a. verstrich, imp. verstrichen, p. stryka, smeta igen.
Verstreichen, v. n. stryka förbi, gå sin kos, förgås. Die Zeit, der Termin ist verstrichen; tiden är förfluten, terminen har gått förbi.
Verstreichen, f. n. igensmetning.
Verstreuen, v. a. verstreuet, p. strö bort, strö hit och dit, förströ. S. Zerstreuen. Alles Stroh verstreuen; bruka up all halmen til strö för fånaden.
Verstreuen, f. n. ströets görande, bortströande.
Verstreuung, f. f. S. Zerstreuung.
Verstricken, v. a. verstrickt, p. 1. bruka up med stickning. 2. snärja. Sie hat ihn ganz verstrickt; hon har honom i sina snaror.
Verstrickung, f. f. snärjelse.
Verstudieren, i. g. L. v. a. bruka up med studerande, studera bort, förtära sin egendom genom studerande.
Verstuffen, v. a. (Bergbau); inhugga märken i bergarten. S. Stufe.
Verstümmeln, v. a. verstümmelt, p. afstympa.
Verstümmelung, f. f. afstympning.
Verstummen, v. n. blifwa stum, twärtystna, blifwa mållös.
Verstürzen, v. a. (Bergbau); verstürzt, p. fylla up eller igen med sand, grus, sten, o. d. m.
Verstutzen, v. a. verstutzt, p. klippa, stympa af. S. abstutzen. it. i. g. L. Waaren verstutzen; byta gods eller waror.
Versuch, f. m. försök, prof. Ich will noch einen Versuch mit ihm machen; jag will än en gång försöka det med honom. Das kommt auf dem Versuch an; det kommer an på prof. Physikalische Versuche oder Beobachtungen anstellen; göra rön, försök.
Versuchen, v. a. versucht, p. försöka, fresta, probera, ställa på prof. Er hat sich viel in der Welt versucht; han är mycket förfaren. Gott versucht niemand; Gud

frestar

frestar ingen. Sein Heil in der Fremde versuchen; söka sin lycka i främmande land.
Versucher, b. W. s. m. frestare.
Versuchstück, s. n. prosstycke.
Versucht, adj. försaren S. Versuchen.
Versuchung, s. f. frestelse. Er gerieth in Versuchung hinzugehen; han war så när på wägen, i frestelse at gå dit.
Versudeln, v. a. söla, orena bort.
Versudelung, s. f. orenande.
Versündigen, v. r. försynda sig.
Versündigung, s. f. förbrytelse.
Versunken, adj. nedsänkt. S. Versinken.
Versüßet, v. a. versüßt, p. göra söt, försockra, it. utlaka, edolcerera, i Chem.
Versüßung, s. f. försötning, försockring, it. utlakning, edolcererande, Chem.
Vertäfeln, v. a. brädslå, panela.
Vertäfelung, s. f. panelning.
Vertändeln, v. a. vertändelt, p. die Zeit; förnöta med flättja, sqwallra bort tiden. Sein Geld vertändeln; pluttra bort sina penningar. Die Mahlzeit vertändeln; försuma måltiden af flättja. Sich vertändeln; lofwa obetänksamt ägtenskap åt en person. S. Verplämpern.
Vertändelung, s. f. tidens förnötande med flättja och lappri, penningars bortpluttrande.
Vertanzen, v. a. dansa bort, fördansa, förspilla med dans.
Vertauschen, v. a. vertauscht, p. byta bort.
Vertauschung, s. f. bortbytning.
Verteufelt, i. g. L. adj. u. adv. fördjeflad, djefwulsk, S. teufelisch, it. mycket listig, arg, o. s. w.
Verteutschen, v. a. öfwersätta på Tyska.
Verteutschung, s. f. öfwersättning på Tyska.
Vertheidigen, v. a. vertheidigt, p. förswara.
Vertheidiger, s. m. förswarare.
Vertheidigung, s. f. förswar.
Vertheidigungsschrift, s. f. förswarsskrift.
Vertheidigungsstand, s. m. förswarsstånd.
Vertheidigungswerk, s. n. förswarswerk.
Vertheilbar, adj. u. adv. som kan delas.
Vertheilen, v. a. vertheilt, p. fördela, dela ut.
Vertheilung, s. f. fördelning, utdelning.
Vertheuern, v. a. vertheuert, p. stegra, förhöja priset.
Verthun, v. a. verthan, p. förslösa, bruka mycket up onödigt wis. Viel Geld verthun; gifwa ut mycket penningar, det må wara på nyttigt eller onyttigt wis.
Verthulich, i. g. L. adj. u. adv. slösaktig.
Verthulichkeit, s. f. slösaktighet.
Vertikal, s. W. adj. u. adv. lodrätt.
Vertiefen, v. a. vertieft, p. göra djup eller djupare, it. utgröpa, fördjupa. In Gedanken vertieft; uti djupa tankar stadd, fördjupad i tankar.
Vertiefung, s. f. fördjupning, utgröpning, insänkning, en liten håla eller fäll in uti något.
Vertilgen, v. a. vertilgt, p. utrota ogräs, utplåna åminnelsen af något, utöda ett folk, förstöra en stad, sönderrifwa, kasta i elden en förskrifning.
Vertilger, s. m. utrotare, utödare.
Vertilgung, s. f. utrotelse, utpläning, utödelse.
Vertoben, v. n. rasa, ryta ut. S. Austoben.
Vertrackt, n. W. adj. u. adv. förtwiflad, mycket sällsamt, arg.
Vertrag, s. m. Verträge, pl. förlikning, förbund, contract.
Vertragen, v. a. vertrug, imp. vertragen, p. 1. släpa bort, bära hit och dit, draga bort. 2. slita ut, nöta ut. 3. fördraga, tola, undandraga, S. ertragen. 4. förlika. Einem Kaufmann das Geld vertragen, i. g. L. köpa hos en köpman til en annans skada. Vertragen sie mir das Geld nicht; köp af mig, unna mig edra penningar. Er hat schon drei Kleider in einem Jahr vertragen; han har redan slitit ut tre klädningar innom et år. Sie kann die Luft nicht vertragen; hon kan ej fördraga lusten. Die Sache ist schon vertragen; saken är redan förlikt. S. vergleichen. Sie konnten sich nicht vertragen; de sämdes aldrig. Sich mit jemand wieder vertragen. S. versöhnen, aussöhnen.
Vertragen, s. n. bortsläpning, utslitning.
Verträglich, adj. u. adv. som lätt förlikes med andra, fredsam, foglig.
Verträglichkeit, s. f. fördragsamhet, foglighet.
Vertragsam, adj. u. adv. fördragsam, foglig.
Vertrauen, v. n. vertrauet, p einem, für: Vertrauen auf jemand setzen, S. das Vertrauen. v. a. förtro, anförtro, betro, ombetro. Jemanden sein Glück anvertrauen; ställa sin lycka i någons händer. Er hat mir das Geheimniß vertrauet; han har förtrott mig denna hemligheten. Sie sind schon vertraut, i. g. L. de äro redan wigde, S. trauen

Vertrauen, ſ. n. förtroende, förtröſtan, lit. Das Vertrauen zu jemand verlieren; miſta förtroendet til någon. Sein Vertrauen auf Gott ſetzen; tro på, ſätta ſin förtröſtan på Gud. Ich habe das Vertrauen zu ſeiner Gerechtigkeit; jag liter på hans rättwiſa.

Vertraulich, adj. u. adv. förtrolig.

Vertraulichkeit, ſ. f. förtrolighet.

Verträumen, v. a. verträumt, p. dröma bort, tilbringa ſom uti en dröm, förnöta, förſpilla med lättja.

Vertraut, adj. u. adv. förtrolig, förtrogen. Sich ſehr vertraut gegen jemand bezeugen; wiſa ſig mycket förtrolig emot någon. Ein vertrauter Freund; en förtrogen wän.

Vertreiben, v. a. vertrieb, imp vertrieben, p. fördriſwa. Gewalt mit Gewalt vertreiben; ſtyra wåld med wåld. Waaren vertreiben, i. g. L. ſälja, afſätta waror. Die Farben vertreiben; blanda färgorna i hwarandra, fördriſwa dem i en målning.

Vertreiben, ſ. n. warornas afſättning, färgornas fördriſning.

Vertreibung, ſ. f. fördriſwande. Vertreibung ins Elend; landsflygtighet.

Vertreten, v. a. vertrat, imp. vertreten, p. in den Redensarten: Sich die Füße vertreten; gå, ſpatſera för at haſwa någon rörelſe i fötterna och kroppen. Jemand den Weg vertreten; ſtälla ſig i wägen för någon, ſå at han ej kan komma fram. Er hat die Kinderſchuhe lange vertreten; det är redan länge, ſedan han aflade barnaſkorna. Sich den Fuß vertreten; wrida foten ur led. Jemandes Stelle, ein Amt vertreten; ſtå i någons ſtälle, föreſtå en ſyſla. Einen vertreten, fig. mana godt för någon. Ich will ihn für Gericht vertreten; jag will förſwara honom för rätten.

Vertreten, ſ. n. Vertretung, ſ. f. fotens wridning ur led, föreſtående af en ſyſla, förſwarande.

Vertreter, v. W. ſ. m. den ſom manar godt, förſwarar en annan.

Vertrieb, ſ. m. ohne pl. der Waaren; warornas afſättning, förſäljande, afgång.

Vertriebener, ſ. m. en landsflygtig. S. vertreiben.

Vertrinken, v. a. vertrank, imp. vertrunken, p. 1. dricka up, förſlöſa med dryckenſkap, 2. tilbringa ſin afton, 3. fördriſwa grillerna med glaſet i handen, it. 4. i. g. L. drunkna, S. Ertrinken.

Vertrocknen, v. n. 1. uttorka, ſåſom en brunn af torka, ſåſom tårar, 2. torkas bort, bliſwa torr, förtorka.

Vertrocknen, ſ. n. Vertrocknung, ſ. f. aftorkande, uttorkning.

Vertrödeln, v. a. vertrödelt, p. ſälja husgeråd och klädningar i ſmått. Die Zeit vertrödeln; förſpilla tiden uti lättja.

Vertröſten, i. g. L. v. a. vertröſtet, p. förtröſta, uppehålla med goda löften, ſätta hopp uti någon. Er hat mich lange darauf vertröſtet; han har länge giſwit mig förgäfwes hopp därom. Sich auf etwas vertröſten; göra ſig hopp om, förtröſta, lita på något.

Vertröſtung, ſ. f. förtröſtning, löfte, hopp.

Vertuſchen, i. g L. v. a. dölja, förtiga, tyſta ned, hålla något lönt, undandölja.

Vertuſchung, ſ f. nedtyſtning.

Verübeln, i. g. L. v. a. taga illa up, uttyda til det wärſta.

Verüben, v. a. verübt, p. föröfwa, begå. S. begehen.

Verunedlen, v. a. u. r. göra, bliſwa ſämre, förlora af ſitt ädla anſeende, ſitt wärde, ſin halt.

Verunehren, v. a. u. r. wanhedra, ohelga, it. ſkäma ut ſig, beſkymfa. S. entehren.

Verunehrung, ſ. f. wanheder, wanryckte, beſkymfning.

Verunelnigen, i. g. L. v. a. u. r. bliſwa oſams. S. Entzweien.

Verunreinigung, ſ. f. S. Entzweiung.

Verunglimpfen, v. a. mißfirma, ſkymfa, förklena, förtala.

Verunglimpfung, ſ. f. mißfirmande, förklening, förtal.

Verunglücken, v. n. förolyckas, mißlyckas. S. Mißlingen. Ein verunglücktes Schiff; et förgånget eller förolyckadt fartyg.

Verunheiligen, i. g. L. v. a. ohelga, oſkära. S. Entheiligen.

Verunheiligung, ſ. f. S. Entheiligung.

Verunreinigen, v. a. göra oren, orena, oſkära. Sein Gewiſſen verunreinigen; beſläcka, betunga ſitt ſamwete.

Verunreinigung, ſ. f. orenande.

Verunruhigen, i. g. L. S. Beunruhigen.

Veranſtalten, v. a. göra wanſkaplig, förſtälla. S. entſtellen.

Verunſtaltung, ſ. f. wanſkapning, wanſkapande, wanſkaplig görande.

Veruntiefen, v. a. göra grundt.

Veruntreuen, v. a. veruntreuet, p. förſnilla, wara otrogen uti förwaltning af penningar.

Bonnet, Charles, 1720-1793, 1:
Bonnet, Georges Henri, 1:
Bonnet, Jean Marie, 1:
Bonnet, Pierre, 1:
Bonnet, Pierre Marie, 1:
Bonnet, Pierre Marie Jean Baptiste, 1:
Bonnet, Pierre Marie Jean Baptiste, 1:
Bonnet, Pierre Marie Jean Baptiste

Verweben, v. a. verwebt, p. 1. wäfwa up, 2. wäfwa in eller uti, fig. noga förena.

Verwechſeln, v. a. verwechſelt, p. förwexla, wexla bort, byta bort, ombyta, förbyta, it. blanda bort, ſätta eller taga det ena i det andras ſtälle. Er hat all ſein hartes Geld verwechſelt; han har förwexlat, wexlat bort alla ſina ſtora penningar. Sie haben ihre Hüte mit einander verwechſelt; de hafwa bytt hattar med hwarandra, eller tagit hwarannans hatt. Sie müßen beide Sachen, beide Perſonen nicht mit einander verwechſeln; akta eder at ej blanda bort eller ihop de bägge ſakerna, at ej mißtaga eder på de twå perſonerna.

Verwechſelung, ſ. f. förwexling, bortwexling, förbytande, ombyte, bortblandning.

Verwegen, adj. u. adv. oförwägen, öfwerdådig.

Verwegenheit, ſ. f. oförwägenhet, öfwerdåd.

Verwegern, v. a. S. verweigern.

Verwehen, v. a. verwehet, p. blåſa bort.

Verwehren, v. a. verwehrt, p. förhindra, förmena, förwägra, förbjuda. Den Zugang verwehren; ſtänga, hindra tilgången.

Verweichen, v. a. u. n. göra, bliſwa för mjuk af för mycket blötande.

Verweigern, v. a. förwägra, förmena, förneka, afſlå.

Verweigerung, ſ. f. wägran, förwägring. Im Verweigerungsfall; i händelſe at någon ſkulle ſätta ſig däremot.

Verweilen, v. a. u. r. verweilt, p. dröja, bliſwa qwar.

Verweilen, ſ. n. Verweilung, ſ. f. fördröjning, qwarbliſwande.

Verweinen, v. a. tilbringa med gråtande, gråta bort. Den Schmerzen verweinen; lätta ſmärtan genom gråtande.

Verweis, ſ. m. tiltal, läxa, ſkrapa, förebräelſe.

Verweiſen, v. a. verwieſen, p. 1. förwiſa. Einen des Landes, ins Elend verweiſen; förwiſa någon landet, driſwa honom i landsflygtighet. Er hat mich an dich verwieſen; han wiſade mig til dig. 2. förwita, tiltala, giſwa en ſkrapa. Er verwies ihm ſeine Undankbarkeit; han förebrådde honom haus otacksamhet.

Verweislich, adj. u. adv. förwitelig. Einem etwas verweislich vorhalten; förebrå, förewita en något.

Verweiſung, ſ. f. förwiſning. Landesverweiſung; landsflygtighet.

Verwelken, v. n. verwelkt, p. förwißna, torcas bort ſom gräs, fig. förlora ſin hy af gråmelſe.

Verwelkung, ſ. f. förwißning, borttorkning.

Verwenden, v. a. verwandt, p. 1. förwända, wända bort eller ifrån. S. Wegwenden. Sie verwandte kein Auge von ihm; hon wände intet ſina ögon ifrån honom, såg ſtändigt på honom. Die Augen verwenden, S. verkehren. 2. wända på. Allen Fleiß anwenden; anwända all flit. Er hat viel Geld aufs Bauen verwandt; han har koſtat mycket penningar på byggnader. Sich für jemand verwenden; tala, bedja, arbeta för någon, anwända alt til någons bäſta och fördel. Mit verwandter, umgewandter Hand; med afwog hand.

Verwendung, ſ. f. bortwändning, anwändning, påkoſtning.

Verwerfen, v. a. verwarf, imp. verworfen, p. 1. förkaſta, kaſta bort, wräka, 2. kaſta om hwartannat, i oordning. Einen Zeugen verwerfen; jäfwa et witne. Ein verworfener Menſch; en föraktanswärd menniſka, et afſkrap.

Verwerfen, v. n. von den Thieren; kaſta, föda i förtid.

Verwerflich, adj. u. adv. förkaſtlig, odueglig, föraktelig. Ein verwerfliches Zeugniß; et jäfaktigt witnesbörd.

Verwerfung, ſ. f. förkaſtning.

Verweſen, v. W. v. a. förwalta. S. Verwalten.

Verweſer, ſ. m. beſonders in Zuſammenſetzungen; förwaltare, Vicarius.

Verweſen, v. n. verweſet, p. mullna, bliſwa til jord, ruttna.

Verweslich, adj. u. adv. förgänglig, ſom bliſwer til mull eller jord.

Verweslichkeit, ſ. f. förgänglighet.

Verweſung, ſ. f. förruttnelſe.

Verwetten, v. a. verwettet, p. wädja bort, miſta igenom wadſläning. Ich will meinen Kopf darauf verwetten; jag will ſätta mit hufwud i wad.

Verwettert, adj. u adv. et nedrigt ord, ſom antyder en hög grad af en saks elaka, widriga beſkaffenhet, på ſamma ſätt ſom: verhenkert, verteufelt.

Verwichen, adj. förliden, adv. nys.

Verwickeln, v. a. verwickelt, p. inwekla, ſnärja, traßla ihop. Das Pferd hat

sich verwickelt; hästen har snärt sig. Sich in viele Geschäfte verwickeln; inwäfwa sig uti många syslor. Ein verwickelter Handel; en traßlig sak. Er sucht ihn mit darin zu verwickeln; han söker at blanda honom med i saken, bringa honom med i leken.

Verwildern, v. n. verwildert, p. blifwa wild. Einen Acker einen Garten verwildern lassen; låta en åker ligga obrukad, en trägård öfwerwäxa med ogräs. Ein Kind ganz verwildern lassen; låta et barn upwäxa utan all upsyn och upfostran, uti sielfswäld. Eine verwilderte Nation; et ohyfsadt folk. Ein verwildertes Gemüth; et ostyrigt sinne. Er ist ganz verwildert; han har blifwit ganska rå.

Verwilderung, f. f. tilstånd, då något blifwer eller är wildt utan all cultur, wildhet. Verwilderung der Sitten; råhet i seder.

Verwilligen, v. a. bewilja, samtycka, tilstädja. S. Bewilligen.

Verwilligung, f. f. bewiljande, samtycke, tilstädjelse.

Verwinden, v. a. verwunden, p. öfwerwinna, bota, försmälta. S. Verschmerzen.

Verwirken, v. a. verwirkt, p förwerka, förlora, mista. Das Leben verwirken; förwerka lifwet. Was hat er verwirkt; hwad har han brutit? S. verschulden. Die Gunst des Königs verwirken; mista Konungens nåd, falla i onåd hos honom

Verwirkung, f. f. förwerkande, förlust.

Verwischen, v a. sudda ut eller bort.

Verwirkungsgesetz, f. n. punkt uti en regerande Herres försäkran, at när han handlar däremot, han därigenom skall blifwa Regeringen förlustig, Clausula commissoria.

Verwirren, v. a. verworren, verwirrt, p. förwirra, traßla, göra oredig, förwilla. Sie verwirrt das Garn völlig; hon traßlar aldeles ihop garnet, härfwan Verwirrt durch einander werfen; kasta alt om hwartannat, i oordning. Den Staat verwirren; bringa alt i oreda uti en Stat. Er hat alles verworren; han har bragt alt i olag. Sich mit etwas verwirren; inweckla, blanda sig i något. Die Gewissen verwirren; förwilla samweten. Ich bin ganz verwirrt, was ich thun soll; jag är aldeles förbistrad, willrådig, hwad jag skall göra. Verwirrt im Kopf seyn; wara förryckt i hufwudet, galen.

Verwirrt, adj. u. adv. traßlig, oredig, oordentlig, förwirrad, förwillad, förbistrad, twehugsen, förryckt.

Verwirrung, f. f. förwirring, ihoptraßlande, oreda, oordning, oro, förwillelse, förbistring. Verwirrung im Kopf; förryckthet i hufwudet.

Verwischen, v. a. verwischt, p. utstryka, öfwerstryka, it. bei den Mahlern, S. vertreiben.

Verwittern, v. n. verwittert, p. (Mineralogie), förwittra, sönderfalla i luften.

Verwitwet, adj. som blifwit änka. Die verwittwete Königin; Änke-Drottning. Verwittwet werden; blifwa änka, komma i änkestånd.

Verwöhnen, v. a. verwöhnt, p. bortskäma genom klemig kärlek, fördärfwa igenom slathet. Die Kinder verwöhnen; klema med barnen. Schon ganz verwöhnt seyn; wara så wan wid något godt, så at man knapt kan tåla den minsta brist däraf. Das Glück hat ihn ganz verwöhnt; lyckan har altid smickrat honom, han är ej wand wid minsta motgång.

Verwöhnung, f. f klemande, bortskämande genom för mycket sielfswäld, genom klifs, för mycket godt, o. s. w.

Verworren, adj. u. adv. traßlad, oredig. Verworrene Begriffe; orediga begrep. Ein verworrener Handel; en oredig, benig sak. S. verwirren.

Verworrenheit, f f. oredighet i tankar, begrep, föreställningar.

Verwunden, v. a. verwundet, p. sära.

Verwundung, f. f. sårande, sårning.

Verwundern, v. a. u. r. verwundert, p. förundra sig, undra på. Es sollte mich verwundern; det skulle jag undra på.

Verwunderung, f. f. förundran.

Verwunderungswürdig, adj. u. adv. undranswärd.

Verwünschen, v. a. verwünscht, p. 1. önska bort, förbanna, förswärja. 2. förtjusa. Den Tag seiner Geburt verwünschen; förbanna sin födelsedag. Der verwünschte Kerl; den förbannade karlen. Es sieht hier aus wie ein verwünschtes Schloß; det ser här ut, som på et förtrolladt, förtjusadt slott.

Verwünschung, f f. förbannande.

Verwürken, S. Verwirken.

Verwürzen, v. a. krydda, veppra för mycket.

Verwüsten, v. a. verwüstet, p. föröda, ödelägga, fördärfwa. Ein Land verwüsten; göra

göra et land öde. Ein verwüstetes Schloß; et förstördt slott.
Verwüster, s. m. förödare, ödeläggare, förstörare.
Verwüstung, s. f. förödelse, förstöring.
Verwüthen, v. a. S. Vertoben.
Verzagen, v. n. m. d. Hfw. haben; fälla modet, blifwa modfäld Verzage nicht; war icke försagd, war wid godt mod. Wer will an Gottes Gnade verzagen; hwem will twifla på Guds nåd?
Verzagt, adj. u. adv. försagd, modfäld, modstulen.
Verzagtheit, s. f. försagdhet, brist på mod.
Verzagung, s. f. förtwiflan.
Verzählen, v. a. u. r. verzählt, p. miß-räkna.
Verzahnen, v. n. verzahnt, p. få alla tänderna.
Verzahnen, v. a. göra tänder på, förse med taggar, fogningar.
Verzahnung, s. f. tändernas inskärning, fogning af bräder eller stockar genom insägade tänder, utstående hörnstenar, til at foga en annan mur uti.
Verzapfen, v. a. tappa ut, sälja kannetals it. bei den Zimmerleuten; pinna.
Verzappeln, u. W. v. n. sparka sig til döds. Im Elende verzappeln lassen; låta försmälta i elände.
Verzärteln, v. a. verzärtelt, p. klema, klifsa, bortskäma, fördärfwa med klemighet Ein verzärteltes Kind; et genom klemighet fördärfwadt barn. Seinen Leib verzärteln; genom klemig lefnad skäma bort sig.
Verzärtelung, s. f. klemande, klifsande.
Verzaubern, v. a. förtjusa.
Verzauberung, s. f. förtjusning.
Verzäunen, v. a. verzäunt, p. omgärda, kringstänga, göra gärdsgård före eller omkring. Ein verzäunter Platz; en instängd plats.
Verzäunung, s. f. instängning, gärdsgård, S. Zaun.
Verzechen, v. a. dricka up. S. Vertrinken.
Verzehenten, v. a. gifwa tionde ifrån.
Verzehren, v. a. verzehrt, p. förtära, äta up. Ein verzehrender Gram; en frätande sorg.
Verzehrer, s. m. förtärare.
Verzehrung, s. f. förtäring.
Verzeichnen, v. a. verzeichnet, p. tekna, skrifwa up, antekna. 2. tekna orätt, miß-taga sig i tekning, mißtekna. Der Mund ist verzeichnet; munnen är förwändt.
Verzeichnung, s. f. uptekning, antekning, mißtag i tekning.
Verzeichniß, s. f. förtekning, lista, register. Verzeichniß der Gestorbenen; Mortalitätstabell eller tafla.
Verzeihen, v. a. verzeihen, p. 1. förlåta, eftergifwa, tilgifwa. 2. ursäckta. Sie werden es mir gütigst verzeihen, wenn ich nicht komme; jag hoppas at i gunstigt ursäckten, om jag ej skulle komma. Sich seines Rechts verzeihen, begeben; afsäga sig, eftergifwa sin rätt.
Verzeihung, s. f. förlåtelse, eftergift, ursäckt.
Verzerren, v. a. verzerrt, p. draga på sned, förwända, förställa, wanskapa med dragande.
Verzetteln, v. a. verzettelt, p. tappa bort, låta falla ned här och där, fig. förspilla, förslingra onödigt wis.
Verzetteln, s. n. förspillning.
Verzicht, s. f. eftergift, afsäjelse. Verzicht auf eine Erbschaft, auf ein Recht thun; säga sig lös ifrån et arfskap, afsäga sig sin rätt.
Verziehen, v. a. verzog, imp. verzogen, p. draga orätt, wrida, wränga. Das Gesicht verziehen; förwända ansigtet, göra miner. Der Mund ist verzogen; munnen är wriden, sitter på sned. Ein Kind verziehen; illa upfostra et barn, lemna det för mycket sjelfswåld. Die Dunkelheit, das Gewitter verzieht sich; molnen skingras, åskan går förbi.
Verziehen, v n. dröja, fördröja, töfwa, bida. Ich kann hier nicht länger verziehen; jag kan ej längre dröja här. Die Sache verzieht sich; saken drager sig i längden Es kann sich noch lange damit verziehen; det kan dragas länge ut, för än det sker Ein verzogener Name; et draget namn.
Verziehen, s n. dröjande, illa upfostrande.
Verziehung, s f. dragande på sned.
Verzieren, v. a verziert, p. utzira, pryda.
Verzierung, s. f. prydnad, zirat.
Verzimmerung, s. f. stöd af timmer uti grufwor, lagande af det som är bristfälligt uti et skepp.
Verzinnen, v. a. verzinnt, p. förtenna.
Verzinner, s. m. förtennare.
Verzinnkolben, s. m. löddult til förtenning.

Verzucken, n. W. v. a. hårrycka. S. entzücken, it. förrycka, draga, rycka ur led. Er verzuckte kein Glied; han rörde intet den minsta lem.

Verzuckung, f. f. ryckning i kroppen, i lederna. S. Zuckung.

Verzuckern, v. a. verzuckert, p. försockra, öfverdraga med socker, försöta. Verzuckerte Worte; söta ord.

Verzug, f. m. dröjsmål, utdrägt på tiden. Ohne allen Verzug; utan dröjsmål, strax på stunden.

Verzweifeln, v. a. verzweifelt, p. förtwifla. An jemandes Leben verzweifeln; twifla på at någon kommer sig igen.

Verzweifelt, adj. u. adv. förtwiflad, fig. i högre grad ond, arg, förwirrad, utan alt hopp om bättring.

Verzwicken, v. a. verzwickt, p. pligga fast, fastnåda.

Vesper, f. W. i. g. L. f. f. 1. afton, 2. aftonsång, aftonbön. Zur Vesper läuten; ringa til aftonbön. Die Sicilianische Vesper; et blodbad uti Sicilien året 1282, hwarwid ringningen til aftonsången tjente

ståndare.

Vicariat, f. n. Vicariat, it. högste domstol i andeliga saker, som dömer i Archibiskopens namn.

Vicariatsthaler, f. f. en Riksdaler, som år slagen, medan en Riksföreståndare förestod Regeringen.

Vice, f. W. betyder i sammansättningar den som står i en annans ställe, som föreståt en annans syssla, som likwäl står under honom, och betyder det således ofta så mycket som det Tyska ordet: Under. Vicekönig, Vicekanzler, fär: Unterkönig, Unterkanzler.

Victualien, f. W. i. g. L. f. pl. lifsmedel.

Vieh, f. n. få, fånad, boskap. Ein Stück Vieh; et få-kreatur.

Vieharznei, f. f. fåläkedom.

Vieharzneikunst, f. f. fåläkarekonst.

Vieharzt, f. m. fåläkare, fåbotare.

Viehbremse, f. f. bröms, Tabanus bovinus.

Viehdieb, f. m. gärtjuf.

Viehdiebstahl, f. m. gärtjufnad.

bente, lebendige

Viehzoll, f. m. t

Viehzucht, f. f. b

Viel, adj. mycke

Viel Obst; m

viel Geld; det

ningar. Er l

wet många um

len Orten ge

flere ställen.

ein Großes; n

stor å. Mit w

wenigem komm

blir alt, når lit

Viel, adv. mycket,

viel; det är lika

mit einander u

hwarannan.

blef det långt

noch viel; hwa

Du hast ihm zu

honom för my

mycket.

Vielartig, adj. u.

arter under sig

Viehschreiber, ſ. m. en ſkrifware, ſom teknar up all boſkap, ſom kommer i en ſtad.
Viehſchwemme, ſ. f. et ſköljeſtälle för fänad.
Viehſeuche, ſ. f. boſkapsſjuka.
Viehſtall, ſ. m. fähus.
Viehſterben, ſ. n. boſkapsſjuka.
Viehſteuer, Klauenſteuer, ſ. f. Viehſchatz, ſ. m. boſkapspenningar.
Viehtränke, ſ. f. ſtälle där fänad watnas.
Viehtrift, ſ. f. fädrift, it. wäg til betesmarken ſom boſkapen går.
Viehweg, ſ. m. S. Viehtrift.
Viehweide, ſ. f. betesmark, mulbete.
Viehzehente, ſ. f Fleiſchzehente, Blutzehente, lebendige Zehente; qwicktionde.
Viehzoll, ſ. m. boſkapstull.
Viehzucht, ſ. f. boſkapsafwel, boſkapsſkötſel
Viel, adj. mycken, mycket, många, flere. Viel Obſt; mycken frukt. Das koſtet viel Geld; det koſtar mycket, ſtora penningar. Er hat viele Ausflüchte; han wet många utwägar. Er hat es an vielen Orten geſagt; han har ſagt det på flere ſtällen. Spr. Viel kleines macht ein Großes; många ſmå bäckar göra en ſtor å. Mit vielem hält man haus, mit wenigem kommt man auch aus; mycket blir alt, når litet räcker til.
Viel, adv. mycket, ofta, långt. Es iſt gleich viel; det är lika mycket. Sie gehen viel mit einander um; de umgäs ofta med hwarannan. Da ward es viel ärger; då blef det långt wärre. Was ſäumeſt du noch viel; hwad wäntar du än längre? Du haſt ihm zu viel gethan; du har gjort honom för når. Viel zu viel; alt för mycket.
Vielartig, adj. u. adv. ſom begriper många arter under ſig, mångehanda ſlags.
Vieläſtig, adj. u. adv. ſom har många grenar.
Vielbedeutend, adj. u. adv. betydande, betydlig.
Vieldeutig, adj. u. adv. mångtydig, ſom har många bemärkelſer.
Vieldeutigkeit, ſ. f. mångtydighet.
Vieleck, Polygon, ſ. n. månghörning.
Vieleckig, adj. u. adv. mångkantig, månghörnig.
Vielerlei, adj. indecl. u. adv. mångahanda, mångaſlags, mycket.
Vielerwärts, i. g. L. adv. mångſtädes.
Vielfach, adj. u. adv. Vielfältig; mångfaldig, mångfalt, margfaldig.
Vielfältigkeit, ſ. f. mångfaldighet.
Vielfärbig, adj. u. adv. mångfärgad, brokot, ſpräcklig.
Vielfärbigkeit, ſ. f. ſpräcklighet.
Vielfeldig, adj. u. adv. ſom har många fält, i wapenkonſten.
Vielfraß, ſ. m. 1. von Menſchen, i. g. L. en ſtorätare, froßare. 2. ein gefräßiges Thier, beſonders; järf, filfras, Muſtela Gulo.
Vielfräßig, adj. u. adv. matgirig, glupſk.
Vielfräßigkeit, ſ. f. matgirighet.
Vielfuß, ſ. m. mångfota, R. Iulus. it. en art trollmaſk, Hydra Polypus. S. Polyp. it. en art ſtjert, Podura Polypoda. S. Pflanzenfloh.
Vielfüßig, adj. u. adv. mångfotad.
Vielgeliebt, adj. u. adv. mycket, högtälſkad.
Vielgötterei, ſ. f. mångguderi.
Vielgültig, adj. u. adv. högtgällande.
Vielhalmig, adj. u. adv. ſom har många halm.
Vielhäutig, adj. u. adv. ſom har många ſkinn.
Vielheit, ſ. f. myckenhet af folk, ymnoghet af et ting. Vielheit der Götter, S. Vielgötterei.
Vieljährig, adj. u. adv. mångårig, ſom har många år, flera år gammal.
Vielleicht, adv. kan ſke, kan hända, til äfwentyrs.
Vielmahl, vielmals, adv. flera, många gånger, ofta. Durch vielmahliges Anſuchen; genom trägen anſökning.
Vielmahlig, adj. u. adv. ſom tidt och ofta ſker eller är ſkedt.
Vielmännerei, ſ. f. Polyandrie; då en huſtru har flera männer på en gång.
Vielmehr, adv. u. conj. mycket mera, långt mera, faſt mera, förr, hellre, ſnarare, twärt om. Ich habe ihn nicht geſchont, ſondern ihm vielmehr die reine Wahrheit geſagt; jag har ej ſkonat honom, twärt om har jag ſagt honom ſanningen rent ut.
Vielnahmig, adj. u. adv. ſom har många namn.
Vielſeitig, adj. u. adv. ſom har flera ſidor.
Vielſilbig, adj. u. adv. mångſtafwig.
Vielſilbigkeit, ſ. f. et ords egenſkap at wara mångſtafwig.
Vielſtimmig, adj. u. adv. af många ſtämmor eller ſträngar.
Vielthätig, adj. u adv. mycket idog, drifwande.
Vieltheilig, adj. u. adv. ſom beſtär af många delar.

Viel-

Vierteltakt, Viertelton, ſ. m. fjerdedel af en tact.
Vierteltonne, ſ. f. fjerdedels tunna.
Viertens, adv. för det fjerde.
Viertheilen, v. a. geviertheilt, p. dela, ſtycka i fyra delar, ſönderrycka i ſtycken med fyra häſtar, ſätta på hjul och ſtegel.
Viertheilig, adj. u. adv. beſtående af fyra delar.
Vierung, ſ. f. fyrkant, fyrkantig görande.
Vierzackigt, adj. u adv. ſom har fyra taggar eller krokar.
Vierzehn; fjorton.
Vierzehnjährig, adj. u. adv. fjorton år gammal.
Vierzehnmahl, adv. fjorton gånger.
Vierzehnte, adj. fjortonde.
Vierzig; fyratio.
Vierziger, ſ. m. en af fyratio Medlemmar uti et Collegium, en ſom är fyratio år gammal, it. när man kan räkna fyratio uti Pikетſpel.
Vierzigjährig, adj. fyratio år gammal.
Vierzigſte, adj. fyrationde.
Vierzigſtündig, adj. ſom påſtår eller påſtått fyratio timar Vierzigſtündiges Gebet; fyratio timars-bön.
Vierzigtägig, adj. ſom påſtår fyratio dagar. Die vierzigtägige Faſten; fyratio dagars faſtan.
Vigilien, ſ. W. ſ. pl. ſjälmäßa, gudstjenſt om aftonen för en ſtor helgedag i romerſka Kyrkan.
Vigognewolle, Vicognewolle, Vicunhawolle, ſ. f. ull utaf et amerikaniſkt djur i Peru, S. Schafkameel.
Viole, ſ. f. ägta violer, Viola odorata. Roßviole, Hundeviole; ſkogsvioler, Viola canina. gelbe zweiblumigte Viole, Viola biflora, it. S. Lakviole, Nachtviole.
Violenfarbe, ſ. f. violetfärg.
Violenmos, ſ. n. Violenſtein, Veilchenſtein, ſ. m. violſten, Byſſus Iolithus.
Violenſirop, ſ. m. S. Veilchenſaft.
Violenwurzel, ſ. f. violrot af Iris Florentina.
Violenſtock, ſ. m. violſtånd.
Violenzucker, ſ. m. S. Veilchenzucker.
Violett, Violettblau, Violettfarbig, adj. u. adv. violett.
Violine, ſ. f. fjol. S. Geige. Baßviol; basfjol.
Violinbogen, ſ. m. fjolſträke.
Violiniſt, ſ. m. den ſom ſpelar wäl på fiol.
Violinſaite, ſ. f. fjolſträng.

Violon, ſ. m. en ſtor basfjol.
Violoncell, ſ. n. en mindre basfjol.
Viper, ſ. f. huggorm.
Vipernbiß, ſ. m. hugg af en orm.
Vipergras, ſ. n. S. unter Gras.
Viſier, ſ. n. öpning på en hjelm för anſigtet, it. ſigte, ſyftekorn på et ſkjutgewär.
Viſieren, i. g. L. ſyfta på, fig. måta innehållet af en tunna eller dylikt.
Viſierer, ſ. m. en edſwuren man, ſom måter innehållet af fat eller dylikt.
Viſierkorn, ſ. n. ſyftekorn.
Viſierkunſt, ſ. f. konſt at måta innehållet af en bukig kropp, eller läran om kroppars måtning til bredd, längd, och högd, Stereometrie.
Viſiermaß, ſ. n. mått ſom därtil brukas.
Viſierſtab, ſ. m. Viſierruthe, ſ. f. mätſtång ſom brukas därtil.
Viſitator, ſ. W. ſ. m. Viſitator, beſökare.
Viſitation, ſ. f. ſyn, underſökning, beſigtigande.
Viſite, ſ. W. i. g. L. ſ. f. beſök.
Viſitiren, v. a. beſigtiga.
Vitrifiziren, ſ. W. v. a. göra, förwandla til glas.
Vitriol, ſ. m vikтril. Kupfervitriol; kopparrök, kopparwatten.
Vitriolerde, ſ. f. vikтriljord.
Vitriolerz, ſ. n. vikтrilmalm.
Vitriolgeiſt, ſ. m. vikтrilſpiritus.
Vitriolhütte, Vitriolſiederei, ſ. f. Vitriolwerk, ſ. n. vikтrilbruk.
Vitriolkies, ſ. m. ſilfwerkies, ſom brukas til vikтril-tilredning.
Vitriollauge, ſ. f. vikтrillut.
Vitriolisch, adj. u. adv. vikтriliſk.
Vitriolöl, ſ. n. vikтriolja.
Vitriolſäure, ſ. f. vikтrilſyra.
Vitriolſieder, ſ. m. vikтrilſudare.
Vitriolſiederei, ſ. f. S. Vitriolhütte.
Vizdom, Vizthum, v. W. ſ. m. (von Vice Dominus) Vicedomare, Ståthållare.
Vließ, ſ. n. das goldene; gyllene ſkinnet. S. Fließ.
Vocal, ſ. m. ſjelfljudande, enljudande bokſtaf. S. Selbſtlauter.
Vocalmuſik, ſ. f. Vocalmuſik, muſik af ſångſtämmor.
Vocativus, ſ. m. Vocativus, fig. uti förtroligt ſkämt, en lättfärdig ſkälm.
Vogel, ſ. m. fogel. Ein leichtfertiger Vogel, fig. i. g. L. en ſkälmaktig ſälle. Spr. Man kennt den Vogel am Geſange, und an den Federn; fogeln kännes af ſången,

af fjädrarna, af ljudet kännes malmen. Ein Vogel in der Hand iſt beßer als zwei in freier Luft; en fogel i handen är bättre än två i ſkogen. Wie der Vogel ſo das Ei; ägget liknar hönan. Vogel friß oder ſtirb; antingen bröd eller död.

Vögelchen, ſ. n. Dim. en liten fogel, fogelunge. Ich habe ein Vögelchen davon ſingen gehört; jag har på långt håll fått höra något därom, jag har hört något glunkas, fått hum om något.

Vogelbauer, ſ. n. fogelbur.

Vogelbeize, ſ. f. fogeljagt med falkar eller annan roffogel.

Vogelbeere, f. f. rönnbär, fogelbär.

Vogelbeerbaum, Sperber-Quitſchen-Baum, ſ. m. rönn, Sorbus aucuparia.

Vogeldeuter, ſ. m. fogel-ſpåman.

Vogeldunſt, ſ. m. S. Vogelſchroot.

Vogelfang, ſ. m. fogelfånge

Vogelfänger, ſ. m. S. Vogelſteller.

Vogelflinte, ſ. f. fogelbößa.

Vogelflug, ſ. m. fogelflygt.

Vogelfrei, adj. u. adv. fogelfri, fridlös, biltog gjord, ſpilgifwen til ſitt lif. Einen vogelfrei machen, oder erklären; göra någon biltog, utſåſta en ſumma penningar för dem, ſom kan ſkaffa honom fram lefwande eller död.

Vogelfuß, ſ. m. fot af en fogel, it. en ört, Ornithopus.

Vogelfutter, ſ. n. fogelmat.

Vogelgarn, ſ. n. S. Vogelnetz.

Vogelgeſang, ſ. m. fogelſång.

Vogelgeſchichte, ſ. f. beſkrifning om foglar, Ornithologie.

Vogelgeſchrei, ſ. n. fogelrop, foglalåt.

Vogelhaus, ſ. n. fogelhus.

Vogelhändler, ſ. m. den ſom handlar med foglar.

Vogelhecke, ſ. f. fogel-häck.

Vogelheerd, ſ. m. fogelgiller.

Vogelhund, ſ. m. fogelhund.

Vogelhütte, ſ. f. en koja bredwid fogelgillret.

Vogeljagd, ſ. f. fogeljagt.

Vogelzäfig, ſ. m. en ſtor fogelbur.

Vogelkirſche, ſ. f. fogelbär, fogelkörsbär, fruckt af Prunus avium, it. rönnbär, fruckt af Sorbus aucuparia it. af hägg, Prunus padus, it. af try, Lonicera Xyloſteum

Vogelklaue, ſ. f. fogelklo.

Vogelkopf, ſ. m. fogelhufwud.

Vogelkraut, ſ. n. S. Hühnerbiß.

Vogelleim, ſ. m. fogellim.

Vogelmilch, ſ. f. wäſſerdagslök, Ornithogalum luteum.

Vogelneſt, ſ. n. fogelbo, it. åtſkilliga plantor, ſom: ſäfferot; Athamanta Libanotis, *it.* Ophrys nidus avis, *it.* Aſplenium nidus.

Vogelnetz, ſ. n. fogelnät.

Vogelpfeiffe, ſ. f. fogelpipa

Vogelſcheu, adj. u. adv. von Pferden; fogel-ſkygg.

Vogelſcheuche, ſ. f. åkerſpöke, fogelſkrämſel.

Vogelſchlag, ſ. m. fogelſlag.

Vogelſchieſſen, ſ. n. fogelſkjutning.

Vogelſchrot, ſ. n. fogelhagel eller ſkrot, ſmå hagel.

Vogelſchwanz, ſ. m. ſtjert, ſtyfwe af en fogel.

Vogelſpieß, ſ. m. et litet ſpett, hwarpå foglarne ſättas när de ſkola ſtekas.

Vogelſtange, ſ. f. 1. fogelſtång, ſom uprättas om midſommars-dagen, 2. limſtång för foglar.

Vogelſtellen, ſ. n. fogelfångeri.

Vogelſteller, ſ. m. fogelfångare.

Vogelſtrich, ſ. m. foglarnas flyttning.

Vogelwand, ſ. f. nätet på fogelgillret.

Vogelwicke, ſ. f. Vogelerbſen. S. Wicke.

Vogelwärter, ſ. m. fogelwaktare.

Vogelwildpret, ſ. n. wildfogel.

Vogelzucht, ſ. f. fogelaſwel.

Vogelzug, ſ. m. S. Vogelſtrich.

Vogelzunge, ſ. f. et ſlags runda filar, it. en art binda, Polygonum Convolvulus.

Vogler, n. W. S. Vogelſteller.

Vogt, ſ. m. fogde, beſkyddare, Curator, Förmyndare, Domare, Ståthållare, Befallningsman.

Vogtbar, v. W. adj. u. adv. S. mündig.

Vogtei, ſ. f. Fögderi, Härad, Fogdeſyßla, förmynderſkap, it. S. Schutzgerechtigkeit.

Vogteigeld, ſ. n. S. Schutzgeld.

Vogteigericht, ſ. n. en art ting.

Vokal, S. Vocal.

Volk, ſ. n. Völker, pl Folk, Nation. Das gemeine Volk; allmogen, it. gemena hopen, gement folk. Volk: für Geſinde; tjenſtefolk. Die Preußiſchen Völker; Preuſſiſke Tropparne. Ein Volk Rebhühner; en ſkock rapphöns.

Volkarm, adj. u. adv. fattig på folk, folklös.

Völkergeſchichte, ſ. f. Hiſtoria om Folkſlagen, Statshiſtorien.

Völker-

Völkerkunde, ſ. f. kunſkap om folkſlagen.
Völkerrecht, ſ. n. Folksrätt, Folklag.
Völkerſchaft, ſ. f. Nation, Folkſlag.
Völkerwanderung, ſ. f. folkflyttning.
Volksarmuth, ſ. f. Volkmangel, ſ. m. folkbriſt.
Volkreich, adj. u. adv. folkrik. Volkreich machen; föröka folkshopen.
Volksgefühl, ſ. n. national känſel.
Volkshaufe, ſ. m. Folkhop.
Volkslied, ſ. n. Folkswiſa, National-wiſa.
Volksmenge, ſ. f. folkmängd, Folkhop.
Volksphiloſophie, ſ. f. naturlig Philoſophie
Volksſitte, ſ. f. folksſed.
Voll, adj. u. adv. full, upfylld med, it. drucken. Aus vollem Halſe ſchreien; ſkrika högt. Die Augen ſind ihm noch voll Schlafs; ſömnen ſitter honom än i ögonen. Den Mund zu voll nehmen; taga för mycket i munnen, fig. tala otydeligen, ſom man hade något i munnen, it. ſkryta. Einen aus vollem Munde loben; mycket beröma någon. Eine volle Bruſt; et högt bröſt. Eine volle Hand; en rund, fet hand. Ein voller Ducat; en fullwigtig Ducat. Aus vollem Herzen; utaf alt hjerta. Der Kopf iſt ihm ganz voll davon; han tänker på intet annat, han bryr hufwudet därmed. Sie iſt ganz voll von der Begebenheit, der Sache; hon talar om intet annat än den händelſen, hon är mycket rörd, intagen af den saken. Das Herz ward mir zu voll; hjertat blef för tungt för mig. Ein voller Menſch; en drucken karl.
Volljährig, adj. u. adv. ſom har fulla år.
Vollauf, adv. fullt up, öfwerflödigt.
Vollbauer, ſ. m. (Landwirthſch.) helgårdsbonde.
Vollblütig, adj. u adv. blodfull.
Vollblütigkeit, ſ. f. blodfullhet.
Vollbringen, v. a. vollbracht, p. fullborda, fullända. Vollbrachte Arbeit; fullgjordt arbete. Jemandes Befehl vollbringen; rätta någons befallningar.
Vollbringer, ſ. m. fullbordare.
Vollbringung, ſ. f. fullbordan.
Vollbürtig, g. W. adj. u. adv. kötslig. Vollbürtige Brüder; kötslige bröder, hela ſyſkon.
Vollenden, v. a. vollendet, p. fullända, fullborda, bringa, föra til ſlut.
Vollender, ſ. m. fulländare.
Vollendung, ſ. f. fulländande.
Vollends, adj. aldeles, fulleligen, til fullo til ſlut.
Völlerei, ſ. f. fylleri.
Vollführen, v. a. fullföja, fullborda, bringa til ſlut.
Vollführung, ſ. f. fullföljande.
Vollgültig, adj. u. adv. fullgiltig.
Vollgültigkeit, ſ. f. fullgiltighet.
Vollheit, i. g. L. ſ. f. S. Völlerei.
Vollherzig, adj. u. adv. ſom har mycket på hjertat, it. i. g. L. godhjertad.
Vollhufig, adj. u. adv. ſom har oklufwen, eller ihopwärt hof.
Vollhufigkeit, ſ. f. en ſjuka på häſtfötterna, när hofwen wäxer ihopa.
Volljährig, adj. u. adv. myndig.
Volljährigkeit, ſ. f. myndighet.
Völlig, adj. u. adv. full, fullelig, fullkommen, hel, aldeles, it. fetlagd. Die Braut in ihrem völligen Schmuck; bruden uti hela ſin ſkrud. Er iſt ihm völlig gleich; han är honom aldeles lik. Etwas völlig von Geſicht ſeyn; wara något fetlagd i anſigtet. Das Kleid iſt ein wenig zu völlig; klädningen är något för ſtor.
Völligkeit, ſ. f. des Leibes; egenſkap at wara fetlagd, fr. embonpoint.
Vollkantig, adj. (Forſtweſen); träd, ſom är tilyxadt på alla fyra ſidorna, ſå at ej något mera af barken ſynes, när den ſynes än på några ſidor, kallas det: baumkantiges Holz.
Vollkommen, adj. u. adv. fullkommen, fullkomlig, fullkomligen. Er iſt damit vollkommen zufrieden; han är aldeles, ganſka nöjd därmed.
Vollkommenheit, ſ. f. fullkomlighet.
Vollkommlich, v. W. adv. fullkomligen. S. Vollkommen.
Vollmachen, v. a. fylla, upfylla.
Vollmacht, ſ. f. fullmagt.
Vollmond, ſ. m. fullmåne.
Vollmündig, adj. u. adv. S. Mündig.
Vollſaufen, v. r. ſupa ſig full.
Vollſtändig, adj. u. adv. fullſtändig.
Vollſtändigkeit, ſ. f. fullſtändighet.
Vollſtimmig, adj. u. adv. in der Muſik; ſom har alla dithörande ſtämmor. Eine vollſtändige Muſik; en muſik af fulla ſtämmor.
Vollſtopfen, v. a fullſtoppa.
Vollſtrecken, v. a. fullborda, fullgöra, werkſtälla. S. Vollbringen, vollziehen.
Vollſtreckung, ſ. f. werkſtälligher.

Volltrinken, v. a. u. r. fylla någon, göra honom drucken, dricka sig drucken eller full.
Volltrinken, s. n. dryckenskap.
Vollwichtig, adj. u. adv. fullwigtig.
Vollwichtigkeit, s. f. fullwigtighet.
Vollzählig, adj. u. adv. full til antalet.
Vollzähligkeit, s. f. et tings egenskap at hafwa fullt antal af något.
Vollziehen, v. a. vollzog, imp. vollzogen, p. fullborda, uträtta, werkställa, fullgöra, efterkomma. Eine Heirath vollziehen; fullborda et giftermål Er hat seinen Befehl vollzogen; han har uträttat, fullgjort hans befallningar. Ein Urtheil vollziehen; werkställa en dom.
Vollziehung, s. f. Vollzug, s. m. fullbordan, uträttande, werkställighet, execution.
Volontair, s. W. s. m. S. Freiwilliger.
Voltigieren, s. W. v. n. voltigera.
Voltigierkunst, s. f. Voltigerkonst.
Vomiren, s. W. i. g. L. v. n. kräka. S. erbrechen.
Vomitiv, s. W. s. n. kräkmedel. S. Brechmittel.
Von, praep. cum abl. af, utaf, ibland, ifrån, om, på, i, med. Von Alters; af ålder. Der Beste von ihnen; den bäste ibland dem. Von der Zeit an; ifrån den tiden. Die Fabel vom Fuchse; fabeln om räfwen. Ein Stück Reif von vier Ellen; et stycke rep om fyra alnar. Von meinentwegen; på mina wägnar. Der König von Preußen; Konungen i Preussen. Wir von Gottes Gnaden; Wi med Guds nåde. Ein Schwede von Geburt; en infödd Swensk. Ein Ausbund von einem ehrlichen Mann; en genom ärlig Man Von ungefähr; händelse wis. Von sich selbst, von freien Stücken, S. Freiwillig. Von statten gehen, S. Statt.
Von außen; utan til, utan på, utan efter.
Von da an, daher; därifrån, ifrån den tiden.
Von dannen; dådan.
Von einander; ifrån hwarannan, sönder, ut. Von einander brechen, hauen, reißen; bryta, hugga, riswa sönder. Von einander bringen, scheiden; skilja. Von einander breiten; breda ut.
Von ferne; fjerran efter, ifrån, på långt håll.
Von hinnen; hädan. Von hinnen scheiden; dö.
Von hinten; baktil, bakefter, på ryggen.
Von innen; inifrån, innanpå, inuti.
Von jezt, von nun an; ifrån nu, hädanefter.
Von neuen; å nyo.
Von oben; oswan ifrån.
Von Stund an; strax på stunden.
Von unten; up ifrån, nedan ifrån.
Von vorne; främst. Von vorne an; å nyo.
Von wannen; hwarifrån.
Von wegen; af orsak för, på wägnar.
Von weiten; långt ifrån, på långt håll.
Von Zeit zu Zeit; tid efter annan.
Vonnöthen, adj. u. adv. af nöden, nödig, nödwändig. S. nöthig, nothwendig.
Vor, Conj. cum dat. och acc. för, sedan, framför, inför, förr. Acht Tage vor Ostern; otta dagar för Påsk. Vor diesem; för detta. Vor einigen Jahren; några år sedan. Der Krieg ist vor der Thür; kriget instundar. Hitzig vor der Stirne seyn; wara het om hufwudet. Er kam vor mir; han kom förr än jag. Die Pferde vor dem Wagen spannen; spänna hästarna för wagnen. Vor Gericht fordern; stämma in för rätten. Bis vor der Stadt; ända intil staden. Vor dem Riß treten; S. Riß. Morgen wird die Sache vor sich gehen; i morgon lärer saken ske. Er geht gerne vor sich; han går gerna allena Vor sich leben; lefwa enslig, tyst. Etwas vor sich bringen; förwärfwa sig någon egendom.
Vor, adv. för, fram före, it. für: vorher, zuvor, eher; förr. Vor der Hand, vorjezt; nu för tiden, tils widare. Vor Alters; fordom, i fordna tider. Vor dem; för detta. Vor allen andern; framför alla andra. Vor und hinten; fram och bak. Vor wie nach; nu som förr. Vor gethan und nachbedacht; förgjort och eftertänkt.
Vorab, bevorab, v. W. conj. helst, S. zumahl, vornämlich.
Vorabend, i. g. L. s. m. helgedags afton.
Vorackern, v. a. einem; beställa åkern, plöja i någons närwaro, för at lära honom åkerarbetet, it. komma förut med körning i åkern.
Voran, adv. förut, framföre, främst. Voran gehen; gå förut; föregå. Voran stehen; stå främst.

Voran-

Vorarbeit, ſ. f. förberedelſe arbete.
Vorarbeiten, v. a. arbeta förut. Er hat ihm viel vorgearbeitet; han har mycket arbetat, ſkriſwit förut, honom til hjelp, han har beredt wägen för honom.
Vorärmel, ſ. m. förärm.
Vorauf, adv. framföre. S. Voran.
Voraus, adv. förut, it. helſt, S. vornämlich. Einen Boten voraus ſchicken; ſkicka et båd förut. Ich habe ihm etwas im voraus bezahlt; jag har betalt honom något förut, i förſkott, på handen, til at begynna med. Das Haus iſt ihr voraus vermacht; huſet har af odelt bo bliſwit teſtamenteradt åt henne. Viel vor andern voraus haben; haſwa ſtora förſteg, förmåner, gåſwor för andra. Etwas voraus bedingen; förorda något. Das Reiſen iſt beſchwerlich, voraus (beſonders) wenn das Wetter ſchlimm iſt; det är beſwärligt at reſa, helſt när wädret är elakt.
Vorausſetzen, v. a. ſätta förut, ſätta, antaga ſåſom bekant. Vorausgeſetzt; wälwetandes.
Vorausſetzung, ſ. f. förutſättning, beting, wilkor.
Vorausſicht, ſ. f. förutſeende.
Vorauszahlung, ſ. f. förutbetalning
Vorbauen, v. a. vorgebauet, p. förebygga, förekomma.
Vorbedacht, ſ. m. ohne pl. beråd. Mit Vorbedacht; med, af beråd mod. Ohne Vorbedacht handeln; handla obetänkſamt.
Vorbedächtlich, vorbedächtig, adj. u. adv. förut betänkt, förſigtig, omtänkſam.
Vorbedächtlichkeit, ſ. f. omtänkſamhet.
Vorbedeuten, v. a. vorbedeutet, p. förut antyda, förebåda.
Vorbedeutung, ſ. f. förebådelſe eller antydan. S. Vorherbedeutung.
Vorbehalt, ſ. m. förbehåll, wilkor, förord, beting, undantag. Vorbehalt in Gedanken; undantagning i tankarna, eller förſtånd och förklarning, ſom man har i ſinnet på ord, hwilka annorlunda förſtås af andra, Reſervatio mentalis. Der geiſtliche Vorbehalt; förbehåll ſom de Katholiſke gjorde i Weſtphaliſka freden, at en katholiſk Prålat, når han träder til den proteſtantiſka Religionen, ſkall wara förluſtig ſitt embete och des inkomſter, Reſervatum eccleſiaſticum.
Vorbehalten, v. a. förbehålla, förorda
Vorbehalten, für: Zurückbehalten, S. Vorenthalten.
Vorbehaltlich, i. g. L. adv. undantagen.
Vorbehaltung, ſ. f. förbehållande, förord.
Vorbei, adv. förbi. Vorbei gehen; gå förbi. Vorbei gehen laſſen; ſläppa förbi. Vorbei ſchieſſen; ſkjuta miſſe, icke råka målet. Vorbei ſeyn; wara förbigången, gå öfwer. Mit der Sache iſt es vorbei; den saken är ſlutad, där är intet widare hopp om.
Vorbeigehen, ſ. n. in der Redensart, im Vorbeigehen; uti förbigående.
Vorbereiten, v. a. bereda, förbereda.
Vorbereitung, ſ. f. förberedelſe.
Vorbericht, ſ. m. företal.
Vorbeſcheid, g. W. ſ. m. ſtämning för rätten.
Vorbeſcheiden, v. a. ſtämma för rätten.
Vorbeſcheidung, ſ. f. ſtämning.
Vorbeſtimmen, vorher beſtimmen, v. a. förutbeſtämma, ämna, föreſätta. Zur vorbeſtimmten Zeit; på förutſatt tid.
Vorbeten, v. a. vorgebetet, p. förebedja, föreſtafwa.
Vorbetrachten, v. a. S. Vorher.
Vorbeugen, v. a. förebygga.
Vorbeugung, ſ. f. förebyggande.
Vorbewuſt, ſ. m. wetenſkap. Mit ſeinem Vorbewuſt; med hans minne och ſamtycke.
Vorbild, ſ. n. förbild, mönſter, eterſyn.
Vorbilden, v. a. vorgebildet, p. förebilda, föremåla.
Vorbildlich, adv. på et förebildande ſätt.
Vorbildung, ſ. f. förebildande.
Vorbinden, v. a. vorgebunden, p. förebinda, it. in der Landwirthſchaft; gå främſt och binda ſädeskärſwar.
Vorbinder, ſ. m. Vorbinderin, ſ. f. de ſom gå främſt och binda kärſwarna.
Vorbitte, ſ. f. S. Fürbitte.
Vorbohren, v. a. borra före.
Vorbohrer, ſ. m. zum Geſteinbohren; förhuggare, bröſtare.
Vorbothe, ſ. m. förebådare, förelöpare, förebåd. Ein Vorbothe des Todes; dödſens ſändebåd.
Vorbramſegel, ſ. n. (Schiffarth); öfwerſta ſeglet wid fockmaſten.
Vorbringen, v. a. vorgebracht, p. förebringa, framföra, framhaſwa, berätta för någon.
Vorbringen, ſ. n. förebringande, berättelſe för någon.

Vordach, ſ. n. der weiter als gewöhnlich hinausragende Theil eines Daches; förtak, rägntak.
Vordamm, ſ. m. damm at afhålla watnet med.
Vordem, beſſer: vor dem. S. vor.
Vorder, adv. främre. Der vordere Theil; framdelen.
Vorderachſe, ſ. f. framaxel.
Vorderarm, ſ. m. förarm.
Vorderblatt, ſ. n. Vorderbug, ſ. m. vom Schlachtvieh; frambog.
Vorderbruſt, ſ. f. framdelen af bröſtet.
Vorderflügel, ſ. m. der Inſekten; ſtorwinge, til åtſkilnad ifrån lillwinge; Hinterflügel.
Vorderfuß, ſ. m. framfot.
Vordergeſchirr, ſ. n. framſelar.
Vordergebäude, ſ. n. byggnad eller hus ſom ſtår främſt.
Vordergehäſe, Vorgehäſe, i. g. L. ſ. n. framdelen af haren.
Vorderglied, ſ. n. främſta leden, it. in der Logik; Subject.
Vordergrund, ſ. m. framdelen af en målning, en Theater.
Vorderhaar, ſ. n. framhår, front.
Vorderhand, ſ. f. främre del af handen.
Vorderhaupt, ſ. n. framdel af hufwudet, framſkalle.
Vorderhaus, ſ. n. framdel af huſet.
Vorderhof, ſ. m framgård.
Vorderlauf, ſ. m. framfot.
Vorderleder, ſ. n. framläder.
Vordermann, i. g. L. ſ. m. den ſom ſtår framför en annan i ledet.
Vorderpferd, ſ. n. framhäſt.
Vorderrad, ſ. n. framhjul.
Vorderſatz, ſ. m. för och eftersats i et förnuftsſlut, Praemiſſae.
Vorderſeite, ſ. f. framſida.
Vorderſitz, ſ. m. framſäte.
Vorderſegel, ſ. n. framſegel.
Vorderſt, adj. ſuperl. främſt.
Vorderſteven, ſ. m. förſtäf.
Vorderſtich, ſ. m. et ſlags ſömn.
Vorderſtube, ſ. f. framkammare, rum i et hus åt gatſidan.
Vorderſtück, ſ. n. framdel.
Vordertatze, ſ. f. björnram, it. framſkräflar af en ſjähl.
Vordertheil, ſ. n. framdel. Der Vordertheil eines Schiffes; förbog af et fartyg, framſtam.
Vorderthür, ſ. f. framdör.
Vordertreffen, ſ. n. förtroppar, förſta linien i ſlagtordningen.
Vorderviertel, ſ. n. framfjerding.
Vorderwage, ſ. f. framwåg wid wagnar, dår framhäſtarne ſpännes före.
Vorderwagen, ſ. m. framwagn.
Vorderwärts, adv. framåt.
Vorderzahn, ſ. m. framtand.
Vorderzeug, ſ. n. am Pferdegeſchirr; framſelar. am Sattel; förbögel på ſadeln.
Vorderzimmer, ſ. n. främſta kammaren i huſet.
Vordrängen, v. a. u. r. tränga fram.
Vordringen, v. n. vorgedrungen, p. framtränga.
Voreilen, v. a. ſkynda förut. Einem voreilen; ſkynda ſig fram för någon.
Voreilig, adj. u. adv. för bråd, för haſtig. Voreilig ſeyn; förhaſta ſig. Zu voreilig antworten; ſwara i förwåg.
Voreiligkeit, ſ. f. förhaſtning, brådſka.
Voreltern, ſ. pl. Föråldrar, Förfäder.
Vorempfinden, v. a. märka, känna förut, anas.
Vorempfindung, ſ. f. känning i förut, aning.
Vorenthalten, v. a. hålla undan, behålla för ſig ſelf, hwad man år ſkyldig at gifwa åt någon annan, hålla qwar på orättmätigt wis.
Vorenthaltung, ſ. f. undanhållning.
Vorerbe, g. W. ſ. m. en arfwinge, ſom får något förut af odelt bo.
Vorerinnern, v. a. für: vorher erinnern; påminna förut.
Vorerinnerung, ſ. f. förutgående, påminnelſe.
Vorerndte, ſ. f. förſte dagarne i andetiden.
Vorerſt, adv. förſt och främſt, it. en tid bort åt.
Vorerwählen, v. a. förut utwälja.
Vorerwähnt, adj. u. adv. förutnämd.
Voreßen, ſ. n. förſta hufwudrätten efter ſoppan.
Voreßen, i. g. L. v. a. åta förut. Vorgegeſſenes Brodt; upåten mat.
Vorfahr, ſ. m. företrädare i embetet, i ägotenſkapet, o. ſ. w.
Vorfahren, ſ. pl. ohne ſing. Förfäder.
Vorfahren, v. a. köra fram, köra förut.
Vorfall, ſ. m. in der Arzneikunde; når något ſkjuter långare fram utur menniſkans kropp, ån det bör göra, ſom t. E. ögats, Exophthalmia. Vorfall der Mutter; moderfall, Prolapſus uteri.
Vorfall, ſ. m. fig. händelſe.

Vorfallen, v. n. falla framföre, fig. föreſalla, hända, ſke. Bei vorfallender Gelegenheit; när tilfället ſig yppar. Hier iſt eine Schlacht vorgefallen; här har ſtått et ſlag.
Vorfallenheit, ſ. f. en händelſe uti det menſkliga lifwet.
Vorfechten, v. a. föreſäckta på en ſäcktſkola.
Vorfechter, ſ. m. föreſäcktare.
Vorfiedeln, n. W. v. a. ſpela på fiol för någon.
Vorfinden, v. a. vorgefunden, p. finna fram för ſig, anträffa, möta. Viele Arbeit vorfinden; finna mycket at göra.
Vorfordern, v. a. förekalla, ſtämma för rätten.
Vorforderung, ſ. f. förekallelſe, ſtämning.
Vorfrage, ſ. f. förfrågan.
Vorfragen, v. a. förfråga.
Vorführen, v. a. föra fram.
Vorgang, ſ. m. 1. framträde, företräde. 2. efterſyn, 3. händelſe. S. Vorfall.
Vorgänger, ſ. m. föregångare, företrädare. Die Kunſt muß allezeit die Natur zur Vorgängerin nehmen; konſten bör altid härma Naturen.
Vorgängig, v. W. S. Vorläufig.
Vorgaukeln, v. a. gyckla för någon.
Vorgebäude, ſ. n. S. Vordergebäude.
Vorgeben, v. a. vorgegeben, p. föregifwa, förelägga, förebära, förewända. S. vorwenden, vorſchützen. Die Speiſen vorgeben; låga för maten. Er hat ihm etwas zu lernen vorgegeben; han har lagt honom något före at lära. Einem ſechs Stiche vorgeben; gifwa någon ſex ſtick förut uti kortſpel. Wie er vorgiebt; ſom han förebär. Eine Krankheit vorgeben; ſtälla ſig ſjuk.
Vorgeben, ſ. n. föregifwande, förelåggande, förewändning, urſäkt, inwändning.
Vorgebürge, ſ. n. hafsudde, udde i ſjön, Cap.
Vorgedacht, adj. u. adv. förutnämd.
Vorgefaßt, adj. u. adv. förutfattad. Vorgefaßte Meinungen; förutfattade meningar, fördomar.
Vorgefühl, ſ. n. känning i förut, aning
Vorgehen, v. n. gå före, utom, företräda, fig. öfwerträffa, it. föregå, förelöpa, hända. Er geht ihm vor; han har företrädet för honom. Das Unterfutter geht vor; underfodret går eller når utom. Andern mit gutem Exempel vorgehen; förelyſa andra med goda exempel. Er weiß alles was vorgegangen iſt; han wet alt hwad ſom har förefallit eller händt. S. Vorfallen.
Vorgemach, ſ. n. förmak.
Vorgemeldet, adj. u. adv. förbemäld.
Vorgenannt, adj. u. adv. förenämd, förr omtald.
Vorgericht, ſ. n. S. Voreßen.
Vorgeſchmack, ſ. m. S. Vorſchmack.
Vorgeſetzter, ſ. m. Förman.
Vorgeſtern, adv. förgår, i förgår.
Vorgeſtrig, adj. u. adv. ſom har ſkedt eller war i förgår.
Vorgeſtreckt, S. vorſtrecken.
Vorgiebel, ſ. m. framgafwel på et hus.
Vorglänzen, v. a. öfwergå i glans, it. förelyſa.
Vorgraben, ſ. m. den ytterſta grafwen framför ytterſta wallen.
Vorgreifen, v. n. vorgegriffen, p. föregripa, göra ingrep. Einem in ſeinem Amt vorgreifen; falla någon i embetet, gripa in uti någons embete. Man greifet jemand in ſeinem Urtheil vor; när man dömer om ſaker, ſom den andra endaſt kan eller bör döma om.
Vorgrund, ſ. m. Vordergrund.
Vorhaben, v. a. hafwa före. Etwas vorhaben; hafwa i ſinnet, ämna. Einen vorhaben, i. g. L. hafwa någon före til at examinera, at lera up honom.
Vorhaben, ſ. n. förehafwande, upſåt. Ein wichtiges Vorhaben oder Werk; et angeläget ärende, förehafwande. Des Vorhabens ſeyn; wara ſinnad.
Vorhalten, v. a. hålla fram före, fig. föreſtälla, förewita. Einem ſeine Schwachheiten vorhalten; förehålla någon hans ſwagheter. Ich habe ihm alles vorgehalten; jag har föreſtält, förelagt honom alt. Einem etwas verweislich vorhalten; förebrå en något, gifwa honom en ſkrapa.
Vorhaltung, ſ. f. förebråelſe, förwitelſe, it. föreſtällning.
Vorhand, ſ. f. högre hand, it. förhand, förkaſt i ſpel. Jemand die Vorhand laßen; lemna någon högra handen.
Vorhanden, adj. u. adv. för hand, när, tilſtädes, å färde. Die Zeit iſt vorhanden; tiden är för hand, inſtundar. Der vorhandene Vorrath; närwarande förrådet. Da waren viele Gäſte vorhanden; där woro många gäſter tilſtädes. Alles vorhandene Geld; alla reda penningar. Nicht mehr vorhanden ſeyn; ej mera wara til.

Hier

Hier iſt keine Gefahr vorhanden; här är ingen fara å färde.

Vorhang, ſ. m. förhängſel, förlät. Vorhänge vor einem Bett; ſäng-ſparlakan. Vorhänge vor den Fenſtern; fönſtergardiner. Der Vorhang fällt zu; ſpelet är ute, nu är Comedien ſlutad.

Vorhangen, v. n. vorgehangen, p. hänga före, utöfwer.

Vorhängen, v. a. vorgehängt, p. hänga, ſätta, lägga före.

Vorhängeſchloß, ſ. n. hänglås, utanlås.

Vorhauen, v. a. hugga före, främſt, börja hugga et hål.

Vorhaupt, S. Vorderhaupt.

Vorhaus, ſ. n. Hausflor; förſtuga.

Vorhaut, ſ. f. förhud.

Vorher, adv. förut, förr, tilförne. Vorher bedenken, vorher ſagen; betänka, ſäga förut, ſpå. Ein Jahr vorher ehe das geſchah; et år förr än det ſkedde. Das war mir vorher unbekannt; det har warit mig tilförene obekannt.

Vorherbeſtimmung, ſ. f. förut förordnande, beſtämmande, nådewal.

Vorherig, adj. S. vorig.

Vorherſagung, ſ. f. förutſägande, ſpåning, ſpådom.

Vorherbezahlung, ſ. f. förut betalning.

Vorhergehend, adj. u. adv. förutgående.

Vorherſehung, ſ. f. förutſeende.

Vorherverkündigung, ſ. f. S. Vorherſagung.

Vorheuchlen, v. a. hyckla för någon, ſöka at winna honom med hyckleri och konſter, förſtällning.

Vorheulen, i. g. L. v. n. gråta för någon.

Vorhimmel, ſ. m. en mindre förberedande grad af ſalighet hos de gamla kyrkofäder. En ſådan mindre grad af fördömelſe kallades: Vorhölle, och både utgjorde Limbus patrum.

Vorhin, adv. tilförene, S. vorher, voraus.

Vorhof, ſ. m. gård, förgård. Der Vorhof des Herrn; Gudshus.

Vorhölle, ſ. f. S. Vorhimmel.

Vorholz, ſ. n. S. unter Holz.

Vorhut, ſ. f. S. Vortrift.

Vorjährig, adj. u. adv. ifrån förledet år, förledet års.

Vorig, adj. förre, förleden. Wieder auf das vorige kommen; åter komma på det förra, repa up det ſom redan är omtaldt. Des vorigen Tages; dagen förut. Die vorige Nacht; förleden natt. Im vorigen Jahr; förledet år, i fjol.

Vorjagen, v. a. u. n. m. dem Hſw. haben, vorgejagt, p. drifwa wildtet fram åt, jaga förut.

Vorjagen, ſ. n. Vorjagd, ſ. f. jagträttighet ſom utöfwes på en ort, förr än andra få jaga där.

Vorjezt, adv. nu för tiden. S. unter Für. S. 807.

Vorkammer, ſ. f. förkammare, förmak.

Vorkauen, v. a. tugga åt en. Einem etwas vorkauen, fig. u. R. tugga något uti en, ofta upprepa hwart ord för honom, ſom han ſkal tala.

Vorkauf, ſ. m. förköp, it. S. Näherrecht.

Vorkaufen, v. n. m. d. Hfw. haben; göra förköp, upköpa. S. Aufkaufen.

Vorkäufer, ſ. m. uphandlare, månglare.

Vorkehren, v. a. fig. Mittel, Anſtalten vorkehren; anwända medel och utwägar, föranſtalta.

Vorkehrung, ſ. pl. föranſtaltning i förut.

Vorklage, ſ. f. förklagan. Mit der Vorklage kommen, i. g. L. berätta något lidet ondt, tilſtå något fel, för än man blifwit frågad eller tiltald därom.

Vorkleben, v. a. kliſtra, ſmeta före.

Vorkommen, v. n. vorgekommen, p. komma förr, förut, fram, fig. förekomma, hända, tyckas. Er iſt ihm weit vorgekommen; han har kommit långt förut, fig. han öfwerträffar honom wida. Die Sache iſt noch nicht im Rath vorgekommen; ſaken har ännu intet warit före i Rådet. Dem Uebel vorkommen; förekomma, förebygga det onda. Dergleichen iſt mir noch nie vorgekommen; dylikt har jag aldrig ſedt eller hört förr, det har aldrig händt mig förr. Er kommt mir heute ganz verdrießlich vor; han tyckes mig intet wara wid godt lynne i dag.

Vorkopf, ſ. m. panna, i motſats af nacken.

Vorkoſt, ſ. f. ohne pl. förkoſt.

Vorladen, v. a. citiren; ſtämma för rätten.

Vorlage, ſ. f. det ſom lägges för et ting at det ej må röra ſig; i Chemien, förlag. Recipient. Nach veränderter Vorlage; ſedan Recipienten ömſades.

Vorlallen, v. a. lalla före.

Vorlande, ſ. pl. de föreliggande länder.

Vorlängſt, adv. längeſedan.

Vorlaß, Vorlauf, ſ. m. beim Wein; förſtroppar.

Vorlaßen, i. g. L. v. a. släppa någon fram eller före, lemna honom framträde, tilgång.

Vorlaufen, v. n. löpa förut, förelöpa, öfwerträffa någon i löpande. Er weiß alles was da vorgelaufen ist; han wet alt hwad där har förelupit, förefallit.

Vorläufer, s. m. förelöpare, förebåd.

Vorläufig, adj. som går eller gått förut, adv. förut, tils widare, emedlertid. Sich vorläufig erkundigen; efterfråga förut, förfråga sig. Eine vorläufige Schrift; en skrift som skickas förut för en annan, hwilken är utförligare. Vorläufig Abrede nehmen; tils widare öfwerenskomma.

Vorlaut, i. g. L. adv. lösmundt, i förtid. S. Freilaut.

Vorlegen, v. a. förelägga. Eine Frage vorlegen; upgifwa en fråga.

Vorlegen, s. n. bei Tisch; matens förläggande.

Vorlegelöffel, s. m. en stor sked til at lägga före med.

Vorlegemeßer, s. n. föreläggare-knif.

Vorleger, s. m. föreläggare, som lägger före maten wid bordet.

Vorlegeschloß, s. n. hänglås, utanlås.

Vorlegewerk, s. n. an den Uhren; wisarewerk.

Vorlegung, s. f. förelägguing, upgifwande af en fråga.

Vorleimen, v. a. lima före.

Vorlese, s. f. förehämtning i höstetiden af windrufwor, första början däraf.

Vorlesen, v. a. föreläsa.

Vorlesen, s. n. Vorlesung, s. f. föreläsning

Vorleuchten, v. a. förelysa.

Vorlezte, adj. näst den sidsta.

Vorlieb, adv. S. Für lieb. I. Del. S. 809.

Vorliebe, s. f. en besynnerlig kärlek til något fram för annat, Praedilectio.

Vorliegen, v. n. ligga före. Es liegt ein Schloß da vor; där sitter et lås före. Besonders im part. vorliegend; föreliggande.

Vorloben, i. g. L. v. a. beröma för någon.

Vorlügen, v. a. ljuga för någon.

Vormachen, v. a. göra, sätta, hänga, stoppa före. Einem etwas vormachen; göra något til eftersyn för någon.

Vormähen, v. n. wara den förste i raden ibland slotterkarlar, it. komma förut i mäjande.

Vormäher, s. m. den förste slotterkarl, förkarl wid bergningen.

Vormalen, v. a. föremåla, måla för ögonen.

Vormalig, adj. det som förr skedt, förra, fordna.

Vormals, adv. förr, fordom, i fordna tider, tilförne.

Vormann, s. m. S. Vordermann.

Vormars, s. m. (Seefahrt); mårs wid fockmasten.

Vormarssegel, s. n. andra seglet wid fockmasten ned ifrån.

Vormauer, s. f. förmur.

Vormeister, s. m. den äldste ibland måstarne.

Vormessen, v. a. måta före.

Vormittag, s. m. förmiddag.

Vormittägig, adj. som sker om förmiddagen.

Vormittags, adv. för middagen.

Vormund, s. m. Vormünderin, s. f. förmyndare, förmynderska.

Vormundschaft, s. f. förmyndareskap.

Vormundschaftlich, adj. u. adv. som hörer til förmyndareskapet och grundar sig däruti.

Vormundschaftsamt, s. n. Pupill-Collegium.

Vorn, adv. fram, framtil, framåt. Er ist immer vorn und hinten, i. g. L. han är allestädes. Von vorne anfangen; börja på nytt, å nyo igen.

Vornagel, s. m. am Deichsel; en nagel eller sprint, som sitter igenom twärträdet, hwarwid skaklarna, simmelstängerna, eller tisteln fästas.

Vornageln, v. a. spika för, igen.

Vornahme, s. m. förnamn.

Vornehm, adj. u. adv. förnäm, ypperlig, wigtig. Es ist nichts Vornehmes; det är ingen förnäm Person. Das vornehmste ist; det wigtigesta, betydeligesta är. Vornehm thun, i. g. L. yfwas. Die Vornehmsten; de förnämste, ypperste.

Vornehmen, v. a. vornahm, imp. vorgenommen, p. taga för sig, företaga, föresätta. Die Schürze vornehmen; taga förklädet för sig. Sich etwas vornehmen; taga, sätta sig något före. Die vorgenommene Reihe antreten; begifwa sig på den föresatta resan. Einen tüchtig vornehmen, i. g. L. gifwa någon en skarp lexa, en skrapa.

Vornehmen, s. n. företagande, beslut.

Vornehmlich, adj. förnämligen, helst.

Vorpfal, s. m. frampåle.

Vorpfeiffen, v. a. pipa för någon. Einem süß vorpfeiffen, i. g. L. smickra någon med fagra ord.

Vorplaudern, v. a. prata, sladdra för någon.
Vorposten, s. m. förpost, utpost.
Vorpredigen, v. a. predika för någon, föreställa med många ord.
Vorragen, v. n. m. d. Hfw. haben. S. Hervorragen.
Vorrang, s. m. ohne pl. företräde, högre rang.
Vorrath, s. m. 1. förråd, 2. behållning. Sie haben noch Vorrath in der Vestung; de hafwa än intet brist på lifsmedel och ammunition uti fästningen. Das ist alles, was er in Vorrath behalten hat; det är alt hwad han har i behållning. Etwas in Vorrath behalten; behålla i förwar, i reserve.
Vorräthig, adj. u. adv. som är i förråd, i behållning. Das vorräthige Getraide; förrådet af spannmålen. Nichts vorräthig lassen; intet lemna något öfrigt, förtära, upbruka alt.
Vorrathsgewölbe, s. n. magasin.
Vorrathshaus, s. n. förrådshus.
Vorrathskammer, s. f. förrådskammare, fatabur.
Vorrathskeller, s. m. källare som tjenar til magasin.
Vorrechnen, v. a. räkna före.
Vorrecht, s. n. bättre rätt, företräde, förmån, privilegium. Das Vorrecht beim Wiederverkauf eines Gutes; bördsrätt. Die Vorrechte der Krone, des Adels; Kronans rättigheter, Adelns privilegier.
Vorrede, s. f. företal.
Vorredner, s. m. den som håller eller skrifwer et företal.
Vorreiben, v. a. rifwa för någon. Sich die Farben vorreiben; rifwa färgorna förut.
Vorreichen, v. a. u. n. S. Hervorreichen, Hervorragen.
Vorreihen, s. m. S. Vortanz.
Vorreißen, v. a. rita för någon, rita yttersta omkretsen af en figur.
Vorreiten, v. n. rida före, förut. Jemanden ein Pferd vorreiten, v. a. rida fram med en häst för någon, at han må se det nogare.
Vorreiter, s. m. förridare.
Vorrennen, v. n. komma förut för någon i löpande.
Vorrichten, i. g. L. v. a. tilställa, tilbereda, laga til.
Vorrichtung, s. f. tilberedelse och det som därtil tjenar, tilställning.
Vorritt, s. m. förutridande, it. rättighet at rida framför någon
Vorrücken, v. n. rycka fram.
Vorrücken, v. a. draga fram, fig. förekasta, förebrå. Ich habe mir nichts vorzurücken; jag har intet at förebrå mig. Jemanden etwas vorrücken; förewita en något.
Vorrückung, s. f. 1. framdragning, 2. fig. förebråelse.
Vorrufen, v. a. S. Hervorrufen.
Vorrüsten, v. a. förbereda, tilrusta.
Vorrüstung, s. f. tilrustning.
Vorsaal, s. m. försal, förmak.
Vorsabbath, b. W. s. m. för-sabbath, högtidsafton.
Vorsagen, v. a. säga före. Er hat ihm viel davon vorgesagt; han har mycket talt därom för honom. Einem etwas vorsagen, das er nachsprechen soll; stafwa något för en, som han skall stafwa efter.
Vorsänger, s. m. en som förestår sången, Cantor.
Vorsatz, s. m. 1. im Bergbau; affättning. S. Absatz; 2. upsåt, beslut. Er that es mit Vorsatz; han gjorde det med upsåt, med flit, med berådt mod. Er ändert seinen Vorsatz nie; han rubbar intet sitt beslut. Einen Vorsatz fassen; fatta et beslut, företaga, föresätta sig något.
Vorsätzlich, S. Vorsetzlich.
Vorschanzen, v. a. förebygga.
Vorschein, s. m. ohne pl. in der Redensart: zum Vorschein kommen oder bringen; komma, bringa fram, i dagsljuset. Der Mond kommt bisweilen unter den Wolken zum Vorschein; månen tränger sig fram genom molnen. Gestern kam er wieder zum Vorschein; i går kom han fram igen ibland folket, lät han se sig igen. Eine Sache zum Vorschein bringen; uptäcka en sak som war hemlig.
Vorschieben, v. a. skjuta framföre.
Vorschieber, s. m. S. Schieber.
Vorschiessen, v. a. vorschoß, imp. vorgeschossen, p. föreskjuta. Den Riegel vorschiessen; skjuta för stängeln. Geld vorschiessen; göra penninge-förskott, förutbetala.
Vorschiessen, v. n. skjuta fram, it. gå fram utom, skråfwa, nå upöfwer. Einem vorschiessen; skjuta före någon, skjuta närmare målet än han, öfwerträffa honom i skjutande.

Vorschiessen, s. n. framskjutande, it. förskott. S. Vorschuß.

Vorschlag, s. m. Vorschläge, pl. sprint som sättes i en järnbult för at hålla fast honom, tilsats (i Chemien), glitt (wid blyarbetet), kalk som murare bruka til at smeta taket ofwanpå igen, förladdning af hö eller grästorf (i artillerie), förslag, tilbud, medel. Reich an Vorschlägen seyn; wara rik på förslager, weta altid nya utwägar. Er steht mit auf dem Vorschlag; han är med upförd på förslaget. Alle Vorschläge zum Vergleich verwerfen; förkasta alla tilbud, wilkor til förlikning.

Vorschlagen, v. a. slå före, föreslå. Einen Pflock, ein Brett vorschlagen; slå en plugg före, spika et bräde före. Einen zu einem Dienst vorschlagen; föreslå någon til en tjenst, bringa honom i åtanka wid återbesättande af en ledig tjenst, sätta honom på förslag. Im Preise vorschlagen; begära för mycket för en wara, för at låta pruta med sig.

Vorschlagen, v. n. m. d. Hfw. haben; slå så at en annan må höra det. Die Wage schlägt ein wenig vor; wigtskålen har litet öfwerwigt, rår litet på den ena sidan. Der Hund schlägt vor; hunden wäcker för bittida på wildet.

Vorschlagen, s. n. föreslående, för mycket begärande för en wara.

Vorschläger, s. m. S. Vorschlaghammer.

Vorschlaghammer, s. m. en liten hammare hos grofsmeder, hwarmed man slår på de ställen, hwarpå de andra skola slå wid smedjande. Den som gör det, kallas: Vorschläger.

Vorschleppen, v. a. släpa framåt.

Vorschmack, s. m. försmak.

Vorschmecken, v. n. få kännas i smak fram för annat.

Vorschmidt, s. m. första hammarsmeden, första arbetaren efter mästaren på hammarsmedjan.

Vorschneiden, v. a. vorschnitt, imp. vorgeschnitten, p. skära före, t. E. en stek wid bordet, v. n. skära til arbetet för andra, som skräddare-mästaren gör för gesällerna.

Vorschneidemesser, s. n. förlägaregknif.

Vorschneider, s. m. den som skärer före.

Vorschnell, adj. u. adv. mycket förhastig af heta eller obetänksamhet. Zu vorschnell mit der Arbeit seyn; hasta til wägs med arbetet. it. i förwäg. S. Voreilig.

Vorschnitt, s. m. föreskörd.

Vorschreiben, v. a. skrifwa före, föreskrifwa. Er hat mir nichts vorzuschreiben; han har ingen ting at befalla mig.

Vorschreiben, s. n. föreskrifning.

Vorschrift, s. f. föreskrift.

Vorschub, s. m. framkast i käglespel, fig. hjelp, bistånd, understöd, förskott. Er hat ihm dabei Vorschub geleistet; han har hjelpt, gifwit honom tilfälle därtil. Er hat es blos durch seinen Vorschub erhalten; han har fått det endast genom hans bemedling, bemödande. Den Bauren Vorschub thun; göra bönderna förskott.

Vorschuß, s. m. penninge-förskott. Sich wegen jemandes in starken Vorschuß setzen; föreskjuta någon mycket penningar. Der Vorschuß vom Wein; fördroppar af win.

Vorschürzen, v. a. kläde före, taga förkläde före.

Vorschütten, v. a. kasta eller ösa före. Dem Pferde Habern vorschütten; gifwa hafran åt hästen til foder.

Vorschützen, v. a. förebära, förewända.

Vorschützung, s. f. förewändning, förebärelse.

Vorschwarm, s. m. första biswärm om året ur bistocken.

Vorschwatzen, v. a. prata för en. Einem was süsses vorschwatzen; intala, smickra någon med fagra ord.

Vorschweben, v. n. swäfwa för en, wara för handen. Mir schwebt ein Unglück vor; det anar mig någon olycka.

Vorschwimmen, v. n. simma förut.

Vorsegel, s. n. framsegel.

Vorsehen, v. a. se förut. S. vorhersehen, v. r. u. n. m. d. Hfw. haben. Sich vorsehen; akta sig, se sig före, taga wara.

Vorsehung, s. f. försyn. Die göttliche Vorsehung; Guds försyn, skickelse. Wegen einer Sache Vorsehung thun, f. W. foga anstalt om en sak.

Vorsetzen, v. a. vorgesetzt, p. sätta före, fram, föresätta. Einen einem Amte vorsetzen; gifwa någon en syssla. Man kann nicht alles ausrichten, was man sich vorsetzt; man uträttar ej alt hwad man föresätter, företager sig.

Vorsetzlich, adj. u. adv. upsåtlig. Vorsetzlich sündigen; synda wetande och wiljande.

Vorseyn, v. n. besser: vor seyn, vor gewesen, p. wara före eller förut. Es ist etwas vor; det är något å färde. Die

Sache iſt geſtern vorgeweſen; saken har i går kommit i öfwerwägande.

Vor ſich; in den Redensarten. Vor ſich fallen; falla fram åt, framstupa. Vor ſich gehen; gå för sig, ske. Vor ſich ſeyn; lefwa för sig sjelf, ensligt.

Vorſicht, ſ. f. 1. försyn S. Vorſehung. 2. försigtighet, warsamhet, omtanke, omhugsamhet.

Vorſichtig, adj. u. adv. försigtig, warsam, omhugsen.

Vorſichtigkeit, ſ. f. försigtighet.

Vorſingen, v. a. 1. föresjunga, 2. börja sången. Einem ein Lied vorſingen; sjunga, qwåda en wisa för någon.

Vorſinger, ſ. m. sjungare, som börjar sången

Vorſitz, ſ. m. 1. högsäte, högre rummet 2. Präſidium. Den Vorſitz führen; föra ordet, wara Präses. Einer der den Vorſitz hat; Ordförande i en Deputation, Präses wid en akademisk stridsskrift.

Vorſitzen, v. n. sitta främst eller i högsätet, föra ordet, präsidera.

Vorſommer, ſ. m. wårtid.

Vorſorge, ſ. f. försorg. Vorſorge iſt beßer als Nachſorge, Spr. för-råd är bättre än efterråd. Für jemandes Glück Vorſorge tragen; bära omsorg för någons lycka. Ich überlaſſe ihn der göttlichen Vorſorge; jag lemnar honom uti Guds försyn.

Vorſpann, ſ. m. skjuts.

Vorſpannen, v. a. spänna före. Ein Tuch vorſpannen, vor eine Oefnung; sprita ut en duk för en öpning. Einem vorſpannen, i. g. L. skjutsa någon.

Vorſpannpferd, ſ. n. skjutshäst.

Vorſpannung, ſ. f. förspänning, skjuts.

Vorſparen, v. a. spara i tid.

Vorſpeiſe, ſ. f. första rätt på bordet, soppa, supanmat.

Vorſpiegeln, v. a. einem etwas; bedraga någon med falskt sken, slå en blå dunst för ögonen på honom S. Blendwerk.

Vorſpiegelung, ſ. f. bedrägeri under falskt sken, blå dunst

Vorſpiel, ſ. n. förspel.

Vorſpielen, v. a einem ein Stück; spela up, spela et musikaliskt stycke för någon.

Vorſpitzen, v. a ägga up.

Vorſprechen, v. a. stafwa eller säga före, hwad någon skall säga efter. Bei jemand vorſprechen, i. g. L. hälsa på någon i förbigående.

Vorſpringen, v. n. m. d. Hfw. haben; springa före någon, förut. m. d. Hfw. ſeyn; gå fram eller utom, nå, stå utöfwer. Das Haus ſpringt ein wenig vor; huset står litet längre ut, skjuter litet längre fram.

Vorſpruch, ſ. m. S. Fürſpruch.

Vorſprung, ſ. m. försprung, försteg. Er hat einen groſſen Vorſprung vor ſeinem Bruder; han har gjort stora framsteg fram för sin broder. Vorſprung in der Baukunſt; utsprung. Vorſprung, bei den Branntweinbrennern; fördroppar.

Vorſpucken, v. n. spöka före eller förut, föreboda.

Vorſtadt, ſ. f. förstad, malm.

Vorſtädter, i. g. L. ſ. m. malm-bo.

Vorſtand, ſ. m. i. g. L. 1. framträde för rätten, 2. det som gifwes eller sättes til caution, til mera säkerhet.

Vorſtänder, ſ. m. (Forſtweſen); unga wårliga löfträn, som blifwit stående til tilwärt efter andra hygget i skogen. Efter första hygget kallas de: Laßreiſer, och efter tredje och fjerde hygget: angehende Bäume.

Vorſtechen, v. n. framsticka, nå utöfwer. S. Hervorragen. v. a. sticka före.

Vorſtecken, v. a. sticka, fästa, sätta före. Einem ein Ziel vorſtecken; staka eller sätta ut et mål för någon

Vorſteckärmel, ſ. m. halfärm.

Vorſtecker, Vorſtecknagel, ſ. m. sprint, tvärjärnet i tisteln.

Vorſteckriem, ſ. m. rem i hjulpinnen.

Vorſteckring, ſ. m. ring som sättes fram för en annan på samma finger.

Vorſtehen, v. n. stå före, nå utom S. hervorſtehen, hervorragen. Der Hund ſteht vor; hunden står. Fig. föreståa, stå framföre, stå för rätten. Seinem Amt wohl vorſtehen; wäl föreståa eller föra sin syssla. Ihm ſteht ein Unglück vor; honom föreståar, hotar en olycka. Die vorſtehenden Feiertage; de instundande helgdagarne.

Vorſteher, ſ. m. Föreståndare. Kirchenvorſteher; kyrkowärd. In der Anatomie; Proſtratae.

Vorſtellen, v. a ställa framför, framställa, fig. föreställa. Das habe ich mir nie vorgeſtellt; det har jag aldrig föreställt mig, aldrig tänkt. Eine gewiſſe Perſon vorſtellen; spela en wiß person. Er ſtellt es

ſich

sich blos vor, daß er Feinde hat; han inbillar sig endast at han har fiender.

Vorstellig, adv. in der Redensart; vorstellig machen; tydeligen och omständligen föreställa, förklara något.

Vorstellung, s. f. föreställning, begrep, inbildning.

Vorsteven, s. m. förstäf, sprot på fartyg.

Vorstimmen, v. a. stämma före.

Vorstoß, s. m. det som går eller når utom hos timmermän, första waxet, hwarmed bien klistra igen sprickorna i bistockar, S Stopfwachs, it. kantning omkring kjorteln. S Stoß.

Vorstoßen, v. a. stöta, skjuta före, framstöta, v n. S. Hervorragen.

Vorstrecken, v. a. sträcka fram, förstäcka. Einem Geld vorstrecken; förstäcka, låna penningar åt någon.

Vorstreckung, s. f. förstäckning, lån.

Vorstreichen, v. n stryka fram åt.

Vorstreuen, v. a. strö före.

Vorstrichen, v. a. einen Strumpf; sticka wid en strumpa.

Vortags, i. g. L. adv. för dager eller dagningen.

Vortanz, s. m. fördans. Den Vortanz haben; gå främst i dansen.

Vortanzen, v. a. dansa före, främst.

Vortänzer, s. m. föredansare.

Vortheil, s. m. fördel, winst, båtnad, gagn, förmån, godt tilfälle, handgrep. Er weiß sich in seinem Vortheil zu erhalten; han wet at bibehålla sig i sina fördelar. Alle Vortheile gelten; man drar fördel af alt. Sich einen Vortheil machen; göra sig en winst. Seinen Vortheil wobei aus der Acht lassen; glöma sig sielf. Zum Vortheil des Publicums; til almänt gagn. Das Gut hat viele Vortheile; godset har många förmåner. Keiner hat einen Vortheil vor dem andern; den ene har ej något förut för den andra, de äro uti aldeles lika omständigheter. Alle Vortheile zu nutzen wissen; weta at nyttja alla tilfällen. Jede Kunst hat ihre Vortheile; hwar konst har sitt handlag Einem den Vortheil absehen; stjäla grepet eller konsten af någon.

Vortheilhaft, adj. fördelaktig, gagnelig, nyttig.

Vortheilhaftigkeit, s. f. fördelaktighet, förmån.

Vorthun, i. g. L. v. a. 1. göra något för en. 2. sätta, draga före. Vorgethan und nachbedacht, hat manchen in groß Leid gebracht, Spr. förut gjort och sedan betänkt, har mängens mod och sinne krankt. Die Gardinen vorthun, i. g. L. draga före, släppa ned gardinerna.

Vortrab, s. m. förtraf, it. förtroppar. S. Vortruppen.

Vortraben, v. n. trafwa före, förut.

Vortrag, s. m. föredragning, föreställning, sätt at bringa fram något, lärosätt, utförsgåfwor. Eine Sache in Vortrag bringen; föredraga en sak. Sein Vortrag ging dahin; han föreställde, at. Der Vortrag des göttlichen Wortes; Guds ords predikning. Er hatte den Vortrag in der Sache; han förde ordet i den saken. Ein faßlicher, gründlicher Vortrag; et begripligt, tydligt, grundligt lärosätt. Es fehlt ihm am Vortrage; han har inga utförsgåfwor. Einen guten Vortrag haben; tala wäl och med intagande styrka. Der äußerliche Vortrag; godt uttal, och anständiga åtbörder. Seinen Vortrag abkürzen; afkorta sitt tal. Der Vortrag aus den Akten; berättelse, utdrag ur handlingarna.

Vortragen, v. a. 1. bära fram för någon. 2. föredraga, föreställa, framföra. Er stellte die Sache sehr rührend vor; han föreställde saken på et mycket ömande sätt. Seine Meinung zuerst vortragen; först säga sin mening. Einem eine Heurath vortragen; föreslå et giftermål för någon. Jemand eine Bitte vortragen; göra en bön til någon.

Vorträglich, Pr. W. S. Zuträglich.

Vortrefflich, adj u. adv. förträfflig, makalös, präktig, ganska mycket.

Vortrefflichkeit, s. f. förträfflighet.

Vortreiben, v. a. drifwa fram, framför sig.

Vortreten, v. n träda fram, gå framföre. Vortreten, beim Gericht; stiga fram wid rätten.

Vortrieb, s. m. Vortrifft, s. f. rättighet at jaga sin boskap på bete förr än andra.

Vortrinken, v. n. dricka förut eller först.

Vortritt, s. m. ohne pl. framträde, företräde.

Vortruppen, s. pl förtroppar.

Vorüben, v. a. öfwa förut.

Vorübung, s. f. föröfning, föregående öfning, Declamation hos de Gamle.

Vorüber, adv. förbi, fram om. S. Vorbei.

Vorurtheil, s. n. förutfattad mening, fördom. Ein sich tief eingewurzeltes Vor-

urtheil wird mit einer heiligen Ehrfurcht und für Wahrheit angesehen, bis ein forschender Geist es wagt, den Grund zu untersuchen und die Erfahrung zu Rathe zu ziehen; en fördom, som länge fått rota sig, anses med helig wördnad och hålles för sanning, til deß något granskande snille wågar betracka grundwalen och fråga förfarenheten.

Vorwache, f. f. förwackt. S. Vorposten.

Vorwachsen, v. n. wära förut.

Vorwägen, v. a. wäga före någon.

Vorwalten, v. n. m. d. Hfw. haben. S. Obwalten.

Vorwand, f. f. främsta wäggen.

Vorwand, f. m. förewändning, ursäckt, en föreburen, updiktad orsak. Unter dem Vorwand; under det sken, det namn, under föregifwandet. Zum Vorwand seiner Schelmereien; til skjul och täckelse för hans bedrägerier. Jemand allen Vorwand wozu benehmen; betaga någon all anledning til något.

Vorwärts, adv. fram, fram åt. Vorwärts gehen; gå fram, göra framsteg. Sich vorwärts in die Breite erstrecken; breda sig ut frammantil.

Vorwaschen, i. g. L. v. a. twätta för någon, fig. sqwallra, pladdra för någon.

Vorweg, adv. förut, i förwäg. Er hat schon alles vorweg; han har redan förut fått alt.

Vorwehr, f. f. förewärn.

Vorweinen, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben; gråta för någon.

Vorweisen, v. a. framwisa, förete. S. Vorzeigen.

Vorweisung, f. f. framwisning.

Vorwelt, f. f. ohne pl. framåldern, Förfäderne.

Vorwenden, v. a. förebära, inwända, föregifwa.

Vorwendung, f. f. föregifwande. S. Vorwand.

Vorwerfen, v. a. kasta fram för, fig. förekasta, förebrå, förewita.

Vorwerk, f. n. ladugårdshemman, afwelsgård, malmgård.

Vorweser, v. W. f. m. S. Vorfahr.

Vorwimmern, v. a. jämmerligen qwida för någon.

Vorwind, f. m. förwind, för de wind.

Vorwinseln, v. a. jämra sig för någon.

Vorwissen, f. n. wetskap. Mit seinem Vorwissen; med hans wett och minne. Ohne mein Vorwissen; mig owetande, oåtspord.

Vorwitz, f. m. ohne pl. förwett. Was deines Amts nicht, da laß deinen Vorwitz; hwad ditt ämbete intet widkommer, hwad dig ej angår, det må du ej fråga efter.

Vorwitzig, adj. u. adv. förwetig.

Vorwitzigkeit, f. f. förwetenhet.

Vorwort, f. f. föresättnings-ord, Praepositio. it. förord, S. Fürwort.

Vorwurf, f. m. 1. föremål, ämne, ögnemärke, ögnemål, syftemål, Objectum. 2. uti jägeriet; lockmat, S. Luder. 3. förebräelse, förewitelse. Jemanden einen Vorwurf machen; förebrå en något.

Vorzählen, v. a. räkna före.

Vorzeichnen, v. a. tekna eller rita fört, märka.

Vorzeigen, v. a. framwisa, upwisa, förete, framhafwa.

Vorzeiger, f. m. Vorzeigerin, f. f. framhafwande. Vorzeiger dieses Scheins oder Wechsels; sedelhafwaren.

Vorzeigung, f. f. framwisning, upwisning.

Vor Zeiten, adv. fordom, i forna tider.

Vorziehen, v. a. 1. draga före. Einen Zaun vorziehen; sätta gärde före. 2. föredraga, lemna framträde, högre akta.

Vorzimmer, f. n. förmak.

Vorzug, f. m. 1. företräde, 2. förmån. Ich gebe ihm gerne den Vorzug; jag lemnar honom gerna företrädet. Um den Vorzug in Ansehung des Ranges streiten; twista om rangen. Die Stadt sowol als das Land haben beide ihre Vorzüge; staden såwäl som landet hafwa sina förmåner. Die äußern und innern Vorzüge eines Menschen vor andern; de utwärtes och inwärtes Natursgåfwor som en Menniska har fram för andra.

Vorzüglich, adj. u. adv. som bör eller kan föredragas, som öfwerträffar annat, besynnerlig, stor, fram för annat, helst. S. Vornemlich. Er besitzt vorzügliche Eigenschaften; han har lysande egenskaper. Vorzügliche Geschicklichkeit; utmärkt skicklighet.

Vorzugsrecht, f. n. företrädesrätt, förmånsrätt. Vorzugsrecht, in Absicht Güter wieder einzulösen; bördsrätt.

Vorzüglichkeit, ſ. f. en ſaks egenſkap, at hon förtjenar andra föredragas.
Votiren, ſ. W. v. a. giſwa ſin röſt, omröſta.
Votirung, ſ. f. omröſtning.
Votum, ſ. W. ſ. n. röſt. Sein Votum wozu geben; giſwa, aſlemna ſin röſt til något, it. giſwa ſitt biſall til något.

W.

Waade, ſ. f. S. Wathe.
Waare, ſ. f. wara, gods. Der Vertrieb ausländiſcher Waaren; utländſka warors affättning. Krämwaaren; kramgods. Verbotene Waaren; förbudna waror, contraband. Das was man an Waaren gebraucht; warubehof. Gute Waare lobt ſich ſelbſt, Spr. goda waror ſälja ſig ſelfwa, de behöfwa intet utbjudas.
Waarengewölbe, Waarenmagazin, ſ. n. warumagazin.
Waarenlager, ſ. n. warulager.
Waarenmenge, ſ. f. warumängd.
Waarenniederlage, ſ. f. ſtapel på waror.
Waarenplatz, ſ. m. waruplats.
Waarenpreis, ſ. m. warupris.
Waarenſpeicher, ſ. m. et hus ſom tjenar til at lägga ned en hop waror uti.
Waarenverzeichniß, ſ. n. förtekning, liſta på waror.
Waarenvorrath, ſ. m. waruförråd.
Wabe, ſ. f. (Bienenbau), honingskaka, bikaka.
Wabbelig, n. W. adj. u. adv. qwabbelig, widrig ſöt.
Wach, adj. u. adv. waken, wakſam, munter. Wach werden; wakna. Immer wach ſeyn; wara altid wakſam, munter och qwick.
Wache, ſ. f. wakt, poſt. Wache ſtehen; ſtå wakt, på poſt. Auf die Wache ziehen; gå på wakt. Von der Wache ziehen; marſchera af, ifrån wakten.
Wachen, v. n. gewacht, p. waka, hålla wakt, fig. waka öfwer, bära omſorg för något. Ich wachte gleich beim erſten Lerm auf; jag waknade ſtraxt wid förſta bullret, S. Aufwachen. Ich habe manche lange Nacht bei dem Kranken gewacht; jag har wakat många ledſam natt hos den ſjuka. Der König wacht für das Reich; Konungen wakar öfwer Riket. Ueber Jemandes Aufführung wachen; hafwa et wakande öga, giſwa akt på någons upförande. Wenn Gott nicht für die Kinder wachte; om Gud ej tog barnen uti ſitt nådiga beſkydd.
Wachen, ſ. n. wakande, wakning, fig. wakſamhet, omſorg. Das Nachtwachen; nattwak.
Wachfeuer, ſ. n. S. Wachtfeuer.
Wachfrau, ſ. f. wak-huſtru.
Wachgeld, ſ. n. penningar ſom betalas til den ſom haſwer wakat.
Wachſam, adj. u. adv. wakſam, munter, wakande, fig. ſom giſwer akt på, wakar öfwer, förjer för något.
Wacht, ſ. f. wakt, poſt.
Wächter, ſ. m. wäktare, waktkarl.
Wächterhäuschen, ſ. n. wakt-kur eller kaja.
Wächterhorn, ſ. n. wäktarehorn.
Wächterrattel, ſ. f. en ſkalra ſom nattwäktare bruka.
Wächterſtimme, ſ. f. wäktare-röſt.
Wächterthurm, ſ. m. wårdtorn.
Wächterzeichen, ſ. n. wäktareteku, brandſignal.
Wachtfrei, adj. u. adv. waktfri.
Wachtfreiheit, ſ. f. waktfrihet.
Wachtfeuer, ſ. n. wakteld, eld uti fyrbåken.
Wachtgeld, ſ. n. waktpenningar.
Wachthaus, ſ. n. wakthus, waktkur.
Wachtmeiſter, ſ. m. Wacktmäſtare. Obriſt-Wachtmeiſter; Major.
Wachtſchiff, ſ. n. waktſkepp.
Wachtthurm, ſ. m. wårdtorn. Wachtthurm an der See, worauf des Nachts Feuer angemacht wird; fyrbåk.
Wachtſtube, ſ. f. waktſtuga.
Wacholder, Wacholderbaum, Wacholderbuſch, ſ. m. en, enbärsträd, enbuſke, Juniperus communis.
Wacholderbeere, ſ. f. enbär.

Wacholderbrantwein, ſ. m. enbärs bränwin.
Wacholderholz, ſ. n. enbärsträ.
Wacholderöl, ſ. f. enbärsolja.
Wacholderreiſer, ſ. pl. Knirk; enris.
Wacholdervogel, ſ. n. S. Krammetsfogel.
Wachs, ſ. n. ohne pl. wax. Baumwachs, Jungfernwachs, Spaniſch Wachs; ympwax, jungfru-wax, eller wax af unga bien, spanſkt wax eller Lack.
Wachsbaum, ſ. m. Myrica cerifera.
Wachsbleiche, ſ. f. wax-bleke.
Wachsbleicher, ſ. m. waxblekare.
Wachsbild, ſ. n. waxbild.
Wachsblumen, pl. blomſter utaf wax.
Wächſen, v. a. (wichſen, i. g. L.) gewächſt, p. waxa, beſtryka med wax, guida med wax, at det ſkiner, bona. Gewächſtes Leder; waxläder.
Wächſern, adj. n. adv. af wax. Einem eine wächſerne Naſe andrehen, n. R. ſätta waxnäſa på någon, inbilla honom något, ſwika honom.
Wachsfackel, ſ. f. waxfakla.
Wachsfaden, ſ. m. waxtråd.
Wachsflecken, ſ. m. fläck efter wax.
Wachsfrucht, ſ. f. fruckt af wax gjord.
Wachsgelb, adj. u. adv. gul ſom wax.
Wachshändler, ſ. m. waxhandlare.
Wachshut, ſ. m. waxdukshatt.
Wachskelle, ſ. f. en ſtor ſlef til at öſa det ſmältade waxet med uti formen, hwaruti waxljus ſtöpas.
Wachskerze, ſ. f. Wachslicht, ſ. n. waxljus.
Wachskerzen-Gieſſer, Wachskerzen-Zieher, ſ. m. waxljusmakare, waxljusſtöpare.
Wachslappen, ſ. m. en waxad linneklut at bona med.
Wachslicht, ſ. n. S. Wachskerze.
Wachsmotte, ſ. f. Honigdieb, *Müll.* Phal. Geomet cereana.
Wachspflaſter, ſ. n. et pläſter med wax, Ceratum.
Wachsperle, ſ. f. waxperla.
Wachspoußierer, ſ. m. waxpußerare.
Wachsſieb, ſ. m. wax-ſil, härduk at ſkira wax med.
Wachsſchläger, ſ. m. handwerkare, ſom genom präßande och bultande renſar waxet.
Wachsſtapel, ſ. m. waxſtapel.
Wachsſtock, ſ. m. et tunnt waxljus, ſom låter linda ſig omkring waxſtapeln, it. waxſtapel.
Wachsſtockbüchſe, ſ. f. waxſtapel med lock.
Wachsſtockſcheere, ſ. f. waxſtapel med ſax.
Wachstafel, ſ. n. en kaka wax, it. bikaka.
Wachstuch, ſ. n. waxduk.
Wachstuchtapeten, ſ. pl. waxdukstapeter.
Wachszieher, ſ. m. waxſtapelsmakare.
Wächſung, ſ. f. waxning.
Wachſen, v. n. wuchs, imp. gewachſen, p. wäxa, fig. tiltaga, öka, uphöja ſig. Das Waſſer wächſt; wattnet ſtiger. Die Hofnung wächſt; hoppet bliſwer alt ſtörre och ſtörre. Der Muth wächſt; modet tager til. Einem zu Kopf wachſen; wäxa någon öfwer hufwudet. Er iſt dem Dinge nicht gewachſen; därtil är han icke wuxen, han är ej karl därtil, han går ej i land därmed.
Wachſen, ſ. n. wäxande, tiltagande.
Wachsgefäße, ſ. pl. Alaunwerk; ſtora kärl med järnband uti, hwaruti alunen anſkjuter i kriſtaller.
Wachskaſten, ſ. m. en ſtor kiſta hwaruti viktrilluten anſkjuter.
Wachsthum, ſ. m. wäxt, tilwäxt, fig. tiltagande, förkofran. Im Wachsthum ſeyn; ſtå i wäxten. Zu ſeinem völligen Wachsthum gelangen, nicht mehr wachſen; bliſwa fullwäxt, ſtadga wäxten. Im Wachsthum haben; haſwa werk utaf det at man ſtår i wäxten. Sein Glück iſt in beſtändigen Wachsthum; hans lycka är uti ſtändigt tiltagande.
Wachswetter, i. g. L. ſ. n. wäxtwäder, growäder.
Wachtel, ſ. f. waktel, Tetrao Coturnix. Die Wachtel ſchlägt an; wakteln ſjunger.
Wachtelgarn, ſ. n. waktel-nät.
Wachtelhund, ſ. m. waktelhund, rapphönshund.
Wachtelkönig, ſ. m. Wieſenläufer, Wieſenknarrer; ängſnärpa, korknarr, Rallus Crex. S. Graßhuhn.
Wachtelpfeife, ſ. f. waktelpipa.
Wachtelſchlag, ſ. m. waktel-låte.
Wackeln, v. n. m. d. Hfw. haben, gewackelt, p. wakla, runka, ragla, ej ſtå faſt. Die Zähne wackeln ihm; tänderna runka på honom. Im Gange für Schwachheit wackeln; ragla af ſwaghet. Wackeln wie eine Ente; wagga, gå ſom en anka. Etwas wackelnd machen; göra löſt, rubba något.
Wacker, i g. L. adj. u. adv. 1. wacker, tåd, 2. qwick, munter, tapper, friſk, hogad, årlig, 3. wacker, mycket, braf. Ein wackeres Mädchen; en wacker flicka. Ein

wack-

wackerer Mann; en ärlig Man, braf Karl. Sich wacker halten; hålla sig flinkt, tappert. J. g. L. Einen wacker ausschelten; banna någon dugt. Wacker fressen und saufen; åta och dricka mycket. Wacker schreien; skrika högt.

Wacklig, adj. u. adv. som ej står fast, wacklande.

Wade, s. f. wade, benkasle.

Waden, v. n. S. Waten.

Waffel, s. f. Waffelkuchen, s. m. wåfla.

Waffelbude, s. f. wåffelbod.

Waffeleisen, s. n. wåffeljärn.

Waffen, s. pl. wapen, gewär, it. sig. krig, krigsoperationer, krigshär, it. försvarsmedel. Alle und jede, welche die Waffen tragen können; alt wärbart folk. Ohne Waffen seyn; wara obewäpnad. Die Gefahr der Waffen; krigsfara. In den Waffen seyn; wara wäpnad, it. stå under gewäret. Das Glück der Königl. Schwedisch. Waffen unter Gustav Adolph; lyckan som åtföljde Swenska Krigshären under Konung Gustaf Adolf. Tränen und Unschuld sind alle ihre Waffen; hon har inga andra wapen at försvara sig med, än sina tårar och sin menlöshet. Die Waffen der wilden Schweine; betarne på wildswin, des huggtänder.

Waffenbündniß, s. n. krigsförbund.

Waffengeräusch, s. n. wapengny, wapnebrak.

Waffenglück, s. n. krigslyckan.

Waffenkammer, s. f. rustkammare.

Waffenknecht, s. m. S. Waffenträger.

Waffenplatz, s. m. wapenplats, ort där Soldaterne samla sig i fästningen när alarm slås.

Waffenrock, s. m. wapenrock.

Waffenrüstung, s. f. krigsrustning.

Waffenschmidt, s. m. gewärssmed.

Waffenschmiede, s. f. gewärssmedja.

Waffentanz, s. m. wapendans.

Waffenträger, s. m. wapendragare.

Waffenübung, s. f. krigsöfning.

Waffenstillstand, s. m. wapenhwila, stillestånd.

Waffnen, v. a. gewaffnet, p. wäpna, bewäpna, förse med wapen, utrusta, bringa i gewär. Sich waffnen; wäpna sig, gripa til wapen, sig. förwara, bereda sig, sätta sig i säkerhet emot något. Mit gewafneter Hand; med wäpnad hand, med wapen i händerna. Gewafnet erscheinen; komma fram i full rustning. Sich gegen die Kälte waffnen; förwara sig wäl emot kölden. Gewaffnet, alles über sich ergehen zu lassen; stärkt at uthärda alt. Einen Magneten waffnen, armiren; sätta järnskenor på en magnet, för at öka des kraft.

Wage, s. f. wåg, wigtskål, it. wågen, et af tecknen i Djurkretsen, it. jämwigt. Die Wage giebt noch keinen Ausschlag; wågen gifwer än ingen öfwerwigt på någondera sidan. Sich einander die Wage halten; wäga jämt up, wara i jämwigt. Bleiwage, Goldwage, Schnellwage, Stadtwage, Wasserwage, S. på sina ställen. Die Wage am Distel; wågen på wagnsstången. Wage (Bergwerk); et instrument som en halfzirkel, indelt i sina 180 delar, som Markscheidare bruka, it. på några ställen en wiß wigt, som t. E. af 22 skålpund järn, af 165 skålp. tenn, o. s. w.

Wagbalken, s. m. wågbalk.

Wagbaum, s. m. (Bergwerk) wågträd.

Wägekunst, s. f. häfkonst. S. Statik.

Wägen, v. a. wog, imp. gewogen, p. wäga på en wåg.

Wäger, s. m. wägare.

Wägerlohn, s. m. wägarpenningar.

Wagförmig, adj. u. adv. wåglik.

Waggeld, s. n. wägare-penningar.

Wagklobe, s. f. Waggerüste, s. n. wågfattan eller kläfwe.

Wagmeister, s. m. wågmästare.

Wagordnung, s. f. wågordning.

Wagrecht, adj. u. adv. wågrätt, lodrätt, it. uti jämwigt.

Wagschale, s. f. wågskål, wigtskål. sig. Gründe und Gegengründe auf die Wagschale legen; öfwerwäga skälen mot och med. Gegeneinander in die Wagschale legen; jämförelsewis undersöka.

Wagscheid, s. n. et bräde, som murare lägga under murlodet, för at wäga jämt.

Wagschreiber, s. m. wågskrifware.

Wagstange, s. f. wågstång hwaruti skålarna hänga.

Wagstein, s. m. sten som brukas til wigt uti stora wågar.

Wagzettel, s. m. Wagzeichen, s. n. wågsedel.

Wagzünglein, s. n. tunga eller stift i wågen.

Wagen, v. a. wäga, åfwentyra, drista på. Er hat sein Leben für ihn gewagt; han har wågat sitt lif för honom. Sich in die Gefahr wagen; kasta sig i åfwentyr, i faran. Ich wage es nicht, es ihm zu sagen; jag fördristar mig intet, at säga honom det.

Wagegeiſt, ſ. m. den ſom ſöker och gerna wågar ſig i faror, ſom är wågſam, oförwägen, driſtig at påtaga ſig en åſwentyrlig ſak.
Wagehals, ſ. m. wåghals.
Wagniß, ſ. f. wågmål.
Wagſpiel, ſ. n. wågſpel, haſardſpel.
Wagen, ſ. m. Wägen, pl. wagn. Ein bedeckter Wagen; en öfwertäckt wagn, Herrewagn, S. Kutſche. Ein Wagen mit ein Pferd, mit zwei Pferden; en enbetts, twåbettswagn. Der Wagen am Himmel, (Aſtronomie) karlawagnen. Der Wagen bei den Reifern; tågſläda.
Wagenachſe, ſ. f. wagnsaxel.
Wagenbaum, ſ. m. ſwankträd på underredet af en kutſkwagn, brancard.
Wagenbezug, ſ. m. en beklädning öfwer wagnar af grof duk eller warduk.
Wagenburg, ſ. f. wagnborg.
Wagenbürſte, ſ. f. en ſtor borſte at renſa wagnar med.
Wagendecke, ſ. f. wagnstäcke, it. taket i wagnen.
Wagendiſtel, ſ. m. wagnstiſtel, wagnsſtång ſom häſtarne ſpännas före.
Wagenfenſter, ſ. n. wagnsfönſter.
Wagenflechte, ſ. f. wagnsſkrinda.
Wagengeſchirr, ſ. n. wagnsſeltyg.
Wagengeſtelle, ſ. n. underwagn.
Wagengleis, ſ. n. wagnsſpår.
Wagenhaus, ſ. n. Wagenſchauer, ſ. m. wagnslider, wagnsſkjul.
Wagenkaſten, ſ. m. wagnskorg.
Wagenkette, ſ. f. wagnskedja, it. hällkedja. S. Hemmkette.
Wagenknecht, ſ. m. formans-dräng. it. S. Litzenbruder.
Wagenkorb, ſ. m. wagnskorg.
Wagenküßen, ſ. n. wagnsdyna.
Wagenladung, ſ. f. wagnslaß.
Wagenleiſe, i. g. L. ſ. f. S. Wagengleiß.
Wagenleiter, ſ. f. wagnsſtege.
Wagenmacher, Wagner, ſ. m. wagnmakare.
Wagenmacherarbeit, ſ. f. wagns-arbete.
Wagenmeiſter, ſ. m. wagnmäſtare, den ſom på poſtwagnar altid far med och ſer efter ordning.
Wagenmagazin, ſ. n. fotmagazin i wagnar.
Wagenpferd, ſ. n. wagnshäſt.
Wagenrunge, ſ. f. ſtake på ſidorna af en bondwagn, ſom håller wagnsſtegarna uppe.
Wagenrad, ſ. n. wagnshjul.
Wagenriem, ſ. m. wagnsrem, dragrem.
Wagenſchauer, ſ. m. Wagenſchoppen, ſ. m. wagnsſkjul.
Wagenſchlüſſel, ſ. m. wagnsnyckel, ſom wagnsremarna dragas up med.
Wagenſchmier, ſ. n. Wagentheer, ſ. m. wagnsſmörja.
Wagenwinde, ſ. f. wagnswind eller ſruf, et häftyg med hjul inunder.
Wahl, ſ. f. Wahlen, pl. wal. Mit auf die Wahl kommen; komma med på förſlag wid walet. Einem die Wahl laſſen; lemna någon frihet at wälja eller utwälja. Wahl hat die Qual, Sprw. den ſom har walet, han kommer i qwalet.
Wahlcapitulation, ſ. f. förſäkran ſom någon måſte gifwa när han blir wald.
Wahlfähig, adj. u. adv. ſom kan komma med på walet, walför.
Wahlfähigkeit, ſ. f. egenſkap at kunna komma på walet, at kunna blifwa wald.
Wahlfreiheit, ſ. f. walfrihet.
Wahlherren, ſ. pl. Walherrar, Electorer.
Wahlkind, i. g. L. ſ. n. fosterbarn.
Wahlkönig, ſ. m. Walkonung.
Wahlplatz, ſ. m. walplats, ſlagfält.
Wahlreich, Wahlkönigreich, ſ. n. Walrike.
Wahlſpruch, ſ. m. walſpråk, tänkeſpråk.
Wahlſtadt, ſ. f. ſtad där walet ſker.
Wahlſtätte, ſ. f. S. Wahlplatz.
Wahlſtimme, ſ. f. walröſt.
Wahltag, ſ. m. waldag.
Wahltüchtig, adj. u adv. S. Wahlfähig.
Wahlzettel, ſ. m. ſedel hwarpå man wid walet ſkriſwer des namn, åt hwilken man gifwer ſin röſt.
Wahlzimmer, ſ. n. walrum, rum hwaruti walet ſker.
Wahn, ſ. m. mening, tro, tanke utan grund, fördom, inbillning, falſk mening. Es iſt ſchwer ihm den Wahn zu benehmen; det är ſwårt at taga inbillningen ur hjernan på honom.
Wähnen, v. n. m. d. Hfw. haben; gewähnt, p. mena, ſtå i meningen, inbilla ſig.
Wahnehre, ſ. f. wanheder, en falſk, inbillad heder.
Wahnglaube, ſ. m. wantro.
Wahngläubig, adj u adv. wantrogen.
Wahnhofnung, ſ. f. wanhopp.
Wahnkanten, Wahnecken, ſ. pl. (Zimmermanskunſt) kanterne af timmerſtocken ſom intet äro ſå aldeles tilyxade, at inte någon ojämnhet af barken ſitter qwar.
Wahnkantig, adj. u. adv. S. unter Holz-

Wahnſinnig, adj. u. adv. urſinnig, yr, ifrån ſina ſinnen.
Wahnſinnigkeit, ſ. f. yrſel, urſinnighet.
Wahnſinniger, ſ. m. en urſinnig menniſka.
Wahnwitz, ſ. m. hufwudſwaghet, fåkunnighet.
Wahnwitzig, adj. u. adv. fåkunnig, hufwudſwag, galen.
Wahnwitziger, ſ. m. fåne, dåre.
Wahr, adj. u. adv. ſann, ſannſkyldig, uprigtig, grundlig. Das Wahre von dem Falſchen unterſcheiden; urſkilja det ſom ſant och falſkt är. Wahre Ehre gründet ſich auf wahres Verdienſt; en ſanſkyldig ära grundar ſig på wärklig förtjenſt. Nun werden meine Worte wahr; nu ſannas mina ord. Du ſollſt mir das wahr machen, i. g. L. du ſkall bewiſa mig, at det är ſant. Etwas für wahr halten; ſätta tro til, tro något. Haſtu wahr geredet; har du ſagt ſanningen? An ihm iſt das alte Sprichwort wahr geworden; han har ſannat det gamla ordſpråket, det har träffat in hos honom ſom ſäges i ordſpråket. Eine wahre Gottesfurcht; en uprigtig Gudsfrucktan. Wahre Gelehrſamkeit; grundelig, nyttig lärdom. Eine wahre Freundſchaft; en rättſkaffen, oſkrymtad wänſkap.
Wahrhaft, wahrhaftig, adj. ſanfärdig.
Wahrhaftig, adv. ſannerligen, i ſanning.
Wahrhaftigkeit, ſ. f. ſanfärdighet.
Wahrheit, ſ. f. ſanning, it. ſanfärdighet. Er ſagte ihm die Wahrheit trocken heraus, han ſade honom torra ſanningen. Hinter die Wahrheit kommen; uptäcka ſanningen. Er hält mit der Wahrheit hinter dem Berge; han will ej fram med ſanningen. Neben der Wahrheit vorbei gehen, i. g. L. gå, wika ifrån ſanningen. Der Wahrheit Raum geben; bekänna, tilſtå ſanningen. Das ſieht der Wahrheit nicht ähnlich; det är ej ſannolikt. Wahrheit bleibt Wahrheit; ſanning ſegrar til ſlut, ingen ting kan ſtöta omkull ſanningen. Niemand zweifelt an der Wahrheit ſeines Berichts; ingen twiflar på ſannfärdigheten af hans berättelſe.
Wahrheitsgefühl, ſ. n. Wahrheitsſinn, ſ. m. känſel af och för ſanningen, förmögenhet, at föreſtälla ſig ſakerna, juſt ſåſom de werkligen äro.
Wahrlich, adj. ſannerligen, wißerligen.
Wahrnehmen, v. a. wahrgenommen, p. 1. bliſwa warſe, bemärka. 2. i akttaga, ſtöta. Ich habe ihn nicht eher wahrgenommen, als bis er vor mir ſtand; jag blef honom ej warſe, jag ſåg honom intet, förr än han ſtod fram för mina ögon. So bald ich das wahrnahm; ſå ſnart jag det märkte. Seiner Pflicht wahrnehmen; i akt taga ſin ſkyldighet. Seiner Geſundheit wahrnehmen; ſköta ſin hälſa.
Wahrnehmung, ſ. f. bemärkande, i akt tagande.
Wahrſagen, v. a. ſåga förut, ſpå.
Wahrſager, ſ. m. ſpåman.
Wahrſagerei, ſ. f. ſpåning.
Wahrſagerin, ſ. f. ſpåqwinna.
Wahrſageriſch, adj. u. adv. ſpåendes, ſpådoms-lik.
Wahrſagergeiſt, ſ. m. ſpådoms-ande.
Wahrſagerkunſt, ſ. f. ſpådomskonſt.
Wahrſagerſtab, ſ. m. ſtaf ſom ſpåmän bruka wid ſpådomen.
Wahrſagerweib, ſ. n. S. Wahrſagerin.
Wahrſagung, ſ. f. ſpåning.
Wahrſchauen, i. g. L. v. a. S. Warnen.
Wahrſcheinlich, adj. u. adv. ſannolik ſanningslik.
Wahrſcheinlichkeit, ſ. f. ſannolikhet.
Wahrzeichen, ſ. n. wärdteken, kännemärke.
Währen, v. n. m. d. Hfw. haben, gewährt, p. wara, påſtå. Unter währendem Reichstage; under warande Riksdag. Die Reiſe hat nicht lange gewährt; reſan har intet länge påſtått. Die anſcheinende Beßerung währete nicht lange; bättringen, ſom det liknade ſig til, blef ej waraktig. Es währete nicht lange darauf, ſo ging er weg; en kort tid därefter gick han bort.
Während, adv. u. praep. under den tiden, ſå länge ſom, emedlertid. Während des Sommers, i. g. L. ſommaren öfwer. Während ſeines ganzen Lebens; i all ſin lifstid.
Währmann, ſ. m. S. Gewährmann.
Währobſt, i. g. L. ſ. pl. fruckt ſom håller ſig länge in på wintern, winterfruckt.
Währung, ſ. f. warelſe. S. Dauer.
Waid, ſ. m. eine Pflanze zum Blaufärben; weide, Iſatis tinctoria.
Waidaſche, ſ. f. en ſämre ſort pottaſka, då aſklut med aſka inkokas.
Waideiſen, ſ. n. et krokugt knif til at ſkära weide med.
Waidküpe, ſ. f. kyp af weide och indigo.
Waidmühle, ſ. f. ſtampqwarn där weidegräſet ſtampas.

Waiſe, ſ. m. u. f. Waislein, Dim. fader- och moderlöſt barn, wärnlöſt barn.
Waiſengeld, ſ. n. penningar ſom giſwes åt wärnlöſa barn, eller ſom dem tilhöra.
Waiſenhaus, ſ. n. barnhus för fader- och moderlöſa barn.
Waiſenherr, ſ. m. Barnhus-Föreſtändare.
Waiſenkind, ſ. n. barn ſom är i barnhuſet.
Waiſenknabe, ſ. m barnhus-gåße.
Waiſenmädchen, ſ. n. barnhus-flicka.
Waiſenmutter, ſ. f. foſtermoder i barnhus.
Waiſenrecht, ſ. n. 1. rättighet ſom wärnlöſa barn haſwa. 2. et Pupill-Collegium på en ort.
Waiſenſtand, ſ. m. fader- och moderlöſt tilſtånd.
Waiſenvater, ſ. m. foſterfader uti et barnhus.
Waiſenvorſteher, Waiſenpfleger, ſ. m. S. Waiſenherr.
Wake, Wacke, ſ. f. (Mineralog.) hälleſten, hälleart, Saxum.
Wake, ſ. f. en art dragnät, hwars armar äro fäſtade wid ſtänger, ſom hållas af fiſkare.
Wald, ſ. m. Wälder, pl. ſkog, ſkogspark. Am Rande des Waldes; wid ſkogsbrynen. Wald, fram för namnen af djur eller wäxter betyder ſå mycket ſom det ſom finnes i ſkogen, ſom är wildt eller wäxer wildt.
Waldbiene, ſ. f. wild-bi.
Waldbock, ſ m. Antilope Sylvatic. Sparm.
Wäldchen, ſ. n. Dim. en liten ſkog, ſmå ſkog, ſkogsbacke.
Walddiſtel, ſ. m. S. Stechpalme.
Wälderei, i. g. L. ſ. f. ſkogsmark. S. Waldung.
Waldeſel, ſ. m wild åsna, Onager (Equus Aſinus ſilveſtr.)
Waldgeiſt, ſ. m. ſkogsrå.
Waldgerechtigkeit, ſ. f. ſkogsrättighet.
Waldgeſang, ſ. m. foglarnas qwittrande i ſkogen.
Waldgeſchrei, ſ n. jagtrop.
Waldgewächs, ſ. n. en ſkogsplanta.
Waldglöcklein, ſ. n. ſkogswinda. S. Glockenblume.
Waldgott, ſ. m. ſkogsgud.
Waldgöttin, ſ. f ſkogsgudinna.
Waldhirſegras, ſ. n. amur, Milium effuſum.
Waldhonig, ſ. m. wildhoning.
Waldhorn, ſ. n. jägare-horn.
Waldhorniſt, ſ. m. den ſom ſpelar på jägare-horn.
Waldhuhn, ſ. n. orre, Tetrao.
Waldhüter, ſ. m. S. Waldknecht.
Waldhütte, ſ. f. hydda i ſkogen.
Waldig, adj. u. adv. ſkogaktig, ſkogrik. Ein waldigter Hügel; en ſkogsbacke. Ein waldigtes Land, eine waldigte Gegend; en ſkogsmark, ſkogsbygd.
Waldknecht, ſ. m. ſkogswaktare.
Waldlerche, ſ. f. ſkogslärka.
Waldleute, ſ. pl. ſkogsmän, de ſom bo i ſkogsbygden.
Waldmann, ſ. m. brukas helſt ſom namn på wiſſa jagthundar. it. Satyr.
Waldmaus, ſ. f. S. unter Maus.
Waldmeiſter, ſ. m. S. Forſtmeiſter. it. en planta, myſke-madra, Aſperula adorata.
Waldordnung, ſ. f. ſkogsordning.
Waldrabe, ſ. m. Scheller; en art kråka på alpiſka bergen, Corvus Eremita
Waldrappe, ſ. f. et täcke utaf kläde eller ludet ſkinn under eller öfwer ſadeln, ſom betäcker hela häſtens rygg.
Waldrebe, ſ. f. Clematis Vitalba.
Waldrecht, ſ. n. ſkogsrätt.
Waldrechten, v. a. kallas hos timmermän, tilyra et träd, ſå at det blir någorlunda fyrkantigt, i det det grofweſta af barken borthugges på alla fyra kanterna, upſlå timmer.
Waldrübe, f. f. S. Schweinsbrodt.
Waldreich, adj. u. adv. ſkogrik.
Waldreiter, ſ. m. hägnridare, ſkogwaktare.
Waldruthe, ſ. f. et längdmått wid mätningar af ſkog om 16 fot.
Waldſchade, ſ. m. ſkada i ſkogen.
Waldſchnecke, ſ. f. ſkogsſnigel, Limax ater.
Waldſchnepfe, ſ. f. morkulla. S. Schnepfe.
Waldſchritt, ſ. m. et mått om 2½ fot, hwarefter jägare utſtälla ſina jagtlappar.
Waldſtadt, ſ. f. en ſtad ſom ligger i ſkogsbygden. Die vier Waldſtädte in Schwaben; de fyra ſkogsſtäder i Schwabenland.
Waldteufel, ſ. m. ſkogsrå, Satyr. Er ſieht aus wie ein Waldteufel, i. g. L. han ſer förſkräcklig ut.
Waldung, ſ. f. ſkog, ſkogsmark.
Waldwaſſer, ſ. n. ſtor flod ur ſkogen utaf mycket rägn eller ſnö ſom ſmälter.
Walgen, n. W. v. a walka i händerna.
Walgen, n. W. v. n. ſich; wämjas.
Walkarbeit, ſ. f walkarbete, walkning.
Walke, ſ. f. S. Walkmühle.

Walken,

Walken, v. a. gewalkt, p. walka, filta Gewalktes Tuch; walkadt kläde. Gewalkte Strümpfe; walkade strumpor. Einen mit Fäusten walken, n. R. torrbulta någon.

Walken, s. n. Walke, Walkerei, s. f. walkning. Einem Tuch die Walke geben; walka et kläde.

Walker, s. m. walkare.

Walkererde, s. f. Walkermergel, s. m. Walkerthon, s. m. walklera, walkjord, Smectis Terra fullonum.

Walkfaß, s. n. Walkkessel, s. m. walkkettil.

Walkhaare, s. pl. de korta hår, som wid walkningen gå af.

Walkhammer, s. m. walkhammare.

Walklohn, s. m. walkarepenningar.

Walkmühle, s. f. walk, walkqwarn, walkstamp.

Walkmüller, s. m. walkare.

Walkribben, s. pl. de falska fällar, som slå sig i kläden wid walkningen.

Walkstock, Walktrog, s. m. walkstock, det utgröpta träet hwaruti stampningen sker.

Wall, s. m. Wälle, pl. (Kriegsbaukunst); wall, et upkastadt bröstwärn. (Schiffarth) strand, wall, S Ufer. Wir wurden von Wind und Wellen an den Dänischen Wall verschlagen; wi blefwe wåderdrifne åt danska wallen.

Wallbreche, s. f. wält, fladd.

Wallbruch, s. m. bräck på wallen.

Wällerwände, f. pl. wäggar af lerklimpar blandade med halm utan sprötar.

Wallgang, s. m. wallgång.

Wallkeller, s. m. en gång, en källare under jorden i wallen.

Wallkugel, s. f. (Artillerie) en järnkula med en spets på.

Wallsetzer, s. m. Wallschläger; en murare wid fästningsbygnaden.

Wallach, s. m. en Man ifrån Wallachiet, it. en wallak, utkuren häst.

Wallachei, s. f. Wallachiet, et land wid Turkiska gränsen.

Wallachen, i. g. L. v. a. utskära en hingst, wallaka.

Wallbruder, s. m. S. Wallfahrter.

Wallen, v. n. gewallt, p. 1. wandra såsom pelegrim, wandra. So lange wir hier auf Erden wallen; så länge wi lefwa, wandra som främlingar här på jorden. 2. sjuda, gåsa, swalla. Das Wasser wallt im Topf; wattnet sjuder i grytan. Das Meer wallt; hafwet swallar. Das Blut wallte in mir; blodet gäste i mig. Da fing ihm das Herz an zu wallen; då började han bliswa rörd däraf. Marias wallendes unbehutsames Herz stürzte sie in Fehler und Verbrechen; Drottning Marias i Skottland swallande oförsigtiga heta störtade henne i sel och brott.

Wallen, s. n. des Meers; hafssswall. Des Wassers; wattnets sjudning. Des Geblüts; blodets gåsning.

Wallung, s. f. gåsning. Wallungen im Geblüte; upstigande heta i blodet.

Wallfahrt, s. f. pelegrimsfärd eller resa.

Wallfahrten, v. n. göra pelegrims-resor, besöka de heliga orter, de Heligas grifter.

Wallfahrter, s. m. pelegrim.

Wallfisch, s. m. hwal, hwalfisk. Grönländischer Wallfisch; Grönlands hwalfisk, Balaena Mysticetus.

Wallfischbarden, s. pl. hwalfisk-bardar.

Wallfischbein, s. n. fiskben. S. Fischbein.

Wallfischfang, s. m. hwalfiskfånge.

Wallfischknochen, s. m. ben uti hwalfisken.

Wallfischspeck, s. n. hwalfisk-speck.

Wallfischthran, s. m S. Thran.

Walleine, s. pl. (Schiffbau) de rep eller tåg, som gå twärt emellan mastrepen, och som tjena til stegpinnor för matroser som kliswa up åt masten.

Wallnuß, s. f. Wallnüße, pl. walnöt.

Wallnußbaum, s. m. walnöt-träd, Iuglans.

Wallonschmiede, s. f. wallonsmide, Malleatio Gallica.

Wallrath, s. m. wallra, Sperma Ceti.

Wallroß, s. n. wallroß, Trichecus Rosmarus.

Wallroßzahn, s. m. wallroßtand.

Wallstein, s. m. benbrottsten, Osteocolla.

Wallwurzel, s. f. Beinwelle; wallört, Symphytum offic.

Walm, s. m. Walmdach, s. n. (Baukunst); den delen af taket, som ibland fins ocksä på smala sidan af et hus, och stöter in på stora taket.

Walpurgis; et Fruentimmers namn, Wallborg.

Walpurgisnacht, s. f. Walpurgisabend, s. m. Wallborgsmäßa-afton, afton eller natten för Philippi Jacobi dag eller den första Maj, då trollpackor tros af enfaldigt och widskepplig folk i Tyskland, at fara til Blocksberget, likſom i Swerige om dymmel-onsdag til bläkulla.

Walten, v. a. gewaltet, p. råda, styra. Ich will Gott walten lassen; jag will låta

Gud styra och råda, jag lemnar alt til hans förſyn. Es walte Gott! i Guds namn! Mit den Seinigen ſchalten und walten wie man will; göra och låta med ſitt eget efter behag, ſåſom man will.

Walther; et Mansnamn, Wolter.

Wältigung, ſ. f. der Grubenwaſſer, (Bergbau); watnets upfordring medelſt maſchiner utur gruſworna.

Walze, ſ. f. walls, wält, rulla, ſladd, kafle. Etwas auf Walzen fortſchieben; framſkjuta, rulla något på kaflar. Den Acker mit einer Walze eben machen; ſladda åkern, göra honom jämn med en wält.

Walzen, v. a. gewalzet, p. wallsa. Gewalzet Bandeiſen; wallsadt bandjärn.

Walzenförmig, adj. u. adv. lik en walls eller wält.

Walzholz, ſ. n. kafle, mangelkafle. S. Rollholz.

Walzrad, ſ. n. walls-hjul.

Walzſtein, ſ. m. en ſtenwält, ſom trägårdsmåſtare bruka at göra gångerna jämna.

Walzung, ſ. f. wallsning.

Wälzen, v. a. gewälzt, p. wältra. Einen großen Stein wälzen; wältra en ſtor ſten. Sich in Wollüſten wälzen; wältra, ſola ſig uti wälluſter. Er wälzt immer die Schuld auf andre; han ſkjuter ſtändigt ſkulden på andra.

Wälzung, ſ. f. wältring.

Wamme, ſ. f. wämm, hud ſom hänger wid bringan på oxar, buken på hare- och räfſkinn, o. ſ. w. it. innan-wämb eller ränta på boſkap, hwaraf man gör ſylta.

Wammes, ſ. n. tröja. Einen den Wammes ausklopfen, n. R. bulta eller ſlå någon. Einem auf das Wammes brennen, n. R. ſkjuta på någon.

Wammesärmel, ſ. m. tröje-ärm.

Wammeskragen, ſ. m. krage på tröjan.

Wammesſchneider, ſ. m. en ſkräddare ſom förfärdigar tröjor.

Wammesſchooß, ſ. m. ſkört på en tröja.

Wand, ſ. f. Wände, pl. det ſom ſkiljer et rum ifrån et annat, det må wara af trä, jord, lera, murſten, o. ſ. w. wägg. Eine hölzerne Wand; afplankning med bräder. Eine Spaniſche Wand; en wägg lik en ſkärm, ſom kan tagas bort och flyttas dit. Wand, bei den Jägern; wägg af linneduk, ſom man omgifwer wildtet mer, jagtlappar af wäf. Die Wände eines Kamins; ſidorna uti en camin. Die Wände an der Druckerpreſſe; de twå pelare i hwilka präſſkrufwen går. Die Wände am Fenſterblei; de tunna falſarna i fönſterblyet emellan hwilka rutorna infattas. Mit dem Kopf gegen die Wand rennen; köra hufwudet emot wäggen.

Wand, ſ. f. (Bergwerk) et ſtycke malm eller bergart. Är det endaſt berg utan malm; ſå kallas det: Bergwand, Wandberg; men om det håller malm i ſig: Erzwand, Wanderz. Die Wand abſtuſſen; ſlå af et ſtycke af en ſådan bergart.

Wand, ſ. n. (Schiffarth); tågwerke, want, maſtrep ſom hålla maſten. Stehende Wand eines Schiffes; ſtående gods eller tågwerke, maſtwand. Laufende Wand eines Schiffes; löpande gods, löſt tågwerke på et fartyg. Ein Schiff unter die Wand bringen; förſe et ſkepp med tågwerke ſom därtil hörer.

Wand, ſ. n. für: Gewand, in einigen Zuſammenſetzungen. S. Wandſchneider.

Wandhaken, ſ. m. en krok i en wägg, eller ſom är faſtſpikad på wäggen, at hänga något uppå.

Wandlaus, ſ. f. wägglus. S. Wanze.

Wandleuchter, ſ. m. ljus-arm, et ſlags ljusſtakar ſom fäſtas wid wäggarna.

Wandpfeiler, Wandpfoſten, ſ. m. Wandſäule, ſ. f. en pelare hwarutaf en del ſtår in åt wäggen.

Wandſchneider, ſ. m. ſå kallas på några ſtällen klädeskrämare, ſom ſälja kläde alntals. S. Lakenhändler.

Wanduhr, ſ. f. wägg-ur.

Wandel, ſ. m. ohne pl. 1. wandel, lefwerne, lefnadsſätt. Im Handel und Wandel; uti handel och wandel. Einen gottloſen Wandel führen; föra et ogudaktigt lefwerne. 2. förändring. 3. wank, lyte. Ohne Wandel ſeyn; wara ingen förändring underkaſtad, wara utan wank och lyte.

Wandelbar, adj. u. adv. ombytlig, oſtadig föränderlig, förgänglig.

Wandelbarkeit, ſ. f. ombytlighet, förgänglighet.

Wandeln, v. a. gewandelt, p. wandla, lefwa. Unſträflich wandeln; föra et oſträffeligt lefwerne.

Wanderer, ſ. m. S. Wandersmann.

Wandergeräthe, Wanderbündel, ſ. n. wandringsredſkap eller bylte.

Wandergeſell, ſ. m. wandringsgeſäll, följeſlagare.

Wanderjahre, ſ. pl. eines Handwerksburſchen; en handwerksgeſälls reſe-år.

Wandern, v. n. gewandert, p. wandra, resa til främmande land. Er wandert im Hause herum; han wankar hit och dit i huset. Ein wandernder Ritter; en ryttare til fot. Die Dienstbothen wandern; tjenstehjon flytta.
Wanderschaft, s. f. wandring.
Wandersmann, s. m. wandringsman.
Wanderstab, s. m wandringsstaf.
Wanderung, s. f. wandring. Er ist auf der Wanderung; han är stadd på sin wandringsresa.
Wanderzehrung, s. f. resekost eller penningar.
Wanderzeit, s. f. z. E. der Dienstbothen; tjenstehjons flyttnings-tid.
Wange, s. f. Wangen, pl. kind, kinn S Backen Mit Thränen benetzte Wangen; wåta kinder.
Wankelmuth, s. m. Wankelmüthigkeit, s. f. wankelmodighet, ostadighet, obeständighet.
Wankelmüthig, wankelsinnig, adj. u. adv. wankelmodig, ostadig, obeständig.
Wanken, v. n. gewankt, p. wanka, wicka, swigta. Er wankt allenthalben herum; han går och wankar omkring. Das Brett wanket; brädet wickar, ligger ej fast. In der Hofnung wanken; swigta i hoppet. Zwischen Furcht und Hofnung wanken; swäfwa emellan hopp och fruktan Der Sieg wankte eine Zeitlang; segern war en tid owiß. Der Zeuge wankt; witnet är twetaligt. Er wankt noch immer hin und her, was er thun soll; han är än twehugsen hwad han skall göra.
Wanken, s. n. swigtning.
Wann, adv. temp. när. Es sey wann es wolle; när som helst. Von wannen; hwarifrån? hwadan.
Wanne, s. f. wanna, drysta. S. Futterschwinge, Badewanne; badkar. Kühlwanne; kylsat.
Wannehe, adv. när då, huru snart.
Wannenhero, i. g. L. adv. hwaraf, hwarföre.
Wanst, s. m. buk, isterbuk. Seinen Wanst füllen; åta sig full mått
Wanstig, adj. u. adv. tjockbukig.
Wanze, s. f. wägglus, Cimex lectularius. Baumwanzen; bärfisarter som lefwa på träd.
Wanzenkraut, s. n. Cimicifuga foetida.
Wanzigt, adj. u. adv. som luktar efter wägglös.
Wanzig, adj. u. adv. full med wägglös.

Wapen, s. n. Wapen, pl. wapen i sköldemärke. Ein Namen- oder redendes Wapen; et wapen som helt och hållet eller til en del uttrycker slägtens namn, til E. en sparre uti Sparriska wapnet. Räthsel oder irreguläres Wapen; wapen som icke är efter Heraldikens reglor, t. E. då däruti är metall på metall, färg på färg. Gedächtnißwapen; wapen som man förer til åminnelse af något. Heurathswapen; wapen som til åminnelse af et giftermål fogas til Slägt-wapnet (Familienwapen). Ein Wapen visiren, mit den gehörigen Farben zieren, S. blasonniren.
Wapenbrief, s. m. Adelsbref.
Wapenbuch, s. n. Wapen-bok.
Wapenfeld, s. n. Wapenfält.
Wapenhalter, s. m. Wapenhållare.
Wapenherold, s. m. Wapenhärold.
Wapenkönig, s. m. Wapenkonung, förste Härolden.
Wapenkunde, s. f. kundskap i Heraldiken.
Wapenkunst, s. f. Wapenkonst, Heraldik.
Wapenlehre, s. f. Heraldik, Wapenlära.
Wapenmantel, s. m. Wapentäcke.
Wapenrock, s. m. Wapenklädning, wapenråck.
Wapenschild, s. m Wapensköld.
Wapenschildlein, s. n. en liten sköld midt i wapnet.
Wapenschneider, s. m. en som sticker ut wapen i sten eller metall.
Wapentheilung, s. f. afdelning i et wapen.
Wapenverständiger, s. m. den som förstår sig på wapenkonsten.
Wapenzeichen, s. n. sköldemärke.
Wapenzierde, s. f. hjelmprydnad, hjelmclenodier.
Wapnen, v. a. gewapnet, p. wäpna. S. waffnen.
War, 1 och 3 perf. imp. ind. verbi Seyn; Wäre, 1. och 3 perf imp. conj. S. Seyn.
Ward, imp. S. Werden.
Wardein, s. m. en edswuren myntproberare.
Wardieren, v. a. probera, wärdera.
Wardierung, s. f. wärdering, bestämmande af myntets sanna halt och wärde.
Wardiersleute, s. pl. wärderings-män.
Warm, adj. u. adv. wärmere, comp. wärmste, sup. warm. Fig. N. i. g. L. Er ist kaum warm geworden; han har knapt blifwit wan därwid, han har knapt börjat komma i bättre omständigheter. Warm sitzen; må wäl. Einen womit warm hal-

halten; göra någon hufwudbry, plåga honom med något. Einem den Kopf warm machen; reta någon til wrede. Der Kopf iſt ihm warm; han är förtretad, intet wid godt lynne. Eine warme Liebe; en öm kärlek.

Wärmbecken, ſ. n. ſängwärmare.

Wärme, ſ. f. ohne pl. warme.

Wärmen, v. a. gewärmt, p. wärma, göra warm. Sich bei fremden Feuer wärmen; winna, ſpecka ſin pung på andras omkoſtningar. Ich weiß bei welchem Feuer er ſich wärmt, i. g. L. jag wet, hwad han är för en karl, hwartil han duger.

Wärmflaſche, ſ. f. en flaſka med hett watten uti, at wärma fötterna eller andra lemmar med.

Wärmkorb, ſ. m. en korg med glödpanna uti, hwaröfwer kläder wärmas.

Wärmmaß, ſ. n. mått at måta graden af warmen med.

Wärmofen, ſ. m. et litet rum at wärma up maten uti.

Warmpfanne, ſ. f. glödpanna, hwarmed något wärmes, it. ſängwärmare.

Wärmteller, ſ. m. en maſchin af tenn med hett watten uti, ſom paßar under talriken, ſå at maten därpå blifwer altid warm.

Warmung, ſ. f. wärmande.

Warnen, v. a. gewarnt, p. warna, förmana någon at akta ſig, ſpå honom förut faran, hwaruti han lärer ſtörta ſig.

Warnung, ſ. f. warning, förmaning. Laß dir das zur Warnung dienen; akta dig bättre en annan gång, låt tjena dig det til warnagel.

Warte, ſ. f. wård-torn, wak-torn.

Warten, v. n. gewartet, p. wänta, bida, töfwa. Da kannſt du lange auf warten, i. g. L. ja wänta man på det, lit intet därpå. Mit der linken Hand auf einen warten, i. g. L. icke wänta på någon, utan ſätta ſig til bords ändå. Mit Verlangen auf etwas warten; längta efter något. Auf einen Dienſt warten; wänta på en tjenſt. Jemanden auf den Dienſt warten; hålla efter någon, it. ſpana ut alt hwad han hafwer för ſig. Lange gewartet iſt nicht geſchenkt; hwad ſom är gömdt är icke glömdt.

Warten, ſ. n. wäntan.

Warten, v. a. gewartet, p. ſköta, anſa, hafwa wård om. Einen Kranken, ein Kind warten; ſköta en ſjuk, anſa et barn. Seines Berufs warten; ſköta ſitt kall.

Wärter, ſ. m. waktare. S. Krankenwärter, Thürwärter.

Wärterin, ſ. f. wakhuſtru, ſöterſka.

Wartfrau, ſ. f. en huſtru til uppaßning, helſt för ſmå barn, it. hos ſjuka.

Wartgeld, ſ. n. wäntepenningar, penſion eller halfwa lönen, ſom de, hwilke hafwa warit i krigstjenſt, få i fredstider under ledighet, at de ej må gå aldeles ur tjenſten.

Wartthurm, ſ. m. S. Warte.

Wartung, ſ. f. ſköterſel, aus.

Warum, adv. hwarföre, hwi.

Wärwolf, ſ. m. wärulf, ſom löper warg eller i warg-ſkapnad, en i en warg förſtäld menniſka, ſom fordom troddes kunna ſke genom trolldom.

Warze, ſ. f. wårta.

Warzenſchelde, ſ. f. S. Meerlimonie.

Warzigt, adj. u. adv. wårtig.

Was, i. g. L. für; welcher, pron. hwad. Was das übelſte iſt; det ſom wärſt är. Aus was Urſache, i. g. L. hwarföre. Was maßen, was Geſtalt; huruledes, i hwad måtta, på hwad ſätt.

Was, i. g. L. für: etwas; något. Für was gehört was; något för något, koſtar det något ſå ſmakar det ock.

Waſchen, v. a. waſche, wäſcheſt, wäſcht, praeſ. ind. wuſch, imp. gewaſchen, p. twätta. Das gepochte Silbererz waſchen; waſka den bockade ſilfwermalmen. Er wäſcht ſeine Hände in Unſchuld; han twättar ſina händer i oſkuld, han will intet hafwa någon del däruti. Einem den Kopf waſchen; lexa, banna up någon.

Waſchen, i. g. L. v. n. prata, ſqwallra, tasla, ſladdra. S. ſchwätzen.

Waſchen, ſ. n. twätt, twagning.

Waſchbalge, i. g. L. Waſchbütte, ſ. f. twättbalja eller bunke, bykesſå.

Waſchbecken, ſ. n. twättfat.

Waſchbläuel, ſ. m. klapptrå hwarmed byket bultas.

Waſchbank, ſ. f. (Pochwerk) waſkbänk.

Wäſche, ſ. f. 1. twätt. 2. linkläder. Weiße Wäſche; hwita linkläder.

Wäſcher, ſ. m. 1. twättare, 2. ſladdrare. S. Schwätzer.

Wäſcherei, ſ. f. ſlidder ſladder.

Waſcherz, ſ. n. waſk, it. glantsmalm, Galena mineralizata.

Wäſcherin, ſ. f. 1. twätterſka. 2. ſqwallerbytta.

Waſchfaß, Waſchgeſchirr, ſ. n. twättkar.

Waſchfrau, ſ. f. twätterſka, ſom gör linkläder rena.
Waſchgold, ſ. n. twätt-guld.
Waſchhaft, adj. u. adv. ſladderaktig, S. plauderhaft.
Waſchhaftigkeit, ſ. f. ſladderaktighet.
Waſchhandſchuh, ſ. m. handſkar ſom kunna twättas.
Waſchhaus, ſ. n. twätthus.
Waſchheerd, ſ. m. waſkhärd.
Waſchkeßel, ſ. m. en ſtor kettil ſom brukas wid twätten.
Waſchkrücke, ſ. f. waſkkrycka.
Waſchkübel, ſ. m. twättkar.
Waſchlauge, ſ. f. bykeslut.
Waſchleine, ſ. f. lina, hwarpå wåta kläder hängas til at torka.
Waſchlohn, ſ. m. twätt-penningar.
Waſchmagd, ſ. f. Waſchmädchen, ſ. n. hus-piga, twätterſka.
Waſchmaſchine, ſ. f. twättmaſchin.
Waſchmaul, ſ. n. ſladdertaſka.
Waſchſchragen, ſ. m. fot under twättbaljan.
Waſchſeife, ſ. f. ſäpa til twätten.
Waſchtrog, ſ. m. twättkar, it. et käril hwaruti målare aftwätta penslarna.
Waſchzuber, ſ. m. bykes-ſå.
Waſe, ſ. f. Moſter. S. Baſe.
Waſe, ſ. f. 1. waſa, halmknippe, 2. jord-torf, gräſtorf. S. Raſen.
Waſenmeiſter, Pr. W. ſ. m. S. Schinder.
Waßer, ſ. n. watten. Gebranntes Waßer; diſtilleradt watten. Die Sonne zieht Waſſer; ſolen drar wattenſträlar. Die Waſſer ſpringen laſſen; låta wattukonſterna gå. Aus dem Waſſer in die Höhe kommen; komma up ifrån bottnen. Die ſtillſten Waßer haben die tiefſten Gründe; i ſtilleſta watnet gå de ſtörſta fiſkarna. Aufſchlagwaßer; watten ſom drifwer qwarnhjul och waſkwerk. Zu Waſſer und zu Lande; til lands och ſjös. Das Waßer der Perlen; perlornas watten eller glans. Das Waßer geht ihm bis an den Hals, fig. han är i ytterſta nöd och fara. Das Waßer kommt ihm in den Mund; han watnas i munnen. Das Waßer ſtand ihr in den Augen; tårarne trängde ſig fram i hennes ögon. Im trüben Waßer fiſchen, S. trübe. Waßer in den Brunnen tragen; bära watten i ån, göra fåfengt arbete. Zu Waßer werden, machen; warda, göra om intet. Alle ſeine Hofnungen ſind zu Waßer geworden; alt hans hopp har ſlagit fel. In der Kunſt kann ihm niemand das Waſſer reichen; i den konſten går ingen up emot honom. Uebers Waſſer wohnen auch Leute, Spr. det finnes ochſå klokt folk på andra ſtällen.
Waßeraalchen, ſ. n. en art blötmask af ſöblick ſlägte, Nereis lacuſtris.
Waßerablaß, ſ. m. S. Freiarche.
Waßerader, ſ. f. wattenåder.
Waßeraderbruch, ſ. m. Hydrocirſocele.
Waßerachat, ſ. m. ofärgad agat, Achates hyalina, glacialis, aquea.
Waßeraloe, ſ. f. Waßerbitter-Donnerbart-Fenchel, ſ. m. Stratiotes Aloides.
Waßerampher, ſ. m. wattuſyra, Rumex aquaticus.
Waßeramſel, ſ. f. S. Waſſerſtaar.
Waſſeraßel, ſ. f. en art gräſugga (Kellerwurm) Oniſcus aquaticus.
Waſſeraſt, ſ. m. S. Waßerreis.
Waſſerbach, ſ. m. wattubäck.
Waſſerbad, ſ. n. wattubad. (Chem.) Balneum Mariae, S. Marienbad. Waſſerbad der Wiedergeburt; döpelſe.
Waſſerbathengel, ſ. n. Teucrium Scordium.
Waſſerbau, ſ. m. wattubyggnad.
Waſſerbaumeiſter, ſ. m. watten-byggmåſtare.
Waſſerbecken, ſ. n. handfat, twättſkål, it. S. Waſſerbehältniß.
Waſſerbehälter, ſ. m. wattenſump, wattenkiſta, wattencaſſa.
Waſſerbehältniß, ſ. n. en damm eller gräfwen wattubehållning.
Waſſerbeiſſer, ſ. m. S. Waſſerſcharre.
Waſſerbenediktenwurzel, ſ. f. färpungar, Geum rivale.
Waſſerbeſchreibung, ſ. f. beſkrifning på watten och af des beſkaffenhet, Hydrographie.
Waſſerbetonie, ſ. f. flenört, Scrophularia nodoſa.
Waſſerbiene, ſ. f. Drohne; wattu-bi.
Waſſerblaſe, ſ. f. wattublåſa, wattublådra, wattuhölſa, it. en ſnäcka af blåſa-ſlägte, Bulla Hydatis, it. en art trollmask, Hydra hydatula.
Waſſerblaſe, ſ. f. (Med.) Waſſerbläschen, Waſſerblätterlein, ſ. n. in den Eingeweiden der Thiere und Menſchen; Hydatis.
Waſſerblatter, ſ. f. blåſa, Phlyctaena, Papula.
Waſſerblau, adj. u. adv. blå ſåſom watten.
Waſſerblei, ſ. n. blyerts, Molybdaena Plumbago.

Waſſerblume, ſ. f. ſjöblad, Nymphaea. S. Seeblume.
Waſſerbrenner, ſ. m. den ſom diſtillerar allahanda ſlags watten.
Waſſerbrei, ſ. m. wattugröt.
Waſſerbruch, ſ. m. wattubråk, Hydrocele.
Waſſerbrunn, ſ. m. wattubrunn.
Waſſerbungen, ſ. f. backgrön, Veronica Beccabunga.
Waſſerdamm, ſ. m. wattudämning.
Waſſerdicht, adj. u. adv. wattentätt.
Waſſerdichter, ſ. m. en ſlät Poet.
Waſſerdoſt, ſ. m. brunnſkåra, Tridens tripartita. it. flocks, Eupatorium cannabinum.
Waſſerdonnerbart, S. Waßeraloe.
Waſſereimer, ſ. m. wattſå, wattuämbare.
Waſſereiſen, ſ. n. en metal, ſom ſkal beſtå utaf järn och Phosphor-ſyra, Hydrosiderum *Meyer.* Siderum *Bergm.*
Waſſereppich, ſ. m. en art hanefot, Ranunculus ſceleratus, it. moßarot, S. Waſſermerk. it. Oenanthe.
Waſſereulchen, ſ. n. ſjöſlända, Phryganea
Waſſerfaden, ſ. m. Conferva. it. en art tagelmaſk, onda-betet, Gordius aquaticus. Uferwaſſerfaden; ylle, Conferva littoralis.
Waſſererz, ſ. n. S. Waſcherz.
Waſſerfall, ſ. m. wattenfall. Waſſerfall von den Hausdächern; droppränna.
Waſſerfang, ſ. m. wattufång, wattenſamling, wattenſump, wattenkiſta.
Waſſerfarbe, ſ. f. wattenfärg.
Waſſerfarben, adj. u. adv. 1. målad med wattenfärg, 2. wattufärgad, ofärgad.
Waſſerfarn, ſ. n. ſaſſabuſke, Osmunda Regalis.
Waſſerfaß, ſ. n. liten balja, bunke, ſå, waſſfat, hwaruti formerna twättas hos boktryckare.
Waſſerfenchel, ſ. m. ſtåkra, Phellandrium aquat. it. S. Waſſeraloe.
Waſſerfeuer, ſ. n. konſteld ſom brinner i watten.
Waſſerfilipendel, Waſſerſteinbrech, ſ. m. Oenanthe fiſtuloſa.
Waſſerfläche, ſ. f. wattubryn, wattenyta.
Waſſerfleck, ſ. n. en fläck efter watten.
Waſſerfliege, ſ. f. en art fluga, Muſca Hydroleon.
Waſſerfloh, ſ. m. en art enöga, Monoculus Pulex.
Waſſerfluth, ſ. f. wattuflod, wattuflöd.
Waßerfrau, ſ. f. hafsfru, ſjörå.
Waſſerfroſch, ſ. m. S. Froſch.
Waſſerführer, ſ. m. en ſom hämtar och för watten.
Waſſerfurche, ſ. f. wattufåra.
Waſſerfurth, ſ. f. wad öfwer et watten.
Waſſergallig, adj. u. adv. (Grubenbau) full med watten, ſumpig.
Waſſergang, ſ. m. wattudrag, it. ränna ſom förer wattnet på et qwarnhjul. Waſſergang im Ohr, (Anat.) Aquaeductus Fallopii.
Waſſergebläſe, ſ. n. (Hüttenwerk) wattubläſter.
Waſſergefäß, ſ. n. wattukäril. Waſſergefäße, (Anat) wattuådrar, Vaſa lymphatica, venae lymphaticae.
Waſſergeſchirr, ſ. n. wattukäril.
Waſſergeſchwulſt, ſ. m. kallſwulſt, Oedema.
Waſſerglas, ſ. n. wattenglas, it. uringlas.
Waſſergott, ſ. m. Näcken, Neptunus, it. Sjörå.
Waſſergöttin, ſ. f. Hafsfru, Sjörå.
Waſſergöpel, ſ. m. et windſpel ſom driſwes med wattenhjul. S. Göpel.
Waſſergraben, ſ. m. wattugraf, dike, wattufåra.
Waſſergrube, ſ. f. wattugrop.
Waſſergrütze, ſ. f. wattgröt.
Waſſerguß, ſ. m. ſtort rägn, rägnſkur. Waſſerguß in der Küche; köks-ränneſten.
Waſſerhafen, ſ. m. burk at hafwa watten uti.
Waſſerhähnchen, ſ. n. en art ſnäppa, Scolopax Gallinula.
Waſſerhälter, ſ. m. wattenſump.
Waſſerherren, ſ. pl. på några orter, de ſom hafwa öfwerupſigten öfwer alt hwad wattnet och wattenwerk angår.
Waſſerhohlunder, ſ. m. S. unter Hohlunder.
Waſſerhoſe, ſ. f. ſkydrag.
Waſſerhuhn, ſ. n. Blashuhn; ſothöna, Fulica, it. en fogel af knarr-ſlägte, Rallus aquat.
Waſſerhund, ſ. m. wattenhund.
Waſſerigel, ſ. m. igel, Hirudo.
Waſſerjungfer, ſ. f. Waſſerdocke; trollſlända, Libellula. it. Sjörå.
Waſſerkäfer, ſ. m. S. unter Käfer.
Waſſerkanne, ſ. f. wattenkanna.
Waſſerkaſten, ſ. m. wattenkiſta. S. Waſſerbehälter.
Waſſerkegel, ſ. m. et ſlags fyrwerkeri.

Waſſer-

Waſſerkriſtall, ſ. m. bergkryſtall, it. Cryſtallus aquea.
Waſſerkies, ſ. m. Pyrites aquoſus. it. arſenikkies, S. Giftkies it. wattenkies, leſwerſlag. S. Schwefelkies.
Waſſerkopf, ſ. m. Hydrocephalus.
Waſſerkrebs, ſ. m. (Med.) en wätſkig ſärnad på läppar hos barn, Cheilocace, Labriſulcium.
Waſſerkreſſe, ſ. f. S. Brunnenkreſſe, unter Kreſſe.
Waſſerkrug, ſ. m. wattenkruka, ſtenkruka til watten.
Waſſerkübel, ſ. m. wattukar.
Waſſerkugel, ſ. f. wattenkula wid fyrwerkeriet, it. glaskula full med watten.
Waſſerkunſt, ſ. f. wattenkonſt, wetenſkap at leda watten igenom rör, it. ſpringande watten. Die Waſſerkünſte ſpringen laſſen; låta wattenkonſterna gå.
Waſſerland, ſ. n. et ſidländt, watturikt land, et land ſom ſtått under watten, men genom konſt bliſwit utdikadt, it. et land hwaruti intet win wäxer eller triſwes.
Waſſerlanze, ſ. f. en tunn wattenſtråle, ſom ſpringer högt i wädret.
Waſſerlauf, ſ. m. wattulopp, watturänna, wattudrag.
Waſſerlaus, ſ. f. Monoculus pediculus.
Waſſerlefze, ſ. f. nymfer wid Fruentimmers födslolem, Nymphae.
Waſſerleiter, ſ. m. konſtmåſtare. S. Brunnenmeiſter.
Waſſerleitung, ſ. f. wattuledning.
Waſſerleitungskunſt, ſ. f. wattuledningskonſt, Hydraulik.
Waſſerleitungsrecht, ſ. n. rättighet at leda wattnet igenom andras egor.
Waſſerlieſch, ſ. n. Butomus umbellatus.
Waſſerlilie, ſ. f. Schwertel; Nymphaea. gelbe; ſwärdslilja, Iris Pſeud. Acorus.
Waſſerlinſe, ſ. f. Lemna, helſt andmat, Lemna Polirhiza.
Waſſerlos, adj. u. adv. wattulös, ſom intet har watten.
Waſſerlotte, ſ. f. S. Lotte.
Waſſermangen, S. Seeblume.
Waſſermangold, ſ. m. S. Mangold.
Waſſermann, ſ. m. Wattuman.
Waſſermauer, ſ. f. en mur wid en brant ſtrand.
Waſſermaus, ſ. f. en art näbbmus; Sorex aquaticus.
Waſſermelone, ſ. f. Arbuſe; wattenmelon, Cucurbita Citrullus.
Waſſermerk, ſ. n. moßarot, finſk Ingefära Selinum paluſtre.
Waſſermerle, ſ. f. Eisvogel; landſpole, Alcedo.
Waſſermilbe, ſ. f. Acarus aquaticus.
Waſſermoos, ſ. n. Ulva.
Waſſermücke, ſ. f. braxen-mygg, Cimex lacuſtris.
Waſſermühle, ſ. f. wattuqwarn.
Waſſermünze, ſ. f. wattenmytta, Mentha aquatica.
Waſſernabel, ſ. m. ſpikblad, Hydrocotyle vulg.
Waſſernabelbruch, ſ. m. naſle-wattubråk, Hydromphalum.
Waſſernabelkraut, ſ. n. S. Nabelkraut.
Waſſernäbbler, ſ. m. S. Säbelſchnäbler.
Waſſernatter, ſ. f. en art huggorm, Coluber Situla.
Waſſernixe, ſ. f. Sjörå, it. krabb, et inſtrument hwarmed man hämtar up något igen ur ſjöbotten.
Waſſernoth, ſ. f. wattubriſt.
Waſſernuß, ſ. f. wattnöt, Trapa natans.
Waſſernymphe, ſ. f. fär: Najade; Sjönymphe, Sjörå, it. trollſlända. S. Waſſerjungfer.
Waſſerochs, ſ. m. S. Rohrdommel.
Waſſerorgel, ſ. f. orgwerk ſom driſwes af watten.
Waſſerpaſtinak, ſ. m. Sium latifolium.
Waſſerperle, ſ. f. en oägt perla.
Waſſerpfal, ſ. m. en päle ſom ſkall nedſlås eller ſom är nedſlagen i watten.
Waſſerpfanne, ſ. f. kopparſlef hos ſalpeterſiudare.
Waſſerpfeffer, ſ. m. bitterblad, jungfrutwål, Polygonon hydropiper.
Waſſerpferd, ſ. n. fär: Flußochſe. S. Nilpferd, it. S. Seepferd.
Waſſerpflanze, ſ. f. wattuört.
Waſſerpfütze, ſ. f. wattenpuß.
Waſſerplatz, ſ. m. en ort där ſjöfolket hämtar drikswatten wid landet.
Waſſerpocken, ſ. pl. (Medic.) wattukoppor, Variola lymphatica, aquoſa, Hydrachnis.
Waſſerprobe, ſ. f. 1. prof hwarmed djupet pligtas på et ſtälle. 2. fär: Bierprobe, Soliwage; wattuproſware. 3. wattuprof för trollkonor, hwarmed förſöktes om de flöto på wattnet.
Waſſerprober, Waſſerprüfer, ſ. m. wattuhämtare, wattuproſware.

Pharyngæa grandis.

Wasserrohe, s. f. wattenrotta, Orr. Mus Amphibius.

Wasserrech, s. m. G. Wasserleitungsrecht.

Wasserrik, adj. u. adv. watturik.

Wasserreis, s. m. wattugren eller slott på trän, en opskutbar telning.

Wasserrenne, s. f. watterränna, ränsten.

Wasserrettich, s. m. Silymbrium amphibium aquaticum.

Wasserriemen, s. m. G. Tang.

Wasserrig, s. m. wattubrott på en damm.

Wasserrohre, s. f. watturör, watturänsil.

Wasserrose, s. f. G. Seeblume.

Wasserrulaus, s. f. blashjut som lefwer på sjöblad, Aphis Nymphaea.

Wasserräbler, s. m. fläcka, Recurvirostra.

Wasserräf, s. m. wattusäck, (Med.) watturudring.

Wasserräkmander, s. m. en art ödla, Lacerta aquatica.

Wasserräsamling, s. f. wattusamling, (Med.) it. watru-utdrifning.

Wasserräsand, s. m. strömsand.

Wasserräuk, s. f. C. wattupelare, wattustråle som altjämt springer lika tjock af en wattenkonst.

Wasserräpher, s. m. ljusblå Saphir, Saphirus.

Wasserräwein, s. n. Tapir, Anta, Hydrochaeris.

Wasserräwerket, s. m. G. Wasserlille.

Wasserräwimmer, s. m. en insect af snäfvet-fägte, (Colydred.) Lepturus aquaticus, it. en art tigerbagge, (Sandlöpare), Cicindela aquatica.

Wasserräorpion, s. m. Nepa.

Wasserräeite, s. f. sida som ligger åt än, sin, eller hafwet.

Wasserräsnorb, s. f. i. wattunöd. s. wattuflod. G. Wasserflut.

Wasserräpinne, s. f. wattu-spinnel, Hydrachna, it. Aranes aquatica.

Wasserräpitzmaus, s. f. mink, Orrel. Sorex aquaticus.

Wasserräprütze, s. f. wattenspruta.

Wasserrätahr, s. m. wattustare, Sturnus Cinclus.

Wasserräträhl, s. g. G. m. wattukar med lock på.

Wasserrätaung, s. f. G. wattnets upbämning.

Wasserräteln, s. m. fär: Kesselstein, Steinsatz Bodensatz aus dem Wasser, wattensalt, tärtelsten, Wolf. it. fär: Filtrirstein; filtrerstен, Cos Filtrum L. it. fär: Kalkspath-Kristall: anflutten kalkspat, Spatum calcareum crystallisatum.

Wasserräthier, s. n. G. Wasserthier.

Wasserräthon, s. m. G. Wasserthon, Hydrophyses.

Wasserräthurm, s. m. watturtorn, sort af hoppfyst fägte (Pedaria aquatica.

Wasserräträger, s. m. en art bagge) Hydrophilus hemiteres.

Wasserräträger, s. m. en sten eller intet annat än Kalkspat.

Wasserräträg, s. m. wattubo eller Wasserräträmmel, s. f. watterm

Wasserräträten, s. m. watterm art ormliknande (Gobius?) Cyprin

Wasserräträt, s. f. Wasserräträtrem sen trämwes af watten

Wasserräträmderung, s. f. wa

Wasserräträle, s. f. Butomus um

Wasserräträgel, s. m. fiskegel, w bende Wasserräträgel; vodora, Strejare-fjäder.

Wasserräträgt, s. m. strandbygde,

Wasserräträne, s. f. s. wattu

2. Wasserräträne, Bilaxa

Wasserräträrm, s. m. G. Wasserräträrmsgräfning, s. f. watterm nara tyngd i förtande mu Kanik.

Wasserräträrmsgräfning, s. f. förfar,

Waſſerſüchtig, adj. u. adv. wattuſjuk, wattuſigtig.
Waſſertäucher, ſ. m. en dykare, ſom går under watten, it. wrakfogel, Mergus.
Waſſertaufe, ſ. f. wattudop.
Waſſerthier, ſ. n. wattudjur.
Waſſerthierchen, ſ. n. wattukräck.
Waſſertonne, ſ. f. wattentunna, it. für: Eine für die Seefahrenden ausgelegte Tonne; wattuliggare.
Waſſerträger, ſ. m. wattubärare.
Waſſertreibend, adj. u. adv. wattudrifwande. Waſſertreibende Mittel; Remedia hydropica.
Waſſertreter, ſ. m. wattuträdare, it. en inſect af hoppſtjert ſlägte (Pflanzenfloh) Podura aquatica.
Waſſertrichter, ſ. m. en art trollmaſk (Polype) Hydra ſtentorea.
Waſſertrinker, ſ. m. en ſom dricker mycket eller intet annat än watten.
Waſſertrog, ſ. m. wattuho eller tråg.
Waſſertrommel, ſ. f. wattentrumma.
Waſſertropfen, ſ. m. wattendroppa, it. en art ormſkalle (ſnäcka) Cypraea Tigris.
Waſſerur, ſ. f. Waſſerurwerk, ſ. n. urwerk ſom drifwes af watten.
Waſſerverminderung, ſ. f. wattuminſkning.
Waſſerviole, ſ. f. Butomus umbellatus.
Waſſervogel, ſ. m. ſjöfogel, wattfogel. Watende Waſſervögel; wadare, Grallae. S. Stelzenläufer.
Waſſervogt, ſ. m. ſtrandfogde.
Waſſerwage, ſ. f. 1. wattupaß, Libella. 2. wattuproſware, Bilanx hydroſtatica. S. Waſſerprobe.
Waſſerwägekunſt, ſ. f. wetenſkap om kroppars tyngd i flytande materier, Hydroſtatik.
Waſſerwanze, ſ. f. hårfot, Notonecta.
Waſſerwegerich, ſ. m. S. Wegerich.
Waſſerweide, ſ. f. en art pihl.
Waſſerwelle, ſ. f. wattuwåg, bölja.
Waſſerwerk, ſ. n. wattuwerk, wattukonſt, wattuſprång.
Waſſerwirbel, ſ. m. wattuhwirfwel.
Waſſerwoge, ſ. f. wåg, bölja.
Waſſerwurm, ſ. m. wattukräk.
Waſſerzaum, ſ. m. en art betſelſtänger.
Waſſerzeche, i. g. L. ſ. f. wälplägning med Thee och Caffe.
Waſſerzoll, ſ. m. ſjötull.
Waſſerzuber, ſ. m. ſå, wattſå.
Wäſſerlein, Dim. ſ. n. en liten bäck.

Wäſſerig, adj. u. adv. wattenaktig, fig. utan kraft och ſtyrka. Wäſſerigte Feuchtigkeiten; wätſkor. Einem den Mund nach etwas wäſſerig machen, i. g. L. reta lyſtenheten, begärelſen til något. Eine wäſſerigte Poeſie; en matt, ſlätt poeſie.
Wäſſerigkeit, ſ. f. wattenaktighet.
Wäſſern, v. a. gewäſſert, p. 1. wattna, lägga i watten. 2. wattra. Die Wieſen wäſſern; wattna, ſläppa watten på ängarna. Stockfiſch wäſſern; wattulägga, blöta ſtockfiſk. Flachs wäſſern; röta lin. Seidenzeug wäſſern; wattra ſidentyg.
Wäſſern, v. n. wätſka ſig, watnas. Die Wunde wäſſert; ſåret wätſkar ſig. Ihm wäſſert der Mund darnach, i. g. L. han wattnas i munnen, han lyſter därät.
Wäſſern, ſ. n. wattnande, befucktande, wattuläggning, it. wattrande.
Wäſſerung, ſ. f. wattnande ſom ängarnas.
Wäſſerungsrecht, ſ. n. rättighet at wattna ängarna.
Wate, ſ. f. Wathe, Waade, (Fiſcherei); dragnot, dragwad 6 til 7 famnar längt och et par famnar djupt med en ſäck midt uti, och en ſten i ſäcken, drages på båda ſidor wid ſtranden på landet.
Waten, v. n. gewatet, p. wada i watten. Im Schnee oder Sande waden; traſka i ſnön eller ſanden.
Watbar, adj. u. adv. där man kan wada fram eller igenom.
Watſack, ſ. m. wätſäck.
Watſcheln, i. g. L. v. n. gå ſom en anka, rulta ſom et barn.
Watte, ſ. f. en art kort och fin bomull, ſom endaſt tjenar til ſtopning, och ſom Holländare kalla: Kapock.
Watten, ſ. pl. wadd, bomulswadd, ſilkeswadd.
Wattenmacher, ſ. m. den ſom gör allahanda ſlags waddar, de må wara af hampa, bomull eller ſilke
Wau, ſ. m. Wiede; wau, Reſeda luteola, brukas til gulfärgning.
Wayſe, ſ. f. S. Waiſe.
Webe, ſ. f. (Leinwandshandel) et wiſt antal alnar lärft, 42, 50 til 72 alnar.
Webebrodt, b. W. ſ. n. wäſtebröd.
Webebruſt, v. W. ſ. f. wäſtebröſt eller bogen.
Webeopfer, ſ. n. wäſtoffer.
Webel, ſ. m. Wäbel, ſom Regiments-wäbel, Fältwäbel.
Webel, ſ. m. S. Webereinſchlag.

Webeleinen, ſ. f. pl. (Schiffarth) ſmå rep af en fingers tjocklek, hwarmed de ſtörre tåg ſammanlindas.

Weben, b. W. v. n. für: ſich bewegen; röra ſig. Alles was lebt und webt; alt hwad ſom lefwer och röres.

Weben, b. u. v. W. v. a. hin und her bewegen; weſta.

Weben, v. a. gewebt, p. wåſwa, wirka.

Weben, ſ. n. wåſning.

Weber, ſ. m. wåſware.

Weberarbeit, ſ. f. wåſnad, it. wåf. S. Gewebe.

Weberaufzug, ſ. m. S. Weberkette.

Weberbaum, ſ. m. Garnbaum, Hinterbaum, Kettenbaum; wåſträ, wåſbult. Das Garn auf dem Weberbaum ſchlagen; lågga warpen på wåſbulten.

Weberblatt, ſ. n. S. Weberkamm.

Weberdiſtel, ſ. f. S. Weberkarte.

Weberei, ſ. f. wåſweri.

Webereinſchlag, ſ. m. inſlag ſom ſlås i warpen.

Weberhaft, adj. u. adv. wåſware-lik.

Weberin, ſ. f. wåſwerſka.

Weberkamm, ſ. m. wåſked.

Weberkarte, ſ. f. kardtiſtel, Dipſacus fullonum.

Weberkette, ſ. f. Weberzettel; warp, upränning.

Weberknappe, ſ. m. wåſdräng.

Weberknoten, ſ. m. wåſknut.

Weberlade, ſ. f. lade eller ſlagbom, hwarmed wåſtet ſlås in uti warpen.

Weberſchemel, ſ. m. wåſträda.

Weberſchaft, ſ. m. wåſſkaft.

Weberſchiff, ſ. n. Weberſchütze, ſ. m. ſkottſpol.

Weberſchlicht, ſ. m. wåf-kliſter.

Weberſpule, ſ. f. wåſſpol.

Weberſtube, ſ. f. wåſſtuga.

Webertritt, ſ. m. wåſträda.

Webertrumm, ſ. n. Weberzotten, ſ. pl. Dråhmt; ſolf.

Weberzettel, ſ. m. S. Weberkette.

Webgeſtelle, ſ. n. ſtållning på en wåſſtol.

Webopfer, S. Webeopfer.

Wechſel, ſ. m. ohne pl. omſkifte, ombyte, omwärling, fig. obeſtändighet, föränderlighet. Der Wechſel der Zeit; tidens omſkiften. Einen Wechſel treffen; byta om med hwarannan. Der Wechſel der Poſtpferde; ombyte af håſtar. Wechſel des Glücks; lyckans omkaſt. Der Wechſel des Jahrs; årsſkifte. Alles in der Welt iſt dem Wechſel unterworfen; alt i werlden år förändringar underkaſtadt, år förånderligt.

Wechſel, ſ. m. Wechſel, pl. wexel, penningewexel. S. Wechſelbrief. Geld durch Wechſel übermachen; öfwerſtyra penningar genom wexel. Einen Wechſel acceptiren; genom underſkrifning förſäkra at man will betala en wexel wid förfalltiden.

Wechſelamt, ſ. n. ſkifte-ämbete ſom ſker til ſkiftes bekläda.

Wechſelbalg, ſ. m. byting.

Wechſelbank, ſ. f. wexelbank.

Wechſelbar, adj. u. adv. ſom kan werlas bort, fig. omſkiftlig, underkaſtad omwexling.

Wechſelbrauch, ſ. m. wexel-bruk, wexel-ſtil.

Wechſelbrief, ſ. m. wexel-bref eller ſedel, wexel. S. Wechſel.

Wechſelcours, ſ. m. wåxel-cours.

Wechſelfall, ſ. m. omſkiftelſe, omkaſt.

Wechſelfieber, ſ. n. wexel-feber, Febris intermittens.

Wechſelfreund, ſ. m. en ej trofaſt wän.

Wechſelgeld, ſ. n. penningar hwarmed wexlar plåga på en ort betalas.

Wechſelgeſang, ſ. m. ſång ſom ſjunges til ſkifte.

Wechſelglück, ſ. n. omſkiftlig lycka.

Wechſelhandel, ſ. m. wexelhandel. Ein unerlaubter Wechſelhandel; wexelrytteri.

Wechſelhändler, Wechſelherr, ſ. m. wexelhandlare.

Wechſelhandlung, ſ. f. S. Wechſelhandel.

Wechſelkind, ſ. n. bytesbarn, byting.

Wechſellauf, ſ. m. wexelcours, it. fig. ombytlighet, föränderlighet.

Wechſelliebe, ſ. f. inbördes kärlek.

Wechſellohn, ſ. m. det ſom den får, ſom utbetalar en wexel.

Wechſeln, v. a. werla, byta, ombyta. Einen Dukaten wechſeln; werla en Ducat emot löspenningar. Briefe wechſeln; werla bref. Wollen wir unſre Hüte wechſeln; ſkole wi byta hattar? Pferde wechſeln; byta om håſtar. Kugeln wechſeln; ſlås på piſtoler Worte wechſeln; ordkaſtas. Ohne viel Worte zu wechſeln; utan at ſåga mycket.

Wechſeln, v. n. ſkifta, fig. wara förånderlig. Freud und Leid wechſelt gerne; glädje och ſorg ſkifta gerna om. Das Glück wechſelt oft; lyckan kaſtar ofta om. Mit jemand wechſeln, in einem Amt, einer Arbeit; ſitta, arbeta til ſkiftes med någon.

Wechſelpflicht, ſ. f. inbördes ſkyldighet.
Wechſelplatz, ſ. m. en ort där ſom finnes wäxlar.
Wechſelrechnung, ſ. f. wexel-räkning.
Wechſelrecht, ſ. n. wexel-rätt.
Wechſelordnung, ſ. f. wexel-ordning.
Wechſelreim, ſ. m. rim ſom byta om.
Wechſelreuterei, i. g. L. ſ. f. wexelrytteri.
Wechſelſchriften, ſ. pl. ſtridſkrifter, handlingar ſom på både ſidor utgifwas emot hwarannan.
Wechſelſtil, ſ. m. wexel-ſtil.
Wechſelthaler, ſ. m. Wexel-Riksdaler.
Wechſelung, ſ. f. omwäxling, ombyte.
Wechſelweiſe, adv. til ſkiftes.
Wechſelwinkel, ſ. pl. motſatte winklar, Vertikal-winklar.
Wechſelwind, ſ. m. en föränderlig wind.
Wechſelzahlung, ſ. f. betalning i wexelpenningar.
Wechsler, ſ. m. wexlare, wexel-handlare.
Wechslertiſch, ſ. m. wexlare-bord.
Weck, Weck, Wecken, ſ. m. et ſlags hwete-bröd, ſom har några hörn på ſidorna. När där tages ſmör til, kallas det: Butterwecken. Mjölet ſom därtil tages, heter: Weckenmehl. Heißewecken, Heißwecken kallas på några ſtällen en rätt af hwetebröd, kokadt i mjölk på fatet, ſom helſt brukas i faſtlagen, hetwägg.
Wecken, v. a. geweckt, p. wäcka ur ſömnen.
Wecken, ſ. n. wäckning.
Wecker, ſ. m. wäckare.
Weckglocke, ſ. f. wäcke-klocka.
Weckuhr, ſ. f. wäckare i timklockan, wäck-ur.
Weckzeit, ſ. f. wäck-tid.
Wedel, ſ. m. fläckt. S. Fliegenwedel, Sprengwedel.
Wedeln, v. n. fläckta. Mit dem Schwanz wedeln, von Hunden; röra ſwanſen, lirka.
Weder, Conj. hwarken. Weder der eine noch der andere; hwarken den ene eller den andre, ingendera. Weder, für: als, v. u. b. R. äu.
Weg, ſ. m. Wege, pl. wäg, fig. utwäg. Einen Weg bahnen; bana en wäg, wäga. Seinen Weg eben fortgehen; gå ſin jämna wäg. Den geraden Weg gehen; gå ſin gilla gång, ej bruka konſter. Seinen Weg gehen; gå bort. Einem im Wege ſeyn; wara någon i wägen, til hinder. Auf andere Mittel und Wege denken; tänka på andra medel och utwägar. Er iſt den unrechten Weg eingeſchlagen; han har ej walt rätta medlet. Zu Wege bringen; bringa til wäga, komma åſtad. Alle Hinderniſſe aus dem Wege räumen; undanröja alla hinder. Krumme Wege gehen; fig. bruka konſter, illgrep. Alle wege, aller wegen, keines weges. S. på ſina ſtällen.
Wegbereiter, ſ. m. en ſom rider omkring at hafwa upſigt på wägar.
Wegbreit, ſ. n. S. Wegerich).
Wegdiſtel, ſ. f. tiſtel, Carduus lanceolatus.
Wegdorn, ſ. m. getappel, wägtörne. S. Kreuzdorn.
Wegebeſſerung, ſ. f. wäglagning.
Wegerich, ſ. m. groblad, Plantago. Waſſer-Wegerich, Froſchlöffel; ſtäkra, Aliſma Plantago. Spitzwegerich; Plantago lanceolata.
Wegfertig, i. g. L. adj. S. Reiſefärtig.
Weggeld, ſ. n. tull, ſom de reſande måſte gifwa til wägarnas i ſtånd hållande.
Weggras, ſ. n. trampgräs, Polygonum aviculare.
Wegleiter, ſ. m. wägledare.
Wegmeſſer, ſ. m. et inſtrument wid en wagn, at måta wägen med, ſom man gjort.
Wegſam, i. g. L. adj. u. adv. wägad, upwägad.
Wegſäule, ſ. f. wägmärke, milſtolpe.
Wegſcheide, ſ. f. ſkiljewäg, wägaſkel, wägamett.
Wegſteuer, ſ. f. S. Weggeld.
Wegſtroh, ſ. n. J. Mariä ſänghalm, Galium verum.
Wegtritt, ſ. m. S. Wäggras.
Wegwart, ſ. n. wägwärda, Cichorium Intybus.
Wegweiſer, ſ. m. wägwiſare, wägledare, it. milſtolpe.
Wegzehrung, ſ. f. wägkoſt, reſe-mat.
Weg, part. och interj. bort, borta, undan, ſin kos. Er iſt ſchon weg; han är redan bort, ſin kos. Geh weg, daß er durchkommen kann; gack undan, at han kan komma fram. Er iſt ſchon weg; han är redan i förwäg, förut. Weg damit; bort därmed. Kopf weg; akta hufwudet.
Wegandächteln, v. a. driſwa bort, fäma genom öfwerdriſwen andakt.
Wegarbeiten, v. a. arbeta bort, taga med möda och arbete bort.
Wegarbeiten, v. n. arbeta i et.

Wegbegeben, v. r. ſich; gå bort, ſin kos. Sich wegbegeben; laga ſig bort.
Wegbeiſſen, v. a. bita bort.
Wegblaſen, v. a. blåſa bort.
Wegbleiben, v. n. bliſwa bort, ej komma igen.
Wegbleiben, ſ. n. bortbliſwande.
Wegbringen, v. a. bortföra, bortſkaffa.
Wegdrängen, v. a. tränga bort eller ut.
Wegeilen, v. n. ſkynda ſig bort.
Wegfahren, v. n. fara, reſa bort.
Wegfahrt, ſ. f. bortfärd, bortreſa.
Wegfallen, v. n. falla bort, ej räknas. Das fällt von ſelbſt weg; det förſtår ſig af ſig ſielft at det ej går an, ej kan ſke. Der Einwurf fällt von ſelbſt weg; detta inkaſt wederlägger ſig ſielft.
Wegfeilen, v. a. fila bort.
Wegfiſchen, v. a. fiſka bort.
Wegfliegen, v. n. flyga bort.
Wegfliehen, v. n. fly undan.
Wegflieſſen, v. n. flyta bort.
Wegfreſſen, v. a. bortfråta, åta up.
Wegführen, v. a. föra bort.
Wegführung, ſ. f. bortförning.
Weggeben, v. a. gifwa, ſkänka bort.
Weggehen, v. n. gå bort. Von ſeinem Platz weggehen; lemna ſin plats.
Weggehen, ſ. n. bortgående. Beim Weggehen; når han gick bort, eller tog afſked.
Weggieſſen, v. a gjuta, ſlå bort.
Weghaben, i. g. L. v. n. hafwa redan fått.
Weghauchen, v. a. andas bort eller ut.
Weghauen, v. a. hugga bort eller af.
Weghängen, v. a. hänga på ſpiken.
Wegheben, v. a. lyfta bort.
Weghudeln, i. g. L. v. a. huttla bort, förhuttla. Weggehudelt; halfgjord, förhaſtad.
Wegjagen, v. a. jaga bort, köra bort någon, föſa bort flugor.
Wegkaufen, v. a. köpa up, bort alt.
Wegkehren, v. a. ſopa bort, it. bortwända.
Wegkommen, v. n. komma bort, bortappas.
Weg können, i. g. L. v. n. kunna komma bort.
Wegkriechen, v. n. krypa bort, undan.
Weglaſſen, v. a. låta gå bort, förbi, ſläppa, utelemna, gifwa afſked.
Weglaſſung, ſ. f. utelemnande, afſkeds gifwande.
Weglaufen, v. n. löpa bort, rymma, rinna bort ſom wattnet.
Weglaufen, ſ. n. bortlöpande, rymmande.
Weglegen, v. a. lägga bort, göma.
Wegleiten, v. a. leda bort.
Wegmachen, v. a. ſkaffa bort, taga bort. Sich wegmachen; laga eller packa ſig bort eller undan.
Weg müſſen, v. n. wara nödſakad, bliſwa twungen at gå bort.
Wegnehmen, v. a. borttaga. Gerichtlich wegnehmen; utmåta. Einen mit ſich wegnehmen; föra någon med ſig bort.
Wegnehmung, ſ. f. borttagning.
Wegpacken, v. a. packa bort. Sich wegpacken; packa ſig undan.
Wegpraktiſiren, v. a. taga hemligen bort, utſmyga waror.
Wegräumen, v. a. undanröja.
Wegraffen, v. a. bortrycka.
Wegrauben, v. a. röfwa bort.
Wegreiben, v. a. gnida, riſwa bort.
Wegreiſe, ſ. f. bortreſa.
Wegreiſen, v. n. reſa bort, fara bort.
Wegreiſſen, v. a. riſwa bort, rycka bort, afbryta, nedriſwa, omkullkaſta.
Wegreiten, v. n. rida bort.
Wegrinnen, v. n. rinna bort.
Wegraiſonniren, i. g. L. v. a. raiſonnera bort, utur.
Wegſchaffen, v. a. ſkaffa bort, ifrån ſig, afſkaffa, ſkaffa ſig lös eller fri ifrån något.
Wegſchaffung, ſ. f. bortſkaffande, afſkedsgifwande åt betjenterna.
Wegſchäumen, v. a. afſkuma.
Wegſcheiden, v. n. ſkilja ſig ifrån.
Wegſchenken, v. a. ſkänka bort.
Wegſcheuchen, v. a. ſkrämma bort.
Wegſchicken, v. a. ſkicka bort.
Wegſchieben, v. a. ſkjuta bort eller ifrån, flytta undan.
Wegſchiffen, v. n. ſegla bort, bortföra ſjöledes.
Wegſchiffen, v. a. Güter; utſkeppa gods.
Wegſchiffung, ſ. f. utſkeppning.
Wegſchlagen, v. a. ſlå bort.
Wegſchleichen, v. n. u. r. ſich; ſmyga ſig undan.
Wegſchlenkern, v. a. ſlänga bort.
Wegſchleppen, v. a. ſläpa bort.
Wegſchleudern, v. a. ſlunga bort. Sein Geld wegſchleudern; förſlösa ſina penningar. Die Waare wegſchleudern; ſälja en wara med ſkada, pluttra bort henne. S. Verſchleudern.
Wegſchmeiſſen, v. a. bortkaſta.
Wegſchnappen, v. a. taga haſtigt, ſnappa bort.

Wegſchnecke, ſ. f. en art ſnigel.
Wegſchmieden, v. a. ſmida bort.
Wegſchneiden, v. a. bortſkära.
Wegſchrecken, v. a. ſkrämma bort.
Wegſchütten, v. a. bortſpilla, ſlå bort.
Wegſchwemmen, v. a. bortſkölja. Alle Brücken und Mühlen wurden weggeſchwemmt; alla broar och qwarnar utfluto.
Wegſchwimmen, v. n. ſimma bort.
Wegſegeln, v. n. ſegla bort.
Wegſehen, v. n. ſe bort, åt ſidan, wända anſigtet ifrån.
Wegſenden, v. a. ſända bort.
Wegſetzen, v. a. ſätta bort. Kinder wegſetzen; lägga bort barnen.
Weg ſollen, S. Wegmüſſen.
Weg ſeyn, v. n. wara borta. S. Weg.
Wegſpeien, v. a. ſpy bort, upkaſta.
Wegſpringen, v. n. ſpringa undan.
Wegſpühlen, v. a. bortſkölja. Das Waſſer ſpühlt die Erde weg; watnet ſkär ut jorden.
Wegſtehlen, v. a. ſtjäla bort. Sich heimlich aus einer Geſellſchaft wegſtehlen; ſtjäla ſig undan, utur et ſamqwäm.
Wegſtellen, v. a. ſätta bort, ſtälla affſides.
Wegſterben, v. n. dö bort.
Wegſtoſſen, v. a. ſtöta bort.
Wegſtreben, v. n. ſträfwa at komma bort.
Wegſtreichen, v. a. utſtryka.
Wegthun, v. a. ſkaffa, lägga, ſätta, taga bort.
Wegtragen, v. a. bortbära.
Wegtreiben, v. a. bortdriſwa.
Wegverlangen, i. g. L. v. n. längta efter at komma bort.
Wegwandern, v. n. wandra bort.
Wegwehen, v. n. blåſa bort.
Wegweichen, v. n. wika undan.
Wegweiſen, v. a. bortwiſa.
Wegwenden, v. a. wända bort.
Wegwerfen, v. a. bortkaſta. Etwas weit weg werfen, fig. v. n. förkaſta något, ſlå det i wädret, intet wilja weta om eller tro något.
Wegwiſchen, v. a. torka bort eller af.
Wegwiſchen, i. g. L. v. n. S. ſich wegſchleichen. Ueber etwas wegwiſchen; gå haſtigt förbi något, ej betrakta eller göra något med upmärkſamhet, brådſka.
Weg wollen, v. n. wilja wara borta.
Wegwünſchen, v. a. önſka wara borta. Ich mögte ihn hundert Meilen wegwünſchen; jag wille önſka, han wore hundra mil här ifrån.
Wegziehen, v. a. draga bort.
Wegziehen, v. n. reſa bort, ſin kos, flytta. Die Zeit, da das Geſinde wegzieht; tjenſtehjons flyttningstid.
Wegziehen, ſ. n. flyttning.
Wegzug, ſ. m. aſtog, afreſa, bortfärd.
Wegen, praep. cum Gen. för, för den orſaken, för ſkull, på wägnar. Weswegen; hwarföre. Nicht wegen ſeiner Tugend; intet för ſin dygds ſkull. Grüſſe ihn meinetwegen; hälſa honom på mina wägnar.
Wegern, i. g. L. S. Weigern.
Wehe, wehe! interj. we!
Weh, Wehe, ſ. n. u. adv. wärk, ſweda, ondt, pläga. Das Wehe über jemand ausrufen; ropa we öfwer någon. Wehe thun, i. g. L. wärka, göra ond. Der Kopf thut mir wehe; hufwudet wärker, jag har hufwudwärk. Dem Fleiſche wehe thun; ſpäka köttet. Das that er blos um ſeinem Bruder wehe zu thun; det gjorde han endaſt för at förtreta, ådraga ledſamheter åt ſin Broder. Das that mir von Herzen wehe; det gjorde mig hjerteligen ondt, det war mig mycket okärt. Heimweh; hemſjuka.
Wehen, ſ. pl. der Gebärerinnen; barnwärkar. Nachwehen; efterwärkar. Wilde Wehen; falſka barnwärkar.
Wehen, v. a. u. n. blåſa. Der Wind weht ſtark; det är ſtarkt bläswäder. Mit dem Fechtel wehen; fläckta med ſolfjädern. Alle Flaggen wehen laſſen; ſätta up alla flaggor.
Wehklage, i. g. L. ſ. f. we-klagan, jämmer.
Wehklagen, v. n. jämra ſig.
Wehklagen, ſ. n. jämrande.
Wehmuth, ſ. f. innerlig ſorg, bedröfwelſe.
Wehmüthig, adj. u. adv. gråtmild, blödig, bedröfwad, rörd ſå at man må utbriſta i ſuckar och tårar.
Wehmüthigkeit, ſ. f. gråtmildhet, blödighet.
Wehmutter, ſ. f. barnmorſka, jordegumma.
Wehnen, i. g. L. v. a. wänja. S. entwöhnen.
Wehr, ſ. n. wärn, bröſtwärn, förmur, bållwerke, damm, brädbänk at afhålla watnet, it. brädbänk med nät före, dammlucka. Wehr (Bergbau); S Lehn. S. 245.
Wehr, Wehre, ſ. f. wärn, motwärn, it. gewär. Sich zur Wehr ſetzen; göra motwärn. Zur Wehr greifen; gripa til gewäret.

Wehrbaum, ſ. m. ſlagbom eller annat träwerk, för at hindra tilgången eller genomfarten.

Wehrdamm, ſ. m. (Waſſerbau) twärdam, til at ſtora dammen ej må lida för mycket af wattnet, ſtenkar.

Wehren, v. a. gewehrt, p. förhindra, ſtå emot, förmena. Sich wehren; wärja, förſwara ſig, ſätta ſig emot. Den Durchzug wehren; neka genomtåget med wäpnad hand. Das kann ihm keiner wehren; det kann ingen förmena, förbjuda honom. Der Eigenmacht wehren; ſtå emot ſjelfswåldet. Sich ſeiner Haut rechtſchaffen wehren; förſwara ſitt lif med mannamod.

Wehrgehäng, ſ. n. et gehäng, wärjegehäng.

Wehrhaft, adj. u. adv. wärbar, bewäpnad, eller ſom kan bära och bruka gewär. Einen wehrhaft machen; wäpna någon, gifwa honom rättighet at bruka wapen. In wehrhaften Stand ſetzen; ſätta i förſwarsſtånd. Ein wehrhafter Ort; et befäſtadt ſtälle.

Wehrhaftig, adj. bei den Jägern; den ſom har utlärt Jägare-konſten, och nu får rättighet at bära jagt-gewär.

Wehrlos, adj. u. adv. wärnlös, wapenlös. Einen wehrlos machen; borttaga wapnen ifrån någon, twinga honom at gifwa wapnen ifrån ſig.

Wehrloſigkeit, ſ. f. wärnlöshet.

Wehrlosmachung, ſ. f. wapnens borttagande.

Wehrſtand, ſ. m. förſwarsſtånd, it. ſtyrande magten.

Wehrung, ſ. f. halt och legering, ſom guld och ſilfwer bör hafwa i et land efter myntförordningar.

Wehtage, i. g. L. ſ. pl. wärk. S. Schmerz.

Wehthun, i. g. L. v. n. wärka, ſwida, göra ond, fig. göra ledſamhet. S. Wehe.

Weib, ſ. n. Weiber, pl. qwinna, qwinfolk, huſtru. Männer und Weiber; Män och Qwinnor. Ein groſſes Weib; et ſtort qwinnfolk. Ein Weib nehmen; taga huſtru. Ein altes Weib; en käring. Zu einem Weibe werden, fig. blifwa qwinslig, weklig.

Weibchen, ſ. n. Dim. et litet qwinfolk. Bei den Thieren; hona. Mein Weibchen, i. g. L. min kära huſtru.

Weiberarbeit, ſ. f. qwinfolks-arbete.

Weiberart, ſ. f. qwinnolynne.

Weiberbruſt, ſ. f. qwinno-bröſt.

Weiberfriede, ſ. m. qwinnofred.

Weibergeſicht, ſ. f. qwinno-anſigte.

Weibergezänk, Weibergeſchrei, ſ. n. qwinfolks-träta.

Weiberglück, i. g. L. ſ. n. lycka i ägtenſkapet, hos Könet.

Weibergunſt, ſ. f. qwinno-kärlek.

Weiberhaft, adj. u. adv. S. weibiſch.

Weiberhandel, ſ. m. qwinno-träta, qwinfolkskonſter.

Weiberhandſchuh, ſ. m. qwinfolks-handſke.

Weiberhaube, ſ. f. hufwa ſom qwinfolk bära.

Weiberherz, ſ. n. Weibermuth, ſ. m. qwinno-hjerta, qwinnomod, et ej ſtort mod.

Weiberkrankheit, ſ. f. ſjukdom ſom endaſt träffar qwinfolken. it. månads-ſjuka, månadsrening.

Weiberknecht, ſ. m. en jungfru-pilt.

Weibermährchen, ſ. n. S. Weibertand.

Weiberliebe, ſ. f. kärlek för Könet, kärleksſjuka.

Weibernarr, ſ. m. qwinfolks-tok.

Weiberorden, ſ. m. ägtenſkaps-tilſtånd.

Weiberrecht, ſ. n. rättighet ſom qwinfolken tilkommer.

Weiberregiment, ſ. n. qwinno-regering.

Weiberrock, ſ. m. kjortel.

Weiberſchänder, ſ. m. en ſom förnedrar qwinfolken.

Weiberſcheu, adj. u. adv. den ſom intet tål qwinfolk.

Weiberſchmuck, ſ. m. qwinno-ſtrud.

Weiberſchuh, ſ. m. qwinno-ſko.

Weiberſinn, ſ. m. qwinno-lynne.

Weiberſucht, ſ. f. åtrå efter qwinnor.

Weibertand, ſ. m. käringſqwaller, ſlidder ſladder.

Weiberthränen, ſ. pl. falſke, bedrägelige tårar.

Weibervolk, ſ. n. qwinfolk.

Weiberweiſe, ſ. f. qwinnors ſätt och wis at tänka, tala, göra. it. qwinnors månadsrening.

Weiberzeit, ſ. f. månadsſjuka. S. Weiberkrankheit.

Weibiſch, adj. u. qwinlig, fig. weklig, klemig.

Weiblich, adj. u. adv. qwinlig. Das weibliche Geſchlecht; Quinkön, Könet. Sie iſt ihrer weiblichen Bürde entbunden; hon har blifwit förloſad med et flicke-barn. Das weibliche Glied; qwinnors födslolem. Von weiblicher Seite; af qwinssidan.

Weiblichkeit, ſ. f. en qwinnas lynne och ſwaghet, qwinlighet, weklighet, klemighet.
Weibsbild, ſ. n. Weibsperſon, ſ. f. Weibsſtück, n. W. ſ. n. et föraktadt qwinnfolk. Ein geſchwächtes Weibsbild; et förnedradt qwinnfolk, en qwinsperſon.
Weibsgeſtalt, ſ. f. qwinno-ſkapnad, qwinnobild.
Weibskleid, ſ. n. qwinno-kläder.
Weibsperſon, ſ. f. S. Weibsbild.
Weibsvolk, ſ. n. qwinfolken. Dem Weibsvolk nachgehen, n. R. älſka Könet.
Weich, adj. u. adv. wek, mjuk, len, blöt, lös, fig. öm. Weich machen; mjuka, möka, blöta. Weich werden; mjukna, blötna. Ein weiches Bett; en mjuk ſäng. Weiches Leder; lent kinn. Weiche Speiſe; lös mat. Weiche Eier; löskokade ägg. Weiches Holz, S. unter Holz. Ein weicher Sinn; et wekt ſinne, ſom låter lätt leda och ſtyra ſig. Ein weiches Herz; et ömt hjerta. Einem die weiche Seite ablaufen; taga en på ſin ſwaga ſida. Sich auf die weiche Seite legen, i. g. L. lägga ſig på latſidan.
Weichbild, ſ. n. Stadens lagſaga, ſtadsrätt.
Weichdorſch, ſ. m. Gadus minutus.
Weiche, ſ. f. ohne pl. mjukhet, lenhet, wekhet, it. blöte.
Weichen, ſ. pl. weka lifwet på menniſkan.
Weichen, v. a. weichte, imp. geweicht, p. mjuka, blöta, v. n. mjukna, blötna.
Weichen, v. n. wich, imp. gewichen, p. wika, gifwa wika, gå undan, gifwa rum, fig. lemna företrädet, gifwa efter. Der Gewalt weichen; wika för en öfwerlägſen ſtyrka. In der Kunſt weicht er keinem; i den konſten gifwer han ingen efter.
Weichgeſotten, adj. u. adv. lös-kokad.
Weichhaft, i. g. L. adj. in der Redensart: weichhaft werden; gå hemligen bort, rymma.
Weichherzig, adj. u. adv. wek til ſinnes, blödhjertad, blödig.
Weichherzigkeit, ſ. f. blödighet, blödſinthet.
Weichlich, adj. u adv. weklig, fig. klemig.
Weichlichkeit, ſ. f. weklighet, klemighet.
Weichling, ſ. m. wekling.
Weichmäulich, adj. u. adv. wekmundt.
Weichmüthig, adj. u. adv. grätmild, fig. öm.
Weichmüthigkeit, ſ. f. grätmildhet, fig. ömhet.
Weichſel, ſ. f. Weixelſtrömen i Polen. Die Wichſelmünde; mynningen wid Weixelſtrömen i Polen, och fäſtningen där bredwid.
Weichſelbeere, Weichſelkirſche, i. g. L. ſ. f. fogelbär. S. Vogelkirſchen.
Weide, ſ. f. Weidenbaum, ſ. m. wide, pihl, Salix. Weiden ſetzen; plantera pihl. Weiden ſtutzen, koppen; kulla pihlträd.
Gemeine weiße-, Kopf-, Pott-, Silber-Weide; hwitpihl, Salix alba.
Bach-, Heck-, Roſen-, braune-, niedrige Buſch-, kleine Strauchweide; S. Helix.
Bruch-, Brech-, Bitter-, Fieber-, Glas-, Knack-, Knick-, Roß-, Sprockweide; grönpihl, S. fragilis.
Buſch-, Erd-, Häger-, Pfal-, Schlick-Weide; S. Triandra.
Gold-, Dotter-, gelbe Weide; S. vitellina.
Graue Weide; gråwide, S. cinerea.
Haar-, Roßmarinweide; S. Rosmarinifolia.
Korb-, Band-, Flecht-, Fiſcher-, Hanf-, Krebs-, Seil-, Spitz-, Ufer-, Weide; korgpihl, tyſk pihl, S. viminalis.
Kriechweide; krypwide, S repens.
Loorbeer-, Baumwollen-, Faul-, Schaaf-, Strich-, Waſſer-, Weide; jolſter, S. Pentandra.
Mandel-, Pfirſich-, großblättrichte Korbweide; S. Amygdalina.
Palm-, Hohl-, Saal-, weide; ſälg, S. Caprea.
Pappelweide, S. Palmweide, it. poppelpihl, Populus nigra.
Roßmarin-, kleine Haar-, weide; S. Rosmarinifolia.
Rothe Weide; rödwiar, S. purpurea.
Salbei-, Kampf-, Weide, S. aurita.
Sandweide; S. Arenaria.
Rain-, Elbweide; kallas några ſega och buſkaktiga pihlarter, ſom S. Triandra, Amygdalina, o. ſ. w.
Setzweiden; kallas pihlar, ſom äro ſatte eller planterade.
Weide, ſ. f. bete. S. på näſtföljande ſid.
Weidenbach, ſ. m. bäck, hwarwid pihlar äro planterade.
Weidenband, ſ. n. widjeband, ſom tärgårdsmäſtare och tunnbindare bruka.
Weidenbuſch, ſ. m. widje-buſke.
Weidendorn, ſ. m. Sanddorn; haftorn, Hippophaë Rhamnoides.
Weidenerde, ſ. f. ruttet trä i gamla pihlträn.
Weidenholz, ſ. n. wide-trä, pihlträ.

Weidenkohle, ſ. f. kol af pihl.
Weidenkorb, ſ. m. pihl-korg.
Weidenlaub, ſ. n. löf af pihl.
Weidenſtamm, ſ. m. ſtubbe af pihlträd.
Weidenſtock, Weidenbuſch, ſ. m. en widjebuſke.
Weide, ſ. f. bete, betesmark, fig. föda, näring. Gemeine Weide; allmänt bete. Auf die Weide gehen; gå wall. Auf die Weide gehen laſſen; ſläppa i wall, på bete. Jägare kalla magen och inälfworna: Weide. Fig. Augenweide; ögnefägnad. Schnabelweide, n. W. läcker mat. Seelenweide; ſjäla-föda.
Weidacker, ſ. m. åker ſom boſkapen får beta på.
Weidbruch, ſ. m. bei den Jägern; tarmlopp.
Weidegeld, ſ. n. Weidelohn, ſ. m. betespenningar.
Weidehaufen, ſ. m. hela jagt-betjeningen.
Weideland, ſ. n. betesmark.
Weideloch, ſ. n. bei den Jägern; Anus cervi.
Weiden, v. a. geweidet, p. föra i bet, beta.
Weiden, v. n. beta, gå i bet. Seine Augen woran weiden, i. g. L. hafwa ſin ögnefägnad, förnöja ſina ögon wid något. Sich mit leerer Hofnung weiden; ſpiſa ſig med fäfengt hopp.
Weiden, ſ. n. betning.
Weiderich, ſ. m. Lyſimachia. Schotenweiderich; Epilobium.
Weidgans, ſ. f. gäs ſom går på ſtubbåkern för at gödas.
Weidgeſchrei, ſ. n. Jägare-rop.
Weidknecht, ſ. m. Jägaredräng. S. Jägerburſch.
Weidlich, v. W. u. i. g. L. adj. u. adv. tapper, braf, wäldig.
Weidling, Pr. W. ſ. n. S. Weitling.
Weidmann, ſ. m. Jägare.
Weidmanniſch, adj. u. adv. på Jägare-wis.
Weidmeſſer, ſ. n. jagtknif, jägareknif. Das Weidmeſſer bekommen; pligta för det man ſtött emot jagt-reglorna, eller jägare-ſpråket.
Weidochs, ſ. m. göd-oxe, ſom går i god bet.
Weidrecht, ſ. n. 1. betes rättighet. 2. Jägare-rättighet.
Weidſack, ſ. m. S. Weidtaſche.
Weidvieh, ſ. n. wall-boſkap.
Weidwerk, ſ. n. 1. jägeri, jagtſaker, 2. wild, wildbråd.
Weidwort, ſ. n. Jägare-ord.
Weidwund, adj. u. adv. bei den Jägern; ſårad i inälfworna.
Weidwunde, ſ. f. et ſår i inälfworna.
Weiſe, ſ. f. Pr. W. hårſträ, nyſtfot. S. Haſpel.
Weigehoe, ſ. m. Paradies Fliegenfänger; en art flugfång, Muſcicapa Paradiſiaca.
Weigern, v. a. wägra, neka. Er weigerte ſich ein wenig; han nekade litet. Sich lange weigern; göra många inkaſt, ſwårigheter.
Weigerung, ſ. f. wägrande. Im Weigerungsfall; i fall han ſkulle neka därtil, wägra ſig.
Weihe, ſ. m. glada, Falco Milvus.
Weihe, ſ. f. wigning, inwigſel.
Weihbiſchof, ſ. m. Lydbiſkop, Vice-Biſkop.
Weihen, v. a. geweihet, p. wiga, inwiga, it. wälſigna. Eine geweihete Hoſtie; en wälſignad, conſecrerad oblat. Er hatte ſeinen Sohn von Jugend auf der Kirche geweiht; han hade tilärnat, beſtämt ſin Son ifrån barndomen at träda i andeligt ſtånd.
Weihkeßel, ſ. m. wigwattens-kettil.
Weihqwaſt, Weihſprengel, Weihwedel, ſ. m. wigwattens-qwaſt.
Weihung, ſ. f. wigning.
Weihwaſſer, ſ. n. wigwatten.
Weihwaſſer-ſtein, ſ. m. funt för wigwatnet.
Weiher, ſ. m. Pr. W. fiſkdamm, fiſkſump.
Weinachten, ſ. f. Jul. Auf oder um Weinachten; i Julas.
Weinachtsabend, ſ. m. Jul-afton.
Weinachtsfeſt, ſ. n. Julhelg, Jul-högtid.
Weinachtsfreude, ſ. f. Jul-fröjd, Julglädje.
Weinachtsgeſang, ſ. m. Weihnachtslied, ſ. n. Jul-pſalm.
Weinachtsgeſchenk, ſ. n. Jul-gåfwa, Julklapp.
Weinachtskuchen, ſ. m. Jul-kuſe eller kaka.
Weinachtsmette, ſ. f. Jul-otta.
Weinachtspredigt, ſ. f. Jul-predikan.
Weinachtstag, ſ. m. Jul-dag.
Weinachtszeit, ſ. f. Jul-tid.
Weirauch, ſ. m. ohne pl. wälluktande rökelſe, Olibanum Thus.
Weirauchbaum, Weirauchkiefer, ſ. m. en art tall, Pinus Taeda, en art en, ſom gifwer gummihartſet, Olibanum Juniperus Lycia.
Weirauchbüchſe, ſ. f. rökelſe-doſa.

Weirauchfaß, ſ. n. rökelſe-kar eller fat.
Weirauchkraut, ſ. n. S. Haſelwurz.
Weil, conj. medan, emedan, efter det, förty, aldenſtund, it. i. g. L. für: unterdeſſen, daß; ſo länge ſom, aldentid. Das iſt nicht geſchehen, weil die Welt ſteht; det har icke händt, ſå länge werlden ſtått.
Weiland; för detta, framleden, ſalig i åminnelſe.
Weile, ſ. f. 1. tid, 2. ledighet ifrån ſyßlor. Es iſt eine ganze Weile her; det är en lång tid bortät. Warten ſie eine kleine Weile; wänta en liten ſtund, en handwändning. Alle weile; juſt nu. Mir ward Zeit und Weile lang; tiden blef nog lång för mig, jag längleddes. Für die lange Weile; för ro ſkul, för tidsfördrif. Nun hat er gute Weile nachzudenken; nu har han god ledighet, at tänka efter. Alles währt nur eine Weile; alt ting har ſin tid. Eile mit Weile, Spr. ſkynda lagom.
Weilchen, i. g. L. Dim. en liten ſtund, handwändning.
Weiler, ſ. m. Pr. W. en gård eller liten by.
Wein, ſ. m. win, it. winträd. Leichter, feuriger Wein; lindrigt, ſtarkt win. Spr. Wein macht beredt; win gör tungan lätt. Beim Weine lernt man die Leute kennen; win ſpeglar hjertat.
Weinanker, ſ. n. winankare.
Weinäpfel, ſ. m. åple ſom hafwer win-ſmak, winſurt åple, winåple.
Weinäſche, ſ. f. ſiklöja, ſmå ſik, Salmo albula.
Weinbau, ſ. m. winſkötſel.
Weinbauer, ſ. m. wingårds-man. S. Weingärtner.
Weinbecher, ſ. m. bägare til win.
Weinbeere, ſ. f. winbär. S. Johannisbeere.
Weinberg, ſ. m. winberg.
Weinbirne, ſ. f. winpäron. S. Weinapfel.
Weinblad, ſ. n. winblad.
Weinblüthe, ſ. f. winblomma, tid når winträdet blommar.
Weinbohrer, ſ. m. et borr at borra up winfat med.
Weinbrühe, ſ. f. win-ſås.
Weinbütte, ſ. f. winbalja eller kar.
Weindroſſel, ſ. f. klera, Turdus iliacus. S. unter Krammetsvogel.
Weineinſchlag, ſ. m. en blandning ſom läggeſ i grumligt win, at göra det klart igen.
Weinerndte, ſ. f. winbärgning, win-and.
Weineßig, ſ. m. winättika.
Weineßigbrauer, ſ. m. den ſom brygger winättika.
Weinfächſer, ſ. m. winplanta, winref.
Weinfaß, ſ. n. winfat, winpipa, lagerfat.
Weinfäßchen, ſ. n. et litet winankare.
Weinflaſche, ſ. f. winflaſka.
Weinfuhre, ſ. f. dagwerksſkjuts til Herſkapets winbärgning, it. wagn laſtad med win.
Weingarten, ſ. m. wingård.
Weingärtner, ſ. m. wingårds-man eller måſtare.
Weingebirge, ſ. n. win-bygd, bergsbygd där wingårdar åro.
Weingeiſt, ſ. m. Spiritus vini.
Weingelag, ſ. n. S. Weinzeche.
Weingeruch, ſ. m. win-lukt.
Weingeländer, ſ. n. et ſpjällwerk ſom winrefwor löpa up wid.
Weingeſchirr, ſ. n. win-käril.
Weingeſchmack, ſ. m. win-ſmak.
Weingeſenke, ſ. n. winrefwe-plantering, winrefwors nedläggande i jorden.
Weinglas, ſ. n. winglas.
Weingott, ſ. m. winguden Bacchus.
Weinhacke, ſ. f. wingårds-hacka.
Weinhaft, adj. u. adv. S. weinig.
Weinhandel, ſ. m. winhandel.
Weinhändler, ſ. m. Winhandlare.
Weinhaue, ſ. f. wingårds-hacka.
Weinhaus, ſ. n. winkällare, S. Weinkeller.
Weinheber, ſ. m. winhåfware, hwarmed kyparen drager win utur et fat.
Weinhefen, ſ. f. windrägg, winmoder.
Weinherr, ſ. m. ſå kallas wiſa Magiſtratsperſoner i några ſtäder, ſom hafwa upſigten öfwer Stadskällaren.
Weinhülſe, ſ. f. ſkal efter windrufwor.
Weinhüter, ſ. m. winwaktare.
Weinig, weinigt, adj. u. adv. winaktig. Weinigter Geſchmack; win-ſmak.
Weinkaltſchale, i. g. L. ſ. f. win-kallſkål.
Weinkanne, ſ. f. winkanna.
Weinkarpfen, ſ. m. en fiſk af karpſlägte, Cyprin. Leuciſcus.
Weinkauf, ſ. m. köpſkål, winköp, lidköp, wälſägnad med win efter et ſlutadt köp. S. Leihkauf.
Weinkeller, ſ. m. winkällare. Weinkeller, darin Wein liegt; groſskällare, til åtſkillnad af ſkänkkällare. S. Weinſchenke.
Weinkelter, ſ. f. winpräß.
Weinkenner, ſ. m. en ſom förſtår ſig wäl på winer och deras godhet, winkännare.

Weinkern, ſ. m. Weinkernlein, ſ. n. win-drufwe-ſten eller kärna.
Weinknoſpe, ſ. f. win-knopp, eller blom-knopp på en winref.
Weinkranz, ſ. m källare-krans.
Weinkräuter, ſ. pl. allahanda ſlags örter, ſom brukas at läggas i win, ſom t. E. malört, o. d. m.
Weinkrug, ſ. m. win-krus.
Weinkufe, ſ. f. win-kar.
Weinküper, ſ. m. Winkypare.
Weinland, ſ. n. land ſom har ymnig winwärt.
Weinlatte, ſ. f. win-ſtör, winträds-ſtör.
Weinlaub, ſ. n. winträds-löf.
Weinlaube, ſ. f. en ſommerſal, löfſal, öfwerwärt med winrankor. S. Rebenlaube.
Weinlegel, ſ. n. et litet win-kärl.
Weinleſe, ſ. f. win-and, drufbärgning. Weinleſe halten; afhämta windrufwor, inberga drufworna, hålla win-and.
Weinleſer, ſ. m. den ſom afhämtar windrufwor, winbergare.
Weinmangel, ſ. m briſt på win.
Weinmarkt, ſ. m. win-marknad, win-torg.
Weinmaß, ſ. n. winmätt.
Weinmeſſer, ſ. n. S. Rebenmeſſer.
Weinmonath, ſ. m. October-månad.
Weinmos, ſ. n. winmos.
Weinmoſt, ſ. m. ojäſen drufweſaft.
Weinmücke, ſ. f. Eßigflige; Muſca vinaria.
Weinpfahl, ſ. m. win-päle.
Weinpreße, ſ. f. winpräß.
Weinranke, ſ. f. winranka.
Weinraute, ſ. f. winruta, Ruta graveolens.
Weinreich, adj. u. adv. ymnig på win.
Weinreis, ſ. n. winplanta, winref.
Weinſauer, weinſäuerlich, adj. u. adv. winſur, ſyrlig ſom win.
Weinſäure, ſ. f. ſyrlighet ſom winets.
Weinſäufer, ſ. m. winſupare.
Weinſchale, ſ. f. win-ſkål.
Weinſchank, i. g. L. ſ. m. win-ſkänkning, frihet at ſälja win kann-tals.
Weinſchenk, ſ. m. Winſkänk.
Weinſchenke, ſ. f. winkällare, där win ſäljes kann-tals eller i mindre mätt, ſkänkkällare.
Weinſchlauch, ſ. m. läderſäk at föra win uti. Er iſt ein rechter Weinſchlauch, fig. han är rätt en win-pompa.
Weinſchröter, ſ. m. den ſom kullrar ned och förwarar win i källaren.
Weinſegen, ſ. m. ymnog winwärt.
Weinſetzling, ſ. m. winplanta. S. Rebſenker.
Weinſproſſe, ſ. m. win-telning eller ſkott.
Weinſtein, ſ. m. winſten, Tartarus.
Weinſteinöl, ſ. n. winſten-olja.
Weinſteinrahm, ſ. m. Cremor Tartari.
Weinſteinſalz, ſ. n. winſten-ſalt.
Weinſteuer, ſ. f. win-accis, ſkatt ſom winſkänkare måſte gifwa.
Weinſtock, ſ. m. winträd, winſtock.
Weinſüchtig, i g. L. adj. u. adv. winſuk, begifwen på win.
Weinſuppe, ſ. f. winſoppa.
Weinthränen, ſ. pl. ſafwen ſom flyter i droppar ur winträdet, när det klippes om wären.
Weintonne, ſ. f. win-tunna.
Weintraube, ſ. f. windrufwa.
Weintraubenkamm, ſ. m. kamm hwarpå windrufwe-bär häuga.
Weintreſter, ſ. m. det ſom bliſwer öfwer efter de utpräßade drufwor.
Weinviſirer, ſ. m. den ſom mäter winfaten med viſir-ſtafwen.
Weinviſitator, ſ. m. den ſom beſigtigar winer.
Weinwachs, ſ. m. ohne pl. winwärt.
Weinwetter, ſ. n. wäder ſom är fördelaktigt för god winwärt.
Weinwirth, ſ. m. källarmäſtare, ſom ſkänker win.
Weinzahn, i. g. L. ſ. m. wintand, in der Redensart: ſich den Weinzahn ausbrechen; låta bli at dricka win.
Weinzapfer, ſ. m. winſkänk.
Weinzeche, ſ. f. dricklag där win drickes.
Weinzehend, ſ. m. wintjonde, winſäd, uti Swerige en wiß del af krontionden uti hwar och en förſamling, ſom är tilſlagen til winköpande.
Weinzeichen, v. a. Weinzeiger, ſ. m. win-källare-krans.
Weinzoll, ſ. m. win-tull eller accis.
Weinzuber, ſ. m. winkorg, win-balja.
Weinen, v. n. geweint, p. gråta, fälla tårar, utbriſta i tårar. Mit weinenden Augen; med gråtande ögon.
Weinen, ſ. n. gråt, gråtande.
Weinerlich, adj. u. adv. gråtig, gråtmild, gråtaktig, gråtögd. Sie iſt heute ſehr weinerlich, kann leicht weinen; hon är i dag mycket gråtmild. Mir ward ganz weinerlich zu Muthe; jag blef rörd ända

til tårar. Weinerlich aussehen; se grätögd ut.
Weinenswerth, weinenswürdig, adj. u. adv. som förtjenar tårar.
Weirauch, S. S. 1368.
Weise, s. f. ohne pl. wis, sätt. Auf gleiche Weise; på samma sätt. Auf keinerlei Weise; på intet sätt. Nun fängt er auf seine alte Weise wieder an; nu börjar han sin gamla trall igen. Sich in anderer Leute Weise schicken; rätta sig efter andras wis. Ueber die Weise; öfvermåttan, utom hof och lag.
Weise; i sammansättning med några Adjectiva och Substantiva formerar en art Adverbium, t. E. grausamer, unbesonnener Weise; gruswerligen, obetänksamt. Gleicherweise; likaledes. Bittweise; på et bedjande sätt, genom goda ord. Ellenweise; alntals. Gesprächsweise; i samtal. Haufenweise; hoptals. Kreuzweise; i kors. Rottenweise; i rotar. Stuffenweise; småningom, efterhand, alt högre och högre. Tropfenweise; droptals. Wechselsweise; wexelwis, ömsom, o. d. m.
Weise, adj. u. adv. wis, klok, wisligen. Die sieben Weisen aus Griechenland; de sju Wise från Grekeland. Eine weise Frau; en trollkona. Die weise Mutter; barnmorska. S. Hebamme.
Weisen, v. a. wisa, förwisa, it. lära. Er hat ihm die Thür gewiesen; han har wist honom dören. Mit Fingern auf jemand weisen; peka med fingern på någon. Einen aus der Stadt weisen; förwisa någon staden. Sich weisen laßen; låta lära eller säga sig, taga emot godt råd.
Weise, Weiser, s. m. en wis Man.
Weiser, s. m. 1. Weiser an der Uhr; wisare, säjare på et ur, wisaretafla. 2. Weiser der Bienen; wise, biens Drottning.
Weiserwerk, s. n. wisare-werk.
Weisheit, s. f. wishet; wisdom.
Weisheitslehre, s. f. werldslig wishet, Philosophie.
Weislich, adj. u. adv. wisligen.
Weismachen, i. g. L. einem etwas, v. n. inbilla en något.
Weisung, s. f. wisning, förmaning, lera. Er hat die Weisung bekommen; han har fått den alwarsama förmaningen, han har blifwit tilhållen. Eine scharfe Weisung; en skarp skrapa.
Weiß, adj. u. adv. hwit, fig. ren. Weiß gekleidet; hwitklädd. Sich an der Wand weiß machen; smitta sig emot hwita wäggen. Weiße Wäsche anziehen; taga rena linkläder på sig. Sie versteht sich immer weiß zu brennen, i. g. L. hon förstår at altid urskulda sig, göra sig ren och fri. Weiß werden vor Alter; gråna, få grått hår af ålder. Ihr Gesicht ward ganz weiß, als sie ihn sahe; hon bleknade i ansigtet, når hon fick se honom. Nicht wissen, was weiß oder schwarz ist; ej kunna urskilja godt och ondt. Schwarz auf weiß geben, i. g. L. gifwa skriftligen, gifwa förskrifning på.
Weisse, s. f. hwithet.
Weisse, s. n. det hwita. Daß Weisse im Ei, im Auge, in der Scheibe; hwita ögat, ägghwita, det hwita på en skifwa eller målet.
Weissagen, v. n. säga tilkommande ting förut, spå, prophetera.
Weissager, s. m. spåman.
Weissagerisch, adj. u. adv. på spåmanswis.
Weissagung, s. f. spådom, prophetia.
Weißbier, s. n. hwit dricka, som brygges utaf hwete.
Weißbinder, s. m. et slags tunnbindare. S. Kleinbinder.
Weißbirke, s. f. björk, Betula alba.
Weißblau, adj. u. adv. ljusblå.
Weißblech, s. n. förtennt järnbleck.
Weißbrodt, s. n. hwetebröd.
Weißbüche, s. f. afwenbök, Carpinus Betulus.
Weißdorn, s. m. hagtorn. S. Hagdorn.
Weißen, v. a. geweißt, p. göra hwit. Eine Wand weissen; hwitlima, hwitmena en wägg.
Weißen, i. g. L. v. n. für: weiß werden; blifwa hwit, hwitna, gråna.
Weißer, i. g. L. s. m. hwitlimare.
Weißerz, s. n. en art silfwermalm, så kallad af sin silfwerhwita färg, it. Minera argenti arsenicalis, *Wall.*
Weißfisch, s. m. löja, Cyprinus alburnus.
Weißfleckig, adj. u. adv. som har hwita fläckar.
Weißgar, adj. u. adv. (Weißgerber) sämskad.
Weißgelb, adj. u. adv. ljusgul.
Weißgerber, s. m. sämskmakare.
Weißgerberei, s. f. garfning med alun, it. ort hwarest lädret sämskas.
Weißgerberhandwerk, s. n. sämskmakarehandwerk.

Weißgerberteig, ſ. m. en deg af alun, ſalt, mjöl, ägg och bomolja, hwarmed de ſämſkade ſkinn gnidas.
Weißgerberwaare, ſ. f. waror utaf ſämſkinn.
Weißglas, Kreideglas, ſ. n. hwitglas.
Weißglühen, v. a. u. n. hwitglödja.
Weißglühen, ſ. n. hwitwarm glödning.
Weißgüldenerz, ſ. n. Silberfahlerz; en art ſilfwermalm, Minera argenti alba.
Weißgrau, adj. u. adv. ljusgrå.
Weißharicht, adj. u. adv. ſom har hwita hår.
Weißkalk, ſ. m. hwitlim at anſtryka något med.
Weißkelchen, ſ. n. ſtenſqwätta, Motacilla Oenonte.
Weißklar, adj. u. adv. genomſigtig.
Weißkupfer, ſ. n. hwit koppar.
Weißkohl, ſ. m. hwitkål. S. Kohl.
Weißkram, ſ. m. lärfts-bod, lärfts-handel.
Weißkrämer, ſ. m. S. Leinwandshändler.
Weißkübel, ſ. m. hwitlims-balja.
Weißlich, adj. u. adv. hwitlett, hwitaktig.
Weißmehl, ſ. n. ſkrädt mjöl.
Weißnagelſchmidt, ſ. m. ſpikſmed, ſom gör förtennt arbete.
Weißpfenning, ſ. m. Witten, Pr. W. et litet ſkiljemynt, hwarutaf fyra utgöra en tyſk Schilling.
Weißpinſel, ſ. m. ſtor hwitlims-borſte, ſom murare bruka.
Weißſieden, v. a. göra hwit med kokning, hwittſjuda.
Weißſieden, ſ. n. hwitſjudning.
Weißſprenklicht, adj. u. adv. ſom har ſmå hwita fläckar.
Weißſud, ſ. f. (Nadler); ten, hwarmed nålmakare förtenna nålarna.
Weißſtück, ſ. n. et ſlags murbruk af kalk, gyps och ſand.
Weißtanne, ſ. f. ſilfwerfuru. S. Tanne.
Weißtünche, ſ. f. hwitlim.
Weißwurz, ſ. f. bockblad, Convallaria Polygonatum.
Weißzeug, i. g. L. ſ. n. linkläder.
Weit, adj. u. adv. wid, lång, wida, långt, gles, mycket. Weite Kleider; wida kläder. Das iſt noch in weitem Felde; det ſtår än i wida fältet. Ein weiter Weg; en lång wäg. Weit von hier; långt här ifrån. Bei weiten nicht; icke på långt när. Damit kommt er nicht weit; därmed löper han ej långt eller kommer han ej fram, det räcker ej länge til. Weit ausziehen; draga i längden. Eine weit ausſehende Sache; en widlöftig, ſarlig ſak. Weit herholen, S. Herhohlen. Weit mehr; mycket mera. Weite Zähne; gleſa tänder. Von weiten; långt ifrån eller på långt håll. Von weiten zu verſtehen geben; ſkjuta fram et ord. Ein weites Gewiſſen; et mindre grannlaga ſamwete. Nicht weit her ſeyn, fig. i. g. L. ej wara ſtort wärdt med. Weit davon, iſt gut für den Schuß, Spr. långt från faran gör gamla krigsmän, det är godt at wara krigsman hemma.
Weitbäuchig, adj. u. adv. mycket bukig, ſom käril.
Weite, ſ. f. widd, rymd, längd, mellanrum, afſtånd ifrån hwartannat. Etwas nach der Weite meſſen; måta något efter widden. Die Weite eines Weges; en wägs längd. Eine ganze Weite von hier; en lång wäg härifrån. Die Weite eines Gefäſſes; rymden af et käril. In die Weite (Ferne) ſehen; ſe på långt håll. Die Weite zweener Pfeiler meſſen; måta afſtåndet emellan twänne pelare.
Weitenmeſſung, ſ. f. afſtåndets, mellanrums mätning.
Weiten, i. g. L. v. a. göra widare, widga ut. Sich weiten; bliſwa widare.
Weiter, adj. Comp. af weit; widare, längre, ytterligare. Eine weitere Unterſuchung; en ytterligare underſökning. Das weitere will ich dir einandermahl ſagen; det öfriga ſkall jag ſäga dig en annan gång.
Weiter, adv. widare, längre, mera, yttermera. Weiter machen; utwidga. Weiter werden; utwidga ſig. Weiter geht ſeine Kenntniß nicht; hans kunſkap ſträcker ſig ej widare. Weiter in den Text kommen; gå längre, djupare in i ſaken. Weiter leſen, arbeiten; fara fort at läſa, at arbeta. Was kann er weiter begehren; hwad kan han mera begära? Man muß weiter denken; man bör tänka widare, tänka på följderna, på framtiden.
Weiterung, ſ. f. fig. widlöftighet, ſtridighet.
Weit her, adv. fjärran efter, ifrån fjärran land.
Weit hin, adv. långt bort, långt ut.
Weitläuftig, adj. u. adv. widlöftig, fig. utſwäfwande. Ein weitläuftiger Verwandter; en ſom är ſlägt på långt håll. Ein weitläuftiger junger Menſch; en widlöftig, utſwäfwande yngling.

Weitläuftigkeit, ſ. f. widlöftighet, utſwäfning, fig. ſwårighet, ſtridighet, tråta. Er macht immer Weitläuftigkeiten; han gör altid ſwårigheter, uppehåll. In Weitläuftigkeiten mit einander gerathen; råka i ſtridigheter.

Weitling, Pr. W. ſ. n. ekſtock.

Weitſäulig, adj. u. adv. (Baukunſt); hwareſt pelarne ſtå ifrån hwarandra, tre gånger ſå långt ſom pelarne åro tjocke til.

Weitſchweifig, adj. u. adv. widlöftig, widſwäfwande i tal, alt för omſtändlig, mångordig.

Weitſchweifigkeit, ſ. f. widlöftighet i tal, mångordighet.

Weizen, ſ. m. hwete. Sommer- Winter-Weizen; Sommar- Winter-hwete. Engliſcher Weizen; kubbhwete, Triticum turgidum. Spreitweizen, Ringel- Reich- Träubel- Weizen, Wunderkorn; ſprithwete, Triticum Spica multiplici. Dinkel- Spelt- Weizen; ſpelt, Tr. Spelta. Türkiſcher Weizen; turkiſk hwete, Zea Mays. Einkorn, St. Petersweizen, Tr. monococcum. Queckweizen; qwickhwete, Tr. repens. Kuhweizen, Mohrenweizen; kohwete, Melampyrum pratenſe. Buchweizen; bohwete, Polygonum Fagopyrum.

Weizenacker, ſ. m. Weizenland, ſ. n. hwetes-åker.

Weizenbier, ſ. n. dricka brygd utaf hwete.

Weizenbrodt, ſ. n. hwete-bröd.

Weizenerndte, ſ. f. hwete-and.

Weizengarbe, ſ. f. hwete-kärſwe.

Weizengraupen, ſ. pl. hwete-gryn.

Weizenkleie, ſ. f. hwete-kli.

Weizenkorn, ſ. n. hwetkorn.

Weizenmalz, ſ. n. hwete-malt.

Weizenmehl, ſ. n. hwete-mjöl,

Weizenſaat, ſ. f. ſåningstid för hwete.

Weizenſchrot, ſ. n. hwete-gröpe.

Welf; fordom et Mansnamn uti Hiſtorien. Die Welfen; ſå kallades det partiet i Tyſkland och Italien, ſom höll emot Tyſka Kejſaren, til åtſkilnad ifrån hans partie, ſom kallades: Gibellinen.

Welcher, welche, welches, welch, i. g. L. Pron. int. hwilken, Pron. relat. hwilken, ſom. Welches iſt das beſte; hwilket är det bäſta? Ich weiß nicht, welchem ich es geben ſoll; jag wet intet, åt hwilken jag ſkall gifwa det. Ein jeder, welcher will; hwar och en ſom will. An welchem Ende ſoll ich die Sache angreifen; på hwad ända ſkall jag angripa ſaken? Die Sache, um welcher willen ich verklagt bin; ſaken hwarföre jag är anklagad. Welche, i. g. L. pl. för: etliche; ſomlige, några. Ich habe Aepfeln, und welche (einige) ſind ſüße, wollt ihr welche davon; jag har äpplen och ſomliga äro ſöta, wiljen i hafwa några däraf?

Welchergeſtalt, i. g. L. adv. huruledes, hurulunda.

Welcherlei, adv. hurudan.

Welchermaſſen, i. g. L. i hwad måtta, på hwad ſätt.

Welgern, Pr. W. v. a. kaſla.

Welgerholz, ſ. n. kaſle-trä.

Welk, adj. u. adv. wisnad, wiſten, ſom fruckt. Welke Brüſte; ſlaka bröſt. Ein welker Leib; en mager, uttorkad kropp.

Welken, v. n. för: welk werden; wisna, ſlakna.

Welken, ſ. n. wisnande, förwisnande.

Welkheit, ſ. f. tilſtånd då något är wisnadt, ſlakhet.

Welle, ſ. f. bölja, wåg. Die brauſenden Wellen des Meers; hafwets bruſande böljor. Wellen ſchlagen; kaſta wågor. Schiff und Volk wurden von den Wellen verſchlungen; ſkepp och folk förgicks i ſjöbotten.

Wellen, i. g. L. v. a. finda up, förwälla.

Wellenförmig, Wellenmäßig, adj. u. adv. lik wågor, wågig.

Welle, ſ. f. ſpindel, axel af en wind, hjulſtock. Eine Welle Holz; en riſknippa. Daher: Wellenbinder; den ſom gör riſknippar.

Wellbank, ſ. f. twärbrädet, hwarpå krukmakaren ſitter, når han gör krukor.

Wellbaum, ſ. m. eines Waſſerrades; hjulſtock i et wattenhjul. Ein Wellbaum Laſten damit aufzuwinden; en axel eller ſtock uti winden, hwarmed något windas up.

Wellenkämme, Wellenfüſſe, ſ. pl. kuggar uti hjulſtockar.

Weller, ſ. m. en lång wals af ler, hwarutaf i pipbruk piporna formeras i formen.

Wellerſtöcke, ſ. pl. ſprötar i lerwäggar.

Wellerwand, ſ. f. en art lerwägg, ſom göres utan ſprötar endaſt af klimpar af ler, ſom är wäl blandadt med halm.

Wellring, ſ. m. järnring omkring hjulſtocken.

Wellſamen, ſ. m. ſtillfrö, Siſymbrium Sophia.

Wellzapfen, ſ. m. runda järnſtänger, ſom gå midt igenom hjulſtockarna.

Wels, ſ. m. ein Fiſch; mal, Silurus glanis.
Welſch, wälſch, v. W. adj. u adv. utländſk, Italienſk, S. Italieniſch Welſche Bohne, S. Schminkbohne. Welſche Hühner; kalkon, Meleagris Gallopavo, S. Hahn und Huhn. Welſche Nuß, S. Wallnuß
Welſchland, ſ. n. Italien.
Welt, ſ. f. Welten, pl. werld. Auf die Welt kommen; komma til werlden, födas. Aus der Welt gehen, die Welt verlaſſen, der Welt entſagen; bjuda werlden farwäl, ſkiljas dädan, dö. In jener Welt; uti andra werlden. Einen in die andre Welt ſchicken; taga någon af daga In die Welt hineinleben; lefwa obekymrad, i ſus och dus, taga dagen ſom han kommer. Um aller Welt willen, i. g. L. för alt ting i werlden. Die groſſe Welt; de Förnäme. Die gelehrte Welt; lärda werlden, lärdoms ſamfund. Die feine Welt; yttre Politur i lefnadsſätt. Er hat viel Welt; han har mycket folkwett, han wet til at lefwa.
Weltall, ſ. n. hela werldens ſammanhang, Univerſum.
Weltauge, ſ. n. en art Opal, ſom blir genomſigtig, när han lägges i watten, Oculus mundi.
Weltbau, ſ. m. S. Weltgebäude.
Weltbekannt, adj. u. adv. öfwerall bekant.
Weltberühmt, adj. u. adv. namnkunnig i werlden, widfrägdad.
Weltbeſchreiber, ſ. m. Werlds-Beſkrifware Cosmograph.
Weltbeſchreibung, ſ. f. Werlds-Beſkrifning, Cosmographie.
Weltbrauch, ſ. m. S. Weltlauf.
Weltbürger, ſ. m. Werldsborgare, Cosmopolit.
Weltfreude, ſ. f. S. Weltluſt.
Weltgebäude, ſ. n. Werldsbygnad.
Weltgegend, ſ. f. wäderſtreck. Die vier Weltgegenden; de fyra jordens hufwudſakeliga wäderſtrek, til åtſkilnad ifrån de mellanliggande.
Weltgeiſtlicher, ſ. m. hos Katholikerne, en Andelig ſom intet tillika är munk.
Weltgeſchäfte, Welthändel, Weltſachen, ſ. pl. werldsliga ting, ſyſſlor, händelſer, ſaker, it. Statsſaker, S. Statsſachen.
Weltgeſchichte, ſ. f. Almänna Hiſtorien, Werlds-Hiſteria.
Weltgüter, ſ. pl. werdsliga förmoner.
Weltkind, Weltling, ſ. n. Weltmenſch, ſ. m. en werldslig ſinnad.
Weltklug, adj. u. adv. werldslig-wis, klok, ſom wet huru han bör bära ſig åt i werlden, it. ſtatsklok.
Weltklugheit, ſ. f. werldslig wishet, klokhet at upföra ſig i werlden. it. Statsklokhet.
Weltkrais, ſ. m. jordkrets.
Weltkugel, ſ. f. jordklot, Glob.
Weltkundig, adj. u. adv. allmänt bekant.
Weltlauf, ſ. m. werldens lopp. Das iſt der Weltlauf; ſå går det til i werlden.
Weltlich, adj. werldslig. Der weltliche Stand; werldsliga Ståndet. Das weltliche Recht; werldslig lag. Ein weltliches Leben führen; lefwa ſom en werldsſinnad. Weltlich machen; S. Seculariſiren.
Weltlichkeit, ſ. f. werldslighet.
Weltliebe, ſ. f. werlds-kärlek.
Weltling, i. g. L. ſ. m. S. Weltkind.
Weltluſt, ſ. f. werldsligt nöje.
Weltmann, ſ. m. 1. en Man af werldsligt ſtånd, 2. en Statsman, 3. en ſom har mycket folkwett.
Weltmenſch, ſ. m. S. Weltkind.
Weltprieſter, ſ. m. en Präſt hos Katholikerne, ſom intet är munk.
Weltſcheu, adj. u. adv. folkſkygg.
Weltſeite, ſ. f. S. Weltgegend. Jede Weltſeite; hwar werldsſens del.
Weltſitte, ſ. f. det ſom är brukligt i werlden.
Weltſtrich, ſ. m. tract i werlden, climat.
Weltheil, ſ. m. Werlds-del.
Weltumfahrer, ſ. m. Werlds-kringſeglare.
Weltweiſe, ſ. m. Philoſoph.
Weltweisheit, ſ. f. Philoſophie.
Weltſachen, ſ. pl. S. Weltgeſchäfte.
Weltſtrich, ſ. m. S. Weltgegend, it. Climat.
Wem, Dat. Pron. Wer; hwem, åt hwem, åt hwilken.
Wen, Acc. Pron. Wer; hwem, hwilken.
Wende, ſ. m. einer aus Wenden; Wende. Der Gothen und Wenden König; Göthes och Wendes Konung.
Wenden, v. a. wandte, imp. gewandt, gewendet, p. wända. Ein Kleid wenden, umkehren; wända en klädning. Alle ſeine Zeit worauf wenden; anwända all ſin tid på något. Das Blatt hat ſich gewandt, Spr. bladet har wändt ſig Ein Unglück wenden, abwenden; afböja en olycka. Die Unterredung auf etwas anders wenden; begynna tala om något annat. Das Schiff wenden, beim Laviren, (Seefarth)

gå öfwer stag. Das Getraide wenden; kasta om säden. S. umschaufeln.

Wenden, v. n. lyktas, S. endigen.

Wendeacker, s. m. wändåker, åker som är körd för andra gången. S. pflügen.

Wendebaum, s. m. wändarm.

Wendeflügel, s. m. an einer Windmühle; wändstiert wid wädergwarnar.

Wendekreis, s. m. Wändcirkel, Tropicus.

Wendehals, s. m. ein Vogel; göktyta, Iynx Torquilla.

Wendehaken, Wendering, s. m. en stor järnhake med järnring på andra sidan, som brukas at wända om timmer med.

Wenderohr, s. n. stråt på en sprutslang.

Wendeschatten, s. m. (Mahlerei) den delen af det som föreställes på en målning, som är närmast randen och som gemenligen målas med brutna färgor.

Wendestock, s. m. Wendespindel, s. m. små trämaschiner, som handskmakare bruka, den första at omwända handskarna med, och den andra at gnida sömmarna i dem slåta med.

Wendig, adj. u. adv. von Pferden; lätt wänd, läraktig.

Wendung, s. f. wändning, wändande. Die Wendung mit dem Wagen zu kurz nehmen; wända för twärt om med wagnen. Die Wendungen des Leibes; kroppsställningar. Die Wendung des Geschützes; styckens ricktning. Die Wendung der Bögen; rummet emellan twänne bågar i et hwalf. Die Wendung des Schiffs; skeppets wändande på en annan sida, när det går öfwer stag. Die Wendung der Laufgräben; hörn eller krökningar uti löpgrafwarna.

Wendungspunkt, s. m. wändpunct.

Wenig, adj. weniger, wenigst; liten, mindre, minst, ringa, ringare, ringast, få, adv. litet, föga. Ueber ein klein wenig; efter en liten stund, en handwändning. Weniger als ich glaubte; mindre än jag tänkte. Er ist zu wenig dazu; han är för ringa, intet i stånd därtil. Das ist sein wenigster Kummer; det är hans minsta bekymmer. han bryr sig ej det ringesta därom. Mit wenigen Worten; med få ord. Die wenigsten; ganska få. Das wenige was ich besitze; det lilla jag eger. Das ist wenig werth; det är föga wärdt. Auf diesem Handel ist wenig zu gewinnen; denne handeln är mindre lönande. Vierzehn Jahr, weniger sechs Wochen; fjorton år på sex wekor när. Weniger als nichts; så godt som intet. Mit vielem hält man haus, mit wenigem kommt man auch aus, Spr. litet räcker til och mycket blir alt.

Wenigkeit, s. f. litenhet, ringhet, ringa antal. Ich für meine Wenigkeit; jag för min ringa Person. Er hat nach seiner Wenigkeit mit dazu beigetragen; han har efter hans små omständigheter också bidragit därtil.

Wenigstens, adv. åtminstone, til det minsta.

Wenn, conj. om, (Wenn, der Zeit nach, når; S. Wann.) Wenn aber; men om. Wenn auch; ånskönt. Wenn gleich, wenn schon; fastän, likwäl. Wenn nur; om allenast.

Wer, Pron. int. hwem? ho? hwilken? Pron. Dem. den, som. Wer ist da; hwem är där? Wer es auch seyn mag; eho det wara må. Wer soll es haben; hwilken skall hafwa det? Wer Wahrheit und Tugend liebt; den som älskar sanning och dygd.

Werben, v. a. u. n. m. d. Hfw. haben, werbe, wirbst, wirbt, praet. warb, imp. geworben, p. wärfwa; stå efter något. Die geworbenen Regimenter; de wärfwade Regementerne. Um einen Dienst, ein Mädgen werben; söka, stå efter en tjenst, fria efter en flicka. Um jemandes Tochter für einen andern werben; wara någons målsman. S. Anwerben.

Werber, s. m. wärfware.

Werben, s. n. S. Werbung.

Werbegeld, s. n. wärfnings-penningar.

Werbhaus, s. n. wärfningshus.

Werbpatent, s. n. wärfnings-patent.

Werbplatz, s. m. wärfnings-plats.

Werbtrommel, s. f. in der Redensart: die Werbtrommel rühren; röra wärfwetrumman, anställa wärfningar.

Werbung, s. f. wärfning.

Werden, Verb. aux. u. neut. werde, wirst, wird, pr. ward, imp. ind. würde, imp. conj. geworden, p. 1. skola, warda, lära. 2. blifwa, 3. danas, S. entstehen. Ich werde es ihm sagen; jag skall säga honom det. Es werde Licht, und es ward Licht; warde ljus och det wardt ljus. Wie wird es damit werden; huru lär det aflöpa? Magister werden; blifwa Magister. Zu Wasser werden; blifwa til intet. Tag werden; dagas. Krank, ohnmächtig werden; sjukna, dåna bort. Bürge werden;

den; gå i borgen. Er iſt ganz anders geworden; han har aldeles ändrat, omwändt ſig. Es kann mir nicht werden; jag kan ej få det, det kan icke bliſwa mitt, det är mig icke ämnadt. Als Himmel und Erde wurden; när himmel och jord danades.

Werder, ſ. m. en holme i en å.

Werf, ſ. n. en uphöjd tomt af jord wid ſtranden, hwarpå byggningar ſtå. När ingen byggnad ſtår på denna tomten, ſå kallas den: Werfſtälle.

Werfen, v. a. werfe, wirfſt, wirft, praeſ. ind. warf, imp. ind. würfe, imp. conj geworfen, p. kaſta. Anker werfen; kaſta ankar. Er warf ihn zu Boden; han ſlog honom til jorden. Die Schuld auf jemand werfen; ſkjuta ſkulden på någon.

Werfen, v. n. u. r. Junge werfen; yngla, få ungar. Das Brett wirft ſich; brädet ſlår eller kröker ſig.

Werfen, ſ. n. kaſtning. Das Werfen des Looſes; lottkaſtning.

Werfeiſen, ſ. n ljuſtra.

Werfſtälle, ſ. f. S. Werf.

Werft, ſ. m. warf, ſkeppswarf, it. bei den Webern; warp. S. Kette, Aufzng.

Werg, ſ. n. blår, blånor.

Werggarn, ſ n. blångarn.

Werk, ſ. n. werk, gerning, arbete, ſak. Die Werke der Natur; Naturens werk. Gute Werke thun; göra goda gerningar Ein Werk der Liebe; en kärlekswerk, kärleksöfning. Es iſt im Werke; det är i werket, i arbete. Das iſt ein ſchweres Werk; det är en ſwår ſak at angripa. Zu Werke gehen; gå til werka. Ins Werk richten, ſetzen; werkſtälla. Die feindliche Werke angreifen; angripa fjendens förſkantsningar, fäſtningswerken. Er hat viele gelehrte Werke geſchrieben; han har ſkrifwit många lärda böcker. Ich habe mir alle Werke Newtons angeſchafft; jag har köpt alla Newtons werk eller ſkrifter. Viel Werks von einer Sache machen, i. g. L. göra mycket wäſen af en ſak.

Werkbank, ſ. f. arbetsbänk.

Werkblei, ſ n. werkbly.

Werkbrett, ſ. n. arbetsbräde hos korgmakare, ſadelmakare, ſkomakare-bord.

Werkeiſen, ſ. n. S. Werkmeßer.

Werkeltag, i. g. L. ſ. m. arbetsdag, ſocknedag.

Werkhammer, ſ. m. werkhammare.

Werkhaus, ſ. n. werkhus, offentligt arbetshus, ſpinnhus.

Werkheilig, adj. u. adv. werkhelig.

Werkheiliger, Werkheuchler, ſ. m. werkhelgon, ſkrymtare.

Werkheiligkeit, ſ. f. werkhelighet, ſkrymteri.

Werkleute, ſ. pl. gerningsmän, handwerkare.

Werkloch, ſ. n. (Glashütte) öpning uti glasugnen.

Werklos, adj. u. adv. werklös, gerningslös.

Werkmeiſter, ſ. m. werkmäſtare, mäſtare ſom ſtyrer et wißt arbete, förſte geſällen uti en werkſtad, it. konſtmäſtare, byggmäſtare.

Werkmeſſer, ſ. n. werkknif, hofſlagares werkjärn. S. Wirkmeſſer.

Werkofen, ſ. m. S. Glasofen.

Werkprobe, ſ. f. (Hüttenwerk) prof ſom anſtälles wid ſmälthyttor.

Werkſalz, ſ. n. ſå mycket ſalt ſom på en gång är kokadt i pannan.

Werkpulver, ſ. n. groft krut til ſtenſprängning, o. ſ. w.

Werkſatz, ſ. m. alla tilhuggna delars af en träbyggning ſammanſättande, och förbindelſe.

Werkſilber, ſ. n. Bruchſilber, aus verarbeitetem Silber zuſammengeſchmolzenes Silber; werkſilfwer.

Werkſole, ſ. f. ſålan ſom är ſläpt i pannan til ſiudning

Werkſtätte, Werkſtelle, ſ. f. werkſtad.

Werkſtein, ſ. m. Werkſtück, ſ. n. S. Quaderſtein.

Werkſtellig, adj. u. adv. werkſtällig. Werkſtellig machen; werkſtälla.

Werkſtälligkeit, ſ. f. werkſtällighet.

Werktiſch, ſ. m. arbets-bord.

Werkſtuhl, ſ. m. en maſchine, ſom ljusſtöpare hänga ljusſpetten uti.

Werkzange, ſ. f. guldſlagares werktång af trä.

Werkzeug, ſ. n. werktyg, redſkap.

Werkzoll, ſ. m. werktum. S. Zoll.

Wermuth, ſ. m. malört, Artemiſia Abſinthium. Müſſe der troſtlos umkommen, der des Elenden Trank in Wermuth verwandeln kann; omkomme den utan tröſt, ſom förwandlar de nödlidandes dryck uti malört.

Wermuthöl, ſ. n. malört-olja.

Wermuthſalz, ſ. n. malört-ſalt, Sal abſinthii.

Wermuthtropfen, ſ. pl. malört-droppar.
Wermuthwein, ſ. m. malört-win.
Werſigkohl, ſ. m. S. Kohl.
Werſt, ſ. f. en ryſk mil om 750 geom. ſteg, hwarutaf 104½ gå på en grad af Äquatorn.
Werth, ſ. m. ohne pl. wärde. Der Werth einer Waare; pris på en wara Ich laſſe es in ſeinem Werth oder Unwerth beruhen; jag lemnar det därhän, i ſitt wärde, jag will intet underſöka det.
Werth, adj. u. adv. 1. wärd, 2. kär, dyr. Das Guth iſt das nicht werth; gården är det intet wärd. Mein werther Freund; min wärde, käre wän. Eins iſt ſo viel werth als das andre; det ena är ſå godt ſom det andra. Das iſt der Mühe nicht werth; det lönar ej mödan. Einen lieb und werth halten; hålla mycket utaf, älſka någon. Werth ſchätzen; ſkatta, wärdera högt.
Werthhaltung, Werthſchätzung, ſ. f. högaktning, kärlek.
Weſen, ſ. n. Weſen, pl. warelſe, wäſen, ſtånd, upförande. Das göttliche Weſen; Guds wäſen, warelſe. Nicht viel Weſens machen, i. g. L. ej göra mycket wäſen, ſtåt, upſeende, buller. Alles in ſeinem Weſen erhalten; uppehålla alt i ſitt ſtånd. Ein ſtilles, ſittſames Weſen; et ſedigt upförande. Etwas gezwungenes in ſeinem Weſen haben; hafwa något twunget i ſitt wäſende. Sein Weſen an einem Orte haben, i. g. L. bo, uppehålla ſig på en ort.
Weſentlich, adj u adv. wäſendtlig.
Weſentlichkeit, ſ. f. wäſendtlighet.
Weſpe, ſ. f. geting, weſpa, Veſpa vulgar.
Weſpenneſt, ſ. n. getingbo. Ein Weſpenneſt ausſchwefeln; förſtöra et getingbo med ſwafwelrök In ein Weſpenneſt ſtechen, ſtöhren; röra i et getingbo.
Weſpenſtich, ſ. m. geting-ſtyng.
Wes, weſſen, gen. pron. hwars, hwilkens Weſſen habe ich mich zu euch verſehen; hwad har jag at förſe mig til eder?
Weßhalben, weßwegen, adv. hwarföre.
Weſte, ſ. f. weſt.
Weſtenhemde, v. W. ſ. n. ſå kallades den hwita döpelſe-ſkjortan, ſom de nydöpte i förſta församlingens tid hade på ſig wid döpelſen.
Weſten, ſ. m. weſter.
Weſtgothe, ſ. m. Weſtgöthe.
Weſtland, ſ. n. weſterland. S. Abendland.
Weſtlich, adj. u. adv. weſtre, weſtlig. In den weſtlichen Provinzen des Reichs; uti Rikets weſtra provinſer. Weſtlicher Wind; weſtlig wind.
Weſtindien; Weſtindien, helſt öarna ſom ligga fram för Amerika.
Weſtindiſch, adj. u. adv. weſtindiſk.
Weſtphalen; namn på et land uti Tyſkland, Weſtphalen
Weſtphälinger, ſ. m. en infödd eller inbyggare uti Weſtphalen.
Weſtphäliſch, adj. u. adv. weſtphaliſk. Der Weſtphäliſche Frieden; den Weſtphaliſka Freden.
Weſtwärts, adv. wäſter ut, åt wäſter.
Weſtwind, ſ. m. wäſtanwäder.
Wette, ſ. f. wad, kamp, täfling. Was gilt die Wette; ſkall wi ſlå wad om ſå och ſå mycket? In die Wette reiten; rida i kamp, i kapp. Sich in die Wette, um die Wette bemühen; täfla med hwarannan.
Wettbahn, ſ. f. wädjoban.
Wetteifer, ſ. m. täflings-nit, täflande.
Wetteifern, v. n. käppas, täfla.
Wetten, v. a. gewettet, p. wädja, ſlå wad. Ich will mit meinen Kopf darauf wetten; jag will ſätta mitt hufwud i wad därpå.
Wettkampf, ſ. m. S. Wettſtreit.
Wettlauf, ſ. m. kapplöpning. Ein Wettlauf zu Pferde; kappridning.
Wettlaufen, v. n. ſpringa, löpa i kapp.
Wettläufer, ſ. m. den ſom ſpringer, rider i kapp.
Wettrennen, ſ. n. 1. kappridning, 2. häſtrännande.
Wettſpiel, ſ. n. wädjelek, då något ſättes i wad.
Wettſtreit, ſ. m. kämpning, täfling. Eine zum Wettſtreit ausgeſetzte Materie; et täflingsämne. S. Preisaufgabe.
Wettſtreiter, ſ. m. medtäflare.
Wetter, ſ. n. Wetter, pl. wäder, wäderlek, owäder, åſka. Das Wetter ſchlägt ab; det blir mildwäder. Das Wetter klärt ſich auf; det klarnar up. Es iſt ein gewaltiges Wetter daraußen; det är et faſeligt owäder därute. Es zieht ein Wetter auf; åſkan drar ſig ihop. Vom Wetter getroffen; rörd af åſkan. Das Wetter kühlt ſich; det ljungar på längt håll utan at man hörer åſkan gå. Das Wetter in den Bergwerken, S. Schwaden. Um ſchön Wetter bitten, fig. bedja om wackert wäder, gifwa goda ord.

Wetterdach, ſ. n. Wetterſchirm, ſ. m. huf, ſkjul, wädertak.
Wetterfahne, ſ. f. flögel, flagga, wederlekan.
Wettergeſchichte, ſ. f. berätteiſe om något ſwårt wäder.
Wetterglas, ſ. n. wäderglas, Barometer, Thermometer.
Wetterhahn, ſ. m. wäderhane, en tupp eller flagga på et torn, et hus, it. fig. i. g. L. en mycket oſtadig, otilförlitlig karl.
Wetterhäuschen, ſ. n. Wetterhütte, ſ. f. en liten koja til at gå in uti för owäder.
Wetterkaſten, ſ. m. (Bergbau); en maſchine at föra friſk luft i gruſwan. S. Wettermaſchine.
Wetterhexe, Wetterkatze, n. W. u. i. g. L. ſ. f. trullkona.
Wetterkeil, ſ. m. åſkewigg, wätteljus, belemnit.
Wetterklug, adj. u. adv. den ſom förſtår ſig på wäderleken och des ſkiften, och rättar ſig däreſter.
Wetterkühlung, ſ. f. ljungeld utan åſka, kornblixt.
Wetterlaune, ſ. f. wäderſjuka.
Wetterlauniſch, adj. u. adv. wäderſjuk, olustig wid owäder
Wetterleiter, ſ. m. ledare, ſom leder af åſkan ifrån byggningar.
Wetterleuchten, v. n. ljunga, blixtra.
Wetterleuchten, ſ. n. blixtrande, ljungande. Das Wetterleuchten des Abends zur Zeit der Erndte; kornblixt.
Wetterleuchtung, ſ. f. ljungeld, blixtring.
Wetterloſung, ſ. f. (Bergbau) när man ſkaffar god friſk luft i ſchakterna eller gruſworna.
Wetterlotte, ſ. f. Wetterlutte. S. Lotte.
Wettermacher, ſ. m. Wettermacherin, ſ. f. en trullkarl, trullkona ſom tros kunna åſtadkomma ſtorm och owäder.
Wettermännchen, ſ. n. Carteſii djeflar uti Barometer.
Wettermaſchine, Wetterlutte, ſ. f. Wetterrad, ſ. n. Wetterſatz, Wetterſauger, ſ. m. Wettertrommel, ſ. f. Wetterkiſte, Windfang, Windtrommel, Windkiſte; ſå kallas åtſkilliga maſchiner, hwarigenom föres friſk luft i grufworna.
Wettern, v. n. tordöna. Es wettert; åſkan går. Er wettert gewaltig im Hauſe, n. N. han ſwärjer och regerar faſeligen i huſet.
Wetterregen, ſ. m. S. Gewitterregen.
Wetterſchacht, ſ. m. S. Schacht.
Wetterſchade, ſ. m. ſkada af ſtormwäder och åſkan.
Wetterſcheide, ſ. f. en ort, hwareſt owäder eller åſkan tros ſtingra ſig.
Wetterſchlag, ſ. m. åſkeſlag, tordönsſlag.
Wettерſegen, i. g. L. ſ. m. trolldom, at fördrifwa åſkan med.
Wetterſtein, ſ. m. S. Wetterkeil.
Wetterſtrahl, ſ. m. blixt, ljungeld. Ein Wetterſtrahl tödtete ihn; åſkan ſlog ihjäl honom.
Wetterſtrich, ſ. m. ſtrek ſom åſkan eller owädret tager.
Wettervogel, ſ. m. S. Regenvogel, Regenwolf.
Wetterwechſel, ſ. m. wäderwäxling, omkaſt i wäder.
Wetterwendiſch, adj. u. adv. oſtadig, ombytelig.
Wetterwolke, ſ. f. åſke-moln.
Wetterzeichen, ſ. n. wäder-tekn.
Wetterzeiger, ſ. m. wäderleks-wiſare.
Wetterzug, ſ. m. S. Wetterwechſel.
Wetzen, v. a. gewetzt, p. hwäſſa. Auf dem Schleifſtein wetzen; bryna, wettja. Mit den Degen wetzen; hugga med wärjan i ſtenarna. Das Meßer auf jemand wetzen, fig. tänka at angripa någon. Die Zähne worauf wetzen; hwäßa tänderna, watnas i munnen åt något.
Wetzen, ſ. n. hwäßning, brynande.
Wetzſtahl, ſ. m. brynſtål.
Wetzſtein, ſ. m. bryne, brynſten, ſlipſten, wettjeſten.
Wichſe, i. g. L. ſ. f. S. Wachs.
Wichſen, i. g. L. v. a. S. wächſen.
Wichsſtiefeln, ſ. pl. waxade ſtöflor.
Wicht, i. g. L. ſ. m. en nedrig bof, ſwart ſjäl, nidling.
Wichtig, adj. u. adv. wigtig, angelägen, betydande, af wärde, wigtighet, ſom har mycket at ſäga. Der Dukaten iſt wichtig; Ducaten har ſin ſulla wigt.
Wichtigkeit, ſ. f. wigtighet, anſeende. Ein Mann von Wichtigkeit; en betydande Man.
Wicke, ſ. f. wiker, Vicia ſativa. Wilde oder Vogelwicke; musärter, Vicia cracca. Gelbe Vogelwicke; gigalsärter, Lathyrus pratenſis. Kleine Vogel- kleine rauhe Feldwicke; Ervum hirſutum.
Wicke, ſ. f. (Chirurg.) wehl af linneſkaf, at lägga i ſår. S. Weichen.
Wickel, ſ. m. Wickelband, ſ. n. S. Windeln.

Wickeln, v. a. gewickelt, p. weckla, linda. Ein Kind in Windeln wickeln; swepa ett barn i lindkläder. Sich aus einer Sache wickeln; reda sig utur en sak. Ich mag mich nicht in solche Händel wickeln; jag lägger mig ej uti sådana oredor. Die Haare wickeln; weckla, binda, rulla up håret, til at lägga det i lockar, krusa det.

Wickelstrümpfe, s. f. stora strumpor, som wicklas up omkring knäet.

Wickelzopf, s. m. en fletad hårlugg.

Widder, s. m. bagge, it. wäduren, et af de 12 teknen i djurkretsen, it. murbräcka, en krigsmaschin hos de Gamle, at stöta murarna omkull med.

Widderfell, s. n. baggeskinn.

Widderhorn, s. n. bagge-horn.

Widderkopf, s. m. bagge-hufwud.

Widehopf, s. m. wipa, kowipa, Tringa vanellus.

Wiedeme, v. W. s. f. Prästgård, S. Pfarrhof.

Wider, praep. cum accus. emot. (Wider, adv. S. Wider.) Wider den Strohm; emot strömen.

Widerbeissen, v. a. bita emot.

Widerbellen, v. n. bjäbba, emot.

Widerchrist, s. m. Antichrist.

Widerdruck, s. m. S. Schöndruck.

Widerhake, s. m. ar på pilar, it. hullning. Die Sache hat einen Wiederhaken; den saken har et häfte, något som tager emot.

Widerhalten, v n. hålla emot.

Widerklage, s. f. Reconvention; åklagan emot den som åklagat förut.

Widerlage, s. f. wederlag.

Widerlegen, v. a. wederlägga.

Widerlegung, s. f. wederläggning, emotsägelse.

Widerlich, adj. u. adv. widrig, motbjudande, förargelig, ledsam. Es schmeckt widerlich; det smakar widrigt. Er ist mir recht widerlich; han är mig förargelig, jag kan ej tåla honom. Eine widerliche Sache; en ledsam, förtretlig sak. Mir ist heute recht widerlich zu Muthe, i. g. L. jag mår intet wäl i dag.

Widerlichkeit, s. f. widrighet, förargelighet, ledsamhet.

Widernatürlich, adj. u. adv. onaturlig, emot naturen af en sak.

Widerpart, s. m. wederpart. Einem Widerpart halten; sätta sig emot någon.

Widerprellen, v. a. stuga tilbaka.

Widerrathen, v. a. afråda.

Widerrathung, s. f. afrådande.

Widerrechtlich, adj. u. adv. olaglig, olagligen.

Widerrechtlichkeit, s. f. olaglighet.

Widerrede, s. f. motsägelse, gensägele.

Widerreden, v. n. säga emot.

Widerruf, s. m. återkallelse, afsägelse. Widerruf eines Befehls; en befallning, som uphäfwer den förra. Einen Widerruf thun; taga sina ord igen, it. afsäga sig, afswärja en willfarelse.

Widerrufen, v. a. återkalla, taga igen, afsäga sig ifrån.

Widerruflich, adj. u. adv. som kan tagas igen, eller uphäfwas.

Widerrufung, s. f. återkallelse, afsägelse.

Wiedersacher, s. m. wedersakare, motståndare.

Widerschein, s. m. wedersken.

Wiederscheinen, v. n. giswa wedersken.

Widersetzen, v. r. sich; sätta, lägga sig, wara, strida emot, söka at förhindra en sak, wara upstußig.

Widersetzlich, adj. u. adv. upstußig, gensträfwig.

Widersetzlichkeit, s. f. upstußighet, motsträfwighet.

Widersetzung, s. f. emotsättande.

Widersinn, s. m. motstridighet.

Widersinnigkeit, s. f. stridighet, 2. orimlighet.

Widersinnig, wiedersinnisch, adj. u. adv. 1. stridigt emot hwartannat, wederwärdig, 2. orimlig, bakwändt.

Widerschlagen, v. a. slå igen, emot.

Widerspenstig, adj. u. adv. motspännig, genträfwig, stursk, tresk, upstußig, genstörtig.

Widerspenstigkeit, s. f. motspännighet, genträfwighet, sturskhet, treskhet, upstussighet.

Widerspiel, s. n. wederspel, motsats. Einem das Wiederspiel halten; sätta sig emot någon. Das Widerspiel behaupten; förswara motsatsen.

Widersprechen, v. a. widersprach, Imp. widersprochen, p. motsäga, wedersäga. Sich selbst widersprechen; tala emot sig sielf, emot det som man sagt eller gjort förut. Wenn man der Sache genau nachdenkt, so wiederspricht er sich auf allen Seiten; om man betraktar saken med en forstande tanke, så talar han på alla sidor emot sig sielf.

Widersprechend, adj. u. adv. motstridande.

Wider-

Widerſprecher, ſ. m. motſägare, motſtåndare.

Widerſpruch, ſ. m. motſägelſe, motſtridighet. Ohne Widerſpruch; utan motſägelſe, utan ſtrid, oſtridigt. Das hält einen Widerſpruch in ſich; det ſtrider emot hwartannat.

Widerſtand, ſ. m. motſtånd.

Widerſtehen, v. n. widerſtand, imp. widerſtanden, p. motſtå, ſätta ſig emot, förorſaka hinder. Widerſtehende Speiſen; motbjudande mat.

Widerſtoß, ſ. m. motſtöt, genſtöt.

Widerſtrahl, ſ. m. ſtrålars återkomſt, it. wederſken.

Widerſtrahlen, v. n. kaſta ſtrålarna tilbaka.

Widerſtreben, v. a. ſtreta, ſträfwa emot.

Widerſtreben, ſ. n. motſträfwande.

Widerſtreiten, v. a. widergeſtritten, p. ſtrida, ſäga, ſätta, lägga ſig emot, beſtrida någons mening.

Widerwärtig, adj. u. adv. wederwärdig, widrig, motbjudande, ledſam, olycklig. Ein widerwärtiges Glück; en widrig lycka. Ein widerwärtiger Menſch; en ledſam karl. Einem ein widerwärtiges Geſicht machen; ſe ſurt på någon. Ein widerwärtiges Schickſal; et olyckligt öde.

Widerwärtigkeit, ſ. f. wederwärdighet, motſtridighet, ledſamhet, motgång, olycka.

Widerwille, ſ. m. wederwilje, misnöje, oluſt, leda. Jemandes Widerwillen auf ſich ziehen; draga ſig någons hat öfwer hufwudet. Seinen Widerwillen bezeugen; wiſa ſitt misnöje. Etwas mit Widerwillen thun; göra något med oluſt och förtret. Er hat einen Widerwillen für alle Speiſen; han har en leda, en wämjelſe för all mat.

Widerwillig, i. g. L. adj. u. adv. S. widerſpenſtig.

Widrig, adj. u. adv. widrig, motſtridande, ſtridig, wederwärdig, ledſam, motbjudande. Widrigenfalls; i widrig händelſe. Ein widriger Wind; motwäder. Das ſind ganz widrige Dinge; det äro ſtridiga ting. S. widerlich).

Widrigkeit, ſ. f. widrighet.

Widmen, v. a. gewidmet, p. tilegna, tilſkrifwa, upoffra, it. årna. Jemanden ein Buch widmen; tilſkrifwa någon en bok. Sich Gott widmen; upoffra ſig Gud. Sich dem Studieren widmen; ämna ſig, ſlå ſig til Studierna. Ich habe das Geld zu Büchern gewidmet; jag har årnat penningarna til böcker.

Wie, Interj. hwi, hwi ſå.

Wie, Conj. när. Wie der König hier war; när Konungen war här. S. als.

Wie, adv. 1. huru, ehuru. 2. än. 3. ſom, ſåſom, likſom. Wie kommts; huru kommer det til? Wie dem ſey; ehuru därmed är. So gelehrt wie er auch iſt; ſå lärd han wara må. Wie, wenn es wahr wäre; än om ſå wore. Man muß ihn ſo nehmen, wie er iſt; man bör taga honom ſom han är. Er liegt da wie ein Todter; han ligger ſåſom han wore död. Er war wie ein toller Menſch; han blef likſom raſande.

Wieder, adv. wiederum; åter, å nyo, på nytt, igen, tilbaka. Hin und wieder; här och där, hit och dit, fram och tilbaka.

Wieder, ſättes fram för många Subſtantiva och än flera verba, då til ſamma ſubſtantivum eller verbum i ſwenſkan endaſt ſättas orden, åter, igen, tilbaka, å nyo, på nytt igen, ſom til E. wieder abfallen; falla af på nytt igen. Wieder begehren; åter begära. Wieder in den Gang kommen; komma å nyo i gång. Wieder abreiſen; reſa bort igen, o. ſ. w. Alla deßa ord kunna här likwäl ej uptagas, utan helſt de, ſom i ſammanſättning med detta adverbium, i tyſkan eller ſwenſkan wanligen ſkrifwas tilſammans ſom et enda ord.

Wiederannäherung, ſ. f. åter annalkande.

Wiederannahme, f. f. åter uptagande.

Wiederannehmen, v. a. igentaga, åter uptaga.

Wieder aufbauen, v. a. åter bygga up.

Wiederaufbauung, ſ. f. åter upbyggande.

Wieder aufbrechen, v. n. åter upbryta. Die Wunde iſt wieder aufgebrochen; ſåret har gått up igen.

Wieder aufkommen, v. n. komma up, å nyo i gång, åter upkomma til hälſan, åter reſa ſig.

Wiederaufkommen, ſ. n. hälſans återfående.

Wieder aufmachen, v. a u. r. åter uplåta, öpna igen. Sich wieder aufmachen; laga ſig åſtad igen.

Wiederaufnahme, ſ f. S. Wiederannahme.

Wiederaufrichtung, ſ. f. åter uprättelſe, it. ſig tröſt, hugſwalelſe.

Wiederaustheilung, ſ. f. utdelning på nytt igen.

Wieder bekommen, v. n. återfå, återbekomma, återwinna.
Wiederbezahlen, v. a. återbetala.
Wiederbezahlung, s. f. återbetalning.
Wiederbringen, v. a. återbära, återbringa, återställa.
Wiederbringung, s. f. återställning.
Wiedereinhohlen, v. n. återhämta, taga fatt på någon, igentaga det som är försumadt.
Wiedereinlösung, s. f. inlösning, infriande på nytt igen.
Wiedereinräumung, s. f. åter öfwerlemnande.
Wiedereinrichtung, s. f. inrättning på nytt igen.
Wiedereinschiffung, s. f. gående, stassande om bord igen.
Wiedereinsetzung, s. f. återställning, återinförande, åter uprättande, sättande i sitt förra stånd.
Wieder erhalten, v. a. återwinna, S. wieder bekommen.
Wiedererhaltung, s. f. återwinning.
Wiedererlangung, s. f. igenfående, återwinning.
Wiedererneuerung, s. f. förnyelse.
Wiedereröfnung, s. f. åter uplåtande, öppnande på nytt, återfall.
Wieder ersetzen, wieder erstatten, v. a. återgifwa, återbetala Jemandes Stelle wieder ersetzen; stå, komma i en annans ställe.
Wiedererſetzung, Wiedererſtattung, s. f. återbetalning.
Wiedererſtanden, adj. upſtånden igen, S. Auferſtehen.
Wiederfahren, v. n. wederfaras. Das iſt mir noch ſonſt nie wiederfahren; det har eljeſt aldrig händt mig förr.
Wiederfinden, v. a. finna igen.
Wiederfordern, v. a. igenkräfwa, återkalla.
Wiedergeben, v. a. återgifwa, återlemna, gifwa tilbaka igen.
Wiedergeburt, s. f. nya födelſen.
Wiedergebohrner, s. m. en ſom är född på nytt.
Wiedergelten, S. Wiedervergelten.
Wiedergeneſung, s. f. hälſans återfående.
Wieder gewinnen, v. a. återwinna.
Wiederhall, s. m. genljud, Echo.
Wiederhallen, v. n. gifwa genljud.
Wiederherſtellung, s. f. återställning, sättande i sitt förra stånd, it. hälſans återfående.
Wieder hohlen, v. a. återhämta.

Wiederhohlen, v. a. göra på nytt igen, uprepa. Wiederhohltermaßen; ſom ofta ſagt är. Sein Anſuchen wiederhohlen; göra anſökning på nytt igen. Er wiederhohlt blos dieſelben Worte; han uprepar endaſt ſamma ord.
Wiederhohlung, s. f. uprepning.
Wiederkäuen, v. a. u. n. idisla.
Wiederkauen, s. n. idislande.
Wiederkauf, s. m. återköp.
Wiederkäuflich, i. g. L. adj. u. adv. återköplig.
Wiederkaufsrecht, s. n. bördsrätt.
Wiederkehr, s. f. återfärd, återkomſt.
Wiederkehren, v. n. återwända, wända om, komma tilbaka.
Wiederklage, s. f. S. Widerklage.
Wiederklang, s. m. genljud.
Wiederkommen, v. n. komma igen, återkomma. Was zu einer gewiſſen Zeit immer wieder kommt; det ſom håller en wiß tid, periodiſk.
Wiederkunft, s. f. återkomſt.
Wiederrathen, Wiederrufen, S. Widerrathen, Widerrufen.
Wiedernehmen, v. a. återtaga, igentaga, taga tilbaka.
Wiederſagen, v. a. ſäga igen hwad en annan har ſagt.
Wieder ſammeln, v. a. återſamla.
Wiederſchaffen, v. a. återſkaffa.
Wiederſchall, s. m. återſkall, genljud.
Wiederſchallen, v. n. gifwa genljud.
Wiederſchein, s. m. wederſken.
Wiederſchelten, v. a. banna igen.
Wiederſchicken, v. a. återſticka, återſända.
Wiederſehen, v. a. ſe på nytt. Auf glückliches Wiederſehen; på lyklig återkomſt!
Wiederſinnig, adj. u. adv. ſom ſtrider emot hwart annat, orimligt.
Wiederſinnigkeit, s. f. orimlighet.
Wiedertaufe, s. f. omdöpelſe, wederdöpelſe.
Wiedertäufer, s. m. wederdöpare.
Wiedervergelten, v. a. wedergälla, återgälla.
Wiedervergelter, s. m. wedergällare.
Wiedervergeltung, s. f. wedergällning.
Wiedervergeltungsrecht, s. n. wedergällningsrätt.
Wiederverheirathung, s. f. nytt gifte.
Wiederverſammlung, s. f. åter förſamlande.
Wiedervermiethung, s. f. åter borthyrande.
Wiederverſöhnung, s. f. åter förſoning.
Wiederum, adv. åter igen, å nyo.

Wiederumschmelzung, f. f. omsmältning, fig. omarbetande på nytt igen.
Wiederumsetzung, f. f. omsättning.
Wieder zurückgehen, v. n. återgå.
Wiege, f. f. wagga. Von der Wiege an; ifrån waggan eller spådaste barndomen. Das ist ihm in der Wiege nicht vorgesungen, i. g. L. därtil blef han intet upfostrad, han trodde wäl aldrig at det skulle blifwa hans öde. Italien war die Wiege der schönen Wissenschaften; Italien har warit de wackra Konsters Fosterbygd.
Wiegen, v. a. 1. wagga, 2. wåga, S. wägen.
Wiegenband, f. n. wagge-band.
Wiegenbogen, f. m. waggspröte, båge öfwer en wagga.
Wiegengeld, f. n. penningar som gifwas på waggan för amman eller hustrun, som föder barnet, eller för barnpigan.
Wiegenkind, f. n. waggebarn, barn som ligger ån i waggan.
Wiegenlied, f. n. wagge-sång hwarmed barn sofjas.
Wiehern, v. n. gnägga, wrenskas som en häst.
Wiehern, f. n. hästgnägg.
Wieke, f. f. (Chirurg.) weka, hwel.
Wiemen, i. g. L. f. m. rum up i köksspisen, hwar rökstocken sitter, at röka fläsk, gåshalfwor, o. d. m. på.
Wiese, f. f. äng. Hohe und trockne Wiesen; hårdwalls-ängar. Eine Wiese mähen; slå en äng.
Når Wiesen sättes fram för namn af örter, betyder det at sådana örter wäxa wildt på ängar och åkrar.
Wiesenbach, f. m. bäck uti en äng.
Wiesenbaum, f. m. S. Heubaum.
Wiesenbertram, f. m. Achillea Ptarmica.
Wiesenblume, f. f. ängsblomster, it. kalfleka, Caltha Palustris.
Wiesenboksbart, Wiesenwedel, f. m. elggräs, Spiraea ulmaria.
Wiesenerz, f. n. myrmalm.
Wiesenfeld, f. n. ängsmark.
Wiesenflachs, f. n. S. Wiesenwolle.
Wiesenfuchsschwanz, f. m. ängkafle, Alopecurus pratensis.
Wiesengras, f. n. ånggräs.
Wiesengrund, f. m. ängwall.
Wiesenhafer, f. m. S. Hafer.
Wiesenhahnenfuß, f. m. watturots-blomster, Ranunculus repens.
Wiesenklee, f. m. S. Klee.
Wiesenknopf, f. m. Sanguisorba offic.
Wiesenkresse, Wiesengauchblume, f. f. S. Kresse.
Wiesenlauch, S. unter Knoblauch.
Wiesenlieschgras, f. n. Wiesenfench, f. m. ångkampe, Phleum pratense.
Wiesenpimpinelle, f. f. pimpernella, Poterium Sanguisorba.
Wiesenpflug, f. m. ångplog.
Wiesenraute, f. f. Thalictrum. Die blassgelbe grosse; torrwerksgräs, Thalictrum flavum.
Wiesenrispengras, f. n. slottergroe.
Wiesenrode, f. f. ångarnas upodling.
Wiesenschleppe, f. f. Wiesenhebel, f. m. et instrument af trä, hwarmed tufworna på ångar krosas eller bortskäras.
Wiesenstorchschnabel, f. m. midsommarsblomster, Geranium pratense.
Wiesenwolle, f. f. Wiesenflachs, Wiesendungsgras, Wiesenwatten, f. n. ängull, Eriophorum Polystachion.
Wiesenzins, f. m. ängsafrad eller ränta.
Wiesewachs, f. m. ängswärt, höwärt.
Wiesel, f. f. wesla, Mustela. Hermelinwiesel; lekatt, Must. Erminea
Wieselfell, f. n. skinn af weslor.
Wieviel, adv. huru många, huru mycket.
Wieweit, adv. huru långt, huru wida.
Wiewohl, Conj. fastän, ånskönt, ehuruwäl.
Wild, adj. u. adv. wild, obebodt, otamd, ostyrig, yr, ohyfsad, wildsinnt, grym. Wilde Bäume, Frucht; trän, fruckt, som wäxa wilde, utan at säs eller planteras, skogsfruckt. Ein wildes Land; et obebodt Land, som ligger öde. Wilde Thiere; wilddjur. Ein wilder Ore; en otamd, it. ostyrig ore. Ein wilder Sinn; et ostyrigt sinne. Ein wilder Knabe; en yr gåsse. Wilde Sitten; ohyfsade, råa seder. Wild werden, von Bäumen; förwäxa i löf och qwistar. Von Thieren und Menschen; blifwa ostyrig, ohyfsad. Ein wildes Volk; et wildsinnt folk. Wildes Gestein (Bergbau); en omild bergart, som intet wäl låter bryta eller smälta sig. Wildes Wasser; så kallas uti saltbyttor wattnet, som intet är salt, men tränger sig likwäl fram til saltsolan och förringar hennes halt. Wild Fleisch; dödt kött uti sår. Ins Wilde hineln über eine Sache urtheilen, sprechen, i. g. L.; döma, tala i wädret om en sak, utan ef-

tertanke, uran at blifwa wid det som hörer til saken.

Wild, s. n. ohne pl. wildt, willbråd.

Wildbad, s. n. et naturligen warmt bad, som ej är med konst tillagadt.

Wildbahn, s. f. jagtpark, djurgård, wildjurs-ständ.

Wildbraten, s. m. stek af wildbråd.

Wilddieb, s. m. djurtjuf, som stjäl wildt ur djurgården.

Wilden, s. pl. willarne, de wilda folkslagen, Willmänner, Indianerne.

Wildfang, i. g. L. s. m. en som är rått ingenstäds hemma, en wildbasare.

Wildfangsrecht, s. n. (Teutsche Staatsrecht) rättighet som Kurfursten i Pfalz har i anseende til wissa främlingar, at begära en wiß afgift af dem, (Fahegroschen).

Wildfuhr, s. f. en harfwad wåg uti eller bredwid skogen at spåra efter wildtet, när det går däröfwer.

Wildgarn, s. n. jagt-garn, jagt-nät.

Wildgraf, S. Raugraf.

Wildgrube, s. f. en grop til wildjurs-fång.

Wildheit, s. f. wildhet, yrhet, ostyrighet. Wildheit der Sitten; sedernas råhet.

Wildknecht, s. m. jagtdräng.

Wildmeister, s. m. en af den förnämare Jagtbetjeningen.

Wildnetz, s. n. jagtnät. En mindre art däraf kallas: Kupelnetz.

Wildniß, s. f. wildmark, ödemark.

Wildpret, s. n. wildbråd.

Wildrufhörner, s. pl. et slags jagtpipor at härma efter allahanda djurs låten.

Wildschure, s. f. pels med håren på utsidan.

Wildschwein, s. n. wildswin.

Wildschuppe, s. f. et skjul hwaresi wilddjuren fodras om wintern.

Wildschütze, s. m. en wilddjurs skytt, jägare.

Wildspur, s. f. wilddjurs-spår.

Wildstand, s. m. wilddjurs-ständ eller läger.

Wildverwachsen, adj. u. adv. wildwäxt.

Wildwerk, s. n. hwad som smakar såsom wildt.

Wildtrage, s. f. en art dragbår gjord af utslitna jagtnät, at bära det fällda wildtet med på en plats.

Wildwage, s. f. en art wåg, at wäga det fälda wildtet på.

Will, praes. von Wollen. S. Wollen.

Wille, s. m. ohne pl. wilje, samtycke, behag. Er will seinen Willen haben; han will hafwa sin wilje fram, han är enwis. Aus freiem Willen; utaf fri wilje, friwilligt, otwungen. Jemand zu Willen seyn, thun, leben; göra någon til wiljes. Mit meinem Willen soll das nie geschehen: jag gifwer aldrig mit samtycke därtil. Er muß völlig nach ihren Willen leben; han är twungen at göra alt efter hennes behag. Willens seyn etwas zu thun; wara sinnad, hafwa i sinnet, företaga sig, tänka at göra något. Eben des Willens seyn; wara af samma tanke eller mening. Ich bin heute nicht Willens auszugehen; jag är ej hogad i dag at gå ut. Das Kind hat immer seinen eigenen Willen gehabt; barnet har blifwit upfostradt uti sjelfswäld. Ein Mädgen zu seinem Willen bringen; förnedra en flicka. Mit allen Willen, i. g. L. alt för gerna. Der lezte Wille; sidsta wilje, testamente, arfförskrifning. Um Gottes Willen; för Guds skull. Um deines eignen Besten willen; för dit eget bästa.

Willebriefe, s. pl. så kallades i Tyska Statsrätten, sedan Kejsare Rudolph I. tid, Kurfurstarnas skriftliga förklaringar, at de gofwo sitt samtycke til Keisarens beslut uti wissa Riksangelägenheter, Litterae Electorum consensionis testibus

Willfahren, v. a. willfara, göra til wiljes.

Willfährig, adj. u. adv. willfarig, beredwillig, tjenstfärdig, redebogen at samtycka.

Willfährigkeit, s. f. willfarighet, tjenstfärdighet.

Willfahrung, s. f. willfarande.

Willig, adj. u. adv. willig, tjenstfärdig, redebogen at göra, hwad man will hafwa gjordt. Ein williger Mensch; en tjenstfärdig menniska. Aus willigem Herzen; utaf godt och uprigtigt hjerta. Einem der willig ist, wird alles leicht; hogen drager halfwa laßet.

Willigen, v. n. samtycka.

Willigkeit, s. f. willighet, tjenstfärdighet, redebogenhet at göra något.

Willkomm, Willkommen, s. m. wälkomme, wälkomst, it. wälkommes-glas.

Willkommen, adj. u. adv. wälkommen. Einen willkommen heissen; bjuda någon wara wällkommen. Er ist sehr willkommen; han är mycket kärkommen. Einen schlecht

willkommen heiſſen; taga illa emot någon.

Willkür, ſ. f. 1. fri wilje, behag, godtycke. 2. ſtadslag, Statutum. Es ſteht in ihrer Willkür; det ſtor i edert fria wal eller wilje. Er kann damit nach Willkür verfahren; han kan göra därmed efter behag. Nach Willkür urtheilen, ſchätzen; döma efter godtfinnande, wärdera på höft.

Willkürlich, adj. u. adv. wilkorlig, ſom kommer an på hwars och ens wilje och wal, efter behag, otwungen. Eine willkürliche Strafe; et wilkorligt ſtraf, ſom Domaren efter eget godtycke kan pålägga. Ein willkürlicher Richter; ſkiljesman, ſom efter öfwerenskommelſen antages at ſkilja en träta. Das Recht der Reichsſtände in Teutſchland bei ihren Streitigkeiten, dergleichen willkürliche Richter zu wählen, kallas: Ius Auſtraegarum. Willkürlich handeln; göra efter behag, på höft. Willkür bricht Landrecht; öfwerenskommelſen bryter lag.

Wimmeln, v. a. gewimmelt, p. wimla, krypa, kråla hoptals. Es wimmelte von Leuten auf dem Markt: torget wimlade af folk. Der Käſe wimmelt von Maden; oſten kråſar full af matkar.

Wimmern, v. n. qwida, klaga ångsligen.

Wimmern, ſ. n. Gewimmer; qwidan, klagan och gråt.

Wimpel, ſ. m. wimpel på fartyg.

Wimpelſtange, ſ. f. Wimpelſtock, ſ. m. wimpelſtång, wimpelſtock.

Wimpern, v. n. mit den Augen; blinka eller hugga med ögonlocken.

Wimpern, ſ. n. mit den Augen; blinkande med ögonen.

Wind, ſ. m. wind, wäder. Guten Wind, Vorwind bekommen; få medwäder, god bör i ſegeln (bei den Schiffern). Das Anker iſt gelichtet und der Wind iſt gut; ankaret är lyftadt, och winden ligger på. Widriger Wind; motwäder. Unter dem Winde; kallas i Weſtindien, mot wäſter. Oben dem Winde; emot öſter. Vor dem Winde ſegeln; hafwa winden på ryggen. Bei dem Winde ſegeln; ſegla med half eller näſtan motwind. Der Wind geht etwas; det bläſer något. Vor dem Winde bedeckt liegen; ligga i ſkygd för wädret. Mit vollem Winde ſegeln; ſegla med full wind, fig. wara lycklig. Fig. Er hat ſchon Wind davon; han har redan rök eller wäder däraf, han har kommit under wäder därom. Den Mantel nach dem Winde hängen; wända kappan efter wädret, draga kappan på båda axlar. Sich den Wind um die Naſe wehen laſſen, i. g. L. förſöka ſig i werlden. Sich von jedem Winde regieren laſſen; wara obeſtändig. Wind machen; ſig kråſa, ſkryta, ſprätta, tala oſanning. Das iſt alles Wind, was er ſagt; det är mundwäder, ſkryt, fåfengt prat, intet ſant, det är intet at lita på, hwad han ſäger. Einen mit Wind und leerer Hofnung ſpeiſen; göra någon fåfengt hopp. Scharfen Wind haben; hafwa godt wäderkorn.

Windball, ſ. m. wäderbåll.

Windbeutel, ſ. m. ſprätthök. S. Windmacher.

Windblaſe, ſ. f. wäderblåſa.

Windblume, ſ. f. S. Windkraut.

Windbruch, Windfall, Windriß, ſ. m. windfälle, träden och qwiſtarne ſom wädret afbrutet. it. wäderbråk (Chirurg.) Pneumatocele, Hernia flatulenta.

Windei, ſ. n. wind-ägg.

Windchen, Dim. et ſakta wäder, en wäderpuſt.

Winddorn, ſ. m. (Med.) en art benſjukdom, Spina ventoſa, Arthrocace L.

Windbüchſe, ſ. f. wäderböſſa.

Windeiſen, ſ. n. än den Fenſtern; fönſterjärn.

Windfackel, ſ. f. windfackla.

Windfall, ſ. m. S. Windbruch.

Windfahne, ſ. f. wäderflagga.

Windfang, ſ. m. wäderfång, it. wäderhål, wäderrör. it. Ventilator. it. åtſkilliga maſchiner, at ſkaffa ned friſk luft i grufworna, ſom kallas: Windlotte, Windſcheider, Windfaß.

Windfächer, ſ. m. fläckt.

Windgalle, ſ. f. en ſjukdom hos häſtar.

Windglöcklein, ſ. n. S. Winde.

Windhafer, ſ. m. ſlö hafre. S. unter Hafer.

Windhaken, ſ. m. fönſterhake.

Windhalm, ſ. m. åkerhwen, Agroſtis Spina venti.

Windhund, ſ. m. wäderhund.

Windicht, Windig, adj. u. adv. bläſig, figoſtadig, widlöftig, ſkrytaktig, owiß. Windigtes Wetter; bläswäder. Ein windiger Menſch; en oſtadig, widlöftig, ſkrytaktig

tig menniſka, en ſtorpratare, en wäderhane. Es ſieht mit der Sache, mit ihm windig aus; det ſer mycket owiſt ut med ſaken, han är uti en ſwår belägenhet.

Windklappe, ſ. f. wäderlucka, lufthål.

Windkraut, ſ. n. Windröschen; ſippa, Anemone

Windkunſt, ſ. f. en wattenkonſt, ſom i ſtället för watten driſwes af wind.

Windkugel, ſ. f. wäderkula, Aeolipila.

Windleuchter, ſ. m. ljusplåt.

Windlicht, ſ. n. bloß eller fackla.

Windmacher, ſ. m. ſtorpratare, charlatan.

Windmacherei, ſ. f. fåfengt prat och ſkrytande.

Windmühle, ſ. f. wädergwarn.

Windmühlenflügel, ſ. m. wädergwarnswinge.

Windmeſſer, ſ. m. Anemometer.

Windofen, ſ. m. kakelugn med dör in åt kammaren, windugn.

Windpocken, ſ. pl. Variolae Spuriae.

Windriß, ſ. m. S. Windbruch.

Windroſe, ſ. f. windſtiſwa i compaſſen, på hwilken alla wäderſtrek åro ritade. it. ſippa, Anemone.

Windsbraut, v. W. ſ. f. S. Windſtoß.

Windſchade, ſ. m. wäderſkada.

Windſcheu, adj. u. adv. ſkygg för wäder.

Windſchief, adj. u. adv. ſolwind, krokug.

Windſchirm, ſ. m. wäderſkärm.

Windſeite, ſ. f. ſida hwarifrån wädret kommer.

Windſpiel, ſ. n. wäderhund, S. Windhund.

Windſtill, adj. u adv. lugn, lugnt.

Windſtille, ſ. f. lugn, lugnt wäder, fullkomlig ſtillhet, i ſynnerhet på haſwet, windſtilla.

Windſtoß, ſ. m. wäderilning, windkaſt.

Windſtrich, ſ. m. ſtrek ſom wädret håller.

Windſturm, ſ. m. ſtormwäder.

Windſucht, Windwaßerſucht, Bungenſucht, ſ. f. wäderſot, Tympanites.

Windſüchtig, adj. u. adv. ſom har wäderſot.

Windwage, ſ. f. et inſtrument at afmäta windens ſtyrka med.

Windweher, ſ. m. fläckt.

Windtrocken, adj. u. adv. wädertorr.

Windweiſer, Windzeiger, ſ. m. et inſtrument, ſom wiſar ut hwad wäderſtrek winden bläſer.

Windwirbel, ſ. m. S. Wirbelwind.

Windzug, ſ. m. dragſpel, Ventilator.

Winde, ſ. f. en ört, binda, Polygonum Convolvulus. Wohlriechende Winde; åkerbinda, Convolv. arvenſis. Heckenwinde; ſkogsbinda, Convolv. Saepium. Stechwinde; Smilax aſpera.

Winde, ſ. f. 1. ein Hebezeug; en maſchine at lyfta eller draga en tyngd med, windſpel, triſſa. Die Winde an einer Kutſche; ſpännaren på en kuſkwagn, at ſpänna til remarna med. Eine Winde etwas auf abzuwinden, bei den Webern; nyſtfot, härſwel. 2. die Winde; ſur Bodenwinde, Hauswinde, um Korn darauf zu verwahren, Zeug zu trocknen; wind, loft, ſädesloft, torkloft, o. ſ w.

Windeblock, ſ. m. block til et windſpel, en triſſa.

Windedrath, ſ. m. Bindedrath; fin utglödjad tråd, ſom brukas at fläta omkring något.

Windehals, ſ. m. S. Wendehals.

Windel, ſ. f. Windeln, pl. linda, lindkläder.

Windelband, ſ. n. linda, lindband, bindel.

Windelboden, ſ. m. et klemadt mellantak. De kaſtingar eller ſprötar, ſom omlindade med halm brukas til deßa mellantak och hwarpå ſedan ler ſmetas, kallas: Windelſtaken.

Windelkind, ſ. n. lindebarn.

Windelkorb, ſ. m. en korg til at wärma lindkläder på, S. Warmkorb.

Windeln, v. a. gewindelt, p. linda et barn, ſwepa det i lindkläder.

Windeln, ſ. n. lindning.

Windeltuch, ſ. n. lindklut, blöja.

Winden, v. a. wand, imp. 1. winda, 2. nyſta, 3. wrida, 4 linda. Mit einem Krahn in die Höhe winden; winda up med en krana. Garn winden; nyſta garn. Eine gewundene Säule; en wriden, bandad pelare. Er wand ihm das Meſſer aus der Hand; han wred kniſwen ur handen på honom. Alle hatten ein weißes Tuch um den Arm gebunden; alle hade et hwitt kläde lindadt om armen. Sich winden wie ein Wurm; kröka ſig ſom en mask. Er weiß ſich aus der Gefahr zu winden; han wet at ſlingra ſig ur faran. Er mag ſich winden, wie er will, er muß doch daran; han må göra hwad han will, det hjelper intet.

Windenmacher, ſ. m. den ſom gör allehanda ſlags windſpel, triſſor och dylikt.

Wink, ſ. m. wink, wilje, godtycke, behag. Ich will dir ſogleich einen Wink geben;

jag will genaſt gifwa dig en wink, et tekn. Es geht alles nach ſeinem Wink und Willen; alt ſtyres efter hans behag. Ohne Gottes Wink fällt kein Vogel auf die Erde; utan Guds wilje kan ingen fogel omkomma.

Winken, v. a. gewinkt, p. nicka med hufwudet, winka med ögonen, händern eller med hufwudet. Mit den Ferſen winken, u. R. wiſa hälarna, löpa bort.

Winken, ſ. n. winkning.

Winkel, ſ. m. Winkel, pl. 1 (Geom.) winkel. Ein rechter, ein ſpitzer, ein ſtumpfer Winkel; en rät, en ſpetſig, en trubbig winkel. Schulterwinkel, Streichwinkel, (Fortific.) ſkulderwinkel, ſtrykwinkel. Ein hervorſpringender Winkel; en utgående winkel. 2. für Ecke, (Baukunſt) hörn, kant. 3. wrå. In allen Winkeln ſuchen; ſöka i hwar wrå. Das iſt nicht im Winkel geſchehen; det är icke ſkedt i mjugg, i löndom.

Winkeleiſen, ſ. n. S. Winkelmaaß.

Winkelförmig, adj. u. adv. ſom har en eller flera winklar. Winkelförmige Bewegung; en kropps rörelſe, ſom beſkrifwer en winkel.

Winkelgrad, S. Winkelrecht.

Winkelhake, ſ. m. (Zimmerk.) winkelhake, it. boktryckare mått, hwaruti ſättaren ſätter och ſamlar bokſtäfwerna.

Winkelicht, adj u. adv. kantig, it. S. Winkelförmig.

Winkelmaaß, Winkeleiſen, ſ. n. Winkelhake, ſ. m. winkelmått.

Winkelmeßer, ſ. m. et werktyg at måta winklars ſtorlek med.

Winkelnath, ſ. f. et ſlags ſömm.

Winkelpfeiler, ſ. m. S. Eckpfeiler.

Winkelrecht, adj. u. adv. winkelrät, efter räta winklar.

Winkelweiſer, ſ. m. (Markſcheider) et inſtrument, ſom wiſar winklarna.

Winkel i ſammanſättningar betyder i hwardagstal, fig. ſå mycket ſom, lönlig, oloflig, t. E.

Winkelehe, ſ. f. lön-gifte.

Winkelherberge, ſ. f. et miſstänkt, olofligt herberge eller wärdshus, på owanliga gator och ſtällen.

Winkelmünze, ſ. f. falſkt mynt, ſom ſmyger ſig hemligen in i landet.

Winkelprediger, ſ. m. lön-predikant.

Winkelſchenke, ſ. f. et litet uſelt wärdshus, ſom föga beſökes, åtminſtone intet af hederligt folk.

Winkelſchule, ſ. f. en hemlig ſkola, ſmygſkola.

Winkeltreppe, ſ. f. löntrappa.

Winkelverlöbniß, ſ. n. lönlig trolofning.

Winkelverſammlung, ſ. f. lönlig förſamling.

Winkelzug, ſ. m. Winkelzüge, pl. ſmå kenſter, undanflygter.

Winkelzuſammenkunft, ſ. f. en förbuden, olaglig, lönlig ſammankomſt.

Winſeln, v. n. m. d. Hfw. haben; gewinſelt, p. qwida, jämra ſig. Der Hund winſelt; hunden tjuter eller gnäller.

Winſelicht, i. g. L. adv. qwidande.

Winſeln, ſ. n. qwidande, jämrande. S. Gewinſel.

Winter, ſ. m. winter. Des Winters; om wintern, i winter-tid.

Winterbeule, ſ. f. froſt i händer och fötter.

Winterblume, ſ. f. en ros ſom blomſtrar om wintern.

Wintereiche, ſ. f. ek.

Winterente, ſ. f. alfogel, Anas hiemalis.

Winterfeld, ſ. n. wintergärde.

Wintergerſten, ſ. m. winterkorn.

Wintergetraide, ſ. n. winterſäd.

Wintergrün, ſ. n. wintergröna, Vinca major.

Winterhaft, adj. u. adv. Winterlich, i. g. L. winteraktig.

Winterkleid, ſ. n. winterklädning.

Winterkorn, ſ. n. S. Wintergetraide.

Winterlage, ſ. f. Winterlager, ſ. n. winterläger.

Wintermantel, ſ. m. winterkappa.

Wintermäßig, adj. u. adv. winterlik. Eine wintermäßige Kälte; en winter-köld. Wintermäßig gekleidet; klädd på wintern.

Wintermonath, ſ. m. November. Wintermonathe, kallas de 3 Månader, Nov. Dec. och Jan.

Wintern, i. g. L. v. imp. wintras, bliſwa winter.

Winterobſt, ſ. n. Lagerfrucht; winterfruckt.

Winterroſe, ſ. f. en ros ſom blomſtrar om wintern.

Winterqwartier, ſ. n. winterqwarter.

Winterſaat, ſ. f. winterſäd, höſtſåning.

Winterſtand, ſ. m. djurens winter-ſtånd i ſkogen.

Winterſtube, ſ. f. winterrum.

Wintertag, ſ. m. winterdag.

Winterung, ſ. f. förwar öfwer wintern, liggande öfwer wintern i en hamn.

Winterwende, ſ. f. winter-ſolſtånd.
Winterzeit, ſ. f. wintertid.
Winzer, ſ. m. wingårdsman, arbetare wid winbärgning.
Winzerhacke, ſ. f. Winzermeßer, ſ. n. wingårds-hacka, wingårdsknif.
Winzig, i. g. L. adj. u. adv. helt liten, ſpånslig.
Wipfel, ſ. m. topp eller ſkate på et träd.
Wipfeldürr, adj. u. adv. torr i toppen.
Wipfelreich, adj. u. adv. S. Gipfelreich.
Wipfelſchlag, ſ. m. ſkatände på et träd.
Wippe, ſ. f. wippa, wipp, it. gunga. Er ſteht auf der Wippe; han ſtår på wippen.
Wippen, v. a. wippa, uphiſſa någon i wippgalge eller dunſa honom, it. gunga. Wippen und kippen; utſöka det ringhaltiga myntet och kringſkära det ſom båttre är.
Wipperzeit, S. Kipper und Wipperzeit.
Wipperei, ſ. f. myntklippning.
Wippgalgen, ſ. m. wippgalge.
Wippkarren, ſ. m. wippkärra.
Wir, pl. Pron. perſ. Ich; wi.
Wirbel, ſ. m. Wirbel, pl. hwirfwel. Der Wirbel des Hauptes; hwirfel på hufwudet, hufwudkulle. Wirbel am Gelenk; ſammanfogning af twå leder, hwarutaf det ena är rundt och det andra iholigt. Wirbel am Rücken; ryggknotor. Wirbel an der Violine, am Clavier; ſtruſwar på fjol, ſträngſtifter på Clawer. Wirbel einer Laute; ſtruſſtälle på en luta Wirbel an einem Gewinde; en triſſa hwarom et rep går. Wirbel an den Säulen, (Baukunſt) en liſt i form af en kluſwen rund käpp, eller huggen i ſmå kulor, eller i radband på Capitäler och Cornischer. Wirbel am Geſchütz; zirater på en Canon, beſtående af omgifwande liſter. Einen Wirbel ſchlagen laſſen, auf der Trommel; låta ſlå en hwirfwel på trumnan.
Wirbelbein, ſ. n. ryggknota.
Wirbelgeiſt, ſ. m. Wirbelhirn, ſ. n. et oroligt hufwud.
Wirbelicht, Wirbelhaft, adj. u. adv. hwirfwelaktig.
Wirbelkraut, ſ. n. et örtſlägte med ſkidfruckt, Aſtragalus.
Wirbeln, v. n. hwirfla ſig, gå rund omkring.
Wirbelpunkt, ſ. m. vertical-punkt.
Wirbelſchlund, ſ. m. en bottenlös afgrund, ſom upſlukar och upſwäljer alt.
Wirbelſucht, ſ. f. yrsla i hufwudet.
Wirbelwind, ſ. m. wäderhwirfwel, wäderilning.
Wirken, v. n. gewirkt, p. wirka, wäfwa. Strümpfe, Tapeten, Spitzen wirken; wirka tapeter, wäfwa ſtrumpor, knyppla ſpetſar. Den Teich wirken; knoda ut degen. Einem Pferde den Huf wirken; arbeta up hofwen på en häſt.
Wirken, ſ. n. wirkning.
Wirkeiſen, ſ. n. S. Wirkmeßer.
Wirkerei, ſ. f. wirkeri, wäfweri.
Wirkerin, ſ. f. wirkerſka, knypplerſka.
Wirkküßen, ſ. n. knyppeldyna.
Wirkmeßer, ſ. n. hofſlagarens werkjärn, hofjärn.
Wirkſtuhl, ſ. m. wäfſtol.
Wirkmulde, ſ. f. Wirktrog, ſ. f. et bakträg at knoda ut degen uti.
Wirktafel, ſ. f. Wirktiſch, ſ. m. et bord at knoda ut degen på.
Wirken, v. n. m. d. Hfw. haben, gewirkt, p. werka, fig. uträtta. Die Arznei will nicht mehr wirken; botemedlet will intet mera werka, ſlår intet mera an. Mit ſeinen Händen wirken; arbeta med ſina händer. Ich zweifle, daß das bei ihm wirkt; jag twiflar på, at det uträttar något hos honom. Das hat nichts gewirkt; det har intet hulpit det ringeſta.
Wirklich, adj. u. adv. werklig. Wirkliche Sünde; werkſynd. Ein wirklicher Rath; et Råd ſom är werklig i tjenſt, til åtſkilnad ifrån det ſom endaſt har Caracteren.
Wirklichkeit, ſ. f. werklighet. Zur Wirklichkeit bringen; werkſtälla, göra werklig, uträtta en ſak.
Wirkſam, adj. u. adv. werkande, kraftig. Ein wirkſamer Menſch; en arbetſam, flitig, beſtällſam, driſwande karl.
Wirkſamkeit, ſ. f. werkſamhet, beſtällſamhet, munterhet och drift i ſyslor och förråttningar.
Wirkung, ſ. f. werkan, werkning.
Wirkungskrais, ſ. m. Wirkungsſphäre, ſ. f. werkningskrets, kretſen innom hwilken en kropp märkeligen yttrar ſin werkan.
Wirren, S. Verwirren.
Wirrgarn, ſ. n. oredigt, ihoptrasladt garn.
Wirrig, wirr im Kopf, i. g. L. adj. u. adv. oredig, förwillad, yr i hufwudet.
Wirrkopf, ſ. m. et oredigt, underligt, oroligt hufwud.
Wirrſtroh, ſ. n. ſtötthalm.
Wirrungen, i. g. L. ſ. pl. S. Verwirrung.
Wirrwar, n. W. ſ. m. willerwalla, oredigt tal, ſammantraßlad ſak.
Wirſing, ſ. m. S. Kohl.

Wirtel,

Wirtel, ſ. m. en ſtånda eller trißa på en järnſpindel, en liten ring eller kubb ſom ſättes i ſpindeltrißan.

Wirth, ſ. m. 1. wård, 2. husbonde, 3. hushållare, 4. gäſtgifware. Der Wirth im Hauſe, Hauswirth, Hausherr; husbonde. Ein Wirth, der Wirthshaus hålt; en ſom håller wårdshus, ſpisqwarter och kållare, en gäſtgifware. Er iſt ein guter Wirth in ſeinem Hauſe; han wet alt för wål at undfägna ſina wänner uti ſitt hus. Ein guter Wirth ſeyn; wara god hushållare, Ökonom, lefwa ſparſamt. Die Rechnung, die Zeche ohne den Wirth machen; ej wål förut öfwerlägga omkoſtningarna wid något.

Wirthin, ſ. f. 1. wärdinna, 2. husfru, 3. hushållerſka, 4. gäſtgifwerſka.

Wirthlich, adj. u. adv. husaktig. Wirthlich haushalten; hushålla ſparſamt och nätt.

Wirthlichkeit, ſ. f. egenſkap at wara god hushållare eller hushållerſka, ſparſamhet.

Wirthſchaft, ſ. f. 1. hushållning, 2. matlag. Wirthſchaft treiben; hushålla. Die ganze Wirthſchaft taugt nicht; hela hushållningen är intet wärd. Da ſind zwo Wirthſchaften im Hauſe; där äro twå matlag i huſet. Küchenwirthſchaft; matlagning. Eine Wirthſchaft; kallas wid några Hof en art maſkerad bal, då några i ſällſkapet föreſtålla wärden och wärdinnan, en wårdſkap wid Hofwet.

Wirthſchaften, v. a. gewirthſchaftet, p. hushålla.

Wirthshaus, ſ. n. wårdshus, ſpisqwarter, kållare, herberge, gäſtgifwaregård.

Wirthsjunge, ſ. m. gåſſe på wårdshus och kållare.

Wirthsleute, ſ. pl. wårdsfolk.

Wiſch, ſ. m. det hwarmed man aſſopar eller afſtryker något, wiſka, ſkuri, traſa, ſudd, it. halmtapp af hopwriden halm eller hö. fig. et blad papper, en liten ſkrift, af intet det ringeſta wärde, eller ſom är endaſt wärd at aftorka bordet med.

Wiſche, Pr. W. ſ. f. S. Wieſe.

Wiſchen, v. a. gewiſcht, p. ſtryka eller torka bort, renſa. Den Schlaf aus den Augen wiſchen; ſtryka ſömnen utur ögonen. Die Naſe wiſchen, n. R. ſnyta näſan. Er wiſchte darüber weg; S. wegwiſchen Sich das Maul wiſchen, n. R. ej få något med.

Wiſchen, ſ. n. torkning, renſning.

Wiſcher, i. g. L ſ. m. für: derber Verweis; en ſkrapa.

Wiſchlappen, Wiſchtuch, Wiſchhader, ſ. m. torktraſa, torkklut.

Wismuth, ſ. m. Wismut, Wismuthum.

Wismuthblüthe, ſ. f. Wismutbloma.

Wismutherz, ſ. n. Wismut-malm.

Wismuthglanz, ſ. m. ſchweflichter; Wismuthi minera ſulphurea, galena Wismuth. Min. Wismuthi griſea et verſicolor. *Wall.*

Wismuthkalk, Wismuthmulm, Wismuthocher, ſ. m. wismutkalk, Wismuthi minera exeſa calciformis, Ochra Wismuthi *Wall.*

Wismuthniederſchlag, ſ. m. Wismuthweis, ſ. n. Magiſterium Wismuthi.

Wiſpel, ſ. m. på några orter i Tyſkland et ſädesmått om 12, på andra om flera eller mindre Scheffel, alt efter Scheffelns ſtorlek.

Wiſpeln, Wiſpern, v. n. hwiſkra.

Wiſpern, ſ. n. Gewiſpel; hwiſkring.

Wiſſen, v. a. weiß, weißt, pr. wußte, Imp. Indic. wüßte, Imp. Conj. gewußt, p. weta, förſtå. Er wußte nichts davon, ehe es geſchah; han wißte intet däraf, förr än det ſkedde. Ich weiß nicht, was er ſagt; jag förſtår intet, hwad han säger. Er wird ſeine Sache ſchon zu machen wiſſen; han lärer nog göra wål ifrån ſig. Ich will es gethan wiſſen, i. g. L. jag will at det ſkall ſke. Sich viel, womit wiſſen; tycka om ſig för något, ufwas, högfärdas öfwer något. Zu wiſſen thun; göra weterlig, gifwa tilkänna, kungöra, berätta.

Wiſſen, ſ. n. wetſkap, wett, minne. Wider ſein Wiſſen; utan hans wetſkap och minne. Wider beßer Wiſſen und Gewiſſen; emot bättre wett och ſamwete. Meines Wiſſens; ſå mycket jag wet eller kan påminna mig, ſå wida mig weterligt är. Mit Wiſſen ſündigen; ſynda weterligen. Viel Wiſſen blehet oft auf; ſtor lärdom gör ofta ſtolt.

Wiſſend, adj. u. adv. weterlig, bekant. Wohl wiſſend; wål wetandes.

Wiſſenſchaft, ſ. f. wetenſkap, kunſkap. Die ſchönen Wiſſenſchaften; de wackra wetenſkaper, de behagligare yrken, Witterheten. Die Akademie der Wiſſenſchaften; Wetenſkaps-Academien. Ein Mann von vieler Wiſſenſchaft; en Man af ſtor kunſkaper, ſtor lärdom. Ich habe kein

Wiſſenſchaft davon, i. g. L. jag wet intet något därom.
Wiſſenſchaftlich, adj. u. adv. til wetenſkaper hörande, ſyſtematiſk. Ein wiſſenſchaftlicher Kopf; en ſom är fallen för wetenſkaper, ſom ſjelf underſöker och tänker.
Wiſſentlich, adj. u. adv. wetandes, weterlig, weterligen.
Witſch, i. g. L. in einem Witſch war er weg; uti en wiſp, en blixt, war han bort.
Witten, ſ. m. en fjerdedel af en tyſk ſchilling, eller et af de minſta ſkiljemynten uti Nederſachſen, ſom ſwarar emot tre ſwenſka rundſtycken, eller en enkel ſlant.
Wittern, n. W. v. a. ſpåra, wädra up, förut förmärka, börja känna, få hum om något.
Witterung, ſ. f. wäderlek. Wenn es die Witterung zuläßt; när wäderleken will foga ſig.
Witterungsbeobachtung, ſ. f. metereologiſkt rön.
Witterungslehre, ſ. f. lära om wäderlek, och des förändringar.
Witterungstabell, ſ. f. wäderleks-tafla.
Wittfrau, i. g. L. ſ. f. S. Wittwe.
Wittling, ſ. m. ein Fiſch; hwitling, widding, Gadus Merlangus.
Witthum, v. W. ſ. n. lifgeding.
Wittwe, ſ. f enka.
Wittwengebühr, ſ. f. enke-rätt, det ſom en enka tilkommer.
Wittwengehalt, ſ. n. Penſion ſom en enka får.
Wittwenjahr, ſ. n. nådår. S. Gnadenjahr.
Wittwenleben, ſ. n. S. Wittwenſtand.
Wittwenſchleier, ſ. m. enke-duk, enkedrägt.
Wittwenſitz, ſ. m. enkeſäte, lifgeding.
Wittwenſtand, ſ. m. Wittwenſchaft, ſ. f. enkeſtånd.
Wittwer, Wittmann, i. g. L. ſ. m. enkling.
Wittwerſtand, ſ. m enklingſtånd.
Witz, ſ. m. ohne pl. ſnille. Er hat vielen Witz; han har ſtora ſnillegåfwor. Ein Werk des Witzes; et ſnilleſoſter. Ein Spiel des Witzes; et ſnilleſynd, tankeſpel, Luſus ingenii.
Witzeln, v. n. m. d. Hfw. haben; wilja lyſa med qwickheter, ſpela med ord och infall.
Witzelei, ſ. f. en twungen qwickhet.
Witzig, adj. u. adv. ſom har ſnille, qwick, witter, klyftig, fintlig. Ein witziger Einfall; et qwickt infall, et hittord, bon mot. Eine witzige Antwort; et klyftigt ſwar. Die witzigen Köpfe Teutſchlandes; Tyſklands wittre Män. Seinen Worten eine witzige Wendung geben; giſwa ſina ord en fintlig wändning.
Witzigen, i. g. L. v. a. für: witzig machen; gewitziget, p. göra klok, göra någon förſigtigare och warſamare, giſwa honom warnagel eller minnesbeta. Durch Schaden gewitziget werden; bliſwa klok af ſkada.
Witzigung, ſ. f. minnesbeta, warnagel.
Witzling, ſ. m. en ſom altid will wiſa ſitt ſnille eller lyſa med qwickheter, ſom inbillar ſig något därmed, ſom ſpelar altid med hittord.
Wo, adv. hwar, hwareſt, ehwareſt. Wo da, wo ungefähr; hwar wid lag? Wo er auch ſeyn mag; hwareſt han ock må wiſtas. Er weiß nicht wo aus noch ein; han wet icke hwarken ut eller in, hwarken fram eller tilbaka. Sonſt wo; annorſtädes, S. anderswo. Ich bin heute wo geweſen, i. g. L. jag har warit i dag på et ſtälle.
Wo, Conj. om, ſå framt. S. woſern.
Wobei, adv. hwarwid, hwarpå, hwaruti. Ein Vorſchlag, wobei blos zu erinnern iſt; et förſlag, hwarwid endaſt är at påminna. Wobei kann man das merken; hwarpå kan man märka det? Eine Sache wobei viele intereßirt ſind; en ſak hwaruti många taga del.
Woche, ſ. f. wecka. Eine Woche um die andre; hwarannan wecka. Die Woche iſt an ihn; raden träffar honom i weckan. Die Wochen, pl. i. g. L. für: Kindbett; barnſäng. In den Wochen kommen; nedkomma, föda barn, falla i barnſäng.
Wochenarbeit, ſ. f. wecko-arbete.
Wochenbett, ſ. n. barnſäng.
Wochenblatt, ſ. n. weckoblad.
Wochengeld, ſ n. wecko-penningar.
Wochenlohn, ſ. m. lön ſom betales hwar weka.
Wochenkind, ſ. n. et ſpädt barn icke äldre än ſex weckor.
Wochenmarkt, ſ m. wecko-marknad.
Wochenpredigt, ſ. f. wecko-predikning.
Wochenrechnung, ſ. f. räkning för hwar wecka.
Wochenſtube, ſ. f. barnſängskammare.
Wochentag, ſ. m. dag i weckan.

Wöchentlich, adj. u. adv. hörande til en wecka, det som sker hwarje wecka. Er thut es wöchentlich zweimahl; han gör det två reſor i hwarje wecka. Wöchentliche Zeitungen; wecko-tidningar.

Wochenzehrung, ſ. f. förtäring för en wecka.

Wöchnerin, ſ. f. barnſängs-huſtru. S. Kindbetterin.

Wocke, ſ. f. ſpinnrok. S. Rocken.

Wodurch, conj. hwarigenom, hwarmedelſt. Irgend wodurch; igenom något. Die Thür, wodurch er kam; dören, genom hwilken han kom. Ich weiß nicht, wodurch ich das verdient habe; jag wet intet, hwarmed jag har förtjent det.

Wofern, Conj. om, ſå framt.

Wofür; hwarföre, för hwad. Wofür haltet ihr mich; hwad hållen i mig före? Wofür gut ſagen; gå i borgen för något.

Wog, Imp. S. wägen.

Woge, ſ. f. wåg, wattu-bölja.

Wogegen; hwartemot.

Woher; 1. hwarifrån, hwadan. 2. för hwad. Woher willt du das beweiſen, i. g. L. hwarmed, på hwad ſätt will du bewiſa det?

Woherum; hwaromkring.

Wohin; hwart, hwartåt. Wohin ſoll ich es legen; hwart ſkal jag lägga det. Leg es nur irgend wohin; lägg det bara någorſtädes.

Wo hinaus; hwart ut. Ich ſehe ſchon wo das hinaus will; jag ſer redan hwart det ſyftar, hwart det will ſtadna. Nicht wo hinaus wiſſen, i. g. L. weta ſig ingen utwäg.

Wo hinter; bak om hwilket.

Wohl; S. wol.

Wohnbar, adj. u. adv. ſom kan bebos. Ein wohnbares Haus; et hus ſom kan brukas.

Wohnen, v. n. m. d. Hfw. haben; bo, wiſtas. Gott der in der Höhe wohnt; Gud ſom har ſin ſtol i högden.

Wohnhaft, adj. u. adv. boendes, boſaſt. Er iſt hier in der Stadt wohnhaft; han bor här i ſtaden, han är en af ſtadens inwånare. Sich auf dem Lande wohnhaft niederlaſſen; ſätta bo på landet.

Wohnhaus, ſ. n. hus ſom man bor uti, boningsſäte.

Wohnplatz, ſ. m. boſtälle.

Wohnſitz, ſ. m. ſäte, Reſidens. Ein biſchöflicher Wohnſitz; et Biſkopsſäte.

Wohnſtätte, ſ. f. boſtälle.

Wohnſtube, ſ. f. rum eller kammare, ſom man wanligen bor uti.

Wohnzimmer, ſ. n. woningsrum, it. S. Wohnſtube.

Wohnzins, ſ. m. hushyra.

Wohnung, ſ. f. boning, wåning, hus. Keine eigene Wohnung haben; intet haſwa eget hus.

Wol, adv. wäl, it. mycket. Nicht wohl ſeyn; icke må wäl. Er iſt nicht wohl zu Fuße; han har icke godt för at gå. Mit jemand wohl daran ſeyn; wara god wän, mycket nöjd med någon. Er läßt ſich da recht wohl ſeyn; han lägar där wäl om ſig, plägar ſig wäl.

Wol, Conj. wäl. Das kann wol ſeyn; det kan wäl ſå wara.

Wohl, ſ. n. ohne pl. wäl, wälfärd, lycka. S. Wohlfarth.

Wolan, Interj. wälan! må göra!

Wolachtbar, i. g. L. adj. wälaktad.

Wolauf, adv. friſk. Wolauf ſeyn; wara friſk och ſund, må wäl.

Wolbedacht, adj. u. adv. wälbetänkt, wäl öfwerlagd.

Wolbedächtlich, adj. u. adv. mycket betänkſam, noga öfwerwägande.

Wolbefinden, ſ. n. god hälſa.

Wolbegütert, adj. u. adv. mycket rik, wälmående.

Wolbekannt, adj. u. adv. wälbekant.

Wolbeleſen, adj. u. adv. mycket beläſen.

Wohlbemeldt, adj. wälbemäld.

Wolberedt, adj. u. adv. wältalig.

Wolbeſtalt, i. g. L. adj. wälbetrodd.

Wolbeſtellt, adj. u. adv. wälbeſtälld.

Wolbetagt, adj. u. adv. mycket gammal, ålderſtegen.

Woledel, adj wäladel.

Wolehrwürdig, adj. wälärewördig. Ew. Wolehrwürden; Eder Wälärewördighet.

Wolergehen, ſ. n. ohne pl. wälfärd, wälgång, wältrefnad. Auf jemandes Wolergehen trinken; dricka någons ſkål.

Wolerzogen, adj. u. adv. wäl upfoſtrad.

Wolerworben, adj. wälfängen.

Wolfahrt, ſ. f. ohne pl. wälfärd, wälgång. Jemand um ſeine Wolfarth bringen; förſtöra någons lycka.

Wolfeil, adj. u. adv. icke dyr, för godt köp. Ich kaufe wo die Waare am wolfeilſten iſt; jag köper hwareſt jag kan få waran för bäſta köpet. Wolfeiler Preis; godt köp. Wolfeile Zeiten; god tid, då godt

köp

köp är på alt ting. Da kan man wolfeil leben; där kan man lefwa med litet.
Wolgeachtet, adj. u. adv. wälaktad.
Wolgeartet, adj. u. adv. wälartad.
Wolgebildet, adj. u. adv. wälskapad, wacker, fager.
Wolgebohren, adj. u. adv. wälboren.
Wolgefallen, s. n. wälbehag. Seinen Wolgefallen woran haben; finna sitt nöje uti något.
Wolgefällig, adj. u. adv. wälbehaglig.
Wolgegründet, adj. u. adv. wälgrundad.
Wolgelegen, adj. u. adv. wälbelägen, bequäm.
Wolgelehrt, i. g. L. adj. u. adv. mycket lärd.
Wolgelingen, v. n. lyckas wäl.
Wolgemacht, adj. u. adv. wäl gjord.
Wolgemeint, adj. u. adv. wälment.
Wolgemuth, adj. u. adv. som är wid godt mod eller lynne.
Wolgemuth, s. n. eine Pflanze; dosta, Origanum vulgare.
Wolgeneigt, adj. u. adv. wäl bewägen.
Wolgeruch, s. m. Wolgerüche, pl. en angenäm, ljuflig luft.
Wolgeordnet, adj. u. adv. wälinrättad, wälställd.
Wolgerathen, adj. u. adv. wälartad, it. som har lyckats wäl.
Wolgerathen, v. n. lyckas.
Wolgerüstet, adj. u. adv. uti godt försvarsstånd, wäl utrustad.
Wolgeschickt, adj. u. adv. mycket skicklig.
Wolgeschmack, s. m. wälsmak.
Wolgesetzt, adj. u. adv. wäl gjord eller författad.
Wolgesittet, adj. u. adv. mycket beskedlig, artig, sedig, som har goda seder.
Wolgestaltet, adj. u. adv. wälskapad.
Wolgeübt, adj. u. adv. wäl tilöfwad.
Wolgewachsen, adj. u. adv. wälwärt, wälskapad.
Wolgewogen, adj. u. adv. bewägen.
Wolgewogenheit, s. f. bewägenhet.
Wolgezogen, adj. u. adv. wäl upfödd.
Wolgezogenheit, s. f. sedighet, beskedlighet, artighet i sederna.
Wolhabend, adj. u. adv. wälmående, förmögen.
Wolhabenheit, s. f. wälmående, det som utgör wälstånd, förmögenhet.
Wolhergebracht, adj. u. adv. wäl undfången, gammal. Wolhergebrachter maßen; efter gammal wana och rätt.
Wolklang, s. m. Wollaut, s. m. wälljud.
Wolklingend, Wollautend, adj. u. adv. wälljudande.
Wolleben, s. n. wällefnad.
Wolluſt, s. f. wälluſt.
Wollüſtig, adj. u. adv. wällustig.
Wollüſtling, s. m. en som är begifwen på wälluſter.
Wolmeinend, adj. u. adv. wälmenande.
Wolmeinung, s. f. god mening, bewägenhet.
Wohlredend, adj. u. adv. wältalig.
Wolredenheit, s. f. wältalighet.
Wolriechend, adj. u. adv. wälluktande.
Wolſchmeckend, adj. u. adv. wälsmakande.
Wolſeyn, s. n. ohne pl. wälgång, god hälsa, lycksalighet.
Wolſtand, s. m. 1. wälstånd, wälmåga, wälmagt. 2. anständighet. Als er noch in ſeinem Wolſtande war; när han ännu war i wälståndet. Das iſt wieder den Wolſtand; det stöter emot anständigheten.
Wolſtudiert, adj. u. adv. boksynt.
Wolthat, s. f. wälgerning.
Wolthäter, s. m. wälgörare, wälgerningsman.
Wolthäterin, s. f. wälgörerska.
Wolthätig, adj. u. adv. wälgörande, gifmild.
Wolthätigkeit, s. f. gifmildhet.
Wolthun, v. a. göra wäl, wara gifmild.
Wolverbunden, adj. u. adv. wälbunden.
Wolverdient, adj. u. adv. wälförtjent.
Wolverhalten, s. n. wälförhållande.
Wolverſehen, adj. u. adv. wäl försedd.
Wolverſucht, adj. u. adv. wäl försökt.
Wolverwahrt, adj. u. adv. 1. wälgömd. 2. satt uti godt försvarsstånd.
Wolwollen, s. n. wälwilje.
Wolwollend, adj. u. adv. wälwillig, bewägen.
Wolgezeichnet, adj. u. adv. wäl teknad.
Wölben, v. a. gewölbt, p. hwälfwa, göra hwalf.
Wölbbogen, s. m. hwalf-båge.
Wölbſtütze, s. f. hwalfstöd.
Wölbung, s. f. hwälfning, hwalf.
Wolf, s. m. Wölfe, pl. ulf, warg, Canis Lupus. Ein Wolf vom Gehen oder Reiten; et gång- eller rid-får, it. et frätande får på skenbenet, it. en sjukdom hos bien. Wolf in der Baukunſt; galt. In der Landwirthſchaft; långa bjelken, som wid halmtak ligger längs åt takryggen. Bei den Tiſchlern; en falshöfwel. Sprw.

Sprw. i. g. L. Wenn man vom Wolf redet, ſo iſt er nicht weit; når man nämner wargen, ſå kommer han löpandes, Lupus in fabula. Unter den Wölfen muß man mit heulen; den ſom will med wargarna åta, han måſte och med dem tjuta. Der Wolf frißt auch gezählte Schafe; ulfwen biter ock råknade får, tjufwen aktar intet wal. Der Wolf läßt wohl Haare, aber nicht von Art; ulfwen byter wål hår men aldrig ſinne. Der Wolf ſtirbt in ſeiner Haut; en arg menniſka bättrar ſig aldrig. Kein Wolf beißt den andern; den ene korpen hugger intet ut ögat på den andra. Der Hunger treibt den Wolf aus dem Walde; nöd lårer bedja. Den Wolf bei den Ohren halten; ej weta hwad man ſkall taga för et parti.

Wölfiun, ſ. f. warginna.

Wölfiſch, adj. u. adv. wargaktig, likſom en warg.

Wolfram, ſ. m. Wolfart, ein Mineral; wolfram, Manganenſis minera paraſitica, Spuma Lupi.

Wolfsangel, ſ. f. S. Wolfseiſen.

Wolfsart, ſ. f. warg-lynne.

Wolfsbalg, ſ. m. wargſkinn.

Wolfsbeere, ſ. f. trollbär, Paris quadrifolia.

Wolfsbohne, ſ. f. wargböna, Lupinus

Wolfseiſen, ſ. n. et järn at fånga wargar uti, en art fotangel för wargar.

Wolfsfalle, ſ. f giller för wargar.

Wolfsfärbig, adj. u. adv. ulfgrå.

Wolfspark, ſ. m. en park at jaga efter wargar uti.

Wolfsgeheule, ſ. n. warg-tjutning.

Wolfsgrube, ſ. f. warggrop.

Wolfshetze, S. Wolfsjagd.

Wolfshaut, ſ. f. S Wolfsbalg.

Wolfshunger, ſ. m. en onaturlig hunger.

Wolfsjagd, ſ. f. wargjagt.

Wolfsjäger, ſ. m wargjägare.

Wolfsklaue, ſ. f. wargklo.

Wolfsklinge, ſ. f. ſå kallas wiſſa tunna märjeklingor.

Wolfskraut, ſ. n. Schwarz-Chriſtophswurz; paddbär, Actaea Spicata. it. S. Wolfsbeere.

Wolfslager, ſ. n. wargens dag-läger, ſtälle där han har ſitt läger.

Wolfsloch, ſ. n. Wolfslöcher, pl. S. Wolfsgrube.

Wolfsmage, ſ. m. wargmage. Er hat recht einen Wolfsmagen, i. g. L. han åter ſom en warg.

Wolfsmilch, ſ. f. Sonnenwende, eine Pflanze; törel, reformgräs, mjölkört, Euphorbia Helioſcopia. Die runde Wolfsmilch; råſmjölk, Euph. Peplus. Sumpfwolfsmilch; wargmjölk, Euph. Paluſtris.

Wolfsmonath, ſ. m. ſå kallades af någre December månad.

Wolfsnetz, ſ. n. garn at fånga wargar uti.

Wolfspelz, ſ. m. wargſkinnspels, wargſkinn.

Wolfsriß, ſ. m. ſå kalla Jägare, et af en warg ſönderriſwet djur och des öfwerleſwor.

Wolfswurz, ſ. f. Napell; ſtormhatt, Aconitum Napellus. it. S. Wolfskraut.

Wolfszahn, ſ. m. wargtand. it. en art barnſkallra.

Wolger, Pr. W. ſ. m. en degklimp at göda eller ſtoppa falkoner, o. ſ. w. med.

Wolke, ſ. f. Wolken, pl. moln. Eine dünne, weiſſe, leichte Wolke; en ſky. Dicke und leichte Wolken unter einander; molnſky. Eine dicke niederhängende Wolke; en molnſäck. Der Himmel iſt mit Wolken überzogen; det molnar. Wolke: kallas också, fig. en ljus fläck uti en ädelſten. it. det tjocka, ſom ibland finnes likſom ſwäfwande uti uringlaſet, o. ſ. w. Eine Wolke von Zeugen; en ſtor hop witnen.

Wölkchen, ſ. n. Dim. et litet moln, en molnfläck, molntapp.

Wölken, v. r. ſich; mulna.

Wolkenan, adv. up åt ſkyarna.

Wolkenbruch, ſ. m. ſkyfall.

Wolkenhimmel, ſ. m. luſthimmel.

Wolkenlauf, ſ. m. ſkyarnas lopp.

Wolkenſäule, b. W. ſ. f. molnſtod.

Wolkicht, adj. u. adv. lik moln.

Wolkig, adj. u. adv. ſom är öfwerdragen med moln, molnad, mulen.

Wolle, ſ. f. ohne pl. ull. Wolle von Sterblingen; död-ull, S. Sterbewolle. Wolle ſcheeren, ſchlagen, kämmen, ſtreichen; klippa, piſka, kamma, karda ull. Viel Geſchrei (Geſcheere) und wenig Wolle, Spr. mycket af munnen och litet af ullen. Die Wolle an den Gewächſen; ſjun på wårten, Pappus.

Wollarbeit, ſ. f. arbete uti ylle.

Wollarbeiter, ſ. m. den ſom bereder ullen.

Wollbogen, ſ. m. S. Flachbogen.

Wollen,

Wollen, adj. u. adv. af ull, yllen. Wollene Strümpfe; ullstrumpor.
Wollendruckerei, f. f. en fabrik, där et slags Flanell (Golgas) tryckes.
Wollenfabrick, f. f. ylle fabrik.
Wollengarn, f. n. ullgarn.
Wollenkram, f. m. handel, bod med ylleworor.
Wollenweber, f. m. ylle-wäfware.
Wollenweberei, f. f. ylle-wäfwerі.
Wollenzeug, f. n. ylletyg. Wollenzeuge; yllestofter.
Wollflocke, f. f. ullfnas, fjugg, flock.
Wollhandel, f. m. handel med ull eller ylle.
Wollhändler, f. m. ullhandlare.
Wollicht, adj. u. ddv. ull-lik, ylligt. Das wollichte Haar der Negern; ylligt hår hos Negrarne.
Wollig, adj. u. adv. yllen.
Wollkamm, f. m. ullkam.
Wollkämmer, f. m. ullkammare.
Wollkratze, f. f. ullkarda.
Wollkratzer, f. m. ullkardare.
Wollkraut, f. n. kattrumpa, Verbascum nigrum.
Wollpelz, f. m. så kallas de tilredda skinnen af får, gumsar och lamm.
Wollrad, f. n. spinnrok at spinna ull på.
Wollreich, adj. u. adv. mycket yllig.
Wollsack, f. m. ullsäck.
Wollscheere, f. f. ullsax.
Wollscheerer, f. m. ullklippare.
Wollschläger, Wollstreicher, f. m. ull-kardare.
Wollschnur, f. f. et rep, som snos omkring den klippta ullen.
Wollschur, f. f. fårens klippning, klipptid.
Wollspinner, f. m. ullspinnare.
Wollspinnerin, f. f. ullspinnerska.
Wollen, v. n. m. d. Hfw. haben, will, willst, will, wollen, wollet, wollen, praef. wollte, imp. gewollt, p. wilja. Was will er damit; hwad will han därmed säga eller göra? Zu jemand, von jemand wollen, i. g. L. wilja komma til, tiljas ifrån någon. Wollte Gott; gifwe Gud! Das wollte Gott nicht; Gud beware! Wills Gott; når Gud will, med Guds hjelp. Sie wollte darüber rasend werden; hon hade nästan blifwit rasande däröfwer. Er sey wer er wolle; hwem han också wara må. Ich will doch sehen, wo das hinaus will; jag will likwäl se, hwart det syftar, hwad den saken tager för slut. Er will ihm übel; han will intet honom wäl, han är intet hans wän. Das Haus will einfallen; huset hotar at falla omkull. Das Schiff will sinken; skeppet är i begrep at sjunka.
Wollen, f. n. wiljande, wilje.
Wollverlei, f. n. en ört, hästfibler, Arnica montana.
Wonne, f. f. ohne pl. stor gjädje.
Wonnemonath, f. m. Maj-Månad.
Wonneleben, f. n. et roligt, glädjefullt lefwerne.
Wonnetag, f. m. glädje-dag.
Wonniglich, Poet. W. adj. u. adv. glädjefull.
Woran, adv. hwarpå, hwarwid, hwartill, hwartåt. Eine Sache, woran mir sehr gelegen ist; en sak, som jag är mycket angelägen om.
Worauf, adv. hwarpå, hwarefter. Wenn man sich worauf verläßt; når man liter på något. Worauf zielt das; hwartåt syftar det?
Woraus, adv. hwaraf, hwarutur, hwadan. Wenn man woraus muthmassen darf; om man får gissa af något.
Worin, adv. hwaruti, hwarutinnan.
Wornach, adv. hwarefter. Es schmeckt wornach; det smakar efter något.
Worab, v. W. S. Worüber.
Worfeln, v. a. Getraide; kasta säd.
Worfschaufel, f. f. kastskofwel.
Wort, f. n. Wörter, pl. ord. Neue Wörter schmieden; bruka, göra nya ord. Fremde in eine Sprache aufgenommene Wörter; ord, som hafwa wunnit burskap uti et språk.
Wort, f. n. Worte, pl. ord. Einen aufs Wort fassen; taga någon på orden. Viele Worte machen; wara mångordig, mångtalig. Er nahm das Wort; han började at tala. Worte wechseln, mit Worten an einander gerathen, kommen; ordkastas. Ihm entfuhren harte Worte gegen seine Vorgesetzten; han fällde hårda ord, talte hårdt emot sine Förmän. Einen mit Worten strafen; lexa up, banna någon. Er konnte nicht zu Worten kommen; han fick intet tala. Das bedarf nicht vieler Worte; det behöfs intet at tala widlöftigt om. Ein gutes Wort findet eine gute Statt; et godt ord finner et godt rum. Gute Worte für jemand einlegen; bedja för någon. Worte verlieren; tala fåfengt. Mit guten

Worten gewinnt man viel; et godt ord utráttar mycket, med godt maner kan man få et ägg i en humlesack.

Wort, s. n. ohne pl. ord, tal, löfte. Ein Wort ein Wort, ein Mann ein Mann. Spr. Mans ord och Mans ära. Einem ins Wort fallen; falla någon i talet. Er will das nicht Wort stehen, i. g. L. han nekar at han har sagt det. Sein Wort halten; hålla sitt ord, sitt löfte. Er hält sein Wort; han är ordhållen. Sein Wort worauf von sich geben; gifwa löfte på något. Das Wort ausgeben, in der Garnison, im Felde; gifwa lösen, S. Parole.

Wörtchen, s. n. et enda, et litet ord.

Wortarm, adj. u. adv. fattig på ord.

Wortähnlichkeit, s. f. likhet som orden hafwa sins emellan.

Wortbetrug, s. m. ordswek.

Wörterkram, s. m. ord, i motsats af saken.

Wörterschmidt, s. m. den som gör och antager nya ord.

Wortforscher, s. m. den som forskar efter ordens härstammande.

Wortforschung, s. f. ordens ursprung, och des efterforskning.

Wortfügung, s. f. ordens sammansättning.

Wortgefechte, s. n. S. Wortkrieg.

Wortgepränge, s. n. ordpråt, ordpräng.

Worthalter, Wortführer, s. m. ordförande, Taleman.

Wortklauber, Wortkrikler, s. m. ordklyfware.

Wortklauberei, s. f. ordklyfning.

Wortkrieg, s. m. ordkrig.

Wortkrieger, Wortfechter, s. m. ordkrigare.

Wortkünstler, s. m. som konstlar med orden, som gör nya ord, S. Wörterschmidt.

Wortkünstelei, Wortkünstlung, s. f. konstlande med orden.

Wörtlich, adj. u. adv. efter orden, ord efter ord, bokstafwelig. it. mundtlig, i motsats af skriftlig.

Wortmacher, i. g. L. s. m. en som är mångordig.

Wortmangel, s. m. brist på ord.

Wortregister, s. n. ordlista.

Wortreich, adj. u. adv. 1. ordrik. 2, mångordig. Eine wortreiche Sprache; et ordrikt tungomål. Er ist gar zu wortreich; han är för mångtalig.

Wortrichter, s. m. ordklyfware.

Wortspiel, s. n. ordlek.

Wortstreit, s. m. ordastrid, ordaträta.

Wortverderber, s. m. den som bryter orden på et mindre regelbundet sätt.

Wortverdreher, s. m. den som wrider orden.

Wortverdrehung, s. f. ordens wridning.

Wortverstand, s. m. ordaförstånd.

Wortwechsel, s. m. ordwexling, ordkastning.

Wortzeichen, s. n. teken på ord.

Worüber, adv. hwaröfwer, öfwer något.

Warum, adv. S. warum.

Worunter, adv. hwarunder, hwaribland. Worunter steht er; under hwem lyder han?

Woselbst, adv. hwareft, däreft.

Wovon; adv. hwaraf, hwarom, hwarifrån. Wovon lebt er; hwaraf lefwer han? Wovon reden sie; hwarom tala de? Wovon kommt das; hwarifrån kommer det?

Wo wieder, adv. hwaremot.

Wozu, adv. hwartil. Das taugt nirgends wozu, i. g. L. det duger til ingen ting.

Woywode, s. m. in Polen: Ståthållare uti en Prowins.

Woywodschaft, s. f. en Prowins i Polen som har en Ståthållare.

Wrack, s. n. wrak, det som intet stort duger, som är utwräkt. Wrack eines gescheiterten Schiffs; skeppswrak.

Wraken, i. g. L. v. a. wräka waror, som t. E. sill, o. d. m.

Wraker, s. m. wräkare.

Wrensch, i. g. L. adj. u. adv. von Pferden; wrenst.

Wrenschen, v. n. wrenskas.

Wucher, s. m. ohne pl. ocker, otilbörlig ränta. Wucher nehmen, treiben; ockra, bruka ocker. Er hat das Geld auf Wucher ausgethan; han har satt penningarna på ränta.

Wucherblume, s. f. eine Art Unkraut; oxeröga, Chrysanthemum segetum.

Wucherer, s. m. ockrare.

Wucherei, s. f. ockrande.

Wucherhaft, wucherisch, adj. u. adv. ockeraktig.

Wuchern, v. n. ockra, taga ocker, otilbörlig ränta.

Wucherung, s. f. ockrande.

Wucherzins, s. m. oloflig ränta.

Wuchs, s. m. ohne pl. wäxt, tilwäxt, kroppsskapnad. Von schlankem Wuchs; smärt til wäxten.

Wuhne, s. f. wak, som om wintern hyggés i isen at fisken må få luft.

Wühlen, v. a. gewühlt, p. gräfwa, kasta up jorden, böka som swin. Sich wühlen; wältra sig. Im Gelde wühlen, i. g. L. wara ganska rik.

Wulst, s. m. Wülste, pl. walk, en walkformig ring eller upstoppad krans. Ein Wulst von Haaren; en härwalk. Ein Wulst der gemeinen Weiber an den Kleidern, worauf die Röcke fest liegen; kjortelwalk. Ein Wulst eines Kindes; et barns fallwalk. S. Fallhut. Wulst, in der Baukunst, Viertelstab; en wiß uthuggen ring eller krans på en pelare, it. kransen omkring en kanons mynning eller trompen.

Wulstig, adj. u. adv. upstoppad som en krans.

Wund, adj. u. adv. sårad, sår. Wund machen, schlagen, stechen; såra. Wund werden; sårna. Sich wund reiten; rida sig sår.

Wundarznei, s. m. läkedom för sår.

Wundarzneikunst, s. f. Chirurgie, Fältskärskonst.

Wundarzt, s. m. Chirurgus, Fältskär.

Wundbalsam, s. m. sår-balsam.

Wunde, s. f. sår. Blutwunde; blodsår. Wunde welche eitert; warsår. Die Wunde heilt zu, ist geheilt; såret gror igen, är läkt. Eine leichte Wunde; et litet sår, en skråma. Die Wunde ist wieder aufgebrochen; såret har gått up igen. Eine tiefe Wunde im Gemüth; et djupt sår uti bröstet, en djup sorg. Ich will die alte Wunde nicht wieder aufreissen; jag will ej förnya den gamla smärtan.

Wundeisen, s. n. sårjärn, et silfwerrör, hwarmed fältskärare utforska sårens djuphet.

Wundfieber, s. n. feber som infinner sig wid sår.

Wundkraut, s. n. en ört, som är god för sår. Heidnisch Wundkraut; gullris, Solidago Virgaurea.

Wundmahl, s. n. märke, ärr efter sår.

Wundmittel, s. n. läkedom för sår.

Wundpflaster, s. n. pläster som är godt för sår.

Wundsalbe, s. f. salfwa som är god för sår.

Wundtrank, s. m. en dryck, som är god för sår, läkedryck.

Wundwaßer, s. n. sårwatten.

Wundzettel, s. m. fältskärs-attest om et nadt sår.

Wunder, s. n. Wunder, pl. under, underverk, det som är owanligt, öfwernaturligt, sällsamt. Ein großes Wunder; et stort under. Wunder thun; göra underwerk. Ein Wunder der Schönheit; en undranswärd skönhet. Das kan nicht ohne Wunder zugehen; det kan ej uträttas genom Naturens krafter. Wunder nehmen; undra på. Wunder sehen, hören; se, höra undranswärda saker. Kein Wunder, wenn er die Geduld verlöhre; det wore intet at undra på, om han skulle bli otålig. Das ist ein Wunder, Sie hier zu sehen; det är ganska owanligt, at se eder här. Ich dachte Wunder, was es wäre; jag tänkte at det just war något särdeles, jag wäntade något stort.

Wunder, fram för andra ord, betyder så mycket, som at det är en underbar, förunderlig, underfull, undranswärd, härlig, förträflig, owanlig, sällsam sak.

Wunderbar, adj. u. adv. underbar, undersam, förträflig, owanlig, underlig.

Wunderbarlig, adv. underligen.

Wunderbau, s. m. Wundergebäude, s. n. en undranswärd, prägtig byggnad.

Wunderbaum, s. m. underträd, Jonä curbits, Ricinus communis.

Wunderberg, s. m. berg, som är berömdt för något där skedt underwerk.

Wunderbild, s. n. underbeläte, som gemena folket hos Katholikerna tror kunna göra under.

Wunderblume, s. f. Mirabilis Jalappa.

Wunderding, s. n. et underligt ting.

Wundergeburt, s. f. 1. underlig födelse, 2. mißfödsel, underligt djur.

Wundergeschichte, s. f. underlig, äfwentyrlig händelse.

Wundergeschöpf, s. n. kreatur af underlig skapnad eller skicklighet.

Wundergewächs, s. n. en planta, som har något sällsamt, undersamt.

Wundergesicht, s. m. syn.

Wundergestalt, s. f. underlig skapnad.

Wunderglaube, s. m. undergörande tro.

Wunderglück, s. n. en undranswärd lycka.

Wundergroß, adj. u. adv. wunderklein; underbart stor, liten.

Wunderhand, s. f. Gottes; Guds mägtiga hand.

Wunderkind, s. n. undranswärdt barn.

Wunderjahr, s. n. et underfullt år.

Wunderkraft, s. f. kraft at göra under.

Wunderlaterne, s. f. en magisk lyckta.

Wunderlauf, ſ. m. der Planeten; Planeternas undranswärda lopp.

Wunderlich, adj. u. adv. underlig, ſällſam. Das ſieht wunderlich aus; det ſer underligt ut. Eine wunderliche Farbe; en ſällſam färg. Ein wunderlicher Kopf; et underligt, enwiſt hufwud.

Wunderlichkeit, ſ. f. underlighet, ſällſamhet.

Wundermacht, ſ. f. magt at göra under, undranswärda ting.

Wundermann, ſ. m. en ſom gör underwerk, eller undranswärda ting.

Wundern, ſich, v. r. u. imp. undra, förundra ſig. Das wundert mich; det undrar mig, jag undrar därpå. Laß dich das nicht wundern; låter icke det ſätta eder i förundran.

Wunderring, ſ. m. en magiſk ring.

Wundernswerth, wundernswürdig, adj. u. adv. undranswärd.

Wunderſam, adj. u. adv. underſam, underlig, underwärd.

Wunderſchön, adj. u. adv. onaturlig, öfwermåttan wacker.

Wunderſegen, ſ. m. (der vermeinten Zauberer) ſignerі.

Wunderſelten, adj. u. adv. ſällan ſom et under, alt för ſällſynt.

Wunderſonne, ſ. f. i. g. L. S. Nebenſonne.

Wunderſpiegel, i. g. L. ſ. m. S. Zauberſpiegel.

Wunderthat, ſ. f. underwerk.

Wunderthäter, ſ. m. undergörare.

Wunderthätig, adj. u. adv. undergörande.

Wunderthier, ſ. n. et underligt djur, widunder.

Wundervoll, adj. u. adv. underfull.

Wunderwerk, ſ. n. underwerk

Wunderzeichen, ſ. n. underteken.

Wunſch, ſ. m. Wünſche, pl. Seines Wunſches theilhaftig werden; winna ſin öſkan, få ſin öſkan fram. Einen ſeines Wunſches gewehren; göra det ſom någon önſkar. Es giebt ſchwache Seelen, den es eben ſo ſehr an Standhaftigkeit fehlt ihre Wünſche durchzuſetzen, als an Stärke, ihre Wünſche einzuſchränken; det finnes ſwaga ſjälar, ſom hwarken hafwa nog ſtändaktighet, at driſwa igenom det ſom de önſka, eller ſtyrka nog, at inſkränka ſina önſkningar. Mein Wunſch iſt eingetroffen; det har händt, hwad jag önſkat mig.

Wünſchelhut, i. g. L. ſ. m. önſkehatt.

Wünſchelruthe, ſ. f. ſlagruta.

Wünſchen, v. a. gewünſcht, p. önſka. Guten Morgen wünſchen; önſka god dag. Einem Glück zu einem Amte wünſchen; lyckönſka någon til en tjenſt. Einem alles Unglück auf dem Halſe wünſchen; tilönſka någon alt ondt. Ein gewünſchtes Wetter; et önſkeligt wäder, S erwünſcht.

Wünſchenswerth, adj. u. adv. önſkanswärd.

Würde, ſ. f. wärde, wärdighet, anſeende, heder och namn, hedersſtånd. Ein jeder nach Stand und Würde; hwar och en efter ſtånd och wärde. Er redet allezeit mit einer gewiſſen Würde; han talar altid med en wiß wärdighet. Er hat die Würde eines Aſſeſſors erhalten; han har fått Aſſeſſors heder och namn, Aſſeſſors Caractere. Ich kann es ihm nicht nach Würden vergelten; jag kan ej wedergälla honom det efter hans förtjenſt. Er ſtieg von einer Würde zur andern; han gjorde et ſteg på hederstrappan efter det andra. Zu hohen Würden kommen; komma til ſtor heder och ära.

Würdig, adj. u. adv. wärdig, it. wördig, en Titel ſom giſwes åt Präſterſkapet.

Würdigen, v. a. 1. räkna wärdig, bewärdiga, wärda, 2. wärdera. Einen keines Gehörs würdigen; intet räkna någon wärd at höras. Er würdigte ſie nicht einmal anzuſehen; han wärdade ſig icke, at ſe på henne. Der Schade iſt zu 2000 Rthlr. gewürdiget; ſkadan har bliſwit wärderad til 2000 Rdlr.

Würdigkeit, ſ. f. wärdighet, wördighet.

Würdigung, ſ. f. 1. wärdande, 2. wärdering.

Wurf, ſ. m. Würfe, pl. kaſt. Ein Wurf mit Würfeln; et tärningekaſt. Einen guten Wurf thun, für: Zug bei den Fiſchern; få et godt warp. Ein Wurf im Geldzählen; et penninge-kaſt. Der leichte Wurf eines einfachen Gewandes; den lätta påklädningen af en ſimpel drägt. Ein Wurf Junge bei Thieren; en kull, en hop ungar, ſom äro ynglade på en gång. Einem in den Wurf kommen; komma någon oförmodandes til hinder. Wenn er mir in den Wurf kommt; om jag ſkulle räka honom oförmodandes.

Wurfanker, ſ. m. et litet ankare med fyra ankarflyn, at bruka på redden.

Wurfeiſen, ſ. n. et järn ſom kaſtas.

Wurfgarn, ſ. n. kaſt-nät eller not.

Wurfgewehr, ſ. n. kaſt-gewär.

Wurfleiter, ſ. f. S. Strickleiter.
Wurfpfeil, ſ. m. kaſt-pil.
Wurfſchaufel, ſ. f. kaſt-ſkåfwel.
Wurfſpieß, ſ. m. kaſt-ſpjut, handſpjut.
Wurfſteine, ſ. pl. ſlungſtenar.
Würfel, ſ. m. Würfeln, pl. tårning, it. en Cub, eller kropp ſom är lika lång, hög och bred, Cubus. Ein Paſch Würfeln; tre tårningar. Die Würfeln liegen noch auf dem Tiſch, fig. ſpelet är börjat, men ingen wet huru det ſlutas.
Würfelbecher, ſ. m. Würfelhorn, ſ. n. tårningskappe, dårutur tårningar kaſtas.
Würfelbein, ſ. n. Os cuboideum tarſi.
Würfelform, Würfelfigur, ſ. f. figur af en Cub.
Würfelicht, adj. tårningslik.
Würfelig, adj. u. adv. cubiſk, it. i tårningar.
Würfeln, v. n. gewürfelt, p. kaſta eller ſpela tårning. Je drei und drei mußten würfeln, wer hangen ſollte; tre och tre i ſönder måſte ſpela på trumman eller kaſta tårning, hwilken ſkulle hånga.
Würfelſpiel, ſ. n. tårningſpel.
Würfelſpieler, ſ. m. tårningſpelare.
Würfeltiſch, ſ. m. tårningbord.
Würgen, v. a. få någon i ſtrupen, ſtrypa, qwåſja, fig. mörda. Sich würgen, i. g. L. qwålja ſig at kråkas. Er würgt ſich das Eſſen hinunter; han qwåljer ſig at få maten ned. Bürgen ſoll man würgen, Sprw. den ſom går i borgen, ſkall och gå i ſorgen, eller betalningen.
Würgengel, ſ. m. mord-ångel.
Würgefalk, ſ. m. Falco lanarius.
Würgbirnen, i. g. L. ſ. pl. kårſwa påron.
Würger, ſ. m. ſtrypare, dråpare.
Wurm, ſ. m. maſk, matk, fig. et ondt ſår, ſom fråter omkring ſig, it. ſtor inbillning om ſig ſelf, mißlynne. Ein Wurm in den Eingeweiden; en tarmmaſk. Nackte Würmer mit Gliedern; blötmaſkar, Mollusca. Einem Hunde den Wurm ſchneiden, S. Tollwurm. Ein Wurm am Finger; nagelböld. Wurm (in der Buchdruckerei) teknet på förſta ſidan af hwart ark, at kunna dåraf ſe, til hwilken del af boken, ſom beſtår af flera delar, arket hörer. Er hat einen oder etwas von einem Wurm; han är litet ſkuten, har ſtor inbildning om ſig ſelf, han är en wurm Einen Wurm im Kopf haben; ej wara wid godt lynne, wara mißlynt.
Wurmarznei, ſ. f. låkedom emot maſkar.
Wurmarzt, ſ. m. Wurmdoctor; låkare emot maſkar.
Würmchen, ſ. n. en liten maſk, et litet kråk.
Wurmen, i. g. L. v. imp. 3 p. es wurmt ihm; det förtryter honom innerligen, det gör honom mißlynt, det fråtar hjertat.
Wurmförmig, adj. u. adv. wurmicht; maſklik.
Wurmfräßig, S. wurmſtichig, wurmig.
Wurmhirn, ſ. n. wurmhufwud.
Wurmig, adj. u. adv. maſkfull, maſkåten, fig. wurmig.
Wurmkäcker, ſ. m. grusmaſk, Sabella.
Wurmkrankheit, ſ. f. ſjukdom ſom härröret utaf maſkar.
Wurmkraut, ſ. n. (Apothek.) maſkfrö-gräs, Artemiſia Santonica eller Iudaica.
Wurmkuchen, ſ. pl. Wurmküchlein, dem. ſ. n. ſinå kakor at fördriſwa maſkar med.
Wurmloch, ſ. n. im Holz; maſkhål. Das Holz hat Wurmlöcher; träwirket är maſkåtet.
Wurmmehl, ſ. n. maſkmjöl.
Wurmneſt, ſ. n. maſkbo.
Wurmnudeln, ſ. pl. deg i ganſka fina trådar, S. Nudeln.
Wurmpulver, ſ. n. maſk-pulwer.
Wurmröhre, ſ. f. doppſko, R. Dentalium.
Wurmſamen, ſ. m. maſkfrö, allahanda ſlags frö, ſom hållas goda för maſkar. Man muß ihm Wurmſamen geben, fig. i. g. L. han är en Narr.
Wurmſchneider, ſ. m. den ſom ſkär ut en wiß ſena under tungan på hundar. S. Tollwurm.
Wurmſtichig, adj. u. adv. maſkſtungen, maſkåten.
Wurmſtock, ſ. m. S. Wurmneſt.
Wurmſucht, ſ. f. pläga af maſkar.
Wurmzucker, ſ. m. en art tilredt ſocker, ſom hålles godt för maſkar.
Wurſt, ſ. f. Würſte, pl. korf. Lungenwurſt; pölſa. Blut-Brat-Fleiſch-Leber-Mettwurſt; ſe på ſina ſtållen. Spr. i. g. L. ſind: Mit der Wurſt nach der Speckſeite werfen; giſwa et ägg för en höna. Wie der Mann iſt, ſo bratet man ihm die Wurſt; ſom karlen är, ſå blir han undfågnad. Wurſt wieder Wurſt; lika för lika.
Wurſtbrühe, Wurſtſuppe, ſ. f. korſſåd eller ſås.
Wurſtdärme, ſ. pl. korf-tarmar.

Wurſtfett, ſ. n. fett ſom flyter ofwan på, när korf kokas.
Wurſtfleiſch, ſ. n. korfkött.
Wurſthorn, ſ. n. korfhorn.
Wurſtkrämer, Wurſtmacher, ſ. m. den ſom ſäljer, ſom gör korf, korf-kokare.
Wurſtkräuter, ſ. pl. korf-krydder.
Wurſtmaul, n. W. ſ. n. en ſom gerna äter korf, it. en ſtor underläpp.
Wurſtſtein, ſ. m. S. Puddingſtein.
Wurſtreuter, v. W. ſ. m. S. Schmarotzer.
Wurſtſchlitten, ſ. m. en art långa ſlädor.
Wurſtſuppe, ſ. f. korfſoppa, it. S. Wurſtbrühe.
Wurſtwagen, ſ. m. en lång wagn, hwarpå många kunna ſitta i rad efter hwaranman.
Wurzel, ſ. f. Wurzeln, pl. rot. Wurzel faßen; ſlå rötter. Beiwurzeln; de fintrådiga rotfäſten bredwid de ſtörre rötterna S. Herzwurzel. Gelbe Wurzeln; morötter, Daucus Carotta. S. Rüben. An der Wurzel angefreſſen; rotſtungen. Die Wurzeln der Bäume ausraden; rothugga. Die Wurzel alles Uebels; roten, källan til alt ondt.
Wurz, i ſammanſättning, efter namnet af någon ört, betyder det ſamma ſom: Wurzel; roten af ſamma ört. S. Haſelwurz, Hauswurz, o. ſ. w.
Wurzeladern, ſ. pl. S. Wurzelzaſern.
Wurzelbrodt, ſ. n. bröd utaf rötter.
Wurzelfeſt, adj. u. adv. rotfaſt.
Wurzelfrau, i. g. L. ſ. f. en huſtru, ſom går omkring och ſäljer grönſaker.
Wurzelgewächs, ſ. n. rotwärt.
Wurzelgräber, Wurzelkrämer, Wurzelmann, i. g. L. ſ. m. ſom ſöker och ſäljer allahanda ſlags rötter.
Wurzelholz, ſ. n. ſtubb-wed, rot-wed.
Wurzelich, adj. u. adv. S. Wurzelreich.
Wurzelland, ſ. n. åker ſom ſås rötter på, ſom de bäſt triſwas uti.
Wurzelmehl, ſ. n. mjöl af rötter.
Wurzeln, v. n. rota, rota ſig, ſlå rötter, fig. inrotas, taga öfwerhanden.
Wurzelreich, adj. u. adv. rotfull.
Wurzelwort, ſ. m. ſtamm-ord.
Wurzelwurm, ſ. m. rotmaſk.
Wurzelzahl, ſ. f. rot-tal, eller talet, ſom multipliceras med ſig ſielſt.
Wurzelzaſern, ſ. pl. de ſmå fäſte-ſnodor på rötterna.
Wurzelzeichen, ſ. n. (Algeb) rotmärke, radikal-teken.
Würze, ſ. f. krydda, ſpeceri. S. Gewürz, Bierwürze; wört.
Würzen, v. a. gewürzt, p. krydda.
Würzgeſchmack, ſ. m. kryddſmak, aromatiſk ſmak.
Würzkram, Würzladen, ſ. m. kryddbod.
Würzkrämer, ſ. m. kryddkrämare.
Würzlade, ſ. f. kryddlåda.
Würznägelein, ſ. n. kryddneglika, Cariophyllus aromaticus.
Würzung, ſ. m. krydding, kryddande.
Wuſt, ſ. m. en ſtor miſkmaſk, utſkott, ſopor.
Wüſte, adj. u. adv. öde, ödslig, ödeliggande, obebodd, fig. tom, yr, wild. Ein wüſtes Haus; et hus ſom ſtår öde. Ein wüſtes Land, ein wüſtes Dorf, ein wüſter Platz; et ödeland, en ödesby, en ödesort, ödsliktſtälle, en ödeplats, obebodd tomt. Wüſte werden; råka i ödesmål. Wüſte machen; ödelägga. Ein wüſter Kopf; et tomt hufwud, it. en ſom föret et oordentligt, ohyggligt, wildt leſwerne, ſom också kallas: ein wüſtes Leben führen. Der Kopf iſt mir ganz wüſte; jag är likſom yr i hufwudet. Einem den Kopf wüſte machen; göra någon galen i hufwudet. Er ſieht ſo wüſte aus; han ſer ſå liderlig, ſå förſtörd ut.
Wüſte, ſ. f. Wüſten, pl. öken, ödemark, it. obebodt land.
Wüſtenei, ſ. f. ödemark. Ein Land zur Wüſtenei machen; föröda, förhärja et land.
Wüſtling, i. g. L. ſ. m. en oordentlig, liderlig ſälle, rutebuß.
Wut, ſ. f. ohne pl. grymhet, raſeri.
Wüten, v. n. m. d. Hfw. haben, gewütet, p. raſa, ryta, tyranniſera. Wider ſich ſelbſt wüten; raſa emot ſig ſielf, förſtöra ſin egen lycka. Er wütet wie ein Löwe; han ryter ſom et lejon. Der Feind wütet mit Sengen und Brennen; fienden far grymt fram med härjande och brännande. Wider jemand wüten; wiſa all ſin grymhet emot någon. Wenn der Schmerz am heftigſten wütet; när ſmärtan är ſem häftigaſt. Wütend werden; bliſwa raſande. Wütendes Herr; S. Heer.
Wüterei, ſ. f. S. Wuth.
Wüterich, ſ. m. en tyran, blodhund.

X.

Med X börjar intet något Tyskt ord, utom några främmande Namn, som Xaver, Xerxes o. s. w. Abbreviaturen; Xer eller Xr. betyder så mycket som: Kreuzer, S. Kreuzer.

Xebecke, s. f. S. Schebecke.

Y.

Yamwurzel, s. f. Yams, en knölig och födande rot, som ätes af åtskilliga folkslag i Amerika och Afrika, Dioscorea alata.

Yard; 1. et engelsk längdmått. En Yard är $1\frac{1}{3}$ utaf en Brabandsk och $1\frac{3}{8}$ af en Hamburger aln. 2. et fältmått af 30 åkrar, hwardera af 40 Qwadratstänger, S. Ruthe, Quadratruthe.

Ybisch, S. Eibisch.

Yper, S. Iper.

Ysop, S. Isop.

Yonke, s. f. en art chinesiskt fartyg.

Z.

Zacke, s. f. tagg, tand, tinne, udd. Eiserne Zacken; järntaggar. Die Zacken an einer Egge; tinnarne i en åkerhärf. Die Zacken an einem Rade; tänderna uti drefwet på et hjul. Die Zacken an den geknüppelten Spitzen; de små uddarna på spetsar. Mit den Zacken beschwert seyn; hafwa ondt af taggarna, eller blinda gyllenådern, Haemorrhoides caecae.

Zäckchen, s. n. Dim. en liten tagg, udd.

Zacken, v. a. gezackt, p. tagga, S. auszacken. Gezackt; med uddar på.

Zackenlinie, s. f. (Kriegsbaukunst) et nytt förskansningssätt, som Hr. de Clairac upfunnit.

Zackenwalze, s. f. Stachelwalze; en wält med järntaggar eller tinnar på, som brukas på åkern.

Zackenwerk, s. n. taggigt arbete, det som har taggar eller uddar.

Zackern, u. W. v. n. köra i djupa mullen eller sanden, köra mycket trögt och långsamt.

Zackicht, adj. u. adv. lik taggar, tandlik, tandformig.

Zackig, adj u. adv. taggig, uddig, utkantad. Zackigte Blätter; naggade blad.

Zaffer, ſ. m. en blandning af roſtad kobolt och ſand, at giſwa lerkäril en blå färg med, Zaffer, Zafflor, Zaffera.

Zagen, v. n. gezagt, p. fälla modet, bäfwa, rädas, ängslas, darra, förtwifla af frucktan.

Zagen, v. W. ſ. n. modets fällande, bäfwande, darrande, förtwiflan af frucktan.

Zaghaft, zaghaftig, adj. u. adv. modfälld, modſtulen, förſagd, rädd, nedſlagen, darrande och bäfwande utaf frucktan

Zaghaftigkeit, ſ. f. nedſlaget mod, förſagdt wäſen, räddhoga, ängslan.

Zähe, adj u. adv. ſeg, ſegaktig, ſom låter töja ut ſig utan at gå ſönder, ſom gerna faſtnar wid, fig. ſegſliten, girig. Zähes Fleiſch; ſegt kött. Zähes Weſen; et ſegartigt wäſen. Zähe (im Hüttenwerk) klar och fin. Zähes Häuptel; näſtan til mjöl, ganſka fint bockad malm, ſegſlamm. Ein zähes Leben haben, fig. wara ſegliſwad. Er iſt ſehr zähe, n. R. han är hård och girig, it. han är en ſegſliten betalare.

Zähigkeit, ſ. f. seghet, fig. girighet.

Zähgerinne, ſ. n. (Pochwerk) ytterſta afloppet eller rännan, hwaruti ſchlicken är helt fin.

Zahl, ſ. f. tal, antal, ziffra. Eine ungrade Zahl; et udda tal. Die goldne Zahl; gyllentalet, S. Mondzirkel. Ihrer waren neun an der Zahl; de woro nio til antalet. Ohne Zahl; uti ſtor myckenhet. Eine einzelne Zahl; en ziffra. Ein Brief mit Zahlen geſchrieben; et bref med ziffror ſkriſwet.

Zahlamt, ſ. n. Räntkammare.

Zahlbar, adj. u. adv. ſom kan eller bör betalas. Die Zeit wenn etwas zahlbar iſt; betalningstid. Der Wechſel iſt ſchon zahlbar; wereln är redan förfallen. An wem iſt der Wechſel zahlbar; på hwilken är wereln ſtäld at betalas.

Zählbar, adj u. adv. räknelig, ſom kan räknas, talbar.

Zahlbrett, ſ. n. räknebräde.

Zahlbuchſtabe, ſ. m. bokſtaf, ſom antyder et wißt tal, ſom tjenar för ziffra.

Zählbocke, ſ. f. en docka ſilke, ſom räknas efter wiſſa ſträngar.

Zahlen, v. a. gezahlt, p. betala. S. bezahlen.

Zählen, v. a. gezählt, p. räkna, tälja. Geld zählen; räkna penningar.

Zahlenbrüche, ſ. pl. bråk på ziffror.

Zählgarn, ſ. n. Zählſeide, ſ. f. Zählzwirn, ſ. m. garn, ſilke, tråd, ſom räknas efter wiſſa ſträngar, pasman och tåtar. S. Strähne.

Zahlmeiſter, ſ. m. Betalnings-Commißarius.

Zahlordnung, ſ. f. zifferordning.

Zahlperlen, ſ. pl. perlor ſom ſäljas efter antalet.

Zahlpfenning, ſ. m. räknepenning.

Zahlreich, adj. u. adv. talrik, manſtark, ſtor til antalet.

Zahlſchein, ſ. m. betalnings-qwittens.

Zahltag, ſ. m. betalningsdag eller tid.

Zahltiſch, ſ. m. räknebord.

Zahlung, ſ. f. betalning.

Zählung, ſ. f. räknande, täljande.

Zahlungsbürge, ſ. m. den ſom går i borgen för en wexels eller annan dylik ſedels betalning.

Zahlungstermin, ſ. m. en wiß utſatt betalningstid.

Zahlwoche, ſ. f. betalningswecka.

Zahlwörter, ſ. pl. ord ſom uttrycka et tal.

Zahm, adj. u. adv. tam, tamd, hemtamd, ſpak, ſpakfärdig. Zahme Thiere; tama djur. Zahm machen; tämja, fig. göra mindre wild, göra ſällſkapslik. Zahm werden; bliſwa tamd, ſpäkt, ſällſkapslik, läraktig, ſpakfärdig.

Zähmbar, adj. u. adv. ſom kan tämjas.

Zähmen, v. a. gezähmt, p. tämja, ſpäka, fig. hälla i tygeln, dämpa, ſtyra, twinga. Einen Löwen durch Hunger zähmen; ſpäka et lejon genom hunger. Er weiß ſich nicht zu zähmen; han wet intet at ſtyra ſina begärelſer, ſitt ſinne. Jemandes Eigenſinn zähmen; twinga någons enwishet.

Zähmung, ſ. f. tämjan, ſpäkning.

Zahn, ſ. m. Zähne, pl. tand, tänder, taggar på en ſåg, tinnar på en kamm, en härf, kuggar uti et hjul, ſkärar uti et knif. Weite Zähne haben; wara gleständ. Augenzähne; ögontänder. Backenzähne, Stockzähne; betar. Eckzähne; oxeltänder. Hundzähne; ſlit- eller horntänder. Schneidezähne; framtänder. Hakenzähne der Pferde; krokтänder hos häſtar. Die an den Seiten ausſtehende wilde Schweinszähne; huggtänder, S. Hauer. Zähne einſchneiden; göra tänder på, karſwa. Das Zähne hat; tandad. Ein Zahn zum polieren; et ben at göra något ſlätt och glatt med.

Bis an die Zähne bewafnet; bewäpnad ifrån topp til tå. Zwiſchen den Zähnen reden; ej öpna munnen når man talar. Mit den Zähnen knirſchen; ſkära tänderna. Die Zähne weiſen, blecken; wiſa tänderna, grina ſom hundar. Sprw. ſind: Haare auf die Zähne haben; haſwa ſkinn på näſan, ej låta narra ſig. Einem auf den Zahn fühlen; pröfwa någons tänkeſätt, ſkicklighet och lärdom, taga honom på qwickan. Die Zähne worauf ſpitzen; hwäßa tänderna, haſwa ſtort begär efter något. Neben einen Zahn lachen; twinga ſig et ſkratta. Ihm thut kein Zahn mehr wehe, i g. L. han är död.

Zahnarzt, ſ. m. tandläkare, tandbotare.

Zahnarznei, ſ. f. läkedom för tänder.

Zahnbrecher, ſ. m. tandbrytare, it. Charletan. it. inſtrumentet hwarmed en tand utbrytes. S. Pelikan.

Zahnbürſte, ſ. f. tandborſte.

Zähnchens, ſ. pl. ſmå taggar, it. ſmå uddar på ſpetſar.

Zahnen, v. n. få tänder.

Zahnen, ſ. n. tandwärk.

Zahnfäule, ſ. f. rutnad i tänderna.

Zahnfieber, ſ. n. barnſjukdom, når de få tänder.

Zahnfleiſch, ſ. n. tandkött.

Zahnförmig, adj. u. adv. tandlik.

Zahnhobel, ſ. m. en art ſlätthöfwel med ſmå taggar på.

Zahnhöle, ſ. f. tandhål.

Zähnicht, adj. u. adv. tandlik.

Zähnig, adj. u. adv. tandig, tandad, taggig, taggad. Zweizähnige, vierzähnige Schafe, Zweiſchaufler, Vierſchaufler, (Landwirthſch.) får ſom äro twå, fyra år gamla.

Zähnknirſchen, ſ. n. tandgniſlan.

Zahnlade, ſ. f. tandgård i munnen.

Zahnlatwerge, ſ. f. S. Zahnopiat.

Zahnlos, adj. u. adv. tandlös.

Zahnloſigkeit, ſ. f. tandlöshet.

Zahnlücke, ſ. f. et tandlöſt ſtälle i munnen.

Zahnlückig, i. g. L. adj. gleſtånd.

Zahnpulver, ſ. n. tandpulwer.

Zahnputzer, Zahnmeißel, ſ. m. ſkafjärn at renſa tänderna med, tandrenſare.

Zahnreihe, ſ. f. tand-rad.

Zahnſchiefer, ſ. m. tand-ſkärfwa.

Zahnſchmerz, ſ. m. tandwerk.

Zahnſchnitt, Kälberſchnitt, ſ. m. (Baukunſt) inſkärningar, utſkärningar.

Zahnſilber, ſ. n. ſmå ſilfwerſtänger, gutna uti en maſchine ſom guldſlagare kalla; Zahneingus.

Zahnſtift, ſ. m. bit, ſtump af en gammal tand.

Zahnſtöcher, ſ. m. tandpetare.

Zahnſtock, ſ. m. en rad tänder i munnen.

Zahnſtumpf, ſ. m. S. Zahnſtift.

Zahnwaſſer, ſ. n. en art watten, ſom är godt för tandwerk.

Zahnweh, i. g. L. ſ. n. S. Zahnſchmerz.

Zahnwerk, ſ. n. taggigt, utſkuret arbete.

Zahnwurz, ſ. f. tandgräs, Scleranthus annuus, *it.* Plumbago Europ.

Zähre, ſ. f. tår.

Zährenfluß, ſ. m. tåreflod.

Zain, Zayn, ſ. m. ſtänger af metall, myntſtänger, fr. Lingot.

Zaineiſen, ſ. n. Knippeiſen, Nageleiſen; knipjärn.

Zainen, v. a. ſmida knipjärn, göra tunna ſtänger af myntmalm.

Zaingold, ſ. n. Zainſilber, ſ. n. ſtång-guld, ſtång-ſilfwer.

Zainhammer, ſ. m. kniphammare.

Zainſchmidt, ſ. m. ſmed wid en kniphammare.

Zampelſtuhl, ſ. m. en art wäfſtol.

Zander, Pr. W. Sandbars, ſ. m. gös, Perca Lucioperca.

Zange, ſ. f. tång, åtſkilliga chirurgiſka inſtrumenter, at hålla faſt eller uttaga något med. Mit glühenden Zangen reiſſen; njupa med glödjande tånger. Steinzange; en ſtor tång, at häfwa up ſtora ſtenar med.

Zangenwerk, ſ. n. en art fäſtningswerk, fr. Tenaille.

Zank, ſ. m. ohne pl. träta, kif, twiſt, oenighet, twedrägt, ſtrid.

Zankäpfel, ſ. m. trätäple, orſak til träta, twiſtemål.

Zanken, v. n. gezankt, p. träta, kifwa, twiſta. Sich um den Vorzug zanken; dragas om företrädet.

Zanken, ſ. n. träta, trätande.

Zänker, ſ. m. en ſom gerna träter, trätebroder.

Zänkerei, ſ. f. trätomål. Immer kleine Zänkereien mit einander haben; ſtändige gnabbas och käbbla. Zänkereien anrichten; åſtadkomma trätor och oenighet.

Zankgeiſt, Zankteufel, Zankvogel, ſ. m. trätoande.

Zankgierig, adj. u. adv. trätobryg.

Zänkiſch, adj. u. adv. trätoſam. Zänkiſch mit einander leben; leſwa i kif med hwarannan.
Zankluſt, ſ. f. luſt til träta.
Zankſchrift, ſ. f. trätoſkrift.
Zankſucht, ſ. f. trätogirighet, trätſamhet.
Zankſtifter, Zankmacher, ſ. m. trätoſtiftare.
Zankſüchtig, adj. u. adv. trätogirig, trätſam.
Zapfen, ſ. m. Zapfen, pl. tapp uti en tunna, tappar och tänder uti träſtockar eller bräder, ſom paſſa jämt in i fogningar af hwarandra, träplugg at ſtoppa et hål med, träkrok i en wägg til at hänga något på, tapp hwarpå en hjulſtock, en klocka ligger, hake hwarpå något wänder ſig, ſom en dörkrok, den delen af hjullötet, ſom går in uti kubben, et järn ſom går igenom en bjelke at fäſta honom i muren, (Tragzapfen). it. damlucka uti diken, eller tappen ſom dras up när diket eller wattnet ſkal afſlöpa. Ein Zapfen vom Tannenbaum; talkotte. S. Tannenzapfen. Der Zapfen im Halſe; S. Zäpfchen.
Zäpfchen, ſ. n. Zäpflein, i. g. L. en liten tapp eller propp. Das Zäpfchen im Halſe; tungſpän. Das Zäpfchen iſt ihm geſchoſſen; tungſpänet har fallit ned på honom.
Zapfen, v. a. tappa dricka eller annan wätwara, it. ſälja det i minut.
Zäpfenbier, ſ. n. Zapfenwein, ſ. m. tappöl, droppwin, tappwin, d. a. öl eller win, ſom droppar utur fatet uti et under tappen ſtället träkäril, då buteljer ſkola infyllas.
Zäpfenbohrer, ſ. m. m. borr at borra tapphålet med.
Zapfendeckel, ſ. m. locket öfwer en ſjöcompaß.
Zapfenfuge, ſ. f. (Zimmerkunſt) et hål hwaruti något ſkal fogas.
Zapfenfaß, ſ. n. trä- eller lerkäril, ſom ſtår under fatet, hwaruti winet eller ölet droppar.
Zapfengeld, ſ. n. dricks-accis, krog-afgift.
Zapfenholz, ſ. n. S. Faulbaum.
Zapfenkohlen, ſ. pl. runda, aflånga kol utaf qwiſtar.
Zapfenkorn, ſ. n. Clavus ſiliginis.
Zapfenkraut, ſ. n. Ruſcus Hyppogloſſum, Uvularia off.
Zapfenloch, ſ. n. tapphåll.
Zapfenrecht, ſ. n. källareſrihet at ſälja win eller öl i minut.
Zapfenröhr, ſ. n. tapprör.
Zapfenſchwelle, ſ. f. trädet, hwaruti dörarna för en fluß ſluta ſig nedantil.
Zapfenſtreich, Zapfenſchlag, ſ. m. aftontrumſlag, til teken at ſoldaterne böra gå ur källare och krogar til ſina qwarter, tappto.
Zapfenwirth, ſ. m. källarmäſtare.
Zappeln, i. g. L. v. n. gezappelt, p. ſparkas, ſprattla, praßla, ſom en fiſk. Das Kind lag und zappelte; barnet log och ſparkade. Einen lange zappeln laſſen; lemna någon länge hjelplös i ſin nöd.
Zappeln, ſ. n. ſparkning, praßling.
Zarge, Pr. W. ſ. f. rand, infattning ſom omgifwer något.
Zart, adj. u. adv. ſpäd, tunn, fin, len, klen, weklig, ſom lätt går ſönder, ſom ej tål något, fig. öm, ömſinnt, grannlaga. Zarte Gliedmaßen; ſpäda, mjuka lemmar. Von der zarteſten Jugend an; ifrån ſpädeſta barndomen. Eine zarte Haut haben; wara ömkinnad. Eine zarte Haut ſetzte ſich über dem Waßer; en tunn hinna labe ſig på wattnet. Zarte Leinwand; fint lärft. Zart anzufühlen; röra ſakta wid. Zart anzufühlen; lent at känna på. Sie iſt ſehr zart; hon är mycket weklig. Eine zarte Geſundheit; en ſwag, klen hälſa. Ein zartes Gefäß; et bräckligt käril. Ein zartes Gewißen; et ömt ſamwete. Zart von Gemüthe; af et ömſinnt, blödigt ſinne. Man muß ſehr zart mit ihr umgehen; man bör ej taga hårdt på henne, it. hon är mycket grannlaga at omgås med.
Zärte, ſ. f. ein Fiſch; wimba, Cyprinus Vimba.
Zärteln, v. a. gezärtelt, p. klema, kliſſa, ſmeka, S. verzärteln.
Zartheit, ſ. f. ſpädhet, finhet, lenhet, fig. weklighet, ömhet.
Zärtlich, adj. u. adv. 1. ömtälig, klemig, 2. öm, ömſinnt, ömhjertad, hjertelig. Gar zu zärtlich ſeyn; wara för ömtälig. Zärtlich erzogen; klemig upfödd. Seine Kinder zu zärtlich halten; klema för mycket med ſina barn. Ein zärtlicher Abſchied; et ömt afſked. Sehr zärtlich von Gemüth ſeyn; wara mycket ömſinnt, ömhjertad. Eine zärtliche Liebe; en hjertlig kärlek.
Zärtlichkeit, ſ. f. ömſinthet, ömhet, hjertlig kärlek.
Zärtling, ſ. m. en wekling, klemer, en ſom tål hwarken warmt eller kalt.

Zaser, s. f. tråd, fiber, fästesnod.
Zaserblume, s. f. Mesembryanthemum.
Zasericht, adj. u. adv. som har många små fibrar, fästesnodar.
Zäsern, v. r. sich; rispas up, som sidentyg.
Zaspel, s. f (Spinnereien) et pasman garn. S. Strähne.
Zätscheln, i g L. v. a. klema, fjäsa med barn
Zauber, Poet. W. l m förtjusning. Der Zauber ihrer Schönheit; hennes förtjusande skönhet. Den Zauber lösen; upphäfwa förtjusningen, som har intagit någon.
Zauberbecher, s. m. en bägare med en förtjusande dryck. Der Zauberbecher der Wollust; wällustens intagande, förtjusande magt.
Zauberberberg, s. m. et förtrolladt berg.
Zauberbild, s. n. en förtjusande eller förtrollad bild, en Talisman.
Zauberbuch, s. n. trollbok, bok om magiska konster.
Zauberer, s. m. trollkarl.
Zauberei, s. f. trolldom, förtjusning.
Zauberfest, adj. u. adv. hård igenom trolldom.
Zaubergeschichte, s. f. en Historia om trolldomar, om förundranswärda och otroliga äfwentyr.
Zauberhaft, adj. u. adv. trollwulen.
Zauberin, s. f. 1. trollkona, trollkäring. 2. et Fruentimmer, som förtjusar, intager någons hjerta.
Zauberisch, adj u. adv. 1. förtjusande, 2. magisk. 3. trollaktig. 4 fig. oförliknelig, gonska angenäm, intagande. Zauberische Bücher; trollböcker.
Zauberknote, s. m. en magisk knut.
Zauberkraft, s. f. förtjusande kraft.
Zauberkreis, s. m. trollkrets.
Zauberkunst, s. f. trollkonst, magisk konst.
Zauberleuchte, s. f. magisk lyckta, trollyckta. Laterna magica.
Zauberliebe, s. f. förtjusande kärlek.
Zaubermittel, s. n. 1. trollmedel, öfwernaturligt medel, 2. medel at intaga, förtjusa någons hjerta.
Zaubern, v. a. gezaubert, p. 1. trolla, 2. förtjusa.
Zaubern, s. n. förtrollande, förtjusande.
Zaubertreitz, s. m. en förtjusande sägring, en intagande kraft.
Zauberring, s. m. en magisk ring.
Zauberruthe, s f. en magisk käpp.
Zaubersalbe, s. f. salfwa, som trollkonster bruka.
Zauberschloß, s. n. Zauberburg, s. f. et förtrolladt slott.
Zaubersegen, Zauberspruch, s. m. Zauberworte, s. pl. signeri.
Zauberspiegel, s. m. en magisk spegel.
Zauberstückchen, s. n. det som blifwit gjort genom trolldom eller magisk konst.
Zaubertrank, s. m. en förtjusande dryck.
Zauberwaffen, s. pl. förtjusande, mägtiga wapen.
Zauberwerk, s. n. trolleri, förtrollning, förtjusning.
Zauberwind, s. m. trollwäder.
Zauberzeichen, s. n. magisk teken.
Zauberzettel, s. m. trollsedel, signerl.
Zauderer, s. m. en som gerna dröjer, drager ut, upskuter alt i det längsta, som är mycket långsam, senferdig, som länge sölar och besinnar sig, innan han kan fatta et beslut.
Zauderhaft, adj. u. adv. långsam, senferdig, försumlig, sölaktig.
Zaudern, v. n. gezaudert, p. dröja, upperhålla sig, upskjuta, draga ut med tiden. Er redete seinen zaudernden Freunden zu; han tiltalte sina tröga och senferdiga wänner.
Zaudern, s. n. Zauderung, s. f. dröjsmål, långsamhet, utdrägt på tiden.
Zaum, s. m. Zäume, pl. zum Reiten, betsel. zum Fahren, Linie; töm. Den Zaum anlegen; lägga betslet på. Zügel am Zaum; betseltygel. Im Zaum halten; hålla i tygeln. Den Zaum schiessen lassen; lemna tygeln, fig. lemna frihet, sjelfswäld.
Zäumen, v. a. betsla, fig. styra, späka, hålla tilbaka.
Zaumführung, s. f. betslets hållande, förande.
Zaumlos, adj. u. adv. betsellös, tygelfri. Das Pferd hat sich zaumlos gemacht; hästen har strukit betslet af sig.
Zäumung, s. f. betslets pålägguing, fig. späkning, styrande.
Zaumzeug, s. n. betseltyg.
Zaun, s. m. Zäune, pl. gärds-gård, stängsel, hägn och stägn. Ein Zaun von geflochtenen Strauchwerk, wie er in Teutschland mehr gebraucht wird; en risgård, til åtskillnad ifrån de i Swerige brukliga gårdsgårdar utaf kluswen wed, som hålles af störar på båda sidor. In Hollstein findet man allenthalben lebendige Zäune, Heckenzäune; uti Holstein finner man

man, i ställe för gårdsgårdar, planterade och grönskade buskar til stängsel. Einen Zaun um eine Koppel, eine Wiese ziehen; instänga en hage, hägna en äng. Zaun im Wasser zum Fischfang; stänge af pålar eller dylikt uti floder för fiskarna. Wo der Zaun am niedrigsten, da will jederman darüber springen; hwareſt gårdsgården är lägaſt, där går hwar man öfwer. Gelegenheit vom Zaun brechen; taga ſig tilfälle. Geiegenheit zum Zank vom Zaun brechen; ſöka orſak at träta. Urſache vom Zaun brechen, jemanden anzuzapfen; förföra ſig på någon.

Zaunblume, ſ. f. Anthericum.

Zäunen, v. a. gezäunt, p. gärda, hägna, ſtänga omkring, inſtänga.

Zaungerte, Zaunruthe, ſ. f. ris, ſom brukas at fläta risgårdar utaf.

Zaunglocken, ſ. pl Zaunglöcklein, ſ. n. ſkogsbinda, Convolvulus Saepium

Zaunkönig, ſ. m. 1. Sommerzaunkönig, Berghähnchen, Goldhähnchen, Ochſenauge, Sträußchen, Wald- Weidenzeiſchen, teutſcher Colibri; kongsfogel, Motacilla Regulus. 2. Winter- Zaun- Meiſen- Meßel- Schnee-König, Zaunſchlupfer; en liten fogel af qwickſtjert ſlägte, Motacilla Troglodytes.

Zaunhecke, ſ. f. S. lebendiger Zaun, unter Zaun.

Zaunlucke, f. f. et hål uti en gårdsgård.

Zaunpfahl, ſ. m. gårdsgårds-ſtör.

Zaunrecht, ſ. n. hägne-rättighet.

Zaunrebe, Zaunrübe, ſ. f. Gichtrübe, i. g. ſ. weißer Enzian; hundroſwa, Bryonia alba.

Zaunſchlupfer, ſ. m. S. Zaunkönig.

Zaunſtecken, ſ. m. gårdsleſtång.

Zaunwicke, ſ. f. S. Wicke.

Zaunwurz, ſ. f. S. Zaunrebe.

Zauſen, n. W. v. a. gezauſet, p. hårdraga, lugga S. raufen.

Zebu, ſ. m. S. Zwergbüffel.

Zeche, ſ. f. (Bergwerk) en gruſwa, bergslag, gruſwefält. En gruſwa har 32 delar och hwar del 4 kuxar. Eine Zeche belegen, bauen, befahren; uptaga, bruka up en gruſwa, fara ned i gruſwan. Eine Zeche löſen; ſkaffa friſk luft i gruſwan, och befria henne ifrån wattnet genom ſchackters och dagorters anläggande. Eine Zeche zu Bruche gehen laſſen; låta förfalla en gruſwa.

Zechenhaus, ſ. n. Huthaus; et hus bredwid gruſwans ingång, där materialier och malmen förwaras af den, ſom bor däruti och kallas: Hutmann.

Zechenregiſter, ſ. n. räkning öfwer utgifter och inkomſter wid en gruſwa.

Zechenſchmidt, ſ. m. en ſmed wid gruſwan.

Zechgeſtein, ſ. n. bergart, hwaruti malmgånger finnas.

Zechmeiſter, ſ. m. räkningsförare wid et bergslag.

Zeche, ſ. f. lag, dricklag, tårepenning, förtärning i laget, lt. ſkrå. Der Wirth macht die Zeche; källarmåſtaren räknar ihop förtärningen. Sprw. i. g. L. die Zeche, d. i. Rechnung ohne den Wirth machen; S. Wirth. Er mußte die Zeche bezahlen; han måſte betala laget. Er iſt dir noch eine Zeche ſchuldig; han ämnar dig ännu en ſtek. Einem eine Zeche borgen; upſkjuta hämden för någon.

Zechen, v. n. gezecht, p. ſitta i dricklaget och ſuva.

Zechbruder, Zecher, Zechgeſell, ſ. m. ſupbroder.

Zechfrei, adj. u. adv. ſom ſlipper at betala. Einen zechfrei halten; hålla någon fri.

Zechgeld, ſ. n. tårepenningar i et lag.

Zechhaus, ſ. n. Zechſtube, ſ. f. krog, wärtshus.

Zechſchweſter, ſ. f. ſupſyſter.

Zechine, ſ. f. et venetianiſkt guldmynt, en venediſt Ducat, ungefärligen 2 Rthr. 10 gr. tyſka penningar i wärde.

Zeckenkörner, ſ. pl. Jonä curbits-frö, Semina Ricini.

Zeder, ſ. f. cedertråd, Pinus Cedrus.

Zedern, adj. u. adv. af cedertrå.

Zedernholz, ſ. n. cedertrå.

Zehe, m. u. f. tå. Auf den Zehen gehen; gå på tåerna. Eine Zehe Knoblauch; en hwitlöks-klyfta.

Zehn, Num. tio. Die zehn Gebote; tio Guds bud.

Zehen, ſ. f. en tio.

Zehend, Zehende, ſ. m. tionde. Die Ausmachung, Beſtimmung des Zehenden; tionde-ſättning. Der Zehend an Garben, an Vieh; ſkafttionde, qwicktionde. Der Zehende der Dreſcher; ſäd, ſom treſkare få i ſtälle för penningar.

Zehendacker, ſ. m. tionde-åker.

Zehenden, v. a. gifwa tionden. S. Verzehenden.

Zehen-

Zehender, Zehendeinnehmer, ſ. m. den ſom tager tionden.
Zehendfeld, ſ. n. tjonde-mark.
Zehendfrei, adj. u. adv. fri för tionde.
Zehendherr, ſ. m. den ſom har rättighet at taga tionde.
Zehendkorn, ſ. n. tionde-ſäd, ſkafttionde.
Zehendpflichtig, adj. u. adv. pligtig at betala tionde.
Zehendrecht, ſ. n. rättighet at taga tjonde.
Zehendrechnung, ſ. f. tionde-räkning.
Zehendregiſter, ſ. n. tionde-längd eller regiſter.
Zehener, Zehnmann, ſ. m. ledamot af en nämd, ſom beſtår af tio perſoner.
Zehent, ſ. n. antal af tio. Zum Zehenten; för det tionde.
Zehneck, ſ. n. ſom har tio hörn eller kanter.
Zehneckig, adj. u. adv. tio-kantig.
Zehnfach, zehnfältig, adj u. adv. tio-falt, tio-dubbelt.
Zehnfüßig, adj. u. adv. tiofotad.
Zehnjährig, adj. u. adv. tio-årig.
Zehnmal, adj. tio gånger.
Zehnmalig, adj. u. adv. ſom ſker eller är ſkedt tio gånger.
Zehnmonathlich, adj. u. adv. tio månader gammal. Nach einer zehnmonathlichen Friſt; efter tio månader.
Zehnpfündig, adj. u. adv. tio-pundig.
Zehnrudrig, adj. u. adv. ſom har tio åror.
Zehnſchuhig, adj. u. adv. tio fot lång eller bred.
Zehnſpännig, adj. u. adv. ſom ſättes tio häſtar före, tiobetts-wagn.
Zehntägig, adj. u. adv. ſom är tio dagar gammal, ſom ſker på eller efter tio dagar.
Zehntauſend, adj. u. adv. tiotuſend.
Zehnte, ſ. m. tionde.
Zehntel, ſ. n. tionde del.
Zehren, v. a. u. n. mit d. Hfw. haben, gezehrt, p. tåra. Nicht zu zehren haben; ej hafwa at tåra af eller lefwa på. Aus fremden Beutel zehren; ej lefwa på ſin egen pung, tåra på andras bekoſtnad. Der Wein zehrt im Faß, d. i. es verzehrt ſich immer etwas weniges davon; winet i fatet tåres, eller tårer ſig ſjelft altid. Viel Eßig zehrt; mycken ättika gör mager. Zehrende Krankheiten; tårande ſjukdomar.
Zehrer, ſ. m. tårare, förtårare. Ein Sparer will einen Zehrer haben; S. Sparer
Zehrfrei, adj. u. adv. en ſom har fri för täring. Einen zehrfrei halten; hålla någon fri, betala det ſom han förtärt i laget eller på reſan.
Zehrgeld, ſ. n. Zehrpfenning, ſ. m. tårepenning.
Zehrung, ſ. f. täring, förtäring. Zur eigenen Zehrung verbrauchen; bruka til husbehof. Eine Zehrung auf dem Weg geben; gifwa wägkoſt eller tårepenningar.
Zehrwurz, ſ. f. Ari-rot, *K. M. T.* Arum maculatum.
Zehrzoll, ſ. m. (Mühlenbau) en tum, ſom damſtocken för i början wara högre än han borde wara efter märket (Sicherpfahl), för det at med tiden går något bort af des högd.
Zeichen, ſ. n. teken, wårteken, märke, märkteken, prick på åkern at man ej ſkall köra där, eller i ſegelleden, ſom utwiſar grund, klippor, o. ſ. w märke på köpmansgods, medfödd fläck, it. ſkråmma i anſigtet eller på kroppen, ärr efter et ſår. Ein Zeichen woran machen; ſätta märke på något. Ein Zeichen etwas daran zu erkennen; et känneteken. Zeichen über einer Silbe; accent. Das Zeichen des Kreuzes vor ſich machen; korſa ſig. Ein Zeichen ſtat der Unterſchrift; et bomärke.
Zeichenbuch, ſ. n. rit-bok.
Zeichendeuter, ſ. m. tekne-tydare, ſpåman.
Zeichendeuterei, Zeichendeutung, Zeichendeuterkunſt, ſ. f. konſt at ſpå utur wißa teken.
Zeichenhammer, ſ. m. Zeichenſtämpel, ſ. n. en hammare, en ſtämpel, hwarmed man ſätter märke på järn eller annat metall eller tyg.
Zeichenkole, ſ. f. rit-kol.
Zeichenkunde, ſ. f. Semiotik, Semiotica.
Zeichenkreide, ſ. f. krita til at rita med.
Zeichenkunſt, ſ. f. rit-konſt, tekningskonſt.
Zeichenmeiſter, ſ. m. den ſom lårer rita.
Zeichnen, v. a. gezeichnet, p. 1. tekna, märka, ſätta märke på, 2. rita. Eine Stelle im Buch zeichnen; märka ut et rum i boken. Er ward im Duell im Geſicht gezeichnet; han fick en ſkråmma i anſigtet uti enwigskampen, ſom lemnat ärr efter ſig.
Zeichner, ſ. m. teknare.
Zeichnerakademie, ſ. f. en Academie, en ort, hwareſt teknas efter lefwande modeller.
Zeichnung, ſ. f. tekning, ritning.
Zeideln, v. n. m. d. Hfw. haben, p. taga ut honungen utur trån i ſkogen.

Zeidler, ſ. m. en biwaktare i ſkogen, ſom tager ut honungen efter bien utur trån.
Zeidelbär, ſ. m. Honigbär; myrbjörn, Ursus Arctos niger.
Zeidelrecht, ſ. n. rättighet at uttaga honungen ur de wilda trån.
Zeidelweide, ſ. f. wild honung, it. S. Zeidelrecht.
Zeigen, v. a. gezeigt, p. wiſa. S. weiſen. Mit Fingern auf jemand zeigen; peka med fingern på någon. Er will ſeine Kunſt zeigen; han will gerna låta ſe ſin konſt. Ich werde ihm zeigen, daß er ſich beſcheiden aufführen muß; jag will lära honom weta hut.
Zeigefinger, ſ. m. pekfinger.
Zeiger, ſ. m. wiſare. Der Zeiger an einer Uhr; wiſare, ſäſare på en timklocka. Zeiger dieſes; ſedelhafwaren, den ſom upwiſar denna ſedeln.
Zeiguhr, ſ. f. et ur, ſom endaſt wiſar timmarna utan at ſlå.
Zeigwerk, ſ. n. wiſare-werk, til åtſkillnad ifrån ſlagwerket.
Zeihen, v. W. v. a. beſkylla, ſkylla före, öfwerbewiſa.
Zeile, ſ. f. rad eller linia.
Zeilenweis, adv. radtals.
Zeiſekraut, ſ. n. Zeiſigkraut; narf, Alſine media.
Zeiſig, ſ. m. Zeischen, ſ. n. ſiſka, grönſiſka, Fringilla Spinus.
Zeit, ſ. f. Zeiten, pl. 1. tid, 2. für: Muſſe; ledighet. Es iſt keine Zeit dabei zu verlieren; det är högſta tid därmed. Zeit worauf wenden; anwända tid och flit på något. Bei Zeiten; i tid, i god tid. Iſt es ſchon ſo in der Zeit; är det redan ſå dags? Von Zeit zu Zeit; tidtals, ſtundtals. Vor Zeiten; fordom. Zu Zeiten; underſtundom, ibland. Zur Zeit; hin intils. Zu ſeiner Zeit; i ſinom, i rättan tid. Zeit meines Lebens; i all min lifstid. Sich gute Zeit laſſen; giſwa ſig god tid. Er wird da lange Zeit haben; han lärer bliſwa ledſen, ledas där. Gute Zeit haben; haſwa godt om tid, it. roa ſig, må ganſka wäl. Die Zeit tödten; förnöta tiden med fäfenga. Ich habe keine Zeit dazu; jag har ingen ledighet därtil. Die Zeit der Weibsperſonen; qwinnornas tid. Ihre Zeit iſt nahe, von Schwangern; hon wäntar ſig ſnart i barnſäng. Zeit bricht Roſen, Sprw. tiden ſkaffar fram fruckterna, tålamod låter alt mogna.
Zeitalter, ſ. n. tidålder. Das Zeitalter, da man die Leichen verbrannte, und hernach da man ſie begrub; brännäldern och ſedan högäldern.
Zeitbegriff, ſ. m. S. Zeitraum.
Zeitbeſchreiber, ſ. m. tidbeſkriſware, it. tidräknare.
Zeitbeſchreibung, ſ. f. tid-beſkrifning, tidräkning.
Zeitbeſtimmung, ſ. f. årtalets räknande, Aera.
Zeitbuch, ſ. n. Chronik; tidbok.
Zeitfolge, ſ. f. tid-följd.
Zeitgelder, ſ. pl. penningar, ſom altid betalas på en wiß utſatt tid.
Zeitgenoß, ſ. m. Zeitgenoſſen, pl. de ſom leſwa på ſamma tid, ſamtida.
Zeitgenoſſenſchaft, ſ. f. alle någons ſamtide.
Zeitgeſchichte, ſ. f. Tids-Hiſtoria.
Zeither, zeithero, adv. ſedan, ifrån den tiden, hit intils.
Zeitig, adj. u. adv. tidig, mogen, ſom kommer i rättan tid, bittida, tids. Zu zeitig kommen; komma för tidigt. Zeitig Obſt; mogen fruckt. Zeitige Hülfe; ſnar hjelp. Des Morgends zeitig aufſtehen; ſtå bittida up om morgonen. Es iſt noch zeitig genug; det är tids nog.
Zeitigen, v. a. u. n. mogna, göra, warda mogen.
Zeitigung, ſ. f. mognad.
Zeithafen, ſ. m. Schiffarth; en hamn, ſom man endaſt kan löpa in uti wid wiſſa tider.
Zeitlang, adv. en tid bort åt, någon tid.
Zeitlauf, ſ. m. 1. tidens-omlopp, tid och omſtändigheter.
Zeitläufte, ſ. pl. tider och omſtändigheter. Gefährliche Zeitläufte; farliga tider.
Zeitlehn, ſ. n. et län, ſom någon har på en wiß tid.
Zeitlich, adj. u. adv. timmelig, werldslig. Das Zeitliche ſegnen, i. g. L. bjuda werlden farwäl, dö.
Zeitlichkeit, ſ. f. det timmeliga, werlden. Aus der Zeitlichkeit in die Ewigkeit verſetzt werden; dö.
Zeitloſe, ſ. f. nakte Jungfer, Wieſenſafran; tidlöſa, nakna Jungfrun, Colchicum autumnale. it. pytter, S. Marienblume.
Zeitmangel, ſ. m. briſt på tid.
Zeitordnung, ſ. f. tidräkning.
Zeitpacht, ſ. f. S. Pacht.

Zeitpassend, adj. u. adv. som paßar til tid och omständigheter.
Zeitpunkt, s. m. tidpunkt. Sich des rechten Zeitpunkts bedienen; betjena sig af ögonblicket.
Zeitraum, s. m. tidhwarf. Diesen ganzen dunklen Zeitraum hindurch; hela detta molnrike tidskifte igenom.
Zeitrechner, s. m. Chronolog; tidräknare.
Zeitrechnung, s. f. Chronologie; tidräkning.
Zeitregister, s. n. tidlängd.
Zeitstuffe, s. f. S. Zeitraum.
Zeitverderb, s. m. Zeitversplitterung, s. f. tidsspillan.
Zeitverderber, Zeitverschwender, s. m. tidsspillare, en som förnöter tiden med fåfänga.
Zeitverlust, s. f. 1. tidsspillan, 2. fördröjelse. Ohne Zeitverlust; på stund.
Zeitversplitternd, adj. u. adv. tidspillande.
Zeitvertreib, s. m. tidsfördrif.
Zeitvertreiber, s. m. tidsfördrifware.
Zeitung, s. f. tidning. Gedruckte, öffentliche Zeitungen; posttidningar. Sich mit neuen Zeitungen tragen; föra nya tidningar.
Zeitungsdrucker, s. m. tidnings-awisetryckare.
Zeitungskrämer, s. m. den som förer, sprider ut nya tidningar.
Zeitungsschreiber, s. m. tidnings-skrifware, författare af posttidningar.
Zeitungsschmidt, s. m. den som uptänker och utsprider nya tidningar, falska ryckten.
Zeitungsträger, s. m. den som bär omkring tidningarna.
Zeitwechsel, s. m. tidskifte.
Zeitwort, s. n. (Grammatik) Verbum.
Zekler, Zikler, s. m. en af de Nationerne som bo uti Ungern.
Zelle, s. f. en liten kammare. Eine Zelle der Mönche oder Nonnen im Kloster; en Munks eller Nunnas koja, klosterkammare. Zelle im Bienenstock; skott, små rum, pipa i en honungs-kaka.
Zellbruder, s. m. Eremit. S. Einsiedler.
Zelt, s. n. Zelten, pl. tält.
Zeltbalken, s. m. tält-ås.
Zeltbaum, s. m. S. Zeltstange.
Zeltbett, s. n. tältsäng.
Zeltbude, s. f. tältbod.
Zeltdach, s. n. tält-tak, betäkning af tält.
Zeltgesellschaft, Zeltkameradschaft, s. f. tältlag.
Zeltknopf, s. m. knapp på tältstången.
Zeltleine, s. f. S. Zeltstrick.
Zeltpflock, s. m. tält-pinne.
Zeltreihe, s. f. tält-rad.
Zeltschneider, s. m. tältmakare.
Zeltstrick, s. m. Zeltseil, s. n. tältstrek.
Zeltstange, s. f. tältstång.
Zeltwagen, s. m. tält-wagn, wagn hwarpå föras tält.
Zelt, Zeltergang, Zelterschritt, s. m. paßgång.
Zelter, s. m. paßgångare, gångare.
Zenith, s. n. pricken på himmeln midt öfwer wårt hufwud.
Zentner, s. m. S. Centner.
Zepter, s. m. Spira.
Zepterträger, s. m. den som bär fram Spiran för någon.
Zeolith, s. m. Zeolith, Zeolithes.

Zer, är en Partikel, som ständigt kort uttalas, och som i sammansättningar antyder, at något förringas, förminskas, söndras, förstöres. Verbum, fram för hwilket denna partikeln sättes, wisar på hwad sätt detta sker, och brukas i Swenskan hälst ordet: sönder, til at uttrycka denna partikelns betydelse.

Zerarbeiten, n. W. v. r. sich; arbeta sig trött och fördårfwad, arbeta så at hälsan lider därwid, arbeta öfwer sina krafter.
Zerbeissen, v. a. zerbissen, p. sönderbita.
Zerbersten, v. n. zerborsten, p. sönderspricka.
Zerbläuen, n. R. v. a. slå brun och blå, basa up.
Zerbrechen, v. a. zerbrochen, p. sönderbryta, sönderbräka, sönderslå. Glück und Glas, wie bald zerbricht das, Sprw. lycka och glas, huru snart går det i kras? Sich den Kopf worüber zerbrechen; göra sig hufwudbråk, lägga sitt hufwud i blött om något.
Zerbrechlich, adj. u. adv. bräcklig, som kan lätt gå eller slås sönder, som glas, fig. swag, förgänglig.
Zerbrechlichkeit, s. f. bräcklighet, fig. swaghet, förgänglighet.
Zerbrechung, s. f. sönderbrytning.
Zerbröckeln, v. a. u. n. söndersmula, falla sönder i små smulor.
Zerbröckelung, s. f. sönderbrytning i smulor.
Zerdrehen, v. a. bryta sönder genom wridande.
Zerdreschen, v. a. zerdroschen, p. tröska sönder, fig. u. R. basa up.
Zerdrucken, v. a. zerdruckt, p. sönderkrama, sönderkroßa, trampa sönder, för-

dårfwa genom tryckande, trampande, ſönderslå genom ſin tyngd.

Zerdrüſchen, v. a. kroßa, ſönderkroßa.

Zerdrüſchung, ſ. f. ſönderkroßning.

Zerfallen, v. n. zerfallen, p. ſönderfalla, falla ſig fördårfwad, falla i ſtycken, gruſa ſönder. Sie ſind mit einander zerfallen; de hafwa bliſwit oſams.

Zerfetzen, v. a. zerfetzt, p. ſlita ſönder, ſarga, ſåra med knif eller wårja. Er ſahe im Geſicht ganz zerfetzt aus; hela anſigtet war fullt med ſtora ſkrämmor.

Zerfetzung, ſ. f. ſönderſlitning, ſargande eller ſårande.

Zerfleiſchen, v. a. zerfleiſcht, p. ſönderrifwa, ſarga, rifwa i ſtycken.

Zerflieſſen, v. n. zerfloſſen, p. ſmälta, flyta. In Tränen zerflieſſen; ſmälta bort i tårar. Er zerfließt in Kummer; han förgås utaf ſorg. In Waſſer zerflieſſen laſſen; uplöſa i watten.

Zerfreſſen, v. a. ſönderfråta. Scheidewaſſer zerfrißt Metalle; ſkedwatten fråter metaller.

Zerfreſſung, ſ. f. ſönderfrätning.

Zergehen, v. a. zergangen, p. gå ſönder, löſas, ſmälta.

Zergliederer, ſ. m. S. Zergliederungskunſt.

Zergliedern, v. a. taga ſönder led ifrån led, ſönderdela, ſönderſtycka, anatomiſera, fig. uplöſa i ſina delar, ſätta, betrakta den ena punkten, det ena begrepet efter det andra, noga underſöka af hwad ſlags ämne något är, analyſera.

Zergliederung, ſ. f. ſönderſtyckning, ſönderdelning, Anatomiſering, Analyſering.

Zergliederungskunſt, ſ. f. Anatomie, wetenſkap at genom djuriſka kroppars ſönderdelning utröna deras byggnad och beſkaffenhet. Den ſom är wål hemma uti denna wetenſkapen, kallas: Zergliederer.

Zerhacken, v. a. zerhackt, p. ſönderhacka.

Zerhauen, v. a. zerhaut, p. ſönderhugga, it. ſarga. Mit zerhauetem Geſicht; med ſargadt anſigte.

Zerhauung, ſ. f. ſönderhuggning.

Zerkäuen, v. a. zerkäuet, p. ſöndertugga.

Zerklopfen, v. a. ſönderbulta

Zerknirſchen, v. a. ſönderkroßa. Ein zerknirſchtes Herz; et förkroßadt hjerta.

Zerknirſchung, ſ. f. ſönderkroßande, förkroßning.

Zerknittern, zerknüllen, n. W. v. a. trycka, ſkrynkla ihop, och fördårfwa därigenom.

Zerknüffeln, n. W. v. a. baſa up med knytnäfwen.

Zerkochen, v. a. zerkocht, p. ſönderkoka, koka bort, koka in.

Zerkratzen, v. a. zerkratzt, p. ſönderkraſſa, klöſa med naglarna eller klorna.

Zerkrümeln, v. a. S. Zerbröckeln.

Zerlachen, i. g. L. v. n. ſich; ſkratta ſig fördårfwad.

Zerlappt, i. g. L. adj. u. adv. ſlarfwig.

Zerlaſſen, v. a. zerlaſſen, p. ſmälta ſönder. Zerlaſſene Butter; ſmältadt ſmör.

Zerlaſſung, ſ. f. ſmältning.

Zerläſtern, i. g. L. v. a. S. zerreiſſen, zerſtücken.

Zerlechzen, v. a. S. verlechzen.

Zerlegen, v. a. zerlegt, p. taga ſönder ſtycke ifrån ſtycke, ſönderſkåra, ſönderdela, analyſera. Die Baurengüter zerlegen; göra ſtorſkiftsdelningar. Ein Stück Wild zerlegen, S. zerwirken. Einen Braten zerlegen; ſkåra en ſtek.

Zerlegung, ſ. f. ſöndertagande, ſönderdelning. Die Zerlegung der Baurengüter; ſtorſkiftsdelning.

Zerlöchern, v. a. ſönderborra, göra hål på. Der Vergleich iſt ſchon wieder zerlöchert, i. g. S. förlikningen är redan kränkt i åtſkilliga mål.

Zerlöcherung, ſ. f. ſönderborrande. Die Zerlöcherung der Freiheiten; friheters kränkning.

Zerlumpt, adj. u. adv. ſlarfwig, i ſlarfwor.

Zermalen, v. a. ſöndermala.

Zermalmen, v. a. zermalmt, p. kroßa, ſöndermalma.

Zermalmung, ſ. f. kroßning.

Zermartern, v. a. pina ſig eller andra ihjäl med något.

Zernagen, v. a. ſöndergnaga.

Zernagung, ſ. f. ſöndergnagande.

Zernichten, v. a. göra til intet, göra ogilt, S. Vernichten.

Zerpeitſchen, v. a. ſönderpiſka, piſka någon hårdt.

Zerplatzen, v. n. ſpricka, ſönderſpringa, upſpringa. Für Lachen zerplatzen, i. g. L. ſkratta ſig ihjäl.

Zerpulvern, v. a. pulveriſera.

Zerquetſchen, v. a. kroßa, qwäſa.

Zerquetſchung, ſ. f. qwäſning.

Zerreiben, v. a. zerrieben, p. ſönderrifwa, gnida ſönder, göra til pulwer.

Zerreibung, ſ. f. ſönderrifning.

Zerreiſſen, v. a. zerriſſen, p. ſönderſlita, ſönderiſwa, v. n. gå ſönder i ſtycken. Der Strick zerriß; repet gick ſönder. Er geht ſehr zerriſſen; han går mycket ſlarfwig i kläder.

Zerreißung, ſ. f. ſönderſlitning.

Zerren, v. a. gezerrt, p. 1. uttånja, draga ut, 2. rycka, riſwa, draga hit och dit. Zerren (Eiſenhüttenwerk); ſmälta takjärnet på nytt igen, at det må bli ſmidigare, elden hwaruti det ſker, kallas: Zerrenfeuer, och den därtil inrättade härden: Zerrenheerd. Das Maul zerren, n. R. wrida munnen på ſned. Einen zerren, i. g. L. fig. retas, ſlitas med någon, bry honom.

Zerrícht, adj. u. adv. wriden, it. ſom gerna ritas, ſlitas, trätoſam.

Zerrung, ſ. f. 1. uttånjande, 2. ryckande hit och dit, 3. retande.

Zerrinnen, v. n. zerronnen, p. bortflyta, ſkingras, bliſwa til intet. Wie gewonnen, ſo zerronnen; hwad orätt fås, med ſorg förgås.

Zerrinnung, ſ. f. bortflytande, förſkingring

Zerritzen, v. a. ſönderriſwa med något ſpetſigt.

Zerrütteln, v. a. ſönderſkaka.

Zerrütten, v. a. upröra, ſkaka, förſtöra, bringa i oreda, förwilla, kaſta öfwerända, fördärſwa, förwirra, förrycka.

Zerrüttung, ſ. f. ſkakning, oreda, förſtöring, förwirring, förryckning.

Zerſägen, v. a. ſåga ſönder.

Zerſcheitern, v. n. gå i ſtycken, ſönderſlås.

Zerſchellen, v. n. ſpricka, ſkrälla ſönder. Das Schiff zerſchellte an einem Felſen; fartyget ſlogs i kras mot en klippa.

Zerſchlagen, v. a. ſönderſlå, ſlå fördärſwad. Ein zerſchlagenes Herz; et förkroßadt hjerta. Fig. Sich zerſchlagen; ſkingras, ſöndras. Die Unterhandlungen haben ſich zerſchlagen; underhandlingarne bleſwo afbrutne, utan at något bleſ uträttadt.

Zerſchlagung, ſ. f. des Congreſſes; mötets ſkingring. Die Zerſchlagung der Bauerngüter; ſtorſkiftsdelning.

Zerſchmeiſſen, v. a. zerſchmiſſen, p. ſönderkaſta, ſönderſlå.

Zerſchmelzen, v. a. zerſchmolzen, p. ſmälta, v. n. ſmältas.

Zerſchmelzung, ſ. f. ſmältning.

Zerſchmettern, v. a. ſlå i kras, ſönderſpilla, förkroßa.

Zerſchmetterung, ſ. f. ſlående i kras.

Zerſchneiden, v. a. ſönderſkära, klippa ſönder. Zerſchnitten, p. ſönderſkuren.

Zerſchreien, v n. ſich; ſkrika illa wid ſig.

Zerſchroten, v. a. (Hüttenwerk) hugga ſönder järnet.

Zerſchütteln, v. a. ſönderſkaka.

Zerſetzen, v. a. (Bergwerk) ſlå ſönder med ſläggan.

Zerſpalten, v. a. klyfwa, v. n. klyfwas, ſpricka ſönder, ſöndras.

Zerſplittern, v. a. ſönderſpillra, v. n. ſpringa i ſmå ſtycken.

Zerſprengen, v. a. u. n. zerſprengt, p. ſönderſprånga. Sich durch Schreien etwas im Leibe zerſprengen; ſkrika ſig fördärſwad.

Zerſpringen, v. n. zerſprungen, p. ſpringa, gå ſönder, gå i ſtycken.

Zerſtampfen, v. a. ſönderſtampa, ſönderſtöta.

Zerſtäuben, v. a. zerſtoben, p. ſkingra, v. n. S. zerſtieben.

Zerſtechen, v. a. zerſtochen, p. ſönderſtinga.

Zerſtieben, v. n. zerſtoben, p. ſkingras.

Zerſtöhren, v. a förſtöra, ſkingra, ödelägga, ſönderbryta. Jemandes Hofnungen zerſtöhren; göra någons hopp om intet.

Zerſtöhrung, ſ. f. förſtöring, ödeläggning.

Zerſtöhrer, ſ. m. förſtörare.

Zerſtoſſen, v. a. ſönderſtöta.

Zerſtoßung, ſ. f. ſönderſtötning.

Zerſtreuen, v. a. zerſtreuet, p. förſkingra, förſtrö. Er iſt ſehr zerſtreuet, ſeine Gedanken ſind ſehr zerſtreuet; han är mycket tankſpridd. Sich zu zerſtreuen ſuchen; ſöka förſtrö ſina tankar, ſlå ſig lös.

Zerſtreuung, ſ. f. förſkingran, förſtröelſe. Die Zerſtreuung des Gemüths; en förſtrödd ſinnets författning. Er liebt die Zerſtreuungen; han älſkar tidsfördrif.

Zerſtücken, zerſtückeln, v. a. ſtycka, ſönderſtycka, dela i många ſtycken.

Zerſtückung, Zerſtückelung, ſ. f. ſönderſtyckande.

Zerſtümpeln, v. a. ſtympa.

Zerſtümmlung, ſ. f. ſtympande.

Zertheilen, v. a. zertheilt, p. dela, ſönderdela, klyfwa, ſkingra. Sich zertheilen; fördela ſig, ſkingra ſig. Die Wolken zertheilen ſich; himmeln börjar klarna. Die Sonne zertheilt die Wolken; ſolen ſkingrar molnen.

Zertheilbar, adj. u. adv. ſom kan delas.

Zertheilend, adj. u. adv. fördelande.

Zertheilung, f. f. sönderdelning. Zertheilung der Bauergüter; hemmanskyfning.
Zertrennen, v. a. zertrennt, p. söndra. Das zertrennt die Freundschaft; det uphäfwer wänskapen.
Zertrennlich, adj. u. adv. som kan söndras.
Zertrennung, f. f. söndring.
Zertreten, v. a. söndertrampa, förtrampa.
Zertretung, f. f. söndertrampning.
Zertrümmern, v. a. sönderspillra, sönderslå, fördärfwa, v. n. gå i kras, blifwa om intet.
Zertrümmerung, f. f. sönderspillring, sönderslående, fig. om intet görande.
Zerwehen, v. a. zerweht, p. sönderblåsa.
Zerweinen, v. r. sich, i. g. L. gråta ihjäl sig.
Zerwerfen, v. a. kasta hit och dit, sönderkasta.
Zerwirken, v. a. (Jägerei) ein Stück Wild; sönderstycka en hjort, o. d. m.
Zerwühlen, v. a. böka up eller sönder.
Zerzasern, v. n. rispa, risma up.
Zerzausen, n. W. v. a. hårdraga.
Zerzerren, v. a. sönderslita, targa, targla.
Zerte, f. f. mört, Cyprinus Rutilus.
Zetergeschrei, f. n. mordskrik, banerop. Zetter und Mordio über jemand schreien, i. g. L. skrika, ropa ach och we öfwer någon.
Zettel, f. m. 1. sedel, förteckning, lista, 2. wärp, upränning i en wäfstol. Geben Sie mir einen kleinen Zettel darauf; gif mig et skriftligt bewis därpå.
Zettelbaum, f. m. (Weber) ränuträ eller båge, hwarpå wäf ränues.
Zetteln, v. a. ränna wäf, warpa, göra upränningen. härfweln som därwid brukas, kallas: Zettelrad.
Zetteln, f. n. warpning.
Zettelzeug, f. n. redskap, som wäfware bruka när de ränna wäf.
Zeug, f. n. ohne pl. ämne eller tillredd materia til at göra något utaf, redskap, werktyg, saker, slag. Weiß Zeug; twättkläder, linkläder. Zeug zur Jagd; jagtredskap, jagtlapparne. Das Zeug stellen, richten, einrichten; ställa jagtlapparne. Von gutem Zeuge seyn, i. g. L. wara af godt slag, waraktig, stark. Er hat das Zeug nicht dazu, i. g. L. han är icke ficklig därtil, han har ej de kunskaper som därtil fordras. Wunderlich, unnütz verworren Zeug sprechen; tala underligt, utan sammanhang, fåfänga saker. Was ist das für Zeug; hwad är det för slag?
Zeug, f. m Zeuge, pl. tyg, som är wäfwadt, helst de lätta tyger af ylle eller silke.
Zeugbaum, Unterbaum, Unterläufer, f. m. et slags wäfträ, hwarpå den färdiga wäfwen rullas up.
Zeugdrucker, f. m. den som trycker tyger.
Zeugfabrik, f. f. tygfabrik, tygmanufactur.
Zeugfabrikant, f. m. tygfabrikör.
Zeughandel, f. m. handel med tyger.
Zeughaus, f. n. tyghus.
Zeughausverwalter, f. m. S. Zeugwärter.
Zeugkasten, f. m. ho, trog, kar, hwaruti den til papperet o. d. m. tilredda materien samlas.
Zeugknecht, f. m. Artillerі-dräng.
Zeugmacher, f. n. S. Zeugweber.
Zeugmanufaktur, f. f. S. Zeugfabrik.
Zeugmeister, f. m. Tygmästare.
Zeugrad, f. n. S. Kunstrad.
Zeugschacht, f. m. S. Kunstschacht, unter Schacht.
Zeugschmidt, f. m. tygsmed, smed som gör allahanda slags järnredskap för de andra handwerkare.
Zeugwagen, f. m. (Jägerei) wagn, hwarpå redskapen til Jagt (Jagdzeug) föres.
Zeugwärter, f. m. Zeugwart; Tygwaktare.
Zeugweber, f. m. tygwäfware.
Zeuge, f. m. Zeugen, pl. witne. Einen zum Zeugen rufen; kalla, taga någon til witne. Einen Zeugen verwerfen; jäfwa et witne. Verneinende Zeugen; Edgärsmän. Der Eid der verneinenden Zeugen für den Kläger; witsed. Der Eid derselben für den Beklagten; dulsed.
Zeugen, v. n. m. d. Hfw. haben, für: Zeuge seyn, gezeugt, p. witna, bära wittnesbörd.
Zeugenaussage, f. f. witnens utsaga för domstolen.
Zeugeneid, f. m. witnes-ed.
Zeugenverhör, f. n. witnens förhör.
Zeugniß, f. n. witnesbörd, witsord. Ein Zeugniß worüber ablegen; bära wittnesbörd om något. Er kann oder darf in dieser Sache kein Zeugniß ablegen; han äger icke witsord i den saken. Zum Zeugniß meiner Dankbarkeit; til witne, til teken af min taksamhet.
Zeugen, v. a. gezeuget, p. föda, afla barn, alstra, fig. bringa fram, förorsaka, stifta, åstadkomma, upwäcka, S. hervorbringen, verursachen. Sich einen Rausch zeugen, i. g. L. dricka sig et rus. Das

kann

kann ich mir nicht zeugen, i. g. L. det beſtås icke för mig, det har jag ej råd til.

Zeugſchaft, v. W. ſ. f. wittnetsbörds afläggande.

Zeugung, ſ. f. födelſe, framſödande, alſtring.

Zeugungsglied, Zeugeglied, ſ. n. födslolem.

Zeugungstrieb, ſ. m. fortplantningsdrift.

Zibebe, ſ. f. en art ſtora rußin, it. kubeber af Piper Cubeba. S. Cubebe.

Zibetkatze, ſ. f. Viverra Zibetha *L.* & *Schreb.*

Ziberthier, ſ. n. Viverra Zibetha L. Viverra Civetta *Schreb.*

Zichorie, ſ. f. wägwårda, Cichorium Intybus.

Zichorienwurzel, ſ. f. rötter af wägwårda, hwarutaf göres et ſlags Kaffe, kallad: Zichorienkaffee.

Zickzack, ſ. m. zigzag.

Zicke, ſ. f. Zicklein, ſ. n. kid, kidling.

Ziege, ſ. f. get. Junge Ziege, S. Zicke. Wilde Ziege; ſkogs-get. it. en fiſk, ſkärſnäf, Cyprinus Cultratus.

Ziegenart, ſ. f. get-ſlag, get-kynne.

Ziegenartig, adj. u. adv. getartig, ſom är af get.

Ziegenbock, ſ. m. getabock. Ziegenböckchen; bock-kidling.

Ziegenfell, ſ. n. getſkinn.

Ziegenfuß, ſ. m. getfot, getklöf, fig. för eine Art Brechſtange; kofot, eller järnſtör ſom på ena ånden är lik en getklöf.

Ziegenfüßig, adj. u. adv. getfotad eller getklöfwad.

Ziegenhaar, ſ. n. gethår, getragg.

Ziegenheerde, ſ. f. hjord af getter.

Ziegenhirt, ſ. m. ſom går wall med getter, getherde.

Ziegenhorn, ſ. n. get-horn.

Ziegenkäſe, ſ. m. get-oſt.

Ziegenleder, ſ. n. getſkinn.

Ziegenmelker, ſ. m. nattſträfwa. S. Nachtrabe.

Ziegenmilch, ſ. f. get-mjölk.

Ziegenſtall, ſ. m. gethus.

Ziegel, ſ. m. Ziegel, pl. tegel, tegelſten, takpanna. Hohlziegel; kupiga takpannor, i motſats af de flata: Flachziegel. Kehlziegel, S. Kehlziegel. Forſtziegel; tegel ſom läggas på tak-åſet. Mauerziegel; murſten. Ziegel ſtreichen, brennen; ſlå, bränna tegel. Mit Ziegeln decken; göra tegel-tak. Ziegel aufhängen; ſticka in tak-tegeln emellan ribborna.

Ziegelarbeit, ſ. f. tegelarbete.

Ziegelarbeiter, ſ. m. arbetare wid tegelbruk.

Ziegelbrenner, ſ. m. tegelbrännare.

Ziegeldach, ſ. n. tegel-tak.

Ziegeldecker, ſ. m. tegel-täckare, ſom lägger tegeltak.

Ziegelerde, ſ. f. tegeljord.

Ziegelfarbe, ſ. f. tegelfärg.

Ziegelfärbig, adj. u. adv. tegelfärgad.

Ziegelform, ſ. f. tegelform.

Ziegelförmig, adj. u. adv. i tegel-form.

Ziegelhütte, ſ. f. tegelbruk, tegelſlageri.

Ziegellatte, ſ. f. tak-ribba, hwar på taktegel läggas.

Ziegelmauer, ſ. f. tegel-mur.

Ziegelmehl, ſ. n. tegel-damb eller mjöl.

Ziegelofen, ſ. m. tegel-ugn.

Ziegelöl, ſ. f. tegel-olja.

Ziegelſcheune, ſ. f. tegel-lada.

Ziegelſtein, ſ. m. tegel-ſten.

Ziegelſteinern, adj. u. adv. af tegel.

Ziegelſtreicher, ſ. m. tegel-ſlagare.

Ziegelſtücke, ſ. pl. ſmå tegel, halfſten, tegelgrus.

Ziegelwand, ſ. f. tegel-wägg eller mur.

Ziegler, ſ. m. måſtare wid et tegelbruk.

Ziegelthon, Ziegelleim, ſ. m. ler til tegel.

Zieger, ſ. m. et ſlags oſt uti Sweits, Recocta, Caſeus ſecundarius.

Zieharme, ſ. pl. järnkuggar, ſom ſitta uti hjulſtocken af en kopparhammare.

Ziehband, ſ. n. dragband, järnring omkring hjulſtockar, hjullöten och ekarna at hålla dem ihop.

Ziehbank, ſ. f. eines Drathziehers; trådragare-bänk, it. eines Tiſchlers, Zimmermanns, Brunnenmachers; en bänk hwaruti bräder ſättas eller ſpännas, når de höflas på kanterna.

Ziehbar, adj. u. adv. ſom låter utdraga ſig.

Ziehbengel, Schwenkbaum, ſ. m. dragträ, hwarmed hjulſtocken drages omkring.

Ziehbrücke, ſ. f. windbro. S. Zugbrücke.

Ziehbrunn, ſ. m en gräfwen brunn, hwarutur wattnet öſes med et ämbar, ſom ſläppes dit ned och drages up igen, öſbrunn.

Zieheimer, ſ. m. brunnsämbar.

Zieheiſen, ſ. n. en järnmaſchin, hwarigenom tråd drages.

Ziehen,

Ziehen, v. a. zog, imp gezogen, p. 1. draga, räcka, uttänja, göra längre, 2. taga, göra, 3. upfostra, plantera. Den Degen ziehen, von Leder ziehen; draga på eller ur wärjan. Die Schultern ziehen; draga på axlarna, arla sig. Die Worte ziehen; tala mycket långsamt ut orden, draga på orden. Saiten auf eine Laute ziehen; sätta strängar på en luta. Einen Zaun ziehen; upsätta en gärdsgård. Am Ruder ziehen; föra styret. Den Kürzern ziehen, S. Kurz. Ein gezogenes Rohr, S. Rohr. Brav von jemand ziehen, i. g. L. nyttja någons godtrogenhet, til at rikta sig utaf honom. Wein auf Bouteillen ziehen; fylla win på flaskor. Licht, Wachsstöcke ziehen; göra ljus, warstaplar. Nach sich ziehen; föra med sig. In Betrachtung ziehen; taga i öfwerwägande. Zur Rechenschaft, zur Strafe ziehen; ställa til answar, straffa. Zu Rathe ziehen; rådfråga. Sich aus einer Sache ziehen; weckla sig utur en sak. Zu Gemüthe ziehen, S. Gemüth. Mit den Haaren wozu ziehen; S. Haar. Kinder ziehen; upfostra. S. erziehen. Junge Bäume ziehen; plantera, föda unga trän. Er will sich nicht ziehen lassen; han will ej taga emot förmaningar, ej låta regera sig.

Ziehen, v. n. gå, flytta, täga. Zu Felde ziehen; gå i fält. Aufs Land ziehen; flytta på landet. Auf die Wache ziehen; täga på wakt. Aus dem Hause, in ein Haus ziehen; begifwa sig utur, inflytta uti et hus. Das Schiff zieht Wasser; fartyget är läck. Es zieht sich ein Gewitter auf; åskan drar sig ihop. Die Schuhe ziehen Wasser; watnet tränger sig igenom lädret på skoen. Das zieht viele Unbequemlichkeiten nach sich; det förer eller har stora olägenheter med sig.

Ziehen, s. n. dragning, flyttning. Ein Ziehen in den Gliedern; en dragning i lemmarna. Das Ziehen aus dem Hause; flyttning ur huset.

Ziehfarbe, s. f. glansen, som guldsmederne gifwa guldet efter färgningen.

Ziehklinge, s. f. dragklinga, dragknif, hwarmed snickare skafwa sina fina träarbeten jämna.

Ziehmaschine, s. f. en järnmaschin, som glasmakare bruka, til at gifwa fönsterblyet sin skapnad med.

Ziehpferd, Ziehochs, S. Zugpferd, Zugochs.

Ziehpflaster, s. n. dragpläster.

Ziehscheibe, s. f. en mefsings-skifwa, hwarigenom warstaplar dragas.

Ziehschraube, s. f. (Schifsbau) et krokigt järn, at draga ihop plankarna med.

Ziehseil, s. n. dragrep.

Ziehung, s. f. dragning, it. sköfsel.

Ziel, s. n. mål, utsatt tid, fig. syftemål, ändamål. Ein Ziel setzen; sätta mål och mått före. Nach dem Ziel schiessen; skjuta til måls. Das Ziel verfehlen; skjuta miste, fig. ej winna sitt ändamål. Niemand kann sein Lebensziel überschreiten; ingen kan öfwerlefwa den honom satta lifstiden. Nun hat er das Ziel seiner Wünsche erreicht; nu har han upfyllt, wunnit syftemålet af alla sina önskningar. Sich zum Ziel legen; blifwa fogligare, begwäma sig.

Zielen, v. n. m. d. Hfw. haben, gezielt, p. mätta, syfta på. Nach etwas zielen; mätta til eller efter något. Er zielt auf ihn; han mättar på honom. Ich weiss, worauf er damit zielt; jag wet wäl, hwart han därmed syftar.

Zielen, erzielen, v. a. erzielt, p. bringa fram.

Zielen, s. n. mättande, påsyftande.

Zieler, s. m. mättare, it. S. Scheibenweiser.

Zielstaat, s. m. orten hwarest taflor äro upstälde, hwarpå skjutas til måls.

Ziemen, v. imp. geziemt, p. anstå, höfwas, S. Geziemen.

Ziemer, s. m. kramsfogel. S. Krammetsvogel.

Ziemlich, adj. u. adv. tämlig, lagom, mycket. Eine ziemlich gute Gesundheit; en tämlig god hälsa. Ziemlig warm; lagom warm. Ziemlich blöde; mycket blyg. Eine ziemliche Zeit her; det är redan en rund tid, länge sedan. Eine ziemliche Strecke davon; et långt stycke wägs därifrån. Eine ziemliche Menge; en stor myckenhet. Die Waare ist so ziemlich; waran är förswarsgod.

Ziemlichkeit, s. f. anständighet. S. Anstand.

Ziep, s. m. hönstipp. S. Pips.

Ziepdroßel, s. f. trast. S. Krämmetsvogel.

Zierde, s. f. prydnad, zirlighet. Der selige Wargentin war die Zierde seines Vaterlandes; Wargentin war sitt Fäderneslands prydnad. Eine Braut in ihrer Hochzeits Zierde; en brud uti sind skrud.

Zieraffe,

Zieraffe, i. g. L. ſ. m. en ſom har et twunget wäſen, ſom kramar ſig, ſom altid wil lyſa med ſina qwickheter, ſin kännedom och ſina känslors ömhet.

Zierath, ſ. m. zirat, prydning. Alte gothiſche Zierathen; gamla göthiſka zirater. Zierrath zum Putze; grannlåt. Er ſucht zu viele Zierathen in ſeiner Rede; han konſtlar förmycket uti ſitt tal.

Zieren, v. a. geziert, p. zira, utzira, pryda, göra grann. Sich zieren, fig. kräma ſig. Zierlich machen; byſſa.

Ziererei, ſ. f. et twunget, konſtladt wäſen i tal, och åthäfwor, it. en ſjelftagen ſed, at ſäga eller göra wiſſa ſaker på et beſynnerligt ſätt.

Zierlich, adj. u. adv. zirlig, prydelig, grann, nätt, wacker, artig. Eine zierliche Rede; et prydeligt tal. Zierlich gekleidet; grannklädd. Klein und zierlich; liten och nätt. Eine zierliche Hand; en wacker styl. Ein zierlicher Menſch; en artig, höflig, wälhyſſad karl.

Zierlichkeit, ſ. f. zirlighet, prydnad, nätthet, artighet.

Zieſelmaus, ſ. f. S. Ziſelmaus.

Zieſerlein, Pr. W. ſ. n. rönnbär. S. Vogelkirſche, it. kornel-körsbär. S. Kornelkirſche.

Ziffer, ſ. f. ziffra, förborgade teken at ſkrifwa med, ſom andra ej ſkola förſtå. Mit Ziffern ſchreiben; ſkrifwa med ziffror eller characterer.

Zifferblatt, ſ. n. wiſaretafla, nummertafla på et ur.

Ziger, Pr. W. ſ. m. wasla, ſur mjölk. Ziger an den Augen; war i ögonen.

Zigeräugig, adj. u. adv. surögd, blötögd.

Zigerkäſe, ſ. m. mesoſt.

Zigeuner, ſ. m et nomadiſt folk uti Ungern, ſom härſtammar ifrån Indianerna, och i nyare tider förſt blifwit anhållet, at drifwa åkerbruk och göra ſig bofaſt, Tatare, Zigener, lat. Zingari, it. et ſlags Landſtrykare.

Zigeunerin, ſ. f. Zigenerſka.

Zigeuneriſch, adj. u. adv. tatarlik.

Zigeunerkraut, ſ. n. bolmört. S. Bilſenkraut.

Zigeunerrotte, ſ. f. Tatare-flock.

Zigeunerſprache, ſ. f. tjufſpråk. S. Rothwelſch.

Zigeunerſtückchen, ſ. n. tjufſtycke.

Zigeunervolk, ſ. n. Tartareſolk, Landſtrykare.

Zimbel, ſ. f. en art ſträngſpel, cymbal, Clav-cymbal.

Zimbelkraut, ſ. n. Antirrhinum Cymbalaria.

Zimbelzug, ſ. m. et wißt regiſter uti orgwerk.

Zimmer, ſ. m. 1. (Pelshandel) für; vierzig Stück; timber, fyratio ſtycken. Brukas helſt om ſkinn och deras antal. 2. Zimmer, Ziemer von einem Hirſch; ryggſtycke, bakſtycke af en hjort.

Zimmer, ſ. n. Zimmer, pl. et rum, kammare. 2. timmer. S. Zimmerholz. Die obern Zimmer im Hauſe; de öfre rummen i woningen.

Zimmerarbeit, ſ. f. timmerwerk.

Zimmeraxt, ſ. f. timmer-yxa, huggyxa.

Zimmerbeil, ſ. n. tälg-yxa, ſkarf-yxa.

Zimmerbock, ſ. m. ſtällning af bräder på bockar eller twärbjelkar.

Zimmerflöſſe, ſ. f. timmerflotta.

Zimmergeräth, ſ. n. redſkap ſom timmermän bruka.

Zimmergeſell, ſ. m. geſäll hos timmermän.

Zimmerhandwerk, ſ. n timmermans-handtwerk.

Zimmerhof, ſ. m. S. Zimmerplatz.

Zimmerholz, ſ. n. timmer, timmerſtock. Behauenes Zimmerholz; byggningstimmer, ſom redan blifwit ſträdt i fyrkant.

Zimmermann, ſ. m. timmerman. Das Loch, das der Zimmermann offen gelaſſen hat, (im Scherz); dören.

Zimmermannskunſt, ſ. f timmermans-konſt.

Zimmermeiſter, ſ. m. Måſtare hos timmermän.

Zimmermannsſchrauben, ſ. f. ſtora träſkrufwar, at upſkrufwa byggnader med.

Zimmern, v. a. gezimmert, p. timra, tälja, yxa til.

Zimmern, ſ. n. timrande, timring.

Zimmernagel, ſ. m. träſpik, nara.

Zimmerplatz, ſ. m. timmerplats.

Zimmerſchrage, ſ. f. bock eller ſtällning at timra på.

Zimmerſpäne, ſ. pl. timmer-ſpånar.

Zimmerſteiger, Zimmerling, ſ. m. (Bergwerk) timmerman uti grufwor.

Zimmerung, ſ. f. timring.

Zimmerwerft, ſ. m. S. Schifswerft.

Zimmerwerk, ſ. n. timmerwerk.

Zimmet, Zimmt, ſ. m. canel, canelbark.

Zimmtbaum, ſ. m. ägta canelträd, Laurus cinnamomum. Den gröfre canelen gifwer Laurus Caſſia, ſom tyckes endaſt wara en Varietet af den förra, *Thunb.*

Zimmetfarbe, ſ. f. canelfärg.

Zimmetfärbig, adj. u. adv. canelfärgad.

raket.
Zingel, Pr. W. f. m. ytterſte bomen utom ſtadsporten.
Zink, f. m. et halfmetall, zink, Zincum.
Zinkblende, f. f. blende, Zincum Pſeudogalena.
Zinkblumen, f. pl. Zinkblommor, *K. M. T.* Flores Zinci.
Zinkerz, f. n. zinkmalm, Minera Zinci.
Zinkglaserz, f. n. cryſtalliſerad blende, it. Zinkglas. *Wall.*
Zinkkalk, f. m. zinkkalk, zink i kalkform.
Zinkocher, f. m. med järnochra blandad zink i kalkform, Ochra Zinci.
Zinkſang, Zinkſtuhl, f. m. zinkſtol, Sella lapidea furni fuſorii ad colligendum Zincum ſub fuſione minerarum cupri vel plumbi zinciferarum.
Zinkvitriol, f. m. Galitzenſtein; hwit vitriol, galizenſten, Vitriolum Zinci.
Zinke, f. f. 1. et ſlags bläsinſtrument, krumhorn, krokhorn, 2. tinne, tagge. Die Zinken am Hirſchgeweih; taggarne på hjorthornet. Die Zinken an der Egge; harſpinnarne. Eine Gabel mit drei Zinken; en gaffel med tre uddar.
Zinkenbläſer, f. m. hornbläſare.
Zinkicht, adj. u. adv. taggig, full med tinnar.
Zinkkalk, f. m. tennkalk, Calx ſtanni.
Zinnkram, f. m. tenngjutare-bod.
Zinnloth, f. n. et ſlaglod utaf tenn och wismut. S. Schnellloth.
Zinnofen, f. m. ugn hwaruti tennmalm ſmältes.
Zinnpfanne, f. f. tenn-panna.
Zinnpfeife, f. f. orgelpipa af tenn.
Zinnprobe, f. f. tenn-prof.
Zinnroſt, f. m. roſtadt tenn-malm.
Zinnſand, f. m. tenn-ſand.
Zinnſchläger, f. m. den ſom gör tenn til plåtar. Sådane plåtar kallas: Zinntafeln, och träſtocken hwarpå det ſker: Zinnſtock.
Zinnſpath, f. m. tennſpat, Minera ſtanni Spathoſa.
Zinnſtein, f. m. tennberg, Minera ſtanni Solida.
Zinnzwitter, f. m. anſkjuten tenn i ſmärre korn. S. Zinngraupen, Criſtalli minutae.
Zinne, f. f. tinne. Die Zinnen des Tempels; tinnarne af templet.
Zinnober, f. m. Cinnober, Cinnabaris.
Zinnobererz, f. n. ſå kallas ſten- och bergarter, ſom hålla tenn.
Zins, f. m. 1. ſkatt til kronan eller herrſkaper. S. Steuer. 2. ränta på penningar. Zins auf Zins nehmen; taga intereſſe på
Zinsgroſchen, b. W. f. m.
Zinsgut, f. n. ſkattegods, Güter die man von der hat; kronoſkatte. Die lichen Herrſchaften hat;
Zinshaus, f. n. hyrhus.
Zinsherr, f. m. Herren, gifwa ſkatt, ſkatt-husbond
Zinslehen, f. n. län, ſom en årlig ränta.
Zinsmann, f. m. ſkattdragare, tala ſkatt och räntor, ſkattb
Zinsrecht, f. n. ſkatträttighet.
Zinsſchreiber, f. m. häradsſkri
Zinstag, f. m. dag när räntan
Zinsweiſe, adv. på ränta.
Zinszahl, f. f. der Römer; talet, ſom innefattar en Indictio Romana.
Zinzein, n. u. v. W. S. Zeg
Zipfel, f. m. hörn af en duk kläde slapp, öra på en ſko ror, hwarwid man kan fatt eller ſkot på ſeglet, näſtipp,
Zipfelicht, adj. u. adv. långu på et ſtälle, än ſom hör ſuren, brukas i ſynnerhet
Zipfelpels, f. m. lång Pälſ

Zinsbrief, ſ. m. ſkatte-bref.
Zinsbuch, ſ. n. jordbok.
Zinseinnehmer, ſ. m. upbördsman. Bei den königlichen Zinsgütern in Schweden; Kronofogde, Häradsfogde.
Zinſen, i. g. L. v. a. giſwa ſkatt, betala räntor.
Zinsfällig, adj. u. adv. S. zinsbar.
Zinsfrei, adj. u. adv. ſkattfri, utan intreſſe.
Zinsfreiheit, ſ. f. ſkattfrihet.
Zinsgerechtigkeit, ſ. f. ſkatträttighet.
Zinsgroſchen, b. W. ſ. m. ſkattepenning.
Zinsgut, ſ. n. ſkattegods, ſkattehemman. Güter die man von der Krone auf Zins hat; kronoſkatte. Die man von adelichen Herrſchaften hat; ſkatteſrälſe.
Zinshaus, ſ. n. hyrhus.
Zinsherr, ſ. m. Herren, ſom man måſte giſwa ſkatt, ſkatt-husbonde.
Zinslehen, ſ. n. län, ſom man fått emot en årlig ränta.
Zinsmann, ſ. m. ſkattdragare, ſom måſte betala ſkatt och räntor, ſkattbonde.
Zinsrecht, ſ. n. ſkatträttighet.
Zinsſchreiber, ſ. m. häradsſkriſware.
Zinstag, ſ. m. dag når räntan ſkall betalas.
Zinsweiſe, adv. på ränta.
Zinszahl, ſ. f. der Römer; Romerſka ſkatttalet, ſom innefattar en tid af 15 år. Indictio Romana.
Zinzeln, n. u. v. W. S. Zögern.
Zipfel, ſ. m. hörn af en duk, ſkört af en kläderslapp, öra på en ſtor packa med waror, hwarwid man kan fatta uti dem, ſköt eller ſkot på ſeglet, näſtipp, örlapp.
Zipfelicht, adj. u. adv. längre eller kortare på et ſtälle, än ſom bör wara, ojämt ſkuren, brukas i ſynnerhet om kläder.
Zipfelpels, ſ. m lång Päls. Sich einen Zippelpelz wobei verdienen; förtjena ſig en hylla at lägga wantarna på.
Zipfeltuch, ſ. n. qwinfolks halsduk, armkläde.
Zipperlein, i. g. L. ſ. n. podager, gickt i fötterna och händerna. Mit dem Zipperlein behaftet; ſom har podager.
Zipperleinskraut, ſ. n. ſqwallerkål, S. Grießbart.
Zips, ſ. m. hönſtipp.
Zirbelbaum, ſ. m. Zirbelfichte, ſ. f. en art tall, Pinus Cembra.
Zirbelnuß, ſ. f. kotte af Pinus Pinea. S. Pinie.
Zirbeldrüſe, ſ. f. en liten körtel i hjernan, Glandula pinealis.
Zirgel-Neſſel-Bohnen-Lotus-Baum, ſ. m. Celtis.
Zirkel, ſ. m. en rund krets, cirkel. Durchſchnitt eines Zirkels; en cirkels ſkärning igenom medelpunkten. Nicht aus ſeinem Zirkel kommen, fig. gå ſtändigt ſin jämna gång.
Zirkelbogen, ſ. m. cirkelbåge.
Zirkelfuß, ſ. m. cirkel-fot.
Zirkellinie, ſ. f. cirkellinia, omkrets af en hel cirkel.
Zirkeln, v. a. gezirkelt, p. cirkla, måta med cirkeln, afcirkla, göra eller rita cirkelrundt, på det nogeſta afmåta, afwäga. Schreiben, als wenn es gezirkelt wäre; pränta.
Zirkelmaas, ſ. n. cirkelmått.
Zirkelpunkt, ſ. m. medelpunkt.
Zirkelrund, adj. u. adv. cirkelrund.
Zirkelſchmidt, ſ. m. cirkelſmed.
Zirkelſpitze, ſ. f. udd på en cirkel.
Zirkelweiſe, adv. i kring, i en krets, i en cirkel.
Zirkelzug, ſ. m. drag med en cirkel, omkrets af en cirkel, cirkellinia.
Zirkuliren, v. n. circulera, löpa omkring, S. circuliren.
Zirpen, v. n. qwittra, ſiunga ſom foglar.
Ziſcheln, v. n. geziſchelt, p. hwiſkra.
Ziſcheln, ſ. n. hwiſkring.
Ziſchen, v. n. m. d. Hfw. haben, geziſcht, p. hwäſa, hwiſſla, fräſa. Die Schlange ziſcht; ormen hwäſer. Waßer ziſcht, wenn es ins Feuer gegoſſen wird; watnet fräſer, når det ſlås på elden.
Ziſchen, ſ. n. hwäſning, hwiſſlande, fräſning.
Ziſelmaus, ſ. f. Bilchmaus; jordrätta, *Orr.* Mus Citellus
Ziſererbſe, ſ. f. S. Kichern.
Zitter, ſ. f. zitra.
Zitrinchen, ſ. n. en liten zitra.
Zittermahl, ſ. n. reſorm, ringorm. S. Flechte.
Zittern, v. n. m. d Hfw. haben, gezittert, p. darra, bäfwa, ſkälfwa. Mit zitternden Händen; med darrande händer. Mit zitternder Stimme; med bäfwande röſt. Für Kälte zittern; ſkälfwa af köld. Das ganze Haus zitterte; hela huſet ſkalf.
Zittern, ſ. n. darrande, bäfwan, ſkälfwande.

Zitteraal, ſ. m. en fiſk af kulſa ſlägte, ſom giſwer den, ſom widröret honom, et elektriſkt ſlag, Gymnotus electricus.
Zitterfiſch, ſ. m. S. Zitterrochе unter Roche, Raja Torpedo.
Zittergold, ſ. n. glitterbläck af guld eller ſilfwer.
Zittergras, ſ. n. Liebesgras; darr. S. unter Gras.
Zitternadel, ſ. f. en nål med hängande ſtenar uti.
Zitterſchläger, ſ. m. en ſom ſpelar på zitra.
Zitterung, ſ. f. darran, bäfwan.
Zitterwurz, ſ. f. häſtſyra, Rumex acutus.
Zittwerſaat, ſ. f. maſkfrö, Semen Cynae vel Artemiſiae Santonicae.
Zittwerwurz, ſ. f ſitfärsrot, *K. M. T.* Amomum Zedoaria.
Zitz, ſ. m. Zitzen, pl. ſå kallas de finare och bättre bomulslärfter eller cattuner.
Zitze, ſ. f. bröſtwårta, patt, ſpene hos djur.
Zobel, ſ. m. ſobel, ſabel; Muſtela Sabellina.
Zobelfell, ſ. n. ſobel-ſkinn.
Zobelfutter, ſ. n. underſoder af ſobel.
Zobelmütze, ſ. f. ſobel-möſſa.
Zobelpelz, ſ. m. ſobel-pels.
Zobelſchwänze, ſ. pl. ſobel-ſwanſar.
Zofe, Pr. W ſ f. kammarjungfru.
Zögern, v. n. m. d. Hfw. haben, gezögert, p. dröja, utdraga på tiden.
Zögern, ſ. n. dröjande, dröjelſe.
Zögerer, ſ m. dröjare.
Zögerung, ſ. f. dröjsmål.
Zögling, ſ. m. den ſom man har upfoſtrat, underättat, lärjunge i de fria konſter och wetenſkaper.
Zoll, ſ. m. ohne pl. tum. S. Fuß. Fünf Zoll breit; ſem tum bred.
Zollſtab, ſ. m mättſtock, tumſtock.
Zoll, ſ. m. Zölle, pl. tull. Zoll von Laſtpferden, Saumroſſen; tull ſom betalas för klöfhäſtar och andra laſtbärande djur. Zoll von Brücken, Pflaſter, o. ſ. w. afgift, ſom betalas til broars och wägars wid magthållande. Den Zoll verfahren; fara förbi tullen. Fig. kallas det, ſom man är ſkyldig at wiſa emot någon; der Zoll. Den lezten Zoll ſeiner Dankbarkeit entrichten; giſwa ſiſta bewisning af ſin taksamhet. Den Zoll der Natur bezahlen; giſwa Naturen ſin rätt eller fordran, dö.
Zollabgabe, ſ. f. tullafgift, tullumgälder.
Zollamt, ſ n. tullkammare. S. Zollhaus.
Zollbar, adj. u. adv. tullbar.
Zollbeamter, Zollbedienter, ſ. m. tullbetjent.
Zollbetrügerei, ſ. f. tullförſnillning.
Zollbude, ſ. f. tullſtuga, tullbod.
Zolleinnahme, ſ. f. tulltägt, upbörd wid tullen.
Zolleinnehmer, ſ. m. upbördsman wid tullen, tullnär.
Zollen, v. a. gezollt, p. tulla, betala tull. Fig. Einem Dank zollen; tacka någon, wiſa ſin taksamhet emot honom. Jemandes Andenken Tränen zollen; låta flyta tårar på någons döda mull.
Zollfrei, adj. u. adv. tullfri.
Zollfreiheit, ſ. f. tullfrihet.
Zollforderung, ſ. f tullfordran.
Zollgerechtigkeit, ſ. f. tullrättighet.
Zollhaus, ſ. n. tullhus.
Zolljagd, ſ. f. et fartyg, tulljagt.
Zollkammer, ſ. f. Tullkammare.
Zöllner, b. W. ſ. m. S. Zollverwalter, Zolleinnehmer.
Zollordnung, ſ. f. tullordning.
Zollpacht, ſ. f. tull-arende.
Zollpächter, ſ. m. tullarendator.
Zollpforte, ſ. f. tullport.
Zollrath, ſ. m. Tull-Råd.
Zollregiſter, ſ. n. Zolltafel, ſ. f. tullregiſter, ſom wiſar huru alla waror böra förtullas.
Zollrechnung, ſ. f. tullräkning. Zollrechnung über beſondere Waren; tull-ſpecial.
Zollrolle, ſ. f S. Zollregiſter.
Zollſchein, ſ. m. tullſedel.
Zollſchreiber, ſ. m. tullſkrifware.
Zollſtatt, Zollſtätte, ſ. f. et ſtälle, där tullen måſte betalas.
Zollſtempel, ſ. m. tullſtämpel.
Zollſtock, ſ. m. tullſtock, tullbom.
Zolltarif, ſ. m. S. Zollregiſter.
Zollverwalter, ſ. m. Tullförwaltare.
Zollverwaltung, ſ. f. tullförwaltning.
Zollzeichen, ſ. n. tullſedel.
Zone, ſ. f. bälte på jordkloten. S. Erdgürtel.
Zoologie, ſ. W. ſ. f. djurkänning.
Zopf, ſ. m. Zöpfe, pl. härlugg, treß. Einen beim Zopf faſſen; fatta någon i luggen. Das Haar in Zöpfe flechten; treßa här. Ein mit Band umwundener ſteifer Zopf im Nacken; piſka i håret.
Zope, ſ. f. blicka, S. Schwope.
Zorn, ſ. m. ohne pl. wrede. In Zorn kommen; bliſwa ond Seinen Zorn über den Unſchuldigen auslaſſen; utgjuta ſin wrede öfwer den oſkyldige. In heftigen Zorn gerathen;

rathen; komma i ifern, wredgas. Sein Zorn legt ſich; hettan ſwalas af hos honom.

Zornbecher, Zornkelch, ſ. m. Gottes; Guds wredes kalk.

Zornfeuer, ſ. n. Guds wredes eld.

Zorngericht, ſ. n. Guds wredes dom.

Zornig, adj. u. adv. wred, ond. Er kann geſchwinde zornig werden; han är ſnarſticken. Ein zorniges Geſicht; en wred upſyn. Einen zornig machen; förtörna någon. Zornig werden; bliſwa ond, förtörnas.

Zornruthe, ſ. f. Gottes; Guds wredes ris.

Zote, ſ. f. Zoten, pl. otuktigt tal, ſkamliga, otäcka, liderliga ord, groſt, ſmutſigt ſkämt. Zoten reiſſen; tala otuktigt, ſmutſigt, otäckt.

Zotenhaft, zotenmäßig, adj. u. adv. otuktig, ſmutſig, grof, otäck i tal och ſkrift.

Zotenreiſſer, ſ. m. en ſom talar eller ſkrifwer, ſå at anſtändigheten och ärbarheten må blygas.

Zotte, ſ. f. lugg, lurf.

Zotticht, zottig, adj. u. adv. lurfwig.

Zu, praep. cum abl. zum, contr. für: zu dem, zur, contr. für: zu der; til, i, bredwid, fram, igenom, om, på, wid, åt. Glück zu; lycka til. Setze dich zu mir; ſätt dig bredwid mig. Gerade zu; rätt fram. Zu allererſt; aldraförſt, eller främſt. Zu Felde ziehen; gå i fält. Zur d. i. zu der Stadt hinaus; ut igenom ſtaden. Zur Nachtzeit; om natten. Zu beiden Seiten; på båda ſidor. Zu Herzen nehmen; lägga på hjertat. Zu der Zeit; wid den tiden. Zu Hauſe gehen; gå hemåt. Zu Hauſe ſeyn; wara hemma. Zu Waſſer, zur See; ſjöledes, it. på ſjön.

Zu, adv. bei adj. u. adverbiis; för. Zu zeitig; för bittida. Er iſt zu dreiſt; han är för driſtig.

Zu, Conj. at. Er hat zu leben; han har at leſwa utaf. Zu formerar på det ſättet i Tyſkan Gerundia verborum. Er hat verſprochen zu kommen; han har loſwat at komma. Zu dem; utom des, därtil med.

Zu, Interj. antyder at man ſkall ſkynda med det, ſom är påbegynnt, t. E. mach zu, fahr zu, ſchlag zu; gör på, kör på, ſlå på, o. ſ. w.

Zu; en partic. fram för många verba, ſom betyder 1. et annalkande, en wändning til någon eller något, 2. en rörelſe och des början och fortſättning, 3. et upfyllande, et tilſlutande af det, ſom är intet fullt eller öppet, 4. et påſkyndande.

Zuackern, v. a. lyckta at köra i åkern, ſluta med åkerarbete.

Zubauen, v. a. bygga igen.

Zubehör, i. g. L. ſ. n. tilbehör. S. Zugehör.

Zubeiſſen, v. a. bita på, bita til.

Zuber, ſ. m. ſå, wattenſå.

Zuberbaum, ſ. m. en ſtång at bära ſåar med, ſå-ſtång.

Zubereiten, v. a. tilreda, tillaga. Sich zubereiten; bereda ſig. Leder zubereiten; bereda ſkinn.

Zubereitung, ſ. f. tilredelſe, tillagning, beredning, anſtalter ſom göres förut om något.

Zubilligen, v. a. tilerkänna.

Zubinden, v. a. 1. binda til, öfwerbinda, 2. knyta igen.

Zubindung, ſ. f. tilbindning, igenknytning.

Zublaſen, v. a. hwiſka i örat, inblåſa, ingifwa någon hwad han ſkal ſäga. Er hat immer zugeblaſen, und dadurch iſt ihre Uneinigkeit gröſſer geworden; han har ſtändigt bläſt under oenigheten emellan dem.

Zublaſung, ſ. f. ingifwelſe.

Zublinzen, v. n. einem; blinka åt någon.

Zubringen, v. a. zugebracht, p. tilbringa, tilföra. Sie hat ihrem Mann nichts zugebracht; hon har als intet haft med ſig til ſin Man. Zugebrachte Kinder; ſammanbragte barn. Einem eine Geſundheit zubringen, i. g. L. dricka någon en ſkål til. Seine Zeit unnütz zubringen; förnöta ſin tid fåfängt. Sein Leben in beſtändigem Kummer zubringen; förlita ſitt lefwerne uti ſtändig ſorg och bekymmer. Ich habe zwei Jahr bei ihm zugebracht; jag har uppehållit mig två år hos honom.

Zubuße, ſ. f. miſtning, omkoſtningar, ſom man bör ſätta til, tilſättning af ſitt. Zubuße thun; komma i miſtning.

Zubüſſen, v. n. ſätta til. Er hat alles das Seinige dabei zugebüßt; han har all ſin egendom ſatt til, förlorat därwid.

Zucht, ſ. f ohne pl (bei Thieren); afwel, alſter, kötſel, afföda. Gut zur Zucht; god til afwel. Ein gute Zucht von Pferden; et godt ſlag häſtar.

Zucht, ſ f ohne pl. (bei Menſchen;) 1. tuckt, aga, näpſt, diſciplin, upfoſtran, underwisning. 2. ſedighet, ärbarhet, S. Ehr-

barkeit. Seine Kinder in der Zucht halten; hålla sina barn i tuckt. Er muß unter strenger Zucht gehalten werden; han bör hållas under skarp aga, under skarp upsyn. Er hat ihn seiner Zucht übergeben; han har gifwit honom under hans upsigt. Gute Zucht in seinem Hause halten; hålla god ordning och disciplin i sitt hus. Zucht lernen; lära undergifwenhet och lydnad. Seinen Kindern eine gute Zucht geben; gifwa sina barn en god upfostran. Keine Zucht annehmen wollen; ej wilja låta regera sig. Das ist gegen alle gute Zucht und Sitten; det är emot all anständighet och goda seder. Mit Züchten zu reden, i. g. L. med lof sagt:

Hauszucht; husaga.
Kinderzucht; barnupfostran.
Kirchenzucht; kyrkostraff.
Kriegszucht; krigsdisciplin.
Tischzucht; goda och anständiga seder wid bordet.

Zuchtfähig, adj. u. adv. som låter tuckta sig, som tager emot tucktan, låraktig.

Zuchtgeissel, s. f. in den Klöstern; tuckt-piska, hwarmed man piskar sig i klostren.

Zuchthalter, s. m. den som håller ordning och disciplin.

Zuchthaltung, s. f. ordningens och disciplinens upprätthållande.

Zuchthaus, s. n. tuckthus.

Zuchthingst, s. m. hingst til afwel, beskällare.

Züchtig, adj. u. adv. tucktig, blygsam, kysk, alfwarsam i seder och kläder, beskedlig.

Züchtigen, v. a. gezüchtiget, p. tuckta, aga, näpsa. Einen mit Worten züchtigen; tala någon hårdt til, gifwa honom en skrapa.

Züchtiger, s. m. den som tucktar.

Züchtiglich, i. g. L. adv. tuckteligen, blygsamt.

Züchtigung, s. f. tucktan, aga, näpst. Keine Züchtigung annehmen oder fruchten lassen, i. g. L. ej låta wisa, lära, styra sig.

Zuchtlehre, v. W. s. f. sedolära.

Züchtling, s. m. den som är satt eller sitter i tuckthus.

Zuchtlos, adj. u. adv. tucktlös, utan tuckt, aga, upsigt, illa upfostrad.

Zuchtlosigkeit, s. f. elack upfostran utan all aga och upsigt.

Zuchtmeister, s. m. tucktmåstare, läromåstare.

Zuchtmeisterin, s. f. tucktmåstarinna, läromoder.

Zuchtmutter, s. f. vom Vieh; en hona til at få alster eller afwel utaf.

Zuchtruthe, s. f. plågo-ris.

Zuchtsau, s. f. sugga til afwel.

Zuchtvieh, s. n. boskap som hålles til afwel, pålägg-kreatur.

Zucken, v. a. u. n. mit d. Hfw. haben; rycka, draga. Einen an dem Mantel zucken; rycka någon i kappan. Er zuckte den Hut nur ein wenig; han drog endast litet på hatten. Den Degen zucken; draga wärjan. Die Achseln zucken; axla sig, rycka på axlarna. Er ist nicht todt, er zuckt noch; han är intet död, han drar än på fötterna. Das Herz zuckt noch; hjertat slår ännu.

Zucken, s. n. ryckning.

Zuckungen, s. pl. in den Gliedern; ryckningar i kroppen. Leichte Zuckungen; sprittningar.

Zucker, s. m. socker. Mit Zucker bestreuen; sockra på. Mit Zucker übergossen; glacerad med socker. Mit Zucker überzogen; canderad. Er hat Zucker im Munde und Galle im Herzen; han är söt i munnen, men bitter i hjertat.

Zuckerbecker, s. m. sockerbagare.

Zuckerbeckerei, s. f. sockerbagari.

Zuckerbeckerladen, s. m. sockerbagare-bod.

Zuckerbild, s. n. S. Zuckerpuppe.

Zuckerbirne, s. f. et slags päron.

Zuckerbohne, s. f. sockerböna.

Zuckerbrodt, s. n. sockerbröd.

Zuckerbüchse, s. f. S. Zuckerdose.

Zuckerdose, s. f. sockerdosa, strödosa.

Zuckerfabrik, s. f. sockerfabrik.

Zuckerfaß, s. n. Zuckerkiste, s. f. sockerfat eller tunna.

Zuckerform, s. f. sockerform.

Zuckergeschmack, s. m. smak efter socker, sött smak.

Zuckerguß, s. m. det glänsande hwita sockret, som sättes på bakelse och confect, sockerglacering.

Zuckerhandel, s. m. sockerhandel.

Zuckerhändler, Zuckerkrämer, s. m. sockerhandlare.

Zuckerhut, s. m. sockertopp.

Zuckerkandi, Zuckerkandel, s. m. socker-candi.

Zuckerkringel, s. m. sockerkringla.

Zuckerkuchen, s. m. sockerkaka.

Zuckerkügelein, s. n. en liten sockerkula, sockerhagel.

Zuckerlade, ſ. f. ſockerlåda.
Zuckerlippen, i. g. L. ſ. pl. ſöta läppar.
Zuckermandel, ſ. f. ſockermandel.
Zuckermund, i. g. L. ſ. m. ſötläpp, ſötåtare.
Zuckermühle, ſ. f. ſockerqwarn.
Zuckern, v. a. gezuckert, p. ſockra, ſtrö ſocker på, låta ſocker i mat och dryck.
Zuckerplättchen, ſ. n. ſocker-plått.
Zuckerrohr, ſ. n. ſockerrör, Saccharum offic.
Zuckerſaft, ſ. m. ſockerſaft.
Zuckerſchachtel, ſ. f. ſocker-aſk.
Zuckerſieder, ſ. m. ſockerſjudare.
Zuckerſiederei, ſ. f. ſockerbruk.
Zuckerſüß, adj. u. adv. ſockerſöt.
Zuckerwerk, ſ. n. ſocker-bakelſe, ſötſaker.
Zuckerwurzel, ſ. f. ſockerrot, Sium Siſarum
Zudecken, v. a. zugedeckt, p. täcka, hölja öfwer. Den Topf zudecken; lägga lök på grytan. Sich wohl im Bett zudecken, i. g. L. ſwepa ſig wäl in i ſängkläderna, i ſängtäcket. Jemandes Fehler zudecken; fig. öfwerſkyla, urſäckta någons fel. Ich will ihn ſo zudecken, daß er an mich gedenken ſoll, n. R. jag will ſå breda eller lägga på honom, at han ſkal minnas mig.
Zudeckung, ſ. f. öfwerſkylan, öfwerhöljande, inſwepning.
Zu dem, Conj. utom des, därjämte, därtil med.
Zudenken, i. g. L. v. a. zugedacht, p. einem etwas; ämna något åt en.
Zudrehen, v. a. wrida igen.
Zudringen, v. n. tränga til.
Zudringlich, adj. u. adv. ſom tränger ſig til, tiltagſen.
Zudringlichkeit, ſ. f. tiltagſenhet.
Zudrücken, v. a. trycka åt, til, ihop. Einem Sterbenden die Augen zudrücken; lägga igen ögonen på en, ſom dör.
Zudüngen, v. a. (Landwirthſchaft;) köra all gödſeln på åkern
Zueggen, v. a. das Feld; hå ſiwa igen åkermarken.
Zu eigen, adv. til eget. Zu eigen haben; hafwa ſom ſitt eget. Zu eigen geben; giſwa til ſitt eget. Zu eigen machen; tilegna.
Zueigenmachung, i. g. L. ſ. f. tilegning.
Zueignen, v. a. zugeeignet, p. tilegna, tilſkrifwa, tilmåta, tilwälla ſig, it. dedicera. Sich die Arbeit eines andern zueignen; tilegna ſig någon annans arbete. Der glückliche Ausgang der Sache wird ihm zugeeignet; ſakens lyckliga utgång tillägges, tilſkrifwes honom. Er eignet ſich mehrere Macht zu, als ihm zukommt; han tilwäller, tilmäter ſig för ſtor myndighet. Einem ein Buch zueignen; dedicera någon en bok.
Zueignung, ſ. f. tilegnelſe, tilegning, tilmätning.
Zueignungsſchrift, ſ. f. Tilegnelſe-ſkrift, Dedication.
Zueilen, v. n. ſkynda ſig til.
Zuerkennen, v. a. tildöma, tilerkänna. Die Erbſchaft ward ihm zuerkannt; arfwet blef honom tildömdt. Einem Geldſtrafe zuerkennen; ſlå någon på böter. Zu erkennen geben; giſwa tilkänna. S. erkennen.
Zuerkennung, ſ. f. lagligt tilerkännande eller tildömande.
Zuerſt, adv. förſt, främſt, för det förſta, fram för alt.
Zufahren, v. a. köra på, fig. fara til wägs, wara haſtig. Der Kutſcher muß beſſer zufahren; kuſken bör köra bättre på. Auf ein Dorf, das vor einem liegt, gerade zufahren; köra ända fram åt en by ſom ligger för någon. Auf einem zufahren, fig. flyga på en.
Zufahrend, adj. u. adv. framfoß, haſtig, obetänkſam.
Zufall, ſ. m. tilfälle, händelſe.
Zufallen, v. n. 1. ſlå igen. Die Thüre zufallen laſſen; låta ſlå igen dören. 2. tilfalla. Ihm iſt die ganze Erbſchaft zugefallen; hela arfwet har honom tilfallit. Sie fielen ihm alle zu; de föllo alle på hans ſida eller mening.
Zufällig, adj. u. adv. tilfällig, ſom ſker af en händelſe. Eine zufällige Gelegenheit; et oförmodadt tilfälle. Zufällige Einkünfte; owanliga inkomſter. Sein zufälliges Glück und Unglück beruht darauf; hans kaſt för lycka eller olycka hwilar däruti.
Zufälligkeit, ſ. f. tilfällighet.
Zuflicken, v. a. lappa igen.
Zufliegen, v. n. zugeflogen, p. flyga til.
Zufliessen, v. n. zugeflossen, p. flyta til, tilfalla. Die Worten flieſſen ihm zu; orden flyta för honom. Einem etwas zufliessen laſſen, fig. låta någon tilfalla, få njuta något. Er hat ihm viele Wohlthaten zufliessen laſſen; han har öfwerhöljt honom med wälgärningar.
Zuflucht, ſ. f. ohne pl. tilflygt, ſkydd, ſkygd.

Zufluß,

Zufluß, ſ. m. Zuflüße, pl. tilflytning, tilſtrömning af watten. Ein Zufluß von allem Guten; et öfwerflöd af alt godt. Ein Zufluß von Leuten; et ſtort tillop af folk. Er hat viele Zuflüſſe; han har många inkomſter, många wägar at få penningar, at öka ſina inkomſter, ſin winſt.

Zuförbern, v. a. (Bergwerk) föra til.

Zuförderſt, adv. förſt och främſt, förnämligaſt.

Zufragen, v. a. ſpörja, tilfråga, S. anfragen.

Zufrieden, adj. u. adv. tilfreds, nöjd. Einen zufrieden ſtellen; ſtälla någon tilfreds. Mit wenigem zufrieden; nöjd med litet. Ein zufriedenes Gemüth; et förnöjdt ſinne. Er kann keinen Menſchen zufrieden laſſen; han kan ingen låta wara i fred, han förförer ſig på alla.

Zufriedenheit, ſ. f. förnöjſamhet. Er findet ſeine Zufriedenheit darin; han finner ſitt nöje däruti.

Zufrieren, v. n. frysa igen. Zugefrohren, p. tilfruſen.

Zufügen, v. n. tilfoga. Einem Schaden zufügen; göra någon ſkada.

Zufuhr, ſ. f. tilförſel, lifsmedel ſom man förſkaffar i krig. Einer Stadt die Zufuhr abſchneiden; afſkära en ſtad tilförſeln på alt lifs-uppehälle.

Zuführen, v. a. föra til, förſkaffa.

Zuführung, ſ. f. tilförande.

Zufüllen, v. a. fylla på, fylla igen. Voll zufüllen; råga.

Zufüllung, ſ. f. påfyllning.

Zug, ſ. m. 1. tag, 2. drag, 3. tåg, 4. uptåg, 5. tropp. Das geſchahe in einem Zuge; det ſkedde i et tag. Ein Zug mit der Feder; et ſtrek, et drag med pennan Sie kann keinen Zug vertragen; hon tål intet drag, S. Zugwind. Zug im Geſicht, im Charakter, fig. drag i anſigtet, uti caracter. Unerſchrockner Muth und hoher Geiſt waren unveränderliche Züge in dem Charakter Guſtav Adolphs; oförſkräckt mod och et högt ſinne ingick beſtändigt uti Guſtav Adolphs Charactere. Auf den Zug kommen; komma på tåg. Die Armee iſt in vollem Zuge; krigshären är uti full marſch. Seinen Zug anderswohin nehmen; taga ſin kosa annorſtädes. Einen Zug thun, im Damen oder Schachbrett; flytta brickan. Der Zug iſt an ihn; raden är hos honom at flytta. Eine Luftpumpe mit zwei Zügen; en luftpump med twå cylindrar. Einen auf den Zug bringen; bringa en i gång. Wieder auf den alten Zug kommen; börja ſin gamla trall, ſitt förra lefnadsſätt igen. Ich habe wunderliche Züge mit ihm gehabt; jag har haft underliga uptåg med honom. Ein Zug mit dem Ruder; et årtag. Ein Zug Pferde, Ochſen; et ſpann häſtar, oxar, S. Geſpann. Der Zug der Vögel; foglarnas flyttning. Ein Zug Soldaten; en tropp Soldater. Ein Zug mit der Feder am Ende einer Schrift; en krusad zirat uti hwarannan, gjord med pennan. Zug der Fiſcher mit dem Netz; warp. Einen guten Zug thun; göra et godt warp, fig. göra ſig en god winſt. Ein Zug im Trinken; en dryck, klunk. Das Glaß in einem Zuge ausleeren; dricka ut et glas på en gång. Zug an der Orgel; en rad med orgpipor, ſom et regiſter öpnar, at ſpela på. Zug im Bergwerk; flere ſchackter, ſom ſtöta på en gång, eller ligga i en rad. Ein Zug Drathſeiten; en hop tullar af meßingsſträngar, alt ſom de följa efter hwarannan. In den lezten Zügen liegen; ligga i ſjältåget, i dödsångeſt.

Zugabe, ſ. f. tilläggning, tilſats, öfwermål. Zugabe auf das, was man kauft; det ſom gifwes på köpet, köpſkål. Zugabe zu einem Buch; bihang til en bok.

Zugang, ſ. m. Zugänge, pl. tilgång til en ort, tilträde til en perſon, ſtälle hwarigenom man kommer fram til et annat. Zugang zum Gebirge; paß.

Zugänglich, adj. u. adv. tilgänglig.

Zugarbeit, ſ. f. (Weber); arbete då allahanda Figurer inwäfwas i tyget.

Zugband, ſ. n. dragband.

Zugbaum, ſ. m. wägbalk wid en windbro.

Zugbrücke, ſ. f. windbro.

Zuggarn, ſ. n. Strichgarn, Ziehgarn, Schleppnetz; draguot.

Zuggraben, ſ. m. graf med en windbro öfwer.

Zugochs, ſ. m. dragore, dragare.

Zugpferd, ſ. n. draghäſt, dragare.

Zugpflaſter, ſ. n. dragpläſter.

Zugramme, ſ. f. en ſtor pälklubba ſom drages med rep.

Zugriem, ſ. m. dragrem järnring omkring hjulſtocken.

Zugſeil, ſ. n. dragrep eller tälja.

Zugſtrang, ſ. m. draglina.

Zugtau, s. n. tåg at draga något med.
Zugweise, adj. 1. troppwis. 2. skostals.
Zugwind, s. m. wäderdrag, drag.
Zugwinde, s. f. windspel med triſsa, talja.
Zugeben, v. a. 1. giſwa til, lägga til. Etwas auf dem Kauf zugeben; giſwa något på köpet, til plägning på det man har såldt. 2. medgiſwa, tilstådja. Ich will zugeben, daß ich geirrt habe; jag medgifwer, at jag farit wilse. Zugegeben, daß; om jag ocksä medgifwer, at. Das kann ich nicht zugeben, für: geschehen lassen; det kan jag ej tillåta, tilstådja. Vor diesmal will ich es zugeben; för denna gången må det så wara. Ich geb es zu; må göra.
Zugegen, adv. tilstädes, närwarande.
Zugehen, v. n. zugegangen, p. 1. gå igen, 2. gå på eller fortare, 3. tilgå. Spitzig zugehen; sluta sig i en spets. Es geht wunderlich in der Welt zu; det går underligen til i werlden.
Zugehör, s. n. tilbehör, alt hwad som fordras til en sak, mängd af allahanda saker til et wisst bruk.
Zugehören, v. n. 1. höra til, 2. wara anhörig, 3. tilkomma. S. Zukommen. Das Buch gehört mir nicht zu; boken är intet min. Wem gehört das Kind zu; hwems är barnet?
Zugehörig, adj. u. adv. tilhörig, tilhörande.
Zügel, s. n. tygel. Kurzer Zügel beim Reiten; betsel. Langer Zügel beim Fahren; töm. Beizügel, Mittelgeschirr; half- och mellan-tygel. Den Zügel schiessen lassen; lemna, släppa efter tygeln. Den Zügel führen, fig. föra styret.
Zügellos, adj. u. adv. tygellös, fig. ostyrig.
Zügellosigkeit, s. f. tygellöshet, fig. ostyrighet, sielsswäld.
Zugemüse, s. n. sofwel, mat af trädsfruckt eller jordfruckter.
Zugenannt, adj u. adv. med tilnamn.
Zugeneigt, i. g. L. adv. tilgifwen, benägen. S. geneigt.
Zugeordnet, adj. tilförordnad. S. zuordnen.
Zugeritten, adj. S. zureiten.
Zugeschnallt, S. zuschnallen.
Zugericht, S. zurichten
Zu geschweigen, S. Geschweigen.
Zugesellen, v. a. para ihop, giſwa til sällskap, til biträde. Sich einem zugesellen; göra någon sällskap, följe. Er hat sich ihm auf der Reise zugesellt; han blef hans följesagare på resan, han kom til honom på resan och beledsagade honom på densamma. Sich jemand im Handel zugesellen; uptaga någon til medinteressent uti handeln, gå i bolag med honom.
Zugesellung, s. f. sällskaps-görande, interessentskaps, bolags-ingående.
Zugesiegelt, adj. förseglad. S. zusiegeln.
Zugespitzt, adj. uddhwaß, spetsig. S. zuspitzen.
Zugestehen, v. a. zugestanden, p. tilstå, tillåta, medgiſwa, tilstådja. Zugestanden, daß; om jag medgifwer, at.
Zugestopft, adj. S. zustopfen.
Zugethan, adj. u. adv. tilgifwen.
Zugewandt, S. zuwenden.
Zugiessen, v. a. zugegossen, p. gjuta til, späda på eller uti, ösa på. Zugegossen; påspädd.
Zugiessung, s. f. påösning.
Zugleich, adv. tillika på en gång.
Zugmesser, s. m. bandknif, tunnbindareknif
Zugraben, v. a. grafwa igen, fylla igen gropen.
Zugreiffen, v. a. zugegriffen, p. gripa til, taga på, nappa uti, fig. wara tiltagsen. Frisch zugegriffen; tag på. Nun zugegriffen, ihr Herren, laßt es euch wohl schmecken, i. g. L. tagen nu för eder, mine Herrar, låter behaga eder.
Zugreifend, adj. u. adv. tiltagsen.
Zugreifisch, i. g. L. adj. u. adv. långfingrad, tjufaktig.
Zu groß; för stor. S. Zu adv.
Zu gut; S. Gut. Zu guter lezt; til slut, til afsked.
Zugutmachung, i. g L. s. f. nyttjande, upodlande, förädlande af något. Des Erzes, (Schmelzhütten); malmens renſmältning.
Zuhalten, v. a. zugehalten, p. hålla igen, v. n. mit jemand; hålla ihop med någon, spela med honom under et täcke. Mit einer Weibsperson zuhalten, i. g. L. hålla til med et qwinsolk, hafwa olofligt umgänge med henne.
Zuhaltung, s. f. igenhållande.
Zuhauen, v. a. zugehauen, p. 1. hugga på. 2. hugga til. Holz zuhauen; yra til. Fleisch zuhauen; sönderstycka, t. E. en hjort, et swin, et får.
Zuhängen, v. a. hänga något före.
Zuheften, v. a. zugeheftet, p. sammanhäfta, fästa ihop.

Zuheilen, v. a. zugeheilt, p. läka igen, bota såren, v. n. läkas. Die Wunde fängt an zuzuheilen; såret börjar gro eller läkas.
Zuheilen, s. n. Zuheilung, s. f. läkning.
Zuhorchen, v. a. höra noga på, lystra.
Zuhören, v. a. zugehört, p. höra på.
Zuhören, s. n. Zuhörung, s. f. åhörande.
Zuhörer, s. m. åhörare.
Zuhüllen, v. a. hölja, swepa wäl inne.
Zukehren, v. a. zugekehrt, p. wända til. Einem etwas zukehren, i. g. L. S. zuschanzen.
Zukleben, zukleiben, v. a. smeta igen.
Zukleistern, v. a. klistra igen.
Zuklinken, i. g. L. v. a. die Thür: lägga klinkan på dören.
Zuklemmen, v. a. n. n. klämma igen.
Zuknöpfen, v. a. knäppa igen, eller ihop.
Zuknüpfen, v. a. knyta igen eller ihop.
Zukommen, v. a. 1. komma åt, nå dit. Mir ist ein Brief zugekommen, i. g. L. et bref har kommit mig tilhanda. Heute ist ihm der Befehl zugekommen; han har fått befallning i dag. Wenn er mir etwas davon zukommen lassen will; om han will lemna något däraf til mig. 2. tilhöra, S. zugehören, 3. tilfalla. Es ist ihm in der Erbschaft zukommen; det har tilfallit honom i arf. 4. tilkomma. Das kann ihm nicht zukommen; det egnar, höfwas intet honom, det har han intet fog eller rättighet til. S. zustehen.
Zukost, s. f. tilkost, sofwelmat.
Zukunft, s. f. tilkommande tid, framtid. Wer kann in die Zukunft sehen; hwem kan säga förut det tilkommande, läsa i det tilkommande? Das verkündigt ihm eine glückliche Zukunft; det bebodar honom en lycklig framtid. In Zukunft; framdeles.
Zukünftig, adj. tilkommande, tilstundande.
Zukünftig, adv. framdeles, härefter.
Zulacken, v. a. lacka igen.
Zulage, s. f. tillägg, tilläggning. Zulage an Lohn; tilökning i lön. Zulage eines Gebäudes, bei den Zimmerleuten; en byggnads tilhuggning och sammanfogning på marken, för än den upréttas.
Zulangen, v. a. taga för sig. Einem etwas zulangen; räcka fram åt någon. S. zureichen.
Zulangen, i. g. L. v. n. räcka til, S. zureichen.
Zulangen, s. n. framräckande, för sig tagande.
Zulänglich, adj. u. adv. tilräcklig.
Zulänglichkeit, s. f. tilräcklighet.
Zulassen, v. a. 1. lemna igen. 2. tilsläppa, tillåta, tilstädja, emottaga, antaga. Das Vieh zulassen; tilsläppa boskapen. Ich kann das unmöglich zulassen, für: geschehen lassen; jag kan det omöjeligen tillåta, eller låta ske. Er hat es ihm für diesmal zugelassen, für: verstattet; han har tilstadt honom det för denna gången. Sie wollen ihn nicht gerne in ihrer Gesellschaft zulassen; de wilja ej gerna emottaga, intaga honom i sitt sällskap. Den Grund, die Entschuldigung kann ich unmöglich zulassen, für: gelten lassen; jag kan omöjeligen antaga detta skälet, ej taga denna ursäkten för god.
Zulässig, adj. u. adv. tillåtlig, ej förbuden, som man kan antaga, låta gälla.
Zulassung, s. f. tillåtelse, tilstädjelse.
Zulauf, s. m. tillopp. Einen Zulauf nehmen, i. g. L. taga språng eller några steg tilbaka, när man will springa öfwer något. Ein tumultuarischer Zulauf von Menschen; et oordentligt, olofligt sammanlopp af folk, sammanrottering. Zulauf des Wassers; tilflytning, tilströmming af watten. Ab- und Zufluß des Meers; ut- och upflod i hafwet.
Zulaufen, v. n. 1. löpa fort, 2. löpa til, flyta, ströma til, stöta tilsammans, ficka sig. Ihm läuft alles zu; han har stort tillopp.
Zulegen, v. a. 1. lägga igen, ihop. 2. tillägga. Sich einen Bedienten zulegen; taga sig en betjent. Er hat sich eine Liebste zugelegt; han har lagt sig til en käresta.
Zulegen, n. R. v. n. lägga på fläsket. S. zunehmen.
Zuleimen, v. a. lima igen eller ihop.
Zulenken, v. a. wända åt.
Zulezt, adv. sluteligen, til slut, sidst, til det sidsta. Ganz zulezt im Buch; efterst i boken.
Zum, adv. für: zu dem; til, til det. Zum Theil; til en del. Zum zweiten mahl; andra, för andra gången. Das lautet nicht zum Besten; det lyder icke för wäl. Zum öftern; som oftast. Zum Fenster hinaus; ut igenom fönstret. Zum Feuer treten; nalka, gå närmare elden. Zum Scherz; på skämt.
Zumachen, v. a. 1. tillycka, igenlycka kistan, låta igen dören, lägga ihop et bref, stoppa

igen

igen et hål på något, proppa igen flaskor. Sich vorne zumachen, i. g. L. für: zuknöpfen; knäppa igen om sig. Sich zumachen, i. g. L. söla ned sig.

Zumachen, i. g. L. v. n. m. d. Hfw. haben; skynda sig fort med något.

Zumachung, s. f. tillyckande.

Zumahl, zumahlen, conj. helst, särdeles, emedan.

Zumahl, i. g. L. adv. tillika på en gång.

Zumauren, v. a. mura igen.

Zumessen, v. a. måta til, måta åt, fig. tilmåta, tilskrifwa, tilwita. S. beimessen. Ein Kleid zumessen; taga mått til en klädning.

Zumuthen, v. a. anmoda, begära, förmå, bjuda til. Das kann ihm niemand zumuthen; det kan ingen begära utaf honom. S. anmuthen.

Zumuthung, s. f. tilbod, otilbörlig begäran. Ein unehrliches Zumuthen; en oskyf begäran.

Zu nahe; för när. S. Nahe.

Zunächst, adj. närmast, näst intil.

Zunähen, v. a. sy, söma igen.

Zunageln, v. a. spika igen.

Zunahme, s. m tilnamn. Ein spöttischer Zunahme; et öknamn.

Zunahme, s. f. tilwäxt, tilökning, framsteg, framgång, förkofran.

Zünden, v. a. tända, antända, uptända, itända. Licht anzünden; tända up ljus. Das Haus anzünden; itända, sätta eld på huset.

Zünden, v. n. fånga i eller taga eld.

Zündkraut, s. n. S. Zündpulver.

Zündloch, s. n. fånghål.

Zündlochsenker, s. m. (Büchsenmacher); werktyg hwarmed fånghålet borras.

Zündlunte, s. f. lunta.

Zündpfanne, s. f. fångpanna.

Zündpfannendeckel, s. m. fångpanne-lock.

Zündpunkt, s. m. (Minierkunst) orten hwarest elden skall taga på minan.

Zündpulver, s. n. fångkrut.

Zündröhre, s. f. brandrör.

Zündruthe, s. f. lunt-stake.

Zündschwamm, s. m. fnöske.

Zündstange, s. f. (Kohlenbrennerei) stake hwarmed milan påtändes.

Zündstock, s. m. S. Zündruthe.

Zündstrick, s. m. S. Zündlunte.

Zündwurst, s. f. (Minierer) en lång säck med fastproppadt torrt krut uti, at påtända miner med.

Zunder, s. m. von verfaultem Holz; tuhder. Von Schwamm, Feuerschwamm; fnöske. Von verbrannter Leinwand; söre. Zunder brennen; bränna söre. Zunder, fig. retelse, hemlig orsak, källa til något.

Zunderbüchse, s. f. fördosa.

Zunderlappen, s. m. för-klut, hwaraf söre bränes.

Zunehmen, v. n. zugenommen, p. 1. taga något til det som man redan har. 2. bliswa större, fet, tiltaga, tilwära, föröka, förkofra sig. Am Körper zunehmen; fetna, lägga på fläsket. Das Vieh will da nicht zunehmen; boskapen trefwes där intet wäl, blir intet fet. Das Wasser nimmt immer zu; watnet stiger alt högre. Am Verstande zunehmen; wära til uti förståndet. An Wohlstand und Ehre zunehmen; tiltaga i wälmagt och ära. An Reichthum und Gütern zunehmen; föröka sin egendom och rikedom. Sachsen nahm sogleich nach dem Kriege wieder zu; Sachsen förkofrade sig genast efter kriget.

Zunehmen, s. n. tiltagande, tilwärande, stigande, förkofring. S. Zunahme. Der Handel ist im Zunehmen; handeln tager til.

Zuneigung, s. f. böjelse, hog til något, tycke för, benägenhet, kärlek til någon.

Zunesteln, v. W. v. a. snöra fast.

Zunft, s. f. skrå, gille, handwerksämbete.

Zunftbrief, s. m. Privilegium, Friheitsbref för et handwerksämbete.

Zunftbruder, Zunftgenoß, Zunftgesell, Zunftverwandter, s. m. den som är af samma skrå eller handwerksämbete.

Zunftbuch, s. n. bok som innehåller skråordningen.

Zunfthaus, s. n. Zunftstube, s. f. hus, stuga hwarest skråt samlas.

Zünftig, adj. u. adv. hörande til et skrå. Zünftig werden; låta inskrifwa sig uti et skrå.

Zunftlade, s. f. ämbetslåda, skrå-låda.

Zunftmäßig, adj. u. adv. skrågill, som kan antagas i et skrå. Ein zunftmäßiges Handwerk; et skrå-handtwerk.

Zunftmäßigkeit, s. f. egenskap at wara skrågill.

Zunftmeister, s. m. fordom hos de gamle Romare: Tribunus Plebis, nu för tiden, skrå-mästare, skråfader, ålderman i et skrå.

Zunftordnung, s. f. skråordning.

Zunftregister, s. n. förtekning på alle, som äro inskrifne uti et skrå.

Zunftschreiber, s. m. skrifware wid et skrå.

Zunftweiſe, adv. ſkråtals, efter ſkrån.
Zunftzwang, ſ. m. ſkrå-twång.
Zunge, ſ. f. ein Fiſch, aus dem Geſchlecht der Schollen; tunga, ſola, Pleuronectes ſolea.
Zunge, ſ. f. Zungen, pl. tunga, fig. tungomål, folkſlag. Es iſt eine üble Gewohnheit den Kindern die Zunge zu löſen; det är en elak wana, at klippa up tungbandet på barnen. Seine Zunge zähmen, im Zaum halten; ſtyra ſin tunga. Eine fertige, eine ſchwere Zunge haben; hafwa lätt, ſwårt för at tala. Es ſchwebt mir auf der Zunge; det ſitter, ſwäfwar mig ytterſt på läpparna. Einen über die Zunge ſpringen laſſen; baktala någon. Mit Zungen reden, b. N. tala åtſkilliga tungomål. Aus allen Völkern und Zungen; utaf alla Folkſlag och tungomål.
Zunge, ſ. f. fig. tungan eller ſtiftet i wigtſkålen, tungan på en böſſa, et litet rör uti ſnarrwerk på orgor, mundſtycket på Oboer och Baſſong, brädet hwareſt ſträngarne ligga på halſen af en fiol, tryckpinnen på et ſkjutgewär, et litet järn wid plogbilen, tornet i et ſpänne, den kortare delen af en häfwel eller häfſtång til åtſkilnad ifrån den längre, ſom kallas: Kopf; it. den tunna muren emellan twänne rör up i en ſkorſten, o. ſ. w.
Zungenband, ſ. n. tungband, tungbaſt.
Zungenbein, ſ. n. tungben, Os Hyoides.
Zungenblatt, ſ. n. S. Zapfenkraut.
Zungendreſcher, ſ. m. en ſtor ſtrikare, helſt en elak advocat, konſtmakare, lagwridare. S. Rabuliſt.
Zungendreſcherei, ſ. f. ſtorſtrikande, it. bedrägeliga konſter wid rättegångar, qwinter, lagwrångning.
Zungenfreund, ſ. m. ord-wän, falſk wän.
Zungenkrankheit, ſ. f. tunghåſta.
Zungenſünden, ſ. pl. tung-ſynder, fel ſom man begår med tungan.
Zungenſtein, ſ. n. Porphyr, Saxum Porphyr. it. ormtungor, d. å. förſtenade tungor utaf haj-fiſkar, Gloſſopetrae.
Zungenſtich, Zungenſtreich, ſ. m. baktal eller ſtickord.
Zungenzaum, ſ. m. betſel för tungan.
Zünglein, ſ. n. en liten tunga, ſom tungan i wågfattan, ſpännrornet, o. d. m.
Zunichte, S. Nicht.
Zunichtmachung, ſ. f. til intet görande, förſtöring.
Zunöthigen, v. r. ſich; truga ſig til en ſak, truga ſig på någon.
Zunöthigung, ſ. f. tilmåle, wåldſam begäran, ſom man måſte förſwara ſig emot.
Zuordnen, v. a. zugeordnet, p. tilordna. S. zugeſellen.
Zupacken, v. a. packa ihop eller igen.
Zupeitſchen, v. a. ſlå på med piſkan.
Zupfeiffen, v. a. einem; hwißla åt någon.
Zupfen, v. a. gezupft, p. rycka wid rocken, rycka i örat, lugga någon, plocka ull, fig. i. g. L. bedraga någon om penningar.
Zupflügen, v. a. plöja igen, ſluta med plöjningen. S. zuackern.
Zupichen, v. a. beka igen.
Zupitſchiren, i. g. L. v. a. förſegla.
Zuplatzen, zuplumpen, i. g. L. v. n. plumpa til wägs.
Zur, för: zu der, S. Zu. Zur Stunde; på ſtund. Zur Zeit; hitt intils. Zur Hand; tilhands.
Zurathen, v. a. råda til.
Zu Rathe halten; S. Rath, S. 650.
Zurechnen, v. a. 1. upföra på ens räkning, 2. tilräkna.
Zurechnung, ſ. f. tilräkning.
Zu Recht; in den Redensarten: zu Recht erkennen; gifwa lagligt utſlag. Zu Recht beſtändig; grundad i lagen, lagwunnen, lagſtånden. Zu recht bringen, helfen, kommen, legen, machen, ſetzen, ſtellen, weiſen, S. Recht. S. 665.
Zureden, v. n. tala til en, tilſtyrka någon, råda honom til. Er hat ihm hart zugeredet; han har hårdt tiltalt honom. Einem freundlich zureden; tala wänligen med någon.
Zureden, ſ. n. Zurede, ſ. f. tal, råd, förmaning til någon. Auf ſein Zureden hat er es gethan; han har gjort det på hans tilſtyrkande. Bei ihm hilft kein Zureden; hos honom hjelper ingen förmaning.
Zureichen, v. a. räcka åt en något.
Zureichen, v. n. räcka til, hinna til, göra tilfylleſt.
Zureichlich, zureichend, adj. u. adv. tilräcklig.
Zureichlichkeit, ſ. f. tilräcklighet.
Zureiten, v. a. ein Pferd; berida en häſt.
Zurennen, v. n. ränna fort, haſtigt. Auf jemand zurennen; ruſa på någon.
Zurichten, v. a. tilreda, tillaga. Eine Mahlzeit zurichten; tilreda en måltid. Zu Mittag zurichten; laga til middag. Die Farbkufe zurichten; laga til kypen

och

och lägga de nödiga materialier däruti. Alles zur Reise zurichten; tilrusta, föranstalta, laga alt i ordning til resan. Eine Mausfalle zurichten; ställa en råttfälla. Einem ein Unglück zurichten; bereda en olycka för någon. Er ist übel zugerichtet; han är illa tilpyntad. Das Buch ist übel zugerichtet; boken är illa medfaren. Das Kleid ist übel zugerichtet; klädningen är aldeles bortstämd.

Zurichten, s. n. tilredning. Das Zurichten, das Zugericht, (Eisenhüttenwerk); inrättning af härden, formens insättning och eldens anwändande.

Zurichtung, s. f. tillagning, tilredning, föranstaltning, den sista beredningen i synnerhet af hudar, tyger och lärster, appretering. Man macht grosse Zurüstungen zu seinem Empfange; man gör stora tilrustningar, anstalter at emottaga honom.

Zuriegeln, v. a. stänga igen, skuta stängeln för.

Zuriegelung, s. f. igenstängande.

Zurinnen, v. n. tilflyta.

Zurück, adv. tilbaka, efter, åter, igen, qwar, til rygga. Weit zurück seyn; wara långt bort, efter. Weit in seinen Studien zurück seyn; ej hafwa gjort några framsteg uti Studierna. Er ist noch weit mit der Bezalung zurück; det återstår ån mycket på betalningen.

Zurückbegeben, v. r. sich; gå, begifwa sig tilbaka, på återresan.

Zurückbehalten, v. a. qwarhålla, behålla.

Zurückbekommen, v. a. få igen, återbekomma, återfå.

Zurückberuffen, v. a. kalla tilbaka, återkalla.

Zurückberuffung, s. f. återkallelse.

Zurückbringen, v. a böja tilbaka.

Zurückbleiben, v. n. blifwa tilbaka, efter, qwar. Auf dem Wege zurückbleiben; stadna på wägen. Mit der Bezalung zurückbleiben; ej betala i rättan tid, blifwa i rest med betalningen.

Zurückbleiben, s. n. qwarblifwande, stadnande

Zurückbleibsel, s. n. efterlemning.

Zurückbringen, v. a. bära igen, återbära, återbringa, föra med sig tilbaka. Auf den rechten Weg zurückbringen; föra på rätta wägen igen.

Zurückdenken, v. n. tänka tilbaka, påminna sig. Er denkt nie mehr an die vorigen Zeiten zurück; han kommer intet mera ihog de förra tiderna.

Zurückdrehen, v. a. wrida tilbaka igen.

Zurückeilen, v. n. skynda tilbaka.

Zurücken, v. n. tycka närmare intil för at göra rum.

Zurück entbieten, K. R. v. a. gifwa til swars.

Zurückfahren, v. a. fara tilbaka, wända om, v. n. återresa.

Zurückfahrt, s. f. återfärd, återresa.

Zurückfallen, v. n. falla tilbaka, baklänges, fig. återfalla i sjukdom eller fel, hemfalla som et län.

Zurückfallung, s. f. återfall. S. Rückfall.

Zurückfliegen, v. n. flyga tilbaka.

Zurückfliehen, v. n. fly tilbaka, taga flygten.

Zurückfliessen, v. a. flyta tilbaka.

Zurückfluß, s. m. hafwets fallande efter floden.

Zurückfordern, v. a. fordra igen, återfordra.

Zurückforderung, s. f. återkallelse.

Zurückführen, v. a. föra, bringa tilbaka, återföra.

Zurückgabe, s. f. återgifwande, återställande, återinrymmande.

Zurückgang, s. m. återgång.

Zurückgeben, v. a. gifwa tilbaka, återgifwa, återlemna, inrymma igen.

Zurückgehen, v. n. gå tilbaka, återgå, fig. ej blifwa utaf, slå felt. Auf den Ursprung einer Sache zurückgehen; gå tilbaka til en saks ursprung. Die Erbschaft geht an ihm zurück; arfskapet återgår til honom. Die Reise ist zurückgegangen; det blef intet något utaf resan. Sein Anschlag gieng zurück; hans upsåt slog felt, misslyckades. Der Kauf ist unter ihnen wieder zurückgegangen; de hafwa slagit up köpet.

Zurückhalten, v. a. hålla tilbaka, fig. förhindra, it. hålla hemlig. Mit seinem Beifall zurückhalten; ej wilja ån gifwa sitt bifall til något. Zurückhaltend; förbehållsam, den som ej låter märka sig, hwad han tänker eller will göra, tystlåten, betänksam, något misstänksam. Zurückhaltend in der Freundschaft; som ej förekommer någon med wänskaps betygelser.

Zurückhaltung, s. f. tilbaka hållande, fig. hindrande, förbehållsamhet.

Zurückhandeln, i. g. L. v. a. handla tilbaka, it. bjuda mindre på en wara ån förut. Er hat sich zurückgehandelt; han har kommit i förfall.

Zurückjagen, v. a. jaga, drifwa tilbaka, S. Zurücktreiben.
Zurückkehren, v. n. wända om, wända tilbaka, återkomma.
Zurückkehr, f. f. återwändning. S. Rückkehr.
Zurückkommen, v. n. komma tilbaka, återkomma.
Zurückkunft, f. f. återkomst.
Zurücklassen, v. a. lemna efter sig. Seine zurückgelassene Witwe; hans efterlätna enka. Sie wollten mich nicht zurücklassen; de wille ej släppa mig tilbaka eller lös.
Zurücklaufen, v. n. löpa, gå tilbaka.
Zurücklegen, v. a. lägga affides, til rygga. Er hat viel Geld zurückgelegt; han har lagt, samlat ihop mycket penningar. Als er sein zwanzigstes Jahr zurückgelegt hatte; när han hade fylldt, öfwerlefwat trettio år. Acht Meilen in einem Tage zurücklegen; resa otta mil på en dag. Die Reise ist glücklich zurückgelegt; resan är lyckligen slutad.
Zurücklegung, f. f. ihopläggande af penningar, slut af en resa, upfyllande af wissa år.
Zurücklenken, v. a. böja tilbaka, wända om igen.
Zurückmarsch, f. m. S. Rückmarsch.
Zurückmarschiren, v. n. marschera tilbaka.
Zurücknehmen, v. a. återtaga. Seine Worte zurücknehmen; taga sina ord igen.
Zurücknehmung, f. f. återtagning.
Zurückprallen, v. n. stussa tilbaka, it. komma efter et anfall hals öfwer hufwud tilbaka.
Zurückprallen, f. n. Zurückprallung, f. f. bakstuß, bakslag.
Zurückreise, f. f. återresa, återfärd.
Zurückreisen, v. n. resa tilbaka, återresa.
Zurückreiten, v. n. rida tilbaka.
Zurückreiten, f. n. ridande tilbaka.
Zurückrufen, v. a. ropa, kalla tilbaka igen, återkalla. Er ward nach Hause zurückgerufen; han blef hemkallad igen.
Zurückrufung, f. f. återkallelse.
Zurückschallen, v. n. gifwa genljud, återskall.
Zurückschauen, v. n. se tilbaka, bak efter sig.
Zurückscheinen, v. n. kasta sina strålar tilbaka.
Zurückschicken, v. a. skicka tilbaka, igen.
Zurückschickung, f. f. tilbaka skickande.
Zurückschieben, v. a. skjuta tilbaka. Schmähworte, eine Klage zurückschieben; gifwa någon sina smädeord igen, förklaga en anklagare.
Zurückschiebung, f. f. tilbaka skjutande, fig. igengifwande, wederklagomål.
Zurückschaffen, v. a. återskaffa.
Zurückschiffen, v. n. segla tilbaka.
Zurückschlagen, v. a. slå, drifwa tilbaka.
Zurückschreiben, v. a. skrifwa til swar.
Zurückschreiten, v. n. gå, träda tilbaka.
Zurückschwimmen, v. n. simma tilbaka igen.
Zurücksegeln, v. n. segla tilbaka.
Zurücksehen, v. n. se tilbaka.
Zurücksenden, v. n. sända, skicka tilbaka eller igen, återsända, återskicka.
Zurücksendung, f. f. återsändning.
Zurücksetzen, v. a. sätta tilbaka, flytta lägre, fig. eftersätta, försumma. Er hat dabei seine Pflicht sehr zurückgesetzt; han har därwid mycket eftersatt sin skyldighet. Einen zurücksetzen; ej wisa någon den aktning och upmärksamhet, som honom tilkommer. Er ward dabei ganz zurückgesetzt; han blef aldeles glömd därwid.
Zurücksetzung, f. f. tilbaka sättande, eftersättande, förackt och glömska som man wisar någon.
Zurückspatzieren, v. n. spasera tilbaka.
Zurückspringen, v. n. springa, stuga tilbaka.
Zurücksprung, f. m. bakspräng.
Zurückstehen, v. n. stå tilbaka, återstå, stå efter, fig. blifwa försummad, föraktad, glömd.
Zurückstoßen, v. a. stöta tilbaka.
Zurückstoßung, f. f. tilbaka stötande.
Zurückstralen, v. n. kasta sina strålar tilbakas, återkasta dem.
Zurückstralen, f. n. strålernas återkast.
Zurücktragen, v. a. bära tilbaka igen.
Zurücktreiben, v. a. drifwa, slå tilbaka, fig. afwända en fara, en olycka.
Zurücktreibung, f. f. tilbaka drifwande.
Zurücktreten, v. n. stiga tilbaka. Das Podagra ist in den Leib zurückgetreten; podagern har stigit up i kroppen. Wieder zurücktreten, von einem Vergleich, einem geschlossenen Kauf; återkalla, omkullkasta en öfwerenskommelse, slå up et slutadt köp.
Zurücktretung, f. f. återkallande, omkullkastning af en förlikning, et köp.
Zurückweichen, v. n. wika, gå tilbaka, til rygga.
Zurückwandern, v. n. wandra tilbaka igen.

Zurückwerfen, v. a. kaſta bort, fig. ſtuſa tilbaka.
Zurückwerfung, ſ. f. ſtuſande tilbaka, återkaſt.
Zurückweichen, v. n. wika, gå tilbaka.
Zurückwerfen, v. a. kaſta bort eller tilbaka, återkaſta ſtrålarna.
Zurückwerfung, ſ. f. ſtrålarnas återkaſtning, återbrytning.
Zurückziehen, v. a. u. n. draga tilbaka. In ſein Land zurückziehen; draga hem. Die Uhr zurückziehen; ſtålla klockan tilbaka. Seine Worte zurückziehen; taga ſina ord igen, gå ifrån det ſom man loſwat. Sich zurückziehen; taga, draga ſig tilbaka. Wie er das merkte, zog er ſich zurück, fig. når han märkte det, ſå wille han ej widare haſwa at göra därmed. Sich aus der Welt zurückziehen; begifwa ſig i ſtillhet, i ro. Sich in ſich ſelbſt zurückziehen; ej tänka, ej fråga efter det ſom är utom oſ, endaſt noga öfwerlägga ſitt inwärtes tilſtånd.
Zurückziehung, ſ. f. tilbaka dragande, ordens igentagande, begifwande i ſtillhet.
Zurückzug, ſ. m. återmarſch. S. Rückzug.
Zuruf, ſ. m. glådjerop i ſynnerhet wid et intåg, it. bifallsrop.
Zurufen, v. n. ropa til en, göra glådjerop, frögderop, fågnerop, bifallsrop.
Zurüſten, v. a. tilruſta, tilreda, tillaga. Ein Schif zurüſten; utruſta et ſkepp.
Zurüſtung, ſ. f. tilruſtning, tilredelſe. Zurüſtung zum Kriege; krigsruſtning.
Zuſäen, v. a. (Landwirthſch.) lyckta at ſå.
Zuſage, ſ. f. löfte, tilſägelſe. Seine Zuſage halten; hålla ſin loſwen. Zuſage macht Schuld; tilſägelſe gör förbindelſe.
Zuſagen, v. a. 1. ſåga til. 2. loſwa, utloſwa. Er will mir zuſagen, ſo bald es Zeit iſt; han will ſåga mig til, når tid är. Einem ſeine Tochter zuſagen; loſwa någon ſin dotter til ågta.
Zuſammen, adv. tillika med, tilſamman, ihop, emellan. Etwas mit jemand zuſammen beſitzen; haſwa något tillika med någon annan, i ſällſkap med honom, S. Zugleich. Eine Sache zuſammen ausmachen; afgöra en ſak ſins emellan. Das macht zuſammen die Summe von 1000 Rthlr.; det gör ihop en ſumma af 1000 Rdlr. Um einen Dienſt zuſammen anhalten; ſöka en ſyſla tillika med flera.
Zuſammenbacken, v. n. faſtna ihop, ſammangyttra, om ſten och mineralier, ſammangro om ögonen.
Zuſammenbacken, ſ. n. faſtnande ihop. Das Zuſammenbacken der Augen; ögonens ſammangroende.
Zuſammenbackung, ſ. f. faſtnande ihop, ſammangyttring.
Zuſammenbeißen, v. a. bita ihop, gniſla med tänderna.
Zuſammenberufen, v. a. kalla ihop, ſammankalla, ſammanſtämma.
Zuſammenberufung, ſ. f. ſammankallelſe, ſammanſtämning.
Zuſammenbetteln, v. a. tigga ihop.
Zuſammenbinden, v. a. binda, ſfåſta ihop, ſammanbinda.
Zuſammenblaſen, v. a. blåſa ihop. In ein Horn zuſammenblaſen, fig. göra et, hålla ihop.
Zuſammenbringen, v. a. ſammanbringa, it. para ihop. Zuſammengebrachte Kinder; ſammanbragte barn; flere barnkullar. Geld zuſammenbringen; ſammanſkjuta penningar. Zuſammengebrachtes Gut; ihopſkrapade penningar.
Zuſammenbringung, ſ. f. ſammanbringande, ſammanſkjutande.
Zuſammendrängen, v. a. tränga ihop. Eine zuſammengedrängte Schreibart; et kriſſätt, ſom med få ord ſäger mycket.
Zuſammendrehen, v. a. wrida ihop.
Zuſammendrücken, v. a. ſammantrycka, kryſta ihop.
Zuſammendrückung, ſ. f. ſammantryckning.
Zuſammenfahren, v. a. hämta ihop med wagn, v. n. förſkräckas ſå at man håpnar.
Zuſammenfallen, v. n. falla ihop, öfwerända, förfalla, fig. krypa ihop utaf ålderdom eller ſwaghet.
Zuſammenfalten, v. a. fälla ihop, lägga ihop et bref, knäppa ihop händerna. S. falten.
Zuſammenfaſſen, v. a. ſammanfatta, ſammandraga.
Zuſammenfinden, v. a. finna hos hwarandra, i ſällſkap. v. r. Sich an einem Ort zuſammen finden; förſamla ſig, ſammankomma på en ort.
Zuſammenflechten, v. a. fläta ihop, ſammanfläta.
Zuſammenflicken, i. g. L. v. a. lappa ihop.
Zuſammenflieſſen, v. n. flyta ihop, blanda, förena ſig, ſamla ſig ihop, ſåges både om watten och folk, förſamla ſig på et ſtälle, om folk, it. ſammanſtöta.

Zuſam-

Zuſammenfluß, ſ. m ſammanflytande. Ein Zuſammenfluß von Leuten; en myckenhet af folk, ſom komma eller ſkocka ſig ihop, ſom ſöka ſamma ſysla, o. ſ. w.

Zuſammenfordern, v. a. kalla ihop, ſammanſtämma.

Zuſammenforderung, ſ. f. ſammankallelſe.

Zuſammenfrieren, v. n. frysa ihop.

Zuſammenfügen, v. a. ſammanfoga, foga ihop i hwarannan, fig. para ihop, förbinda, förena.

Zuſammenfügung, ſ. f. ſammanfogning, förbindelſe.

Zuſammenführen, v. a. föra ihop, fig i. g. L. Leute zuſammenführen; hitſa ihop folk, ſtifta owänſkap emellan dem.

Zuſammengatten, v. a. para ihop. it. S. Zuſammenrotten.

Zuſammengeben, v. a. (von Brautleuten) wiga ihop, v. n. Die Wunde giebt ſich zuſammen; ſåret gror igen.

Zuſammengebung, ſ. f. brudwigning.

Zuſammengehen, v. n. gå tilſammans, gå ihop, it. krypa ihop, minſkas.

Zuſammengehören, v. n. höra ihop, til hwarannan, wara make. Dieſe beiden Handſchuhe gehören zuſammen; deße handſkar äro makar.

Zuſammengerinnen, v. n. ſammanlöpa, yſta ſig.

Zuſammengieſſen, v. a. ſtöpa ihop, ösa tilſamman.

Zuſammengränzen, v. n. gränſa ihop, intil.

Zuſammenhalten, v. a. hålla ihop, fig. jämföra. Geld zuſammenhalten; ſpara penningar. Wenn ich beides zuſammenhalte; när jag jämförer det ena med det andra.

Zuſammenhalten, v. n. hålla tilſammans, wara af ſamma mening eller parti.

Zuſammenhaltung, ſ. f. jämförelſe.

Zuſammenhang, ſ. m. ſammanhang, förwantſkap emellan twänne ting, deras förknippelſe, förhållande emot hwarannan, bandet emellan dem.

Zuſammenhängen, v. n. hänga ihop, wara i förknippelſe, i ſammanhang med hwarannan. Das was er vorgiebt, hängt nicht zuſammen; hans föregifwande går intet ihop.

Zuſammenhäufen, v. a. lägga i hopar, hoptals, fig. ſamla, ſöka ihop, föröka. Zuſammengehäuftes Elend; uſelhet på uſelhet.

Zuſammenhäufung, ſ. f. ihopſamlande.

Zuſammenheften, v. a. häfta ihop, ſammanhäfta.

Zuſammenheftung, ſ. f. ſammanhäftning.

Zuſammenheilen, v. a. u. n. läka ihop et ſår. Eine Wunde die ſchon zuſammenheilt; et ſår ſom redan gror igen eller läkes.

Zuſammenhetzen, v. a. hitſa ihop, på hwarannan.

Zuſammenkaufen, v. a. köpa ihop, i groß, ſamla ihop genom köp.

Zuſammenketten, v. a. binda ihop med kedjor, fig. noga förbinda, förknippa.

Zuſammenklang, ſ. m. ſammanljud.

Zuſammenklauben, v. a. plocka ihop.

Zuſammenkleben, v. n. låda, faſtna ihop.

Zuſammenkleiben, zuſammenkleiſtern, v. a. lima, kliſtra ihop.

Zuſammenklingen, S. zuſammenſtimmen.

Zuſammenknüpfen, v. a. knyta ihop, fig. förknippa, förbinda.

Zuſammenknüpfung, ſ. f. ihopknytning.

Zuſammenkommen, v. n. ſammankomma, ſammanträda, förſamla ſig, mötas, fig. förena ſig. Wiſſenſchaft und Tugend kommen bei ihm zuſammen; hos honom förena ſig Kunſkap och Dygd. Hier kommen viele Umſtände zuſammen; här ſöka många omſtändigheter tilſammans. Mit Worten zuſammenkommen; ordkaſtas.

Zuſammenkriechen, v. n. krypa ihop.

Zuſammenkrümmen, v. r. ſich; kruſa ſig ſåſom hår, löpa tilſammans ſåſom et blad, kröka ihop ſig ſom en maſk.

Zuſammenkugeln, v. n. ſich; rulla ſig ihop ſom et klot.

Zuſammenkunft, ſ. f. ſammankomſt, ſammanwaro, förſamling, möte.

Zuſammenkoppeln, v. n. koppla ihop, fig. ſammanpara, ſammanfoga.

Zuſammenkoppelung, ſ. f. ſammankoppling.

Zuſammenlaſſen, v. a. ſläppa ihop. Zuſammen laſſen; låta blifwa ihop.

Zuſammenlaufen, v. n. löpa ihop, ſkocka ſig ihop ſom folk, löpna ſom mjölk, draga ſig ihop ſom lädret wid elden, wara dryg ſom wiſſa ſtylar hos boktryckare. Zuſammenlaufende Linien; linier ſom altid komma ſig närmare tils de falla tilſammans, Lineae convergentes

Zuſammenlaut, ſ. m. ſammanläte.

Zuſammenlauten, v. n. ſammanljuda, ſammanſtämma, komma öfwerens.

Zuſammenläuten, v. a. ringa ihop folket med klockor, ringa ſamman.

Zuſammenläuten, ſ. n. Zuſammenläutung, ſ. f. ſammanringning.
Zuſammenlegen, v. a. lägga ihop på et ſtälle, ſammanlägga, fälla en knif, ſlå up et bord, S. zuſammenſchlagen. Fig. ſammanſkjuta penningar, göra ſammanſkott.
Zuſammenleimen, v. a. lima ihop.
Zuſammenleimung, ſ. f. ihoplimning.
Zuſammenleiten, v. a. leda ihop.
Zuſammenleſen, v. a. 1. ſammanleta, ſammanlägga, hämta, ſamla ihop. 2. läſa orden ihop, läſa rätt.
Zuſammenleſung, ſ. f. ihopſamlande.
Zuſammenlöthen, v. a. ſammanlöda, löda ihop.
Zuſammenmachen, v. a. lägga, laga ihop.
Zuſammenmiſchen, v. a. ſammanblanda, blanda ihop.
Zuſammenmiſchung, ſ. f. ſammanblandning.
Zuſammennageln, v. a. ſpika ihop.
Zuſammennähen, v. a. ſöma ihop.
Zuſammennehmen, v. a. taga ihop, på en gång. Wenn ich alle dieſe Gründe zuſammennehme; när jag ſammanfattar alla deßa ſkäl.
Zuſammennieten, v. a. näda ihop.
Zuſammenniſten, v. n. göra bo ihop.
Zuſammenordnen, v. a. ſätta i ordning ihop, ſätta i förbindelſe.
Zuſammenpaaren, v. a. ſammanpara, para ihop.
Zuſammenparung, ſ. f. ſammanparing.
Zuſammenpacken, v. a. packa ihop.
Zuſammenpackung, ſ. f. ſammanpackning.
Zuſammenpreſſen, v. a. präßa ihop.
Zuſammenpreßung, ſ. f. ihop-präßning.
Zuſammenraffen, v. a. ſkrapa ihop, ſammanſöka ur hwar wrå.
Zuſammenrechen, v. a. räſſa ihop.
Zuſammenrechnen, v. a. räkna ihop. Alles zuſammengerechnet; alt ſammanräknadt, räknadt i et. Sich mit jemand zuſammenrechnen, i. g. L. räkna ſig ſlägt med någon.
Zuſammenrechnung, ſ. f. ſammanräkning.
Zuſammenreimen, v. a. u. n. rima ihop.
Zuſammenreiten, v. n. rida ihop.
Zuſammenrennen, v. n. S. Zuſammenlaufen.
Zuſammenrichten, v. a. ſätta ihop.
Zuſammenrinnen, v. n. rinna ihop.
Zuſammenrollen, v. a. u. r. rulla ihop.

Zuſammenrotten oder rottiren, v. r. ſich; ſammangadda ſig.
Zuſammenrottung, Zuſammenrottirung, ſ. f. ſammangaddning.
Zuſammenrücken, v. a. u. n. rycka tilſamman, rycka närmare til hwarandra.
Zuſammenrufen, v. a. kalla ihop.
Zuſammenrufung, ſ. f. ihopkallelſe.
Zuſammenrühren, v. a. röra ihop.
Zuſammenſammeln, v. a. ſamla ihop.
Zuſammenſammlung, ſ. f. ihopſamling.
Zuſammenſcharren, zuſammenſchaben, n. W. v. a. kraſſa, ſkrapa ihop.
Zuſammenſchicken, v. r. ſich; ſicka ſig, paſſa ihop, komma öfwerens.
Zuſammenſchieben, v. a. ſkjuta närmare tilſammans.
Zuſammenſchieſſen, v. a. (Geld) ſammanſkjuta penningar. Zuſammenſchieſſen, i. g. L. ſkjuta i grund med canoner.
Zuſammenſchlagen, v. a. ſlå ihop. Einen Tiſch zuſammenſchlagen; ſlå ihop et bord. Ein Meßer, das zuſammenſchlägt; en fällknif. Mit den Händen zuſammenſchlagen; klappa med händerna.
Zuſammenſchleppen, v. a. ſläpa ihop.
Zuſammenſchlieſſen, v. a. u. n. ſluta ihop. Einen Verbrecher krumm zuſammenſchlieſſen; ſluta en misgerningsman med kedjor, ſå at handen fäſtes wid foten och at han kan hwarken ſtå eller ligga rak.
Zuſammenſchmelzen, v. a. ſmälta ihop, fig. minſka. Sein Geld iſt ſehr zuſammengeſchmolzen; hans penningar haſwa minſkat.
Zuſammenſchmelzung, ſ. f. ſammanſmältning, fig. minſkning.
Zuſammenſchmieden, v. a. ſmida ihop, ſammanſmida. Eiſen zuſammenſchmieden, S. Schweißen.
Zuſammenſchmiegen, v. a. ſmyga ihop. Er weiß ſich zuſammenzuſchmiegen; han wet at förödmjuka ſig.
Zuſammenſchmieren, v. a. ſmeta ihop, fig. ſammanſtympa en bok af många andra.
Zuſammenſchnüren, v. a. ſnöra ihop.
Zuſammenſchreiben, v. a. ſkrifwa ihop.
Zuſammenſchrumpfen, v. r. krympa ihop.
Zuſammenſchütten, v. a. kaſta ihop. Getraide zuſammenſchütten; ſkotta ihop ſåd. Zweierlei Getränke zuſammenſchütten; ſlå ihop twå ſlags wätwaror.

Zuſammenſchuß, ſ. m. ſammanſkott.
Zuſammenſchwatzen, v. n. ſladdra ihop.
Zuſammenſchweißen, v. a. wälla, ſmida ihop glöjande järn.
Zuſammenſetzen, v. a. ſammanſätta. Sich zuſammenſetzen, fig. förena ſig. Alle Kräfte zuſammenſetzen; anwända alla ſina krafter.
Zuſammenſetzung, ſ. f. ſammanſättning.
Zuſammenſingen, v. n. ſjunga ihop. Sie hat ſich viel Geld zuſammengeſungen, i. g. L. hon förtjente mycket penningar med ſjungande.
Zuſammenſitzen, v. n. ſitta ihop.
Zuſammenſintern, v. n. ſammangyttra.
Zuſammenſpannen, v. a. ſpänna ihop.
Zuſammenſparen, v. a. ſpara ihop.
Zuſammenſperren, v. a. inſtänga ihop.
Zuſammenſtallen, v. a. ſätta i en ſtall, v. n. i. g. L. förlikas.
Zuſammenſtechen, i. g. L. v. a. ſy, näſta ihop.
Zuſammenſtecken, v. a. die Köpfe; luta ihop hufwuden.
Zuſammenſtehen, v. n. ſtå bredwid hwarannan, fig. wara af ſamma parti, it. paßa wäl eller illa.
Zuſammenſtellen, v. a. ſtälla, ſätta ihop.
Zuſammenſtimmen, v. a. ſammanſtämma, fig. ſtämma öfwerens.
Zuſammenſtimmung, ſ. f. ſammanſtämning.
Zuſammenſtoppeln, v. a. plocka, ſamla ihop.
Zuſammenſtoſſen, v. a. u. n. ſtöta ihop, fig. ſtöta, gränſa intill, mötas åt. Die Köpfe zuſammenſtoſſen, vom Vieh; ſtångas. Sie ſtieſſen die Köpfe zuſammen, i. g. L. de kommo hemligen öfwerens.
Zuſammenſtoß, ſ. m. ſammanſtötning. Hier iſt ein Zuſammenſtoß vieler Urſachen; här förena ſig många orſaker til at åſtadkomma något. Ein Zuſammenſtoß der Pflichten; en ſtrid emellan ſärſkildta pligter och ſkyldigheter.
Zuſammenſtücken, v. a. ſkarfwa ihop.
Zuſammenſtürzen, v. a. kaſta ihop, v. n. falla öfwerända.
Zuſammenſuchen, v. a leta ihop.
Zuſammenſummiren, v. a. ſummera ihop.
Zuſammenthun, v. a. lägga ihop. Sich zuſammen thun, fig ſammanſätta ſig.
Zuſammentragen, v. a. bära ihop, ſamla, ſammanſkrifwa en bok.
Zuſammentrag, ſ. m. Zuſammentragung, ſ. f. ſammandrag, ihopſamlande.
Zuſammentreffen, v. n. 1. råkas, 2. drabbas, 3. fig. öfwerenskomma.
Zuſammentreiben, v. a. drifwa ihop, drifwa, kräfwa in penningar. S. Eintreiben.
Zuſammentreibung, ſ. f. ihopdrifwande, inkräfwande.
Zuſammentreten, v. n. 1. trampa ihop. 2. ſammanträda, mötas, 3. förena ſig, 4. gå i bolag, i ſällſkap med någon.
Zuſammentritt, ſ. m. ſammanträde, möte.
Zuſammentrommeln, v. a. trumla ihop.
Zuſammentrocknen, v. n. torka ihop.
Zuſammen verbinden, v. a. förbinda, förena. Sich zuſammen verbinden; ingå förening, ägtenſkap, bolag, it. ſammanſwärja ſig.
Zuſammenverbindung, ſ. f. förening, förbindelſe, bolags, ägtenſkaps ingående, wigning, bilager, bröllop.
Zuſammen verknüpfen, v. a. knyta ihop, ſammanbinda, förknippa, förena.
Zuſammen verſchwören, v. r. ſich; ſammanſwärja, ſammanſätta ſig.
Zuſammenverſchworne, ſ. pl. de ſammanſwurne.
Zuſammenverſchwörung, ſ. f. ſammanſwärjning.
Zuſammen vermiſchen, v. a. ſammanblanda.
Zuſammen verſprechen, v. r. ſich; troloſwa ſig.
Zuſammen verſtehen, v. r. ſich; förſtå ſig med hwarandra.
Zuſammenverſtändniß, ſ. n. hemligt förſtånd, ſamråd med någon.
Zuſammenwachſen, v. n. ſammanwäxa.
Zuſammen wälzen, v. a. ſammanwältra. Der Schnee wälzt ſich zuſammen, wenn er von den Bergen hinunter rollt; ſnöen wäxer til ſtora klimpar, i det han tullar ned för bergen.
Zuſammenwehen, v. a. bläſa ihop.
Zuſammenwerfen, v. a. kaſta ihop.
Zuſammenwickeln, v. a. ſammanweckla, linda ihop.
Zuſammenwinden, v. a. wrida ihop.
Zuſammenwiſchen, v. a. ſtryka ihop.
Zuſammenzählen, v. a. räkna ihop.
Zuſammenziehen, v. a. draga ihop, ſammandraga, ſnörpa ihop munnen, förſamla troppparna, addera ſummorna, förbinda twänne wapen.
Zuſammenziehen, v. n. u. r. flytta ihop. Es zieht ſich ein Regen zuſammen; det drager

drager ſig til regn. Ueber ihn zieht ſich ein Wetter zuſammen; et owäder, en ſtor olycka drar ſig ihop öfwer hans hufwud.

Zuſammenziehung, ſ. f. ſammandragning.

Zuſammenzwingen, v. a. twinga, v. r. tränga ſig ihop.

Zuſatz, ſ. m. Zuſätze, pl. tilſats, tillägning, påökning. Zuſatz beim Spiel in der Lotterie; ſatſen i ſpel, i Lotteriet. Zuſatz beim Färben; tilſats ſom gör at färgorna icke falla ſig för höga eller ſtarka wid färgningen. Zuſatz der Metalle; blandning eller loyering af metaller. Zuſatz in der Münze; beſkickning, tilſats i mynt. Zuſatz zu einem Buch; bihang til en bok. Dieſer Wein hat einen Zuſatz; winet har blifwit upſpädt.

Zuſaufen, v. n. einem; ſupa någon til.

Zu ſchaffen geben, haben, machen, S. ſchaffen.

Zu Schanden machen, werden, S. Schande.

Zuſchanzen, v. a. tilſkanſa, tilſkynda, förſkaffa.

Zuſcharren, v. a. kraſſa igen, nedmylla.

Zuſchauen, v. n. ſe på, åſkåda.

Zuſchauer, ſ. m. åſkådare.

Zuſchauerin, ſ. f. åſkäderſka.

Zuſchicken, v. a. tilſkicka, tilſända. Sich zu etwas ſchicken; laga ſig til. S. Schicken.

Zuſchieben, v. a. ſkjuta för ſom rigeln, ſkjuta något til en, fig. tilſkanſa honom något, gifwa honom något hemligt.

Zuſchieſſen, v. n. ſkjuta, gifwa ſyr. Geld zuſchieſſen; ſkjuta til penningar. Die Milch iſt ihr reichlich zugeſchoſſen; mjölken har ymnigt tilflutit för henne.

Zuſchiffen, v. n. ſegla til en ort, v. a. föra til en wara på fartyg.

Zuſchlag, ſ. m. ſlag för den mäſtbjudande på en auction, handſlag wid et köp, laglig förklaring, at den ſom budit, ſkal få det, ſom han budit på, it. (Hüttenwerk) tilſats til malmen at befordra des flytande, it. (Deichbau) igendämning.

Zuſchlagen, v. n. ſlå på, it. ſlå til, ſlå igen et ſprund eller et fat, (Deichbau) tilſtoppa eller dämma för, (Hüttenwerk) ſätta til at malmen må des bättre flyta, tilſlå, tildöma, tilerkänna en något, tilſlå til de mäſtbjudande, gifwa handſlag på et köp, eller wid en öfwerenskommelſe. Güter, die gewiſſen Bedienungen zugeſchlagen ſind; boſtällen. Die Augen zuſchlagen; blunda.

Zuſchlagmeſſer, ſ. n. fällkniſ.

Zuſchleppen, v. a. ſläpa til. it. S. Zuſtecken.

Zuſchlieſſen, v. a. tilſluta, läſa igen.

Zuſchmeiſſen, v. a. ſmiſka. Die Thüre zuſchmeiſſen; ſlå hårdt och haſtigt igen dören.

Zuſchmieren, v. a. ſmeta på, it. ſöla, ſmörja.

Zuſchnallen, v. a. ſpänna igen.

Zuſchneiden, v. a. ſkära til. Einem das Brodt ſchmal zuſchneiden, i. g. L. gifwa någon ej mera än han nödtorftigt behöfwer.

Zuſchneidebrett, ſ. n. werkbräde.

Zuſchneidemeſſer, ſ. n. ſtor kniſ at ſkära til med.

Zuſchnüren, v. a. ſnöra til eller igen. Einem den Hals zuſchnüren; ſtrypa någon.

Zuſchneien, v. n. ſnöga igen.

Zuſchnitt, ſ. m. tilſkärning. Die Sache iſt im erſten Zuſchnitt verdorben; ſaken har blifwit ſkämd ifrån början, i förſta anläggningen.

Zuſchrauben, v. a. ſkrufwa til eller igen.

Zuſchreiben, v. a. tilſkrifwa, tilegna, tilräkna. Das Buch iſt ihm zugeſchrieben; boken är honom dedicerad.

Zuſchreien, v. n. ſkrika til, gifwa til et rop, ſkrika åt någon.

Zuſchrift, ſ. f. 1. ſkrifwelſe, 2. tilſkrift, tilegnelſe-ſkrift.

Zuſchüren, v. a. laga om elden, fig. ännu mera upreta förbittrade ſinnen.

Zuſchuß, ſ. m. Zuſchüſſe, pl. tilſkott, it. förmedling.

Zuſchütten, v. a. ſkotta igen.

Zuſchwären, v. n. bulna igen.

Zuſchwören, v. a. ſwärja på något, bedyra med ed för någon.

Zuſehen, v. n. ſe på, ſe til. Da mag er zuſehen; det må han ſe ſig om, det må han ſwara före, det är hans ſak. Einem lange zuſehen, fig. haſwa länge fördrag med någon, ſe igenom fingern med honom.

Zuſehends, adv. ögonſkenligen.

Zuſeher, ſ. m. S. Zuſchauer.

Zuſenden, v. a. ſända, ſkicka til.

Zuſendung, ſ. f. tilſändande.

Zuſetzen, v. a. ſätta til, ſätta för något, fig. förlora, wederwåga. Die Ofenthüre zuſetzen; låta igen kakelugnsdören. Dem Golde wird beim ausmünzen Kupfer zugeſetzt; guldet beſkickas wid utmyntningen med koppar. Er hat ſein ganzes Vermögen dabei zugeſetzt; han har ſatt til hela

ſin egendom därwid. Er hat zugeſetzt, im Spiel; han har förlorat. Nicht viel zuzuſetzen haben; ej haſwa mycket at wederwäga.

Zuſetzen, v. n. ſätta til. Einem zuſetzen; ſätta åt eller ihop med någon, bringa honom i trängſeln. Einer Stadt hart zuſetzen; angripa ſtaden med häſtighet. Einem mit Trinken zuſetzen; plåga någon med drickande. Die Krankheit hat ihm ſehr zugeſetzt; ſjukdomen har hårdt angripit honom. Einem mit Drohungen zuſetzen; hota någon hårdt. Einem mit Bitten zuſetzen; öfwerligga någon med böner.

Zuſiegeln, v. a. förſegla.

Zuſiegelung, ſ. f. förſegling.

Zuſperren, v. a. ſtänga, täppa igen.

Zuſpitzen, v. a. göra uddhwaſs eller ſpetſig.

Zuſprache, ſ. f. påhälsning, beſök.

Zuſprechen, v. n. tala til, fig. beſöka, hälſa. Einem etwas gerichtlich zuſprechen; lagligen tildöma en något. Jemandem Herz zuſprechen; ſätta mod och hopp uti någon. Ich werde Ihnen bald wieder zuſprechen; jag lärer ſnart beſöka eder igen. Der Flaſche fleißig zuſprechen; hälſa ofta på tunnan; dricka gerna.

Zuſpringen, v. n. ſpringa til.

Zuſpruch, ſ. m. 1. beſök, påhälsning, 2. upmuntran eller upmuntrande tal, 3. lagligt tildömande.

Zuſpunden, v. a. ſprunda igen.

Zuſtand, ſ. m. 1. tilſtånd, 2. omſtändighet, 3. wilkor. In gutem Zuſtande ſeyn; wara i godt tilſtånd. Nach dem Zuſtande der Sachen; efter ſakens beſkaffenhet, efter omſtändigheterna. Sein Zuſtand leidet es nicht; hans wilkor tillåta det icke.

Zuſtändig, adj tilhörig. Es iſt mir zuſtändig; det hörer mig til.

Zuſtändniß, ſ. n. det ſom någon tilkommer, tättighet ſom någon har.

Zuſtechen, v. a. ſticka til eller igen.

Zuſtecken, v. a. ſtoppa, ſticka til eller igen, fäſta igen. Einem heimlich alles zuſtecken; ſticka lönligen alt åt någon.

Zuſtehen, v. n. tilhöra, fig. tilkomma, anſtå, höfwas. Wiſſen Sie, wem der Garten zuſtehet; weten i, hwem denna trägården tilhörer? Das ſteht ihm nicht zu; det tilkommer, anſtår honom intet, S. Zukommen.

Zuſtellen, v. a. tilſtälla. Einem Glauben zuſtellen; ſätta tro til någon.

Zuſtimmen, v. n. ſamtycka. S. Beiſtimmen.

Zuſtimmung, ſ. f. ſamtycke.

Zuſtopfen, v. a. tilſtoppa, ſtoppa igen

Zuſtoſſen, v. n. ſtöta igen, fig tilſtöta, hända. Die Thüre mit dem Fuß zuſtoſſen; ſpjärna igen dören med foten. Ihm iſt ein großes Unglück zugeſtoßen; en ſtor olycka har händt honom.

Zuſtreichen, v. a. ſmeta, ſtryka igen, v. n. gå ſtarkt.

Zuſtürmen, v. n. ſtorma intil, ſtormas lös, S. Losſtürmen.

Zuſtutzen, v. a. yra til, hugga til, fig. lära til, hyſſa til någon.

Zuthat, i. g. L. ſ. f. Zuthaten, pl. hos handwerkare, tilbehör, ſom t. E. ſilke, tråd, ſtyft lärft, o. d. m. hos ſkräddare, det ſom en handwärkare bör ſläppa til et arbete.

Zutappen, v. n. famla fram, fig. plumpa til wägs.

Zutheilen, v. a. tildela.

Zutheilung, ſ. f. tildelning.

Zuthun, v. a. tilägga, låta, lägga igen, fig. ſtälla ſig in. So bald er nur die Augen zugethan hatte; ſå ſnart han lagt igen ögonen. Sich zuzuthun wiſſen; weta at ſtälla ſig in hos folk. Einer Perſon oder Sache ſehr zugethan ſeyn; wara en perſon eller ſak mycket tilgifwen.

Zuthun, ſ. n. tilgärd, tilhjelp.

Zutragen, v. a. bära til. Er trägt ihm alles zu, fig. han bär alt fram, berättar alt för honom. Sich zutragen, v. r. tildraga ſig, hända.

Zuträglich, adj. u. adv. gagnelig, nyttig.

Zuträglichkeit, ſ. f. gagn, nytta.

Zutrauen, v. a. u. n. tiltro. Das hätte ich ihm nicht zugetrauet; jag hade ej trodt honom därom. Ich traue ihm nicht viel Gutes zu; jag har intet god tro, god mening om honom.

Zutreffen, v. n. komma intil, räka på, fig. träffa in, paſſa, gå ihop. Die Summe trift gerade zu; ſumman går jämt ihop. Ich werde ſehen, ob das zutrift; jag får ſe om det träffar in.

Zutreiben, v. a. driſwa til. Einem zutreiben, i. g. L. ſätta åt eller ihop med någon, falla honom hårdt, göra honom mycket förtret och plåga.

Zutreten, v. n. 1. trampa igen, 2. ſtiga til eller fram. Zu einem Vergleich zutreten; ingå med i förlikning.

Zutrieb,

Zutrieb, ſ. m. (Hüttenwerk) öfwerflott wid afdrifning.
Zutrinken, v. n. einem; dricka någon til. Zu trinken geben; gifwa dricka.
Zutritt, ſ. m. tilträde til en Perſon, tillgång til en ort, biträde, S. Beitritt.
Zuverlaß, i. g. L. ſ. m. lit. Auf ihn iſt kein Zuverlaß; man kan ej lita på honom.
Zuverläßig, adj. u. adv. tilförlåtlig, ſäker, wiß.
Zuverläßigkeit, ſ. f. wißhet, ſäkerhet.
Zuverſicht, ſ. f. tilförſigt, lit.
Zuverſichtlich, adj. tillitlig. Ein zuverſichtliches Vertrauen; et tillitande förtroende.
Zuverſichtlichkeit, ſ. f. tillitande förtroende, ſäkert förtroende, ſäker förtröſtan.
Zu viel, adv. för mycket.
Zuvor, adv. tilförene, förut, fordom, förr än.
Zuvor abreden, v. a. aftala förut.
Zuvor andeuten, v. a. förutſäga.
Zuvor bedenken, erwägen, v. a. förut öfwerlägga.
Zuvörderſt, adv. förſt och främſt.
Zuvor einnehmen, v. a. intaga förut.
Zuvorkommen, v. n. förekomma. Einem zuvorkommen, fig. företaga något innan en annan företager det, taga lofwen af någon. Man muß dem Anſchlage zuvorkommen; man bör förut hindra anſaget, ſtämma bäcken förr än han kommer i än.
Zuvorkommung, ſ. f. förekommande.
Zuvor laufen, v. n. öfwergå någon i löpande.
Zuvor merken, v. a. märka, ſe förut, ana.
Zuvor nehmen, v. a. taga förut.
Zuvor prophezeien, zuvorſagen, v. a. ſpå, ſäga förut.
Zuvorſagung, ſ. f. förutſägande.
Zuvor ſehen, S. vorherſehen.
Zuvor ſeyn, v. n. gå, wara förut, haſwa företrädet, fig. öfwergå någon.
Zuvorthun, v. n. öfwergå, öfwerträffa.
Zuvorverkündigen, v. a. förut förkunna, ſpå.
Zuvorverkündigung, ſ. f. ſpådom. Zuvorherverkündigung von dem Ausgang einer Krankheit; omdöme om en ſjukdoms utgång efter förutgående teken.
Zuvor verordnen, verſehen, v. a. förordna, anordna förut.
Zuvorwiſſen, ſ. n. förutwetande.
Zuwachs, ſ. m. ohne pl. tilwäxt, tilökning, förkofran. Zuwachs an Land durch Anſchwemmung; tillandning.
Zuwachſen, v. n. 1. wäxa igen, gro igen, läka ſom et ſår, 2. bliſwa större, tilwäxa, tiltaga, förökas, förkofras, utwidgas. Ihm kann dadurch allerdings ein Nutzen zuwachſen; honom kan wißerligen tilfalla en nytta därigenom.
Zuwachſungsrecht, J. W. ſ. n. rättighet hwarigenom någon tilökning winnes för någon Perſon, Faſtighet eller Caſſa.
Zuwägen, v. a. wäga til.
Zuwegebringen, v. a. bringa til wäga, åſtadkomma, förwärſwa ſig.
Zuwehen, v. a. bläſa til.
Zuweilen, adv. underſtundom, ibland, undertiden.
Zuweiſen, v. a. wiſa til en.
Zuweit, adv. för wida, för längt, S. Zu, adv.
Zuwenden, v. a. förſkaffa, tilſynda en något. Er hat ihm viel Gutes zugewandt; han har gjort honom mycket godt. Die zugewandte Orte in der Schweitz; ſå kallas 11 Helwetiſka fria Republiker, ſom ſtå med hela Schweitſerſka Förbundet eller åtminſtone med en eller annan af de 13 Sweitſerſka Orterna i någon förbindelſe. När de haſwa tillika ſäte och ſtämma uti de allmänna Orternas ſammankomſter, (Tageſatzungen) ſå kallas de: Socii, *Aſſociés*, men annars endaſt: Confoederati, *Alliés*.
Zuwerfen, v. a. kaſta åt, igen, til. Dem Hunde einen Knochen zuwerfen; kaſta et ben åt hunden. Eine gemachte Grube zuwerfen; kaſta igen en upgrafwen grop.
Zuwickeln, v. a. weckla ihop, igen.
Zuwider, adv. emot, S. entgegen, it. widrig, ſom man har wämjelſe för. Der Geſchmack davon iſt mir zuwieder; det har en widrig ſmak för mig. Der Klang iſt meinen Ohren zuwieder; ljudet ſtöter öronen på mig. Dinge die ſich ganz zuwieder ſind; aldeles ſtridande ting. Das iſt ihm von Natur zuwider; han har en naturlig wämjelſe, afſky därföre.
Zu Willen ſeyn, thun, v. a. S. Wille.
Zu winken, v. n. winka, nicka til.
Zu wiſſen thun, S. wiſſen.
Zuwölben, v. a. ſluta med et hwalf, ſluta hwalfwet.
Zuzählen, v. a. räkna åt en något, räkna penningar til någon.

Zu Zeiten, i. g. L. under' tiden. S. zuweilen.

Zuziehen, v. a. draga åt, ihop, igen, sig taga i råd med. Den Strick zuziehen; draga åt repet. Den Vorhang zuziehen; draga igen sparlakanet. Ich bin bei der Sache nicht mit zugezogen, (zu Rathe gezogen); jag är ej tagen i råd med om den saken.

Zuziehen, v. r. u n. 1. draga öfwer sig, 2. träda til en i tjenst. Durch die Reise hat er sich eine grosse Krankheit zugezogen; genom den resan har han dragit öfwer sig en swår sjukdom. Morgen wird mein neuer Bedienter zuziehen; i morgon lärer den nya betjenten anträda sin tjenst hos mig.

Zuziehung, s. f. 1. åtdragning, 2. samråd. Ohne Zuziehung eines einzigen Menschen; utan någons samråd, medwetenskap eller hjelp.

Zwacken, v. a. gezwackt, p. njupa, klämma, lugga, präßa, plåga, försnilla, bedraga någon om penningar. Einen bei den Ohren zwacken; njupa eller lugga någon wid örat. Er zwackt die Bauren gewaltig; han plågar mycket bönderna. Einem um sein Geld zwacken; truga sig til penningar af någon. S. abzwacken.

Zwackerei, s. f. plågande, försnillning, bedrägeri om det som någon tilkommer.

Zwang, s. m. ohne pl. twång, trug, wåld it. bannalitåt. Unterm Zwange stehen; stå under twång. Im Zwange halten; hålla i tygeln, i ordning. Zwang gebrauchen, sich Zwang anthun; twinga sig, förställa sig, ej låta märka sig något.

Zwängen, v. r. sich; krysta sig wid stolgången.

Zwangbackofen, Zwangbecker, s. m. S. Zwangofen.

Zwanggerechtigkeit, s. m. rättighet, som en Egendomsherre har, at ålägga andra at mala på hans qwarn, baka i hans ugn, o. d. m.

Zwanghufig, adj. u. adv. von Pferden; tráng-hofwad, som har inwärta eller ihopwärta hofwar.

Zwangmittel, s. n. twingande, wåldsamt medel.

Zwangmühle, s. f. en qwarn, hwarpå folk innom en wiß ort är twungen at låta mala sin säd, bannal-qwarn.

Zwangofen, s. m. ugn, hwaruti andre äro twugne at baka sitt bröd. En bagare, som har denna rättigheten, kallas: Zwangbecker.

Zwangsache, s. f. trugsmål.

Zwangschenke, s. f. krog, hwar andre äro twungne at taga sig öl eller dricka.

Zwangweise, adv. med twång, trugmant.

Zwanzig, num. tjugu. Eine Zahl von zwanzig; et tjog, S. Stieg. Bei Zwanzigen zählen; räkna tjogtals.

Zwanziger, s. m. en Ledamot af en Nämd, af et Collegium af tjugu Personer.

Zwanzigjährig, adj. tjugu år gammal.

Zwanzigmahl, adv. tjugu gånger, resor.

Zwanzigste, adj. tjugonde.

Zwar, Conj. wål. Das ist zwar wahr, aber; det är wål sant, men. Es gefällt mir und zwar recht sehr; det behagar mig och det rått mycket. Zwar hätte ich das denken können; dock om jag hade kunnat tro det. Nicht zwar, als ob es mir gänzlich zuwieder wäre; icke så, som wore det mig aldeles emot. Ich habe zwar gesagt; likwäl jag har sagt. Ob er zwar könnte; åuskönt han kunde. S. Obzwar.

Zweck, s. m. 1. von Holz; pligg, pinne, 2. von Eisen; tenlika. 3. swike. S. Zwick.

Zweck, s. m. syftemål, åndamål. Das ist schon lange sein Zweck gewesen; det har länge warit hans syftemål. Seinen Zweck erreichen, seines Zwecks verfehlen; winna, gå miste om sitt åndamål.

Zwecken, v. n. syfta på, S. zielen.

Zwecklos, adj. u. adv. som intet har, intet tjenar, eller leder til åndamålet.

Zwecklosigkeit, s. f. egenskap at ej tjena til et wißt eller något åndamål.

Zweckmäßig, adj. u. adv. som paßar, leder til åndamålet. Eine zweckmäßige Vorstellung; en tjenlig föreställning.

Zweckmäßigkeit, s. f. en saks egenskap at wara ledande til åndamålet.

Zweckwidrig, adj. u. adv. stridande emot åndamålet.

Zween, Masc. Zwo, Fem. Zwei, Neut. twänne, m. u. f. två, tu, n.

Zwei; två. Der zwei und dreißigste; den trettionde andre. Je zwei und zwei; två och två. Alle zwei; både, bägge. Eine gezweite Zahl; et tal, som består af twänne enheter. In zwei (vulgo perperam: entzwei) springen; springa i tu.

I sammansättningen betyder Zwei framför många adjectiva så mycket, at saken är dubbel, har eller består af två delar; som til E. Zweiblättericht;

tericht; som har twå blad, Zweihenkelicht; et käril med twå öron, Zweihörnicht; som har twå hörn, Zweischnäblicht; som har twå näbbar, o. d. m.

Zweiächsler, s. m. den som bär kappan på båda axlar, en örontaßlare.

Zweibeinicht, adj. u. twebent.

Zweiblatt, s. n. Ophrys ovata.

Zweideutig, adj. twetydig.

Zweideutigkeit, s. f. twetydighet.

Zweidrittel, s. m. Zweidrittelstück, s. n. et mynt, som är twå tredjedelar af en Riksdaler.

Zweien, v. W. v. r. sich; blifwa osams. S. entzweien.

Zweierlei, adv. twåhanda, twäggehanda, twenne slags, it. olik. Man kan nicht zweierlei thun; man kan ej göra twå saker på en gång. Zweierlei mit einmal thun; slå twå flugor med en smäll. Zweierlei Kinder; barn af twå kullar. Zweierlei Meinung seyn; wara af olika tankar. S. Verschieden. Versprechen und halten ist zweierlei, Sprw. lofwa och hålla är intet et, lofwa är lättare än hålla, loswa rundt och hålla tunnt.

Zweifach, adj. u. adv. twådubbel. Er hat es zweifach bezahlt; han har betalt det dubbelt, twå gånger.

Zweifächerig, adj. u. adv. som har twå kamrar, bilocularis.

Zweifalter, s. m. fjäril, S. Schmetterling, fjärilwingar, Lepidoptera.

Zweifältig, adj. twefaldig, adv. twefallt.

Zweifärbig, zwofärbig, adj. u. adv. twefärgad, utaf twå färgor.

Zweiförmig, adj. u. adv. som har en dubbel figur.

Zweifüßig, adj. u. adv. twåfotad.

Zweigroschenstück, s. n. et mynt, som är tolfte delen af en tysk Riksdaler, Piece.

Zweiheller, s. m. et rundstycke, twå half öres stycke.

Zweihundert; twåhundrade.

Zweihunderste; den twåhundrade.

Zweijährig, adj. u. adv. twå år gammal. Ein zweijähriges Kind; et tu års barn.

Zweikampf, s. m. enwig, enwigskamp, Duell.

Zweikampfmäßig, adv. som uti enwig.

Zweiköpfig, adj. u. adv. twehufwad, som har twå hufwuden.

Zweileibig, adj. u. adv. som har twå kroppar, såsom et misfödsel.

Zweilöthig, adj. u. adv. twålödig.

Zweimahl, adv. twå gånger, twå resor.

Zweimahlig, adj. u. adv. som sker eller är skedt andra eller sednare gången.

Zweimonathlich, adj. u. adv. som är twå månader gammal, som är skedt för, eller skall ske inuom twå månader. Nach einer zweimonathlichen Frist; efter twenne månaders rådrum.

Zweipfünder, s. m. twåpunnings-stycke.

Zweipfündig, adj. u. adv. twåpunnig, wägande twå skålpund. Zweipfündige Kugeln; twåpunniga kulor. Ein zweipfündiges Gewicht; twå skålpunds wigt. Ein zweipfündiges Brod; twå marks bröd.

Zweirädericht, adj. u. adv. som har twå hjul.

Zweirudericht, adj. u. adv. som har twå åror.

Zweischichtig, adj. u. adv. som har twå rader, eller kamrar.

Zweischneidig, adj. u. adv. tweäggad.

Zweischuhig, adj. u. adv. som är twå fot lång.

Zweischürig, adj. u. adv. S. Halbschürig.

Zweiseitig, adj. u. adv. som har twå sidor.

Zweisilbig, zwosilbig, adj. u. adv. twåstafwig.

Zweistimmig, adj. u. adv. som består af twå stämmor.

Zweispaltig, adj. u. adv. tweklufwen.

Zweispännig, adj. u. adv. twebett.

Zweispitzig, adj. u. adv. tweäggad.

Zweistüberstück, s. n. dubbelslant.

Zweistündig, zwostündig, adj. u. adv. twå timmar lång, gammal, som påstår twå timmar.

Zweitägig, adj. u. adv. af twänne dagar, som påstår eller är twänne dagar gammal.

Zweizackig, adj. u. adv. tweäggad.

Zweizüngig, adj. u. adv. twetalig.

Zweite; den andre. Für das zweite; för det andra. Das ist nun schon zum zweitenmahl; det är nu redan för andra gången. Ein zweiter Versuch; et nytt försök.

Zweitens, adv. för eller til det andra.

Zweitheilig, adj. u. adv. som består af twå delar.

Zweizüngler, s. m. en twetalig Man. S. zweizüngig.

Zweifel, s. m. Zwelfel, pl. twifwel, twifwelsmål, twekan. Ohne Zweifel; utan twifwel. In Zweifel ziehen; draga i twif-

twifwelsmål. In Zweifel ſtehen; ſtå i twekan, i owißhet. Die Sache in Zweifel laſſen; lemna ſaken i owißhet, oafgjord, dårhån.

Zweifeldeutig, zweifelſinnig, adj. u. adv. twetydig.

Zweifelgeiſt, ſ. m. en ſom ſielfswåldigt twiflar på alt.

Zweifelhaft, adj. u. adv. twifwelaktig, tweckſam, twehågſen, it. twetydig, owiß, willrådig. Zweifelhaft bleiben; wara länge twifwelaktig, twehågſen. Ein zweifelhaftes Gewiſſen; et willrådigt, tweckſamt ſamwete. Der Sieg war lange zweifelhaft; ſegern blef länge owiß.

Zweifelhaftigkeit, ſ. f. twifwelaktighet, tweckſamhet, twetydighet, owißhet.

Zweifelmuth, Zweifelſinn, ſ. m. tweckſamt ſinne, it. förſagdhet. In Zweifelmuth gerathen, (Theol.) twifla om ſin ſalighet.

Zweifeln, v. n. gezweifelt, p. twifla, tweka, wara willrådig, owiß. Das machte mich zweifeln; det gjorde mig tweckſam, willrådig.

Zweifelsfrei, adj. u. adv. ſom är utan all twifwel, twifwelsutan.

Zweifwelsknote, ſ. m. twifwels-knut.

Zweifler, ſ. m. den ſom twiflar.

Zweig, ſ. m. qwiſt, gren. Er wird nie auf einem grünen Zweig kommen; han lärer aldrig komma på en grön qwiſt. Der Baum breitet ſeine Zweige ſehr aus; trädet utſträcker ſina grenar wida. Ein neuer Zweig des Handels; en ny handelsgren, et nytt föremål för handeln. Die Zweige der Adern; åder-ſtjelkar, de mindre blod och ſlag-ådrar, ſom gå ur hufwud-ådern, betraktad ſom en ſtamm. Zweige an der Luftröhre, (Anat.) luftgångerne eller rören i lungan, ſom emottaga den indragna luften.

Zweigen, Pr. W. v. a. ympa. S. Impfen.

Zweigicht, adj. u. adv. grenig.

Zwerch, adj. u. adv. twär. Zwerch über; twärt öfwer, S. quer.

Zwerchart, ſ. f. twäryxa, ſkarf-yxa.

Zwerchbalken, Zwerchbaum, Zwerchgang, Zwerchgaſſe, Zwerchholz, Zwerchlinie, Zwerchpfeife, Zwerchſattel, Zwerchſtange, o. ſ. w. S. Querbalke, Querbaum, o. ſ. w.

Zwerchfell, ſ. n. nätet emellan hjertat och magen, mellangården, Diaphragma.

Zwerchfinger, ſ. m. twärfinger.

Zwerchhand, ſ. f. twärhand.

Zwerg, ſ. m. dwärg, it. i ſkämt, en ſom är mycket liten, pyßling.

Zwergbaum, ſ. m. et ſlags lågſtammiga trän.

Zwergbohnen, ſ. pl. krypbönor.

Zwerggewächs, ſ. n. en wärt ſom wäxer mycket lågt.

Zwergin, ſ. f. dwärginna.

Zwergpferd, ſ. n. en liten låg häſt, ſom de Öländſke, Isländſke.

Zwetſche, ſ. f. en art plommon (Pruna Damaſcena) ſom finns ſällan i Sverige, men äro mycket wanliga hos oß i Tyſkland, torkade kallas de i Sverige; ſwiſkon.

Zwetſchenbaum, ſ. m. ſwiſkon-träd, en varietet af Prunus domeſtica.

Zwetſchentorte, ſ. f. ſwiſkontorta.

Zwick, ſ. m. i. g. L. 1. knip, njupning, 2. pligg, pinne, tenlika, S. Zweck. 3. Zwick in einem Faß; ſwicke, tapp i en tunna.

Zwickbohrer, ſ. m. ſwickborr.

Zwickloch, ſ. n. ſwickhål.

Zwickel, ſ. m. ſwickla i ſtrumpan, kil i ſnörlif, i ſkjorta, o. ſ. w.

Zwickelbart, ſ. m. knäſwelborr, Mouſtacher.

Zwicken, v. a. 1. njupa, nypa, knipa. Mit glühenden Zangen zwicken; njupa med glödjande tånger. 2. pligga faſt, ſlå pliggar uti.

Zwickmühle, ſ. f. (Brettſpiel) ſkottqwarn, ſom ſtändigt kan ſlås igen och dragas up.

Zwickzange, ſ. f. kniptång, en liten tång at utdraga något med.

Zwicker, ſ. m. 1. (Bergbau) nederſta delen af en bergborr, 2. et inſtrument, hwarmed hattmakare njupa bort de groſwa håren eller annat på ytan af en hatt.

Zwieback, ſ. m. ſkorpa, ſkorpebröd.

Zwiebel, ſ. f. 1. lök, Bulbus, helſt, 2. rödlök, Allium cepa. Junge Zwiebeln an den alten; lökaffatſer. Blumenzwiebeln; blomlökar.

Zwiebelbett, Zwiebelland, ſ. n. ſång, ſtälle i trägården, där lök är ſådt och wäxer.

Zwiebelbrühe, Zwiebelſuppe, ſ. f. löksås.

Zwiebelförmig, adj. u. adv. lik en lök til ſkapnaden, löklik.

Zwiebelgeruch, Zwiebelgeſchmack, ſ. m. luckt, ſmak efter lök.

Zwiebelgewächs, ſ. n. lökwärt, Planta bulboſa.

Zwiebelhaft, adj. u. adv. zwiebelicht; löklaktig.

Zwiebelhäuptlein, ſ. n. lökhufwud eller knopp.
Zwiebelhorn, ſ. n. lökſpröt, et ſlägte af ſkalinſecter, Bulboceros.
Zwiebelhülſe, Zwiebelſchale, ſ. f. ſkal på lök.
Zwiebeln, v. a. kaſta lök på maten. Fig. einen zwiebeln, n. R. pläga någon. S. zutreiben, zwacken.
Zwiebelröhre, ſ. f. Zwiebelſtengel, ſ. m. lökſtjelke.
Zwiebelſame, ſ. m. lökfrö.
Zwiebelſchnur, ſ. f. lökref eller rad.
Zwiebrachen. v. a. (Landwirthſchaft) tråda åkern för andra gången, wända honom. S. pflügen.
Zwiefach, S. Zweifach.
Zwier, v. W. S. Zweimahl.
Zwieſeläpfel, Zwieſelkirſchen, ſ. pl. twillings-äpplen, twillings-körsbär, o. ſ. w.
Zwieſpalt, ſ. m. ohne pl. oenighet, oſämja.
Zwieſpaltig, adj. u. adv. oſams.
Zwietracht, ſ. f. twedrägt. Zwietracht ſtiften; giſwa anledning til oenighet, til trätor.
Zwillich, ſ. m. tweſkäft linnewäf, wäf hwaruti inſlaget gör figurerna, ſom brukas mäſt til duktyg, och arbetas med 10, 20 och 40 ſkaftor.
Zwilchboden, ſ. m. (Weber) mönſter af genompunkteradt papper, hwareſter denne wäfwen arbetas.
Zwilchmacher, Zwilchweber, ſ. m. wäfware ſom gör denna wäfwen.
Zwilling, ſ. m. twilling.
Zwillingsbrüder, Zwillingsſchweſtern, ſ. pl. Bröder och Syſtrar, ſom äro twillingar
Zwillingsſtücke, ſ. pl. tu lika ſtycken af trä eller allahanda materia hos handtwerkare och konſtnärer, ſom t. E. de två pelare, uti hwilka präßſkrufwen går, o. d. m.
Zwinge, ſ. f. et werktyg, hwarigenom medelſt ſkrufwar eller dylikt, twå trädſtycken twingas eller dragas ihop, it. ſkruſtäd.
Zwingen, v. a. zwang, imp. gezwungen, p. twinga, truga, nödga. Die Noth zwang ihn dazu; nöden twang honom därtil. Er ward durch vieles Einreden dazu gezwungen; han blef trugad därtil genom de många föreſtällningar, ſom ſkedde honom. Sich zwingen; twinga ſig, göra wåld på ſig, ſtyra ſina ſinnen. Er läßt ſich nicht zwingen; han låter ej ſtyra eller regera ſig. Das iſt nicht zu zwingen; det låter intet göra, ändra ſig. Dazu läßt er ſich nicht zwingen, für: er thut es nicht ungerne; man behöfwer intet nödga honom därtil. Das klingt ſo gezwungen; det låter twunget, onaturligt.
Zwingen, ſ. n. twingande. S. Zwang.
Zwinger, ſ. m. et wärn wid en ſtad emellan wallen och ſtadsmuren, hwarutur ſtaden kan beſkjutas, om borgarne ſkulle bliſwa uproriſke. Ein Hundezwinger; en inneſluten plats fram för hundkojan.
Zwingſtock, ſ. m. ſkruſtäd.
Zwirn, ſ. m. twinnträd, ſomträd.
Zwirnen, adj. u. adv. af träd.
Zwirnen, v. a. gezwirnt, p. twinna. Gezwirnte Seide; twinnadt ſilke.
Zwirnfaden, ſ. m. träds-ände, näls-träd, ſå mycket träd, ſom på en gång trädes på nålen.
Zwirnförmig, adj. u. adv. trädlik.
Zwirnknäuel, ſ. m. trädnyſtan.
Zwirnmühle, ſ. f. Filatorium, ſ. n. qwarn at twinna garn eller ſilke på.
Zwirnrad, ſ. n. et werktyg hwarpå guld och ſilfwertråd ſnos ihop.
Zwirnſtrümpfe, ſ. f. trädſtrumpor.
Zwiſchen, Praep. cum Acc. u. Abl. emellan. Zwiſchen Furcht und Hofnung; emellan frugtan och hoppet. Wie ſtehts? So zwiſchen beiden, i. g. L. huru ſtår det til? Så midt emellan. Et ſteckt zwiſchen Thür und Angel; han ſitter i klämman, i mellangården.
Zwiſchen durch, adv. med under, midt emellan. Zwiſchen durch laufen; löpa med under, gå med. Zwiſchen durch leuchten; glänſa midt emellan. Zwiſchen durch ſehen; bliſwa något litet warſe, ſe likſom igenom en ſpringa.
Zwiſchenbalken, ſ. m. mellan-bjelke.
Zwiſchenbau, ſ. m. (Waſſerbau) et pålwerke, hwäremellan grus och risqwiſtar äro faſtſtampade.
Zwiſchenbegebenheit, ſ. f. bihändelſe.
Zwiſchenbote, ſ. m. bäd ſom går ifrån den ena til den andra.
Zwiſchendamm, ſ. m. S. Kluftdamm.
Zwiſchenfarbe, ſ. f. mellanfärg. S. Halbſchatten.
Zwiſcheneſſen, ſ. n. S. Zwiſchengericht.
Zwiſchengebäude, ſ. n. mellan-byggnad.
Zwiſchengericht, ſ. n. Zwiſchenſpeiſe, ſ. f. mellanrätt, mellanmat.
Zwiſchengeſang, ſ. m. mellanſpel med Vocalmuſik.

Zwiſchenglied, ſ. n. einer Kette; mellanlänk i en kedja
Zwiſcheneinſchieben, v. a. ſkjuta emellan.
Zwiſcheneinſchiebung, ſ. f. inträng. S. Einſchub.
Zwiſchenhafen, ſ. m. hamn ſom tjenar til nederlag, Fr. Entrepôt.
Zwiſchenhandel, ſ. m. mellanhandel.
Zwiſchenher, adv. mellanåt.
Zwiſchen kommen, v. n. komma emellan, lägga ſig emellan ſåſom medlare, komma emellan ſåſom et hinder, tildraga ſig emellan. Zwiſchenkommende Urſachen; mellankommande orſaker.
Zwiſchenlage, ſ. f. mellanhwarf.
Zwiſchenlatten, ſ. pl. läckter ſom ſlås emellan de ſtörre.
Zwiſchenläufer, ſ. m. mellanlöpare.
Zwiſchen legen, v. r. ſich; lägga ſig emellan för at förmedla en ſak, at hindra en träta, blanda ſig uti en ſak.
Zwiſchenlinie, ſ. f. mellanlinia.
Zwiſchenmauer, ſ. f. ſkilje-mur.
Zwiſchen miſchen, v. a. blanda ibland.
Zwiſchenort, ſ. n. mellanrymd.
Zwiſchenraum, ſ. m. mellanrum. Die Zwiſchenräume in der Haut; lönnhålen.
Zwiſchenrede, ſ. f. mellantal.
Zwiſchen reden, v. a. einem; falla någon i talet.
Zwiſchenregierung, ſ. f. Regering ſom är emellan den enas död eller aftråde, til des den andre träder til, mellan-rike eller regering.
Zwiſchenruhe, ſ. f. hwila emellan arbetet.
Zwiſchenſatz, ſ. m. mellanſats.
Zwiſchenſpiel, ſ. n. mellanſpel, mellanlek.
Zwiſchenſtimme, ſ. f. mellanſtämma.
Zwiſchentiefe, ſ. f. (Metope, in der Baukunſt) mellandjup.
Zwiſchenſtunde, ſ. f. mellanſtund, mellanſkäf. In ſeinen guten Zwiſchenſtunden; uti de goda ſkäfwen han har ibland.
Zwiſchenſtündchen, ſ. n. liten mellanſtund, en liten ſtund då man är ledig ifrån ſyslor.
Zwiſchentragen, v. n. löpa med ſqwaller.
Zwiſchenträger, ſ. m. ſqwallerlöpare.
Zwiſchenurtheil, ſ. n. Zwiſchenſpruch, ſ. m. Interlocut, J. W. dom ſom fälles i någon biſak, innan hufwudſaken afdömes.
Zwiſchenwand, ſ. f. mellanwägg, mellanbalk, mellangärde.
Zwiſchenwerk, ſ. n. bi-werk.
Zwiſchenweite, ſ. f. (Baukunſt) rum emellan twenne pelare.
Zwiſchenwort, ſ. n. (Grammatik) Interjectio.
Zwiſchenzeile, ſ. f. en rad, ſom bliſwer ſatt emellan de andra raderna.
Zwiſchenzeit, ſ. f. mellantid. In der Zwiſchenzeit; emedlertid.
Zwiſt, ſ. m. twiſt, ſplit, träta, kif. In Zwiſt worüber ſeyn; twiſta, träta om något.
Zwiſtig, i. g. L. adj. u. adv. twiſtig, oafgjord.
Zwiſtigkeit, ſ. f. twiſtighet. In Zwiſtigkeit gerathen; bliſwa oſams. In Zwiſtigkeit leben; twiſta, träta med hwarannan, leſwa oſams.
Zwitſchern, v. n. qwittra, ſjunga ſom foglar.
Zwitſchern, ſ. n. qwittrande. Sie ward bei ſeinem Eintritt in den Wald durch das melodiſche Zwitſchern der Vögel begrüßt, P. R. hon blef wid ſitt inträde i ſkogen hälſad af foglarnas melodiſka qwitter.
Zwitter, ſ. m. Hermaphrodit; tweköning, i Botan. twåkönad, it. i Bergwerk, malm ſom finnes i ſmå korn. S. Zinnzwitter unter Zinngraupen.
Zwo, (Fem. Num.) twå. S. Zween.
Zwofarbig, adj. u. adv. S. Zweifarbig.
Zwölf, tolf. Um Zwölfe; klockan tolf. Einer von den zwölf beeidigten Bauren, die eines Diſtricts- oder Landrichters Beiſitzer ſind; en Tolfman, Nämdeman.
Zwölffingerdarm, ſ. m. tolf tums tarm; Inteſtinum Duodenum.
Zwölfhundert, Zwölftauſend; tolfhundra, Zwölfhunderſte, Zwölftauſende, adj. u. adv. tolfhundrade, tolftuſende.
Zwölfjährig, adj. u. adv. tolf år gammal, ſom påſtår eller påſtått tolf år.
Zwölflöthig, adj. u. adv. ſilfwer, hwarutaf marken beſtår af tolf lod fint ſilfwer och 4 lod koppar eller annan tilſats.
Zwölfmahl, adv. tolf gånger.
Zwölfte, adj. u. adv. tolfte.
Zwölfte, i. g. L. ſ. m. tid ifrån Jul til trettonde dagen.
Zwölftens, adv. för det tolfte.
Zwölfter, ſ. n. tolft. Vier zwölfter Bretter; fyra tolfter bräder.
Zylinder, ſ. m. Cylinder. S. Cylinder.

Bihang.

Aalhaken, s. m. längref.
Aaspflanze, s. f. Stapella variegata.
Abbinden, v. a. abgebunden, p. binda lös, göra genom bindande at något loßnar.
ABC Schütze, s. pl. ABC skytte, små skolebarn.
Abdampfen, v. a. afdunsta.
Abdarben, v. r. abknappen, i. g. L. afknappa sig.
Abendmahlzeit, s. f. S. Abendessen.
Abendsonne, s. f. aftonsol.
Abendthau, s. m. aftondagg.
Abendvogel, s. m. Dämmerungsvogel; skogstroll, R. Sphinx.
Aberraute, s. f. S. Stabwurz.
Abfallröhre, s. f. rör, hwarigenom det öfwerflödiga wattnet afrinner.
Abflauen, v. a. (Bergwerk) das gewaschene Erz von den Planen abspühlen; afskölja den bockade malmen. S. Plane.
Abgeschieden, adj. afsöndrad, it. afliden, S. abscheiden.
Abglanz, s. m. en glänsande bild af något, beläte. S. Ebenbild.
Abglühen, v. a. glödja igenom.
Abgewinnen, v. a. einem eine Rede, i. g. L. få någon at tala.
Abgottschlange, s. f. en art slungorm, Boa Constrictor.
Abkanzeln, i. g. L. v. a. straffa ifrån prädikstolen.
Abkehlen, v. a. den Hering; gela sillen.
Abkürzungslehre, s. f. lära om abbreviaturer, Brachygraphia.
Ablaktiren, v. a. (Gärtnerkunst) aflactera.
Ablecken, v. n. rinna dropptals af eller ifrån.
Ableger, s. m. (Gartenkunst) afläggare af plantor eller winrankor, som lägges i jorden, sido-affättning.
Ableiter, s. m. ledare.
Ablöschen, v. a. (chem.) afsläcka.
Abmarken, S. marken.
Abraum, s. m. 1. det som ofwanpå blir undanröjdt, 2. undanröjning.
Abprotzen, v. a. (Geschützkunst) häfwa en kanon på eller ifrån des förestållare, S. Protzwagen.
Abruspflanze, s. f. Glycine Abrus, it. Abrus precatorius.
Absäugen, v. a. Gartenkunst; ympa en telning af et fruktbärande träd i et annat, assuga.
Absäugung, s. f. assugning.
Abschliessen, v. n. gå i lås.
Abschoß, Abzug, Erbsteuer, Weddeschatz, J. W. s. m. ohne pl. en art afgift af egendomen, som betalas af de som taga arf i et annat land, Jus detractus, til åtskillnad af: Nachschuß, S. Nachschuß.
Abschreien, i. g. L. v. n. einen: skrika så högt, at den som är et stycke därifrån får höra det.
Abschroten, i. g. L. v. a. skära, hugga, såga af på twåran, sueda af.
Abschwenden, v. a. swedja.
Abselte, s. f. sido-utbyggnad.
Absehen, v. a. seine Gelegenheit, i. g. L. wänta på et godt tilfälle.
Absetzen, v. a. (Chirurg.) afskära, afsåga en lem.
Absetzen, v. n. (Bergwerk) taga af, förlora sig. Von einem absetzen, i. g. L. S. verlassen.
Absetzung, s. f. affättning, uti Chirurg. afsågning.
Absonderung der Feuchtigkeiten; wätskornas assilande.
Absohlen, v. a. (Bergwerk) afnöta.
Abstich, s. m. S. Contrast.
Abstrakt, f. W. adj. u. adv. abstrakte Begriffe; de afdragna, allmänna begrep.
Abstuffung, s. f. grad.
Abstumpfen, v. a. göra trubbig. Gegen alle Bedrückungen abgestumpft; härdad emot alt förtryck.
Absturz, s. m. brådjup.
Absüssen, v. a. S. Aussüssen.
Abtreiben, s. n. afdrifwande.
Abtreibung, s. f. afdrifning.
Abwandeln, v. a. Grammatt. conjugera.
Abwäßerung, s. f. der Möhre; afdikning.
Abzäumen, v. r. von Pferden; stryka betslet af sig.
Abzugsrecht, s. n. Jus detractus. S. Abschoß, Decimation.

Acacia, ſ. f. Acacienbaum, ſ. m. die wahre; Mimoſa. *L.* die wilde, Robinia Pſeudacacia. die hieſige; ſlån, Prunus Spinoſa. S. Slehe.

Accent, ſ. m. ton.

Accentuation, ſ. W. ſ. f. tonſättning.

Acceptiren, ſ. W. v. a. einen Wechſel; genom ſin underſkrift förſäkra at man will betala den på ſig ſtälda wäxeln wid förfalltiden.

Achatbirn, ſ. f. en ſnäcka af ſpikklubba ſlägte, Murex Tulipa.

Achatdattel, ſ. f. en ſnäcka af rullſlägte, Voluta oliva.

Achatgalle, ſ. f. Agat-galla, *Cronſt.*

Achatkieſel, ſ. m. agat-kieſel, agater ſom finnas i enſtakade klumpar.

Achatporcellane, ſ. f. en ſnäcka af ormſkalle ſlägte, Cypraea Amethyſtea.

Achattute, ſ. f. en ſnäcka af käglaſlägte, Conus Monachus.

Achsnagel, ſ. m. axelpinne.

Ackelei, Akelei, ſ. m. ackeleja, Aquilegia vulg.

Ackerkråhe, ſ. f. roka. S. Saatkråhe, unter Kråhe.

Ackermännchen, ſ. n. ſädesärla, Motacilla alba.

Ackerrettich, ſ. m. åker-råttika, Raphanus Raphaniſtrum.

Ackerrücken, ſ. m. (Landwirthſch.) et långt åkerſtycke emellan twenne fåror, teg.

Ackerſcheide, ſ. f. åkerſkilnad, råmärke emellan åkrar.

Ackerſchnecke, ſ. f. en art ſädesmask, Limax agreſtis.

Ackervogel, ſ. m. Brachvogel; åkerhöns, Charadrius apricarius.

Ackerwerk, ſ. m. (Landwirthſch.) im Gegenſatz eines Bauerdorfs; et gods, där åkern intet är fördelad emellan bönderna, utan hörer til Herregården.

Actenſtück, ſ. n. en del, et ſtycke af handlingarna.

Actenvortrag, ſ. m. berättelſe utdragen af Handlingarna, Relatio ex actis.

Adelfiſch, ſ. m. Aeſche; 1. harr, Salmo Thymallus. 2. ſik, Salmo Lavaretus.

Adelsrecht, ſ. n. adeliga Privilegier och råttigheter.

Aderkopf, ſ. m. S. Krampfader.

Aderlaßmönch, i. g. L. ſ. m. en figur af en menniſka, i några gamla allmanackor, ſom wiſar alla ſtällen i des kropp, hwarpå åderlåtning ſke kan.

Adlerflug, ſ. m. örneflygt.

Adlerholz, S. unter Holz.

Adlerkraut, ſ. n. ormbunke, Pteris aquilina.

Adlersnaſe, ſ. f. kroknäſa.

Adlerſtein, ſ. m. S. Klapperſtein.

Adonisröschen, ſ. n. Adonis.

Adventsvogel, ſ. m. en art lomm, Colymbus Immer.

Aehneln, v. n. wara någorlunda lik.

Aehnlichwerdung, ſ. f. likuande, likt bliſwande.

Aeroſtat, ſ. n. Luftſkeppare.

Aeroſtatik, Aeronautik, ſ. f. wetenſkap at ſegla i luften.

Aequivalent, ſ. W. ſ. n. wederlag.

Aeſche, ein Baum, S. 169. it. S. Adelfiſch.

Aeſculapiusſchlange, ſ. f. en art oſkadlig huggorm med hwita och ſwarta twärband, Coluber Aeſculapia, it. åſping, Coluber Cherſea.

Aeſpingſchlange, ſ. f. en art giftig huggorm, Coluber aſpis.

Aeſthetik, ſ. f. Äſthetik, grundwetenſkap för witterheten, de wackra konſters Theorie.

Aeſthetiſch, adj. u. adv. äſthetiſk, ſinnlig, witter, ſom kan bliſwa et föremål för ſmaken.

Aether, ſ. m. himmelsluft.

Aetheriſch, adj. u. adv. aetheriſk.

Affenbaum, ſ. m. Adanſonia.

Affenbeere, ſ. f. kråkris. S. Felſenſtrauch.

Affodil, ſ. m. Aſphodillwurz, ſ. f. Aſphodelus.

Affekt, ſ. W. ſ. m. ſinnesrörelſe, häftig begärelſe, S. Leidenſchaft.

Affektvoll, adj. u. adv. känslofull, ömrörd, häftig til ſinnes.

After, ſ. m. bei den Fiſchen; gump, Anus piſcium.

Afterblatt, ſ. n. (Botan.) bladſkaftsſjäll, Stipula.

Aftermade, ſ. f. ſpringmask.

Aftermoos, ſ. n. bladmoßa, laf, Alga.

Afterſpinne, ſ. f. läcke, Phalangium.

Agrimonie, ſ. f. Agrimonienkraut, Ackermennig, Bruchwurz, Königskraut, Leberklette, Steinwurzel; ſmåborrar, Agrimonia Eupatoria.

Agrume, ſ. f. Citrus.

Agute, Ferkelkaninchen, *Müll.* ſ. n. ſtumpſwanſiga råttan, *Orr.* Mus Aguti.

Ahnenſtolz, ſ. m. ättehögfärd.

Akatholiſche, ſ. pl. ſå kallas uti Oeſterrike Proteſtanterne.

Alant, ſ. m. (Fiſch) en fiſk af karpſlägte, it. id, Cyprinus Jeſes. S. Hartkopf.
Alaunſchiefer, ſ. m. alun-ſtiffer.
Albatroß, ſ. m. qwakerfogel, en fogel af Penguin-ſlägte, Diomedea exulans.
Albinos, Dondos, Nachtmenſchen, ſ. pl. ſå kallas en art blackigt hwita Negrar, ſom hafwa ſårgen och många andra obeqwämligheter, utaf et ſlags ſjukdom.
Alleinhandel, ſ. m. enhandel, Monopolium.
Alleinherrſchaft, ſ. f. enwälde.
Allermannsharniſch, ſ. m. S. Hülſwurz. I
Allgewalt, ſ. f. alswäldighet.
Allianz, ſ. W. ſ. f. förbund.
Allmandengüter, ſ. pl. allmänningar, gods ſom höra en allmänhet til.
Alltagsgeſchmack, ſ. m. en gemen, intet fin ſmak.
Alltagsgeſicht, ſ. n. et anſigte, ſom intet har något beſynnerligt.
Alltagsgeſchwätz, ſ. n. hwardagsprat, ſlidderſladder.
Alpranken, ſ. pl. S. Nachtſchatten, it. S. Miſtel.
Almoſenier, ſ. m. en andelig perſon wid några Hof, ſom håller hofgudstjenſten och utdelar almoſorna. I Frankrike kallas den förſte Prälaten wid Konungens Hof: Großallmoſenier.
Alpenrabe, ſ. m. Einſiedler, ſ. m. en art kråka, Corvus Eremita.
Aloſe, Alſe, ſ. f. S. Elſe.
Altmanskraut, ſ. n. en art fjällört, Erigeron.
Altſtimme, ſ. f. alt-röſt.
Althee, ſ. f. S. Eibiſch.
Amberſtrauch, ſ. m. Anthoſpermum.
Ameiſenfreſſer, ſ. m. S. Ameiſenbär.
Amaranth, ſ. m. Amarant.
Ammei, ſ. m. en planta, Ammi.
Ammonshorn, ſ. n. Poſthorn; ammonit, ammonshorn, Helmintholithus Hammonites.
Amulet, ſ. W. ſ. n. S. Angehänge.
Amtsſtadt, ſ. f. en ſtad ſom lyder under en Amtmann.
Ana; et ord hos Läkare och Apothekare, ſom betyder: lika mycket af hwart.
Ananas, ſ. f. Ananas, Bromelia Ananas.
Anblatt, ſ. n. S. Schuppenkraut.
Anſchowis, ſ. f. Clupea Encraſicolos.
Andächtelei, ſ. f. en förſtäld, hycklad Gudsfruktan.
Andächteln, v. n. ſtälla ſig gudfrucktig, hyckla.
Anekeln, v. a. förorſaka wämjelſe.
Anemone, ſ. f. ſippa, Anemone.
Anflug, ſ. m. junger Anflug des Holzes. S. angepflogenes Holz, unter Holz I. Del. S. 1224.
Angehänge, Anhängſel, Amulet, ſ. n. det ſom hänges eller bäres på kroppen i den inbildning, at det ſkal afhålla faran eller någon ſjukdom.
Angel, ſ. m. der Inſekten; tagg.
Angelfiſcherei, ſ. f. fiſke med krok.
Angeltaſche, ſ. f. S. Winterente.
Angewohnt, adj. anwänt.
Anglomanie, ſ. W. ſ. f. en förblindad kärlek för alt hwad engelſkt är.
Angurie, ſ. f. en art gurka, Cucumis Anguria.
Anhänglich, adj. u. adv. tilgifwen, enwis wid något.
Anhänglichkeit, ſ. f. tilgifwenhet för någon, enwishet wid något.
Anhäufen, v. a. u. r. hopa, föröka ſig, ſtiga, wäxa til.
Anhäufung, ſ. f. förökelſe, tilwäxt, ſtigande.
Ankergeräth, ſ. n. ankarredſkap, ankartåg.
Ankerkugel, ſ. f. S. Klebekugel.
Anomalie, ſ. W. ſ. f. afwikning ifrån regeln, lagen, ordningen, föreſkriften.
Anomaliſch, adj. u. adv. anomaliſk.
Anrüchtigkeit, ſ. f. wanryckte, it. levis infamiae nota.
Anſatz, ſ. m. (Anatom.) benanſats, Epiphyſis.
Anſchalmen, v. a. (Forſtweſen) märka et träd medelſt det, at något af barken afſkalas.
Anſcheuren, v. a. S. anfachen.
Anſetzen, v. n. Land; landa til.
Anſetzung, ſ. f. des Landes; tillandning.
Anſiedeln, Pr. W. v. a. ſätta nybygge.
Anſiedelung, ſ. f. nybyggens ſättande.
Anſpielung, ſ. f. ſyftande med orden på långt håll på något.
Antathier, ſ. n. S. Tapir.
Antal, Anthal, ſ. n. et ungariſkt winmått om ungefärligen half annat ankare eller 60 til 70 bouteljer.
Anthiasfiſch, ſ. m. en fiſk af ſnyltra ſlägte, Labrus Anthias.
Antilope, ſ. f. gazelle, Capra Gazella *L.* Antilope *Pall.*
Antik, ſ. W. adj. u. adv. ſom war brukligt i gamla tider och liknar detſamma.

Antike, ſ. f. ſå kallas gamle utſkurne ädelſtenar, mynt, basrelifs, ſtoder, o. d. m.
Aphrodite, ſ. f. en maſk, ſkummare, *R.* Aphrodita.
Appellationsſachen, ſ. pl. lagwadda mål.
Aquamarin, ſ. m. en celadonfärgad ädelſten, aquamarin, *Cronſt.* Beryllus, Aqua marina.
Arbuſe, ſ. f. S. Waſſermelone.
Archivſtück, ſ. n. handlingar uti eller utur archiver.
Armadill, ſ. m. S. Schildthier.
Arko, ſ. m. (Meßingsgießerei) den förſt nedſmälta ſpröda meßingen, ſom genom ny omſmältning, då lika mycket koppar ſom meßing cämenteras med gallmeja och kolſtybbe, blifver munderad meßing, Orichalcum impurum.
Armaliſt, ſ. m. ſå kallas uti Ungern den ſom har adeliga privilegier.
Armpolyp, ſ. m. trollmaſk, Hydra.
Aromatiſch, adj. u. adv. kryddſmakande.
Aronwurz, ſ. f. ari-rot, *K. M. T.* Arum maculatum.
Arrobe, ſ. f. en ſpanſk wigt om ungefärligen 25 ſkålpund.
Arſenik, ſ. m. arſenik.
Arſenikkies, ſ. m. arſenikaliſt kies, Mißpickel, hwitkies, Minera arſenici albi, Pyrites arſenicalis.
Arſenikkalk, ſ. m. hwitmjölig arſenik, Arſenicum alb. pulverul.
Arzneilehre, ſ. f. Läkarekonſt.
Asbeſt, ſ. m. asbeſt, Asbeſtus; bergdun, Asbeſtus plumoſus.
Aeſche, ſ. f. Fiſch, S. Adelfiſch.
Aſchenkraut, ſ. n. Aſchenpflanze, ſ. f. Cineraria.
Aßel, ſ. f. Aßelwürm; mångfot, Solopendro, it. gråſugga, Oniſcus.
Aſphodille, ſ. f. Aſpodelus.
Aſter, ſ. f. S. Sternblume.
Aſtmoos, ſ. n. S. Moos.
Aſphalt, ſ. m. tjocknad och förhärdad bergolja, Aſphaltum; ſom bergbeck, Judenbeck.
Atramentſtein, ſ. m. atramentſten, Lapis Atramentarius.
Aezmittel, ſ. n. frätmedel, Cauſticum.
Auctor, ſ. W. ſ. m. Författare, ſkriftſtållare. S. Verfaſſer.
Auctorſeuche, ſ. f. ſjuka at bliſwa ſkriftſtållare, at ſkriſwa böcker.
Aufhocken, v. a. (Landwirthſch.) ſätta ſädeskärfwar i rökar, huka nekorna.
Aufhocker, ſ. m. den ſom ſätter kärfwarna i rökar.
Aufleuchten, v. a. ein Gemählde; uplyſa, it. giſwa en målning ſin förra glans igen.
Aufnehmen, v. a. friſches Land; nyrödja. Das Steinpflaſter aufnehmen; upbryta et ſtengolf. Das Wort iſt ſchon in unſere Sprache aufgenommen worden; ordet har wunnit burſkap i wårt ſpråk.
Aufreihen, v. a. rada up, ſom perlor, koraller, o. d. m.
Aufruffzettel, ſ. m. en liſta, hwareſter hwar och en får gå eller votera.
Aufſchirren, v. a. betsla up.
Aufſchlagwaſſer, ſ. n. S. Waſſer.
Aufſohlen, v. a. ein Haus; lägga nytt bjelkelag under et hus.
Aufſpüren, v. a. ſpåra up.
Aufſtreben, ſ. n. einer Kunſt; en konſts ſtigande.
Auftränken, v. a. ein Kind; giſwa barn di genom napp.
Auftiefen, v. a. (Kupferſchmiede) göra djupare.
Augapfel, ſ. m. ögonklot, Bulbus oculi. Der Knabe iſt ihr Augapfel; gåßen är hennes ögneſten.
Augenſprache, ſ. f. ögonſpråk.
Augenverblendung, ſ. f. ſynwändning.
Augenzeuge, ſ. f. ögonſyna wittnen.
Aurikel, ſ. f. Aurikel, Primula Auricula.
Aurin, ſ. n. eine Pflanze; arun, Gentiana Centaurium.
Auripigment, ſ. n. operment, Calx arſenici flava.
Ausbürger, Ausleute, ſ. pl. kallades fordom i Tyſkland en borgare i en ſtad, ſom tillika ſökt och wunnit burſkap i en annan.
Auſcultant, ſ. m. Auſcultant, ämneſwen.
Ausflucht, i. g. L. ſ. f. dies iſt ſeine erſte Ausflucht; det är hans förſta reſa utom Faderns hus.
Ausfränſeln, v. a. plocka ut trådar, v. n. fälla trådar.
Ausfütterung, ſ. f. upfodring.
Ausfutterungsgeld, ſ. n. ſtådje- och fodernötspenningar.
Aushohlen, v. a. hämta utur. S. Herausaushohlen, v. n. göra et anlopp. Er hohlte weit aus; han gick längt tilbaka.
Aushöckern, v. a. ſälja i ſmått det ſom man har köpt i ſtort.
Auskanten, v. a. bei den Schneidern; utſkära wid randen.

Auskriechen, ſ. n. der Inſekten; inſecternas utkläckning ifrån ſina puppor.
Ausland, ſ. n. främmande land, i motſats af Fäderneslandet.
Auslöſung, ſ. f. eines Urtheilsſpruchs; domslöſen.
Ausmarken, Ausmarſch, S. Marken, Marſch.
Ausmitteln, i. g. L. S. ausfündig machen, unter: ausfündig.
Auspahlen, i. g. L. v. a. S. Ausſchelfen.
Auspraktiſiren, i. g. L. v. a. Waaren; utſmyga varor.
Auspraktiſirung, ſ. f. utſmygning.
Ausraden, v. a. rothugga.
Ausradung, ſ. f. rothuggning.
Ausreiter, ſ. m. S. Landreuter.
Ausſauger, ſ. m. Saugepflanze, ſ. f. planta, ſom är inwuxen eller wäxande på en annan planta, Planta Paraſitica.
Ausſchelfen, v. a. ſprita ärter, taga kärnan utur en nöt.
Ausſchlauchen, v. a. renſa en windſäck, et läderrör.
Ausſchwefeln, v. a. ein Gefäß; låta ſwafwelröken gå igenom et kärl. Bienen ausrauchen; döda bien med ſwafwelrök i bikupan.
Ausſenlinie, ſ. f. den yttre linien, it. utwärtes ſkapnad.
Ausſetzling, ſ. m. et utſatt barn.
Ausſüſſen, Abſüſſen, (Chem.) v. a. utlaka, edolcerera.
Auswickelung, ſ. f. utwickling.
Auszugsleute, ſ. pl. Leibzächter, J. W. gamle utlefwade bönder, ſom lemna hemmanet til ſina barn emot et wißt årligt underhåll: Alttheil.
Autenthie, Authenticität, ſ. f. f. W. trowärdighet.
Authentiſch, adj. u. adv. witnetsgill, original, tilförlitlig, trowärdig.
Azel, ſ. f. ſqwalka, Gracula.
Backbirnen, ſ. pl. torkade päron.
Badeſchlamm, ſ. m. badgyttja.
Baggert, ſ. m. muddpräm.
Balancierſtange, ſ. f. Balancer-ſtång, hwarmed luftſpringare hålla ſig i jämwigt.
Bälglein, ſ. n. Botan. ſnärp, Gluma.
Ballas, ſ. m. en blekröd och litet violett rubin, Ballaz, *Cronſt.* Ballaſius.
Banknote, ſ. f. banco-not.
Bann- und Gerichtspfal, ſ. m. päle, ſom tjente fordom til rämärke af en lagſaga.
Bart an Fiſchen; Cirrhus.
Bartfaſer, ſ. m. bei Fiſchen; tömm, R.
Bathengel, ſ. n. S. Gamander.
Bauchfloſſe, ſ. f. S. Floſſe.
Bauchfloſſer, ſ. m. bukfiſk hwars bukfenor ſitta bakom bröſtfenorna, Piſcis abdominalis.
Baulebung, ſ. f. S. Todfall.
Bauluſtig, i. g. L. adj. u. adv. ſom har luſt för at bygga.
Baumaterialien, ſ. pl. S. Materialien.
Baurenpraktik, ſ. f. bonde-practica.
Baum, ſ. m. am Schlitten; ſkalme på en ſläda.
Baumklette, Baumgrille, ſ. f. Rindenkleber, ſ. m. ein Vogel; krypare, Certhia familiäris.
Baumkuchen, ſ. m. en art kakor, ſom bakas på träſpett.
Baumlaus, ſ. f. S. Pflanzenlaus.
Baummarder, ſ. m. mård, Muſtela Martes.
Baumwollenpflanze, ſ. f. bomullsört, Goſſypium Herbaceum.
Baumwollenbaum, ſ. m. bomullsträd, Goſſyp. Arboreum.
Beackern, v. a. einen Acker, das Feld; bruka åkern, taga marken i bruk.
Beackerung, ſ. f. åkerns brukning, plöjning.
Bebrämen, v. a. ſätta omkring randen.
Befärben, v. a. ſtryka färg på.
Befruchtung, ſ. f. der Blume; fröredning.
Behältniß, ſ. n. rum, där ſom gömes något uti.
Behäufen, v. a. Kohl; kupa käl.
Behenbaum, Behennußbaum, ſ. m. Guilandina Moringia.
Beholzt, adj. med ſkog bewärt.
Bejahungswort, ſ. n. jak-ord.
Beilbauch, ſ. m. en art fiſk, bilbuk, Gaſteropelucus.
Beinbruchſtein, ſ. m. benbrottſten, Stalactites Oſteocolla.
Beinfiſch, ſ. m. kurra, R. Oſtracion.
Beiſegel, ſ. n. ſmå ſegel, ſom man ſnörer faſt wid maſkorna af et ſtort ſegel.
Beklatſchen, i. g. L. klappa i händerna öfwer något, it. n. W. baktala folk.
Belauren, v. a. lyſtra obemärkt, wänta på något, få ſe och weta något.
Belemnit, ſ. m. Alpſchoß, Luchsſtein, Donnerkeil, Belemnit; wätteljus.
Belladonna, ſ. f. S. Tollkraut.
Bemitleiden, i. g. L. v. a. hafwa medlidande med.

Beman-

Bemannung, ſ. f. eines Schiffs; et ſkepps beſättande med tilräckligt manſkap af matroſer och ſjöſoldater.
Benediktenkraut, ſ. n. neglikerot, Geum urbanum.
Beobachtungsgeiſt, ſ. m. ſkicklighet at bliſwa warſe til och med de minſta omſtändigheter.
Bepudern, v. a. bepudra, öfwerpudra.
Bergamſel, Bergdroſſel, ſ. f. S. Unglücksvogel.
Bergbutter, ſ. f. en art gul och fet lera, Bolus flava, *Wall.*
Bergente, ſ. f. jugäs, Anas Tadorna.
Bergfett, ſ. n en art underjordiſk fetma, ſom liknar talg och finnits i Finland, Sevum montanum.
Bergfleiſch, ſ. n. bergkött, en art asbeſt.
Bergfink, ſ. m. norrqwint, Fringilla montifringilla.
Berghandlungsſocietät, ſ. f. bruksſocietät.
Bergkork, ſ. m bergkork, Suber montanum.
Bergleder, ſ. n. bergläder, Aluta montana.
Bergmilch, ſ. f. S. Mondmilch.
Bergtalg, ſ. n. en art hwit fet lera, Bolus alba, *W.*
Bergtheer, ſ. n. bergtjära, Bitumen Maltha.
Bergwolle, ſ. f. bergull, berglin, Linum montanum.
Bergzunder, ſ. m. S. Blättererz.
Berkan, ſ. m barakan. S. Perkan.
Berlinerblau, ſ. n. berlinerblått.
Beryll, ſ. m. Beryll, *Cronſt.*
Beſchaalen, i. g. L. mit Brettern; brädſlå.
Beſchränktheit, ſ. f. egenſkap at wara inſkränkt.
Beſonnenheit, ſ. f. förmåga at wända ſin upmärkſamhet på en ſak och alla des delar, it. ſansning.
Betriebſamkeit, ſ. f. egenſkap at wara drifwande, idoghet.
Bettſaal, ſ. m. ſtort ſofwerum med flera ſängar uti
Beute, ſ. f. (Bienenzucht;) et utholkadt träd för ſkogs-bien.
Beuthake, ſ. f. bi-järn.
Beutenhonig, ſ. m. honung af ſkogsbien.
Beutner, ſ. m. Bi-mann.
Beutel, ſ. m. in der Türkei; en ſumma penningar af 500 ſå kallade Löwenthaler.
Bevölkerung, ſ. f. beſolkning.
Bevölkerungskunde, ſ. f. wetenſkap om folkhopens tilwärt och aftagande.
Bevollmächtigte, ſ. m. der Gläubiger; Creditorers gode Man.
Bewirthſchaften, v. a. ein Landguth; förwalta en Landtegendom.
Bewirthſchaftung, ſ. f. förwaltning af en landtegendom.
Bibelüberſetzung, ſ. f. bibeltolkning.
Bibliographie, ſ. f. bok-kännedom.
Biber, ſ. m. bäfwer, Caſtor Fiber. Bieſam Bieber, Caſt Zibethicus.
Biederſinn, ſ. m. et i botten ärligt hjerta.
Bienenbau, ſ. f. biſkötſel.
Bienenbrodt, ſ. n. det ſom bien utom honung bereda ſig til föda, honungsbröd.
Bienenmutter, ſ. f. wiſe.
Bienenſchur, ſ. n. bi-bänk.
Bienenvater, Bienenwärter, ſ. m. biman, biſkötare.
Bienenwabe, ſ. f. bikaka.
Bienenwolf, ſ. m. Bienenmilbe, Wachsmotte, ſ. f. honungsmaſk, Attelabus apiarius.
Bienenzelle, ſ. f. pipa i bikakan.
Bierprobe, Bierwage, ſ. f. dricksprofware.
Bilchmaus, ſ. f. S. Zieſelmaus.
Bildbar, adj. u. adv. ſom låter bilda ſig.
Bilderrede, ſ. f. tal genom bilder, i bilder.
Bildformerei, ſ. f. konſt at formera bilder, Plaſtice.
Bildgießerei, ſ. f. konſt at gjuta bilder, Torevtice.
Bildlich, adj. u. adv. uti eller genom bilder föreſtäld.
Bildnerei, ſ. f. konſt at föreſtälla något i bilder.
Bildnerkunſt, ſ. f. konſt at göra bilder.
Bildſam, adj. u. adv. ſom ej allenaſt låter bilda ſig, utan ſjelf bidrager därtil. Så är menniſkan: bildſam, men marmorn, bildbar.
Bildungskraft, ſ. f. bildningskraft.
Bildungstrieb, ſ. m. bildningsdrift, hwar och et ſkapadt tings benägenhet at antaga ſin wiſſa daning, och at bibehålla eller at återſtälla den.
Binnenſee, ſ. m. u. f. inſjö.
Binnenwaſſer, ſ. n. en art fjärd.
Binſenmatte, ſ. f. ſäfmatta.
Birkenbaſt, ſ. m. näfwer.
Birkenlauge, ſ. f. björklut.
Birkenreis, ſ. f. 1 björkqwiſt, 2. björkris.
Biſon, ſ. m. Bos juba longiſſima.
Bißwurm, i. g. L. ſ. m. ſyng, Oeſtrus bovis.
Bitterholz, ſ. n. S. Quaßia.
Bitterſalz, ſ. n. S. Salz.
Bitterſüß, S. Alpranken.

Blanſchett, ſ. W. ſ. n. en ſpjälk af järn, ſom brukas i Fruntimmers kläder at hålla dem ſtyfwa.
Blattermagen, ſ. m. S. Magen.
Blättererz, ſ. n. blättererts, *Wall.* Minera argenti foliacea.
Blaufarbe, ſ. f. S. Kobalt.
Blauſtein, ſ. m. S. Kupfervictriol.
Bleierz, ſ. n. Reißblei; blyerts, Molybdaena
Bleigelb, ſ. n. S. Maßicott.
Bleiglanz, ſ. m. blyglans, Galena.
Bleiſchweif, ſ. m. blyſchweif, Plumbago.
Bleiſtampfe, ſ. f. S. Stampfe.
Bleiſpat, ſ. m. blyſpat, Minera Plumbi ſpathacea.
Bleiwurz, ſ. f. eine Pflanze, Plumbago Europ. hos Apothekare Dentaria.
Bleizucker, ſ. m. blyſocker, Saccharum Saturni.
Blende, Bilderblende, ſ. f. S. Niſche.
Blende, ſ. f. blende, en förſwaflad zinkmalm, Pſeudogalena.
Bley, i. g. L. ſ. m. braxen, Cyprinus Brama. S. Brachſen.
Blickſilber, ſ. n. blickſilfwer, Argentum fulgurans.
Blickung, ſ. f. blixtring, S. Wetterleuchten.
Blitzableiter, ſ. m. ledare.
Blindſchleiche, ſ. f. ormslå, Anguis fragilis.
Blumenbalg, ſ. m. hölſter, Spatha.
Blumenblatt, ſ. n. kronblad, Petalum.
Blumendecke, ſ. f. blomholk, Periantheum.
Blumenkelch, ſ. m. blomfoder, Involucrum.
Blumenkrone, ſ. f. frökrona, it. blomkrona, Corolla.
Blumenröhre, ſ. f. pip, Tubus.
Blumenſchaft, ſ. m. blomſkaft, Scapus.
Blumenſcheide, ſ. f. S. Blumenbalg.
Blumenſchnur, ſ. f. feſton.
Blumenſtiel, ſ. m. blomſtjelk, Pedunculus.
Blutarm, blutjung, blutſauer, blutwenig, i. g. L. adv. ganſka fattig, mycket ung, mycket beſwärlig, ſå at det koſtar lif och blod, ganſka litet.
Blutkraut, ſ. n. ormgräs, Geraneum Sanguineum.
Blutſauger, ſ. m. Veſpertilio Vampyrus *L.* Rouſſette och Rougette *Buff.*
Blutſtein, ſ. m. blodſten, Haematites.
Boberelle, ſ. f. S. Judenkirſche.
Bocklamm, ſ. n. baggelamm.
Bodenſtein, ſ. m. (Mühlenbau) den underſte qwarnſtenen, ſom ej går omkring, likſom den öfwerſte eller löparen.
Bodenwinde, ſ. f. loftwind.
Bodentrocken, adj. u. adv. brukas om malt, ſom har torkats genom wäder på winden.
Bohrmühle, ſ. f. borrqwarn.
Bohrmehl, ſ. n. Bohrſpåne, ſ. pl. borrſpån.
Bohrſchmidt, ſ. m. en ſmed, hwilken ſmider allahanda ſlags naſware.
Bohrſchmiede, ſ. f. borrſmedja.
Bogendecke, ſ. f. et hwälfdt tak.
Bogenzeichen, ſ. n. bei den Buchdruckern. S. Signatur.
Bohne, ſ. f. bei den Pferden; de ſwarta teken på häſttänder, hwarpå man kan ſe deras ålder.
Bolarthon, Fetthon, ſ. m. bolus, fet lera, Argilla Bolus.
Bolzeneiſen, ſ. n. bultjärn.
Bolzen, ſ. m. bult, lod i ſtrykjärn.
Bonitiren, ſ. W. v. a. wärdera en åker efter jordmonens beſkaffenhet, godhet och afkaſtning, gradera honom.
Bork, i. g. L. ſ. f. S. Rinde. Birkenbork; näſwer. Borke über den Schnee; ſkorpa på ſnön, ſkara. Bork einer Wunde; ſkorpa på ſår, ſkorf. S. Schorf.
Borſtwiſch, ſ. m. damborſte.
Böſchung, ſ. f. ſluttning, docering.
Boßel, Boßkugel, i. g. L. ſ. f. klot. S. Kugel.
Boviſt, ſ. m. boſiſt, Lycoperdon Boviſta.
Brakwaſſer, ſ. n. S. Meerwaſſer.
Branderz, ſ. n. branderts, kolmalm, Minera Phlogiſtic.
Bratröhre, ſ. f. et ſtälle på köksſpiſen, likt et hwalf, hwar ſteken ſtekes.
Braunfiſch, ſ. m. tumlare. S. Springer.
Braunroth, ſ. n. rödfärga.
Braunwurz, ſ. f. S. Sauwurz.
Brauſethon, ſ. m. jäsjord, Argilla fermentans.
Brechweinſtein, ſ. m. kräkſalt.
Brechwurzel, ſ. f. Rad. Ipecacuanhae.
Breitling, ſ. m. hwaßbuk, Clupea Sprattus.
Breitfiſch, ſ. m. en art karp, Cyprinus Vimba.
Brennbare, ſ. n. Phlogiſton.
Brennwurz, ſ. f. Clematis flammula.
Brenzlich, adj. u. adv. ſom har brandaktig lukt eller ſmak.
Breve, ſ. n. Påfwens ſkrifwelſe, förſeglad med fiſkareringen, til ätſkilnad ifrån:

Bulle; ſom utfärdas i wigtigare mål, med påhängande blyinſegel.
Briefadel, ſ. m. adel ej genom börd, utan genom adelsbref.
Bröckeln, v. n. gryna ſig.
Brodtbaum, ſ. m. brödträd, Artocarpus communis.
Bröschen, ſ. n. S. Kalbsmilch.
Bruch, ſ. m. Brücher, pl. myra.
Bruchkraut, ſ. n. Herniaria glabra.
Bruchſtück, ſ. n. brott, fragment
Brückenpfal, ſ. m. påle under en brygga.
Brückenweg, ſ. m. browäg.
Brunnenbecken, ſ. n. brunskar.
Brunſizeit, ſ. f. brånad, löpetid.
Bruſe, i. g. L. ſ. f. S. Gießkanne.
Bruſtfloßer, ſ. m. bröſtfiſk, ſom hafwer bukfenorna under bröſtfenorna, Piſcis thoracicus.
Bruſthöhle, ſ. f. bröſtets cavität.
Bruſtkern, ſ. m. bröſtkärna.
Bruſtlattich, ſ. m. S. Lungenkraut.
Bruſtſtück, ſ. n. (Mahlerei;) bröſtbild.
Brutzeit, ſ. f. liggtid.
Buchampfer, ſ. m. harſyra. S. Sauerklee.
Buchdruckerſchwärze, ſ. f. boktryckareſwärta.
Buchdruckerſtock, ſ. m. träſnitt.
Bücherkenntniß, ſ. f. bokkännedom.
Büchermotte, ſ. f. ſå kallas ätſkilliga arter af inſecter, ſom ſkada böckerna.
Bücherſcheu, ſ. m. affky för böcker och ſtuderande.
Bücherſprache, Buchſprache, ſ. f. ſätt at tala i böcker, til åtſkilnad ifrån ſättet at tala i dagligt omgånge.
Buchſtabenlehre, ſ. f. (Diplomat.) Grammatologia.
Buchſtabenwechſel, ſ. m. förwerling af bokſtäfwer, it. det ſom frambringas genom bokſtäfwernas förſättande.
Bucht, ſ. f. wik.
Bucklig, adj. u. adv. bukig.
Bude, ſ. f. welche die Kaufleute in den Märkten aufſchlagen; ſtånd.
Budtheil, ſ. n. S. Todfall.
Büffel, ſ. m. afrikaniſcher; Bos Caffer *Spar.*
Bügeltaſche, ſ. f. S. Kuipptaſche.
Bundleine, ſ. f. kniplina.
Bunzen, ſ. m. punſel.
Burz, ſ. m. der Vögel; gump.
Burzelbaum, ſ. m. kulbytta, hufwudſtupa.
Burzelhuhn, ſ. n. gumphöns.
Burzelkraut, ſ. n. S. Portulak.
Buſchpolyp, ſ. m. S. Polyp.
Buſte, ſ. W. ſ. f. en uthuggen eller guten bröſtbild.
Butte, ſ. f. heilige Butte; hälgflundra, Pleuronect. Hyppogloſſus. Steinbutte; butta; Pleuronect. maximus.
Butterfiſch, ſ. m. Blennius Gunellus.
Buttſchmiede, ſ. f. but-ſmide, Malleatio ruſtica.
Butzkopf, ſ. m. wallrathsfiſk, *Orr.* S. Pottfiſch.
Cachelotte, ſ. m. bläſare, R. Phyſeter.
Cajeputbaum, ſ. m. et träd på moluckiſka öarna, utaf hwars blad Cajeputoljan utdrages; Melaleuca Leucadendron.
Capitalbuchſtaben, ſ. pl. Capitälchen; ſtore bokſtäfwer, Litterae Unciales.
Carden, ſpaniſche Carden, Cardonen, ſ. pl. en art ärtſockor, Cynara Cardunculus.
Carneol, ſ. m. Cornalin; Carneol, Achates Carneolus.
Caryatiden, ſ. pl. S. Laſtträgerinnen.
Caſſave, ſ. f. mjölet af en amerikaniſk planta, hwars rötter tjena til bröd och matlagning, S. Manioc.
Caßia, ſ. f. Laurus Caſſia.
Caßirung, ſ. f. S. Abſetzung.
Caßonade, ſ. f. ſå kallas det med en wiß lerjord för förſta gången luttrade ſockret, Franz. Sucre terré.
Caſtellanei, ſ. f. en Caſtellans embete, it. huſet, hwaruti han bor.
Cataſter, ſ. n. S. Steuerbuch.
Catalog, ſ. W. ſ. m. förteckning.
Catheter, ſ. m. et rör, hwarigenom läkare ſöka at hjelpa dem, ſom ej kunna låta ſitt watten.
Cauſtiſch, adj. u. adv. frätande. Cauſtiſche Mittel; frätmedel.
Cementiren, v. a. cementera.
Cementkupfer, ſ. n. cementkoppar, präcipiterad koppar, Cupr. praecipitatum.
Chalcedon, ſ. m. Chalcedon, Achates Chalcedonius.
Charmiren, ſ. W. u. i. g. L. v. n. ſe med kärleksögon på någon eller på hwarandra.
Charité', i. g. L. ſ. f. ſå kallas på några ſtällen et ſjukhus, hwaruti tillika unga läkare och fältſkärer få anledning at utöfwa ſin konſt.
Charade, ſ. W. ſ. f. en art gåta, at uti wiſſa ſtafwelſernas gifna betydelſe finna ordet, ſom därutaf är ſammanſatt.
Charitativ, ſ. n. en frifwillig gåfwa, ſammanſkott.

Chatoulgelder, ſ. pl. penningar, ſom flyta in i en regerande Herres enſkildta caſſa.
Chriſolith, ſ. m. Chriſolith, Chryſolithus.
Chriſopras, ſ. m. Chriſopras, Smaragdopralius *W.*
Chriſam, ſ. m. ſmörjelſe, ſmörjelſe-olja.
Chriſtdorn, ſ. m. Rhamnus ſpina Chriſti. it. S. Stechdorn, Stechpalme.
Chriſtengemeine, ſ. f. den chriſtna Kyrkan.
Chriſtenmenſch, i. g. L. ſ. m. Chriſten.
Chriſtenſinn, ſ. m. et chriſtligt tänkeſätt.
Chriſtmeſſe, ſ. f. Jul-otta.
Chriſtmild, i. g. L. adj. u. adv. gifmild. Chriſtmildeſten Andenkens; ſalig i åminnelſe.
Cicerone, ſ. W. ſ. m. ſå kallas i Italien den, ſom för de Främmande omkring och wiſar dem ålderdoms-märkwärdigheter uti en ort.
Ciſtenröschen, ſ. n. Ciſtus ladaniſera.
Columne, ſ f. bei den Buchdruckern; en ſidoſpalt. Mit geſpaltenen Columnen drucken; trycka med ſärſkildta columner.
Commißionsgebühren, ſ. pl. det ſom en Commißarie får i arfwode, Proviſion.
Commißionshandlung, ſ. f. Commißionshandel.
Commißionswaaren, ſ. pl. waror eller gods, ſom man för en annans räkning köper eller ſäljer.
Committent, ſ. m. den ſom en annan upprager något.
Committirter, ſ. m. Commis, Factor; den ſom något är upprager, Factor, bokhållare.
Compagnierechnung, ſ. f. et wißt räkningsſätt om hwar och ens winſt och förluſt uti et compagnie.
Condoliren, ſ. W. v. a. betyga ſitt medlidande.
Condolenzſchreiben, ſ. n. bref til at betyga ſitt medlidande, deltagande med.
Copiebuch, ſ. n. bok hwaruti finnes afſkrifter af bref och handlingar.
Copieren, v. a. afſkriſwa, aftaga, it. eftergöra.
Coniſch, adj. u. adv. kegellik.
Conſervglas, ſ. n. burk at lägga ſyltſaker uti.
Conſequenzmacher, ſ. m. ſlutmakare.
Conſequenzmacherei, ſ f. ſlutmakeri.
Conto, ſ. W. ſ. n. räkning.
Contract, ſ. W. adj. u. adv. an Gliedern; krumpen.
Convulſionen, ſ. W. ſ. pl. ryckningar.
Cordonſteine, ſ. pl. cordon-hållar.
Corinthen, ſ. pl. et ſlags ſmå windruſwor af Vitis Apyrena.
Corpulent, ſ. W. adj. u. adv. tjock. S. völlig.
Cours, ſ. m. cours, wärelpris, omlopp.
Courszettel, ſ. m. förtekning på warande wärelcours.
Courtage, ſ. f. mäcklarelön.
Creditſyſtem, ſ. n. en wiß inrättning, helſt uti Preußiſka Länder, til at upprätthålla crediten.
Creditweſen, ſ. n. Creditwäſen.
Cruſade, ſ. f. et ſpanſkt och portugiſiſkt mynt, om ungefärligen en half Riksdaler Spec.
Cryptographie, ſ. f. ſätt at ſkriſwa ſå at en annan, ſom ej wet därom, ej kan läſa eller förſtå det.
Cultur, ſ. W. ſ. f. upodling.
Curatel, ſ. f. förmynderſkap, upſigt.
Currentmünze, ſ. f. gängbart mynt.
Currentpreis, ſ. m. markgångspris.
Currentſchrift, ſ. f. ſkrift ſom brukas wanligen wid ſkriſwande, til åtſkilnad ifrån: Kanzleiſchrift, Fractur.
Currentſchulden, ſ. pl. S. laufend.
Cuſtos, ſ. W. ſ. m. bei den Buchdruckern; ordet ſom ſtår nederſt på en ſida, och ſom wiſar at den följande ſidan begynner därmed.
Cypernwurz, ſ. f. rot af Cyperus longus och rotundus.
Cypreſſenkraut, ſ. n. Santolina.
Dachplate, ſ. f. takplåt.
Daktyliothek, ſ. f. en ſamling och beſkriſning af gamla ſkurna ſtenar.
Dammerde, ſ. f. ſwartmylla.
Dämmerungsvogel, ſ. m. ſkogstroll, Sphinx.
Dampfhöle, ſ. f. et hål ſom gifwer ſtändig imme ifrån ſig.
Dampfkugel, ſ. f. S. Dunſtkugel.
Darmhaut, ſ. f. tarmhinna, Peritoneum.
Darrmalz, ſ. n. malt, ſom blifwit torkadt på kölnan, til åtſkilnad ifrån: bodentrocken Malz.
Darſtellungsart, ſ. f. ſätt at framſtälla något.
Debit, ſ. W. ſ. m. afſättning på waror. S. Abſatz.
Debitiren, ſ. W. v. a. afſätta, v. n. föregifwa.
Decimation, ſ. f, utflyttnings afgift, it. rättighet at fordra tjonden af någons egendom, när han flytter ur landet, och des utbetalning.
Decimiren, v. a. betala utflyttnings afgiften.

Deichbau, ſ. m. dike eller dammbygnad.
Delegirter, ſ. m. S. Abgeordnete.
Demagog, ſ. W. ſ. m. Folkslärare, Folkswäu.
Denkkraft, ſ. f. tänkekraft.
Diamantengeſellſchaft, ſ. f. et ſällſkap, ſom har arrenderat Demantgrufworna i Braſilien af Kronan Portugall.
Dickwurz, ſ. f. Craſſula.
Diebskniff, ſ. m. tjufſtrek.
Dielen, ſ. pl. für gehauene Bretter; telſter.
Dilettant, ſ. W. ſ. m. en konſtälſkare utan at ſjelf wara konſtnär.
Döbel, ſ. m. id, Cyprinus Idus.
Dochtröhre, ſ. f. weke-rör.
Dochtſpieß, ſ. n. ljusſpett.
Dogmatik, ſ. f. Troslära.
Doldengewächs, ſ. n. wäxt med parasol blommor.
Doppellauter, ſ. m. diphtong, ſammanljudande bokſtaf.
Dorn, ſ. m. (Eiſenarbeiter); et ſpetſigt järn at ſticka hål med i bleck eller dylikt.
Dornbrachſen, ſ. m. braxen med knaggligt huſwud; Cyprinus Brama mas capite tuberculato.
Dornfiſch, ſ. m. fiſk af benbuk ſlägte; Gaſteroceus Spinachia.
Dornwand, ſ. f. (Gradierwerk) en wägg eller reswerket af ſammanflätad ris, wid ſaltbruk. S. Leckwerk.
Doſis, ſ. W. ſ. f. ſå mycket ſom på en gång giſwes af et läkemedel, en gäfwa.
Draperi, ſ. f. täckwerk. S. Gewand.
Drehſtahl, ſ. m. ſwarfjärn.
Drillbohrer, ſ. m. Kreiſelbohrer; drill.
Dröſchdiele, ſ. f. logegolf.
Drohnen, ſ. f. pl. Dråhnen, Threnen; drönare, wattubi, Fuci.
Droßel, ſ. f. des arter ſe under: Krammetsvogel, II Del. S. 136.
Dronte, ſ. m. S. Straußkaſuar.
Duckſtein, ſ. m. Ducksteinmergel; en art ſammangyttrad mergel, Marga Tophacea.
Dulder, ſ. m. Dulderin, ſ. f. en ſom tål eller måſte ſtå ut många wederwärdigheter.
Duldſam, adj. u. adv. tålſam, tålande.
Duldungsgeiſt, ſ. m. tålſamhets-ande.
Durchmarſch, ſ. m. genomtåg.
Durchſeuchen, v. a. gå igenom fåſſukan, brukas helſt om boſtapskreatur.
Durchſchlag, ſ. m. (Bergwerk) twärſlag.
Dunſtröhre, ſ. f. rör hwarigenom immen går.
Dürrerz, ſ. n. Dürrſtein, ſ. m. torrſten, en art ſträngflytande järnmalm, til åtfilnad ifrån qwickmalm.
Duwok, ſ. m. eine Art ſchädlichen Unkrauts; Equiſetum.
Eckſchuh, ſ. m. hörnbeſlag på kiſtor och lådor.
Eggeſchiene, ſ. f. harſkida.
Eggezinke, ſ. f. Eggezacke, ſ. m. hwarftinne.
Ehrenraub, ſ. m. ärans beſkymfande, it. wåldtagning.
Eierfrucht, ſ. f. Solanum Melongena, it. inſanum.
Eichmaas, ſ. n. et juſteradt krönt mått och wigt.
Eidesmündigkeit, J. W. ſ. f. myndighet at aflägga ed.
Einblatt, ſ. n. S. Leberblume.
Eingekerbt; eingekerbte Blätter; kantnaggade blad, Folia dentata.
Eingeweidewurm, ſ. m. tarmmask.
Einhäusling, ſ. m. inhyſeskarl.
Eingeſchneidel, J. W. ſ. n. på några orter, en wiß del af matwaror, ſåd och frukt, ſom ånkan får ur huſet efter Mannens död.
Einklammern, v. a. klämma ihop, hålla faſt ihop emellan något, ſom emellan två bråder. Sich einklammern, i. g. L. ſluta ſig inne. Eine Redensart einklammern; inneſluta en mening innom två ſtrek, göra en Parénthes.
Einklang, ſ. m. Monotonie, et och ſamma ljud.
Einmähdig, adj. (Landwirthſch.) ſäges om ängar, ſom ej ſlås mera än en gång om året.
Einſchnitt, ſ. m. für das Flintenfeuer; ſtottglugg för muſketeriet.
Einzöglingsrecht, J. W. ſ. n. Eingebohrenſchaft, ſ. f. Indigenatsrätt, Incolat.
Eisberg, ſ. m. isberg.
Eisfeld, ſ. n. isfält.
Eishaken, Eisnagel, Eisſchuh, ſ. m. bråd.
Eisſtoß, ſ. m. isloßning och ſtöten ſom iſen giſwer wid isgången.
Eiſenbranderz, ſ. n. kolmalm, Minera ferri carbonaria.
Eiſenbrech, ſ. n. låsgräs, Osmunda Lunaria.
Eiſengehalt, ſ. m. järnhalt.
Eiſengeräth, ſ. n. järnſmide.
Eiſenglimmer, ſ. m. Eiſenmann, ſ. m. Eiſenſchwärze, ſ. f. järnglimmer, Mica ferrea.
Eiſenocher, ſ. m. järnocker, Ochra ferri.

Eiſenrahm, ſ. m. en art järnglimmer, en ſiällig röd blodſtensmalm, Haematites micaceus.
Eiſenſtein, ſ. m. en art järnmalm, helſt stenarter hwilka hålla järn i kalkform, ſom smältes därutur.
Eitersack, ſ. m. warsäck.
Eiterſamlung, ſ. f. warſamling.
Eiterung, ſ. f. wargörning.
St. Elms - Peters - Nicolausfeuer. S. Meerlichtlein.
Empfänglig, adj. u. adv. fallen för.
Empfänglichkeit, ſ. f. fallenhet.
Empfindſamkeit, ſ. f. känslo-ömhet, känsloſullhet.
Empfindungsfülle, ſ. f. känslornas högd.
Emporkunſt, ſ. f. upſwingande utur et nedrigare tilſtånd.
Endemie, ſ. W. ſ. f. (Med.) en farſot eller ſiukdom, ſom nåſtan altid graßerar på en wiß ort, och ſom då kallas: eine endemiſche Krankheit.
Entnervt, adj. kraftlös.
Entrindung, ſ. f. barkens aftagande.
Entomolog, ſ. m. kännare af Inſecter.
Entomologie, ſ. f. Lära om Inſecterna.
Entzündbar, adj. u. adv. antändlig, ſom lätt fattar eld.
Epilepſie, ſ. f. fallſiuka.
Epidemie, ſ. f. farſot eller ſiukdom, ſom endaſt en wiß tid graßerar på en ort, och ſom då kallas: eine epidemiſche Krankheit.
Epiſode, ſ. f. biſtycke, bihändelſe och des införande i huſwudwerket.
Erbauskehrung, ſ. f. arfwets utbetalning.
Erbauungsſtunde, ſ. f. upbyggelſeſtunder, andeliga ſammankomſter.
Erbſchicht, ſ. f. arfdelning.
Erbjungfer, ſ. m. ſå kallas i Mecklenburg, och på några andra ſtällen i Tyſkland, en Fröken, ſom i briſt af Faderns manliga arfwingar har rättighet at få Länet efter honom. Et ſådant Län kallas: Erbjungfern-Lehn.
Erbland, ſ. n. arfland.
Erbpacht, ſ. f. arrendering på arfränta.
Erbſtatthalterſchaft, ſ. f. in Holland; Arf-Ståthållare wärdighet.
Erbzins, ſ. m. 1. arfränta, ſkattmanna rätt på ewärdeliga tider. it. 2. kronſkatt.
Erbzinsguth, ſ. n. et gods ſom man har på arfränta, it. kronoſkatte-hemman.
Erbſenranke, ſ. f. ärtranka.
Erbſenſtein, ſ. m. en varietät af rommſten i ſmå kulor ſtora ſom ärter, Piſolithus. S. Roggenſtein.
Erdbeerenbaum, ſ. m. S. Meerkirſchenbaum.
Erdbruch, ſ. m. jordfall.
Erdfett, ſ. n. jordfetma, Phlogiſton Minerale.
Erdgeſchoß, ſ. n. jordwoning, nederſta woningen i et hus.
Erdwurz, ſ. f. S. Schweinsbrodt.
Erndtecollation, ſ. f. Erndteſchmaus, ſ. m. ſlotteröl.
Erzamt, ſ. m. Ertsämbete. S. Reichserzamt.
Erzeugen, v. a. afkaſta.
Erzeugniß, ſ. n. afkaſtning.
Erzgebürge, ſ. n. bergslag.
Erzmutter, ſ. f. en bergart, hwaruti finnes malmer och metaller, Matrix metallorum.
Erzthor, ſ. m. mißdåre.
Erzpedant, ſ. m. ſtor pedant.
Erztruchſes, ſ. m. Erts-Drots.
Eſoteriſch, adj. u. adv. zum Unterſchied von Exoteriſch; det ſom de gamle Philoſopher lärde allmänt och uppenbart för folket, i motſats af det, ſom de endaſt lärde ſina lärjungar och förtrogna.
Executionsgebühren, ſ. pl. utmätnings-penningar.
Exorciſmus, ſ. m. beſwärjning wid dopet.
Exoteriſch, adj. S. Eſoteriſch.
Experiment, ſ. W. ſ. n. rön.
Fachbaum, ſ. m. dammſtock. S. Grundbaum.
Fackelkraut, ſ. n. et örtſlägte, Verbaſcum.
Fahlleder, ſ. n. en art ſmörjeläder.
Fadennudeln, ſ. pl. S. Nudeln.
Fahrte, ſ. f. (Bergwerk) nedgång på ſtegar i Bergwerk, S. Stuffenſchacht.
Fallkraut, ſ. n. häſtfibler, Arnica montana.
Familienſtolz, ſ. m. ättehögfärd.
Fangſpies, ſ. m. fångjärn S. Fangeiſen.
Fantaſiereich, adj u. adv rik på Fantaſier, utaf en för liflig inbildningskraft.
Färberflechte, ſ. f S. Flechtenkraut.
Färberkamille, ſ. f. letblomſter, Anthemis tinctoria.
Faſching, ſ. m. S. Faſtnacht.
Faulbrut, ſ. f. (Bienenzucht) en art peſt utaf de döda maſkar i biſtocken.
Faulicht, adj. u. adv. ruttaktig.
Fauſtberedſamkeit, ſ. f. näfweſtål, när man brukar handkraft at öfwertyga andra med om ſanningen af en ſak.
Fauſtkampf, ſ. m. ſlagsmål med knytnäfwen.

Fayence, ſ. f. ogt Porcellin.
Feldmaas, ſ. n. mått at måta åkern med.
Feldmeiſterei, Pr. W. ſ. f. ſkarprättare embete och des rättigheter.
Feldort, ſ. m. Bergwerk; fältort.
Felſengipfel, ſ. m. bergås, bergſpets.
Felſengrotte, ſ. f. grotta uti berg.
Felſenufer, ſ. n. ſtrand ſom beſtår af berg.
Felsſtück, ſ. n. et afbrutet ſtycke af en klippa, ſtenſtycke.
Fenſterſchweiß, ſ. n. fönſterſwett.
Feßel, ſ. f. bei den Jägern; jägarerem am Pferdefuß; den delen af häſtfoten, ſom är öfwer hofwen til näſta leden.
Fettſtein, ſ. m. S. Speckſtein.
Fettthon, ſ. m. S. Bolarthon.
Feuerfraß, ſ. m. det ſom går bort i elden af metallerna.
Feuerland, ſ. n. eldsland uti Södra Amerika.
Feuerſchröter, ſ. m. ekoxe, Lucanus Cervus.
Feuerſetzung, ſ. f. bergſprängning med eld utan krut.
Fideicommiß, ſ. n. en arfdel eller et gods, ſom endaſt tilfaller en wiß perſon i ſlägten och intet kan föryttras, Fideicommiß.
Fieberanfall, ſ. m. feberbrytning.
Filtrirſtein, ſ. m. filtrirſten, Cos Filtrum.
Fiſcherſtange, ſ. f. puls, en ſtör med ſwarfwad knapp på änden, ſom brukas at ſträmma fiſken med at gå i nät.
Fiſchhamen, ſ. m. häf.
Fiſchhälter, ſ. m. en liten fiſkdamm, at hafwa ſtändigt fiſk uti.
Fiſchwurm, ſ. m. blindmaſk, R. Myxine glutinoſa.
Flackfiſch, ſ. m. S. Rundfiſch.
Flake, Pflöck, Pflocke, ſ. f. en art ſäckformigt fiſkarenät.
Flauſch, i. g. L. ſ. m. en art öfwerrock.
Flechtwerk, ſ. n. en art faſchinenwerk.
Fliegenfänger, ſ. m. flugfång, Muſcicapa.
Flip, i. g. L. ſ. m. en art dryck utaf öl med bränwin och ſocker.
Flohm- und Holſterſtein, ſ. m. S. Forſtziegel.
Floß, ſ. n. (Fiſcherei) et ſtycke trä, ofwan wid noten, ſom flyter på watnet at man får ſe hwart noten ligger.
Floße, ſ. f. bei den Fiſchen; fena, Pinna. Afterfloſſe; gumpfena. Bauchfloſſe; bukfena. Bruſtfloße; bröſtfena. Fettfloſſe; flottfena. Rückenfloſſe; ryggfena. Schwanzfloſſe; ſtjertfena.
Flügel am Netz; arm på noten.
Flügelort, ſ. m. (Bergwerk) gång på ſidorna af ſtora gången.
Flußpferd, Flußochſe, S. Nilpferd.
Flußſpatſäure, ſ. f. S. unter Säure.
Forderungsmaſchine, ſ. f. upfordringswerk.
Formelkunde, ſ. f. (Diplomat.) kundſkap om de uti gamla handlingar brukliga formulär.
Formlos, adj. u. adv. utan form.
Forterbung, ſ. f. fortplantning.
Fragment, Bruchſtück, ſ. n. et afbrutet ſtycke, brott. Fragment einer alten Erzälung; ſagobrott.
Freiheitstag, ſ. m. frihetsdygn.
Freimann, P. W. ſ. m. Henker; bödel, bödelsknekt.
Freiredig, adj. u. adv. fritt talande.
Froſchader, ſ. f. en wiß åder under tungan, Vena ranina.
Froſchfiſch, ſ. m. S. Meerfroſch.
Fruktification, ſ. W. ſ. f. fröredning.
Fuhrriemen, ſ. m. Leit; töm.
Füllſel, i. g. L. ſ. m. kräm.
Fußſcheibe, ſ. f. bottenſkifwa.
Fußwurzel, ſ. f. Metacarpus.
Gabler, ſ. m. ein Fiſch; en art ſimpa, Cottus Scaber.
Gagath, ſ. m. en art bergbeck.
Galizenſtein, ſ. m. S. Zinkvitriol.
Gallicht, adj. u. adv. gallig.
Gallerartig, adj. u. adv. gelé-lik.
Gallon, ſ. m. et engelſkt mått, ſom ſwarar emot 14 Sw. qwarter.
Ganggebirge, ſ. n. gångberg.
Gänſekoben, ſ. m. gåsſtia.
Gänſekraut, ſ. n. gåsört, Potentilla anſerina, it. mjölkpungar, Comarum paluſtre.
Gartenbiene, Gartenbienenzucht, ſ. f. hemtamda bien och deras ſkötſel.
Gaßenpflaſter, ſ. n. ſtengata, ſtengolf.
Gebirgkette, ſ. f. bergkedja, bergsryggar.
Geblüt, ſ. n. nach der Geburt; afſlag, Lochia.
Geflößt, adj. nockad.
Gefrierpunkt, ſ. m. fryspunkt.
Gefüge, ſ. n. (Bergwerk) malmens ſammanhang, gry.
Geizen, v. a. den Tobak; tjufwa tobak.
Gekakel, i. g. L. ſ. n. kackel, fig. ſlidder ſladder.
Geländerzug, ſ. m. en utkruſad zirat på gallerwerk.
Gelenkpuppe, ſ. f. S. Gliederpuppe.

Geleyer, ſ. n. et monotoniſkt ſpelande på lyran, fig. en ogenäm muſik eller vers.
Gemeinfaßlich, adj. u. adv. det ſom alle kunna fatta och begripa.
Gemeingeiſt, ſ. m. en gemenſam kärlek för ſitt ſtånd och för alt hwad ſom bidrager til des upprätthållande, heder och rättigheter, Eſprit du Corps.
Gemeinmarkt, ſ. m. allmän marknadplats.
Genieflug, ſ. m. ſnillets ſtigande.
Gerichtsknecht, ſ. m. ſtadstjenare.
Gerieſelt, adj. råſlad.
Gerinnen, v. n. vom Blut; lefra. Große geronnene Stücken Blut; ſtora blodlefrar.
Gerolle, ſ. n. rullande.
Geſchäftlos, adj. u. adv. utan ſyßlor, ledig.
Geſchäftsloſigkeit, ſ. f. ledighet ifrån ſyßlor.
Geſchäftsträger, ſ. m. den ſom är ſtadd uti wißar ſyßlor, ämbetsman.
Geſchändete, ſ. f. et kränkt Fruntimmer.
Geſchwindſchreiber, ſ. m. den ſom förſtår konſten, at ſkriſwa haſtigt och med tecken, ſå at det går fort.
Geſindel, ſ. n. gement, liderligt följe.
Geſpenſtthier, Maki, ſ. n. pyßling, Lemur.
Geſtade, ſ. n. hafsſtrand, ſjöſtrand, ſjökant.
Geſtänge, ſ. n. ſtängwerk.
Getändel, ſ. n. S. Tändeln.
Getreidereich, adj u. adv. rik på ſäd.
Gewandtheit, ſ. f. wighet.
Gewerbgeiſt, ſ. m. hog och ſickelighet uti näringar.
Gewirke, ſ. n. Bienenzucht; bikaka.
Gezinkt, adj. u. adv. ſogad genom inſågade tänder.
Gicht, ſ. f. fliegende; flygwerk i lederna.
Giebelmauer, ſ. f. gafwelmur.
Gießlöffel, ſ. m. ſtöpſlef.
Giftfang, ſ. m. caminus horizontalis uti arſenik-hyttor.
Glahrke, Klieſche, ſ. f. ein Fiſch; en art ſkälla, Pleuronectes Limanda.
Glaubensverwandte, ſ. n. Trosförwandt.
Glaubensgericht, ſ. n. bei den Katholiken; kättaredomſtol.
Gliederreiſſen, ſ. n. torrwerk.
Glocke, ſ. f. über den Feuerheerd; kappa på ſpiſen.
Glockenwinde, ſ. f. en art binda, Convolvulus pes caprae.
Gnittern, i. g. L. v. n. in eins weg mit einem zitternden Laut lachen; gnittra.
Gnurrkopf, i. g. L. ſ. m. S. Murrkopf.
Gnuthier, ſ. n. Antelope Gnu, *Sparm.*
Golddroßel, ſ. f. S. Kirſchvogel.
Goldgülden, ſ. m. et mynt af 2 Rdlr. 28 ßl. wärde efter Leipzigſka myntfoten.
Goldkarpfen, ſ. m. guldfiſk, Cyprin. auratus.
Gradation, f. W. ſ. f. trappegång, trappewis ſtigande.
Gradſinn, ſ. m. ſinnes-uprigtighet utan alla konſter.
Graphik, ſ. f. (Diplom.) ſkrifkonſt, Ars graphica.
Gras, ſ. n. därtil ſättes:
Meergras; ſjögräs, Fucus.
Mohrgras; tufſtarr, Car. ceſpitoſa.
Nervengras; ſandrör.
Queckengras; qwickrot, hwitrot, qwickroga, Triticum repens.
Strandgras, S. Sandhafer.
Grasſeite, ſ. f. eines Raſens; den gröna ſidan af en jordtorfwa.
Grauſink, ſ. m. en art finkar, Fringilla Petronea.
Greuewathe, Scheere, ſ. f. en art not med fina maſkar, ſom därföre ockſå är förbuden på många ſtällen.
Grießhuhn, ſ. n. S. Strandläufer.
Grog, ſ. m. bei den Matroſen; en dryck af bränwin, blandad med watten.
Groppen, ſ. pl. et fiſkſlägte, ſimpa, Cottus.
Größenlehre, ſ. f. Mathematik.
Großgarn, ſ. n. winternot.
Grubenſucher, ſ. m. malmletare.
Grundtheil, ſ. m. ſtammdel.
Grundſchnur, ſ. f. Fiſcherei; et ſnöre med många metkrokar på, ſom ſänkes til botten, och ſom fäſtes på båda ſidor på landet, gångwad.
Grünſtein, ſ. m. grönſten, *Cronſt.* Saxum compoſitum mica et corneo ſpathoſo.
Guinee, ſ. f. et engelſkt guldmynt ſom swarar emot wid paß 4½ Sw. Riksdr.
Gürtelthier, ſ. n. bälta, Daſypus.
Gut, zu Gute machen, vom Erz; ſmälta ren.
Gutseigen, adj. ſäges om en bonde, ſom hörer til Herregården, glebae adſcriptus.
Gutlaunigt, adj. u. adv. ſom har godt lynne, är wid godt lynne.
Haferrohr, ſ. n. haferſtrå, it. fig. herdepipa.
Hakenlachs, ſ. m. kroklax, Salmo Salar mas.
Hakenrein, i. g. L. adj. (Schlächter) brukas heiſt om ſwin, när de ſlagtas och ſå ſäljas utan inälfworna, efter wigt.
Halsrichter, ſ. m. blodsdomare.

Ham-

Hammelkeule, ſ. f. fårlår.
Hammarhof, ſ. m. en gård ſom är et hammarwerk wid.
Handgemenge, ſ. n. handgemång, napptag, ſkarmytſel.
Handgebärden, i. g. L. ſ. pl. fuckter med händerna.
Handelszweig, ſ. m handelsgren.
Hartmeißel, ſ. m. punſel.
Haſenheide, ſ. f. S. Geniſte.
Haſelmiſpel, S. Miſpel.
Haublock, ſ. m. träklubb at hugga något ſönder på.
Hauptbeſcheid, ſ. m. S. I Del. Seit. 1090.
Hauptſitz, ſ. m. hufwudſäte.
Hauptſpaß, i. g. L. ſ. m. hufwudſpratt.
Hauptſtuhl, ſ. m. S. Kapital.
Hauserziehung, ſ. f. S. Privaterziehung.
Häuten, ſ. n. hudömsning.
Hebammenkunſt, ſ. f. förloßningskonſt.
Heilige Butte, ſ. f. hälgflundra, Pleuron. Hippogloſſus.
Heilwurz, ſ. f. S. Hülſwurz.
Heimfallsrecht, ſ. n. Ius Albinagii.
Heißwecken, ſ. pl. hetwägg.
Hektik, ſ. f. twinſot, Hectik.
Hektiſch, adj. u. adv. ſom har eller kommer utaf twinſoten. Ein hecktiſches Fieber; tränfeber.
Hemdeknopf, ſ. m. ſkortknapp.
Henkersknecht, ſ. m. bödelsknecht.
Heptarchie, ſ. W. ſ. f. en Regering af ſju Regenter.
Heeringsmeeve, ſ. f. en art måſe, Larus fuſcus.
Herrengeld, ſ. n. ſkatt i Holland, ſom Herſkaper böra betala för ſitt tjenſtefolk.
Herumtaumeln, v. r. tumla omkring.
Herzlichkeit, ſ. f. innighet. S. Innigkeit.
Heterodox, adj. u. adv. S. Irrgläubig.
Heurathsſteuer, S. Steuer.
Heuſpringer, ſ. m. gråshoppa.
Heuwerbung, ſ. f. 1. höbärgning, 2. ängsmark.
Hierarchie, ſ. f. Kyrkowälde, de Andeligas Regering och wälde.
Hinſturz, ſ. m. von Leuten; haſtig ſammanflyttning af folk.
Hinſtürzen, v. n. haſtigt ſammanlöpa, ſpringa dit hals öfwer hufwud.
Hinwegſtreichen, v. n. an der Erde; flyga når intil jorden, ſom foglar.
Hiſch, Pr. W. ſ. m. flere matlag i et hus, rök.
Hobel, Schnitthobel, ſ. m. höfwel, ſom bokbindare bruka at ſkära omkring böckerna med.
Hofmarksgerechtigkeit, J. W. ſ. f. årſtlig domsrättighet, ſom Adeln på ſina gods tilkommer.
Hofſpeiſe, ſ. f. Mißtheil, ſ. n. J. W. en wiß del af matwaror och ſäd, ſom på wiſſa orter tilfaller en adlig Änka efter Mannens död.
Hohl, adv. die See geht hohl; ſjön ſwallar.
Hohlwurz, ſ. f. S. Oſterluzei.
Höllenrichter, ſ. m. domare i de dödas rike.
Holz, ſ. n. härtil lägges:
Aepfelholz; en art Rothsholz.
Augenholz; S. Adlerholz.
Baumkantig Holz; S. vollkantig.
Knüttelholz, Knüppelholz; oklufwen gwiſtwed.
Königsholz; ſ. n. en af de utländſka wackreſta träſorter, ſom är rödaktig.
Kreuzholz, S. Adlerholz.
Kröpfiges Holz; ſom intet har fått ſin tinbörliga wärt, lurſträd.
Krummäſtiges Holz; krokugt, illa wärt trä.
Lederholz, Mäuſeholz; Dirca.
Mahagony, unächtes; Padus Carolina.
Pfaffenholz, S. Spindelbaum.
Pfefferholz, S. Keuſchbaum.
Stockholz; wedſtockar.
Sammelholz, S. unter Sammel.
Schichtholz, ſ. n. gwiſtwed hos kolbrännare, efter det lägges hwarſtals til kolning.
Schnittholz, S. Schnittling.
Setzholz, S. unter Setz.
Spillen, Spindelholz; trä ſom duger til ſpindlar.
Trommelholz; Tambouriſſa quadriſida, *Sonner.*
Vollkantig Holz; trä ſom är fullkommen tilyradt, ſå at intet ſyns något mera af barken på kanterna, i ſiſta fallet kallas det: baumkantig.
Wundholz; ſäreträd, Lignum vulnerarium, detta trädet, ſom togs af aſk, tillades i förre tider för frikoſtigt många dygder, ſom t. E. at ſtilla blod, o. ſ. w.
Holzgraf, Markrichter, ſ. m. domare i eller öfwer en ſkogsmark.
Holzmark, ſ. f. gräns af en ſkog, it. ſkogsmark, ſkogsallmänning.
Honigweiſer, Honiggugук, ſ. m. Cuculus Indicator, *Sparm.*
Hopfenluzerne, ſ. f. Medicago lupulina.
Hopfenpfal, ſ. m. humleſtör.
Hornblei, ſ. n. hornbly, Plumbum corneum.

Horn-

Hornfels, ſ. m. hornberg, Corneus *W.*
Hornhecht, ſ. m. näbbgädda, Eſox Belone.
Hornkoralle, ſ. f. ſjöris, Gorgonia.
Hörnler, ſ. pl. Bienen, welche die Hörner od. gelbe Büſchelkrankheit haben; blomſter-bi.
Hornſchiefer, ſ. m. S. Schiefer.
Hornvogel, ſ. m. hornſkata, Buceros.
Hufklinge, ſ. f. hofklinga.
Hufraſpe, ſ. f. hofraſp.
Hufzange, ſ. f. hoftång.
Humaniſt, ſ. W. ſ. m. en ſom är wäl hemma i ſpråken och de wackra wetenſkaperna.
Humeral, ſ. n. et ſtycke af de katholiſka Präſters klädebonad af lärft, ſom lägges öfwer axlarna.
Hundehaus, ſ. n. hundkoja.
Hundeloch, ſ. n. kurra.
Hundepflaume, ſ. f. krikon.
Hundsmilbe, ſ. f. fästing. Acarus reduvius.
Hundspeterſilje, ſ. f. S. Schierling.
Hünengräber, ſ. f. jättehögar, grifter.
Hutgerechtigkeit, ſ. f. S. Triftgerechtigkeit.
Hüttenbau, ſ. m. arbete wid ſmälthyttor, ſmältugn.
Hüttenhundert, ſ. n. (Glashütt.) 25 bouteljer.
Hüttentauſend, ſ. n. 10 gånger 25, eller 250 bouteljer.
Hüttenweſen, ſ. n. ſmälthytte-anſtalter.
Hüttenwerk, ſ. n. ſmälthyttewerk, bruk.
Jährling, ſ. n. (Landwirthſch.) et års gammalt lamm.
Jahrſchoß, ſ. m. en telning, ſom ſkutit fram innom et år.
Jahrgebung, J. W. ſ. f. förklaring för myndig, Venia aetatis.
Jambe, ſ. f. en fot i proſodien af en lång och en kort ſtafwelſe.
Jamben, ſ. pl. vers uti jamber.
Jambiſch, adj. jambiſk.
Jaſpiren, v. a. (Seidenmanufaktur) ſpruta med penſeln ſmå lika ſtora punkter i ſtälle för målning på ſilkesſtofter.
Igelfiſch, ſ. m. borkfiſk, Diodon.
Infuſionsthierchen, , ſ. n. infuſions-djur, ſyrmask, *R.* Chaos *L.* Animalculum infuſorium.
Inſectenlehre, ſ. f. lära om Inſecterna.
Intoleranz, ſ. f. brist på tålſamhet.
Journal, ſ. n. 1. dagbok, 2. dagpapper.
Irrereden, S. Irre.
Irrenhaus, ſ. n. dårhus.
Jurisdiction, ſ. W. ſ. f. lagſaga. S. Gerichtsbarkeit.
Juſtizkanzler, ſ. m. Juſtitie-Cantsler.
Juſtizmord, ſ. m. kallas af några nyare, när en Domare under Lagens ſken ſtraffar för hårdt eller aldeles förtrycker oſkyldigheten.
Juſtizpflege, ſ. f. S. Rechtspflege.
Juwelenring, ſ. m. ring med ädla ſtenar.
Käfer, ſ. m. härtil läggas:
Afterbockkäfer, weiche Böcke; ſmalſtjert, Leptura.
Baſtarddroßelkäfer; S. Bienenkäfer.
Dachkäfer; S. Erdkäfer.
Einhornkäfer; Scarabaeus Hercules och Gideon.
Feuer-Hirſchkäfer; ekore, Lucanus Cervus.
Platz-Bombardier-Käfer; Carabus crepitans.
Roßkäfer; S. Miſtkäfer.
Schattenkäfer; S. Mehlkäfer.
Stutzkäfer; ſwartbagge, Hiſter.
Taumelkäfer; S. Drehkäfer.
Waldkäfer; Lucanus.
Käferblume, ſ. f. flugblomſter, Ophrys inſectifera.
Kakeln, i. g. L. v. a. kackla ſom höns.
Kalkutiſcher Hahn; kalkontupp; Meleagris Pavo. Honan kallas på Tyſka, i. g. L. Kuhne.
Kakerlake, ſ. m. torraka, Blatta. S. Schabe. För den hwittigrade färgens ſkull kallas de utaf en ſjukdom hwitfläckade menniſkor i Oſtindien ochſå; Kakerlaken.
Kampfſpiel, ſ. n. kämpelek.
Kanzelberedſamkeit, ſ. f. prädiko-wältalighet.
Kanzelvortrag, ſ. m. prädiko-goſwor eller ſtil.
Karde, ſ. f. ſpaniſche; Kardon, Cynara Cardunculus.
Kartheuſernelke, ſ. f. S. Nelke.
Kaßenvogt, v. W. ſ. m. ſå kallades fordom den, ſom förſwarade Kyrkan och des rättigheter, förwaltade rättwiſan, och kyrkans gods.
Keßelſtein, ſ. m. S. Waßerſtein.
Kettenſtein, ſ. m. förſtenad rörkorall.
Keulenförmig, adj. u. adv. klubblik.
Kindersinn, ſ. m. barnsligt ſinne, barnslig tänkekraft.
Kircheneid, ſ. m. kyrko-ed.
Kirchenliſten, ſ. f. förteckning på de födda och döda, ſom upföres i kyrkoboken.
Kirchſpielſchoß, ſ. m. präſtegärdshjelp.
Kleberſtein, ſ. m. S. Seifenſtein.
Kleinauge, ſ. n. Phyſeter Microps.

Kleinhandel, Kleinverkauf, ſ. m. minuthandel, kramhandel.
Kleinhändler, ſ. m. minut-handlare.
Kopie, ſ. f. S. Copie.
Korallſauger, ſ. m. Syngnatus pelagicus.
Kriegsſpiel, ſ. n. bardalek.
Kriegsvogt, J. u. v. W. ſ. m. Curator litis.
Krummſchlieſſen, v. a. ſluta en fånge med händer och fötter ſå ihop, at han hwarken kan ſtå eller ligga rak.
Kurzſchwanz, ſ. m. en art kortſtjertig kråka, Corvus Brachiurus.
Kurzſchwänzig, adj. u. adv. ſom har en kort ſtjert.
Lederzucker, ſ. m. bröſtdeg, Paſta Altheae.
Legſtädte, ſ. pl. ſå kallas de ſtäder uti Tyſkland, hwaruti Rikets utlagor och ſkatter emottages af: Reichspfenningmeiſter.
Losſchenkung, ſ. eines Geſellen; en lärgoſſes förklarning till geſäll med wiſſa wid åtſkilliga handwerk brukliga ceremonier.
Lückenbüßer, i g. L. ſ. m ſom endaſt ſättes dit eller införes för at fylla et tomt rum med.
Mahlmühle, ſ. f. mjölqwarn.
Maitreſſe, ſ. W. u. i. g. L. ſ. f. Uſkarinna.
Manlok, ſ. m. en amerikaniſk planta, hwars rötter tjena til bröd, Iatropha Manihot
Meerlichtlein, ſ. pl. St. Elmsfeuer; telmseldar.
Meßerfiſch, ſ. m. filare, R. Centriſcus.
Milderungsgrund, ſ. m. lindringsorſak.
Mimick, ſ. f. S. Geberdenſprache.
Modehändler, ſ. m. Modehändlerin, ſ. f de ſom handla med Galanteriwaror, upſatta möſſor, o. d. m.
Monogramma, ſ. n. Namenszug, ſ. m. (Diplom.) Monogramm, Monogramma.
Monogrammatologie, ſ. f. lära om Monogrammer.
Nachſchoß, ſ. m. Nachſteuer, ſ. f. J. W. penningar ſom underſåtarne måſte betala når de flytta i et annat land, Cenſus emigrationis.
Naſenſcheide, ſ. f. ſkiljehinna emellan näsborrarna.
Niederſchlag, ſ. n. (Alaun u. Salpeterſiederei;) kramplut, krampning.
Obduction, J. W. ſ. f. en död kropps öpning
Pandemiſch, Med. W. adj. u. adv. ſå kallas ſjukdomarna, ſom härröra af allmänna orſaker, til åtſkilnad iſrån: Sporadiſche Krankheiten, d. å. ſjukdomar, ſom yttra ſig hos enſkildta perſoner af enſkildta orſaker.
Paradedame, i g. L. ſ. f. et Fruntimmer, ſom genom granlåt will göra figur.
Paraphernen, ſ. pl. Paraphernalgut, ſ. n. J. W. egendom, ſom hemfaller huſtrun utom hemgiften, Bona Paraphernalia.
Penguin, ſ. n. Vögel die keine Schwungfedern in den Flügeln haben; Penguin; Diomedea R. Nordiſcher Penguin; en art torda. S. Papageitaucher.
Pfeiffenfiſch, Röhrfiſch, ſ. m. pipa, Fiſtularia.
Pflanzenlaus, ſ. f. Baumlaus; bladſput, Aphis.
Pochrad, ſ. m. bockare-hjul.
Polder, Pr. W. ſ. n. et updikadt och med canaler genomſkuret träſk.
Populair, ſ. W. adj. u. adv. 1. ſom alle kunna fatta. 2. höflig, wänlig med alla helſt de ringare.
Popularität, ſ. f. 1. egenſkap at lätt kunna fattas, begripas. 2. wänligt umgånge.
Potenz, Poteſtät, ſ. f. Dignität, et algebraiſkt uttryck, ſom angår någon wiſſ qwantität.
Priörin, ſ. f. Priorinna.
Proſelitenmacher, ſ. m. den ſom wärfwar trosförwandter til ſin Religion.
Publik, ſ. W. adj. u. adv. allmän, allmän bekant.
Publicität, ſ. f. allmän ſkriftfrihet, ſakernas allmänna kunſkap, kunnigt blifwande.
Punktur, ſ. f. (Chirurg.) genomſtickning.
Querfinger, ſ. m. twärfinger.
Querhand, ſ. f. twärhand.
Randgloſſe, ſ. f. randgloſa, anmärkning wid brädden.
Rankenade, ſ. f. Rehwurm, ſ. m. (Bienenzucht) honingsmask, Attelabus apiarius.
Rebhügel, ſ. m. en backe full med dit planterade winſtockar.
Rennhärd, ſ. m. (Eiſenhammer) ſmälthärd.
Röhrenfarth, ſ. f. ledning genom rör.
Roß, ſ. n. (Bienenzucht) bikaka.
Sackgaſſe, ſ. f. gränd hwareſt på ena änden ej finnes utgång.
Sanitätscollegium, ſ. W. ſ. n. S. Geſundheitscollegium.
Scapulier, ſ. n. 1. ſcapulärband, ſom wiſſa munkar bära på axlarna. 2. rådband, S. Roſenkranz.
Schafwaſſer, ſ. n. Liquor amnii.
Schandwiſch, i. g. L. ſ. m. S. Schmähſchrift.
Schiffgauche, ſ. f. pompwatten i fartyg.

Schluß-

Schlußhandel, ſ. m kallas uti Pommerſka Handelsſtäder, handel med ſäd, ſom ifrån landet föres til Köpmannen i ſtaden, tils Landmannen på en wiß utſatt tid öfwerenskommer med honom om priſet, eller den efter et då gångbart pris betalas, hwilken då kallas: Schlußpreis.

Schneetrift, ſ. f. 1. ſnödrifwa, 2. yrſnö.

Schoßbalg, ſ. m. agn, gräſens blomfoder, ſom med et tunnt ſkal omgifwer des blomma, Gluma.

Schoßkelle, ſ. f. et ſärſkildt ſtälle fram i poſtwagnar, där koffertar och packor ligga.

Schreckphantom, ſ. n ſkråmſpöke.

Schreibgeräthſchaft, ſ. f. Schreibmaterialien, ſ. pl. ſkrifmaterialier, ſom penna, papper, bläck.

Schriftart, ſ. f. ſkrifart i anſeende til ſtora, ſmå, curſiva bokſtäfwer.

Schwabe, P. W. ſ. f. torraka, Blatta. S. Motte.

Schwarmſack, Bienenfaſſer, ſ. m. (Bienenzucht) ſwärmſäck, at infatta de ur moderſtocken uttågande bien uti.

Schwenkbaum, ſ. m. dragträd, hwarmed något drages omkring.

Schwerfälligkeit, ſ. f. owighet, tunghet i kroppen.

Schwerſtein, ſ. m. tungſten, Lapis ponderoſus.

Scorpionſpinne, ſ. f. en inſect af läckeſlägte, Phalangium.

Seelenkunde, ſ. f. kunſkap om Själen.

Seelenzerrüttung, ſ. f. ſinnes ſwaghet.

Sklavenkette, ſ. f. träldoms-fjättrar.

Solidität, ſ. W. ſ. f. grundelighet, it. om kroppar, fyllighet.

Sporadiſch, adj. u. adv. S. Pandemiſch.

Spurbienen, ſ. pl. ſå kallas några bi, ſom efter allmänna meningen ſkickas likſom förut at recognoſcera, ſom följa efter den ſtarka lukten i de ſmorde ſtockarna, och bliſwa ſedan den nya ſwärmens ledſagare.

Staatsberathſchlagung, ſ. f. de allmänna rådſlagen.

Staatsgenoſſe, J. W. ſ. m. Medlem, Borgare uti en Stat.

Staatsgenoſſenſchaft, ſ. f. delaktighet uti alla en borgare uti en Stat tilkommande rättigheter.

Staatsnothdurft, ſ. f. Stats-förnödenhet.

Stachelfeige, ſ. f. Cactus Opuntia.

Standesgleichheit, ſ. f. likhet til heder och ſtånd.

Stechheber, ſ. m. winhåfware.

Stellvertreter, ſ. m. ſom ſtår i en annans ſtälle, löftesman.

Stellvertretung, ſ. f. ſtående i en annans ſtälle.

Stinkkatze, ſ. f. Manul; Felis Manul, *Pall.*

Strauchartig, adj. u. adv. buſklik.

Strohkopf, i. g. L. ſ. m. et tomt huſwud.

Suchglas, ſ. n. en art ſynglas.

Technologie, ſ. f. wetenſkap om konſter och handaſlöjder.

Thierfalle, ſ. f. djurfälle.

Thierwelt, ſ. f. djurrike.

Torfgeſchmack, ſ. m. ſmak efter torf.

Tropiker, ſ. m. ſchwimmender Phaeton; en art tropikfogel, Phaeton demerſus.

Uchtblume, ſ. f. en art lökwärt.

Unlenkſam, adj. u. adv. oböjelig, oregerlig.

Unlenkſamheit, ſ. f. oböjelighet, oregerlighet.

Vergegenwärtigen, v. a. föreſtälla ſom närwarande, ſom nyß ſkedt.

Verkümmern, i. g. L. v. a. 1. lägga arreſt på. 2. förbittra. Er ſieht ganz verkümmert aus; han ſer ganſka bekymrad, ſorgſen, utmattad ut. Ein verkümmertes Chriſtenthum; en Chriſtendom, ſom har et bedröfweligt, ängsligt anſeende.

Verweiſelung, ſ. f. (Bienenzucht) S. Weiſelloſigkeit.

Verwerfungseid, ſ. m. en art jäfnings-ed, Iuramentum perhorreſcentiae.

Vorwachs, ſ. n. (Bienenz.) förwax, Propolis.

Wagentritt, ſ. m. fotträd.

Wake, ſ. f. ſå kallas trapp-arterna.

Waldbienenzucht, ſ. f. den wilda bi-afwelns ſkötſel, til åtſkilnad ifrån: Gartenbienenzucht. S. Gartenbiene.

Wall, i. g. L. ſ. n. ſå kallas på åtſkilliga orter et wißt antal af 80 ſtycken ſillar, när de ſäljas färſka.

Weiſelloſigkeit, ſ. f. (Bienenzucht) wiſe-fall.

Wieſenland, ſ. n. ängsmark.

Zehrkraut, ſ. n. Betonien; betonicka, Betonica offic.

Zeidelbeil, ſ. n. bi-järn, hwarmed bimannen uthugger biſtockar i trän för ſkogsbien.

Zeidelgeräth, ſ. n. redſkap at fatta ſkogsbien.

Zeidelzeichen, ſ. n. ſkogsmärke, ſom bimannen inhugger i trädet, at han måtte känna detſamma och weta hwem det tilhörer.

Några anmärkta tryckfel och rättelser.

I. Del. S. 45. står: Abſchlieſſen, v. n. läſes: abſchlieſſen, v. a.
— 50. Abſenker, står: winranka; läſes: en winranka ſom inlägges i jorden.
— 160. rad 53, står: bock; läſes: Bok.
— 209. Augapfel, står: ögnaſten; läſes: ögonklot, Bulbus oculi.
— — rad 45 står: ſtygglappar; läſes: ſtyggläder.
— 320. Belſaſſe, står: en inhyſesman; läſes: it. en inwånare i en ſtad, ſom ej har alla en Borgares rättigheter.
— 399. Blutwurz; står: ſ. n. läſes: ſ. f. blodört, Tormentilla erecta.
— 405. Brachvogel; står: Maradrius, l. Charadrius.
— 482. Dompfaffe; står: Loxica, l. Loxia.
— — Donnerkiel, läſes: Donnerkeil.
— 686. Färberröthe; ſt. röd mådra, l. krapp.
— 728. Fiſchadler, står: Halletus, l. fiſkljuſen, Haliaetus.
— 1218. rad 25 ſt. flat, l. flatt.
— — — 43 ſt. Erzt, l. Erz
— — — 54 ſt. Seufer, l. Seufzer.
— 1247. Hufhammer, ſt. ſkohammare, l. hofhammare.
— 1290. Johannisbrodtbaum, ſt. Ceratonea, l. Ceratonia Siliqua.
— 1295. Judenkirſchen; ſt. Phyſalis Alkekengi, l. Arbutus Unedo.

II. Del. S. 361. Meerröhre, ſt. Tupibora, l. Tubipora.
— 508. Nilpferd, ſt. Hippotamus, l. Hippopotamus.
— 642. Radel, ſt. Gilhago, l. Githago, o. ſ. w.

Digitized by Google

Digitized by